

571 RISIC D00513

N' N' N'

BIBLIOTHEEK

7 7496 00037639 0

NATIONAAL NATUURHISTORISCH MUSEUM Postbus 9517 2300 RA Leiden Nederland

MUSEVM
ANATOMICVM.

VOLUMEN PRIMVM.

REVUE

DE LA CROIX

DE LA CROIX

MUSEVM
ANATOMICVM

ACADEMIAE
LVGDVNO-BATAVAE

DESCRIPTVM

AB

EDVARDO SANDIFORT.

VOLUMEN PRIMVM

LVGDVNI BATAVORVM
APVD S. ET J. LVCHTMANS
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.

MDCCXCIII.

V I R I S

PERILLVSTRIBVS ET GENEROSISSIMIS

ACADEMIAE LVGDVNO-BATAVAE

CVRATORIBVS

G V I L I E L M O L V D O V I C O
BARONI VAN WASSENAER,

DYNASTAE STARRENBVRGI, EQVESTRIS HOLLANDIAE ORDINIS MEMBRQ,

EJVSDEMQVE NOMINE IN CONSESSV DELEGATORVM HOLLANDIAE

PRINCIPEM LOCVM TENENTI, AGGERIBVS ET VIIS RHENOLANDIAE

CVRANDIS PRAEFECTO, SATRAPAE DALEML ETC. ETC. ETC.

GVILIELMO ANNAE L'ESTEVENON, J. C.

LIBERO TOPARCHAE IN HAZAARSWOVDE, CIVITATIS HARLE-

MENSIS NVPER SENATORI ETC. ETC. ETC.

PETRO HENRICO VAN DE WALL, J. C.

VRBIS DORDRACENAE SENATORI ET CONSVLARI VIRO, CONSESSVI

DELEGATORVM HOLLANDIAE ADSCRIPTO, PATRIMONII PVBLICI,

QVOD EX TRACTV HOLLANDIAE MERIDIONALIS, ET AGRO

HEVSDANO, REDIT, QVAESTORI SVMMO. ETC. ETC. ETC.

EORVMQVE

EORVMQVE COLLEGIS

AMPLISSIMIS NOBILISSIMISQVE

VIRIS

CIVITATIS LEIDENSIS CONSVLIBVS

J A N O H V B R E C H T, J. C.

AGGERIBVS ET VIIS RHENOLANDIAE CVRANDIS SEPTEMVIRO,
REI VENATICAЕ IN HOLLANDIA PRAEFECTO.

J A C O B O V A N D E R M E E R,

DOMINO IN HOGEVEEN.

PETRO POMPE VAN SLINGELAND, J. C.

J A N O L V D O V I C O V A N D E R B V R C H, J. C.

ACADEMIAE QVAESTORI

NEC NON

GRAVISSIMO CONSVLTISSIMOQVE

V I R O

JOSIAE JOANNI HVBRECHT, J. C.

ILLVSTRI CVRATORVM CONSVLVMQVE COLLEGIO

A B A C T I S

D. D. D.

EDVARDVS SANDIFORT.

P R A E F A T I O.

*P*rodit enim tandem *Musei Anatomici Academiae Lugduno-Batavae Descriptio*; tandem, inquam, quod plures effluxerunt anni, ex quo *Illustrissimi Academiae Curatores, Amplissimi Urbis Consules*, eam mihi demandarunt, gratissimum sibi fore dicentes, si cuncta, quae studiosorum in usus adservantur, & quotannis tot curiosos huc alliciunt, praeparata describerem, eorumque, quae imprimis utilia censerem, icones darem, quantum fieri posset, exactissimas.

Quum praecipuum vitae meae tempus *Academiae, & Anatomico studio*, illi praesertim parti, quae, quanto ad causas morborum dignoscendas magis idonea, tanto utilior, monente anatomes pathologicae principe, *Morgagnio*, habenda, omnium affectuum ut causas, sic & sedes effectusque, investigat, totamque eorum naturam quasi ob oculos ponit, quum igitur tantum temporis ei studio consecraverim, ne postea cum *Eustachio* sero conqueri cogerer, tot annos non in hac potius parte, quam in ea, quae sana corpora examinat, esse consumptos, lubens mihi impositum laborem suscepi, & absolvere omni animi contentione, quantum per alia negotia licuit, sum conatus.

Primae operis parti satisfacere non nimis videbatur arduum. Maxima quidem praeparatorum, quae ultimo praesertim accessere tempore, pars a nemine adhuc erat descripta, sed Supellectilis Anatomicae, quam Clar. Ravius Academiae legavit, indicem confecerat Vir Clar. Bernardus Siegfried Albinus, in locum Ravii successus, propriique Thesauri, ab Academiae Gubernatoribus postea publice coëmti, brevem concinnaverat descriptionem, quam, mutatq tamen ordine, Fridericus Bernardus Albinus libello de natura hominis adjunxit. Quum vero manum operi admovissem, amplissimum mihi patere campum, vidi, cujus terminum non nisi post magnum temporis spatium attingere potui; praesertim quum ea, quae describenda essent, meo quidem iudicio ad fructum egregia, non sanum, sed morbosum, non naturalem, sed aberrantem a natura, statum ob oculos ponerent. Descriptionem tamen, jam ante aliquot annos paratam, ut Curatoribus Illustrissimis obtuli, sic & publicam in lucem emittere potuissem, nisi necesse fuisset, datas explicationes multorum praeparatorum adjectis iconibus illustrare, quae descriptionibus, etiam accuratissimis, longe multumque praeferendae; nisi interea, collectione praeparatorum pathologicorum insigniter crescente, omnia explananda, & loco idoneo inferenda fuissent.

Sed facile animadvertens, si Illustrissimorum Curatorum rogatu cuncta, quae utilia, quae notatu digna, erant, praeparata delineassem, immensae molis opus futurum, proposui, an non satius foret, ac longe fructuosius, unicam partem, sed talem, in qua elaboranda pauci hucusque occupati fuerunt, pathologicam nempe, exquisitissimis illustrare figuris, ut, cum innumeri naturalem partium omnium figuram, compositionem, delineari curassent, tandem proferretur, a nemine adhuc tentata, ab omnibus, quibus hominum salus curae cordique est, tantopere exoptata, Anatome Pathologica, qua tum fun-
da-

damenti nostri corporis, sceleti, tum partium mollium, affectus, si non omnes, saltem plures, quorum exempla in nostro Museo adservantur, quique in Theatro Anatomico sunt observati, conspiciendi praeberentur, qua denique utilissimae interius parti, naturam, differentias, causas, effectusque morborum, tradenti, Pathologiae multum lucis adfundi posset.

Annuerunt Academiae Patres, &, quum bene multas figuras, egregie delineatas, antequam in aere ducebantur, inspexissent, non tantum eas probarunt, sed me etiam honorificis verbis semel iterumque excitarunt, ut eadem via pergerem, aeneasque tabulas parandas curarem.

Vehementer itaque laetatus, hoc modo justis multorum desideriis satisfieri posse, omnem movendum esse lapidem, omnem dandam esse operam, censui, ut conderetur opus, gratissimum praecipue illis, qui morbosarum partium collectione destituti, eas tamen cognoscere cupiant, futurum. Sic nata est Anatome Pathologica picta, alterum hujus libri volumen constituens, insignem morborum numerum, plures aberrantis naturae lusus, complexa.

Affectuum, quorum exempla in promptu erant, vix unum omittendum duxi. Aliis igitur notabiliores, aliis minus notabiles, forte videbuntur nonnullae icones, iis praesertim, qui ipsi insignem praeparatorum pathologicorum collectionem possident; sed eas praetermittere, si plenum, quoad ejus fieri posset, & artis salutaris studiosis accommodatum, opus conderetur, aequè inconsultum videbatur, ac tales, quas alii suis in operibus sparsim forte delineaverant, temere transilire. Lubenter tamen fateor, me, si omnia, quae depinxi, praeparata, uno eodemque tempore ad manum fuissent, pauca forte omis-

surum fuisse, talia videlicet, quae postea pleniora, perfectiora, ad cognoscendum morbum magis idonea, vel detexi ipse, vel ab aliis accepi. Quae tamen & ipsa non carent utilitate sua, quippe ostendentia, non eodem modo eodem in morbo naturam semper procedere, aut sibi succedens morbi alicujus incrementum exhibentia, aut denique rationem phaenomenorum, quae morbos saepe comitantur, vel insequuntur, explicantia. Fateor quoque, subinde, ne locus hac illave in tabula relinqueretur vacuus, figuram fuisse adjectam, quae alioqui non accessisset. Gaudebunt vero, si quid intelligo, omnes, qui rem bene perpenderit, me non solum eas omnes dedisse, sed & insuper adjecisse paucas illas delineationes, quas Museum nostrum adservat, paratas ad exempla, quae aliorum collectiones ornant, sed Theatro in usum studiosae juventutis concessas, & praeterea suis inseruisse locis nonnullas tabulas, olim a me datas. Equidem, sic procedendo, fundamentum me ponere, credidi, quo, quibus hoc negotium demandatum est, superstruere pathologicas explicationes diversorum morborum possint, quo confirmare, corroborare, ea, quae scripserunt alii, corrigere vero talia, quae, in otio excogitata, si cum natura conferantur, potius ludentis ingenii figmenta, quam certa & vera esse apparent, quo denique via facilior ad diversorum morborum curam muniatur; praesertim si, qui alia, eaque rariora, vel jam possident, vel aliquando acquirunt, simili modo depingere, ut *Anatome Pathologica sensim ad perfectionem adducatur*. Quales tabulas, *Necrosin ossium illustraturas*, a Clar. *Weidmanno propediem expectamus*.

In descriptione Musei, quam primum hujus operis volumen complectitur, talem, qualem ipse optimum judico, ordinem servare non licuit. Quum enim ex diversis collectionibus, quae omnes seorsum custodiuntur, compositum sit, ea, quae uni eidemque rei illustrandae inserviunt, jungere non potui, sed totum opus in octo Sectiones dividere, additoque indice sparsa colligere, coactus fui.

Prima

Prima Sectio continet Supellectilem Rauianam. Hujus descriptionem, a summo Albino datam, & in hoc genere perfectam, sequutus, breviter tantum attigi illa, quae ad morbos ossium spectant, quippe suo loco, aut Albinianis verbis, aut propriis, latius describenda.

Secunda complectitur Collectionem Albinianam. In hoc thesauro describendo servavi ordinem, quo illum disposuit Clar. F. B. Albinus; explicationi autem, ab ipso Auctore factae, cuncta ea addidi, quae ad illustranda sua praeparata, diversis in operibus, a se editis, protulerat.

Sectio tertia exhibet Supellectilem Doeverenianam. Hujus, qua varia, olim a Ruischio facta & in Indice hujus Musei memorata, praeparata etiam continentur, in enumeratione sequutus sum indicem, Clarissimi Viri manu scriptum, una cum praeparatis, a defuncti heredibus coemtis, traditum, paucis tantum adjectis, quae ad intelligentiam hujus illiusve praeparati viderentur necessaria. Praemissa est honoratissimi Collegae memoria.

Quarta Sectio continet ossa, morbo aut naturae lusu a statu sano vel naturali aberrantia, cujus generis perpauca olim praeparata in nostro Theatro reperiiebantur, & vix alia, quam quae possedit Clar. Rau. Postquam vero, in hanc Academiam vocatus, utilitate explicandi morbos ossium perspecta, ut de omni alia, sic & de hac chirurgiae parte, hic semper neglecta, praelectiones habui, omnem navavi operam, ut dicta praeparatis illustrarem. Coemta tunc est tota collectio viri doctissimi, hujus urbis Poliatri, A. Ledeboer, eaque aliis sensim sensimque adaucta est speciminibus. Ipse vero similem & proprios & publicos in usus etiam paravi, & quae illa continentur praeparata, certe

raris-

rarissima, quorum multa Amicorum, & in Patria, & procul a Batavis degentium, benevolentiae debere me, gratissimus agnosco, hac in Sectione pariter descripsi, historiam morbi, si eam expiscari potui, aut forte ipse observavi, addere non oblitus.

Sectione quinta de partibus mollibus morbofis ago. Quotannis, per quatuor & quod excurrit lustra, insignem cadaverum numerum, in gratiam studiosae juventutis, secanti saepe se obtulerunt notabiles naturae lusus, morbosae degenerationes diversae, quas non silentio premendas, sed ab oblivione vindicandas esse, simul atque idoneus mihi suppetere numerus, & in Observationibus Anatomico-Pathologicis proferendas, existimavi, omni diligentia simul examinans, quid alii de simili casu memoriae prodidissent. Quae adservari potuere, hujus generis praeparata, hac Sectione memorantur, & quantum hujus libri consilium requirere videbatur, describuntur.

Quae sequitur Sectio, sexta, complectitur enumerationem omnium, quos possidemus, Calculorum, inter quos sane multi sede, quam occuparunt, numero, magnitudine, figura, aliisque qualitatibus, etiam atque etiam sunt notandi.

Monstrorum collectionem, sat amplam, in Sectione septima explicui, breviter tamen, quoniam plurimorum, certe notatu dignissimorum, hominis, exquisitissimas dedi figuras, ex quibus optime cognosci posse videantur.

Ultima denique Sectio varia continet. Praeter ea, quae praecedentibus sectionibus sunt descripta, non pauca, ex homine ex animalibus desumta, arte facta etiam, in Theatro custodiuntur, quae memoranda erant, & hac sectione brevissime describuntur. His
ad-

adnectere potuissem, si consultum fuisset, enumerationem Instrumentorum, quae Viri Clarissimi, van Solingen, Rau, & praecipue F. B. Albinus, Theatro Anatomico legarunt, quorum, praecipue a Decessore meo collectorum, numerus tantus est, ut vix Operatio detur, in qua instrumentorum usus sit, quin illa omnia, & quidem secundum diversas chirurgorum opiniones, diversas curandi methodos, fabrefacta reperiantur.

Additae huic ultimae Sectioni sunt Tabulae novem, exhibentes Crania Kalmukki, Tartari ex Casan, Aethiopis, Russi, Sueci, Angli, Galli, Itali, quibus, ob singularem formam, Feminae Hanoveranae caput accedit. Actum me agere, forte iudicabunt nonnulli, postquam Viri Clarissimi suas observationes de forma cranii in diversis nationibus cum orbe litterato communicarunt, ac talium craniorum bene multas figuras ediderunt. Numerum certe illarum adaugere, hanc ob causam non placuit. Verum quum Hae jam ante multos annos, antequam, alios simile quid moliri, suspicari potuissem, paratae essent; quum, nisi omnia me fallant, exactissime delineatae, & optime aeri incisae, prodeant; quum omnibus, qui eas apud me viderunt, placuerint, ut illas supprimerem, & hoc opere excluderem, a me impetrare non potui. Elegeram ex omnibus, quae in Museo nostro extant, crania, omni sensu integra, alia vero, quibus vel maxilla inferior deerat, vel dentes perierant, vel quae alio modo vitata erant, tali consilio minus idonea censui. Omnium, quibus componuntur, ossium, utpote ex figuris satis cognoscendorum, descriptionem addere, inutile visum est.

Ipsi Operi praemissa est Introductio, qua vitae & merita Clarissimorum Virorum, qui Anatomicen hac in Academia docuerunt, & Theatro praefuerunt, recensui. Hanc Historiae litterariae studiosis eo gratiorem fore putavi, quo certius affirmare possum;

possum, a nemine talem fuisse elaboratam, omnia autem, qua a me narrantur, ex bene multis, qui passim hujus illiusve merita celebraverant, auctoribus, non sine cura esse collecta.

In totius Operis elaboratione, brevitati maximopere studens, non nisi eorum mentionem feci, quae ad intelligentiam describendorum praeparatorum requiri viderentur. Amplissimum, qui ultro patebat, campum si ingredi necesse duxissem, si, quid alii de similibus praeparatis memoriae prodidissent, ad examen vocare, si denique de omnibus, quos attigi, morbis commentari, voluissem, in immensum opus excrevisset. Quae ipse iisdem de rebus notatu digna arbitrer, alteri Operi, si vitam, sanitatem, tempus largiatur Numen, edendo, reservare volui.

Tanta autem cum rerum copia atque varietas sit, vix aliter fieri potuit, quin hoc vel illud praeparatum non satis accurate copioseque descripserim, aut aliquid omiserim, errores varios, qui, mente per alias easque serias occupationes distracta, calamo exciderint, aut typographorum incuriae adscribendi sint, emendare neglexerim. Sed veniam a Benevolis Lectoribus, quorum aequas animadversiones semper gratissimus accipiam, facile me impetraturum confido, ab iis praesertim, qui, quae & qualia mihi quotidie peragenda sint, non ignorant. Caeterum impense gaudebo, si studiosae juventuti, cujus utilitati hoc opus tot annorum vigiliis paravi, cognitionem humanae fabricae & morborum videar faciliorem reddidisse.

Scribebam in Academia Lugduno-Batava die 14. Novembris 1792, natali quinquagesimo.

S E R I E S

C O N T E N T O R U M.

Introductio.

Pag. I.

I.

Supellex Anatomica Rauiana.

I.

II.

Supellex Anatomica Albiniana.

27.

III.

Supellex Anatomica Doevereniana.

91.

IV.

Offa Morbosa.

125.

V.

Partes Molles Morbosae.

229.

*** 2

VI.

VI.

Calculi.

Pag. 277.

VII.

Monstra.

297.

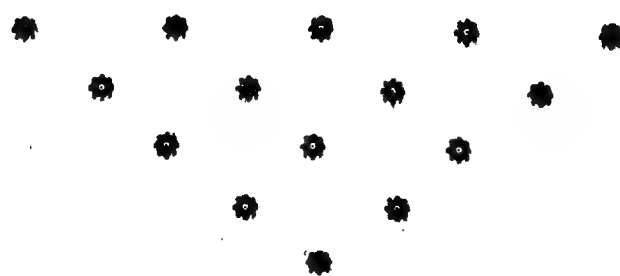
VIII.

Varia.

307.

Index.

313.

INTRO.

INTRODUCTION.

INTRODUCTIO.

Vix **GUILIELMUS PRIMUS**, Civitatis Batavae Gubernator, sub ultimo Hollandiae Comite, Nobilissimos ac Praepotentes Hollandiae Ordines, data ad Eosdem 28. Dec. anni 1574. epistola, excitaverat, ut quantocyus, durante adhuc bello contra Hispanos, antequam de pace induciisve pangendis cum hoste ageretur, Universitatem domesticam, Exterarum aemulam, conderent in Hollandiae Zelandiaeve Comitatu, ad fulciendam ac conservandam libertatem, legitimumque Patriae regimen, non tantum in iis, quae ad Religionem, sed & communem status civilis salutem, spectant, quin Hollandia, & in Hollandia antiquissima Leida, eligeretur: Leida, nuperrime obsidione liberata per Civium inauditam fortitudinem & summam constantiam, quibus adeo nullum majus, nullum pulchrius, nullum utilius, virtutis praemium offerri potuit (*a*).

Mirum dictu, quam cito constituta, quam cito inaugurata Academia sit. Vix quinque elapsis hebdomadibus undique allecti eruditi aderant, parati ad juventutem quocunque disciplinarum genere erudiendam, parata omnia.

PETRUS FORESTUS, ut nobilissima gente ortus, sic in nobilissima & utilissima arte egregie versatus, una cum **LAURENTIO ORCHOTO**, Inaugurationi Academiae interfuit (*b*), & aliquot etiam praelectiones habuit, mox tamen, relicta nostra urbe, patriam Alcmariam repetiit; nec Orchotus diutius hac in Academia moratus est.

GE-

(*a*) Conf. F. Fabricii Oratio in natalem centesimum & quinquagesimum Academiae Batavae, quae est Lugduni Batavorum, pag. 7. seq.

(*b*) Meursii Athenae Batavae pag. 19. Orlers beschryvinge der Stadt Leyden. pag. 193.

GERARDUS autem BONTIUS, inter Anatomicos hujus Academiae, primo loco est memorandus. Hic Ryswici Geldriae vico, patre vitae militari dedito, sed qui, illam postea pertactus, ad tranquillam magis ac honestam voluptatem pariter ac fructum, qui ex terrae cultu & foecunditate petitur, more antiquo se contulerat, natus anno 1538., postquam linguas addidicerat, totum sese Philosophiae dedit, deinde Medicinae, in qua Lovanii Biesium docentem audivit, non multo post Viennam in aulam Imperatoris Maximiliani II. vocatum; tum in Italiam tendens Ferrariam studiorum sedem delegit, & Patavii supremos in arte medica honores consecutus est (c). In Belgium reversus, & Leidae Medicinam faciens, cum Academia condebatur, Astronomicas & Mathematicas praelectiones habere coepit, & tanquam primus Philosophiae Professor Inaugurationi ipsius interfuit. Anno autem 1587. hyemali tempore Anatomen, aestivo Botanicam, tradidit, invitantibus eum & honorario excitantibus Academiae Moderatoribus. Primus ergo Bontius fuisse videtur, qui Anatomicas dissectiones hac in Academia publica autoritate (d) instituit. Non tamen ad vitae finem usque, qui accidit 15. Sept. 1599. cum altera vice (e) Magistratum Academicum gerebat. Etenim ambas, modo nominatas, Anatomen & Botanicen demonstrandi provincias jam anno 1589. in se suscepit Petrus Paaw.

Liberos Bontius reliquit octo, & in his Johannem, Reipublicae Roterodamensis medicum & quaestorem, Reinerum ejusdem artis hac in Academia Professore (f), Guilielmum, civitatis Leidenfis Senatorem, Scabinum, atque ab anno 1619. Praetorem (g), Jacobum (h).

P E.

(c) Illust. Hollandiae & Westfrisiae Ordinum Alma Academia Leidensis pag. 118. Adami vitae medicorum pag. 365. Freheri Theatrum virorum eruditione clarorum pag. 1304. C. W. Kestner Medicinisches Gelehrten Lexicon. pag. 131.

(d) Dicitur enim Joannes Heurnius primus in Academia Leydensi propria manu Anatomiam administrasse, id efflagitantibus studiosis, cum insolens hoc exercitium patriae nostrae eo tempore esset. Alma Acad. Leid. pag. 135. Adami Vit. Medicorum pag. 372. Harum tamen demonstrationum nulla mentio fit in vita Heurnii, Operibus ipsius omnibus, cum praefatione Paawii editis, praefixa.

(e) Prima vice Rectoris Magnifici munere functus est anno 1582. Orlers beschryvinge der Stadt Leyden. pag. 198. Soermans Academisch Register. pag. 25. Non ergo aliquoties ipsi fasces Academici praelati sunt, ut legitur in Alma Acad. Leid. pag. 121. Adami Vitae Medicorum. pag. 367.

(f) Regnerus Lugduni Batavorum natus anno 1576. Philosophiam docere incepit 1599; anno vero 1618. medicinam. Quum per annos aliquot Medicam artem feliciter exercuisset, Medicus familiaris illustrissimi Principis Henrici Nassovii factus est. Neque ita multo post, cum ab optimo successu artis & experientia Mauricio, Hollandiae ac Zelandiae Gubernatori, innotuisset, & favorem ejus singularem & honestum ab eo consecutus est stipendium, dignus habitus, qui salutis ejus curam gereret, cujus saluti innitebatur respublica. Alma Acad. Leid. pag. 162. Orlers beschryvinge der Stadt Leyden. pag. 347. Annis 1619. & 1620. gessit Magistratum Academicum. Orlers lib. cit. pag. 199. 341. Mortuus est 12. Junii 1623. annos natus quadraginta & septem. Orlers lib. cit. pag. 348.

(g) Orlers lib. cit. pag. 608. 634.

(h) Natus hic non Roterodami, ut habet Mercklinus in Lindenio Renovato pag. 476. sed Lugduni Batavorum, ut ipse fatetur in Hist. Indiae Natur. & Medica Lib. 3. cap. 46. pag. 48. Anno 1627. in Indiam profectus, per multos annos in insula Java vixit, Gubernatoris Indiae Orientalis medicus, praxin feliciter exercens. Opus primum ipsius de Medicina Indorum prodiit Leidae anno 1642. in 12mo. Parisiis 1646. 4to. & recusum est cum P. Alpini Medicina Aegyptiorum. Postea Historia ejus naturalis & medica Indiae Orientalis, a Guilielmo Pifone in sex libros divisa, edita est Amstelaedami anno 1658. Fol. Quo libro ea omnia, quae in Medicina Indorum continentur, etiam sunt comprehensa.

I N T R O D U C T I O.

v

PETRUS PAAW, Amstelaedami anno 1564. natus, patre Petro Paaw, Adriani filio, anno 1586. Senatoribus Amstelaedamensibus allecto, sed postea Quaestore Alcmariensi (i), Matre Geertruda Spiegels; latine & graece doctus, ad graviora medicinae studia animum adplicans, Lugdunum Batavorum anno 1580. venit, praeceptoribusque usus est Gerardo Bontio, Joanne Heurnio, Remberto Dodonaco. Peregre profectus anno 1584. Lutetiae primum Parisiorum aliquamdiu vixit, ibique in Medicina se exercuit sub Ludovico & Joanne Duretis, atque Anatomicis operam quoque dedit, Joanne Fabro praeceptore usus. Postea se Rostochium contulit, sub Henrico Bruceo, qui in mathematicis & medicina excelluisse dicitur (k), se in Anatomicis exercuit, ac tandem publice summum in Medicina gradum ibidem est adeptus, anno 1587., aetatis vigesimo tertio. Simul medicinam ea in Academia profiteri coepit, & anatomica proposuit. Italiam etiam petiit, hac autem vix per trimestre inspecta, cum in familiaritatem Hieronimi Fabricii ab Aquapendente, Anatomici optimi, & Cortusi Botanici, se insinuasset, morbo parentis subito revocatus, in patriam rediit; & supra dicto anno 1589. (l) in hanc Academiam invitatus, Anatonen magno cum applausu docuit. Desiderabatur ad hoc usque tempus publicus locus, ubi cadavera secari, & anatomicae demonstrationes institui possent. Talis indaginis utilitatem perspicientes Illustrissimi & Praepotentes Hollandiae & Westfrisiae Ordines, anno 1593. eum in finem concesserant publico edicto cadavera eorum, qui hyemali tempore morte plectuntur, quod aliquoties deinde renovatum est (m), sed demum anno 1597. (n) sub auspiciis Petri Paawii theatrum Anatomicum exstructum est, qui, huic praefectus, peritiam artis summam cum facundia admirabili conjungens, quaque hyeme, maximo spectatorum, etiam ex vicinis locis, concursu, duo, tria, & subinde plura cadavera humana, ut ipse fatetur (o), secuit; imo viginti duorum annorum spatio, praeter varia animalia, corpora humana sexus utriusque sexaginta cultro anatomico subjecit, factasque praeparationes publice demonstravit (p). Hippocratem praeterea de vulneribus capitis, Galenum de ossibus, Celsi varia capita, quorum intelligentia pendet ex doctrina anatomica, commentatus, ab eo tempore, quo

(i) Wagenaar beschryving van Amsterdam III. Deel pag. 200. Hunc religionis & patriae amantissimum, ut tunc ferebant tempora, solum vertere & patriam exilio commutare coactum fuisse, lego in Adami vitis medicorum pag. 432., qui ea, quae de Paawio memoriae prodidit, ex E. Vorstii Oratione funebri desumpta esse, monet.

(k) Adami Vitae Medicorum. pag. 318.

(l) Conf. Meursii Athenae Batavae. pag. 264. Soermans Academisch Register. pag. 53. vocatum fuisse Paawium in hanc Academiam anno 1592. dicit. Sed errorem fuisse commissum, enarratum vitae curriculum docet, illudque confirmat initium dedicationis libri de ossibus, anno 1615. editi; ubi haec habentur. Quintus & vigesimus annus volvitur, quum ad docendi munus vocatus pedem in vestram intuli Academiam.

(m) Fr. van Mieris beschryving der Stadt Leyden. II. Deel pag. 255. Handvesten der Stadt Leyden. 526. Groot Placaatboek, II. D. pag. 1066.

(n) Meursii Athenae Batavae. pag. 34. Fabricii Oratio in notis pag. (4). Mieris beschryving der Stadt Leyden, II. Deel pag. 555. Non itaque anno 1592, ut habet Orlers beschryvinge der Stadt Leyden. pag. 209.

(o) In Praefatione ad primitias anatomicas de ossibus.

(p) Meursii Athenae Batavae. pag. 35.

quo docendi munus adgressus est, id sibi negotii creditum existimavit, non theoreticos Reipublicae daret, sed praëcticos, hoc est, qui non jejunam enumerationem partium corporis humani, & dissectionem possent instituere, sed qui partium singularum, totiusque corporis, adfectiones & morbos probe intelligerent, &, quum opus esset, curationem adhiberent. Dictis aliisque scriptis (*q*) magnum nomen, magnamque famam sibi comparavit, praesertim cum in ipso mirarentur omnes exactam quamdam in rebus agendis diligentiam, pari cum scientia conjunctam, acre ac vehemens ingenium, animum, nunquam quiescentem, priusquam impetrasset, quo pertenderet; adeo semel coeptis insistentem, ut quicquid vellet, vehementer vellet, quoque animum intenderet, ibi valeret (*r*). Merito itaque doluerunt omnes, magnum huncce virum, in Botanicis etiam peritissimum, & de Horto Academico optime meritum (*s*), ter Rectoris Magnifici munere functum (*t*), vix quinquaginta & tres annos natum (*u*), kalendis Augusti anni 1617. vivere desuiss. Uxorem duxerat Mariam Hautenam, Jani Hauteni, Urbi a Secretis, filiam (*v*).

Successit Paawio OTTO HEURNIUS, Ultrajectinus, Joannis Heurnii, tunc Medicinae in patria urbe doctoris, postea primarii in Academia Leydeni Medicinae Professoris (*w*), & Christinae Beyers filius. Hic, 8. Sept. stylo antiquo 1577. natus, anno 1581. cum parentibus Leidam adveetus, prima studiorum fundamenta ibi posuit, atque, hac in Academia Magister artium anno 1599. dictus, anno sequenti ad Philosophiae Professionem a Nob. & Ampl. Academiae Curatoribus, urbisque Consulibus eveetus est. Medicinae Doctor 7. Julii 1601. renuntiatus, cum eodem anno Augusti undecimo pater ipsius mortalitatem explevisset (*x*), ad Medicinæ

(*q*) Halleri Bibliotheca Anatomica. Tom. 1. pag. 331. Portal Hist. de l'Anatomie, & de la Chirurgie Tom. 2. p. 369.

(*r*) Adami vitae medicorum. pag. 435.

(*s*) Orlers lib. cit. pag. 203. Adami vitae medicorum. pag. 434.

(*t*) Annis 1601. 1606. 1614. Alma Acad. Leyd. pag. 148. Orlers lib. cit. pag. 199. Soermans Acad. Register pag. 25. seq.

(*u*) Computatione non rite facta, illum quinquagesimo aetatis anno decessisse, notat Portal. loc. cit.

(*v*) Meursii Athenae Batavae. pag. 265.

(*w*) Alma Acad. Leid. pag. 125. Meursii Athenae Batavae. pag. 135. Hic, anno 1543. Ultrajecti natus, Lovanii Medicinae operam dedit, inde Lutetiam se contulit, ibique familiariter admodum usus est medico Dureto, quem triennium docentem audivit. In Italiam profectus Capiaccio, Mercuriali, Fabricio ab Aquapendente, aliisque dignum sese praebuit discipulum, ea propter inter alumnos Gymnasii Patavini memoratum, N. Comneni Hist. Gymn. Patav. Tom. 2. pag. 262. Patavio Ticinum abiit, ibique Doctor renuntiatus, Nicolao Renaldo Peroneto, Domino a Granvella & Chantonay, Comiti a Cantecroy Medicus fuit. In patriam reversus Ultrajecti Medicinam exercuit, in Senatorum numerum relatus est, hujus autem muneris, homini Musis & tranquillitati dedito, gravis, vacationem impetravit. Ad Professionem medicam hac in Academia vocatus, anno aetatis trigesimo octavo, die Octobris 31. 1581. Leidam commigravit, praxin maxima cum autoritate exercuit, ordinarius Medicus Principis Mauriti dictus est, & per viginti annos summo cum honore Professoris personam sustinuit, interea temporis sexies Magnifici Rectoris munere functus; annis nempe 1583. 1584. 1592. 1593. 1599. 1600.; notantibus Orlers lib. cit. pag. 199. & Soermans Acad. Reg. pag. 25. seq.

(*x*) Integra valetudine toto vitae tempore usus est, ad annum usque aetatis quinquagesimum sextum, tunc vero subito sese prodidit calculus, qui biennii cruciatu fractum sustulit anno 1601. aetatis 58. Post mortem in ejus vesica a Paawio septem inventi calculi sunt, forma & magnitudine nucis juglandis majoris, omnes aequalis magnitudinis & ponderis, nam singuli pen-

INTRODUCTIO.

VII

cinac Professionem mensis Novembris sequentis die 8. ab iisdem Curatoribus ac Consulibus promotus est (y). Mortuo autem Paawio anno 1617. ipsi quoque demandatum munus anatomen demonstrandi (z), quam spartam non tantum in se suscepit, sed & per bene multos annos optimo cum fructu explevit, ornando theatro Anatomico, ut variae, ipsius manu factae, inscriptiones & hodie abunde probant, studiosissimus. Uxorem duxerat Johannam a Swaenswyk, ex eaque progeniit Johannem, Consiliarium curiae Ultrajectinae, & Johannam, nuptam Laurentio Storma 's Gravefande, Scabinum &c. Sylvaeducensem. Mortuus est 14. Julii 1652., ferme septuaginta & quinque annos natus (a).

Adjunctus Heurnio, ut per vices Anatomen traderent (b), ADRIANUS FALCOBURGIUS, seu VAN VALKENBURG, Lugduni Batavorum 1. Nov. 1581. natus, patre Cornelio, viro Senatorii ordinis, matre Clara Berckelia, Adriani filia (c). Theologiae primum operam dans, postea ad Medicinam animum appulit, Bontium, Heurnium, Vorstium, Paawium, frequentavit, potissimum vero cadaverum dissectione, & anatomicis demonstrationibus, capiebatur, adeo ut universae quidem medicinae, sed praecipue Anatomiae ac Chirurgiae operam navaverit, tantamque sibi in hisce comparaverit famam, ut, mortuo Paawio, vacante Professione Anatomes, consentientibus non tantum, sed & volentibus Academiae Curatoribus Urbisque Consulibus, cadaver publice secuerit, ac demonstraverit. Attamen neque Ipsi, neque duobus aliis Medicinae Doctoribus, qui simile specimen suae in Anatomicis industriae derant, munus dictum collatum est, sed Ottoni Heurnio (d). Tertio Julii 1621, Medicinae Doctor dictus, statim innito cum Reynero Bontio consilio, annuentibus & approbantibus Academiae Curatoribus, in locum Bontii, qui, Principis MAURITII medicus dictus, operi Academico vacare non poterat, publicas in Medicina Praelectio.

pendent drachmas duas, septem ergo explent drachmas quatuordecim. Alma Acad. Leid. pag. 138. Conf. Vita J. Heurnii praefixa Ipsi operibus, cum praefatione Paawii editis. De calculis hisce, quos adhuc adservamus, in Sectione Sexta hujus Musei dicitur.

(y) In hac provincia acquirenda adversarium habuit Bontium, & plurimos in Academia nactus est inimicos, qui eum opprimere conati sunt, ut testatur Barlaeus epistola, qua eum commendat Corn. van der Myle, Academiae Curatori, ut virum doctum, prudentem, modestum, moribus facilem, rogatque, ut causam ejus agat apud Principem Arausionensem in adipiscendo summo Academiae Magistratu, qui, licet per triginta annos Professoris munus obisset, nunquam in eum collatus erat. C. Burmanni Trajectum Eruditum pag. 142. Pacot Memoires pour servir a l'Histoire des dix sept Provinces des Pays-Bas. &c. Tom. 3. pag. 161. Eo honore tamen postea annis 1641. 1648. functus est. Orlers lib. cit. pag. 210. Soermans Academisch Register. pag. 27.

(z) Orlers lib. cit. pag. 210.

(a) Pacot. lib. cit. Tom. 3. pag. 162.

(b) Orlers lib. cit. pag. 210. 351. Boxhornii Oratio Funeris in obitum Viri Clar. A. Falcoburgii Orat. var. argum. pag. 329.

(c) Orlers lib. cit. pag. 349. Boxhorn loc. cit.

(d) Memorantur tres illi, van Valkenburg, Hubertus Bylius, & Henricus Florentius, quibus dictum in finem concessus erat non tantum huic operi destinatus locus, sed & usus instrumentorum, die 27. Nov. 1617. inter primos in Medicina Lectores. Soermans Academisch Register pag. 97. Fabricii Oratio pag. (10.)

Etiones habuit (*e*). Biennio autem elapso, mortuo Bontio, cum Adolphum Vorstium hujus in locum Professore Medicinæ dixissent, Adrianum Falcoburgium 10. Febr. 1624. extraordinarium Professore Chirurgiæ constituerunt, eodemque tempore viro Clar. Heurnio adjunxerunt, ut hyemali tempore cum eo dissectiones anatomicas institueret; ac denique sexennio elapso 7. Febr. 1630. inter ordinarios Professores, titulo Professoris Chirurgiæ relatus, & Anatomen & Chirurgiam studio & labore indefesso ad ultimum vitæ terminum, qui in annum 1650. incidit, tradidit.

Eodem, quo fati cesserat Falcoburgius, anno Anatomicum munus extraordinarium demandatum est JOHANNI VAN HORNE, Amstelædami ad finem anni 1621. nato, Patre Jacobo van Horne, Societatis Indiæ Orientalis Moderatore (*f*). Hic humaniores litteras & Philosophiam edoctus, ad Jurisprudentiam, Parentis impulsu, animum appulerat, sed, dum publicam Anatomen acrioribus oculis erat intuitus, ac mirificam corporis humani fabricam fuerat contemplatus, tantam in admirationem humanæ structuræ rapiebatur, ut ingenti desiderio sit incensus, aliud atque aliud cadaver accuratius inspicendi. Huic ut indulgere posset, Juris studium abjecit, atque Medicinam amplexus, Anatomen nunquam remisso labore excolens, illorum, qui hanc Academiam Anatomicæ rei peritia tunc commendabant, sic usus est opera, ut tantorum virorum præcepta non tantum primis labris gustaret, sed eorum etiam dexteritatem felicissime æmularetur. Hoc studiorum curriculo hac in Academia strenue decursu, Ultrajectum se contulit, ibique lectionum publicarum studiosissimum sese præbuit. Illinc in Italiam profectus, ex ore & disciplina pependit Medicorum, quos illa tunc Regio celeberrimos tulit; imprimis vero Veslingium audiuit, excellentem in Anatome ducem, a quo etiam laurea Apollinari decoratus est. Venetiis dein practicis usus est expertissimis, quo frequens sibi pateret ad infirmos ingressus, ac sibi tutam ad medicinam, suo Marte deinceps exercendam, pararet viam. In Venetorum castra, ad Padum fluvium constituta, sese recepit, sed, militaris vitæ pertæsus, Neapolin tetendit, ubi denuo Medicinæ praxi totus inhaesit. Neapoli discedens Siciliam Melitamque insulas trajecit, illincque retrorsum Veneta littora relegit; porro Longobardiam, ducatum Mediolanensem, atque Helvetiam peragravit. Plurimos menses cum Basileæ transgisset disputationi medicæ tam acris tamque doctus præfuit, ut clarissimorum Basileënsium Medicorum ordo talem ac tantum, honorifico diplomate, sibi Doctorem adoptaverit. Monspelium perrexit, iter per Gallias, per Angliam, confecit, tandemque exacto integro peregrinationis sexennio, in Patriam rediit. Vix reduci Illustrissimi Academiae Curatores, Urbisque Consules, vacantem cathedram, mortuo Falcoburgio, titulo Professoris extraordinarii, anno 1651. demandarunt, &, quum biennio exacto Anatomes & Chirurgiæ Professor Amstelædamum evocaretur, Chirurgici & Anatomici Professoris Ordinarii hac

in

(*e*) Soermans loc. cit. Orlers lib. cit. pag. 351.

(*f*) Wagenaar beschryving van Amsterdam. III. Deel pag. 231.

in Academia spartam nactus est, munusque Amstelædamentense detrectavit (*g*); illam vero per quatuor lustra ita adornavit, tantoque cum applausu & corporis humani fabricam demonstravit, & chirurgicos morbos explicuit, & praxin exercuit, ut praematura morte 5. Jan. 1670. (*h*) sibi ereptum, nondum quadraginta & novem annos natum, gravissime luxerit Academia (*i*), cujus in Schola enutritos viderat fummos Anatomicos, Ruischium (*k*), Swammerdamium (*l*). Idem fuit sensus orbis litterati, desiderantis (*m*) auctorem, praeclaris scriptis (*n*) celeberrimum, quibus varia observata Anatomica, & in his novum ductum chyliferum, descripsit, cujus inventum sibi tribuebat (*o*), quem saltem inter primos, si non primus, in homine ostendit (*p*).

Qui Hornio parentavit CAROLUS DRELINCURTIUS, Medicinae Professor ordinarius, eodem anno 1670. in Ipsius locum etiam successit. Natus est Lutetiae Parisiorum primo Februarii anni 1633. Patre Carolo, insigni & vere Christiano Theologo. Pronum sponte naturae & promptum ad pulcherrima quaecque gnatum praeceptis & exemplo urgebat Pater, atque a teneris formabat unguiculis, praeclaros simul docendi Magistros adhibens, quo acutissimam a natura aciem mentis exponeret, ornaretque omnibus rebus, quae ingenii felicitatem perficere possent. Paternis consiliis, suo impetu, fratrumque binorum natu majorum exemplo, mentem imbuit iis, quae in Oratore Christiano, optimus ut laudetur, sunt necessaria.

Quum vero, haec omni cura agitans & prosequens, morbo obnoxium haberet & valetudinarium corpus, circumspicere incepit remedia huic curando apta, & de studio medico cogitare, hactenus tantum, sibi ut consuleret, neque adhuc animum inducens, ut aliis medicinam faceret. Placuit autem Ipsi hoc studium tali modo, ut se totum ei consecraverit, &, fabricam corporis humani accuratissime cognitam esse debere medico perspicere, sub Riolano contemplationibus Anatomicis sese dederit, & ipse assidua exercitatione artis in cadaveribus incidendis semet occupaverit, anti-

quos

(*g*) Non itaque Hornio, ab itineribus reverso, (ut male habent J. F. Foppens in Bibliotheca Belgica Tom. 2. pag. 662. & Wagenaar beschryving van Amsterdam. III. Deel pag. 231.) munus Professoris Anatomiae & Chirurgiae in illustri Athenaeo Amstelædamentensi oblatum est, sed ille, jam Professor extraordinarius in nostra Academia, ut illud suscipere munus, Amstelædamum est vocatus.

(*h*) Acta Facultatis Medicae Vol. I. pag. 139. MS.

(*i*) Conringii Introductio in universam artem medicam. pag. 156.

(*k*) Schreber Historia vitae & meritorum F. Ruischii. pag. 2.

(*l*) Swammerdam in notis ad prodromum Hornii pag. 37. ipse fatetur, se perfectionem omnium suorum conatum Clar. van Horne debere.

(*m*) Conf. Drelincurtii Oratio in Obitu Clar. van Horne. Opusc. pag. 169. seq. & J. G. Pauli Praefatio in J. van Horne Opuscula Anatomica & Chirurgica.

(*n*) Mercklini Lindenius renovatus pag. 609. Haller Bibliotheca Anatomica Tom. I. pag. 432. Portal Histoire de l'Anatomie & de la Chirurgie Tom. 3. pag. 10. seq.

(*o*) Opuscula Anatom. Chir. pag. 73. & 74.

(*p*) Goelicke Introductio in Historiam litterariam Anatomiae pag. 291.

quos recentioresque scriptores etiam assidue evolvens. Anatomes tunc construxit syntaxin, quam dum sermone elegantissimo, demonstratione exquisitissima, postea publice ostendebat, aures, animos, oculos, omnium in se convertit. Anno 1650. Sept. 24. Salmurii Magister artium liberalium atque Philosophiae Doctor creatus, dein 28. Augusti 1654. Monspelienfi in Academia, summa cum solemnitate, medicae sapientiae titulis publice decoratus fuit. Medicinae exercendae cum se traderet inhaesit tamen perpetuo Anatomicis studiis. Inclaruit autem adeo Viri fama, ut Celsissimus Turennae Princeps illum sibi Medicum domesticum elegerit, quin & statim exercitui suo in Flandria, cunctisque Nosocomiis, Rex Galliarum eundem praefecerit; quod ille munus annis 1656. 1657. 1658. tanta cum laude obivit, ut lautissima super hisce rebus praeclare gestis Principis manu testimonia Ipsi data sint; ac Archiatrorum comes Vallot perfunctum feliciter hoc munere Regiis in Gallia Medicis inscripserit. Integro ille decennio deinceps Parisiis egit, studendo atque artem exercendo ut assiduus, ita clarus; donec vir amplissimus Conradus van Beuningen, Reipublicae nostrae ad LUDOVICUM XIV. Legatus, Academiae hujus Curator, cognitum sibi Drelincurtium in hanc Academiam anno 1668. vocandum curaret, ut Medicinam, titulo Professoris Ordinarii, doceret publice & privatim. Biennio vero postea, mortuo Hornio, Anatomen docendi & demonstrandi munus addiderunt Curatores: & hanc utramque spartam ita quidem ornavit, ut nihil posset supra. Anatomica enim sic excoluit, sic docuit, ut res ipsas, in corpore humano prius perspectas, repetito dein successuum concentu penitus firmatas, conferret semper cum iis, quae Veteres Recentioresve super his commentati fuerant, ut & apertam rem coram ostenderet, describeretque, atque simul suam cuique inventori tribueret laudem. Ac tantum abfuit, ut ullum unquam super his Auctorem negligeret, ut potius anxia sollicitudine eorum scripta consuleret, & intenta cura excuteret. In medicis sancte se & sapienter gessit, quippe veram & masculam Graecorum disciplinam sequutus, nil dans temeritati, nil negligentiae. Tanta & inde Viri in arte fama, ut Celsissimus Arausionensis Princeps GUILIELMUS III., magnae Britanniae Rex, Drelincurtium sibi, & Reginae MARIAE, medicum in difficilioribus voluerit; ipsumque, si splendidior forte Persona graviore cum morbo conflictaretur, semper consuluerit. Ita tandem immoriens studiis, variisque scriptis clarus (q), ter, annis 1679. 1688. & 1694. Rectoratus munere functus (r), annis & diuturno morbo confectus, trigesimo primo Maji, anno 1697. mortuus est, sexaginta quatuor annos & quatuor menses natus.

Non tamen ad vitae terminum usque Anatomen tractavit Drelincurtius, sed senescenti, & oculorum aegritudine laboranti, ex Ipsi voto, adjunctus est ANTO-

NIUS

(q) Conf. Haller Bibliotheca Anatomica. Tom. I. pag. 510. Portal Histoire de l'Anatom. & de la Chir. Tom. III. pag. 201. Opuscula ipsius quotquot reperiri potuerunt, omnia junctim edita sunt Hagae Comitum 1727. 4to. Praefatus est Ipsi discipulus Celeb. Boerhaavius, qui & vitam descripsit.

(r) Acta Senatus Academici. MS.

I N T R O D U C T I O.

XI

NIUS NUCKIUS, Harderovicenfis; qui noſtra in Academia ſtudio medico talem operam navavit, ut 13. Julii 1676. a Facultate Medica examinatus, uno conſenſu, non ſolum admiſſus ſit ad Diſputationem publicam, ſed & honores ſolemnes, more Majorum, ipſi ſint oblati; die vero 2. Febr. 1677. publice deſenſa diſſertatione de diabete, voto omnium digniſſimus renuntiatus ſit, qui in numerum Medicorum adſcriberetur (s). Ab eo tempore Medicinam & Anatomem Hagae Comitum exercuit: in hanc vero Academiam 23. Auguſti 1687., vocatus eſt. Vir hic ſolertiſſimus, in replendis vafiſ lymphaticis merito peritiſſimus, & acque dexter, ac alii in ſanguiferis, dicitur. Optime de hiſ meritis ea per totum corpus poſt Rudbeckium primus perfecutus eſt; &, omnia lymphatica vaſa per ligneos aſſeres diſpoſita centies apud eum ſe vidiffe, praedicabat Boerhavius. Solebat egregius artifex quaerere aliquod vaſ lymphaticum minimum, punctim inſigere tubulum ferreum, per eum inſundere mercurium, in naturam fixam coactum, admiſto ſtanno vel plumbo ut conſiſteret (t). Multiplici enim experientia & variis partium praeparationibus eo devenerat, ut integrum lymphaticorum ſyſtema in homine a capite ad calcem compoſuerit, demonſtraverit non tantum, ſed & in partibus variis, in artubus ipſis, delineaverit (u). Mirum itaque videri debet, quod haec Anatomes pars, poſtea non rite exculata, imo ferme penitus neglecta, noſtris demum temporibus ad ſummum faſtigium pervenerit, mirum, hodiernos eam hac in parte gloriam ſummo viro dene-gare, quae ipſi adeo juſto titulo competit. Non autem tantum in hac Anatomes parte excelluit, ſed, teſte Dolaco (v), verſatiſſimus hicce Anatomicus, habita inau-gurali oratione, mox collegium Anatomicum incepit, & per experimenta circula-tionem ſanguinis, venarum, ductus thoracici, & cordis valvulas accurate demon-ſtravit. In praeparatione partium corporis adeo diligens adeo accuratus erat, ut vix ulla detur, quam non, vario modo praeparatam, ſtatim potuerit exhibere; magnum etenim cadaverum numerum ſecuit, & hac ſua induſtria indefeſſa multa detexit, varia aliorum inventa illuſtravit, ſcriptisque diverſis cum erudito orbe communicavit, quibus ſuam in chirurgicis peritiā etiam abunde probavit (w). Praeſtitiffet vero longe plura, & lymphaticorum vaſorum hiftoriam ſine dubio perfeciffet (x), niſi praematura mors ipſum 9. Aug. 1692. occupaffet. Omnibus autem, quae praeſtitit, tantam ſibi comparaverat famam, ut eodem, quo vivere deſiit, anno Illuſtriſſimi Friſiae Proce-res idoneum ſucceſſorem Philippo Matthaeo juniore ſurrogaturi, Nuckium Leidā evocaverint, ut Anatomem & Chirurgiam in Academia Franequerena doceret (y).

Va-

(s) Acta Facultatis Medicae Vol. I. pag. 210. 214. MS.

(t) H. Boerhaave Praelectiones in ſuas Inſtitutiones medicas cum notis Halleri. Tom. I. pag. 576.

(u) Conf. Ipſius Adenographia pag. 148. & Figura, titulo praefixa.

(v) Epiftola ad Walfchmidium in App. ad Ipſius Opera omnia pag. 33.

(w) Conf. Haller Bibliotheca Anatomica Tom. I. pag. 684. Portal Hiſt. de l'Anat. & de la Chir. Tom. 4. pag. 57. Goelicke Hiſt. Litt. Anatom. pag. 367.

(x) Cl. Haafſe de vaſis cutis & inteſtinorum abſorbentibus. pag. I.

(y) Act. Illuſt. delegat. Ordin. 17. Maji 1691. & 8. Jan. 1692. Vriemoet Athenae Friſiacaе. pag. 699.

Vacans cathedra GODEFRIDO BIDLOO demandata est. Hic Amstelædami 21. Martii 1649. (z) natus Patre Godefrido, matre Maria Lamberts Feliers, ibidem, postquam studia explevisset, ad annum 1688. Medicinam exercuit, eo autem anno Hagam Comitum vocatus est, ut Anatomen & Chirurgiam traderet. Favore Cellissimi Principis, GUILIELMI III., die 20. Julii 1690. a Præpotentibus Fœderati Belgii Ordinibus novo honoris titulo ornabatur, ejusque fideli atque peritiæ committebatur cura primaria Nosocomiorum publicorum militarium, & nuncupabatur Superintendent-Generaal van alle Doctoren, Apothecars, en Chirurghyns van Nederlandsch Hospitaalen en Ziekhuyzen der Militie. Eademque cura non ita diu post, die 14. Maji anni 1692. in Anglia ei credebatur ab eodem GUILIELMO III., tum Britanniarum Rege, qui, quo loco Bidlooum haberet, non tantum demonstrabat vocando eum ad Professionem Medicinæ & Anatomes in Academia Lugduno-Batava die 1. Febr. 1694., quam provinciam in se suscepit, habita Oratione de Antiquitate Anatomes, & post paucos menses, 8. Dec. ipsum Professore Collegii practico-medici, dicendo, sed imprimis eligendo illum Sibi Archiatrum, die 22. Oct. 1701. Hoc autem munus ea lege in se suscepit, ut locus, quem in Academia occupabat, non judicaretur vacuus. Ab eo tamen tempore in Angliam concessit (a), & 18. Aprilis 1702. Regi moribundo etiam adfuit (b). Rectoratus munere functus est anno 1696., eodemque anno, 29. Junii, post consensum Regium, accedente Autoritate Illustrissimorum Academiae Curatorum & Amplissimorum Urbis Consulum, orationem habuit; de invictissimo Britanniarum Rege, GUILIELMO III. incolumi, seu miraculose subducto nuperæ perditissimorum hominum conjurationi (c). Februarii primo 1702. Actuarius Senatus Academici dictus est, quum autem tunc aberat, ab actuariis præcedentium annorum per menses munus illud fuisse administratum, lego. (d). Reversus, suo officio functus est ad annum 1713.; quo 30. Aprilis obiit. Fuisse illum eruditum Anatomicum & Chirurgum, docet Ipsius Anatomia corporis humani centum & quinque tabulis, per artificiosissimum G. de Laireffe ad vivum delineatis, demonstrata; docent Opuscula varia, seorsim edita, dein uno volumine collecta; quamvis in ipsius splendido opere, de quo inter ipsum & Cowperum, qui easdem tabulas in lucem emisit, omnibus notissima lis exorta est (e), nonnullæ figuræ plus speciëi & splendoris, quam veritatis, habere non immerito dicantur (f).

Uxo-

(z) Wagenaar beschryving van Amsterdam. III. Deel. pag. 237. Non 12. Martii, ut male habet juxta Nicéron Mem. des hommes illustres Tom. 7. pag. 125. Chauffepied Nouveau Diction. Historique & Critique. Tom. 2. pag. 296. Moreri le grand Dictionnaire Historique. Tom. 2. pag. 274. Luitcius algemeen Historisch, Geographisch, en Genealogisch Woordenboek. II. Deel. pag. 357. Matthiae conspectus Medicorum Chronologicus. pag. 772.

(a) Wagenaar lib. cit. III. Deel. pag. 237.

(b) Wagenaar Vaderlandsche Historie XVII. Deel. pag. 106.

(c) Acta Senatus Academici. Vol. 12. pag. 119. MS.

(d) Acta eadem ad illum annum.

(e) Conf. G. Cowper criminis litterarii citatus coram tribunali Societatis Britanno-Regiæ.

(f) Haller Bibliotheca Anatomica. Tom. I. pag. 692. Portal Histoire de l'Anat. & de la Chir. Tom. 4. pag. 48. Schelhammer in Addit. ad Conringii Introductionem. Cap. 4. §. 13. pag. 178. Goelicke Hist. Litter. Anatomes. pag. 357.

Uxorem duxerat Henderinam Kistkes (g), ex eaque reliquit Godefridum, Juris Utriusque Doctorem, Collegii supremi Militaris Foederati Belgii Fiscum (h).

Haëtenus vitas atque merita eorum omnium, qui a condita Academia ad principium hujus seculi Anatomen docuerunt, breviter descripsi. Qui autem post mortem Bidloi hanc provinciam in se susceperunt, tanto magis videntur celebrandi, quod, quae pararunt & collegerunt, anatomica praeparata, a nobis hoc libro describenda, maximum splendorem & ornamentum Theatro Anatomico conciliarunt, atque effecerunt, ut, si non alia omnia, quae exstant, superet publica Theatra, pauca saltem, quae cum eo comparavi queant, reperiantur; intelligo viros celeberrimos Ravium atque Albinum, quorum posterior per dimidium seculum Academiae nostrae famam per totam Europam sparfit, cujusque, utpote, una cum Fratre, studiorum meorum ducis, praeceptoris, fautoris, manes summa prosequor veneratione.

Ante RAVII quidem tempora, imo ab ipsis Theatri incunabulis, diversi generis praeparata Anatomica, animalia, aliaeque res ad Historiam naturalem pertinentes, ante cognitae Indias, nostra in Regione, ignotae, varia etiam artefacta, collecta & adservata fuerunt, multique Peregrinatores ex diffitis habitati Orbis regionibus redeuntes, rariora varii generis adtulerunt, Theatro Anatomico dicarunt, & hoc modo curiosorum, undique allectorum, oculis subjecerunt, ex quibus certe nominandi sunt Viri illustrissimi, David Le Leu de Wilhem, Principis & curiae Brabantinae Confiliarius, Adrianus Pauw, Academiae Curator, Joh. Bapt. Bartolotti, qui mumias, aliaeque, non uno nomine notatu digna, dono dederunt, in hunc usque diem adservata non tantum, sed inscriptionibus, quibus propensus eorum in Academiam celebratur animus, ornata. Verum quod attinet ad praeparata Anatomica, solitum tantummodo fuit eorum, qui a politico vel militari Magistratu morte erant puniti, & in Theatro dissecti, ossa vel soluta, vel suis ligamentis adhuc cohaerentia, vel arte iterum nexa & composita, pelles, partesque alias, ficcatas, aut sine praeparatione idonea liquori immixtas, adservare, iisque theatrum adornare; donec circa medium ferme praecedentis seculi Vir Illustrissimus, Ludovicus de Bils, Dominus in Coppensdamme, Bonen &c. Urbis atque Territorii Ardenburgici Praetor, varia, eaque pro illo tempore egregia, singulari arte facta & a corruptione asservata, praeparata Anatomica, & bene multa diversorum animalium sceleta, Theatro dono dederit, tanti splendoris, tantae utilitatis visa, ut Anatomes eo tempore Professor, Joannes van Horne, necessarium duxe-

(g) J. Antonides van der Goes Gedichten. pag. 109.

(h) Luitcius Algemeen Historisch, Geographisch en Genealogisch Woordenboek. II. Deel. pag. 737. J. Kok Vaderlandsch Woordenboek VI. Deel. pag. 545. Nicolaum Bidloom, Medicinae Doctorem, Archiatrum Petri Magni, Russorum Imperatoris, Professorem Medicinae, ac Inspectorem Nosocomii & Academiae Moscoviensis, filium nostri dicunt; recte autem Nicéron Mem. Tom. X. part. 2. pag. 233. Chauffepied Nouveau Dictionnaire Historique & Critique. Tom. 1. pag. 297. monent, hunc Nicolaum filium fuisse Lamberti Bidloi, fratris nostri Professoris; Dissertationem enim suam, de menstruum suppressione, 17. Jan. 1697. publice defensam, ut gradum Doctoris Medicinae capefferet, dedicavit Godefrido Bidloo, Patrio & Promotori, tunc temporis Rectori Magnifico, & patri Lamberto, Collegii Medici Amstelædamensis membro.

duxerit, attestatione, lignae tabulae inscripta, qua arma Donatoris ejusque familiae etiam depicta sunt, doctissimi Viri benevolentiam oblivioni eripere.

Pleraque vero haec, ut fieri solet, temporis lapsu corrupta, magis minusve destructa, ad annum 1771. fuere adservata, & vix amplius Curiosorum oculos alexissent, nisi eodem loco etiam fuisset deposita Supellex Anatomica, quam Rauus Academiae nostrae legavit, ut, sub auspicio Facultatis Medicae, in Theatro Anatomico adservaretur. Quum vero anno, quem dixi, Thesaurus Anatomicus Albinianus, per totum orbem celebratissimus, ab Illustrissimis Academiae Curatoribus, Urbisque Consulibus Amplissimis, publice magno quidem, sed pro dignitate rei satis salubri, pretio coëmissent, Ipsis etiam visum, rejicere cuncta, quae vel plane corrupta, vel nullius prorsus utilitatis, comptiori huic seculo minus accommodata essent, sicque totum Theatrum renovatum, pulchrius, nitidius, redditum est. Accepit praeterea ab eo tempore incrementa insignia, collectionem praeparatorum pathologicorum, & totam supellectilem anatomicam, quam in Academia Groningana suos in usus paraverat Clar. van Doeveren, quam, si ad praeparata sicca, situm relativum variarum partium egregie exhibentia, si ad ea, quae ad generationis negotium, ad monstra, pertinent, adtendimus, merito laudandam, post mortem hujus nostri honoratissimi Collegae, pariter, soluto pretio, suam fecerunt Academiae Gubernatores.

Sed necesse jam est, ut Ravi, cujus Supellectilem Anatomicam primo loco descripturus sum, vitam & merita enarrem. Hoc vero melius exsequi omnino non posse mihi videor, quam exscribendo eam, quam indici illius Supellectilis praefixit Discipulus, idemque Successor, Bernardus Siegfried Albinus, cujus Pater Bernardus Albinus ipsi die 29. Septembris 1719. parentavit.

JOHANNES JACOBUS RAU, Badensis, ejus oppiduli, quod in Circulo Suevico est, Patre Johanne Rau, vini mercaturam faciente, Matre Magdalena Muller, natus est anno 1668. Hic ineunte adolescentia, ob tenues parentum facultates, non ita ab iis educatus ac institutus est, ut sperare de eo potuissent, talem futurum, qualem nos cognovimus. Accepimus enim, patrem eum anno aetatis suae quarto & decimo Argentoratum in Chirurgi officinam ablegasse, ut opere chirurgico faciundo sese exerceret. Cum exegisset ibi triennium, in patria sua non valuit diutius manere, sed ut ipse sibi, satis jam instructus, pararet ea, quae ad victum suppeditent, à parentibus plane dimissus, & exiguo itineris vitaeque subsidio munitus, longe atque late incepit vagari. Postquam igitur Germaniae partem aliquam pererrasset, tandem Hamburgum venit: ibi navem forte conscendit, eaque advectus est in Norwegiam; ubi Bergae, celebri emporio, Chirurgus Frauen dicto servivit. Ejus autem loci vim frigoris quum difficiliter sustineret, mox inde navi iterum profectus, Amstelædamum se contulit: erat enim tunc temporis, ut hodie, inter duo haec emporia, propter mercaturam, frequens admodum navigatio. Amstelædami primo in nave bellica Comitum à Bentheim Chirurgi locum obtinuit; eaque Hispanias, aliosque portus accessit. Ex quo itinere cum in Belgium redisset, accidit, ut GUI-

LIELMUS Princeps Auriacus classe in Britanniam navigare vellet. Cujus navium uni praecerat Schey, vice Archithalassus. Ei tunc navi chirurgus quoque datus est; & dictae expeditioni interfuit. Sic igitur haecenus erravit incertus, & fere in contubernio sordidissimorum hominum. Quae vero duro hoc vitae genere & cum periculo acquisierat, conservaverat parsimonia. Quod utrum insita quadam frugalitate fecerit, erat enim ad rem paullo attentior; an quod jam meditatus secum fuerit iis aliquando uti ad ornandum se augendumque doctrina, difficile est judicare. De eo constat, quod in Hollandiam reversus, facta re, ad bonarum artium omnisque doctrinae sedem Leidam nostram accesserit, ibique studiis, medicis praesertim, operam navaverit. Hic cum animum doctrina satis excoluisset, dein Lutetias Parisiorum se contulit, ut in Anatomicis & Chirurgicis porro se exerceret, quibus maxime studebat. Parisiis Anatomicis studio apud optimos magistros operam non modo dedit, sed ipse etiam demortuorum corpora diligenter incidit. Praeceptorem ibi in Anatomicis praesertim habuit fama jam tunc celebrem Josephum du Verney, cujus demonstrationibus interfuit: tum & apud Meryum nervorum per corpus humanum distributionem vidit. In Chirurgicis quoque, praeterquam quod luxatos articulos restituere à Mishevio didicerit, praeterea praestantissimos & veteranos Chirurgos comitatus, artem eos suam in vivis exercentes saepe vidit. Fuerunt autem illi Petit, tunc octuagenarius, Mareschall, Roumart, alique. Parisiis rediit Leidam, anno 1694., ubi 23. mensis Martii in civium Academicorum numerum iterum receptus, paullo post, 9. Maji, dissertationem elegantem, de ortu & regeneratione dentium, publice pro gradu Doctoratus defendit, & à Clarissimo Carolo Drelincurtio, Doctor Medicinae creatus est. Tunc vero, vitae istius erraticae & vagae pertaesus, Amstelædamum sibi sedem stabilem certamque delegit, ubi & Anatomicos alios docendo, & Medicinam, eam imprimis, quae manuum opera curat, exercendo sua se sustentaret industria. Anno (i) igitur 1695. ibi domi suae prima ingenii & dexteritatis experimenta in Anatomicis dedit, cerebri & organorum sensuum corporeorum quinque in cadaveribus humanis demonstrationibus. Dein sequenti hyeme organa soni, vocis & loquelae, eodem modo exhibuit. Nec diu latuit. Immo eodem adhuc anno 1696. in publicum & celebre theatrum eum produxerunt Nobilissimi & Amplissimi Reipublicae Amstelædamensis Consules. Quippe cum ex vulgi fama, & insignium urbis Medicorum testimoniis, studium peritiamque ejus intellexissent, dederunt ei cadavera in Theatro suae urbis Anatomico disseccandi potestatem. Itaque insequentibus annis non intra suos parietes modo, sed in eo etiam loco, varias corporis humani partes demonstravit, & chirurgicas quoque operationes in cadaveribus humanis publice magno applausu exercuit; laudante spectantium corona & stimulos addente novos. Praeterea suae in curationibus chirurgicis peritiae & dexteritatis specimina quotidie etiam edebat. Venerat forte Amstelædamum iisdem temporibus Frater Jacobus de Beaulieu, ut & ibi, quemadmodum fecerat in Galliis, novam suam

(i) Vid. Rau resp. ad defens. Ruyfchii pro sepro scroti, in initio.

suam calculosos secandi methodum exerceret. Quod & faciebat, impetrata à Magistratu urbano facultate. Istis operationibus ejus saepius tunc interfuit Ravius, methodum ejus damnans & acerrime etiam impugnans. Quod cum minus benigne interpretarentur Magistratus, primo continere se debuit: sed cum mox ipso eventu deprehenderent, vera eum dixisse, ei hanc curam demandarunt. Nec ita multo post Nobilissimi & Amplissimi Reipublicae Leidenfis Consules suae etiam urbis Lithotomum eum constituerunt. Iis igitur in omnibus cum non minus dexteritate & peritia sua quam felicitate adjuvaretur, & unus maxime floreret, factum est, ut brevi tempore illustraretur. Nam & inquilini & exteri ad eum accedebant, ut Anatomen & Chirurgiam apud eum discerent. Ad Chirurgicas operationes in tota Hollandia passim adhibebatur; praesertim ad calculosorum sectionem, qua maxime inclarescebat. Rebus sic ad voluntatem ejus fluentibus, accidit, ut magna ad gloriam ejus accessio facta fuerit. Anno enim 1705. ad Illustribus & Amplissimis Academiae hujus Curatoribus & Urbis Consulibus, ad quos fama Viri pervenerat, rogatus est, ut Leidam venire, & in Theatro Anatomico Academiae publico demonstrationes quasdam Anatomicas instituere vellet. Eas partes etiam suscepit, atque in maxima spectantium, & praestantissimorum quoque, omnique doctrina ornatissimorum hominum corona ita implevit, ut eos non spectatores solum habuerit, sed applausores. Decoratus tandem est, quod unum adhuc supererat, summo & amplissimo laborum suorum praemio. Nam postquam mortuus esset Clarissimus Bidloo, eum solum dignum judicarunt Illustres Academiae Lugduno-Batavae Curatores & Urbis Consules, cui Medicinam Anatomen & Chirurgiam in ea docendi provinciam concrederent. Et licet Amstelaedami cum familiaribus suis viveret bene & libere plane, & facile perspiceret, si Leidam ad docendum migraret, à veteri illa consuetudine, quae naturae vim jam obtinebat, fore recedendum; multaque essent alia, quae subitam istam loci tantamque vitae mutationem dissuadere viderentur, accepit tamen conditionem. Factum id est anno 1713. Venit Leidam maxima omnium spe atque expectatione: ibique 26. Septembris die dictam Professionem auspicatus est; habita de Methodo Anatomen docendi & discendi publica oratione. In eo quoque Amplissimo Ordine dein adsecutus est summum gradum honoris & potestatis; gessitque Rectoratum Academiae anno 1718. Ad Academiam accessit sanus & vegetus; & quamdiu integra valetudine fuit, munere etiam suo functus est diligenter. Quadriennio circiter ante mortem pedem dextrum gravis lapsus laeserat; unde oborti dolores lecto eum aliquot hebdomadas addicebant; quibus sopitis oedema remanebat. Et cum propterea domi se quietum diu continere deberet, perturbari incipiebat valetudo ejus, & malum, quod hypochondriacum vocant Medici, oriri. Biennio ante obitum vertigo multa & frequens perquam molesta esse; quae post annum spatium in levem apoplexiam terminabatur. Qua superata, aurium tinnitus ei gravis esse; febris accedere lenta & diuturna, omni eum nocte affligens, multoque sudore consumens. Sic crescere indies melancholia; ut nec gallorum hominumve cantus, nec campanarum sonitus, nec alios minimos quosque strepitus ferre posset. Tandem, circiter mensem Julium anni

1719. delirium melancholicum oriri; quod ad ultima gravissimaque increvit. Donec die 18. mensis Septembris anni ejusdem; dives satis, celebris; honoribusque; ultra quam sperare potuisset, ornatus, misere tamen, diem obierit supremum. Sepultus est in Templo Leidenfi maximo. Parentavit ei Bernhardus Albinus; Pater meus. Heredes testamento fecit Clarissimum Hermannum Oosterdyk Schacht, tunc poliatrum & practicum Leidensem exercitatissimum, nunc etiam Medicinae Professore dignissimum, & collegam meum conjunctissimum, quo familiari & medico inprimis usus erat; & Plurimum Reverendum Gisbertum Ostens, Medicinae Doctorem, & Remonstrantium apud Amstelaedamenses Pastorem optime merentem; amicum veterem suum. Fuit autem corpore magno & robusto, egregiaque & virili plane forma; vultu severo & torva nonnihil tuente. Fuit animo generoso, prompto & alacri; totus tamen paullo fervidior atque commotior. Caeterum ingeniosus, laboriosus, & attentus; atque gloriae semper cupidissimus; quam non arte, sed aperte palamque meritis suis acquirere studebat. Vixit in caelibatu, parce & sobrie; libere tamen; & cum amicis hilarus. Adulari admodum non poterat, neque sustinere diu simulationem. Itaque nemini facile & diu parcere solebat; sed alios reprehendebat, errores evellere conabatur; in multos vehementius quoque invectus; praesertim si quos in sua arte à vero abesse existimaret. Quod eum non tam carpendi aut laedendi libidine fecisse credimus; quam veritatis asserendae & defendendae studio atque impetu quodam; & quod non prorsus abjecte de se sentiret. Quemadmodum etiam non tam vitio vertendum ei esse videtur, ut multos facere scimus, quod verbis & moribus fuerit asperior; quam admirandum potius, talem adhuc evasisse, qui vitam tam duram & erraticam, & tam ab omni humanitate & urbanitate remotam, egerit in ea aetate, qua flexibiles hominum animos, sicut mollissimam ceram, ad arbitrium fere sociorum, & ut fors tulerit, formari & fingi novimus. De caetero in Anatomicis & Chirurgicis maxime excelluit. Ad Anatomen discendam Scriptorum veterum Anatomicorum & recentiorum frequentem lectionem, vivam docentium vocem & informationem, in dissectione corporum humanorum & brutorum manuactionem, & frequentem exercitationem requiri, scripsit in Oratione. Eam tamen magis ex corporibus ipsis, quam ex libris Auctorumque figuris petendam esse, aperte dicere solebat. Ad corporis humani fabricam cognoscendam ipsa hominum corpora adhibenda esse; neutiquam vero corpora brutorum: nisi cum obscura iis forte possent illustrari. Porro partes omnes, quoad ejus fieri possit, recentes esse considerandas, & simpliciter demonstrandas tales, quales absque ulla mutationis suspitione revera deprehendantur. Ad detegendam latentem earum structuram, artes quidem varias esse adhibendas; sed tales, quae veram constructionem nihil quicquam mutatam demonstrarent. Quapropter recentia corpora humana diligenter inprimis perscrutari; & canales replere, macerare, dissolvere, separare, flatu extendere, ficcare; aliisque subsidiis uti solebat. Quamquam artes plerasque non valde laudaret & approbaret; immo, quod mutare fere soleant, vituperaret: non sollicitus adeo quam pulchre & nove pars quaclibet arte parari posset; sed quam vere talis in corpore humano existeret.

Quod

Quod & palam affirmantem saepe audivimus, & publice ab eo scriptum legimus, in eo praesertim Opusculo, quam vocavit Defensionem. Corpora omnium aetatum fecit innumera. Mallei processum longum & gracilem invenit vel restituit. Maxillae inferioris capita non in sinus ossium squamosorum immittere, sed tuberculis, quae ante sinus istos sunt, inniti existimabat: ideoque praesertim interponi lamellam illam cartilagineam utrimque cavam, ut tubera utrimque excipiat, & inter se apte committat. Scroti humani membranam, quam darton vocant, quamque unicam esse, utrique testi communem, septoque divisam, crediderant Anatomici, gemino sacculo ad utrumque colis latus uno, unicuique testi privato involucro, constare; & istos sacculos lata superficie sibi invicem applicari, & leviter connasci; ac propterea septum scroti proprie nullum esse, primus eleganter demonstravit. Caetera, quae forte in Anatomicis vel nova detexit, vel corrigenda censuit, una cum eo interciderunt. In Chirurgicis multae sunt celebres curationes ejus; quarum nonnullas in oratione ipse recenset: ex qua unam, inter caeteras inprimis mirabilem, & ut talem ab eo propositam, libet transcribere. Historiam inauditam, inquit, haud ita pridem tamen visam, narrabo. Juveni viginti annos nato intestinum ileum per vulnus, ad regionem inferiorem umbilici cultro inflictum, erumpit, propendens extra ventrem, longitudine trium ulnarum nostratum, spatio temporis quatuordecim dierum, aëri longius supra ventrem expositum, suppurationem grandem patiebatur, unde intestinorum gyri inter se concreti erant, & cum toto musculorum abdominis vulnere connati; praesente Anatome, cognita vulneris inflicti natura, feliciter vulneratum curavimus. Celeberrima est curatio quam calculosis adhibuit; quamque se in mille quingentis quadraginta septem hominibus peregrisse in dicta oratione paullo post addit; & quam dein etiam saepe & saepius ad mortem usque suam exercuit. Instrumenta quaedam Chirurgica multum correxit; ea inprimis, quibus ad calculosorum curationem usus est: dein & Bartischii instrumentum, pro auferenda palpebrae superioris relaxatae parte; quo commodius, citius & accuratius, id efficeretur: aliud etiam pro uvula relaxata, si opus fuerit, abscindenda. Praeter Orationem de methodo Anatomicen docendi & discendi, quam in vulgus exire passus est, habemus Epistolam ejus de Inventoribus septi scroti, qua id à septem Auctoribus animadversum fuisse, productis eorum verbis probat: dein Responsum ad defensionem F. Ruyschii pro septo scroti; qua praeter ea, quae scribit de se, & de lite Anatomica, quam cum Clar. Ruyschio habuit, instrumentum Bartischii à se correctum describit, & novam à se detectam scroti humani constructionem tradit. Atque haec haecenus. Pergamus ad exponendam curationem, quam calculosis adhibuit.

Quod primo in Hollandia calculosos curaverit, plane ut Parisiis didicerat, urethram in perinaeo incidendo, apparatu, ut vocant, magno, certi sunt gravissimique testes. Constat etiam, quod Fratrem Jacobum operantem non solum viderit, sed & quod mortuorum ab operatione ejus corpora aliquoties fuerit perscrutatus. Deinde autem methodo nova sua semper est usus, qua eundem, quem Monachus ille, locum incidit. Propositum in hac operatione erat, non cervicem vesicae incidere, ut primo
fece.

fecerant, nec urethram, ut eo tempore plerique solebant; sed vesicam ipsam, proxime cervicem ejus, à latere, nonnihil inferiora & posteriora versus. Quae quidem vesicae sectio periculosior per se multum esse non poterat, quam vel cervicis, vel urethrae. Et cum sic urethra & cervix integra manerent, & neque instrumenta introducendo & vi magna diducendo, neque etiam calculum, magnum saepe & scabrum asperumque, violenter & crudeliter plane extrahendo, viae hae necessario angustae, partesque tenerrimae, laederentur; & multa, quae hacc consequi fere solent, maximaque mala praeccaverentur, longe vulgaribus antecellere videbatur. At cum vesicae haec regio non pateat, sed penitus recondita sit, perdifficilem quoque habebat accessum. Accedere autem instrumenta ad eam tantum poterant, si aegro supino, genibus ejus erectis, femoribus flexis modiceque diductis, cutis ad latus ani incideretur, & dein per eam plagam, oblique interiora & nonnihil superiora versus, culter ad dictam vesicae regionem adigeretur, & vulneratâ eo vesicâ, porro per factam viam forceps introduceretur, eaque prehensus calculus extraheretur. Et modo haec recte peragerentur, nulla hic reposta erat pars adeo princeps, ut magnopere obstaret. Sed difficilem & periculosam reddebant hanc operam cum discindendorum crassities magna, tum quoque partium nobilium, & quae laedi nullo modo debebant, vicinitas. Nam si Chirurgus vel profundius, quam par sit, cultrum adigeret, vel & scindendo de recta via deflecteret, periculum erat, ne aut vesicae oppositum latus quoque pertunderetur, aut rectum intestinum seminalesque vesiculae laederentur, aut ureter, colis erectior, corpus cavernosum majus, urethra ipsa, graviter vulnerarentur, immo absunderentur; aut hujusmodi alia, gravia omnia, fierent. Vulnere etiam facto, cum per id forceps in vesicam intromittenda esset, facile erat à via aberrare, forcipemque non in vesicam, ut oporteret, sed inter partes, juxta quas transire deberet, adigere, ibique aperire, diducere, forte etiam ea, quae offenderet, prehendere, trahereque, iisque omnibus non modo irritam facere operationem, sed & mala plurima patrare. Et hacc quoque Fratri Jacobo evenire solita fuisse legimus & audimus; qui neque fabricam situmque harum partium admodum intelligebat, neque certi quidquam habebat, quo cultrum forcipemque dirigeret. Quare tantum abest, ut methodum ejus laudemus, ut eam potius magno hominum detrimento, & in perniciem miserorum factitatam ab eo fuisse, palam affirmare non dubitemus. Et satius fuisset, de ea unquam ne cogitasse quidem, nisi optimae interveniendae occasionem Ravio dedisset. Hic enim cum fabricam & posituram earum partium, quae incidendae vel vitandae erant, perspectissima haberet, nihil huic methodo deesse animadvertit, quam ut ratio inveniretur, qua instrumenta ad eam vesicae regionem recta certoque dirigerentur. Eam etiam invenit & adhibuit felicissime. Itaque negari quidem non potest, praeivisse Ravio Fratrem Jacobum; hoc tamen ei hodieque & semper esse debet laudi maximaeque gloriae, quod peritia, ingenio, & industria sua id addiderit, quo solo curatio, caeteroquin incerta, periculosa, & plerumque perniciofa, reddita est certa, tutior, & caeteris forte melior & praestabilior. Addidit autem catheterem, ut vocant, qui gibba sui parte sulcum profunde

infis-

infixum haberet: quem per urinae iter in vesicam demitteret, & ad vesicae locum, qui incidendus erat, gibbo suo apprimeret; ut eum extrinsecus deprehendere, è regione ejus plagam cuti infligere, versus eum cultrum porro dirigere, supra eum vesicam certo incidere, instrumentaque pro forcipe tuto rectaque dirigenda immittere posset; plane ut apparatu magno fieri solet. Sed cum vulgares catheteres, quibus, qui urethram in perinaeo incidunt, utuntur, plerumque leviter tantum curvati, isti vesicae loco apprimi facile non possent, novum excogitavit, à vulgaribus diversum, primo quod ibi, ubi rectus esse desinit, ad sulci sui principium, curvaturam paullo majorem habeat; deinde quod ad curvaturae istius extremum rostrum rectius sit & longius, ut cultrum supra id commode versus posteriora hinc & inde ducere, & amplam satis plagam vesicae infligere posset. Videturque quod ipsa earum partium in corporibus humanis contemplatio, collata cum iis, quae in operatione agenda erant, haec ei suppeditaverint. In curatione autem aegrum collocabat, ligabat, teneri jubebat, eo fere modo, quo solent, qui urethram in perinaco incidunt: nisi quod supinum mensae non admodum altae ita imposeret, ut dorsum ejus depresso, nates vero elatiores essent; ut nempe locus incidendus eo magis pateret. Ipse deinde ante aegrum dextro genu ad terram demisso innitebatur, cum interim sinistra tibia erecta & cum femore angulum acutiorem faciens corpus magis sustineret. Tum sinistra manu cole prehensò, dextra catheterem suum per urethram in vesicam ex arte demittebat. Hinc catheteris manubrium sinistrae digitis & pollice prehensum leniter & prudenter versus aegri ventrem dextrumque inguen inclinabat; ut catheteris curvatura sulcata, in vesica prope cervicem ejus haerens, applicaretur ad vesicae locum incidendum, ad latus sinistrum, & uti dictum est in principio, proxime cervicem, nonnihil inferiora & posteriora versus. Quo facto, catheterem leniter ad eum locum apprimebat, eodemque tempore dextrae pollicem extrinsecus admovebat ad mollem natium regionem, quae ad sinistram ani est, inter eum & ossis ischii tuber magnum quod sedentem sustinet, è regione curvaturae catheteris. Tumque catheterem pollicem dextrum versus leniter impellendo, & vicissim eodem tempore pollicem dextrum catheterem versus à sinistris & inferioribus dextrorsum sursumque premendo, extrinsecus inveniebat & notabat locum, qui curvaturae catheteris oppositus esset, cui nempe plaga primo erat infligenda. Is igitur erat ad latus ani sinistrum, pollicem vel digitos transversos duos circiter ab eo versus tuber ossis ischii remotus. Non propior ano, ne rectum intestinum facile laceretur; nec ab eo remotior, ne cultrum nimis oblique catheterem versus adigere necessum foret. Tamen pro aetate, proceritate, & varia harum partium in multis constructione & amplitudine, modo propius anum, modo remotius ab eo, modo altius, modo demissius paullo, cutim incidebat; semperque locum intus vesicae appressa catheteris curvatura satis indicabat. Invento loco, ibi primo cutem fere solam & pinguedinis pauxillum incidebat, plaga recta, longa satis, à superioribus ad inferiora & exteriora, id est versus ossis ischii tuber, nonnihil ducta; ut nempe à recto intestino recederet. Hanc autem primam plagam faciebat animo non valde sollicito. Mox in eam plagam adigere solebat dextrae pollicem, vel

&

& indicem, ea parte, quae ungui opponitur, catheterem versus; quem ad locum vesicae incidendum sinistra; quantum poterat; applicatum tenebat; quaerens iterum catheterem. Quo reperto retrahebat pollicem, statim cultri sui apicem in plagam prudenter, nec alte admodum; immittebat, & versus catheterem; quem pollice paullo ante exploraverat, caute dirigebat, leviter discindens quibus occurrebat. Et ne sic rectum intestinum facile vulneraret, plerumque digitum in anum aegri leniter prius demittebat, ut recti intestini posituram penitus cognosceret; idque tanto certius vitaret. Cum sic leviter scindendo fere ad vesicam perventum esset, iterum in vulnus introtrudebat pollicem indicemve, catheterem ut ante quaerens, eumque, si aegri iactatione remotus forte esset, restituens; simulque accurate observans & memoria retinens locum positionemque curvaturae catheteris, supra quam vesica ipsa proxime erat incidenda. Quod facturus circumspicius agebat; hortabatur & obsecrabat adjuutores, ne aegrum se clunesque praesertim suas iactare sinerent; aegrum ut se contineret: ipse catheterem sinistra ad locum incidendum applicatum retinens, dextra confestim cultrum per plagam ad catheterem caute admovebat; ita ut ille non scinderet, sed ut mucro ejus ad catheterem recta tenderet. Tunc attente & prudenter operam dabat, ut cultri mucronem in catheteris sulcum punctim dmitteret. Id autem ex sententia successisse sciebat, quam primum cultri mucronem & catheteri inniti, & in latus utrumque leniter motum sulci parietibus retineri deprehendebat. Tunc igitur cultri mucronem in sulco catheteris circumspicte & firmiter sursum deorsumque ducens, magis tamen deorsum, catheterem etiam cultro perite accommodans, vesicam incidebat, plaga non admodum magna. Eam vero à superioribus ad exteriora nonnihil descendere faciebat ipsa catheteris positura; quod & necessarium plane erat, ne vicina lacerentur. Curabat deinde, ne catheter à vesicae plaga recederet, & immisso digito plerumque magnitudinem plagae nudumque catheterem explorabat; praesertim si eum loco motum esse suspicaretur: oportebat enim catheteris sulcum vesicae plagae nudum adflare; ut conductorem marem in eum certo dmittere posset. Itaque, postquam quietem iterum imperasset, dextera conductorem marem deprehendebat, & per vulnus versus catheterem attente, prudenter, firmiterque adiegebant, & pertentando efficiebat, ut sulcum catheteris ingrederetur, nihilque esset interceptum; quod resistentia & durities satis ei indicabant. Qua de re cum esset certissimus, conductorem dextera fortiter impellebat, catheteremque eo repellebat, & eodem tempore catheteris manubrium sinistra ad se leniter ducebat. Qua opera efficiebat, ut catheteris curvatura à plaga vesicae recederet in cavum ejus, & simul conductor, sulco curvaturae catheteris semper innitens, impulsusque, tuto certoque in vesicae cavum penetraret. Hinc conductorem leniter huc & illuc movebat: qui si nudo tunc catheteri & calculo praesertim occurreret, tanto firmitus sciebat, haerere eum in cavo vesicae. Caetera, ut apparatu magno fieri solet, peragebat. Nam dextera conductorem marem in vesica detinebat; sinistra catheterem ex ea per urethram protrahebat. Dein conductorem marem sinistra prehendebat; dextera foeminam, ducente mare, in vesicam demittebat. Tum ambos conductores sinistrae digitis

gitis scienter diductos tenebat, & inter eos forcipem dextera in vesicam recta intrudebat. Hinc conductorem foeminam extrahebat. Forcipe pertentando calculum quaerebat; ut eo reperto securus esse posset, forcipem à via non aberrasse, sed vere in vesicae cavum introductam fuisse. Dein conductorem marem quoque extrahebat. Forcipem plerumque aliquoties & validè satis aperiebat, cum ut vulnus diduceret, tum ut vesicam dilataret, & quantum posset à calculo removeret. Denique forcipe calculum quaerebat, prehendebat, & extrahebat; easdem plane adhibens cautiones, ac ii solent & debent, qui urethram in perinaeo incidendo hanc curationem bene peragunt. Extracto calculo, instrumentis per vulnus immixtis explorabat vesicam, ut, num & alter adesset, cognosceret. Calculorum fragmenta, arenulas, & sanguinis grumos, cochleari apto, vel indice, saepe educebat. Aegrum statim plerumque in lectum reponi supinum curabat. Vulnus nec turunda, nec emplastro, nec ligatura occludebat; sed primis ab operatione diebus apertum servabat. Interim pitisanam vel tenuem emulsionem affatim bibendam dabat; ut copiosa aqua in vesicam influens eam elueret, & per vulnus patulum continuo effluens, arenulas & sanguinis grumos, & si quid praeterea peregrini adesset, secum abriperet. Quo facto vulnus dein recentis instar sanabat (*k*). Quam dextere autem & quam celeriter istam operationem semper peregerit, testes sunt pene innumeri; & recitare possem graves, doctos, celebres, vivos, praesentesque: quam bene & feliciter, eventus postea confirmavit; plerique enim curationi isti gravissimae supervixerunt; ab ea belle satis se habuerunt, & tempore etiam extra fidem brevi ita convaluerunt, ut nec fistula, nec urinae praeter voluntatem effluvium, nec sterilitas, aliaque, quae urinae iter seclis accidere solent, eos dein affligerint. Et licet haec res majorem in foeminis habere difficultatem videatur, iis tamen eandem curationem adhibuit, modo viri usae non fuissent, nec peperissent: atque in iis etiam successu non caruit.

Haec Albinus. Sed jam Hujus celeberrimi viri vitae curriculum ab ipsis incubulis ad ultimum terminum enarremus, & tanquam Optimi Anatomici exemplar proponamus.

BERNARDUS SIEGFRIED ALBINUS Francofurti ad Viadrum die 24. Febr. 1697. natus est; patre Bernhardo Albino, in Viadrina Academia Therapiae Professore publico, Consiliario & Archiatro Regis Borussiae, matre Catharina Susanna Ring, Th. S. Ringii, in eadem Academia Juris Professoris, filia. Parentes, cum non ignorarent, quanta vis esset disciplinae domesticae, animum filii, ubi primum per aetatis rationem fieri potuit, cum ipsi virtutis & doctrinae amore imbuerunt, tum aliis bonis litteris & moribus excolendum perficiendumque tradiderunt. Atque haec cura patris ac diligentia tanto felicius cessit, quanto majorem hujus rei oportunitatem nactus erat; etenim cum anno 1702. oblatam a Curatoribus Universitatis Lugduno-

(*k*) Multi contra hanc, ab Albino datam, descriptionem methodi, qua in curandis calculosis usus est Ravius, varias moverunt dubitationes; his autem Ipse Albinus egregie respondit Annot. Acad. Lib. 3. cap. 13. pag. 148.

duno-Batavae, Professionem in Medicina, impetrata, licet difficillime, a Rege venia, acciperet, ibique summos in omni genere disciplinarum viros reperiret, praeter caetera praecipuae felicitatis commoda id filio contigit, ut per omne litterarum spatium, quod percurrendum suscepit, duces haberet praestantissimos.

Graece & Latine a Sommerfio & Westerhovia edoctus celeberrimos in litteris humanioribus, ac primarios in suo genere viros, Gronovium atque Perizonium audit, Bernardum & Senguerdum in Philosophicis disciplinis secutus. Horum e Scholis cum recte cogitandi, scribendi, differendi, facultatem, concepisset adolescens talem, qualis vel in viro probatur, ad Patrem, reliquosque artis medicae Doctores celeberrimos, Bidloum, Rauium, Deckerum, Boerhaviu, disciplinae causa accessit. Amplissima autem hujus doctrinae partibus omnibus insignem impendit operam, botanicam, naturalemque historiam praecipue excoluit, amavitque (1). Vivebat tunc Leidae ex hac nostra Introductione jam notissimus Ravius, artis Anatomicae atque Chirurgicae docendae ac faciendae dexteritate inclitus; ad hunc itaque sese applicuit, hujus praelectionibus ac demonstrationibus tali assiduitate interfuit, ut is captus tanti ingenii solertia, & ardenti studio quicquid in arte eximii haberet, liberaliter cum illo communicaret. Ravius Albinu tanta complectebatur benevolentia, ut, in rebus difficillimis & quando Operationes chirurgicae ipsi essent instituendae, Albinu comitem eligeret, praesertim cum ageretur de calculo vesicae excindendo, quam operationem, ab ipso emendatam, millies & amplius cum successu administratam, nulli revelavit, sed toties, praesente Albino, instituit, ut egregiam, omnes encheireses rite observandi occasionem ipsi dederit non tantum, sed etiam praecacteris dignum habuerit, cui in posterum, cum ab itineribus rediisset, calculo vesicae laborantes secandos commendaret, adeo ut nemo postea aut melius aut exactius ipsius methodum descripserit vel describere potuerit.

Quamvis hoc pacto tantam in Medica arte peritiam acquisivisset, ut summa cum laude anno 1718., vix novemdecim annos natus, candidatorum numero sit adscriptus, tamen, cum plura deesse ipsi viderentur, patris consilio, Lutetias Parisiorum sese contulit, ut Nosocomia frequentare, praxis medicae ac chirurgicae exercitio adesse, & Duverneyi, Winslowii, Vaillantii, de Jussieu senioris, famam per totum orbem celeberrimorum, praelectionibus interesse posset, sicque cognitionem rerum, sibi jam paratam, augeret atque amplificaret. Hac autem in Urbe non tamdiu commoratus est, quam quidem sibi proposuerat, nec aliarum Regionum Academias invisere potuit: Ravius enim cum jam ab aliquo tempore per affectam valetudinem praelectionibus solitis vix sufficeret; Curatores Academiae nostrae, ut summo huic Viro succurrerent, ab ipso toties commendatum Albinu, titulo Lectoris Anatomiae & Chirurgiae, Parisiis evocarunt, quorum voluntati obsecutus Leidam repetiit. In reversum Facultas medica Doctoratus gradum contulit; nulla injuncta necessitate, dissertationem thesive conscribendi, quod, etsi lex Academica exigit, tali in casu, qualis hicce est, remitti solet.

Sufce-

(1) Annot. Acad. Lib. 7. cap. 20. pag. 101.

Suscepit, impellente patre, anatomen docendi provinciam, & ab eò tempore se huic studio dedit (*m*); suscepitque tanto citius, tanto lubentius, quum spes ipsi adfulgeret summa, fore ut Ravius in Anatome & Chirurgia publice ac privatim tradenda, quoties ejus consilio opus haberet, se adjuvaret, nec eam, quam ab ipso (*n*) didicerat Anatomen, imperfectam esse fineret. Sed haec vota funestus decimus octavus Septembris dies irrita fecit.

Tanto licet fulcro & adjumento destitutus publicum tamen Praelegendi munus, die secundo Octobris, Oratione de Anatome comparata, tanto cum applausu adgressus est, ut Ravii totiusque Facultatis Medicae commendatione non tantum dignissimus censeretur, sed & Amplissimi Curatores, ut tanto majorem stimulum ipsi adderent, stipendium, quod constituerant, ultro augerent. Primae, quas habuit, Praelectiones, primae Demonstrationes adeo placuerunt auditoribus, ut satis admirari non possent hominem, vix duos & viginti annos natum, qui, purissima lingua latina utens, nitidissimis praeparatis Anatomicis, corporis humani fabricam ita oculis subjiciebat, ut ne delicatissimis quidem spectatoribus horrorem incuterent.

Duobus nondum elapsis annis, 7. Sept. 1721. ingenti Academiae damno, carissimus ejus Pater diem suum obiit, nostrumque, undecim liberorum natu maximum, reliquit. Clar. Boerhavius, funebrem in summum virum Orationem habens, solum Bernardum Siegfriedum refarcire posse damnum, quod fecerat Academia, palam profitebatur. Dolenti, inquit, Familiae gratulantur omnes boni de Bernardo Siegfried Albino, qui eruditus ivit in artes patrias, ingenio, doctrina, claritate, successibus ultra aetatem felix. Qui vigesimo secundo juventutis anno grave munus in hac Academia digne potuit sustinere, exemplum dans, quid cultura faciat boni Patris ad maturandum fertile ingenium, dum cruda hujus aetas & juvenia viridis fructus, non acerbos, sed coctos & maturos, profert. Optant, orant, expectant, illustres, amplissimos, sapientes Academiae Patres huic bene merenti de illa persoluturos
brevis

(*m*) Annot. Acad. Lib. 7. cap. 20. pag. 102.

(*n*) In J. Bruckeri Pinacotheca scriptorum nostra aetate litteris illustrium Dec. 5. quo in libro Albini vita etiam inserta est, dicitur, Ruischio praecipue adhaesisse Albinum; eum vero, collegae amique filium discipulum natum, & familiariter cum eò conversatum, nihil eorum reticuisse, quibus commode & artificiose adhibitis opus est, si quis cum laude tractare artem elegantissimam cupiat; hinc nec vasorum subtilissimorum cera explendorum artificium eum celasse. Neceffe autem duxit Ipse Albinus, monere, se semel iterumque ac tantummodo obiter vidisse Ruischium, priusquam ad docendum admotus esset, neque discipulum ejus fuisse. Ruischium collegam patris sui non extitisse, quippe qui in Academia Leidensi versabatur, quum Ruischius Amstelredami esset. Ruischium sibi non aperuisse vasorum subtilissimorum cera explendorum artificium; sed se, ad docendum admotum, modos quamplurimos tentasse, retinuisse, qui meliores erant. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 20. pag. 102. Hoc vel tanto magis hic loci monendum esse cenfeo, quum Auctores Commentariorum Lipsiensium Tom. 17. pag. 546. in Memoria Albini, quam pro parte sequutus sum, eundem commiserunt errorem. Dicunt enim vixisse eo tempore Leidae duos imprimis viros, qui Anatomicae & Chirurgiae docendae ac faciendae dexteritate essent nobilissimi, Ruischium & Ravium. Ad hos Albinum se applicasse, eis artem praecipiendo demonstrandoque tradentibus frequentem adfuisse, ingenii solertiam & assiduitatem utrique ita probasse, ut quicquid in arte eximii haberent, liberaliter cum illo communicarent. Quem errorem dicto in opere fuisse commissum, tanto magis mirari quisque debet, cum in eodem, ubi citatae Annotationes Aca-
demicae Tom. 15. pag. 300. recensentur, totidem verbis notatur: Albinum Ruischii discipulum non fuisse.

brevi summum, quod habent, pretium! Hoc populi vox, Bonorum hoc vota publica flagitant! Tanti viri tali elogio mox etiam excitabantur, utilitati Academiae invigilantes, Illustrissimi Curatores, nec moras fecerunt, sed vacantem a morte Rauii ordinariam Anatomies & Chirurgiae Professionem nostro demandarunt. Hoc autem novum munus, habita Oratione, qua in veram viam, quae ad fabricae humani corporis cognitionem ducat, inquiritur, die decimo nono Novembris ejusdem anni auspiciatus est.

Ab hoc tempore non solum id egit, ut studiis adolescentum, qui magno numero in disciplinam ac fidem ipsius se contulerant, docendo, demonstrando, inserviret, sed etiam elaboravit, ut commentando artem, quam profitebatur, auctam ornatamque relinqueret.

Placuerat Rauio Supellectilem Anatomicam suam omnem, quam tot annorum maximis laboribus & sumtibus, Amstelædami ac Leidæ, ipse confecerat, & adservaverat, Academiae Batavae legare, & Curatores isti legato praeficere Professores Medicinæ. Scedulam, cui voluntatem suam inscripserat, dederat amico cuidam, jusseratque, eam post mortem, statim a lecto testamento, heredibus a se scriptis exhiberi. Quum vero mortuo Rauio, in aedibus ejus ex officio versaretur Vir Clar. H. Boerhaave, tradita ei fuit scedula ista. Hic eam ad Facultatem medicam detulit, quae rem cum illustribus & amplissimis Academiae Curatoribus Urbisque consulis communicavit, & cum iis egit de adservandis illis in Theatro Anatomico Academiae publico, exstruendisque ibi aptis ad id armariis. Curatores Academiae, collatis cum Medicinæ Professoribus consiliis, Repositoria splendida in Theatro Anatomico, publicis magnisque sumtibus, exstrui curarunt. In his cum dein ordine reponi deberent, eaque per se satis jam mixta, transferendo etiam, ut fieri solet, magis turbata essent; multaque meliori conservatione indigerent; scripti vero nihil, quod haec illustraret, in scriniis defuncti reperiretur, Albinum rogandum censuerunt Ill. Curatores, ut id negotii in se susciperet, & indicem quoque conficere atque evulgare vellet. Recepit id libenter, sed non sine labore & molestia est exsecutus. Quantae enim difficultatis fuerit, turbatas tantopere partes, tam varias, plerasque subtiles, hinc & inde decerptas, extricare, colligere, & ordinare, atque in singulis imprimis scopum ejus, qui eas paravit, investigare, & invenire, cum in iis multae quoque essent, quae versato in his Anatomico operae multum facefferent, ut modo, quae qualesque sint, cognosceret, norunt, qui simili operi manum unquam admoverunt. Conatus tamen est, eas in repositoriis non solum, collocare, ut conspici commodè possint, sed judicio etiam quodam ita disponere, ut singulorum praestantia ipso ordine serieque magis eluceret, quod negotium ei tam feliciter cessit, ut omnes, qui indicem evolverint, qui egregium & duraturum Rauiani laboris monumentum viderint, non solum illud, sed & descriptoris peritiam, & accuratam diligentiam sint admirati. Titulus autem illius indicis est. Index Supellectilis Anatomicæ, quam Academiae Batavae, quae Leidæ est, legavit Vir Clarissimus, Johannes Jacobus Rau, rogatu illustrissimorum & amplissimorum Academiae istius Cu-

ratorum & Urbis Consulum confectus a Bernardo Siegfried Albino, qui & vitam ejus, & curationem, quam calculosis adhibuit, instrumentorumque figuras addidit. Lugduni Batavorum 1725. 4to.

Quum autem Auditores saepe multumque ab Albino peterent, ut epitomen quamdam rei Anatomicae ad usus suos conscriberet, publicaret; voto eorum eo libentius & studiosius satisfecit, quod interesse ipsorum arbitraretur, ut haberent, qui eos, breviter & sine erratione ad cognitionem operis impediti, ejusdemque cognitu dignissimi, perduceret. Primum vero illam partem, quae est de ossibus, exhibuit, atque huc operam contulit, ut artificium, quo rerum omnium Creator totam constructionem ac formam ossium hominis adulti perfectique fabricatus est, ususque, quos omnia tum universa tum singula, tum quae cujusvis eorum partes habeant, paulo accuratius breviterque complecteretur, non ex lectione optimorum auctorum, sed ex ipso corpore; & hunc in finem, ut Pictores ad cujuscumque rei imaginem in tabula exquisite exprimendam, toti ab exemplari pendent, ita & ille multiplices variasque ossium formas verbis quasi depicturus, oculos de iis ipsis nunquam dejecit; quae vero sit utilitas, quaeque opportunitas in nobis eorum, cum ex patefactis mortuorum corporibus tum e vivis hausit. Solas autem praecipuas ossium partes, quarum usus certi sunt & necessarii, & quas satis similes inter se ossa habent, simpliciter ac nudis verbis descripsit, eorundemque usus exponere conatus est. Quo vero facilius & melius tot tamque diversas ac mirificas ossium formas ac commissuras animo ac quasi oculis percipere, ac memoria custodire possent Lectores, earum praestantissimas & intelligentium virorum ductu expressas imagines, quas in lectione libelli assidue adhiberi vellet, ubique magna cura laudavit, praecipue Vefalianas, subinde Eustachianas, paucasque alias. Prodiit hicce Libellus de ossibus corporis humani anno 1726. in 8vo, & tanto ab omnibus applausu exceptus, tanta cura elaboratus judicatus est, ut summa laude dignissimum eundem non tantum censuerint Principes in arte viri, sed nihil omnino addi posse pronuntiaverint; mirum itaque videri non debet, quod, citissime divenditus, rarissime dein acquiri potuerit, & Viennae nova editio sit parata.

Eodem tempore, una cum celeberrimo Boerhaavio occupatus fuit in adornanda editione egregia Operum Vefalianorum, quam in lucem emiserunt anno 1725. cum Praefatione, quae continet cuncta, de vita & operibus maximi hujus Anatomici scitu necessaria.

Anno 1726. Rectoris Academici munus subiit, & anno insequenti, quum Magistratum hunc deponeret, Orationem habuit, quam tamen non divulgavit. Anno 1731. Senatus Academici Actuarius dictus est. Sed, quamvis haec munera multum eriperent temporis, tamen adamatam sibi Anatomem non dereliquit, sed corporis humani fabricam tam exacte & tanta sedulitate investigare perrexit, ut sensim sensimque notabiliores non tantum fecerit progressus, sed & talia detexerit, quae omnes adhuc anatomicos latuerant.

Praeter anatomem etiam Physiologiam tradere coactus sat cito perspexit, non suffi-

sufficere, ut usus partium rite detegantur, anatomicas dissectiones, quales in collegiis institui solent, sed intimam partium fabricam esse investigandam, cum functiones partium saepe dependeant a vasis fibrisque tam parvis, & consistentiae tam delicatae & tenerae, ut oculorum vel acutissimam aciem effugiant, & cultello anatomico, dexterrima licet manu directo, detegi nequeant, & idcirco injectiones vel alias praeparationes esse faciendas. Itaque per aliquot annos ejus studium in eo versatum est, ut dicta encheiresi minutissimas partes, intricatissimas vasorum divaricationes ac ramificationes, detegeret, fausto adeo successu, ut collectionem praeparatorum physiologicorum, non quidem admodum magnam, sed adeo pulchram composuerit, ut parem ipsi vix usquam exstare uno ore adfirmarent omnes, qui eandem adspicerent. Summa patientia, & omni qua fieri poterat cura, experimenta instituens, eo sensim devenit, ut partes monstraret plane tales, quales in vita esse solent, &, praeter vitam ipsam, deesse nihil videretur, quare etiam omnia praeparata, non veram naturam, sed arte mutatam exhibentia, rejicere solitus erat, & omnia, quae suo scopo inservire commode posse censuerit, etiam hodie, nullo modo vitiata, physiologicis in praelectionibus, usum partium, prius expositum, egregie confirmant, quatenus nempe ex cognita hucusque fabrica partium illum intelligere licet. Ut enim hypotheses, quantum fieri potest, evitaret, nihil de fabrica partis alicujus affirmare solitus erat, nisi quod oculis auditorum in praeparatis subjicere poterat, & exinde actionis modum exponebat. Si vero fabrica adhuc cognita ipsi usum non satis indicaret, judicium suspendebat, conjecturas nullas proferebat, & Auditores convincere conabatur, quam lubrico fundamento superstructae essent aliorum tali de parte opiniones. Hoc pacto, quicquid verum in Physiologia est, explicans, cavebat, ne committerent errores, quos commisissent facillime, si auctoritati soli omnem habuissent fidem.

Fundamento totius corporis in libello de ossibus exactissime exposito, & Auditoribus epitomen quamdam, quae summas musculorum complecteretur, conducturam videns, instituit aliquam conficere, eamque paulo accuratorem, & non ex Myographis colligendam, sed ex ipsis describendam hominum corporibus. In hac concinnanda dum erat occupatus, crevit paulatim, aliquot annorum cura, in pleniorum & absolutiorem historiam, quam anno 1734. publici juris fecit, eo effectu, ut omnia super hac re scripta longe post se reliquerit, quum nihil & de Anatomica musculorum descriptione, & de usibus eorum contineret, nisi quod notaverit observatione saepe iterata. Auctorem nulla in re, praeter in musculorum, quae retinuit, nominibus, secutus, nullius in ipsa descriptione mentionem fecit, quoniam neque aliunde, quam ex ipsis hominum corporibus, auctoritatem quaerere voluit, neque tantum sibi otium erat, quantum in scriptoribus expendendis esset consumendum. Fini hujus libri adjunxit quatuor tabulas, musculos manus magnitudine naturali exhibentes, tam perfectas, ut aetas nostra nihil simile in hoc genere viderit. Specimen sic exhibere voluit magni operis, quod meditabatur, & postea in generis humani commodum divulgavit.

Sic demonstravit publice, quam in anatomia partium crassiorum haberet scientiam, sed quid in anatomia subtiliorum valeret, opportunam nactus etiam est ostendendi occasionem. Accidit quippe, ut egregius & industrius artifex Joannes L'Admiral ad ipsum accederet, offerretque se, ad icones vivis coloribus distinctas efficiendas quadam picturae compendiariae specie. Voluntati ipsius morem gerens Albinus, arterias primum & venas intestinorum elegit, quas luculenta Dissertatione de arteriis & venis intestinorum hominis Lugd. Bat. & Amst. anno 1736. illustratas edidit, quam anno insequenti Dissertatio secunda de sede & causa coloris aethiopum & caeterorum hominum, prima non inferior, subsequuta est.

Quum jam a longo tempore intellexisset, delineationes ossium foetus, hucusque datas, minus probandas esse, accuratius in ea inquirere, non alienum putavit, & laboris sui felicissimum successum toti Orbi abunde probavit, editis anno 1737. Iconibus ossium foetus humani, quibus accessit Osteogeniae brevis historia. Tabulae haec adeo nitidae adeo exactae erant, ut omnes in admirationem raperent, nec mirum, in aes enim ductae erant manu summi chalcographi Wandelaarrii, cujus hac in re dexteritatem Albinus cognoverat ex tabulis novae, quam una cum Boerhaavio paraverat, Operum Vesalianorum editioni adnexis, ut & iis, quas suae subjunxerat musculorum historiae. Unicus in suo genere Wandelaarius natus videbatur ad juvandum Albinum, & ad divulgandum, quod cultro anatomico aliisque praeparationibus detexerat, & nullus unquam exstitit artifex, qui melius, suis delineationibus, exprefferit subtilissimas partes corporis humani. Albinus, mature egregia hujus viri merita perspicuens, ipsum invitabat, ut, relicto Amstelaelamo, ubi adhuc vixerat, Leidae domicilium figeret, ac summum elegisse sibi artificem, Albinum, abunde docent haec ossa foetus. Omnia enim & vere & accurate expressit, & magna subtilitate artis; expressit minima quaeque, & quod difficillimum, ipsum habitum; hoc autem efficere tanto melius potuit, quod pulchre & delinearet, & in aes incideret, & quod magis est, imagines in aere ad os ipsum duceret. Incidit has icones ad ipsa ossicula, quapropter non modo nihil ex imitatione imminutae sunt, ut diminui solent, quae ad delineatam formam inciduntur, sed longe etiam exquisitius imagines eis exprimuntur, quoniam delineare nemo potest, quae ad res ipsas talis artifex incidere; expressit praeterea omnia, neque diligentiae neque tempori parcens, Albino duce, atque nihil, nisi quod antea intellexisset, ut videri possint ab eodem, & fabricae gnaro & peritissimo, delineatore sculptoreque profectae esse. Natae sic egregiae ossium foetus icones, quas imitari nullus alius, qui operi simili manum postea adplicuit, potuit, quas emendare nulla poterit aetas.

Quamvis Albino multum impendendum esset temporis, ut egregium hocce opus componeret, eodem tamen anno novam notissimi Harvei de circulatione sanguinis & generatione animalium libri, ut & Operum omnium, quae conscripsit Fabricius ab Aquapendente, editionem paravit, & utrique praefationem praefixit.

Altera vice, anno 1738. Magistratum Academicum in se suscepit, eumque sequenti

quenti anno, habita Oratione, de arte sanitatem conservandi, quam tamen in lucem non emisit, successori tradidit.

Occupatum vero ipsum circa ea tempora tenere duo Opera, magni sane momenti, maximaeque utilitatis; Commentarius nempe in anatomicum summum Eustachium, ac Tabulae Sceleti & Musculorum.

Bartholomaeus Eustachius, qui, per multos annos diligentissime in re Anatomica versatus, Romae omnium applausu Anatomen tradidit seculo decimo sexto, tabulas aeneas sex & quadraginta incidi curaverat, & in epistola praefixa suis opusculis, tum annotationibus ad collectionem vocum Hippocratis ab Erotiano institutam, vivus adhuc orbi litterato eas erat pollicitus; haec autem non sunt in lucem emissae, sed adverso fato per sesquiseculum delituerunt. Hanc jacturam cum doctissimi Viri indigne ferrent, atque illas, sicubi forte inveniri possent, assidua sollicitudine quaererent, doctissimus Dominicus Guglielminus saepe a Lancisio per litteras flagitavit, ut ad eas conquirendas omnem diligentiam adhiberet. Id autem cum diu Ipsi Romae frustra cecidisset, tandem praeter spem in ipsius manus pervenerunt. Eustachius Petrum Matthaeum Pinum, Urbinatem, propriis studiis laboribusque socium adhibuerat, ut in epistola, quam opusculis suis praeposuit, aperte commemorat. Pinus vero, cum per id temporis Annotationes eorundem Opusculorum Praeceptoris olim sui edidisset, Lectorem pariter admonuit, a se provinciam susceptam; ut eidem operi renum figurae adderentur, quarum, inquit, Bartholomaeo diligentiam, ac sumptum; mihi, ut accurate delinearentur, ac sculperentur, laborem debes: quin imo idem Pinus, sex & triginta annis ab interitu magistri sui, maximum artis medicae detrimentum deplorans, in utilissimo indice, quem ad Hippocratis Opera, Eustachii consilio jussuque, adornaverat, promiserat, se in lucem, Deo favente, daturum Tabulas Anatomicas, quas multis ab illinc annis aeri incisas habebat. Hanc igitur rerum seriem ad Sanctissimum Principem, CLEMENTEM XI., litterarum artiumque instaurandarum & augendarum studiosissimum, detulit Lancisius. Pontifex vero, cum Pinum nobili gente Urbini natum sciret, confestim summa mentis perspicacitate conjecit, apud Familiam Rubeorum, itidem nobilem Urbinate, optatas latere tabulas, cum ex Pinis nulla virilis soboles, sola vero muliebris stirpis Lavinia de Antaldis, quae nupsit Francisco de Rubeis, superesset. Nec conjectura fefellit. Eodem enim mandante, in quibusdam studiosissimi Pini capsis inventae sunt omnes (o). Deerat autem explicatio. Hanc vero mox composuit, consultis etiam sui temporis celeberrimis Anatomicis, Lancisius, & vix biennio, postquam fuerant inventae, elapso, anno nempe 1714. Romae in lucem emisit. Receptae fuere hae Tabulae ab omnibus Anatomicis maxima cum animi voluptate, non propter artem, qua depictae & aeri incisae erant, hac enim parte aliis non erant praeferendae, sed propter accurationem summam, & judicium, quo fuerant,

com-

(o) Conf. Lancisii Epistola ad Fontanum, praefixa Explicationi Tabularum Anatomicarum Eustachii.

compositae. Magnis laudibus eas extollere solebat Albinus, & discipulis commendare, tanquam optimum ducem, quem in hoc genere sequi possent, ubi, quae in cadavere viderant, repetere & memoriae imprimere conabantur. Usus autem harum tabularum erat admodum incommodus, & Lancisii explicatio festinantius composita, etiam tempore, quo minus bene valebat, talis erat, ut multi errores in illam irrepperint. Adhortabantur itaque Albinum ipsius discipuli, ut commodiorem curaret harum tabularum editionem, & meliorem explicationem. Votis eorum, quorum in commodum natus videbatur, egregie satisfecit, edendo anno 1744. & tabulas & novam expositionem, titulo: *Explicatio Tabularum Anatomicarum Bartholomaei Eustachii, Anatomici summi*; accedit Tabularum editio nova. Addidit figuris, ab Eustachio paratis, alias, lineares, quibus inscribi commode litterae potuerunt, ut partes diversae designentur. Tam cupide ab omnibus hic liber arreptus est, ut altera editio, quam Auctor recognovit, castigavit, auxit, anno 1761. prodierit.

Quamvis autem Tabulae Eustachianae essent multo magis exactae, quam quas ante Ipsius tempora ediderant Anatomici, multum tamen aberant ab illo perfectionis gradu, quem in tabulis hujus generis desiderabat Albinus. Figurae, quae sceletum & musculos exhibent, minores sunt, quam ut partes omnes recte conspici queant, multae ne adsunt quidem, & dimensiones earum non justam ideam dant, qualem magnitudinem in corpore habeant. Praeterea sistunt cadaver, & partes omnes carent ea rotunditate, quam in corpore vivo exhibent. Albinus itaque jam ab anno 1725. sibi proposuerat, tabulas parare, in quibus horum nihil desideraretur. Multos annos huic labori impendit, adjutus a supra laudato Wandelaar. Delineavit primo, ut omnes fecerunt Anatomici, musculos, mox cuti subjectos; sed statim intellexit, hoc pacto extrui aedificium, antequam fundamenta erant posita. Musculi originem & insertionem in omni homine ab iisdem partibus ossium habent, ut ergo recte collocari queant, ex diversis corporibus delineati, opus ipsi erat religiose facta Sceleti figura. Hanc itaque fecit, sed summa cum difficultate, & labore indefesso; huic vero, rite exstructo, adposuit deinde musculos. Meretur attente legi relegique Historia hujus operis, quam ipsi praefixit, & qua accuratissime descripsit modum, quem in hisce secutus est. Edidit autem Tabulas Sceleti & Musculorum corporis humani, anno 1747. in Folio maximo. Harum tres sceleton, decem diversa musculorum strata; & quindecim unumquemque musculum separatim cum partibus ossium, quibus annectuntur, exhibent. Explicatio addita brevis, sed exactissima. Quae tabulae apud omnes tantam excitarunt admirationem, ut intelligentissimus quisque totam Anatomiam ita elaboratam ab Albino exoptaret.

Anno 1748. septem ejusdem formae, cujus sunt Tabulae modo laudatae, dedit alias, quae magnitudine naturali uterum sistunt gravidae, partu instante mortuae, quibus anno 1751. octavam, appendicis instar, addidit.

Quo tempore, hyeme inprimis, occupatus fuit in tabulis sceleti & musculorum, per aestatem aliud suscepit opus, quod non minus feliciter ipsi cessit. Figurae
sce-

sceleti, licet sesquipedem longae, tamen angustiores erant, quam ut omnia ossa rite distingui possent, fecit itaque alias, & cuncta ossa, magnitudine naturali, delineavit tam religiosa cura, ut in forma externa nihil detur, quod non sit egregie expressum. Adjuvit iterum Wandelaarius, imo hoc opus ante modo nominatum musculorum absolvit, licet illud demum, hortatu amicorum, qui pretium & utilitatem cognoverant, anno 1753. in lucem emisit, titulo: *Tabulae ossium humanorum.*

Quum nunc tanta sedulitate in hanc operam incumberet, & nunquam remitteret Anatomiae studium, vix aliter fieri potuit, quin valetudo ipsius laederetur multum; necessitatem itaque perspexit, opere adeo intricato abstinendi. Ut omnibus numeris absolutum Anatomicum opus formaret, supererant parandae tabulae viscerum, vasorum, nervorum. Difficultas hac in re tali Anatomico minor erat, quod jam accuratissimas haberet Sceleti & Musculorum tabulas, sed denuo instituendae erant sectiones Anatomicae, quas, hunc in finem inchoatas (*p*), perficere non permittebat labefactata sanitas. Intellexerunt etiam Academiae Patres, tempus esse, ut labor ipsius sublevaretur, & anno 1745. Professore Medicinæ dixerunt, liberantes illum a difficili Anatomies demonstrandae opere, cui per viginti quinque annos omni studio invigilaverat, Fratremque ipsius, natu minimum, Fredericum Bernardum Albinum, titulo *Lectoris Anatomies & Chirurgiae*, Amstelædamo, ubi praxin exercebat medicam, evocarunt. Ab eo tempore physiologicas tantum habuit praelectiones, easque suis praeparatis illustravit; postquam anno 1746. 25. Octobris novum munus suscepit, habita Oratione de natura humana, quam publici juris non fecit.

Perrexit tamen utilitati publicae consecrare tempus, quod Ipsi a laboribus Academicis, jam multum allevatis, supererat, & aliud opus componere incepit, cui perficiendo proprium sufficebat Museum. Per tot annos in dissectionibus corporum occupatus, variis, quas instituerat, praeparationibus, multa nova, & ab aliis non bene perspecta indagarat, quae juncta iis, quae praxis medica ac praesertim chirurgica suppeditaverat, collectionem notabilem Annotationum pepererunt; hanc divulgare in animum inducens multa praeparata Anatomica in aes incidi curavit, & primum librum Annotationum Academicarum anno 1754. prodire jussit, quem septem alii insequuti sunt, quorum ultimus 1768. prodit. In his praeter multa Anatomica, chirurgica, historiam naturalem illustrantia, Halleri, Camperi, aliorumque, qui varii generis lites Ipsi moverunt, objectiones resolvit.

In hoc opere dum erat occupatus, mors summum artificem Wandelaarium sustulit. Qui tristissimus casus Albinum maximopere adfecit, eumque deterruit a novis tabulis parandis. Nec alias postea in lucem emisit, quam quas Wandelaarius celaverat. Inter has, Annotationibus Academicis destinatas, paraverat ejusdem formae ac magnitudinis, cujus sunt Tabulae Sceleti & Musculorum, Tabulam vasis chyli ferri cum vena azyga, arteriis intercostalibus, aliisque vicinis partibus; quam, licet jam ante

tris

(*p*) Docent hoc delineationes, quas una cum iis, quae parandis tabulis Sceleti & Musculorum interserunt, legavit publicae Academiae Bibliothecae.

triginta & ultra annos paratam, & eo tempore Palfynio aliisque monstratam, demum anno 1757. edidit. Descriptum ac depictum hoc vas chyliferum fuerat ex homine robusto, staturae justae, integra sanitate strangulato. Declarare hac figura, quam Annot. Acad. Lib. 3. cap. 9. uberius descripsit, etiam voluit modum, quo arterias, venas, nervos, describere, depingere, animo conceperat. Fundamentum praebent ossa & muscoli, eaque ex tabulis ossium, sceleti, musculorum desumpta; huic certo fundamento inscripsit vas chyliferum, venas, arterias, nervos, ut in corpore staturae similis invenerat, sicque demonstravit, hanc rationem quamdiu Anatomici sibi non praescribent, usque fluctuatuuros earum rerum studiosos.

Quum anno 1758. Magistratus Academici munus ad eum iterum devolutum esset, honorificum quidem, sed difficultatis plenissimum, deprecatus est. Sequenti autem anno altera vice Actuarius Senatus Academici dictus est.

Novam libelli de ossibus editionem, titulo, Libri de Scelecto humano anno 1762. edidit; quamvis enim, editus anno 1726., libellus omnium, quae adhuc edita erant, scriptorum de ossibus, optimus censeretur deberet, tamen ipsi Auctori non amplius placebat. Semper ad harum partium fabricam attentissimus multa in iis detexerat, de quibus antea monuerat omnino nihil, quae silentio etiam prefferant, aut male descripserant, alii. Praeterea desiderabatur explicatio tabularum ossium humanorum multo amplior, quam quae ipsis tabulis erat inscripta. Igitur plane novum opus adgressus eandem, quam in historia musculorum elegerat, in hoc secutus est methodum; summa cura descripsit quidquid unum quodque os ipsi offerebat, nullo alio consulto aut citato auctore; solas suas adduxit ubique tabulas, & simul hoc pacto accuratissimam dedit explicationem; sic ut multi expeterent Historiae musculorum aliam editionem, in qua suas etiam musculorum tabulas citasset.

Hi fuerunt summi Viri labores litterarii. Vix intelligimus, quomodo omnibus excellere potuerit, si attendamus ad tempus, quod cuique operi erat impendendum, ut illud tali modo, tali accuratione, tali brevitate, ut vix verbum supervacaneum in ejus explicationibus inveniatur, in lucem emitteret, si attendamus simul ad reliqua ipsius negotia, quae ipsum eodem tempore premebant. Toto enim temporis spatio, quo plurima composuit, quotidie praelectiones habuit, ac tales, quae summo jure optimae dici debebant. Neque enim Auditores Ipsius tantum erant juvenes, qui, ipso duce, fundamenta artis ponere studebant, sed medici, qui ex omni ferme Europae parte, Boerhaavii, Albini, aliorumque fama allekti, Leidam se contulerant, ut instructiores recederent, postea semper gloriantes, se inter Albini discipulos fuisse. Huc adde tot aegrotos, auxilium Ipsius implorantes, praesertim si talibus vexarentur morbis, qui ad Chirurgi forum pertinerent; dum alii, qui Leidam adire non poterant, datis litteris, ad quas responderi oportebat, consilium Ipsius expetebant.

Haec omnia si perpendamus, quis non miretur, Albinum tot ac tanta praestitisse; ut merito cum Hallero, cujus judicium hac certe in parte multum valet, dicendum sit, illum assiduitate laboris, solertia secandi, artificiosa vasorum impletionem, in ossium musculorumque historia omnes priores incisores superasse, in vice-

sce-

scerum fabrica multa accuratius vidisse, immensis operibus rem Anatomicam ditasse (q).

Matrimonium iniit anno 1765. cum nobilissima matrona, omnibus animi corporisque dotibus, quae sexum suum amabilem reddunt, ornata, Clara Dorothea du Peyrou, Filia Domini Stephani du Peyrou, Mercatoris Amstelacdamensis, & Margaretae Clarae Muyssart; Vidua Lucae Trip, Commissarii Amstelacdamensis (r).

Principio anni 1770. sensit valetudinem minus prosperam, labori tamen Academico vacabat; sed 29. Augusti acerrima eum febris invasit, duplex tertiana, quam comitabantur anxietates tantae, ut 9. Septembris septuaginta & tres annos, sex menses, natum, damno Academiae nostrae, e vivis eripuerit; damno inquam vix ullo tempore reparabili, tanta enim per totum Orbem fama celebrabatur, ut ab omni parte, qui ipsum audirent, qui ipsum consulerent, confluerent innumeri. Artem, qua auditorum animus semper erectus tenetur, ita callebat, ut omnes Ipsius verba maximo gaudio exciperent, maxima veneratione Praelectionibus adessent. Non nisi quod verum est, demonstrare, & adfirmare, solitus, terminos, ultra quos exspatiari non licet, ponere solebat certos; sic ut in Ipsius Schola, quod certum erat distinguere, & in rebus problematicis iudicium sustinere, Auditores addiscerent. Qualis Senator Academicus fuerit, Acta Ipsius abunde probant. Tanquam medicus ac chirurgus Societatis utilissimum erat membrum. Patebat domus pauperibus, aeque ac divitibus. Experientia praxin superstruens remedia simplicissima adhibere solitus erat. Operationes chirurgicas, si forte illas instituebat Ipse, certa sed lenta manu peragebat, Chirurgos in instituendis illis adjuvabat, eorum Collegii Praefes a morte Boerhaavii dictus.

Petropolitana, Londinensis, Harlemensis, Roterodamensis, Societates Albinum numero suo aggregarunt, quarum exemplum forte omnes secutae essent, nisi satis superque ostendisset, hanc non esse, quam expetebat, gloriam.

Adflictam fuisse Academiam, de qua per quinquaginta annos tam praeclare meritus fuit, obitu Albini; summo moerore adfectos fuisse omnes, qui magnorum hominum ingeniis & disciplinarum incrementis favent, quis miratur? Eandem jacturam etiam graviter tulerunt Academiae Curatores, qui quodammodo, quod amiserant, refarcire studuerunt, emta, pretio non vituperando, Supellectile Ipsius Anatomica, quae ab eo tempore illustrandis Praelectionibus Physiologicis inservit, quae, omni cura & attentione adservata, quotannis a curiosis bene multis cum admiratione conspicitur, quovis momento memoriam viri summi reCOLens, & famam ejusdem, quamdiu Theatrum Anatomicum supererit, conservans.

Vacabat morte Albini Physiologiam docendi munus, illudque Illustres & Nobilissimi Academiae Curatores demandarunt defuncti Fratri, qui hucusque Anatomen & Chi-

(q) Biblioth. Anatom. Tom. 2. pag. 126.

(r) Male in Comment. Lips. Vol. 17. pag. 551. dicitur; Albini viduam fuisse filiam Stephani du Peyrou & Margaretae Clarae Mayssart, amplissimi Lucae Trip Dirkzoon, Commissarii Amstelacdamensis, viduae. Ipsa enim Clara Dorothea nupta fuit primo matrimonio Lucae Trip; secundo Albino nostro; tertio Consuli Amstelacdamensi Hoofd.

Chirurgiam tradiderat ; hanc vero provinciam , volentibus Iisdem , ipse , qui Hagae Comitum Poliatri munereungebar , & per multos annos utriusque Albini discipulus fueram , in me suscepi tradendam.

FREDERICUS BERNARDUS ALBINUS natus est Lugduni-Batavorum 20. Junii 1715. Linguas Litterasque humaniores edoctus , in Mathematicis & Philosophicis egregie versatus , medico studio , Patris Fratrumque vestigia legens , sese totum dedit , & summorum , qui Academiam , eo tempore florentissimam , cum maxime ornabant , virorum Boerhavii , Oosterdykii , Albini fratris , Royeni , Gaubii , & Gravesandii , ut in omnibus Medicinae ac Philosophiae partibus erudiretur , praeceptis , per bene multos annos , tanta sedulitate , tanto studio , interfuit , ut summos inde retulerit fructus , tantamque sibi rerum omnium , medico scitu necessariorum , paraverit scientiam , ut Facultas medica , postquam 21. Decembris 1737. varia subierat examina , ore Boerhaavii , tunc ultima vice Decani , ejus eruditioni , ingenio , & virtuti testimonium dederit eximium , & promotionem more Majorum obtulerit (s). Ipse tamen , existimans suam , quam hac in Academia acquisiverat , eruditionem non parum augeri posse , si exteras inviseret regiones , & aliorum praeceptis etiam imbueretur , Parisios Londinumque sese contulit ; ibique praecipuos viros non tantum docentes audivit , sed & Nosocomia sedulo frequentando in medica & praecipue chirurgica praxi sese exercuit , artem obstetriciam & anatomen omni studio excoluit , Parisiis Winslowii , cum quo intimam contraxerat amicitiam , consilio ac peritia non sine fructu usus.

In patriam reversus die 22. Decembris 1740. & Philosophiae & Medicinae Doctor dictus est , quos honores ut capefceret , conscripsit publiceque defendit dissertationes , de meteoris ignitis , & de deglutitione , quarum posterior omnium peritorum suffragia tulit , & etiam nunc inter optimas circa hanc intricatam functionem commentationes numeratur.

Ab eo tempore Amstelredami medicam artem exercuit , cum praecipuis hujus Urbis Medicis familiariter versatus , consentientibus Amplissimis Urbis Consulibus , in Nosocomio Anatomen exercuit , & plurima cadavera secuit.

Quum vero Frater ipsius per viginti & quinque annos nostra in Academia anatomen demonstrasset , & valetudo eum vix fineret , ulterius tali , qua solitus erat , sedulitate isti difficili labori vacare , noster , tanquam Anatomiae & Chirurgiae Lector , hanc in Academiam vocatus est , ut Fratrem sublevaret. A teneris studio Anatomico maxime deditus , exercitium artis chirurgicae medicae praeferens , lubenter oblationem hujus provinciae 9. Augusti 1745. non tantum accepit , sed & mox , habita vigesimo Octobris Oratione , de Amoenitatibus Anatomicis , auspicatus est. Per biennium tanto studio Anatomen & Chirurgiam , in insigni Auditorum corona , explicuit , demonstravit , ut dignissimum illum censuerint Academiae Curatores , qui ordina-

(s) Acta Facultatis Medicae Vol. 3. MS.

dinarius Anatomies & Chirurgiae Professor diceretur, quod munus ipsi 6. Decembris 1747. obtulerunt; ille vero 28. Junii 1748., finitis prius laboribus hybernis, habita Oratione de causis dissentionum inter Anatomicos, locum inter Senatores Academicos occupavit.

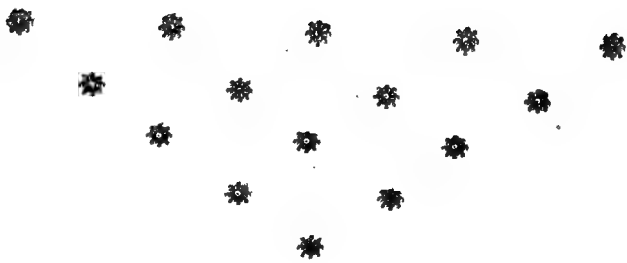
Februarii primo 1753. Senatus Actuarius, octavo vero 1754. Rector Magnificus dictus est. Hunc vero Magistratum, quem si quis alius digne sustinuit, posuit habita Oratione de praestantia Chirurgiae. Altera vice eandem dignitatem 8. Februarii 1767. Sermonem de amictus noxis habito, successori tradidit; tertium vero 8. Februarii 1778. Rector dictus morte impeditus fuit, quominus ad statutum terminum Academiam regeret. Nemini lubentius, ut merito dicebat Clar. van der Kemp, tum Senatus Actuarius, cum in locum Albini Rectorem proclamaret Clar. van Doeveren; nemini lubentius honorem hunc Academia gratulabatur, quia, ut nemo erat legum decretorumque peritior, nemo iusti & acqui vindex acrior, nemo rerum perplexissimarum moderator & effector, simul expeditior & felicior, sic nemo quoque erat iuribus Academicis factis tectisque fervendis aut prudentior tector, aut fortior defensor. Quicquid rerum Academicarum agebat, id semper solebat ad Aethenaei nostri splendorem atque utilitatem referre. Ipsi Academiae salus & decus constans agendi norma, suprema semper lex fuit. Vera Academiae commoda perspicuens, quid rebus nostris profuturum, quid nociturum, optime tenebat.

Tanquam Academiae Doctorem si nostrum consideremus, inter magnos revera magnum fuisse, communi omnium testimonio & consensu affirmatur. Quanta in docendo rerum haud vulgarium copia, quanta in indagando solertia, quanta in narrando fide, quanta in explicando perspicuitate, quanta in demonstrando firmitate, quanta in agendo dexteritate, uteretur, ipse, per multos annos sedulus non tantum auditor, sed ob singularem, qua me semper profecutus est, amicitiam comes & in sectionibus anatomicis & in faciendis operationibus chirurgicis adjutor, summa cum admiratione expertus sum, expertique sunt omnes, qui praelectionibus ipsius & demonstrationibus interfuerunt, aut curae ipsius sese commiserunt.

Valetudine minus prospera usus, subinde gravissimis etiam morbis conflictatus, saepe ita, ut ipse optabat, officio suo fungi non potuit, vel sic tamen per viginti & quinque annos anatomico cultro innumera cadavera examinavit, corporisque humani fabricam, chirurgiam, & artem obstetriciam tam accurate explicavit & demonstravit, ut ex ipsius Schola peritissimi etiam prodierint & Medici & Anatomici, donec, mortuo Fratre, Ipsi in locum Medicinae Professor creatus, hanc provinciam 30. Aprilis 1770. Oratione de ambulatione, eaque utili & necessaria & jucunda, in se fusciperet, ac postea solam Physiologiam explicaret. Hanc autem Orationem pariter ac quatuor alias, antea habitas, in lucem non emisit, quum vero Praelectiones Physiologicas haberet, statim perspexit, Auditoribus utilissimum fore compendium, quod Fratris, quod sua praecepta, complectens, Auditores velut manu duceret ad cognoscendas corporis humani functiones; sic natus est Libellus de natura humana, quam summis laudibus extulerunt periti omnes. Hunc commentatus est,

hunc

hunc Fratris praeparatis illustravit, non adeo suis: nec hoc mirum alicui videatur, non enim per valetudinem, licet supra vires diligens, praeter dissectiones, in usum Auditorum instituendas, potuit alias facere, eum in finem, ut sibi Museum Anatomicum pararet, neque unquam in animum induxit, se supervicturum Fratri, neque melius valuit eo mortuo; licet enim observantissimus esset diatae, omnibus, quae ullo modo sanitati obesse possent, caute abstineret, tamen vires eum sensim sic destituerunt, ut 23. Maji 1778. succumberet, natus annos circiter sexaginta tres, eximiam suam instrumentorum chirurgicorum collectionem Theatro Anatomico relinquens, cum praeparatis fraternis adservandam; quae mihi, ab eo tempore non Anatomies & Chirurgiae tantum, sed etiam Medicinae Professori, & loco Albini Physiologiam docenti, memoriam Viri, de studio Medico, de me ipso optime meriti, praeceptoris, amici, fautoris, collegae, quotidie in animum revocat, & posteris quoque commendabit.

I

S U P E L L E X

A N A T O M I C A

R A U I A N A.

S U P E L L E X
A N A T O M I C A
R A U I A N A.

Tria sunt Repositoria, duo majora, & tertium minus, in quibus Apparatus hicce totus est dispositus.

REPOSITORIUM PRIMUM MAJUS.

A. *Sceleta.*

Nº. I. Skeleton artificiale viri adulti integrum, cum appensis osse hyoïde & laryngis cartilaginibus exsiccat. Verae cartilaginee, quae costas cum pectoris osse committunt, & additamenta quoque cartilaginea inferiorum costarum, defunct; eorumque locum factitia, ex cera, tenent. Dein notandum, quod maxillam inferiorem ad tubercula ossium temporum filis aeneis adaptaverit; quod & in aliis capitibus fecit. Hac enim versabatur in opinione Ravius, maxillae inferioris capita non in sinus ossium squamosorum immitti, sed tuberculis, quae ante sinus istos sunt, inniti, ideoque praesertim interponi lamellam cartilagineam, utrimque cavam, ut tubera utrimque excipiat, & inter se apte committat.

II. Skeleton artificiale foeminae adultae integrum, cum osse hyoïde & cartilaginibus laryngis; costarum cartilaginibus similiter ex cera factitiis.

III. Skeleton junioris naturale; id est, sic paratum, ut ossa ejus inter se connectantur ligamentis propriis exsiccat.

IV. Skeleton naturale junioris; annorum circiter sex.

V. Skeleton simile naturale, pueri triennis.

VI. Skeleton naturale, biennis.

VII. Skeleton naturale infantis recenter nati, maturi.

VIII. Skeleton naturale foetus immaturi.

IX. Skeleton naturale fimiæ caudatae.

X. Skeleton naturale felis.

B. Capita ossea humana, varia; aetate, sexu, natione, crassitie, magnitudine & forma praeternaturalibus, morbosa constitutione, atque osseum solutione artificiosa, inter se diversa.

I. *Capita ossea adultorum.*

Nº. I. Virile integrum.

II. III. IV. V. VI. VII. Virilia omnia; sed pars cranii dimidia quasi, superior, ferrae ope ab inferiore divisa est.

VIII. IX. Similia praecedentibus, nisi quod futura sagittalis ad nasi officula usque excurrat.

X. Caput osseum Angli; ut inscripsit.

XI. Caput osseum Hispani; hic frontis os anterius & cuneiforme superius, ad finium regionem orbiculariter exsecta sunt; ut sinus in utroque duo, & septa, quibus distinguuntur, conspiciantur. Ablata quoque a processu mammillari est exterior crusta, ut appareant cellulae ejus.

XII. Caput osseum Galli.

XIII. Caput osseum Aethiopis. Nasus, totaque facies, lata, plana, & depressa sunt. Supercilia ossea prope nasum admodum eminent, & versus inferiora insigniter deprimuntur.

XIV. Caput osseum senis, magnum.

XV. XVI. XVII. XVIII. Capita ossea foeminina.

XIX. Caput osseum foemininum, cujus processus styliformes tribus fragmentis osseis, ordine se invicem excipientibus, & per ligamenta inter se connexis, construuntur.

XX. Caput osseum Anglae, ut inscriptio habet; futura sagittalis ad nasum excurrit.

XXI. Caput osseum mulieris Malabaricae. Ossa superiora sunt admodum tenuia, maxillae angustae, futura sagittalis frontem secat. Praeterea superius carie exesum est.

XXII. Caput osseum anus annorum nonaginta, magnum fatis. In osse verticis sinistro apparet incipiens caries.

XXIII. Caput osseum anus edentulae; cui futura sagittalis frontem secat.

XXIV. Caput osseum virile, cujus futura sagittalis tota deleta est; os vero ad ejus locum extrinsecus amplo & oblongo sinu depressum est. Os occipitis, ad futurae istius locum, non acumine, ut solet, sed lata linea terminatur.

XXV. Caput osseum virile, ubi futuram lamdiformem totam ossa, Wormiana vulgo dicta, plura & magna occupant.

XXVI. Caput osseum virile, magnum, cujus ossa valde tenuia.

XXVII. Caput osseum virile; cujus ossa frontis, verticis, occipitis, squamosa, & cuneiformis laterales partes, quae in temporibus consistunt, fere digitum crassa, sub.

substantia ossea fungosa quasi, rara, copiosissima, inter binas tabulas eorum, per se fatis tenues, reposita. Hujus Capitis descriptionem ac delineationem in Exercitationibus Academicis Lib. II. cap. 2. pag. 31. Tab. III. Fig. 1. dedi, ostendique tunc, sinus frontales, quorum vestigium nullum apparere, dixerat Clar. Albinus, revera adesse, sed parvos. Latius autem de hoc capite, ut & de nonnullis sequentibus, dicendi occasio erit in Sectione quarta hujus Musei, qua ossa, morbo aut naturae lusu a statu sano vel naturali aberrantia, describuntur.

XXVIII. Caput osseum virile, praecedente tenuius quidem; sed tamen crassum admodum, & praeterea compactissimum, forte, & valde ponderosum. Os frontis miris tuberibus extrinsecus inaequale est.

XXIX. Caput osseum, cujus ossa verticis, temporum & jugalia a caeteris soluta sunt; totum mirabiliter crassum, compactum, durum, forte, ponderosum, & mire etiam ubique a naturali specie recedens. Foeminae Aethiopicae esse Cl. Rau dicentem aliquando audivisse, videbatur sibi recordari Cl. Albinus. Conf. Exercitationum Academicarum Lib. II. cap. 2. Tab. III.

XXX. Caput osseum, cujus ossa, imprimis verticis & squamosa, partes autem frontis anterior, occipitis superior, & cuneiformis laterales, in vastam magnitudinem excreverunt; crassa tamen & sese undique contingentia. Maxilla autem superior, & quibus haec adnectitur, partes calvariae ossium, ossa petrosa, & inter haec media occipitis ossis pars anterior, processusque coronoidei, a magnitudine consueta non recesserunt. Deest maxilla inferior. Fronti manu Cl. Otthonis Heurnii inscriptum est: Caput rustici annorum 40. ex pago Goudae vicino Wensveen, anno 1628. Appellabant eum Laurentiolum ebriosum, quod per diversoria perpetuo divagaretur. Erat staturae pusillae, & ingenii tenuis & hebetis.

Miri hujus capitis exactam figuram dedi, in Exercitationibus Academicis Lib. I. cap. 4. Tab. IV., omnes ipsius dimensiones memoravi, & ostendere conatus sum, a causa interna, forte ex hydrocephalo, in enormem molem excrevisse hocce caput. Eandem descriptionem repetam in quarta hujus Musei Sectione. Alius, cum hoc in multis convenientis, quod Harlemi adservatur, cranii descriptionem invenire licet, in Exercitat. Acad. Lib. II. cap. 1. in not. pag. 2., ubi simul mentionem feci calvariae prodigiosae magnitudinis, quae Bonnae exstat. Conf. Ejusdem libri Tab. VIII.

XXXI. Capitis ossei humani, prodigiosae magnitudinis & formae etiam depravatae, ossa calvariae omnia, folis verticis ossibus exceptis, integra fere, & crassa admodum. Singularem, quam subierunt haec ossa, mutationem multis descripsit Clar. Albinus, ostenditque, Cl. Molyneux, qui de osse frontis in Philosophicis Transactionibus egerat, & probabilibus argumentis multa eruditione adstruere conatus fuerat, fuisse os gigantis, errasse. Sed haec omnia tum demum memoranda veniunt, ubi de hoc capite in Sectione quarta hujus Musei dicendum erit.

XXXII. Caput osseum foeminae, cujus os verticis carie mire exesum; sic & ossis cuneiformis basis, & vicina ei occipitis ossis pars, inter duo ossa petrosa, fere usque ad magnum foramen, exesa interierunt.

I I. *Capita ossæ juniorum.*

XXXIII. Puellae annorum octodecim, integrum; ubi futura sagittalis ad nasi ossa adhuc excurrit.

XXXIV—XLVI. Capita ossæ juniorum, ætatis variæ; quæ tamen magnitudine inter se non multum discrepant.

I I I. *Capita ossæ adultorum & juniorum in singula ossa sua soluta.*

XLVII. XLVIII. Adulta virilia.

XLIX. Adultum muliebre.

L. Junioris.

LI. Junioris, magna ex parte dissolutum.

LII. Adultum, virile, cujus ossa jugalia, temporum dextrum & spongiosum, a caeteris, inter se adhuc cohererentibus, soluta sunt.

LIII. Ossa cranii inter se coherentia sola, remota maxilla superiore.

I V. *Capita ossæ XIII. foetuum immaturorum, quinque, sex, septemve mensium.*

Spectari in iis possunt magnitudinis & figuræ bregmatis membranacei varietates. In nonnullis adest quoque membrana tympani, & sub ea conspiciuntur auditus officula: in aliis, membrana tympani remota, apparent dicta officula; in his in situ, in illis extra situm, vel & his remotis, tympanum vacuum. Dentes adsunt in maxillis superioribus; absunt autem maxillae inferiores; quibus ad odontologiam parandam usus est.

C. *Ossa quaedam majora adultorum, male formata, vel carie, exostosi, ancylosi, affecta.*

Nº. I. Vertebrae dorfi humani novem; quarum corpora substantia ossæ hinc & inde, processus autem obliqui omnes inter se penitus coaluerunt. Figuram simul mire incurvatam, & S haud abfimilem conficiunt. Adhaerent praeterea quatuor utrimque costae, depravatae figurae, firmiter connatae cum vertebrais.

II. Vertebrae dorfi inferiores quinque; e quarum corporibus, antè, ubi sibi mutuo occurrunt, effusa quasi substantia ossæ tubera magna & inaequalia producit, omnesque inter se firmiter connectit.

III. Os sacrum cum innominato ancylosi concretum.

IV. Radius dexter cum ossibus carpi & metacarpi quatuor ancylosi mirè concreta, ut carpi ossa omnia in unum os deforme abierint.

V. Os femoris adulti, cujus pars dimidia inferior, cariösa, praeter naturam mirabiliter crassior facta est, & tota etiam extrinsecus laminas ossæ, fibras, spinas, tubera, magna, parva, inaequalia, aspera, posterius praesertim, produxit. Posterius,
paulo

paulo supra condylos, in medio foramen est ovale magnum, digiti minoris apicem facile admittens, ad interiora tendens, & profunde excavatum.

VI. Os femoris adulti, prope articulum genu mire deformatum. Pars longitudinis ejus circiter tertia inferior, quasi fracta fuisset, & male reposita, ita ad posteriora fere horizontaliter fertur, ut cum superiore ossis femoris parte angulum prope modum rectum faciat; anterieus vero cum ea tuber magnum, convexum, genu vel patellae instar, constituat. Porro tota haec pars inferior praeter naturam crassa est, extrinsecus inaequalis, intrinsecus tota cuniculosa; & praeter minora quaedam foramina, in latere externo, ad anguli locum, foramen habet admodum magnum & profundum, in quo femicanalis osseus, crassus, mobilis, haeret. Denique ex anteriore hujus partis regione, inter duos condylos, excrevit collum quasi osseum, forte, crassum, foraminulentum, quod in patellam definit. Condylus naturalem formam penitus quoque amiserunt.

VII. Os tibiae & fibulae, adulta, quae a naturali specie penitus recesserunt, & mire cariosa sunt. Notabile imprimis est, quod per septem magna tibiae foramina appareat intus canalis osseus, amplius, fortis, hinc inde interruptus, mobilis, per totam fere tibiae ossis longitudinem exporrectus.

VIII. Os femoris adulti, ex cujus regione interiore, nonnihil sub trochantere inferiore, enata est exostosis dura, compacta, ovalis, convexa, longitudinis trium pollicum, & unius quartae pollicis partis, latitudinis in medio circiter pollicis unius cum dimidio, crassitie pollicis circiter. Haec autem ferrae ope ab osse nitide resecta est, ut appareat origo & natura ejus.

IX. Pars cranii adulti dimidia superior; ex cujus verticis ossis latere exostosis oblonga, convexa, laevis, solida, fabae minoris vulgaris magnitudine, enata est.

X. Tibia & fibula adulti. Tibia prope astragalum fracta, male reposita, hinc brevior facta, effudit callum, quo cum fibula concrevit.

XI. Varia frustra ossium cranii cariosa, a lue venerea.

De his etiam ossibus morbofis in Sectione quarta dicendum erit.

REPOSITORYUM SECUNDUM MAJUS.

Affer I.

A. Sceleti ossa disoluta; quorum & pleraeque epiphyfes a corporibus suis solutae sunt.

B. Aliud sceleton, similiter disolutum; separatis quoque epiphyfis; sed minus, & junioris, ut videtur.

Affer II.

A. Sceleton adulti, disolutum, integrum, elegans; ejus aetatis, ut pleraeque epiphyfes jam perfectae, a corporibus ossium tamen adhuc distinctae, iis exsiccatum proprio sub cartilagineo glutine adhaereant.

B.

B. Skeleton dissolutum, junioris, ejus aetatis; ut epiphyfes, corporibus adnexae, magnam partem adhuc sint cartilagineae, intus tantum osseae; unde cartilagine inaequaliter exsiccata, imperfectae apparent.

C. *Theca* continens in

Loculo 1. Skeleton dissolutum, recenter nati.

Loc. 2. Skeleton abortus dissolutum. Quicquid horum ossiculorum in hac aetate est cartilagineum, servatum non est; hinc desunt omnes epiphyfes, additamenta cartilaginea, cartilagine ossa incrustantes, partes eorum nec tentes inter se, totus carpus, pleraque tarfi ossa, patellae, sesamoidea.

D. *Theca in tredecim loculos divisa*, & continens varia ossa juniorum, variae aetatis, abortuum, recenter natorum, paulo adultiorum, quae pariter cartilaginibus omnibus sunt orbata.

Loc. 1. Vertebrae; in tres partes, corpus & duas laterales, singulae divisa; exceptis prima & secunda colli, quae desunt.

Loc. 2. Costae.

Loc. 3. Sterna; in quibus elegans in ossiculis, in cartilagine ficca haerentibus; adest varietas.

Loc. 4. Ossa innominata; singula in tres partes, ileum, ischium, & pubis, soluta.

Loc. 5. Ossa femoris.

Loc. 6. Tibiae.

Loc. 7. Fibulae.

Loc. 8. Scapulae.

Loc. 9. Claviculae.

Loc. 10. Humeri.

Loc. 11. Ulnae.

Loc. 12. Radii.

Loc. 13. Ossicula metacarpi, metatarfi, digitorum, manus, pedis.

Affer III.

Ossa trunci adultorum & juniorum varia.

A. *Dissoluta.*

Theca I. Atlantes & Epistrophei adultorum.

II. Septem colli vertebrae, adulti: bis.

III. Colli vertebrae inferiores quinque, adultorum, variae.

IV. Colli & nonnullae dorfi vertebrae adultorum.

V. Ossa utriusque carpi, metacarpi, digitorum manus adulti perpulchra.

VI. Eadem, unius lateris.

VII. Ossa tarfi, metatarfi, digitorum pedis, adulti, nitida.

- VIII. Vertebrae juniorum.
- IX. Costae juniorum.
- X. Pleraque ossa trunci, ex infante.
- XI. Plures juniorum epiphyses; quaedam solutae; quaedam ossibus suis adhuc haerentes, ligamentis propriis, ficcatis, cinctae. Cartilagine intervertebrales. Auris Cartilago.

B. *Ligamentis suis propriis; exficcatis, cohaerentia; adultorum.*

No. I. Brachium; osse humeri, paullo supra articulum ejus cum ulna & radio, resecto.

II. Officulorum carpi ordo secundus, ossa metacarpi & digitorum.

III. (a) Tibia, fibula, patella.

(b) ejusdem, reliquus, extremus pes.

IV. Pes extremus totus, cum tibiae & fibulae portionibus, supra malleolos resectis.

V. Sterna, cum adnexis costarum cartilaginibus ficcatis. Quaedam, praeter cartilagine ensiformem, in nonnullis osseam, constant ex duobus, alia ex quatuor, quinqueve ossibus.

Asfer I V.

Abortuum, foetuum, recenter natorum, variae aetatis, dorfi spinae; artus superiores, inferiores; extremae manus & pedes, propriis, ficcatis, ligamentis connexa; adsunt & singula quaedam officula.

Asfer V.

Thecae viginti & novem, continentes capita ossea abortuum, recenter natorum, paullo adultiorum, varia, dissoluta, nitida.

Theca. I. Abortus quinque mensium, perelegans, tenerrimum.

II. Abortus quinque mensium: majora tamen sunt omnia ossa, & paullo firmiora, quam praecedentis.

III. Simile fere praecedenti.

IV. Pulchrum; paullo provectioris aetatis, quam Th. III.

V. VI. Abortus sex mensium.

VII. Ejusdem aetatis cum praecedente. In dextro osse petroso, deleta foramine ovali & rotundo, sic aperto vestibulo, apparent orificia quinque canalium semicircularium: effracta quoque cochlea, patet lamina ejus spiralis. In sinistro petroso osse aquaeductus Falloppii hinc inde effractus est: cochlea fere tota aperta, conspicitur spiralis lamina: effractus praeterea est canalis semicircularis interior.

VIII. Abortus septem mensium.

IX.

IX. X. XI. XII. Abortus octo mensium.

XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI. XXII. Recenter nati, maturi.

XXIII. Adultioris.

XXIV. XXV. Adhuc adultiorum.

XXVI. Infantis sex hebdomadas nati: ubi omnia ossa perfectiora.

XXVII. Infantis duos menses nati.

XXVIII. Infantis quinque menses nati: omnia sunt firmiora.

XXIX. Infantis decem menses nati.

Affer VI.

I. *Lagenae vitreae in liquore servantes ea, quibus ossum trunci artuumque, ortus, incrementum, & successiva mutatio, demonstrantur.*

A. *Abortuum & recenter natorum.*

Nº. I. Spina dorſi, recenter nati, constans vertebris omnibus ab epistrophæo ad sacrum os; sacro osse. In qua praesertim apparent, corpora vertebrarum ossea, supra infraque cartilagine incrustata; lamellae intervertebrales; spinae cartilagineae; appendices cartilagineae ad processus transversos nonnullos adhaerentes.

Spina dorſi alia, minor, abortus, forte sex mensium; imperfectior.

II. Spinae dorſi portiones; vertebrae quaedam solutae; corpora vertebrarum sola.

III. Costae abortus, fere maturi; appendicibus suis cartilagineis, ad sternum pertinentibus, instructae.

IV. Costae recenter nati.

V. Costae paullo adultioris.

VI. Quinque sterna abortuum, & recenter natorum; adhaerentibus praeterea nonnullis costarum cartilaginibus. Ubi elegans in ossiculorum sterni numero, magnitudine, & positura varietas deprehenditur.

VII. Duo sterna, recenter nati, & paullo adultioris.

VIII. Sex innominata ossa, abortuum, & recenter natorum; in quibus patet, quomodo ex tribus ossibus, cartilagine connexis, coalescant, illiûmque os margo cartilagineus crassus superius cingat & augeat.

IX. Claviculae abortuum & recenter natorum, nullis additamentis cartilagineis instructae.

X. Sex scapulae abortuum & recenter natorum. Unius ex his basi adhaeret limbus cartilagineus; & antè cartilagineum additamentum, producens sinum, cui articulatur os humeri.

XI. Abortuum tria humeri ossa, quorum unum utrimque appendicibus cartilagineis instructum est.

XII. Tria humeri ossa, recenter nati, cum appendicibus cartilagineis suis.

XIII.

XIII. Ulnae quatuor abortuum, & recenter natorum, quarum duae utrimque appendicibus cartilagineis augentur.

XIV. Radii duo, quorum uni appendix cartilaginea posterior adhaeret.

XV. XVI. Carpi, abortus fere maturi, solutae cartilagineae: adhaerent eis ligamentorum reliquiae.

XVII. Superius à filo pendent quatuor ossa metacarpi abortus, cum appendicibus suis imperfectioribus. Inferius autem recens nati ossa metacarpi duo, digiti ossa, primum, secundum & tertium.

XVIII. Metacarpi & ossa digitorum manus, abortus, forte sex mensium: pleraeque appendices cartilagineae imperfectiores, & ab officulis suis separatae sunt.

XIX. Eadem paullo adultioris, adhaerentibus eis copiosis ligamentorum & periostei reliquiis.

XX. Quatuor ossa femoris, abortuum & recenter natorum, appendicibus cartilagineis instructa, quibus ligamentorum reliquiae adhaerent.

XXI. Tria femoris ossa, paullo majora praecedentibus: appendices cartilagineae perfectius servatae sunt: à duobus appendices inferiores solutae sunt.

XXII. Quatuor tibiae abortuum & recenter natorum; cum suis appendicibus cartilagineis.

XXIII. Tres tibiae paullo majores praecedentibus; à duabus separatae sunt cartilagineae superiores.

XXIV. Quatuor fibulae, abortuum & recenter natorum, cum appendicibus suis superioribus; inferiores ab omnibus ceciderunt; duae solutae adjacent.

XXV. Ocho patellae, abortuum & recenter natorum, totae cartilagineae.

XXVI. Tarsi partes, abortuum & recenter natorum, totae cartilagineae, excepto calcaneo & astragalo in centro ossis: adhaerent eis ligamentorum reliquiae.

XXVII. Eadem adultioris, elegantiores; ubi praeter calcaneum & astragalum, etiam cuboides in medio osseum est.

XXVIII. Eadem propriis ligamentis cohaerentes.

XXIX. Recenter nati, unius lateris tarsus & metatarsus, propriis ligamentis connexi: alterius autem lateris soluti: adsunt & digitorum quaedam officula.

XXX. Metatarsus & digiti pedis recenter nati; relictis ligamentorum & periostei membranulis & filamentis.

XXXI. Eadem elegantiora.

XXXII. Skeleton, solutum, aetatis paullo provectioris quam recenter nati, fere integrum, imperfectius; adhaerent copiosae ligamentorum & periostei reliquiae.

XXXIII. Skeleton recenter nati, dissolutum; ubi singula ossa & cartilagineae periostei, perichondrii, & ligamentorum copiosis reliquiis, tota fere obteguntur.

XXXIV. Scapula, os innominatum, duo femora, duae tibiae, humerus, duae fibulae, ulna, radius, claviculae, paullo adultioris, quam recenter nati.

XXXV. Patella, ossa tarsi, appendices quaedam; ad demonstrandum, quomodo cartilagineae in medio ossescant.

B. *Adultioris.*

- XXXVI. Scapulae duae.
 XXXVII. Carpi ossicula, & tarsus, pleraque ligamentis suis connexa.
 XXXVIII. Metacarpi & digitorum manus ossa.
 XXXIX. Metatarfi & digitorum pedis ossa.
 XL. Patellae.

C. *Multo adultioris; ubi ossa majora, robustiora, multae cartilagine imminutae, ficiiores, firmiores, opacae.*

- XLI. Vertebrae, minus cartilagineae, firmae satis, perfectiores.
 XLII. Costae.
 XLIII. Sternum, elegans; cum adhaerentibus cartilaginibus costarum verarum.
 Adfunt quoque cartilagine costarum solutae.
 XLIV. Ossa innominata. Cartilagine multum imminutae sunt, & densiores.
 XLV. Femora, tibiae, fibulae.
 XLVI. Patellae, maximam partem osseae.
 XLVII. Tarsus, pariter osseus, maxima ex parte: adhaerent copiosae ligamentorum reliquiae.
 XLVIII. Metatarsus, & digitorum pedis ossa.
 XLIX. Scapulae.
 L. Claviculae.
 LI. Humeri, ulnae, radii.
 LII. Carpus, metacarpus, & digiti manus: relictis ligamentorum reliquiis.

II. *Lagenae vitreae in liquore similiter continentes juniorum & adultorum Laryngis partes.*

- LIII. Os yoides adulti, ex basi & duobus cornubus, cartilagine connexis, constans; cornuum apicibus cartilagine incrustatis & auctis quasi. Cartilago scutiformis, cricoides, arytaenoideae. Cartilagine primae asperae arteriae.
 LIV. Ossis yoidis adultioris tres partes à se invicem solutae; cartilago scutiformis, cricoides, arytaenoideae.
 LV. Eadem junioris, propriis ligamentis suis cohaerentia.
 LVI. Adulti larynx cum asperae arteriae principio; omnibus propriis ligamentis suis inter se nexis.
 LVII. Asperae arteriae cartilagine, quaedam solutae; quaedam propriis cohaerentes ligamentis.

III. *Lagenae, ut supra, continentes ossa adultorum, ad demonstrandas cartilagineas, tenues, laeves, splendentes crustas, quibus obducuntur iis partibus, quibus cum aliis ossibus committuntur, mobili articulo.*

- LVIII. Ossa carpi, & sesamoidea.
- LIX. Metacarpi & digiti manuum.
- LX. Tarfi ossa.
- LXI. Metatarfi & digiti pedum.

IV. *Lagenae, ut supra, continentes juniorum & adultiorum ossa varia fissis, & fracta, ad varia demonstranda.*

LXII. Os humeri & ulna, junioris; utrumque secundum longitudinem fissum est, ut appareat textura interior fibrata, & quomodo appendices cartilagineae, in centris suis seorsim ossescentes, corporibus ossium cartilagineo nexu cohaerent.

- LXIII. Similia frustula aliorum ossium, adultiorum.
- LXIV. Partes ossae, effractae, ad demonstrandam texturam interiorem fibrosam.
- LXV. Similes, medulla leviter oppletae.
- LXVI. Adultorum ossium effractorum frusta, ad exhibenda eadem.
- LXVII. Similia, periosteo cincta, & medulla oppletissima.

Affer VII.

A.

I. Adultorum ossa pleraque, varia, fissis, fracta, ferra divisa; secundum longitudinem, transversaliter, oblique, diversimode; in medio, in extremis, ad demonstrandam eorum crassitiem, soliditatem, structuram interiorem, cava, cavernulas, fibratam materiem.

II. Juniorum ossa nonnulla similiter parata.

III. Recenter natorum ossa eodem modo divisa, in eosdem usus.

IV. Ossis humeri adulti partes duae cum periosteo circumposito; cujus arteriola repletae sunt.

B.

De Dentibus.

Theca. 1. Dentes per varias aetates.

Loc. 2. Dentes adultorum, integri, varii, radicum diversitatem exhibentes.

D

b. Den

b. Dentes adutorum varii, secundum longitudinem, transverse, oblique, fissi, fracti, ferra divisi; ad demonstrandam cavitatem eorum, & aperturam in radicibus.

c. Dentes plurimi juniorum variae aetatis; incipiendo ab ea, in qua radices eorum in tubi speciem elongari primo incipiunt, & desinendo in ea, ubi radicum aperturae ad extremum suum incipiunt arctari, & fere concrefcere.

d. Foetuum immaturorum, modo natorum, plurimi, integri, fissi; radicibus nondum instructi; sed sola corona constantes, quae folliculi ossei, tenuis, formam habet, variam in variis.

e. Adulti dens secans, vasculis repletis radicem ejus hinc inde coronantibus.

Alius similis, fissus.

Foetus dens secans, & molaris, vasculis nonnullis in cavo folliculi conspicuis.

Dentes adutorum cariosi.

Dentes adutorum calcinati.

Theca. 2. Maxillae inferiores immaturorum, modo natorum, in partes duas divisa; exhibentes alveolos, ea aetate adhuc imperfectos admodum. Ex plerisque dentes omnes excussi: aliae, dentibus adhuc instructae, habent praeterea superinducta, exsiccataque, gingivarum involucria.

Theca. 3. Maxillae inferiores adultiorum, variae aetatis, ad demonstrandos dentes secundarios.

Theca. 4.

Loc. a. Offa maxillaria superiora foetuum, ut *Th.* 2.

b. Eadem adultiorum, ut *Th.* 3. ad eadem demonstranda.

Theca. 5. Maxillae inferiores variae aetatis, exhibentes sapientiae dentes.

Theca. 6. Maxillae inferiores adutorum, partim effractae, partim ferra divisa, ad ostendendum canalem osseum, per quem arteria, vena & nervus, ramos ad singulos dentes emittentes, feruntur.

Theca. 7. Maxillae inferiores edentulorum; ubi excussis dentibus, & detritis concretisque alveolis, maxillae angustiores factae, & marginem acutum, fortem, dentium loco, acceperunt.

C.

De Aure.

Theca. 1. Duo Temporum ossa adutorum, de caetero mutilata, exhibentia inprimis meatus auditorii partem osseam, integram, cum integumentis, quae interiora ejus investiant, siccatis, & prope ossei canalis principium resectis.

Theca. 2. Foetuum immaturorum, modo natorum, variae aetatis,

Loc. a. Offa squamosa, integra.

b. Annuli integri, soluti.

c. Offa

c. Offa squamosa, cum adnexis annulis, quorum nonnullis annulus vix adhaeret; aliis extremo suo crassiore, aliis utrisque integre jam est connatus.

d. Offa petrosa integra, soluta, sola. Eorum uni annulus leviter est adnatus.

Theca. 3. Offa temporum integra variae aetatis, à recenter natis, usque ad adulta perfectaue; ubi annulus offi petroso squamosoque jam accrevit; ejusque mutationes omnes in meatum auditorium, & hujus quoque successivum incrementum, optime conspiciuntur.

Theca. 4. Auditus officula, vulgo dicta, soluta, elegantia.

Loc. a. Mallei integerrimi.

b. Mallei. Deest omnibus processus longissimus & tenuissimus.

c. Incudes. Eorum singulis adhaeret officulum ovale, quartum dictum.

d. Stapedes.

Theca. 5. Frustula panni lanei nigri, quibus eadem officula ordine sunt adfuta.

Loc. a. Omnia integra.

b. Eadem; sed mallei processu longissimo sunt orbat.

Theca. 6.

Loc. a. Malleus & incus, nexi inter se, in situ. Incus & stapes connexi.

b. Quatuor officula, inter se in situ cohaerentia. Praeterea malleo adhaerent musculorum suorum ficatorum reliquiae.

Malleus & incus connexi.

Incus & stapes.

Incus & stapes. Stapedi adhaeret musculus suus exsiccatus.

c. Malleus integer, cum adhaerente membrana tympani siccata.

d. Malleus & incus. Malleus. Stapes. In his materie rubente repleta sunt vascula arteriosa, quae per superficiem eorum sunt dispersa.

e. Orbiculo nigro adglutinati sunt malleus, duo incudes, & duo stapedes, in quorum superficiebus eleganter conspiciuntur vascula materie rubente infarcta. Unius stapedis spatium, quod à lateribus & basi ejus fit, apparet hic clausum membranula tenuissima, per quam & vascula repleta distribuuntur.

Theca. 7.

Loc. a. N°. 1. Os squamosum, cui annulus & malleus adnexi sunt.

2. Offis squamosi pars, cui adcrevit annulus, & adhaeret malleus cum incude.

3. Os squamosum cum adnato annulo, cui adnexa est membrana tympani, eique malleus cum incude; vasculis membranae tympani, & officulorum simul pulchre repletis.

4. Os petrosum cum adcreto annulo, cui adnexa est tympani membrana; ejusque arteriolae eleganter sunt repletae. Insuper hoc os effractum est, superius, ad interiora offis squamosi; ut in tympanum possit introspecti, & ibi appareant auditus officula in situ.

5. Similis offis petrosi praeparatio; nisi quod simul inferiora tympani prope annulum effracta sint.

Loc. b. N°. 1. Annulus cum adhaerente portiuncula squamosi ossis ea, quae deliquium ejus supplet; vasculis quoque, quae per superficiem ejus distribuuntur, repletis.

2. Os petrosum solum, amotis scilicet squamoso & annulo. Sic autem aperto tympano, vascula repleta in superficie ejus optime conspiciuntur.

Loc. c. Pars ossis squamosi, cum adcreto annulo, & adhaerentibus malleo & incude, sed extra situm suum protractis, ut paterent arteriolae repletae in superficie ossiculorum, & regionis tympani, quae supra annulum est.

Loc. d. Pars ossis squamosi; annulus & malleus; os petrosum cum stapede in situ suo reposito. In his repletae sunt arteriolae superficiei tympani, annuli & ossiculorum.

Theca. 8. Offa temporum sic parata, ut conspici queant ossicula auditus, & eorum musculi in situ.

N°. 1. Os temporum junioris, per cujus meatum auditorium introspicienti apparent ossicula in situ, amota nempe tympani membrana. Dein pars ossis temporum, inter squamosam & petrosam media, superior, ad regionem internam ossis squamosi, ablata est, ut aperto sic tympano, in conspectum veniat mallei processus longissimus, cum suo musculo, in situ.

2. Adultioris simile N°. 1. detrito simul aliquantisper meatu auditorio, sed deest malleo processus longissimus

3. Junioris eodem modo paratum, ubi simul apparet alter mallei musculus internus, & stapedis musculus.

4. Simile os adultioris, in quo insuper membrana tympani in situ adest, cum adcreto ipsi malleo.

Theca. 9. Demonstrationes Aquaeductus Falloppiani.

Loc. a. Offa temporum juniorum, variae aetatis, integra. Seta equina, per aquaeductum uniuscujusque trajecta, eum utcumque patefacit.

Loc. b. N°. 1. Os temporum adultioris, cujus meatus auditorius detritus, & seta similiter per aquaeductum trajecta est, ut & in adultiore aetate, integer tamen, utcumque pateat.

2. Os temporum aetatis adhuc magis provectae; cujus meatus auditorius penitus detritus, & aquaeductus totus apertus est, quem setae immissae commonstrant.

Theca. 10. Labyrinthi demonstrationes.

Loc. a. Labyrinthus integer.

Loc. b. Labyrinthus, cujus tres canales hinc inde aperti: effracta & regio inter duas fenestras interjecta, ut pateant vestibuli interiora: cochlea quoque hinc inde pertusa est.

Loc. c. Labyrinthus, cujus cochlea in principio aliquantisper effracta; ut conspiciantur ejus interiora, & lamina spiralis.

Loc. d. Labyrinthus, cujus cochlea per totam longitudinem suam aperta; ut appareat lamina spiralis, & vascula per eam distributa. Effracto porro, circum foramen

ova-

ovale, osse, & aperto sic vestibulo, conspiciuntur vascula, per ejus superficiem, circa orificia canalium semicircularium repentia. Membranula quoque fenestrae rotundae, ipsa etiam vasculis instructa, adest.

Loc. e. Labyrinthus adulti, cujus canales ossei, totaque cochlea, aperta.

Loc. f. N°. 1. Tres canales semicirculares cohaerentes, soli.

2. Tres canales semicirculares, eodem modo parati, & praeterea secundum longitudinem aperti: adhaeret quoque pars vestibuli.

3. Unus ex canalibus semicircularibus.

4. Offis petrosi pars, quae tres canales in se continet; ubi, vestibulo penitus effracto, apparent canalium istorum quinque orificia, per quae, & ipsos quoque canales, setae traductae sunt.

Loc. g. N°. 1. Labyrinthus imperfectior cum aquaeductu; situm aquaeductus respectu labyrinthi ostendens.

2. Labyrinthus; exhibens imprimis cochleam, ejusque laminam spiralem, & aquaeductum.

3. Labyrinthus, cujus canales semicirculares, & cochlea, effracta sunt: ubi pars membranacea septi cochelae hinc inde adest.

4. Labyrinthus, cujus cochlea penitus effracta. Per baseos cochleae centrum, foramine facto, trajecta seta indicat fundum canalis offis petrosi, ad quem nervi auditorii portio mollis pertingit, ad basin nuclei cochleae terminari.

Theca. 11. Totum auditus organum, osseum imprimis, ex recenter nato.

Loc. a. Os squamosum cum membrana tympani, cujus arteriolae repletae, & adhaerente malleo & incude.

b. Labyrinthus imperfectior.

Theca. 12. Ex brutis quaedam, ad auditus organum pertinentia.

Loc. 1. Duae offis temporum praeparationes ex vitulis junioribus, ad demonstrandum in his auditorium meatum, membranam tympani, & applicatum ei malleum.

2. Ovis junioris duae praeparationes similes.

3. Ex cuniculo quaedam.

Asfer V I I I.

A.

Demonstrationes fabricae nasi interni, osseae praesertim.

N^o. I. Pars cranii adulti inferior, cum adnexa ei maxilla superiore tota, in duas partes divisa, sectione secundum septum narium, parallele ei, facta. In parte sinistra apparent, sinus frontalis, in anteriora & superiora nasi apertus; cavernae ossis ethmoidis; os spongiosum inferius in situ suo; & supra illud orificium sinus maxillaris.

E

xillaris. In parte dextra, praeter ea, conspiciuntur, sinus sphenoidalis, in posteriora & superiora nasi patens, & septum narium. Anterior à parte dextra ablatum est frustum ossis maxillaris superioris, cum binis dentibus incisoriis, & uno canino.

II. Eadem junioris; deest septum narium. Sinus frontales & sphenoidales nondum valde cavi sunt.

III. Pars anterior baseos calvariae, cum adhaerente maxilla inferiore adulti, eodem modo bipartita; ubi membrana, quae nasum internum investit, exsiccata, servata simul est; & in parte dextra inprimis, omnia in situ pulchre apparent.

IV. Similis pars capitis ossi, adulti, sed non divisa, elegantissima; ubi nasi interiora obducuntur membrana propria, siccata.

V. Similis fere, adulti; servata quoque membrana, nares investiente, siccata.

VI. Basis cranii adulti; in qua, detrita superiore parte orbitae sinistrae, ibi loci effractae cavernae ossis ethmoidis, aperti sinus sphenoidales, & maxillaris; ut omnia haec muci receptacula simul conspiciantur.

VII. Pars cranii, constans ossibus frontis, cuneiformi, maxillaribus superioribus, nasi, ethmoide, unguis, palati, inter se connexis, ad demonstrandos sinus frontales & sphenoidales.

VIII. Pars anterior cranii infantilis, in qua, amota parte maxima ossis maxillaris superioris, apparet septum narium, & elegans arteriolarum distributio per membranam, quae hoc septum obducit, siccata.

IX. Pars capitis ossi, constans ossibus frontis, nasi, ethmoide, cuneiformi, unitis; ut appareat, quid ad nasum conficiendum singula conferant.

*B. Diversorum craniorum, juniorum, adultiorumque, partes; exhibentes
bregma membranaceum, duram matrem, ejus processus, sinus,
pericranium, siccata omnia.*

Nº. I. & II. Partes superiores craniorum juniorum; ubi bregma membranaceum satis adhuc amplum.

III. Similis pars adultioris; ubi bregma membranaceum minus.

IV. Similis pars: sed, praeter bregma membranaceum, adest dura mater, cum processu falciformi suo, & sinu longitudinali; trunci majores arteriarum durae matris repleti sunt; per alterum foramen verticale trajecta est seta in sinum istum.

V. Pars calvariae inferior; ubi dura mater, ejusque processus transversales servati. Pars sinus longitudinalis, & uterque lateralis, materie fusca repleti sunt.

VI. Pars cranii junioris superior, cum adhaerentibus dura matre & periosteo, quorum arteriolae materia rubente infarctae sunt.

VII. Pars similis; solius pericranii arteriis repletis.

VIII. Caput osseum parvuli; servata simul membrana ossa extrinsecus proxime ambiente, & ea, quae palato obducitur; harum etiam arteriolae repletae sunt.

IX.

IX. Caput osseum adultioris, simili modo paratum. A latere sinistro, ablata quadam ossis verticis parte, in cavo calvariae apparet dura mater, cum processibus suis.

REPOSITORYUM TERTIUM, MINUS.

Lagenae vitreae, quae in liquore servant, artificiose & varie paratas & conservatas, partes molliores, ex hominibus & brutis variis; ad demonstrandam earum fabricam.

I. *De epidermide, rete subcutaneo, pilis, unguibus, cute.*

- Nº. I. Epidermidis adulti frustula, crassa, convoluta.
- II. Frustum epidermidis adulti hominis, tenue, cum inhaerentibus pilis; sub axilla detractum.
- III. Epidermis de manu adulti hominis, chirothecae instar, integre detracta, cum adhaerentibus unguibus.
- IV. Epidermis de pede extremo adulti, focci instar, detracta.
- V. Chirotheca, ut Nº. III. abortus.
- VI. Similis Nº. IV. foccus, junioris.
- VII. Similis, adhuc junioris.
- VIII. Similis, abortus.
- IX. Frustum epidermidis de cute adulti, sub pollice pedis, detractum; cujus superficiei intrinsecae adhaeret rete subcutaneum.
- X. Ungues digitorum manus & pedis, adulti.
- XI. Adulti hominis cutis plantae pedis, convoluta; cui adhaeret epidermis, hinc inde separata. Adest & pollex manus, cum epidermide in dorso pollicis dissecta, & à cute separata.
- XII. Digitorum manus adulti extrema; à quibus epidermis & ungues detracti, ut nuda sub his cutis, ejusque sub ungue habitus, appareant.
- XIII. Nasi adulti pars anterior, detracta epidermide, nudam ostendens cutem, ejusque poros, vulgo dictos. Porro in alia parte nasi anteriore, ejus cartilaginea fabrica, amotis integumentis, utcumque conspicua est; adjacet & lamella cartilaginea, quae nasi septum antérieur facit.
- XIV. Auricula adulti, & duae juniorum, detracta epidermide, ostendentes poros cutaneos.
- XV. Papilla muliebris, detracta epidermide, cujus frustulum adjacet, exhibens orificia ductuum galactopherorum.

II. *De Oculis.*

XVI. Bulbus oculi humani; in quo, scleroticâ undique ad corneam refectâ, inversâ, & ad posteriora reflexâ, apparet choroides, & quomodo trunci vasorum non repleti per scleroticam in medio transeant, & ad choroideam accedant.

XVII. Simili fere modo paratus oculus, nisi quod sclerotica ad medium circiter tantum sit reflexa, ut demonstrentur nervi ciliares, per scleroticam transeuntes, & ad choroideam adeuntes.

XVIII. Bulbus oculi humani; à quo amota est cornea, dissecta, separata, & tota reflexa sclerotica, ut conspiciatur choroides tota, orbiculus ciliaris, uvea, pupilla, eique appositus humor crystallinus.

XIX. Bulbus oculi puerilis, cujus sclerotica prope corneam refecta, undique separata, inversa, versus opticum reflexa, ut appareat choroides nuda, & vascula in ea, materie rubra infarcta. Ex exiguo choroidis vulnere elapsus pro parte vitreus dependet.

XX. Eodem modo paratus oculus puerilis, nisi quod cornea remota quoque sit; ubi vascula repleta in choroide, & uvea praesertim, nec non nervi ciliares conspiciuntur.

XXI. Oculi puerilis bulbus, à quo refecta est & amota sola cornea, ad demonstranda vasa arteriosa uveae, elegantissime repleta.

XXII. Simili modo paratus oculus puerilis, quam pulcherrimus.

XXIII. Sclerotics puerilis frustra duo, cum adhaerentibus portionibus choroidis inversis, repletisque. Cornea cum adhaerente uvea repleta.

XXIV. Cornea puerilis inversa, cum adhaerente repleta uvea.

XXV. Scleroticae puerilis pars anterior, unde refecta est cornea; relicta autem uvea, cujus arteriolae repletae.

XXVI. XXVII. XXVIII. Optici nervi, scleroticae, corneae, choroideae, uveae, retinae, hominum, varie dissectae & inversae.

XXIX. Duo vitrei cum crystallinis, humani.

XXX. Sclerotica balaenae, remotâ corneâ, exhibens crassitiem suam, & intus, posteriusque, foramina magna, parvaque, quae vasa transmittunt.

XXXI. Bulbus oculi balaenae, secundum opticum bifariam divisus: ubi apparet insignis in hoc animali crassities sclerotics, quae tamen antè, versùs corneae exortum, sensim tenuior fit. In parte dimidia superiore, choroides adhaerens à sclerotica maxima ex parte soluta est & reflexa, ut appareat, quomodo superficies interna ejus ab externa penitus differat. In parte dimidia inferiore, choroides scleroticae mansit accurate applicata; adhaeret etiam portio retinae, hic insigniter crassae. Haec autem omnia materie rubente sunt repleta.

XXXII. Sclerotica balaenae, ut supra. Adjacet funiculus quasi, constans optico nervo, in centro locato, tenui admodum, & circumposita ei densa vasorum majorum & minimorum serie, quae materie rubente infarcta summopere rubent.

XXXIII.

XXXIII. Dimidia posterior sclerotices balaenae pars, cum choroide, soluta, repleta, ut supra.

XXXIV. Cornea balaenae, cum portiuncula sclerotices, & adhaerente adnata crassa; ut appareat, quomodo ea, in hoc animali, toti anteriori bulbo oculi distincte obducatur.

XXXV. In fundo jacet balaenae cornea, cum adhaerente adnata, ut supra. A filo dependet balaenae cornea, cum exigua sclerotices parte in ambitu ejus, intus etiam applicata uvea: cornea antea exsecta est, ut iris, cujus arteriolae utcumque repletae, nuda appareat.

XXXVI. Similis cornea; ubi intrinsecus corneam cingit canalis orbicularis, satis amplus, repletus, per quem seta est trajecta. In fundo jacet frustum optici nervi crassum, albicans; & aliud repletum, rubens.

XXXVII. Frustum choroidis & uveae balaenae; ubi choroidis superficies interior albicat, polita est & aequalis; exterior autem, penitus diversa ab illa, fusca est, fibrosa quasi, striata, inaequalis.

XXXVIII. Similis praecedenti portio, sed summo opere rubens, ob repletionem vasorum. In fundo jacet retinae repletae, rubentis, complicatae portio.

XXXIX. Balaenae portio choroidis anterior, cum uvea, & ciliaribus ligamentis, hic admodum conspicuis: per choroidem & ciliaria ligamenta decurrunt vasa exigua, plurima, repleta. Sed iris inprimis mirabilis est; ubi apparent vasa, repleta materie rubra, magna, copiosa, mirabiliter plane inflexa. Excurrunt & rami distincti, divisi iterum, nervorum ciliarium supra haec vasa, versus pupillam. Objectum hoc caetera omnia elegantia & novitate superat; & fabricam demonstrat singularem & mirabilem.

XL. Simile fere objectum, nisi quod portio sclerotices adhacreat, corneam orbiculariter exsecta: hic autem in interiori uveae superficie, circa limbum ejus, fibrae orbitales inprimis optime conspiciuntur.

XLI. Retinae balaenae portio.

XLII. Balaenae vitreus, cum insidente crystallino.

XLIII. Similis vitreus, cui insidet crystallinus, & ubi praeterea in vitreo, circum humorem crystallinum, ubi ligamenta ciliaria applicata fuerant, margo latus, repletus, ruber, totus quasi vasculosus, apparet.

XLIV. Bulbi oculi bovini pars dimidia, posterior, cui intrinsecus applicata choroides, ut binis in locis conspiciantur trunci vasorum non repleti, qui, postquam per scleroticam penetrarunt, ad choroideam accedunt.

XLV. Pars anterior bulbi oculi bovini, constans magna parte sclerotices & cornea, applicata quoque interiori parte choroidis, totaque uvea: ubi apparent ligamenta ciliaria; uveae fibrae, longitudinales, orbitales; nigrities; pupilla; tum & nervi ciliares, tenues, plures, ad orbiculum ciliarem tendentes. In fundo jacent duo vitrei cum crystallinis, ex eodem animali.

XLVI. Similiter parata pars anterior bulbi oculi bovini, sed amota nigrities: ubi ciliaria ligamenta, & uveae fibrae distinctius apparent. Resecta quoque cornea, apparet iris.

XLVII.

S U P E L L E X A N A T O M I C A

XLVII. Pars choroidis bovinæ, cujus arteriolæ repletæ sunt.

XLVIII. Oculi bovini repleti bulbus, apertus; inversa sclerotica & choroides.

XLIX. Sclerotica bovina inversa, à qua dependet choroides, per cujus superficiem exteriorem distribuuntur arteriolæ plurimæ, repletæ, ex sclerotica ad eam adeuntes.

L. Bovis pars uveæ cum ligamentis ciliaribus, repletis arteriis.

LI. Pars anterior bulbi oculi vitulini, ubi intrinsecus apparent, uvea cum suis fibris, & ciliaria ligamenta; extrinsecus vero, exacta cornea, iridis anteriora; horumque arteriolæ repletæ sunt.

LII. Eodem modo parata pars oculi vitulini anterior, sed vasculis minus repletis.

LIII. Nervus opticus, & bulbus oculi vitulini, à quo remota est tota sclerotica cum cornea, ut appareat choroides tota, vitreum & crystallinum quoque continens.

I I I. *De lingua & dentibus.*

LIV. Apex linguae humanæ adultæ; in qua, detracto involucro externo, apparent papillæ nudaæ.

LV. Lingua parvuli, repleta.

LVI. Parvuli maxilla inferior cum lingua, repleta: ubi conspiciuntur papillæ linguales, & facies interior labii inferioris. In fundo jacet similis maxilla cum lingua; sed in ea apparet inprimis membrana tenera, alveolos dentium cingens, dentesque excipiens, cum suis vasculis; extrinsecus nempe effracta maxilla.

I V. *De medulla spinali.*

LVII. Medulla spinalis adulti integra; involucrum crassum ejus in uno latere secundum longitudinem totum dissectum est, & ad latera reclinatum, ut appareat arachnoides, & quomodo nervi ex medulla spinali exeant.

LVIII. Medullæ spinalis adulti hominis pars superior, in vertebra colli consistens, eodem modo parata.

LIX. Medulla spinalis adulti integra, à qua remota est dura mater; ita ut ad egredientes ex ea nervos exiguae portiones ejus relictæ sint. Apparet sic arachnoides, & quomodo singuli nervi pluribus fibrillis ex medulla oriantur, varie in variis; dein, qua ratione arachnoides cujusvis nervi fibrillas ambiat, colligetque in unum fasciculum.

LX. Medulla spinalis recenter nati, integra, eodem modo parata.

LXII. Medulla spinalis foetus immaturi, integra; ubi vascula hinc & inde materie rubra repleta sunt.

LXI. Hominis adulti medullæ spinalis pars, cauda equina dicta, cum arachnoide investiente.

LXIII. Cauda equina immaturi foetus.

LXIV. Cauda equina foetus paullo adultioris, cujus vasa nonnulla repleta sunt.

V. *De Intestinis.*

LXV. Pars intestini jejuni, humani, adulti, inversa; ubi juga valvulosa, & internæ tunicae villositas apparent.

LXVI.

LXVI. Similis pars; cujus arteriarum majores trunci materie rubra, venarum autem, caerulea sunt repleti.

LXVII. Tres portiones intestini ileum, ex puero, distentae: harum duae non inversae exhibent eleganter distributionem arteriarum; tertia vero inversa, villosae tunicae habitum, post repletionem arteriarum.

LXVIII. LXIX. LXX. Portiones intestinorum tenuium vitulinorum, ad demonstrandam tunicae internae villositatem in isto animali.

V I. *De Liene.*

LXXI. LXXII. LXXIII. Frustra lienis bovini, eloti; exhibentia, membranam externam crassam, & interceptam substantiam fibrosam, vasaque, post talem operam.

LXXIV. LXXV. Similia frustra eodem modo parata; repletis simul arteriarum majoribus truncis.

V I I. *De Renibus.*

LXXVI. Pars dimidia renis adultioris; ostendens papillas renales, & substantiam vasculosam eis appositam, repletam.

LXXVII. Similis portio, minor.

LXXVIII. Frustra substantiae exterioris, vasculosae, renis adulti, repletae.

LXXIX. Ren adulti repletus, dissectus.

LXXX. Portio renis repleti, cui adhaeret, separata magnam partem, tunica ejus externa.

LXXXI. LXXXII. Renes adultiorum, quorum vasa majora, pelvis ejusque rami repleti, caetera autem vasculosa substantia non repleta est, sed dissoluta.

LXXXIII. Renes abortuum, recenter nati unus integer, reliqui dissecti, repleti.

LXXXIV. Ren parvulus, repletus, dissectus.

LXXXV. Renes foetuum immaturorum duo, & recenter nati unus; ubi patet, eos ex renculis quasi coalescere.

LXXXVI. Renculus bruti repletus, & transverse dissectus.

V I I. *De Pene.*

LXXXVII. Pars anterior penis humani, ad demonstrandum coronae involucrum externum, tenue, quod cuticulae continua productio.

LXXXVIII. Lamellae duae penis humani, transverse secti, exhibentes corpora cavernosa, horum involucra crassa, limitantia; urethram, ejusque corpus cavernosum minus.

V I I I. *De Testibus.*

LXXXIX. Testis humanus transverse dissectus, cum adhaerente vase deferente.

XC. Testis humanus; cujus tunicam albugineam dissectam, & magnam partem a teste separatam, conspicitur substantia testis interior in situ.

XCI. Testis humanus adultus, cum adhaerente vase deferente & epididymide.

Tu.

Tunicâ albugineâ apertâ & reflexâ, apparet pulpa testis, & filamenta albicantia, an venae? quae ex tunica albuginea in substantiam illam testis interiorem sese inferunt.

XCII. In fundo, testis humanus, amota tunica albuginea; ut interior substantia appareat. A capillo pendet similis testis, sed cujus substantia paululum dilacerata est.

XCIII. Simili fere modo parati testes duo.

XCIV. XCV. XCVI. Testes humani, cum vase deferente, tunicâ albugineâ apertâ & reflexâ, vel & remotâ, patet substantia testis, leniter dissoluta.

XCVII. Testis humanus, cum vasorum spermaticorum funiculo, & epididymide dissoluta: apertâ & reflexâ membranâ albugineâ, apparet substantia interior, in tenuissima & candidissima filamenta utcumque dissoluta.

XCVIII. Testes humani tres, quorum vascula seminifera dissoluta sunt.

XCIX. Testis humanus, cum epididymide & vase deferente, repletus; tunicâ albugineâ apertâ, & magnâ ex parte reflexâ, apparet interior substantia.

C. CI. Testes humani repleti, cum corpore pyramidali, epididymide, & vase deferente. Tunica albuginea dissecta & inversa, substantia testis lacerata est, ut appareant vascula repleta, per eam distributa.

CII. Testis humanus, praegressa repletione, aperta & inversa tunica albuginea, eadem ut C. sed imperfectius, ostendens. Adhaeret epididymis uno extremo suo, caetero autem corpore a teste tota separata, cum vase deferente.

CIII. Testis arietinus, cum adnexa epididymide, transversim dissectus: ubi apparent vascula subtilissima repleta, quae inter feminalia vascula distribuuntur; & corpus, dictum olorinum, per medium testis excurrans.

CIV. Testis arietinus; in cujus membrana albuginea, ex parte separata, apparent vasa majora, flexuosa, repleta.

CV. Testis arietinus; à quo tunica albuginea maxima ex parte detracta.

CVI. Testis arietini, secundum longitudinem divisi, pars dimidia: in qua, praeter feminalia vascula compacta, apparent & alia repleta, rubentia, intercurrentia. Patet quoque corporis, dicti olorini, secundum longitudinem divisi, pars dimidia.

CVII. Frustra aliquot testis arietini, similiter parata.

CVIII. Simile frustulum, paullo magis rubens.

CIX. Simile frustulum, ubi vasa seminifera, paullulum hinc inde soluta, distinctius apparent.

CX. Testis arietinus repletus; cujus tunica albuginea variis in locis dissecta & inversa: substantia autem testis lacerata est.

CXI. Frustulum substantiae interioris testis arietini, repletum; ubi vascula seminifera à se invicem nonnihil soluta sunt.

CXII. CXIII. CXIV. Partes testium arietinorum, quibus adhaeret portio tunicae albugineae albicantis: ipsa autem substantia repleta, admodum rubet.

CXV. Testis humanus, cujus tunicâ albugineâ apertâ, apparet substantia interior. Ab epididymide autem detracta est tunica externa, & epididymis leniter dissoluta.

CXVI. Epididymis humana dissecta, & lacerata.

CXVII.

CXVII. CXVIII. Partes epididymidis arietinae, hinc inde repletae.

CXIX. Partes epididymidis arietinae repletae, & amota tunica coërcente; dissolutae, & in longitudinem protractae.

CXX. Testes vitulini duo, cum adhaerentibus epididymide, vase deferente, & funiculo spermaticorum vasorum. Inferior albicans; transverse dissectus, ostendit vascula feminifera, tenuissima, hinc inde leniter dissoluta. Superior repletus, secundum longitudinem divisus, diductus, exhibet vascula rubentia, quae inter vasa feminifera decurrunt.

CXXI. Testis bruti, in quo inprimis conspiciuntur vasa spermatica, prope testem repleta.

IX. De Secundinis, Uteri gravidæ acetabulis.

CXXII. Secundina humana; ubi placenta fere integra.

CXXIII. Secundina humana, cujus placenta hinc inde paullulum dissoluta.

CXXIV. Secundina humana, cujus placenta admodum dissoluta est.

CXXV. Placenta uterina muliebris integra, cum adhaerente chorio, & parte funiculi umbilicalis. Vasa arteriosa majora materie rubente, venosa autem caerulea repleta sunt.

CXXVI. Portiones duae funiculi umbilicalis, ad demonstrandam venam duasque arterias umbilicales.

CXXVII. Pars placentae uterinae humanae, in hydatides tota conversa.

CXXVIII. Similis pars; sed hydatides sunt minores, & nascentes quasi.

CXXIX. Pars uteri ovis gravidæ, cujus cotyledones admodum magnae; eorumque cavis adnectitur chorion. Repletae sunt arteriae uterinae; unde uterus & cotyledones summo rubent; chorion autem totum albat. In fundo jacet similis cotyledon, repleta, transverse dissecta.

CXXX. Similis pars uteri repleta, cujus cotyledones minores, & protractum ex plerisque penitus chorion, ut conspiciatur porositas fundi acetabulorum istorum.

CXXXI. Cotyledones nonnullae, repletae & dissectae.

CXXXII. Similis cotyledon, à qua dependet pars chorii.

CXXXIII. Cotyledones brutorum majores repletae, tres; ex uniuscujusque cavo dependet chorii repleti portio.

CXXXIV. Similes cotyledones duae, repletae; ex unius cavo similiter dependet chorii repleti portio: altera autem ex parte dissoluta est.

CXXXV. Similes cotyledones, quarum cavum replent filamenta, numerosa, tenuia, placentae ex chorio enatae.

CXXXVI. 1. Cotyledon similis repleta, ut supra.

2. Cotyledon lacerata pro parte, ut interiora ejus pateant.

3. Pars chorii, cum enata substantia placentae filamentosa quasi, copiosa; ex acetabulo protracta, in qua & vasa repleta conspiciuntur.

CXXXVII. Cotyledones dissectae, laceratae, dissolutae; nonnullis etiam adhaerent substantia filamentosa, è chorio enata.

CXXXVIII. Bruti animalis chorion, cui adhaerent acetabula uterina plura, remotis, acetabulis nonnullis, apparent chorio adnexae placentae, quae referunt sphaeras magnas, con-

constantes ex filamentis, vasculis, numerosis; quae inhaerebant acetabulorum cavis. Repletae sunt arteriae rubra, venae autem caerulea materie.

- CXXXIX. Similis similiter parata portio, minor.
 CXL. Similis praeparatio, exhibens acetabula uterina, & placentulas chorii.
 CXLI. Similia duo acetabula, & placentulae tres.
 CXLII. Acetabulum, & tres portiones chorii, quaeque cum placentula sua, materie rubente infarctae.
 CXLIII. Duae portiones chorii; singulis adhaeret placentula globosa, non repleta.
 CXLIV. Chorii magna portio, cui adhaerent placentae globosae, plures, majores, minoresque, nonnullae albicant, aliae materie rubente sunt infarctae, & vasculosae apparent: chorii autem arteriae materie rubente, sed venae caeruleae sunt repletae.
 CXLV. Tres placentae globosae; materie rubra infarctae, vasculosae.
 CXLVI. Similes placentulae, non repletae, dissolutae; adjacet una repleta.
 CXLVII. 1. Pars uteri vaccae gravidae, cum enato acetabulo, poroso, laxo.
 2. Simile acetabulum, cui adhaeret chorii portio, & cujus filamenta, placentae analogae, pro parte ex dictis poris acetabuli protracta sunt.
 CXLVIII. Similia acetabula duo. Ex uno placenta chorii tota fere protracta est; alteri penitus adhuc inhaeret.

X. *Foetus immaturi.*

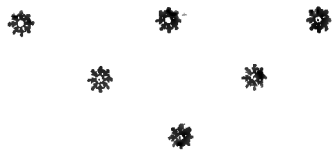
CXLIX. CL. CLI. CLII. CLIII. CLIV. CLV. CLVI. Foetus immaturi, humani, octo, aetate & magnitudine diversi.

CLVII. Foetus ovillus parvulus, elegans, amnio suae inclusus, & liquori, quo repleta est, innatans.

X I. *Varia.*

CLVIII. Durae matris adulti hominis portio magna; cujus arteriae materie rubente repletae sunt.

- CLIX. Plexus choroides hominis adulti.
 CLX. An arteria splenica vitulina repleta, cum ramulis dissolutis ex splene protracta?
 CLXI. Os verticis foetus immaturi; & dimidia frontis ossis pars, ex foetu parvulo.
 CLXII. Nonnulla, quae ad auditus organum pertinent, ex foetu immaturo. Nempe os petrosum, cum stapede, foramini ovali insidente: aperto aquaeductu Falloppii, apparet nervus auditorius durus, per eum decurrens. Alterius labyrinthi cochlea effracta est, ut appareat lamina spiralis.
 CLXIII. Pars tendinis achillis, hominis; ex multis minoribus tendinibus compositi.
 CLXIV. Narium septi cartilagine ex adultioribus & junioribus, tres.

II

S U P E L L E X

A N A T O M I C A

A L B I N I A N A.

S U P E L L E X

A N A T O M I C A

A L B I N I A N A.

P A R S P R I O R.

Praeparata Anatomica, phialis in liquore limpidio contenta.

Integumenta.

Nº. I. **I**nfantis, nuper nati, cuticula cum reticulo, unguibus, & pilis, chirothecae integrae specie detracta. Impleta est liquore, in quo conservatur, & postea ligata, argumento integram esse. Sustinetur a ramo asparagi aculeati minoris farmentosi è Maderaspatan. Pluknet. phytogr. part. 1. tab. 15. fig. 4.

II. Epidermis, focculi specie cum unguibus & pilis detracta de pede extremo embryonis maturioris. In planta, ad calcem, in parte inferiore digitorum, interque digitos crassior est, & in speciem contractior, quam in dorso pedis & digitorum.

Ut viventibus, varia de causa, exsolvitur cuticula cum corpore reticulari, in mortuo decedit admoto igne, fervida, maceratione. Adurit ignis, fervida contrahit, & indurat, quamobrem, quum integras infanti de pede exuvias, aut de manu detrudere instituerat Clar. Albinus, quas lana impleret, ficaretque, in fervidam immersione usus est, quod plus roboris ex eo adipiscuntur, minusque facile lacerantur, quum implentur; maceratione aquam imbibunt, turgescunt, emolliuntur, laxantur, quo fit, ut mollius reticulum facile dissolvatur, tabescat, diffuset specie humoris; tabescit etiam levi putredine; minimum tamen detrimenti adferre visa maceratio, dummodo adhiberetur diligentia. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 1. pag. 17-20.

Ex hoc praeparato differentia, quoad crassitiem cuticulae in diversis locis apparet. Cutis, cui vis sentiendi summa data est, natura mollis, humida, tenera existit, propterea munimento quodam defendenda erat, hoc praebent reticulum & cuticula:

quae tenuia, ne sentiendi facultatem obtundant, ac cutem reddant minus flexibilem. In locis iis manuum, pedumque, quae ad pressionem & attritionem ferendam idonea esse debent, cuticulae crassitudine opus erat majore; & refert naturam iis in locis firmiorem & solidiorem, in adultiore, in juniore, imo etiam in embryone. Invenit Clar. Albinus exuvias, variis embryonibus, de manibus pedibusque detractas, etiam parvulis, qui affecti nondum erant longitudinem digitalem, pertenues, totasque translucidas, qua parte ad dorsum manus pedisve pertinent, crassiores, magis opacas, albicantiores, totasque firmiores, qua ad volam, plantam, partesque internas digitorum; adeo ut naturâ differat cuticula iis in locis, & non pressione tantummodo continua, & attritione solidetur per aetatem, & in crassitiem crescat. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 5. pag. 26. 27. Hanc autem diversitatem se jam ante annum 27. suis in scholis ostendisse, luculento argumento probavit. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 16. pag. 79. Lib. 4. cap. 14. pag. 79. Lib. 5. cap. 1. pag. 16.

III. Portio cuticulae cum reticulo, de calce infantis nuper nati, eaque parte, quae supra calcis posteriora est, detracta, hic inversa, ut pars superior inferior fit. Reticulum magis coloratum, quam cuticula, & quasi luteolum, maxime ad calcem. In reticulo foveolae, quae papillas cutis recipiunt. Ex eo in calce radices pilorum nullae, ubi nimirum pili nulli, sed supra eam quam plurimae.

IV. Portiones cuticulae infantis nuper nati, albi, ejusdem cujus III. Adhaeret reticulum coloratius. Penetrant numerosae radices pilorum, protractae e poris cutis.

V. Portio cuticulae infantis nuper nati, ut III. Sed pars, quae supra calcem est, diutius sine pilis est.

VI. Portio cuticulae cum reticulo, detracta de digitis pedis, proximaque parte infantis ejusdem cujus III. Inversa est. Reticulum magis coloratum, quam cuticula, & quasi luteolum. Caetera respondent III. Abscissi ungues, praeterquam a pollice, in quo eadem, quae XV.

VII. Infantis nuper nati cuticula cum reticulo & ungue digiti manus unius inversa.

VIII. Infantis nuper nati cuticula cum ungue detracta de digito minore pedis, & inversa, ut reticulum exterius sit. Reticulum cuticulâ coloratius. In ungue eadem, quae XV.

IX. Cuticula infantis nuper nati cum reticulo detracta de capillata parte. Inhaerent detracti simul capilli, quorum radices ex interiore parte eminent, protractae e poris cutis. Adhaeret portio cutis, impletae per arterias. Cuti ex interiore parte adhaerent portiones pinguis. Sub cute per pingue arteriae majores, quarum rami in cutem penetrant.

X. Cuticula candidissima, detracta de brachio feminae candidissimae, viginti & quatuor annorum.

XI. Cuticula de brachio hominis adulti detracta. Color alius ac X. Extrinsecus crusta adhaeret, quae deteritur, ut ex lamellis duabus constare appareat.

XII. Portio cuticulae cum reticulo pilisque, detracta de scroto albi. Cuticula fu-

fulca: magis reticulum. Ex interiore parte radices pilorum albae prominent, protractae e poris cutis.

XIII. Cuticula cum reticulo detracta de glande penis viri adulti. Quā parte finuata est, pertinebat ad exitum itineris urinae: quā parte gibba ad coronam glandis. Reticulum coloratius est quam cuticula. Icone hoc praeparatum illustravit Cl. Albinus Annot. Acad. Lib. 3. tab. 4. fig. 1.

Talis cuticula primum glandem totam vestit, a praeputio super glandem continuata, & cum cuticula reticulum, mollius, quam cuticula, coloratius, foveolis praeditum, continentibus papillas subiectas. Vestitur deinde glans continuatione cutis praeputii, tenui, tenera, e qua papillae eminent. Cutis illa continuatur tunicae internae urethrae. Post cutem membranacei quid sequitur, subtile, strictum, quod, sufflando penis cutem, verti potest in cellulosa, continuatam tunicae cellulosa praeputii corporisque penis. Eoque cutis glandis stricte connectitur cum subiecto corporis nervosi corio, quod glandis corticem efficit. Glans igitur, ut penis pars, sic iisdem praedita est integumentis. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 9. pag. 34.

XIV. Cuticula plantae pedis hominis adulti cum reticulo, quod magis luteolum. In reticulo vasorum species: videntur quippe vasa impleta extrema inhaerere ipsi. Tanta vasorum species est, ut addubitari non posse videatur, nec pauca quaedam, sed numerosa, conferta. Impleverat autem Clar. Albinus arterias, per papillas decurrentes, eruperatque aliquid, quod, detracta deinde cuticula, vaginis, papillis continentibus, inhaerebat concretum, specie vasculorum. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 3. pag. 38.

XV. Unguis pollicis pedis hominis adulti cum adhaerente cuticula & reticulo, quae priorem inferioremque partem pollicis pedis vestit. Unguis radix alba. Reticulum unguis per longitudinem fulcatum, & continuatum reticulo cuticulae. A medio cuticulae reticulum coloratius detractum. Icon huius praeparati datur in Annot. Acad. Lib. 2. tab. 7. fig. 4.

Natura unguis haec est. Constat ex tribus partibus, candida lunula, qua incipit; rubella parte, quae inde sequitur; extrema, in quam definit. Prima & secunda cuti adiectae stricte adhaerent, postrema eminet. Unguis a principio sulco cutis, veluti radice, infixus est. Candida non solum lunula est, sed etiam inde tota radix, cuti inhaerens, sic ut lunula continuitate candidae radice porrigatur. Respondet in subiecta cute macula, candida & ipsa. Cutis sub ungue papillis tota contexta est. Hae, tenuiore orsu e cutis macula venientes, a principio aliquantum inflexae, rectae inde per longitudinem aliae juxta alias porrigunt specie filorum, extremis partibus suis desinentes non longe ab illo loco, ubi eminere unguis incipit: & per longitudinem totam cuti continuatae sunt, praeterquam in fine. Ultra finem breves sunt, aliae super alias veluti inclinatae, & non aliter, ac longae illae, post quas continue sequuntur, extremum unguem versus porrectae. Reticulum per longitudinem sulcatum incisum est; singuli sulci singulas papillas, quae eminent, continent, & ad eas apertae sunt. Reticulum hoc pars est reticuli cuticulae, quod ab omni parte, maxime jux-

juxta unguem extremum apparet, ubi reticulum perpetuum ex cuticula per eum procedit, in hoc fulcis, in illa foveolis praeditum. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 14. pag. 56. 57. 58.

XVI. Unguis pollicis pedis humani adulti cum cuticula & reticulo, ut XV.

XVII. Unguis pollicis manus cum adhaerente cuticula & reticulo, tum cuticulae, tum unguis, ut XV.

XVIII. Unguis digiti minimi pedis hominis adulti cum illa cuticulae parte, cui inhaeret detractus. Ex interiore parte expressus est in Annot. Acad. Lib. 2. tab. 7. fig. 5. 6.

A fabrica, ad articulum XV. descripta, discrepantem in nonnullorum digito pedis minimo, animadvertit Clar. Albinus, & hoc praeparato illustravit. Lunula nulla erat, neque radix candidior, neque candida in cute macula. Papillae non per longitudinem fere ad unguem extremum usque porrectae, sed omnes similes iis, quae in digitis aliis ultra longas illas inveniuntur; breves, extremum unguem versus inclinatae, modice simul erectae, sic ut neque per longitudinem jaceant, neque erectae sint, sed obliquae, magis tamen inclinatae, quam erectae. Reticulum non fulcatum, sed plenum foveolarum, & similis illi, quod sub cuticula est. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 14. pag. 58.

XIX. Digitorum pedis minorum hominis adulti ungues duo cum adhaerente cuticula cum reticulo ex interiore parte. In inferiore cuticula digiti inversa est. Eadem apparent, ac in XV.

Infra jacet embryonis nuper nati cuticula cum ungue, de prior parte digiti detracta.

XX. Portio cuticulae cum reticulo pilisque de pube feminae albae detracta. Cuticula fusca. Magis fuscum reticulum. Pilorum radices oblongae, alba continente materia, prominent. Alii pili ex interiore parte praeter naturam protracti.

XXI. Cuticula cum reticulo & pilis de pene hominis albi detracta. Cuticula fusca. Magis fuscum reticulum, quod apparet exterius, quia cuticula inversa. Prominent albae radices pilorum, e poris cutis protractae. In reticulo foveolae papillas excipientes. In cuticula & reticulo eminentiae, quibus incisurae cutis, quibus inhaerent, respondent. Sunt in cuticula plicae, incisuras referentes a parte exteriore, eminentes ex interiore. Plicatum similiter reticulum, & insertum cutis incisuris. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 4. pag. 25.

XXII. Infantis nuper nati cutis capillatae capitis partis, proximaeque frontis. Cutis ex impletione arteriarum rubet. Dependet detracta cuticula cum reticulo. Inhaerent iis detracti simul pili. Ex interiore parte eorum eminent radices pilorum, protractae ex poris cutis, qui ex eo vacui.

XXIII. Infantis nuper nati brachium, cui viventis species reddita. Detracta cuticula cum reticulo & unguibus. Pili relictii. Inaequaliter impletum est, ut cutis appareat variegata, quemadmodum viventi est. Ad superficiem cutis definunt vascula impleta, perexigua, creberrimaque, ex eoque rubet. Arteriae impletae.

Tenēt portionē choroidae hominis adulti, cum uvea & ligamenti ciliaribus, per arterias impletam.

XXIV. Manus embryonis humani immaturioris, impletis arteriis, sed inaequaliter; detracta cuticula cum reticulo, unguibus, pilis. Maculae insunt albae, ubi arteriae non impletae: caeterum cutis tota rubet.

XXV. Infantis nuper nati pes extremus, detracta cuticula cum reticulo, unguibus, & pilis. Cutis ex impletione arteriarum tota rubet, vasculis perexiguis numerosissimis, ad partem extimam desinentibus. In planta & digitorum parte inferiore similis CLVIII.

XXVI. Portio cutis capitis feminae junioris. Pars hujus cutis exhibita in Annot. Acad. Lib. 6. tab. 3. fig. 3. Dependet cuticula cum reticulo detracta; cui capilli inhaerent qua parte capillata pars capitis est; pili subtiles, qua ad frontem pertinet. Eorum radices, e poris cutis evulsae, ex interiore parte reticuli eminent. Aliis poris cutis capilli inhaerent, non evulsi cum cuticula. Alii capilli, qui cuticulae inhaerent, ex interiore parte protracti longius. Ex parte quoque incisa cutis juxta capillum, in qua radix oblonga inhaeret, crassior, eo quod membrana videtur contineri.

Constat ex hoc praeparato, pilum, quum evellitur, ostendere radicem quamdam, quae cuti inhaeserat. Quando cutis pilosae partes macerantur aqua, donec cuticula & reticulum laxentur, ut detrahi possint, quum detrahuntur, abscedunt una cum iis pili, aequae atque unguis. In detractis radices pilorum ex interiore parte prominent, eaeque continentur materie quadam alba, & molli. In cute pori vacui cernuntur, unde protractae fuerant. Ex interiore cuticulae, cum reticulo pilisque accurate detractae, reticulum circum circa continuatum est materiæ albae, radicem pili continenti: detracto dein a cuticula reticulo, simulque ab alba materie radices pili, eadem materies continuata quoque cuticulae apparet esse. Si, detrahendo cuticulam cum reticulo, pilus in cute remanet, in poro infixus radice sua, tunc in cuticula cum reticulo foramen est rotundum, utpote abruptis circum circa pili radicem, quum abscederent. Ubi tunc cutis juxta pilum premitur, exilit radix vacuefacto poro cutis. Sive reticulum album, sive fuscum, rufum, aut quasi nigrum sit, radices eadem sunt, continente materie illa alba, reticulo continuata. Annot. Acad. Lib. 6. cap. 9. pag. 57. seq.

XXVII. Mulieris adultae portio cutis, de pube detracta, inaequaliter impletis arteriis. Detracta cuticula cum reticulo dependet, verguntque in colorem luteum, maxime reticulum. Ex interiore parte reticuli prominent pilorum radices, protractae e poris, quibus cutis plena est.

XXVIII. Feminae adultae cutis menti, impletis arteriis, detracta cuticula cum reticulo, pilisque. Radices pilorum ex interiore parte reticuli prominent, protractae e poris cutis numerosis.

XXIX. Portio cutis genae hominis adulti, unde dependet detracta cuticula cum reticulo. In cute pori, ubi infixae fuerant radices pilorum. Ex interiore parte reticuli dependent radices pilorum e cutis poris protractae. In confinio reticuli cum cuticula & cutis, radices pilorum partim ad reticulum adhaerent; partim inhaerent
po-

poris cutis, non nisi ex parte protractae. Figura datur in Annot. Acad. Lib. 6. tab. 3. fig. 4. 5.

XXX. Extrema digitorum minorum pedis hominis adulti, impletis arteriis, & detracta cuticula cum reticulo & ungue. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 7. fig. 5. 6. Conferantur ea, quae ad num. XVIII. dicta sunt. Ubi ungues detracti, adhaeret materies alba, quae exiit, partem faciens liquoris, quo impleta.

XXXI. Extremum pedis hominis adulti, constans e digitis quinque. Leviter impletum per arterias. Detracta cuticula cum reticulo, unguibusque, ut appareat locus, qui sub unguibus est.

XXXII. Cuticula de mamma feminae adultae mammosae detracta, & inversa. Detracta quoque de capitulo, quod continue vestit. Erat ex fuscioribus; eoque cuticula aliquantum fusca, sed reticulum magis, cujus pars ex interiore parte adhaeret. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 4. fig. 3.

XXXIII. Feminae fuscioris cuticula fuscior, de mamma detracta.

XXXIV. Portio cuticulae cum reticulo de brachio aethiopis non nigerrimae detracta. In reticuli parte interiore praecipua coloris sedes; in eaque foveolae papillas cutis excipientes. Prominent radices pilorum.

XXXV. Portio cuticulae cum reticulo aethiopis, ut XXXIV., sed pallidioris.

XXXVI. Cuticula cum reticulo pilisque detracta de genu feminae aethiopis junioris. Reticulum aliquibus in locis etiam de cuticula detractum. Cuticula fusca. Magis fuscum reticulum, e quo prominent pilorum radices albae innumerabiles, e poris cutis protractae. Annot. Acad. Lib. 6. tab. 3. fig. 4. Conf. quae dicta sunt ad num. XXVI.

XXXVII. Pars cutis mammae feminae aethiopis cum reticulo & cuticula. Alicubi cuticula cum reticulo ad cutem adhaerent, fusca. Alicubi detracta cuticula dependet, aliquantum fusca. Alicubi reticulum, tum a cuticula, tum a cute detractum, dependet, maxime fuscum, qua ad cutem adhaeserat. Alicubi reticulum, detracta ab eo cuticula, adhaeret ad cutem, multo magis fuscum, quam cuticula, sed qua parte ad eam adhaeserat, minus fuscum, quam qua parte adhaeret ad cutem; in reticuli foveolis papillae inhaerent; subtus surgentes de cute. Nitidissimi hujus praeparati elegantissima figura datur in Cl. Albini Diff. de sede & causa coloris aethiopum & caeterorum hominum lc. I.

Probat hoc praeparatum, nigrorem aethiopum a corpore reticulari effici, sedemque coloris in reticulo esse ponendam. Fuscus in aethiope reticuli color, habens speciem nigri; saturatior, qua id cuti proximum, ab altera parte, qua epidermidi conjunctum, jam aliquantum extinctus, & nequit intimi reticuli color integre apparere per corpus reticuli, & per epidermidem, quoniam tantum perluciditatis non habent. Non aequaliter colorata est pars illa intima reticuli, qua enim contingit & implet intervalla papillarum cutis, ibi coloratior, quam qua papillas ipsas ambit suis foveolis, ceu vaginulis, quas tot talesque habet, quot qualesque sunt papillae. Ut porro idem omnibus aethiopis partibus color non est, ita neque reticuli,

im-

immo de variis ejusdem corporis partibus detractae reticuli portiones tantopere inter se differunt colore, ut unius ejusdemque aethiopis esse dubitares. In planta, & calce, in vola & interna parte digitorum, quae albicant aethiopibus, etiam reticulum ad rationem atritatis pene albicat, coloris maxime leucophaei; neque tamen aequaliter coloratum ibi est, sed maculis paulo saturatioribus quasi asperum. Minus quoque saturatum, & similiter maculosum est reticulum, quod unguibus subjacet. Epidermis coloris ejusdem est, cujus reticulum, sed multo minus colorata, qualis fere color lamellae tenuis & perlucidae cornu nigri. Cutis in genere quidem candida est; ut omnibus hominibus, sed leviter tineta illo colore, cujus est proximum reticulum. Conf. citata Dissertatio pag. 4. & seq.

Color ita inhaeret in reticulo & epidermide, ut servant cum in aqua, servant in spiritu vini. In spiritu vini per multos annos reticulum colorem servavit; in aqua servat, donec ipsum dissolvatur, sed quia mollius & tenerius, maceratione aquae facile dissolvitur, mistumque aquae tingere eam colore suo videtur; epidermis longe durabilior est.

In hominibus caeteris eadem coloris sedes, eadem ratio. Ubi epidermis candidissima, reticulum omnino candidum, & ob id difficulter discernendum ab epidermide; ubi epidermis subfusca, ibi & reticulum subfuscum. In planta pedis Europaeorum plerumque luteolum, sicuti etiam in vola & interna parte digitorum tum manus, tum pedis. Saturatior color in genitalibus, & in pube. Ibid. pag. 8. 9. 10.

XXXVIII. Pars cutis feminae aethiopis adultae, cum cuticula & reticulo. Similis ac XXXVII., nisi quod reticulum cum cuticula cuti non adhaeret.

XXXIX. Portiones cuticulae cum reticulo aethiopis nigrioris. Reticulum aliquibus in locis detractum. Cuticula fusca; sed magis fuscum reticulum.

XL. Cuticulae portio magna, detracta de humero aethiopis, annorum plus minus triginta. Adhaeret portio cutis, unde detracta. Cuticulae ex interiore parte adhaeret reticulum multo magis fuscum. In eo foveolae, quae papillas cutis recipiunt. Cutis candida papillarum subtilium plena. Pori in cute, unde pili protrahi. Ex interiore parte reticuli prominent radices pilorum albae, protractae e poris cutis.

XLI. Cutis, cuticula, reticulum genu aethiopis ejusdem, cujus est XL. Eadem exhibet.

XLII. Cuticula aethiopis cum reticulo magis fusco, ut XLI.

XLIII. Cuticula cum reticulo pilisque de genu, cujus cutis portio quoque ad est, aethiopis annorum plus minus triginta. In quibus eadem quae XL.

XLIV. Cuticulae cum adhaerente reticulo portio magna, detracta de aethiopis ejusdem, qui XL., parte posteriore calcis, & quod cruris supra eam est; hic autem inversa, ut pars inferior superior sit. Reticulum candicans ubi calcem vestit; supra eam fuscum, variegatum. Detractae aliquot in locis portiunculae reticuli, integra cuticula, quae magis alba. In reticulo vaginulae & foveolae recipientes papillas. Cuticula ad calcem crassior, inde multo tenuior.

XLV. Cuticulae cum adhaerente reticulo portio magna, detracta de aethiopis
adul-

adulti parte posteriore calcis, & quod cruris supra eam est. In ea eadem, quae in XLIV. Figura exstat in Dissert. citat. Ic. II.

XLVI. Cuticula cum reticulo aethiopis adulti, ut XLV, sed magis fusca.

XLVII. Cuticula cum reticulo de planta pedis aethiopis adulti detracta. In calce cuticula crassior, albida, compactior; inde tenuior ad digitos, & supra calcem. Reticulum pallidum in planta; a calce infuscari incipit: supra calcem fuscum, sic etiam ubi digiti incipiunt.

XLVIII. Aethiopis adulti cuticula cum reticulo detracta de vola, proximaque parte dorso manus, quae juxta digitos est. In vola cuticula crassior, albida, compactior, inde tenuior ad dorsum manus, in dorso tenuis. Reticulum pallidum in vola, juxta dorsum manus infuscari incipit; in dorso fuscum. Sic & cuticula.

XLIX. Cuticula cum reticulo detracta de vola, proximaque parte aethiopis pallidioris adulti, sic inversa, ut reticulum ostendat; in qua eadem, quae XLVIII.

L. Cuticula cum reticulo & ungue detracta de digito aethiopis adulti, & inversa, ut nil nisi reticulum conspiciatur cum parte interiore unguis. Reticulum pallidum, maxime in parte digiti interiore. Reticulum unguis ex pallido fuscum, ut ungues esse solent hominibus illis. In ungue eadem, quae XV. In dorso digiti, ubi pili, radices eorum albae prominent ex reticulo.

LI. Portio cutis aethiopis adulti. Cutis alba. Adhaeret ad eam reticulum fuscum, detracta ab eo cuticula. Reticulo papillae cutis inhaerent. Infra in angulo adhaeret quoque cuticula, fusca & ipsa, sed minus, quam reticulum.

LII. Portio cutis aethiopis, unde detracta cuticula cum reticulo dependet. Reticuli particulae fuscae in cute relictae. Cuti adhaeret pars cuticulae interveniente reticulo; eaque cuticula pallidior est.

LIII. Portio cutis aethiopis, unde detracta cuticula cum reticulo dependet. Similis ac LII., sed magis fusca.

LIV. Portio similis aethiopis ejusdem, ac LIII.

LV. Portio cutis aethiopis adulti, detracta & dependente cuticula. Cutis alba. Cuticula, detracto reticulo, fusca. Magis fuscum reticulum, cuticulae adhaerens. In cute papillae. In reticulo foveolae, recipientes papillas. In cute pori. In cuticula cum reticulo pili; quorum radices ex interiore parte reticuli prominent, albae, & protractae e poris cutis.

LVI. Portiuncula cutis aethiopis adulti. Detracta cuticula. Reticulum relictum. Reticulum ex parte adhaeret cuti, ubi papillae foveolis ejus inhaerent: ex parte à cute detractum dependet, ubi apparet, colorem saturatiorem esse ex parte interiore, quam exteriori.

LVII. Aethiopis adulti portio cutis, cui ex parte detracta cuticula dependet. Cuticulae adhaeret ex parte reticulum. Cutis candida. Reticulum fuscum, foveolarum, quae papillas cutis receperant, plenum. Cuticula minus fusca. Ex interiore parte reticuli prominent radices pilorum, protractae e poris cutis. Radices quoque pilorum eminent ex cuticula, detracto ibi reticulo.

LVIII.

LVIII. Portio cutis aethiopis; unde detracta cuticula cum reticulo dependet. Reticulum pernigrum. Penetrant albae pilorum radices, e poris cutis; qui vacui, protractae. In cute papillae creberrimae. In reticulo foveolae, quae eas exceperant.

LIX. Portio similis cutis, cuticulae, & reticuli aethiopis ejusdem, cujus est LII.

LX. Cuticula cum reticulo fusco hominis fusci. Prominent radices pilorum. Haec omnia praeparata egregie illustrant dicta ad num. XXXVII.

Musculi.

LXI. Hominis adulti pars musculi, constans e carne & tendinea parte. Arteriae impletae sunt. Fasciculi carnei & tendinei separati, connectente membrana cellulosa, quae e carne tendineaque parte enascitur.

LXII. Tendo Peronei longi hominis adulti, ut ortus ejus cognoscatur, & compositio.

Solitus erat Clār. Albinus hoc praeparato, cujus iconem etiam dedit Annot. Acad. Lib. 4. tab. 5. fig. 2., uti, ut demonstraret; qua ratione ex fibris carnis oriantur tendineae. Fibrae quippe, quae praecipuas musculi partes constituunt, & musculum proprie faciunt, aliae carnae sunt, quae carnem musculi, aliae tendineae, quae tendinem faciunt, illae molliores, succique pleniores, & rubicundae; hae longe duriores, & ficciores, albicantes, splendentes. Tendineae carnis continuatae, sic ut ab ipsis, ex carnea natura sua in tendineam abeuntibus, produci videantur, eademque fibra hic carnea sit, ibi tendinea. Tendineae tenuiores carnis, unde oriuntur, raritate carnea in tendineam densitatem quasi compacta. Sunt minima tendinum ex carne initia, in qua primum carnae quaedam fibrae se in tendineas simplices vertunt; his deinde se inter se conjungentibus, portiones tendineae insigniores, rursusque ex harum conjunctione, fibrarumque accessione, insigniores insignioresque oriuntur, donec conspicuum tendinis principium effectum sit, qui quamdiu deinde carni inhaeret, continua portionum similium adjectione crescit. Hist. Muscul. Lib. 1. cap. 1. pag. 7.

LXIII. Hominis adulti portiones tendinum; in iisque arteriae impletae paucae. Inter eas portio tendinis Peronei, qui, qua parte ad malleolum se atterit, latior, durior, incipiente sesamoideo, sed tendineis filis per id continuatis.

Vasa.

LXIV. Portio arteriae aortae humanae, fabricam arteriae ostendens. Figura hujus arteriae invenitur in Annot. Acad. Lib. 4. tab. 5. fig. 1. Corpus fit ex tunica musculosa, cui interna adjuncta, & quaedam nervea, in cellulosa exiens. Musculosa crassissima ex fibris constat firmis, duris, flexibilibus tamen, dense compactis inter se; colore ad luteolum vergente, & hae neque carnis musculorum similes sunt, neque tendineis; omnes circularem ductum ostendunt, integros ta-

men plenosque circulos non conficiunt. In sex tunicas hoc in praeparato musculosa tunica divisa est. Vestit eam ex interiore parte tunica interna, tenuis, densa, stricte adhaerens; in qua vix, nisi sparsim, aliquid fibrae simile internoscitur, & in ea quidem parte, quae musculosae adhaeserat, separatione relictum. Ex interiore parte, qua capacitatem arteriae spectat, aequabilis & laevis. Musculosae ab exteriori parte membrana quaedam adhaeret, continens eam, tenuis, densa, alba, firma, dilatibilis, cellulosa condensatior: nervosa appellari potest, perficiens ab ea parte arteriam & firmans. Ex densitate illa laxat se in exteriorem partem; vocaturque cellulosa, facile dilatibilis, facile concidens, eaque cum proximis quibusque partibus arteria connectitur. Accedit tunica, quam vocant externam, in pericardio ab hoc ipso, in thorace à pleura, in abdomine à peritoneo; pleura autem & peritoneum totam non completuntur arteriam, sed tantum ipsi a priore parte superinducuntur. Quae arteriae intra capacitatem quamdam, membrana vestitam, non eminent, quaeque ad ejusmodi membranam non pertinent, ad eas nullum etiam ejusmodi involucrum externum accedit. Annot. Acad. Lib. 4. cap. 8. pag. 32. 33. 34.

LXV. Portio aortae descendens hominis adulti inversa. Ex parte detracta tunica interna dependet, confirmatque, quae de ipsius natura ad num. LXIV. dicta sunt.

LXVI. Segmentum aortae descendens hominis adulti, per longitudinem discissum, & explicatum in longitudinem. Detracta dependet tunica interna cum parte musculosae ei adhaerente.

LXVII. Arteriae aortae descendens segmentum per longitudinem a parte posteriore discissum, & explicatum in latitudinem, ut appareat exitus arteriae coeliacae, mesentericae superioris, emulgentium, aliarumque finitimarum minorum.

LXVIII. Hominis adulti aorta descendens extrema, ubi in iliacas abit. Intus cernitur eminentia acuta, ubi in iliacas vertitur.

Nervi.

LXIX. Portio nervi crassioris hominis adulti. Fasciculus est nervorum graciliorum, per membranam cellulosam conjunctorum.

LXX. Ramus unus quinti paris nervorum cerebri humani, ubi apparet; quomodo ex ramulis coalescat.

LXXI. Nervorum brachialium hominis adulti unus, qui nervorum minorum fasciculus est. Arteriae impletae paucae, tum extrinsecus ad nervum, tum intrinsecus inter nervulos ejus.

Viscera.

LXXII. Meninx tenuis cerebri feminae viginti & quatuor annorum, cujus arteriae penitissime impletae liquore rubro. Cernuntur processus piaae matris, e fulcis protracti: trunci arteriarum corticis, ex eo evulsi, de pia matre dependent. Annot. Acad. Lib.

Lib. I. tab. 2. fig. 3. Ratio, modusque, quibus arteriae se per piam matrem diffundunt, plane in hoc praeparato monstrari possunt. Ab arteriis, per ipsam diffusis, arteriae ex interiore ejus parte procedunt innumerabiles, persubtiles, breves, confertae, quae piam matrem veluti pilosam reddunt, & cortici inhaeserunt, ad quem itaque non una, aut paucae, eaeque majores arteriae accedunt, ut ad viscera alia, sed innumerabiles, exiles, ab omni parte, qua pia matre vestitur. Annot. Acad. cap. 12. pag. 40. 41. 42.

LXXIII. Tenuis meninx cerebri hominis junioris, impletis arteriis. In ea cernuntur, sed minus plena, quae in LXXV., propter adhaerentes particulas corticis.

LXXIV. Meningis tenuis hominis adulti arteriae majores admodum ramosae, plurimaeque vertuntur in lanuginem arteriosam corticis. Materie rubra impleti sunt.

LXXV. Portio meningis tenuis hominis adulti, ex interiore parte conspicua. Cernuntur processus, quos in sulcos cerebri demittit. Arteriae, impletae, decurrunt per meningem tenuem, processusque ejus. Ab iis ramuli numerosi ex interiore parte dependent, protracti e cortice, cujus sunt arteriolae maximae, aliae crassiores, aliae subtiliores. Hic illic corticis particulae adhaerent, per quas arteriolae subtiles distribuuntur.

LXXVI. Portio piae matris hominis adulti, cujus arteriae impletae. Ex interiore parte adhaeret lanugo rubra, quae fit ex arteriis corticis impletis, & dissolutis. Annot. Acad. Lib. I. tab. 2. fig. 2

LXXVII. Portio meningis tenuis hominis adulti, partem interiorem ostendens. Arteriae impletae; cortex dissolutus, cujus loco lanugo arteriosa meningi tenui ex interiore parte adhaeret. Pendet a serpente, qui appositus.

LXXVIII. Pars cerebri hominis adulti, penitus impletis arteriis. Meninx tenuis corticem exterius ambit cum arteriis flexuosis. Tenuis meningis processus lateri sulci adhaeret cum arteriis multis. Meninx tenuis de cortice detracta dependet, cum cortice arterioso soluto adhaerente. Cortici a meninge tenui denudato infixae arteriae majores a vasis meningis illius immiffae. Cortex ex vasorum impletionem totus rubet. In medulla vasa pauca impleta sunt. Tenuis meningis processus cum arteriis multis, inserti sulcis, ex transverso sectis.

LXXIX. Portio cerebri hominis adulti. Pars exterior partim tecta pia matre est cum arteriis impletis; partim nuda, detracta pia matre cum vasis, quae continet. Cortici autem infixi sunt trunci innumerabiles, rami arteriarum piae matris. Cernitur etiam truncata corticis, & medullae pars. Diductis sinuosis cerebri flexibus, sulcus dividens apparet; in sulco flexus undatim sinuosi. Alterum sulci latus vestit pia matris processus, arterias impletas continens. Arteriae majores adsunt in angulis, quos flexus sinuosi relinquunt inter se, conspiciuntur etiam tales intus in sulcis flexuum sinuosorum; adeo ut pleraeque sic decurrant, ut locum sibi inveniant commodum, & cortici non sint impedimento. Annot. Acad. Lib. I. tab. 2. fig. 1.

LXXX. Portio cerebri hominis adulti, constans ex medulla & cortice. Cortex ex impletionem arteriarum totus ruber. In medulla vasa impleta pauciora.

LXXXI.

LXXXI. Portiones corticis & medullae cerebri hominis adulti. Cortex ex impletione arteriarum rubet.

LXXXII. Portio cerebri hominis adulti, constans ex cortice & medulla. Cortex ex impletione subtili arteriarum rubet. In medulla vasa impleta pauca.

LXXXIII. Cerebri hominis adulti portiones duae; ubi medullae, loco corticis, inhaerent arteriae ejus impletae; & solutae. In medulla vasa impleta plurima.

Haec praeparata optime fabricam vasculosam corticis & medullae demonstrant. In cortice quippe trunculi arteriarum abeunt in innumerabilem multitudinem ramorum ramosorum, & his subtiliter pleneque repletis, plane rubet. Si deinde dextre & subtiliter in aqua solvitur; sic ut laxetur, quod impletum est, solvanturque ejus nexus, nec tamen aliquid, certe non multum, perdatur, offert se species lanuginis, densae, subtilissimae, tenerrimae, mollissimae, in quam trunculi abeunt. Eam nil nisi vasa esse impleta conspicio cernitur. Trunculi ad medullam tendunt, insertaque iis lanugo, jam inde a pia matre ad medullam usque. Lanugo ipsa ad medullam non modo pertinet, sed multis etiam ramulis, veluti infixis, ei ad postremum inhaeret, & non solum subtilissimis, sed etiam crassioribus. Sunt trunculi inter eos, qui manifeste penetrant in medullam. Cuncta haec quam optime his in praeparatis, ea propter etiam nitidissime delineatis, cernuntur. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 2. fig. 4. 5. Conf. cap. 12. pag. 42. 43. 44. 45.

LXXXIV. Hominis adulti plexus choroïdeus impletis arteriis, quarum perplenus est.

LXXXV. Infantis nuper nati pulmones, cor, thymus, &c. situ naturali composita, impletis vasis. In pulmonum parte extrema concreta pars albicans liquoris, quo impletio facta est, quae exiit sudoris specie.

LXXXVI. Cordis hominis adulti ventriculi dextri seu anterioris portio, quae ex impletis arteriis rubet, explicata, discisso ostio venoso, cui ab exteriori parte continuata auris dextra, ab interiori valvula venosa. Ex interiori parte tum cor tum auricula lacerosa sunt. Columnae carnae cordis ostium versus tendunt, ventres musculorum; exeuntque in tendines, qui magis divisi latefcunt, confluuntque in membranas tendineas tres, similitudine aponeurosum; quae ad postremum confluunt in unam orbiculatam, ad ostium venosum pertinentem. Cum ostio dissecta pars orbiculata est, valvularumque tricuspidum una.

LXXXVII. Pulmonis infantis, per arteriam pulmonalem impleti, portiones duae. Superiorem continet membrana externa, sed ad lobulos plerosque incisa. Inferior ex pulmone exsecta est, in qua lobuli, rescissa vasa, vesiculae, circumque eas nil nisi rubrum, vasculis per exiguis, & numerosissimis contentum.

LXXXVIII. Omentum infantis nuper nati, cum portione ventriculi, unde dependet. Arteriae gastro-epiploicae sinistrae dextraeque impletae sunt, ut per venas gastro-epiploicas liquor redierit. Apparent rami, ab iis ventriculo dati, & omento. Vasa illa per omentum pulchre ducuntur, ramis suis ramosis, ad minima pertinentia. Ipsum omentum persubtile est.

LXXXIX.

LXXXIX. Portio ventriculi hominis adulti. Tunica interna detracta a nervea dependet; tenuis, densa, mollis, ad terendum non idonea. Nervea crassa, mollis, aliquantum laxata. Ab exteriori parte annexa musculosa tenuis, cum externa pertenui, sed firma.

XC. Similis portio ventriculi, ut LXXXIX.

XCI. Portio magna tunicae internae intestini tenuis hominis adulti, detracta a nervea. Arteriae impletae sunt, earumque ramuli numerosissimi detrahendo abscissi sunt, qui in villos penetrant, ex eo rubentes.

XCII. Portio magna tunicae internae intestini tenuis hominis adulti, impletis arteriis ut XCI.

XCIII. Portio intestini jejuni hominis adulti a mesenterio resecta, & a parte, quae mesenterio opposita, dissecta, & explicata in longitudinem. Venae penitus impletae sunt. Villi rubri, quam pulcherrimi, venarum impletarum pleni. Adfunt quoque valvulae.

XCIV. Portio intestini jejuni hominis adulti, abscissa a mesenterio, & a parte, quae ei opposita, per longitudinem discissa, & explicata. Venae penitus impletae sunt. De nervea detracta pars magna tunicae internae, rescissis venulis, quae ex nervea ad internam pertinent. Tunica interna ex venarum impletionem tota rubra, villique. In nervea reliquiae valvularum, per quas venae excurrunt, a nervea venientes. Caeterum supersunt partes valvularum, propagines nerveae, vestiente tunica interna cum villis suis.

XCV. Portio intestini jejuni hominis adulti, ibi, ubi mesenterium, per longitudinem discissum & explicatum. Arteriae liquore rubro, venae coeruleo penitus impletae sunt. Ab altera parte detracta tunica musculosa dependet; ab altera detracta tunica interna. In nervea, nudata ab interna, processus in valvulas pertinentes; in iisque venae & arteriae per processus excurrentes; quarum ramuli, ad tunicam internam pertinentes, detrahendo eam, abscissi, apparent in interna. Villi toti impleti, partim rubri, partim coerulei, impletis vasis. Globuli perexigui, albicantes, rubri, & coerulei, praesertim apparentes, ubi musculosa detracta, vitio impletionis ori.

Elucescit ex hoc, ex aliis etiam hujus generis praeparatis; valvulas componi ex tunica nervea & interna. A nervea portiones excurrunt, e quibus, tunica interna vestitis, constant; internam hinc scienter detractam, valvula superest, nerveae processus; sed, quantum detractioe internae diminuta, tantum brevior, tenuiorque. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 4. pag. 25.

Apparet praeterea, quomodo arteriae & venae per tunicas intestinorum pertinent. E mesenterio in utramque ambitus intestini partem trunculi arteriarum & venarum procedunt. Primum autem inter tunicam communem & musculosam, in haerentes ibi membranae cellulosae, e mesenterio venienti. Inde mox inter fila musculosae ad nerveam penetrant, per eamque deinde discurrunt, in ramos sese spargentes, quibus se tum finitimae inter se, tum oppositae creberrime conjungunt, excurrunt quoque per processus nerveae, qui ad valvulas pertinent. A truncis, ramisque,

nerveae inhaerentibus, multi rami tum ad tunicam internam, tum ad musculosam communemque. Qui ad internam, subtilibus ramis ad eam pertinent. Qui ad musculosam, penetrant in eam, abeuntque in creberrimos, subtilesque ramos, partim inter fila musculosae decurrentes, partim emergentes ex iis, & ad communem pertinentes, creberrimeque se inter se conjungunt. Ad hos accedunt ramuli alii, siquidem trunci tum venarum tum arteriarum, quum ad intestinum accesserunt, antequam musculosam subeant, ramum exigunt, qui se in ramulos inter communem & musculosam spargit, iique ramuli conjungunt se inter se, & cum supra dictis. Ubique fere gemina vasa, quorum alterum, quod crassius, vena, alterum arteria; eaeque se invicem comitantur. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 11. pag. 52. 53. Implevit Cl. Albinus, ut dicta paterent, arterias ita, ut ex iis liquor in venas penetraverit, easque non minus repleverit; separavit dein tunicas, ut non solum vasa integra essent, sed etiam fila tunicae musculosae, nerveae, internae. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 11. pag. 57.

Conferantur XCVII. CXI.

XCVI. Tunicae internae intestini ejusdem, cujus XCV., portiones quatuor. Quinta constat ex tunica communi, musculosa, & nervea, unde detracta nervea dependet, ut XCV.

XCVII. Portio intestini jejuni hominis adulti inversa. Venae impletae. Detracta tunica interna, nervea apparet, cum processibus in valvulas pertinentibus. Venae nerveae inhaerent, unde rami per processus excurrunt, ut XCIV. Annot. Acad. Lib. 3. Tab. 2. Fig. 1.

XCVIII. Hominis adulti portio intestini jejuni per longitudinem, qua parte ad mesenterium adhaerebat, discissa, & explicata in latitudinem. Constat ex sola nervea, cum propaginibus in valvulas pertinentibus. Arteriae impletae sunt. Conf. XCV.

XCIX. Portio intestini jejuni hominis adulti, penitus per venas impleta. A mesenterio rescissa est, post, ubi adhaeserat, discissa, & explicata in longitudinem. In parte interiore valvulae & villi. Ab exteriori parte supra tunica communis vestiens. Qua detracta deinde, tunica musculosa, constans maximam partem e filis orbiculatis, quae decussant longitudinalia tenuia ea parte, quae opposita est ei, qua adhaeserat ad mesenterium.

C. Hominis adulti intestini jejuni portio magna inversa, ut valvulae appareant. Penitus impletis venis, tunica interna, villique ex impletione vasorum rubent.

CI. Portio intestini jejuni hominis adulti, a mesenterio rescissa, ibidemque dissecta per longitudinem, & explicata per latitudinem. In parte interiore valvulae confertae. Per venas impleta, ex quo tunica interna tota rubet, rubentque villi, quorum plena est tunica interior, ex venis impletis.

CII. Intestini jejuni portio duodeno propior, quam C., ex homine alio; villi majores, caeterum similis.

CIII. Portio principii intestini jejuni hominis adulti, ubi ad mesenterium adhaeret, dissecta, atque explicata in longitudinem. Arteriae repletae liquore rubro, venae caeruleo. Ab exteriori parte detracta tunica communis cum parte musculosae, cujus
pars

pars relicta in nervea, sic apparent fila musculosae, interque ea penetrantia numerosa vasa rubra & coerulea. Ab interiore parte valvulae crebrae. Easque atque interiorrem partem totam continue investit tunica interna villosa dicta. Ea confertorum villorum plena est, tum qua valvulas vestit, tum qua intervalla earum. Villi partim rubri, partim coerulei, decurrentibus per eos arteriis venisque repletis. Coerulei coloris plus apparet, quam rubri, quoniam plures venae repletae quam arteriae, fortasse quoque, quoniam venae ampliores sunt, & tenuiores, & plures. Tunicam villosam eminere faciunt corpuscula parva, rotunda, ovata; glandulas appellant. Per ea leniter crebreque eminet tum in valvulis, tum in intervallis earum. Non paucae extra eminent; & veluti pendent, cum superinducta tunica villosa. Tam multae tamque magnae erant hoc in intestino.

CIV. Similis portio intestini humani, ac CIII.

CV. Portio intestini ilium hominis adulti, ubi ad mesenterium adhaeret, discissa, & explicata in latitudinem. Arteriae impletae liquore rubro. Supra est tunica communis cum musculosa adhaerente, detracta nervea cum villosa, extrinsecus musculosa cum communi: inde infra villosa sola, detracta ab exteriori parte nervea cum musculosa & communi. Sic apparet tunicarum propriarum trium & communis differentia: pertenuis & ex interiore parte villosa interna; crassa densaque nervea; musculosa tenuis, laxa; tenuior & densior communis. Apparet quoque, in nerveam arterias duci, ab iisque non nisi ramos subtiles duci in musculosam, communemque & internam. Tunicae villosae ex interiore parte inhaerent corpuscula, glandulas quas vocant.

CVI. Portio intestini ilium hominis adulti, ubi ad mesenterium adhaeret, discissa & explicata in latitudinem. Tunica nervea superior, à qua ab altera parte separata musculosa cum communi, ab altera interna, dependet. Arteriae repletae liquore rubro; caeteraque eadem, quae CV. In interna conspicua granula multa, parva, glandulas appellant. Eaeque, quum separarentur tunicae, cum tunica interna separatae sunt a nervea. Annot. Acad. Lib. 6. cap. 8. pag. 56.

CVII. Hominis adulti portio intestini ilium, ubi mesenterium adhaerebat, per longitudinem discissa, & explicata in latitudinem. Arteriae impletae sunt. Ab altera parte detracta tunica communis cum musculosa, quarum portio dependet. Ab altera nerveam vestit tunica interna, cujus pars infra separata a nervea rescissa. Arteriae, ut CV.

CVIII. Hominis adulti portio intestini ilium, juxta mesenterium per longitudinem dissecta, & explicata in latitudinem. Tunica nervea cum adhaerente interna separata a musculosa dependet. Musculosa admodum tenuis adhaeret ad communem. Arteriae impletae sunt, quarum contextus in nervea; unde ramuli abscissi ad musculosam & communem, multoque plures ad internam.

CIX. Portio intestini ilium hominis adulti, discissa per longitudinem in parte ea, quae opposita illi, cui adhaeret mesenterium, & explicata in latitudinem. Nerveae ab altera parte adhaeret communis cum musculosa; supra detracta musculosa cum

tum communi; ab altera detracta interna, quae dependet. Arteriae impletæ sunt penitus.

CX. Portio intestini ilium hominis adulti, abscissa a mesenterio, & explicata in longitudinem. Arteriae impletæ sunt liquore rubro, venae coeruleo. Ab altera parte nerveae detracta tunica interior dependet; ab altera tunica musculosa cum communi. In nervea vasa majora omnia, ubi arteriae venas comitantur. In interna ramuli numerosi, rubri & coerulei, à nervea penetrantes in partem illam, qua ad nerveam adhaeserat; detrahendo tunicam abscissi, unde in villos penetrant, qui toti rubri & coerulei. Musculosa tenuis; in eaque ramuli, detrahendo musculosam abscissi, rubri & coerulei, e vasis nerveae in musculosae partem interiorē, qua ad nerveam adhaeserat, penetrantes, per eamque subtilibus ramis ramosi. Pars ex liquore, quo impleta, exiit, globulos albos referens.

CXI. Portio intestini ilium hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi intestinum cum mesenterio cohaeret, dissecta & explicata. Detracta tunica communis cum parte musculosae dependet. Impletæ arteriae & venae. Tunica interna, villosa, adhaeret adhuc nerveae laxatae & in humore explicatae, cum hac necitur pars tunicae musculosae, a qua reliquum ejus, una cum communi separatum, dependet. Cernuntur fila musculosa, quibus intestini ambitus orbiculatim circumdatus. Tres trunci arteriarum & venarum, e mesenterio venientes, procedunt primum inter tunicam musculosam & communem, dein inter fila musculosa penetrant ad nerveam, post discurrunt per nerveam sub filis musculosae. Tres similes ad oppositam intestini partem pertingunt. Omnes per nerveam in ramos se spargunt, quibus se creberrime conjungunt, tum finitimi inter se tum oppositi, & ab illis rami ad internam pertinent. Trunci ad intestinum accedentes, antequam musculosam subeant, ramos emittunt, qui se in ramulos inter communem & musculosam spargunt, ut in dependente parte apparet, & hi tum inter se tum cum supradictis conjunguntur. Figuram hujus praeparati vide in Annot. Acad. Lib. 3. Tab. I. Conf. dicta ad XCV.

CXII. Similis portio intestini ilium humani, uti CXI.

CXIII. Portio intestini ilium hominis adulti, abscissa a mesenterio: impletæ sunt arteriae. Detracta de circuitu toto tunica communis. Tunica musculosa, qua parte filis orbiculatis constat, divisa, sic ut pars adhaereat communi, pars in intestino sit, a qua nonnulla fila ejus dependent. Trunci arteriarum, e mesenterio venientes, procedunt primum inter tunicam communem & musculosam; dein inter fila musculosae penetrant ad nerveam, post per nerveam discurrunt sub filis musculosae. Trunci illi, antequam musculosam subeunt, ramos emittunt, qui inter communem & musculosam ramos spargunt, pertinentes ad utramque. Conf. XCV.

CXIV. Portio intestini tenuis hominis adulti, & quidem ilium, per longitudinem in parte opposita mesenterii discissa & explicata in latitudinem, ut tunica interior magnam partem facta sit exterior. Impletæ venae; ex quo tunica interior villorum rubrorum eleganter plena, rubent autem ex venis impletis. Antequam discinderetur, inflata est nervea.

CXV.

CXV. Hominis adulti portio intestini ilium inversa, ut tunica interna exterior sit. Venae admodum impletae, ex quo pseudo-papillae Ruifchii. Hae autem non modo papillae non sunt, sed sunt aliquid factitium & vitiosum. Quum venas intestini humani admodum implevisset Ruifchius, partem ejus interioram plenam vidit tuberculorum rubrorum, quae etiam remanebant intestino exsiccatum; papillas nervosas esse, protinus existimavit. Fiunt autem vitio impletionis, ubi nimis per venas urgendo, liquor in propagines nervosae, quae in villis sunt, effluit, eas implet, distenditque, coercente tunica externa villorum, ut ipsi villi sint sic praeter naturam distenti. Itaque per operam illam liquor etiam effluit in nervosam intestini, eamque, postquam liquor coivit, veluti massulis rubris implet. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 18. pag. 98.

CXVI. Similis ac CXV. Sed intestinum per longitudinem discissum & explicatum in latitudinem.

CXVII. Intestini ilium hominis adulti portio, inversa, impleta per arterias; ex quo tunica interna, villique rubent.

CXVIII. Tunica interna detracta de intestino ilium hominis adulti, impletis penitus arteriis & venis, illis colore rubro, his coeruleo. Qua parte ad nerveam adhaeserat, abscissi ramuli rubri & coerulei vasorum ex nervea ad internam pertinentium. Ab altera parte villi toti rubri & coerulei. Interna, villique, demtis vasis illis, pertenuis.

CXIX. Tunica interna intestini ilium hominis adulti, plane ut CXVIII.

CXX. Tunica interna intestini ilium hominis adulti, impletis penitus arteriis & venis, illis colore rubro, his coeruleo, ut CXVIII., cui similis est. Inhaerent glandulae, quae cum tunica interna detractae.

CXXI. Portio intestini ilium hominis adulti, impleta per arterias. Inversa est. A nervea dependet tunica interna detracta.

CXXII. Portio intestini ilium hominis adulti. Inversa est, detractaque nervea musculosam exhibet filis orbiculatis. Detracta quoque tunica communis adjacet. Insunt vasa impleta.

CXXIII. Portio magna tunicae communis cum adhaerente musculosa detracta de intestino ilium hominis adulti, in iisque arteriae impletae. Apparet quam tenuis sit musculosa.

CXXIV. Hominis adulti portio intestini ilium per longitudinem praeter extremam partem fissâ & explicata. Venae penitus impletae sunt. Valvulae parvae & diffusae. Tunica interna villorum rubrorum tota plena.

CXXV. Infantis nuper nati portiones duae intestini ilium inversae. Impletae arteriae, villi ex eo rubri.

CXXVI. Confinia intestini tenuis & crassi embryonis humani. Inversa sunt. Intestinum crassum, paulatim angustatum, fit intestinum vermiforme, inde sensim quoque angustius. Crassum & vermiforme absque villis; tenue villosum. In crasso & vermiformi stigmata, oscula glandularum; nulla ejusmodi in tenui. In crasso macula magna, fusca. Exhibita haec praeparatio in Annot. Acad. Lib. 6. tab. 2. fig. 7.

CXXVII.

CXXVII. Hominis adulti intestinum vermiforme dissectum per longitudinem & explicatum. Penitus impletae sunt venae, unde tunica interna tota rubet, ut CXXXII. eademque cernuntur. Apparet quoque glandulae, ut CXXXIII.

CXXVIII. Portio intestini coli infantis nuper nati explicata; ubi in tunica interna stigmata, oscula glandularum. Vide CXXVI.

CXXIX. Hominis adulti portio intestini coli e regione extremi ilium per longitudinem incisi & explicati in latitudinem. Cernitur coli ruga magna, in eaque osculum oblongum valvulae coli, rimae similitudine, labiis crassioribus. Ruga illa intra colon prominet. Penitus impletae sunt venae; ex quo coli tunica interna tota rubet per venas minutissimas, numerosissimasque ad tunicam illam pertinentes. In ea quoque pororum minutissimorum & creberrimorum species. Fabricam hujus valvulae, modumque, quo optime investigatur, descripsit Clar. Albinus Annot. Acad. Lib. 3. cap. 2. pag. 15. Conf. Lib. 4. cap. 14. pag. 70. seq. Lib. 5. cap. 1. pag. 18. 30. 38. 44. 45. seq. cap. 2. pag. 127. Lib. 6. cap. 11. pag. 124.

CXXX. Portio intestini coli hominis adulti per longitudinem dissecta & explicata in longitudinem. Venae impletae sunt. Extrinsecus detracta tunica communis, & supersunt musculosae fila, ad nerveam adhaerentia. Ab altera parte a nervea detracta interna dependet. Trunci vasorum inter fila musculosae penetrant ad nerveam, per quam ramis majoribus, multisque parvis distribuuntur, unde ramuli multi ad musculosam, per eam quoque penetrantes ad communem; plurimi autem ad internam, nisi quod villosa non sit, ut in tenui CXI. CXII.

CXXXI. Portio intestini coli, ut CXXX.

CXXXII. Portio intestini coli hominis adulti, per longitudinem discissa & explicata, ut tunicam internam potissimum ostendat. Inflata nervea, tunica interna aliquibus in locis rupta est, ubi apparent rami numerosi, ex vasis nerveae ad internam tendentes. Interna autem ex ramis per subtilibus ad eam creberrime desinentibus, tota rubet. Venae penitus impletae sunt. In tunica interna, ubi impleta, pororum subtilissimorum creberrimorumque species, etiam in portionibus non impletis. Caeterum nulli villi. Annot. Acad. Lib. 6. cap. 8. pag. 56.

CXXXIII. Portio intestini coli hominis adulti, eaque inversa, ut tunica interna exterior sit. Impleta per venas. Corpuscula crebra attollunt tunicam internam, glandulas vocant; inhaerentque tunicae nerveae. Crebriora, ubi ligamenta per coli longitudinem ducta. In medio, ubi eminent, parva lacuna. Annot. Acad. Lib. 6. cap. 8. pag. 56.

CXXXIV. Portio intestini coli hominis adulti, ut CXXXIII. Sed, tunica interna maximam partem detracta, adhaerent ejus portiones fluitantes. Sic apparet nuda nervea, cui glandulae inhaerent, quarum ad lacunas interna tunica resecta. Apparet quoque, ad tunicam internam nil nisi per parvas arterias, easque creberrimas, desinere.

CXXXV. Embryonis humani nuper nati pars mesenterii, a qua partim abscissum est intestinum juxta mesenterium, partim ad eam adhaeret. Quod adhaeret, intestinum ilium est. Pars intestini ilium juxta mesenterium per longitudinem discissa, & ex-

explicata, ut cernantur interiora. Arteriae impletae sunt. Cernuntur arteriae per mesenterium tendentes ad intestinum. Glandulae mesenterii impletae. Villi impleti.

CXXXVI. Hominis adulti mesenterium abscisso intestino. Detracta utraque membrana peritonaei, sola pars interior nervea cum venis impletis & glandulis, quae similiter penitus impletae. Nerveae accensentur non impletae arteriae, lactea, nervi, &c.

CXXXVII. Pars membranae alterius mesenterii, impletis arteriis, hominis adulti. Exsiccata est super phialam.

CXXXVIII. Portio jecoris humani, per venam portarum impleti, & soluti, ut penicilli Ruischiani appareant.

CXXXIX. Pars magna lienis hominis adulti, impleta per arterias, & detracta tunica externa dissoluta. Apparent arteriarum penicilli subtiles. Venarum trunculi albicantes, abruptis dissolvendo ramulis minoribus. Conspicitur locus, ubi arteriae & venae lienem intrant, arteriae impletae, venae vacuae.

CXL. Portio lienis humani, impleta per arterias, & detracta tunica externa dissoluta. Dissolutae sunt arteriae impletae, dissolutae venae non impletae, quarum ramuli detriti.

CXLI. Portio lienis hominis adulti, ut CXL.

CXLII. Infantis nuper nati ren, impletus per arteriam, pendens ab uretere. Constat e renunculis, detracta tunica externa, ut CXLIII.

CXLIII. Embryonis fere maturi ren cum infidente succenturiato. Impletae penitus arteriae. Tunica externa renis ex parte detracta. Ren ex renunculis coagmentatus.

CXLIV. Renis hominis adulti per longitudinem a gibba parte finum versus dissecti portiones duae. Arteriae impletae sunt; & apparet cortex vasculosus, bases papillarum ambiens, eisque se interferens. In papilla variae fistulae uriniferae impletae.

CXLV. Hominis adulti ren, per arteriam penitus impletus. A gibba parte in finum medius per longitudinem dissectus; ex quo dissecta quoque pelvis pars, cujus reliquum, ubi in ureterem vertitur, integrum est. Papillae inhaerent ramis pelvis. Maxime autem cernuntur cortex, papillaeque impletae, maximeque in papillis impletae fistulae uriniferae; potissimumque in papilla superiore, hic media dissecta, ubi fistulae illae ex omni ambitu radiorum specie colliguntur in mucronem, qui ramo pelvis inhaeret. Quum arteria emulgens impleretur, rediit liquor per venam, effluxitque per ureterem, similitudine urinae.

CXLVI. Renis hominis adulti impleti per arterias papilla una cum adhaerente parte corticali. Extremum papillae prominet intra ramum pelvis truncatum. Ramus pelvis papillae circumcirca continuatur.

CXLVII. Papilla renis, ut CXLVI.

CXLVIII. Renis hominis adulti pars superior, per longitudinem laterum media dissecta; dissectus quoque sinus, rami pelvis, ureter. Arteriae impletae sunt. Papillae basibus suis ad gibbum renis sunt, mucrones in finum dirigunt. Papillae duae con-

spi-

spicuae cum mucronibus suis, insertis ramis pelvis. Per papillas fistulae uriniferae; ad mucronem decurrentes.

CXLIX. Renis hominis adulti pars dimidia altera illius, quae CXLVIII. Papillarum duarum mucrones in finem renis directi inhaerent ramis pelvis. Arteriae emulgentis ramus ex finu renis pertinet ad renem inter mucrones papillarum, ramosque pelvis, qui eos continent.

CL. Fundus vesicae hominis adulti, impletis arteriis. Tunica interior tenuis, densa, firma, qua parte vesicam terminat, glabra & aequabilis: ad eam arteriolae exiles creberrimae punctorum instar pertinent, ex quo tota subtiliter rubra. Extrinsecus musculosa e lacertis crassis constat, per quos arteriae parvae decurrunt.

Tactus.

CLI. Pars mammae virgunculae. Papilla parva, modice eminens; in ea eminentiae multae majores, circum eam innumerabiles papillae parvae, incisuris cutis distinctae. Detracta cuticula est cum reticulo, quibus, ut mamma reliqua, areola vestita fuit, ut & papilla. In illis tegumentis ostia adfuerunt canalium lactiferorum. Figuram vide in Annot. Acad. Lib. 3. tab. 4. fig. 2.

CLII. Feminae adultae, annorum circiter triginta, pars prior pedis extremi, penitus impletis arteriis, detracta cuticula cum reticulo, & unguibus. In planta, parteque digitorum inferiore papillae ex impletis vasis eorum quam pulcherrimae, magnitudine pro variis locis differentes.

CLIII. Portio cutis, detractae de brachio feminae adultae. Cuticula cum reticulo detracta. Arteriae penitus impletae. Papillae minimae innumerabiles, totae rubrae. Pori, e quibus radices pilorum protractae. Ex impletis arteriis sudoris specie exiit ejus liquoris, quo impleta, pars albicans, concretaque in parte extrema.

CLIV. Portio cutis, similis illi, quae CLIII.

CLV. Cutis de cubito feminae ejusdem detracta, cujus est CLIII. In ea cernuntur eadem, arteriis penitus impletis.

CLVI. Portio cutis, similis illi, quae CLIII.

CLVII. Portio cutis, similis illi, quae CLIII., nisi quod concreti parum adhaereat in parte summa.

CLVIII. Cutis plantae pedis hominis adulti, quae in calce, juxtaque eam est. Detracta cuticula cum reticulo & inversa. Papillae nudaе rubent totae ex impletione, cerniturque in vasculis contineri, quo rubent. Cuticula crassa, alba, densa; crassior in calce, unde in plantam tenuior. Reticulum subluteum. Constant papillae ex pluribus filis, quae aliae aliis adstant, extremis veluti collectis in unum; magnitudine in aliis aliisque locis inaequales inter se sunt; circa mediam calcem majores, mediam plantam versus minores, minores juxta latera. A planta atque digitis in dorsum pedis ac digitorum sensim breviores, & minores, donec filorum loco tubercula sint. In Annot. Acad. Lib. 6. tab. 2. fig. 3. cutis, qua parte in calce est, exhibetur; una ex papillis delineata est ibid. fig. 4.

In

In cute & in cuticula clavi species cernitur. Clavus nil aliud est, nisi cuticulæ pars degenerata, hinc detrahendo cuticulam, detrahitur quoque clavus. Leviter hic intus ex cuticula eminet, latus, inaequabilis, mollis, nullibi corneolus. In cute scrobs respondens conspicitur. In clavo reticulum, quod degeneravit, respondentesque in scrobe cutis papillae. Ex impletis liquore rubro arteriis, rubet scrobs rubentibus papillis, fere ut cutis circum circa. Annot. Acad. Lib. 6. cap. 6. & tab. 2. fig. 2.

CLIX. Cutis mediae plantae pedis hominis adulti, ut CLVIII. Infra detracta cuticula cum reticulo. Papillae totae rubent ex impletione arteriarum; & microscopio cernitur, rubrum vasis contineri.

CLX. Portio cutis plantae hominis adulti, detracta cuticula cum reticulo. In ea papillae confertae, quarum multae impletae sunt.

CLXI. Pollex pedis hominis adulti, a quo cuticula & unguis cum reticulo suo detracta. Apparet sulcus cutis, cui unguis inhaesit. Sub ungue macula cutis alba, respondens radici unguis. Cutis papillis tota contexta est. Tenuiore orsu e cutis macula venientes, a principio aliquantum inflexae, recta se inde per longitudinem aliae juxta alias specie porrigunt florum, extremis partibus suis non longe ab illo loco desinentes, ubi eminere unguis incipit. Per longitudinem totam cutis subtus continuatae sunt, praeterquam in fine. Earum ultra finem breves dantur, aliae super alias veluti inclinatae, & haud aliter ac longae, post quas continue sequuntur, extremum unguem versus porrectae. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 14. pag. 57. tab. 7. fig. 4.

Gustatus.

CLXII. Lingua hominis adulti cum tonsillis, larynge, pharynge. Pharynx retro a tonsillis per longitudinem dissecta, & explicata, ut dorsum laryngis cernatur. Id omne, per arterias repletum, rubet. Linguam, tonsillas, laryngis dorsum, pharyngis interiora, una continua membrana vestit. Omnia ex impletione tument, caeterum forma iis naturalis. In radice linguae utrimque expansio glandulosa; inter eas foramen coecum. Epiglottis erecta. Post eam glottis, ante rotundior, inde rectoribus lateribus, retro in angulum convenientibus; a quo rima glottidis. Intus rima interna, & ventriculi laryngis, cernuntur per glottidem introspiciendo, & per asperae arteriae abscissae principium, quod laryngi adhaeret.

In lingua papillae magnae aliquot juxta radicem ejus, ante loca glandulosa, & foramen coecum, cernuntur. Tales in nonnullis tres tantum adfunt. Ad radicem suam tanquam in annulo quodam continentur, eam in speciem circum eas terminata linguae radice. Adfunt aliae papillae, fungorum exiguorum formam habentes, minores, quam de quibus dictum, caeteris majores, quae mediae dici possunt. Rariores haec, diffusaeque, inveniuntur in ea linguae parte, quae est ante majores, nonnullae mox pone eas, nonnullae inter easdem. Earum, quae in medio sitae sunt,

maiores. Ante omnes illas, juxta linguae quidem latera, hujus generis paucae, in medio vix ullae. In extrema lingua plures, confertiores, ast minores: qua parte eminent pleraeque rotundae sunt, aliae quodammodo angulatae. Aliis minoribus linguae pars superior a radice locis glandulosis dense confita est, intersertis tum majoribus, tum mediis. Hae veluti retusae sunt, vel acuminatae, cono assimiles: pleraeque per circuitum rotundae, instar coni; nonnullae angulatae, depressioribus lateribus convenientes cum proximis. Quartum etiam genus papillarum minimarum adest, quibus figura tuberculorum rotundorum. In extrema lingua crebrae multaeque intersertae majoribus; numerosae in incisuris linguae, ut & in membrana, vestiente loca glandulosa radice. Denique degenerantium genus adest; in posteriore quippe parte laterum linguae rugae quaedam transversae sunt, quarum priores tanquam ex papillis constant, aliis aliis continuatis, posteriores rugas magis referunt, quam papillas. Annot. Acad. Lib. I. cap. 14. pag. 55. tab. I. fig. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

In expansionibus glandulosis, tunicam vestientem attollunt corpuscula, quas vocant glandulas; rotunda, depressa, osculo rotundo in summo. Tonillae, foraminibus hiatisque suis patent. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 3. fig. 1. n.

Circa linguae extremum aliquot ulcuscula in dorso cernuntur.

CLXIII. Linguae hominis adulti extremum, impletis arteriis. In eo papillae mediae, minores, minimae. Detractae dependent periglottidis portiones. Haec vestit linguam totam, tenuis est, coloris albicantis, natura quae cuticulae, multo autem mollior, reticulo quodammodo similis, cui cuticula detracta. Pertinaciter adhaeret, ut reticulum cuti: abscedit, ut cuticula, igne, fervida, maceratione, levi putredine absque maceratione. Si accurate detracta est, ex interiore parte, qua nempe ad linguam adhaesit, reticuli primo aspectu similis; sed, cum accuratius examinatur, praesertim conspicio, nil nisi species talis reticuli adest, referentibus eam ostiis vaginalium, quae papillas continent, ut in reticulo, quod sub cuticula est. Tot enim talesque vaginulas exigit, quot qualesque dantur papillae, ut reticulum in planta pedis, sed quia tenuis est, papillae autem altius eminent, fit, ut latere in ea, ut latent in cuticula papillae cutis, nequeant, sed superemineant cum suis illis vaginulis. Major ei crassitudo in intervallis vaginalium, quam in fundo, in quo pertenuis plerumque. Quae vaginulae papillas continent e pluribus uno staminibus constantes, earum in fundo respondentes extremis staminum partibus foveolae. Si satis curae non adhibetur, foraminulum, loco foveolae, detritione non raro nascitur. Annot. Acad. Lib. I. cap. 16. pag. 65. tab. I. fig. 11.

CLXIV. Hominis adulti angulus oris cum proxima parte labiorum & genae. Arteriae impletae sunt, quae ramulis perparvis, creberrimisque pertinent ad exteriora cutis labiorum, & membranae ex interiore parte vestientis; ex quo labia, tunicaque interior oris veluti villosa. Intus in labiis oscula quaedam, an glandularum subjectarum? Apparet, quomodo cutis continuatur in labia rubra, & haec in membranam, labia buccasque ex interiore parte vestientem.

CLXV. Hominis adulti labia cum fissura oris, impletis arteriis. Ex quo membra-

brana interior tota rubra ex arteriis subtilissimis, numerosissimis, ad partem illam internam pertinentibus. Pars rubra labiorum; parsque interior, os spectans, veluti villosa, villis rubris ex impletione vasorum. In parte interiore oscula circularia parva, ubi subitus sitae glandulae labiorum & buccarum.

Olfactus.

CLXVI. Hominis adulti nasus cum labio superiore, impletis arteriis. Cuticulae cum reticulo detractae portiones duae dependent, in quibus pilorum protractae radices, poris respondentibus cutis vacuis, quos poros alios implent radices illae. In cuticula cum reticulo pori rotundi, aut species illorum, ubi pili relictī in cute, a cuticula & reticulo absceserunt, protractique sunt, ac sic foramina relinquunt. Icon. exhibita in Annot. Acad. Lib. 6. tab. 3. fig. 1.

CLXVII. Hominis adulti nasus cum labio superiore, impletis arteriis, & detracta cuticula cum reticulo & pilis. In cute pori conferti majores minoresque, e quibus radices pilorum protractae. In rubra labii parte papillae numerosae; in extremo species villorum. Resciso interstitio narium, apparet cartilago ejus, quam membrana mucipara, ab utraque parte, vestit, ut CLXVIII. Ab interstitii latere sinistro fissura inter alam & interstitium, qua nasus exterior in capacitatem internam patet. In secta parte labii cutis continuatur in labium rubrum, indeque in membranam; labium ex interiore parte vestientem, ut CLXIV.

CLXVIII. Hominis adulti nasus extremus, impletis arteriis. Ala altera retro rescissa & antrosum reflexa. Detracta cuticula cum reticulo & pilis. Extrinsecus in cute globi alarumque sunt pori, quibus radices pilorum inhaeserant. Intus in ala, parteque interstitii, quae contra eam est, pori sunt, quibus similiter radices pilorum, quae vibrissae vocantur, inhaeserant. Arteriolae impletae perfubiles creberrimaeque pertinent ad extrema cutis & membranae muciparae, quae ex eo plane rubent. Resciso interstitio narium, apparet cartilago ejus, quam membrana mucipara ab utraque parte vestit. A cujus latere sinistro apparet fissura inter alam & interstitium, qua nasus exterior in capacitatem internam patet.

CLXIX. Adulti hominis pars membranae muciparae, septum narium vestiens. Arteriis impletis pars interior tota rubet, arteriis minimis & numerosis ad eam ubique pertinentibus. In ea pori, ubi radices vibrissarum infixae fuerant.

CLXX. Hominis adulti os spongiosum superius cum vestiente membrana mucipara. Impletae arteriae, quarum rami majores sub membrana illa decurrunt; minores sensim ramosae penetrant in eam, donec ramis perfubilibus, creberrimisque definant ad partem internam, quae ex eo maxime rubet, veluti tincta, ut cute, praesertim circa oram, qua parte eminet.

CLXXI. Hominis adulti os spongiosum superius cum vestiente membrana mucipara, ut CLXX.

CLXXII. Os spongiosum inferius cum membrana mucipara, ut CLXX.

Auditus.

CLXXIII. Auricula hominis adulti per arterias impleta, detracta cuticula cum reticulo, viventis specie reddita. Arteriae subtilissimae, creberrimaeque ad extima cutis pertinent. In cute pori, unde radices pilorum protractae. Supra antitragum cicatrix variolae, ubi pori magnam partem deleti. Annot. Acad. Lib. 6. tab. 3. fig. 2.

CLXXIV. Auricula hominis adulti, ut CLXXIII. Sed cicatrix variolae nulla adest.

Visus.

CLXXV. Globus oculi infantis, cujus arteriae impletæ sunt. Sclerotica circum corneam incisa, & reflexa; sic ut nuda sit pupilla, uvea & pars choroïdis. In uvea vasa impleta numerosa; quae, circum radicem uveae emergentia, per latitudinem uveae tendunt ad oram pupillae, tota serpentina.

CLXXVI. Embryonis humani nuper nati membrana pupillam occludens, & vascula in ea. Haec membranula continuata est orae pupillae, & multo, quam uvea, tenuior existit. Vascula in ea dantur, quae ex ora pupillae veniunt. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 8. pag. 33. tab. 1. fig. 13. 14. De lite, circa inventam hanc membranam, videantur Lib. 3. cap. 16. pag. 81. Lib. 5. cap. 2. pag. 110. Lib. 6. cap. 11. pag. 72.

CLXXVII. Embryonis humani maturioris pars posterior globi oculi, constans ex sclerotica & choroïdea. Vasa impleta sunt. In parte interiore choroïdeae reliquiae sunt humoris fusci.

CLXXVIII. Feminae circiter viginti & quatuor annorum globi oculi pars prior inversa. Vasa impleta sunt. In sclerotica vasa pauca, in cornea nulla, in choroïdea plurima, praesertim in ligamentis ciliaribus, in uvea pauciora, serpentina per latitudinem uveae ad pupillam tendentia.

CLXXIX. Feminae annorum circiter viginti & quatuor globi oculi pars posterior inversa. Vasa impleta sunt. Nervus opticus non longe a globo oblique resectus, cum coque vagina durae matris, quae inde quoque usque ad globum rescissa, & reclinata, ut ipse nervus cernatur nudus. In resecto nervo vasa quam plurima. In sclerotica vasa perpauca. Choroïdea, quae cum sclerotica inversa, tota vasorum, ex interiore ejus parte conspiciendorum, plena. Retina concidit, dependetque. In ea pars membranacea, inque ea vasa, quae a centro ad circumferentiam procedunt, flexuosa, quorum tota plena est. Extrinsecus parti vasculosae medullae portiones adhaerent, quae alioquin detrita, ut vasa clarius cernantur.

CLXXX. Globus oculi hominis adulti, abscissa parte fere dimidia a nervo optico usque ad corneam mediam. Vasa impleta sunt; sed non penitus. Optici vagina a dura meninge. Arteriae flexuosae optici comites. Sclerotica alba, perpauca ostendens vasa. Choroïdea vasorum plena; & retina. Choroïdea vestit scleroticam; retina concidit. Cornea, orbiculus ciliaris, ligamenta ciliaria, uvea; eorumque in parte secta positus & crassitudinis ratio.

CLXXXI.

CLXXXI. Globus oculi adulti, constans ex sclerotica & cornea. Sclerotica a latere magnam partem resecta. Vasa impleta. In sclerotica vix ulla, in ea truncus venae extrinsecus accedens, qui perforata sclerotica ad choroideam accederet. In eadem intus circum corneam circulus ruber impletus. Ab exteriori adnata cum vasis impletis.

CLXXXII. Hominis adulti choroidea impletis arteriis, venisque; relictum nervi optici extremum cum vagina sua; sclerotica non longe ab eo resecta. In secta parte optici vagina a meninge crassa, opticusque, quem continet, cujus medulla ex impletione vasorum variegata. Opticum comitantur arteriae flexuosae, praesertim duae. Sclerotica juxta opticum aliquantum sublata, arteriae plures exiles per circuitum exeunt a sclerotica, applicantque se ad choroideam. In medio inter opticum & corneam, aliquot trunci venarum, per scleroticam penetrantes, applicant se circum circa ad choroideam, mox in ramos sparsi, stellarum specie choroideam integunt. Nervi ciliares abscissi pertinent ad orbiculum ciliarem. Uvea tota tenuior; per cujus latitudinem a radice ad pupillam decurrunt vasa serpentina. Intus per pupillam apparent ligamenta ciliaria, ex impletione vasorum rubra.

CLXXXIII. Hominis adulti choroidea, impletis arteriis, venisque, similis ad CLXXXII. Sed minus distincta vasa, & liquor, quo impleta, hic illic e vasis erupit, concretus in massulas.

CLXXXIV. Globus oculi hominis impletis vasis. Nervus opticus cum vagina sua, comitantibus arteriis flexuosis & nervis ciliaribus. Abscissa cornea cum proxima sclerotica; proxima sclerotica incisa, & reflexa; usque quo venarum trunci per eam penetrant ad choroideam, eamque suis ramis stellarum specie integunt. Cernuntur circum circa trunci venarum illarum per scleroticam penetrantes, quorum praecipue duo, ubi penetrant, ab impletione vitati, crassioresque redditi. Cernuntur nervi ciliares, inter choroideam & scleroticam ducti ad orbiculum ciliarem, iique depressiores. Cernitur unus, qui perforat scleroticam; idem ille, qui nervum opticum extrinsecus comitatur, ubi crassior apparet ob adhaerentem cellulosam multam.

CLXXXV. Hominis adulti globus oculi, maxime positus, ut in homine erecto, antrorsum prospiciente. Vasa impleta sunt. Ablata pars prior sclerotics cum cornea; ex quo in sede fere naturali pupilla, uvea, orbiculus ciliaris, choroidea. Nervus opticus cum vagina sua comitantibusque arteriis flexuosis, & nervis ciliaribus, ad globum usque. Venarum trunci circum circa scleroticam abscissi. Unus quomodo per scleroticam penetret, applicet se ad choroideam, in ramos, stellae similitudine, abeat, qui cum caeteris choroideam integunt. Orbiculus ciliaris crassior. Uvea tenuior, inque ea vasa serpentina, ad pupillam tendentia. Nervi ciliares depressi super vasa choroideae decurrunt ad orbiculum ciliarem; quorum unus, major, antequam ad orbiculum perveniat, bifidus est.

CLXXXVI. Globi oculi humani adulti pars anterior, constans ex cornea, & sclerotica circum eam. Ex interiori parte choroidea, orbiculus ciliaris, cilia, uvea, pupilla, positu maxime naturali. Vasa non impleta.

CLXXXVII,

CLXXXVII. Oculi humani adulti choroïdea integra, rescissa sclerotica circum nervum opticum. In choroïdea, choroïdea ipsa, orbiculus ciliaris, uvea, pupilla. De exteriori parte portio, vasis non impletis, detracta, sic ut ea ibi loci in tunicas duas divisa sit, exteriorem, quae detracta, interiorem unde detracta. Interior, quae Ruischianae nomine a Ruischio filio insignita, membrana est tenuis, densa; exterior, cui choroïdeae nomen reliquit, constat e vasis illis numerosis, dense compositis, quae extrinsecus in choroïdea inveniuntur, accedente, cui inhaerent, membranaceo quodam subtiliore, quo, vasisque ipsis, cum membrana interiore jungatur, sic ut sine laceratione eorum, resectione, separari nequeant. Haec in oculo ovillo, vitulino, bovino, melius cernuntur. In homine choroïdea ab exteriori veluti striata est, striis pallidioribus & solidioribus, suffusae cuidam membranaceae parti inhaerentibus; vasis autem impletis, cernitur vasa esse, quae videbantur striae, praetereaque, vasa esse multo plura, quam quae striarum speciem praebuerant; tamque conferta, ut non nisi parum membranacei illius superfit. Ex interiore autem parte choroïdea pallidior est, aequabilior, sibi quae partibus suis similis; vasa quum impleta sunt, eorum plena est, sed alio modo, quam ab exteriori parte. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 4. pag. 39. 40. 41.

Vagina, quam meninx crassa nervo optico dat, separata est, & incisa per longitudinem. Nervi optici, ex transverso resecti, spongiosa natura. Pori autem, qui spongiosam naturam repraesentant, videntur esse dissecta & inania vascula. Arteriis quippe cerebri impletis, quam plurima vascula impleta in medulla optici inveniuntur, quo autem plura vascula impleta sunt, eo minus superest de spongiosa illa natura, & cernuntur impleta vascula loco pororum vel foraminum, spongiosam naturam referentium. Videtur tamen, quum nervus aqua eluitur, & nonnihil maceratur, medulla dissolvi posse, remanentibus vasis, quae firmiora, sicque spongiosae naturae assimilis reddi. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 7. pag. 78.

CLXXXVIII. Globi oculi hominis adulti pars posterior. Arteriae impletae sunt. Nervus opticus per transversum digitum a globo resectus. In parte secta vagina meningis crassae, nervum continens, nervus admodum porosus. Arteriae flexuosae opticum comitantes. In sclerotica vasa pauca. In choroïde permulta, sic ut tota rubra sit. In choroïdis parte interiore multa aliter distribuuntur, quam in exteriori. Choroïdea scleroticam ex interiore parte vestit. Retina concidit. Extrinsecus in retina pars medullaris, per quam vasa impleta translucent. Intus pars membranacea, quae vasa continet, a centro retinae quaquaversum tendentia ad circumferentiam, flexuosa, numerosa.

Egregium profecto hocce praeparatum fabricam & compositionem retinae optime demonstrat. Distinguitur haec in tunicas duas, plane diversas inter se, alteram membraneam, pertenuem, continentem cuncta vasa, quae retinae dicuntur, alteram medullarem, tenerimam. Membrana humorem vitreum vestit, medullaris membranae extrinsecus superinducta. Quomodo has membranas detexerit Clar. Albinus, tradit Annot. Acad. Lib. 3. cap. 14. pag. 60. 61. Pars membranacea minus tenuis mem-
bra-

branae specie apparet vasis non impletis; quippe quae, quum subtilia sint, & intertextae membranae, eique, quia inania, colore similia, non dignoscuntur, sed una cum ea crassioremembranam referunt. Continet non solum arterias numerosas, sed etiam venas, arteriis majores, easque comitantes. Quanto plures arteriae venaeque impletae fuerint, tanto etiam subtilius est, quod superest membranacci.

CLXXXIX. Embryonis nuper nati humor crystallinus cum vasis suis. Vasis oculi ovilli impletis liquore rubro, concrecente post impletionem, in illa parte crystallini vasa vidit Clar. Albinus, qua vitreo infidet. Trunculus unicus ad eam accedebat; per eamque spargebat se in ramulos; accedebat autem non prope centrum, sed magis a latere. Impletis arteriis oculi in infante nuper nato, dum retinam de vitreo detrahebat, vasculum repletum sese offerebat, intus per vitreum inde a posteriore eademque laterali parte antrorsum oblique porrectum usque ad crystallinum, eundem illum, qui hoc articulo describitur, & cujus icones etiam dedit. Annot. Acad. Lib. I. tab. I. fig. 4. 5. Videbatur e vasis retinae nasci, prius quam ad crystallinum perveniret, non ramosum. Accedebat ad ejus medium, qua parte is in vitreo inhaerebat, per eamque mox abibat in ramulos, qui, sensim ramosiores, undique omnem in ambitum ducebantur, ad circumferentiam crystallini usque. Inhaerebant membranae, qua is continetur.

CXC. Embryonis humani nuper nati humor crystallinus cum vasis impletis liquore rubro.

CXCI. Hominis adulti humor vitreus cum crystallino infidente. Vitreus non tam opacus, quam crystallinus; & crystallinus, vitreo compactior.

CXCII. Hominis adulti vitreus cum infidente crystallino, ut CXCI.

CXCIII. Globi oculi hominis adulti pars anterior, constans ex sclerotica cum cornea, atque adnata. Arteriae impletae sunt. Adnata circum circa corneam rescissa; in eaque vasa impleta, multis subtilibus ramis ad corneam circum circa pertinentia. Musculorum rectorum quatuor extrema tendinea, lata, scleroticae sub adnata sese innectentia. Intus circum corneam, circulus impletus ruber. Extus in sclerotica vasa impleta, multo pauciora, quam in adnata.

CXCIV. Palpebrae hominis adulti ab exteriori parte. Rubent ex impletione facta per arterias. In cantho majore caruncula lacrymalis. In ora palpebrarum pori majores, quibus radices pilorum infixae fuerunt. Horum pilorum seu ciliorum ordines in superiori quatuor dantur; pili plures, longiores, crassiores esse solent; major hinc pororum in superiori numerus. Detracta cuticula. In caruncula pori, evulsis pilis subtilibus, qui inhaerent. In poris ciliorum majoribus apparet conceptaculum, radicem cilii continens. Hic illic extrinsecus adhaeret materies alba, quae ex materie, qua impleta, sudoris instar exiit, & concrevit. Figuram vide in Annot. Acad. Lib. 3. tab. 3. fig. 4.

CXCV. Palpebrae hominis adulti, impletis arteriis. Detracta cuticula cum reticulo; ex quo pori ciliorum in cute. In caruncula lacrymali pili subtiles. In illis trichiasis speciem vidit Cl. Albinus. Unus eorum increverat praeter naturam,

erasior, longiorque, atque ita se incurvans, ut globulum oculi extrema parte attingeret. Consequuta est oculi inflammatio dira, cruciatu tetro, &, quod causa non intelligebatur, pertinax. Adhibita fuerant, quaecumque suggerere ars potuerat, & empiria, collyria, epispastica, purgantia, sanguinis missiones, fonticuli, diaeta. Quum nihil proficeretur, itum ad Virum Clarissimum. In causam inquirens, pilum vidit, evulfit; & subsedit malum. Annot. Acad. Lib. 8. cap. 8. pag. 32. 33.

CXCVI. Palpebrae hominis adulti, ut CXCVIII. Sed arteriis magis impletis; ex quo in tunica interna papillarum & fossularum species. Caetera ut in CXCVIII.

CXCVII. Palpebrae oculi sinistri ejusdem hominis, qui CXCIX. In quibus eadem. Sed cohaerent secundum naturam, non dissecta in cantho minore.

CXCVIII. Palpebrae hominis adulti inversae. Arteriae impletae sunt. Tunica interior vasorum plena. Tarsus superior multo latior, quam inferior. Caruncula lacrymalis; puncta lacrymalia; ostiola vasorum Meibomianorum; ora interior acuta; qua conveniunt palpebrae, ora latior, membrana interiore sensim in cutem exeunte; juxtaque oram exteriores cilia suis infixis poris.

CXCIX. Palpebrae oculi dextri hominis adulti, impletae per arterias, & in cantho minore dissectae, & in longitudinem explicatae. Apparent orae, oscula Meibomiana, cilia, puncta lacrymalia, caruncula lacrymalis cum pilis suis, caeteraque, quae in CXCVIII.

CC. Canthus major oculi humani adulti. Vasa impleta sunt. Palpebrae a globo aliquantum deductae, ut cernantur puncta lacrymalia. Eminentiae palpebrarum, in quibus puncta sunt. Ultra puncta orae palpebrarum rectae, inter quas caruncula lacrymalis, & inter eam, ac globum oculi palpebra tertia quaedam. Caruncula & palpebra tertia totae rubrae ex vasorum impletionem. In adnata, quae supra globum est, vasa sparsa. Extrinsecus in palpebra inferiori cilia, quae poris cutis inhaerent; in superiore, excussis ciliis plerisque, pori vacui.

Mammæ.

CCI. Infantis nuper nati cutis mammae, impletis arteriis, ex quo summa rubet ex arteriis per subtilibus numerosissimis, ad cutem illam summam pertinentibus. Detracta cuticula cum reticulo. In ea cutis sulci, pori, papillae. In papilla parva ipsa papillae parvulae.

CCII. Pars mammae feminae jam annosae. Cutis pollicis latitudine circum capitulum resecta. Capitulum magnum; ejusque in extremo patent emissaria galactofera; quorum septem setae nigrae infixae.

Virilia.

CCIII. Testis hominis adulti. Tunica albuginea per longitudinem testis incisa, haec pars detracta a pulpa testis est, inversaque & reflexa, sic ut interiorem partem
ex-

exhibeat. Penetrant per eam multa vasa, quae, quum a pulpa testis detraheretur, e pulpa illa protrahuntur. Pars altera albugineae eodem modo detracta, inversa, reflexa. Penetrant quoque vasa, quorum nonnulla e pulpa protrahuntur, pleraque non nisi ex parte, quo appareat, quomodo se portionibus pulpaе interficiant, & super eam in ramos spargant. Pulpa testis, a qua detracta albuginea, in multas portiones inaequaliter divisa. Impletio ostendit vasa esse, quae, quando vasa impleta non sunt, disceptorum membranaceorum specie apparent, qualia adesse nonnulli voluerunt. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 7. fig. 1. 2.

CCIV. Testis hominis adulti pulpa dissoluta. Dissecta albuginea, & reflexa. Ab ea in pulpam penetrant veluti fila crassiora, quae vasa sunt impleta. Vide CCIII.

CCV. Portio pulpaе testis hominis adulti, leniter dissolutae, admodum clotae.

CCVI. Testis viri adulti, cujus pulpa resoluta. Albuginea per longitudinem incisa, & supra testem replicata. Pulpaе vascula, quae fila referunt, alia simplicia, leniter tortuosa; pleraque congesta in particulas, quae resolvi potuissent. Vasa impleta penetrant per albugineam, indeque immiscunt se pulpaе: qua resoluta, abrupta vasa a truncis suis ramos per pulpam distribuunt.

CCVII. Testis viri adulti, ut CCVI. Sed albuginea, per longitudinem incisa, tantummodo ab altera parte supra testem replicata. Pulpaе pars minor resoluta. Vasa multo magis impleta. Penetrant per albugineam, indeque ramos multo plures, magisque ramosos, immiscunt pulpaе. Qua resoluta, abrupti rami a truncis suis. Difficilius fuit resolvere, quoniam vasa impleta abrupta erant.

CCVIII. Penis hominis adulti, ex impletione corporum spongiosorum rigidus, retracto praeputio, glande nuda. Glans papillarum plena; in corona hae majores sunt, eminentque e cute glandis, continuata cuti praeputii. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 12. tab. 4. fig. 1.

Muliebria.

CCIX. Virginal embryonis humani maturi. Rima virginalis, nymphisque cum scaphula plane diductis, hymen intima in parte conspicitur, ad vaginae introitum; membrana fere circularis, lata, media perforata, quadam utrae & pupillae similitudine, latior autem, qua parte perinaeo propior, inde se ab utraque parte aliquantum angustans. Foramen rotundius, nisi quod qua parte perinaeum spectat, in angulum se contrahit, ob crassiorem quamdam hymenis partem, ab angulo illo ad scaphulam pertinentem, instar freni. Annot. Acad. Lib. 4. cap. 10. tab. 4. fig. 1. 2. Si rima cum nymphis & scaphula non nisi modice diducitur, hymenis forma ovata est, rima in eo recta, loco foraminis rotundioris, hymen angustior, non extentus, latus, aliquantum rugosus. Ubi tam parum diducitur, ut modo cerni hymen possit, hymen laxior est, contingentibus se lateribus, rima ejus clausa, & laxitate contingentium se marginum nequidem apparens; hymen tunc colliculum refert rectum, ex lateribus surgentem, instar columnae, vel potius columellae.

CCX. Embryonis nuper nati uterus cum cervice & vaginae principio, media per longitudinem laterum dissecta. Appendent tubae, ovaria, ligamenta rotunda. Arteriis impletis rubet. Cervix admodum longa; in eaque & in vagina valvulae notabiles. Uteri quoque fundus sulcos habet profundos, & rectos, pluresque minores, transversos. Uteri, cervicis, vaginae, tunica interior. Secta pars uteri, cervicis, vaginae, plenae sectorum vasorum.

CCXI. Uteri & vaginae CCX. pars dimidia altera. Sulci quoque in utero, sed minus profundi.

CCXII. Feminae junioris uterus cum vagina & genitali exteriori. Vagina cum genitali dissecta per longitudinem a parte posteriore.

CCXIII. Virginal adultae explicatum a parte posteriore, dissecto vaginae introitu. Inversum est, ut pars superior sit inferior. Detracta cuticula cum reticulo & pilis. In virginali labia duo magna, ab utroque latere unum. Inter ea clitoris cum praeputio suo, capitulo prominente. Ab eo nymphae. Inter eas osculum itineris urinae. Post vagina dissecta, eaque rugosa, ex interiore parte. In nymphis veluti papillae prominent.

CCXIV. Uterus feminae adultae, quae pepererat. Adhaeret extrema vagina, a posteriore parte dissecta, & explicata. Uterus a posteriore parte dissectus per longitudinem ab osculo ad fundum; dissectus quoque in angulis, ubi tubae Falloppianae incipiunt. Sic apparet crassitudo laterum uteri, & capacitas. Capacitas ab osculo per cervicem primum sensim angustior, dein amplior, per uterum latefcens magis magisque, specie triangulari. Fundus laevis; in cervice eminentiae, valvulas vocant. In dissecto utero oscula vasorum parva, dissecta.

CCXV. Segmentum uteri mulieris, paulo ante partum mortuae, laxatum aqua. Crassities uteri in hac muliere, mollis erat, facileque & comprimi, ac tenuior reddi poterat, & diduci reddique crassior. Segmento in aquam coniecto, leniterque agitato, laxavit se & explicavit. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 5. tab. 3. fig. 2.

Conceptus.

CCXVI. Ovum integrum, abortu a muliere perditum. Cernuntur membranae ovi; intus humor amnios, in quo embryo, dependens umbilico, placentae vasa solutiora. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 5. fig. 1. 2.

CCXVII. Ovum humanum. Extrinsecus adest involucrum, quo continebatur, quum elisum esset. Ab altera parte illud una cum membranis ovi, incisum; cernuntur amnios; interiora ovi, inaequalia; amnios processus infundibuliformis, umbilicus; embryo. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 5. fig. 5. Hujus caput toto corpore reliquo majus; pars capitis maxima, quae cerebri conceptaculum; frons prominula; oculi manifesti, reliquum faciëi parvum; collum crassum, breve, ut appareat nullum; truncus, ut a capite procedit, contractior; brachia parva, in quibus cubiti leve indicium; in manu nil nisi tubercula loco digitorum; pedes toti nil nisi tubercula.

CCXVIII.

CCXVIII. Ovum humanum, abortu perditum. Extrinsecus maxima pars cernitur involucri, ovum continentis (quod decidua reflexa Hunteri videtur). Sub eo chorion apparet nudum. Vasa placentae de chorio dependent, soluta, libera, per intervalla contractiora, mediis locis capaciora, in vesiculas terminata. Trunci nonnulli distant ab ordine ceterorum. Umbilicus per membranas ovi apparet. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 3. fig. 1.

Illustrant haec praeparata fabricam ovi humani, & compositionem membranarum. Conf. Albini Annot. Acad. Lib. 1. cap. 18. 19. & Observationes meae Anatomico-Pathologicae Lib. 2. pag. 11. 38. tab. 6. fig. 1. 2. 3. Lib. 3. pag. 92. tab. 8. fig. 4. 5.

CCXIX. Portio chorii embryonis humani maturi, cui extrinsecus super adhaeret pars membranae fungosae, infra detractae.

CCXX. Portio membranarum ovum continentium embryonis humani maturi. Extrinsecus membrana fungosa, infra detracta, ubi chorion nudum. Chorion infra detractum, ubi amnios nuda; idemque a latere separatum ab amnio.

CCXXI. Portio membranarum ovi embryonis maturi humani. Supra constat ex amnio, chorio, & membrana fungosa. Infra, detracta membrana fungosa, ex amnio & chorio. Infra detracto chorio, ex sola amnio ad similitudinem CCXX. Merentur inspicere Cl. Albini tabulae uteri mulieris gravidae.

Secundae.

CCXXII. Portiones placentae humanae maturae, per arterias impletae, & aliquantum dissolutae. Arteriarum plenae sunt, quibus adhaerent quaedam reliquiae membranae fungosae ramis ramisque ubique se interferentis & adhaerentis.

CCXXIII. Portiones placentae humanae maturae, per venas impletae, caetera ut CCXXII.

CCXXIV. Portio placentae humanae maturae, impleta per arterias. Adhaeret membranae fungosae portio, qua placenta extrinsecus vestita. Caetera, ut CCXXII.

Embryones.

CCXXV. Embryo humanus parvulus. Hernia in umbilico conspicitur illapsis intestinis. Iconem dedit Clar. Albinus Annot. Acad. Lib. 1. tab. 5. fig. 3. Adest ovum cum placenta solutiore. Ex ovo inciso excidit. Ovum incisum quodammodo sustinetur per insertum ramulum pimpinellae spinosae. Embryo sustinetur portione intestini ilium hominis adulti, per longitudinem incisa & explicata, impletaque per venas; sic ut villi, quibus incumbit embryo, toti rubri sint. Intestinum, ovumque sustinetur per ramum appositum asparagi aculeati majoris, spinas plurimas ab eodem exortu pro foliis ferentis. Pluknet. Phytogr. part. 1. tab. 15. fig. 5.

CCXXVI. Embryo humanus cum specie allantoidis. Filum album a ventre embryonis per umbilicum decurrit, ante finem ejus exit, leviter se curvat & desinit in

vesiculam, puro limpidoque distentam humore, hydatidis specie. Vesicula sub amnio sita in processu ejus infundibuliformi. Praeter filum vesiculae in umbilico tria fila, aliquantum crassiora, & nonnihil flexuosa, vena umbilici, & duae arteriae; horum duo manifeste cernuntur, tertium minus apparet, umbilico, postquam per tot annos in humore conservatus est, minus, quam fuerat, perlucido. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 1. fig. 13. Conf. cap. 19.

CCXXVII. Embryo humanus parvulus cum umbilico suo. Adhaeret pars membranarum ovi cum placentae vasis solutis. Amnios, ejus processus infundibuliformis, umbilicus, membranis ovi continuatus; & embryo apparent. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 5. fig. 4.

CCXXVIII. Embryo humanus magnitudine articuli digiti medii.

Offa.

CCXXIX. Sceletus embryonis humani longitudinis uncialis. Cranii quod cerni potest cartilagineum. Maxillae basis ab utroque latere magnam partem ossea. Costae, praeter extrema priora, praeterque principia, osseae. Spina tota cartilaginea. Claviculae majorem partem osseae. Scapulae media parte spinaeque osseae; circum circa processibusque cartilagineae. Coxae cartilagineae, sed, ubi os ilium futurum, osseae. Humerus, ulna, radius, femur, tibia &c. ex figura cognosci possunt tota cartilaginea, sed in longitudine media granulum osseum ostendunt. Icon. femoris invenitur inter Icones ossium foetus tab. 10. fig. 72. Caetera artuum tota cartilaginea, sed ex forma cognoscenda, etiam carpi particulae cartilagineae, veluti granula exigua, sic ut cerni nisi adjumento conspicilli a plerisque nequeant. Oculi adfunt, lingua, & viscera pleraque, non impediunt, quominus ossa cernantur.

CCXXX. Embryonis humani adultioris; quam cujus sunt scapulae CCLXI. & coxae CCXLV., Trunci, artuumque ossicula pleraque cum cartilaginibus suis tenerimis, perlucidis. In femore additamentum cartilagineum superius continet utrumque trochanterem, collum, & caput. Conf. Icon. ossium foetus pag. 253. Os sacrum totum cartilagineum, praeter granula ossea quatuor, quorum unum in corpore vertebrae cujusque quatuor superiorum: cartilago est una continua; corpora autem vertebrarum distincta sunt. Annot. Acad. Lib. 4. tab. 7. fig. 1. Icon. ossium foetus pag. 57.

Manuum & pedum ossicula continentur CCLXXIII.

CCXXXI. Embryonis nuper nati interstitium cribriformis cum crista galli, quae una cartilago sunt. Inversum est, ut pars superior facta sit inferior; quicquid supra spinam infixam est, interstitium est, quicquid infra, crista galli. Icon. ossium foetus tab. 2. fig. 6.

CCXXXII. Embryonis humani immaturi malleus, incus, stapes. Icon. ossium foetus tab. 6. fig. 49. 50. 51.

CCXXXIII. Spina embryonis fere maturi, praeter atlantem. Ut omnium ossium
foe.

foetus, sic & hujus spinae, egregias icones dedit Anatomicus incomparabilis, easque tali explicuit modo, ut Ipsi hoc de argumento liber ab omnibus legi, mente volvi, mereatur, & necesse non judicaverim, inde depromere varia, quae ex praeparatis hisce addisci possunt. Spinae hujus delineationes dedit Icon. ossium foetus tab. 7. fig. 52. 53. 54.

CCXXXIV. Pars spinae dorfi infantis nuper nati, constans e vertebrae dorfi & lumborum. Corpora per longitudinem spinae incisa sunt, & in latera reclinata, ut cernatur, quid inter corpora illa interjectum. Caeterum osseae partes vertebrae, & additamenta cartilaginea pura sunt.

CCXXXV. Embryonis humani maturi sex vertebrae colli, praeter Atlantem. Arteriae etiam impletae sunt.

CCXXXVI. Vertebrae dorfi embryonis humani maturi. Icon. ossium foetus tab. 8. fig. 57. 58. 59.

CCXXXVII. Embryonis humani immaturioris atlas, ut CCXXXVIII.

CCXXXVIII. Embryonis maturi atlas. Icon. ossium foetus tab. 8. fig. 56. 57.

CCXXXIX. Costae embryonis. Icon. ossium foetus tab. 8. fig. 60. 61. 62. 63.

CCXL. Embryonis humani maturi costae. Icon. ossium foetus tab. 8. fig. 60. 61. 62. 63.

CCXLI. Sternum totum cartilagineum embryonis humani parvuli. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 66. Est ejusdem embryonis, cujus coxae CCXLV; & tibia atque fibula CCL, scapulae CCLXI; humerus, ulna & radius CCLXV.

CCXLII. Sternum embryonis humani immaturioris totum cartilagineum, praeter granula ossea, quae intus sunt. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 65.

CCXLIII. Sternum embryonis humani immaturioris. In cartilagine superiore officulum unum, insigne, subrotundum, ejusque imae parti proximae adjunctum granulum. Inter costas secundas & tertias unum insigne subrotundum. Simile inter tertias & quartas. Inter quartas & quintas unum oblongum minus, in medio positum. Inter quintas & sextas duo in medio, alterum infra alterum, quorum superius parvulum instar granuli, inferius majus, ovatae formae.

CCXLIV. Embryonis humani maturi sternum. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 64.

CCXLV. Embryonis humani parvuli coxae duae. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 69. Ejusdem embryonis, cujus sunt sternum CCXLI, tibia & fibula CCL; scapula CCLXI.; humerus, ulna, radius CCLXV.

CCXLVI. Embryonis coxa sinistra, similis illi, cujus icones dedit Clar. Albinus. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 67. 68.

CCXLVII. Embryonis maturi ossa femoris. Icon. ossium foetus tab. 10. fig. 70. 71.

CCXLVIII. Infantis provectioris ossa femoris duo, cum additamentis cartilagineis. Caput cum trochantere majore additamentum cartilagineum unum est. Alterius additamentum inferius decussum os intus ostendit; ostendit quoque superficiem inaequabilem, qua cum osse conjunctum fuerat. Cartilago densa, dura, candida, non translucens.

CCXLIX. Embryonis humani maturi patellae. Icon. ossium foetus tab. 10. fig. 73. 74.

CCL. Tibia & fibula embryonis ejusdem, cujus sunt CCXLI. CCXLV. CCLXI.

CCLI. Embryonis humani maturi tibia, & fibula. Icon. ossium foetus tab. 75. 76. 77. 78. 79. 80.

CCLII. Embryonis humani immaturioris septem particulae tarfi utriusque. Icon. ossium foetus tab. 12. fig. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94.

CCLIII. Offa tarfi septem infantis provectioris. Magnam partem nil nisi cartilago sunt densa, firmaque, sed partibus omnibus praecipuis plene formatis. Multum ossei in calcaneo, minus in talo, minus in caeteris, ut minora. In calcaneo, talo, cubiformi, cuneiformi medio, os jam pertinet ad partem exteriorem; caeterum in cubiformi, naviculari, & cuneiformibus, tantummodo intus est.

CCLIV. Embryonis humani maturioris aliquot officula metatarfi, & digitorum manus ordinis tertii.

CCLV. Embryonis humani maturioris officula metatarfi, primique ordinis digitorum pedis, atque aliquot costarum principia cum suis additamentis cartilagineis. Icon. ossium foetus tab. 12. fig. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110.

CCLVI. Embryonis humani junioris metatarfi officula quinque.

CCLVII. Offa primi ordinis pollicis pedis, & digitorum minorum quatuor, itemque digitorum minorum quatuor ossa secundi ordinis, cujusmodi sunt in embryone nuper nato. Icon. ossium foetus tab. 12. fig. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111.

CCLVIII. Embryonis humani nondum maturi officula primi ordinis pollicis, & proximorum digitorum trium pedis.

CCLIX. Embryonis humani ossa digitorum pedis ordinis tertii quinque.

CCLX. Embryonis humani maturi sesamoidea pedis, manusque. Icon. ossium foetus tab. 12. fig. 115. tab. 15. fig. 150. 151.

CCLXI. Embryonis humani parvuli scapulae duae. Icon. ossium foetus tab. 13. fig. 121. Ejusdem embryonis cujus sunt sternum CCLXI, coxae CCXLV, tibia & fibula CCL., humerus ulna, radius CCLV.

CCLXII. Scapula embryonis humani immaturioris. Os nondum inchoatum in processu coracoideo. Icon. ossium foetus tab. 13. fig. 118. pag. 126.

CCLXIII. Scapula embryonis humani immaturioris, impletis arteriis.

CCLXVI. Scapulae duae embryonis maturi. Icon. ossium foetus tab. 13. fig. 118. 119. 120.

CCLXV. Embryonis humani parvuli os humeri, ulnae, radii cum additamentis cartilagineis. Ejusdem embryonis, cujus sunt sternum CCXLI. coxae CCXLV, tibia fibula, CCL., scapulae CCLXI.

CCLXVI. Offa humeri duo embryonis fere maturi. Icon. ossium foetus tab. 13. fig. 122. 123.

CCLXVII. Embryonis humani fere maturi os humeri.

CCLXVIII.

CCLXVIII. Embryonis maturi ulnae & radii. Icon. ossium foetus tab. 14. fig. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131.

CCLXIX. Embryonis humani immaturioris particulae carpi & metacarpi pollicis,

CCLXX. Embryonis humani immaturioris carpi particulae octo solutae, ut

CCLXXI.

CCLXXI. Embryonis humani nondum maturi carpi cartilagine septem.

CCLXXII. Embryonis humani maturi carpi dextri particulae ab exteriori parte, inter se cohaerentes. Icon. ossium foetus tab. 15. fig. 32. In fundo jacent carpi alterius particulae octo solutae.

CCLXXIII. Embryonis humani parvuli ossicula metacarpi, metatarsi, & digitorum manus ac pedis. Ejusdem, cujus CCXXX.

CCLXXIV. Embryonis humani maturi ossicula metacarpi utriusque manus quatuor. Icon. ossium foetus tab. 15. fig. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139.

CCLXXV. Maturi embryonis humani ossa metacarpi manus, pollicisque utriusque.

CCLXXVI. Embryonis maturi os metacarpi, primique ordinis pollicis manus, primique & secundi ordinis digitorum manus utriusque. Icon. ossium foetus tab. 15. fig. 140. 141. 142. 143. 146. 147. 148.

CCLXXVII. Embryonis maturi ossa digitorum manus utriusque primi & secundi ordinis, itemque ossa pollicum secundi ordinis. Icon. ossium foetus tab. 15. fig. 140. 141. 142. 143. 148.

CCLXXVIII. Embryonis humani maturi ossa ordinis tertii digitorum manus. Alterius manus quinque, alterius digitorum quatuor. Icon. ossium foetus tab. 15. fig. 149. 145. 144. 150. 151.

CCLXXIX. Embryonis humani immaturi thyreoidea, & cricoidea, totae translucidae.

CCLXXX. Nuper nati embryonis hyoides, thyreoidea, cricoidea, & arytenoidea. Icon. ossium foetus tab. 16. fig. 152. 153. 155. 156. 157. 158. 159.

CCLXXXI. Immaturioris embryonis humani hyoides totum cartilagineum, cum granulis cartilagineis in ligamentis, quae ab extremis cornubus pertinent ad thyreoideam. Icon. ossium foetus tab. 16. fig. 144. Adest praeterea larynx.

CCXXXII. Infantis adultioris hyoides, thyreoidea, cricoidea, arytenoideae, cartilagineae. Hyoidis basis & cornua maximam partem ossa.

CCXXXIII. Os humeri infantis. A superiore parte medium per longitudinem sectum. Truncus medius corticem habet crassiores solidiores, qui eo tenuior, quo propior, extremo. Intra eum contextus ossium rarus, pumiceus, eo subtilior, quo propior extremo. Supra infraque additamentum habet majorem partem cartilagineum. In superiore nuclei ossi duo, alter major in capite, alter minor in tubere, quod juxta caput est. In eodem praeterea nuclei ossi parvi. Ab inferiore parte abscissa quoque pars est tum de osse, tum de additamento, inque additamento cartilagineo nucleus osseus ea in parte, ubi caput est, cum radio commissum, praeter nucleos osseos minores. Pars superior exhibita est in Annot. Acad. Lib. 4. tab. 6. fig. 1. Conf. icones ossium foetus ad ic. 122.

CCLXXXIV. Os humeri infantis provectioris. Medium per laterum longitudinem

dis.

dissectum. Pars exterior trunci ossei, firmior, solidior, media crassissima, inde in utramque partem paulatim extenuans se. In medio capacitas, quae medullam continuit. Tum superiora tum inferiora versus sequitur contextus fibratus, rarus, dein pumiceus, eo subtilior, quo propior parti extremae. In additamento cartilagineo superiore nucleus osseus in capite, quo humerus cum scapula committitur; alter in illa parte, quae continet tubera, juxta caput eminentia. Nuclei a superiore parte jam conjuncti in unum. In additamento cartilagineo inferiore nucleus osseus in capitulo, cum quo radius committitur. Annot. Acad. Lib. 4. tab. 6. fig. 2.

CCLXXXV. Pars superior ossis tibiae pueri, media per longitudinem laterum dissecta. Pars exterior trunci ossei firmior, solidior, eo tenuior, quo propior parti extremae; intra eam contextus osseus rarus, pumiceus, quo propior parti extremae, hoc subtilior. Additamentum superius, non nisi extrinsecus per ambitum suum cartilagineum; intus osseum, rarus, pumiceum. Annot. Acad. Lib. 4. tab. 6. fig. 3.

CCLXXXVI. Pars ossis humeri hominis adulti per longitudinem media dissecta, impletis arteriis. Arteria major, per canalem ossis, majorem partem dissectum, ad medullam penetrat. Medulla arteriarum impletarum plena. Capacitas ossis, ubi excussa medulla. In osse secto arteriae subtiles impletae. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 3. tab. 5. fig. 2.

CCLXXXVII. Portiones ossis humeri hominis adulti, effractae ad capacitatem usque, quae medullam continet. Arteriae impletae sunt, ex quo medulla tota rubet, vasorum impletorum plena. Nullum periosteum internum. In periosteo externo vasa, eoque detracto, ramuli eorum in os penetrantes, ramulique impleti in crassitudine ossis, ubi effractum est.

CCLXXXVIII. Cartilaginea additamenta, decussa de femoribus, tibiis, fibulis, ossibus humeri, ulnae, &c. embryonum humanorum, maturiorum. Ic. ossium foetus tab. 11. fig. 79. 80. tab. 16. fig. 160. 161.

CCLXXXIX. Hominis adulti ossa carpi, metacarpi, & digitorum, in quibus super sunt crustae cartilagineae ad loca articulorum.

CCXC. Hominis adultioris os temporis, ubi processus styloformis, totus cartilagineus, ex osse nascitur.

Praeternaturalia.

CCXCI. Clavus digiti pedis. Cuticula cum reticulo detracta, superque unguem reclinata, inversa, ut nil nisi reticulum cernatur. Clavus in cuticula, coni brevis forma eminens, qui medius in mucronem parvum & corneolum definit, circum quem reticulum est. Cutis nuda, papillarum plena; in ea plaga infundibuliformis, ad formam clavi, qui inhaeserat. In ea papillae majores; in imo fundo cutis laevis, veluti depressa a mucrone clavi. Papillae vasorum impletorum plenae, pulso liquore in arterias. Vasa insigniora in parte infundibuliformi, ejus in imo nulla. Annot. Acad. Lib. 6. tab. 2. fig. 1.

CCXCII. Portio cutis hominis adulti, supra malleolum resecta, in qua ulcus est. Arteriae impletae sunt. In parte saniore ulceris vasa impleta; in eschara nulla.

CCXCIII. Arteriae aortae descendentes humanae portio inversa. In ea apparet tumor, tunicam externam attollens.

CCXCIV.

CCXCIV. Concretum quid ex sanguine, eluendo & comprimendo confectum. Suffinetur a serpente adjecto.

CCXCV. Hominis adulti gula, supra resecta infra pharyngem; infra resecto proximo ventriculo; per longitudinem incisa & explicata. Supra ventriculum contractior, inaequabilis, veluti callosa. Mortuus ex eo homo est, non potens deglutire, haerente circa ventriculum, quod deglutiebat, redeunteque in os cum spuma.

CCXCVI. Hominis adulti glandula colli, quae degeneravit. Dissecta est media: Extrinsecus versa in membranam crassam, ex qua folliculus, quem implebat materies mollis cum vasorum ramentis; quae etiam intus adhaerent folliculo.

CCXCVII. Glandula colli major facta, & tota degenerans. Extrinsecus formata in membranam crasfiorem, intrinsecus tota degeneravit.

CCXCVIII. Pars placentae humanae in hydatides versae. Hydatides sunt ipsae arteriae & venae per intervalla contractae in ligamentorum speciem, per intervalla dilatatae in hydatides. Superest vasorum species. Hydatides pleraeque oblongae speciem vasorum retinent. A trunco, qui super est, ligamentum procedit, mox hydatis, a cuius longiore parte ligamentum & mox hydatis minor, ac sic porro; ut trunci paulatim decrescunt. Ab hydatidibus maioribus veluti rami, sensim decrescuntibus ligamentis, hydatibusque. Ab iis eodem modo ramorum minorum species. Est ubi non vera ligamenta & hydatides; sed vas per intervalla contractius; per intervalla dilatatus. Superfunt rami, quibus loco ramorum minorum ligamenta appensa cum hydatidibus. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. pag. 87. 88. 89.

Ex brutis deprompta.

CCXCIX. Rete mirabile vituli impletum.

CCC. Pars ruminis bovis. Tunica interior ex parte detracta dependet. In ea vaginulae, quae excipiunt eminentias cutis. Tunica interior fusca est, pallidior, quae ad cutem adhaeret, caeterum cuticulae similis. Cutis, quae sub ea, alba.

CCCI. Intestini tenuis vituli nuper nati portio, ubi ad mesenterium adhaeret, dissecta, & explicata in longitudinem, venae impletae sunt. Tunica communis cum adhaerente musculosa a nervea separata dependet. Nervea nuda, detracta quoque interna. In nervea, qua parte mesenterio opposita, tractus latitudine digiti, ubi globuli conferti, glandulas referentes. Infra portio tunicae communis nuda, qua, ex mesenterio veniens, intestinum vestire incipit, adhaeret pingue candidum mesenterii. In nervea venarum majorum contextus, a quibus abscissi ramuli ad musculosam pertinent. Globuli albi, perexigui, qui adhaerent, vitio impletionis orti sunt.

CCCII. Intestini tenuis nuper nati portio, ubi ad mesenterium adhaeret, dissecta, & explicata in longitudinem. Venae impletae sunt. Tunica communis cum adhaerente musculosa a nervea separata dependet. Tunica musculosa crasrior & compactior, quam in homine. Venas subtiles ubique accipit ex venis nerveae; accipit quoque a truncis; antequam nerveam subeant; qui ramuli ramulis suis inter fila musculosae distribuuntur; &

& ad communem penetrant. Infra portio tunicae communis nuda, qua, ex mesenterio veniens, intestinum vestire incipit. In nervea venarum majorum contextus. Interna ad nerveam adhaeret; villorum plenissima, qui omnes ex impletione maxime rubent. Internae portio a nervea detracta dependet; quae multo crassior est, quam in homine. Venae, ex mesenterio venientes, decurrunt primum inter tunicam communem & musculosam, mox inter fila musculosae penetrant ad nerveam; quod in parte, quae hic superior est, cerni potest.

CCCIII. Portio intestini tenuis vituli nuper nati penitus impletis venis. Discissa per longitudinem, ut tunica interna appareat, in eaque villi creberrimi, magni, rubri, decurrentibus per eos vasis impletis numerosis. Holofericum tunica illa quodammodo refert.

CCCIV. Portiones intestini tenuis vituli nuper nati, penitus impletis venis. Discissae per longitudinem, tunicam internam ostendunt, ut appareant, quae CCCIII.

CCCIV. Portiones intestini tenuis vituli, cujus venae penitus impletae sunt. Infra integra est. Mox supra detracta tunica communis dependet, musculosa denudata ab ea. Mox supra tunica musculosa detracta dependet, nervea nuda. In nervea venae majores, plurimaeque minores; in musculosa parvae; in communi perparvae, raraeque. Infra adhaeret mesenterii portio cum pingui albo.

CCCVI. Portio intestini tenuis vituli, a mesenterio resecta, ibique per longitudinem dissecta, & explicata in latitudinem. Arteriae impletae sunt. In parte exteriori supra tunica communis. Mox infra eam eaque detracta, tunica musculosa. Mox infra eam, eaque detracta, nervea. Qua nervea infra in angulo utroque detracta; tunica interna. Ex interiori parte nil nisi tunica interna cum villis suis. Apparet, quomodo vasa per tunicas illas decurrant; generaliter ut in homine.

CCCVII. Portio intestini tenuis vituli. Inversa, ut tunica villosa exterior sit. Villi, per arterias repleti, rubent, ex eoque tunica interna. Extremi villi plerique candicant.

CCCVIII. Vituli nuper nati uvea, ligamenta ciliaria, proximaque pars choroïdae. Vasa impleta sunt, quorum ligamenta ciliaria tota plena sunt.

CCCIX. Globi oculi vituli utriusque partes priores, plane ut in CCCXII. Detractus humor fuscus. Praeterea clarius cernuntur fila transversa in parte uveae interiori, a quibus & a fasce seu taenia exteriori ora uveae juxta pupillam libera est. Caetera similia, ac CCCXII.

CCCX. Pars posterior globi oculi vituli, impletis arteriis, venisque. Retina expansa vestit choroïdeam, parva portione detracta ab ea. Pars retinae medullaris, albaque, post vasa, quae intus eminent, ponitur. Caetera ut CCCXIII.

CCCXI. Pars posterior globi oculi vituli inversa. In qua eadem fere, quae in CCCXIII. Choroïdae pars a sclerotica separata & inflexa. Retinae pars medullaris maximam partem detrita est.

CCCXII. Globorum oculorum ovis partes priores. Superior constat ex cornea cum parte scleroticis, qua circum eam est; dein ex choroïde, intus vestiente, in qua ligamenta ciliaria fere detracto fusco humore, uvea praeterea, impletis arteriis. Inferior alterius oculi ovis ejusdem est; detracta cornea cum sclerotica; ligamenta ciliaria plane, de-

detraeto humore fusco, nuda. Extrinsicus orbiculus ciliaris, inque uvea tenia orbicularis eam integens, in qua fascium fibrarum species. Impletæ arteriae.

CCCXIII. Globi oculi ovis adultae pars posterior, constans ex sclerotica, choroïdea, retina. Impleta sunt vasa, quorum perpauca in sclerotica, plurima in choroïdea, majora ejus in parte exteriori & connexa per lanam, parva in parte interiori, in qua, ubi optici ingressus, plaga coerulea. Retinae portio concidit. Pars ejus medullaris alba, crassa, sine vasis; cujus ex interiori parte membrana, tenuis, cum impletis vasis.

CCCXIV. Globi oculi ovilli pars posterior, constans ex sclerotica, choroïdea, retina. Choroïdea scleroticam ex parte interiori vestit; retina concidit. Vasa impleta sunt, pauca in sclerotica, plurima in choroïdea & retina. In choroïdea extrinsecus vasorum decursus alius, quam intrinsecus. In retina vasa per partem membraneam a centro ad circumferentiam procedunt; adhaeret extrinsecus partis medullaris aliquid.

CCCXV. Pars anterior globi oculi balaenae, constans ex adnata & sclerotica. Segmentum abscissum per transversum. Cornea manu divisa in folia duo, eaque, interposito officulo, diducta; quorum alterum scleroticae continuatum est, alterum adnatae.

CCCXVI. Portio choroïdae & uveae oculi balaenae, vasis non impletis. In choroïdea membranae crassae, albae, densae, firmæ densus contextus extrinsecus circumpositus, & annexus est, primo statim aspectu internoscendus.

CCCXVII. Portio choroïdae oculi balaenae, impletis vasis, sed non distincte. Caetera ut in CCCXVI.

CCCXVIII. Globi oculi balaenae pars dimidia altera CCCXIX. Resecta cornea cum sclerotics parte, quae circum eam est, apparet choroïdea, uvea, pupilla oblonga. Caetera ut in CCCXIX.

CCCXIX. Globi oculi balaenae, secundum axem dissecti, pars dimidia. Scleroticæ pars posterior admodum crassa, antrorsum eundo, sensim extenuatur; ante praefertim, ubi in corneam vertitur. Choroïdea densa membrana est, cui extrinsecus vasa circumponuntur. Eorum contextus crassus in sclerotica est; extenuatus autem per scleroticam penetrat ad choroïdeam. Nervus opticus per longitudinem cum globo dissectus, per crassam scleroticam penetrat, fitque retina.

CCCXX. Humor crystallinus vituli, cum vasis impletis. Ruifchius, quum arterias oculi ovilli implevisset, vidit in membrana crystallini complures arteriolas sanguine plenas, qui, qua impleverat materia, propulsus in eas fuerit. Implevit Clar. Albinus vascula illa liquore rubro, concrecente post impletionem; & in illa parte crystallini ea invenit, qua vitreo infidet. Trunculus unicus ad eam accedebat, per eamque spargebat se in ramulos, eo in universum modo, quo Ruifchius exhibuit; non ita autem prope centrum ejus accedebat, sed magis a latere. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 7. pag. 31.

CCCXXI. Vitreus cum infidente crystallino balaenae. Ora vitrei, quae circum crystallinum est, plane rubra ex impletionem vasorum. Ibique per totam circumferentiam rubra fila vitreo se immergunt, simillima vasis, subtilissima non ramosa alia juxta alia. Annot. Acad. Lib. 7. cap. 19. pag. 100.

CCCXXII. Testis vituli, impletis venis. Tunicae albugineae pars magna resecta

de-

dependet. Pulpae pars magna exenta. In funiculo spermatico venae pampiniformes; in albuginea multae, magnae, flexuosae; quae ex ea undique penetrant in pulpam, decurrentes axem medium versus. Infra una ex albuginea penetrat, caeterae detrahendo albugineae portionem, ab ea abscissae. Intus veluti fila ab albuginea in pulpam penetrant, quae sunt vasa non impleta. Rami, ex pulpa venientes, tendunt quoque axem medium versus. Caeterum adest quoque epididymis, vas deferens, & tunica vaginalis incisa & reflexa, in quibus venulae impletae plures.

CCCXXIII. Ovis gravidae cornu uteri alterum, per longitudinem dissectum & explicatum. Cotyledones eo fiunt minores, quo propiores cornu extremo, in extremo perparvae. Inter cotyledones stigmata multa in tunica interna, an singula in cotyledones vertenda, ut uterus tota parte interiore aptus sit, qui, quum impraegnatur, in cotyledones vertatur? Impletae sunt arteriae. Cotyledones positae inter uteri membranam exteriorem, eamque albam & crassiore, & inter interiorem, quam attollunt, vestitae ea, usque ad finem suum, qui placentam recipit. In sinu cotyledonum placenta cum portione chorii. Arteriae circum circa per exteriora cotyledonis in membrana vestiente, quae est uteri interior, ad finem cotyledonis procedunt, sensim ramosiores & subtiliores. Cotyledonibus duabus e transverso sectis, apparet, quomodo corpus cotyledonis extrinsecus veluti alba crusta sit, intrinsecus opus reticulatum impletum, intermedia materia alba eadem.

CCCXXIV. Uteri, per arterias impleti, ejusdem cujus CCCXXIII portio, ubi chorion placentulis suis inhaeret cotyledonibus uteri.

CCCXXV. Cotyledon major uteri ovilli, cujus est CCCXXIII. De exteriori parte uteri detracta, ubi vasa ingrediuntur. Qua eminet intra uterum, tunica uteri interiore vestita, in qua vasa, ad finem repentina. In sinu reticulatum opus, rubrum.

CCCXXVI. Pars uteri ovis gravidae CCCXXIII., continens cotyledones duas. Uteri membrana exterior crassa, alba: interior tenuior ex impletione arteriarum tota rubens. Cotyledon superior integra; qua eminet vestita membrana uteri interiore, usque ad finem, qui placentam recipit; in quo sinu placenta cum portione chorii. Cotyledon inferior media per altitudinem dissecta, cum proxima parte membranae internae uteri; ubi apparet, quomodo cotyledon inter membranas uteri duas ponatur, interiorque usque ad finem cotyledonis pertineat: apparet quoque in secta parte, quomodo corpus cotyledonis extrinsecus veluti alba crusta sit, a qua per similem materiem vasa procedunt ad finem cotyledonis.

CCCXXVII. Tunica interiore uteri circum cotyledonem resecta, cotyledon inversa dependet. Crusta alba cotyledonem continet. Separando eam a tunica uteri exteriori incisa quoque vasa, quae ex tunica illa penetrant in cotyledonem. Ejusdem, cujus CCCXXIII.

CCCXXVIII. Embryo ovis cum Amnio continente.

CCCXXIX. Embryo taton seu armadillae.

CCCXXX. Musculus.

CCCXXXI. Eruca, cujus cutis per longitudinem dorfi incisa, ut appareant vermes, inter cutem illam & canalem alimentarium medii. Quibus vermibus cutem perforantibus eru-

eruca moritur, vermesque vertuntur in ichneumones, quae vivente eruca perforaverant cutem ejus, ovaque intus posuerant, e quibus vermes illi orti.

Varia.

CCCXXXII. Sceletus fructus alkekengi.

CCCXXXIII. Penna marina alba. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 6. fig. 1. 2.

CCCXXXIV. Penna marina rubra. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 6. fig. 3. 4. 5.

P A R S P O S T E R I O R.

Praeparata Anatomica, quae siccata conservantur.

Integumenta.

Nº. I. **C**uticula detracta cum unguibus de digitis pedum infantis nuper nati, gossypio impleta.

II. Portio cuticulae hominis adulti, albi; detracta de planta pedis; ubi crassior, & de parte, ubi tenuior.

III. Portio cuticulae Aethiopis adulti, tenuis est, neque convolvit sese.

IV. Cutis cranii pueri, impletis arteriis, quae sub cute sunt. Apparet, quales & quantae tum juxta tempora, tum a parte posteriore adscendant, ac quomodo se & in quam numerosos ramos spargant, eosque jungant inter se, continuentque. Subtiles ramuli ad cutem ipsam pertinent. Adest locus, ubi arteriolae ex contusione sic vitatae sunt, ut non permeabiles redditae sint. Quum implebantur arteriae, liquor non penetravit in locum collisum, neque alicubi effluxit; sic ut pateat, illas non ruptas, sed compressas, certe non permeabiles redditas fuisse. Sunt eo loci arteriolae, quae non per truncos suos, utpote collisos, impletae sunt, sed per ramos subtiliores, quibus conjunctae sunt cum ramulis non collisum, ex quibus liquor in eas penetravit. Constare sic videtur, per creberrimas toto corpore conjunctiones parvularum, & non paucarum majorum arteriarum, cavisse naturam, ne statim ab omni obstructione aditus humoribus intercluderetur. Figura hujus nitidissimi praeparati datur in Annot. Acad. Lib. 2. tab. 6. fig. 1. conf. cap. 9. & 10.

V. Pars cutis brachii hominis adulti. Impleta per arterias; rediit liquor in venas subcutaneas magnas. Majores arteriae & venae inhaerent cellulosa sub cute: cellulosa autem macilenti est, eoque a pingui vacua. Minores arteriae venaeque, sensim ramosiores & subtiliores, per crassitudinem cutis penetrant ad partem externam.

VI. Similis pars hominis ejusdem, ac IV.

VII. Similis pars hominis ejusdem, ac VI.

VIII. Similes portiones duae hominis ejusdem, ac VII.

IX. Cutis superioris partis capitis hominis adulti, penitus impletis arteriis.

X. Portio cutis, ac XI., ubi pingue in membrana cellulosa, cum cute exsiccatum. Pingui inhaerent arteriae majores; minores ad cutem penetrant, minimae, creberrimaeque ad extima cutis pertinent, quae ex eo tota rubet aequaliter; sed conspicio cernitur, rubedinem in vasis contineri. Cernuntur melius, quam in macilento.

XI. Similis alius, ut X.

XII. XIII. Similes, ac XI. Vasis etiam penitus impletis.

XIV. Similis portio minor, detracta de supercilio, ex alio.

XV. Portio cutis hominis adulti. Impletae arteriae. Detracti trunci majores, sub cute decurrentes. Minores ubique ad cutem pertinent, sensimque ramosiores, & subtiliores per crassitudinem cutis penetrant ad partem externam.

XVI. XVII. XVIII. XIX. Portiones fimiles cutis, ut XV.

XX. Pars cutis hominis adulti, impletis arteriis. Arteriae subcutaneae majores adsunt; unde ubique rami minores sensim ramosiores per cutem penetrant, creberrimis minimisque ramis ad superficiem externam pertinentes.

XXI. Similis portio minor, ac XX.

XXII. Portio cutis hominis adulti similis, ac XXI., impletis arteriis. Macilenti est: Praeter arterias subtiles, creberrimasque, per crassitudinem cutis penetrantes, apparent corpuscula ovata, creberrima, ex impletione arteriarum rubra. An radices pilorum cum folliculis suis? an glandulae?

XXIII. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. Similes portiones, majores, minores, ac XXII.

XXVIII. Portio tunicae cellulosae hominis adulti macilenti, de brachio detracta, impletis arteriis, ut per venas liquor redierit. Impletae venae subcutaneae magnae.

XXIX. Membrana cellulosa hominis adulti macilenti, detracta de fronte, impletis arteriis penitus. In ea cernuntur vascula perfubtilia.

XXX. Portio panniculi adiposi brachii hominis adulti, impletis arteriis, ut liquor per venas redierit. Pingue continet.

XXXI. Hominis adulti cutis cum panniculo adiposo, putrefaciendo redacta in materiam albam, levemque. Putrefacta quoque cutis pars exterior, ut pseudo-papillae in ea appareant; quae ortae sunt ex eo, quod, circum circa eas putrefacta cute, pseudo-papillae relictae sunt.

XXXII. Manus feminae adultae, detracta cuticula cum reticulo, impletis arteriis, ut per venas liquor redierit. Ungues detracti: detrahi duo possunt.

XXXIII. Digiti tres fimiles, ac XXXII.

XXXIV. Pedis pars prior similis, ac XXXII.

XXXV. Pars superior cranii infantis nuper nati, arteriis leviter impletis per periosteum, & duram meningem.

XXXVI. Similis ac XXXV. arteriis multo magis impletis.

XXXVII. Similis, ac XXXVI. arteriis maxime impletis. Apparet, quomodo arteriae decurrant, sensimque ramosiores, in perexiles abeant, donec subtilissimis creberrimis-

rimisque ramulis in poros cutis penetrent. Apparet crebra earum conjunctio. Icon. offium foetus pag. 160. tab. 16. fig. 162.

XXXVIII. Pars superior cranii hominis adulti, impletis arteriis in periosteo externo.

XXXIX. Similes, ac XXXVIII. impletis penitus arteriis & venis in periosteo externo. Liquor, pulsus in arterias, rediit per venas.

Musculi.

XL. Portio carnis tendinumque extensoris digitorum manus, impletis arteriis.

XLI. Portio diaphragmatis infantis ejusdem, ac XLIV. tum carnae partis, tum tendineae. In parte utraque impletae arteriae & venae, ut XLV.

XLII. Portio tendinis hominis adulti, impleta per arterias.

XLIII. Portio tendinis similis, ac XLII.

XLIV. Latus thoracis infantis nuper nati, constans ex costis, musculis intercostalibus, transverso abdominis. Arteriae & venae impletae sunt; per arterias impulsus liquor, per venas rediit. In eo vasa in periosteo, & musculis. Vasa intercostalia in sinu costae inferioris; & non modo rami supercandentes costam, & secundum oram ejus superiorem decurrentes, ut apud Ruyschium; sed praeterea multi rami similes, minores. Vasa quoque supra per partem internam descendunt usque ad costam quartam, quae conjungunt se cum intercostalibus.

XLV. Infantis ejusdem, ac XLIV. *sternum cum cartilaginibus costarum* ab utraque parte octo superiorum. Arteriae & venae impletae sunt, & quidem impulsus in arterias liquor per venas rediit. In eo vasa in periosteo, perichondrio, & musculis intercostalibus. Praeterea ex interiore parte vasa mammaria, quae se conjungunt cum intercostalibus.

XLVI. Sternum cum cartilaginibus costarum, costisque dextris superioribus novem, ut XLIV. & XLV.

XLVII. Genu infantis nuper nati, arteriis impletis. Femur inferius est. Ab hoc detracti muscoli, patellae inserti, cumque patella inflexi. In femore, detracto periosteo, vasa, quae poros ejus minores ubique intrant. In patella, cartilaginea, vasa.

Vasa.

XLVIII. Hominis adulti vena cava inferior, in qua apparet eminentia acuta, ubi in iliacas confluit.

XLIX. Portio venae subcutaneae, infra valvulam geminam resectae.

L. Hominis adulti vas chyliferum. Hujus radices duas, inflatas, exsiccatas, quarum dextra major, & a principio capacior, receptaculum magis refert, depinxit Clar. Albinus Tab. vasis chyliferi fig. 4.

LI. Hominis adulti vas chyliferum, cujus extremum superius pariter exhibuit Tab. vasis chyliferi fig. 3. Vas lymphaticum, chylifero insertum.

LII. Vas chyliferum, similiter delineatum Tab. vasis chyliferi fig. 2. A parte priore subclavia juxta jugularem internam aperta, ut valvulae appareant, subclaviam

viam a jugulari illa determinantes. Chyliferum inferitur, mox infra has valvulas. Jugularis interna continuo ductu fit subclavia, vel potius una est eademque vena, cujus parti alteri jugularis, alteri subclaviae nomen impositum est. A latere axillaris inferitur. Annot. Acad. Lib. 4. cap. 9. pag. 48.

Viscera.

- LIII. Portio meningis tenuis hominis adulti, impletis arteriis.
- LIV. Portio Pericardii hominis, impleti per arterias, impletis quoque venis, quippe quod liquor per venas redierit.
- LV. Cor embryonis. Vasa ex eo enata, ad illud tendentia, canalis arteriosus apparent. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 7. fig. 7.
- LVI. Cor infantis nuper nati, arteriis venisque impletis. Canalis arteriosus brevior est.
- LVII. Cor infantis provectioris impletum, ut appareat canalis arteriosus, brevis, angustus, fere transversus.
- LVIII. Cor simile, ac LVII. Sed apertus sinus venosus uterque, & cum ventriculis evacuatus, ut foramen ovale in pariete sinuum intergerino appareat. Canalis arteriosus jam fere in ligamentum versus.
- LIX. Cor infantis, impletum liquore rubro.
- LX. Cor simile, ac LIX.
- LXI. Cor hominis adulti. Cava, auricula dextra, ventriculus dexter, arteria pulmonalis, venae cordis, impletae sunt liquore coeruleo; vena pulmonalis, auricula sinistra, cor sinistrum, aorta, arteriae coronariae, impletae sunt liquore rubro.
- LXII. Portio pulmonis hominis adulti inflata, ut vesiculae appareant.
- LXIII. Ventriculus embryonis humani immaturi, cum stomacho, impletis arteriis.
- LXIV. Ventriculus infantis arteriis leviter impletis. Adest stomachus extremus, & principium duodeni. Impletus gossypio.
- LXV. Ventriculus adulti, impletis vasis.
- LXVI. Portio tunicae externae, ab intestino hominis adulti detractae, impletis arteriis, quae paucae.
- LXVII. Portio intestini tenuis hominis adulti inversa, & inflata, ut tunica nervea in cellulosa versa sit.
- LXVIII. Portio similis, ac LXVII., sed venis admodum impletis. Detracta pars tunicae villosae, ut cellulosa nuda appareat, cum venis, quas continet.
- LXIX. Portio intestini jejuni hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi ad mesenterium adhaeserat, dissecta & explicata. Arteriae penitus impletae sunt. Exsiccatae eminent ita dictae valvulae.
- LXX. Portio similis ac LXIX. sed valvulae insigniores.
- LXXI. Similis ex eodem LXXIV. Sed rescissa a mesenterio. Ipsiusque intestini pars dimidia per longitudinem rescissa, ut interiora appareant.

LXXII.

- LXXII. Pars dimidia illa abscissa ab LXXI.
- LXXIII. Portio major intestini jejuni hominis adulti, resecta a mesenterio, impletis venis. Ex alio, quam LXXII.
- LXXIV. Portio intestini jejuni hominis adulti, cum adhaerente portione mesenterii pinguioris. Venae impletae sunt.
- LXXV. LXXVI. Similes portiones ex eodem.
- LXXVII. Similis portio intestini jejuni, ac LXXIV. Apparent eadem, sed majora; valvulae praeterea.
- LXXVIII. Similis portio, ac LXX. Sed arteriae impletae sunt liquore rubro, venae coeruleo.
- LXXIX. Portio magna intestini jejuni hominis adulti, inversa, & inflata nervea, versaque in cellulosa.
- LXXX. LXXXI. LXXXII. LXXXIII. Similes portiones, ac LXXIX.
- LXXXIV. Portio magna intestini jejuni extremi, inversa, inflata nervea, & arteriis impletis. Ex eodem, ac CXX.
- LXXXV. LXXXVI. LXXXVII. Portiones similes, ac LXXXIV.
- LXXXVIII. Intestini jejuni, non longe ab intestino ilium, hominis adulti portio, inversa & inflata, ut nervea reddita sit cellulosa. Venae impletae sunt. Ex alio, ac LXXXVII.
- LXXXIX. Ejusdem ac LXXXVIII. portio parva.
- XC. Intestini jejuni portio per omnia similis, ac LXXXVIII. Est autem portio duodeno propior.
- XCI. Ejusdem ac XC. portio parva, ubi tunica interna ex parte separata.
- XCII. Intestini portio similis ac XC.
- XCIII. Portio similis, ac XC., ubi arteriae liquore rubro, venae coeruleo penitus impletae.
- XCIV. Portio magna intestini jejuni hominis adulti, per arterias penitus impleti, resecta a mesenterio.
- XCV. Unum ex voluminibus intestini jejuni hominis adulti, cum mesenterio. Impletae arteriae. In mesenterio cernuntur annuli arteriae, ramique ex iis ad intestinum pertinentes, qui deinde per intestinum decurrunt.
- XCVI. Portio intestini ilium hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi ad mesenterium adhaerebat, disscissa & explicata. Arteriae penitus impletae sunt. Intestinum, ut impletum, non separatis tunicis, exsiccatum. Juxta extremum alterum apparet species arbusculae distinctae. Conf. Ruifchii Adversar. III. tab. 1. fig. 6. 7. Albin. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 11. pag. 56. Non impletum autem ibi erat plene, vacuis intervallis. Caeterum impletum est plenius.
- XCVII. Similis portio, ac XCVI. Nisi quod plene non impleta sit, appareatque ubique species arbuscularum, ut apud Ruifchium.
- XCVIII. Ejusdem ac XCVI. portio minor.
- XCIX. Portio, ut XCVI. sed dissecta a parte, quae adversa illius, ad quam adhaeret mesenterium.

- C. Portio illius, cui XCIX. inscripta.
- CI. Portio intestini ilium humani, resecta a mesenterio, ac inversa, arteriis impletis.
- CII. Portio magna intestini ilium hominis adulti, a mesenterio resecta, impletis arteriis.
- CIII. Portio similis intestini ilium, ut & ex eodem, ac CII.
- CIV. CV. Ejusdem ac XCVI. portiones minores.
- CVI. Portio similis intestini ilium, ac CII.
- CVII. Principium intestini ilium hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi ad mesenterium adhaeserat, discissum & explicatum. Arteriae penitus impletae sunt, neque species arbuscularum adest. Vide XCVI. XCVII.
- CVIII. Ejusdem ac CVII. portio minor.
- CIX. Portio intestini ilium a mesenterio abscissi. Caeterum similis ac XCVI. Ex eodem homine.
- CX. Portio intestini ilium hominis adultioris ibi, ubi ad mesenterium adhaerebat, per longitudinem discissa, & explicata. Venae aequaliter impletae sunt.
- CXI. Ejusdem hominis portio similis ac CX. impletis arteriis.
- CXII. Portio intestini ilium hominis adulti, ubi ad mesenterium adhaeserat, per longitudinem discissi & explicati. Arteriae venaeque penitus impletae; nimirum impulsus per arterias liquor rediit per venas. Apparet venas comitari arterias.
- CXIII. Portio similis, ac LXXXVIII, arteriis impletis. Nervea inflata & exsiccata; unde pars major tunicae internae detracta. Apparent arteriae per cellulosa illam internam decurrentes ad tunicam internam.
- CXIV. Portio intestini ilium hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi ad mesenterium adhaeserat, dissecti, & explicati. Impletae arteriae, ut per venas liquor redierit. Penitus impletae venae. Tunica interna apparet papillarum plena, quae sunt villi nimis impleti & siccati. Conf. dicta ad num. CXV. partis prioris hujus supellectilis Albinianae pag. 45.
- CXV. Tunica nervea intestini ilium hominis adulti, per longitudinem ibi, ubi ad mesenterium adhaerebat, discissa, & explicata. Venae impletae sunt liquore rubro, arteriae coeruleo; quae vasa sese comitantur. Figuram videre licet in Clar. Albini Diff. de arteriis & venis intestinorum hominis.
- CXVI. Tunica nervea sola intestini ilium hominis adulti, ut CXV. Solae autem impletae arteriae. Apparet, quomodo arteriae per nerveam decurrant, & creberrime jungantur. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 4. fig. 1. Nerveam flatu distendi posse in rarum quiddam, cavernosumque, & veluti pumicosum tenerum, simile ei, quam cellulosa appellant anatomici, hoc praeparato probatur. Nervea haec ab altera parte cum interna conjungitur, ab altera cum muscosa, ut cellulosa cum cute & musculis, neque aliae cellulosae membranae hic dantur, quas adesse, & musculosam cum nervea, hanc cum interna necesse, voluerunt. Pertinent ad nerveam, quae tota naturae cellulosa est. Nervea, quum concidit, membrana densa est, ut cel-
lulo-

lulosa, quae sub cute, tractando densatur magis; quum diducitur & distrahitur, fit rarior. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 7. pag. 29.

CXVII. Nervae ejusdem, ac CXVI., portio minor.

CXVIII. Nervea sola, intestino a mesenterio abscisso, impletis arteriis, ut CXVI. Ex eodem homine.

CXIX. Intestini ilium hominis adulti portio inversa & inflata, ut nervea versa fit in cellulosa; Arteriae penitus impletae sunt.

CXX. CXXI. CXXII. Similes portiones, ac CXIX. Ex alio.

CXXIII. Portio principii intestini ilium hominis adulti inversa, inflata, ut nervea versa fit in cellulosa. Tunicae villosae pars magna detracta, ut nervea in cellulosa versa conspiciatur. Infra, praeter villosam separatam a nervosa, etiam communis separata, apparetque tum nervea, in cellulosa mutata, tum cellulosa externa, pingue continens, vacua, inflata, ficcata. Arteriae impletae sunt. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 4. fig. 2.

CXXIV. Portio extremi ilium cum principio crassi & appendicula vermiformi infantis nuper nati. Arteriae leviter impletae.

CXXV. Hominis adulti extremum intestinum crassum, cum extremo ilium & appendicula vermiformi, inflata. Colon e regione extremi ilium apertum, ut valvula coli appareat cum habenis suis. Valvulae coli valva superior, quae hic inferior, aliquantum diminuta, quia extrinsecus ilium extremum aliquantum separatum a crasso.

CXXVI. Similis portio, ac CXXV., ex adulto alio. Sed valva inferior latior apparet, quoniam ilium extremum ad angulum acutiorem adscendit, citiusque se cum crasso conjungit per cellulosa.

CXXVII. Hominis adulti extremum crassum intestinum cum extremo tenui, & appendicula vermiformi.

CXXVIII. Similis portio, ac CXXVII. Ex adulto alio, sed colon integrum. Extrinsecus, ubi intus valvula coli, adhaesio ilium ad crassum per cellulosa separata, communisque tunica musculosa valvae utriusque dissecta media, tota valvula coli deleta, ut vestigium non superfit, sed ilium extremum pandat se in crassum. Conf. Annot. Acad. Lib. 3. cap. 2. pag. 20. Lib. 4. cap. 14. pag. 70. Lib. 5. cap. 1. pag. 18. 30. 38. 44. 45. cap. 2. pag. 127. Lib. 6. cap. 11. pag. 125.

CXXIX. Intestini coli hominis adulti pars inversa, inflata nervea. Arteriae impletae sunt.

CXXX. Similis portio minor, ac CXXIX. Ex eodem.

CXXXI. Pars intestinorum tenuium infantis nuper nati, cum mesenterio. Arteriae impletae sunt, ut liquor per venas redierit. Apparet, quomodo venae arterias comitantur in mesenterio, intestinisque. Intestina tota rubent, penitus impletis vasis. Intestini tenuis portio dilatior est, sensim ex tenui dilatior, sensimque rursus contractior.

CXXXII. Ejusdem infantis, ac CXXXI. intestina crassa cum mesocolo, composita in positum maxime naturalem. Arteriae penitus impletae sunt, ut per venas liquor redierit; & caetera ut in CXXXI.

CXXXIII.

CXXXIII. Portio intestini ilium infantis nuper nati, cum mesenterii portione, arteriis impletis. Apparent arteriae annuli per mesenterium, ramique inde ad intestinum pertinentes, perque illud decurrentes; praeterea adsunt glandulae mesenterii.

CXXXIV. Pars magna mesenterii hominis adulti. Impletae venae; minores tales in mesenterio adsunt, & in glandulis ejus. Macilenti est, deleta etiam omni pingui.

CXXXV. Portio mesenterii, cui adhaeret portio intestini. Vasa lactea impleta sunt mercurio.

CXXXVI. Portio magna mesenterii hominis adulti, pingue continens, in quo vasa majora. Venae impletae sunt.

CXXXVII. Infantis nuper nati jecur impletum, in quo cernuntur finus, incisurae.

CXXXVIII. Vesiculae felle hominis adulti ea portio, quae hepati inhaeret. Vena portarum per hepar impleta est. Rami venae portarum pertinent ad eam, ex hepate venientes.

CXXXIX. Vesicula felle hominis adulti cum ductu cystico, hepatico, & choledoch.

CXL. CXLI. Similes, ac CXXXIX.

CXLII. Hominis adulti duodenum cum meatu pancreatico, & choledoch, distantibus inter se, ubi intestina inferuntur. Ut distenditur intestinum, distant inter se magis; ut contrahitur, distant minus.

CXLIII. Hominis adulti pelvis cum ramis suis & principio ureteris. Pelvis oblonga est.

CXLIV. Vesica infantis nuper nati, arteriis leviter impletis. Arteria umbilicalis ramos vesicae dat, cum arteriis vesicae communicantes.

CXLV. Vesica, ut CXLIV. Sed arteriis penitus impletis, ut per nonnullas venas liquor redierit, impletae & ipsae, sed albicantiores. Arteriae umbilicalis praetereuntis truncus servatus unus, qui ramos vesicae dat, ut in CXLV.

CXLVI. Hominis adulti vesica cum ureteribus. Ureter alter integer est, ac pelvi renis, ramisque ejus incipit.

CXLVII. Vesica hominis adulti cum ureteribus inflata. In ea urachus pervius Annot. Acad. Lib. I. tab. 3. fig. 4. Inflata vesica inflabatur per latos digitos tres, manifesto intus in vesica ostio; nullum aderat vesicae vitium, aut itineris unnae.

Olfactus.

CXLVIII. Os cribriforme hominis junioris. Simile cum vomere. Ossis cavernosi partes duae. Cribriformis interstitium. Ossa unguis sex. Ossa spongiosa inferiora septem. Os maxillare superius sinistrum cum cohaerente osse palati. Os maxillare superius dextrum cum jugali. Os maxillare superius dextrum cum separato osse palati. Os palati sinistrum. Sinus sphaenoidalis in tota basi multiformis unus, magnus; cujus ostium dextrum adest: sinistrum extrinsecus apparet dextro minus, ex interiore parte concretum. Ossis multiformis partes duae, in quibus interstitium in sinu basis, sinusque supra processus pterygoideos.

CXLIX.

CXLIX. Pars dimidia capitis ossei infantis, in qua praecipue interstitium narium, infra constans ex vomere osseo, & supra ex cartilagine una, quae est interstitium cribriformis, & pars, in molli naso cartilaginea manens.

CL. Hominis adulti cranium, dissectum fere medium per longitudinem. In eo, praeter alia, pars ossea interstitii narium, sinus sphaenoïdalis & frontalis, eorumque interstitium. Albin. Tab. ossium. 3. fig. 3.

CLI. Simile, ac CL. Sed remoto interstitio narium, ut latus narium cernatur. Albin. Tab. ossium 4. fig. 1.

CLII. Simile, ac CL. Sed remoto etiam osse cavernoso, & spongioso inferiore, ut latus narium appareat, constans ex osse plano, unguis, palati, maxillari superiore. Albin. Tab. ossium 4. fig. 2.

CLIII. Portio cranii similis, ac CL. Ut appareat ossea pars interstitii narium, & exitus sinus sphaenoïdalis dextri.

CLIV. Latus interius narium hominis adulti, cum sinu multiformis. Latus interius narium vestitum est cute sua, per arterias penitus impleta. Cutis palati cum cute fundi narium per foramen incisivum conjungitur.

CLV. Pars major interstitii narium hominis adulti, constans ex vomere, interstitio cribriformis, cum crista galli & cartilagine anteriore. Ab altera parte cutis narium, cum arteriis penitus impletis, quarum aliae a posteriore parte veniunt; aliae, eaeque minores, per foramina cribriformis descendunt. In parte anteriore cutis illius pori quam plurimi, confertique, ubi vibrissae inhaeserant.

CLVI. Os spongiosum superius hominis adulti. Intus vestitum est cute narium tenui, cum arteriis impletis.

CLVII. Os spongiosum inferius hominis adulti, cum vestiente cute narium, impletis arteriis.

Auditus.

CLVIII. Auricula hominis adulti, impletis arteriis.

CLIX. CLX. CLXI. Similes, ac CLVIII.

CLXII. Hominis adulti cartilago auriculae. Cernuntur in ea ab exteriori helix, anthelix, crura ejus duo, antitragus, tragus, principium pori acustici, cavitas innominata, scapha, ejus dorsum, concha, ejus dorsum & processus acutus, rima helicis, rima principii pori acustici; scissura inter principium anthelicis & concham: ab interiore, dorsum cavitatis innominatae, anthelicis, ejus crurum, scaphae, conchae, principii pori acustici, scissura inter principium anthelicis & concham. Annot. Acad. Lib. 6. tab. 4. fig. 1. 2.

CLXIII. Os temporis embryonis maturioris cum membrana tympani.

CLXIV. Infantis nuper nati os squamosum cum annulo ac membrana tympani, & malleo. Annot. Acad. Lib. 6. tab. 5. fig. 1.

CLXV. Simile, ac CLXIV. Sed adest quoque incus.

CLXVI. Simile, ac CLXIV. Membrana tympani pulchre impleta per arterias.

CLXVII.

CLXVII. Embryonis junioris simile, ac CLXVI.

CLXVIII. Embryonis nuper nati os petrosum cum annulo & membrana tympani, cujus arteriae impletae. Supra, post membranam tympani, effractum est, ut officula cernantur.

CLXIX. Os temporis infantis junioris. Detracta membrana tympani, officula auditus in situ. Annot. Acad. Lib. 4. tab. 1. fig. 2.

CLXX. Infantis nuper nati os petrosum, a quo detractum squamosum & annulus; relicta membrana tympani & officula in situ.

CLXXI. Embryonis maturioris annulus cum malleo, cujus processus gracillimus infidet finui annuli.

CLXXII. Infantis nuper nati os petrosum, detracto squamoso & annulo. Stapes basi sua infidet fenestrae ovali, facitque vestibuli partem, quod ab altera parte effractum. In tympano tendo musculi stapedii, insertus stapedi. Tympanum praeterea, arteriaque impleta, quae vestigiis fundi tympani inhaeret.

CLXXIII. Infantis nuper nati malleus, incus, stapes, integri.

CLXXIV. Idem, ac CLXXIII. Sed adjectus adulti malleus, qui fine processu gracillimo est.

CLXXV. Nuper natorum, juniorum, infantum, adultorum, mallei, incudes, stapedes, plures.

CLXXVI. Embryonis maturioris pars dimidia basis cranii. In ea tuba Eustachii, chorda tympani, nervus tertii rami quinti paris, ejus ramus longior lingualis, & ab eo ramus retrogatus, qui cum tendine musculi externi mallei intrat fissuram inter os squamosum & annulum, fitque radix prior chordae tympani. Musculi externi mallei venter, tendo.

CLXXVII. Embryonis maturioris os temporis, ejusdem, cujus est CLXXVI. detracta parte priore annuli. In eo tensor membranae tympani, & externus; itemque progrediens nervus, qui a ramo linguali tertii rami quinti paris ortus (conf. CLXXVI.) fit radix prior chordae tympani.

CLXXVIII. Os temporis infantis junioris. Ab altera parte tympanum integrum; ab altera, detricto petroso, labyrinthus in situ. Vestibulum & cochlea effracta.

CLXXIX. Os temporis embryonis maturioris. Osse petroso detricto labyrinthus erutus in situ. Tympanum spectat cochleae vertex, fenestrae duae, & aquaeductus Falloppii, qua per tympanum decurrit. Ab altera parte canalis nervorum acusticorum communis, ad basem cochleae, proximamque partem vestibuli pertinens. Cujus in superiore parte pars, portionem duram recipiens, inque fundo foraminulum, per quod exit; itemque aquaeductus principium dimidiatum, perfectum, superinducta dura matre.

CLXXX. Infantis nuper nati tres canales semicirculares.

CLXXXI. Similes, ac CLXXX. Sed semicircularis unius extremum abscissum est, ut cernantur ostia gemina, quorum alterum unius canalis est, alterum ex confluentibus extremis duorum fit. Ab altera parte gemina altera, interque gemina illa altera & altera pars vestibuli.

CLXXXII.

CLXXXII. Infantis nuper nati cochlea integra.

CLXXXIII. Similis labyrinthus, ac CLXXXIV. Cochlea autem a fenestra rotunda ad finem usque effracta, ut lamina spiralis appareat.

CLXXXIV. Embryonis maturi labyrinthus sinister. Vestibulum a parte capacitatis cerebri effractum. Principium cochleae ab utraque parte effractum, ut appareat septi principium, constans ex parte ossea & membranacea. Scala superior definit ad vestibulum, inferior ad fenestram rotundam.

CLXXXV. Embryonis maturioris os petrosum; in quo effracta scala cochleae, a fenestra rotunda. Cernitur lamina spiralis, septique pars membranacea; foramina secundum radicem laminae, & basis nuclei cochleae. Effractum quoque vestibulum a parte, quae capacitatem cranii spectat; cerniturque exitus vestibuli in scalam cochleae.

CLXXXVI. Infantis nuper nati petrosum; ubi pars illa aquaeductus Falloppii, quae per tympanum decurrit, tota diffracta est.

CLXXXVII. Simile ac CLXXXVI. Sed in aquaeductu vasa impleta.

CLXXXVIII. Infantis nuper nati labyrinthus cum aquaeductu Falloppii, per longitudinem aperta parte, quae per tympanum decurrit. Cochlea hic illic effracta. Vestibulum apertum ab ea parte, quae capacitatem cranii spectat.

CLXXXIX. Hominis adulti os temporis.

CXC. Adulti hominis os temporis. Seta trajecta per fissuram, per quam penetrat tendo externi mallei, & nervus, qui fit radix prior chordae tympani. Meatus auditorius ante detritus, ut cernatur tympanum, inque fundo ejus fenestrae duae. Crustra externa a processu mammillari detracta, ut cellulae ejus appareant.

CXCI. Hominis adulti ossis temporis pars, in qua aquaeductus Falloppii pars, quae per tympanum decurrit, tota aperta.

CXCII. Pars similis ac CXCI. Sed praeterea in aquaeductu vasculum impletum.

Visus.

CXCIII. Pars posterior sclerotices hominis adulti, cum nervo optico, comitantibusque eum arteriis, nervisque ciliaribus, qui penetrant per scleroticam.

Virilia.

CXCIV. Infantis scrotum cum vesica ficcatum. Dartos ficcando cum cute concreta, itemque aperta, ut loculi duo appareant, & septi species; quae fit ex duabus dartos, altera alteri adjacente & adnexa, ficcando versis in speciem septi.

CXCV. Dartos divisa in involucria duo. Scrotum incisum ubi raphe. Sic dartos in involucria duo divisa est, inciso septo scroti. Incisa ab utraque parte cutis cum darto, quae simul sunt exsiccata, sic capacitates dartos duae apparent.

CXCVI. Dartos similis, ac CXCV. Intus membrana cellulosa. Scrotum incisa cute, ubi raphe, integreque divisa dartos in involucria duo. Dartos nuda, ubi altera alteram contingit, ac sic septum efficiunt. Caeterum darto utrique adhaeret cutis exsiccata, inter quam & darton cellulosa multa.

CXCVII.

CXCVII. Dartos cum membrana cellulosa.

CXCVIII. Epididymis, argento vivo, per vas deferens perite at scienter propulso, distenta. Penetravit usque in pulpam testis. Figura datur in Annot. Acad. Lib. 2. tab. 3. fig. 1. Constat ex hoc praeparato, qualis & quam longa, quamque angusta & flexuosa, superanda femini via per epididymidem, antequam ad vas deferens perveniat.

CXCIX. Vesicula seminalis viri, cum extremo deferente, inflata.

CC. Similis, ac CXCIX. Dissecta per longitudinem, ut cellulae appareant.

CCI. Penis viri adulti, per corpora cavernosa impletus. Impletus quoque per arterias, ut per venas liquor redierit. Inflata praeterea cellulosa, quae sub cute est, in pene & glande. De corpore detracta portio cutis, ut appareat cellulosa multa. De glande detracta portio cutis tenuis, ut cellulosa parca appareat. Impleta vasa decurrunt per cellulosam. In ea vena azyga cum ramis suis. Supra in angulo corporum majorum arteria impleta una. In membrana corporum cavernosorum vasa impleta. Vasa plurima, minutaque, ubi praeputium glandem circumcirca contingit. Praeputium retractum.

CCII. Pars inferior penis ejusdem, qui CCI, constans e corporibus impletis. Ubi bulbus urethrae.

CCIII. Penis viri inflatus per corpora cavernosa, perque cellulosam, quae sub cute est. Dein dissectus per longitudinem, secundum septum, quod e corporibus majoribus fit. Apparet corporum folliculus membraneus, & quae implent. Corpora majora obtuso mucrone pertinent in glandem. Cellulosa externa plurima, ubi praeputium; in glande parca.

CCIV. Ejusdem penis, ac CCIII., pars dimidia altera.

CCV. Penis humanus minor, similis illi, qui CCIII. Sed in eo praecipue apparet cellulosa sub cute multa, praecipue ad praeputium.

CCVI. Penis viri per transversum secti tomus. Inflata corpora cavernosa, urethra, arteria & vena, cellulosa sub cute. Corpora majora, qua adjacet alterum alteri, septum efficiunt. In angulo eorum inferiore urethra, in superiore arteriae; supra quas vena.

CCVII. Penis virilis pars extrema, ubi glans; inflatis corporibus cavernosis. Retro abscissus tomus; caeterum per longitudinem ab utraque parte urethrae fissus; & in summa glande detracta cutis ad cavernulas usque.

Secundae.

CCVIII. Hominis funiculus umbilici cum parte chorii & amnios. Funiculi vena impleta liquore fusco, arteriae rubro. In chorio ramos spargunt. Albin. Tab. uteri mulieris gravidae p.-u. Ab exteriori parte funiculi amnios abscedit.

Offa.

CCIX. Sceletus infantis nuper nati; & aliorum juniorum & adultiorum partes. Caput deficit.

CCX.

CCX. Sceletus infantis. Caput deest. Additamenta magnam partem adhuc cartilaginea.

CCXI. Embryonis junioris, quam CCXXXVIII., ossa verticis, frontis, occipitis quatuor, squamosa, annulus unus, petrosorum portiones osseae, multiformis partes quatuor, processus laterales & tenues, basis particulae osseae, ossa palati, jugalia, maxillaria superiora, vomer, nasi unum, maxillae partes duae, malleus unus. Praeterea trunci quaecunque ossea sunt; femora, tibiae, fibulae, humeri, ulnae, radii, scapulae, claviculae, ossa ilium, costae, vertebrarum corpora & partes laterales, ossa metatarsi, metacarpi, & quorundam digitorum.

CCXII. Sceletus puellae quindecim circiter annorum, ubi epiphysees majores, & nonnullae minores nondum continuatae ossibus suis. Deficiunt aliqua.

CCXIII. Hominis adulti sceletus, factus putrefactione in aqua.

CCXIV. Hominis adulti sceletus, decoctus aqua.

CCXV. Sceletus hominis adulti, qui inservit tabulis tribus Sceleti tabulisque ossium ducendis.

CCXVI. Ossa multa hominis, qui ad plenum incrementum staturae pervenerat, sed epiphysees multae adhuc solutae, aut solvendae.

CCXVII. Ossa hominis similia CCXVI.

CCXVIII. Cranium cum maxilla infantis adulti. Dentes primi fere ceciderunt; secundi aliquot adsunt.

CCXIX. Simile integrum infantis, ac CCXVIII. Fons pulsabilis magnus est.

CCXX. Infantis adultioris caput osseum. Dentes priores ceciderunt; secundarii multi adsunt.

CCXXI. Infantis junioris cranium. Fontis pulsabilis parum superest. Dentes priores absunt, & maxillares secundi; secundarii adsunt.

CCXXII. Ossa soluta capitis ossei embryonis nondum maturi. Ossa petrosa defunt, quae inservierunt ad instrumentum auditus eruendum.

CCXXIII. Similia ossa, ac CCXXII., quae inservierunt ad icones ossium capitis. Icon. ossium Foetus. Tab. 1.—6. fig. 1.—45. Adsunt petrosa.

CCXXIV. Ossa soluta capitis ossei infantis junioris.

CCXXV. Embryonum maturorum, & infantum haud diu natorum, maxillae inferioris partes duae, unaque adultioris, ossa maxillaria superiora sex, ossa palati septem, ossa jugalia sex, processus laterales multiformis quinque, basis multiformis cum processibus tenuibus una, vomeres quatuor, petrosa duo.

CCXXVI. Nuper nati embryonis ossa verticis, frontis, squamosum, occipitis partes quatuor.

CCXXVII. Embryonis nuper nati ossa maxillaria superiora, palati, jugalia, nasi, spongiosa inferiora, unguis, cribriformis duae partes, vomer.

CCXXVIII. Embryonis nondum maturi ossa maxillaria superiora, palati, jugalia, nasi, spongiosa inferiora, unguis unum, vomer, cribriformis duae partes, processus laterales multiformis, maxillae inferioris partes duae.

CCXXIX.

CCXXIX. Embryonis junioris , quam proxime praecedentis , ossa verticis , frontis , occipitis quatuor , maxillaria superiora , palati , jugalia , unguis , nasi unum , annulus unus , una pars cribriformis , tres partes multiformis praeter processus laterales , maxillae partes duae.

CCXXX. Embryonis junioris , quam proxime praecedentis , ossa verticis , frontis , occipitis quatuor , squamosa , petrosa , multiformis partes quinque , maxillaria superiora , palati , jugalia , spongiosa inferiora , maxillae partes duae.

CCXXXI. Embryonis junioris , quam proxime praecedentis , ossa verticis , frontis , occipitis quatuor , maxillaria superiora , palati , jugalia , nasi , vomer , petrosa , squamosa , annulus unus , multiformis partes quinque , maxillae partes duae.

CCXXXII. Aetatis fere ejusdem , ac CCXXXI. , os verticis , os frontis unum , occipitis pars superior , ejusdem lateralis una , unum maxillare superius , unum palati , jugalia duo , squamosa duo , maxillae partes duae.

CCXXXIII. Embryonis junioris , quam proxime praecedentis , frontis duo , squamosa , maxillae pars una , pars ossis verticis unius.

CCXXXIV. Junioris embryonis , quam proxime praecedentis , ossa verticis , frontis , occipitis pars superior , multiformis partes laterales duae , ossa maxillaria superiora , ex multis partibus constantia , jugalia , vomer , squamosa , annulus unus , ossa palati , nasi , unguis , maxillae partes duae.

CCXXXV. Os verticis embryonis nuper nati. Ossa verticis duo embryonis paulo junioris. Os verticis multo junioris. Aliud multo praecedente junioris.

CCXXXVI. Infantum juniorum ossa temporum sex.

CCXXXVII. Infantis nuper nati os squamosum cum annulo. Embryonis nuper nati & aliquantum adultiorum ossa squamosa cum annulo. In embryone annulus separatus. In adultiore altero separandus ; in altero extremo suo priore , eoque crassiore , confertur cum squamoso. Dein confertur extremo utroque , ut CCXXXIX. , confertur etiam corpore suo cum petroso , ut CCXXXIX. ; simulque latefcit extrorsum , ut fiat meatus auditorius osseus. Vide CCXXXIX. CLXXXIX. Humani annuli quinque variae aetatis.

CCXXXVIII. Embryonis junioris , quam CCXXXI. os verticis , frontis duo , occipitis pars superior.

CCXXXIX. Ossa temporis infantum juniorum.

CCXL. Os maxillare finistrum pueri , cui dentes decidui omnes jam plane eruperunt. Ab interiore conspiciuntur dentes decidui ; incisores duo , caninus , maxillaris seu molaris primus & secundus. Praesepiolis maxillarium effractis , conspiciuntur radices eorum , utriusque autem non nisi interior. Dentes novi , imperfecti , incisores duo , caninus , maxillaris primus , supra deciduos , suis in cavernulis inclusi sunt , hunc in finem effractis. Cavernulae incisorum plenius sunt effractae , una cum foramine , in quod ad maxillae marginem desinunt. Excussus est molaris secundus , cujus cavernula vacua cernitur. Molaris tertius , qui non deciduus , cavernulae suae , quae effracta est , inclusus haeret. Cernitur pars etiam cavernulae molaris quarti ,

quarti, qui non deciduus. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 1. tab. 1. fig. 3. Constat ergo, novos dentes non ex radice relicta lacteorum seu primorum produci, sed, praesentibus his, etiam jam adesse, suisque distinctis cavernulis includi.

CCXLI. Pars dextra maxillae infantis, ubi impleta arteria per fundum alveolorum pertinens.

CCXLII. Hominis adulti caput osseum. Cranium apertum est. Videtur feminae esse.

CCXLIII. Feminae cranium integrum. Adest membrana tympani.

CCXLIV. Simile cranium feminae, ac CCXLIII.

CCXLV. Simile feminae junioris, ac CCXLIII. Arteriae carotides impletae.

CCXLVI. Hominis adulti pars inferior cranii. Feminae est semiedentulae. Dentes super sunt tantummodo duo.

CCXLVII. CCXLVIII. CCXLIX. CCL. CCLI. Hominum adultorum capita ossea aperta.

CCLII. Hominis adulti caput osseum.

CCLIII. Simile ac CCLII.

CCLIV. Hominis adulti caput osseum, ossibus solutis, ut componi possint.

CCLV. Pars cranii hominis adulti. Sutura sagittalis deleta. In sinistra parte absissa ab osse occipitis per suturam portio. Conf. Lib. de sceleto cap. 24. art. 4.

CCLVI. Maxilla inferior nuper nati embryonis, in qua dentes.

CCLVII. Maxilla infantis, aliquamdiu nati; ubi gingiva alveolis dentibusque superinducta, sed incisores primi medii lactei jam eruperunt.

CCLVIII. Maxilla infantis provectoris cum dentibus.

CCLIX. Maxilla infantis provectoris, ubi dentes lactei & secundarii. Apparent dentes decidui, incisores, canini, molares, primi, secundi. Praesepiola caninorum & molarium incisa, aperta, ut radices eorum appareant; caninis simplex, molaribus gemina. Cernuntur dentes novi, imperfecti, incisores, canini, maxillares primi, secundi. Ad sunt dentes molares immutabiles, tertii, quarti, inclusi in cavernulis suis, quae effractae. Conspiciuntur foramina, in qua desinunt cavernulae incisorum. Annot. Acad. Lib. 2. cap. 1. tab. 1. fig. 1.

CCLX. Maxilla hominis adulti, robusti, alveolis perfectis.

CCLXI. Maxilla edentulae, deletis alveolis.

CCLXII. Maxilla adulti hominis fracta per transversum in partes tres, ut canalis cernatur subter dentes decurrens, & ad foramen a latere menti desinens.

CCLXIII. Dentes infantum, impleta materie molli interiore, & exsiccata, in qua vasa.

CCLXIV. Infantis maxillae superioris incisores medii, lactei, perfectiores.

CCLXV. Infantis maxillae superioris incisores lactei, puta, secundi, parvi & minor.

CCLXVI. Hominis maxillae superioris lactei primi molares.

CCLXVII. Hominis maxillae superioris, molares lactei, primi, perfectiores, perfecti.

CCLXVIII.

- CCLXVIII. Hominis maxillae superioris molares lactei secundi, parvi, deficiente angulo.
- CCLXIX. Hominis maxillae superioris molares lactei secundi, parvi, & major.
- CCLXX. Hominis maxillae inferioris, cujus etiam subsequentes sunt, incisores lactei, medii, parvuli.
- CCLXXI. Incisores lactei, medii, proVectiores.
- CCLXXII. Incisores lactei laterales, parvuli.
- CCLXXIII. Similes, proVectiores.
- CCLXXIV. Similes perfecti.
- CCLXXV. Molares lactei primi, parvuli, & major.
- CCLXXVI. Molares lactei secundi, parvi, deficientes.
- CCLXXVII. Similes parvi.
- CCLXXVIII. Similes perfectiores.
- CCLXXIX. Lactei canini, fere perfecti.
- CCLXXX. Canini lactei, minus perfecti.
- CCLXXXI. Molarium lacteorum anguli.
- CCLXXXII. Lactei incisores medii maxillae superioris, & laterales inferioris, & canini fissi.
- CCLXXXIII. Incisores, canini, molares novi, nondum perfecti, alii autem magis, alii minus.
- CCLXXXIV. Dentes, qui inservierunt parandis iconibus, quibus ortus & incrementum dentium demonstratur. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 2. Conf. ejusdem libri cap. 1. 2. 3.
- CCLXXXV. Incisor deciduus in infera parte sinister secundus, qui, quum novus jam succrevisset, non multum vacillabat. Radix a posteriore parte fere usque ad locum, cui gingiva adhaeret, veluti derosa; a priore pene integra, solo mucrone arroso. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 1. fig. 11. — Similis dens dexter secundus, qui, novo jam plane nato, non vacillabat. Radix integra, nisi quod ab illo latere, quo incisorem primum spectaverat, aliquantum arrosa fit, neque ad cavum suum usque. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 1. fig. 12.
- CCLXXXVI. Dentes lactei, qui ceciderunt. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 1. fig. 13. — 25.
- CCLXXXVII. Hominis junioris dentes varii.
- CCLXXXVIII. Adulti hominis dentes varii.
- CCLXXXIX. Dentes lactei infantis, qui ceciderunt.
- CCXC. Adulti hominis dentes incisores, superiores, & inferiores.
- CCXCI. Adulti hominis dentes molares ex omni parte postremi.
- CCXCII. Adulti hominis dentes molares notabiliores.
- CCXCIII. CCXCIV. Incisores dextri, eique novi, alveolis una comprehensi.
- CCXCV. Incisor novus parvulus sinister, in alveolo cum lacteo contentus.
- CCXCVI.

- CCXCVI. Adulti dentes molares primi duo ex omni parte.
 CCXCVII. Dentes adulti canini, superiores & inferiores.
 CCXVIII. Dentes adultorum fissi.
 CCXCIX. Cartilago thyreoidea & cricoidea hominis adulti.
 CCC. Offa hyoidis quatuordecim, & variorum hominum adultorum. Uni cornua minora longiora sunt; & adsunt officula in ligamentis, quibus extrema cornua majora ad processus superiores cartilaginis thyreoideae alligantur. Uni cornua minora breviora, ut solent. Aliis cornu majus utrumque cum basi conferbuit; aliis alterutrum, aliis utrumque separatum. Adsunt corpora & cornua majora variorum, quae non conveniunt inter se. Adest unius cornu minus graniforme.
 CCCI. Atlantes juniorum. Icon. ossium foetus tab. 8. fig. 55. pag. 67.
 CCCII. Atlantes quatuor hominis adulti.
 CCCIII. Epistrophaei juniorum. Icon. ossium foetus tab. 7. pag. 56.
 CCCIV. Vertebrae juniorum. Icon. ossium foetus tab. 7. pag. 53.
 CCCV. Vertebrae colli summae duae, hominis adulti. Sexies.
 CCCVI. Colli vertebrae septem hominis adulti.
 CCCVII. Adulti hominis vertebrae lumborum quinque.
 CCCVIII. Os sacrum hominis adulti, ubi corpora vertebrarum adhuc plane separata, & plerique processus obliqui.
 CCCIX. Os sacrum hominis adulti, ubi coccyx cum eo conjunctus, & praeterea officula coccygis inter se, ut ex sacro coccygeque os sit unum. Annot. Acad. Lib. 4. cap. 11. tab. 7. fig. 4. 5.
 CCCX. Coccyx hominis adulti. Tria officula inferiora conferbuerunt.
 CCCXI. Thorax osseus, praeter sternum, hominis adulti. Offa ligamentis suis siccatis cohaerent. Positus naturali similis.
 CCCXII. Officula sterni embryonum & infantum. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 64. pag. 75. Uni cohaerent costae aliquot.
 CCCXIII. Sternum adultioris. Icon. ossium foetus pag. 93. §. 11.
 CCCXIV. Sternum hominis adultioris, constans ex ossibus duobus; primo inter costas primas & secundas, altero inter secundas & septimas. Icon. ossium foetus pag. 94. §. 1.
 CCCXV. Simile, ac CCCXIV. Sed os secundum, ubi cartilagines costarum quartarum pertinent, a priore parte separatum a proximo superiore.
 CCCXVI. Sternum senis, ubi officula omnia continuata inter se.
 CCCXVII. Aliud simile, ac CCCXIII. Sed adultioris.
 CCCXVIII. Offa coxarum infantum. Icon. ossium foetus tab. 9. fig. 67. pag. 97.
 CCCXIX. Feminae adultae coxarum ossa duo, scapulae duae, sacrum, vertebrae colli superiores sex, claviculae duae, sternum, costae quatuor & viginti.
 CCCXX. Offa pubis viri, quae soluta; feminae, quae cohaerent.
 CCCXXI. Hominis adulti tarsus, metatarsus, digiti.
 CCCXXII. Hominis adulti ossa tarfi utriusque pedis.

- CCCXXIII. Adulti tarfi ossa.
 CCCXXIV. Digiti pedis hominis adulti.
 CCCXXV. Sefamoidea pedis, manusque hominis adulti.
 CCCXXVI. Adulti ossa duo pollicis pedis cum sefamoideis adnexis.
 CCCXXVII. Scapula junioris. Icon. offium foetus pag. 127.
 CCCXXVIII. Embryonis nuper nati manus & pes, constantes ex ossibus metacarpi, metatarfi, & digitorum.
 CCCXXIX. Hominis adulti digiti, metacarpus, carpus, extremaque ulna & radius.
 CCCXXX. CCCXXXI. CCCXXXII. Hominis adulti carpus, metacarpus, digiti.
 CCCXXXIII. CCCXXXIV. CCCXXXV. Hominis adulti carpus & metacarpus.
 CCCXXXVI. Adulti metacarpus & digiti, epiphyfibus solutis.
 CCCXXXVII. Adulti metacarpi manus quatuor cum epiphyfibus inferioribus.
 CCCXXXVIII. Adulti hominis carpus.
 CCCXXXIX. Metacarpus & digiti hominis adulti.
 CCCXL. Hominis adulti digiti manus, pollicisque.
 CCCXLI. Hominis adulti digiti & pollex manus.
 CCCXLII. Sefamoidea manus hominis adulti. Hiftor. mufculorum fig. 1. 2. 3.
 CCCXLIII. Tibia, fibula, radius hominis adulti cum epiphyfibus solutis.
 Crufta externa ex parte detracta, apparet interior. Epiphyfis ulnae inferior.
 CCCXLIV. Embryonum imperfectiorum, perfectiorum, infantum, & adultiorum, aetatis variae, ossa per longitudinem fiffa & diffecta, ut constructio interior appareat.
 CCCXLV. Embryonum humanorum diverforum officula varia.

Praeternaturalia.

- CCCXLVI. Intestini ilium portio cum mesenterio, in quo calculi.
 CCCXLVII. Pars cranii adulti, in qua dentes inter nasum & orbes oculorum, in radicibus processuum, quibus ossa maxillaria ad nasum eminentem pertinent. Longi sunt, crassitudinis insignis, similes maxime caninis, aderant tamen praeterea canini, praeter consuetudinem parvi & breves, suis infixi alveolis, sic ut videantur esse canini novi, qui non eruperint, ut pote ibi loci collocati, ubi sunt novi illi in infantibus, sed fursum directi, a posteriore gibbi, ab anteriore sinuati. Inclusi in dictis processibus, sic ut nulla quidem parte prodierint, ex parte tamen sint conspicui in gena, ubi nonnihil patent cava, quibus continentur, eo quod os extenuatum deficit, & veluti ab erupturo dente absumtum est. Processus, qua parte dentes continent, ob crassitudinem eorum tument, tum extrinsecus sub orbibus oculorum, tum intus in naso. Annot. Acad. Lib. 1. cap. 13. tab. 4. fig. 1.

CCCXLVIII.

CCCXLVIII. Dens in palato, retrorsum vergens. Annot. Acad. Lib. 1. tab. 4. fig. 3.

CCCXLIX. Cartilaginis thyreoideae partes osseae.

CCCL. Hominis adulti vertebrae inferiores duae, quae inter se & cum costa ex parte coaluerunt.

CCCLI. Hominis adulti vertebra dorfi ima cum duabus superioribus lumborum, costaque ima concreta. Corpus imae dorfi sua superiore parte antrorsum inclinatum, sic ima reddita parte priore, ea cum anteriore parte corporis lumborum quartae connatum, ex quo corpus lumborum summae cunei specie compressum, interfertur corporibus illis, spinaque plane curvata, corpore imo dorfi, reliquaque parte ejus antrorsum procedente.

CCCLII. Os sacrum hominis adulti constans ex vertebis sex, ubi superior supernumeraria. Annot. Acad. Lib. 4. tab. 7. fig. 4.

CCCLIII. Costa embryonis, externa parte bifida. Annot. Acad. Lib. 2. tab. 7. fig. 8.

CCCLIV. Hominis adulti costae dextrae mediae quatuor, circa longitudinem suam mediam concreatae inter se, effusa materie ossea; in qua inter superiores duas foramina duo.

CCCLV. Hominis adulti sternum carie exesum.

CCCLVI. Coxae duae hominis adulti cum femore sinistro. Coxa sinistra sana est; dextra morbofa. Femur luxatum fuerat diu, capite sursum retrorsumque promotum. Os coxae exilius totum, quam finistrum. Ichion praesertim depravatum. Acetabulum inter partem priorem & posteriorem imprimis contractum, quasi ovatum, depravatum. Supra illud ichion, proximumque ilium, admodum inaequabilia, in quam partem caput femoris innitebatur. Femur brevius, multoque exilius, quam finistrum. Epiphysis capitis superioris continuata ut adulto. Caput parvum, & qua parte innitebatur, depressum & inaequabile. Annot. Acad. Lib. 5. tab. 2.

CCCLVII. Os femoris hominis adulti fractum, rursusque ferruminatum, fissum per longitudinem usque ad locum ferruminatum. Fissa quoque pars inferior; ubi intus vestigium epiphysis, cujus extus nihil conspicitur, quia annosi est.

CCCLVIII. Femora, tibiae, fibulae, humeri, radii, ulnae, claviculae hominis adulti, spina ventosa affecta.

CCCLIX. Scapula hominis adultioris, cujus processus coracoidei radix cum proxima cervice exesa per paedarthrocacem.

CCCLX. Hominis adulti ulna, radius, imaque pars ossis humeri, ossiculaque inventa juxta articulum humeri cum radio.

CCCLXI. Os ultimum pollicis pedis hominis adulti, in quo exostosis notabilis.

CCCLXII. Calculi vesicae felleae hominis.

CCCLXIII. Calculi reperti in canalibus choledochis vetulae. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 7. fig. 1. 2.

CCCLXIV. Calculus in pelvi renis natus.

CCCLXV.

CCCLXV. Similis, ostendens pelvem, ramosque ejus, ac pelvem in ureterem exeuntem.

CCCLXVI. Calculus renis, inter mingendum excretus.

CCCLXVII. Forma calculi ex gypso confecti, reperti in rene altero; pelvem ramosque ejus refert, cum principio ureteris, sed dilatato. In altero rene reperti calculi minores duo, quorum formae quoque adfunt. Non observaverant symptomata calculo rerum laborantium.

CCCLXVIII. Calculi humani sectione ex vesica hominis vivi exempti, aliique varii. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 7. fig. 3. — 10.

CCCLXIX. Calculus exemptus ex carne cruris hominis podagrici.

Praecipua ex his praeternaturalibus in Sectione IV. & VI. hujus Musei etiam describuntur.

Ex brutis deprompta.

CCCLXX. Vas chyli ferum animalis majoris. Jugularis internae & subclaviae portio infra valvulas determinantes resecta.

CCCLXXI. Vituli nuper nati portio intestini tenuis a mesenterio rescissa, impletis arteriis. Ex arteriis passim exsudavit liquoris rubri pars albicans tenuior, circum vasa rubra concreta.

CCCLXXII. Similis ac CCCLXXI. portio intestini ilium vituli nuper nati. Venae impletae sunt. In parte, quae opposita est illi, ad quam mesenterium adhaeret, lata series corpusculorum rotundorum, quas glandulas vocant.

CCCLXXIII. Lien ovis elotus. Ab altera parte detracta tunica externa, apparent cellulae. Post elotionem leniter impleta arteria, cujus extremi rami, non impleti, manifeste fibras efficiunt, inter quas cellulae contineantur.

CCCLXXIV. Lien similis, ac CCCLXXIII. Sed ab utraque parte membrana exterior detracta. Arteriae truncus leviter impletus. Intra venae truncum, per longitudinem incisum, arteriae impletae truncus eminet, quod per exsiccationem factum est. In trunco venae inflato ostia magna, parva, in cellulas veluti patentia, quae sunt ramorum, eluendo abruptorum. Cellularum fila sunt vasa non impleta. Ipsae cellulae fiunt ex eo, quod pulpa, quae est inter vasa majora, eluendo soluta & excussa est.

CCCLXXV. Latus interius nasi vituli nuper nati cum vestiente cute narium impletis arteriis.

CCCLXXVI. Simile, ac CCCLXXV. sed ovis.

CCCLXXVII. Septum nasi ovis, constans ex vomere & parte cartilaginea, quae ab utraque parte vestita sunt cute interiore narium. Per eamque cutem vasa impleta singulari modo decurrunt. Impletae arteriae.

CCCLXXVIII. Vituli membrana tympani cum malleo a parte tympani.

CCCLXXIX. Balaenae, quae vocantur, ossa auditus duo.

CCCLXXX.

- CCCLXXX. Sceletus canis.
 CCCLXXXI. Sceletus cercopithecii.
 CCCLXXXII. Sceletus psittaci.
 CCCLXXXIII. CCCLXXXIV. Duo capita ossea felis.
 CCCLXXXV. CCCLXXXVI. CCCLXXXVII. CCCLXXXVIII. CCCLXXXIX.
 CCCXC. Sex capita ossea canum.
 CCCXCI. Caput osseum cuniculi.
 CCCXCII. Caput osseum simiae.
 CCCXCIII. Caput osseum arietis. Cornu dextri pars exterior, quae cornea, detrahi potest. Qua detracta, pars ossea interior, de cranio nascens, implens fere dimidiam partem longitudinis cornu, quod inde concretum. Pars interior cornu tota porosa extrinsecus.
 CCCXCIV. Caput osseum castoris.
 CCCXCV. Cornu rhinocerotis.
 CCCXCVI. Dens vituli junioris, impleta materie molli interiore & exsiccata, in qua vasa.
 CCCXCVII. Pili ex barba phocae. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 6. fig. 6.
 CCCXCVIII. Felis modo nata, cum capitibus duobus, in sceletum redacta.
 CCCXCIX. Sceletus felis, ut videtur, sed foetus junioris. Proprie duo feles conjunctis corporibus, capite uno. Spinae duae. Thorax communis unus. Costae priores, ab utriusque spina procedentes, in sternum unum conveniunt, sic & costae posteriores, ab utriusque spina procedentes, conveniunt in sternum alterum; ex quo thorax amplius, communis. Extrema octo, ut in aliis duobus.
 CCCC. Ovum gallinae, quod extremo acutiore exit in canalem sensim angustiores, extremo clausum.

Ab aliis praeparata.

- CCCCI. Portio cuticulae, cujus vasa impleta sunt.
 CCCCII. Portio cutis, ut videtur, elephantis. Cuticula retracta, eminentiarum plena. In cuticulae parte interiore vaginulae aliae juxta alias, quibus inhaerant eminentiae cutis. Ea pars respondet reticulo. Extrinsecus detracta quoque portio cuticulae, in qua vaginulae similes, sed breviores & ampliores. Est a Rauio.
 CCCCIII. Mumiae pes dexter ex Aegypto.
 CCCCIV. Portio cordis hominis adulti, impletis arteriis. a Ruifchio.
 CCCCIV. Similis Ruifchii, ac LXXIX.
 CCCCVI. Portio intestini a Ruifchio impleta, & vernice obducta.
 CCCCVII. Portio intestini cum portione mesenterii, vasis nonnullis mercurio impletis. Nuckii ut videtur.
 CCCCVIII. Portio intestini, cujus vasa lactea impleta mercurio. A Nuckio, aut Swammerdamio, ut videtur.
 CCCCIX.

90 SUPELLEX ANATOMICA ALBINIANA.

CCCCIX. Lingua, cujus arteriae, quae subtus decurrunt, impletae mercurio.
Videtur a Nuckio.

CCCCX. Portio membranae internae uteri impletae.

CCCCXI. Sceletus hominis adulti. a Rauio.

CCCCXII. Hominis adulti sceletus. a Rauio.

CCCCXIII. Caput osseum Tartari ex Casan.

CCCCXIV. Caput Ruffi.

CCCCXV. Caput Kalmukki.

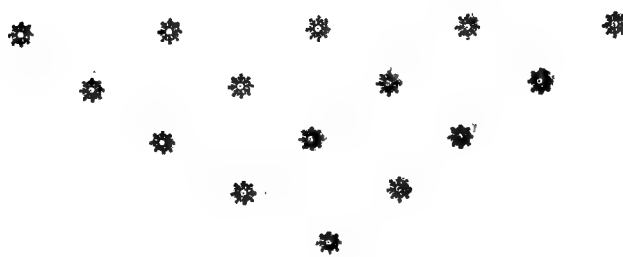
CCCCXVI. Caput Sueci. Tria capita CCCCCXIII. CCCCCXIV. CCCCCXVI.
a profligatis abscissa post praelium juxta Wilmanstad inter Russos & Suecos, post
Petropoli purgata, & cum capite Kalmukki CCCCCXV. missa.

Vegetabilia.

CCCCXVII. Sceletus folii arboris.

CCCCXVIII. Sceletus fructus Daturae vulgaris. Annot. Acad. Lib. 3. tab. 3.

fig. 2. 3.

III

S U P E L L E X
A N A T O M I C A
D O E V E R E N I A N A.

S U P E L L E X
A N A T O M I C A
D O E V E R E N I A N A.

M E M O R I A
V I R I C L A R I S S I M I
GUALTHERI VAN DOEVEREN.

Forum, qui nostris in Athenis Anatomen tradiderunt, & Theatro Anatomico praefuerunt, vitas atque merita, in Introductione hujus Operis, breviter descripsi. Hos inter memorandus non fuit Clarissimus Doeverenus, quippe qui, olim in Academia Groningana Medicinae, Anatomes, Chirurgiae, & Artis obstetriciae, dein Medicinae Practicae Professor, in hanc vocatus est, ut praxin clinicam traderet. Quum vero ejus Supellectilem Anatomicam, non uno nomine notabilem, coemerrint Illustrissimi Academiae Curatores, ejus descriptioni, huic loco inferendae, vitam viri, de re medica optime meriti, praemittere, non inutile judicavi.

GUALTHERUS VAN DOEVEREN natus est die 16. Mensis Novembris anni 1730. Philippinae, qui locus est Flandriae Belgicae, natura & opere munitus. Patrem habuit Antonium, qui publica autoritate aggeribus, aliisque operibus, quae a vi aquae marinae, Schaldisque fluvii Flandriam Belgicam defendunt, inspicendis, curandisque, Directoris titulo, erat praefectus, suamque industriam in obeundo difficili hoc munere luculenter probavit; Matrem honestissimam feminam Petronellam de Haas.

In puero facile se prodebant vividum ingenium , prompta intelligendi vis , acre pro aetate iudicium , & ad doctrinas combibendas ardor. Quum itaque studiorum prima tyrocinia Goesae in Zelandia posuisset , medio anno 1747. se ad Academiam Lugduno-Batavam contulit , sese doctrinis & artibus medicis totum dicaturus. Musarum hoc sacrarium tum ornabant & illustrabant insignes Medici Bernardus Siegfriedus Albinus , Adrianus van Royen , Hieronymus David Gaubius , Fredericus Winter , & Fredericus Bernardus Albinus , item Philosophus celeberrimus Petrus van Musschenbroek. Hos omnes non tantum praeceptores , sed & fautores eximios habuit , eorumque institutionibus summa diligentia & nunquam remissa cura usus fuit. Ab his igitur viris eximiis , Mathesin , Physicam , Anatomiam , Chirurgiam , reliquasque omnes artis salutaris partes edoctus , quinquennio Leidae peracto , in candidatorum medicinae numerum adscriptus fuit. Nec tamen Doctoris gradum ante ambiit , quam etiam exterorum eruditorum luminibus suam auxisset , ornassetque cognitionem. Quo consilio anno 1752. Lutetiam Parisiorum se contulit. In hac urbe non tantum cum viris celeberrimis , Reaumurio , Jussieo , ac Nolletto , notitiam contraxit , sed etiam clariores medicos , Astrucium , Ferreinum , Petitum , aliosque assidue frequentavit. Ad chirurgicam artem tamen maxime se illic applicuit , & expertissimorum virorum Morand , de la Faye , Guarengot , Louis & Andouille praecepta , frequentissima in Nosocomiis praxi confirmata , cognoscenda aestimavit. Praecipuam vero curam in id intendit , ut artem obstetriciam penitus addisceret ; quo in genere Viros Clar. Puzos & Levret praeceptores elegit , quorum non solum quotidiana institutione , sed & ipsius Levreti manuductione ac praxi continua , intelligentiam acquisitam firmavit.

In Patriam redux , doctrinae copia locupletatus , Lugduni-Batavorum die 19. Octobris anni 1753. , conscripta a se , & publice defensa Dissertatione *de vermibus intestinalibus hominum* , additis thesibus obstetriciis & chirurgicis , gradum Doctoris medicinae cum omnium applausu consecutus est ; quae dissertatio se peritis tantopere probavit , ut ab exteris studiose sit conquisita , & in linguas , Gallicam & Germanicam , conversa. Crescebat jam ita Doevereni fama , ut proceribus egregius juvenis , a viris callentissimis , commendaretur. Quum itaque Cathedra medica , demortuo Jacobo Henrico Croeser , Viro Clarissimo , in Academia Groningana vacaret , sub auspiciis Serenissimae Principis Regiae ANNAE , quae tum tutorio Filii minorennis nomine ad Reipublicae Belgicae gubernacula sedebat , ab amplissimis illius Academiae Curatoribus die 18. Martii 1754. ad Professionem Medicinae , Anatomiae , Chirurgiae & Artis obstetriciae ordinariam est vocatus , una cum Tiberio Lambergen , V. Cl. , cui Medicinae , Botanices , Chemiae & Praxeos docendae partes sunt demandatae. Hoc munus gravissimum , praesertim si juvenilem , nondum viginti quatuor annorum , aetatem spectes , alacris tamen suscepit , habita die 11. Junii ejusdem anni Oratione aditiali *de imprudenti ratiocinio ex observationibus & experimentis medicis* ; idque munus cum uberrimo discipulorum fructu , probantibus bonis omnibus , pari diligentia & ingenio , per septendecim annos ornavit ; & ab
anno

anno 1754. usque ad 1763. theoreticas medicinae partes, Anatomicam, Chirurgiam, artem obstetriciam docuit; deinceps vero ab anno 1763. usque ad 1771. mutatis, post mortem Clar. Lambergen, partibus, relicta Anatomia atque Chirurgia, praxin tradidit Clinicam, Chemiam, Physiologiam, Pathologiam, atque artem obstetriciam, simul praxin medicam felicissime exercens. Bis hujus Academiae Rector fuit; annumque hunc honorem prima vice posuit die 3. Sept. 1762. publico Sermone, *de erroribus medicorum, sua utilitate non carentibus*. Altero magistratu se abdicavit die 3. Sept. 1770., quum pro concione dixisset, *de sanitatis Groningae praesidiis, ex urbis naturali historia derivandis*. Omnes haec orationes lucem adspiciunt; posterior ex decreto Senatus urbani, qui singularis plane honor est, fuit edita. Hic etenim Nostrum magni aestimabat, ejusque autoritas tantum valuerat apud illos, quibus publica cura fuit demandata, ut suatore ac monitore Doevereno, jam anno 1765. legem sanciverint, ne gravida, septimo graviditatis mense, exorto, emortua, sine previa foetus exsectione, sepeliretur; quum & sana theoria & ipsa etiam experientia comprobaret, vitalem foetum in materno utero tumulum saepe invenire, omisso hoc tentamine artificiali.

Interea majoris moliminis opus, fructum assiduorum laborum, cum doctis communicavit; *Specimen observationum Academicarum, ad monstrorum historiam, anatomicam, pathologiam, & artem obstetriciam praecipue spectantium*; qui liber typis expressus est Groningae & Lugduni-Batavorum anno 1765. in 4° maj. In hoc opere, praeter multa alia, experimenta de irritabilitate ac sentiendi facultate, quae olim, Palladis Leidensis adhuc alumnus, in partibus animalibus, ceperat, novis, iisque repetitis tentaminibus aucta proposuit, iisque non solum aliorum confirmavit inventa, sed & nonnullorum errores correxit, physiologiae, pathologiae, ac praxi applicuit; praesertim in lectionibus, quas postea in nostra Academia habuit de principio vitali, sano, & morbofo, de inflammatione, febriumque theoria principio vitali morbofo superstructa. Per idem fere tempus ipsi ab Illustrissimis Ordinibus delatum est Physici totius Ditionis munus, quod ad Medicinam spectat forensam.

Et si prophylaxis insitiva variolarum, etiam in his regionibus, a viris prudentissimis saepius esset commendata, rarus tamen ejus usus erat, donec anno 1768. Groningae multi, ex omni ordine, homines ad eam in liberis suis adhibendam, certatim consentirent; qua in re plurimi Doevereni consilio & opera utebantur. Hinc nata est Ipsius Epistola, ad me data, *de felici successu insitionis variolarum Groningae institutae*, vernaculo sermone anno 1770. edita, & Bibliothecae meae Vol. VII. pag. 170. seq. inserta. Eam methodum strenue defendit, & mox Lugduni-Batavorum, quo sedem fortunarum transtulerat, felicissime in multis primae conditionis infantibus adhibuit; etiam in Serenissimis Celsissimi Principis Arausionensis, Belgii Gubernatoris Hereditarii, Filia, Filiisque.

Mortuo enim Bernardo Siegfriedo Albino, gravissimum, quod Academiae inflictum erat, vulnus sanare omni studio conati sunt Illustrissimi Academiae Curatores & Nobilissimi Urbis Consules, ac, cathedram vacantem defuncti Fratri, qui adhuc

Ana-

Anatomen & Chirurgiam omnium applausu docuerat, demonstraverat, Frederico Bernardo Albino, conferentes, me vero Hagâ Comitum, ubi Poliatri munere functus eram, in locum Albini Junioris, evocantes, existimarunt, tum demum salutaris artis doctrinae egregie sese consulturos, si, senescente Celeberrimo Adriano van Royen, & vacante adhucdum cathedra, quam occupaverat Vir Clarissimus Fridericus Winter, Virum Celeberrimum eligerent, qui Praxin clinicam traderet, cumque neminem huic provinciae aptiorem judicarent, quam Doeverenum nostrum, eum Viris doctissimis, qui antea Praeceptores ipsius fuerant, collegam adjunxerunt. Sic Medicinae Professionem ordinariam auspicatus est die 6. Maji 1771. solemni Oratione *de recentiorum inventis medicinam hodiernam veteri praeslantiorum red-
dentibus*, quae typis expressa intelligentibus multum placuit. Non tamen consultum duxit publice edere, elegantem caeteroquin sermonem Academicum *de remedio morbo, sive de malis, quae hominibus a remediis, sanandi causa adhibitis, saepe numero accidere solent*, quo se die 8. Februarii 1779. munere Reſtoris Academiae Lugduno-Batavae abdicavit. Quum autem in hac Academia praeter praxin, etiam magis peculiariter illos morbos, qui muliebrem sexum afficiunt, studiosis explicaret, brevem libellum, quo viam ad has exercitationes aperiret, conscripsit: quae *primae lineae de cognoscendis & curandis mulierum morbis*, editae sunt Lugduni-Batavorum 1775. in 8°.

Jam 21. Febr. 1772. a Magistratu Urbano Praefes Collegii Chirurgici, nec non collegii ad res obstetricias constitutus est, quod praesidium tunc temporis sponte deposuerat Clar. Albinus. Doctrinae autem & felicitis praxeos fama Cellissimum Principem Araufionensem, Foederati Belgii Gubernatorem Hereditarium, impulit, ut suam, Regiae uxoris, Serenissimorumque liberorum, sanitatem curandam Doe-
vereno, mortuo Gaubio, committeret, & Virum Clarissimum primum Medicum eligeret, quod honorificum munus ipsi, qui titulus Medici Consiliarii jam gaudebat, a Praepotentibus Foederati Belgii Ordinibus demandatum est die 19. Aprilis 1781.

Eruditae Societates, quae salutarem scientiam, & historiae naturalis peritiam, per Europam promovent, celeberrimum virum, cujus fama in dies latius diffundebatur, Socium sibi adsciverunt. Societas Batava scientiarum Harlemonsis die 16. Aprilis 1766., cujus Actorum Tomum XII. ornavit diatriba vernacula *de veris variolis plus semel aliquando eundem hominem corripientibus*. Academia Caesarea Naturae Curiosorum die 15. Sept. 1766. Societas Batava Philosophiae experimentalis Roterodamensis, die 11. Junii 1771., cujus Actorum primo volumini inseruit vernaculam exercitationem *de nova methodo paracenthesin vesicae instituendi*. Societas Zelanda scientiarum Vlissingensis die 7. Sept. 1773. Societas, ad excolendam agriculturam instituta, Amstelodamensis die 26. Martii 1777. Societas medica Regia Parisiensis die 14. Aug. 1777. Societas artium & scientiarum Provincialis Ultrajectina die 13. Nov. 1779. ac denique Societas medica Edinburgena die 13. Aprilis 1780.

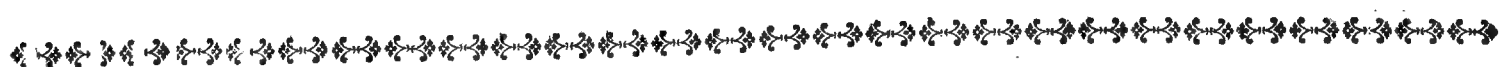
Quum autem impiger & strenuus esset in labore, etiam cum plurimis eruditis com-
mer-

mercium coluit literarium, quo saepius ipsius consilia in difficilioribus praxeos medicae casibus sunt expetita, & promte exhibita. Reliquit autem plurima scripta, per assiduas occupationes affecta magis, quam perfecta: quare quidquam ex illis post mortem edi vetuit, nisi forte excipiantur repetitae *Endorsis* dissertationis de veribus intestinorum, & observationum Academicarum; si quando Filius medicus, Poliater Leidenfis (nam illi soli id permissum est) eos libros ex scriniis paternis emendare, augere, ornare voluerit. Collegerat etiam non ad ostentationem, sed ad usum, magna cum cura, insignem Bibliothecam, nec minus, ut erat Historiae Naturalis amantissimus, egregiam syllogen rerum naturalium, maxime quae ad Regnum Fossile pertinent, quae posterior accurate a Viro Clarissimo, Doevereni collega & amico, Dionysio van de Wynperssen, Philosophiae Doctore & Professore, descripta est, adjutore viro Clar. Sebaldo Justino Brugmans, qui tum hac in Academia Studio Medico & Naturali operam navabat, dein Philosophiam Franequerae docuit, jam vero huic nostrae Academiae ab aliquot annis adscriptus est. Uterque hic thesaurus ad emolumentum filiorum Defuncti orphanorum publica auctione est distractus. Felicius vero actum est de alio gazophylacio, quod Doeverenus reliquit; praeclaram intellige suppellectilem Anatomicam, quam ad suos studiosorumque juvenum usus maximam partem ipse praeparaverat: hunc enim thesaurum, memoriam Clarissimi defuncti honorantes, bono publico integrum comparaverunt, Illustres & Amplissimi Academiae Lugduno-Batavae Curatores, Urbisque Leidenfis Consules, & Theatro Anatomico dicarunt.

Vidimus vitam Viri Clarissimi publicam, superest, ut de privata aliquid addamus. Uxorem duxit medio anno labentis seculi quinquagesimo octavo virginem, omnibus sexus sui dotibus conspicuam, Alettam Everhardinam, Viri Celeberrimi Jacobi Eck, Jurisprudenciae Professoris Groningani meritissimi, filiam, natu minorem; quacum pia & dulcissima uxore, summa animorum concordia, vixit, usque ad medium annum septuagesimum septimum, quo anno flebile Viduo sui desiderium reliquit. Ex hac uxore plures utriusque sexus suscepit liberos, quorum aliqui in tenella aetate diem obierunt. Tres filii supersunt, quorum natu major, Antonius Jacobus, Medicinae Doctore & Poliater Leidenfis, praxin felicissime exercet; minorum alter Cornelius Emilius Juris utriusque Doctore est, alter Johannes Arnoldus in medico studio strenue versatur.

Indolem animique dotes, qui familiaritate Viri Clarissimi usi sunt, laudarunt omnes. Docendi methodum Discipuli, quorum aliqui jam cathedras Academicas ornant, multi Praeceptoris institutionem felici cum successu in praxi medica sequuntur, laudibus ferunt. Praxeos rationem & illi ipsi, & multi alii, ipsius cura sanitati restituti, uno ore celebrant. Corporis habitum & idiosyncrasiam describere inutile. Anno fere 1758. dolores podagricos sentire coepit; quod malum, subinde recurrens, Virum optimum deinceps per omnem vitam misere cruciavit, aliisque morbis obnoxium reddidit. Ultimis anni 1783. mensibus cum valetudine vehementius est luctatus, interim docendi munus & aegrotorum curam pro viribus diligenter obiens.

obiens. Die autem 30. Decembris, postquam & domi & foris apud laborantium morbis lectos sua consilia dedisset, vespera hilarior, quam per aliquot hebdomades fuerat, cum filiis suis coenasset, & prima nocte aliquid somni cepisset, hora fere secunda denuo pectoris anxietate aliisque symptomatibus correptus est, adeo vehementibus, ut malo succubuerit, & immortalem animam Deo reddiderit, hora circiter octava matutina, die ultimo anni 1783., postquam vixisset annos quinquaginta tres, mensem unum, dies sexdecim.

P A R S P R I M A.

Praeparata Anatomica, pbialis in liquore limpido contenta.

Partes generaliores.

Nº. I. **O**ssa varia, scapulae, coxae, claviculae, femur, humeri, ex infante recens nato.

II. Vertebrae decem ejusdem superiores, egregie depuratae, cohaerentes.

III. Os sacrum & coccygis recens nati. Alterius recens nati os sacrum cum coccyge, dempta omni parte ossea, in sceleton cartilagineum mutatum.

IV. Utrumque os Femoris ex infante duorum circiter annorum.

V. Spina dorfi cum sacro & coccyge, integra, optime depurata, ex foetu sex mensium.

VI. Spina dorfi tota, integerrima, rite depurata cum osse sacro & coccyge, ex infante recens nato.

VII. Pelvis ossea cum vertebis lumborum quinque ex infante recens nato.

VIII. Costa sinistra octava vetulae, quae in medio habet articulationem mobilem. Costa haec cum socia sua septima & sexta, nec non cum sexta dextra, in media fere ossea parte ostendit singularem articulationem, quae singulis earum recentibus insignem suppeditabat mobilitatem. Utraque pars ossea earum costarum, denticulis, & sinuositatibus gaudebat, quibus respondebant margines cartilaginis interjectae, eundem ferme in modum, quem in ossum pubis conjunctione videmus, nisi quod denticuli parum longiores & acutiores essent. Cartilago iis interposita, unam circiter lineam crassa, in cava hujus costae parte aliquantum prominet; hanc, simul & costae margines, cartilaginem tangentes, investit capsula membranosa, totum articulum circumdans, sed huic costae non laxe adhaerens, verum periosteo continuata. Conf. Cl. van Doeveren Observat. Acad. Cap. 13. pag. 204. tab. 7. fig. 4.

IX.

IX. Duo ossa sterni ex infantibus recens natis , quorum alterum annexas habet costarum cartilagines.

X. Costa quarta vera dextra cum extremo osseo duplici & cartilagine bifida in principio.

XI. Coxendicis os atque omnia totius artus inferioris sinistri ossa , ejusdem foetus ; ac N. V. , nitide depurata , nisi quatenus ligamentis cohaerent naturalibus.

XII. Musculus deltoides impletus , inque fasciculos musculosos & fibras suas discerptus.

XIII. Brachium infantis integrum , cujus ossa impleta , & musculi praeparati.

XIV. Crus cum pede extremo similiter praeparatum.

XV. Tendo musculi in plurimas fibrillas solutus.

XVI. Portio arteriae aortae humanae , cujus singulae membranae sunt distincte separatae. Adjectum est ejusdem arteriae segmentum , a quo detracta dependet tunica interna.

XVII. Patellae infantis recenter nati cum glandulis Haversianis articuli genu impletis.

Cerebrum , Partes Capitis externae , Sensuum organa.

XVIII. Insignis cerebri portio cum pia matre. Vasa impleta. Rubet inde corticalis substantiae pars.

XIX. Portio cerebri humani cum pia matre , cujus vasa intime impleta , ut totus etiam cortex rubeat. Processus piae matris egregie apparent , ut & tomentosa interna superficies.

XX. Portio cerebelli mulieris provectae aetatis , cujus arteriae optime impletae.

XXI. Portiones piae matris , vasis impletis scatentes.

XXII. Ramus arteriosus insignis piae matris , dissolutus in subtilissima vascula.

XXIII. Haemisphaerium dextrum cerebri infantis anni circiter & dimidii , cujus vasa egregie impleta.

XXIV. Ejusdem infantis totum cerebellum cum medulla oblongata , nervorum originibus , arachnoidea. Vasa impleta sunt.

XXV. Portio piae matris ex eodem infante , dependens ab insigni ramo arterioso.

XXVI. Portio cerebri. Impleta vasa. Adjecta est vipera parva.

XXVII. Dimidia pars haemisphaerii alterius , ejusdem infantis ac XXIII. , cujus vasa pulchre impleta.

XXVIII. Ejusdem haemisphaerii altera portio. In parte inferiore lagenae conspicitur portio cerebri feminae suspensae fatuae , a quo sponte secedebat pia mater.

XXIX. Medulla spinalis , cum involucris suis tribus. Vasa impleta. Conspiciuntur origines nervorum. Ex eodem infante , ac XXIV.

XXX.

XXX. Pars inferior medullae spinalis ex homine adulto, in qua residua pars durae matris, arachnoidea tunica, & habitus caudae equinae optime conspiciuntur.

XXXI. Cauda equina adulti in innumera filamenta nervosa dissoluta.

XXXII. Tota medulla spinalis, expansa dura meninge, egregie conspicua, in qua vasa impleta, nervorum origines, arachnoidea, cauda equina, triginta nervorum paria, aliaque pulcherrime apparent. Ex infante. Portio basis cranii est relicta cum medulla oblongata, & nervis inde prodeuntibus, vasis. &c.

XXXIII. Faciei pars inferior, labiis pulchre impletis, genis optime rubentibus, vitae speciem exhibens.

XXXIV. Nasus cum labio superiore, nec non auricula dextra ex alio infante, itidem impleta.

XXXV. Nasus & labium superius ex alio recens nato, in quo folliculorum oscula smegma album eructant.

XXXVI. Auricula dextra cum portione vicinae cutis, impletionem rubens, ex infante circiter trimestri.

XXXVII. Dextra pars maxillae superioris ex infante unius circiter anni, in qua optime rubet impleta membrana Schneideriana.

XXXVIII. Lingua viri permagna, penitus impleta, & rubra. Conspiciuntur papillae diversae, orificia folliculorum. Adhaeret os hyoides, larynx; principium oesophagi.

XXXIX. Lingua hominis adulti, vasis impletis, papillae turgent. Epiglottis, Tonillae apparent, & transversim sectus larynx.

XL. Lingua infantis sesquiannum nati cum larynge, oesophagi principio, glandulis salivalibus, papillis, orificiis folliculorum, ante epiglottidem conspiciendis.

XLI. Lingua junioris infantis, cujus vasa impleta, cum velo palatino, larynge, glottidis apertura.

XLII. Lingua infantis circiter trimestris, cum larynge, penitus impleta, dependens ex aspera arteria, aperto & expanso pharynge.

XLIII. Lingua, impletionem rubens, cum larynge, pharynge, velo palatino, ex foetu juniore.

XLIV. Oculus Balaenae, horizontali sectione ita divisus, ut unum haemisphaerium utrimque dependeat. Apparent membranae. Vasa sunt cera impletae.

XLV. Oculus balaenae, verticali sectione bifariam divisus. Uvea membrana, Corpus ciliare, Retinae terminus anterior, pulchre apparent.

XLVI. Duo balaenae oculi integri; in quibus nervi optici accessus ad globum notabilis, ut & nigredo tunicae adnatae cernuntur.

XLVII. Oculus balaenae verticaliter dissectus. Haemisphaerium posterius exhibet ingressum nervi optici: anterius segmentum, praeter insignem scleroticae crassitiam, etiam corpus ciliare, imprimis conspicuum propter egregie apparentes fibras orbitales, pupillam cingentes, post derastrum pigmentum atrum.

XLVIII. Segmentum anterius oculi Balaenae verticaliter secti, in quo, praeter
scler-

scleroticae crassitiem, pulchre apparet corpus ciliare, plicas circiter centum non fibrosas exhibens. Uvea antè patet, resecta cornea. Posterius in uno latere uveae residuum est pigmentum atrum; in altero latere id deasum, ut conspicuae sint fibrae orbiculares. Ruptura hujus membranulae, per infortunium facta, feliciter exhibet lacinias, quae sunt extrema disrupta illarum fibrarum.

XLIX. Pars posterior choroideae, cum tunica retina, eique adnexo rubello corpore vitreo, cui insidet lens crystallina. Ex oculo balaenae. Inferius objectum est lens crystallina cum corona ciliari & dimidio corpore vitreo ex balaena.

L. Oculi ovilli bulbus cum nervo optico ita praeparatus, ut sclerotica, ejus diversa crassities, choroidea & retina, unico intuitu pulchre appareant. Retinae inflicto vulnuscule exhibet humorem vitreum pellucidum.

LI. Humor vitreus de sua membrana dependens (quam nonnullae laciniae videntur probare esse duplicem) cum insidente lente crystallina, & corona ciliari. Ex vitulo.

In fundo lagenae est segmentum oculi ejusdem antè, exhibens partem uveae posteriorem, & corpus ciliare, constans suis processibus plumosis potius, quam fibrosis, circiter nonaginta.

LII. Segmentum posterius oculi vitulini; exhibens tres membranas. Retinae vasa mercurio sunt repleta.

In fundo lagenae fluctuat corpus vitreum cum lente crystallina & corona ciliari ex eodem.

LIII. Bulbus oculi ovilli cum nervo optico ita praeparatus, ut unico oculi intuitu tres membranae in suo situ, simul cum lente crystallina, & corpore vitreo, appareant.

LIV. Oculus vitulinus, in quo detracta parte anteriore scleroticae atque cornea, conspicua est iris, pupilla, lens crystallina pone eam, membrana choroidea, sed imprimis orbiculus ciliaris integerrimus.

LV. Oculus vitulinus, simili modo praeparatus, nisi quod, dimidia parte uveae resecta, conspicuum sit, processuum ciliarium extrema plumosa non inferi margini lentis crystallinae.

LVI. Oculi ovilli pars anterior, in qua corpus ciliare, plumosis constans processibus, uvea. Segmentum posterius exhibet modum, quo medulla nervi optici ingreditur oculum per foramina scleroticae.

LVII. Duo haemisphaeria oculorum vitulinorum, exhibentia tres oculi membranas; & in uno, terminum retinae anteriorem.

LVIII. Palpebrae duae ex infante, materie rubra egregie impletae, in quibus vasa membranae internae, glandulae Meibomianae, caruncula lacrymalis, puncta lacrymalia conspiciuntur.

LIX. Palpebrae sinistrae, ex alio infante, impletae.

LX. Oculus hominis adulti inversus, non impletus, in quo choroidea, exterior facta, exhibet orbiculum ciliarem in parte interna, corpus ciliare, septuaginta

quinque circiter processibus compositum, uveam cum fibris rectis, & circulo pupillae distincto.

LXI. Oculus humanus, cujus vasa materia rubra sunt impleta. Nervi optici vasa & pia mater, ut & vagina a dura matre; scleroticae pars reflexa, choroidea cum vasis vorticosis, aliisque; orbiculus ciliaris, nec non uveae arteriae, conspicua sunt.

LXII. Oculus humanus, ita praeparatus, ut dimidia pars concava remanserit, altera pars, inversa, convexa sit. Choroideae facies interna pulchre conspicua est, hinc & orbiculi ciliaris, corporis ciliaris, & uveae. Nervus opticus, per longitudinem sectus, commonstrat arteriam centalem, ejusque in oculi bulbum ingressum.

LXIII. Oculus humanus infantis circiter unius anni, cujus vasa cera rubra turgent. Totius scleroticae parte media per ambitum sublata, apparet choroides cum suis vasis & nervis ciliaribus, vasis vorticosis, orbiculo ciliari.

LXIV. Infantis ejusdem alter oculus, similiter praeparatus, nisi quod etiam sublata sit cornea, & uvea appareat nuda, vasis scatens.

Alterum objectum est corpus vitreum, dependens a sua membrana vitrea, cum infidente lente crystallina.

LXV. Oculus infantis unius anni, & circiter dimidii, cujus vasa exactissime sunt impleta. Verticali sectione divisus est in segmentum anterius & posterius. Anterius (ex concavo convexum redditum) pulcherrime exhibet partem anteriorem choroideae, vasis refertam; sed imprimis corpus ciliare, cujus processuum vasa penitus sunt impleta, satisque evincunt, nihil musculosi in iis adesse. Uvea cum suis nervis, vasculis, & pupilla cernitur. Posterius segmentum praeter nervum opticum, & scleroticam, imprimis perpulchre exhibet choroideae superficiem externam, atro pigmento obitam, & internam, totam ferme vasculosam. Retinae membranae pars vasculosa etiam superest.

LXVI. Ejusdem infantis alterius oculi segmentum posterius, cum nervo optico; in qua praeter membranas optime conspicua sunt retinae vasa, cera rubra impleta, & subtilissimum rete vasculosum efficientia. Superius adjectum est corpus vitreum cum lente crystallina & corona ciliari ejusdem oculi.

LXVII. Oculus foetus, cujus cornea resecta. Uvea cum suis vasis conspiciuntur.

LXVIII. Globus oculi foetus sex circiter mensium. Magna parte scleroticae resecta apparet choroidea, cujus etiam portione sublata, retinae pars & corpus vitreum conspicua sunt. Anterius resecta cornea, uvea cum impletis suis vasculis sese offert, quae etiam ultra marginem pupillae excurrunt in membranam pupillarem, ante lentem dependentem crystallinam.

Alterum objectum est segmentum posterius alterius oculi ejusdem, exhibens tres membranas.

LXIX. Segmentum anterius ejusdem oculi, in quo membrana pupillaris cum vasis suis impletis.

LXX. Duo oculi foetus humani, vesticaliter dissecti, quorum vasa impleta.

LXXI. Objectum inferius est portio integumenti piscis Balaenae. Superius ob-

objectum est frustum epidermidis, corporisque reticularis, ex eodem animali.

LXXII. Inferius objectum est frustum cutis Balaenae. Superius est portio albicans cutis ejusdem animalis cum papillis nervosis.

LXXIII. Portio cutis Balaenae, in qua papillae.

LXXIV. Cubitus & manus extrema infantis recens nati, a quibus, detracta epidermide, cutis rubet, maculis adinstar exanthematum apparentibus. Parte cutis ablata conspiciuntur muscoli. Manus tenet portionem placentae, cujus vasa optime sunt impleta.

LXXV. Portio cutis impletissimae plantae pedis mulieris, in qua, detracta epidermide, papillae egregie conspiciuntur.

LXXVI. Digitus mulieris adultae, cujus papillae propter impletionem optime comparent. Adest etiam apicis ejusdem digiti epidermis cum inhaerente ungue.

LXXVII. Portio cutis pulpae manus ex sene, cujus arteriae optime impletae, & papillae conspicae, sunt.

LXXVIII. Papilla mammae muliebris exhibens minores papillas suas.

LXXIX. Cutis mammae mulieris Europaeae, de qua detracta epidermis, & apparet reticulum fuscum. In areola mammae multa folliculorum orificia; reticulo adhaerent globuli sebacei, ex illis protracti.

LXXX. Ejusdem feminae portio cutis. Detracta Epidermis. Reticulum fuscum, partim huic, partim cuti, adhaeret.

LXXXI. Portio epidermidis mammae ejusdem feminae.

LXXXII. Portio cutis ejusdem. Cutis, reticuli, & epidermidis distinctio & color dilucidissime apparent.

LXXXIII. Superius objectum exhibet portionem epidermidis cum reticulo fusco. Inferius portionem cutis, cui pars epidermidis cum suo reticulo adnexa est.

LXXXIV. Objectum superius est portio cutis ex Aethiope, in qua, detracta partim epidermide, optime conspicitur reticulum nigricans.

Similiter praeparatam cutis Europaeae portionem exhibet inferius objectum, in qua reticulum habet fuscum colorem.

LXXXV. Epidermis de manu & de pede detracta, exhibens chirothecam & foccum, ex foetu quatuor circiter mensium, in quibus patet, hac etiam aetate majorem esse in vola & in planta cuticulae crassitiem.

LXXXVI. Soccus foetus sex circiter mensium.

LXXXVII. Chirotheca infantis recens nati.

LXXXVIII. Soccus integer ejusdem.

LXXXIX. Chirotheca infantis recens nati.

XC. Soccus pedis ejusdem.

XCI. Epidermis in formam ocreae detracta de pede & crure dextro infantis recens nati.

XCII. Chirotheca ejusdem, exhibens epidermidem integerrimam de manu, totoque cubito detractam.

XCIII.

XCIII. Epidermis detracta de toto brachio dextro ejusdem infantis ab humero usque ad digitorum apices.

XCIV. Epidermis, ab utroque cubito atque manu foetus quadrimestris perfectissime detracta & illaesa.

XCV. Epidermis in formam ocreae : a pede sinistro & parte cruris detracta, ejusdem infantis ac XCI.

XCVI. Portio cutis de pectore aethiopis, alba. Reticulum nigrum partim illi, partim detractae epidermidi adhaeret.

XCVII. Similis portio alia.

XCVIII. Epidermis pollicis humani cum adhaerente ungue. Radix unguis pulchre apparet.

Viscera, partesque ad illa pertinentes.

XCIX. Laryngis omnes cartilaginee cum ossē hyoide & portione asperae arteriae, naturalibus ligamentis nexae, ex infante juniore.

C. Laryngis cartilago Thyreoidea, Cricoidea, & Arythenoideae, solutae & depuratae ex homine adulto. Fundum phialae occupat thyreoidea adulti, maximam partem officata.

CI. Laryngis adulti cartilaginee omnes solutae prius & depuratae, aut artificialiter iterum in pristinam formam connexae, cum portione asperae arteriae.

CII. Aspera arteria cum parte bronchiorum foetus circiter quatuor mensium, aperta, cujus interna membrana impletis vasculis ruberrima est.

CIII. Corda duo adulta. Unum est hominis adulti viginti quatuor circiter annorum, cujus ventriculus & sinus sinister apertus est. Foramen ovale non solum apertum est, sed cum aetate etiam increvit.

Alterum cor exhibet apertum ventriculum & finem dextrum, ut columnae carinae, valvulae tricuspidales, conspicuae sint.

CIV. Cor feminae adultae cum arteriae aortae arcu. Ventriculus sinister, usque in illam arteriam apertus, exhibet valvulas mitrales & sigmoideas. Aperto etiam ventriculo dextro cernuntur valvulae semilunares arteriae pulmonalis.

CV. Portio cordis hominis, ex vulnuscule ei inflicto, extincti. Spina immissa vulnus indicat.

CVI. Cor infantis recens nati, cujus vasa majora & coronaria egregie impleta, & praeparata. Canalis arteriosus, inter pulmonalem arteriam & aortam, adest.

CVII. Pulmones cum corde ex infante recens nato. Materia rubra injecta turgent. In dextra conspicua est duplicatura membranae externae.

CVIII. Pulmo uterque simul cum corde, suo pericardio cincto; ut & thymus. Omnia ergo thoracis viscera impleta in nexu naturali, ex infante.

CIX. Pulmo uterque cum corde ex foetu majore. Vasa majora omnia praeparata sunt. Calamus immissus oesophagum monstrat. Ab aspera arteria totum obiectum dependet.

CX.

CX. Syntaxis pulmonum & cordis ex foetu quatuor circiter mensium, nec non ejusdem ren. Superiorem vasis locum occupant pulmones cum corde ex foetu aliquantum majori. Canalis arteriosus conspicuus est.

CXI. Pulmones ex infante recens nato penitissime impleti materia rubra.

CXII. Magna pars pulmonis humani, materie rubra repletissima.

CXIII. Ventriculus infantis junioris inversus. Vasis impletis superficiei internae habitus apparet.

CXIV. Ventriculus inversus infantis recens nati. Materie rubra turgent villi membranae internae. Cernuntur folliculorum glandulorum orificia.

CXV. Ventriculus Anseris cum notabilibus musculis, eorumque tendinibus.

CXVI. Portio ventriculi humani, pulcherrime impleta. Membranae separatae sunt; externa cum musculari; nerveo vasculosa, interna villosa. Arteriae & venae, impletae, per nerveam distributae, & sese comitantes, reliquisque ramos praebentes, omnes tunicas rubedine perfuderunt.

CXVII. Portio intestini jejuni optime impleta, ut villi, vasa ramosa, & valvulae appareant; detracta dependet tunica externa cum musculari.

CXVIII. Intestina tenuia infantis, ruberrima, propter impletionem arteriarum & venarum, simul facta, quae se invicem ubique concomitantur.

CXIX. Intestini ilei hominis adulti portio, ruberrima, vasis in totum repletis. Valvulae nullae. Villi turgent admodum & longissimi sunt. Objectum versus phialam comprimit Asparagus Africanus, tenuifolius, viminalibus virgis, foliis laricis instar ex uno puncto numerosis, stellatim dispositis. Pluknet.

CXX. Portio intestini jejuni infantis, partim integra, partim expansa, ut valvulae conniventes appareant, & villi, optime impleti.

CXXI. Pars intestini jejuni puerperae, per venas impleta, inversa ruberrima. Villi egregie turgent. Valvulae admodum conspicuae sunt.

CXXII. Ejusdem intestini portio magna impleta per arterias, rubra, dissecta, expansa. Valvulae adsunt multae, magnae; earumque compositio ex nervosae & villosae duplicationibus cernitur.

Adjectus est vermis humanus teres, e cujus corpore eruperunt partes internae.

CXXIII. Adulti hominis intestini jejuni portio inversa, ad naturalem fere habitum impleta. Villi & valvulae egregie apparent.

CXXIV. Intestinum coecum ex adulto impletum, & inversum, ut habitus illius, & rimae extremi ilei, appareat.

CXXV. Intestinum rectum ex infante juniore, inversum, rubens ex impletionem. Orificia multa folliculorum mucosorum cernuntur.

CXXVI. Portio intestini jejuni virginis, subitanea morte post pastum extinctae, cum adnexo mesenterio. Adsunt vasa lactea multa, chylo turgida, eo magis distincta, quod vasa sanguifera cerâ impleta sunt.

CXXVII. Portio intestini ilei infantis, vasis & villis impletis plena, inversa.

CXXVIII.

CXXVIII. Lien pueri sex circiter annorum. Vasa arteriosa & venosa impleta sunt.

CXXIX. Lien pueri junioris, cujus vasa ita impleta sunt, ut tota substantia rubicunda admodum sit. Majori adhaeret lien parvus.

CXXX. Pancreas adulti hominis. Sic visum Clar. van Doeveren, licet in Catalogo Ruifchii, ex cujus collectione in hanc illud devenit, dicatur frustum pinguedinis.

CXXXI. Portio mesenterii ex infante juniore. Vasa sunt impleta. Glandulae, itidem impletae, tument.

CXXXII. Ren infantis junioris, repletus per arteriam, constans portiunculis seu lobulis distinctis. Ren succenturiatus ipsi insidens, maxime rubet.

CXXXIII. Ren infantis paulo provectioris, cujus arteriae sunt impletae. Bifariam sectus est, ut substantia corticalis & papillaris paterent.

CXXXIV. Ren pueri provectioris, eodem modo praeparatus. Vasa corticis melius impleta.

CXXXV. Renis infantis, sesquiannum circiter nati, dimidia pars. Papillae renales pulcherrime apparent. Substantia corticalis penitus impleta.

CXXXVI. Dimidia pars renis humani. Impletio adeo felix fuit, ut non tantum arteriae, per substantiam corticalem distributae, sed & fistulae Bellinianae sint conspicuae. Una papilla, non impleta, diversitatem exhibet.

CXXXVII. Renes duo ex puero circiter trimestri, pulcherrime rubra materia impleti. Unus, per medium sectus, exhibet duplicem substantiam. Alter integer est cum rene succenturiato & uretere; sola externa membrana ab una facie ablata est.

CXXXVIII. Ren foetus, penitus impletus, sic divisus, ut interior substantia appareat.

In fundo phialae dantur minoris foetus duo renculi, penitissime impleti, vix nucem avellanam aequantes, quorum externa membrana detracta est.

Genitalia sexus virilis.

CXXXIX. Scrotum & penis ex infante juniore. Impletionem rubent.

Adest caeterum ramus Elichrysi Africani arborei, salviae folio odorato, cujus folia obfessa sunt polypo, quam, sola conquassatione, ex sanguine bovino confecit Ruifchius.

CXL. Segmentum penis virilis, exhibens tria corpora cavernosa, vasaque pudenda, rubra materie impleta.

Continet phiala etiam florem Aloës Americanae, quae anno 1749. floruit in Horto Academiae Lugduno-Batavae.

CXLI. Testis humanus cum epididymide & ductu deferente atque corpore pampiniformi, pulchre impleto materia cerea. Aperta tunica Albuginea conspicitur testiculi substantia.

CXLII.

CXLII. Testis humanus, a ductu deferente dependens. Epididymis mercurio impleta.

CXLIII. Testis humanus, cujus substantia in subtilissima filamenta est resoluta, Epididymis mercurio impleta. Ab hac dependet ductus deferens.

CXLIV. Testis, ex inversa albuginea dependens, in filamenta resolutus.

CXLV. Testis similis.

CXLVI. Testis, resecta fere tota membrana albuginea, in filamenta tenuissima, albissima resolutus, arte Ruifchiana.

CXLVII. Erinacei vulgaris vesiculae seminales singulares admodum, cum vesica urinaria.

Genitalia mulieris.

CXLVIII. Uterus cum portione vaginae, tubis, ovariis. A fundo usque ad orificium juxta longitudinem est apertus, ut pulchre pateat cervicis canalis, cavitas, & crassities uteri, cet.

CXLIX. Uterus cum tubis, ovariis, & portione vaginae, ita positus, ut distincte appareat oris tinctae prominentia; rima orificii transversa; vaginae rugositas, alia.

CL. Uterus puerperae, per longitudinem sectus, cum portione vaginae, tubis, ovariis. Cernitur substantiae crassities; continua ex utero in vaginam via ob deletum orificium in partu; locus, cui adhaesit placenta in parte posteriore uteri.

CLI. Uterus feminae suspensae, solito major, cum tubis, ovariis, & portione vaginae, quae varios olim foetus emisit, & aperturae externae orificii uterini differentiam commonstrat.

CLII. Uterus gravidus trium circiter mensium, cruciatim apertus, cum ovo, foetu. &c. feminae, ex vesicae urinariae immani distensione, & ruptura, defunctae. Historiam hujus casus, & anatomen cadaveris, exacte enarravit ipse Clar. van Doeveren in Specim. Observat. Anatom. cap. 6. pag. 83.

CLIII. Partes generationis externae, internaeque, ex puella duorum circiter annorum. Adest portio intestini ilei, rubra materie impleti, ficcata ex adulto.

CLIV. Uterus gravidus ad quartum circiter mensem, impletus materie rubra. Idem est cujus descriptionem & iconem dedit Doct. Noortwyk. Uteri humani gravidi Anatom. & Hist. pag. 205. tab. 1. Idem itaque est, qui ipsi inservit, ad demonstrandam anastomosis inter uteri & placentae vasa. Sed materiam injectam potius in telam placentae cellulosa, quam in vasa ejus, fuisse effusam, suspicatus est Clar. van Doeveren, & qui apud eundem hoc praeparatum examinavit, Clar. Foren. In Dissert. quaestiones selectas physiologicas exhibente pag. 72. Quid ipse de hoc nexu censeam, ex meis aliorumque experimentis quid concludendum putem, alibi jam communicavi. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. pag. 37.

Secundae.

CLV. Portio placentae uterinae , in tenuissima vascula resolutae.

CLVI. Placenta , subtilissime resoluta in sua vascula , ut , sublata omni cellulosa & parenchymatosa substantia , nihil , praeter tomentum vasculosum superfit. Integer est funiculus umbilicalis.

CLVII. Placentae humanae , cujus vasa penitissime impleta sunt materie rubra , dein maceratae , fragmenta varia , quae , ut luculentius conspiciantur , ramulis herbae camillae Africanae inhaerent.

CLVIII. Portio placentae humanae , cujus vasa optime impleta sunt materie rubra. Pars ejus non resoluta est per macerationem ; pars aliquantum ; reliqua pars plenarie.

CLIX. Portio insignis placentae humanae , cum parte velamentorum , cujus vasa penitissime materia ceracea sunt impleta , partim dissoluta.

CLX. Placenta ab utero gravido separata , impleta materie rubra. Pertinuit haec ad uterum gravidum CLIV. , & iconem dedit etiam Doct. Noortwyk. Uteri humani gravidi anatome & historia tab. 2.

CLXI. Portio placentae partim impleta & soluta , bina distincta exhibens tubera , vasaque ramosa & lanuginosa.

Foetus variae magnitudinis.

CLXII. Foetus circiter septimestris , cujus omnia vasa per funem umbilicalem impleta sunt. Caput , propter exemptas partes , obvelatum est. Thorace & abdomine apertis , conspiciuntur in situ naturali thymus , cor , pulmones , diaphragma , hepar , ventriculus , intestina.

CLXIII. Gemelli masculi , fere septimestres , cum duplici conjuncta placenta , funiculis , & secundis.

CLXIV. Foetus aethiopis semestris. Color non niger , Europaeo tamen obscurior.

CLXV. Foetus quinque mensium cum funiculo & placenta uterina.

CLXVI. Foetus quinquemestris , cum funiculo & placenta , cui infidet.

CLXVII. Foetus quatuor circiter mensium cum dimidio , albissimus , torosus , pulcherrimus , cum portione funiculi.

CLXVIII. Similis aetatis foetus , macilentior.

CLXIX. Foetus quadrimestris , gemellus , cum funiculo & placentae portione. Alter suppeditavit sceleton naturale , de quo suo loco.

CLXX. Foetus quadrimestris a funiculo suo dependens.

CLXXI. Embryo circiter trimestris , dependens a funiculo , circa brachium contorto.

CLXXII. Embryo , ab umbilico dependens , duos circiter cum dimidio pollices longus. Caput insignis est magnitudinis. Artus inferiores admodum parvi.

CLXXIII. Similis embryo , albidus , nitidissimus , praecedenti parum minor: Epidermis hic illic elevata. Hernia in umbilico adest.

CLXXIV.

CLXXIV. Embryo paululum major. Et in hoc hernia umbilicalis conspicitur.

CLXXV. Embryo, vix dimidium pollicem longus, in quo artuum vix ulla rudimenta.

Foetus, ovis apertis, conspicuit.

CLXXVI. Foetus bimestris femellus, a funiculo nodoso & contorto dependens extra ovum apertum, cujus velamenta obducit pseudo-membrana sanguinea.

CLXXVII. Foetus, quadrimestris, in fundo lagenae conspicitur. Ovum apertum est. Placentae vasa egregie soluta.

CLXXVIII. Foetus torosus, pulcherrimus, pendens a suo funiculo umbilicali, intra ovum apertum, nitidum, utramque membranam exhibens.

CLXXIX. Foetus paulo minor, eodem modo dependens intra ovum apertum, cujus velamenta pseudo-membrana sanguinea obsidet, a qua libera sunt placentae rudimenta.

CLXXX. Embryo, vix pollicem longus, extra ovum apertum a funiculo dependens. Undique emergunt placentae rudimenta. Relicta est portio pseudo-membranae crassae, quae ovum hoc investiebat.

CLXXXI. Embryo fere similis intra apertum ovum a suo pendens funiculo. Pseudo-membrana occupat totum ovi ambitum, excepta placentae sede.

CLXXXII. Embryo minor, funiculus crassus, morbosus. Ex ovo aperto propendet. Crassa pseudo-membrana undique totum ovum investit.

CLXXXIII. Embryo perparvus, a fune suo dependens intra ovum apertum. Rudimenta placentae ubique cernuntur. Juxta funiculum dependet singularis vesicula membranacea.

CLXXXIV. Embryo minimus, nitidus, in ovo aperto, quodammodo lacerato.

CLXXXV. Ovum apertum unius circiter mensis. Foetus in fundo phialae conspicitur.

Ova humana integra.

CLXXXVI. Ovum integrum cum foetu ferme semestri. Placentae vasa pulchre soluta sunt & liberata a parenchymate. Chorion, partim detractum, nudam exhibet, cellulosa obfessam, membranam amnion, & transparentem foetum. Per totum fere ambitum chorii vascula sunt, quae eam cum utero neceiebant.

CLXXXVII. Ovum fere quadrimestre integrum cum foetu. Ambit hoc pseudo-membrana tenuis, quodammodo tertiam veram referens; qua inferius detracta nuda conspicitur chorii membrana.

CLXXXVIII. Ovum quatuor mensium cum integerrima placenta, absque pseudo-membrana. Duplex membrana facile distinguitur. Foetus pulcher, torosus, intus cernitur.

CLXXXIX. Ovum trimestre, plane simile, nisi quod chorion ab una regione

sit sublatum , & funiculus longissimus , valde contortus , per aperturam propendeat.

CXC. Ovum pulcherrimum. Soluta placentae vasa. Pseudo-membrana pro parte relicta , pro parte separata , sic ut vasa nectentia conspiciantur.

CXCI. Ovum humanum integerrimum , nitidissimum , ovi majoris gallinacei magnitudinem habens , pulchre & aequabiliter distentum , in quo rudimenta placentae , & vascula , chorion cum utero nectentia , egregie conspiciuntur. Aqua inter amnion & chorion collecta videtur. Transparet embryo , admodum parvus.

CXCII. Ovum humanum , integerrimum , distentum , priore minus , majorem tamen perfectioremque foetum , intus conspicuum , continens.

CXCIII. Ovum , integrum , simile.

CXCIV. Ovum minimum , vix nucem avellanam aequans , a parte placentae maxime tomentosum.

CXCV. Ovum , flaccidum , elongatum. Embryo minimus transparet.

CXCVI. Ovum , absque embryone. Dependet velamentum instar membranae a coagulato , compresso , sanguine , formatae.

CXCVII. Duo ova aperta , quorum alterum nudum , alterum pseudo-membrana obfessum. Utrumque caret embryone , ejusque loco continet vesicam , tenui membrana factam , funiculo umbilicali continuatam.

CXCVIII. Ovum integrum , sanguine coagulato undique obfessum.

CXCIX. Aliud simile ovum , apertum , embryonem intus recondens.

Monstra humana

§

Partes morbosae , ex homine desumptae.

CC. Foetus maturus acephalos ; cum labio leporino duplici , naso & palato fisso. Conf. Clar. van Doeveren Observat. Acad. cap. 2. §. 3. tab. 5.

CCI. Maturus foetus acephalos.

CCII. Foetus maturus acephalos , cum duobus tuberibus fungosis , capiti insidentibus , & mirabili foedissimaque faciëi defiguratione.

CCIII. Monstrum humanum non maturum , exhibens foetum acephalon cum spina bifida , & sacco dorsi imposito.

CCIV. Thorax & caput foetus maturi acephali nullo collo conspicuo praediti , cum ingenti hydrocephali sacco , cui alius magnus faccus , ob spinam bifidam superiorum vertebrarum , continuus est.

CCV. Infans monstrosus , cujus abdomini adhaerent partes posteriores alterius infantis.

CCVI. Foetus octimestris , cujus capiti in latere dextro excrescentia adhaeret , capite multo major.

CCVII. Truncus integer infantis quatuor circiter mensium , in quo spina bifida , cum adnexis partibus mollibus , ad hujus vitii sedem & habitum cognoscendum , pertinentibus.

CCVIII.

CCVIII. Uterus, in partu disruptus; placenta parieti posticae adhaeret.
Conf. Clar. van Doeveren Observat. Acad. cap. 8.

CCIX. Uterus Feminae, in qua, viva, sectionem Caesaream instituit Clar.
van Doeveren. Cernitur vulnus, per quod foetus est protractus.

CCX. Uterus scirrhusus ex femina hydropica, scirrhis multis in hepate
olim laborante.

CCXI. Excrecentia clitoridis capitis infantis magnitudinem aequans, quam
feliciter in nobili Virgine extirpavit Clar. van Doeveren.

CCXII. Fungus intestini recti, ex virgine nobili exsectus ab eodem Viro.

CCXIII. Scirrhus insignis cerebelli ex infante.

CCXIV. Segmentum testiculi humani ingentis molis, cujus vasa feminifera
confusa, & in substantiam cartilagineam mutata sunt.

CCXV. Digitus humanus, spinâ ventosâ insigniter corruptus & tumefactus.

CCXVI. Mola uterina.

CCXVII. Ovum, cujus placenta in hydatides est mutata.

CCXVIII. CCXIX. CCXX. CCXXI. Portiones placentae humanae in hydatides
mutatae.

CCXXII. Magna pars hepatis scirrhusi, ex femina, cujus uterus CCX. est.

Monstra animalium.

CCXXIII. Canis recens natus cum labio leporino.

CCXXIV. Canis, pedibus quinque instructus, pede superfluo monstroso.

CCXXV. Canis tripes.

CCXXVI. Canis bipes, deficiente utroque pede anteriore.

CCXXVII. Felis recens nata, duplici capite, singulari ratione coalito, instructa;

CCXXVIII. Porcus monocus, cum deficiente rostro & maxilla superiore.

CCXXIX. Porcinus foetus cum maxilla superiori deformi.

CCXXX. Porcinus foetus, capite unico, pedibus octo instructus, parte
posteriore corporis duplici.

CCXXXI. Similis foetus porcinus, capite pariter unico, pedibus octo instru-
ctus, pulcherrimus, praecedenti paulo minor.

CCXXXII. Pullus gallinaceus, quatuor pedibus instructus.

CCXXXIII. Pullus gallopavonis, monocus, deficiente rostri parte superiore,

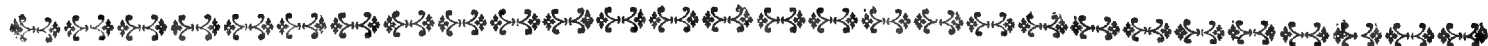
CCXXXIV. Pullus gallinaceus, cui capita distincta duo, pedes autem tres.

CCXXXV. Fringilla adulta, duobus capitibus instructa.

CCXXXVI. Columba, cui sternum magno hiato fissum est.

CCXXXVII. Caput monstrosum Salmonis.

De partibus morbofis Sectione hujus operis quinta; septima vero de monstris,
dicendi occasio erit.

P A R S A L T E R A.

Praeparata Anatomica, quae sicca adservantur.

Sceleta soluta, naturalia suis ligamentis cohaerentia, variaque ossa, vel separata, vel vinculis suis nexa.

Nº. I. **O**ssa omnia sceleti viri adulti, robusti, perfecta.

II. Ossa omnia sceleti feminae adultae, cum osse hyoide; tenera. Costae a thoracis constrictione sunt defiguratae. Os sacrum constat sex vertebrae spuriiis.

III. Ossa omnia sceleti virilis, adulti, proceri, ac robusti, nitida, alba, perfecta; inter quae vertebrae viginti quinque; septem cervicales, tredecim dorsales, quinque lumbares; costae utrimque tredecim, quarum octo extremis cartilagineis suis adhaerent ossi pectoris; octava ita ejus margini nexa est, ut (dum septima, uti solet, ingreditur sinum communem, a parte ossea media, & ima ossis pectoris factum) inveniatur utrimque sinum singularem, totum insculptum margini istius partis inferioris sterni. Costa decima, eodem modo ac superiores, connectebatur lateribus spinarum, ut haberet sinum communem, formatum a corporibus vertebrae nonae & decimae, praeterque hunc nata esset alium sinum in processu transverso decimae, quae in aliis saepissime non datur. Undecima articulare sinum nata erat unum, in solo vertebrae undecimae corpore sculptum, nec non alterum, quem in aliis non habet, in processu transverso ejusdem vertebrae. Duodecima unicus tantum sinus ope connectebatur corpori vertebrae duodecimae. Decima tertia utraque in suo extremo, spinam respiciente, accipiebat sinum glenoideum, loco convexi capituli, ejusque ope articulum formabat, a solitis valde diversum, cum eminente superficie connexa, cartilagine investita, quae occurrebat in utroque latere corporis vertebrae decimae tertiae dorso. Proceritas totius sceleti insignis erat, costarum longitudo maxima. Undecima, sua parte ossea, aequabat fere decem pollices, quae in aliis raro ultra septem extendi solet, duodecima aequabat sex pollices cum octo lineis, quae in aliis sceletis vix quatuor pollices attingit, decima tertia sinistra aequabat pollices duos, dextra vero unum & novem lineas. Cl. van Doeveren Observat. Academ. cap. 13. §. 7. Nº. 2.

IV. Ossa omnia sceleti procerae valde staturae, perfecta. Vertebrae adfunt viginti quatuor, sed tredecim dorso, quatuor tantum lumborum; costae reperiuntur tredecim in quoque latere. Decima earum non habet sinum in processu transverso vertebrae

tebrae suae, caeterum reliquae in nexu suo satis similes sunt praecedenti scelecto, non vero magnitudine, qua multum cedunt. Decima tertia altera pollicem & quatuor lineas longa est, altera vix decem lineas aequat. Os sacrum sex partibus constat: in parte ejus posteriore, loco canalis ossei, caudae equinae parti continendae destinati, datur sinus, totam ossis convexi longitudinem occupans, natus a deficientibus vertebrarum spuriarum processibus spinosis, excepta superiore, omnibus. Observat. Academ. cap. 13. §. 7. N°. 3. §. 12. N°. 1.

V. Sceleton solutum feminae junioris, in quo epiphygium notae & vestigia adhuc conspiciuntur.

VI. Sceleton egregium naturale hominis adulti, cujus omnia ligamenta conservata, exsiccata.

VII. Sceleton naturale feminae junioris, adultae, perfectum. Thorax & petus pulcherrime statum naturalem servarunt. Divisibile est in caput, truncum, & artus.

VIII. Sceleton naturale perfectum & nitidum pueri phthifici, tredecim vel quatuordecim annorum; in cujus occipite singulare datur os Wormianum majus, quod totum ossis occipitis apicem constituit, unum pollicem cum dimidio fere longum; & quindecim lineas latum. Adfunt praeterea duodecim parva officula Wormiana; datur aliud in conjunctione marginis processus lateralis ossis multiformis cum osse frontis. Observat. Academ. cap. 13. §. 3. N°. 6.

IX. Sceleton naturale puellae submersae trium annorum, nitidissimum. Fontanella adhuc multum aperta est.

X. Naturale sceleton nitidum pueri, unius circiter anni. Manu tenet portionem intestini coli, cujus vasa optime impleta sunt. Adfunt tredecim costae, vertebrae viginti quatuor, septem colli, tredecim dorsi, quatuor lumborum. Costae dividuntur in septem veras, sex spurias. Supernumerariae duae parvae sunt; dextra pollicem circiter longa, brevior sinistra. Perforata a vermibus teretibus intestina observabantur. Observat. Academ. cap. 13. §. 7. N°. 1.

XI. Recens nati infantis sceleton naturale. Fontanella permagna.

XII. Puellae recens natae sceleton perfectum, elegans. Adfunt cor & vasa praecipua, ceracea materie impleta, quorum, tum arteriosorum, tum venosorum, praecipuae ramificationes cernuntur.

XIII. Foetus fere semestris naturale sceleton, pulcherrimum.

XIV. Simile foetus circiter quinque mensium.

XV. Simile foetus quadrimestris.

XVI. Simile, elegantissimum, foetus trimestris. In capite ossificationis modus & progressus egregie cernitur.

XVII. Sceleton naturale foetus duorum circiter mensium.

XVIII. XIX. Duo sceleta naturalia pulchra, foetuum gemellorum sex vel septem hebdomadam, abortu rejectorum.

Crania integra, & soluta, variaeque eorundem partes.

XX. Cranium humanum, magnum, integerrimum. Longissimi sunt processus styloides.

XXI. Cranium nitidissimum cum maxilla inferiore. Sutura lambdoidea continet septendecim ossa Wormiana, praeter alia rariora, futuras squamosas occupantia tanto numero, ut utramque reddant duplicem.

XXII. Cranium feminae adultae cum maxilla inferiore, cujus os frontis, futura divisum, ita sectum est, ut sinus frontales cum septo pulchre conspiciantur. Praeter duo officula Wormiana in futura lambdoidea, occurrunt tria in posteriore futurae sagittalis parte, qua cum osse occipitis haec concurrit; haec autem in exteriori tantum ossium verticis lamina efformata sunt, ideoque futura sagittalis, quae extus interrupta cernitur, intus recta progreditur. Aliud officulum occurrit in latere sinistro, ubi conjungitur os verticis cum squamoso & multiformi; aliud ponitur in latere dextro, in angulo, formato a concursu partis mammillaris & squamosae ossis temporis. Constat ex hoc capite, quomodo septum, dividens sinus frontales in dextrum & sinistrum, a futura sagittali, quae os frontis dividit, ita secetur, ut uterque sinus integer sit, & denticulato margine conjunctus formet interstitium.

XXIII. Cranium senis cum maxilla inferiore. Galea ferra divisa exhibet calvariae cavum. Pars frontis resecta conspicuos reddit sinus frontales. Processus mastoidei sinistri cavernae cernuntur. Suturae & harmoniae ferme omnes sunt deletae.

XXIV. Cranium integrum hominis junioris, cum maxilla inferiore. Sutura sagittalis plane deficit, neque ullum ejus vestigium adest. Reliqua omnia ossa tum calvariae, tum maxillae superioris, laxissimis futuris & harmoniis cohaerent.

XXV. Cranium maximum viri robustissimi & maxime proceri cum maxilla inferiore. Cernuntur sinus frontales. Ad apicem futurae lambdiformis datur officulum Wormianum.

XXVI. Cranium senile quadrangularis figurae, in quo os Wormianum triangulum loco fontanellae.

XXVII. Cranium viri adulti cum maxilla inferiore, integrum. Sutura sagittalis ad nasum usque procurrit.

XXVIII. Cranium feminae adultae, sectione horizontali apertum. Adest maxilla inferior.

XXIX. Cranium integrum infantis sex circiter annorum, in quo ossa Wormiana maxima in tres partes dividunt os occipitis. Unum, quinque latera habens, constituit partem superiorem, seu apicem, ossis occipitis, ultra viginti pollicis lineas longum & latum; alterum, duos pollices cum dimidio longum, & fere ubique unum pollicem latum est, ac sinistram ejusdem ossis partem lateralem efformat.

XXX. Cranium integrum cum maxilla inferiore infantis fere biennis. Fontanella magna est. Variis in locis adsunt ossificationis defectus. Duo Wormiana ad concursum futurae lambdiformis & sagittalis dantur.

XXXI.

XXXI. Cranium & maxilla inferior infantis, cujus vasa impleta, sinus & processus durae matris, &c. conspiciuntur. Utrumque enim horizontaliter & verticaliter secta calvaria est.

XXXII. Omnia ossa capitis cum maxilla inferiore ex homine juniore, adulto, pulcherrime & perfectissime a se invicem soluta. Ossis occipitis apex formatur ex duobus offiulis Wormianis.

XXXIII. Omnia ossa capitis cum maxilla inferiore infantis sex circiter annorum, exacte dissoluta.

XXXIV. Omnia ossa capitis infantis duorum annorum, perfecte soluta.

XXXV. Ossa omnia capitis infantis recens nati.

XXXVI. XXXVII. XXXVIII. Similia infantum recens natorum crania soluta.

XXXIX Ossa omnia capitis foetus septimestris.

XL. Foetus paulo minus provecti ossa omnia capitis.

XLI. Omnia ossa capitis foetus maturi.

XLII. Ossa pleraque capitis & sceleti, abortus quinque vel sex mensium.

XLIII. Pars dimidia cranii vetulae. Superior portio resecta est. Sinus Sphaenoidalis, frontalis, septum narium conspiciuntur.

XLIV. Calvariae pars superior, ex cujus osse verticis sinistro exostosis parva procrevit.

XLV. Galeae sex infantum recens natorum. Ossificatio, fontanella, ejus diversitates, alia inde intelliguntur.

XLVI. Duo ossa maxillaria superiora infantis, quorum sinus septo semilunari sunt distincti.

XLVII. Os multiforme, perfectum.

Ossa ad auditus organum spectantia.

XLVIII. Os temporis sinistrum feminae adultae, cum meatu auditorio integro.

XLIX. Os temporis dextrum ejusdem feminae, in quo effractus est paries meatus auditorii, & dissectus processus mastoideus.

L. Os temporis dextrum adulti, in quo, effracto meatu auditorio & osse petroso, in situ conspiciuntur tympani membrana, malleus, incus.

LI. Os temporis sinistrum adulti, in quo apparent membranae tympani situs obliquus, omnium offiulorum sedes naturalis, labyrinthi tres canales semicirculares aperti, vestibuli fenestra ovalis. cet.

LII. Os temporis dextrum adulti. Membrana tympani, offiula auditus, tres canales semicirculares integri, ostia eorum quinque, cernuntur.

LIII. Os temporis sinistrum infantis circiter triennis. Labyrinthus pro parte praeparatus. Canalis communis nervorum auditus dissectus est.

LIV. Labyrinthus integer, pulcherrimus, ex osse petroso sinistro foetus. Ejusdem foetus os petrosum dextrum, cujus cochlea denudata, aperta, sic ut lamina spiralis cernatur.

LV. Os petrosum sinistrum foetus septem circiter mensium, in quo cochlea pulcherrime a reliquis partibus omnibus, in situ relictis, separata est.

LVI. Os petrosum dextrum ejusdem foetus, in quo a parte interiore totus labyrinthus est praeparatus.

LVII. Duo ossa petrosa foetus quinquemestris, quorum canales femicirculares praeparati sunt.

LVIII. Os temporis dextrum recens nati, in quo pulchre conspicitur membrana tympani cum arteriis impletis. Officula in situ sunt. Labyrinthi pars conspicitur.

LIX. Os petrosum recens nati, in quo praeparata & aperta est cochlea. Utraque fenestra cernitur.

LX. Os temporis sinistrum ejusdem. Tympanum continet officula auditus. Periosteum vasis rubris scatet.

LXI. Pars ossis petrosi adulti. Cochlea dissecta est, sic ut scalae cernantur & septum.

LXII. Ossium petrosorum partes quinque, varias labyrinthi sectiones exhibentes.

LXIII. Officula auditus. Malleo processus gracilis adhaeret. Adjacent eadem officula ex foetu sex mensium.

LXIV. Officula auditus dextri lateris.

LXV. Officula auditus utriusque lateris cum variis adhaerentibus ficcatis musculis.

LXVI. Duo labyrinthi, pro parte praeparati, cum adjectis ossium temporum portionibus. In una, aperto vestibulo, setae introductae ostia canalium femicircularium monstrant.

Ossa trunci artuumque soluta & cohaerentia.

LXVII. Truncus integer cum portionibus ossium femoris, hominis adulti. Ligamenta naturalia ficcata sunt.

LXVIII. Truncus integer infantis trium vel quatuor annorum absque ossibus innominatis. Ligamenta ficcata nexum perficiunt. Costa quinta dextra bifidam habet extremitatem cartilagineam.

LXIX. Syntaxis ossium pelvis, vertebrarum inferiorum dorso, omnium lumborum cum integris femorum ossibus.

LXX. Ossium pelvis syntaxis, duarum inferiorum vertebrarum lumborum, & partis ossis utriusque femoris. Ex femina, quadraginta novem annorum. Omnia ligamenta ficcata sunt. Origo nervi ischiadici dextri apparet.

LXXI. Pelvis vetulae, simili modo per ligamenta naturalia cohaerens, cum tribus vertebrae lumborum inferioribus, ossium femorum parte. Ischiadici utriusque nervi origo & hac in pelvi cernitur.

LXXII. Syntaxis ossium pelvis ex infante duorum circiter annorum, in qua os innominatum divisio; sacri quinque vertebrae spuriae, & epiphyseae conspiciuntur.

LXXIII. Truncus foetus semestris cum extremitatibus inferioribus integris. Ligamentis cohaerent ossa.

LXXIV.

LXXIV. Articulatio genū. Pars ossis femoris, tibiae, fibulae, cum patella, ligamentorum naturalium ope cohaerens.

LXXXV. Superior pars tibiae & fibulae cum cartilaginibus adnexis, patella, & vasis impletis.

LXXVI. Integer pes finifter, cum crure, patella, & femoris portione ex infante decem circiter annorum, cum musculis, ligamentis, tendinibus, & vasis, artificiose praeparatis & ficcatis.

LXXVII. Offa omnia cubiti & manus extremae hominis adulti suis ligamentis ficcatis connexa, manum extensam exhibentia.

Musculorum, Vasorum, Cutis praeparata sicca.

LXXVIII. Portio diaphragmatis, cujus vasa egregie impleta sunt, ex infante.

LXXIX. Tractus vasorum majorum ex foetu, cera rubra impletorum, in quo canalis arteriosus, vasa umbilicalia, conspiciuntur. Adfunt lingua, aspera arteria, cor, vesica, partes generationis.

LXXX. Vena azygos cerâ viridi impleta, cum suis ramificationibus ex adulto.

LXXXI. Cutis totius trunci, femorum, colli, & brachiorum, quae in Russia per carnificem de vivo homine fuit detracta, dein praeparata. Ex Museo Ruifchiano.

LXXXII. Portio cutis humanae. Vasa multa impleta per eam dispersa cernuntur.

LXXXIII. Cutis summi capitis infantis, cujus arteriae materie rubra elegantissime sunt impleta.

LXXXIV. Simile praeparatum. Adnexae auriculae sunt. Arteriae, rubra cera impletae, innumerae sunt.

LXXXV. Cutis capitis infantis recens nati. Plurimae arteriae impletae sunt.

LXXXVI. Alia similis, calvariae osseae superinducta. Arteriae durae matris (in specie fontanellae) sunt impletae. Penetravit etiam materies in venas.

Capitis & colli partes variae.

LXXXVII. Cranium dimidium finistrum juvenis, cum adhaerente auricula & tota sinistra faciēi parte. Vasa impleta sunt.

LXXXVIII. Cranium dimidium pueri. Membrana Schneideriana, palatum, faciēi pars sinistra, auricula, &c. rubra materie sunt impleta.

LXXXIX. Cranii infantis pars dimidia sinistra. Membrana Schneideriana, membrana tympani, pericranium, vasis impletis scatent.

XC. Pars posterior cranii infantis. Meatus auditorius, pars cartilaginea & ossea Tubae Eustachianae, aliaque ad auditum spectantia, comparent. Vasa impleta sunt.

XCI. Os hyoïdes, larynx, pars asperae arteriae, cum praecipuis musculis.

XCII. Laryngis cartilagines cum osse hyoïde, epiglottide, aspera arteria.

Thorax, ejus partes continentēs, ac contentae.

XCIII. Thorax infantis, cujus viscera materie rubra sunt impleta: sectio ejus transversalis optime exhibet pulmonum & cordis situm relativum, figuram pulmonum, & quomodo hi & cordi & diaphragmati sese accommodent.

XCIV. Thorax infantis integer, demto sterno. Pulmo finifter & cor fere in situ naturali sunt. Arteriae multae, pulmonalis, aorta, carotides, subclaviae, intercostales; venae cavae, subclaviae, jugulares, azygos, diverso colore impletae sunt. Ductus thoracicus, inter aortam atque azygon adscendens, cernitur, ejusque insertio in venam subclaviam finistram, conspicitur.

XCV. Pulmones & cor materie rubra penitus impleta. Ex foetu majore.

XCVI. Cutis anterioris partis thoracis, vasis rubris scatens, cum sterno, costis, & vasis mammariis.

XCVII. Sternum infantis junioris cum septem utrimque adnexis cartilaginibus costarum. Ossificationis principia apparent.

XCVIII. Cor insignis magnitudinis ex homine valde robusto & procero, cujus cavum finistrum cum suis vasis, cerâ rubrâ; cavum dextrum cum vasis, ad illud pertinentibus, viridi materie impletum est.

XCIX. Cor hominis adulti cum omnibus vasis majoribus, eo pertinentibus, egregie impletum; finistrum materie rubra; dextrum viridi. Coronaria vasa optime etiam apparent.

C. Cor adulti hominis cum omnibus vasis majoribus; pars sinistra viridi, dextra rubrâ materie impleta est. Utriusque lateris, imprimis finistri, venae pulmonales in unum coeunt truncum. Vasa coronaria etiam satis conspicua sunt.

CI. Cor pueri circiter sexennis, simul cum praecipuis ramis arteriarum & venarum pulmonalium. Cor dextrum & arteria pulmonalis viridi; cor finistrum, vena pulmonalis, aorta, rubra materie turgent.

CII. Cor infantis junioris, materie viridi & rubra impletum, cum canali arterioso, nondum plane obliterato.

CIII. Cor adulti hominis, materie rubra impletum. Vasa coronaria pulcherrime comparent.

CIV. Cor adulti, cujus ventriculi, materie rubra impleti, transversim secti sunt, ut septum medium cernatur.

CV. Cor infantis. Vasa & capacitates materie viridi & rubra sunt impleta.

CVI. Cor infantis junioris simili modo impletum.

CVII. Cor infantis, materie rubra impletum. Ad insertionem venae cavae pulchre conspicitur valvula Eustachii.

CVIII. Cor adulti hominis. Vasorum coronariorum innumeri rami impleti cernuntur.

CIX. Cor infantis junioris, materie rubra impletum, situ naturali, pedamento impositum, cum arteria aorta, intercostalibus, carotidibus, subclaviis, venis cavis, subclaviis, jugularibus, & integra fere vena azygo.

Partes

Partes abdominis variae.

- CX. Ventriculus inflatus hominis adulti.
- CXI. Similis juvenis tredecim circiter annorum.
- CXII. Similis pueri. Omenti magna pars a fundo ejus dependet. Arteriae rubra, venae viridi materie, impletae sunt.
- CXIII. Infantis junioris ventriculus, cujus arteriae copiosissimae & pulcherrimae rubrâ cerâ sunt impletae, ut luculenter appareant earum anastomoses.
- CXIV. Infantis minoris ventriculus, in quo arteriae longe copiosiores sunt conspicuae.
- CXV. Ventriculus infantis. Arteriae praecipuae rubra materie sunt repletae. Apertum duodenum valvulam, quam pylorum dicunt, monstrat.
- CXVI. Ventriculus infantis recens nati. Fibrae longitudinales & orbiculares distincte cernuntur.
- CXVII. Pars dextra ventriculi cum parte duodeni, ut pylorus appareat, prout sese monstrat, quando partes siccatae sunt.
- CXVIII. Alterius ventriculi pylorus eodem modo praeparatus.
- CXIX. Magna portio intestinorum tenuium, convulutorum, ex infante. Arteriae subtilissime impletae sunt.
- CXX. Pars intestini jejuni ex procera femina, tota rubens, ob arteriarum impletionem. Intus, praeter valvulas conniventes, apparere etiam *Valvulas sigmoidaeas*, a nullo auctore descriptas, huic praeparato adscripsit Clar. van Doeveren.
- CXXI. Ejusdem intestini portio, impletis vasis rubens, explicata, & valvulas conniventes exhibens.
- CXXII. Alius intestini portio, simili modo praeparata.
- CXXIII. Portio intestini ilei, ex infante, vasa subtilissima exhibens.
- CXXIV. Portio intestini ilei ex eodem, cum parte mesenterii explicata.
- CXXV. Hominis adulti portio intestini, per arterias impleta, simili modo explicata.
- CXXVI. Plurimae portiones intestinorum tenuium. In aliis arteriae, in aliis venae sunt impletae.
- CXXVII. Portio intestini. Valvulae cernuntur. Arteriae ita impletae sunt, ut tenuior materiæ pars per venas redierit.
- CXXVIII. Magna portio intestini jejuni, ex adulto, inversa, sic praeparata, ut tunica nervea in cellulosa sit conversa.
- CXXIX. Alius intestini portio simili modo praeparata.
- CXXX. Alius intestini pars, simili modo praeparata.
- CXXXI. Alius similis portio minor.
- CXXXII. Mesenterium, cujus vasa impleta sunt, & pleraequæ glandulae petrefactae.
- CXXXIII. Mesenterium ex homine calculoso, in quo variae glandulae sunt petrefactae. Adnexa pars intestini est.

CXXXIV. Mesenterii humani portio. Arteriae impletae sic, ut materies per venas redierit, & vasorum ramificationes egregie conspiciantur.

CXXXV. Portio mesenterii ejusdem hominis. Adnexa est intestini pars.

CXXXVI. Mesenterii portio, in qua vasa injecta. Jejuni intestini pars adhaeret, pauciter impleta.

CXXXVII. Hepar infantis recens nati, penitus materie rubra repletus.

CXXXVIII. Lien humanus, cujus vasa materie ceracea impleta.

CXXXIX. Lienis humani frustum, simili modo praeparatum.

CXL. Cystis fellea ex adulto cum ductu cystico & parte choledochi. In ejus collo conspiciuntur, ita dictae a nonnullis, valvulae.

CXLI. Cystis adulti integra cum ductu cystico & portione choledochi.

CXLII. Cystis adulti integra cum ductu cystico, parte choledochi, & ductu hepatico duplici.

CXLIII. Vesicula fellea integra cum ductu cystico, ut & portione ductus hepatici & choledochi. Vasa arteriosa optime impleta sunt.

CXLIV. Ductus thoracicus cum insigni glandula lymphatica dorsali, mercurio impletus. Adhaeret vena subclavia, in qua ad aperturam ductus valvula conspicitur.

CXLV. Ductus thoracicus, pulcherrimus, cera rubra impletus, cum cisterna lumbari, in quam quatuor vasa lactea confluunt. Adhaeret vena subclavia cum jugulari sinistra, ut pateat insertio.

CXLVI. Cisterna lumbaris, cera rubra impleta, multis, diversisfimisque ramificationibus composita, cum parte ductus thoracici.

CXLVII. Cisterna lumbaris diversae figurae cum portione vasis chyliiferi, cera alba impleta.

CXLVIII. Mercurio impleta cisterna lumbaris, constans variis ramulis, singulari modo inflexis. Adhaeret portio ductus thoracici.

CXLIX. Vas chyliiferum integrum, mercurio impletum. Cernitur insertio in venam subclaviam.

CL. Tota via chyliifera, eleganter praeparata. Cisterna lumbaris, vas chyliiferum, ad insertionem usque cera alba turgent; vena subclavia, jugularis, axillaris sinistra, cum ramis vicinis, materie viridi, impletae sunt.

CLI. Principium intestini crassi, seu caecum, cum portione ilei extrema, & appendice vermiformi. Ligamenta tria, valvulae immutatae cernuntur.

CLII. Intestinum caecum ex adulto. Eadem pulcherrime apparent.

CLIII. Simile praeparatum ex infante. Vasa nonnulla impleta sunt.

CLIV. Simile ex infante. Arteriae optime sunt impletae. Diversae earum ramificationes in tenui & in crasso intestino apparent.

CLV. Intestinum caecum cum fine ilei ex infante recens nato.

CLVI. Intestinum caecum & ileum adulti, ita praeparatum, ut prudenti sectione deleta sit valvula coli, & ileum continuetur in saccum caeci.

CLVII. Intestinum caecum ex homine adulto cum portione ilei & coli, praeterna-

ternaturaliter constituti. Intestini ilei pars extrema, ad caecum accedens, eique per multam & firmam substantiam cellulofam alligata, priusquam in hujus saccum aperitur, valde dilatatum est, ut infundibuli figuram non male referat. Appendix vermiformis, ex posteriore, parumque sinistra, fundi caeci parte dependens, eum inter & ilei finem sinistrorsum producta & inflexa est. Intestinum caecum magnum, & valde distentum, ad solitam fere altitudinem adscendit, sensimque angustatum abit in colon, quod sinistrorsum tendens flexuram efficit primam angulosam, adeo plicatam & angustam, ut in cadavere non absque difficultate transmitti posset flatus in caecum impulsus. Ab hoc loco maxime inflexum colon pergit sinistrorsum & deorsum, juxta latus sinistrum caeci, cui per multam & tenacem cellulofam, pinguedine refertam, adnexum est, donec pertingat ad coalitum ilei cum caeco, cum quo itidem connectitur. Inprimis autem versus illum coalitum singulae hae partes inter se firmiter nectuntur lamina membranacea, ex densissima cellulosa facta, quae tantam prae se fert firmitatis speciem, ut, jam a nativitate hasce partes ita dispositas fuisse, credibile sit. Isto decursu absoluto, colon format flexuram angulosam secundam, omnino praeternaturalem, & adeo acutam, plicatamque, ut quoque cum difficultate flatui impulsio viam concederet; ab eo loco sursum & parum dextrorsum tendens, per multam cellulofam tractui secundo est adnexum, pergitque ultra flexurae primae altitudinem, & tum demum efformat flexuram tertiam, satis similem illi, quae naturaliter in latere dextro adesse solet, adeoque minus acutam & resistentem. Ab hoc denique angulo colon sub ventriculo ex transverso per abdomen pergebat. Observat. Academ. cap. 3. §. 4. pag. 66. tab. 6. fig. 2.

CLVIII. Intestini coli transversi & sinistri pars, cum insigni flexura. Ubi colon ad lienem accedebat, non formabat flexuram solitam, sed efficiebat ansam ingentem, quae oblique versus superiora & sinistrorsum extensa, ultra sex pollices, in intestino, quod flatu est distentum, longa, & lien, vicinisque partibus alligata erat vinculis cellulosis & membranosis. Introitus illius ansae, nec non exitus ejus, plicis & rugis adeo erant obfessi, & angustati, ut a parte coli superiore aut inferiore, aegre aliquid ingredi posset, sique semel illa obstacula vicerat id, quod intus in illa inclusum esset, vix ac ne vix quidem egredi valeret. Margines intestini, se invicem respicientes, validissime coaliti sunt per membranaceam substantiam, tenacem, insigni vasorum copia stipatam, adipe refertam, mesocoli partem prae se ferentem, qua totum intervallum erat adimpletum. Observat. Academ. cap. 3. §. 6. pag. 67. tab. 6. fig. 3.

CLIX. Flexura coli tertia ex infante. Adhaeret portio mesocoli. Arteriae arterie rubra impletae.

CLX. Portio intestini coli cum adhaerente mesocolo. Impleta sunt vasa arteriosa & venosa.

CLXI. Similis portio minor.

CLXII. Intestinorum crassorum & tenuium pars magna, cum appendice praeternaturali, ex ileo proveniente. Ad distantiam circiter ulnae ab insertione intestini

ilium

ilium in coecum ; mensura facta postquam tubus intestinalis in rectum extensus erat , ex ea parte ilei , quae mesenterio opposita est , appendix sacciformis prodit , quatuor fere pollices longa , eadem ferme , qua ipsum intestinum , capacitate praedita , in principio tamen quodammodo contracta , dein ex colli specie in saccum ampliore , indeque in finem , seu extremum tenuius & coecum , terminata , amplo orificio cum cavo tubi intestinalis communicantem . Ex hujus diverticuli caeco extremo prodit species funiculi valde tenacis , talem ferme substantiam habentis , qualis in ligamento rotundo hepatis , aliave simili parte occurrit , qui , lineam circiter crassus , dextrorsum adscendens , juxta plicam , quam insertio ilei in coecum format , procedens , firmiter adnectitur parti laterali sinistrae caeci , aliquantum versus posteriora , ut aequae ab hoc , ac ab ilei appendice oriri videretur . Quum vero haecce chorda brevis esset , & tensa , in cadavere saccum trahebat sursum , non tantum , sed & omnem hujus intestini partem , quae ab illa appendice usque ad crassorum principium occurrebat , magisque deorsum in latere dextro abdominis locata , & in gyros formata erat , tam arcte comprimebat , ut , primo adspectu instar laquei constringentis apparens , summam excitaret admirationem , faceretque mirabilis incarcerationis internae causam , quae in vivente femina , de tempore in tempus , dolores colicos produxerat , deinde vero tormina adeo violenta , terribilibus adeo symptomatibus stipata , ut quadragesima octava , post morbi accessum , hora ipsi fuerit moriendum . Cadaver extrinsecus nil notandum exhibebat , nisi quod abdomen totum , maxime ea parte dextra laterali , quae jam a morbi principio dolorosa fuerat , ultra modum esset tumidum . Abdomine aperto , mox intestina tenuia , flatibus summo-pere extensa , erumpebant magna vi foras . Omentum ita ab intestinis sursum devolutum erat , ut haec contingerent peritoneum , in superiore parte laterali cum iis firmiter coalitum . In intestino ileo in regione iliaca dextra cavi abdominis violentissima erat incarceration , indeque nata inflammatio & gangraena , quae occupabat omnes illius flexus gyrosos , a loco constrictionis usque ad finem ilei sitos , sed ultra illos non erat extensa . In omni parte incarcerata color erat ruberrimus , aut potius lividus & nigricans , in reliqua naturali similis . Tota illa intestini moles in globum quasi coacta , tumida valde , speciem herniae incarceratae internae exhibebat , aëre insigniter distenta ; continebat praeterea fragmentum ossis bovini , octo circiter lineas pollicis longum , & quatuor latum , cum carne bovina , quam haud ita diu ante comederat , verisimiliter ingestum , scabrum , asperum , quod , feliciter quidem ad locum hunc usque propulsum , exitum tamen ipsius coarctatum transire non valuit . Observ. Academ. Cap. 5. §. 14. pag. 79.

Renes & viae urinae.

CLXIII. Renis humani dimidia pars , impleta , balsamo indurata.

CLXIV. Similis renis portio , simili modo praeparata.

CLXV. Totum systema uropoieticum cum partibus genitalibus ex puella . Impletio pulchre successit . Arteria aorta cum suis ramis , vena cava , uterque ren cum cap-

capulis, ureter dexter, sinister duplex, vesica urinaria, uterus cum reliquis genitalibus, intestinum rectum, adfunt.

CLXVI. Systema uropoietium ex puero. Renes, ureteres, & vesica, cum arteria aërta, emulgentibus, iliatis, aliisque impletis cera rubra.

CLXVII. Systema aërtae & venae cavae, cum iliatis, mesentericis, emulgentibus, aliisque ramis rubra cera impletis. Renes & Ureteres adfunt. Ex infante.

CLXVIII. Pelvis renis adulti cum suis ramis, papillas renales amplectentibus, & ureteris initio. Cera injecta partes distentas tenet.

CLXIX. Vesica urinaria ficcata, aperta, cum utroque uretere, ut insertio pulchre pateat.

CLXX. Vesica cum utroque uretere inflata. Vesicae feminales & ductus deferentes, egregio spectaculo, cerâ rubra impletae sunt.

CLXXI. Vesica feminae cum duplici uretere dextro.

CLXXII. Vesica foetus. Vasa impleta sunt.

Genitalia viri.

CLXXIII. Tunica testis vaginalis, cum vasis corporis pampiniformis, impletis.

CLXXIV. Testis substantia, detracta albuginea, ficcata, cum corpore pampiniformi, impleto cera. Epididymis & ductus deferens mercurio distenti sunt.

CLXXV. Segmentum penis, cujus corpora cavernosa, ut & cellulosa, inflata sunt.

CLXXVI. Segmentum penis, cujus corpora cavernosa materie rubra sunt impleta.

CLXXVII. Penis, cujus arteria pudenda, & corpus cavernosum urethrae, ut & glans, mercurio sunt impleta.

CLXXVIII. Pars penis anterior, cujus duo corpora cavernosa materie rubra, corpus vero spongiosum urethrae & glans materie viridi sunt impleta. Divisio facta pulchre docet, quomodo antè terminentur corpora cavernosa penis, & corpori cavernoso urethrae continuetur glans.

CLXXIX. Ejusdem penis impleti pars posterior.

CLXXX. Penis, in duas partes divisus, cujus corpora cavernosa materie viridi, corpus spongiosum urethrae, glans, & arteriae, rubra impleta sunt.

CLXXXI. Penis integer, simili modo praeparatus.

CLXXXII. CLXXXIII. Duo segmenta penis balaenae.

Secundinae. &c.

CLXXXIV. Placenta infantum gemellorum, cum parte membranarum & septi medii. Vasa pulcherrime sunt impleta, in una venae rubent, arteriae viridi materie turgent; in altera vena viridi, arteriae rubra materie sunt repletae. Adfunt portiones funiculorum.

CLXXXV. Placenta cum parte membranarum & funiculi portione insigni. Hujus atque placentae vasa impleta sunt; arteriae rubra, venae viridi materie.

CLXXXVI.

124 SUPELLEX ANATOMICA DOEVERENIANA.

CLXXXVI. Placenta alia, simili modo impleta, cum portione membranae amnios separata.

CLXXXVII. Placenta integra cum portione funiculi umbilicalis, cujus vasa, arteriosa & venosa, penitissime materie rubra sunt impleta.

CLXXXVIII. Ejusdem reliqua pars funiculi umbilicalis, longissima, cujus vena materie viridi, arteriae rubra, impletae sunt.

CLXXXIX. CXC. Duae portiones funiculi umbilicalis, quarum arteriae & vena inflatae sunt, reliqua substantia exsiccata.

CXCI. Alius funiculi portio simili modo praeparata.

Calculi.

CXCII. Calculus major in vesica inventus. Urethrae impactus haerebat alter minor, qui adjacet.

CXCIII. Fragmenta calculi, in vesica virginis annosae inventi.

CXCIV. Calculus vesicae, ovalis, applanatus, scaber.

CXCV. Calculus vesicae, rotundus, maxime scaber, nucem juglandem magnitudine referens.

CXCVI. Calculus vesicae applanatus, circularis, extrinsecus quasi crystallifatus.

CXCVII. Ectypus calculi vesicalis, per urethram virginis, septemdecim annos natae, extracti, a Clar. Wagler, Archiatro Brunsvicensi cum Cl. van Doeveren communicatus.

CXCVIII. Calculus biliosus, alvo redditus, a matrona, septuaginta & octo annos nata, post perpeffas per triduum horrendas anxietates, cum continuis ad vomitum conatibus, imo & vomituratione non interrupta, praecordiorum summa compressione, & alvo ad plurima & diversa enemata pertinaciter resistente. Pondus, elapso post excretionem bihorio, fuit circiter trium drachmarum.

CXCIX. Calculi fellei, alvo excreti, Ectypus; a Clar. Wagler cum Clar. van Doeveren communicatus.

CC. Calculi biliarii parvi.

CCI. Calculi ramosi, tubulosi, ex vesica fellis bovina. Mentionem de iis fecit Doct. ten Haaf in Diff. de bile cystica cap. 8. pag. 65. seq.

CCII. Lapis Bezoar ex Cervo. Conf. Buffon Hist. Nat. du Cerf. tom. 6. De praecipuis calculis in Sectione hujus operis sexta dicam.

Alia.

CCIII. Cornu ex integumentis enatum.

CCIV. Pili, qui prodierunt ex abscessu in abdomine.

IV

O S S A

M O R B O S A.

O S S A

M O R B O S A.

Amplissima rarissimisque exemplis ditissima est Collectio nostra ossium, morbo aut naturae lusu, a statu sano vel naturali aberrantium. Hujus vero descriptionem suscepturo, is mihi optimus visus ordo est, qui, primo, uno eodemque morbo adfectum totum sceletum traderet, dein caput, truncum, artus, eorumque ossa, variis & saepe multiplicibus vitiis laborantia, sisteret, dum toti operi adjectus index illos, qui forte alium, a morbis desumptum, ordinem sibi exoptassent, manu ducet, ut hunc vel illum adfectum, in diversis ossibus descriptum & depictum, una serie examinare possint. Praeparata, quorum icones huic operi additae, qua tabula, quaque figura delineata sint, in data expositione monui, non autem necesse duxi, omnes, multis figuris adscriptas, litteras, descriptioni inferere; additae ipsis tabulis vel generales, vel magis speciales, immo subinde subtiliores explicationes, intellectui eorum inservient, quae forte ex sola descriptione non rite comprehendi potuerunt.

No. I.

Truncus integer feminae, cum scapulis, partibus superioribus ossium humeri & femoris, per emollitionem totius compagis osseae insigniter vitiatus. Columna quidem vertebrarum, in parte inferiore thoracis parum inflexa, caeterum naturalis existit; sed magnam mutationem subierunt ossa, thoracem, pelvimque constituentia. Ab anteriore conspiciendum sternum ex uno osse constat, leve tantum cernitur vestigium nexus ossis primi & secundi; secundum rotundulo margine videtur desinere, sed ex media & inferiore ejus parte exit tertium ossiculum, tenue, cum ipso perfecte concretum, & in latam satis cartilagine terminatum. Ad superiorem partem sterni accedunt claviculae; sinistra integra, sed rectior, dextra fracturam passa est non longe a loco, qui processui coracoideo scapulae adcumbit; haec sanata est, sed tali ratione, ut pars posterior, quae cum summo humero necitur, depressa sit, & angulum ferme rectum cum priore parte faciat. Costae nullae sanae sunt, omnes plures paucioresque fracturas sunt passae, quae sanatae quidem sunt, sed tali modo, ut non tantum omnium superficies, inaequales, nodosae quasi, redditae sint, sed etiam

etiam naturalis figura adeo mutata appareat, ut aliae, introrsum pressae, thoracis cavum angustent, aliae, extrorsum prominentes, latera inaequalia reddant; tot verbo adsunt fracturae, ut omnes describere vix possibile sit, & ex figuris in Tabula I. II. III. illae, ut & mutationes, quas prodixerunt, melius cognosci queant.

Omnia, quae pelvim componunt, ossa singularem merentur attentionem. Fundamentum totius spinae, Os sacrum, ea parte, cui a lateribus adhaerent ligamenta Sacro-ischiadica, tantopere antrorsum vergit, ut apex ipsius versus interiora sit inflexus, cum eo nexa coccyx multum intra pelvim adscendat, & inter coccygem, & anteriorem superficiem ossis Sacri, ubi prima ipsius foramina sunt, sesquipollicis tantum distantia detur. Ossa Ilii, ab interiore parte multum excavata, ab exteriori rotundula, fracturas exhibent, ab incisuris Sacro-ischiadicis rursum retrorsumque incedentes; hac de causa ossium innominatorum partes, quae ultra os sacrum prominent, huic quasi appressae sunt, & in eadem linea cum processibus spinosis vertebrarum lumborum inveniuntur. Tubera ossium Ischiorum, quae sedentis truncum sustinent, magis versus exteriora sunt incurvata. Rami, ab his ad ossa Pubis adscendentes, non longe a tuberibus fractura, in cadavere adhuc mobili, laborabant, similisque aderat, non longe a loco, ubi ad corpora ossium pubis appropinquant, hinc primo accedunt ad se invicem, & spatium intermedium vix pollicare superest, dein, versus exteriora prominentes, rotundulum cum ossibus pubis marginem formant. Rami superiores ossium pubis, qui in os ischium tendunt, non longe ab acetabulis, fracturam passi sunt, & hae etiam partes multum introrsum sunt pressae, adeo ut figura orae superioris pelvis admodum irregularis, interrupta sit, praesertim quia pars superior ossis sacri cum ultima lumborum vertebra multum versus anteriora prominet; hinc distantia inter os ilium dextrum & os sacrum est circiter sesquipollicis, in latere sinistro autem paulo major. Distantia inter nexum ultimae lumborum vertebrae cum sacro & illam orae pelvis partem, quae correspondet cum margine anteriore acetabuli, est pollicis unius in dextro, sesquipollicis ferme in sinistro latere. Nexus ossium pubis a nexu sacri cum ultima lumborum vertebra duos pollices & dimidium distat. Inter dicti nexus ossium pubis marginem inferiorem & apicem coccygis distantia est trium pollicum & dimidii; inter tubera ossium ischii, ubi ligamenta Sacro-ischiadica inseruntur, duorum cum dimidio; ab anteriore vero, ubi rami, ad ossa pubis adscendentes, oriuntur, distantia vix pollicem superat. Conf. Tab. IV. Fig. 2. 3.

Quam scapulae, tenuissimae, subierint, mutationem verbis vix describere licet; obediverunt musculorum motui, inaequaliter prominentibus costis sese accommodarunt, atque inter spatia, ab iis relicta, sese quasi insinuarunt. Spinae ipsarum, quae in summum humerum terminantur, fracturas etiam passae sunt. Tab. IV. Fig. 1.

Artuum ossa omnia, tenuissima talem prae se ferunt habitum, qualem in rachiticis observare solemus. Ex emollitione indeque nata fragilitate totius compagis osseae, omnes, descriptae, aberrationes, omnia mala, videntur suborta, praesertim cum talia observare solemus in infantibus rachiticis, in quibus & spina & pel-

pelvis, & artuum ossa miro modo subinde degenerant, quemadmodum sequenti articulo describendum praeparatum confirmat.

II. Spina cum pelvi, scapulis, & superioribus partibus ossium humeri ac femoris, a rachitide multum vitiata, ex infante. Spina primum versus sinistrum, tum versus dextrum, denique rursus versus sinistrum latus flexa est: superiores duae lumborum & tres subsequentes dorfi vertebrae hac de causa in latere dextro multum compressae, in sinistro crassiores. In octava, sexta, septima dorfi contrarium plane locum habet. Ossa pelvis praecipue insolitam acquisiverunt formam; in genere admodum crassa sunt, sed simul admodum spongiosa. Margines ossium innominatorum versus interiora curvati; ossa ipsa, eapropter ab interiore prope nexum cum sacro multum excavata, ab exteriori admodum gibba. Ubi ossa ilium cum ossibus pubis cartilagineum interventu (ut hac aetate semper locum habet) necuntur, ad interiorem partem maximopere sunt propulsa, arctant itaque pelvim his in locis multum, oramque superiorem admodum inaequabilem reddunt, sic ut haec pelvis, quoad formam, multum conveniat cum ea, quae praecedenti articulo descripta est, & vix nisi magnitudine differat. Inferior sacri pars, praecipue vero coccyx, multum versus interiora curvatae sunt. Partes superiores ossium femoris maximopere intumuerunt, sic etiam artuum superiorum ossa. Scapulae crassitiem insolitam nactae sunt.

III. Sceletum rhachitici. Artus praecipue a naturali statu & forma recedunt, & ut hujus degenerationis etiam exemplum exstet, Tab. V. delineantur. Femur dextrum, non adeo incurvum, inter partem & externam & internam multum compressum; tibia vero circa mediam partem sic versus exteriora incurvata, sequente hanc curvaturam fibula, ut, cum his ossibus, nexus pes extremus plantam versus exteriora dirigatur. Magis a forma naturali recedit artus sinister. Femur media sua parte inter partes externas internasque sic compressum est, ut pars ipsius posterior in aciem quasi acutam definat, simulque tantam curvaturam versus anteriora facit, ut inter caput femoris ac condylos distantia parva superfit. Tibia & fibula primum retrorsum, dein versus latus externum sic incurvantur, & flectuntur, ut & hujus lateris pes plantam suam versus exteriora dirigatur, totus sic incurvatus, ut metatarsi ossa ad calcem dirigantur. Dextri ossis humeri pars inferior introrsum conversa, tota quanta mutata, cum radio atque ulna, quorum ossium capita insolitam habent figuram, conjungitur singulari modo; habent autem ossa haec insignem curvaturam. In sinistro latere simili modo & articulatio cubiti, & ossa, quae cubitum constituunt, sese habent; sed omnes hae mutationes, verbis vix describendae, ex figuris Tab. V. optime cognoscuntur.

IV. Cranium infantis, neonati, hydrocephalo & spina bifida laborantis, publice a me dissecti. Contentae aquae fluctuatio manifesta erat, cedebant etenim facile digitis ossa, multum a se invicem remota, & solis integumentis videbantur contineri. His vero separatis, membrana inter ossa, eorumque partes, lata quidem & maxime extenuata, sed firma admodum apparebat, & per eandem *transparens* con-

spiciebatur aqua, quae, in cavitatibus cerebri, ut videtur, collecta, distenderat, consumserat omne cerebrum.

Quae supra oculorum cava sunt partes, quae inde versus latera incedunt, praecipuam mutationem subierunt, non tamen sic, quin facies in diversis, quae ipsam componunt, partibus, vario etiam modo sit mutata. A radice nasi per frontem, verticem, occiput, ad foramen ossis occipitis magnum, distantia erat undecim & quod excurrit pollicum. Ab apice partis squamosae ossis temporis ad eandem partem dicti ossis oppositi lateris distantia erat octo pollicum cum dimidio. Circumferentia totius capitis, sumpta parum supra oculorum orbitas, fuit quatuordecim pollicum cum dimidio.

Partes membranaceae, quae inter ossa omnia conspiciebantur, erant multo latiores, quam esse solent; ossa majorem acquisiverant extensionem, absque ut tamen essent tenuiora. Partes duae, quibus os frontis semper in neonato constat, ad sesquipollicem supra nasum, penitus cohaerebant, inde ad fontanellam parum a se invicem recesserant; dimotae eadem partes, at non multum, erant ab illis oris ossium verticis, quae in adultis ad formandam futuram coronalem concurrunt. Fontanella ergo non admodum magna erat. Plus distabant verticis ossa, praecipue versus posteriora, adeo ut, prope fontanellam distantia vix quartae pollicis parti aequalis esset, inter eadem ossa, ubi orae verticales desinunt, & ossa haec ad nexum cum osse occipitis perficiendum versus latera recedunt, pollicem superaret, similisque distantia in quoque latere inter illa ossa & apicem ossis occipitis, daretur. Amplissima ergo pars membranacea erat inter ossa verticis & occipitis, & per eandem partes osseae radiorum adinstar sese distribuebant. Remotae pariter insigniter partes mamillares & squamosae a vicinis ossibus erant, quae illa caeterum ferme adtingere solent, sic quidem, ut inter mamillares partes, & ossa verticis pollicaris distantia daretur, inter squamosas & eadem ossa invenienda membrana dimidium pollicem superaret. Laterales processus ossis multiformis, ad aequalem ferme distantiam a verticis ossibus, paulo minus a frontis, remoti erant.

Quum autem dicta ossa omnia tantopere a se invicem recederent, & multo amplior existeret calvariae capacitas, aliter esse non potuit, quin major distantia etiam esse debuerit inter partes, quae ad basin cranii, quae ad faciem formandam, concurrunt. Inter radices processus zygomaticorum distantia erat pollicum trium cum dimidio; sinus ergo, ad illas radices positi, pro articulo maxillae inferioris, solito plus a se invicem erant remoti, & tota haec pars baseos cranii erat latior. Maxillae inferioris condyli, eadem de causa, plus distabant. Propter recessum processus zygomaticorum, versus latera quasi tracta erant ossa jugalia, & cum his nexa maxillaria superiora; latitudo hinc faciei adaucta, longitudo imminuta; palatum amplius.

Ossa ipsa cranii, si non omnia, saltem plurima, mutationem magis minusve notabilem subierant, & in depurato cranio sequentes detegere licet deviationes. Partium, quae os frontis componunt, a radice nasi ad fontanellam, longitudo est pollicum

licum trium cum dimidio, latitudo in parte inferiore duos superat; illae harum lamellae, quae partem superiorem orbitarum formant, oculorumque cava a conceptaculo cerebri distinguunt, admodum descendunt, sic ut intra orbitas promineant, & capacitates, quas oculi occupant, multum imminuant; tenuissimae praeterea sunt & variis in locis foraminibus pertusae. Recefferunt multum ab hisce lamellis processuum lateralium ossis multiformis partes, quae concurrunt ad formanda oculorum cava. Haec alio etiam sensu mutata sunt, ossibus jugalibus solito plus versus latera dimotis. Aperturae narium anteriores ampliores sunt. Verticis ossa admodum extensa sunt. Ora anterior frontalis quatuor pollices longa est, superior verticalis cum ea ferme convenit; posterior seu occipitalis tres pollices aequat, inferior non multum a praecedenti, quoad longitudinem, recedit. Ossa haec, admodum convexa, praecipue & maxime protuberant iis in locis, ubi naturali in flatu magis etiam prominere solent, quemadmodum frontis ossa, multum prominula, illas partes, quibus lobi priores cerebri accumbunt, maxime extantes offerunt. Osis occipitis, in foetu ex quatuor ossiculis compositi, pars superior, quae se inter ossa verticis interfert, longitudinem habet trium pollicum cum dimidio, eandemque latitudinem, ubi fissurae laterales adsunt. Reliquae ejusdem ossis portiones non adeo multum magnitudine increverunt, & ea ossa, quae reliquam bascos cranii partem constituunt, solito modo sese habent. In Tab. VI. Fig. 1. 2. 3. hoc cranium ab anteriore, a latere, a posteriore exhibetur.

V. Cranium infantis, recens nati, hydrocephalo insigni laborantis. Die 8. Julii 1791. vocabatur expertissimus & dextrissimus hujus urbis chirurgus atque obstetricans Soek, qui meam collectionem ossium morbosorum hoc cranio adauxit, ad parturientem, quae, dirissimos ac frustraneos partus labores per aliquot temporis spatium perpeffa, mentis impos, violentis vexabatur convulsionibus. Adfirmabat obstetrix, foetus caput bene esse collocatum, sed liquorem amnii nondum effluxisse. Exploratione autem instituta ad introitum pelvis saccum detegebat, magnum, cum tumore, a velamentis, liquore amnii distentis, formari solito, quodammodo convenientem, sed revera ab hydrocephalo productum, qui tantae erat amplitudinis, ut circumferentia capitis insigniter superaret capacitatem pelvis. Aperiebat itaque caput ope forficis Smellianae a parte posteriore; & statim insignis aquae quantitas effluebat; indicem dextrae manus factae aperturae immittebat, & partus absolvebatur facile. Totum corpus infantis erat hydropicum, nec ab hoc morbo plane libera erat mater.

Figura cranii admodum notabilis est, & magnitudo ipsius atque extensio, praefertim in dextro latere, insignis. Longe majorem etenim quantitatem aquae in dextro, quam in sinistro latere fuisse collectam docet decursus processus falciformis, sese inter duo ossa frontis retrorsum juxta os verticis finistrum extendens, sed ab osse verticis dextro circiter sesquipollicem distans. Linea, a nexu ossis frontis dextri in glabella circum caput ad eundem locum in opposito latere est sexdecim pollicum & dimidii. Distantia a radice nasi per superiora capitis ad foramen magnum ossis

offis occipitis undecim & dimidii. Distantia ab annulo, membranam tympani continente, ad eundem annulum oppositi lateris duodecim pollicum. Offa frontis a margine supercilii ad fontanellam, tres pollices longa, duos & dimidium latitudine superant. Distant multum haec ossa ab ossibus verticis atque temporum. Adest autem in membrana, quae dicta ossa necit, inter verticis nempe & frontis ossa, separatum ossiculum, sesquipollicem latum, & ferme ejusdem longitudinis. Os verticis dextrum irregularem admodum figuram habet. Latus inferius a priore apice ad posteriorem longitudinem habet quatuor pollicum & dimidii; posterius inaequale, medio loco quasi deficiens; anterieus & superius minus a solita forma recedunt, totum vero os admodum incurvum est. Sinistrum verticis os, non adeo mutatum, sed tamen minime regulare. Offis occipitis pars superior, duos pollices cum dimidio longa, & ejusdem latitudinis, tres illas, quas habere solet, incisuras, vix monstrans, magis versus dextrum quam versus sinistrum latus sese extendit. Inter hujus ossis partem sinistram & vicinum os verticis separatum etiam ossiculum conspicitur. Innumera autem, ad minimum quadraginta, majora, minora, minima, separata ossificationis principia dantur, praecipue a latere sinistri ossis verticis, ubi subest durae matris processus falciformis. Partes faciëi, ut & illae, quae basin cranii formant, & a latere foraminis magni atque ante illud dantur, vix mutationem subierunt. Oculorum tamen cava justam amplitudinem non habent, lamellae etenim ossium frontis, quae inter illa atque conceptaculum cerebri dantur, pondere aquae multum sunt depressae, quale quid semper locum habere ex aliis craniiis, simili morbo adfectis, jam descriptis, aut describendis, patet. Tab. VII. Fig. 1. 2. 3. hoc cranium a superiore, posteriore, & inferiore delineatum sistit.

VI. Cranium infantis neonati, spina bifida laborantis, incipiente hydrocephalo, solito magis distentum. Fontanella anterior praecipue deorsum sese extendit ad medium os frontis, adeo ut de utraque parte hujus ossis solito major portio deficiat. Supra supercilii dextri marginem versus angulum oculi internum defectus ossificationis cernitur, qualis etiam in eodem latere adest in lamella ejusdem ossis, quae conceptaculum cerebri a cavo oculi distinguit.

VII. Cranium puellae, primo aetatis anno vix elapso, ex hydrope cerebri defunctae. Justas capitis dimensiones dare non licet, quia apertum cranium male ficcatum est. Fontanella admodum ampla. Offa prae aetate non admodum tenuia; excipiendae tamen sunt illae partes ossis frontis, quae superiora cavi oculi formant, hae enim non solum tenuissimae, sed multis admodum foraminibus pertusae, & intra foramina oculorum multum depressae.

VIII. Pars superior cranii infantis, hydrocephalo adfecti. Insignem magnitudinem acquisiverunt ossa verticis; partes duae ossis frontis jam confluerunt, attamen fontanella amplissima est, & irregularis formae; ab uno latere ad alterum ad longitudinem quinque pollicum sese extendit; a futura sagittali versus anteriora & latus sinistrum latitudinem habet trium pollicum & dimidii, contra in latere dextro vix duorum.

IX. Cranium infantis, qui hydrocephalo laboravit. Faciëi ossa vix mutata sunt.

Den-

Dentes secundi in alveolis adhuc delitescunt, & , etiam si tertius dens molaris in utroque latere prodierit, margo tamen alveolaris, ubi primi & secundi molares sese manifestare deberent, accedentibus ad se invicem lamellis internis externisque, penitus clausus est. Ossa frontis, verticis, squamosa, occipitis pars superior maximam mutationem subierunt, & insigniter expansa sunt, praecipue in lateribus. Circumferentia capitis est octodecim pollicum cum dimidio; distantia a meatu auditorio unius lateris ad eundem lateris oppositi tredecim pollicum; a radice nasi ad marginem posteriorem foraminis magni pollicum quatuordecim. Coronalis futura non recto tramite a sinistro ad dextrum latus progreditur, sed, antequam ad sagittalem pertingit, intra os verticis sinistrum sese quasi extendit. Ubi os squamosum, processus lateralis multiformis, & os verticis ad se invicem accedunt, in utroque latere distinctum ossiculum cernitur. Verticis os quodque in insigne tuber adsurgit, ubi autem sagittalis futura datur, depressio notabilis adest, qualis etiam conspicitur, ubi olim fontanella fuit. Prominent praeterea etiam, qua parte ad ossa squamosa accedunt, quae & ipsa lateralem illum tumorem adaugent, & conceptaculum cerebri hac in parte latius reddunt. Eadem illa ossa, ut & frontis atque occipitis pars superior, multo majora sunt, quam hac aetate esse solent.

X. Cranium infantis, qui pariter hydrocephalo laboravit. Non adeo versus latera prominet, & in tubera adsurgit cranium, ac IX. Longitudo tamen ipsius insignis est, & expansio versus latus sinistrum & partem posteriorem satis notabilis. Circumferentia hinc superat eam praecedentis capitis, distantia a radice nasi ad foramen magnum etiam major existit. Unicum os verticis adest, seu potius ab ipso ortu duo hujus nominis ossa sic confluerunt invicem, ut nullum sagittalis futurae vestigium adfit, aut unquam adfuerit. Dextrâ hujus ossis parte multo latior est sinistra. In dextro latere linea ducta a futura coronali mox supra os squamosum ad futuram lambdiformem pollices quatuor non superat; in sinistro autem latere similis linea quinque pollices & ultra longa est, & loco altiori differentia notabilior est, adeo ut lambdiformis futura etiam singularem habeat decursum.

XI. Ossa soluta cranii infantis, qui hydrocephalo laboravit. Praecipuam attentionem merentur ossa verticis, frontis, occipitis. Verticis ossa juxta futuram sagittalem circiter quatuor pollices longa sunt, juxta coronalem tres cum dimidio. In verticis osse dextro rotundum foramen cernitur. Quaeque portio ossis frontis ab apice ad marginem supercilii tribus circiter pollicibus aequalis est. Lamella, quae superiorem partem cavi oculi format, ferme in eadem linea cum superiore parte hujus ossis procurrit, & confirmat, quae praecedentibus articulis dicta sunt. Declinatio ea propter hujus ossis tum ab exteriori, tum ab interiori parte Tab. VI. Fig. 4. 5. data est. Os occipitis ab apice ad foramen magnum, tres ferme pollices longum, in parte latiore aequalem ferme longitudinem habet.

XII. Ossa soluta infantis adultioris, qui etiam hydrocephalo laboravit, verticis, frontis & occipitis, quae omnia multo majora sunt, quam eadem ossa cranii praecedentis.

XIII.

XIII. Partes duae ossis frontis, infantis recens nati, multis foraminibus pertusae. In parte sinistra deest ferme tota lamella, quae cavum oculi a parte superiore terminat. Foramina duo notabilia in ea parte, quae alteram portionem respicit, cernuntur. In portione dextra foramina etiam duo apparent, & in lamella, ad cavum oculi pertinente, duo majora, totidemque minora adfunt. Tab. VI. Fig. 6. 7.

XIV. Cranium infantis junioris, in quo varii ossificationis defectus adfunt, quinque in osse occipitis, duo majores, tres minores; duo in osse verticis sinistro.

XV. Cranium feminae, quae hydrocephalo laboravit, admodum tenue, omni ferme sensu difforme & morbosum. Circumferentia hujus calvariae est circiter pollicum viginti duorum; longitudo a fronte ad medium ossis occipitis, post factam sectionem horizontalem mensurata, septem pollicum cum dimidio. Distantia a meatu auditorio unius lateris ad eundem meatum lateris oppositi pollicum duodecim; linea a radice nasi per frontem, verticem, occiput, ad foramen magnum ducta, est pollicum quindecim cum dimidio. Longitudinem ergo insignem habet, non vero notabilem altitudinem, & superiori in parte quasi compressum hocce cranium existit. Ossa cuncta si separatim examinantur, haec non quidem multum magnitudine adaucta sunt, verum tenuissima, sic ut transparentia sint. Quando enim dimensiones horum ossium comparavi cum iis, quae in sanissimo capite sunt, vix differentiam inveni notabilem, solum os frontis parumper latius & longius fuit. Hujus enim latitudo convexa maxima a tempore uno ad alterum septem pollicum est; ejusdem altitudo convexa ab ossibus nasi ad coronalem futuram sex pollicum. Verticis ossa nulla futura sagittali distinguuntur, nec nisi levissimum ipsius apparet vestigium, ubi cum coronali connecti solet, unicum ergo os constituunt, quod versus posteriora inaequali admodum modo protuberat, praecipue in latere sinistro, & in utroque, praesertim vero in sinistro, tenuissimum est, sic ut radii lucis non tantum transpareant, sed diversis in locis vix tenuissimae chartae crassitiem habeat. Osis occipitis figura longe alia est, quam esse solet; hoc non adeo in sinistro, quam in dextro latere protuberat, & hinc figura capitis a parte posteriore, & decursus futurae lambdiformis plane insolita sunt. Latitudo ipsius maxima est quinque pollicum & unius quartae partis. Squamosae ossium temporum partes, intrinsecus multum excavatae, prominent extrinsecus insigniter, & duo quasi tubera formant.

Mutationes autem, quas totum conceptaculum cerebri subiit, secto horizontaliter capite, optime patuerunt. Extenuata quam maxime esse cuncta ossa, ipsa haecce sectio docuit, qua simul patuit, servasse ea illam proportionem, quae quoad crassitiem inter diversa cranii ossa observari solet. Lamellae ossis frontis, quae superiores foraminum oculorum partes constituunt, non horizontaliter sese extendunt, sed versus interiora multum descendunt, & adeo tenues existunt, ut multis in locis vera dentur foramina, cum cavis oculorum communicantia; non autem ubique eandem tenuitatem habent, sed versus latera conspiciuntur depressiones, & inter eas acutiusculae eminentiae, sic ut os quasi erosum videatur. Os cribriforme cri-

eristam erigit insignis longitudinis, quae ab anteriore lunato ductu in eristam ossis frontis terminatur, sic tamen ut foramen coecum intermedium conspiciatur. Ipsum os Ethmoïdes latitudinem notandam habet, praecipue a parte posteriore, ubi cum basi ossis multiformis cohaeret, & hoc in loco pollicem aequat. Tota haec pars una cum dicta basi admodum est depressa. Sella Turcica sinum profundum repraesentat, & communicat cum sinu sphaenoïdali per foramen rotundum satis amplum. Clinoïdei processus anteriores justae magnitudinis sunt, sed posteriores vix conspiciuntur. Solitam figuram non habent foramina, inter basim ossis multiformis & processus priores invenienda pro nervis opticis. Multo amplius foramen lacerum, quod inter ejusdem ossis processus laterales & priores datur, in sinistro, quam in dextro, latere, quia illo in latere magis excavati processus laterales ossis multiformis sunt, & magis a basi & processibus prioribus remoti. Foramen contra pro tertio ramo quinti paris nervorum multo amplius in dextro, quam in sinistro latere, ut & illud, quod arteriae carotidi internae destinatum est. Eminentis aspera, mediisque sulcis intrinsecus quasi exarata, tenuissima, & transparens pars squamosa ossis temporis in utroque, magis tamen in sinistro, latere est. Partes petrosae tenui & acuto margine se ad basim multiformis extendunt. Quae pone foramen magnum ossis occipitis est capacitas ampla admodum existit, & ossis illius pars, quae musculis immersa est, praepriis tenuissima deprehenditur. Vestigium sinus lateralis sinistri alteriorem locum occupat, quam dextri, & in hoc vestigium sinus longitudinalis definit. Spina, cui adhaerere solet processus falciformis, ut & illa, cum qua nequitur durae matris productio, sese inter lobos cerebelli interserens, magis versus sinistrum latus vergunt.

Interna superficies partis superioris conceptaculi cerebri non minorem subiit mutationem. Coronalis futura distincte apparet, sagittalis vero non nisi parvum levisimumque vestigium adest. Tenue os frontis est, & in nonnullis locis insigniter excavatum, sed praesertim verticis ossa adeo consumta sunt, ut de interna lamella, de diploë etiam, nihil superfit, & vix lamella externa detur, immo haec in multis locis parvis foraminibus sit pertusa. In Tab. VIII. notabile hocce cranium a latere sinistro & ab anteriore, in Tab. IX. a posteriore, superiore & interiore, delineatur.

XVI. Caput osseum, cujus ossa, imprimis verticis & squamosa, partes autem frontis anterior, occipitis superior, & cuneiformis laterales, in vastam magnitudinem excreverunt, crassa tamen & sese undique contingentia. Maxilla autem superior, & quibus haec adnequitur partes calvariae ossium, ossa petrosa, & inter haec media ossis occipitis pars anterior, processusque coronoïdei, a magnitudine consueta non recesserunt. Hoc modo Clar. Albinus hocce cranium descripsit. Supel. Anat. Ravianae No. XXX. Hujus Operis pag. 5. Merentur vero dimensiones omnium, quae mutationem subierunt, ossium latius annotari. Longitudo ossium verticis a futura coronali ad apicem futurae lambdiformis, est sex pollicum rhenolandicorum, & quinque octavarum partium pollicis. Altitudo ejusdem a nexu processus lateralis ossis multiformis ad futuram sagittalem quinque pollicum, & sex octavarum partium.

Ossis

Offis frontis latitudo convexa maxima a tempore uno ad alterum est octo pollicum; ejusdem altitudo convexa ab ossibus nasi ad sagittalem futuram septem pollicum & unius octavae partis. Ossis occipitis convexa longitudo a margine posteriore magni foraminis ad locum, ubi futuram sagittalem contingit, sex pollicum. Ejusdem latitudo maxima quinque pollicum cum dimidio. Latitudo ossis temporis ab osse occipitis usque ad os cuneiforme in latere calvariae trium pollicum, & duarum octavarum partium pollicis. Ejus altitudo ab apice processus mammillaris recta sursum trium pollicum, & unius octavae partis pollicis, altitudo a radice processus zygomatici duorum pollicum, & unius quartae partis pollicis. Ossis cuneiformis latitudo maxima in cavo temporis unius pollicis & unius octavae partis; altitudo duorum pollicum & trium octavarum partium.

Si vero ad basin hujus calvariae adtendimus, & ad partes, quae faciem componunt, hae non eadem in proportionem adauctae inveniuntur. Diameter quippe longior foraminis magni in osse occipitis est unius pollicis, & ferme trium octavarum partium; diameter ejusdem foraminis brevior, in radices posteriores processus coronoidae incidens, unius pollicis & circiter unius quartae partis. Distantia inter processus mammillares est quatuor pollicum. Longitudo partis ossis occipitis inter foramen magnum & os cuneiforme unius pollicis & unius octavae partis. Latitudo ipsius, ubi se basi ossis multiformis adjungit, unius pollicis. Distantia inter processus pterygoideorum lamellas interiores unius pollicis. Inter sinus ossium squamosorum, qui admittunt capita maxillae, duorum pollicum & septem octavarum partium. Diameter longissima transversalis illorum finium unius pollicis. Distantia inter processus mammillares & marginem lamellae externae processus pterygoidei unius pollicis & septem octavarum partium. Ossis petrosi longitudo unius pollicis & trium quartarum partium. Distantia inter orbitarum angulos externos, ubi cum osse jugali conjunguntur, quatuor pollicum & trium quartarum partium. Distantia inter orbitarum angulos externos, ubi cum osse jugali conjunguntur, quatuor pollicum & trium quartarum partium. Latitudo orbitae a minori ad majorem angulum est sesquipollicis.

Ex dictis patet, ea imprimis ossa, quae calvariam componunt, insigniter esse expansa, absque ut tamen tenuiora reddita sint, justam non tantum crassitiam habent, sed multis in locis acquisiverunt majorem.

Ferme integrum hocce cranium est, licet diutissime fuerit adservatum. Processus zygomatici ossium temporum fracti sunt, praesertim in latere sinistro; interiora nasium & cava oculorum externam pariter injuriam passa sunt, ac totum ferme os cribroforme cum unguis ossiculis periit. Deest maxilla inferior. Caput fuisse rustici annorum quadraginta, qui staturae erat pusillae, ingenii tenuis, ac hebetis, supra dictum est. Tab. X. sistit hocce cranium a latere dextro & a posteriore; Tab. XI. Fig. 1. ab anteriore.

XVII. Capitis ossei humani prodigiosae magnitudinis & formae etiam depravatae ossa calvariae omnia, solis verticis ossibus exceptis, integra fere & crassa admodum.

Mira

Mira est omnino capitis hujus magnitudo. Attamen, quod maxime notandum, ossa ejus & diversae quoque ejusdem cujusvis ossis regiones, eam inter se proportionem in magnitudine neutiquam servant, quam in calvariis humanis consuetae magnitudinis & figurae servare deprehenduntur. Nam in basi, ad eum locum, quo cum vertebra prima committi debet, a naturali magnitudine ac figura vix tantillum recedit, inde vero in omne latus, & versus superiora imprimis ita increfcit, ut tandem omnium in vertice sit amplissimum. Conf. Tab. XI. Fig. 2. & Tab. XII.

Magnum in osse occipitis foramen consuetam in aliis magnitudinem vix superat; diameter longior ejus est pollicis rhenolandici unius, & trium octavarum pollicis partium; brevior, in radices posteriores processuum coronoïdeorum incidens, est pollicis unius & unius quartae pollicis partis. Ab eo autem basis calvariae in anteriora, posteriora, & latera, paulatim magis magisque praeter solitum latefcit; ut partes, quo remotiores ab eo foramine, eo etiam habeat latiores. Etenim coronoïdei occipitis ossis processus jam sunt paulo latiores. Processus mammillares distant inter se pollices quatuor cum dimidio. Pars ossis occipitis, quae est inter magnum foramen ejus & os cuneiforme, longa est pollicem unum & unam quartam pollicis partem; lata in medio ferme tres quartas pollicis partes. Ab ossis occipitis nexu cum cuneiformi, usque ad ossis frontis eam regionem, cui adnectuntur nasi osficula, pollicum trium & trium quartarum partium longitudo intercedit. Processuum pterygoïdeorum laminae interiores distant inter se paulo plus pollice uno. Sinus ossium squamosorum, qui admittunt capita inferioris maxillae, inter se distant pollices tres, & unam quartam partem. Ipsorum sinuum diameter longissima transversalis est pollicis unius; unde & maxillae inferioris magnitudo potest quodammodo aestimari. Distant processus mammillares a pterygoïdeis pollices duos. Ossis petrosi cujusque longitudo, a meatus auditorii margine extrinsecus mensurando, est pollicum duorum & unius quartae partis. Inter orbitarum angulos externos, ubi os cuneiforme cum osse frontis futuram utrimque facit, longitudo intercedit pollicum fere quatuor cum dimidio. Quaelibet orbita a minori ad majorem angulum lata est pollicem unum & septem octavas partes; quare maxilla superior latior quoque fuit. A basi hac adfurgentia undique ossa, ad perficiendam calvariam, paulatim etiam augentur & ampliantur, sed longe, quam priora, magis. Nam ossis occipitis convexa longitudo, a margine posteriore magni foraminis ad locum, ubi futuram sagittalem contingit, est pollicum sex cum dimidio, latitudo maxima paulo minor longitudine.

Ossis temporum latitudo, ab osse occipitis usque ad os cuneiforme, in latere calvariae est pollicum quinque & unius quartae partis; altitudo ab apice processus mammillaris recta sursum pollicum duorum; a radice autem processus zygomatici sursum pollicum duorum & unius quartae partis. Ossis cuneiformis latitudo maxima in cavo temporis fere pollicis unius & trium quartarum partium; altitudo pollicum duorum & trium quartarum partium. Ossis frontis latitudo convexa maxima, a tempore uno ad alterum, est pollicum undecim; altitudo convexa ab ossibus nasi
ad

ad sagittalem futuram pollicum novem. Regio ossis frontis, quae contingit futuram sagittalem, a regione eadem ossis occipitis distat linea recta pollicum octo. Cavi calvariae, his ossibus confecti, diameter longior, nempe inter ossis occipitis regionem mediam crassissimam, ubi sinus longitudinalis durae matris in laterales quasi abit, & ossis frontis mediam similiter regionem, est fere pollicum novem cum dimidio. Diameter minor inter summitates ossium squamosorum est pollicum octo cum dimidio. Altitudo perpendicularis a fella equina ad os frontis pollices sex cum dimidio excedit. Unde patet, ossa verticis, quae desunt, omnium amplissima fuisse. Caeterum tota basis intrinsecus planior quoque est & depressa penitus. Nam, ut a media regione incipiam, pars ossis occipitis, quae est ante foramen magnum, & quae cum osse cuneiformi concrevit, cum eo horizontaliter fere ponitur. Ossa petrosa sunt depressiora; ossis frontis tubera, ad utrumque cristae galli latus, plana penitus. Dein ossis cuneiformis partes laterales, ad tempora positae, ossa squamosa, ossis occipitis pars posterior & superior, quae parietes laterales, & posteriorem calvariae facere debent, in latera & retro, deorsum ita inclinantur, ut bases amplitudinem longe maximam efficiant. Hinc extrinsecus etiam omnia planiora; orbitarum lacunaria, & sinus, qui excipiunt maxillam inferiorem, minus non modo, quam deberent, pro capitis hujus & sua ipsius magnitudine, sed & quam solent in aliis, excavata. Et quod mirum & notatu dignum, ipse auditorius meatus ita quasi compressus est, ut altitudo ejus latitudini multum cedat, quod plane se habet aliter in bene factis.

Si quid itaque ex praemisissis ratiocinari licet, ipsa haec calvariae species satis indicare videtur, formatam eam esse a causa quadam, quae in cavo calvariae haeserit, id mole sua praeter solitum adeo distenderit, & simul basin ejus pondere suo presserit; tunc enim hanc figuram produci debuisse res ipsa docet, & confirmat hydrocephalus. An vero tali forma natum est hoc caput; cerebro ac cerebello, veris atque sanis, sed nimiae tantum molis, repletum: & an haec ita dein, ut solent in aliis, simul excreverunt? An potius, infirma adhuc aetate, a cerebri & cerebelli mole nimium crescente, forte ob distendentem intus aquam, sic paulatim figuratum est & ampliatum? Tunc vero singulare esset, quod ossa haec dein non modo firmiter sibi invicem committi potuerint; sed adeo non tenuiora facta fuerint, ut nunc crassitie & robore vulgares calvarias tantum superent, quantum fere supra eas magnitudine increverint. Fuerunt autem haec ossa diu asservata in repositoio Auditorii medici Academiae hujus Leidensis, dein vero cum aliis anatomicis publice divendita, & a Clar. Ratiemta, redierunt ad dominum suum. Ex his os frontis idem illud est, quod describit Doct. Thomas Molyneux in Philosoph. Transact. N°. 168. & 261., quodque solum viderat. Is vero cum expiscari se non potuisse scribat, unde venerit; & probare etiam multis conetur, esse Giganteum, non ingratum rei Anatomicae & Naturalis amatoribus, nec incongruum, erit, si paucis addatur, quae de his scripta habentur in litteris authenticis, quae in repositoio auditorii medici inveniuntur. Litterae sunt a Michaele Paauw, Scabino

bino urbis Amstelaedamensis, scriptae ad Otthonem Heurnium, Anatomes & Chirurgiae in Academia Lugduno-Batava Professore, a. d. 12. Julii 1623, quibus nuntiat Heurnio, mittere se ad eum ossa quaedam capitis, quae tribus annis ante inter se adhuc cohaeserint, & pedibus conculcata dissolutaque fuerint, ut caeterae partes, quae desiderantur, haberi nequeant. Infra notavit Cl. Heurnius, rettulisse sibi laudatum Michaëlem Paauw, 19. Junii 1623., Amstelaedami in Ecclesia dicta nova, ante ingressum ad Bibliothecam, caput istud sepultum fuisse, ut didicerit ab aedituo, cum Ecclesiae istius aedilis esset, esseque caput hominis Amstelaedami nati, qui vulgari tantum fuerit statura, & propter capitis monstruosam magnitudinem incedere non potuerit, sed vitam totam sedentariam agere debuerit. Ipsae litterae, quae in Theatro Anatomico adservantur, sic sese habent.

Amsterdam den 12. July A°. 1623.

ACHTBARE. WYSE. HOOCHGELEERDE.

Hier neuens sende 't gedeelte van d'hoofbeenderen, waer van onlanck geleden belofte gedaen hadde, tis soo, dat ontrent drie jaren geleden deselfde noch aen den anderen geweest syn, ende door onversichticheyt met de voet van een getreden, sulcx dat de resterende stucken vermist en niet te bekomen waren, UEd. gelieve het defect met myne genegentheyt te suppleren, waar mede endende, blyft de bescherminge des Alderhoogsten bevoelen, en syt hertelyck van ons gegroet.

UEd. Dienstwilige,

M I C H A E L P A A U W.

Den voorf. heer Michael Paauw Schepen der Stadt Amsterdam, refereerde mi op den 29. Juny an 1623. als hi met syn huysvrouwe en andere vrunden de Anatomie besag, dat dit uoorfz. hoofd tot Amsterdam in de nieuwe Kerk, voor de Biblotheekx inganck lach begraven, so hem de Coster hadde aenghedient, doen hi daer Kerkmeester was: ende dat het was het hoofd van een persoon binnen Amsterdam gheboren, de welke maer en was gheweest van ordinaire Stature, dan hadde dusdanigen grooten monstreusen hoofd, waer om hi oock niet en konde gaen, dan moeste altyt, syn leuen lanck in een stoel sitten.

[Ondert.]

O T T H O H E U R N I U S,

Medicinae, Anatomiae en Chirurgiae Professor.

Quae omnia si vera, liquet quam egregie Doct. Molyneux suis hic ratiociniis veritatem obscuraverit, & pene etiam oppresserit. Postquam enim ex figura singulari ossis frontis istius cum humana, ut putat, conveniente, etsi plane depravata sit, id

id humanum esse concluderat; non ita multo post addit, evidens esse, quod caetera omnia ossa, quae cum eo proxime connexa fuerint, & fere totum caput conficiant, debuerint necessario eodem modo facta, & in eadem cum hoc osse proportionem fuisse, quia aliter nequaquam potuerint cohaerere inter se, ita ut proxime inter se nexa aptaque fuerint, & fecerint integrum globosum cranium. Unde porro computat, capitis istius integri, tectique cute capillata, circumferentiam fuisse circiter quadraginta quatuor pollicum. Ita sane esse deberet, si capitis hujus figura non esset depravata. Nunc enim ex maxima amplitudine, quam superius obtinet, versus inferiora, & porro versus magnum occipitis ossis foramen ita paulatim decrescit, ut ipsum illud foramen tantillum majus quidem sit consuetis, non ita tamen, quin in plurimis calvariis ejusdem reperiatur magnitudinis; prorsus ut in capite, N°. XVI. descripto, factum observamus, quamquam magnitudo ejus infra hujus magnitudinem multum subsistat. Et docere hoc satis potuisset ipsa frontis ossis figura, quae etsi humanae similis sit, a recta tamen multum recedit; cum versus coronalem futuram totam, & versus tempora mire praeter modum lateat. Patet, quomodo errorem majorem creet error semel admissus, & longius semper a vero abducatur. Porro enim ratiocinatur, sequi inde debere, quod homo, cujus hoc caput fuerit, plus quam duplo fuerit altior, quam quales homines vulgo esse solent; quoniam omnes corporis humani partes constanter sint in certa quadam inter se proportionem, & idem hic omni jure supponi queat, os autem hoc frontis vulgaribus plus quam duplo majus sit. Quare excedere eum debuisse undecim vel duodecim pedum staturam. Fuisse ergo homines, qui altitudine aequaverint, si non superaverint maximos Gigantes, quorum in Sacra Scriptura fiat mentio; cum Goliath ex calculo ejus fuerit pedum novem totidemque pollicum; & Og, Rex Bafan, attigerit quasi proceritatem hujus sui Gigantis. Nec praetereundum est, quod addit, non improbabile esse, quod, ubi sol & clima concurrant, & ex natura sua possint producere plantas, fructus, & animalium varias species, multo quam apud nos majores, in iis etiam orbis terrarum regionibus homines inveniri aliquando possint multo majores, quam sint inter nos; ideoque in mentem sibi venire, non improbabile esse, magnum hocce frontis os ante septuaginta vel octuaginta annos (eo quod recens esse videatur, & sit adhuc solidum & grave, ideoque nequeat esse valde vetustum) forsitan in Europam apportatum esse a Mercatoribus Batavis, ut idoneum exemplar proceri cujusdam gigantis, quem offenderint in peregrinationibus suis Americanis. Et haec omnia probabilibus argumentis eleganter adeo adstruit, & exemplis docte illustrat, ut animum ad credendum fere inclinet, suoque exemplo demonstret, posse sententiam, omnino falsam, ab erudito & intelligente homine speciosis ratiociniis reddi verae adeo similem, ut latens error aegerrime queat deprehendi.

Datam hujus cranii descriptionem Clar. Albino debemus, qui in Indice Suppellectilis Anatomicae Clar. Rauii N°. XXXI. eandem communicavit; eam vero huic potius loco inferendam putavi, & ea propter de hoc capite, ut & de aliis, inter Rauiana praeparata pag. 5. paucis tantum mentionem feci. Figuras autem ossis fron-

frontis Tab. XI. Fig. 2. ossis occipitis totiusque baseos calvariae ab interiore Tab. XII. dedi. In Exercitationum Anatomicarum vero Lib. I. cap. 4. pag. 45. & seq. multis probare, variisque exemplis illustrare, conatus sum, summi Albini sententiam esse verissimam; magnitudinem nempe hujus calvariae a causa quadam, quae in cavo ipsius haeserit, id mole sua praeter modum ita distenderit, & simul basin ejus pondere suo prefferit, esse derivandam.

XVIII. Cranium, crassitie sua maxime notabile. Pertinet ad Supellecilem Anatomicam Rauianam, & ad N. XXVII. breviter illud descripsit Clar. Albinus. Conf. hujus Musei pag. 4. 5. Ut juxta naturae leges calvaria in omnibus locis non aequè crassa existit, sic & hoc aliam in aliis partibus crassitiem monstrat. Patet hoc facta horizontali sectione. Frontis enim os mox supra radicem nasi quinque octavas pollicis partes crassum est; versus latus, praecipue dextrum, procedens crassitie adaugetur, sic quidem, ut externa ab interna tabula tres quartas pollicis partes distet. Inde introrsum procedentes laminac, quae lacunar orbitalium constituunt, magnam crassitiem habent, multumque descendunt, sic ut cribriforme os profundo admodum loco conspiciatur. Verticis ossa, ubi partes squamosas ossium temporum admittunt, tres octavas pollicis partes crassa, dein paulo tenuiora sunt; ubi superiorem cranii partem constituunt, crassitiem dimidii pollicis habent, ubi vero invicem conjunguntur, iterum parum de sua crassitie amiserunt. Partes squamosae ossium temporum quartam partem pollicis crassae sunt; processus lateralis ossis multiformis, praesertim in latere dextro, crassitiem habet trium quartarum partium pollicis. Occipitis os, in apice quartam partem pollicis crassum, descendendo sensim ita augetur, ut medio in loco crassities circiter dimidium pollicem acquet. Adaugta praecipue intermedia diploë est, & haec in osse frontis, inferioribus partibus ossium verticis, processu laterali dextro ossis multiformis, admodum rara & quasi fungosa est; in media & superiore parte ossium verticis multo compactior, solidior, ut & in occipite, & his in locis externa internaque tabula eandem habet, ac in reliquis, tenuitatem. Basis ossis multiformis cum procurrente parte ossis occipitis concrevit, reliqui autem nexus omnes solubiles sunt. Sinuum frontium vestigium apparere nullum, sua in descriptione dixit Cl. Albinus, conclusit hoc sine dubio ex foramine, quo forte pertusa illa ossis frontis pars est, ubi sinus dexter adesse solet, quodque inter externam internamque lamellam & hoc in loco, ut in omni alio, non nisi diploë intermediam esse, ostendere videtur. Verum adsunt sinus, dexter & sinister, crasso satis pariete distincti, & amplitudinem habent majorem, quam saepe in aliis craniis monstrant, sed non inveniuntur in locis solitis, aut dimissioribus, & praecipue in illis lamellis, quae superiores orbitalium partes formant, quae hac de causa insignem habere videntur crassitiem, cum tamen ex duabus, a se multum recedentibus, lamellis constant, inde parum sursum adscendunt, sic ut ab anteriore multa diploë ipsis accumbat, & interna tantum lamella ossis frontis multum introrsum procurrat. Videantur Tab. XIII. Fig. 1. & 2.

XIX. Cranium mirabiliter crassum, compactum, durum, forte, ponderosum, & mire

mire etiam ubique a naturali specie recedens. Supellestilis Anatomicae Ravianae N°. XIX. Musei hujus pag. 4. Hoc cranium globosum, ferme rotundum, inter os frontis, atque cruciatam eminentiam ossis occipitis, cui falciformis & laterales processus durae matris adhaerent, distantiam monstrat quinque pollicum cum dimidio, inter medias ossium verticis partes circiter quinque pollicum. Crassities, in aliis ossibus alia, maxime notabilis est in parte laterali sinistra ossis frontis, quae aequalis est septem octavis, in dextro latere sex octavis, pollicis rhenolandici partibus. Media ossis verticis pars, dimidium pollicem crassa, versus omnem ambitum parum extenuatur. Crassa satis etiam superior ossis occipitis pars & tres octavas pollicis partes aequat. Processus laterales ossis multiformis etiam solito crassiores sunt, ut & partes squamosae ossium temporum, quin & ossa jugalia hoc sensu a naturali statu recedunt. Haec, ut & verticis ac temporum ossa, a reliquis soluta sunt, alii contra nexus perierunt; firmiter cum basi ossis multiformis concrevit os occipitis, & processus priores ossis multiformis indissolubili nexu cum frontis lamellis copulantur, cum quibus illae processuum lateralium partes etiam confluxerunt, quae ad latera foraminum oculorum formanda concurrunt. Processus nasales ossium maxillarium intra orbitas sese multum extendunt, & formant etiam partem priorem officulorum unguis, quae ad sinum pro sacco lacrymali & ad principium canalis nasalis pertinet, reliqua autem officuli unguis pars in utroque latere periit. Absunt alveoli omnes & margo ossium maxillarium, quo contineri dentes solent, crassus, solidus, compactus existit. Substantia, quae inter externam internamque cranii ossium tabulam datur, differt ab illa, quae in cranio, N°. XVIII. aderat, non rara aut fungosa existit, sed admodum compacta, & a dictis tabulis distingui nequit, verum ebur refert, hinc hoc caput praecedenti multo ponderosius est, & duas libras ac ferme tres uncias aequat, praecedens nondum duas attingit, imo pondere suo non multum superat cranium adulti & bene conformati sceleti. Figurae dantur Tab. XIII. Fig. 3. 4. 5.

Adest praeterea, in Theatro nostro Anatomico, cranium vetustissimum, quod inter alia rariora per longam annorum seriem monstratum est, diciturque esse Aethiopis, famuli Domini a Batenburg, qui in obsidione Harlemensi periit, quod notandam crassitiem habet. Verticis quippe ossa tres octavas pollicis partes crassa sunt, frontis vero os crassitiem monstrat quinque octavarum partium. Tabula hujus cranii externa internaque durissima est; diplöe, neque adeo spongiosa, ac in XVIII., neque adeo dura ac in XIX., magis ad naturalem accedit.

XX. Portio ossis frontis, singularem crassitiem ac degenerationem monstrans, ex fungo durae matris verosimiliter productam. Strenuo potatori, annorum circiter quadraginta trium, coloris fusci, temperamenti atrabilarii, sano tamen, sensim, sine causa manifesta, os frontis supra orbitam sinistram protuberare coepit; increvit tumor per plures annos paulatim absque ut alia observarentur symptomata, quam palpebrae superioris intumescencia & paralyfis. Intumuit dein ejusdem oculi conjunctiva, ut multum supra corneam sese elevaret, & ab eo tempore alia aliaque aderant symptomata. Hebes obliviosus fiebat, dexter oculus videndi facultatem amit-

amittebat, superstita tamen visu in oculo sinistro. Anno circiter ante mortem, tumore ossis continuo adaucto, accessit per intervalla cephalalgia saevissima, supervenit utriusque oculi caecitas, extremitatum inferiorum infirmitas, torpor, vacillatio, paralyfis. Inscio faeces & urina effluebant. Latus dextrum per intervalla tremere, concuti, convelli, coepit, totus dein obstupuit, & demum apoplecticus moriebatur.

Os frontis in cadavere magis tumidum, & singulari modo mutatum, inveniebatur, & sub eo ex dura matre enatus detegebatur insignis magnitudinis fungus. Adaucta crassities dicti ossis est praesertim in parte inferiore; ea etenim pars, quae synclitum constituit, solitam ferme crassitiem habet, sed ad distantiam trium pollicum a supercilio sensim crassities adeo augetur, ut demum quinque octavas pollicis rhelandici partes superet. Margo supercillii, pariter admodum crassus, praeterea admodum inaequalis & tuberculatus existit; crassities in parte laterali externa, quae ad os jugale tendit, ferme dimidii pollicis est; tenuior multo existit in parte laterali interna, ibique inter internam externamque ossis tabulam obvis finis fontalis pro parte sese manifestat, sed inaequalitatibus osseis aliquomodo impletus. Lamella hujus ossis, quae conceptaculum cerebri distinguit a cavo oculi, sano in statu tenuissima, compacta adeo atque crassa est, ut tres octavas pollicis partes exhibeat. Cavum ipsum oculi maximopere imminutum, refertum eminentiis osseis, admodum inaequalibus, sic ut minime mirum sit, oculum pati debuisse, visumque sensim fuisse abolitum.

Externa hujus ossis superficies admodum inaequalis, tuberculata, existit, depressiones intermediasque eminentias multas habet. Singularis vero degeneratio a parte interiore hujus ossis est eo in loco, cui accubuit fungus durae matris, prope lamellam, quae cavum oculi hac in parte tegit; distincta lamella vitrea est, diploë autem arrosa videtur, sic ut haec ossis interna superficies constet ex eminentiis pluribus, osseis, longioribus, brevioribus, crassioribus, tenuioribus, prout intermediae excavationes profundiores, magis minusve extensae, sunt. Nec libera ab hoc vitio lamella est, quae foraminis oculi lacunam constituit.

Fungus ipse, compacta substantia constans, lata basi ex dura matre enatus, tres pollices longus, ad sesquipollicis crassitiem sese extenderat, & externam superficiem admodum inaequalem offerebat.

Tres dictae portionis ossis frontis icones dedi Tab. XIII. Fig. 6. 7. 8. unam vero fungi Fig. 8. Conferantur porro, quae in Exercitationum Academicarum lib. 2. cap. 3. pag. 43. seq. dixi.

XXI. Ancylosis cranii & atlantis in latere dextro. Deleta penitus atlantis cum osse occipitis articulatio dextra, & ossea substantia tanta copia effusa est, ut partes ossis occipitis, quae ad primam pertinent vertebra, distinguere non liceat. In opposito latere vertebra plane libera est, imo potius a condylo ossis occipitis remota, dum tota vertebra sic quasi contorta est, ut & anteriora & inferiora versus dirigatur, in latere dextro inter atlantem & marginem foraminis magni ossis occipitis di-

distantia fit trium octavarum pollicis partium, in latere opposito pollicis dimidii, unde caput, atlanti innitens, versus dextrum latus inclinat, & foramen atlantis cum foramine ossis occipitis non plane respondeat.

XXII. Ancylofis cranii & atlantis in latere utroque. Hoc in capite os frontis futurâ, ad nasi officula usque sese extendente, sed non eadem linea cum sagittali procurrente, divisum est; ceciderunt dentes omnes, perierunt alveoli plurimi. Atlas cum condylis concrevit firmiter in dextro latere, paulo minus in sinistro, sic ut, vi adhibita, dubium quodammodo motum admittere videatur. Arcus & anterior & posterior, dictae vertebrae distant ab ossis occipitis margine quartam pollicis partem, & hiatus ea propter utrobique relinquitur insignis. Ubi condyli dantur, effusa tum extrinsecus, & de osse occipitis & de atlante ossa materia est tali copia, ut, & a parte foraminis magni & a parte opposita, inaequalitates insignes dentur, praesertim a latere interiore condyli sinistri, qui tamen in parte exteriori a sinu atlantis magis distingui potest, quam in latere opposito, licet ibi & in condylo & in sinu inaequalitates dentur, quae sese excipiunt. In dextro latere ossea substantia effusa est usque ad foramen, quod pone condylum datur, & vertebralem transmittit venam. Ut totum caput sic vertebra praecedenti XXI. minor, non tantum suo loco mota est, sed paulo magis, quam solet, versus anteriora tendit. Videtur maxilla inferior, quae deest, in suis condylis etiam laborasse; sinus saltem in ossibus temporum, condylis illis admittendis destinati, sunt multo majores, maxime inaequabiles, & extrinsecus prominente margine cinguntur, eminentiis diversis asperi, ac quasi cariosi existunt. Periit tuberculum, quod ante utrumque huncce sinum adesse solet, & ad quod condylus maxillae inferioris movetur, quales certe degenerationes locum habere nequeunt, quin simul dicti condyli mutati sint. Tab. XIV. Fig. 1. hoc cranium delineatum est.

XXIII. Ancylofis cranii & atlantis in utroque latere. Duo non tantum condyli concreverunt cum sinibus, in atlante inveniendis, sed tota anterior arcus atlantis pars, cui ab interiore dens epistrophei olim accubuit, cum proximo margine foraminis magni confluit, sic tamen ut ab utroque latere sinus modo dicti, dentem epistrophei olim admittentis, foraminulum supermanferit. Arcus posterior totus liber est. Foramina, a parte posteriore Atlantis, per quae sese ad foramen magnum ossis occipitis inflectunt arteriae vertebrales, sunt admodum ampla. Surura sagittalis sese extendit ad officula nasi. Coronalis tota est oblitterata.

Ex descriptis speciminibus diversimode cranium cum atlante concrefcere constat, sed & aliis modis idem subinde contingere, observare mihi datum est, qualia exempla Tab. XIV. Fig. 2. & 3. delineata, hic loci describere, non inutile videtur.

Dentes licet in altero capite Tab. XIV. Fig. 2. ceciderint, alveoli tamen omnes adsunt. Non tantum ancylofis ossis occipitis & atlantis datur, sed in lateribus depressa adeo calvariae basis est, in medio sic adsurgit, ut prima vertebra ipsa basi quasi comprehendatur, & intra eam delitescat. Arcus prior adlantis magis versus anteriora promotus est, & cum osse occipitis cohaeret; confluxerunt condyli ossis
hujus

hujus cum finibus, in atlante obviis, sed tantum ab anteriore, pars enim posterior illorum condylorum libera est, imo a dictis finibus remota, ut quodammodo in latere sinistro conspicitur. Arcus atlantis posterior partim liber est, partim cum occipite confluit, a latere quippe sinistro tuberculi, quod in atlante loco processus spinosi inveniri solet, lamina ossea producit, in os occipitis evanescens. Tantopere autem depressa cranii basis in lateribus est, ut a linea, ab apice unius processus mammillaris in alterius apicem ducta, atlantis arcus posterior quinque octavas pollicis partes distet; arcus anterior circiter pollicem; & processus transversorum partes posteriores, latitudine insignes, ossibus temporum, quibus accumbunt, foveam quasi impresserint, saltem in tali fovea quasi comprehendantur; hinc ea pars cranii, quae ex parte anteriore ossis occipitis cum basi ossis multiformis & ossibus petrosi nexa, fit, cuique accumbere solet medulla oblongata, multum intra cerebri conceptaculum adsurgit, & ad partem superiorem cranii, ubi ossa verticis inter se conjunguntur, tantopere accedit, ut distantia inter haec ossa verticis & marginem foraminis magni anteriorem, tres pollices cum dimidio non superet, quae distantia in aliis craniis quinque pollicum est; foraminum nonnullorum directio hinc mutata. Verum quantum hac de causa cranii capacitas ab anteriore & praecipue in medio amisit, tantum adaucta in parte posteriore est. Prominent quidem multum intra illam ossis occipitis partes, quae mox pone condylos inveniuntur, sed a parte posteriore & laterali cranium insigniter expansum est. Alium ergo, quam habere solet, firum acquirere debuit cerebrum; lobos certe ipsius posteriores solito dimisiorum occupasse locum docent vestigia sinuum transversorum, quae ab ossibus petrosi non retrorsum recta procedunt via, sed insigniter descendunt, & processus transversorum durae matris decursum non naturalem fuisse probant. Sinus frontalis in utroque latere insignis est, distat externa ossis lamina ab interna tres octavas pollicis partes; uterque in quatuor cellulas, non tamen plenarie, divisus est, dantur enim in utroque latere tria sepimenta, sed haec superiorem tantum locum occupant, fundum vero non attingunt. Pone processus mammillares sinus invenitur, qui se in utroque latere extendit ad incisuram, ex qua Biventer maxillae inferioris musculus originem trahit, quaeque hinc aliam acquisivit formam.

Ancylosis hujus generis, in altero exemplo Tab. XIV. Fig. 3., docet, etiam si condyli ossis occipitis & sinus atlantis, hos condylos excipientes, bene sint conformati, tamen atlantem tali ratione concrefcere cum cranio posse, ut plane immobilis persistat. Dicti condyli firmiter quidem finibus, in atlante obviis, appressi sunt, sed vix ullibi cum iisdem concreti; sinus in atlante tantum parum mutati, & forte ex appensione validiore retrorsum in mucronem, vel parvam exostosin, praecipue in dextro latere, producti, quod tamen in figura non adeo exacte exprimi potuit. Verum ex osse occipitis, in quoque latere, medio ferme loco inter foramen magnum & nexum cum parte mammillari ossium temporum, processus exsurgit, dimidium pollicem longus, qui in latere dextro ad ramum posteriorem processus transversus atlantis accedit, & cum eo cohaeret, sic tamen, ut linea di-

stinguens circum circa appareat, contra in latere sinistro dictus processus non tantum cum ramo posteriore processus transversi atlantis confluit penitus, sed & cum apice, in quem anterior & posterior ramus desinunt; similis tamen linea, paulo minus distincta, qualis in nexu processus dextri cum ramo posteriore processus lateralis atlantis datur, apparet, ubi processus ex sinistra parte ossis occipitis prodit. Inter illos processus in quoque latere foramen relinquitur, per quod arteriae vertebrales, per foramina processus transversorum vertebrarum colli ascendentes, sese inflectebant, ut foramen magnum attingerent. Atlantis arcus anterior, ad cuius sinum internum dens epistrophei olim accumbebat, magis versus anteriora, quam solet, procurrit, & prope marginem foraminis magni, magis a sinistro quam a dextro latere, parva conspicitur exostosis. In hoc cranio processus clinoidei posteriores prioresque alteri in alteros mucrones dirigunt, & eos conjungunt in ponticuli speciem: praeterea ex basi pars ossea ad conjunctos hosce processus accedit, illosque in uno latere attingit, in opposito parum ab illis distat, sic ut in altero latere tria distincta dentur foramina, in altero duo, quorum maximum pro parte divisum est. Conf. Observat. Anatom. Pathol. Lib. 3. cap. 10. pag. 126.

XXIV. Ossis occipitis & atlantis singularis confluxus. Ad ancylosin certe proxime accedit singularis haec & rarissima dictorum ossium concretio. Tab. XIV. Fig. 4.

Cranium junioris hominis est; adfunt alveoli omnes integri, suturae admodum laxae sunt; procurrente sagittali frontis os in duas partes divisum est; in nexu processus lateralis ossis multiformis, partis squamosae ossis temporis, & ossis verticis distinctum ossiculum conspicitur. Atlas plane insolito more sese exhibet. Pars ossis occipitis, quae foramen magnum ambit, miro modo mutata est, & singularem figuram habet. Vertebra versus latus sinistrum propulsa cernitur, & arcus anterioris pars sinistra, quae radici anteriori processus transversi originem praebet, magis versus anteriora dirigitur. Condyli ossis occipitis in atlantis sinus videntur quasi confusi. Arcus atlantis anterior cum ora foraminis magni concrevit, non tamen ubique eodem modo, etenim inter partem, cui intrinsecus dens epistrophei accumbere debet, & processum transversum dextrum sic cohaeret cum osse occipitis, ut distinctionis nota nulla appareat; inter partem vero dictam & processus transversi sinistri radicem priorem, cohaerent quidem dicta ossa, sed tali ratione, ut fovea profunda remaneat, quam in figurâ exprimere non licuit, redditur hinc ora foraminis magni valde inaequalis. Arcus posterioris pars altera, dextra, evanuit in marginem foraminis magni ossis occipitis, eumque hac in parte undulatum reddit; altera pars ejusdem arcus, sinistra, tenuissima est, sed parum distat ab ora dicti foraminis, & plane ab eadem est distincta. Processus transversus atlantis dexter plane concrevit cum osse occipitis, & nulla distinctionis nota apparet, nisi quod paulo magis promineat, sinister vero hic processus, cujus radix posterior sola superest, in foveâ, ossi occipitis impressâ, delitescit, sic tamen, ut cum ea non cohaereat. Superficies, cum quibus corpus epistrophei cohaesit, longe alio modo sese habent, quam in statu naturali, sunt ferme tali ratione factae, ac esse solent illae, quae cum con-

condylis ossis occipitis junguntur, & in superiore ea propter parte atlantis adesse debent, hinc superficies in corpore epistrophei, articulationi inservientes, etiam alio modo fuerunt constructae. Foramina denique, quae nonum par nervorum transmittunt, ut & illa, quae venis vertebralibus destinata sunt, praeter naturam sese habent, & aliam directionem servant.

XXV. Ancylosis cranii, omnium vertebrarum cervicis & duarum superiorum dorfi. Tota haec compages ossea, ex tot partibus, olim separatis, composita, singularem directionem habet; totum quippe caput multum versus latus sinistrum inclinat, & hoc sensu oblique collo insistit; sed & facies tantopere versus latus dextrum vergit, ut margo alveolaris sinistri lateris ferme in eadem linea sit cum media parte corporum vertebrarum. Arcus posterior atlantis plane liber est ab osse occipitis, sed cum condylis hujus ossis confluerunt duo sinus, qui in prima vertebra pro mobili articulo cum capite dantur. Arcus anterior atlantis maximam partem cum margine priore foraminis magni cohaeret, & medio loco parva tantum fissura superest. Distantia inter marginem posteriorem foraminis magni atque arcum atlantis ferme talis est, ut in statu naturali, & tuberculum, quod ipsi loco processus spinosi est, cum media ossis occipitis parte etiam respondet, sic ut, respectu atlantis, capitis situs non multum mutatus sit: verum atlas rursus concrevit, ubi mobilibus, in statu naturali, articulis necesse solet, cum epistropheo, & distantia inter processum transversum atlantis, similemque epistrophei minor est in latere sinistro, quam in dextro; vergit hinc versus latus sinistrum caput. Posterior arcus atlantis etiam ab epistropheo liber est, arcus vero anterior & cum corpore epistrophei, & cum dente ipsius nexus est, sic ut duo tantum foramina, unum a quoque latere dentis, remanserint. Dens hic, ad marginem priorem foraminis magni ossis occipitis accedens, cum eo etiam cohaeret. Processus hujus vertebrae spinosus, ab omni alia parte liber, non est in eadem linea cum tuberculo in arcu posteriore atlantis, sed vergit versus latus dextrum, eandem tamen perfecte directionem servans, quam habent omnes processus spinosi subsequentium vertebrarum. Eadem illa secunda vertebra cum tertia, tertia cum quarta, sequentes inter se, triplici in loco confluerunt; corpora enim sic cohaerent, ut in partibus lateralibus, ubi rami priores processuum transversorum oriuntur, unam massam constituent, & non tantum lamella tenuis ossea ab uno corpore ad aliud tendat, ut saepissime locum habet, verum & intrinsecus ipsa videantur confluisse. Ast inter media corpora omnium harum vertebrarum hiatus est, quem olim replevit illa substantia ligamentoso-cartilaginea, quae semper vertebrarum corpora conjungit. Confluerunt praeterea processus articulares omnes, & porro arcus omnium harum vertebrarum, sic ut parvae tantum fissurae dentur, ubi processus spinosi de illis arcubus emergunt. Omnes vertebrarum partes integerrimae sunt; nil insoliti aut praeternaturalis in cranio observatur, nisi quod futura lambdiformis non in apicem, inter duo ossa verticis, excurrat, sed latitudinem a superiore insignem habeat. Cuncta haec melius intelligentur ex Fig. 1. 2. 3. Tab. XV., earumque explicatione.

In

In citatae modo tabulae Figura 4. fislitur Ancylofis cranii, atlantis, & epistrophei, quae summam etiam mereri mihi visa est attentionem. Atlas sedem suam naturalem reliquit, praeternaturalem locum etiam occupat epistropheus, & duae hae vertebrae non tantum inter se, sed & cum cranio concreverunt. Atlantis sinus dexter, qui cum condylo ossis occipitis, mobili caeterum articulo, nexus est, cum condylo illo non concrevit, verum ab eodem recessit, & versus posteriora tendit, sic ut condylus hujus lateris magis extensus & expansus sit. In opposito latere sinus dictus condylo non tantum firmiter appressus est, sed & cum illo condylo, ultra quem parum versus anteriora procedit, confusus, & hoc in latere vertebra sic compressa est, ut multo tenuior, quam in latere opposito, videatur. Arcus anterior atlantis ab osse occipitis plane liber est, sic & arcus posterioris latus dextrum, usque ad tuberculum, quod ipsi loco processus spinosi est; distat hocce latus multum ab ora foraminis magni, & tuberculum dictum magis, quam solet, productum cum media parte orae foraminis magni cohaeret. Latus sinistrum arcus posterioris margini dicto appressum est, & vix ulla distantia inter illud atque eum marginem datur, imo variis in locis concrevit hocce latus cum osse occipitis, sic tamen, ut via libera remanserit pro arteria vertebrali, quae, ex foramine processus transversii atlantis egressa, sese inflectit, ut magnum ossis occipitis foramen attingat, illudque intret, cui vasi in opposito latere via multo liberior relicta est. Ex dicta mutatione atlantis, quoad situm, sequitur, quod foramen magnum ossis occipitis non plane respondeat cum foramine vertebrae primae. Epistropheus magis versus sinistrum latus promotus est; superficies articularis, quae a latere dextro dentis est, versus posteriora recessit, & illa, quae in parte inferiore atlantis huic scopo inservit, pro parte nuda conspicitur; processus spinosus a media ossis occipitis, quod ferme attingit, linea distat dimidium pollicem. Inter dentis partem lateralem dextram & dictam superficiem inferiorem atlantis magnum spatium relinquitur; in opposito autem latere vix ullum, etenim dens concrevit cum parte laterali sinistra arcus anterioris atlantis, & ad illam usque superficiem hujus primae vertebrae pertingit, quae naturaliter cum epistrophei corpore connectitur, immo ille dens quodammodo cum margine foraminis magni ossis occipitis cohaeret. In latere dextro epistropheus ab atlante liber est, arcus autem ipsius posterior prope processum spinosum, & tuberculum atlantis, cum hujus arcu concrevit, & dictus spinosus epistrophei processus tantopere versus sinistrum latus dimotus est, ut os occipitis ferme attingat. Latus sinistrum epistrophei ab arcu atlantis liber est. Illa porro pars secundae vertebrae, quae cum corpore tertiae vertebrae olim committebatur, a naturali sanoque statu maxime degenerat, & in duas inaequalitates, exostoses quasi, in latere dextro conspicuas, excrevit, unde sequitur, superficiem superiorem corporis tertiae vertebrae etiam maximopere fuisse mutatam, idemque hic contigisse, quod in Scoliosi observari solet, ab altera nempe parte corpora vertebrarum compressa tenuiora reddi, ab altera vero, ubi minorem perferre pressionem debent, intumescere, sed simul spongiosiora fieri. Processus transversii alio modo sese habent, quam in statu sano,

fano, magis versus posteriora sese extendunt; foraminum, in iis obviis, directio mutata est; distinctio vix ulla conspicitur inter illos, atque superficies, quae committuntur cum obliquis adscendentibus vertebrae tertiae; & hae superficies insolitam etiam figuram habent. Foramen in epistropheo non tantum non communicat cum foramine atlantis, sed tantum ab eo recessit, ut spatium pro transeunte medulla spinali relictum sit valde exiguum, dum enim diameter transversa in atlante est unius pollicis, distantia inter latus dextrum epistrophei & sinistram atlantis dimidium pollicem vix superat: in statu autem naturali diameter transversa canalus hoc in loco pollicis circiter aequalis est.

XXVI. Cranium, in latere sinistro maxillae inferiori per ancylosin nexum. Tab. XVI. Fig. 1. 2. 3. 4.

Caput hominis prope aetatis esse, totus habitus, nonnullarum futurarum, & alveolorum plurimorum, absentia probant. In calvariae ossibus nil adeo notatu dignum occurrit, nisi quod supra supercilia frons insigniter promineat ob amplos sinus frontales, quorum sinister praeprimis adeo capax est, ut, se ultra summam narium dextrorsum extendens, supra oculi cavum superiore sua parte peringat. Dexter sepimento oblique deorsum demisso a sinistro separatur; lamellae ossis frontis, quae lacunariae orbitarum formant, praeter modum tenerae sunt & foraminulenta; sinus sphaenoïdalis unicus, & nullo sepimento in dextram sinistramque partem divisus. Alveoli in maxilla superiori vel penitus, vel magnam partem deleti; dentes, qui supersunt, singulari ratione cum inferioribus connexi. Maxilla inferior vario respectu mutata est. Haec quippe sic sinistrorsum dimota, ut linea, ab apice menti sursum producta, incurrat in lunulam, qua processus nasalis, de maxilla superiore adscendens, narium aperturam anteriorem in latere sinistro terminat. Alveoli maximam partem etiam deleti, sic ut aperturae canalium, ramum tertii rami quinti nervorum paris transmittentium, superiorem maxillae marginem circiter attingant. Dentes duo molares, in superiori maxilla superstites, antrorsum & sinistrorsum promoti, occurrunt similibus maxillae inferioris, sic ut alter alterum excipiat, & vicissim ab altero excipiat, adeo sibi invicem innexi, ut, etiam si radices vix alveolis inhaereant, moveri quidem nullatenus vero tolli possint. Praeter dictos ultimus dens molaris dexter superest; sinister, maxillae adhuc inhaerens, partem tantum coronae monstrat. Figura ipsa maxillae a naturali recedit. In latere dextro compressa, ab inferiore extrorsum multum incurvata, processu posteriore libere committitur cum sinu, in parte inferiore ossis temporis inveniundo; sic tamen, ut tuberculo, ante sinum obvio, magis apprimatur, quam naturaliter fieri solet, a foramine auris multum recedat, tangat vero radicem processus zygomatici. Cornu prius, in principio latius, zygoma subiens, solito magis crassescit. In sinistro latere ramus, multo latior dextro, inferiore sua parte multum extrorsum promotus, praesertim quoad processum posteriorem degenerat; hujus etenim capitulum, tum per longitudinem, tum intra partem priorem & posteriorem, insigniter latefcens (sic ut sinus lunatus, caeterum inter hunc & processum priorem inveniendus, ferme totus sit

deletus, & foramen auris maximopere angustatum) concrevit non tantum cum illa parte ossis temporis, cum qua, mobilissimo caeterum articulo, necitur, verum etiam cum vicina parte processus lateralis ossis multiformis, quae se inter partem squamosam & petrosam inferere solet. Cornu prius, insigniter etiam crassum, zygoma subit, sed parti squamosae ossis temporis ferme appressum est, dum in dextro latere multum ab eo recedit. Praeterea ex interiore parte maxillae hujus, dextro in latere, ubi tertius & quartus dens molaris antea adfuerunt, insignis exostosis procrevit, papillam mammae muliebris magnitudine referens, rotundula, retrorsum incurvata. Similis ex interiore parte menti, tenuior, acutior, enata est.

Alius ancyloseos cranii cum maxilla inferiore in latere dextro descriptionem & icones dedi in Exercitat. Acad. Lib. II. cap. 5. Tab. V. Fig. 2. Tab. VI. Fig. 1.

XXVII. Cranium hominis, qui ex notabili altitudine in latus dextrum capitis ceciderat, unde enata fissura est, per varia ossa transiens. Tab. XVII. Fig. 1. 2.

Incipit fissura in parte inferiore ossis verticis, & deorsum tendit per processum lateralem ossis multiformis, per basim ejusdem ossis, primo recta ad medium circiter locum inter duos processus anteriores; inde oblique retrorsum, tum vero ad lunulam, juxta quam carotis interna sinistra a latere dictae basis adscendit, dum retrorsum nexus partis petrosae & mammillaris ossis temporis ab osse occipitis, quocum caeterum sat firmiter connectitur, recessit. Ab illa parte basis ossis multiformis, quae inter duos processus anteriores surgit, alia fissura tendit usque ad nexum hujus basis cum osse cribriformi. Adest & alia fissura, quae per os frontis parum supra nexum cum zygomate decurrit, haec introrsum retrorsumque progreditur per lamellam, quae cavum oculi a parte superiore terminat. Ab apice fissurae, quae incipit in osse verticis, antrorsum retrorsumque transversa alia fissura tendit, antrorsum sese extendens, extrinsecus ad coronalem futuram, intrinsecus vero ultra eandem.

XXVIII. Pars superior cranii hominis, qui pariter in latus dextrum capitis ceciderat. Tab. XVIII. Fig. 1. & 2.

Frontis verticisque ossa in coronali futura, praecipue in latere dextro, multum a se invicem recesserunt, adfunt praeterea fracturae & fissurae variae. A coronali futura retrorsum, non longe supra squamosam sinistri ossis temporis partem, fractura tendit ad distantiam duorum circiter pollicum, ulterius in fissuram progreditur, incurvo ductu sursum tendit, sicut tota illa ossis verticis pars introrsum sit pressa. Per os frontis similis fractura progreditur ad anteriora, duos pollices pariter longa, tum sursum tendit ad apicem futurae sagittalis. A coronali obliquo ductu ad sagittalem duae se extendunt fissurae, quarum sinistra, major, tantum extrinsecus conspicua est; dextra, minor, ab interiore melius cernitur. Verticis os sinistrum, soluta coronali futura, ad distantiam sesquipollicis a frontis osse recessit, dein vero fractura per os verticis sinistrum transit, & partes hujus ossis insigniter hiant. Ab interiore parte plures adfunt fissurae, quae a coronali futura in os frontis & verticis dextrum tendunt, satis longae, in fracturas descriptas terminatae, & extrinsecus non conspiciendae.

XXIX. Pars superior cranii puellae, octodecim annorum, quae ex quarta contiguatione domus in plateam cecidit praeceps. Ad os verticis dextrum triangulare subortum erat vulnus. Fractura ibi sese manifestans transit per mediam partem processus lateralis ossis multiformis, quae cum osse frontis, verticis, squamoso, hic loci nequitur, sursum retrorsumque tendit ad mediam ossis verticis partem, ubi ab ea retrorsum fissura procedit, pollicem circiter longa; inde fractura ad suturam coronalem tendit, non longe a sagittali, in latere sinistro penitus separatam. Fractura autem porro a sagittali futura retrorsum tendens per os verticis sinistrum & cum eo nexum processum lateralem ossis multiformis procurrit. Clar. Palletta, qui hoc praeparatum dono dedit, addit; pulmonem dextrum fuisse inflammatum, & serum intra capacitatem pectoris fuisse extravasatum; inflammatione tacta etiam fuisse intestina, hepar, & sanguinem intra capacitatem abdominis effusum, qui ex auribus naribusque etiam effluerat; Mentis alienationem statim adfuisse; se observasse praeterea, recens cranium fuisse ruberrimum, ac si sanguis inter fibras osseas penetrasset, & esset effusus, unde cranium hoc, diutissime licet aëri expositum, tamen nigerimum mansit.

XXX. Pars superior cranii hominis per violentiam externam insigniter laesi. Tab. XIX. Fig. 1. & 2. Illati vulneris margines admodum crassi, inaequales; substantia intermedia, a natura producta, ut hiatus adimpleretur, granulosa, inaequalis, variae crassitie, imperfecta, sic ut aperturae majores minoresque fuerint relictæ. In superficie interiore illa substantia, diversis in locis, praecipue prope foramina minora, egregie conspicitur.

XXXI. Os frontis, cui vulnus olim fuit inflatum, duos cum dimidio pollices longum. Sanatum hoc est, sic tamen, ut sinus profundus supermanferit, & ab inferiore parte prominentia oblonga, inaequalis, conspiciatur. Tab. XIX. Fig. 3. & 4.

XXXII. Pars superior cranii, cui vulnus fuit inflatum, sic ut pars quaedam de osse recesserit, quae maximam partem quidem concrevit, sic tamen, ut squamae adinstar reliquo verticis ossi adhaereat, versus posteriora & inferiora margine crasso ab eo remota sit, & apertura parva remanserit. Tab. XX. Fig. 1.

XXXIII. Caput osseum feminae, cujus partes variae carie sunt exesae. Idem est, quod in Supellectile Rauiana N. XXXII. pag. 5. memoratur. Delineatur autem Tab. XX. Fig. 2. Tab. XXI. Fig. 1. & 2.

Pars ossis occipitis anterior, quae cum basi ossis multiformis nequitur, exesa est carie, sic ut inter illam & foramen magnum ossis occipitis vix trium linearum distantia sit. Consumsit caries totam posteriorem partem baseos ossis multiformis, sic ut sinus sphaenoïdales aperti sint, & lamella, de basi illa sese sursum extendens, & in duos processus clinoïdeos posteriores desinens, perierit tota. Antrorsum ad caput tellum vomeris non tantum pergit caries, sed hujus magnam partem etiam consumsit, adeo ut in basi hujus cranii ante foramen magnum insignis detur apertura, in varia tamen foramina, per reliquias tenues ossium, divisa. Os verticis dextrum insignè foramen habet, parte ipsius notabili per cariem etiam consumta. Hoc foramen multo

multo majus est ab interiore, ibique sesquipollicem superat, ab exteriorē minus, ab anteriore versus posteriora pollicem longum, pollicem & duas lineas latum. Maxima pars tabulae vitreae periit, per diploën caries sese extendit, & extrinsecus foramine minore, margine tamen tenui & inaequali cincto, sese manifestavit.

XXXIV. Pars superior cranii hominis adulti, ex quo per cariem periit pars notabilis ossis frontis & vicini ossis verticis sinistri. Longitudo est duorum pollicum, latitudo sesquipollicis. Margines admodum inaequales, acuti. Ab interiore idem foramen tantam amplitudinem non habet, sed magis rotundum est; ab exteriorē ergo enatum sensim ad interiora penetrasse videtur. Conf. Tab. XXIII. Fig. 1. & 2.

XXXV. Cranium feminae, carie venerea, ut videtur, miro modo, multis in locis exesum. Hoc, a me dissectum, & variis figuris depictum Tab. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. Fig. 1. 2. 3. 4. 5. 6. ejus naturae est, ut multa egregie illustret, & probare videatur, illas durae matris fungosas excrescentias, quibus ossium vitia, qualia praecedentibus articulis descripta sunt, nonnulli adscribunt, non causas talis cariei, sed potius effectus esse.

Integumenta nullam videbantur labem passa; his vero sublati, in ossibus frontis, verticis, tumores varii diversae magnitudinis cernebantur, non admodum elevati, ichoroso sanguine distenti. Secta autem horizontaliter calvaria, fungos bene multos ex dura matre procrevisse, hos per ossa sibi viam fecisse, constat. Depurato autem toto cranio, examinatis partibus vicinis omnibus, veneream luem exedisse ossa fere cuncta patuit, & duram matrem postea degenerasse. In ossibus frontis, verticis, temporum, multiformi, dantur bene multa loca, carie plane exesa. Pleraque a parte exteriorē minora sunt, alia extrinsecus non conspiciuntur, ferme omnia intrinsecus sese latissime extendunt, & reticulata quasi osseam quodammodo vegetationem sistunt; vitrea lamella non exesa est, sed in multas eminentias acutas, tenerrimas, pulcherrimas, exurgit, dum intermedia pars aequabilior, reticulata, existit. Nonnulla ab interiore ortum suum traxisse crederes, pauca ab exteriorē. Videtur autem prima sedes in ipsa diploë fuisse. Octodecim hujus generis loca cariosa in interiore superficie partis superioris cranii hujus, de basi ferrae ope separatae, cernuntur. Adest notabilis talis caries in processu laterali sinistro ossis multiformis & vicina parte ossis frontis, quae tum extrinsecus, ubi temporalis musculus accubuit, tum intrinsecus, conspicitur, & ibi quidem latissime sese extendit. Alia cernitur in parte illa ossis verticis sinistri, quae & cum occipitis osse & cum parte mammillari ossis temporis necitur; intrinsecus etiam maxime notabilis. Pars lateralis ossis multiformis ejusdem lateris, quae cum osse jugali cohaeret, eodem vitio laborat, ut & ea illius pars, quae arteriam spinosam transmittit. Hoc infecit processum lateralem ejus ossis in dextro latere, ubi cum parte squamosa ossis temporis & osse frontis cohaeret; penetravit caries ad interiora cavi oculi dextri, cujus partem etiam dictus processus lateralis constituit; & in ea ossis frontis parte, quae conceptaculum cerebri a cavo oculi separat, duo cernuntur loci cariosi, quorum superior & anterior per totam ossis substantiam penetrat. Pars squamosa ossis temporis, pone jugum
inve.

invenienda a radice processus zygomatici deorsum & antrosum ad processum lateralem multiformis magno foramine exesa est. Ossis occipitis denique ea pars, quae a latere dextro foraminis magni est, inter condylum, cum atlante jungendum, & basin, mire etiam est exesa. In eodem latere antrum Highmori versus fauces totum patet, consumto processu aliformi, parte vicina ossis palati & maxillae superioris, sic ut radices penultimi dentis molaris nuda pateant, perierit ultimus, & amplissimum ibi loci cernatur foramen. In opposito latere in processus aliformis cavo initium ejusdem mali est. Nares internae sanae sunt, & partes molles faucium non erant ulcerosae. Maxillae inferioris angulus dexter totus periit, simili carie consumtus; destructi ossis partes in putrida, quae ibi apposita erat, & ulcerosa carne detegebantur. In utroque condylo principium mali cernitur. In latere hujus maxillae sinistro ab interiore foramen satis magnum est, pariter cariosum, non multum distans ab eo loco, ubi extrinsecus ramus tertii rami quinti nervorum paris exit. Hoc in latere prope angulum ab interiore, ut & ad radicem processus prioris, cui tendo temporalis adfigitur, leviora cariæ adfunt principia. Atlantis partes laterales cariosae sunt, & apices foraminum, per quae adscendunt vertebrales arteriae, consumti. Epistrophei corpus ab exteriori & interiore laborat, & magna pars illius portionis, quae infra nexum cum atlante datur, consumta est; arcus in latere sinistro foramine pertusus est, & sinister apex processus spinosi deest. Tertiae vertebrae corpus cariosum est, & anterior foraminis, quod penetrant vasa vertebralia, radix in sinistro latere est destructa. Partes reliquas sceleti examinare non potui.

Praeparatum hoc pulcherrimum est, nitidissimum. Adfunt dentes omnes, duobus molaribus exceptis in maxilla inferiore, qui jam dudum perierant, & quorum alveoli etiam deleti sunt. Varii autem sunt cariosi. Dura mater Sectionis Quintae N^o. I. inter partes morbosas molles describitur.

XXXVI. Pars superior cranii viri adulti, in qua cernuntur vestigia varia praegressae, jam vero sanatae, cariæ, inter quae unum adest in osse frontis, quod maximam partem quidem sanatum est, attamen indicia cariæ talia exhibet, ut videatur ea fuisse venerea, si comparisonem instituimus inter hanc plagam, & vitium, praecedenti articulo descriptum, sic ut hoc exemplum videatur inservire posse, ut constet, talem cariem sanari subinde, & monstret, qua ratione natura hoc in casu procedat. Integumenta non erant vitata, sed omnibus illis locis, ubi caries adfuerat, ossi firmiter accreta. Tab. XXVIII. Fig. 6. & 7.

XXXVII. Cranium hominis adulti, lue venerea maxime erosum. Tab. XXII. Fig. 1. Frontis & verticis ossa praecipue diro hoc morbo maxime adfecta sunt, pars etiam superior ossis occipitis, & ejusdem ossis pars inferior dextra, quae cum parte mammillari ossis temporis jungitur, & cui ab interiore lobus dexter cerebelli accumbit. Non tantum destructa tabula externa, sed etiam diploë, imo variis in locis caries per totam ossium substantiam penetravit, & non pauca, hac ex causa, suborta sunt foramina. Faciæ ossa, ut & ea, quae nares internas & palatum constituent, non vitata sunt. Suturae ferme omnes perierunt.

XXXVIII.

XXXVIII. Cranium hominis adulti, cui eadem hac ex causa maxillae superioris pars dextra, palatum, nares internae, multum passa sunt. Tab. XXVIII. Fig. 1.

Ab eo loco, ubi in juniore aetate os maxillare dextrum cum sinistro necitur, margo alveolaris in dextro latere fere totus destructus est, cum vicina lamella palatina. In palato versus posteriora foramen insigne datur. Consumta vomeris pars maxima & inferior, quae septi narium partem praecipuam constituit, & praeter capitellum vix quicquam superest. Perierunt ossa spongiosa dextri lateris cum magna proximi ossis maxillaris parte, sic ut sinus maxillaris amplissima apertura intra nares hiet, & simul intra os, dum consumta est magna pars inferior ejusdem cavi. Destructus est canalis nasalis totus, & erosa etiam ea pars ossis unguis, quae cum proximo processu nasali ossis maxillaris finem format, cui incumbit saccus lacrymalis. Sutura sagittalis maxima pars oblitterata est.

XXXIX. Pars superior cranii, ex lue venerea cariosa. Tab. XXII. Fig. 4. & 5. Placuit Clar. Pallettae hoc praeparato, ut & multis aliis, postea describendis, meam collectionem ornare, huic autem sequentem addidit morbi historiam.

Miles, dum reipublicae Venetae stipendia in Dalmatia merebatur, gonorrhaeam contraxit, a qua intra paucos menses se liberaverat. Denuo eodem malo cum bubone affectus curam, nescio quam, adhibuit, unde a morbo iterum liber evasit. Sed mense maio anni 1779. tumor eidem supra scapulam sinistram obortus est, comitante febre cum horrore & dolore acuto, quo intra decem dies ad maturitatem perducto, evacuatoque pure, cranium nudum apparuit. Suscepta interim curatio non videbatur illi ex voto succedere, quam ob causam ad patrium Nosocomium se transtulit mense Augusto anni 1780.

Quam primum ulcus inspexissem, ossis verticis partem gibbam nudatam, & colore fusco praeditam, integumenta circa ulcus late ab osse soluta, & copiosum pus fundentia animadverti, ut bis deligare ulcus oportuerit, quod tamen trium mensium spatio, excidente per vices tabula externa, ad cicatricem propemodum perductum erat, sed aeger negotiorum praetextu, quum se fere restitutum sentiret, Novocomium ire contendit. Verum iter, frigida tempestate susceptum, & deligandi ulceris incuria, malum denuo exasperarunt. Quare, anno 1781. iterum in Nosocomium receptus, meam opem expertus est sic, ut ulcus carne repletum 31. Maji tantum a perfecta sanatione abesset, quantum aciculae caput aequaret; sed quum longius cicatricem differret pressione nonnihil puris eductum est, atque ita sinus apparuit, qui ad ossis fragmentum ducebat. Post aliquot dies, ampliato ulcere, quod a cranio secesserat, eductum est, relicto alio fragmento, nondum penitus separato. Interim ad ima cranii dolor persentitur, qui incrementum, quo magis ulcus dilatatur, quamvis & pus bonae indolis sit, & os nudatum albidum coloris appareat. Dolores autem circa medium junium magis invaluerunt, ab ulcere tanquam centro versus aurem & orbitam sinistram, & versus futuram sagittalem sese diffundentes. Ad finem Junii remiserunt parumper dolores, ut mox atrocius invaderent, nempe cum leipomyia, dein febre vehementi, atque cephalalgia, quibus symptomatibus venae sectione

fectione & cucurbitulis non mitigatis, post octiduum paresis dextri lateris sese adjunxit. Tum vero dolor capitis mitescere paulisper videbatur, pulsu molli debili-
que facto, sed mox insultus epileptici crebro adoriebantur aegrum cum faciei pal-
lore, sensuum hebetudine, pupillae dilatatione, pulsu deficiente, & virium om-
nium jactura. Insequentibus diebus convulsionibus clonicis distorquebatur, delirio,
torpore, prostratione, quibus tandem mors subsecuta est 15. Julii.

Ablata calvaria dura menynx a latere sinistro juxta processum falciformem perforata inventa est, & menynx utraque ad idem hemisphaerium pertinens inflammatione correpta. Ipsum cerebri hemisphaerium pure, albo, denso inundatum; cortex cerebri livens, ventriculus sinister cinereus, sanie repletus erat. Caeterum nulla inter cra-
nium & meninges humoris effusio; nec pericranium aut cicatrix ab osse soluta. Verum haec omnia non ab ossis labe processisse, vero simile est, idque magis ex eo probatur, quod, dum melius valere coepisset, fartoriam artem exercens, prono capite diutius haerebat. Errores, forte in regimine admissi, plurimum ad mali augmentum contulisse videntur.

Cranium purgatum duobus locis hiabat in sincipite sinistro. Prius foramen, prope futuram sagittalem, perruptum, inaequale, & circulo jam jam abscessuro angustabatur, nullibi carioso, albido, parum spongioso. Alterum, priori adjacebat, propius auri, quod aequae interruptum ex sola interna lamella, exesa etiam diploë, videbatur constare, cranii tabula extima penitus ablata. Eadem ferme in interiore facie cernebantur, nisi quod crebrioribus foraminulis esset pertusa, atque interjacentis osseum septum sic attenuatum, ut quodammodo pelluceret.

XL. Varia frustra ossium cranii cariosa, ex lue venerea. In aliis externa tabula, interna in aliis, in aliis denique & externa & interna, miro modo arrosa, nonnullis in locis plane consumpta est, ut ex figuris 3. & 4. Tab. XXI. melius, quam ex descriptione, cognoscitur.

XLI. Cranium hominis adulti, in cujus osse verticis dextro erosionis notabilis, olim praesentis, indicia profunda cernuntur, sic ut haec ossis pars admodum inaequalis, scabra, sinuata sit. Similia vestigia apparent in parte dextra ossis frontis, quod os procurrente futura sagittali divisum est. Margo lateralis externus & superior orbitae dextrae simili vitio laborant.

XLII. Pars superior cranii cariosa. Cariem praesentem a tineae derivavit Clar. Palletta, cui hoc praeparatum, Tab. XXIII. Fig. 3. & 4. delineatum, cum adnexa sequenti historia, debeo.

Juveni, paraplegia diu affecto atque ob tabem vita functo, cranium detraxi prima Septembris anni 1783., quod jam diu lato obsidebatur ulcere cum ipsius ossis denudatione eo loci, ubi os frontis verticis ossibus committitur, cujus quidem mali causa ignorabatur, nam aeger vocis usum amiserat, antequam in Nosocomium delatus esset. Verum cutis, capillitio destituta, aliquem nobis conjectandi locum dedit a tineae miasmate ulcus fuisse profectum. Pericranium ad ulceris peripheriam sejunctum erat, totique calvariae tam laxè adnexum, ut ab occipite facillime de-
trahere-

traheretur. Calvariae superficiem obducebat gelatina quaedam, flavescens, quae etiam sub ipso cranio collecta, iis praecipue locis, ubi erosiones internae erant, utrasque durae menyngis laminas eodem colore flavescente infecerat. Cerebrum etsi medio-cris consistentiae, molis tamen minoris erat, quam affolet, ut inter ipsum & cranium spatium intercederet non exiguum. Hepar in fima facie tubercula suppurata habebat. Reliqua non perquisivimus.

Cranium exsiccatum plura exhibuit, quae merebantur attendi. Tabula exterior decem locis arrosa sic, ut, quae inde nata erant, ulcuscula, velut radiis, regulariter dispositis, stellarum in modum circumdarentur. Ulcera, quae in dextra parte erant, subulceratis integumentis, aëri patebant, reliqua nullo indicio sese prodibant; humor enim, cujusvis ille fuerit indolis, necdum membranas vitiaverat. Erosiones omnes in tabula externa consistebant, quarum mediam aream limbus coronabat velut corrugatus & fere radiatus a multiplici fibrarum ossearum inter se implexarum ordine. Diploë reticulatam fabricam habebat reliquo osse multo albidior. Circa radiatum limbum quamplures fulci & foveolae conspiciebantur, ut apparet, eas ab humore factas fuisse, latius quondam tabulam devastaturo. Suturae & bene commissae & integrae erant, si levem a dextris erosionem excipias. Interior calvariae facies eadem ulcera exhibebat, & positu & figura iis respondentia, quae ad superficiem cranii conspiciebantur, & perinde radiatos habebant margines; fulcique, inter radios vorticose decurrentes, ductus illos aemulabantur, qui recipiendis vasis sanguiferis dicati sunt. Areae autem, quae minoribus ulcerationibus externis sunt oppositae, ab interiore parte foraminulorum scatent congerie, varia & amplitudine, & profunditate, superstitite tamen interiori tabula, quae nunc primum ab humore, qui eam in cribri modum perforaverat, videbatur gravius affici. Etsi reliquum ossis bene fuerit constitutum, tamen ex quo fuit expurgatum ad finem Septembris foetorem acescentem continuo emisit, quem liberior aër, cui ultra mensem os expositum fuerat, non abstulit.

XLIII. Pars superior cranii, pariter carie affecti, quam a strumis derivat idem Clar. Palletta, qui sequentem historiam mecum communicavit. Tab. XXII. Fig. 2. & 3.

Adolescenti, septem supra viginti annos nato, post immanes capitis dolores abscessus ovi magnitudine super sinciput finistrum ortus est ad pollicis distantiam a sutura coronali. Habitus erat cachectici, & a pueritia strumis obsessus, quarum turpes, easque plurimas, cicatrices circa collum gerebat. In Nosocomium 19. Februarii 1781. illatus est, atque, intellectis ex eo, quae modo memoravi, confestim tumorem aperui, unde paucillum puris effluxit, excisis vero marginibus sub pure mucilago quaedam; dein, per digitum ulcere diligentius explorato, cranium denudatum, atque perforatum inventum est. Exinde pulsationibus durae matris adauctis major puris copia, veluti sub cranio delitescens, emanavit. Ossis pericranio tecti color erat naturalis, foramen vero rotundum, margine perrupto, quinque linearum diametrum habebat. Interea, etsi pus album crassumque efflueret, quinto ab incisione die febris cum horripilatione ingruit, dura mater fit sordida,

didā, os latius nudatur, sed intra hebdomadem, decreſcente febre, pureque copioſius fluente, in melius omnia mutabantur, namque papillae carneae, velut ex diploë & dura matre ſuccreſcentes, circa foramen obſervabantur, quae illud paulatim carne oppleverunt. Nihilo tamen minus gravedo quaedam jam diu frontem occupaverat, quae poſtea in eryſipelas faciēi cum mitiore febre ſoluta eſt; poſt oſtiduum, fere evanido eryſipelate, carne pallida, ampliato ulcere, lamina oſſis extima flaveſcens & attenuata viſa eſt, ut caro ſubtus increſcens tranſpareret, tandemque ea alacrius vegetante, menſe auguſto oſſis ſquama ſeparata eſt. Quum anni ſpatio eo perducta eſſet curatio, ut ulcus carne repleretur, & bonae conditionis eſſet, quin tamen cicatrix induci potuerit, aeger innovandi aëris gratia. Noſocomio exceſſit 6. Januarii 1782. Jam ante diſceſſum de dolore quodam fixo ad angulum poſteriorem ſyncipitis querebatur, qui demum in amplum abſceſſum reſolutus aegrum coëgit, ad Noſocomium redire die 23. Februarii. Ulcus, quod primo apparuit, necdum coïverat, eſſi bonae notae eſſet; abſceſſus noviffime enatus, ſolito more dilatatus, multum puris fudit, atque ſic ad 27. Maji ſine moleſtia vixit. Tum vero diarrhoea correptus coepit emaciari, viribus languere, & tandem 31. Maji ex vita diſceſſit.

In defuncti cranio primum ulcus, quod ad duram matrem penetraverat, ſubſtantia quadam, veluti carnea, opplebatur, quae & a pericranio & a futurarum vaſis, & ab ipſa etiam dura matre videbatur proficiſci, ut tamen eadem dura mater cranio parum firmiter adhaeret. Eſſi os cranii affectum eſſe non appareret, ejus tamen fibrae nullo modo producebantur, ut foramen abolerent. Primi ulceris latitudo eſt pollicis unius, longitudo duorum pollicum. Caeterum ejus margo irregularis angulum anteriorem ſyncipitis eroſit, & partem anguli ſyncipitis dextri. Ulcus poſterius tabulam duntaxat cranii exteriorem ſupra angulum ſyncipitis inferiorem arroſerat. Reliquum cranium ſolidum, ponderoſum. Cerebrum undique ſanum.

XLIV. Pars ſatis notabilis de oſſibus capitis ſeparata, poſt abſceſſum hac in parte enatum.

XLV. Portio magna tabulae externae cranii, ſponte ſeparata in vero ſcrophuloſo. Quid ipſa natura tali in caſu faciat, hoc ſpecimine egregie probatur, & quali modo ſeparatae tales partes ſeſe habeant, ab exteriore & interiore, cernitur in Tab. XXIII. Fig. 5. & 6.

XLVI. Partes duae ſeparatae de oſſe verticis ſiniſtro, uſu ſolius unguenti baſilici, ſed praecipue vi naturae. Fruſta haec cranii carioſa XLIV. XLV. & XLVI. pariter a Clar. Palletta tranſmiſſa ſunt.

XLVII. Cranium hominis adulti, in quo varia etiam eroſionis veſtigia conſpiciuntur, quae vel externam tantum oſſis tabulam adfecerunt, vel etiam in diploën ipſam penetrarunt.

XLVIII. Portiones oſſeae, magna, & alia multa minora, carie affecta, quae ſunt ſeparatae de cranio feminae. Vitae, morbique hiftoriam, quantum illam ex-

piscari potuit, sequentem dedit Vir Doctissimus, Clar. Roquette, Anatomes & Chirurgiae Praeceptor, ac Poliater Harlensis.

Sanissimis parentibus nata, ipsa ad decimum quartum aetatis annum bene valens, pulcherrima, sed sanitati parum consulens, &, etiam si validiori corporis motu maxime perspiraret, imo sudaret, frigido vespertino aëri sese exponere solita, petulantia sua & inobedientia parentum, patris praecipue, indignationem sibi contrahens, ab eo non minis tantum sed & verberibus saepissime castigata tali quidem modo, ut subinde per aliquot dies lecto continere sese debuerit, dicto anno de doloribus artuum conqueri coepit, in principio quidem non adeo validis, sed dein tantopere adauctis, ut medicum in auxilium vocare necesse fuerit. Hic dolores rheumaticos censens, & rheumatismo vincendo idonea praescribens remedia, tam parvum tamen attulit solatium, ut aegra, medicamina abhorrens, morbum naturae soli commiserit. Hac vero eundem vincere non valente, tumores suborti sunt in articulis, deinde & aliis in locis, in capite, facie, ad costas, in artubus superioribus & inferioribus, praecipue in tibiis. Hi tumores sensim disrupti latentem in omnibus locis majori minorive gradu cariem manifestabant; quâ, plerumque insensibili modo, separatâ, ulcera sanata sunt, relictis cicatricibus, rubicundo colore a reliqua cute distinctis, & faciem difformem reddentibus. Tandem etiam disrupti sunt tumores in capite, ac tunc sese manifestavit caries admodum notabilis, late sese extendens, foetore vix tolerabili stipata. Curam omnem chirurgi cujusdam famulo hactenus commiserant parentes, tum demum vero vocatus Clar. Roquette est, quando caries ad eum gradum devenerat, ut, fragmentis multis minoribus jam separatis, majus frustum vacillare inciperet. Per tres annos curam ipsius gesserat chirurgi famulus, jam vero 19. annum ipsa attigerat aegra. Menstrua sese non manifestabant. Amara, corrigentia, martialia propinata sunt, indeque eam hausit utilitatem, quod vires refocillatae sint, margines ulcerum depurarentur, & de cranio cariosum os facillime separaretur, sic quidem, ut dura mater nuda sese manifestaverit, ejusque motus percipi potuerit. Decoctum corticis Peruviani, cum tinctura myrrhae, subinde aqua aluminosa, ulceri applicata, quod sic sanatum est, ut membranacea quasi substantia producta sit, quae foramen opplevit, & de tempore in tempus sic induruit, ut demum, sed non nisi anno adminimum elapso, ossis firmitatem ferme acquisiverit. Videbatur tunc sibi sana; sed virus, quod omnia corporis ossa adfecerat, nondum penitus erat devictum, &, varia, affecto praeprimis nervoso systemate, sese manifestarunt symptomata; nunc amaurosi, trismo, loquendi impotentia, surditate, nunc doloribus pectoris adeo vehementibus, ut venae sectio requireretur, alia occasione doloribus colicis & abdominalium musculorum violento spasmo, ischiade, episthotono, emprosthotono, laboravit. Omni ope acres humores, qui systema nerveum videbantur afficere, corrigere, obtundere, involvere, per diversas vias e corpore evacuare, allaboravit medicus, eo etiam successu, ut per tres annos quodammodo valuerit, licet subinde febricitaret, doloribus rheumaticis vexaretur; tandem vero valetudo pejor fiebat, hydro-pica evasit, & maxime emaciata, circa vigesimum octavum aetatis annum vivere desiit. Tab. XXVII. Fig. 7. 8. 9. frustra cariosa delineata sunt.

XLIX. Cranium hominis, mortui anno 1784. ex epulide cancrofa, insequuta pertinaciffimam odontalgiam. Ad marginem alveolarem finiftrum maxillae superioris fungus confpiciebatur admodum amplus, faniem fundens, gingivam non tantum occupans, fed finum maxillarem etiam adficiens, ad marginem inferiorem orbitae fele extendens, fic ut palpebra & conjunctiva oculi membrana etiam laborarent.

In depurato cranio erosum inventum est totum os maxillare finiftrum, ab alveolo dentis canini usque ad posteriorem palati partem; periit lamella palatina, basis offis palati, totum antrum Highmori, pars inferior orbitae, pars processus lateralis offis multiformis, processus pterygoidei, & vix quicquam de lamella ipsius interna superest; periit totum os spongiosum inferius, & superius, magna pars portionis cavernosae offis ethmoidis, fic ut cavernulae omnes pateant, vicini etiam offis unguis pars, & ea vomeris portio, quae descendens septum narium format, & foramina earum a posteriore distinguit. Superest igitur de parte inferiore orbitae solus margo, nec liberum mansit os jugale, cujus inferior pars, quae cum sustentaculo offis maxillaris caeterum jungitur, abest, & intrinsecus maximam partem corporis fui erosam monstrat. Hoc praeparatum, a Clar. Palletta factum, Tab. XXIII. Fig. 7. depictum est.

L. Offa cranii infantis junioris, quorum pleraque soluta, nonnulla praeter naturam invicem concreta. Tab. XXIX. Fig. 1. & 2. Frontis os, verticis dextrum, & multiforme tam firmiter invicem concreverunt, ut unam compagem osseam non solubilem sistant. Suturae itaque coronalis pars dextra non confpicitur, & nunquam etiam adfuisse videtur. Cum frontis verticisque offibus processus lateralis multiformi fic concrevit, ut & hujus nexus vestigium, quo illum antea separabilem fuisse constaret, nullum adfit. Priores processus hujus offis a lamellis offis frontis, quae conceptaculum cerebri a cavis oculorum distinguunt, parum removeri valent, & processus lateralis sinister ab offe frontis liber est. Sed praeterea media offis frontis pars, in sua externa superficie admodum foraminulenta est, & destructa cernitur tabula externa. Praecipue autem offa verticis talem mutationem subierunt. Quibus partibus sese respiciunt, & cum offe occipitis junguntur, crassities insigniter adaucta est, & superficies externa admodum porosa, foraminulenta. Proxima pars offis occipitis in sinistro latere simili modo adfecta est. Praeterea ossificationis defectus, foramen admodum notabile, adest, quod sine dubio membrana tantum fuit clausum, & margines adeo aequales glabros habet, ut, a nativitate extitisse, pateat.

LI. Offa cranii infantis duorum circiter, ut videtur, annorum, omnia, soluta, extrinsecus, intrinsecus, singulari ratione arrosa, destructa fere ubivis externa, vel interna, aut & utraque tabula; an ex lue Venerea connata? Docere hoc videbantur ulcuscula hujus generis, quae totum caput faciemque deturpabant. Tab. XXIX. Fig. 3. 4. 5.

Offa maxillaria, qua parte faciem constituunt, jugalia, multiforme, praecipue ubi hoc concurrat ad foramina oculorum formanda, extrinsecus multum arrosa sunt, praecipue

praecipue vero os frontis, verticis ossa, insignem subierunt mutationem. Frontis os, multis in locis solito crassius, a futura coronali ad illum ferme locum, ubi tubera duo habet, quibus accumbunt lobi priores cerebri, intumuit, tota ipsius substantia spongiosior reddita est, & extrinsecus innumera foramina minora conspiciuntur. Similem degenerationem in ea parte, quam glabellam vocare solemus, observare licet. A foramine, per quod transit nervus frontalis, a latere sinistro maxime conspicuo, & intumuit os, & superficies externa erosa est; simili modo sese habet illa pars, quae in utroque latere externo datur, & ossa jugalia admittit. Lamellae, quae lacunaria oculorum formant, sano in statu tenuissimae, acquisiverunt crassitiem circiter quartae partis pollicis rhenolandici, prominent praecipue versus cava oculorum in substantiam spongiosam, teneram, foraminulentam, ex figuris melius, quam ex sola descriptione, intelligendam. Dextrum sinistrumque os verticis, praecipue vero dextrum, ubi coronalem futuram, prope fontanellam, constituunt, ubi inter se, sagittalis ope neectuntur, ut &, ubi lambdiforment cum osse occipitis formant, simili modo affecta sunt, ac superior ossis frontis pars, extenditque degeneratione ossis sese ad sesquipollicem & ultra, nonnullis saltem in locis, a futura sagittali. Occipitis os non adeo in dextro, quam quidem in sinistro latere, prope lambdiforment futuram eadem ratione mutatum est. Interna dictorum ossium, ferme omnium, superficies, destructa lamellâ vitreâ, multis in locis, praecipue ubi externa superficies laesa est, similem degenerationem subiit.

LII. Pars superior cranii, cujus tota superficies exterior, arrosa, quasi cariosa existit.

LIII. Pars posterior cranii hominis adulti. Caries consumpsit apicem ossis occipitis, partesque vicinas ossium verticis, praecipue dextri. Destructa non tantum tabula externa, & consumpta diploë, sed pro parte etiam vitrea, sicut foramina intrinsecus dentur varia, majora, minora.

LIV. Cranium pueri cum maxilla inferiore, variis in locis carie destructum. Tab. XXVIII. Fig. 2. 3. 4. 5.

Laboraverat in parte laterali dextra faciëi ulcere sinuoso & fistuloso, quod sese extenderat tum versus exteriora, tum versus interiora, & adscenderat sursum inter jugum, ex osse jugali & processu zygomatico ossis temporis factum, atque partem posteriorem maxillae superioris, antrum Highmori includentem. Carie adiciebatur maxilla inferior, nec adiciebatur tantum, verum in latere dextro multum consumebatur. Totum latus dextrum maxillae, quod sese ad tempus extendit, sic periit, ut non nisi apex processus coronoidei superfuerit, cui tendo musculi temporalis sese adnectere solet. A foramine, ubi exit tertius ramus quinti nervorum paris, retrorsum maxilla, ab interiore tota consumpta, sensim latitudine imminuitur, & parum adhuc procurrens in obtusum mucronem definit. In latere sinistro caries etiam adest a parte anteriore, ibique alveolos dentis canini duorumque subsequentium molarium consumpsit. Infra hunc locum defectus quasi in margine maxillae est, ibique videtur pars periisse, dum natura sanationem incoepit; prope angulum, quem pars anterior maxillae cum parte laterali sinistra facit, tum ab exteriori, tum

ab

ab interiore locus etiam cariosus est. Sed in latere dextro caries sese etiam extendit ad maxillam superiorem; hac leviter adfectus est sinus in osse temporis ad radicem processus zygomatici, pro articulo maxillae inferioris; magis eodem vitio laborat margo alveolaris, nam non tantum exesa est pars magna, ubi secundus tertiusque dens molaris sedem suam habuerunt; & eorum alveoli penitus sunt destructi, sed maxilla ipsa ferme ad sustentaculum ossis jugalis corrupta est; ab altero alveolorum latere adfecta etiam lamella palatina est, in quo notabile adest foramen, quod in nares usque penetrat.

LV. Cranium feminae, cujus partes omnes, faciem constituentes, miro modo sunt destructae. Tab. XXX. XXXI. XXXII. XXXIII. Erat, cum prima vice illam viderem, quadraginta quatuor annos nata, ac tredecim vivos in lucem emisserat infantes. Semper sana, & non nisi subinde doloribus capitis vexata fuerat. Ante duodecim autem annos in palato tumor erat subortus, qui, sensim adauctus, molestiamque notabilem producens, eam excitaverat, ut varios medicos chirurgosque consuleret, qui omnes non attingendum, sed sibi relinquendum, tumorem censuerunt. Horum consilio cum auscultaret, tumor sensim adeo increvit, ut os oppleret; dolor tunc in naso successit, gena sinistra de tempore in tempus intumuit, tumorque totius partis lateralis sinistrae faciei tantus subortus est, ut eam maxime difformem reddiderit, praesertim cum a latere nasi magna admodum, & infra oculum duae aliae protuberantiae, cum majori tumore communicantes, prodierint. Tactu examinatus tumor, & in gena, & in ore, erat durissimus, renitens, & videbatur ipsa ossium substantia maximopere extensa. Oculorum acies sensim imminuta, donec principio anni 1786. plane coeca fieret. De tempore in tempus magnam sanguinis quantitatem ore evacuavit; semper ex narium aperturis praecipue dextra magna tenacis muci prodit copia, minor ex ore. Per longum temporis spatium diversi generis alimenta assumere potuit, sed, crescente maxime tumore, non nisi liquidiora, & haec difficillime ad fauces pervenire poterant; deglutitio tamen erat commoda.

Altero a morte, quae mense Octobri 1786. accidit, die caput examinavi; separatis autem de latere faciei sinistro integumentis, non nisi substantiam duram ferme cartilagineam interspersis particulis ossis vidi, totum tumorem formantem, & tum sursum, tum deorsum, retrorsumque sese extendentem, ut crediderim, me potius totum cranium destructurum, si eum tollere vellem, & degenerationes, quas ossa subierant, nunquam sic detecturum, quare per macerationem totum tumorem consumere tentavi, ut sensim ab ossibus liberaretur, haecque in ea, quam nunc obtinebant, sede examinari possent. Voto respondit eventus, & cranium, mirando modo corruptum, horrendum profecto praebuit spectaculum; destructae enim partes bene multae perierunt, aliae loco sic dimotae sunt, ut situm & figuram praeternaturalem acquisiverint, & abunde probare videantur, tumorem, in altero sinu maxillari subortum, hunc extendisse, dirupisse, detruxisse, partes alias vicinas intactas non reliquisse, imo viam sibi ad conceptaculum cerebri fecisse, ibique compressione

sione ac destructione partium coecitatem aliaque mala produxisse.

Absoluta maceratione, omnia ossa, faciem, genas, nares, orbitarum partes inferiores, palatum constituentia, vel penitus destructa, vel singulari ratione loca mota esse, constitit. Os maxillare superius sinistrum totum deest; si excipio parvam admodum partem processus nasalis, quae una cum ossiculo nasi sursum extrorsumque propulsa; ejusdem lateris os jugale non nisi pro parte conspicitur, multum versus exteriora dimotum; superest solummodo ea pars, quae cum osse frontis & processu laterali multiformis cohaesit, ut & tenuis portio illius particulae, quae cum processu zygomatico ossis temporis nequitur. Os maxillare superius dextrum pro parte superest, unicusque ipsi inhaeret dens molaris; sinus reliquiae cernuntur, & nullum vitium in eo haesisse constat, dum portio etiam adest illius partis, quae hunc sinum a reliqua parte narium distinguit. Ethmoidei ossis septum medium adest, partes cavernosae, cribrosae, spongiosae in sinistro latere maximam partem sunt destructae, in dextro cribrosae cernuntur, reliquae sic versus oculi cavum propulsae, & loca motae sunt, ut singularem admodum formam repraesentent. Aperturae sinuum frontium admodum magnae, praesertim in dextro latere. Ossiculum nasi sinistrum versus exteriora & parte sua inferiore ad superiora dimotum; dextrum simili ratione quoad situm mutatum, & praeterea pro parte destructum, eique processus nasalis ossis maxillaris superioris parva portio adhaeret. Os jugale dextrum integrum. Frontis ossis lamellae, quae oculorum foramina a conceptaculo cerebri distinguunt, magnam partem, praecipue in latere dextro, destructae. Vix quicquam de osse multiformi superest; in dextro latere parva portio processus lateralis apparet, in sinistro etiam processus aliformis. Quodammodo ossa petrosa labem pariter passa sunt; ossis autem occipitis pars, quae ossibus hisce sese interfert, ut cum basi multiformis nequitur, ferme ad marginem foraminis magni destructa est. Maxilla inferior in latere sinistro multum extenuata; margo ipsius alveolaris sic ad anteriora promotus, ut dentes insolitum etiam situm habeant.

LVI. Cranium hominis adulti, cujus os spongiosum sinistrum in insignem magnitudinem excrevit, sic ut narem sinistram totam adimpleat, & sese ferme ad externum foramen extendat.

LVII. Cranium adulti etiam hominis; in quoque osse verticis notabilis est depressio. In verticis osse dextro haec duos pollices longitudine superat, ab anteriore sesquipollicem, a posteriore ferme duos lata; margines sunt aequabiles, rotunduli. Depressio in eodem osse sinistri lateris minor est; sesquipollicem longa, latitudinem eandem habet, est autem hoc in latere sinus profundior. In dextro osse superficies ossis, medio in sinu, aliquomodo adsurgit, sic ut media haec pars a margine, totum sinum a reliquo osse separante, distinguatur per foveam, quae partem illam undique ambit. Nulla hic erosio locum habet. Conf. Exercitat. Acad. Lib. 1. cap. 5. pag. 74. Sutura sagittalis ad nares procurrit. Processus styloides admodum magni sunt. In partibus lateralibus foraminum oculorum, ubi ossa jugalia accedunt ad partes priores processuum lateralium ossis multiformis, summa datur tenuitas.

LVIII.

LVIII. Pars superior cranii hominis adulti. In genere calvaria haec praeter modum tenuis est. Adfunt multae depressiones profundiores, minus profundae, quae totam hancce partem admodum inaequalem reddunt.

LIX. Cranium infantis, qui quartam tantum adtigit aetatis hebdomadem. In osse verticis dextro depressio admodum profunda est; a futura lambdiformi ad medium hocce os, & ultra sese extendens, duos pollices longa, totidem alta, & circumcirca, praecipue ab inferiore & anteriore, rotundulo margine distincta. In ipsa hac depressione, magis vero in parte reliqua eaque anteriore hujus ossis, plaga quaedam sesquipollicem longa, ad fontanellam ferme sese extendens datur, rubicundo colore a reliquo osse distincta, quae forte fuit hiatus, quem ossea substantia rursus opplevit, & haec etiam rubicunda plana reliquo osse magis depressa est, inaequabilesque partes osseas quasi intermixtas habet. Ab interiore pars dicta ossis, extrinsecus depressa, multum prominet. Jam ante nativitatem malum hoc contraxit caput, quod, pelvi maxime incuneatum, & interea magnitudine auctum, ossibus, quibus appressum erat, sese accommodavit. Difficillimus partus fuit, feliciter tamen dexterrima manu peritissimi Soek, artis obstetriciae Praeceptoris, absolutus, sic ut infans materque supervixerint. Ille vero ob compressionem cerebri magnam, aliaque forte mala, obiit, dum ossis forma naturalis nullo modo restitui potuit. Tab. XXXIV. Fig. 1. & 2. exteriorem interioremque faciem partis superioris hujus cranii exhibent.

LX. Pars superior cranii infantis, mortui in lucem emissi, in qua os verticis dextrum frontisque vicina pars similem, ex eadem causa, subiit depressionem, profunditatem pollicis duarumque linearum habentem. Ossis verticis pars anterior, quae cum osse frontis necitur, maxime introrsum tendit, & rotundo margine a parte posteriore, eaque sana, sese distinguit; frontis ossis pars vicina similiter introrsum pressa est, sic ut nexus horum ossium, dimidiam coronalis suturae partem formans, admodum introrsum vergat, promineat, & in acutum marginem procurrat. Adfunt prope futuram coronalem duae fissurae, quarum altera, eaque anterior, rursus coalita; posterior major membrana clausa est. Partum hujus infantis difficillimum descripsit Doct. A. Soek; in Vroedkundige Waarneemingen. Tweede Waarneeming. pag. 37., & in eadem hac femina sectionem Caesaream postea cum successu instituit. Tab. XXXIV. Fig. 3. 4. 5.

LXI. Os verticis dextrum, in quo ex eadem causa similis adest impressio in parte anteriore & inferiore, quae etiam versus interiora insigniter prominet.

LXII. Pars superior cranii hominis adulti. Ex osse verticis dextro exostosis dura, fabam magnitudine referens, prodit. Est Sup. Rauianae No. IX. hujus Musei pag. 7.

LXIII. Cranium infantis, qui labio leporino composito laboravit. Tab. XXXV. Fig. 1. Vomer, ab inferiore rotundulus, & duobus illis sulcis, quos habere solet, ut cum utroque osse maxillari neci posset, destitutus, ab osse multiformi procedens, in finem suum superiorem admittens cartilaginem, partes ossis ethmoidis dividens, medio apparet loco. Ad hujus anteriorem partem accedit portio ossea, paulo

paulo crassior, sensim latefcens, & in globosum finem definens. Ab utroque latere fissura est, latior a dextro, angustior a sinistro; laminae enim palatinae ossium maxillarium superiorum recesserunt a se invicem, & multum de latitudine sua amiserunt, praesertim dextra. Margo alveolaris solitam habet crassitiem ac latitudinem, & licet alveoli membranis haecenus clausi sint, illorum tamen sepimenta apparent, & contenta hisce cavis dentium primordia conspiciuntur. In globoso apice, septo narium adhaerente, duo pariter alveoli, incisores dentes continentes, adsunt. Hic ergo apex formatus est ex partibus ossium maxillarium superiorum deficientibus. Spongiosa ossa, praecipue in latere dextro, & magis superius cum adnexo cavernoso, quam inferius, apparent. Ossium palatinorum bases, vix notabilem latitudinem habentes, aderant tamen, nexae cum lamellis palatinis ossium maxillarium. Degenerationes, quas observare licuit in infante, cujus cranium hocce est, mox a nativitate, dein a morte, quae vigesima secunda a partu septimana contigit, prolixius descripsi *Observat. Anatom. Pathologic. Lib. 4. cap. 3. pag. 29. seq.*

LXIV. Cranium infantis, labio leporino composito laborantis. Deest lamella palatina ossis maxillaris dextri, & maxima pars sinistri. Desunt bases ossium palati, palatum osseum perficientes. Septum cartilagineum, versus sinistrum latus dimotum, cum osse maxillari cohaeret. Magna pars marginis alveolaris lateris sinistri deficit; hiatus ergo ab hoc latere multo major, & inferiora narium, quae per cartilaginem, septum perficientem, in latere sinistro obteguntur, in dextro hoc latere optime apparent.

LXV. Cranium infantis ita dicti acephali. Ossa verticis plenarie deficiunt, desiderantur squamosae partes ossium temporum, pars superior ossis frontis ad supercilia usque. Osis occipitis pars superior in duas portiones separata est, quae singulari modo versus latera sunt reclinatae. In *Tab. XXXV. Fig. 1. 2. 3. 4.* hocce cranium a superiore, ab inferiore, ab anteriore, & a latere dextro delineavi; *Fig. autem 5. 6. 7. & 8.* atlantis & subsequen- tium colli vertebrarum icones dedi; ex quibus omnibus, additaque explicatione, singularis omnium partium degeneratio intelligi poterit. Plenius vero de hoc cranio egi in separatim edita *Anatome infantis cerebro destituti*, qua non tantum hocce cranium descripsi, sed exacte etiam communicavi ea cuncta, quae in recenti capite hujus infantis fuere observata.

LXVI. Cranium foetus, vario sensu difformis. Ob compressionem, quam in utero materno sustinere debuit foetus, mirae mutationes, a statu naturali recessus, diversi morbi erant producti. Capitis figura singularis est. Inter latera quoad capacitatem multum imminutum, in nonnullis locis ossificationis defectus monstrans, a parte posteriore non globosum existit, sed a foramine magno recta retrorsum ad insignem distantiam procedit, quia os occipitis apice tantum suo ad angulum ferme rectum superiora petit, dum praecipua pars recta retrorsum tendit. *Conf. Tab. XXXIV. Fig. 6. 7.* Hunc foetum, & omnes degeneraciones, in eo observatas, descripsi atque delineavi *Observat. Anatom. Pathologic. Lib. 3. cap. 1. Tab. 1. 2. 3. 4. 5. 6.*

LXVII. Cranium adulti hominis, cujus omnes futurae penitus sunt deletae.

LXVIII.

LXVIII. Simile cranium hominis adulti. Suturae omnes perierunt tali modo, ut non nisi levissima earundem vestigia supersint.

LXIX. Cranium edentulae, admodum parvum, tenue, in multis locis tenuissimum, versus latera & basim solito plus expansum, sic ut partes squamosae ossium temporum, duos pollices & dimidium longae, vix pollicem latae, ad processus zygomaticos inclinent. Sutura sagittalis maximam partem periit, coronalis autem & lambdiformis admodum laxae sunt. Os occipitis, ubi modo dictam futuram format, ultra reliquorum ossium superficiem multum prominet. In frontis osse, & vicinis ossibus verticis, ubi olim fontanella adfuit, nulli dentes conspiciuntur, quales in veris futuris semper adesse solent. Perierunt ex superiore maxilla dentes omnes, consumtus est margo alveolaris ferme totus, sic ut ultra palatum osseum vix promineat. Perierunt etiam dentes de maxilla inferiori; periit margo alveolaris totus, & foramina, quae ad mentum transmittunt ramos tertii rami quinti paris nervorum, cernuntur in margine superiore maxillae.

LXX. Cranium pulcherrimum hominis adulti. Periit futura sagittalis. Coronalis autem adeo lata est, ut ferme duplex dici possit.

LXXI. Nitidissimum cranium Aethiopis junioris. Sagittalis futurae nullum omnino vestigium apparet, sic ut nunquam adfuisse videatur.

LXXII. Pars superior cranii hominis adulti. Suturae vix ullae supersunt.

LXXIII. Similis pars cranii hominis adulti. Sagittalis & lambdiformis futurae desiderantur; coronalis leve & breve vestigium superest.

LXXIV. Similis portio superior cranii adulti hominis. Vestigium futurae coronalis levissimum, nec nisi in partibus inferioribus conspiciendum. Reliquae absunt.

LXXV. Cranium integrum hominis adulti. Suturae coronalis pars dextra sola deest, nec unquam adfuisse videtur. Reliquae solito more adsunt.

LXXVI. Cranium integrum hominis adulti. Sutura sagittalis tota desideratur.

LXXVII. Pars superior cranii hominis adulti. Coronalis futura penitus est oblitterata; sagittalis parva portio praefens.

LXXVIII. Pars superior cranii adulti hominis. Vix vestigium sagittalis futurae cernitur. Adest vero officulum, Wormianum dictum, in ejus nexu cum futura coronali.

LXXIX. Cranium integrum. Simile, oblongum, undique distincta futura separatum, officulum adest, ubi futura sagittalis cum coronali concurrat.

LXXX. Cranium simile, tali pariter officulo gaudens.

LXXXI. Cranium integrum cum maxilla inferiore viri adulti. Figura ipsius plane singularis est. Si sola pars superior cranii conspiciatur, haec circulum offert. Pars sola posterior si examinetur, haec admodum complanata est. Lata etiam & plana facies. Ubi sagittalis futura ad coronalem definit, a latere sinistro, parvum, separatum, officulum adest.

LXXXII. Cranium integrum hominis adulti. In futura coronali, a latere dextro, adest distinctum officulum.

LXXXIII. Simile cranium. In eadem futura, ab utroque latere, tale officulum apparet.

LXXXIV.

LXXXIV. Cranium hominis adulti, in cujus futura lambdiformi tot sunt officula separata, ut duplex dici possit.

LXXXV. Cranium simile. Ad distantiam sesquipollicis ab apice ossis occipitis ex futurae lambdiformis parte sinistra prodit futura, quae parum oblique ad longitudinem duorum pollicum descendens, facto angulo obtuso, ad nexum partis mammillaris ossis temporis dextri tendit, circiter tres pollices longa, sic ut hic loci officulum separatum insignis magnitudinis inveniatur.

LXXXVI. Cranium hominis adulti. Pars superior ossis occipitis media futura a reliquo osse separata est, sic ut officulum, duos & dimidium pollices longum, hic detur, quod alia futura in duas partes dividi videtur, licet haec per totum os non penetret. Officula Wormiana alia in futura lambdiformi dantur.

LXXXVII. Cranium integrum feminae. Ad finem futurae sagittalis, ubi haec cum lambdiformi concurrat, tria notabilia, undique liberrima, officula adfunt.

LXXXVIII. Pars superior cranii hominis adulti. Apex ossis occipitis media futura, a parte interiore non nisi pro parte conspicienda, ab exteriori admodum notabili, separatus est, & per aliam futuram, quae intrinsecus lineam tantum refert, bifariam dividitur. Adest praeterea parvum officulum Wormianum, quod pro parte ad os verticis pertinet.

LXXXIX. Os occipitis; per futuram distinctam separata pars lateralis dextra est.

XC. Pars posterior & superior cranii hominis adulti. In futurae sagittalis parte dextra prope lambdiformem tria adfunt officula Wormiana, extrinsecus veris futuris, intrinsecus solis lineis, harmonias quasi referentibus, distincta.

XCI. Cranium huc referri debet, quod ad Supellectilem Albinianam pertinet, & inter praeparata ficca, ad N^o. CCCXLVII. hujus Musei pag. 86. plenius descriptum est. Dentes inter nasum & orbes oculorum prodierunt.

XCII. Os maxillare superius. Dens, ex palato prodiens, retrorsum vergit. Conf. Supellect. Albinianae N^o. CCCXLVIII. inter praeparata ficca. Ibid. pag. 87.

XCIII. Maxilla inferior, cujus dentes & alveoli perierunt omnes. Dens molaris delitescit in processu illo, qui pone zygoma adscendens tendinem Temporalis musculi admisit. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 3. Tab. 10. Fig. 5. & 6.

XCIV. Cranium adulti hominis. Dens in latere dextro aberravit. In osse maxillari dextro alveoli non octo sed septem tantum conspiciuntur. Adfunt, qui incisores, caninum, molarem primum, tertium, quartum atque quintum, continuerunt. Alveolus pro secundo dente molari non conspicitur, sed clausa hic loci maxilla est, & praeter parvum foramen cavitas nulla hic detegitur. Extrinsecus, in hoc osse, infra foramen, per quod secundus ramus quinti nervorum paris exit, supra radicem dentis molaris penultimi, nuda prominet portio radices aberrantis dentis molaris secundi. Sic sese res exhibebat, antequam ulterius examen institutum est. Diffraeto autem osse constitit, molarem secundum oblique versus anteriora & interiora descendisse, quarto alveolo sic appressum, ut hic magnam partem deletus esset,

esset; & ipse, osse tamen tectus, versus palatum ptomineret. Figura ipsius irregularis est, vicinis quippe partibus sese accommodavit, & , exempto dente, cavi, quod illum continuerat, pars posterior inaequalis, ubi corona haeserat, profundior, ubi radix, minus profunda, detegebatur. Observat. Anatom. Pathol. Lib. 3. Tab. 10. Fig. 1. 2. 3. 4.

XCV. XCVI. XCVII. Maxillae, quarum dentes perierunt, & alveoli pro maxima parte.

XCVIII. XCIX. C. Maxillae tres similes. Alveoli nulli supersunt. Condyl dextri lateris sic in sua forma mutati sunt, ut subluxatio locum habuisse videatur.

CI. Cranium feminae adultae, cujus, gravidae, cadaver a me dissectum, descriptum, ac delineatum est. Observat. Anatom. Pathologic. Lib. 2. cap. 1. Tab. 1. 2. 3. 4. 5. Officula nasi plane deficiunt. Processus nasales ossium maxillarium superiorum, suprema in parte, sed non ad magnam distantiam, ad se accedunt, & defectum quodammodo suppleant.

CII. Os frontis hominis adulti & os multiforme firmiter invicem concreta. Frontis os, admodum crassum, per futuram, parum dehiscentem, in duas partes divisum est. Processus priores ossis multiformis & laterales cum iis partibus ossis frontis, ad quas accedere solent, & cum quibus solubili nexu cohaerent, concreverunt adeo firmiter, ut cum iis unicum os constituere videantur. In basi ossis multiformis egregie apparent duo sinus sphaenoïdales, medio septo divisi, quorum quisque rotundulo foramine hiat. A quoque latere horum foraminum cernuntur semicavernulae, quae posteriores ossis cavernosi compleverunt. Sinus frontales sunt vix notabiles.

CIII. Portiones duae cariosae, quae de maxilla inferiore separatae sunt, postquam ulcus mali moris gingivam consumserat. In altera parte alveolus, cui dens incisor inhaesit, conspicitur.

* * *

Haëtenus praeparata omnia ossium morbosorum descripsi, quae ad primam partem sceleti, caput, pertinent; progressurus ad TRUNCUM, & primo loco de columna vertebrarum dicturus, ut variae spinae incurvationes recte intelligantur, Scoliosis, Cyphosis, Lordosis, (mala, quae non ita facile cognoscuntur, quorum effectus, saepe singulares, intelligi & explicari nequeunt, nisi deviationes ossium rite sint perspectae, quorum cura, difficillima, saepe non possibilis, a nemine perfici valet, nisi veram naturam gradumque morbi, ex inspectis, dictis incurvationibus spinae olim laborantium sceletis, dignoscere didicerit) vertebrae ipsas, degeneratas, sua in figura, partiumque variarum directione mutatas, invicem concretas, cum costis vario modo nexas, os sacrum, costas, sternum, describam, dein vero varios truncos, dictis morbis adfectos, examinabo.

CIV. Vertebrae dorli omnes, & superiores lumborum, hominis, qui Scoliosi laboravit. Costae omnes, solutae, a forma naturali multum recedentes, pariter adsunt.

Nonnullae ex vertebrae firmiter concretae sunt, & quidem quatuor ex mediis. Convexa in dextro, concava in sinistro latere, spina est. In latere sinistro ergo corpora vertebrarum multum compressa sunt, in dextro crassiora. Superiores vertebrae, intortae, aliam quodammodo flexuram faciunt. In concretis processus articulares etiam confluerunt. In reliquis illi diversimode mutati sunt, pro vario situ, quem acquisiverunt corpora vertebrarum. Mutationes autem hasce omnes describere vix licet; Figurae Tab. XXXVI. & XXXVII. cum earundem exacta explicatione egregie, si quid video, inservient, ut omnes recte oculis patefiant. Non inutile visum, hoc pacto vertebrae illas separatas omnes Tab. XXXVI. Fig. 1.—15. Tab. XXXVII. Fig. 1. 2. 3. 4. iconibus illustrare, dein Ejusdem Tab. Fig. 5. & 6. ipsam columnam, ex his vertebrae compositam, delineare, ut, praesenti tali, qualis hic cernitur, vertebrarum mutatione, quae Spinae incurvatio producat, patefcat, & fundamentum cognitionis hujus mali, hoc pacto, ponatur. Mutationes autem, quas ipsa corpora vertebrarum in aliis aliisque subeunt, ex descriptionibus diversorum praeparatorum, & nonnullorum delineationibus, intelligi poterunt.

CV. Spina soluta hominis, qui scoliosi laborare incepit. Colli quartae vertebrae corpus in sua superficie inferiore, sequens in superiore talem subierunt mutationem, ut ex utraque lamellae osseae enatae sint, quae sese excipiunt, & si procrevissent, illum vertebrarum nexum plane immobilem reddidissent. Similes adhaerent septimae colli & primae dorfi. Sexta autem, septima, octava atque nona dorfi multo magis a statu sano aberrant; corpora harum, a latere sinistro compressa, a latere dextro latiora sunt. Ab inferiore parte septimae, a superiore octavae minores lamellae osseae producuntur, major autem ex ejusdem octavae parte laterali dextra, & ut superiores duae sese excipiunt, sic ad inferiorem hancce proximum corpus nonae miro modo sese accommodat. Reliquae vertebrae non ita mutatae sunt. Penultimae lumborum superficies superior a latere sinistro marginem multo magis extantem habet, definientem in lamellam inaequabilem, satis magnam. Processus obliqui descendentes ultimae vertebrae, praecipue in sinistro latere, multo majores sunt, seseque ad similes in parte superiore & posteriore ossis Sacri accommodant.

Sexta, septima, octava, atque nona, vertebrae, invicem compositae, ut cognoscatur, quomodo descriptae lamellae sensim producantur, & harum ope vertebrae necantur, delineatae sunt ab utroque latere Tab. XXXVIII. Fig. 1. & 2.

CVI. Vertebrae lumborum quatuor, omnes dorfi, sex colli, solutae, hominis junioris, qui incipiente scoliosi laboravit. Corpora alia in dextro, alia in sinistro latere, compressa sunt, sic ut spina versus unum alterumque latus fuerit inflexa. Articulares processus vix mutationem subierunt, quia morbus nondum ad eum gradum devenit.

CVII. Epistropheus & tertia vertebra concretae invicem. Processus articulares penitus confluerunt, pro parte arcus in latere sinistro. Praeterea ex quoque latere corporis tertiae adsurgunt lamellae ad vicinas partes epistrophei; reliquum corpus

libe-

liberum est, hiatusque datur, quem occupavit olim substantia; inter corpora omnium vertebrarum inveniri solita.

CVIII. Vertebrae duae colli, simili modo concretæ. Arcus in latere dextro confluerunt. Inter corpora spatium adeo amplum non superest.

CIX. Vertebrae sex inferiores colli, & supremæ dorsi. Per abscessum, ad latus colli dextrum obortum, processus obliqui & transversi sextæ & septimæ cervicis vertebrae sunt vitiatæ.

CX. Vertebrae duae dorsales, invicem concretæ processibus suis articularibus. Corpora, in latere dextro multum compressa; in sinistro latiora, sibi contigua non sunt, sed parvus hiatus intermedius datur.

CXI. Vertebrae dorsales duae, quæ partem trunci, scoliolum olim laborantis, constituerunt. In latere dextro corpora crassiora sunt, a se invicem recedunt; in sinistro applanata, sibi appressa, & accommodata; hoc in latere processus articulares confluerunt, miro modo simul mutati. Ascendentes primæ & descendentes secundæ vertebrae satis probant, vicinas vertebrae pariter laborasse.

CXII. Similes duae vertebrae. Obliqui ascendentes & descendentes processus liberi sunt. Corpora autem, non multum compressa, per lamellas osseas, ex margine inferiore superioris vertebrae in superiorem inferioris tendentes, tum in dextro tum in sinistro latere cohaerent. Sinus in processibus transversalibus, tuberculis costarum admittendis destinati, profundiores sunt, quam esse solent.

CXIII. Vertebrae duae dorsales, invicem nexæ per similem multo latiore lamellam.

CXIV. Vertebrae duae dorsales, ultimæ. In latere sinistro concreta corpora sunt per lamellam osseam, ab uno in alterum sese extendentem.

CXV. Vertebrae duae dorsales. In latere dextro processus articulares firmiter concreverunt invicem. Transversus superioris vertebrae ab inferiore definit in hamulum, satis acutum, magnum. Corpora libera parum in latere sinistro compressa sunt; margines superiores & inferiores insigniter prominent, magnique sunt.

CXVI. Vertebrae duae dorsales. Sola corpora ab anteriore per lamellam osseam cohaerent, similisque descendit ex corpore vertebrae inferioris, quæ cum proximæ vertebrae corpore etiam cohaesit.

CXVII. Vertebrae cervicales, secunda, tertia, quarta. Processus articulares in latere sinistro concreverunt omnes; in dextro qui ad tertiam quartamque vertebrae pertinent. Arcus vertebrarum in latere sinistro etiam confluerunt.

CXVIII. Vertebrae tres dorsales, cohaerentes invicem. Liberi quidem processus articulares sunt, sed in medio canali effusa ossea materies, quæ arcus invicem necit, sic etiam corpora vertebrarum cohaerent; extrinsecus nulla lamella ossea adest. Ab anteriore corpora vertebrarum parum distant, sed medio in loco lamella, quæ inter vertebrarum corpora adest solet, ossificata, ipsa corpora conjungit. Tab. XL. Fig. 4. & 5.

CXIX. Vertebrae dorsales tres. Processus articulares liberi sunt. Corpora per lamellas osseas, ex uno in aliud tendentes, concreverunt, & a dextris parum applanata sunt.

CXX. Tres vertebrae dorsales. In latere sinistro & ab anteriore corpora cohaerent per lamellas, ab uno ad alterum tendentes. Arcus a posteriore penitus confluxerunt. Pauci ex processibus articularibus.

CXXI. Vertebrae dorsales tres, ab anteriore simili modo corporibus suis nexae, cacterum liberae.

CXXII. Vertebrae dorsales tres, quarum corpora multum a se invicem remota, in latus sinistrum inclinant; in dextro latere per lamellas invicem junguntur.

CXXIII. Vertebrae tres dorsales praecipue cohaerentes in dextro latere per lamellam admodum crassam, & in spatiis inter vertebrae, quarum corpora multum distant, insigniter prominentem, imo in rotundulos, magnos, tumores adfurgentem.

CXXIV. Vertebrae lumborum tres, invicem firmiter nexae. Duarum superiorum processus articulares inter se, & simili modo processus spinosi, confluxerunt. Corpora vertebrarum ipsa libera sunt, sed lamellae osseae, variis in locis insigniter prominentes, adsunt, quae margines inferiores & superiores horum corporum necant. In margine superiore infimae vertebrae a latere talis lamellae primordia tria conspiciuntur. Tab. XXXIX. Fig. 1. 2. 3.

CXXV. Vertebrae lumborum tres, in latere dextro insigniter compressae, suis corporibus invicem concretae, & in tuber notabile confluentes. In opposito latere corpora multum distant. Processus transversi in uno alteroque latere figura & positu multum differunt. Articulares processus, licet formam praeternaturalem habeant, tamen omnes liberi sunt. Tab. XXXIX. Fig. 4. 5. 6.

CXXVI. Vertebrae lumborum duae, simili ferme modo degeneratae. Processus articulares liberi sunt. Corpora in sinistro latere crassitiem solitam habent, sed multum a se invicem recesserunt. In dextro compressa sunt, lamella autem, ex inferiore margine superioris enata & in superiorem marginem inferioris desinens, rotunda, multum prominens, has vertebrae hoc in loco necant, & simile ferme, ac in praecedentibus vertebrae, tuber format. Tale quid etiam locum habuisse inter vertebrae, tum quae has praecessit, tum quae easdem insequuta est, margines harum mutati docere videntur.

CXXVII. Vertebrae lumborum tres, concretae. Mediae vertebrae corpus, extra suam sedem maximam partem propulsum versus latus dextrum, eo in latere insignem amplitudinem habet, in opposito vero vix quicquam de eo conspicitur, hinc suprema vertebra multum versus latus, magis autem versus anteriora, vergit. In dextro latere processus articulares concreverunt omnes, non ita in sinistro. Superficies superior primae & inferior tertiae satis aequabiles sunt, ut & processus articulares, quibuscum aliae vertebrae olim fuerunt junctae, quae itaque videntur fuisse sanae. Tab. XLIV. Fig. 1. 2. 3. notabilis hic casus delineatur.

CXXVIII. Vertebrae dorsales tres, quarum media, ut communicavit Clar. Palletta, ab ictu fracta, a vertebrae affidentibus ex sede quasi depulsa, multum compressa, irregulari crusta, versus latus sinistrum sese multum extendente, tecta, & ut videtur, cum vicinis vertebrae concreta est.

CXXIX.

CXXIX. Vertebrae dorsales quatuor, invicem concretæ, tum corporibus suis, quæ etiam medio loco videntur confluisse, tum processibus articularibus, qui tamen omnes non cohererent invicem.

CXXX. Vertebrae dorsales quatuor. Totum dextrum latus corporum occupat lamella, variis in locis multum prominens, & hujus ope omnia corpora cohererent.

CXXXI. Vertebrae quinque, plenarie concretæ, sic ut non nisi unam continuam compagem osseam fistant. Substantia cartilagineo-ligamentosa, quæ naturali in statu corpora necit, in similem osseam, raram, pumicosam, substantiam abiit, quali ipsa corpora componuntur, & hæc, sectione totius hujus massæ facta, optime distinguitur per lamellas, quæ inferiorem & superiorem cujusque vertebrae superficiem constituunt. Multi dubitarunt, an ea substantia, quæ inter corpora vertebrarum datur, in verum os mutari queat, nonnullis hoc præparato possibilitatem demonstravi, quid autem in eo locum habeat, Figuræ 1. 2. & 3. Tab. XL. ostendunt.

CXXXII. Vertebrae dorsales quatuor, suis corporibus per lamellam, extrinsecus accedentem, in latere dextro concretæ; in sinistro latere non nisi inter infimas talis lamella datur. Superiores duæ processibus suis articularibus præterea cohererent. Tab. XXXVIII. Fig. 3. & 4.

CXXXIII. Vertebrae tres dorsales infimæ, & suprema lumborum, concretæ invicem. Corpora in uno alteroque latere per dictam sæpius lamellam osseam cohererent, sic tamen ut inter penultimam ultimamque dorfi insignis hiatus detur. Corpus primæ lumborum liberum est, licet a margine inferiore ultimæ dorfi in latere dextro lamella ossea descendat, cui margo vicinus proximi corporis sese accommodare incipit. Hujus autem primæ lumborum processus obliqui adscendentes cum descendentes ultimæ dorfi plenarie confluerunt. Reliqui processus articulares liberi sunt, sed arcus supremae harum vertebrarum, antequam ex eo processus spinosus prodit, emittit osseam quamdam substantiam, quæ cum superiore parte arcus proximæ vertebrae cohaeret; inter secundam atque tertiam vertebrae similis osseae substantiae principia inter arcus conspiciuntur. Apices denique processuum duorum superiorum cohererent. Tab. XXXVIII. Fig. 5.

CXXXIV. Vertebrae dorsales quatuor, quarum sola corpora in dextro latere per lamellam osseam, ab uno ad alterum tendentem, connexa sunt.

CXXXV. Vertebrae lumborum quatuor concretæ. Corpora plane libera sunt, & inter ea insignes conspiciuntur hiatus. Arcus autem omnes a parte posteriore, processus articulares, transversi, spinosi, miro modo confluerunt, & unicam valde irregularem massam constituunt.

CXXXVI. Vertebrae dorsales quinque. Media cum subsequente in latere dextro, confluentibus processibus obliquis, cohaeret. Omnium corpora invicem copulantur per lamellam osseam, non admodum latam, a latere dextro inter omnes invenientur, a latere sinistro inter tres inferiores. Omnes autem illæ insigniter prominent, sic ut inter eas media corpora quasi exsecta videantur,

Convenit cum hoc praeparato illud, quod in Supelleſtile Rauiana inter oſſa morboſa, N°. 2. Muſei hujus pag. 6. deſcriptum eſt.

CXXXVII. Vertebrae dorſales ſex, ſimili modo concretae. Omnes proceſſus articulares liberi ſunt.

CXXXVIII. Dorſales vertebrae ſex, per ſimilem lamellam praecipue in latere ſiniſtro cohaerentes. Obliqui proceſſus liberi ſunt. Nonnullarum coſtarum capita, per ancyloſin concreta cum vertebrarum corporibus, adſunt.

CXXXIX. Sex vertebrae dorſales concretae. Corpora omnia verſus anteriora inclinata ſunt, ſibiſque appreſſa, cohaerent invicem, absque ut tales adſint lamellae oſſeae, quales in deſcriptis haecenus ſpeciminibus omnibus adſunt.

CXL. Sex vertebrae dorſales concretae. Lamella, irregulari tamen modo, omnia corpora necit. Nonnulli ex proceſſibus articularibus etiam confluerunt. Inter diverſa corpora hiatus cernitur; alia videntur concreta.

CXLI. Vertebrae dorſales ſex, ſimili ferme modo inter ſe cohaerentes, ſed lamella, quae omnes necit, admodum aequabilis eſt, videturque ligamentum anterius in os mutatum.

CXLII. Vertebrae dorſales octo, concretae. Dictum modo ligamentum in his etiam videtur oſſificatum, ſed praeterea adſunt lamellae diſtinctae, quae ab inferiore ſuperiorum vertebrarum ſuperficie ad ſuperiorem proximarum tendunt.

CXLIII. Vertebrae quatuor dorſales, invicem concretae, & verſus latus ſiniſtrum inflexae, ſic ut ibi corpora confluerint, admodum compreſſa, a latere dextro hient, & multo ſint latiora. Cum corpore tertiae harum vertebrarum capite ſuo concrevit coſta, cujus tamen tuberculum a proceſſu tranſverſo liberum eſt. Articulares proceſſus alii concreverunt, alii liberi ſunt.

CXLIV. Quinque vertebrae dorſales & coſtae duae concretae. Vertebrarum corpora, parum verſus latus ſiniſtrum inflexa per lamellas oſſeas, ab uno corpore ad proximum tendentes, connectuntur, hae in dextro latere inſigniores, magis prominentes, juxta corpora ipſa decurrentes, inaequabiles, ſeſe ad anteriorem ſpinae partem uſque extendunt, in latere ſiniſtro eadem parvae ſunt, & ubi non dantur, a ſe invicem remota conſpiciuntur vertebrarum corpora. Liberi proceſſus articulares. Cum prima & ſecunda vertebra, ut & cum tertia & quarta, cohaerent coſtae ſuis capitibus.

CXLV. Vertebrae dorſales quinque & coſtae ſiniſtrae duae cohaerentes. Multum verſus latus ſiniſtrum inflexa ſunt vertebrarum corpora, quae cuneiformem figuram acquiſiverunt, & partibus ſuis admodum compreſſis ſeſe attingentia confluerunt. In oppoſito latere latiora corpora ſunt, & quum ſubſtantia, quae inter illa ad eſſe ſolet, periit, hiatus adſunt inſignes. Duae coſtae ſiniſtrae, quarum figura multum mutata eſt, cum corporibus vertebrarum ſuis capitibus concreverunt. Harum infima media in parte fracturam ſubiit, quae ſanata eſt; videtur autem de margine ipſius ſuperiore eo tempore lamella quaedam ſeceſſiſſe, quae nunc acutiſſimae exoſtoſis adinſtar verſus poſteriora dirigitur, & baſi ſua cohaeret cum eo loco, ubi factura adfuit.

CXLVI.

CXLVI. Vertebrae sex superiores dorsales concretæ, & adhaerentes iis costæ duæ superiores dextræ, tertia autem & quarta sinistæ. Vertebra prima corpore & processibus articularibus a secunda tota quanta libera est, separari autem a reliqua massa nequit, quoniam cum ipsa indissolubili nexu cohaerens costa prima, singulari ratione, cum costa secunda necitur. Reliquae vertebrae corporibus suis firmiter concreverunt; tertia & quarta tali modo, ut ab anteriore distinctionis nota nulla appareat, reliquae per lamellas osseas, a margine unius ad proximum marginem alterius vertebrae decurrentes. Tertiae, quartae, quintae, & sextae processus articulares etiam confluxerunt. Costa prima dextra capite suo a vertebra prima libera est, tuberculum autem ipsius cum processu transverso ejusdem concrevit firmiter, sursum vero emittitur processus inaequalis, qui cum processu transverso ultimae cervicis vertebrae videtur cohaesisse. Corpore suo versus anteriora procedens haecce costa, ubi ad latus corporis pervenit, latescendo insigniter margine suo inferiore descendit ad costam secundam, cum eaque confluit ad longitudinem sesquipollicis; superficies autem tum externa tum interna inaequalis est, duplicique foramine, quorum alterum ab exteriori admodum parvum est, hiat. Eadem costa prima non longe ab extremitate anteriore carie notabili adfecta est. Secunda costa, pariter suo capite libera, cum processu transverso firmiter concrevit, ab eoque in costam lamella quaedam ossea tendit. Tertia & quarta sinistra costa etiam cum solis processibus transversis concreverunt; sunt tenuiores, rectiores, & quarta non longe a curvamine suo videtur fuisse fracta. Una cum aliis costarum concretionibus, delineatum hoc praeparatum est. Tab. XLVII. Fig. 1. & 2.

CXLVII. Vertebrae dorsales octo, invicem concretæ, & singulari modo contortæ. Corpora tria inferiora libera sunt, sed compressa a latere sinistro eo magis, quo situ sunt superiora. Dicti lateris processus articulares omnes confluerunt, arcusque a parte posteriore pro parte connexi. Quintae, quartae, & tertiae vertebrae, a superioribus, insigniter compressæ a latere sinistro, & corporibus suis etiam concretæ, quae in latere dextro multo sunt latiora, & hiatus praeterea intermedios notabiles offerunt. Cum hisce vertebris a quoque latere una cohaeret costa, quarum dextra cum processu transverso etiam concrevit; haec descendit, sinistra magis horizontaliter procedit. Duæ superiores vertebrae corporibus suis versus anteriora intortæ sunt, & tum marginibus anterioribus, tum processibus articularibus, qui omnes confluxerunt, penitus concretæ invicem. Omnium harum vertebrarum infima processum obliquum descendentem sinistrum habet singularis formae, in duas quippe superficies dividitur per mediam eminentiam; altera multo latior, quam superficies est alterius lateris, corpus vertebrae respicit, altera deorsum tendit, & marginem exteriorem admodum extantem habet. Supremae vertebrae contra processus obliquus superior amplam habet inaequalem, ab inferiore sinuatam, superficiem: adeo ut constet, vertebrae, quae cum hac suprema olim committebatur, illamque, quae cum infima cohaesit, pariter a naturali statu deviasse, & curvaturam hujus spinæ fuisse admodum notabilem. Conf. Tab. XLI.

CXLVIII. Miro modo & confluerunt & intortae sunt vertebrae costaeque ea in parte spinae, quae ad Rauianam collectionem pertinet, & numero primo inter ossa morbosa descripta est. Processus obliqui omnes inter se concreverunt; corpora particulis ossibus hic illic cohaerent, hiatus autem inter eadem magni, longi, apparent. Costae tres superiores dextrae, quarum figura insigniter a statu naturali recedit, capitibus ac tuberculis suis, cum corporibus vertebrarum, processibus transversis, & inter se, mirando sane modo, confluerunt; infima, tenuissima, similiter cum dictis suae vertebrae partibus nexa est. In opposito latere inveniendae tres costae aliam longe acquisiverunt formam; dum dextra multum in latus a spina recedunt, sinistrae, cum corporibus & transversis processibus cohaerentes, parum retrorsum tendunt, mox vero ad spinam reflectuntur, sic ut inter hanc illasque spatium angustum superfit, & sensim latitudine adauctae versus anteriora descendunt. Curvatura autem singularis est, & ut recte Doct. a Roy, qui, in sua egregia Dissertatione de Scoliosi, hoc praeparatum, quod suos in usus ipsi concesseram, descripsit, dixit, tres inferiores vertebrae sinistrorsum distorquentur, inde ad penultimam a superiore magis magisque dextrorsum reliquae reflectuntur, suprema vero rursus sinistram in latus incurvationem subit, adeo ut triplex distorsio locum habeat, & omnes vertebrae simul figuram litterae S repraesentent. Miram contorsionem pleraeque vertebrae habent; quatuor inferiores sinistrorsum retrorsumque vertuntur, quinta & sexta nullam passae sunt contorsionem; tres autem supremae insigniter dexteriores & posteriores versus contortae apparent. Figura 1. & 2. Tab. XLII. cuncta melius ob oculos ponit.

CXLIX. Vertebrae tres dorfi, omnes lumborum, & os sacrum, firmiter concretae. Corpora vertebrarum lumborum, in latere sinistro magis compressa, cohaerent, & confluerunt etiam processus articulares. Inclinator hinc haec spinae pars in latus dextrum, dein parum versus oppositum latus flectitur, & corpora vertebrarum parumper contorquentur: in illo latere hac in parte corpora sunt compressa, concreta, & processus obliqui superiores & inferiores pariter confluerunt.

CL. Vertebrae tres dorsales & costae duae concretae invicem. Superioris corpus cum mediae vicina superficie concrevit, haec vero admodum compressa est, & cum infima in utroque latere per lamellam osseam confluit, media autem corpora harum libera sunt. Processus articulares non penitus confluerunt. Costae vero & cum corporibus superioris & mediae, & cum processibus mediae transversis tali cohaerent modo, ac si nunquam separatae fuissent.

CLI. Vertebrae septem, dorsales infimae & lumbares superiores, singulari plane ratione invicem concretae, & versus anteriora inclinatae. Tab. XLIII. Fig. 3. & 4. Corporum omnium supersunt partes posteriores, anteriores autem perierunt, & non nisi supremae vertebrae superficies superior, infimae inferior conspiciuntur. Supremae dictae superficies corpus infimae tangit. Inter illas, & foramina, per quae nervi spinales exierunt, non nisi irregularis admodum massa conspicitur. Articulares processus cernuntur, sed concreti. Processus spinosi septem appa-

apparent; horum autem medius, sine dubio propter compressionem externam, in ovatam planam superficiem definit. Infimae vertebrae processus descendens dexter figuram, a solita abludentem, monstrat.

CLII. Vertebrae dorfi ima, cum duabus superioribus lumborum & costa infima, concreta. Corpus vertebrae infimae dorfi sua superiore parte antrorsum inclinatum, sic ima reddita parte priore ea, cum anteriore parte corporis lumborum quartae connatum, ex quo corpus lumborum summae, cunei specie compressum, interfectum corporibus illis, spinaque plane curvata, corpore imo dorfi reliquaue parte ejus antrorsum procedente. In supellectile Albiniana inter praeparata sicca N^o. CCCLI. datur.

CLIII. Vertebrae dorsales tres, sic versus anteriora inclinatae & concreatae, ut mediae corpus cuneiformem figuram acquisiverit adeo notabilem, ut ab anteriore totum perierit; superior & inferior vertebra, quae simili modo, sed non tanto gradu, degenerarunt, concreverunt. Dextrae costae tres cum corporibus & processibus transversis confluerunt; harum media, non longe a curvamine suo, superficiem internam valde inaequalem habet, ac si olim ibi fractura adfuisset, in sinistro latere dantur costae duae, simili modo vertebri accretae.

CLIV. Vertebrae dorsales sex ex mediis, sic cohaerentes invicem nexu indissolubili, ut ab anteriore superficies superior supremae, inferior infimae tantummodo conspiciantur, media vero corpora cerni nequeant, quippe adeo complanata, ut omnem formam amiserint. A posteriore parte processus spinosi sex apparent. Arcus, solito latiores, maximam partem confluerunt. Ad sunt costae dextrae quatuor, quae cum corporibus vertebrarum concreverunt, sed a processibus transversis recesserunt, adeo ut inter tubercula costarum & processus transversos distantia notabilis detur. Secunda ex his costis, cum corpore secundae & tertiae vertebrae cohaerens, processum quemdam emittit, qui tendit in processum obliquum descendentem secundae vertebrae. Eadem haec costa cum tertia, non longe a spina dorfi, per parvam lamellam osseam cohaeret. Costae duae sinistrae, quae ad sunt, pariter cum corporibus vertebrarum confluerunt, sed & a processibus transversis recesserunt; sunt autem illarum capita, quod etiam in opposito latere locum habet, inter superiorem & inferiorem partem multum compressa. Recedunt costae dextrae multum a corporibus vertebrarum. Sinistrae ipsis longe sunt propiores. In genere omnes, admodum latae partibus suis anterioribus valde descendunt. Tab. XLIII. Fig. 1. & 2.

CLV. Vertebra infima colli cum quinque dorsalibus & annexis partibus posterioribus costarum ex muliere, quae Cyphosi laboravit. Perit totum corpus vertebrae dorfi quartae, & pars maxima anterior quintae. Clar. Pallettae hoc, ut & sequens, praeparatum debeo.

CLVI. Vertebrae inferiores quatuor dorfi, totidemque lumborum ex puero septenni, cui, a pergula delapso, abscessus ad spinam dorfi erat enatus; tres inferiores vertebrae dorfi vitatae, cariosae sunt, & penultima in parte laterali sinistra foramen monstrat, quod penetrat per totum corpus usque in canalem, qua medulla spinalis recipitur.

CLVII. Vertebrae lumborum quinque ex puella, quae abscessu in lumbis per longum tempus laboraverat. Corpus infimum carie totum quantum consumtum est; penultimae magna pars periit, tertia simili morbo adfecta est, sic tamen, ut externa tantum superficies sublata sit.

CLVIII. Vertebrae tres inferiores lumborum cum osse sacro concretae, & per cariem singulari plane ratione destructae. Videntur penitus disparuisse corpora vertebrae ultimae & penultimae, dum vicina pars ossis sacri, & in medio & in lateribus multum erosa est. Ab hoc vitio etiam non liberum corpus vertebrae lumborum mediae, & duo magna foramina in eo conspiciuntur; hiatus insignis adest inter partem inferiorem hujus vertebrae & superiorem sequentis, cujus vix quicquam superest. Cernuntur autem arcus trium vertebrarum distincti, processus transversi & spinosi, articulares omnes, confluerunt. A latere processus spinosi arcus mediae vertebrae cum penultimae arcu concrevit, sic tamen, ut mox sub spina mediae foramen superfit. Vix concrevit arcus penultimae cum eo ultimae, hujus autem arcus maximam partem confluit cum superiore parte ossis sacri, cum cujus apice primum ossiculum coccygis cohaeret. Ex dicta degeneratione vertebrarum & ossis sacri multum antrosum inflecti debuit tota spina dorsii. Tab. XLIV. Fig. 4. 5. 6. ab anteriore, posteriore, & a latere, praeparatum hoc depictum est.

CLIX. Os sacrum hominis adulti, admodum latum, ferrae ope a superioribus ad inferiora sic divisum, ut pateat, canalem, qui inter partem anteriorem & posteriorem decurrere solet, & finem medullae spinalis continet, singulari sese ratione habere. Tab. XLV. Fig. 1. 2. 3. Ubi hic juxta corpus vertebrae primae descendit justae est capacitatis, ad secundum vero postquam pervenit, sensim ampliatur, & insignis fit capacitatis, saccum quasi formans, qui descendendo iterum coarctatur, & paulo infra duo foramina inferiora desinit, duos pollices cum dimidio longum, sesquipollicem latum. Ossea lamella, quae anteriorem, similis, quae posteriorem ossis sacri partem constituit, sunt tenuissimae.

CLX. Os sacrum hominis adulti. Scutum a parte posteriore totum hiat. Pars itaque anterior canalis pro medulla spinali conspicitur, sed canalis ipse justae est conformationis. Tab. XLV. Fig. 4.

CLXI. Simile os sacrum adulti. Pars maxima scuti abest, & canalis hiat.

CLXII. Sacrum os, ex sex vertebrae compositum. Vertebra prima supernumeraria, & tantummodo conjuncta processu suo transverso altero, eoque sinistro. Obliqui tamen processus seu articulares incipiunt quodammodo coalescere. Coccygis ossiculum supremum praeterea ancylosi cum parte inferiore ipsius concretum est. Convenit quodammodo hoc os cum eo, quod descripsit Albertus Hist. plerarumque partium corporis humani pag. 112. & ut inquit, ex septem vertebrae constabat; hac forte sola differentia, quod prima vertebra seu supernumeraria omni parte cum sequente esset conjuncta, etenim ex figura, quam dedit, ut jam monuit Clar. Albinus Annot. Acad. Lib. 4. pag. 56. intelligitur, sacro, ex sex vertebrae constante, coccygis primam adjunctam fuisse, ita autem, ut tantummodo corpore suo praeter natu-

naturam conjuncta esset in unum, non processibus transversis, quod etiam in nostro specimine locum habet.

CLXIII. Os sacrum simile, ex sex quoque vertebrae compositum, sed vertebra prima, supernumeraria, processu suo transverso dextro cum reliquo osse conjuncta est; omni alia parte vertebra haec libera existit.

CLXIV. Os sacrum perfecte simile.

CLXV. Os sacrum, cujus prima vertebra a secunda suo corpore notabili intervallo disjuncta est, opulentibus illud intervallum ligamentis, ut inter corpora vertebrarum verarum. Tota praeterea vertebra illa prima imae lumborum similis, separataque, nisi quod, ut in praecedentibus, tantummodo processu suo transverso altero cum superiore parte lateris sacri cohaereat.

Est idem, quod N^o. CCCLII. inter praeparata sicca exstat in Supellectile Albiana, a viro Clar. etiam depictum Annot. Acad. Lib. 4. Tab. 7. Fig. 5. Adfuit solitus vertebrarum lumborum numerus, & superior sacri omnino supernumeraria erat, adeo ut sacrum integerrimum esset, etiam si supernumeraria illa vertebra tolleretur, ut praesertim a posteriore parte conspiciatur, ubi illa tota libera est.

CLXVI. Os sacrum, cujus prima vertebra, supernumeraria, corpore suo penitus libera est, & parte laterali dextra tantum cohaeret. Liberi etiam processus articulares. Primum coccygis ossiculum cum sacro osse etiam concrevit.

CLXVII. Os sacrum, quodammodo simile. In latere sinistro penitus concrevit vertebra supernumeraria. Corpus pro maxima parte liberum est. In latere dextro vix cohaeret, sed processus descendentes cum ascendentibus sacri, & arcus etiam confluerunt.

CLXVIII. Os sacrum simile. Vertebra supernumeraria corpore suo in latere sinistro & ab anteriore dimidium pollicem ab osse sacro distat. In latere dextro a margine ipsius inferiore in os sacrum lamella ossea tendit. Processus articularis dexter liber est, sinister concrevit cum osse sacro.

CLXIX. Os sacrum, quodammodo simile. Pars corporis lateralis sinistra vertebrae supernumerariae per lamellam intermediam cohaeret cum osse sacro. Processus transversalis penitus cum latere ossis sacri confluit.

CLXX. Sacrum os, ex sex vertebrae compositum. Suprema similem planam anteriorem superficiem habet, ac subsequentes. Processus hujus spinosus, insignis longitudinis, ultra reliquum scutum procurrit. Ex parte laterali sinistra & superiore lamella versus latus tendit, quae ad os ileum videtur fuisse extensa, ut hoc sacro neceretur, quod saepius contingit.

CLXXI. CLXXII. CLXXIII. Tria sacra ossa, ex sex vertebrae composita.

CLXXIV. Os sacrum ex sex vertebrae constans. In hoc, ut in CLXX. pars superior, quae est ab utroque latere orbis ovati, cum infima lumborum vertebra conjungendi, a solita forma recedit.

CLXXV. Os sacrum, ex sex vertebrae constans. Pars inferior ipsius a foramine quarto insigniter versus anteriora est curvata.

CLXXVI. Os sacrum, ex sex vertebrae compositum. Prima & supernumeraria plenarie concrevit cum secunda, si excipio partem anteriorem & mediam corporis; haec enim multum distat a subsequente, & hiatus relinquitur, quem substantia ligamentosa opplevit.

CLXXVII. Os sacrum, cuius inferiori parti tota coccyx adhaeret, huius praeterea omnia officula inter se ancylosi nexa sunt, apice versus latus finistrum directo. Ex corpore officuli secundi coccygis exostosis parva, rotundula, nascitur.

CLXXVIII. Os sacrum, ex sex vertebrae compositum, quatuor tantum foraminibus ab uno alteroque latere instructum. Sexta proprie est supremum coccygis officulum.

CLXXIX. Duo sacra, proxime ad praecedens accedentia.

CLXXX. Os sacrum, praeter modum planum.

CLXXXI. Os sacrum, cuius corpora ferme omnia, partes laterales & superioris articulares, plane separata sunt. Conf. Suppellestilis Albinianae Num. CCCVIII. inter praeparata sicca.

CLXXXII. Os sacrum, cuius pars inferior olim fracta sic cum parte superiore concrevit, ut angulum ferme rectum formet, & callus tum ab interiore tum ab exteriori etiam conspiciatur. Vertebra prima ab altero latere, dextro, ut & toto suo corpore a reliquo osse sacro distat. Videtur & hoc in casu esse supernumeraria, facileque separari posset; ad partem enim posteriorem si adtendimus, hiatus admodum profundus cernitur, quem ab anteriore non nisi tenuis lamella claudit, eadem, quae partem lateralem necit cum reliquo osse. Tabulae XLV. Fig. 5. os sacrum delineatum est; quum vero angulus, quem format pars inferior cum superiore, non adeo hac in figura exhiberi potuerit, additae sunt icones duae aliae 6. & 7. talium ossium, simili modo fractorum, & ab anteriore, & a latere, ut pateat, qualem, post hanc fracturam, difformitatem subeant haecce ossa, & quantopere apertura inferior pelvis angustetur.

CLXXXIII. Os sacrum, ex sex vertebrae compositum; adhaeret praeterea primum coccygis officulum. Fractura passum est ad foramen quartum. Concreverunt fractae partes invicem, sed inferior cum superiori angulum rectum format. Inaequalitates variae a parte posteriore huius ossis cernuntur, ubi fractura adfuit.

CLXXXIV. Hominis adulti sternum, carie exesum. Pertinet ad Suppellestem Albinianam, inter praeparata sicca N°. CCCLV. Consumta a parte interiore tota ferme pars superior, sic ut ab anteriore tenuissima lamella ossea supersit, variis in locis foraminulenta. Media pars tota periit, & vix filamenta tenuia supersunt, quae partem inferiorem superiori adnectunt.

CLXXXV. Sternum, cuius pars media per cariem sic consumta, ut foramine, pollicem ad minimum longo, hiet. Idoneo spiritu adservatur.

CLXXXVI. Sternum hominis adulti, cuius partes omnes concreverunt invicem. Inferior insignem latitudinem habet, & in plures apices definit. Hoc, delineatum Tab. XLVI. Fig. 1., ferrae ope sic divisum est, ut pars anterior a posteriori sit sublata, & interior substantia rite conspiciatur, cuius cognitio cum maxime necessaria-

cessaria est, ut pateant & explicari possint diversi generis mala chirurgica, & mendendi ratio eorundem intelligatur. Ibid. Fig. 2.

CLXXXVII. Sternum hominis adulti, cujus partes omnes concreverunt. Superius os versus latus dextrum, cui costa prima adhaesit, multo latius est. Medium non longe a parte inferiore rotundulum foramen habet. Infimum, in duos apices acutos, a se invicem inultum recedentes, definit. Tab. XLVI. Fig. 3.

CLXXXVIII. Duo ossa pectoris, quorum ossicula tria confluerunt. In altero foramen parvum in medio datur, & hujus ossiculum tertium, latitudinem notabilem habens, in duos apices definit. In altero foramen versus inferiora multo majus est.

CLXXXIX. Sternum, ex uno osse constans. Costae secundae cartilago, in os mutata, adhaeret; sic tamen haec sese habet, ut crusta ossea obduxisse cartilaginem, haec vero, olim intus contenta, periisse videatur.

CXC. Sternum ex uno osse constans, alia tamen ratione, quam in aliis hujus naturae. Pars enim superior cohaeret cum media per lamellam, ex superiori in mediam tendentem, dum reliquus nexus plane liber est.

CXCI. Sternum male conformatum foetus, cujus Anatomen exactam tradidi Observat. Anat. Pathol. Lib. 3. cap. 1. & cranium descriptum est ad art. LXVI. Musei hujus pag. 164.

Ab anteriore & planius & latius, quam esse in foetu solet, maximam partem cartilagineum, medio loco osseum est, sic tamen, ut non diversa ossificationis principia adsint, sed unicum conspiciatur, satis longum, a superiore margine ad costae quintae cartilaginem sese extendens; ab inferiore in cartilaginem ensiformem terminatur, primo contractam, dein latefcentem, & in tres mucrones desinentem. Quintae, sextae, & septimae costae, cartilagineae, in dextro latere ad sternum accedunt, in sinistro sextae & septimae tantum; sed in dextro prima, secunda, tertia, quarta a costis, vel costae ab his recesserunt, sic ut haec cartilagineae, solitam longitudinem non adeptae, & omnes non aequae longae, spatium vacuum reliquerint. Simile quid in sinistro latere locum habet. Conf. Lib. citat. Tab. 5. Fig. 4. Adservatur in idoneo spiritu.

CXCII. Sternum feminae adultae singularis conformationis. Vix pollices quinque longum est, dum naturali in flatu longitudinem octo pollicum habet; latitudo ferme ubique duos pollices superat. Constat ex unico osse, & separationis, quae olim adfuerit, vestigium nullum adparet. Admodum convexum est, sic ut linea perpendicularis ducta in aliam, a parte superiore & interiore ad inferiorem directam, pollicem longa sit. Pars inferior definit in duos apices, quorum utrique cartilago ensiformis adhaeret. Tab. XLVI. Fig. 4.

CXCIII. Sternum adulti hominis, ex tribus partibus distinctis compositum, quarum inferior plane rotunda est, cartilaginemque adnexam habet, desinentem in duos apices, medio lunato sinu distinctos. Adhaerent in utroque latere cartilagineae distinctae costarum octo.

CXCIV. Sternum hominis adulti, solito more ex tribus partibus solubilibus

com-

compositum. Adhaerent cartilagine costarum octo in dextro latere, septem in sinistro.

CXCV. Pars superior sterni, quaecum costa prima dextra firmiter concrevit, cartilagine non tantum in osseam substantiam mutata, sed etiam sic extensa & expansa, ut, licet intus cavitatem quamdam recondat, concurrat ad formandum finem, cum quo olim articulo necessebatur clavicula. In opposito latere cartilago costae primae similem mutationem subiit.

CXCVI. Varia ossa pectoris. Desunt partes superiores, quae libere cohaeserunt cum mediis. In omnibus mediae concreverunt cum infimis. Infimae singularem figuram habent, & in cunctis in duos mucrones, diversimode figuratos, desinunt.

CXCVII. Costae dextrae mediae quatuor hominis adulti, circa longitudinem suam mediam concretae inter se; suprema cum secunda ad longitudinem duorum pollicum; secunda cum tertia, tertia cum quarta ad longitudinem sesquipollicis; sed non perfecte in eodem loco. Ab interiore & exteriori superficies satis aequabilis est. Inter supremam & subsequentem duo dantur foramina. Est N^o. CCCLV. Supellectilis Albinianae. Conf. Tab. XLVIII. Fig. 3. & 4.

Costas diversimode invicem concrefcere, exemplis, in Tab. XLVII. Fig. 3. 4. 5. 6. 7. delineatis, confirmatur, ex quibus simul patet, quomodo concretio talis sensim incipiat, & progrediatur. Fig. 3. sistit duas costas ex infimis, quae ad longitudinem sesquipollicis per mediam substantiam osseam nexae sunt. Fig. 4. & 5. costas duas, quae prope curvamina sua sic sunt nexae, ut altera eaque inferior, collo suo cum corpore superioris cohaerens, capite ultra corpus superioris promineat. Fig. 6. & 7. principia talium concretionum, alterum tenue, alterum latius, quae ex margine superiore costarum enatae, vel recte vel oblique, sursum sese extendunt.

CXCVIII. Costae quatuor dextrae mediae hominis adulti, partibus suis posterioribus concretae inter capita atque tubercula, id est, per totam longitudinem colli: tubercula, quae cum processibus transversis vertebrarum cohaeserunt, mutata etiam sunt, sic ut, vertebrae etiam praeternaturalem habuisse formam, concludere liceat. Tab. XLVIII. Fig. 1. & 2.

CXCIX. Costae sinistrae duae ex superioribus hominis adulti. Collum unius alteriusque per mediam substantiam osseam satis crassam, ab anteriore sed praecipue a posteriore lunatam, cohaeret. Tab. XLIX. Fig. 4. & 5.

CC. Costa sinistra, ex cuius parte superiore sed simul anteriore portio ossea, ferme dimidium pollicem longa, versus costam, quae loco superiori fuit, excrevit.

CCI. Costa sinistra, versus partem anteriorem sesquipollicem lata, & in duos apices desinens, quorum utrique distincta cartilago adhaesit, quae in unam confluit. Tab. XLIX. Fig. 3.

CCII. Costa embryonis extrema parte bifida. Est N^o. CCCLIII. Supel. Albin.

CCIII. Costa dextra secunda hominis adulti, media parte fracta & consolidata.

CCIV. Similis costa dextra tertia, quae pariter fracturam subiit.

CCV. Costa dextra ex infimis feminae adultae; quae medio in corpore pseudo-articulum habet, ligamenti validis duas partes mobiles, cartilagine obductas, reti-

retinentibus & vincientibus. Similis adest in Supellectile Doeveryana N°. VIII. Musei hujus pag. 98.

CCVI. Costa sinistra hominis adulti. Hujus pars anterior & interior ad longitudinem trium pollicum carie adest.

CCVII. Costa dextra sexta hominis adulti, per cariem & ab interiore & ab exteriori tota exesa. Tab. XLIX. Fig. 6. & 7.

CCCVIII. Costa prima dextra hominis adulti, quae duo plane distincta capita habet. Tab. XLIX. Fig. 1. & 2.

Expositis, & quantum necesse fuit delineatis, omnibus praeparatis, quae possidemus, vertebrarum, ossium pectoris, & costarum morbosarum, sequuntur descriptiones truncorum, variis incurvationibus aliisque morbis laborantium, quae nunc demum rite intelligi poterunt, postquam illorum morborum prima initia, & successivum incrementum, ex speciminibus variis sunt cognita.

CCIX. Truncus integer feminae, quae scoliosi laboravit, mortuae ex rupturâ aortae, omnisque sanguinis in erosum oesophagum & ventriculum effusione; quae partium mollium degeneraciones inter partes molles morbosas N°. VIII. describuntur.

Quae truncum componunt, ossa cuncta ligamentis cohaerent. Sigmoideam perfecte figuram spina habet. Ab osse sacro in superiore lumborum parte sinistrorsum flectitur, in dorso dextrorsum vergit, tum vero sinistrorsum progreditur, & ad superiorem trunci partem parum in oppositum latus tendens, caput recta sustinet. Infima lumborum vertebra non recte superiori ossis sacri parti insistit, sed parum a loco suo dimota est, sic ut processus transversus dexter magis versus anteriora vergat, quam sinister; cum hac quarta jungitur, cum hac tertia; duabus autem his pars lateralis sinistra magis compressa, praecipue vero compressa lamella, inter haec corpora media, quae, in dextro latere multo crassior, distantiam hoc in loco inter corpora vertebrarum majorem reddit. Vergunt sic tres hae vertebrae versus latus sinistrum, & ad marginem ossis ilei inclinantur. Secunda autem primae lumborum vertebra, cum reliquis intortae, in sinistro latere crassitiem habent insignem, in dextro vero admodum applanatae sunt, penitus ferme ibi loci destructa lamella intermedia; imo secunda atque prima confluerunt invicem, emittitur quippe, & ex margine superiori ac laterali secundae, & ex proximo sed inferiore margine primae lamella quaedam ossea, & hae duae lamellae copulantur invicem. Pergit spina in dextrum latus flecti usque ad nonam vertebrae dorfi, & dum in lumbis pars lateralis dextra spinae antorsum vergebat, jam sinistra non latus suum, sed anteriora occupat. Nona dorfi vertebra cum octava simili modo nexa est, ac lumborum prima & secunda, & ab hac nona versus sinistrum latus rursus inclinatur spina, illaque una cum octava atque septima in latere sinistro complanata, in dextro crassior existit. Pergunt sinistrorsum procedere, quae dictis insistent, vertebrae; su-

premae autem parum dextrorsum vergunt, sicque efficiunt, ut summa pars sterni cum ita dicta symphyfi ossium pubis in una eademque linea detur. Mutatus tamen thorax insigniter est. Costae dextrae octo superiores, praecipue quarta, quinta, sexta, septima, octava, introrsum pressae sunt, sic ut inter curvaturam illam, quam formant nona octava septima dorfi vertebrae versus latus dextrum, & costas distantia sit pollicis unius & dimidii. Prominent autem dictae costae multum in dorso, sic quidem, ut curvamina earundem ultra processus tranversos & spinosos protuberent, & dextram scapulam multum elevent. Longiores, tenuioresque costae mediae sunt; prima, secunda, tertia, & quarta satis a se invicem distant, subsequentes sibi admodum sunt propinquae, septima & sexta sese contingunt. Quatuor infimae magis extrorsum prominent. Insolitam formam habet etiam latus finistrum thoracis. Costae admodum longae & extenuatae versus anteriora tendunt, & distantia inter vertebrae dorfi medias inferioremque thoracis finistri partem est $5\frac{1}{2}$ pollicum; sic ut, dum imminuta sit capacitas dextra, sinistra amplitudinem insignem acquisiverit. Scapulae admodum planae sunt. Claviculae rectae. Pelvis ampla est, & distantia inter os sacrum & nexum ossium pubis, seu conjugata, aequalis est diametro transversali. Tuberum ossium ischiorum, versus exteriora promota, hoc in loco distantiam admodum notabilem relinquunt.

CCX. Truncus integer feminae, quae scoliosi laboravit. Hunc, utpote scopo optime inservientem, elegi, ut, ab anteriore a posteriore & ab utroque latere delineatus Tab. L. LI. LII. LIII. inserviret, ad veram naturam morbi hujus cognoscendam, cum hac cognitione sola omnis medendi ratio nititur.

Ossa cuncta ligamentis adhuc cohaerent. Ampla pelvis. Distantia inter ossa ilium est quinque pollicum; inter superiorem partem ossis sacri & nexum ossium pubis, ultra quatuor pollicum; inter tubera ossium ischiorum circiter quinque. Os ilium dextrum magis reclinatum est quam finistrum. Distantia inter illorum margines superiores est circiter decem pollicum. Os sacrum solito latius. Vertebrae lumborum, a latere dextro multum compressae, admodum intortae, praesertim superiores, versus latus dextrum vergunt. Ductum illorum sequuntur dorsales usque ad quintam costam dextram a superioribus, similiter adeo contortae, ut partes illae corporum & transversus processus, cum quibus capita costarum finistrarum cohaerent, ab anteriore parte conspiciantur. Tum vero vertebrae dorsales versus latus finistrum tendunt, &, dum antea pars sinuata spinae a latere sinistro erat, jam a dextro conspicitur, simulque versus posteriora sic intorquentur, ut nexus costarum dextrarum ibi ab anteriore pateat. Vertebrae cervicales non recto tramite adsurgunt, sed versus latus finistrum etiam intortae sunt. Costae hinc singularem acquisiverunt situm, miroque modo a forma naturali recessit thoracis capacitas. Costae dextrae multum applanatae partibus suis posterioribus, ubi illarum curvamina esse solent, insigniter retrorsum prominent, dein corporibus vertebrae sic appressae sunt, ut spatium nullum intersit, ac gibberositatem notabilem producant, quae, apposita scapula, olim multo major fuit. Aliam figuram acquisiverunt costae sinistrae. Hae longiores,

res, tenuiores, sibi appressae, & introrsum protrusae, latus hocce concavum reddunt, capacitatem thoracis maximopere imminuunt. Sternum parte sua superiore, ut & mucrone, spinae oppositum, sic nempe, ut linea, & a sinu ipsius inter duas superficies, claviculae articulis destinatas, recta retrorsum ducta, & similis a cartilagine ensiformi, eodem modo producta, in columnam vertebrarum incurrat. Omnis autem reliqua pars sterni costis sinistris, multum introrsum prominentibus, capacitati itaque laterali sinistrae, admodum imminutae, respondet.

CCXI. Truncus integer feminae adultae, quae aliquoties feliciter pepererat, insigni scoliosi laborans, & hac de causa, quoad spinam thoracemque, maxime deformis. Tab. LIV. LV. Latitudo ossis sacri inter nexum cum ossibus innominatis est quatuor pollicum & dimidii. Distantia inter ossa ilia, seu diameter transversa, circiter sex pollicum; inter mediam & superiorem partem ossis sacri atque nexum ossium pubis quinque. Tubera ossium ischiorum distant quatuor pollices. Tenera & tenuia pelvis ossa sunt, praecipue in mediis iliis. Vertebrae adfectae omnes. Infima lumborum in parte laterali sinistra & inferiore parum est compressa, similique modo mutata in parte laterali dextra, sed superiore, unde corpus insolitam acquisivit formam; parum etiam intorta haec vertebra est, sic ut processus transversus dexter magis versus anteriora, sinister versus posteriora dirigatur. Secunda vertebra lumborum majorem latitudinem acquisivit in sinistro latere, & similem mutationem, sensim magis notabilem, subierunt tertia, quarta, atque quinta, inclinari hinc cum maxime lumbi debuerunt in latus dextrum. Eandem mutationem subierunt vertebrae dorsales duae sequentes, tum vero in latere sinistro corpora adeo sunt applanata, ut spina non amplius adscendat, sed vere descendat, & quarta dorso vertebra a collo, unum solum modo pollicem & duas octavas partes distet a corpore supremae lumborum vertebrae: simul autem versus latus sinistrum secedit, ab hoc autem loco iterum parumper sursum spina curvatur.

Cum autem spina sic inflexa est, & corpora vertebrarum dorso sic sunt retorfa, ut processus transversales a posteriore cernantur, aliter esse nequit, quin aliam in uno, aliam in altero latere mutationem subierint costae, & totus etiam thorax deformis sit. In genere sternum, ut depressum, sic versus anteriora etiam promotum, & incurvatum est. Distantia inter suprema ossa pubis, & apicem cartilaginis mucronatae est quinque pollicum & dimidii. Ea vero, quae datur inter partem superiorem lunatam sterni, mediam inter sinus, cum quibus capita anteriora claviculae copulantur, & processus transversos vertebrarum colli (his enim, non ipsarum corporibus, propter contorsionem spinae, opponitur) vix pollicis aequalis est. In dextro latere costa prima satis arcuata dimissiori loco cernitur, quam secunda; tertiae, quartae, quintae & sextae partes posteriores ferme in eadem linea cum secunda inveniuntur, hinc distantia, inter nexum secundae costae cum sterno & partem posteriorem prominentium dictarum costarum, novem pollices superat. Quintae, sextae, septimae, octavae, & nonae costae partes, quae dantur inter nexus cum processibus transversis & sua curvamina, latiores redditae sunt, & distor-

tortis vertebrarum corporibus sic appressae, ut spatium omnino nullum remaneat. Inde, sensim tenuiores redditae, descendunt, donec suis cartilaginibus iterum vel ad sternum accedant, vel praecedentes attingant. Decima magis extrorsum recedit, simulque descendit, & ut undecima atque duodecima, apice suo libera est. Undecima vix pollicem a crista ossis innominati distat. Sinistri lateris costa prima parte sua posteriore & media secundae est appressa, haec parum ultra primam adscendit, dein descendit. Tertia, quarta, & quinta sese maximam partem attingunt, sexta parte posteriore ferme tota ante quintam delitescit, conspiciuntur tunc septima & octava, sed nona rursus octava tegitur, decima atque undecima quodammodo etiam delitescere videntur, & duodecima, parva, etiam non facile cernitur. Quoniam in hoc latus maxime inflexa spina est, omnes ex parvo admodum loco videntur oriri. Decima costa sic descendit, ut inter apicem illius, intra os ilium demissum, & oram superiorem pelvis, ac nexum sacri cum coxa sesquipollicis distantia tantum detur. Latus hocce totum concavum est, & omnes costae insigniter extenuatae sunt. Reliqua ex figuris melius cognoscentur. Vertebrae tres superiores defunt, licet in figura rursus appositae cernantur, sed distantia inter summitatem ossium pubis, & mediam vertebrae colli est circiter unius pedis, dum eadem haecce distantia in trunco, simili morbo laborante & N°. CCX. descripto, septendecim pollicibus & dimidio aequalis invenitur.

CCXII. Truncus puellae, quae pariter scoliosi laboravit. Sigmoideam quodammodo figuram spina habet. Primum versus latus dextrum inflectitur, dein versus sinistrum, tum versus anteriora promovetur, & collum, quodammodo versus latus sinistrum intortum, rectius adscendit. Simul tota spina sic contorta est, ut processus transversi dextri a parte posteriore conspiciantur, spinosi versus latus sinistrum dirigantur. Protuberantia in dextro latere vertebrarum dorso corpora, nexaeque iis costae, gibberositatem insignem faciunt. Inde costae versus anteriora, ferme transverso ductu, procedunt, multum attenuatae, & sternum insigniter protrudunt, sic ut hoc a spina multum distet, & truncus hac in re valde differat a praecedentibus. In sinistro latere concava spina est, sibi invicem appressae sunt costae mediae, quae vel transversim incedendo, vel parum descendendo, demum ad os pectoris accedunt, & capacitatem thoracis insignem reddunt. Tab. LVI.

Descriptionibus his truncorum, scoliosi laborantium, superaddenda videtur alia, trunci nempe, hoc morbo solis in lumbis maxime defigurati, quem quidem in nostra collectione non possidemus, sed cujus duas delineationes exactissimas Theatro concessit Doctissimus Chirurgus Amstelaedamensis van Gescher, quae in Museo ad usum discipulorum adservantur, quas itaque etiam huic operi Tab. LVII. & LVIII. inferendas putavi. Descriptionem, quae ad illustrandum hunc singularem casum inservire debet, olim composuit dignissimus Discipulus, Medicus nunc Amstelaedamensis, a Roy, cui, suam de Scoliosi dissertationem conscribenti, hoc praeparatum pro tempore concesserat Doct. van Gescher, eaque adeo exacta est, ut nihil superaddendum habeam. Conf. Ipsius Comment. de Scoliosi §. 57. pag. 84. seq.

In

In superiore parte ossis sacri distortio jam incipit, utpote quae sinistrorsum insigniter, simulque antrosum nonnihil, inflectitur, unde in sinistro latere magis depressum est hoc os, quam in dextro. Ultima, quae huic ossi insistit, lumborum vertebra in sinistrum latus magis jam incurvatur, & posteriora versus reflectitur, sinistra in parte notabilius complanata est, contorta tamen non adeo apparet. Quarta vertebra simili ratione, sed adhuc manifestius, sinistrorsum inclinatur, ita quidem, ut margine suo inferiore sinistro extra ultimam emineat; ubivis quidem ejusdem crassitudinis est, mirum tamen in modum in se ipsa intorta existit, superiori nimirum parte in sinistrum, inferiori in dextrum latus vergens, ita ut figuram obliquoquadratam exhibeat; a sinistro praeterea latere propius appressa est ad quintam vertebra, quam a dextro, ubi inter duas illas vertebrae multo amplior cartilago interponitur, unde superficies ejus superior in sinistrum latus insigniter declivis apparet; contorta autem non admodum est, sed tota in posteriorem partem simul prolabitur, ut inde compositam quasi ex Scoliosi & Cyphosi incurvationis speciem enatam diceret. Ab hac quarta vertebra tertia non tantum summopere sinistrorsum inflectitur, ita ut in anteriori spinae parte unice ferme ea lateralis corporis sui portio appareat, quae processui transverso dextro propior est, verum etiam, quia superficies superior quartae in sinistrum latus adeo inclinatur, sinistra ejus pars inferior est, & humum respicit, quando tuberibus ossis ischii truncus recte insistit; praeterea extra marginem superiorem quartae vertebrae ad tertiam ferme sui corporis partem eminet; a sinistro latere retrorsum aliquomodo contorta est, minus tamen in posteriorem partem tota propellitur; tandem a dextro latere complanata est, cum in ultima lumborum vertebra a sinistro complanatio esset. Haec omnia in secunda adhuc majora sunt, quippe non solum maximopere sinistrorsum & simul adeo retrorsum incurvatur ac torquetur, ut tota scilicet ejus pars lateralis sinistra degenerata valde posterius conspiciatur, verum etiam extra marginem superiorem tertiae vertebrae adhuc magis eminet, quam illa extra quartam. Singularis certe hujus vertebrae situs est, praeterquam enim, quod tota sinistra sit, superficies ejus superior ferme iterum horizontalis est, leviter tantum in sinistrum latus deorsum directa, dum inferior admodum declivis conspicitur, quod inde factum esse videtur, quia a latere sinistro justam retinuit crassitudinem, & inter hanc & tertiam vertebra ab eodem latere multa & crassa cartilago interposita est, cum corpus ejus inter tertiam & primam a dextro insigniter compressum est, ut cuneum satis acutum referat, & cartilago ibi multo est tenuior; sed quum margo inferior sinister hujus vertebrae tam insigniter ultra superiorem tertiae eminet, & caeterum haec vertebra reliquaeque tres suprapositae recta quodammodo fursum adscendunt, hinc prominens ille margo angulum satis notabilem efformat, qui a linea, ad symphyfin ossium pubis recte ducta, plus quam 4 $\frac{1}{2}$ poll. remotus est. Prima lumborum vertebra descriptae superficiem secundae vertebrae insistent, quia a dextro latere quodammodo compressa est, in situ horizontali ferme apparet, tota tamen sinistra est (ut omnes reliquae thoracis & colli vertebrae ab hoc latere sitae sunt) atque ibi ad eundem gradum, ad quem

prae-

præcedens, retrorsum adhuc contorta. Ultima thoracis vertebra primæ huic lumborum recte superimposita, paullo minus, quam præcedens, licet tamen adhuc satis insigniter, contorta, sed ab utroque latere ejusdem crassitudinis est. Undecima recte etiam duodecimæ insistit, & quodammodo adhuc contorta est in sinistro latere, verum superius ab eodem hoc latere compressa aliquomodo rursus est, unde decima vertebra (præcipue etiam, quia inter hanc & undecimam a dextra parte cartilago intervertebralis paullo crassior continetur, quam in sinistra) sinistrorsum iterum leviter incurvatur, & parvam similiter ab hac parte contorsionem exhibet, caeterum nullam mutationem ostendit, & dum tota reliqua trunci pars & collum hanc directionem ac contorsionem recte sequuntur, ita quidem, ut ipsa illa curvatura, quæ in superioribus thoracis vertebra naturaliter conspicitur, quoque evanuerit, hinc fit, ut sensim magis magisque a linea media corporis recedat superior pars spinæ dorsi, donec tandem media pars primæ colli vertebrae octo circiter poll. ab hac linea distet, unde totus thorax, præterquam quod ob levem omnium vertebrarum thoracis contorsionem cavitas ejus dextra nonnihil major sit, quam sinistra, tantopere in sinistrum latus inclinat, ut extremitas cartilaginis penultimæ costæ spuria cristam ossis ilii ferme attingat, dum a dextro latere cartilago penultimæ costæ plus quam sex digitos transversos a crista ilii remota sit. Insignis certe est distortio, quæ in hoc specimine obtinet, tantopere quippe inflexæ sunt vertebrae, ut tres ultimæ lumborum & inferior pars secundæ in linea ferme horizontali conspiciantur, dum truncus tuberibus ossium ischii recte insistit; cui lineæ reliqua pars hujus secundæ vertebrae, & prima lumborum, nec non binæ infimæ thoracis vertebrae recte ferme impositæ sunt, ita ut omnes simul angulum referant ad rectum accedentem. Ex hac autem incurvatione spinæ tota columna vertebralis non parum de sua longitudine amisit, linea enim ducta a media & superiore superficie primæ colli vertebrae ad nexum ossium pubis æquat $21\frac{1}{2}$ poll., dum longitudo funis, juxta totam spinam ad marginem superiorem ossis sacri usque dispositi, est 2 pedum. Præterea foramina illa, quæ inter quartam & tertiam, tertiam & secundam, ac secundam inter & primam lumborum vertebrae, nec non inter primam lumborum & duodecimam thoracis conspiciuntur, & ex quibus, ut etiam reliquis, nervi spinales prodeunt, antrorsum plane directæ in dextro latere cernuntur, dum ab opposito posterius apparent.

Ex inflexione jam & contorsione harum vertebrarum Transversi Processus non parum quoque immutati sunt. Processus nimirum transversus dexter quintæ lumborum vertebrae, apice suo quodammodo deorsum & antrorsum directus, & antè parumper excavatus est, nam a corpore procedens in initio leviter retrorsum incurvatur, inde vero rursus ad anteriora reflectitur; præterea justo planior ac longior est, reliquos processus transversos vertebrarum lumborum latitudine & ferme longitudine superans. Sinister parum quoque concavus, planior & longior, a radice usque ad apicem superiora & posteriora versus dirigitur, tali modo, ut directionem partis posterioris cristæ ossis ilii sequatur. Processus transversus dexter quar-

quartae vertebrae directione & figura illi dextri lateris quintae respondet, non tamen excavatus est, sed apice suo retrorsum magis tendit; & dum haec vertebra tantopere in sinistrum latus inclinat, in medio spinac locum habet. Sinister retrorsum totus magis tractus est, propter majorem quodammodo vertebrae hoc in latere contorsionem. Processus transversus dexter tertiae vertebrae directione & figura praecedenti hujus lateris ferme iterum convenit, nisi quod acutiore apice terminetur; longior fit, sed minus latus; antrorsum paullo magis invertatur; plus justo a corpore suo remotus fit, ad pollicis scilicet distantiam, quia illud adeo sinistrorsum incurvatum est; & ultra ipsum medium spinac in latus sinistrum recesserit. Sinister, magis adhuc quam praecedens hujus lateris retrorsum sursumque tractus, a naturali figura multum degeneravit, apice scilicet antrorsum curvatus hamuli ad instar, anteriori & inferiori processus hujus vertebrae obliqui superioris parti incumbit. Processus transversus dexter secundae vertebrae quoad figuram praecedenti lateris ejusdem satis similis est, si excipio, quod minus longus fit, & superiora versus aliquomodo apice vertatur, a media linea corporis sinistrorsum magis adhuc recedit, quia in sinistrum latus magis adhuc inflexa est haec vertebra, & cum a sinistro hoc latere insigniter retrorsum contorquetur, hinc ad anteriora magis quoque, quam praecedens, invertitur hic processus, ita ut totus in anteriore spinac parte positus sit; a corpore suo longius praeterea adhuc distat, nimirum ad $1\frac{1}{2}$ ferme poll. Sinister tantopere est degeneratus, ut ne quidquam ejus appareat, sed cum superiore processu articulari hujus vertebrae integre confluisse videatur. Processus denique transversus dexter primae lumborum vertebrae sinistrum longitudine multum superat, eodem modo, ut praecedens hujus lateris, totus in anteriore spinac parte conspicitur, horizontalem situm habet, & a corpore suo justo plus non abest. Sinister nullatenus degenerationem quamdam passus est, posterius tantummodo totus in conspectum venit. Dextri tandem sinistrique processus transversales duodecimae & undecimae thoracis vertebrae a naturali statu etiam non recesserunt, hi tantum retrorsum, illi antrorsum, una cum vertebis suis contorti sunt.

Processus autem Articulares tantopere per hanc Scoliosin degenerarunt, ut illi accurate describi vix ac ne vix quidem possint. In genere processus obliqui descendentes duorum inferiorum lumborum vertebrae in dextro latere justo plus elongati, & a spinosis apophysibus remoti sunt; in sinistro autem minus longi quodammodo apparent. Processus obliquus superior dexter tertiae vertebrae, cumque eo inferior secundae, qui nempe invicem articulati sunt, tam propinque ad processum spinosum secundae vertebrae intorti existunt, ut nullum ferme inter illos detur interstitium, praeterquam quod insignis degeneratio in duobus his processibus obliquis observetur. Processus descendentes trium superiorum lumborum vertebrae sinistrio in latere etiam rursus admodum elongati, atque a processibus spinosis remoti sunt. Caeterum omnes vertebrae lumborum processus obliqui tali modo immutati sunt, quem verbis exprimere non licet; nulla tamen inter illos, quemadmodum etiam non inter vertebrae corpora, ancylosis obtinet, tanta enim integro adhuc

cadavere inter omnia haec erat mobilitas, ut in praeparatione & ficcatione hujus trunci maximo labore summaque prudentia attendi debuerit, ne morbosa spinae figura aliquo modo mutaretur. In duabus inferioribus thoracis vertebrae processus hi vix mutati sunt, nisi quod dextri parumper depressiores sint sinistris.

Processus denique Spinosi magnam degenerationem non commonstrant, excipio, quod basibus suis sinistrorsum plus minus retractis, praesertim in tribus superioribus lumborum vertebrae, ad processus obliquos dextri lateris apicibus suis inflectantur. In duabus inferioribus thoracis vertebrae nulla horum processuum mutatio conspicitur.

Ut autem completa hujus speciminis historia sit, breviter addere liceat, quae in duodecima & undecima utriusque lateris costis, nec non in sinistro osse innominato notanda supersunt.

Costa inferior sinistra, dum ab hoc latere vertebra duodecima thoracis satis manifesto retrorsum contorquetur, ad hanc vertebrae proxime apprimitur, ut non nisi parvum tantummodo hanc inter & illam spatium relinquatur, simul deorsum magis dirigitur, quam dextra, quae, praeterquam quod recta magis in latus procedit, longius ab eadem vertebra remota est, & simul sulco illo, qui in inferiore & interiore parte costarum datur, caret. Praeterea inter costam undecimam utriusque lateris levis quaedam adhuc observatur differentia, sinistra nimirum magis deorsum fertur, minus longe a duodecima distat, & quodammodo propius ad vertebrae undecimam incurvatur, quam dextra, quae rectius nonnihil in latus incedit, magis a duodecima abest, & longius a vertebra undecima distat, atque insuper adhuc fulcum illum in inferiore & interiore sui corporis parte integre ferme deletum, commonstrat. Caeterum inter reliquas utriusque lateris costas minima tantum differentia intercedit, quae inde oritur, quia omnes thoracis vertebrae sinistro in latere retrorsum aliquomodo sunt contortae, unde sinistri lateris costae deorsum magis descendunt, & ad vertebrae magis incurvantur, quam dextrae; hinc cavitas thoracis dextra capacior nonnihil est sinistra, & sternum majori capacitati est oppositum.

Tandem, dum superior ossis sacri pars sinistrorsum, simulque nonnihil antrorsum, distorta est, sinistro in latere illa depressior est, quam in opposito; inde os ilium sinistrum exteriora, & quodammodo anteriora atque inferiora versus, propulsum est, cumque illo ischium os & pubis crus superius extrorsum similiter producta apparent, unde ora superior pelvis, quae ex osse sacro & duobus ossibus innominatis fit, regularem figuram perdidit. Caeterum in pelvi nulla notabilis degeneratio conspicitur.

CCXIII. Truncus integer, vario sensu maxime notabilis, feminae nimirum, quae a latere dextro claudicavit, cyphosi, scoliosi, osteosteatomate in lumbis laboravit; cui hac de causa vitiata spina, pelvis, thorax sunt; cui una alteraque costa fracta fuit, & cartilagine multarum ossificatae. Quae mutationes omnes melius depingi, quam verbis exactissime describi, potuerunt.

Pelvis contorta quasi, & si truncus recto in situ continetur, sic saltem, ut colli vertebrae recta via descendant, admodum obliqua est. Os sacrum, ubi cum innominatis ossibus necitur, quatuor circiter pollices latum est, adhaeret ipsi

ver-

vertebra supernumeraria, quae in latere sinistro penitus cum parte laterali sacri confluit, in dextro non item. Diameter transversalis pelvis est quinque pollicum; conjugata ei perfecte similis. Alterum os innominatum sanum, alterum illudque dextrum vario modo morbosum; os pubis multo dimissius est, ramus ipsius in os ischium descendens multo magis retrorsum vergit; quatuor pollicum distantia datur inter tubera ossium ischiorum. Dextrum acetabulum in cavum triangulare, apice suo retrorsum sursumque tendens, satis profundum degeneravit. Supra hoc inaequalitates nonnullae cernuntur. In medio autem ilio rotundulus sinus est adeo profundus, ut ab interiore etiam insigniter promineat, cui caput femoris olim fuit appressum. Tres vertebrae lumborum infimae multum retrorsum tendunt, parum contortae sunt, irregularemque acquisiverunt formam. Superiores lumborum & duae inferiores dorfi, consumptis, aut degeneratis, suis corporibus sic confluerunt, ut unam irregularem massam fiant, & hoc loco veram cyphosin forment. Inde antrorsum inflexa, sed simul sic intorta spina est, ut semilunarem quodammodo acquirat formam, & corpora, in latere dextro latiora, in sinistro compressa, efficiant, ut in sinistro latere concava spina sit. Lateri sinistro vertebrarum trium inferiorum lumborum adhacret tumor osseus globosus, duos pollices latus, tres altus, ab anteriore acquabilior, qua adhacret corporibus vertebrarum, magis versus latus procedens inaequabilis; praecipue quidem a parte posteriore, ubi eandem conformationem exhibet, ac Osteotomata siccata monstrare solent.

Cum tantopere, & descripta ratione, mutata spina sit, thorax etiam praeternaturalem fabricam monstrare debet. Sternum ex duobus tantum ossibus constat; prope locum, ubi cartilagineae sextae & septimae costae cum eo nexae fuerunt, rotundulum foramen est. Situs ipsius talis est, ut non opponatur spinæ, sed cavo sinistro pectoris ampliori, & corpora vertebrarum a latere ipsius dextro per spatia intercostalia conspiciantur. Costae, suis curvaminibus multum sursum retrorsumque promotae, effecerunt, ut scapula dextra multo altiore situm habere debuerit, dorsumque hoc in loco multum promineat. In corporibus suis latiores, citius versus latus reflectuntur, sic ut capacitas dextra thoracis multum sit imminuta. In latere sinistro superiorum costarum cartilagineae suis se capitibus, collis, tuberculis attingunt, dein magis descendunt, sunt tenuiores, a spina multo magis distant. Inferiorum partes mediae introrsum pressae sunt. Costarum cartilagineae fere omnes plus minus sunt ossificatae; sextae septimaeque cartilagineae perierunt. Costa quarta sinistra fracta fuit. Videntur similem labem passae quarta, nona, decima, undecima, dextrae. Reliqua figurae exactae, sed paulo minores, quam objectum est, exhibitae Tab. LIX. LX. ostendent.

CCXIV. Vertebrae duae dorsales infimae, omnes lumborum, os sacrum & innominatum sinistrum, penitus concreta, & sic incurvata, ut exemplum Lordosis praebent. Conf. Tab. LXI. Vertebrarum dorfi corpora libera sunt, articulares processus concreverunt; margines corporum vertebrarum lumborum confluerunt, intermedia autem substantia cartilagineo-ligamentosa periit, & ubi haec fuit, hiatus insignis datur.

datur. Lumborum ima simili modo cohaeret cum sacro; hoc vero cum osse innominato per crustam quamdam osseam, ab interiore versus capacitatem pelvis tantummodo conspicuam. Vertebrae lumborum versus anteriora multum prominent, ibique corpora insignem acquisiverunt crassitiem; a posteriore autem sunt compressa, adeo ut lumbi quam maxime concavi fuerint, & spina intra capacitatem abdominis quam maxime prominuerit. Plenaria vertebrarum lumborum concretio est, nam articulares processus etiam penitus confluerunt.

* * *

CCXV. Pelvis ossea feminae adultae, admodum ampla, sed tota tenuissima & levissima. Tab. LXII. Fig. 1. 2. 3. Sacrum, solito latius, cum utroque osse innominato concrevit, non per lamellas, extrinsecus conspicuas, sed interventu substantiae, inter ipsa ossa inveniendae. Pubis ossa multum a se invicem distant. Acetabula, admodum profunda, intra capacitatem pelvis etiam prominent, praecipue in latere dextro, ubi fundus tenuissimus, & vere foraminulentus est. Sinistrum acetabulum partem illam, quae glandulam muciparam recondere solet, admodum extensam exhibet, & multo magis excavatam, quam margo lunatus est, quem cartilago integere solet. Tubera ossium ischiorum admodum applanata, praecipue dextrum; processus acuti eorundem ossium solito longiores. Foramina ovalia, praecipue dextrum, praeternaturalem figuram habent, & longitudo eorum sese non a superiore deorsum sed ab anteriore retrorsum extendit. Distantia ab ora pelvis prope partem anteriorem acetabuli usque ad infimam superficiem tuberis ossis ischii, in dextro latere est 2. pol. & $\frac{3}{8}$, in sinistro 3. poll. Ex ramis adscendentibus ossium pubis, tenuissimis, mox ubi a dicto tubere originem trahunt, exsurgunt lamellae tenues; haec in dextro latere 1. poll. & $\frac{1}{8}$ lata, duos longa est, & sursum antrorsumque adscendit ante foramen ovale. In sinistro latere similis lamella est, sed multo minor; totus autem ille ramus hujus lateris incurvatus & quasi inflexus est, & in multas eminentias, acutiusculas, definit.

CCXVI. Pelvis ossea adulti viri, cujus ossa omnia concreverunt, sic ut unam massam constituent, & in pube firmissimus etiam nexus inveniatur. Tab. LXIII. Sacri ossis & innominatorum nexus perficitur per lamellas osseas ex innominatis in sacrum tendentes, sed videtur interna substantia praeterea ossificata, dum ligamenta, quae a parte posteriore a sacro in crassam, tuberculatam, ossis ilei dextri partem, quae ultra os sacrum prominet, tendunt, etiam in verum os abierunt, quale quid, licet non adeo distincte, etiam in sinistro latere obtinet. Quae inter ossa pubis olim fuit, substantia cartilagineo-ligamentosa periit, sed a superiore, ubi haec ossa concurrunt ad formandam oram pelvis, & a posteriore, qua pelvim respiciunt, lamella ossea est, prominula, rotundula, quae ossa haecce copulat. In ramo superiore ac inferiore ossis pubis dextri videtur adfuisse fractura; ad marginem enim superiorem & anteriorem acetabuli crassum tuber conspicitur, in multas eminentias, acu-

acutas, definens; similis multo major eminentia descendit, foramen ovale in duo foramina dividit, & ferme occurrit simili eminentiae, quae ex ramo inferiore ascendit ea ex parte, quae olim fracta videtur. In superiorem majorem parva quaedam eminentia ex anteriore ac media parte acetabuli procedit. Tubera ossium ischiorum admodum inaequalia, crassa sunt.

CCXVII. Pelvis ossea viri. Os sacrum & innominata per ancylosin concreverunt. Ab ilio in sacrum tendit lamella ossea, quae nexum hunc facit; omni alia parte ossa libera videntur. Inter ossa pubis hiatus est, quem olim opplevit substantia ligamentoso-cartilaginea. Os sacrum ex sex vertebrae constat; foramina itaque a quoque latere quinque habet. Acetabula amplissima, versus partem posteriorem multum extensa, sic ut capita ossium femoris multo majora, quam esse debebant, fuisse videantur.

CCXVIII. Pelvis ossea viri adulti. Leviter concreverunt ossa innominata cum sacro, in latere dextro per lamellam osseam, non adeo crassam, tantum a parte superiore, in sinistro praeterea etiam a parte inferiore, ibi enim a latere foraminis secundi ab osse sacro in proximum os innominatum, lamella ossea procedit, cum dicto osse coxae firmiter concreta. Cristae ossium coxarum admodum inaequales sunt & asperae. Acetabula margines admodum extantes habent; in dextro latere ille non ita ab anteriore exsectus est, ac esse solet, ubi nempe vasa intrant; sed ex reliquo margine sursum lamella quaedam decurrit, sub qua hiatus pro vasis relictus est; lamella autem ipsa non longe ab eo loco, ubi margo superior definere solet, in apicem acutum terminatur. Scutum, quod a parte posteriore ossis sacri est, solito plus hiat. Coccygis primum officulum cum apice ossis sacri concrevit, & versus latus sinistrum oblique dirigitur. Inter ossa pubis hiatus solitus adest.

CCXIX. Pelvis ossea viri robustissimi. Coxarum ossa firmiter concreverunt cum sacro per lamellas crassas, rotundulas, quae ab illis ad hoc tendunt, & partem lateralem utramque sibi adnectunt. Distantia inter pubis ossa conspicitur.

CCXX. Pelvis ossea viri. Simili modo, ac in CCXIX., sacrum os & innominata cohaerent. Sacrum autem ex sex vertebrae constat; suprema supernumeraria est, & quodammodo corpore, sed praecipue arcu, & processibus articularibus ac spinoso, libera existit; attamen per lamellam osseam, quae magis eapropter, quam in casibus praecedentibus, adscendit, cum coxis necitur. Distant ossa pubis ab invicem.

CCXXI. Pelvis ossea. Cum sacro concreverunt ossa innominata, sed a parte posteriore: ab anteriore inter illa ossa insignis hiatus conspicitur, & a latere tantum sinistro duae eaeque tenuissimae partes osseae dantur, quae unum os alteri necunt. Sacri apex multum introrsum curvatus est. Acuti ischiorum processus insignem latitudinem habent.

CCXXII. Pelvis ossea viri. Sacrum os admodum rectum, & ab anteriore applanatum, sex vertebrae constat, quarum suprema omni parte cum subsequente cohaeret; scutum quatuor processus spinosos habet, quorum superior convenit cum simili infimae lumborum vertebrae; inferior crassissimus in tuber insigne terminatur.

Cum

Cum sacro innominata concreverunt ; in dextro latere ab anteriore , ubi ora pelvis , in pubem terminanda , definit , lamella dimidium pollicem longa nexum perficit , dum caeterum sacrum a coxa sua dextra multum distat ; in sinistro latere talis lamella omnem partem anteriorem sacri , quae os innominatum attingit , occupat. Offa pubis distant a se invicem.

CCXXIII. Coxa dextra cum osse sacro concreta. Nexum perficit lamella ossea , quae ad partem inferiorem illarum superficierum , quae articulationem formant , datur. Sacrum os a parte posteriore tres processus spinosos habet , sed infra infimum dantur duo tubercula satis magna. Primum coccygis officulum cum apice sacri concrevit.

CCXXIV. Coxa sinistra cum sacro concreta. Lamella ossea superiorem partem ligat. Os sacrum ferrae ope juxta longitudinem divisum , constat sex vertebis , & coccygis officulum primum praeterea cum ipso concrevit. Superior vertebra supernumeraria est , & inter corpus ipsius atque subsequenter hiatus conspicitur , licet anteriorem , lateralem sinistram , & posteriorem horum corporum margines lamella ossea necet ; distat autem arcus a reliquo scuto , spinosus processus & articulares liberi sunt.

CCXXV. Coxa dextra cum osse sacro concreta. Pars sola posterior ossis ilei cum sacro confluit. Sacri scutum quatuor processus spinosos habet.

CCXXVI. Coxa dextra cum osse sacro nexa per lamellam , ab illo in os sacrum tendentem. Coccyx cum parte inferiore sacri concrevit.

CCXXVII. Coxa dextra cum osse sacro cohaerens. Nulla hic adest lamella necetens ; intrinsecus videntur ossa confluisse. Cum sacro supremum os coccygis etiam concrevit. Ligamentum sacro-ischadicum , quod ad tuber ossis ischii tendit in os mutatum est , & dicto tuberi eminentia ossea , sesquipollicem longa , adhaeret. Conf. Tab. LXII. Fig. 4.

CCXXVIII. Coxa sinistra cum sacro osse per lamellam , satis altam , superiorem ossis dicti partem tantum attingentem nexa. Infra foramen secundum os sacrum adeo inflexum est , ut cum parte superiore angulum ferme rectum constituat. Scutum ipsius non nisi duos processus spinosos habet , hiatus vero ipsius inferior est admodum longus ; in sinistro latere quatuor adsunt foramina , in dextro tria , & loco quarti exsectio insignis datur.

CCXXIX. Coxa sinistra cum osse sacro firmiter concreta , absque ut etiam talis cernatur lamella , qualis in praecedenti apparet.

CCXXX. Coxa sinistra cum osse sacro per descriptam saepius lamellam cohaerens. Os sacrum a medio tertio corpore insolito modo versus anteriora inclinatur.

CCXXXI. Os innominatum sinistrum cum osse sacro sic cohaerens , ut lamella quaedam ossea ex margine ilei , qui ad superiorem partem datur illius superficiem , quae cum osse sacro copulatur , in superiorem partem ossis sacri tendat.

CCXXXII. Coxa dextra cum osse sacro firmiter cohaerens , sic ut unius alteriusque ossis substantia confluerit , & , postquam ferrae ope partes a se invicem sunt separatae , hiatus parvus tantum a superiore superfit.

CCXXXIII.

CCXXXIII. Integra spina, tota pelvis, & duo femora feminae ab utroque latere claudicantis, a me anno 1785. dissectae. Sic praeparata spina est cum pelvi, ut, adfervatis ligamentis omnibus, partes diversae cohaereant. Tab. LXIV. & LXV. Parum incurva spina est, lumborum enim vertebrae a latere dextro parum compressis, in illud latus etiam inclinat spina, inde vero sursum rectius ascendit. Sacrum os quatuor pollices cum dimidio latum est. Diameter latior seu transversa orae superioris pelvis quinque pollices & dimidium longa est; quatuor autem pollices distant ossa pubis a sacro. Inter tubera ossium ischiorum distantia est circiter sex pollicum; inter partem inferiorem nexus ossium pubis, & apicem coccygis, duorum pollicum. Tubera ossium ischiorum extrorsum conversa sunt, & rami descendentes ossium pubis parum infra eorundem corpora sunt inflexi. Foramina ovalia hinc aliam acquisiverunt formam. Acetabulis solitis expulsa, & retrorsum promota, ossium femorum capita erant; membrana capsularis, maxime elongata, degenerata, incrassata; antiqua acetabula claudens, retrorsum tendebat, capita dictorum ossium obtegebat, & adneſcebatur illi excavatae ossis ilei, in utroque latere, parti, qua caput femoris continebatur; margines autem illarum cavitatum per dictas membranas transparebant. Moveri capita ossium intra easdem potuerunt, sed non sine strepitu. Dissectae, post factam delineationem Tab. LXIV., in utroque latere capsulae articulares, crassissimae & durissimae inveniebantur. Depurata antiqua acetabula naturalem amiserant formam, sed profunditatem majorem, quam in talibus casibus habere solent, monstrabant; ex utroque ligamentum teres prodibat, quod, maxime elongatum, & degeneratum, juxta sinum quemdam, a parte posteriore acetabuli antiqui inveniendum, decurrebat, quodque ad suum femur. In dextro latere in confinio ilei ischiique formatus erat novus sinus, diversis eminentiis inaequalibus ab antiquo acetabulo distinctus, marginem caeterum non adeo extantem habens, nisi a parte posteriore & inferiore, ubi non longe ab incisura sacro-ischiadica distabat. Superficies hujus sinus, cui caput ossis praecipue fuerat appressum, non aequalis, sed aspera, foraminulenta, & quasi cariosa erat; reliqua pars, ad quam margo rotundulus & inferior capitis dicti acceſſerat, aequabilior erat. Caput hinc dextri femoris multum a forma naturali recesit. A parte superiore & anteriore rotundulum, glabrum, ab anteriore oblique descendente superficiem habebat, quae, ut contigua ipsi pars acetabuli, cariosa quasi erat, saltem orbata cartilaginea & glaberrima crusta; quae alias adesse solet; aspera, & foraminulenta. In sinistro latere pariter in confinio ischii & ilei, maxime tamen in ileo, nova aderat cavitas, ferme rotunda, cujus diameter duorum pollicum erat; hujus margines praecipue a posteriore & superiore admodum prominebant, & valde inaequales erant. Solent novi sinus tales sese ad capita, capita vero ad sinus accommodare, caput ergo sinistri femoris aliam longe figuram habebat, quam dextri. A superiore & anteriore quidem rotundulum est, sed ab interiore admodum planum, & simili arrosa quasi superficie donatum, ac in altero

altero capite notavi, quacum interna novi sinus hujus lateris superficies etiam conveniebat. Juxta superiorem & anteriorem partem colli lamella quaedam ossea, ei accreta, decurrere videbatur. Margo autem capitis, ultra collum multum sese extendens, inaequabilis erat, quale quid in dextri femoris capite etiam locum habet.

CCXXXIV. Pelvis ossea cum dimidiatis femoribus feminae Patavinae, viginti & duos annos natae. Depurata nitidissime, & soluta quidem ossa pelvis sunt, sed filis orichalceis iterum juncta. Coxa sinistra a statu naturali non recedit; media tantum pars ossis ilei ultra modum tenuis est. Coccygis officulum primum cum sacro concrevit. Coxa dextra, morboſa, respectu sinistrae multum extenuata. Videtur ramus superior & inferior ossis pubis fuisse fractus. Femur ex causa interna acetabulo excidit. Acetabulum hinc maxime mutatum est; margines ipsius triangulum fiſſunt, cujus apex versus posteriora & superiora dirigitur, basis ergo versus foramen ovale; marginis ea pars, quae dictam basim format, tota exſecta est. Acetabuli fundus satis aequabilis, sed simul tenuissimus, sic ut etiam transpareat. In parte exteriori ossis ilei formata alia cavitas, pollicem & septem octavas partes lata, & ferme ejusdem altitudinis, admodum profunda, sic ut a parte interiori pelvis insigniter promineat. Femoris dextri caput & collum admodum extenuata, depressa, sic ut ultra trochanterem majorem caput se non extendat. Donum est Clarissimi Caldanii. Figurae 1. 2. 3. 4. & 5. Tab. LXVI. descriptas mutationes oculis exhibent.

Referri huc etiam debet os innominatum illius trunci, qui N^o. CCXIII. Musei hujus pag. 188. seq. est descriptus, & Tab. LIX. & LX. delineatus; ipsa autem coxa Tab. LXVIII. Fig. 4. depingitur. Acetabulum maximam partem deletum cavum fiſſit quodammodo triangulare, cujus basis versus foramen ovale dirigitur, apex sursum tendit, adeo ut margo, qui in statu naturali inferior & posterior est, maximam subierit mutationem. Apici varia adstant tubercula, intermediique sinus. In medio autem osse ileo excavatio est satis longa atque profunda, quae parte sua media, tenuissima, ab interiori ossis innominati, qua hoc nempe cavum abdominis respicit, multum prominet. In hoc caput ossis femoris fuit motum.

Magnam etiam attentionem meretur os innominatum sinistrum cum suo femore, quod Tab. LXVII. Fig. 4. 5. & 6. delineatum est. Acetabulum vetus majorem, quam tali in casu cacterum solet, habet profunditatem; ligamentum, quod defectum marginis ab anteriore semper supplet, & sub quo vasa penetrant, adhuc adest; margo autem ipse a parte posteriore deficit, & defectus hicce ducit ad varias inaequalitates, sinuositates, prominentias, pone hoc acetabulum inveniendas. A parte posteriore & superiore profundus satis sinus est, major autem ab inferiore & posteriore, & hic sese extendit usque ad illum locum, ubi ab anteriore planities est, cum osse sacro committenda. Singulari modo extenuatum, difforme, est ossis femoris caput, collum vero solito longius. Trochanteres etiam ab ordinaria forma recedunt.

CCXXXV. Coxa sinistra cum suo femore. Naturale acetabulum multum vitiatum est, sursum retrorsumque luxato osse femoris. Nova cavitas, pone acetabulum enata, duos circiter pollices longa, unum lata, non admodum profunda, margine

gine rotundulo, parum extante, cincta. Caput femoris compressum, trochantere majore inferius situ, longitudinem, ab anteriore retrorsum sese extendentem, duorum pollicum habet. Margo reflexus multum ultra collum prominet.

CCXXXVI. Os innominatum dextrum. Deletum maximam partem acetabulum est. Caput ossis femoris, praegressa luxatione, sursum atque retrorsum fuit propulsum, & novum sinum formavit, cujus pars obducta est crusta dura & splendente.

Ad descripta haecenus novorum acetabulorum exempla pertinet illud, cujus figuras possidemus, quas Tab. LXVIII. Fig. 1. 2. & 3. exhibent. Est os coxae finistrum, cum suo femore, quod luxatum & simul fractum fuit.

Deletum acetabulum naturale est, ejusque cavitatem, maximam partem difformem, opplet a parte posteriore substantia quaedam ossea, sed simul quodammodo cellularis. Excrevit pars posterior & inferior in marginem inaequabilem, crassum, qui simul partem anteriorem & inferiorem novi acetabuli constituit. Hoc autem, multum retrorsum sese extendens, margines non admodum extantes habet, profunditatem itaque non ita notabilem. Superficies ipsius non ubique aequabilis est; in medio parum profundior & aequabilior, a posteriore planitiem, quodammodo triangularem, arrosam quasi, habet, cui similis planities respondet in capite ossis femoris. Hoc enim, parte sua media correspondente ipsi ferme semper fuit appressum, formam ergo naturalem amisit, & extra novum acetabulum maximam partem prominuit. Margo capitis sese extendit versus trochanterem, sic ut ultra collum insigniter promineat. Fractum praeterea femur fuit. Fractura, obliqua, a trochantere minore sese ad distantiam quatuor transversorum digitorum extendit. Sursum tracta fuit pars inferior, & cum superiore per callum sic concrevit, ut crassities ossis multum sit adaucta, inaequalitates & eminentiae conspiciantur variae, sed simul pars inferior sic inversa est, ut medium genu alterum pedem respexerit, condylus itaque exterior anterior & interior posterior situ fuerit.

CCXXXVII. Coxarum ossa duo hominis adulti cum femore sinistro. Coxa dextra sana est, sinistra morbofa. Acetabulum, licet profunditatem adhuc notabilem habeat, figuram tamen plane amisit, & ut in talibus casibus solet, triangularem acquisivit. Margines veteris hujus acetabuli admodum crassi sunt. Infra hoc crassitiem totum os habet insignem. A posteriore & superiore parte dicti acetabuli inaequalitates multae conspiciuntur, & inter has sinus, cui caput femoris videtur fuisse appressum. Hoc autem, sursum retrorsumque olim luxatum, exilius, depressum, inaequalitates dictas, mediosque sinus, in osse innominato produxit. Pertinet ad Suppellect. Albinianam part. 2. No. CCCLVI. Icones autem & coxae & capitis ossis femoris Tab. LXVII. Fig. 1. 2. & 3. cernuntur.

CCXXXVIII. Coxa sinistra cum osse femoris ex muliere juniore. Post luxationem femoris ad superiora naturale acetabulum coarctatum est; inaequalis superficies, quae tamen ligamentosa substantia fuit obducta, enata in loco, cui caput ossis femoris continuo fuit appressum, quod inde etiam insolitam acquisivit figuram. Transmisit Clar. Palletta.

CCXXXIX. Os innominatum finistrum. Solitam figuram amisit acetabulum, & pro parte ossea substantia est oppletum. Supra & pone ad marginem ossis ilei anteriorem depressio quaedam est inaequalis, cui caput ossis femoris fuit appressum.

CCXL. Os innominatum finistrum, quod, quoad acetabulum, similem ferme mutationem subiit.

CCXLI. Os innominatum dextrum eadem ratione mutatum.

CCXLII. Coxa sinistra & sacrum os firmiter concreta per lamellam osseam, ex ileo in sacrum, ut in multis aliis, tendentem, acetabulo admodum profundo instructa. Os sacrum ex vertebrae sex constat, superior supernumeraria videtur. Ossis innominati acetabulum, admodum magnum, profunditatem duorum pollicum habet; superficies interior, inaequalis, in nonnullis locis quasi cariosa. Margines circum circa admodum protuberant. Versus foramen ovale in illo margine quatuor foramina dantur, quorum unum insignis magnitudinis. Caput ossis femoris, quod etiam adest, insignis longitudinis, ab anteriore glabrum a posteriore quasi cariosum, sese optime ad descriptum acetabulum accommodat, sic etiam, ut illi immisum, alto ipsius margine retineatur, & non, nisi singulari motu facto, iterum solvi possit. Lamella ossea sese a capite supra superiorem partem colli ad trochanterem majorem extendit. Tab. LXIX. Fig. 3. 4. & 5.

CCXLIII. Coxae os dextrum cum femoris osse. Acetabulum, admodum profundum, margines valde prominentes habet, ab anteriore crassos, sed admodum porosos. Hiatus notabilis est ibi loci, ubi vasa intrarunt, & ea fundi acetabuli pars, cui adhaesit ligamentum teres, valde profunda. Caput femoris sese huic cavo accommodavit, situ suo infra trochanterem est; collum itaque non adscendit, sed recta via a corpore in caput procedit. Capitis margines, ab inferiore ad collum quasi reflexi, inaequabiles, quasi cariosi. Admittitur ab acetabulo caput, difficulter autem intra illud moveri potest, & non nisi unica in directione inde liberari.

CCXLIV. Coxae os finistrum cum femoris osse. Acetabulum, admodum amplum, retrorsum se multum extendit, margine inaequali, crasso, praeprimis ab anteriore, ubi in sano statu acetabuli defectum ligamentum supplet; margo posterior multo tenuior. Longitudo hujus acetabuli est duorum pollicum & dimidii, altitudo duos superat. Caput femoris, admodum amplum, sese accommodavit ad formam acetabuli, qua fundum ejus attingit, glaberrimum. Margo autem capitis, reflexus, primo multum a collo distat, sic ut spatium insigne remaneat, dein ad illud accedit, demumque confluit.

CCXLV. Coxa sinistra cum osse femoris. Naturale acetabulum a parte anteriore, qua respicit foramen ovale, inter ossa pubis ischiiue relictum, oppletum est substantia ossea, inaequali, cui trochanter minor figura sua sese accommodat. Acetabulum novum versus partem superiorem & posteriorem maxime productum. Intra hoc pro parte maxima recipitur caput ossis femoris insolitam plane formam habens. Reliqua pars, quae intra illud acetabulum non admittitur, magis glabra est, quam ea, quae illo recipitur. Cuncta vero haec intelliguntur melius ex descriptione, quam dedit Cl. Palletta, cui hoc praeparatum debeo. Mu-

Mulier boni habitus, ultra quinquagesimum annum agens, laevum crus tribus transversis digitis brevius habere visa est. Trochanter supra os ilium compulsus multum extuberabat; natis sulcus ad majorem altitudinem pervenerat; natis ipsa complanata erat, parumque abfuerat, quin femur in exteriorem partem procidisse crederes.

Cadaveris autem sectio ostendit, & caput & acetabulum in configuratione graviter vitiata fuisse. Et primum, quod articulum comprehendit, ligamentum crassius multo est inventum, quam par esset, atque striis rubris notatum, velut iis partibus, quae phlogosi tentantur, accidit, cujus etiam indolis lymphæ nempe rubescens ex ipsa articuli cavitate profluxit. Acetabulum videbatur amplissimum, & inferne ad scissuram naturalem perruptum. Cartilago, qua obducitur, laevitatis, & nitoris consueti expers, imo obscurior, & asperior a duris granulis hac illac protuberantibus reddita erat, & fovea pro ligamento interno deperdita. Caput ipsum amplum, & depressum, cartilagine similiter fusca & inaequali obtectum erat. Ab ejus ora inferiore propendebat ligamentum teretis aemulum, quod extra partis lunatae acetabuli terminum definebat. Haec in osse recenti.

Post congruam macerationem summi femoris pars, quae caput & trochanteres comprehendit, tenerior justo, multoque oleo animali scatere, visa est. Capitis vertex depressus aream exhibebat poll. 2. & lin. 4.; atque idem cartilagine nudatus substantiam osseam albissimam prae se ferebat foraminulis quamplurimis non profundis pertusam. Capitis periphaeria cartilagine etiamnum cingebatur, eaque inaequali, ob osseum concrementum subtus effusum. Cervix capitis brevissima, & transversa, qua illud a trochanteribus quidem disjungebatur, non autem ultra majoris trochanteris finem exporrigebatur. Et grandior trochanter apicem obtusorem habebat, minor vero verticem planum, & quum in duplo majorem excrevisset molem, undique scaber observabatur. Acetabulum in figuram ovalem expansum, minus profundum, a summo ad imum poll. 2. lin. 7. aequabat; a priori ad posteriorem partem poll. 2. Ejus ora cartilagine destituta inaequalis, & aspera, & erosa, cernebatur. Fundus etiam sine cartilagine, & loco granulorum, quae in recenti osse vidimus, poris refertus erat. A parte ima deficiebat acetabulum, atque hiatus naturalem implebat stratum osseum informe; hinc ligamentum interius non a sinu acetabuli, qui nullus erat, sed a foveola in transverso pubis ramo exsculpta, procedebat, ut in cervicem femoris sub capitis margine infereretur. Reliquum ossis sanum erat, si levitatem illi majorem excipias.

CCXLVI. Pelvis viri robusti cum femore sinistro, cujus acetabulum maximopere mutatum. Tab. LXX. Ossa innominata cum sacro concreverunt lamellis osseis, ab uno osse in aliud extensis; videtur enim intrinsecus nexus liber esse. Acetabulum sinistrum insignis magnitudinis, duos & dimidium pollices altum, ferme tres latum, admodum profundum est; procreverunt ipsius margines insigniter, sunt admodum inaequales, aculeis acutis, majoribus, minoribus, ubique obsessi. Eminentiae hujus generis latae, longae, acutae, pone hunc marginem versus hiatus ischiadicum & deorsum sese extendunt. Interna acetabuli superficies admodum inaequalis. *Tubera ossium*

offium ischiorum pariter admodum inaequalia, & aculeis variis obfessa, quales etiam ex osse pubis versus foramen ovale sese extendunt. Caput ossis femoris admodum magnum, globosum, marginem acutiusculum, versus collum praecipue etiam versus trochanterem majorem, sese extendentem, habet. A posteriore parte superaccrevit quasi huic capiti lamella, quae non multum a sinu, cui ligamentum teres adhaesit, & pro parte aliquantum ab ipso capite, distat, sic ut inter hoc, illamque fissura quaedam relinquatur.

Quae Tab. LXXI. Fig. 1. 2. 3. 4. & 5. depinguntur, Coxa sinistra & caput ossis femoris insignem pariter subierunt mutationem. Coxa cum osse sacro concrevit per lamellam osseam, ab ileo in superiorem lateralem ossis sacri partem descendentem. Acetabulum tantopere sursum retrorsumque sese extendit, ut tres pollices longum sit ab inferiore, qua respicit tuber ossis ischii, versus superiora, dum latitudo ipsius duos pollices cum dimidio aequat. Margo posterior ferme ad altitudinem pollicis ultra reliquum os prominet. Fundi acetabuli superficies, ad quam continuo motum fuit os femoris, partim inaequalis & quasi cariosa, partim aequalissima, imo glaberrima; & talem etiam differentiam in capite ossis femoris detegere licet. Hoc solito crassius, collo etiam crassiori, inaequali, eminentiis acutis aspero, insistent, a superiore latitudinem notabilem habet, versus inferiora autem & interiora sensim imminuitur, sic ut demum desinat in tuber quoddam. Pars capitae, quae acetabulo contineri non potuit, de reliqua parte quasi separata est, parum ab ipsa distat, & multis in locis in varias inaequalitates, sese ad collum usque extendentes, exsurgit.

CCXLVII. Coxa dextra. Acetabulum naturalem suam figuram amisit, versus partem posteriorem, praecipue superiorem, insigniter compressum.

CCXLVIII. Os innominatum dextrum. Acetabulum insignis amplitudinis est, licet margines non admodum promineant. A parte anteriore, ubi semper sinus datur, quem vasa intrant, lamella ossea, ex medio acetabulo surgens, illum sinum a reliquo acetabulo distinguit, sic ut novum acetabulum, saltem pars ejus, procreverit supra praecedens.

CCXLIX. Coxa sinistra. Supra acetabulum, quod olim adfuit, aliud procrevit insolitae formae, duos & dimidium pollices longum, sursum se praecipue extendens.

CCL. Coxa sinistra. Acetabulum, & inter anteriorem ac posteriorem & inter inferiorem ac superiorem partem, duos pollices cum dimidio longum, intus crusta dura, sed innumeris in locis foraminulenta, tectum, supra prius acetabulum procrevit. Margines admodum inaequales sunt, & versus partem posteriorem aculeis multis hirti.

CCLI. Coxa sinistra & os femoris. Acetabulum, difforme, adeo extantes, & multis locis inaequales margines habet, ut caput ossis femoris, licet mobilissimum, in suo sinu retineatur, nec liberari ex eo possit. Ipsius capitae ea pars, quae cartilaginea crusta obducitur, ultra collum insigniter descendit, & sic ampliorem superficiem habet. Trochanter major ultra caput sese extendit, caput ergo inferiorem, quam in statu sano solet, locum occupat. Tab. LXXII.

Aliud

Aliud ejusdem mali exemplum Tab. LXIX. Figurâ 1. & 2. delineatur. Os coxae sinistri lateris est, quod pariter tali modo necitur cum suo femore, ut hujus caput ex acetabulo illius solvi omnino nequeat. Acetabulum admodum profundum est; margines ipsius omnes valde alti sunt, & anterior a foramine ovali ad duos transversos digitos adscendit, sic ut caput femoris undique quasi prehendatur. Hujus autem, quae cartilagine tecta fuit, pars ultra collum ferme ad trochanterem majorem sese extendit; versus inferiora autem lamella de ipsa descendit, sic etiam ut digiti apex ipsi subjici possit, & inter illam atque collum retineri.

CCLII. Coxa sinistra cum osse femoris, cujus caput intra profundissimum acetabulum sic retinetur, ut, licet certo sensu mobile, ac nullibi cum acetabulo concretum sit, tamen ex eo liberari ac tolli nequeat. Tab. LXXIII. & LXXIV. Acetabulum enim ab anteriore retrorsum sese extendit tantopere, ut totum ferme spatium inter tuber ossis ischii, & os ilium, ubi cum osse sacro conjungitur, quod spatium incisuram sacro-ischiadicam vocare solent, occupet, & versus inferiora multum protrahatur. Margines acetabuli sunt admodum alti, sic quidem ut caput complectantur, & ultra caput partem etiam colli. Crassi praesertim margines sunt a parte superiore & posteriore, inaequales, & integri, sed a parte posteriore & inferiore, ubi acetabulum sese & ad tuber ossis ischii extendit, & ad os ilium, sunt quasi reticulati, sic ut multa, majora, minora, relinquuntur spatia, vera foramina, per quae introspicere licet, & degeneratum caput ossis femoris observare. Tota capsula articularis videtur hac in parte in os abiisse. Ab anteriore acetabuli foramen cernitur magnum, amplum, introrsum tendens, sed in caecum cavum terminatum, inter hoc foramen enim (qui locus est, ubi vasa ad interiora articuli penetrant) & acetabulum ossea substantia comparet, quae acetabulum a dicto cavo penitus distinguit. Intra acetabulum haeret caput femoris, mobile, sed non nisi certo ac determinato modo, etenim ex ipso acetabulo descendit lamella ossea, quae sinum in capite femoris intrat, impeditque, quominus alia ratione moveatur caput, quam haecce lamella permittit. Caput ipsum partim quidem globosum videtur, sed partim sinuatum, ubi quippe dicta lamella de interiore acetabuli superficie descendit. Collum praecipue inaequabile est, ab anteriore praesertim parte in multas inaequales excrevit eminentias.

CCLIII. Coxa sinistra cum femoris osse per ancylosin concreta. Tali modo haec duo ossa confluerunt, ut unum solidum continuumque os efficiant; femur autem respectu ossis innominati sic ponitur, ut, si in situ naturali hoc retineatur, sursum multum adscendat femur. Ad parvam a trochantere minore distantiam exstosis prodit ex interiore parte femoris, sistens speciem lamellae, in varias eminentias desinentis. In osse ischio prope foramen ovale, ubi acetabuli sinus est, quem intrarunt vasa, foramen adest, quod, oblique retrorsum decurrens, a parte interiore ossis femicanalem refert. Hanc ancylosin Tab. LXXV. Fig. 1. & 2. ab exteriori & interiore delineavi, Tab. vero LXXVI. Fig. 3. ferrae ope dissectione facta, interiora proposui, ut plenariam hanc esse partium concretionem constet, pateat.

teatque , intrinsecus etiam nullum praesentis olim separationis vestigium superesse.

CCLIV. Coxa sinistra per ancylosin cum femoris osse nexa. Caput ossis femoris , ex acetabulo retrorsum sursumque propulsum ; concrevit cum ea parte ossis innominati , cui erat appressum , formatque tumorem osseum insignis magnitudinis. Recta antrorsum procedit femoris os.

CCLV. Similem ferme , ac in CCLIV. , directionem habet aliud os femoris , cum sua coxa pariter concretum. Simul versus exteriora conversum est , nec mirum , caput enim , relicto acetabulo , retrorsum propulsum , & non ita sursum , ac in praecedenti , primo novam cavitatem in osse ilei videtur formasse , dein cum eadem concrevisse. Et ab anteriore & ab inferiore antiqui acetabuli reliquiae quaedam conspiciuntur. Tab. LXXVI. Fig. 1. hoc os ab exteriori delineatum est ; Fig. autem 2. interiora ob oculos ponit.

CCLVI. Coxa sinistra cum osse femoris ita concreta , ut , si in eo situ , quem pelvis in erecto homine habet , contineatur os innominatum , os femoris horizonti parallelum sit , sed simul sic conversum , ut condyli (qui a naturali forma etiam recedunt , & , caput tibiae pariter laborasse , docent) versus exteriora dirigantur. Firmiter cum totius acetabuli margine omni concrevit caput ; ab anteriore , qua hoc respicit foramen ovale , tantummodo relicta apertura est , quam absque dubio vasa intrarunt , haec autem non profunde penetrat. Serrae ope divisus articulus medius ostendit , & acetabulum & caput femoris in unam massam penitus confluisse. Conf. Tab. LXXV. Fig. 3. & 4. Tab. LXXVI. Fig. 4.

Ex omnibus adeo diversis acetabulorum , capitumque ossium femoris , degenerationibus , haecenus descriptis , constat , vel novum acetabulum in loco , magis minusve a naturali distante , profundius aut minus profundum , produci , vel supra naturale aliud procrefcere , vel naturale ipsum sensim sensimque in sua forma & capacitate mutari , amplitudinem notabilem acquirere , caput ossis femoris comprehendere , sic ut vel difficulter , vel plane non , liberari ex acetabulo possit , vel demum plenarie cum eo concrefcere. Qualia mala locum habere nequeunt , quin gressus difficilis , dolorificus , claudicans produci debeat.

CCLVII. Os innominatum dextrum cum suo femore , carie insigniter adfectum. Donum est Clar. Pallettae , qui claudicationis causam , a paucis animadversam , ut inquit , ossium nempe erosionem , quae & ipsum femur , & ejus collum & os innominatum affecerat , & artum contractum reddiderat , hoc specimine probavit , sequentemque dedit casus historiam.

Villicus , fere quinquagenarius , parvae staturae , tertio quo Nosocomium ingressus erat die , ex peripneumonia decessit. Quum cadaver sectioni subjiceretur 2. Julii 1784. femur dextrum crassius esse , atque crus praeter naturam brevius , observavi. Igitur hocce membrum accuratius perlustrans animadverti , crus adfectum ad minimum sex transversis digitis alterum brevitate excedere ; pedem ejus lateris ad interiora inclinatum , & femoris dimidium , quod superest , volumine adauctum. Ubi crure elevato femur dimovebatur , in hanc vel illam partem crepitus non abfimilis illi , quem edunt

edunt ossa fracta, subaudiebatur. Partium mollium inaequalis erat tumefactio, aequali tamen cutis servato colore.

Detractis integumentis, dum musculos separare ab invicem conatus essem, eos velut accretos inter se, atque induratos offendi. Erant autem accreti gelatina quadam flavescente, sicca, in cellularis telae areas effusa, atque inter ipsas carneas fibras penetrante. Iidem muscoli, quo propius ad articulationem accedebant, eo magis humore rubello, fere sanguinolento, infarcti cernebantur, non secus ac in gravibus sugillationibus evenit, ubi sanguine extra vasa effuso toti perfunduntur. Quum ad juncturam ventum esset, ossa multimodis corrupta apparuerunt. Femur quasi effractum, & collum excisum, capite etiamnum intra cavitatem haerente, & reliquum ossis viroso colore erat infectum. Corruptio inde ad os ilium serpebat, atque ad ejus concavam internam faciem, ubi ossea lamina in sphaericum tumorem elevata intra pelvim prominebat; sed tumor iste, lamina nempe fragili cedentique obiectus, nil soliditatis habebat.

Ossibus macerationi datis brevi carnes abscesserant, retinentes colorem ex rubro pallidum, & granula quaedam in superficie pallidiuscula praeseferentes, qualia conspici solent in ultimis vasorum finibus, dum felici injectione fuerunt repleta. Plura notatu digna obtulerunt ossa exsiccata. Caput a reliquo femore separatum, collum penitus absumptum, & fere major trochanter, atque inter hunc & caput non nisi tenuissima lamina intercedebat, reticulari substantia ex toto deleta. Posterius ad trochanteris radicem ossea succrescebat alba substantia multifariam pertusa, quae erosam apophysim suffulcire quodammodo videbatur. Quae superest cellularis substantia rete habet tenuissimum, & quae caput ossis replet, ab oleo animali, quo turget, flava est. Cartilago ejusdem capitis ad cervicis ambitum destructa, & pariter in peramplo spatio, cujus centro ligamentum internum adfigitur. Reliquum ossis nempe diaphysis multo oleo, ut alias in exsiccatis ossibus observavimus, scatobat. Caput acetabulo, cui infederat, labem communicavit ab ea parte, qua dictum teres ligamentum exsurgit, indeque cavitatis inferiorem partem vastavit cum ossis ischii ramo posteriori, atque portione ejus arcus, qui ischiadicam incisuram constituit. Praeter haec erosiones binae in exteriori ossis ilium facie inter ipsius marginem & acetabulum visuntur, quarum altera minor, altera latior est, atque ad internam faciem proserpendo totum os contaminaverunt, de quo informe solum fragileque reticulum superest. Totum os innominatum albissimum, atque levissimum est, ut levius esse vix possit, si ex spongiosa massa constaret. Tanti mali origo non aliunde videtur esse repetenda, quam a graviore lapsu, aut ictu eidem parti inflictio, cui aut nulla, aut non satis idonea, medela fuerit adhibita, & propterea taedet, quod in aliis quoque desideraveram, me nullam ejus viri habere notitiam potuisse, ut perspicuum esset, quantum violentiae, & quantum inscutae corruptioni, sit tribuendum.

Sequuntur Ossa artuum, & ex his primo ea, quae inferiorem componunt.

CCLVIII. Os femoris finistrum insignis longitudinis. Ab apice trochanteris minoris in condylum internum longitudo est viginti pollicum, a trochantere majore in condylum externum circiter viginti trium; a capite ad condylos ferme viginti quatuor. Circumferentia capitis novem pollicum cum dimidio. Latitudo ad radicem colli propemodum trium pollicum; latitudo condylorum pollicum quatuor. Colli longitudo a linea, quae a trochantere majore in minorem tendit, ad illam partem capitis, quae cartilaginea crusta obducta esse solet, duorum pollicum & sex octavarum partium est.

CCLIX. Femur finistrum, cujus caput maximopere mutatum. Hoc enim adeo amplum, ut altitudo ipsius sit trium pollicum, distantia ab uno latere ad oppositum circiter quinque, si nempe filum, ab uno latere in oppositum juxta, globosum caput retinetur, & dein mensuratur. Est praeterea hoc caput inaequale, habet marginem acutiusculum, ultra collum insigniter prominentem, sic ut ab anteriore inter collum & dictum marginem magna cavitas detur, & ab exteriori cum trochantere majore confluerit. Deletus sinus ligamenti teretis. Media pars superficiëi, quae suo in cavo movebatur, glaberrima, splendente crusta, valde tamen porosa, obducta est.

CCLX. Sinistrum femur, in capite multum mutatum. Superficies ejus, articulationi olim inserviens, latitudinem & amplitudinem acquisivit insignem. Leve vestigium sinus pro ligamento rotundo conspicitur. Ultra collum caput multum versus exteriora sese extendit. Similis crusta splendens partem dictae superficiëi integit.

CCLXI. Femur finistrum. Caput difforme, latum, a superiore depressum, descendendo volumine auctum, ultra collum sese extendit. Sinus ligamenti rotundi perit. Collo adhaerent variae eminentiae acutae. Pars maxima hujus ossis praeterea spina ventosa laborat.

CCLXII. Os femoris finistrum. Caput insigniter ampliatur, totum praeternaturalis & insolitae formae, longitudinem quatuor pollicum habet, latitudinem trium cum dimidio. Margo ipsius admodum reflexus ultra collum multum prominet, praecipue ab inferiore & anteriore, ubi etiam in hoc margine profundus sinus cernitur. A parte laterali interna & inferiore in apicem terminatur.

CCLXIII. Os femoris dextrum. Caput adeo magnum est, tantamque, olim cum acetabulo commissam, superficiem habet, ut ipsius diameter longior quatuor pollicum cum dimidio sit, brevior trium. Reflexus margo ab anteriore ferme ultra totum collum sese extendit. A parte posteriore collo adhaeret eminentia oblonga; ossea, fulco a trochantere majore & a reflexo margine capitis distincta. Superficies autem capitis crusta glaberrima fuit obducta, quae adhuc pro parte cernitur, sed admodum porosa foraminulenta est.

CCLXIV. Os femoris finistrum. Caput alia rursus ratione mutatum est. Non adeo latum longumve, ac praecedens, versus interiora in apicem definit; marginemque

que reflexum habet, praecipue versus partem anteriorem juxta collum decurrentem, & a parte posteriore sese ad locum medium inter duos trochanteres extendentem.

CCLXV. Femur dextrum. Caput magnum, partim glabrum, partim exesum, & ultra collum extantibus marginibus donatum. Collum solito crassius. Sinus pro ligamento rotundo supereff.

CCLXVI. CCLXVII. Partes duae superiores ossium femoris dextri lateris, quorum capita a forma solita recedunt.

CCLXVIII. CCLXIX. CCLXX. Partes superiores trium ossium femoris sinistri lateris, quorum capita pariter magis minusve a solita figura aberrant.

Si ad descripta hactenus ossa femoris adtendimus, ac comparisonem instituimus inter haec & illa, quae superioribus articulis una cum suis coxarum ossibus fuere descripta, concludere debemus, & in his casibus acetabula insolitam habuisse formam. Haec certe ab omnibus descriptis & depictis maxime diversa esse debuit in eo homine, cujus non nisi femoris ossis finistri partem superiorem conspexi, & figuram capitis adeo singularem inveni, ut Tab. LXVI. Fig. 6. & 7. etiam delineationem dederim. An autem ab ipsa nativitate subinde caput ossis femoris a solita sua forma recedit, & praeternaturalem, quo ad reliquum os, situm habet? Hoc subinde locum habere, patere videtur ex praeparato, quod sequenti articulo describitur.

CCLXXI. Coxa dextra cum femore juvenis viginti annorum, a nativitate claudi. Femur habet collum nullum, & a latere ossis caput sic prodit, ut trochanter major ad dimidium pollicem supra caput promineat; trochanter minor vero caput attingat. Acetabulum paulo majus solito & planius. Caput femoris delineatur Tab. LXXVII. Fig. 1. & 2. absque innominato, cujus, quo ad acetabulum, mutationes tantae non sunt, quin ex sola descriptione intelligantur. Praeparatum autem acceptum refero Clar. Pallettae, qui de eo sequentia notavit.

Clar. Pallettae, qui de eo sequentia notavit.

Adolescens boni habitus vigesimo aetatis anno moritur ex capitis vulnere 8. Maji 1783. Quum mensurae anatomicae alium in finem imponeretur, crus dextri lateris contractum observatur. Calcaneus tribus transversis digitis supra sinistrum erat, genu duobus. Trochanter eminentior & tuberosior; natis etiam rotundior & globosior; sulcus autem ejus vix mutatus erat excepto apice, qui paulo incurvus versus trochanterem tendebat. Caeterum nec triceps coxae musculus distentus, nec pes in latus conversus observabatur; nec item alii muscoli coxam ambientes quidquam a naturali diversum habebant, praeter mutatam directionem, & praeter hydatides quasdam molles, glutinoso humore scatentes, quae muscoli obturatoris interni membranae adhaerebant.

adhaerebant.

Capſa deinde articulari incifa profluxit parum ſynoviae mucilaginoſae, non vitiatæ. Acetabulum ſanum erat, profundum, cartilagine ſua obductum, figura duntaxat mutatum. Caput femoris in vertice valde depreſſum, atque inferius productum velut in obtuſum roſtrum deſinebat. Tota ejus ſuperficies cartilagine, colore, & craſſitie naturali, tegebatur, excepto exiguo tractu circa ligamenti teretis foveam, ubi ſic attenuata cernebatur, ut diaphana redderetur. Ligamentum teres infra ca-

pitis

pitis centrum trochanteri minori propius inferebatur. Robustum tamen illud erat, crassum, & lata triangulari basi ex acetabuli fulco prodibat. Femoris collum erat perbreve, si eo nomine distinguenda est ossea portio a capitis rostro in transversum ducta, atque in trochanteris basim inserta. Haec porro una cum capite compressa a lateribus, & circum eminentiis parvis obsita erat, circulari articuli ligamento inclusis.

Dimensiones ex ossibus recentibus desumptae sunt sequentes.

Diameter verticalis acetabuli poll. Paris. 1. lin. 10. Dimensio per concavitatem ejus ducta poll. 2. lin. 7. Diameter acetabuli transversa poll. 2. Dimensio secundum ejus concavitatem transversim ducta poll. 2. lin. 11. Diameter, quam occupat origo expansa vinculi teretis poll. 1. lin. 3. Latitudo scissurac, quae est inferius ad acetabuli finem poll. 1. lin. 6. Craffiti marginum acetabuli ab ejus orificio ad ramum pubis transversum lin. 5. Ad illi ossis faciem internam lin. 3. Ad incisuram ischia-dicam poll. 1. lin. 3. Capitis femoris longitudo secundum ejus convexam superficiem sumpta poll. 3. lin. 5. Latitudo ejusdem poll. 2. lin. 9. Extensio capitis ab insertione ligamenti teretis ad trochanteris basim poll. 1. lin. 11. Ab ejusdem ligamenti fovea ad limbum capitis inferiorem poll. 1. lin. 4. Dimensio transversa ab eodem ligamento ad labrum anterius capitis, quod pubem spectat, poll. 1. lin. 6. A vinculo praedicto ad labrum posterius capitis lin. 6.

Hinc manifestum est, vinculum internum non insertum fuisse in ipsius capitis centro, quemadmodum id neque in sanis femoribus accidit, sed paulo inferius, quam solet; & praeterea capitis maximam convexitatem & superficiem anterius fuisse positam; alteram autem capitis superficiem retrorsum a ligamento diremptam minus extensam, minusque convexam fuisse. Superficies item, quae a ligamento ad majorem trochanterem pertingit, latior est, quam altera, quae minorem spectat trochanterem. Quum cervice fere destitueretur caput, margine superiori basim ferme trochanteris attingebat, a quo solum lineis quinque distabat. Ipse vero trochanter undecim lineas altitudine caput femoris excedebat, quae undecim lineae excedentes si cum iis supputentur, quae in cervice deficiebant, proclive erit colligere, crus affecti lateris duobus ferme transversis digitis brevius esse debuisse. Sed infra longius distabat caput a femore, videbaturque fulcro quodam sustineri, quod a femore in fornicis speciem protendebatur. Posterius autem ejusdem capitis margo parvo intervallo a minore trochantere dividebatur.

CCLXXII. Femur dextrum, cujus caput, difforme, duos & dimidium pollices longum, insigniter descendit, sic ut trochanter major altior sit capite; capitis vero apex attingat ferme trochanterem minorem. Acetabulum admodum profundum esse debuit, quo olim continebatur. Ab anteriore de capite descendit lamella ossea, similisque ad trochanterem se extendit, ut de collo nil quicquam distingui queat.

CCLXXIII. Femur dextrum, capite difformi. Hoc enim altitudine trochanterem majorem non superat; videtur pro parte tantum acetabulo fuisse reconditum; margo hinc, circumcirca admodum inaequalis, ultra superficiem capitis prominet. Quae acetabulo fuit contenta pars glaberrima crusta hic illic tecta est, quae tamen in multis locis foraminulenta existit.

CCLXXIV.

CCLXXIV. Os femoris dextrum. Caput, fracto collo, in acetabulo relictum, libere adhuc moveri potuit. Fractura obliqua a trochantere minore ad majorem sese extendit. Totum os sursum retractum erat, & sub musculis reconditum. Fracturae superficies obliqua & inaequalis.

CCLXXV. Os femoris sinistrum. Fracto oblique collo totum caput ab osse separatum est. Fracturae inaequalis superficies obducitur ligamentosa substantia. Ad est alia fractura in parte inferiore, obliqua, quae a parte anteriore & interiore sursum retrorsum extrorsumque tendit. Partes callo unitae sunt, sic tamen, ut, & a parte anteriore ad distantiam transversi pollicis a superficie cartilaginea, quae inter condylos datur, ad quam patella movetur, frustum superius, & a parte posteriore frustum inferius multum promineant.

CCLXXVI. Femur dextrum. Fracto collo totum caput secessit. Fracturae superficies admodum ampla, inaequalis, acutis eminentiis, intermediisque sinibus, notata. Medium corpus ossis in tres fractum partes est, quae iterum coaluerunt, & effuso callo concreverunt, sic tamen, ut, partem quamdam a reliquis duabus undique fuisse separatam, perspicere detur; crassissimum, inaequale, medio loco os redditum sit; & quatuor prominentiae acutae cernantur, quarum anterior multum ultra superficiem partis inferioris prominet. Totum os hinc brevius est. Quomodo partes, fractura separatae, concreverunt, facta totius ossis, ferrae ope, divisio docet. Ast, licet distingui partes tres a se invicem possint, tamen sepimenta hic non adeo perfecta sunt, quam in aliis, minus compositis, fracturis; & interior cellularis substantia illius portionis, quae tota quanta separata fuisse videtur, communicat cum simili substantia partis inferioris, licet intrinsecus species dimidii septi etiam appareat. Tab. LXXXI. Fig. 1. & 2. hoc os ab anteriore & posteriore delineatur; in Figurâ vero 3. cernere licet, qua ratione intrinsecus sese habeat.

CCLXXVII. Fractura colli femoris sinistri. In trochanterem majorem ceciderat homo robustissimus; diu sese lecto, ut sanaretur fractura, continuit, semper autem claudus mansit. Fracturam non fuisse sanatam, constitit, cum postea alio morbo esset defunctus. Pars colli, quae capiti, quod in acetabulo mansit, adhaeret, in mucronem excrevit, reliqua vero, femoris ossi adhaerens, maxime excavata est, & intra capacitatem sic enatam dicta, mucronata, capiti adhaerens, pars intravit, intra eam fuit mota, sic ut fractura colli femoris locum habuisse videatur, absque ut partes a se invicem recesserint. Transmisit rarissimum hoc praeparatum Clar. Rougemont, qui Bonnae Anatomen atque Chirurgiam docet; icones autem dedi notabilis hujus casus Tab. LXXVIII. Fig. 4. 5. 6. 7.

CCLXXVIII. Os innominatum, & femur sinistri lateris, utrumque, post fracturam colli femoris, insolito plane modo, degeneratum. Tab. LXXIX. Fig. 1. 2. 3. & 4. Innominatum os cum sacro ancyloso concretum est. Caput ossis femoris acetabulo inhaeret, atque accrevit firmiter, & cum eo tumorem singularis admodum formae componit. Tumor ille, quatuor circiter pollices longus, tres altus, in genere admodum inaequalis est; a superiore parte multum prominet, in medio vero

infigliter excavatus est. Pone hunc tumorem, ad marginem foraminis ovalis, inter pubis & ischii ossa inveniendi, incipit sinus, versus interiora tendens, & ad longitudinem duorum circiter pollicum sese retrorsum extendens; ubi olim vasa acetabulum intrarunt. Ad dictum tumorem, ex capite ossis femoris & acetabulo enatum, sese accommodat pars superior femoris, a trochantere majore ad tres pollices cum dimidio insolito modo ampliata, & sinuata, & tum dicta longitudine, tum latitudine trium pollicum, sic sese accommodans degenerato capiti, ut ubi in hoc sinus inveniatur, in illa eminentia, ubi in hoc eminentia, in illa sinus detur, & ossa aliquo modo moveri ad se invicem potuerint. A parte superiore & exteriori ossis femoris per violentiam externam etiam squama secessit ossea, tres circiter pollices longa, & cum osse iterum concreta, sic tamen, ut & a superiore, & ab inferiore parum ab osse distet. Loco parum inferiore similis squama secessit, sed haec dein plenarie cum osse concrevit.

In enarratis fracturarum colli femoris exemplis, caput in acetabulo mansit, cum reliquo osse femoris non concrevit, sed ei subinde vario modo sese accommodavit; in sequentibus fractura sanata est, at non semper eodem modo.

CCLXXIX. Femur dextrum, fractum, ubi collum ex corpore enascitur. Effuso callo fractae partes concreverunt invicem, sed collum naturalem situm amisit, & quod a corpore introrsum procedere debebat, caput perfecte retrorsum tendit, ac praeterea dimissiore quam trochanter major loco conspicitur. Tanta autem calli copia effusa est, ut in sede fracturae, ab uno alteroque latere, inaequalitates majores, minores, variae formae dentur, & inter illas sinus & foramina multa; quae ex Tab. LXXVII. Fig. 3. & 4. melius, quam ex descriptione, cognosci possunt.

CCLXXX. Simile os femoris dextri lateris. Per fracturam admodum obliquam caput & collum a reliquo osse sunt separata. Caput multo dimissius trochantere majore; effusa callosa substantia multa, a parte superiore colli ad distantiam quatuor pollicum descendens, & mox infra collum tantopere sese extendens, ut os ibi loci tres pollices crassum sit.

CCLXXXI. Femur sinistrum. Collum fractum fuit. Caput retrorsum tendit. Callus, inaequaliter & magna copia effusus, tumores osseos produxit insignes.

CCLXXXII. Femur dextrum. Collum oblique fractum fuit. Caput retrorsum promotum. A trochantere majore ad minorem, & etiam a parte anteriore callus effusus, inaequalitates magnas, diversae formae, aculeis acutis gaudentes, produxit. Tab. LXXVII. Fig. 5. & 6.

CCLXXXIII. Femur sinistrum. Fractura colli adfuit, sed simul pars de proximo corpore ossis secessit. Caput hinc depresso rem obtinuit locum, & simul retrorsum dimotum est. Effusa inaequali modo callosa materies sursum antrorsumque tendit, & descendendo etiam os hoc in parte sua superiore admodum crassum, inaequale, tuberculofum, reddit. Sectione juxta longitudinem ferrae ope facta, constat, caput, collum, cum trochantere minore & parte majoris, a reliquo osse secessisse, & dum reliqua ossis pars sursum & antrorsum promota est, cum parte inferiore

con-

concrevisse, sed simul retrorsum fuisse dimota. Tab. LXXVIII. Fig. 1. 2. & 3.

CCLXXXIV. Femur finistrum, cujus pars superior in tria fragmenta fuit diffracta, quae versus interiorem superficiem descendunt, & singulari vix verbis describenda ratione concreverunt invicem. In fragmenti superioris parte anteriore & inferiore magnum, amplum, foramen est, quod tendit in canalem ossis, medulla in recenti oppletum.

CCLXXXV. Femur finistrum. Fractura adest partis superioris, quae, a parte exteriore praecipue conspicienda, ad distantiam quatuor pollicum a summitate capitis incipit. Superior fracturae portio juxta inferiorem descendit, & ibi loci inaequabile tumidum os reddit.

CCLXXXVI. Femur finistrum. Pars superior & externa, ad distantiam septem circiter pollicum a trochantere majore, secessit a reliquo osse per fracturam obliquam, sed effuso callo, qui latius & planius ibi os reddidit, iterum concrevit.

CCLXXXVII. Femur dextrum. Fractura obliqua non longe a trochantere minore adest. Pars superior versus latus femoris externum secessit, inferior sursum introrsumque promota est, adeo ut a parte interiore & posteriore sinus, ab anteriore & exteriore prominentia, detur.

CCLXXXVIII. Femur finistrum. Pars superior, a collo deorsum, diffracta in multas partes est, quae concreverunt omnes invicem, & latitudinem crassitiemque hac in parte reliquerunt maximam, ut & inaequalitatem summam. Postquam serrae ope, ipso in fracturae loco, pars altera ab altera erat divisa, videbantur distincta fragmenta adfuisse ad minimum quatuor. Collum totum fuisse separatum a corpore ossis, videtur constare ex margine firmo, cellularem hujus ossis partem ab omni alia distinguente. Similia sepimenta distinctionem inter reliquas partes faciunt. Tab. LXXX. Fig. 1. 2. & 3.

CCLXXXIX. Femoris dextri pars superior. Oblique hoc os in parte superiore fractum fuit; superior pars ultra inferiorem multum descendit, sic ut os ab anteriore ex duobus cylindris, medio sinu distinctis, componi videatur; a posteriore autem inaequalitates maximae cernantur.

CCXC. Femur finistrum. In medio corpore obliqua fractura adest, sic fanata, ut partes juxta se invicem sint promotae, & os praeternaturalem acquisiverit crassitiem.

CCXCI. Femur finistrum. In medio corpore obliqua fractura adest. Serrae ope juxta longitudinem os divisum est, sic ut duo ossis canales & septum intermedium cernantur, ac simul pateat, quantopere partes diffractae a sede naturali dimotae sint.

CCXCII. Femur dextrum. Fractura in parte superiore adest, adeo male reposita, aut plane sibi relicta, ut pars superior angulum obtusum cum inferiore faciat, & in loco fracturae crassities ossis multum sit adaucta; callus autem tali pacto effusus est, ut a parte interiore inaequalitates variae conspiciantur, & prominentes partes diversae adsint. Foramina nonnulla etiam dantur inter partem superiorem & inferiorem, quorum maximum per productam novam substantiam osseam pene-

penetrat. Quantopere autem pars superior ab inferiore distet, & quomodo natura diffractas partes intus rursus sanaverit, sectione facta constat.

CCXCIII. Femur dextrum, medio in corpore in tres partes diffractum, quae pessime repositae totum os, ut multo brevius, sic admodum difforme reddiderunt. Distincte tres illae partes dignoscuntur, si oculum ad interiora dirigimus; omnes enim mediis sepimentis ab invicem separantur. Tab. LXXXII. Fig. 1. 2. & 3.

CCXCIV. Femoris sinistri pars superior. Obliqua fractura adfuit, non ita male sanata.

CCXCV. Femur sinistrum. Fractura obliqua duplex adfuisse videtur medio in corpore; vel saltem pars quaedam penitus olim fuisse separata, & a superiore & ab inferiore portione. Fragmenta, juxta se invicem promota, effuso callo concreverunt. Superius quidem sic in suo situ mutatum est, ut caput ossis multo magis retrorsum tendat, quam in sano statu solet. Os latitudinem duorum pollicum & dimidii acquisivit, & haec sese ab anteriore retrorsum extendit; crassities autem multum est imminuta. A posteriore effusus callus multas eminentias acutas produxit. Interiora & hujus ossis, facta sectione, examinari potuerunt; & sic constitit, fragmenta tria adfuisse, eaque sic esse concreta, ut fragmentum tertium, a reliquis solutum, parti anteriori & laterali externae duorum reliquorum, versus posteriora dimotorum, supercreverit. Tab. LXXXIII. Fig. 1. 2. & 3.

CCXCVI. Pars superior femoris dextri. Ad distantiam transversae pollicis infra trochanterem minorem obliqua fractura adfuit, sic sanata, ut pars superior, antrosum promota, cum inferiore, quae retrorsum tendit, concreta sit, adeo ut ab anteriore insigniter promineat os, a posteriore sinus detur insignis.

CCXCVII. Femur dextrum, medio in corpore obliqua fractura olim divisum. Per callum, magna copia effusum, fragmenta concreverunt, sic tamen, ut pars superior multum infra inferiorem promineat, & tumor ab anteriore femoris enatus sit, qui circumferentiam habet octo pollicum. Tab. LXXXIV. Fig. 4. & 5.

CCXCVIII. Femur sinistrum, in media diaphysi oblique fractum. Fragmentum inferius, juxta superius a latere exteriori attractum, cum eo sic concrevit, ut curvatura magna remanserit. Fragmentum superius, in apicem acutum desinens, hoc suo apice, ad dimidium & ultra pollicem, distat a fragmento inferiore. Canalis ossis medius hic loci apertura ovata hiat, cujus margines aequabiles videntur ostendere, ulcus adfuisse. Canalis ipse, ab interiore admodum inaequalis, in trochanterem majorem sese extendit. Tab. LXXXV. Fig. 1. & 2.

CCXCIX. Femur sinistrum, medio loco in tres partes divisum, quae omnes concreverunt tali modo invicem, ut tumor & ab anteriore & a posteriore ossis sit enatus, totumque os curvaturam insolitam subierit.

CCC. Femur dextrum, simili modo post fracturam obliquam sanatum. Tumor, ex concretis ossibus & effuso callo in medio corpore enatus, tantae amplitudinis est, ut circumferentia novem pollices superet. Tumor ipse non est aequalis, sed, praesertim a posteriore, admodum irregularis, ibique profundus adest sinus,

sinus, juxta quem procul dubio vasa descenderunt. Intrinsecus pulchro admodum modo concretio sese habet. Pars superior, quae juxta inferiorem descendit, effuso callo, ossificato, terminatur margine rotundulo; sic & inferior pars; distantia autem media est duorum transversorum digitorum. Nova subnata substantia reticularis est, & non multum differt ab ea, quae ossium cava replere solet; majora tamen dantur intermedia loca vacua, in quibus nunquam cellulosa adfuisse videtur. Tab. LXXXIV.

Fig. 1. 2. & 3.

CCCI. Femur dextrum, in parte inferiore oblique fractum. Fractura se extendit a dextro latere versus sinistrum, sic ut principium ipsius sit ad distantiam quatuor pollicum supra condylum dextrum, finis ad distantiam unius pollicis supra condylum sinistrum. Quatuor & ultra pollices longa, male autem sanata est. Fragmentum inferius juxta partem exteriorem fragmenti superioris sic attractum, ut condyli versus exteriora dirigantur, & singulari modo flexus esse debuerit articulus genu, quod ex figura addita magis, quam ex descriptione, cognoscitur. In ea parte, ubi fragmenta concreverunt invicem, unum alterumque foramen est, quod ad interiora usque penetrat. Serrae ope pars diffracta divisa est, & interiores mutationes egregie ob oculos ponit. Tab. LXXXV. Fig. 5. 6. & 7.

CCCII. Femur sinistrum, oblique fractum & consolidatum. Fragmentum inferius juxta partem interiorem fragmenti superioris adeo multum protractum, ut condyli versus interiora dirigantur. Est etiam a parte posteriore, ubi concreverunt fragmenta, unum alterumque foramen, quod ad interiora tendit, sed non penetrat per totam substantiam.

CCCIII. Femur sinistrum. Per fracturam pars inferior non longe a condylis sic recessit a superiore, ut pro parte pone superiorem recondatur, unde a parte posteriore tumor insignis est; ab anteriore mox supra condylos primo sinus, dein etiam tuber, conspiciatur. Post factam, serrae ope, divisionem, constitit, septum medium inter partem superiorem & inferiorem adesse, obliquum; tumorem, a parte posteriore conspiciendum, intrinsecus cavum esse, inter hunc vero & cellularem ossis substantiam, dictum septum, quod olim fuit cortex exterior ossis, sese extendere, ei denique substantiam antea callosam, nunc osseam, adhaerere. Tab. LXXXV. Fig. 8. 9. & 10.

CCCIV. Femur sinistrum. In parte inferiore fractura obliqua adfuit, quae a condylo interno adscendit ad altitudinem circiter trium pollicum. Fragmenta concreverunt tali modo, ut pars superior ultra inferiorem multum promineat, & inter fragmenta atque effusum callum multa majora minoraque foramina relicta sint.

CCCV. Femur sinistrum, cujus pars inferior, parum supra condylos, ad altitudinem quatuor pollicum in multas partes diffracta fuit, quae, callo effuso, concreverunt invicem, sic ut os & crassius & latius sit, atque inaequalitates, eminentiae diversae formae, foramina, tum ab exteriore, tum ab interiore, sint producta.

CCCVI. Pars media femoris, per obliquam fracturam olim divisa. Foramen magnum, inter partes, olim separatas, relictum est.

CCCVII.

G g g

CCCVII. Femur finiftrum , oblique in parte inferiore fractum. Concreverunt fragmenta , fed tali pacto , ut fuperior pars ultra inferiorem , fufum tractam , multum defcenderit , & fupra fuperficiem inferioris partis squamae inftar acutae promineat , inter quam & dictam partem diftantia dimidii pollicis eft. Tab. LXXXV. Fig. 3. & 4.

CCCVIII. Femur finiftrum , medio in corpore fractum. Fractura admodum obliqua. Pars inferior , ad infignem altitudinem a parte interiore & quodammodo posteriore fuperioris , attracta eft , adeo ut altera pars , ipfi accumbens , & cum inferiore concreta , craffitiam notabilem & tuber infigne formet.

CCCIX. Os femoris finiftrum , poft fracturam circa partem inferiorem ad diftantiam transversae manus ab articulo genu mire deformatum. Pars longitudinis ejus circiter tertia inferior , fracta olim , & male reposita , ita ad posteriorem fere horizontaliter fertur , ut cum fuperiore offis femoris parte angulum propemodum rectum faciat ; anterieus vero cum ea tuber magnum , convexum. Tota haec pars inferior praeter naturam craffa eft , extrinsecus inaequalis , intrinsecus tota cuniculofa , & praeter minora quaedam foramina , in latere externo , ad anguli locum , foramen habet admodum magnum & profundum , in quo femicanalis offeus , craffus , mobilis haeret. Denique ex anteriore hujus partis regione , inter duos condylos , excrevit collum quafi offeum , forte , craffum , foraminulentum , quod in patellam definit. Condylus naturalem formam quoque amiferunt. Praeparatum hoc pertinet ad Supellectilem Rauianam , inter offa male affecta , &c. No. 6. Conf. Mufei hujus pag. 7. Depictum a quoque latere cernere illud licet. Tab. LXXXVI. Fig. 1. & 2.

Interiora hujus offis , divifione ope ferrae facta , attentionem etiam merentur. Ibid. Fig. 3. Patet enim hoc pacto , quomodo partes fanatae fuerint , & patella cum corpore offis concreverit. Substantia offis maxime compacta eft , & intra ipfam cavum quoddam irregulare enatum , in quo pars , de interiore parte canalis offei feparata , libere haefit , cujus apex per fubortum foramen extrinsecus etiam fefe manifestavit. Ibid. Fig. 1. 2. f. f. Fig. 4. Ab illo cavo deorfum tendunt canales , qui fe inter condylum & patellam aperiunt.

CCCX. Femur finiftrum , ex cujus medio corpore exfurgit squama , fefquipollicem lata , quae de fuperficie exteriori hujus offis per violentiam externam videtur fecesiffe , poftca non nifi pro parte cum diaphyfi offis concreta. Tab. LXXXVII. Fig. 1. 2. & 3.

CCCXI. Femur finiftrum , in cujus medio corpore , ut in praecedenti cafu , fractura ita dicta squamofa adfuit. A latere ipsius exteriori fecellit lamella , quatuor pollices longa , quae a posteriore maximam partem cum offe concrevit , fed ab anteriore non nifi pro parte ; a fuperiore quippe cum offe cohaerens , ab inferiore ad longitudinem duorum pollicum cum dimidio ab eo diftat , fic ut diftantia intermedia fit trium linearum. Tab. LXXXVII. Fig. 4. & 5.

CCCXII. Fragmenta duo , feparata de parte inferiore femoris finiftri. Ex tertia contignatione domus in terram cecidit Operarius , & praeter contufiones , artuumque fupe-

superiorum fracturas simplices, fracturam ossis femoris sinistri passus est, ad parvam a condylis distantiam. Eo ipso momento haec duo fragmenta, de osse separata, una cum parte medullae, viam sibi per integumenta fecerunt. Repositione partium facta, & deligatione vulneris idonea adhibita, absque ullo superveniente sympto- mate sanatus est. Membrum in justa extensione semper adservatum est, attamen femur paulo brevius permanfit, sic ut parum claudicet. Tab. LXXXVII. Fig. 6. 7. 8. & 9.

CCCXIII. Os femoris sinistrum, ex cujus regione interiore, nonnihil sub trochantere minore, enata est Exostosis dura, compacta, ovalis, convexa, longitudinis trium pollicum, & unius quartae pollicis partis; latitudinis in medio circiter pollicis unius cum dimidio; crassitiæ pollicis circiter. Haec autem ferrae ope ab osse nitide resecta est, ut appareat origo & natura ejus. Pertinet ad Supellectilem Rauianam, & est N. 8. inter ossa male adfecta, &c. Conf. Musei hujus pag. 7. Tab. LXXXVIII. Fig. 1. 2. 3. & 4. vario adpectu tum integrum os, tum Exostosis ablata, depinguntur.

CCCXIV. Pars inferior femoris sinistri, ex cujus parte posteriore & laterali externa Exostosis prodit, duos pollices longa, sic tamen ut tota sua longitudine ossi adhaereat, & non nisi ad sex octavas pollicis partes ab eo distet. Tabulae LXXXVIII. Fig. 5. & 6. haec delineatur.

CCCXV. Pars inferior ossis femoris dextri, ex cujus interiore parte similis prodit Exostosis, sed praecedenti paulo minor.

CCCXVI. Os femoris sinistrum. Pars superior per Hyperostofin a statu sano multum deviat. Haec, quinque cum dimidio pollices longa, ad altitudinem pollicis supra caput sese extendit; ambitus seu circumferentia est novem pollicum & dimidii. Superficies satis aequabilis. Intus tota substantia cavernosa est, ut a parte posteriore, ubi Hyperostosis pro parte fracta est, cernitur. Tab. LXXX. Fig. 4. & 5.

CCCXVII. Os femoris dextrum. Pars media lateralis externa & posterior hujus ossis, multo crassior, compactior, in hyperostofin quasi extensa est, quae ex multis lamellis, squamarum adinstar, sibi appositis, constat.

CCCXVIII. Femur sinistrum, cujus pars inferior, admodum crassa & mire exesa, sinus seu excavationes satis profundas monstrat; sed simul adsunt vegetationes quasi, seu eminentiae, multae, longae, verbis vix describendae, squamosae etiam, sinus latentes bene multos integentes.

CCCXIX. Femur dextrum, cujus pars dimidia inferior spina ventosa laborat. Haec praeter naturam mirabiliter crassior facta, tota extrinsecus laminas osseas, fibras, spinas, tubera, magna, parva, inaequalia, aspera, posterius praesertim produxit. Posterius paulo supra condylos, in medio, est foramen ovale, magnum, digiti minoris apicem facile admittens, ad interiora tendens, & profunde excavatum. Est Supellectilis Rauianae N. 5. ex ossibus male adfectis. Musei hujus pag. 6. Tab. LXXXIX. Fig. 1. 2. & 3. exteriora & interiora hujus ossis ob oculos ponunt. Postquam ferrae ope partem lateralem alteram sustuli, sic ut facta divisio transierit per

per dictum foramen, constitit, substantiam osseam mutationem subiisse singularem, esse multo magis compactam, durissimam, ferme eburneam, praecipue in medio osse, inde extenuari. Capacitatem medii canalis, in superiore & media ossis parte angustam, sensim latiore reddi, sed medullosa substantia fuisse oppletam.

CCCXX. Femur dextrum, simili vitio laborans. Fibrae autem, spinae, tubera non adeo magna sunt. Foramen rotundum, aut paulo minus, a posteriore etiam cernitur, & ad hujus partem inferiorem & lateralem externam squama ossi adhaeret, dimidium pollicem longa, lataque, quae, ab osse undique libera, media interna parte cum eo videtur cohaerere.

CCCXXI. Duo ossa femoris sinistri lateris, pariter in tumorem crassum expansa, praesertim versus inferiora. Foramen, quale in duobus praecedentibus adest, nullum conspicitur. Superficies externa autem admodum inaequalis est, fibras, spinas, tubera, majora, minora exhibet.

CCCXXII. Portio ossis cariota, quae per ulcus, in femore enatum, de ossea substantia separata est, antequam sanatio obtineri potuit.

CCCXXIII. Duo ossa femoris per abscessum periostei vitata & fracta. Erosa superficies externa a medio corpore versus inferiora; ibique loci excrecentiae osseae bene multae & magnae exsurgunt. Inferior utriusque pars tota consumpta, sic ut demum penitus fuerit diffracta. Haec a Clar. Palletta etiam transmissa sunt.

CCCXXIV. — CCCXXXVII. Femoris ossa unius alteriusque lateris, quae hac illave in parte, vel & tota, spina ventosa affecta sunt, superficies inaequales, asperas, fibris spinisque obsessas, habent, & crassitiem notabilem acquisiverunt.

CCCXXXVIII. Femur sinistrum, maxime incurvum, quo ad condylos suos sic mutatum, ut condylus internus insigniter longitudine externum superet, & articulus genu male conformatus fuisse videatur.

CCCXXXIX. Femur dextrum. Caput non plane naturale est. Corpus ad distantiam quatuor pollicum a trochantere minore incipit mutari; latefcit adeo insigniter, ut non longe a condylis inter internam externamque partem distantia sit duorum pollicum cum dimidio. Condyli ipsi etiam a statu sano recedunt.

CCCXL. Femur dextrum. Condyli multum degenerant. Internus ad distantiam circiter duorum pollicum ultra externum sese extendit, sed aëris injuria sic mutati sunt, ut veram degenerationem exacte describere non liceat.

CCCXLI. Femur sinistrum junioris rachitici, transversim divisum, ut externam ossis lamellam tenuissimam esse constet.

CCCXLII. Femoris os adulti, maxime incurvum, ferrae ope juxta longitudinem divisum, qua sectione patet, interiora prout in sano statu se habere.

CCCXLIII. — CCCLXXVII. Femoris ossa unius alteriusque lateris, diversimode, magis minusve, ex praegressa rachitide incurva.

CCCLXXVIII. Femur sinistrum, flexo parum genu, cum tibia concretum. Condyli femoris cum finibus, qui in tibia sunt, confluerunt. Relictum foramen medium. Ancylosis hujus icones exhibitae sunt Tab. XC. Fig. 3. & 4.

CCCLXXIX.

CCCLXXIX. Femur finistrum, ad angulum rectum cum tibia concretum. Tibia versus exteriora e sede sua naturali dimota fuit, simulque retrorsum conversa, sic ut crista ipsius tota versus partem externam sit directa.

CCCLXXX. Femur dextrum, simili modo cum tibia per ancylosin connatum.

CCCLXXXI. Femur finistrum, ad angulum circiter rectum cum tibia concretum. Et condyli femoris & caput tibiae magnam mutationem subierunt; condylus internus ultra externum multum prominet; tibiaque sic posita est, ut superficies ipsius, quae condylum externum admittit, retrorsum decurrat, unde tibiae pars anterior versus externum dirigitur, & ea pars, quae fibulam respicit, perfecte a parte posteriore invenitur. Condylus externus figuram suam plane amisit, & tibia, pone eum retrorsum se suo capite extendens, margine, qui mox supra nexum fibulae est, rotundulo, intra sinuatam femoris partem recipitur. Ex parte media tibiae, quae inter duas superficies, condylos fano in statu admittentes, datur, ossea substantia adscendit, quae cum proximo femore pone condylum internum confluit. Tab. XC. Fig. 1. & 2.

CCCLXXXII. Sinistrum femur, ad angulum obtusum cum tibia concretum. Condylus duo totaque tibiae pars superior degenerarunt, &, ut in spina ventosa, insigniter tument. Obliquam sedem figuramque caput tibiae habet. Patella cum femore non longe a condylo externo concrevit. Tab. XCI. Fig. 1. & 2.

CCCLXXXIII. Dextrum femur cum tibia concretum. Condylus internus penitus cum tibiae superficie confluit; externus una cum parte illa tibiae, ad quam olim movebatur, sic mutatus est, ut in utraque hac parte dentur eminentiae & sinus, qui invicem sese recipiunt. Patella per eminentiam osseam cum femoris osse concrevit.

CCCLXXXIV. Femur dextrum ope duorum condylorum cum tibiae capite concretum, relicto intermedio eoque maximo foramine. Patella femori accreta est. Talus praeterea cum inferiore parte tibiae penitus confluit. Genu sic mutatum cernere licet Tab. XCI. Fig. 3. & 4.

CCCLXXXV. Sinistrum femur cum tibia & patella concretum. Tibia sic versus anteriora conversa est, ut fibula non a latere sed a parte posteriore sit, & sinus tibiae externus, recipiendo condylo ossis femoris destinatus, multum ultra hunc condylum retrorsum extendatur. Condylus interior a tibia maximam partem liber est. Patella cum condylo externo praesertim concrevit, parvo loco cum tibia. Donum est Clar. Pallettae.

CCCLXXXVI. Tibia sinistra. Fractura parum obliqua non longe a capite superiore adfuit. Fragmentum inferius ad latus interius superioris parum adscendit. Callus a parte posteriore non admodum aequalis.

CCCLXXXVII. Dextra tibia, in parte superiore fracta. Fractura obliqua. Ser-rae ope juxta longitudinem ad medium corpus os divisum est, sic ut constet, canalem partis superioris a canali portionis inferioris medio sepimento fuisse divisum.

CCCLXXXVIII. Pars superior tibiae dextrae. Obliqua fractura a parte exteriori introrsum descendit. Fragmenta juxta se invicem sic promota sunt, & callo unita, ut crassities ossis multum sit adaucta.

CCCLXXXIX. Pars superior tibiae dextrae. Fractura in medio corpore obliqua adest. Segmentum superius cum latere interiore inferioris sic concrevit, ut ibi insigniter promineat, in obtusum mucronem desinat, segmentum vero inferius versus latus externum parte sua inferiore promotum sit, & figuram, versus exteriora multum excavatam, acquisiverit.

CCCXC. Pars tibiae, cujus pars inferior oblique in tres fracta fuisse videtur partes, quae concreverunt.

CCCXCI. Tibia sinistra, medio in corpore oblique fracta. Fragmentum inferius a latere exteriori superioris multum adscendit. Callus regularis, aequalis, crassitiem ossis insigniter adauxit.

CCCXCII. Tibia dextra, in parte inferiore corporis oblique fracta. Fragmentum inferius juxta partem exteriorem superioris adscendit, adeo ut longitudo ossis multum imminuta sit. Utrumque fragmentum in apicem acutum, a reliquo osse satis distantem, desinit.

CCCXCIII. Tibia dextra, simili fractura, eodem in loco, laborans. Inferius fragmentum pariter juxta exteriorem partem superioris adscendit, & in apicem acutum, multum a superiore fragmento remotum, desinit. Superius fragmentum cum inferiore, effuso callo aequali, concrevit, nec apex ipsius prominet.

CCCXCIV. Tibia sinistra. Fractura non adeo obliqua in parte inferiore conspicitur.

CCCXCV. Tibia dextra. Similis adest fractura in parte inferiore, sed multo magis obliqua.

CCCXCVI. Tibia dextra. Fracturae obliquae fragmentum inferius multum adscendit juxta latus externum superioris, sicque cum eo concrevit. Foramen conspicitur, quod in canalem partis inferioris penetrat.

CCCXCVII. Dextra tibia, cujus pars inferior fracturam obliquam, quatuor pollices longam, subiit. Adest in parte anteriore inter duo fragmenta, callo unita, femicanalis, qui ducit ad partis inferioris interiora.

CCCXCVIII. Tibia dextra. In parte inferiore fractura obliqua est, duos pollices cum dimidio longa. Fragmentum inferius juxta partem interiorem superioris adscendit. Utrumque in apicem acutum, pungentem, ultra ossis substantiam prominentem, desinit.

CCCXCIX. Sinistra tibia. Similis, ac in praecedenti, adest fractura. Inferius fragmentum juxta latus externum superioris adscendit. Serrae ope juxta longitudinem totum os divisum est, ut interiora pateant.

CCCC. Pars media tibiae sinistrae. Fractura admodum obliqua adfuit. Altera pars cum parte exteriori alterius concrevit, sic tamen, ut hiatus notabilis supersit, media eminentia in duas partes distinctus. Superior duas habet aperturas, quae communicant cum cavo interno ossis. Inferior similem, sed praeterea foramen, quod per totam ossium substantiam penetrat.

CCCCI. Tibia sinistra fibulaque ejusdem lateris. Tibia in parte inferiore oblique fracta est. Fracturae pars inferior juxta exterius latus superioris adscendit, sicque

ficque ibi prominet, ut fibulam attingat. Fibula plane libera est, haec autem non longe a capite superiore fracturam subiit obliquam, callo inaequabili sanatam.

CCCCII. Tibia & fibula sinistrae mediis corporibus invicem concretae. Et in tibia & in fibula paulo infra mediam partem fractura obliqua adfuit. Callosa substantia effusa, ad distantiam trium pollicum inter duo ossa invenienda, eadem invicem connectit.

CCCCIII. Tibia & fibula dextri lateris non longe a partibus inferioribus concretae, post tibiae fracturam obliquam satis bene sanatam.

CCCCIV. Tibia cum fibula sinistri lateris, post fracturam in parte superiore ossis obliquam, simili modo concreta.

CCCCV. Dextri lateris tibia & fibula hominis proceri, per ligamenta exsiccata adhuc cohaerentes. Tibia obliqua fractura, quae fissuram repraesentat, in duas partes secessit, iterum unitas. Fractura a capite incipit, illud adfecisse etiam videtur; descendit oblique ferme ad medium corpus; tota ergo pars lateralis interna ad dictum locum secessit. Per effusum callum concretae illae partes sunt, tali autem modo, ut ab anteriore & a posteriore, praecipue ab anteriore, sulci notabiles relictii sint, & foramina, per totum os transeuntia, conspiciantur. Mutarunt autem partes hae situm suum tali modo, ut caput tibiae versus inferiora & anteriora conversum sit, & praeterea introrsum deorsumque inclinet, sic ut nexus cum fibula non in loco solito detur. Magnam degenerationem subierunt sinus, qui cum condylis ossis femoris per articulum nexi fuerunt, & irregulares, inaequales, asperi redditi sunt. Caries praeterea consumsit mediam osseam substantiam, tum ab anteriore, tum, & praecipue, a posteriore. Tab. XCII. Fig. 1. 2. & 3.

CCCCVI. Tibia & fibula sinistri lateris. Tibia in medio corpore oblique fracta est; fibula in eadem altitudine, sed praeterea in loco inferiore. Concreverunt fragmenta, sed sic, ut difformia ossa sint.

CCCCVII. Dextri lateris eadem ossa, post fracturam in parte inferiore, eodem modo nexa.

CCCCVIII. Tibia & fibula sinistri lateris. Ambo ossa fracta sunt. Tibia in parte inferiore, inferius fragmentum sursum tractum est versus fibulam, sic autem superiori accrevit, ut sese callosa materies simul extenderit ad fibulam, & ossa duo copulaverit. Fibula in parte superiore non longe a nexu cum tibia fracta est oblique, sed sic, ut per fracturam pars ossis posterior ab anteriore secesserit. Distat hinc illa plaga, seu superficies, quae nexum cum tibia perficit, aliquantum ab hoc osse; & fibula, cum pars inferior tibiae sursum tracta sit, ultra tibiam prominet. Facta sectio docet, quomodo intrinsecus distincti canales formati sint, & media substantia inter tibiam & fibulam producta. Tab. XCIII. Fig. 1. 2. & 3.

CCCCIX. Tibia & fibula dextrae, singulari ratione fractae, & iterum consolidatae. Fibula, ligamentorum exsiccatorum ope cum tibia cohaerens, a parte superiore cum ipsa concrevit; sic fracta est, ut in tria secesserit fragmenta; inferius sursum & introrsum tractum est; superius, inferius non nisi pro parva parte attingens, juxta

ipsum descendens, apicē suo ab illo multum distat; tertium fragmentum, a posteriore conspiciendum, obliquum situm acquisivit, & tum cum inferiore tum cum superiore fragmento necitur, sic tamen, ut apice suo superiore ab osse multum iterum recedat, & distantia inter illas partes relinquatur magna. Tibia, loco altiori, etiam in tres partes diffracta est. Pars inferior multum versus interiora recessit a superiori, & ad insignem altitudinem attracta obliquo ductu cum parte superiore cohaeret, sic ut superior haecce pars oblique versus inferiorem fibulae partem dirigatur. Tertia portio tibiae, a posteriore tantum conspicienda, & cum parte inferiore & cum superiore per callum concrevit, pro parte autem ultra inferiorem prominet, ibique crassitiem ossis, cui quasi imposita est, insigniter auget. Tab. XCIV. Fig. 1. & 2.

CCCCX. Tibia & fibula dextri lateris. In tibia & in fibula, ad distantiam transversae manus a malleolis, obliqua fractura adfuit. Effusus callus utrumque os necit, sed ipse longitudinem vix pollicarem habet.

CCCCXI. Tibia & fibula sinistrae, tum superioribus partibus tum inferioribus concretae. Fibulae caput a capite tibiae recessit, sed infra illam superficiem, quae huic nexui inservit, a parte posteriore in tumorem spongiosum excrevit, qui sese non tantum ad caput tibiae, quod etiam degeneravit, extendit, sed cum eo etiam cohaeret. Pars lateralis externa capitis tibiae videtur fuisse fracta. Ex latere opposito exostosis, pollicem longa, prodit. In parte inferiore videtur fractura adfuisse, & ibi fibula & tibia per effusum callum concreverunt.

CCCCXII. Tibia & fibula fractae & concretae. Ad distantiam trium & ultra pollicum supra malleolum internum oblique fracta tibia est. Fibula autem ad distantiam duorum pollicum a suo malleolo, & ibi fibula cum tibia concrevit.

CCCCXIII. Tibia & fibula dextrae. Utrumque os ad altitudinem trium transversorum digitorum supra malleolos fractum est. Partes, quae secesserant, versus anteriora sic promotae sunt, ut angulum obtusum forment cum partibus superioribus. Cohacrent invicem per intermediam substantiam osseam, & tali pacto sunt intortae, ut malleolus externus, quem fibula format, anterior, internus posterior situ sit; qualis itaque pedis contorsio locum habuerit, sponte sequitur. Tab. XCIV. Fig. 3. & 4.

CCCCXIV. Tibia & fibula sinistrae, concretae invicem post fracturam obliquam, in parte inferiore tibiae, sic sanatae, ut fragmentum inferius, versus fibulam promotum, cum utroque osse variis in locis concreverit, inter quae tamen, praecipue a parte posteriore, notabiles fissurae relictae sunt.

CCCCXV. Concretae ad longitudinem duorum & ultra pollicum, tibia & fibula sinistrae, ad distantiam trium pollicum a parte inferiore, ubi laesa antea haec ossa fuerunt, licet in neutro vera fractura adfuisse videatur. Fibulae caput inferius cum tibia praeterea ancylosi nexum.

CCCCXVI. Fibula & tibia sinistrae concretae, post fracturam fibulae, non longe a capite ipsius inferiore.

CCCCXVII.

CCCCXVII. Tibia & fibula sinistrae. Fractum fuit medio circiter loco utrumque os, & dein concretum, sic ut versus anteriorem partem multum promineat.

CCCCXVIII. Tibia & fibula sinistri lateris. Partes inferiores tibiae fibulaeque concreatae sunt invicem, absque ut situs partium aut earum crassities mutationem notabilem subierint.

CCCCXIX. Tibia dextra. Concrevit cum ea ad distantiam duorum & ultra pollicum fibulae pars inferior, quae ibi loci fracturam obliquam subierat.

CCCCXX. Post Fracturam capitum inferiorum tibiae atque fibulae, & luxationem tali, tria haec ossa dextri lateris penitus concreta.

CCCCXXI. Tibia, fibula, talus, firmiter concreta invicem. Pes extremus luxatus fuit, & talus e sede sua adeo versus interiora dimotus, ut caput ipsius cum malleolo interno concreverit. Articulatio genu etiam male sese habuit, sed hac parte ossa non integra sunt, sic ut veram degenerationem describere non liceat. Fracta a parte superiore fuisse tibia videtur.

CCCCXXII. Tibia & fibula dextrae cum talo penitus concreatae. Fractura, luxatio, caries, in uno eodemque hoc praeparato concurrunt. Fibula partim a superiore, sed praecipue circa medium, & partem inferiorem, intumuit, & cortice squamoso, spinoso, tegitur; pars ejus inferior non longe a malleolo fracta fuit, sic etiam vicina tibia. Talus sedem naturalem reliquit, a malleolo interno, qui in deforme tuber squamosum & asperum degeneravit, recessit, sed tamen cum eo, cum fibula, cum substantia ossea, quae tibiam fibulae necit, concrevit, per diversas, a se invicem separatas, lamellas osseas, inter quas foveae insignes, magna etiam foramina, dantur. Tab. XCIV. Fig. 5. & 6.

CCCCXXIII. Tibia & fibula dextri lateris, post fracturam in parte inferiore concreatae. Malleolus externus multum recessit a tibia, unde sinus, qui articulationi cum talo inservit, aliam, quam solet, figuram monstrat.

CCCCXXIV. Tibia, fibula, talus, calcaneus, dextri lateris, miro modo difformes. Fibula, a parte posteriore interiore & media, crassitiem praeternaturalem acquisivit, & cortice squamoso ac spinoso obfusa est. Tibiae inferior pars insigniter intumuit, & ab anteriore, & a posteriore, in tumorem, magnum, inaequalem, asperum definit, concrevitque cum parte inferiore fibulae, simili modo degenerata. Talus & calcaneus, sede naturali relicta, cum fibula, tibia, & inter se sic concreverunt, ut massam, admodum irregularem, vix describendam, & ex figuris melius dignoscendam, sistant. Parum supra caput tali, in parte inferiore tibiae, foramen magnum ovale adest, cujus margines satis aequales sunt, & ad altitudinem sesquipedalis per ipsam ossis substantiam adscendit, in sinum admodum amplum penetrans, in quem etiam desinunt duo canales, quorum orificia minora loco superiori sese manifestant, alterum in parte anteriore & exteriori tibiae, alterum majus a parte posteriore. Adest & aliud foramen, inter degeneratum fibulae caput, proximam tibiam & talum, quod pariter cum dicto sinu communicat. An vulnus sclopetarium huic degenerationi ansam dedit? Dijudicent illi, qui talia saepius obser-

varunt, & comparationem instituant cum Fig. 1. 2. 3. & 4. Tab. XCV.

CCCCXXV. Tibia & fibula finiftri lateris, quae, partibus inferioribus admodum tumidae, concreverunt non tantum invicem, sed & cum talo, qui versus partem anteriorem secessit. Qualis difformitas inde fuerit enata Fig. 7. & 8. Tab. XCIV. satis ostendunt.

CCCCXXVI. Tibia finiftra, ex cujus corpore medio, non longe a crista, principium Exostosis enascitur.

CCCCXXVII. Tibia finiftra, ex cujus parte laterali externa Exostosis acuta, sesquipollicem longa, sensim magis & magis ab offe recedens, procrevit.

CCCCXXVIII. Tibiae fibulaeque finiftrae partes cum tarso & metatarso pueri, paedarthrocace affecti, & ex hydrope dein mortui. Calcaneus praecipue ab interiore totus consumtus & cariosus est, nec plane libera vicina ossa sunt.

CCCCXXIX. Tibia & fibula finiftri lateris, quae a naturali specie penitus recesserunt, & mire cariosae sunt. Crassities ossis insigniter adaucta; superficies admodum inaequalis. Septem magna in tibia foramina adsunt, per quae intus canalis osseus, amplus, fortis, hinc inde interruptus, mobilis; per totam fere tibiae ossis longitudinem exporrectus, cernitur. Postquam os hoc a parte posteriore esset apertum, canalis dictus egregie in conspectum venit, & eximi commode potuit, sic ut, & canalis ipse, & sedes ubi haecit, egregie patefcerent; ut docent additae Tab. XCVI. Fig. 1. 2. 3. 4. Tab. XCVII. Fig. 1. & 2. Egregium exemplum morbi illius, quem Necrosin ossium dicere solent. Pertinet ad Supellectilem Ravianam N. VII. inter ossa male adfecta, &c. Conf. Musei hujus pag. 7.

CCCCXXX. Miro modo degeneratae tibiae atque fibulae partes inferiores, Tab. XCVII. Fig. 3. & 4. expressae, huc referendae videntur. Tibia applanata, inaequalis, squamosa, descendendo insigniter crassescit, sic tamen ut crusta tantummodo supersit satis crassa, & interior pars, quae ut in praecedenti exemplo videtur penitus fuisse libera, omnis perierit. In illa crusta, quae extrinsecus tota squamosa & spinosa, adsunt foramina multa, majora, minora; magni defectus. Intumuit pars inferior fibulae etiam in tumorem oblongum, squamosum, asperum.

CCCCXXXI. Tibia & fibula finiftrae. Tibia notabili necrosi laborat. Tab. XCVIII. Fig. 1. 2. 3. & 4. Caput quidem & pars inferior sana sunt, sed pars media anterior longe maxima, tota quanta emortua, separari potest ex canali, quem portio posterior formavit. Haec pars admodum cariosa est. A latere cernuntur margines crassi, tumiduli, qui videntur monstrare, quomodo hoc in morbo sensim ossea substantia circumdet partem, plane solutam. Posterior superficies ejusdem hujus partis mediae, quae dimidium hunc canalem format, est admodum inaequalis, & in ea apparent duo foramina ampla, alterum superius, illudque maximum, alterum inferius, & per haec foramina transparent partes ossis intermedii, penitus soluti. Hoc autem solutum os ab anteriore satis aequabile est, sed a posteriore penitus arrosum, sic ut etiam foramina & sinus admodum profundi conspiciantur, quemadmodum etiam anterior superficies dimidii canalis, quo dictum emortuum os fuit contentum, simili modo adfecta est.

CCCCXXXII.

CCCCXXXI. Tibia & fibula dextrae. Tibia necrosi laborat, conspicienda praecipue a parte posteriore. Pars ossis emortua nondum penitus soluta est, sed a parte inferiore adhuc cum reliquo osse cohacret. Nova substantia sese multis in locis supra emortuam extendit, eamque quasi comprehendit, ac retinet.

CCCCXXXIII. Tibia dextra. In parte inferiore corporis ad distantiam trium transversorum digitorum a sinu, qui tali corpus admittit, notabilis adest Caries. Haec incipit in parte laterali interna, quae solis integumentis integitur, & duos cum dimidio pollices longa ad dictum locum definit. Ovatam formam habens, medio quam maxime excavata, multum introrsum sese extendit, marginesque admodum inaequales monstrat; exterior margo non multum ultra cristam sese extendit, & non adeo crassus est, interior vero & latitudinem & crassitiem insignem habet, praecipue a parte inferiore. Tab. XCII. Fig. 4.

CCCCXXXIV. Tibia dextra, ex cujus parte anteriore & laterali interna exsurgit tumor amplus, tres pollices & dimidium longus, duos latus, medio sinu acquabili, partim duplici, in duas partes majores tertiamque minorem divisus. Superficies admodum inaequalis est, multis eminentiis finibusque gaudens, quasi cariosa. Ferrae ope divisus tumor eandem substantiam internam exhibet, quam reliquum os. Tab. LXXXVII. Fig. 10. 11. & 12.

CCCCXXXV. Tibia dextra admodum crassa, ponderosa, ultra mediam partem insigniter tumens. Superficies aspera, inaequalis, foraminulenta, praecipue in parte posteriore.

CCCCXXXVI. Tibia dextra simili vitio laborans. Degenerat intumescit totum caput cum corpore fere toto. Sinus, qui condylos admiserunt, ampliores, & inaequabiliores. Totum os ponderosum, singulari ratione incurvatum, superficiem admodum inaequabilem & asperam habet.

CCCCXXXVII. Tibia dextra, in parte superiore admodum tumens, ac simul crassitiem notabilem habens. Post sectionem, ferrae ope factam, eburneam quasi duriem monstrat. Videtur abscessus in medulla delituisse.

CCCCXXXVIII. Tibia & fibula sinistrae, invicem cohaerentes. Tibiae pars superior crassissima, tota quanta mutata. Crassum etiam & diversis eminentiis acutis instructum caput fibulae. A parte posteriore tibiae, non longe ab ipsius capite, foramen magnum rotundum adest, ad interiora tendens.

CCCCXXXIX. Tibia sinistra cum adhaerente ipsi maxima parte fibulae. Tota ferme fibula, magna etiam pars tibiae, crassa sed simul levissima, squamis & spinis bene multis obfusa est, & inter illas vestigia cernuntur vasorum, quae juxta haec ossa descenderunt.

CCCCXL. Tibia & fibula sinistri lateris, per magnam distantiam invicem concretae. Utrumque os in tumorem spinosum inaequalem exsurgit. Spinae & squamae, praesertim a parte posteriore admodum conspicuae, ultra superficiem ossis multum prominent. Intermedii sinus, juxta quos vasa olim decurrebant, sunt admodum profundi.

CCCCXLI. Tibia & fibula sinistrae, totae quantae, sed praesertim versus partem mediam, maxime expansae, & in laminas, spinas, aculeos, adfurgentes. Laminae admodum magnae & inaequabiles ab uno osse ad aliud sese extendunt, ut diversis in locis plane cohaereant.

CCCCXLII. Tibia & fibula dextrae, crassae & ponderosae, similibus laminis, spinis, aculeis gaudentes. Adfunt autem haec praecipue in fibula, quae hac de causa ab inferiore crassitiem habet, qualem in sana tibia observare solemus. Diversis in locis haec ossa per illas laminas & spinas concreverunt.

CCCCXLIII. Tibia & fibula sinistri lateris. Caput fibulae, quod malleolum externum format, solito magis tumidum, cum proxima tibiae parte concrevit. Sinus autem tibiae, cum quo talus cohaesit, praeternaturalem formam habet.

CCCCXLIV. Tibia, fibula, talus, calcaneus, dextri lateris, concreta invicem. Ossa haec praeterea simili tumore, ac praecedentia, expansa sunt, & eorum superficies hac de causa admodum inaequales sunt.

CCCCXLV. — CCCCLXXIV. Tibiae unius alteriusque lateris, vel in parte quadam, vel totae, magis minusve, nonnullae maxime, tumefactae, spina ventosa, aut carie externa affectae. Plurimae extrinsecus crustam spinosam habent. Nonnullae ferrae ope divisae sunt, ut mutatio, quam vel cortex ossis, vel media & interior pars, subiit, conspiciatur.

CCCCLXXV. Portio notabilis tibiae ex juvene septendecim circiter annorum. Quintum & decimum aetatis annum agens, haecenus vix unquam prospera valetudine gavissus, in febrim incidit. Morbosa materies ad brachium & praecipue ad crus dextrum delata. Intumuit utraque pars, praecipue vero crus. Natus ad tibiam abscessus, quo aperto cariosum deprehensum os. Caries admodum alte proserpebat, & sesqui anno elapso, dum interea quotidie magna purulentae materiæ copia evacuabatur, a natura separata magna haecce eaque media tibiae pars, cujus in locum natura substantiam, ossi analogam, restituit, tantae firmitatis, ut commode incedat, modo tibiali coriaceo paulo fortius adstricto membrum sustineat. Tumor brachii, pariter suppuratus, penitus etiam sanatus est, postquam fragmenta varia ossea prodierunt. Firma sanitate postea gavissus est.

CCCCLXXVI. Portio tibiae dextrae, quae post fracturam complicatam penitus de reliquis partibus secessit, & emortua sponte naturae separata est.

CCCCLXXVII. Fragmentum osseum de media tibia separatum post ulcus male curatum, & neglectum.

CCCCLXXVIII. Simile fragmentum tibiae.

CCCCLXXIX. Fragmentum multo majus, de tibia separatum, post enatum ulcus magnum, quo os ad notabilem distantiam fuit denudatum.

CCCCLXXX. Simile fragmentum, simili in casu separatum.

CCCCLXXXI. Partes variae satis longae, cariosae, quae de tibia hominis adulti sunt separatae.

CCCCLXXXII. Tibia & fibula sinistri lateris ex puella, ab abscessu fistuloso, post variolas enato, exesae, cariosae.

CCCCLXXXIII.

CCCCLXXXIII. Pars inferior tibiae fibulaeque dextrae. Maxima pars lamellae externae utriusque ossis periit, & caries sese tum ab anteriore tum a posteriore manifestat. Adest etiam fibulae pars superior. Videtur haec medio in corpore fuisse fracta. Superior enim pars ab inferiore, inferior a superiore, in obtusum mucronem praeternaturalem desinunt, in qualem mutari solent fragmenta, si multum a se invicem recesserunt.

CCCCLXXXIV. — DX. Tibiae utriusque lateris, praegressa rachitide; maxime incurvae. Curvatura in aliis alia, magis vel minus insignis. Sunt nonnullae notabili ratione inter latera compressae.

DXI. Tibia & fibula sinistrae, invicem concreatae. Fibulae caput a tibia recessit, sed, ubi superficies, quae in fibula observatur pro nexu cum tibia, desinit; ossea substantia conspicitur, ultra pollicem longa, quae fibulam cum tibia necit. Omni reliqua parte fibula libera est, etiam qua parte ad tibiam rursus accedit, malleolum externum formans.

DXII. Fibula, cujus caput superius in tumorem maximum membranaceo-cartilagineum abiit, pugni ad minimum magnitudinem aequantem, & versus exteriora disruptum.

DXIII. Fibula, quae prope partem superiorem obliquam fracturam subiit. Videntur tria adfuisse fragmenta, quae, effuso callo, lato, inter anteriorem & posteriorem partem sese multum extendente, coaluerunt.

DXIV. Fibula sinistra, cujus pars inferior oblique fracta fuit; fragmentis, quae juxta se invicem promota sunt, callo iterum unitis.

DXV. Fibula, cujus pars superior pariter in varia fragmenta secessit, dein callo inaequabili unita.

DXVI. Fibula, ex cujus parte posteriore & superiore Exostosis singularis figurae prodit.

DXVII. Fibula, cujus media pars aspera, inaequalis, in multas spinas acutas adfurgit.

DXVIII. — DXXIII. Fibulae, vel totae, vel maximam partem, admodum tumidae, cortice squamoso & spinoso obsessae.

DXXIV. — DXXXIII. Fibulae, ex praegressa rachitide, vario modo incurvatae.

DXXXIV. Talus & calcaneus per ancylosin concreti.

DXXXV. Ancylosis ossium omnium tarfi, & metatarfi quatuor posteriorum. Figuram suam omnia servarunt, distingui itaque facile possunt. Ex superficiebus acquabilibus tali satis patere videtur, motum totius pedis in articulo cum crure satis fuisse facilem.

DXXXVI. Tarfi ossa omnia, & metatarfi pollicis atque digiti primi, inter se per ancylosin firmiter concreta.

DXXXVII. Naviculare, tria cuneiformia, & cubiforme, tarfi ossa, metatarfi digiti primi & secundi, eodem modo coalita.

DXXXVIII. Os ultimum pollicis pedis hominis adulti, in quo Exostosis notabilis. Pertinet ad Supellect. Albinianam. P. 2. N. CCCLXI. Conf. Musei pag. 87.

DXXXIX. Ultimum os metatarfi, necrosi adfectum, & separatum.

DXL.

DXL. Pedes duo, sponte de corpore delapsi. Puella, viginti annos nata, nunquam menstruata, a longo tempore abdominis artuumque doloribus vexata, dolorificam sensationem in plantis pedum percepit; hi sensum nigrum colorem contraxerunt, vero sphacelo correpti sunt, sic ut, si ad invicem alliderentur, sonus, qualis a concussis lignis produci solet, perciperetur; deinde ad distantiam transversae manus supra malleolos crena est enata, separationis vivae partis a mortua initium; suborta suppuratione, integumenta, muscoli, jam vita privati, a sanis partibus secesserunt, sic ut praeter nuda ossa omnino nihil superfuerit; haec demum, sola agitatione in lecto, sunt disrupta seu fracta supra malleolos, & toti cecidere pedes. Soli naturae morbus fuit commissus. Haec narravit aegra, confirmavit mater. Puella pallida, emaciata, febre hectica, cum illam vidi, laborabat. In neutro crure denudata erant ossa, sed callosa quadam substantia obducta, sic ut altiori loco separata viderentur ossa, quam carnes; in altero crure ab actu nullum percipiebat dolorem, sed alterius actum non tantum non perferre potuit, verum sanguis, magna etiam copia, mox atque linteum, quo crus involutum erat, tollebatur, aut leviter contrectabatur membrum, prodibat. Pedes ipsi sequenti modo sese habent. Sinister integerrimus est, verac Mumiae adinstar exsiccatus, sic ut ossibus, facillime distinguendis, caro & integumenta sicca agglutinata videantur; tibia ad distantiam quinque pollicum supra malleolum est diffracta, & ad eandem altitudinem fibula; contracta maxime, & durissima planta, curvati digiti. Fractura in utroque osse inaequalis angulosa est, & tibia atque fibula nudae, albae, pro parte ultra carnem & integumenta prominent. Cum sinistro multum convenit pes dexter. Hic pariter nigerimus, exsiccatus; plantam tamen pro parte exederunt vermes; sed reliqua plantae pars contracta, sicca, digiti vero non adeo incurvati, sed magis sursum directi; tibia & fibula similiter inaequaliter fractae sunt, ad distantiam quatuor pollicum & dimidii, sic ut, si pedes juxta se invicem ponantur, sinister dextrum longitudine superet. Magis denudata ossa sunt in loco fracturae, praecipue tibia, a partibus mollibus, sic ut haec ferme ad distantiam pollicis promineat. Supervixit aegra per integrum annum.

DXLI. Scapula sinistra, cujus summi humeri mucro distincto osse constat, quod interventu cartilaginis cum reliqua parte cohacret.

DXLII. Scapula hominis adultioris, cujus processus coracoidei radix cum proxima cervice exesa per paedarthrocacem. Pertinet ad Supellect. Albinianam P. 2. N. CCCLIX. Icones conspiciuntur Tab. XCIX. Fig. 5. & 6.

Hic loci inferenda descriptio singularis degenerationis scapulae & ossis humeri dextri lateris, cujus icones possidet Theatrum, quas huic operi addendas putavi Tab. XCIX. Fig. 1. 2. 3. & 4.

Scapulae cavitas glenoidea tota difformis, duos pollices longa, sesquipollicem & ultra lata, margine inaequali, scabro, versus processum illum, qui summus humerus dicitur, reflexo, & in tuberculum notabile desinente, cincta, per mediam eminentiam, a superiore parte descendentem, in duas superficies distincta, maximam partem glaberrima est. Ex ejus parte superiore prodit processus coracoideus, maxime in-

incurvus, sesquipollicem longus, ab interiore & media parte glaberrimus, versus marginem & apicem extenuatus, extrinsecus inaequabilis. Huic scapulae mutato sinui & processui coracoideo accommodat se caput ossis humeri, forma sua insigniter a naturali recedens. Planities ipsius, duos pollices longa, totidem lata, maximam partem glaberrima superficie gaudens, in duas partes dividi potest, quarum altera posterior, magis excavata, qua scapulam respicit, inaequabilis & quasi arrosa, versus inferiora in mucronem definit, aliquantum a scapula & ab osse humeri distantem; versus superiora autem quasi reflectitur, & in marginem terminatur, inaequalem, tuberculatum, partim processui coracoideo subiectum. Altera eaque anterior pars, qua scapulam respicit, glaberrima, polita quasi superficie gaudet, qua vero versus truncum dirigebatur, in tuberculatam, variis eminentiis & sinibus gaudentem, prominentiam definebat.

DXLIII. Scapula, cujus cavitas glenoidea a naturali forma recedit. Margo ipsius inferior & posterior, admodum altus & inaequalis, sinum reddit longe profundior, quam esse solet. Summus humerus praeterea admodum longus, inaequalis, variis tuberculis obfessus.

DXLIV. Clavicula, quae medio in corpore fuit fracta, & insolitam hinc obtinuit figuram.

DXLV. Clavicula dextra, cujus pars posterior, cum processu scapulae, quem summum humerum dicunt, olim nexa, post fracturam sic sanata est, ut cum reliqua parte angulum ferme rectum constituat.

Hic memoranda etiam clavicula, cujus figurae in Tab. XLVIII. loca inter delineatas costas vacua occupant. Haec ad distantiam duorum pollicum ab extremitate superiore sic fracta est, ut, & versus latus externum & versus inferiora, superius fragmentum secesserit, fragmentum vero inferius sursum sit tractum. Praeter nonnullas inaequalitates spinosas, ab interiore & inferiore, laevigata quodammodo superficies cernitur, quae videtur processui coracoideo fuisse appressa.

DXLVI. Tumor osseo-steatomatosus, ut videtur, capitis superioris & vicinae partis ossis humeri. Praeparatum hoc dono dedit Doct. Ranieri, cum ante aliquot annos, oculorum morbos curandi gratia, iter per Hollandiam faceret, addiditque sequentem morbi historiam. Homo, quinquaginta & octo annorum temperamenti atrabilarii, postquam exanthematibus, ex causa, ut videtur, venerea, aliquamdiu laboraverat, & remediis nonnullis verosimiliter repercutientibus sanatus erat, per lapsum contusionem nactus est in summo humero ad nexum ossis humeri cum scapula. Dolores successerunt, & tumor dicti capitis, qui sensim fuit adauctus, dum simul pro ratione magnitudinis tumoris dolor increvit, & magis acutus fiebat. Tumor erat durus, color autem integumentorum naturalis. Hoc in statu per tres menses mansit. Interea temporis frictiones mercuriales fuerunt adhibitae, sed tumor tunc non solum increvit, verum color naturalis in lividum mutabatur. Sub axilla tum alius comparuit tumor, qui similem colorem habebat. Dolor de die in diem acutior erat; totumque brachium oedematofum. Terrio mense, postquam tumoris magnitudo magis adhuc erat adaucta, inflammatio accessit, dolor & tumor hinc insigniter

niter increfebant, omnia symptomata adaugebantur, sub axilla veficulae parvae feſe manifeſtabant, quae ruptae notabilem lymphae ichorofae quantitatem fundebant, tumoris color obſcurior gangraenofus erat, diſrumpebatur demum, cum intolerabili foetore, & vitam cum morte commutabat homo. Seſtione facta conſtitit; os humeri per cariem eſſe ſeparatum a ſuo capite, quod in tumorem enormem erat expanſum, qui, ut in praeparato cernere licet, ex cortice non admodum craſſo, inaequali, partim oſſeo partim membranaceo, conſtat, intra quem aliae materies fuit contenta, mollior, quae macerando periit. Non cohaerent partes omnes tali modo inter ſe, ut figuram ac magnitudinem, quam habuit, determinare certo modo liceat, multo minus exactam delineationem dare, quam ſane mereretur caſus, proſecto ſingularis, a dicto viro in Noſocomio Romano obſervatus. In arteria brachiali aderat ſaccus aneurysmaticus.

DXLVII. Os humeri ſiniſtrum, cujus caput a forma naturali recedit, ſic ut articulus humeri non bene conſtitutus fuiſſe videatur. Pars etiam inferior laborat.

DXLVIII. Dextri lateris os humeri. Caput inhaeſit cavitati ſcapulae difformi, hinc ipſum etiam mutatum eſt. Superficiem rotundulam, ſolito majorem, partim glabram, partim inaequalem, & multis foraminibus pertuſam habet. Margo ultra collum multum prominat. Capitis inferioris ea pars, quae caput radii admittit, ſua cartilaginea cruſta orbata, cariola quaſi exiſtit, & a parte poſteriore in eminentiam acutam deſinit altera ex illis ſuperficiebus, ad quas caput ulnae fleſcitur, & extenditur.

DXLIX. Lateris dextri os humeri. Pars inferior, quae ad articulum cubiti concurrat, praeternaturalis eſt. Sinus, in quem, flexo cubito, proceſſus ulnae coronoideus intrat, aliam figuram habet. A latere ipſius ſuperficies ovata conſpicitur, ad quam caput radii ſine dubio appreſſum fuit. Sinus, praecedenti oppoſitus, in quem, extenſo cubito, olecranon intrat, maximam partem ſubſtantia oſſea oppletus eſt.

DL. Os humeri dextrum. Pars ipſius inferior, praegreſſa luxatione, miro modo a ſolita forma receſſit; in duos quaſi condylos deſinit, medio ſinu diſtinctos, quorum quiſque diverſas ſuperficies habet, ad quas oſſa cubiti, quorum capita praeternaturalem pariter habuiſſe formam, ex hoc oſſe conſtat, olim mobilia fuere.

DLI. Os humeri, ulna, radius dextri lateris. Poſt fracturam partis inferioris oſſis humeri, mutati tantopere condyli ſunt, qui cum radio & ulna conjunguntur, ut verbis vix deſcribi poſſint. Quae cum radio connectebatur pars, penitus diffracta, cum reliquo oſſe non coaluit, ſed ſeparatum, irregulare, os ſiſtit, quod glabram habet ſuperficiem, ubi admittit caput radii, aliam, cui accubuit portio alia ſeparati oſſis, & tertiam, quae convenit cum ſimili, in ulna invenienda. Pars reliqua inferior humeri ſeſe accommodavit ad ulnam, cujus caput, etiam inſolitum, varias habet ſuperficies, cum quibus os humeri, radius, & ſeparata oſſicula conveniunt. Olecranon apicem amiſiſſe videtur, ſed verſus latus, quod reſpicit radium, ſupra ejus nexum, aliquantum excrevit. Radii caput multo majus, ſuperiore parte planius. Parvum praeterea adest oſſiculum, cujus vera ſedes rite determinari nequit. Tab. C. Fig. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.

DLII.

DLII. Ulna, radius, & pars ima ossis humeri. Officula quatuor juxta articulum cum radio undique libera inventa sunt. Pertinent ad Supellectilem Albinianam & P. 2. N. CCCLX. describuntur. Conf. Musei hujus pag. 87.

DLIII. — DLVI. Ossa humeri, vel tota, vel pro parte, admodum tumida, cortice squamoso, spinoso, obducta. Unum ex his ferrae ope divisum est, ut interiora pateant.

DLVII. Pars inferior ossis humeri, ulna & radius, hominis, qui fungo articuli, ad omnia remedia rebelli, laboravit, & amputationem felicissime superavit. Hanc instituit Doct. Chirurgus Balthasar, praesente Clar. F. B. Albino, eique operationi non solum, sed & sectioni brachii anatomicae, a summo viro institutae, adfuit, vidique, carnem musculosam a parte interiore brachii fuisse sanam, reliquam vero mutatam in substantiam albam, fibrosam, maxime compactam; ligamenta articuli, cartilagine ossium, penitus esse destructas, superiores radii & ulnae inferioresque ossis humeri partes carie adfectas, & adeo molles, ut, praecipue ulna, digitis cederent. Quomodo depurata ossa sese habeant, patet ex Fig. 8. 9. 10. 11. 12. & 13. Tabulae Centesimae. Casum vero descripsit supra nominatus Chirurgus in peculiari libello, anno 1765. in lucem emissio, dein in Heelkundige Waarneemingen, pag. 68. seq.

DLVIII. Ulna & radius dextri lateris insigniter tumentes, & superficiei inaequali, praecipue ad caput ulnae, squamosa, spinosa, notabiles.

DLIX. Simili modo affecta ulna. Superficies ossis insigniter quidem tumet, non autem aut squamosa, aut spinosa, est, sed innumeris parvis foraminibus pertusa.

DLX. Pars ossis humeri sinistri cariota, quae per abscessum, postea sanatum, prodiit. Juvenis de summo dolore in humero conquerebatur. Membrum immobile, ponderosissimum erat, & intumuit insigniter. Abscessus subortus est ad superiorem Deltoidis musculi partem, eoque aperto, carie affectum os esse, constitit. Separabatur sensim totum os a suo capite, extrorsum protrudebatur, & post longum temporis spatium, nexu ipsius ab inferiore libero, totum os sponte excidit, alia substantia ejus locum occupavit, sanatumque ulcus est. Manu postea uti omni modo potuit, eaque pondus, sat grave, attollere, modo cubiti altitudinem non superet locus, versus quem illud est dimovendum. Humerum non nisi una cum tota scapula movere potest; dextrae tamen manus ope sinistram attollit, & capiti imponit. Sinistrum brachium multo brevius dextro. Tab. CI. Fig. 1. 2. & 3.

DLXI. Pars notabilis ossis humeri cariota, quae secessit de brachio infantis quinque annorum & dimidii. Vix duos annos natus, per novem menses, febre intermittente, tertiana, dein quartana, laboraverat. Secundo Februarii 1784. intumuit brachium, & abscessus enatus est, quo aperto constitit, vitiatum esse os. Omnia remedia, externa, interna, in usum vocata sunt, quae videbantur indicari, ut humores corrigerentur, vitium, in osse latens, sanaretur, sed incassum omnia; mense Decembri a chirurgo dilatata apertura. Proximo anno similia vitia ad scapulam, costas, sternum, sese manifestarunt. Die 23. Novembris 1786. maxima pars ossis humeri secessit, soluta de capite, soluta de partibus inferioribus, quae ad componendum articulum cubiti concurrunt: in locum autem ossis restituta videtur alia substantia, quae formam non

non tantum servavit, sed & permisit, ut infans brachium satis bene movere potuerit. Idem malum aliis in locis sese de tempore in tempus manifestavit, & tandem hydropticus periit infans. Tab. CI. Fig. 4. 5. 6. 7. 8. & 9.

DLXII. Pars de osse humeri, non longe ab articulo cubiti, ferrae ope ablata in infante, qui, ex secunda contignatione domus in plateam lapsus, praeter contusionem capitis, fracturam humeri complicatam, & contusionem totius artus, praecipue articuli cubiti, passus erat. Prominebat statim fragmentum superius ossis toto suo ambitu extra vulnus, eoque ablato, debitaque cura adhibita, perfecte sanatus est.

DLXIII. Dextrum os humeri, non longe a capite fractum, & sic sanatum, ut totum os quasi intortum sit.

DLXIV. Os humeri sinistrum. Fractura obliqua, tres pollices longa, prope partem superiorem adfuit. Partes sic concreverunt, ut os formam naturalem amiserit. Divisio hujus fracturae, ferrae ope facta, docet, fragmenta, superius & inferius, sibi apposita, & concreta, quo ad canales suos medios non convenire, sed distinctum adesse osseum sepimentum.

DLXV. Sinistri lateris os humeri. Fractura obliqua, longa, in parte inferiore adest. Fragmentum inferius juxta latus externum superioris multum adscendit, definitque in apicem acutissimum, ad magnam distantiam a reliquo osse dimotum.

DLXVI. Sinistri lateris os humeri. In medio corpore fractura obliqua tres pollices longa est. Fragmentum inferius juxta latus internum superioris adscendit, pro parte cum eo concrevit; pro parte a fragmento superiore distat, in apicem acutissimum definens.

DLXVII. Ulna & radius dextri lateris. Mediis in corporibus fractura adfuit, satis bene sanata, sic etiam, ut libera haec ossa manserint.

DLXVIII. Sinistrum os humeri. Ex parte posteriore capitis lata Exostosis prodit. Tab. CII. Fig. 8. & 9.

DLXIX. Dextrum os humeri. E collo, non longe a capite, duae prodeunt Exostoses, quarum altera simplex acuta est, altera definit in tres mucrones, a se invicem remotos, acutiusculos. Tab. CII. Fig. 10. & 11.

DLXX. Sinistri lateris os humeri, magna Exostosi difforme. A latere interiore ossis, ad distantiam duorum transversorum digitorum a capite, Exostosis prodit, ampla basi instructa, & in duas majores totidemque minores eminentias adsurgens. Substantia interna tota cellularis est; margo autem exterior ossis multum extenuatus est. Tab. CII. Fig. 5. 6. & 7.

Notabiles etiam duae sunt Exostoses, quarum figuras dedi Tab. CII. Fig. 1. 2. 3. & 4. Altera Fig. 1. & 2. non multum distat a capite ossis humeri. Ex latere ipsius exteriore provenit, basis satis lata est, non vero crassa; antrorsum & extrorsum vergit, a posteriore excavata quasi, media eminentia in duas superficies divisa, ab anteriore rotundior, acquabilior est. Altera Fig. 3. & 4. ex media ferme & interiore ossis humeri parte provenit, & duplex quodammodo dici potest; altera pars de pedunculo dependet, caeterum ab osse libera, sic tamen ut ab inferiore cavitati ossis quasi sit impressa; pars altera tuberculata, minor, tota quanta cum osse cohaeret, & non multum ab altera parte distat.

DLXXI.

DLXXI. Os humeri dextrum, ancylofi cum ulna & radio, ad angulum rectum flexis, junctum. Radius supra ulnam insigniter promovetur.

DLXXII. Os humeri per ancylofin cum sola ulna, ad angulum rectum, penitus concretum.

DLXXIII. Pars inferior ossis humeri dextri cum ulna & radio, quae cubiti ossa per ancylofin sunt concreta. Solus radius fuit luxatus, & ultra ulnam suo corpore versus interiora sic promotus, ut supina manus reddi non potuerit. Caput folius ulnae, ubi inflectebatur & extendebatur cubitus, ad os humeri moveri potuit, hinc hujus pars inferior, radii caput non amplius admittens, capitulo destituitur, ad quod ille moveri solet. Meretur hoc praeparatum latius exponi. Cohæret radius cum ulna firmiter, & ossa haec partibus suis superioribus concreta sunt. Radii capitulum versus olecrani partem anteriorem totiusque ossis latus exterius recessit, vix parvam ossis humeri partem attingens. Figura ergo capituli tota periit. Collum, complanatum, anteriori parti ulnae maxime appressum est. Tum vero insigniter latefcit os, cum ulna per magnam distantiam concretum. Dum autem capitulum radii totum ab osse humeri recessit, & sola ulna cum humero articulata permansit, caput ulnae & inferior ossis humeri pars a sano statu multum recedunt. Latus prius verticis inferioris capitis ulnae tam insignem acquisivit amplitudinem, ut totam inferiorem ossis humeri partem admittere potuerit. In hac autem extremitate ossis humeri nec distincta rotula, quae saeterum solam ulnam admittit, nec distinctum capitulum est, cum quo vertex capitis radii cohaeret; latus prius rotulae humeri ferme totum evanuit; capitulum naturali in statu gibbum, ovatum, oblique versus latus prius rotulae descendit, ac de illo latere nil nisi parva eminentia superest, sic ut ex rotula & capitulo rotula unica, sed major, formetur, media eminentia rotundula, in duas partes divisa, dum ad partem anteriorem, ex degenerato capitulo & latere priore rotulae factam, latus prius verticis inferioris capitis ulnae, solito majorem amplitudinem nactum, solum accedebat. Cum vero flectendo cubitum vertex capituli radii, quippe ab humero remoti, non amplius incurrere poterat in finulum illum, qui supra capitulum humeri pro articulatione cum radio est, hic confluit cum majore finu, qui supra rotulam est, ut sic, flectendo cubitum, latus prius verticis inferioris ulnae, multo amplius, locum inveniret, in quem commode recipi posset. Dicta illustant Fig. 1. 2. & 3. Tab. CIII.

Eadem vero hac in Tabula Fig. 4. 5. 6. alterum exemplum talis ancylofis ulnae & radii, post luxationem folius radii, enatae delineatur.

Radius ultra ulnam dimotus est, ut fit, quando manum supinam pronam reddere volumus. Hoc in situ dum permansit, pars inferior colli, tuberculum, cui tendo bicipitis musculi sese affigit, & proximum corpus radii cum parte anteriore & interna ulnae penitus confluxerunt, usque ad & ultra illam plagam triangularem, versus inferiora paulo angustiores, sed hic etiam insigniter mutatas, cui brachialis internus affigitur; colli superior pars magis versus anteriora & ab ulna recessit, sic ut capituli vertex, qui recipitur a capitulo humeri, quod juxta rotulam est, plane mutatus fit, & oblique extrorsum deorsumque tendat, superficiemque suam media linea emi-

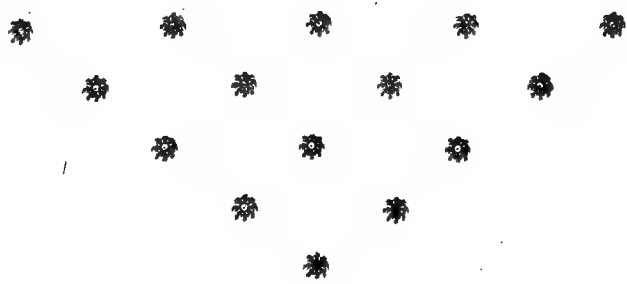
nente divisam habeat in partem, quae dictum humeri capitulum adhuc admittit, aliamque, quae ad humerum pertingere non nisi in summa inflexione potuit. In capite superiore ulnae verticis inferioris latus prius non adeo angustum est, quam caeterum esse solet, sed latitudinem majorem acquisivit, & pene confluit cum illa obliqua verticis radii superficie, quae cum humeri osse adhuc cohaesit. Ut in parte inferiore radii, quae cum ossibus carpi nequitur, sinus lateralis maxima pars periit, quae cartilaginosa superficiem capituli ulnae olim recepit, sic ejusdem capituli ulnae forma tota praeternaturalis evasit, processus solito longior existit, eaque pars, quae a radio antea recipiebatur, tota inaequalis evasit, & tuberculata.

DLXXIV. Radius dexter ossa carpi & metacarpi quatuor ancylosi sic concreta, ut carpi ossa omnia in unum os deforme abierint. Pertinent ad Supellectilem Rauianam, inter ossa affecta N. IV. Conf. Musei hujus pag. 6.

DLXXV. Radius dexter cum ossibus carpi, subrotundo excepto, & metacarpi quatuor, per ancylosin concretus. Ab exteriori omnia, quae adsunt, carpi ossa facile distinguuntur, minus ab interiori, praeter multangulum majus & cuneiforme, cujus unciformis processus etiam integerrimus est. Superficies radii, cum qua cohaesit ulna, etiam naturalis non est.

DLXXVI. Pars inferior radii cum ossibus carpi & metacarpi quatuor ancylosi concreta.

DLXXVII. Radius dexter, cum nonnullis ossibus carpi, & duobus metacarpi, simili vitio laborans.

V

P A R T E S

M O L L E S

M O R B O S A E.

P A R T E S
M O L L E S
M O R B O S A E.

Praeparata , phialis in idoneo liquore contenta.

Nº. I. **D**urae matris pars superior variis fungis obfessa. Recens caput feminae ; ad meum Theatrum delatum, extrinsecus nullam labem manifestabat , mox vero atque integumenta de ossibus frontis verticisque separabantur , sub pericranio tumores varii diversae magnitudinis , non admodum elevati , ichoroso sanguine distenti, conspiciebantur ; hi ad attactum molles ab interioribus videbantur provenire , & viam sibi per osseam substantiam formasse. Ex iis , quae alii de fungis durae matris memoriae prodiderunt , & figuris illustrarunt , videbar naturam praesentis morbi divinare posse , & statuebam , similes hic latere fungos , qui sensim osseam substantiam consumserant ; horizontalem itaque cranii sectionem institui , & , superiore parte conceptuali cerebri ab inferiore seu basi sublata , fungosam omnino duram matrem esse luculenter patuit. In utroque latere dura mater admodum erat inaequalis , & a latere dextro praecipue duo majores , pluresque minores , a latere sinistro quatuor majores , minores multi , cernebantur fungi , qui , pro ratione sui voluminis ultra superficiem durae matris prominentes , osseae cranii substantiae adeo firmiter inhaerebant , ut absque adhibita majori , quam solet , vi separari cranium non potuerit , & tunc etiam fungi pro parte sint lacerati. Cernuntur illi fungi hoc in praeparato , praecipue prior dextri lateris , qui foveam sui satis profundam impresserat substantiae cerebri , quales foveae aliae minores aderant , factae per fungos alios. Mirum tunc temporis mihi videbatur , nullam notabilem subiisse cerebrum mutationem , imo malum ad piam matrem non penetrasse , sed illam in fundo illarum fovearum aequae integram sanamque esse , ac in omni loco alio. Sed exempto cerebro , examinatis oculorum foraminibus , maxilla inferiore , constitit , latere in omnibus

nibus ossibus mali fontem, haec venerea lue fuisse exesa, acrem materiem adfecisse duram matrem, hanc tunc in fungos degenerasse, qui procrecentes sine dubio sese foraminibus, in osse jam tunc praesentibus, accommodarunt, & sensim sensimque foramina majora reddiderunt. Similia etenim vitia aderaunt in locis, ubi nulla dura mater subiecta est, eodemque malo latus dextrum maxillae inferioris, Atlas & Epistropheus, fuere correpta. Plexus choroidei obsessi erant singularis naturae tumoribus oblongis, majori in altero, minori in altero latere, ovatis, non admodum duris. Vasa praeterea multis hydatidibus erant obsessa. Conf. dicta ad Sect. IV. N. XXXV. pag. 152. & 153. Fungi autem delineati sunt Tab. XXV. Fig. 1. & 2.

II. Fungus durae matris insignis magnitudinis; inventus in cranio strenui potatoris, qui, varia passus mala, demum apoplecticus mortuus erat. Ossis frontis degeneratio erat notabilis, ut constitit inter morbos ossium N. XX. pag. 142. & 143. Fungi hujus, una cum dicti ossis, icones datae sunt Tab. XIII. Fig. 6. 7. 8. & 9.

III. Durum, ferme cartilagineum, corpusculum, quod nervo auditorio adhaesit. Adnectebatur non tantum firmiter parti inferiori dicti nervi, sed & cohaerebat cum proxima medullae oblongatae parte, unde septimum hoc nervorum par egreditur, sese pariter insinuans foramini, in parte interiore partis petrosae ossis temporis obvio, quod dictus nervus intrat. Longitudo hujus corpusculi erat sex linearum; latitudo in parte latiore quinque, in parte minus lata trium; crassities quatuor lineas circiter aequabat. Superficies valde inaequabilis erat, praecipue in illa parte, quae conceptaculi cerebri basin respiciebat, & in varia majora minoraque tubercula adfurgebat. A nervo separari absque laesione non potuit, ex foramine etiam, quod nervus intrat, non plane liberari, facilius a parte medullae oblongatae. Dissectum hoc corpusculum corticem, seu partem exteriorem, exhibuit duriorum, interiorem substantiam molliorem quidem, sic tamen, ut particulae duriores essent interspersae. Qualia mala a compressionem talium corpusculorum oriri possint, olim ostendi Observat. Anatom. Patholog. Lib. 1. cap. 9. pag. 118. seq.

IV. Scirrhus insignis cerebelli ex infante. Est Supellectilis Doeverenianae P. 1. N. CCXIII. Conf. Musei hujus pag. 111.

V. Tumor notabilis Parotidis ante & pone aurem, ipsi adhuc adhaerentem, sese extendens, magnitudine caput infantis aequans.

VI. Mamma enormis molis, cujus pars inferior in ulcus pessimae notae degeneraverat. Feminam aliquoties ipse vidi, examinavit autem eam de tempore in tempus dexterimus Chirurgus Haver, qui Historiam morbi sequentem communicavit. Mense Septembri 1784. vidua, sexaginta & novem annos nata, sese obtulit, cujus mamma dextra insigniter a flatu naturali recedebat & magnitudine & colore. Erat temperamentum acgrae sanguineo-phlegmaticum, animus hilaris, sanitas satis perfecta, sic ut optime appeteret, digereret, & evacuationes etiam legi naturali obedirent. Somnus satis erat tranquillus, quantum nempe permittebat tumoris moles. Nunquam morbo quodam notabili laboraverat; octies felicissime pepererat, omnesque infantes proprio lacte nutriverat. A puerperiis citissime resecta ad solitos eosque duriores labo-

labores redire potuerat. Domos aliorum depurare, vestimenta lavare, per totum diem assueta, versus noctem domum redux, sua domestica negotia curare coacta erat, ut panem sibi suisque lucraretur. Circa annum 1777. primum mali initium perceperat; aderant tunc parva tubercula in parte inferiore mammae; licet ipsa haec vix attenderet, attamen lintea calefacta, ex consilio alius feminae, ipsis imposuit, eo effectu, ut disparuerint, uno excepto, omnia, quod, magnitudinem grani hordei habens, a latere exteriori papillae remansit. Vix dolores in hoc tuberculo animadvertibat, hi tamen sensim adaugebantur, aucta simul magnitudine, tuncque calefacta linteamina nullum amplius levamen attulerunt. Anno 1781., quando mammae volumen jam maxime erat adauctum, chirurgi auxilium imploravit, qui nulla adhibenda esse remedia censuit. Ovi gallinacei magnitudinem tumor tunc acquisiverat, & illius consilio fidens nulla etiam in usum vocavit medicamina. Praeter pondus vix ullum incommodum percipiebat, licet de tempore in tempus moles adaugeretur, & solito operi vacaret quotidie. Crescebat vero tantopere, ut versus finem anni 1783. ab opere desistere coacta fuerit, postquam aliquamdiu suspensorio pondus sublevare conata esset. Initio anni 1784. alius exploravit consilium, mamma tunc virile caput magnitudine superabat. Quum ille, praeter palliativa remedia nulla cum fructu adhiberi posse, statueret, hoc ipsi edixit, rogavitque, ut ipsam de tempore in tempus examinarem, curamque ipsius gererem. Attamen non, nisi mense Septembri insequente, ut supra dictum, me petiit. Tumor mammae tunc erat enormis, inaequalis, nonnullis in locis admodum durus, & tumidus, aliis mollior, depressior, quamdam fluctuationem digito offerens. Vasa admodum erant tumida, & nonnulla a clavicula versus mediam mammam descendebant, quae crassitie digitum superabant. Integumenta a summo collo, propter pondus tumoris, admodum erant expansa, unde summum exoriebatur incommodum. Satis hilaris & caeterum sana potum cibumque avidè assumebat, naturalesque erant evacuationes; somnus tamen erat inquietus, quoniam non, nisi in latere, decumbere poterat, sic ut simul pulvinari mamma sustineretur. Commode satis sedebat, quoniam mamma genibus tunc incumbibat. Linteamina pura tumori tantum adplicabantur, diacta servabatur exacta, omnis pressio evitabatur, & tunc spatium quatuor mensium vix ulla obtigit mutatio, praeterquam quod magnitudo insensibiliter adaugeretur. Postea vero, versus finem Januarii 1785. symptomata alia sese obtulerunt, dolores nempe lancinantes, coloris mutatio, incrementum notabile, somnolentia, appetitus prostratus, sitis, febris, & haec omnia sensim adaugebantur; principio martii maculae hic illic cernebantur purpureae, quae linteis, aqua vegeto-minerali Goulardi imbutis, tegebantur; eodem mense versus finem vergente exasperabantur omnia symptomata. A principio tumoris parum infra claviculam supra papillam ad abdomen distantia erat circiter triginta pollicum, a latere corporis ad sternum pollicum viginti & septem. Nec substitit ab eo tempore tumoris incrementum, donec disrumperetur. Monstraverant sese jam subinde maculae gangraenosae, epidermis in vesiculas adfurrexerat, quae materiem nigricantem, foetidam, continebant. Hae apertae fundum gangraenosum, putridum, mon-

strabant. Ulcus sic natum est, quod maxime sese extendebat, tantamque amplitudinem acquirebat, ut pugnum facillime admitteret. Suborta tunc haemorrhagia insignis. Ad superiorem mammae partem duae etiam erant exulcerationes putridae, quarum ambitus quotidie sese extendebat. Foetor tunc erat intolerabilis, & dolor summus. Initio Aprilis bis notabilis suborta haemorrhagia ex disrupto magno vase. Debilitas hinc insequuta summa; febris, somnolentia, dolor, foetor, fitis, vix erant tolerabiles; accedebant aphthae, quae subinde separabantur, sic tamen ut deglutitio difficillima, saepe plane non possibilis, esset. Animo tamen constabat patientissima aegra, vires sensim imminuebantur, exulceratio de die in diem adaugebatur, &, licet jam ab aliquo tempore ne corpus quidem erigere valuerit, sed semper eodem in situ decumbere debuerit, licet vix ulla assumeret alimenta, vixit tamen ad decimum quintum Maji, qui miserrimae vitae imposuit finem. Conf. Tab. CIV.

VII. Cor & pulmones ex foetu immaturo, vario sensu morbofo. Fabrica hujus cordis admodum singularis est. Cum dextro ventriculo communicat arteria aorta & pulmonalis; dexter ventriculus praeterea cum sinistro, sic ut hic ventriculus quatuor habeat ostia, primum, quo ex sinu venoso sanguinem accipiebat, secundum & tertium, per quae in arterias sanguinem propellebat, quartum quo ambo ventriculi communicabant. Aorta tamen communicat cum ventriculo sinistro, habetque duo orificia, alterum majus, in dextrum ventriculum hians, alterum minus, ex sinistro sanguinem accipiens. Orificium arteriae pulmonalis non admodum amplum & duabus tantum valvulis instructum. Canalis arteriosus admodum angustus, omnino tamen pervius, non arteriae pulmonalis continuatio, sed rami sinistri ramulus videbatur.

Foetus, in cujus cadavere descriptum cor inveni, septimo graviditatis mense in lucem erat emissus, & varia alia notatu digna exhibuit.

Longitudo totius corpusculi erat circiter duodecim pollicum. Caput, lateribus maxime compressum, a mento ad summitatem quatuor pollices & dimidium altum erat; distantia ab una aure supra verticem ad alteram ferme septem pollicum. Aurium forma non naturalis. Verticis ossa sese retrorsum deorsumque multum extendebant, sic ut occipitis os, parvum admodum, ferme transversim poneretur, & solus apex ipsius, ad angulum ferme rectum reflexus, superiora spectaret, quod in depurato cranio, a me supra pag. 164. descripto & Tab. XXXII. Fig. 6. & 7. delineato, melius cerni potest. Collum vix ullum aderat. Thorax extrinsecus non male conformatus, solito tamen magis compressus. Abdomen morbosum. Umbilico quippe inhaerebat tumor, circumferentiam septem pollicum cum dimidio habens, heparesque alias, per transparentem membranam quodammodo conspicuas, continens. Distabat funis a margine cutaneo lateris dextri quinque pollices, sic ut linea, ab uno latere in oppositum ducta, sex pollicum longitudinem haberet, dum illa, quae sese a superiore ad inferiorem partem extendebat, septem pollicibus aequalis deprehendebatur. Infra tumorem venter admodum complanatus, contractus, erat. Penis rite quidem formatus erat, sed nulli in scroto deprehendebantur testes. Femoris ossa, superiore parte cum innominatis rite articulata, sensim
versus

versus inferiora una cum cruris ossibus sic contorta erant, ut non genu, sed poples, ab anteriore conspiceretur, & pedes mirandam formam singularemque haberent situm. In dorso hiatus erat, tres pollices longus, superiore parte non adeo latus, sed in medio & ultra illud latefcens, deorsum angustatus. Margines hiatus lividi, interiora omnia rubicunda erant. Suprema in parte vesicula conspiciebatur, humore plena, infra illam hiatus spinæ digitis percipiebatur, tum vero prominebat insigniter os sacrum. Vesicula formabatur a medulla spinali, in tumorem parvum exfurgente, tota degenerata, sanguinolenta, nec ultra hunc locum sese extendente. Integebat hiatum totum tenera membrana, qua separata dictus medullæ finis demum apparuit. Partes laterales ossææ vertebrarum multum ab invicem recesserant, consumpta cartilagine, quæ illas cacterum necit, & in processum spinosum tempore procrevit.

Tumor abdominis, inter semotos, & rotundulum marginem formantes, musculos rectos existens, constabat peritoneo, maxime elongato, & in principium funiculi umbilicalis protruso, sic tamen, ut hoc magis versus dextrum, quam versus sinistrum, latus esset extensum. Ut funis gelatinosa flava substantia plenus erat, sic similis inveniebatur inter expansam funiculi radicem & peritonacum, etiam quoad crassitiem degeneratum, sic ut integumenta hæc tumoris essent admodum turgida.

Aperto tumore mox in conspectum venit hepar, maximam tumoris partem occupans. Hoc, ex sede sua protrusum, adhaerebat, ligamenti lati ope, illi peritonei parti, quæ tumorem formabat, sic ut extrinsecus etiam conspiceretur, per integumenta tumoris transparens. Lieni, solitum latus occupanti, adpositus erat parvus alius, vasi arterioso & venoso adhaerens. Inter hepar & lienem parva ventriculi portio sese offerebat. Infra dicta viscera intestina tenuia apparebant, quæ desinebant in coecum, sinistrum latus occupans. Adhaerebat ileo diverticulum vel appendix, in latere dextro sese exhibens, communicans cum tubo intestinali, & aërem, intestinis immisum, admittens in mucronem usque, qui incurvatus, solidus, tuberculatus.

Hepate una cum liene & intestinis reclinato, ventriculus conspiciebatur, qui irregularem habebat figuram. Primo in saccum dilatatus, dein contractus, tum iterum dilatatus, porro contractus, ad pylorum, extrinsecus sese optime forma annulari monstrantem, desinebat. Renes succenturiati, exemptis reliquis visceribus oculis sese exhibentes, intuebant corpora, magna, tumida, & ut videbatur, contento humore turgida, renum locum occupantia; infra hæc alia similis naturæ aderant. Sequebantur in quoque latere testes cum suis vasis, dein vesica urinaria tumida; pone hanc intestinum rectum, & juxta eandem arteria umbilicalis, ad urachum, ex superiore parte vesicæ urinariæ, nunc parum antrorsum & deorsum promotæ, enascentem, accedens. In vasis per abdomen decurrentibus extraordinarii nihil detexi, præterquam quod unicam tantum umbilicalem arteriam, ex iliaca interna enatam, viderim. Renes vero singulari sese habebant modo. Dexter, sesqui pollicem longus, ejusdem circiter latitudinis deprehendebatur; sinister, duos pollices longus, duos circiter latus erat; uterque admodum tumidus, in saccum expansus, cujus superficies inae-

qua-

quabilis tuberculata erat. Quisque unam arteriam, unam etiam venam, accipiebat, & in quoque latere haec vasa in duos sindebantur ramos, antequam renes attingebant, seseque per externam eorum partem (substantia enim interna tota consumpta erat) distribuebant. De pelvi nihil distincti cernebatur, cum toti renes quasi expansae pelves essent, in quoque tamen latere, ibi loci ubi vasa intrabant, vesicula quaedam conspiciebatur, eodem humore, quem continebant renes, distenta. Inde producebantur ureteres. Horum dexter mox insigniter dilatabatur, sic ut ab anteriore circiter pollicem latus esset, circumferentia autem duos pollices excederet; sic aliquamdiu progressus, sensimque capacitate imminutus, tandem adeo contrahebatur, ut canalem hujus naturae ex adulto homine aequaret, porro iterum, non tamen tantopere ac in parte superiore, expansus, demum vesicae urinariae sese inferebat. In sinistro latere principium ureteris maxime erat contractum, dein nunc contrahebatur, nunc dilatabatur, sic ut quoad capacitatem inter hunc atque dextrum insignis daretur differentia. Cohaecebant renes partibus inferioribus. Vesica urinaria, supra pelvim multum adfurgens, contento humore tumida, a posteriore tres exhibebat prominentias, quae, aperto postea lotii receptaculo, totidem appendices erant, intus cavae, distinctis ostiis cum capacitate vesicae communicantes. Superiori vesicae parti impositus urachus rotundulam quasi vesicam offerebat, & aperto ostio cum vesica communicabat, quod quidem orificium dictarum appendicum aperturas superabat.

Sternum insolitum Sect. IV. N. CXC. pag. 179. descriptum est, & cartilagineum costas ipsi adnectentium defectus notatus. Cor vero, in principio hujus articuli memoratam, rarissime ab aliis visam, conformationem exhibuit. Quae omnia latius exposui, & figuris illustravi Observat. Anatom. Patholog. Lib. 3. cap. 1.

Licet autem merito rarissimam illam cordis conformationem vocare possim, tamen similis antea sese mihi obtulit casus in infante duodecim annorum, qui hic loci omnino videtur inferendus.

Sanis parentibus procreatus, sanus in lucem emissus die 17. Nov. 1764, infans non matris sed nutricis ubera traxit, nutricis, quae, convulsivis symptomatibus obnoxia, ultra sex septimanas eundem lacte alere non valuit; alia dein, sanissima, hilaris, optimo lacte abundans, per integrum annum ipsi mammas praebuit, sic ut bene cresceret, & primum aetatis annum ferme impleverit sanissimus, nulloque morbo correptus.

Sed, primo aetatis anno vix ac ne vix quidem elapso, sese terribilium symptomatum, quae postea adeo gravarunt miserum, monstrarunt initia. Digitorum quippe unguiumque livor, non continuus, sed nunc magis nunc minus visibilis, parentum attentionem in se traxit, praesertim quum nulli compressioni vestimentorum, quae incusanda videbatur, adscribi posset; tantus tamen hic non erat, ut Medici consilium aut & auxilium imploratum sit, quum caeterum sanus videbatur infans, & sensim pedibus inniti non tantum, sed & incedere incipiebat, sic ut, secundo aetatis anno nondum elapso, solus obambulare.

Tum vero de lassitudine conquerebatur insigni, mox atque corpus moveret, etiam si

etiam si vix tantum, quantum solent illius aetatis infantes. Accessit catarrhus, gravi anxia tussi stipatus, & dum praescriptum ab ordinario medico remedium pertinaciter recusavit, subsequente die in facie detegebantur maculae plurimae, primum rubrae, deinde lividae. Tussis de tempore in tempus vexabat, motus sensim erat molestior, & ubi sese defatigaverat, facies, manus, pedes livescebant insigniter, imo tunc labiorum & linguae color ad nigrum saepe vergebat, quiete rursus in naturalem mutandus; & hac vicissitudines ferme quotidie observabantur. Interea longitudo corporis augebatur multum, appetitus satis vigeat, & non nisi de lassitudine, dolore pressorio in superiore parte capitis, de anxietate, praesertim tempore hyemali, de frigore tanto, interno etiam, ut focus hyeme vix calidum corpus redderet, aut aestate ardentissimi solis radii naturalem non praestarent effectum, multo minus sudores elicere possent, conquerebatur.

Initio Martii 1767. venae sectio eo effectu instituta, ut & anxietas & pressorius capitis dolor pro tempore imminuerentur. Sanguis tunc crassus ater fuit, & frigidus postquam fuerat, crassamentum sese a sero non separavit.

Eodem anno ad finem vergente variolas superavit facile, anxietate tunc temporis non adaucta; paucis mensibus elapsis, morbillis, deinde variolis spuris, laboravit, iisque princeps malum neque adauctum neque imminutum fuit. Ab hisce autem relictum morbis symptomata dicta vexarunt, mox atque corpus moveret, praesertim anxietas, quam tunc & saepe postea vehementes adeo cordis palpitaciones concomitabantur, ut oculis perspicere imo & audiri enormes cordis ictus potuerint. Equitatio tum proposita, ut absque defatigatione corpus moveretur, neque utilitatem adtulit, neque diu perferri valuit.

Clar. Gaubius, anno 1769. in consilium vocatus, motum, qui absque defatigatione fieri posset, omnino necessarium duxit, balneumque frigidum bis de die esse adhibendum suavit, sic ut aqua primo die ad genua, secundo ad abdomen, pertingeret, sequentibus altiora loca peteret, donec ad collum pervenisset; coque per quadrantem horae adhibito, instituendum motum, hoc vero impossibili, infantem lecto imponendum, corpusque sedulo fricandum, abstinendum autem esse ab hoc remedio, si forte morosus infans reluctaretur, monuit. Tale vero balneum non saepe fuit adhibitum, quum enim thorax aquae semel fuerat immersus, tantis anxietatibus fuit correptus, ut aquam cum tranquillitate intrare recusaverit penitus. Leni itaque motu, repetita de tempore in tempus venae sectione, malum superare aut tolerabilius reddere, conati sunt, sed absque fructu. Permanfit in eodem statu. Anxietatem, ubi haec ad summum gradum devenerat, concomitabatur tussis sicca, tolerabilior, quando anxietas imminuebatur. Oris halitus tunc temporis fuit insolitus, comparandus cum eo, qui ex ovo recenti cocto & statim aperto exire solet.

Tristis haec malorum series nunc magis nunc minus infantem vexavit ad annum 1774., tunc vero anxietas adeo adaucta est, palpitaciones tam vehementes fuere, ut gradu praecedentes omnes accessus hic longe superaverit; leipothymiae, dolor capitis pressorius, tumor venarum jugularium, illarumque undatio seu pulsatio, ob-

servata sunt. Equitatione plane impossibili, ne ab omni abstineret motu, curru quotidie vel altero die vehebatur. Sectâ mense Majo venâ anxietas rursus imminuta, corpusque ad motum alacrius redditum, sic ut subinde per horam obambulaverit absque magna defatigatione, & spem recuperandae salutis susciperent parentes. Verum autumnali tempore omnia ingravescebant symptomata; sicca & anxia tussi sputa sanguinolenta, subinde purus sanguis, ejiciebantur, quamobrem mense Novembri, quatuor dierum spatio, bis sanguis e corpore detractus fuit. Persistebat tamen anxietas, imo haec subinde tanta erat, ut mors propinqua videretur, & infans ipse perciperet, se non diu superfuturum, saepissime adfirmans, malum, quo laborabat, omnibus omnino incognitum, incurabile esse, neminemque comprehendere posse, quid ipse in sede cordis perciperet. Decimo quarto Decembris iterum instituta venae sectio levamen aliquot dierum attulit, sed gradatim rursus in pejus vergebat malum, adeo ut hyems, ipsi infanti ferme intolerabilis, parentibus etiam summas crearet molestias.

Insequenti mense Aprili, ut & Julio, repetitae venae sectiones, decocta aperientia depurantia largiter epota, & totum hunc supervixit annum, absque ut vel ullum perciperet levamen. Febris per totum morbi decursum vix unquam animadversa.

Quae, initio anni 1776. infantem examinans, Clar. Hahn praescripsit, levamen pro tempore attulerunt, sensim tamen malum in pejus vergebat, motus plane reddebatur impossibilis, & si corpus vel parum exercebat, insignem aquae copiam ore demittebat, leipothymia corripiebatur, & per aliquod temporis spatium nil omnino videre poterat. Quaecunque tunc adhibebantur media frustranea fuerunt, anxietates augebantur insigniter, praesertim cum lectum petebat, quae antea placebant, jam nihil amplius ipsum adficiebant, intumescere facies, oedemate corripiebantur pedes, miserrimamque traxit vitam ad diem octavum Martii 1777., quo, summa anxietate correptus, vivere desuit.

Quae ultimo anno fuerunt animadversa, Clar. Hahn mecum humanissime sequentibus verbis communicavit.

„Puerum caeruleatum, de quo varii per urbem rumores ferebantur, primum vidi inter initia anni 1776. Agnovi protinus morbum, cujus famam & admirabilitatem, quod saepius evenit, praesentia aegri minuebat. Asthmaticus enim erat puer, & post levissimum corporis motum adeo difficiliter spirabat, ut facies ac manus, velut in strangulato, liverent, & subinde coeruleo pigmento tinctae viderentur.

Sed causa tanti tamque diuturni asthmatis obscura erat; & ne quidem de initio mali constabat. Asserebant Parentes, confirmabat Medicus, sanum in lucem prodiiſſe puerum, nec primo aetatis anno male adfecti pectoris indicia ulla dedisse; altero demum anno caeruleum colorem & signa asthmatis apparuisse, nec malum fuisse assiduum, sed modo gravius modo levius, sic tamen ut progressu aetatis una cum crescente corpore incrementa caperet.

Species pueri & forma erat decora; statura pro aetate procera; iusta membrorum proportio, spirandi semper aliqua difficultas, etiam secundum quietem, praesertim

fertim tempestate aquilonari; sed longe major post corporis motum. Facies quoque semper aliquantum turgida; oculi protuberantes, stabiles, molestiae alicujus testes; color & habitus faciēi urgente asthma talis, qualis in hominibus per hyemem adverso vento diu & acriter ambulanti bus conspici solet. Tunc genae, nasi apex, auriculae, item manus, digiti, ungues livebant; labia, lingua, oris interiora erant subinde atro-purpurea. Carotidum pulsatio eminens conspicienda; pulsus arteriarum ad carpos varius & fallax.

Animus ingeniosi pueri valde mutabilis, plerumque difficilis & quasi indignabundus, subinde ad breve tempus hilaris, sic tamen ut subridentiis frontis & oculi inhaerentem aegritudinem declarare pergerent. Redibant protinus querelae varii generis; de cephalalgia, maxime secundum futuram sagittalem, de otalgia, de dolore pectoris & hypochondrii sinistri, de nausea, de dolore ventris ad pubem interdum extenso, de sensu frigoris, aliisque molestiis.

Et sane ut phaenomena diversis temporibus diversa spectabantur, sic querelarum causae variae erant. Constantia & perpetua haec vidi.

1. Magnam spirandi difficultatem post corporis motum, & spectabiles vasorum in collo pulsationes.

2. Faciem pleniorē, quam proportio carniū in artubus ferebat, eandemque inter anhelitus liventem, oculis turgidis, & sanguine interdum suffusis.

3. Urinam semper saturato colore, sine sedimento.

4. Alvum tardissimam, non modo tempore anorexiae, sed etiam vigente cibi appetitione.

5. Assiduū frigoris sensum, etiam calente ad tactum cute, qui puerum non deferbat, nisi in lecto post plenam corporis calefactionem; nam & hyeme juxta focum sedens de horrore & algore querebatur, & per aestatem ardentissimos solis radios aut ignem culinarem desiderabat.

Denique & hoc constanter vidi, mollem ventrem, & sanguinis e naribus fluxum, qui per intervalla incidebat, magnum identidem levamen attulisse.

Phaenomena abunde docebant, sanguinis descensum a capite, ejusque per pulmones transitum esse impeditum; sed quod, quale, ubi obstaculum esset, certis indiciis nequaquam constabat. Difficultatem investigationis augebat Parentum & Medici amici affirmatio; malum connatum non esse. Quo assumpto haud absurda mihi videbatur haec conjectura: perniciosos prunarum halitus tenerum pulmonem in prima infantia vitiasse, & pertinaci asthma occasionem dedisse, cum viderim aliquoties a prunis non bene exustis, in cubiculo perflatum nullum habente per hyemem positus, perennia pectoris mala inducēta.

Pericula feci varia, partim ad detegendam mali causam & sedem, partim ad minuendam symptomatum molestiam. Vana fuerunt pleraque, neque remedia quicquam profecerunt, praeter haec tria.

1. Hirudines ad collum & pone aures adhibitae dolores capitis notabiliter sedabant.

2. Cum lingua valde sordida, spiritus oris foetidissimus, anorexia, inflatio praecordiorum solito major, fuerint, lene emeticum evidenter profuit, & ad plures dies.

3. Prae-

3. Praecipuam tamen opem praestabant pilulae catharticae, ea moderatione datae, ut alvus mollis servaretur, nec tamen liquida fieret." Haëtenus Hahnus.

Instituta a me fuit, rogatu Parentum, Cadaveris sectio die 10. Martii omni cum cura. Solum pectus cum collo fuit apertum, quum, malorum omnium fontem atque originem in eo delitescere, symptomata abunde probaverant.

Color integumentorum licet non adeo lividus fuerit, quam in vita, stagnante quippe maxima sanguinis in corde aut vasis majoribus parte; horum tamen & subjectorum musculorum separatio taediosa erat, tantum enim in vasis, minoribus etiam, adhuc aderat sanguinis, ut continuo efflueret, & maximo esset impedimento, adeoque multum temporis fuerit inpendendum, antequam ossa penitus essent denudata, & thorax aperiri potuerit. Tunc autem sternum, a claviculis liberatum, separatis musculis, diffractis in quoque latere sex superioribus costis, ad abdomen reflexum fuit.

Aperta sic thoracis capacitate, unica massa conspiciebatur, totum ferme cavum adimplens, & pulmones quam maxime comprimens. Haec autem massa pericardium erat, continens distentum maxime, & sanguine repletissimum, cor. Extendebat sese a diaphragmate (quod in dextro latere ad costam quintam, in sinistro tantum ad sextam adscendebat) ad locum medium inter primam ac secundam costam, ac laterales thoracis partes tantopere replebat, ut pulmonis dextri portio tantum anterior, margo nempe lobi superioris & medii, conspiceretur, sinistri vero non nisi exigua pars a parte laterali ac superiori sese manifestaret. Supra pericardium vena cava superior una cum subclaviarum principiis, parte thymi adhuc tectis, conspicua, sanguine atro intumescebat.

Pericardio dissecto aquae copia quaedam effluxit, neutiquam vero tanta, quin saepe in cadaveribus, nullo hydrope adfectis, talis imo longe major detur.

Cor autem, a sacco suo liberatum, turgidissimum erat, non tamen ambo ventriculi ad eundem gradum erant distenti, sed dexter ventriculus, una cum sinu atque aure ipsi adpositis, insigniter, & multo magis quam sinister, sanguine turgebat, venaeque omnes, per externam cordis superficiem incedentes, coronariarum rami, ad minutissimos ferme fines adeo dilatatae erant, ut felicissima etiam injectio illas distinctiores reddere neutiquam potuisset.

Venae ex subclaviis enascentes, praecipuis jugulares, enormiter sanguine repletae erant, tenui, atro. Cava superior, ubi intra pericardium haeret, capacitate naturalem non multum excedebat, inferior vero solito magis erat expansa. Pulmonales turgidae quidem, sed non ultra modum. Aorta magis quam solet in principio dilatata, sed arteria pulmonalis eo loco, ubi ex corde oritur, tantopere contracta erat, ad bifurcationem ferme usque, ut omnium in se traheret attentionem. Canalis arteriosi, seu potius hac aetate ligamenti, ex pulmonali arteria in aortam tendentis, olim pervii, nullum adfuit vestigium.

Pulmones extrinsecus nullam manifestabant labem; parvi tamen, compressi, non admodum extensiles, satis docuerunt, officio suo, omni sensu, rite fungi non valuisse.

Vel externa cordis contemplatio, mali sedem omniumque symptomatum unicum
fon-

fontem in ipso delitescere, docebat. Hoc itaque, ligatis vasis omnibus, tum quae a trunco accipit aut ipsi tradit, tum quorum ope cum pulmonibus cohaeret, a trunco, a respirationis organis liberatum, ulteriori examini fuit subiectum.

Apertus primo sinus dexter cum aure fuit, ut, copioso tenui atro sanguine emissio, capacitas haecce primo lustrari valeret. In pariete inter dextrum atque sinistrum finum obvio foramen ovale aperturam monstravit, quae crassiore stylum admittebat.

Digitus, ventriculo dextro immixtus, dein apice incurvatus, ac versus orificium arteriosum pulmonalis arteriae, solito more ex hoc ventriculo enascentis, promotus, illud orificium nullo modo detegere, verum absque omni difficultate in alterum, illudque capacissimum, admittebatur. Sed quanta adstantium, quanta pariter mea fuit admiratio, ubi vidimus, apicem digiti in arteriam aortam, nullam omnino, juxta constantes caeterum naturae leges, cum ventriculo dextro communicationem alere solitam, pertingere.

Ventriculus eapropter dexter in loco, opposito illi valvulae, pone quam aditus ad orificium arteriosum est, ad apicem usque findebatur, atque tunc digitus non tantum verum oculus, sublata parumper dicta valvula, orificium capax aortae detegere, una cum margine glabro, ultra quem propulsus & deorsum tunc promotus digitus in alterum, sinistrum, cordis ventriculum pertingebat. Secta, ad sufficientem a valvulis semilunaribus distantiam, arteria aorta & examinata, eundem illum marginem monstravit, quo orificium dividebatur in partem majorem, cum ventriculo dextro communicantem, in minorem, ventriculo sinistro adscribendam.

Arteria itaque aorta enascebatur ex ventriculis ambobus, & sanguinem omnem ex utroque accipere debebat. Hoc autem notatu dignissimum magnae arteriae principium, alia sectione facta, tanto melius oculis sese exhibuit; lustrato prius arteriae pulmonalis orificio.

Haec arteria, supra valvulas abscissa, has parvas admodum, ferme concretas, & substantia quadam granulosa, carneas excrescentias referente, obsessas exhibuit, sic ut non nisi exiguum relinqueretur spatium, quod, apicem tenuioris stili admittens, huic aditum ad ventriculum dextrum praebebat, eundem vero difficiliter a ventriculo ad arteriam transmittere. Loco inter duas valvulas medio apertum hoc orificium postquam fuerat, duas tantum valvulas vidimus, difformes, pro parte dicta granulosa substantia obsessas, qualis in arteria supra valvulas sese etiam exhibuit.

Dissecta tunc sinus dextri illa parte, quae aortae propinqua est, una cum arteria ipsa, in illo orificio integrae duae valvulae, pone quas coronariarum arteriarum orificia dantur, sese monstrarunt, tertia medio loco secta erat. Margo glaber, rotundus, viam versus dextrum & sinistrum ventriculum distinguens, parietem, inter duos ventriculos medium, in superiore parte terminans, pulchro sese exhibuit modo, ac nullum omnino dubium reliquit, quin arteria magna communicaret cum dextro aequae ac sinistro ventriculo.

Sinus sinister apertus, parvus, praeter aperturam foraminis ovalis, nihil exhibuit. Ventriculus etiam sinister nil insoliti ostendit, praeter dictum marginem in principio arte

arteriae aortae. In crassitie ventriculorum tanta non animadvertatur differentia, quanta plerumque locum habere solet, sed dexter, si non crassior, aequalem crassitiam ac sinister habebat. Nullibi polyposa concretio observata.

Qui plenioris rarissimi hujus casus explicationem desiderant, evolvant Observat. Anatomico-Patholog. Lib. 1. cap. 1. Lib. 4. cap. 10. pag. 106.

VIII. Cor, cum parte oesophagi, arteriâ aortâ, ulceratâ, & disruptâ, sic ut sanguis omnis in oesophagum sit effusus. Morbosa haec partium dispositio visa in cadavere feminae, anno 1787. dissectae. Aperto abdomine ventriculus, turgidus admodum, ad umbilicum ferme descendebat. Exemptis intestinis, cum ligatura duodeno injiceretur, offerebat sese sanguis, qui, compresso ventriculo, ad maximam quantitatem evacuabatur. Coagulatus quidem erat, sed videbatur longe alius naturae, quam esse solet is, qui ex visceribus abdominalibus ventriculo non raro infunditur, & vomitu cruento (morbo eo tempore admodum frequenti) saepe rejicitur; fontem vero hujus sanguinis detegere non licebat, & ventriculus intrinsecus videbatur sanus. Aperto vero thorace, & examinatis visceribus, quorum sedes hoc in cavo est, visa est arteria aorta, quo loco oesophago accumbit, ulcerosa, & penitus disrupta. Ulcere etiam adfectus erat vicinus oesophagus. Videbatur morbus, ut frequenter locum habet, subortus in hoc canali. Ulcus, in eo enatum, sine dubio arrosit, consumpsit, ipsius tunicas, vicinam aortam, cum qua concrevisse videbatur oesophagus, pariter adfecit, sensim tunicas ejus destruendo, donec pervenerit ad internam, quae vim irruentis sanguinis sustinere impotens demum huic vi cessit, & disrupta lethali eventu omnem omnino sanguinem transmisit, qui itaque in oesophagum, & per eum in ventriculum deferri debuit. Sic sese rem habuisse, examen accuratum partium demonstrare videbatur, ulcus enim satis late sese extendebat per oesophagum; externa aortae superficies quidem ad distantiam duorum pollicum cum dimidio arrosa erat, sed praecipue profundum ulcus aderat, pollicem longum, cujus margines crassi admodum erant, & intra illud propendentes cernebantur lamellae, cum interna tunica aortae cohaerentes, & ea parte, qua cavum hujus canalıs respexerant, glaberrimae, quae, in locum suum repositae, non nisi parvam relinquebant fissuram, rupturae, ibi obviae, manifestum indicium. Scoliosi laboraverat etiam femina, & spina dorsi, ubi ad formandum thoracem concurrat, notabilem curvaturam habet, ut latius exposui ad N. CCIX. Sect. IV. pag. 181. Tab. CV. & CVI. Fig. 1. aortae & oesophagi morbosus status delineatur. Ovarium dextrum in notabilem tumorem, aqua flava plenum, erat expansum. Conf. hujus Sectionis N. LVIII. & Tab. CIX. Fig. 3.

IX. Arcus arteriae aortae apertus, cujus interna superficies partim erosa, inaequalis, partim tuberculata, existit.

X. Aortae divisio in iliacas, maximam partem ossificata.

XI. Aortae steatoma. Est portio inversa arteriae aortae descendens, in qua tumor notabilis apparet, quae internam tunicam vasis maxime attollit, ac ea propter intra cavum vasis insigniter prominet. Est Albini Supp. Anat. P. 1. N. CCXCIII.

XII. Arcus aortae, ex quo rami quatuor insolito modo originem trahunt. Pro-

die

dit quippe primo carotis dextra, dein carotis sinistra, porro subclavia sinistra. Subclavia vero dextra, ex parte posteriore aortae in latere sinistro orta, pone asperam arteriam atque oesophagum decurrebat, atque sic ad axillae dextrae cavum pertingebat. Finis ductus thoracici hoc in cadavere erat etiam praeternaturalis. Solita quippe ratione ex cisterna lumbari originem trahens, inter aortam & oesophagum adscendebat, sed, sensim versus latus dextrum vergens, subclaviae venae hujus lateris inferebatur. Tab. CVI. Fig. 2.

XIII. Pars asperae arteriae, multis induratis glandulis obsessa. Quas bronchiales vocare solent, hac degenerarunt in tubercula varia duritiei diversae.

XIV. Larynx cum proxima parte asperae arteriae, pharynge, atque oesophago. Pharynx & oesophagus tali modo sunt aperti, ut notabilis gulae exulceratio, per diversa loca in asperam arteriam penetrans, pateat. Matrona, quae jam quinquagesimum & primum attigerat annum, ab ipsa juventute conquesta erat de difficili ciborum per oesophagum depulso, sic ut subinde necesse fuerit, bolum, ad inferiora colli subsistentem, cum ulterius depelli non posset, instrumento, faucibus immisso, deprimere. Licet autem semper angusta via esset, subinde tamen facilius cibum, semper commodius potum, depellebat. Accedebat quandoque nimia uvulae elongatio, quae, molestissima, continuo sic irritabat fauces, ut deglutitionis nixum edere cogeretur, etiam si, quod deglutiri posset, adesset nihil. Cum autem sensim sensimque malum in pejus rueret, & demum nihil solidi depellere posset, ne minimam quidem panis micam, aut & puliculam, solito potu spissiore, me in consilium vocarunt. Fauces examinans nil insoliti vidi, nisi uvulam laxiorem & longiorem, linguam sordidam, mucos tenaci, crusta saepe nigerrima, obsessam. Glandulae colli, praecipue in dextro latere, tumidae & induratae erant. Depulsio solidorum non tantum incommoda, sed plane non possibilis, potulentorum paulo facilius, modo parum simul ore fumeret copiam. Thyreoidea glandula ab induratione etiam non plane erat libera. Ex iis, quae videram ipse, quae ex observatis aliorum & sectis cadaveribus cognoveram, sinistrum eventum praedixi, monuique, vereri me, ne tota via similibus glandulis esset obsessa, quales in collo sese manifestabant, has, a longo tempore morbo adfectas, resolvi non posse, sed debere vel majores durioresque reddi, vel degenerare in substantiam, mollem quidem, sed pessimae indolis, quae, consumendo partes vicinas, nova mala jam passis adderet, adeoque praeter palliativa remedia nulla praescribi posse, a quibus sanatio expectari posset, praecipue, quoniam febris lenta jam aderat, quoque die exasperans. Eadem in opinione versabatur Medicus, qui semper curam ipsius gesserat. Per totum mensem, quo aegram subinde vidi, malum in pejus ruebat, muci tenacissimi copiam quotidie ore emisit, solidi nihil deglutire valuit, quin statim rediret, summamque produceret molestiam, anxietatem, & qualia, blandissima etiam, fuerint excogitata, quae, puliculae formam habentia, videbantur posse transire, nulla omnino depellere potuit. Sensim de anxietate conqueri coepit, eamque insequuta est molesta tussis, qua in principio vix quicquam expellebatur, dein vero sputa sanguinolenta, amurcosa, foetida, tuncque

ne minimam liquidi copiam adsumere potuit, quin mox molestissima excitaretur tussis; vires sensim fuere imminutae; alvus, tardissima, non, nisi clystere immisso, sollicitari potuit; & vel hoc pacto vix quicquam evacuabatur, cum nil solidi corpus intrabat. Anxietas magis magisque adaucta est, & tandem placide exspiravit.

Quum & mater & soror simili morbo dicebantur laborasse, saltem difficillima ciborum depulsione vexatae fuerant, cadaveris sectionem non modo permisit, sed & rogavit maritus, eamque ipse institui.

Integumentis colli separatis, multo major, quam quae expectari potuit, pinguedinis copia sese obtulit. Glandula, quae a latere dextro colli sese manifestaverat, & ultimis vitae septimanis aegrae videbatur disparere, saltem minus dura erat, magnitudinem tamen habebat nucis juglandis, venae jugulari internae firmiter accreverat, sic ut haec absque laesione non potuerit separari. Ad contactum mollior, dissecta amurcosam, granulofam, pultaceam, materiem continebat. Quae ad inferiora colli dantur glandulae, induratae, & multum tumefactae erant. Submaxillares autem & sublinguales in utroque latere videbantur sanissimae.

Aperto thorace in conspectum venit thymus, insignis longitudinis, rarissime in adulta aetate tali modo inventus; insolitam autem non habebat duritiem. Musculis magis separatis, sublatis, denudatis etiam & ligatis vasis, quae a corde per colum ad caput partesque vicinas tendunt, aut inde ad cor redeunt, & aspera arteria & oesophagus commode examinari potuerunt.

Thyreoïdea glandula in quoque latere, ubi ab isthmo medio suis cornubus ascendit, durior non tantum, sed vere tuberculata erat. Oesophagus, juxta asperam arteriam descendens, ad contactum in parte superiore durior videbatur; ibi autem loci, ubi de dolore semper conquesta erat aegra, ubi obstaculum in depulsione alimenterum sese obtulerat, quod cum ponticulo, quem transcendere deglutita debebant, solebat comparare, & magis expansus erat oesophagus, & lividum colorem offerebat. Hic locus sese extenderat praecipue dextrorsum, & cum degenerato oesophago arteria innominata, praecipue prodiens ex ea subclavia, cohaerebant firmiter, ipsaeque, ut partes abscessui propinquae semper solent, a statu sano recedebant multum. Tunicae oesophagi erant tenuissimae, &, scalpello vel leviter attractae, mittebant foetidissimam, subcruentam, materiem, illi similem, quam postremo vitae tempore tussi rejicere solebat aegra. Oesophago hoc in loco ulterius aperto, patuit, ejus interiora arrosa, consumpta, oppleta esse simili materie. Ulcus in pharyngem sese extendebat, ad altitudinem cartilaginum arytenoïdearum, & ea pharyngis pars, quae posteriora laryngis investit, simili modo non tantum erat adfecta, sed inferior cartilaginis cricoïdeae margo, totus nudus, in osseam substantiam degeneraverat, ac infra eundem apertura conspiciebatur, quae sursum intra laryngem adscendebat; praeterea duo aderant foramina in parte posteriore membranacea asperae arteriae, quae ad ipsius interiora penetrabant, & eandem illam transmiserant materiem, sine dubio etiam potum, & adsumta medicamina, quae omnia vasa pulmonum aërifera sic oppleverant, ut pulmones, aperto thorace, ne minimum collaberentur, sed eandem
reti-

retinerent figuram, quam sanissimo in statu habent; quamdiu nullus aër inter ipsos pleuramque se insinuavit. In vasis aëreis visa non tantum eadem materies, sed, discissa aspera arteria, compressis vel leviter pulmonibus, insignis ipsius copia exiit, pectorisque capacitatem adimplevit. Tab. CVI. Fig. 3.

XV. Gula hominis adulti, supra resecta infra pharyngem; infra resecta proximo ventriculo, per longitudinem incisa & explicata. Supra ventriculum contractior, inaequabilis, veluti callosa. Homini huic assumti depulsio non erat possibilis. Quod deglutiebat, haerebat circa ventriculum, redibatque in os cum spuma. Vid. Albini Suppel. Anat. P. I. N. CCXCV. Tab. CVI. Fig. 4.

XVI. Gula hominis adulti, supra resecta a pharynge, infra non longe a loco, ubi transfit per diaphragma. Ab anteriore aperta est, ut cernatur ulcere maximam partem consumpta superficies ejus interna, eaque posterior. Arrota pro parte etiam erat vicina arteria aërta, cujus tunicae hac de causa erant tenuissimae. Tab. CVI. Fig. 5.

XVII. Orificium superius ventriculi, induratis circumcirca & tumefactis glandulis, maxime arctatum.

XVIII. Glandula colli major facta & tota degenerans. Membrana externa crassior est, substantia interna tota degeneravit. Vid. Albini Sup. Anat. P. I. N. CCXCVII.

XIX. Glandula colli hominis adulti, quae degeneravit. Dissecta est media. Extrinsecus versa in membranam crassam, instar folliculi, quem implebat materies mollis cum vasorum ramentis, quae etiam intus adhaerent folliculo. Ibid. N. CCXCVI.

XX. XXI. Portiones duae cellulosae, quae cum musculis abdominalibus necit peritonaeum, maxime degeneratae, variis tumoribus obsessae. Ostendunt quomodo in hydrope peritonaei hacc membrana degenerare possit. Mulier quinquaginta circiter annorum, non diu post quintum & ultimum partum, qui ante octo annos inciderat, hydrope laborare incepit. Quum medicamentorum ope collectae aquae e corpore expelli non potuerint, ad paracenthesin confugere necesse fuit; hac instituta prodiit insignis gelatinosae aquae copia, & multum levaminis percepit, sed intra biennium eadem repetenda fuit operatio, & in dies sic adaucta aquae copia, ut quarto quovis, dein tertio, mense, facta ventris compunctione, ipsi exitus fuerit conciliandus. Mollius, emissa aqua, abdomen tactu exploratum varia tubercula, quodammodo mobilia, offerebat, quae, durissima, inaequalia, maximam producebant molestiam, quorum vera natura & sedes latebant, quae resolvi, imminui, potentissimis etiam hujus generis remediis, non potuerunt, sed potius una cum aqua de tempore in tempus insigniter increverunt, sic ut nonnulla caput infantis, immo adulti etiam hominis, viderentur magnitudine aequare. Repetita octo annorum spatio septies & decies operatio, & hoc pacto edueta incredibilis aquae copia, quae semper ejusdem gelatinosae naturae & flavi coloris fuit. Per totum illud temporis spatium, praeter enormem ventris tumorem, gravitatem inde natam, difficiliorem respirationem, vix aliis symptomatibus vexata fuit, functiones primarum viarum justo modo vigeabant, de siti non adeo querebatur, urinam solita copia excernebat. Corpus tamen de tempore in tempus emaciabatur, & vires demum sic imminutae sunt, ut vitam cum morte commutaverit.

Etiamſi biduo ante mortem , paracentheſi inſtituta , ſexaginta circiter librae aquae eſſent evacuatae , abdomen tamen , in cadavere examinatum , inſigniter erat expanſum , & aquae fluctuantis motus non difficulter percipiebatur ; praecipue vero tactui ſeſe offerebant in omni ambitu tumores diverſae magnitudinis , praecipue in latere dextro , quod quidem ex tumore inaequabili , & , ut videbatur , ex multis composito , enormi turgebat modo. Cum dextra illa abdominis pars aperiebatur , non longe a criſta offis ilium , culter non niſi difficulter penetrabat , & videbantur durae , ferme cartilagineae , partes diſcindi. Prodiit tunc aqua ſubflava , praefertim compreſſo abdomine , adeo gelatinofa , tenax , ut , in ſuppoſitum vas descendens , craſſum filum , non interrompendum , ſiſteret. Ad minimum viginti libras acquabat ; meſura tamen exacta haberi non potuit. Diſtis tumoribus , duriffimis , craſſiffimis , videbatur totum ferme abdomen impletum. Seſtione a ſcrobiculo cordis ad pubem inſtituta , dividi commodè quidem integumenta potuerunt , & muſculorum maxime extenuatorum aponeuroſes , ſed craſſior atque durior membrana ſub iis detegebatur , ea tamen cultro diviſa , & a variis tumoribus , quibuſcum firmiſſime concreverat , liberata , inſtituta etiam ab umbilico ad quodque latus ſeſtione , tumores , magis denudati , commodè examinari potuerunt. Erant hi innumeri , & ſuperiorem ventris partem , lateralem ſiniſtram , ſed praecipue dextram , occupantes , a magnitudine nucis juglandis ad capitis virilis molem expanſi , ſuperficiem monſtrabant admodum inaequabilem ; in dextro latere maximus aderat , qui , ex pluribus , invicem cohaerentibus , compoſitus , duritiem diverſis in locis diverſam habebat , in aliis cartilagineam , in aliis ferme oſſeam , in nonnullis molliorem , & haec loca diſſeſta effluere ſinebant vel talem gelatinofum humorem , qualis paracentheſi fuerat evacuatus , vel multo ſpiſſiorem. Omnes tumores adhaerebant illi membranae , quae mox ſub muſculis ſeſe exhibuerat , & prominebant intra cavum quoddam , cujus natura nondum cognosci poterat.

Tumoribus verſus unum alterumque latus reclinatis , nullum abdominale viſcus conſpiciebatur , verum partem poſteriorem ſacci conſtituebat membrana , ad inferiora uſque ſeſe extendens , oſſibus iliis pubiſque adhaerens , rubicunda , vafis multis ſanguine turgentibus repleta. Hac inciſa , mox tenuia prorumpebant inteſtina , quae , parum protracta , ſana videbantur , ſano meſenterio adhaerentia. Eadem membrana , cujus craſſities tranſverſi pollicis erat , & ab oſſibus pubis , & in quoque latere a ſuo nexu liberata , ſuſumque reflexa , omentum , a ventriculo & colo descendens , ventriculus , hepar , lien , verbo viſcera abdominis omnia , naturali in ſitu deprehendebantur , & in ipſo abdominis cavo , quod nunc demum vere apertum erat , vix notabilis aquae quantitas aderat , quae longe alius deprehendebatur naturae , quam illa fuerat , quae ſaccum adimpleverat hydropicum. Quae ſaccum a cavo abdominis diſtinguebat , membrana degeneratum erat peritonaeum , aqua ergo fuerat collecta inter degeneratum peritonaeum , & cellulofam , quae peritonaeum in ſano ſtatu cum muſculis abdominalibus neſcit , nunc vero a ſtatu illo maxime receſſerat , & craſſa , compacta , diſtis tumoribus , qui cum atheromatibus non male comparari potuerunt ,

runt, obfessa erat. Totum tamen peritoneum dicto modo non erat mutatum. Ad distantiam enim transversae manus infra cartilaginem ensiformem durum quidem erat, sed non in faccum extensum, & sectio, ibi loci facta, mox in superiorem cavitatis abdominis partem penetrabat.

Postea in alio cadavere hydropem peritonei etiam observare licuit. Vir, quadraginta annorum, temperamenti phlegmatici, & corporis constitutionis admodum laxae, hernia inguinali in sinistro latere laborans, sese mihi fistebat, ut, quid ad sanandam herniam faceret, consulerem. Herniam non adeo vetustam, liberam, facile reponendam, sed, erecto corpore, mox sese manifestantem, non nisi applicato bracherio retineri posse, censui; curavit etiam, ut bracherium pararetur, sed, elapsis aliquot septimanis, rediit una cum eo, qui bracherium paraverat, conquestus de tumore scroti inguinisque sinistri, ac dolore in iis partibus satis molesto; in locum adfectum inquirens, appositum inveni bracherium, valide constrictum, herniam vero elapsam, & sese ferme ad inferiora scroti extendentem, hoc, elapsasque partes admodum duras; bracherium, quippe hac ratione multum damni adferens, non solum solvendum, sed penitus rejiciendum esse, monui, partes autem fovendas liquore emolliente, resolvente, interea aegro esse decumbendum, ut, mox atque durities esset resoluta, elapsa intestina reponi possent. Voto respondit eventus, & reduci postea hernia sat commode valuit. Quum vero per longum temporis spatium lecto sese contineret, a solito motu & labore abstinens, sensim in hydropem incidit, cujus morbi seminium a longo tempore aderat. Ordinarii medici auxilium per aliquot tempus secutus demum & meum imploravit. Abdomen praecipue in parte anteriore maxime expansum inveni, fluctuationem manifestam percepi, & quum optima remedia, quibus collecta aqua e corpore eliminari solet, a medico jam essent in usum vocata, nonnulla, recentius laudata, & inter haec oxymel colchicum, tentavimus, sed absque ullo effectu; diuresis promoveri nullo potuit modo, alvus laxa quidam erat, aut forte adstricta solvebatur talibus etiam purgantibus, quibus vim magnam in hydropse adscribere solent, sed inde nullum levamen; hinc proposita abdominis paracentesis, & haec in latere dextro instituta est; mox ac penetraverat cannula, aqua tenuis, inodora, flava, limpida, magna vi prorupit, sed inopinato fluxus fistebatur, etiamsi cavum non penitus videretur vacuum, &, licet immissus stilus nullum detegeret obstaculum, quamvis omni modo mutaretur situs aegri, tamen vix quicquam aquae ulterius prodibat. Post operationem idonea adhibita fasciatio est, confortantes, resolventes, dissipantes, fofus abdomini adplicati, continuatus inter norum diureticorum aliorumque remediorum usus, sed nihilominus cito insignis aquae quantitas iterum collecta, sic ut denuo paracentesi evacuari debuerit, hacc operatio oeties fuerit instituta, & quaque vice evacuatae aquae multae pintae; cum autem ex collecta aqua, impedito diaphragmatis descensu, respiratio difficilior reddebatur, & maxime anxius erat aeger, inter posteriores paracentheses brevius temporis semper fuit intervallum, evacuatae hinc aquae copia etiam erat minor. In omni autem operatione idem evenit, quod de prima monui. Interea temporis appetitus semper optime

optime vigebat, alvus erat laxa, foeces autem ejectae plerumque tenues, & viridis coloris; sensim oedematose intumuerunt pedes; disparuit autem hernia, quae in principio hujus morbi libere intrabat, taxi instituta, sed mox tussi, clamore, vel sola loquela, aut motu corporis, sese iterum manifestabat. Videbantur mihi symptomata obvia docere, hydropem esse saccatum, aquam vero non in proprie dicta abdominis capacitate haerere, sed extra peritoneum. Figura tumoris, vigens quam maxime appetitus, concoctio bona, phaenomena in paracentesi animadversa, & singularis dolor, de quo ultimis vitae septimanis continuo conquerebatur, hoc videbantur confirmare. Cum enim post octavam paracenthesin, ob summam aegri debilitatem, eandem repetere non liceret, aqua vero de die in diem colligeretur, versus utrumque latus ad spinam dorsi usque tumorem sese extendere, conquerebatur, & dolorem talem sese sentire, ac si partes vi quadam a se invicem separarentur, quod hoc modo explicui, ut putaverim, aquam, quae haecenus in anteriore tantum abdominis parte haeserat, nunc versus latera sese etiam recipere, & peritoneum ulterius a musculis separare, quam conjecturam nullatenus falsam fuisse, cadaveris sectio postea probavit. Haec ut administraretur, & ipse petierat aeger, cui, ut & medico atque chirurgo, meam de natura morbi opinionem, & impossibilem sanationem, hac fultam, saepius exposueram, eamque, postquam summo opere emaciatus perierat aeger, ipse institui. Accesserat ultimis diebus rubor, dolor, & ardor tantus abdominis, ut manus, etiam ad aliquam distantiam, insolitum calorem perciperet.

Antequam sectio abdominis instituebatur, acus cannulatae ope evacuata collecta aqua; haec primo pura exiit ad talem quantitatem, ut solitae magnitudinis matulam ferme impleverit, tum vero una cum aqua filamenta prodierunt alba, dein verum pus, cujus notabilis etiam erat copia. Separatis & dissectis integumentis, in conspectum venit sacculus, qui ab ossibus pubis sese extendebat ad distantiam trium quatuorve transversorum digitorum supra umbilicum, & versus latera inter musculos atque peritoneum retrorsum ad spinam dorsi usque. Interna hujus sacculi superficies erat obducta crassa purulenta, tenaci, non facile separanda, posterior autem pars insigniter prominebat. Rite examinata membrana, quae sacculum hunc formabat, consistit, eam partem, quae, posterior situ, visceribus abdominalibus accumbebat, peritoneum esse, a musculis separatum, anteriorem vero partem cellulosam degeneratam, quae in statu sano peritoneum musculis alligaverat. Prominens posterior pars, prudenter dissecta, concreta inveniebatur cum intestinis tenuibus, & crassis, quae, tympanitice expansa, inter se etiam concreta, exinde in rotundam massam quasi compacta erant, quia aqua peritoneum ferme circumcirca a musculis separaverat, illudque una cum contentis antrorsum multum promoverat. Vesica urinaria, admodum contracta, caeterum sana videbatur, quemadmodum etiam non multum a sano statu recedebant viscera, quae superiorem abdominis cameram occupant, & ad quae sacculus aqua repletus sese tantum extenderat. Moles vero dicta ea urserat maximopere fursum, sic ut capacitas thoracis insigniter esset imminuta. Hoc vero in cavo contenta viscera sana videbantur, saltem praeter aquae non adeo magnam quantitatem, vix praeternaturale

turale quicquam visum est. Peritoneum tantopere videtur fuisse sursum tractum, ut sacci herniosi reliquias detegere non licuerit, quae etiam ratio fuit, quod ultimis vitae hebdomadibus, sacco hydropico maximopere expanso, hernia disparuerit. Conf. de hoc hydropo peritonaei Exercit. Acad. Lib. 2. cap. 10. pag. 101. seq.

XXII. Mesenterium adulti hominis, cujus glandulae in magnitudinem nucis juglandis excreverunt, & admodum durae redditae sunt.

XXIII. Portio hepatis, steatomatibus variis obfessi. In homine, qui ictero laboraverat, maximum detegebatur hepar, quod marginem osseum thoracis dextri lateris non tantum multum versus exteriora propulerat, sed & sese sinistrorsum deorsumque adeo extendebat, ut, ad magnam ultra umbilicum distantiam pertingens, marginem ossis ilei adtingeret, imo ad pelvim descenderet, ventriculum & intestina, quorum vix quicquam conspici poterat, multum comprimens. Externa superficies maxime inaequalis erat propter varia majora minora flavi coloris tubercula. Ubi oesophagus juxta sulcum, prope finem sinistrum hepatis semper obvium, descendit, non tantum canalis hic firmiter cum hepate concreverat, verum externae ipsius parti, multum degeneratae, induratae & ferme cartilagineae, accumbibat abscessus, materie amurcosa, grisea, foetidissima, repletus, & profunde in substantiam hepatis penetrans. Hepar, ab omni nexu liberatum, insolitam formam monstrabat, versus ventriculum enim & duodenum in tumorem admodum gibbum erat expansum. Pondus erat decem librarum, longitudo in latere dextro undecim pollicum, in sinistro novem, latitudo undecim pollicum, crassities inter partem, spinae accumbentem, & partem, costis appressam, quinque. Dicta tubercula non tantum in exteriori comparebant superficie, sed & in interiori, imo intrinsecus in ipsa substantia hujus visceris ejusdem naturae tumores conspiciebantur. Omnes materiam spissam flavam continebant, illi, quae in steatmate observari solet, non absimilem, in aliis haec substantia compactior, in aliis fluidior erat, in paucis purulenti aliquid adesse videbatur. Quae alia cadaver hoc exhibuit, videre licet Exercit. Acad. Lib. 1. cap. 8.

XXIV. Magna pars hepatis scirrhi. Est Supell. Doeverenianae P. 1. N. CCXXII.

XXV. Intestini ilei Appendix connata. Ex parte illa intestini, quae mesenterio opposita est, diverticulum enascitur amplo admodum ostio, in coecum finem definens, ejusdem circiter capacitatis, ejusdem crassitiæ, quoad tunicas, ac intestinum ipsum, facillime aërem admittens, illoque distentum, apice incurvatum. Ex illo apice filum enascitur tenue, ad superiorem mesenterii partem tendens, illique hoc diverticulum adnectens. Figuram hujus appendicis olim dedi Observat. Anatom. Patholog. Lib. 1. Tab. 8. Fig. 8. & latius de ea similibusque egi ib. cap. 10. Postea diverticulum simile connatum in foetu, vario sensu morbofo, observavi Observat. citat. Lib. 3. cap. 1. pag. 11. Tab. 4. Fig. 2. Conf. Musei hujus pag. 235.

XXVI. Intestini ilei appendix. Haec inventa in cadavere infantis quatuor circiter annorum. Appendix, pollicem & ultra longa, ejusdem capacitatis est atque intestinum ipsum.

XXVII. Intestini tenuis portio, variis in locis majoribus minoribusque ulceribus obfessa, quibus tunica interna penitus consumpta est.

XXVIII.

XXVIII. Principium intestinorum crassorum ex eodem homine, similibus ulceribus vitiatum.

XXIX. Renes a solita forma multum recedentes. In cadavere viri in sinistro latere nullus detegebatur ren, in dextro autem latere massa, quae secretioni urinae inservierat, admodum longa, & insolitae formae. Aderat quippe ren, ultra quinque pollices longus, duos cum dimidio latus, vasa arteriosa & venosa admodum multa accipiens, pelvimque suam ab anteriore sibi impositam habens; hic ad infimam lumborum vertebrae sese extendens cohaerebat, tenuiori tamen nexu, cum alio rene, superiori parti ossis sacri appposito, quatuor pollices longo, tres lato, in quem pariter diversa sese inferebant vasa, & cui etiam extrinsecus apposita erat pelvis, unde enatus ureter sinistram vesicae urinariae partem petebat, dum ureter dextri lateris versus dextrum pariter receptaculi dicti latus sese recipiebat. Aorta, emissâ coeliaca & mesenterica superiore, renalem dabat dextram, haec bifida superiorem renis dextri partem intrabat, dein spermaticas, mesentericam inferiorem, aliam renalem, quae sursum curvata mediam simulque posteriorem dicti renis partem petebat, tum renalem tertiam, pariter dextro reni, sed parti ipsius inferiori, insertam; dividebatur dein in iliacam dextram & sinistram, sed inter illas, ipsa hac in bifurcatione, insignis prodibat ramus, in quatuor minores fissus, quorum unus dextro reni tres reliqui infimo reni inferebantur; denique ex iliaca sinistra, parum supra ipsius divisionem in externam & internam, originem trahebat arteria, qui infimi renis inferiori parti sanguinem praeberat. Vena cava emittebat venas renales tres; suprema, statim bifida, comes primae arteriae, renis superiorem petebat partem; secunda, multo capacior primam ramum dabat, qui ante superiorem pelvis ramum descendens, cum prima vena communicans, in venam spermaticam dextram definebat, ramo prius ad mediam partem renis demisso, dein haec secunda vena a latere interiore pelvis descendebat, & in hoc decursu unum alterumque ramum reni dabat, petebat vero ipsa renem inferiorem, in quem diversos in ramos fissâ terminabatur. Tertia vena pariter satis crassa, in duos ramos fissâ, ad dextrum pertinebat renem. Inferior vero renem accipiebat venam ex iliaca sinistra. Tab. CXIII. Fig. I.

XXX. Ren unicus dexter in cadavere feminae inventus, quinque pollices longus tres latus. In sinistro latere solus Ren succenturiatus cernebatur. Ad Renem unica arteria & vena, sic & ad succenturiatum sinistri lateris tendebant.

XXXI. Ren sinister, ad quem solito plura vasa decurrunt. Arteriae adfunt duae, altera eaque superior, crassa admodum, finditur non longe ab ortu in duos ramos, quorum superior bifidus ad renem succenturiatum tendit, alter inferior in bene multos ramos finditur, antequam renem attingit; altera arteria tenuior inferiora hili renis petit. Vena unica quidem est, sed singulari & insolito modo finditur, ubi ad renem tendit.

XXXII. Renes duo insignis molis. Alter isque sinister sex pollices longus tres latus; dexter, minor, tres pollices & dimidium longus, duos latus est. Ad dextrum tendunt arteriae duae, venae totidem: ad sinistram arteriae tres sed unica vena.

XXXIII.

XXXIII. *Renes partibus inferioribus concreti, seu ren unicus semilunaris, functione duplex. In cadavere puellae, paucas septimanas natae, ren dexter sinisterque, inferioribus partibus ad se invicem incurvati, confluebant, & unum continuum corpus constituebant. Ren sinister magnitudine dextrum superabat; massa intermedia, crassa admodum, prominebat ultra renum substantiam. Quisque a parte anteriore, qua cavum abdominis respiciebat, exsectus est, ibique conspiciuntur pelves, quae terminantur, quaeque in suum ureterem, sic ut pelves & ureteres non solito more ex parte posteriore renum egrediantur, sed ureteres renibus ab anteriore incumbant. Arteriae, solitis plures, ad renes hos connatos tendunt. Ex latere dextro aortae prodit ramus, qui in glandulam suprarenalem & partem superiorem renis dextri terminatur. In latere sinistro adest primo ramus, ad glandulam suprarenalem finistram pertinens, dein secundus, qui, bifidus, in renem definit. Emissis spermaticis, ex quoque latere aortae ramus prodit, qui versus dextrum & finistrum renem vergunt, eodemque circiter loco, parum tamen inferiori, alius, qui in massam, qua duo renes cohaerent, evanescit. Aorta, tum pone renem descendens, demum infra eundem rursus se monstrat, ibique duae arteriae, ex aorta ad renem adscendentes, conspiciuntur. Vena cava versus quodque latus unum dat ramum, quorum sinister multo altiori prodit loco, quam dexter. Hic, vix divisus, renem sui lateris intrat; sinister, emissis spermaticis, primo bifidus, dein in minores ramos fissus, per partem finistram sese dispergit. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 3. cap. 7. Tab. 8. Fig. 6.*

XXXIV. *Ren sinister, cujus pelvis ramis plane distinctis quinque ex rene prodit. Anterior hujus renis superficies, peritoneo accumbens, maxime exsecta est. Sinus itaque ab anteriore conspicitur, & hunc intrant vasa arteriosa, hoc egrediuntur venosa, & rami pelvis. Arteria duplex est, altera, solito loco ex aorta enascens, in duos majores ramos, in plures minores fissis, superiorem renis partem ingreditur; altera, ex aorta, infra mesentericam inferiorem, originem ducens, ad inferiorem renis partem pertinet. Vena, ex cava producta, recto tramite ad mediam circiter renis partem vergit, ante ingressum tamen venam emittens sursum ad renem succenturiatum, alteram deorsum, quae incurvo ductu partem inferiorem renis petit, emissis prius spermaticis. Pelvis renis in anteriore parte tota nuda conspicietur, sic ut incumbat sinui, inter superficiem anteriorem & posteriorem relicto; insignis haec pelvis magnitudinis est, quinque ramos suos, ex rene inter venosa & arteriosa vasa egredientes, nudos exhibet, dein ureteri solito more originem praebet. In Observat. Anatom. Patholog. Lib. 1. cap. 5. ulteriorem descriptionem & Tab. 4. Fig. 1. delineationem dedi.*

XXXV. *Ren similis conformationis. Exsecta est anterior hujus renis superficies, & sinus adest, dum posterior renis superficies ultra anteriorem multum prominet. Pelvis, magna satis, tota non tantum ultra renis substantiam sese monstrat, sed quinque ostendit, eosque satis capaces, ramos, dum ipsa in ureterem definit. Conf. Observat. Anat. Patholog. lib. cit. pag. 85.*

XXXVI. XXXVII. *Renes duo notabilis magnitudinis, ex eodem homine. Pelves erant amplissimae, & in tumorem insignem extra renum substantiam adfurgebant. Ureteres solito capaciores erant. Vesica, admodum distenta, intrinsecus inflammata arrosa erat. Peritoneum in hoc cadavere crassissimum durissimum fuit, & abdominalia viscera, ferme omnia, erant concreta. Latius notabilem hunc casum descripsi Observ. Anatom. Patholog. Lib. 3. cap. 5.*

XXXVIII. *Ren dexter ex cadavere feminae, duplici pelvi, duplici uretere, gaudens. Pelvis, situ superior, capacitatem non adeo insignem habet, crassitie digitum annularem refert, & sensim contracta in ureterem definit. Pelvis inferior, multo capacior, forma sua cum pelvi bene constituta conveniens, suum pariter emittit ureterem, praecedenti crassiozem. Ambo ureteres distinctis ostiis intra vesicae cavum aperiebantur. Conf. Observat. citat. Lib. 2. cap. 7. & Tab. 8. Fig. 3. & 4.*

XXXIX. *Ren hydropicus. Hic, ultra quinque pollices longus, tres cum dimidio latus, & admodum expansus, pressioni cedens, singularem in cadavere mulieris & pelvis & totius corporis sui monstrabat distensionem, vere hydropicam. Ab anteriore parte pelvis, ultra duos pollices lata, tres longa, in varias eminentias inaequaliter expansa erat, propter vasa venosa & arteriosa, juxta pelvem ad renis substantiam tendentia, pelvemque sic comprimantia, ut locis intermediis maxime exsurgere debuerit. Vasa haec, capacissima, sensim imminuta, in ipsam substantiam tendebant. Substantia renis in sex adfurgebat tubercula. Posterior renis hujus superficies pelvis partem, solo arterioso vase tectam, ejusdem quidem longitudinis, sed paulo minus latam, visui offerebat. Ureter, hoc in situ magis conspicuus, superiori quidem in loco parum prominulus, sed dein contractus, ac quasi contortus erat, ad vesicam sanam descendens, & toto hoc in tractu minime expansus, verum potius contractus, non tamen tantopere, quam superiori in loco, ubi haec contractio tanta erat, ut, compresso maxime rene, non nisi paucae liquoris flavi urinosi prodirent guttulae. Substantia renis simili ratione, ac in superficie anteriore, rotundulo margine ad pelvem terminata, etiam septem monstrabat tubercula. Fisso uretere, scilicet utraque pelvi, & superiora & inferiora versus, contractus maxime ureter & ferme occlusus apparuit, ubi ex pelvi originem trahit. Prodiit ex hac capacitate ingens liquoris tenuis flavi copia, totusque ren non nisi saccum irregularem fistebat. Substantia enim evanuerat omnis, & vix ultra duas lineas crassa saccum formabat, cui septem alii minores quasi appensi erant; hi, liquore urinoso turgidi, septem in posteriore & anteriore superficie constituerant tubercula. Orificia illorum, quibus cum sacco majori communicabant, per medias adfurgentes membranas divisa, & ab invicem distincta erant. Pelvis certe cum omnibus ramis, per contentum & sensim copia adauctum liquorem, sic expansa est, ut renis substantia, multum compressa, evanuerit omnis. Conf. Observat. citat. Lib. 4. cap. 4. & Tab. 8. Fig. 1.*

XL. *Genitalia vetulae. Ex orificio vaginae prominet tumor vere herniosus, herniam intestino-vaginalem fistens. Venter cadaveris erat admodum complanatus, & dorso spina non tantum tactu percipi, sed & prominentia ejus per integumenta abdominis oculis*

oculis cognosci potuit. Tumor in vagina, ad contactum mollis, saltem non ultra modum tensus, ex parte posteriore vaginae proveniebat, digitusque supra illum infra aperturam urethrae propulsus uteri orificium attingebat. Repulsus & repressus tumor mox sese restituit, partesque intra tumorem contentae, compressione intra abdominis cavum promotae, illa cessante rursus descendebant. In abdominis cavo vix intestina inveniebantur. Ex duodeno enascens jejunum maxime detractum erat, ileum autem totum in pelvi delitescerebat; hujus vero maxima pars, inter uterum atque rectum intestinum descendens, foramen quoddam ingrediebatur, quod facile admittebat digitum, juxta tractum intestini protrusum, tantaeque erat amplitudinis, ut intestina retrahi, & in abdominis cavum reduci commode potuerint. Tumor, vaginam antea ocludens, imminuebatur, retracto intestino, foramini autem immixtus digitus, & ad vaginam propulsus, tumorem rursus extendebat. Protrusum erat peritonaeum, & ab eo formatus sacculus, qualis in omnibus herniis adesse solet, nisi rariori exemplo peritonaeum fuerit disruptum. Vera ergo hic aderat hernia intestini, elapsi inter uterum & rectum intestinum, quae parietem posteriorem vaginae sic protrudit exteriora versus, ut anteriorem parietem contingeret, vulvamque omnino clauderet.

Quum olim hunc casum inter alias anatomico-pathologicas observationes communicarem, Lib. I. cap. 4. de hac rariori herniae specie non tantum sed & de aliis latius egi. Herniam autem inguinalem congenitam, in puero visam, peculiari opusculo descripsi, & iconibus, quae 1781. prodierunt, illustravi; quum vero postea talem herniam in juvene observare, cadaveris sectionem instituere, potuerim, & nitidissimae icones hujus casus in nostro Museo Anatomico adserventur, non abs re esse putavi, si hunc huic loco insererem, morbumque ipsum Tabulis CXI. CXII. depingerem.

Rogatus die 11. Martii 1786. ut juveni, periculose decumbenti, consilio adessem, voto satisfeci, atque Medicum, & Chirurgum, qui haecenus curam ipsius gesserant, praesentes offendi. Hi autem narrarunt, juvenem, jam viginti & duos annos agentem, a nativitate fuisse herniosum, herniam, quae sese in latere dextro manifestabat, nunc majorem nunc minorem fuisse, nunquam autem plenarie potuisse reduci, ipsum semper brachierum gestasse, contractam subinde fuisse herniam, sed, imposito emolliente cataplasmate, magnitudinem fuisse imminutam, repulsis tunc, ut chirurgus videbatur, intestinis. Jam vero die 5. dicti mensis de novo fuisse contractam herniam, aegrum symptomatibus omnibus fuisse vexatum, quae concomitari contractam herniam solent, vomitu, singultu, alvo adstricta; cataplasma tunc iterum esse impositum, tumoris molem rursus fuisse imminutam, die 7. alvum deposuisse aegrum, sed ab eo tempore dolorem in inguine, abdomine, circa scrobiculum cordis, fuisse adauctum, vomitum continuasse, & etiam si venae sectio instituta, decocta purgantia propinata, clysmata ejusdem naturae immixta essent, tamen neque haecenus ad diem nempe 11. respondisse alvum, neque symptomata cessasse, vomitus fuisse perpetuos, sic & singultum, dolores intolerabiles, abdomen tympani adinstar fuisse tensum,

sum, die 10. evanuisse dolorem, jam autem tranquille satis decumbere aegrum. Ipse tunc, herniosum examinans, tumorem ab inguine ad inferiora scroti sese extendentem vidi, ad contactum mollem, non dolorificum, juxta funem spermaticum descendentem, & omentum, ut contactus docere videbatur, continentem; Magnitudo tumoris prudenti lenique taxi instituta imminui nihil potuit; supra annulum ad distantiam ad minimum pollicarem rotundula, pollicem crassa, prominentia cernebatur, non multum, aliquantum tamen, dolens; abdomen enormi modo erat expansum & durissimum; de dolore tensivo circa scrobiculum cordis conquerebatur Pulsus parvus erat, &, licet non intermittens, tamen vacillans, frigebant artus, singultus aderat, & quicquid deglutiebatur, mox per vomitum rejiciebatur, facies perfecte erat Hippocratica. Miratus, cum per tot dies hernia contracta fuerat, cum omnia symptomata fatalem eventum praedixerant, nunc demum auxilium meum implorari, ingenue fassus sum, putare me, omnia symptomata omnino ex hernia contracta esse derivanda, licet huic causae a medico non adscriberentur, omentum herniam facere, sed sine dubio partem etiam intestini sacco contineri, operationem, si in tempore fuisset instituta, forte potuisse servare aegrum, nunc vero, cum omnia symptomata, praecipue dolorum absentia pulsus parvus & vacillans, instantem imo jam praesentem gangraenam indicare videbantur, operationem non esse commendandam, quippe verendum esse, ne inter operationem succumbat; credere me, mortem proxime instare, & ab arte in desperato hoc casu nullum amplius auxilium expectandum esse. Tentata tamen adhuc varia sunt, sed incassum; quod praedixeram evenit, & vix sedecim, ex quo aegrotum videram, horis elapsis placide occubuit.

Concefferunt lubenter parentes, ut in naturam herniae inquirerem. Eodem itaque die Cadaveris sectionem institui. Abdomen tympani adinstar maxime erat tensum; tumor herniosus ad inferiora scroti sese extendebat, major videbatur, quam vivente aegro, sed non admodum tensus erat; supra locum, ubi in inguine originem trahebat, integumenta videbantur paulo magis elevata. Ab umbilico ad superiora penis integumenta & cellulosam incidi, inde ad inferiora scroti, ea tunc a musculis a sacco hernioso separavi, & versus latus dextrum reclinavi, sic ut saccus optime pateret. Fissura obliqui externi erat admodum ampla, imo digiti apicem ante tumorem admittebat, repelli tamen elapsae partes, quas ad omentum pertinere contactus adfirmabat, non potuerunt; saccus itaque fuit apertus, hic, omenti magnam portionem continens, dividebatur in partem superiorem & inferiorem, per mediam quamdam stricturam, sic ut ab inguine canalis quasi descenderet, ad longitudinem pollicis, deinde canalis hicce, cujus apertura inferior paulo arctior erat, dilataretur in saccum, oblongum quidem, sed multo ampliorem. Interna sacci superficies glaberrima erat, a contentis omnino libera; omentum nigricans vasa atro sanguine turgida monstrabat, magnamque pinguedinis induratae copiam continebat. Remoto parum versus dextrum latus omento, ejusque parte inferiore sublata, nudus apparebat testis, sic positus, ut rotundulo suo margine oblique versus inferiora vergeret, epididymis

dymis a superiore & laterali dextra parte poneretur, vasa vero spermatica pone faccum, intra eundem tamen quodammodo prominentia, ab inguine ad hunc testis locum descenderent. Haec autem cuncta maxime reflexo omento melius oculis sese offerebant; omenti degeneratio & vasorum turgescencia in parte ipsius posteriore cernebantur tunc non solum, sed simul illa strictura apparebat, per quam faccus in partem superiorem & inferiorem dividebatur; ut autem constare posset, quomodo illa strictura sese haberet, ea ab anteriore erat discindenda, tuncque ad fissuram obliqui externi usque attolli omentum valuit, undique, etiam in orificio superiori facci liberum; ubi autem abscissum prope dictam fissuram fuit omentum, faccus melius examinabatur. Erat hic peritonaei vera continuatio, illa productio, quae, ante nativitatem aperta, cum teste descendit, & tunicam ipsius vaginalem format, sed ibi loci, ubi dicta strictura aderat, pone plicam paulo crassiore, diverticulum quoddam cernebatur, quod apicem digiti admittebat facile.

Tumore, qui sese obtulerat, hoc pacto examinato, abdomen aperui; erumpabant mox magna vi intestina tenuia, enormem in modum expansa, omento tecta; hoc quippe a ventriculo, qui multum detractus, angustissimus, plane vacuus erat, ante tenuia descendebat ad pelvim, praecipue vero in latere dextro, & hujus lateris margo durus admodum, pollicem crassus, ruberrimo atroque colore variegatus erat, simulque descendens versus inguen dextrum fissuram obliqui externi transierat, sicque in scrotum descenderat. Quum vero parum attrahebatur, absque ulla notabili difficultate ex orificio facci liberabatur omenti portio, haecenus in eo relicta, sicque intestina ipsa apparebant. Haec una cum omento herniam formaverant; ileum nempe, anteriorem partem abdominis gyris suis, cum maxime expansis, totam adimplens, & aëre turgidissimum, parte quadam sui, mesenterio opposita, principium facci herniosi intraverat, quod ad pollicem circiter supra fissuram obliqui originem ex peritonaeo trahebat, sic ut ab hoc loco canalis quasi ad inguen descenderet, qui, contentis distentus, prominentiam, antea memoratam, supra fissuram illam produxerat. Portio illa ilei parti posteriori facci firmiter accreverat, & nexu illo soluto, facculum quemdam repraesentabat, cujus orificium margo circumdabat nigerrimus, quasi filo hoc in loco firmissime fuisset constrictus. Inter duodeni finem, ex mesenterio exeuntem, & in jejunum productum, & dictum ilei locum constrictum, adeo amplius erat intestini canalis, ut adulti hominis cubitum prope manum adaequaret; quomagus vero appropinquaret locum constrictum, eo color rubicundior fiebat, donec demum in nigerrimum transiret; gangraenosus etenim ille tractus erat, sic ut, dum removere intestina vellem, omnia disrumperentur, & foeculenta materies effunderetur. Ultra locum constrictum, id est intra eundem & coecum, tenuissima & admodum flaccida erant intestina; coecum ipsum totumque colon adeo contracta videbantur, ut capacitate sua illam, quam tenuia sano in statu habere solent, non superarent.

XLI. Fungus intestini recti, ex virgine nobili exsectus. Est Supellect. Anatom. Doeverenianae P. I. N. CCXXII.

XLII. Vesica viri, ab ischuria mortui. Superficies interna intra rugas minima calculorum fragmenta recondit. Prostata notabilem magnitudinem ac duritiem habet. Historia morbi & sectionis anatomicae haec est.

Senex, qui octuagesimum & quartum aetatis annum attigerat, quadrato robusto corpore habituque obeso gaudens, qui in coelibatu semper castissimus vixerat, nec ullo unquam vitio in viis urinariis laboraverat, ante paucos annos subinde in difficilem urinae excretionem incidit, levatam, quando parvos maxime friabiles calculos ejecerat; urinam tamen postea nunquam pleno & solito jactu expellere, sed tenuissimo radio emittere, debuit, longumque impendere tempus, antequam vesicam evacuaverat; tandem in plenariam incidit urinae suppressionem, sic tamen, ut guttatim parva prodiret urinae quantitas. Cum autem, paucis elapsis diebus, postquam omnia, eaque solita remedia, interna, externa, frustra fuerant adhibita, ut urinae iter liberius redderetur, medicus perciperet, abdomen magis magisque intumescere, tendi, attenderetque, non raro & urinae suppressionem & involuntariam excretionem adfuisse, suavit, catheterismum institueret chirurgus. Hic hac in operatione difficultatem invenit maximam, de summo dolore conquerebatur aeger, &, cum tandem vesicam intraret instrumentum, parva quidem exiit urinae copia, mox vero retractum catheterem insequutus sanguis est. Altero die cum ne guttam urinae emitteret aeger, eandem operationem repetiturus chirurgus penetrare in vesicam nullo modo potuit, iterumque sanguis fuit evacuatus.

Tertio die versus vesperam in consilium vocatus maxime anxium inveni aegrum, de dolore summo in pene conquerentem, debilissimum, & omni sensu sic constitutum, ut fatalem morbi exitum praedicere debuerim. Tensum enormiter abdomen erat, nullo autem modo dolebat, etiam si manu comprimeretur. Digitus, ano immissus, oppletam distenta & durissima vesica pelvim invenit. Genitale membrum ad levissimum attactum dolebat vehementer, immissus autem catheter vix ultra glandem pertingebat, quin praec dolore acerbissimo alta voce clamaret aeger, maxime urgeret, & mox sanguis magna quantitate, partim grumofus, partim fluidus, prodiret; injectum blandissimum oleum fuit, immissus, viae anfractuosa caeterum optime sese accommodans, bacillus cereus, sed incassum. Licet jam ex omnibus, quae praecesserant, ex praesenti etiam aegri statu, ex impedimento, quod per tot dies imminui, nedum tolli, non potuerat, de restituendo aegro omnino desperarem, tamen, ne fato suo penitus relinqueretur, aut postea aliquid videretur omissum, instituta vesicae punctura per intestinum rectum methodo Flurantii. Mox ingens urinae, rubellae, admodum foetentis, prodiit quantitas, subsedit abdomen, & levatus hoc sensu multum aeger fuit. Nox autem insequuta est laboriosissima, de dolore summo in urethra conquerebatur, &, inquietissimus, alvum, absque ut custodem moneret, deponens, simul propulit cannulam, in vesica relictam, & videbatur una cum foecibus per hanc viam iterum magnam excrevisse urinae copiam. Febris aderat valida, pulsus talis, ut, gangraenam si non adesse, saltem non procul abesse, conjicere liceret; lingua nigerrima aridissima. Tentata tamen omnia sunt, quae ars suppeditat, ut naturalis urinae via referaretur, sed incassum, & mors tandem supervenit.

Al-

Altero die cadaveris sectionem institui. Aperto a scrobiculo cordis ad pubem, ab umbilico ad utrumque latus, abdomine, vesica urinaria insigniter expansa, infimam abdominis partem totam occupans, & ad umbilicum usque sese extendens, cernebatur; intestina omnia sursum erant propulsa, & non multum expansa. Vesicae vasa admodum turgida erant; mox autem atque lotii receptaculum comprimebatur, maxima urinae, non admodum foetidae, copia, ex urethra exibat; sine dubio propter relaxationem partium. Aperta ab anteriore vesica ope spongiae prudenter a reliquo lotio liberabatur. Tunicae vesicae urinae, etiam si haec adeo fuerat distenta, erant tamen admodum crassae, sic ut, licet evacuata, non multum volumine minueretur. Interna superficies non erat aequabilis, sed reticulata, & sinus magis minusve profundos monstrabat, quos omnes calculosa opplebat materies, sic ut primo adspectu calculis quasi incrustata videretur. Praecipue vero maxima collectio grumorum calculosorum in fundo vesicae conspiciebatur, qui per tenacem mucosam materiem invicem cohaerentes orificio colli sic erant appressi, ut illud non, nisi remotis iisdem, in conspectum veniret: sed & tunc non apparebat, prout sano in statu sese monstrare solet; tuber enim aderat insignis magnitudinis, intra cavum vesicae prominens, & orificium ipsius partim opplens, partim ultra illud sic prominens, ut non nisi parva fissura conspiceretur; aderatque simile tuberculum a latere praecedentis. Duo autem hi tumores cohaerebant cum prostata, seu potius prostata sese tantopere extenderat, ut non tantum applicata esset parti posteriori colli, sed totam cervicem cingeret, longitudinem ab uno latere ad alterum habens trium pollicum, ad altitudinem duorum cum dimidio ascendens, & duos pollices crassa. Collo vesicae una cum urethra aperto duo illi tumores, ad magnitudinem nucis juglandis, intra vesicam prominentes conspiciebantur; dissecta autem prostata substantiam multum degeneratam, duram, vere scirrhosam, exhibuit. Urethra multum contracta inflammata erat, & eadem calculosa materie obfessa, quae vesicae urinae adhaerebat; haec sua acutiae sine dubio summos in aegro dolores excitaverat, tantamque sensilis admodum & jam multum inflammatae urethrae contractionem, ut catheter per eandem propelli non potuerit. Caput gallinaginis parum erat laceratum, an a dicto instrumento, cujus introductionem sanguis fuerat insequutus? an a calculis? Penetraverat cannula acus in vesicam parum supra degeneratam proflatam, inter vesiculas seminales. Recesserat apertura, in vesica facta, ab apertura in intestino recto, vix tamen medio loco humor aliquis detegebatur. Ureteres, renes, viscera abdominalia erant sana. Vesiculae seminales parvae, durae, ferme cartilagineae.

Quae de hoc casu ulterius monenda sint, & quomodo varia symptomata explicari possint, alibi, Exercit. Acad. Lib. 2. cap. 12. pag. 116. seq. monui, haecque hic loci repetere, inutile duco, sed postea notabilem prostatae intumescentiam scirrhosam, ischuriae verae, nono demum, post negatum omne auxilium, die lethalis, causam, in alio aegro observavi, quem casum hic loci memorasse, nemini displicebit.

Octuaginta annos paucosque menses natus senex, ab aliquo tempore de dolore in lumbis conquestus, primo difficiliter urinam emisit, dein vero in plenariam ischuriam

riam incidit, sic ut, remediis, quae Medicus praescripserat, internis externisque excretionem urinae non promoventibus, ad catheterismum recurrendum fuerit. Cum autem a Chirurgo catheter urethrae immittebatur, prodiit sanguis, licet non magna copia; altera autem vice dum instituebatur eadem operatio, instrumentum vesicam intravit, magnamque lotii quantitatem evacuavit; levamen sic quidem percepit aeger, attamen ipse vesicam exonerare non potuit, & cum altero die rursus insigniter lotio esset distenta, nullam vero urinam redderet, etiamsi stimulum de tempore in tempus perciperet, jubente Medico, catheterismum rursus instituere voluit Chirurgus; sed, summa prudentia licet procederet, attamen penetrare instrumento in vesicam non potuit, sanguinis autem insignis copia prodiit. Eodem die, 16. Martii 1785., in consilium versus vesperam vocatus, abdomen admodum tensum inveni, aegrum vero vix de dolore aut etiam insigni molestia conquerentem, & ut fatebatur, rarius mingendi conatus percipientem. Tentavi tunc ipse primum argenteum catheterem, dein alium ex resina elastica paratum, omni prudentia per urethram in vesicam promoveré; sed, mox atque ad aliquam a glande distantiam instrumentum devenerat, prodibat sanguis, & magna quidem copia; cum vero ulterius lenissime promoverem instrumentum, obstaculum quoddam detexi, videbaturque instrumentum in cavum quoddam penetrare, & digitus tunc temporis perinaco admotus ibi insignem percipiebat duritiem. Non ergo cathetere ulterius urgendum censeui, sed, dum idonea ventri genitalibus locisque vicinis applicarentur remedia, quae viam ordinariam reserarent, per alium locum exonerandam esse vesicam censeui, proposuique hujus receptaculi puncturam per intestinum rectum. Digitus ano immissus tumorem totam pelvim adimplentem detegebat, qui durior esse videbatur, quam distenta vesica aliis in casibus esse solet; vereri itaque me, ne prostaticae durities notabilis adesset, mox medico atque chirurgo dixi, attamen, cum superiori loco videbatur pertundi posse vesica, tentandam esse operationem, omnes conclusimus. Idoneo in situ collocato aegro, cognito modo juxta indicem sinistrae, ano immissum, cannulatam Flurantii acum propulit chirurgus, at, dum apicem vesicae impellere tentat, in durissimum quidem penetravit & maxime tumidum corpus, sed lotii ne gutta prodiit, sanguinis autem parum. Ipse tunc partes examinavi, & percipiens, instrumento vesicam ipsam attingi non posse, ab operatione esse abstinendum putavi, puncturam vero in regione hypogastrica proposui; sed hanc admittere plane recusavit aeger, & quicquid vel ipse dixerim, vel medicus atque chirurgus, aut & adstantes amici, proposuerint, licet inevitabile ipsius fatum, si naturae soli morbus relinqueretur; instare praedixerint; nil ulterius admisit; altero tamen adhuc tertioque die accedens tentavi omni ope illum de necessitate operationis, quae certo certius ipsum sublevaret, dum tempus concederetur deobstruendae viae solitae, convincere, sed incassum, certamque mortem incerto eventui curationis praetulit. Gefferunt ipsius curam ulterius medicus atque chirurgus, qui mecum communicarunt, se ab aegro nullo modo impetrare potuisse, ut propositum adhiberetur auxilium; ipsum vero vix de molestia aut dolore fuisse conquestum, vires de die in diem diminutas esse, abdomen intumuisse insigniter, supervixisse ad diem 24 Martii, tuncque placide exspirasse.

Eo-

Eodem die anatomicam cadaveris sectionem institui. Abdomen ad parvam supra umbilicalem regionem distantiam insigniter erat expansum & durissimum; occupabat autem tumor praecipue regionem hypogastricam, nec multum versus latera sese extendebat. Ex pene videbantur urinae guttulae prodire, &, compresso parumper abdomine, ex eodem verum lotium profiliebat. A scrobiculo cordis ad pubem & versus latera dissectis integumentis, peritonaco; vesica; lotio turgidissima, ad duos transversos digitos ultra umbilicum sese extendens, omnem inferiorem abdominis capacitatem opplebat. Peritonaeum non ultra dimidiam partem illius vesicae portionis, quae oculis sese monstrabat, descendebat, tuncque reflexum abdominales investiebat musculos, sic ut reliqua pars tota nuda musculis illis accumberet, & ad oculum demonstrari posset, vesicam vel compungi posse in regione hypogastrica, praesente ischuria, vel & longiori plaga aperiri, ubi extrahendus calculus est, absque ut metus sit penetrandi in ipsum cavum abdominis. Vesicae vasa admodum erant turgida; color autem ipsius ab utroque latere & in parte superiore nigerrimus, vere gangraenosus. Intestina omnia sursum erant propulsa, & tenuium portiones parvae juxta latera vesicae descendebant. Prope inguina in cellulosa membrana, in quoque latere, praesertim in sinistro, attentionem figebant tumores pinguedinosi, admodum inaequabiles, duri, diversae magnitudinis; quorum maximi ovum columbinum superabant, non cohaerentes, sed inter peritonaeum & iliacum internum inveniendi. An horum forte ortus adscribendus continuae bracherii pressioni, quod gerere semper solitus fuerat aeger, cum olim hernia laboraverat, cujus tamen nec saccus nec aliud vestigium supererat? Compressa vesica urinae multum ex pene effluebat, valida tamen haec requirebatur pressio, antequam prodibat.

Aperta vesica urinaria, parietes ipsius justam habere videbantur crassitiem; interna superficies quasi reticulata erat. Circa orificium urethrae insignis conspiciatur prominentia, & circulus tumidulus, durus, nigro colore distinctus, illud undique cingebat; prominentia illa prostatica erat, quae tantam acquisiverat magnitudinem, ut ovo anserino aequalis esset, maximamque adimpleret pelvis partem; simul erat durissima, & dissecta scirrhi quodammodo naturam referebat; in medio tamen mollior, purulenta, aderat materies, post puncturam, acus triquetrae ope institutam, sine dubio nata. Erat hoc corpus idem illud, quod digito, podici immisso, sese obtulerat, & ultra quod instrumentum, vesicae, ut evacuaretur, immitendum promoveri non potuerat, sed & in idem illud pervenerat catheter, & simile instrumentum, per urethram nunc propulsum, in vesicam non penetrabat, sed in degeneratam prostaticam pertingebat.

Renes, ureteres, viscera abdominalia sano in statu erant; pancreas solum justo majorem acquisiverat duritiem.

Referri huc etiam debet Prostaticae degeneratio, visa in Cadavere viri, octuaginta annos nati, cujus vitae morbiue historiam amicissimus Collega, defuncti nepos, sequentibus verbis mecum communicavit.

„Fuerat defunctus ab ipso fere die natali infirmae admodum valetudinis tamque

parum vivax videbatur, ut parens, cum caeteris liberis omnibus annuos reditus in vitam coëmere fuisset solitus, illi uni hanc impensam facere vereretur: Neque vires ei nisi sensim creverunt: Atque adultâ demum aetate nervorum ista corporisque debilitas cessit virili robori, quod vita, ad severam frugalitatis & temperantiae normam exacta, non parum adjuvit auxitque. Interim, studiis & scriptioni deditus perpetuo, ex assiduâ hac animi contentione nimîaque immoti corporis quiete, circa quadagesimum aetatis annum, morbum contraxit hypochondriacum, qui illum per integros ferme duodecim menses vehementer afflixit, ita ut spiritus quoque inde hebescerent & consueto legendi scribendique labori vix sufficerent. Hanc tamen postquam languentis animi corporisque aegritudinem superasset, multum commodi ex ipso malo se percepisse fuit opinatus: Nam, qui antea saevis renum lumborumque, tum etiam capitis, doloribus fuerat vexatus, ex eo tempore, etiamsi nullo fere exercitio, ipsa etiam ambulatione, rarissime uteretur, semel tantum febris laboravit, & nunquam aeger decubuit, usque ad annum aetatis septuagesimum sextum. Id vero, quantum memini, incommodi semper sensit, ut lotium difficulter, adeoque nimis frequentè & guttatim, emitteret: Cujus mali prima forte causa fuit phimosis: Sed & rei medicae imperito suspicari liceat, crebros hos renum & lumborum dolores, quibuscum juvenis conflâbatur, demum cessasse, postquam materies illa, unde nascebantur, progrediente aetate in regione vesicae concreverat velut coagulum: Et forsitan huic symptomati explicando inserviet quoque observatio, coelibem non tantum vixisse virum optimum, sed & continentiae castitatisque observantissimum. Ut autem huic stranguriae, quantum posset, mederetur, aquae potior erat maximus, tum frigidae, tum etiam, provectioribus annis, tepidae in Theam infusae. Sic, anno 1706. natus, vixit usque ad annum 1782. quando vires, quae antea minui tantum videbantur, uno, ut ita dicam, ictu fuerunt dejectae collapsaeque, ita ut nec manus officium facerent, nec pedes. Tum quoque alvum retinere aliquando erat impotens; & eadem, qua infantes, ope assiduâ indigebat. Mens interim vegeta erat; & judicandi acumine non minus pollebat quam olim. Medicus, ut naturam labascentem parumper erigeret, aquam potare prohibuit; verum cerevisiam praescripsit ex genere spississimo mane bibendam, tum in prandio & coena vinum purum, per totum vero diem vinum Rhenanum cum aquâ cornu cervi incoctâ. Hic potus, instaurando robori idoneus, frequens per hortum ambulatio, & vita ab omni opere curâque immunis, senem adeo refecerunt, ut qui quatuor dehinc annos pedem vix posset promovere, novissimâ ante mortem aetate, solus, etiam sine baculo aut scipione, per vineta spatiairetur: Et spes erat fore, ut ad ultimam senectutis metam perveniret. At mense Decembri 1786. ineunte stranguria ista, quae paulatim creverat, sese prodidit manifestioribus indiciis, quae inter alvi nec opina dejectio erat frequentior. Id quidem familiares ignorabant, quia vir bonus mala sua silentio tegebat, neque querebatur, viscera se nimia abdominis pressione, ut urinam dmitteret, etiam nolentem exonerare: Igitur rati, eum diarrhaea laborare, istum morbum absenti Medico indicavimus, uti & aliud symptoma, de quo

quo aeger fuerat conquestus, dirissima scilicet in inferiore alvi parte circa pubem & anum tormina. Suspensus fuit Medicus haemorrhoides adesse internas, quandoquidem senex noster tali cibo & potu utebatur, qui spiritus animales admodum incitaret, & per hyemem perpetuo ad focum sedens ambulatione necessarioque ad sanitatem motu carebat. Secundum haec indicia & hypotheseos verosimilem medicamenta aegro dari iussit: Ille vero sumit pene invitus, nauseam inde sibi oriri dicens: Et revera, quum per aliquot dies iis remediis fuisset usus, 11. Decembris die, circa vesperam, vehementissimus illum vomitus corripuit cum summa anxietate. Sequenti biduo parumper ad se rediisse videbatur, urinam tamen (uti postea intellexi) non nisi maxima cum difficultate & iterato nisu exprimens, quod die praefertim 12. Decembris, antequam cubitum iret, non sine querelis & gemitu fuerat conatus. Postridie, sumto nobiscum prandio, ut alvum exoneraret, de mensa abiit: At, dum in sella sedet, & lotium emittere frustra conatur, animi patitur deliquium, tantoque angore premitur, ut lecto cum imponere fuerit necesse, nunquam inde (urgente fato) surrecturum. Tristissimam mox noctem transegit, centies centiesque matulam requirens & minxisse sibi visus, ne guttulam quidem emissam, praeterea dolere sibi anum vehementer conquestus. Medicus fomenta herbasque praescripsit, quae abdomini impositae calorem vitalem partibus hisce, frigore captis (sic opinabatur) redderent. Arcessitus etiam Chirurgus prolapsum ani invenit, vetus forsitan malum. Die Jovis 14. Decembris acutissimi dolores irrequieto aegro, cui interim abdomen valde intumuerat, continuos gemitus exprimebant; nec tranquillior nox successit: Quare, cum irrita Artis Medicae reperirentur auxilia, & si quod malo remedium, id a perita Chirurgi manu unice foret expectandum, Te statim adii, ut ope tua optimo seni adesses, Chirurgumque consiliis regeres atque juvares."

Voto itaque amicissimi Viri satisfaciens statim aegrum adii, & examinaui scrupulose. Catheterem levissima manu & summa prudentia, absque magna etiam difficultate, in vesicam (ut videbatur & postea etiam plenius constitit) propuli. Nulla tamen prodierit urina, sed parva sanguinis quantitas. Tumebat abdomen insigniter, ac dolores, ex illa distensione enati, vix erant tolerabiles. Per anum explorata digiti ope vesica admodum alta & antrorsum promota videbatur, sic ut vix ac ne vix quidem apice digiti attingi potuerit. Dissuasi eapropter puncturam methodo Flurantii, vel tanto magis, quoniam ex duobus casibus, modo recensitis, didiceram, prostatam non raro adeo esse tumidam, ut cannulata acus per eam propelli non potuerit, & cum hoc in casu similis tumor non difficulter detegebatur. Dicta ergo operatio in regione hypogastrica instituta est, eo successu, ut per cannulam mox insignis prodierit lotii quantitas, & levatus fuerit aeger. Supervixit operationem tantum per tres septimanas, licet per totum illud temporis spatium nihil neglectum sit; ut via naturalis aperiretur, & aeger per eandem urinam expelleret. Catheterem urethrae immittere, sat facile erat, eumque intra eandem relinquere, cui quidem scopo ex resina elastica paratus inserviit, sed ne gutta quidem urinae per eundem effluebat.

dubium tamen superesse non poterat, quin revera in vesicam penetraret; injectiones enim per catheterem factae ex canali, per regionem hypogastricam immisso, exhibant.

Examinatum cadaver est, relicta tamdiu intra vesicam cannula, donec penitus denudata esset vesica. Haec admodum erat contracta. Haerebat liberrime intra factam aperturam cannula, nullis incrustationibus obducta, margines vero aperturae erant callosi. Sublatis ossibus pubis, ut tota etiam urethra denudari valeret, ab apertura, ope acus triquetrae facta, quae satis distabat ab eo loco, quem peritoneum integit, deorsum in urethram ipsam secta vesica est, & sectionis duo labia a se invicem remota. Crassities admodum insignis tunc apparuit, & posterior vesicae superficies inaequalis, turgentibus vasis quasi aspera, cernebatur. Quod autem excretioni urinae obstaculum praebuerat, corpus erat globosum, ab anteriore tamen & a posteriore magis compressum, collo paulo tenuiore ex cervice vesicae enatum, anteriori parti hujus receptaculi firmiter appressum, & notabilem ejus cavi partem adimplens. Originem trahebat ex prostata, quae sursum & versus latera sese maxime extendebat, dura praeterea & vere scirrhusa. Pone dictum corpus calculus, pisum magnitudine referens, delitescibat. In urethra nil mali detegebatur, & haec nullibi cathetere fuit lacerata. Tab. CXIII. Fig. 2.

Ex visis hoc in cadavere sano ratiocinio concludere licet. 1. Causam difficilis & postea plenarie impeditae urinae excretionis esse quaerendam & in corpore illo duro, ex prostata enato, & in calculo, libere intra vesicam haerente, nunc hunc nunc alium locum occupante. 2. Materiem, vi quadam in vesicam per catheterem impulsam, potuisse parum remove dictum corpus, illud vero mox, catheteris orificio applicatum, hujus aperturam clausisse, sic ut ex vesica per catheterem effluere nihil potuerit. 3. Puncturam, methodo Flurantii institutam, in hoc casu pariter non potuisse illam adferre utilitatem, quam ipsi adscribere multi solent.

XLIII. Penis cancrusus, pugnum magnitudine aequans, felici amputatione ablatum.

XLIV. Segmentum testiculi humani ingentis molis, cujus vasa feminifera confusa, & in substantiam cartilagineam mutata sunt. Est Sect. III. P. 1. N. CCXIV. Ex Ruischiana Collectione, ut plura alia, in Doeverenianam hoc praeparatum pervenit, & si figuram, quam dedit Ruischius Thesaur. Anat. X. Tab. 3. Fig. 1. lamellae talis testiculi cartilaginei cum hoc praeparato comparemus, dubium vix superesse potest, quin ea, quae monet Ruischius, huc pertineant. Prolapsus, inquit, ab alto patiens quidam accepit contusionem gravem testiculi dextri, unde remediis adhibitis nil proficientibus in tantam duram molem accrevit, ut tandem non solum pueri caput adaequaret, verum etiam patiens non sine magno incommodo incedere potuerit, itaque coactus fuit, expertissimum chirurgum à Bortel consulere, qui me quoque in consilium una vocavit. Cum autem ad munia impos factus esset patiens, proposuimus testiculi extirpationem, sicuti a supra dicto chirurgo animose & dextre expeditum fuit. Primis diebus mediocriter quidem sese habuit, postea vero febre ingruente in pejorem statum redactus, incidebat enim in spasmus oris imperfectum, id quod pluries contingit post extirpationem testiculorum, qui in tantam molem excreverunt;

atta-

attamen post valida adhibita remedia convaluit aeger. Post extirpationem pondus testiculi erat trium librarum cum semisse, & omnia vascula seminifera, testiculum constituentia, confluxerant, & cartilaginea erant facta."

Duritiem ferme cartilagineam sinistri testiculi ipse in cadavere viri anno 1786. observavi. Hic ante aliquot annos luctando ad scrotum laesus sarcocelen contraxit, quae tamen ipsi non adeo erat molesta. Post longum temporis intervallum tumore in inguine sinistro laborare coepit, cui similis in dextro accessit. In sinistro latere tumor continuo crescebat, & tantam in vasa cruralia producebat compressionem, ut oedematose tumeret artus, incessus vero primo difficilis redderetur, dein plane non possibilis esset. Varia emplastra, fomenta, cataplasmata, adplicabantur, ut tumor resolveretur, & cum nulla resolutionis spes affulgebat, in tumore potius, in apicem adsurgente, incipiens quaedam fluctuatio percipiebatur, quae natam suppurationem, & illius ope emollitionem tumoris, promovere possent, fuere adplicata, imo locus maxime tumens, & collecto humore turgens, lanceola fuit apertus. Ast loco puris sanguinolenta prodiit materies. Qui ad hoc usque tempus satis bene sese habuerat, jam febricitare incepit aeger, & paucis elapsis diebus, inopinato mortuus est.

Examinavi a morte tumorem. Degenerata erant integumenta cum musculis in parte inferiore abdominis ac superiore cruris; sed praecipue laborabant glandulae inguinales. Hae enim cum dictis partibus formabant tumorem durissimum, inaequalem, ferme cartilagineum, qui sese extendebat intra abdominis capacitatem, & quo in tumore degeneratus funis spermaticus etiam delitescerebat. Dissectis scroti integumentis ad inferiora usque, in latere sinistro saccus detegebatur, sanguine tenuissimo, nigricante, repletus. Testis ipse, caput neonati infantis magnitudine referens, erat ponderosus atque durissimus, & dissectus cartilagineam ferme monstrabat fabricam, sic ut ipsius partes, aut funem spermaticum, distinguere non liceret. In dextro inguine similis tumor erat, ac in sinistro, sed multo minoris molis. Totus hujus lateris testis erat degeneratus in saccum, simili sanguinolenta materie repletum, ac in sinistro latere erat visa, verum de substantia ipsius nihil supererat. Viscera abdominalia omnia erant sana.

XLIV.a. Testis hominis adulti, induratus, tuberculatus, cujus epididymis & vas deferens cum adjectis sanguiferis etiam admodum tument, volumine aucta sunt, & indurata.

XLV. Genitalia mulieris. Labiis vulvae verrucae, una praecipue maxima, adhaerent.

XLVI. Excrescentia clitoridis. Caput infantis magnitudine aequat. Feliciter in nobili Virgine hanc extirpavit Clar. van Doeveren. Est Supelleet. Doeverenianae P. 1, N. CCXI.

XLVII. Uterus, cui vix orificium est. Magnitudo & crassities hujus uteri notabilis est. Quinque pollices longus, duos cum dimidio inter tubas latus, tantam habet crassitiem, ut, sublato anteriore segmento, externa superficies ab interna octo lineas distet. Prominet orificium seu potius collum solito more intra vaginam, absque

ut ulla rima transversa appareat, sed rotundum est, undique clausum, si excipimus aperturam, medio circiter loco inveniendam, caput aciculae minoris vix admittentem, & versus interiora sic angustatam, ut specillum tenuissimum penetrare non valeat, aërem vero admittat. Nullum cicatricis, praegressaeve lacionis, vestigium adest. Cervix, justo longior, versus inferiora contrahitur, & in rotundulum finem definit, dicto foramine pertusum. Ovaria, praeter modum turgida, extrinsecus inaequalia, intus corpuscula varia, fusco humore plena, continent, quale, praeter alia parva, unicum, insigne admodum, avellanam nucem magnitudine aequans, in sinistro adest. Hydatides multae, seu vesiculae, humore plenae, filorum ope latis adhaerent ligamentis. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. cap. 2. p. 66. Tab. 5. Fig. 7.

XLVIII. Uterus scirrhusus ex femina hydropica, quae scirrhis multis in hepate olim laboraverat. Est Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCX.

XLIX. Uterus, cujus parti superiori ope tenuis pedunculi adhaeret tumor notabilis. Pedunculus non nisi ex membrana uteri externa componi videtur. Tumoris forma ferme triangula; pars inferior latior. In apicem adsurgentia latera non recta sed tuberculata sunt, & talia tubercula in parte anteriore etiam conspiciuntur. Substantia interna, admodum compacta, steatomati similis est. Ovarium sinistrum expansum est in saccum, qui aquam continuit; hydropis ovarii initium. Tab. CX. Fig. 2.

L. Uterus, cujus parti posteriori adhaeret tumor castaneae magnitudinis, lata basi enascens, sed in apicem obtusum definens.

LI. Uterus, cui tumor similis adhaeret. Occupat hic partem lateralem sinistram uteri, magnitudine juglandem refert, duritiae cum steomate convenit. Prominet non tantum extrinsecus, sed & versus interiora vergit, sic ut capacitatem uteri insigniter imminuat. Gravitate hujus tumoris uterus sinistrorsum sic fuerat detractus, ut linea, a nexu ossium pubis ad medium os sacrum producta, ipsum nequidem tangeret, & orificium versus dextram pelvis partem dirigeretur. Ligamenta sinistri lateris hinc erant breviora. Externo uteri involucri dissecto tumor ex substantia uteri eradicari totus potuit; ipsius interiora pinguedini induratae non erant abfimilia. In uteri cavo, in dextro latere, principium similis tumoris conspicitur, nondum tamen ipsum magnitudine aequans. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 1. cap. 8. Tab. 7. & 8. Fig. 1. & 2.

LII. Tumor durus, globosus, singularis naturae, qui utero vetulae adhaesit. Tab. CX. Fig. 1. Magnitudine pugnum aequat, pondere libram dimidiam superat. Accreverat tali modo parti posteriori matricis parvae flaccidae, ut ex ipsa substantia videretur productus, & externa uteri tunica ipsum simul complecteretur. Superficies tumoris inaequabilis est, & tuberculata. Secto externo velamento, facile ab utero fuit separatus, tuncque in duos distinctos tumores secessit, alterum majorem, tuberculatum, alterum minorem, similiter inaequabilem, & cum majori cellulosa ope cohaerentem. Substantia interna ossea est, sic tamen, ut non continuum os intus lateat, sed plurima concrementa ossea per totum tumorem sint dispersa, velamento crassiori externo comprehensa, quae tanto numero parti molliori inhaerent, ut tumor vel acutissimo cultro vix ac ne vix quidem dividi potuerit. Tu-

Tumores tales similesve saepissime utero accrescere, variis observatis abunde probavi, *Observat. Anatom. Patholog. Lib. 1. pag. 106. 107. 108. & 112. not. a. Lib. 4. pag. 113. seq.* Confirmare autem idem notabili anatomica sectione possum, quae plura alia memoratu digna continet, quippe instituta in cadavere matronae, mox a partu mortui infantis defunctae.

Haec, postquam sudore madens, gelidissima hyeme, terrore perculsa media nocte lecto exsilierat, in asthma incidit, cujus symptomata, non semper eadem, subinde admodum gravia erant. Non diu postquam laborare inceperat nupta, primis quidem mensibus satis bene se habuit, dein vero, postquam spatio dimidii anni in matrimonio vixerat, concepit, & ab eo tempore respiratio etiam difficilior fuit, imo subinde, praesertim quando decumbebat, adeo anxia, ut lecto sese continere non potuerit, & si sinistro lateri forte incumberet, vix spiritum ducere. Quo magis autem increvit foetus, eo vehementiores asthmatis fuere accessus, licet hi etiam semper sese eodem modo non haberent, subinde quippe adeo mites, ut sanationis spes ipsi adfulgeret, subinde adeo validi, ut abortum pertimesceret: miseram autem vitam non ultra octavum graviditatis mensem protraxit, tuncque, subortis doloribus partus, infantem, qui jam ab aliquo tempore videbatur mortuus, in lucem emisit, eodemque momento animam efflavit.

Abdomen, in parte anteriore, regione praesertim hypogastrica & umbilicali tumidum, nullam tamen notabilem duritiem offerebat. A thorace in pubem, ab umbilico versus latera, factis integumentis, adipis, magis quam solet flavescentis, major, quam expectari poterat, aderat copia. Aperto abdomine viscerum situs sequens sese obtulit. Hepar, ad distantiam transversae manus infra cartilagineum ensiformem promotum, magis versus sinistrum latus tendebat, sic ut ligamentum latum & rotundum ab umbilico sinistrorsum adscenderent. Lobi dextri pars inferior, quae ad indum ab umbilico sinistrorsum adscenderat, plane erat reflexa, signem distantiam infra cartilagineum thoracis marginem descenderat, & reliquae magis superiori parti hepatis sic incumbebat, ut superficies, quae ventriculum duodenum partesque vicinas respicere solet, extrinsecus sese manifestaret, & fundus vesiculae felleae, mox in oculos incurrens, nudus conspiceretur. Longitudo hujus partis, sic reflexae, erat sex pollicum, latitudo duorum. Tensae hae de causa erant partes membranaceae omnes, quae hepar vicinis necant. An haec hepatis mutatio usui thoracis rigidi adscribenda? sic videtur. Comprimitur enim totus thorax, depellitur hepar, margo thoracis inferior introrsum urgetur, hepatis quasi imprimitur, vestigium, cum dicto margine conveniens, in eo hinc conspicitur, & inferior hepatis pars ad marginem thoracis inflectitur, duriorque redditur. Cum autem in graviditate externae abdominis partes omnes non tantum extenduntur, sed etiam ampliatur inferior thoracis pars, ac sursum urgentur viscera, aliter fieri non potuit, quin illa inferior hepatis pars, jam a margine thoracis remota, non huic, sed superiori parti hepatis accubuerit. Similem ex compressione thoracis hepatis defigurationem saepe in cadaveribus vidi. Ventriculus sua inferiore, unde omentum procedit, curvatura umbilicum adtingebat, aëre expansus. In latere dextro solito magis tumidum

dum apparebat coecum; inde autem enatum colon, postquam parumper adscenderat, mox a latere sinistro coeci iterum descendebat, adscendens tunc pone ventriculum ad finistrum latus vergebat, ibi, & ubi pelvim intrabat, maxime contractum. Reliquam partem adimplebant tenuia, inter quae omentum, non multa pinguedine refertum, delitescibat.

Remotis intestinis uterus sese offerebat, ad magnitudinem capitis infantis contractus. Figura ipsius externa erat admodum irregularis, situsque insolitus, adeo enim oblique ponebatur, ut ovarium dextrum, orae superiori pelvis accumbens, ferme dirigeretur versus nexum ossis ilei cum sacro, finistrum pelvim intraret, & versus symphysem ossium pubis vergeret. Globosus ab anteriore & superiore uterus versus latus finistrum in mucronem rotundulum durum excrescebat. Ex pelvi sublatus uterus ab orificio, quod maxime erat dilatatum, & vix se contraxerat, ad fundum longitudinem habebat octo pollicum. Linea, ab insertione tubae unius in latus oppositum ducta, a fundo uteri sesquipollicem distabat. Dissecto ab anteriore juxta longitudinem utero, diversa ipsius apparebat crassities. Placenta anteriori segmento adhaeserat, ibique crassities erat pollicaris; in fundo vero reliquaque parte omni vix dimidium pollicem crassa erat substantia. Parti posteriori matricis adhaerebat tumor, leviter conicus, cujus circumferentia in fundo erat septem pollicum, superior ipsius pars in eadem linea erat cum tubis. Separata exteriori membrana ipsi substantiae uteri ad notabilem profunditatem inhaerebat; haec vero ibi loci vix tali modo mutata erat, quemadmodum in omni alio; erat quippe multo compactior, vasaque dilatata non nisi paucissima conspiciebantur. Liberatus undique tumor ovi gallinacei magnitudinem habebat; cruciatim dissecti substantia dura erat, steatomati similis. Ren dexter iusto major, caeterum sanus. Sana etiam reliqua viscera abdominalia.

Ad Thoracem progressus, integumenta musculosque majores separavi; mox vero atque ad intercostales perveni, in dextro latere spatia omnia extrorsum prominula vidi, apertoque uno mox prodiit flavescentis, limpidae, inodora, aquae copia. Aperto hoc latere pulmo nullo modo subsidebat, sed adeo distensus tumidus erat, ut suam, cavo accommodatam figuram retineret, etiamsi comprimeretur. Tanta erat aquae copia, ut inter pulmonem atque diaphragma magna adesset distantia, sola aqua oppleta; compressus hinc quam maxime fuerat pulmo, sine dubio, quod ob graviditatem non adeo descendere potuit diaphragma, quam in hydrope pectoris facere solet. In sinistro latere aderat aqua, non vero tanta copia. Uterque pulmo liber erat, pauca filamenta dextrum pleurae a parte posteriore neciebant, sed facile solubilia. Superficies pulmonis rubescebat, videbantur multa vasa disrupta sanguinem in telam cellulosa effudisse, in quam penetraverat etiam aer, verum emphysema pulmonum faciens. Dissecti pulmones nullam exhibuerunt vomica. In pericardio vix aqua adfuit.

LIII. Uterus, cujus parti interiori adhaeret parvus polypus. Ligamenta in uno alteroque latere maxime differunt. Ab utero versus dextrum latus ligamentum latum, multum expansum, vix duos pollices longum est, in latere sinistro quinque superat.

Dextrum

Dextrum ligamentum rotundum brevius etiam sinistro. Ligamentum spurium supernumerarium ex parte uteri posteriore prodit, hoc ad os sacrum tendebat, ibique a latere recti intestini in peritonaeum, posteriora pelvis invadens, evanescebat. Uterus ergo hicce obliquum non tantum habuit situm, & versus dextrum latus vergebat, sed fundus similiter retrorsum deorsumque fuit directus. Matricis corpori hydatidis pedunculi ope adhaeret. Ex superiore cervicis parte enascitur corpus quoddam, tenerum, pedunculi ope ipsi adnexum, ad aperturam, qua cervix cum vagina communicat, sese extendens, sensimque latefcens; polypi principium. Ovarium sinistrum tres pollices cum dimidio longum, dimidium latum, praeter varias incisuras, corpusculum quoddam, magnitudine officulum sesamoideum referens, lapideae ferme duritiæ, monstrabat. Dextrum duos pollices longum est. Tubae, in utroque latere per membranas ovariis nexae, & miro modo contortae, in coecas definebant vesiculas, nullis aperturis patentes.

LIV. Uterus, intra quem dependet tumor, glaber, sed non ubique aeque aquabilis, compressioni quodammodo cedens, ovatus, parte sua inferiore paulo magis contractus, & in apicem quodammodo definens, qui cervicem intraverat. Ope pedunculi cum interna superficie matricis cohaeret hic tumor, non longe a loco, ubi sinistra tuba sese aperire solet. Substantia hujus mollis est, & intra eandem continetur vesicula, olim nigricante humore plena, & supra hanc, magnam, duae aliae minores, eodem liquore distentae, aderant. Uteri cavum hac de causa non fuit triangulare, sed ovatum, & integri adhuc uteri anterior posteriorque superficies tumidulae fuerunt. Aperturae in tubis Fallopiianis non adsunt. Conf. Exercitat. Acad. Lib. I. pag. 107. seq.

LV. Uterus, in partu disruptus. Placenta posticae ipsius parieti adhaeret. Postquam per aliquot dies parturierat femina, nullo in lucem emissio infante, obstetrice omne auxilium & consilium respuente, vitam cum morte commutavit. Impetratam a parentibus cadaveris sectionem altero mane instituit Clar. van Doeveren. Totum abdomen maxime, & ultra gravidi modum, turgidum erat; in vagina nudum caput foetus tangi poterat, tantopere deorsum propulsum, ut vix pollicem ab exitu vulvae distaret. In incidendo abdomine crassior apparebat, quam in gravidis solet, panniculus adiposus, inque suis cellulis continebat multum aëris foetidissimi. In abdominis aperti cavo mox nudus cernebatur foetus femellus, maturus, permagnus, lividus, corruptus, maxime tumidus, odorem pessimum spirans, per uteri rupturam in illud delapsus. Ruptura haecce erat in regione uteri inferiore atque anteriore, respondens parti laterali, superiori, & posteriori, ossis pubis sinistri, indeque dextrorsum parumque sursum juxta pubem tendebat, tam magna, ut quamvis uterus jam esset contractus, fere quatuor pollices longa esset; margines ipsius laceri, inflammati, locis gangraenosis corrupti cernebantur. Uterus adeo erat contractus elapso suo foetu, ut in abdomine repraesentaret tumorem, pollices circiter sex longum & quinque latum, in sinistro latere a pelvi ad renem usque extensum, nullis omnino, nisi superne, tectum intestinis, quae omnia, cum omento suo sursum pressa, am-

biebant uterum, & foetus latera atque partem superiorem, erantque illa, praesertim omentum, sanguine turgida, rubra, inflammata. Caput foetus firmiter haerebat impaetum cavitati pelvis & vaginae, ita tamen, ut facies spectaret latus dextrum matris: doloribus partus tantopere erat depressum, ut vires satis insignes adhibendae essent, antequam illud inde extrahi valeret. In uteri fissura, ad inguen cadaveris sinistrum, haerebat foetus humerus dexter cum sua scapula, sinister libere intra abdomen; pectus & venter respiciebant integumenta abdominis matris, ita ut dextra mamma ossi ileo hujus propinqua esset, dorsum atque os sacrum ad posteriora matris spectabant, nates occupabant superiorem abdominis regionem ultra umbilicum, ut anus apertus superiora teneret. Femore dextro deorsum ad abdomen inflexo, in medio ejus cavo, dextrum crus ita ad latus abdominis sinistrum erat extensum, ut pes sursum inflexus lienem ferme attingeret: Femur sinistrum haerebat in latere dextro, crure super vulvam sinistrorsum reflexo. Cubitus dexter sub articulo pedis dextri cum crure emergebat sursum, manu ejus deorsum inflexa, & amplexa inferiorem femoris partem, simulque genu flexuram; brachium sinistrum in latere abdominis dextro, super os ileum, indeque versus medium ejus cavum, extendebatur, ut digiti pectus medium tangerent, & funiculum umbilicalem comprehenderentur. Funiculus hic, ex abdomine foetus prodiens, sub parte superiore cruris sinistri & poplite, sursum flexus, extrorsum ad latus dextrum matris tendebat; in hoc deinde latere descendens, juxta latus sinistrum foetus, sub cubito manuque sinistra, pergebat ad mediam abdominis partem, trans pectus foetus, usque ad pubem matris, indeque iterum juxta humerum dextrum, parum adscendens sinistrorsum, donec per rupti uteri aperturam ingrederetur ad suam placentam, quae ad parietem uteri posticum, e regione rupturae ejus, erat adnata. Pelvis rite erat constituta, & tres infantes antea enixa erat mulier. Conf. Cl. van Doeveren Observat. Academ. cap. 8.

LVI. Uterus puerperae. Femina, quae per aliquot septimanas diarrhoea non adeo gravi laboraverat, septimo graviditatis mense gemellos in lucem emittit; per tres primos puerperii dies satis bene valens postea diarrhoea iterum corripitur, de dolore lateris punctorio conqueritur, atque nono puerperii die moritur. In cadavere tumidum admodum abdomen erat. Multum pinguedinis inter cutem atque musculos inveniebatur. Peritonaei vasa justo majori sanguinis copia turgebant. Omentum, maxime inflammatum, admodum pingue, viscera omnia tegens, ferme ad ossa pubis descendebat. In toto ipsius margine, parte inferiore, ac praesertim illa portione, quae inter lienem atque ventriculum datur, corpuscula dura variae magnitudinis detegebantur. Lien, admodum longus, nullo remoto intestino in conspectum veniens, in pelvim descendebat. Hepar, cristam ossis innominati ferme attingens, insignis etiam latitudinis, in sinistrum latus ad lienem usque sese extendebat. Uterus, ad magnam supra ossa pubis distantiam conspicuus, tumidulus, non vero admodum globosus erat, sed in anteriore ac posteriore parte compressus. Obducebat totam matricem pseudo-membrana, quae non adeo facile separabatur, &, ex caseosa materie originem trahens, peritoneo tenuibusque intestinis pariter adhaerebat. Opplebat pelvim,

mag-

magnamque abdominis partem; materies quaedam albida, tenuis, lactei coloris; nullum pravam odorem habens, & quoad consistentiam cum lactis sero conveniens. Pubis ossa satis mobilia inveniebantur; & horizontaliter secta, exhibuerunt duas cartilagineas, parum ab invicem distantes, crassam compactam admodum ligamentosam substantiam anteriorem, tenuiorem posteriorem. Uterus attentionem ad se traxit summam. Ab orificio ad summitatem usque longitudinem septem pollicum habebat. Latitudo inter tubas erat quinque pollicum. Linea, ab una tuba ad alteram ducta, medio loco duos pollices cum dimidio a fundo distabat. Vagina latitudinem trium pollicum cum dimidio habuit. Apertura oris intra vaginam sesquipollici aequalis deprehendebatur. Labium hujus ostii anterius nullum erat, sed parva ibi cernebantur ulcuscula, praesertim aderat tale a latere dextro, quod, erosa interna tunica, ad ipsam substantiam satis profunde penetrabat. Labium posterius, ad quartam circiter pollicis partem intra vaginam prominens, satis extenuatum erat. Ovaria, admodum magna, extrinsecus inaequalia, tuberculata, variis sulcis & eminentiis exarata. Dextrum erat pollicem cum una quarta parte longum, duos latum; sinistrum, duos longum, sesquipollicem latum. Dissecta exhibebant corpuscula, lutea dicta, reliquamque substantiam compactam admodum, fibrosam. Tubae Fallopiianae amplae erant, in extremitatibus suis apertura insigni patentes. Capacitatis uteri, muco obductae, superficies interna quasi tomentosa erat. Dependebant quippe ab ea villi innumeri, breviores, longiores, praesertim conspicui ea in parte, cui placentae adhaeserant. Sedes illarum fuisse videbatur in anteriore segmento, partibusque lateralibus; & hoc etiam demonstrabat differens hac in parte crassities uteri, dum enim haec in fundo, ut & in collo, vix dimidium aequabat pollicem, medio loco pollicem superabat. Foraminulenta, a divisis vasis, spongiosa hinc & laxa admodum erat tota substantia. Dissectum collum illam multo magis compactam exhibebat. Vasa multa, quae ramosa per omnem se distribuebant substantiam, apertis ostiis innumeris intra uterum hiabant. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. cap. 1. Tab. 1. 2. & 3.

LVII. Uterus puerperae; ex gangraena ipsius mortuae. Cadaveris hujus feminae aperto abdomine mox in conspectum veniebat filum admodum crassum a ventriculo ad uterum descendens, eique firmiter accretum, ex degenerato omento productum. Hoc admodum tensum loco moveri vix valuit, & circa illud intestina tenuia, singulari ratione, erant contorta. Uterus eandem circiter magnitudinem habuit, quam in praecedenti casu. Cavitas vero ipsius interna, nigerrima, foetidissima materies erat obducta, vera gangraena affecta. Historiam morbi expiscari non licuit.

LVIII. Uterus feminae, cujus cor, Tab. CV. & CVI. depictum, Sectionis hujus N. VIII. pag. 242., & truncus, insignem curvaturam habens, Sectionis IV. N. CCIX. pag. 181. describuntur. Ovarium dextrum admodum magnum est, & verum hydropeem incipientem sistit. Tumor pellucidus, globosus, tres pollices latus, duos cum dimidio altus, tenuis, aquam flavi coloris continebat. Opplebat hic tumor maximam partem pelvis, & vicinas partes omnes sic compresserat, ut corpus uteri insolitam etiam

acquirere debuerit formam, ac servare, quamdiu in pelvi continebatur. Ovarium finistrum sanum erat. Conf. Tab. CIX. Fig. 3.

LIX. LX. Ovarium insignis molis hydropicum; & Uterus vario sensu a statu sano recedens.

Tumido admodum ventre virgo, triginta & quod excurrit annorum, aliquamdiu laboraverat, antequam medici auxilium imploravit, ad quod tum demum confugit, quando, suppressis jam a longo tempore menstruis, admodum emaciata vix de lecto surgere valuit. In consilium vocatus ventrem, quem alii non examinaverant, explorans manifestam contentae aquae fluctuationem percepi, &, in evacuandis per solita colatoria talibus aquis medicaminum impotentiam saepius expertus, paracenthesim instituendam suasi. Facilis sese huic operationi subiecit,eductaque aqua est, sed non ad tantam quantitatem, quam adesse tumor ventris indicabat; fluxus, licet immissa cannula admodum capax erat, cito abrumpebatur, & nulla opera quicquam ulterius prodiit; levamen tamen percepit, &, quae antea difficilior erat, respiratio jam liberior reddita est. Repetita hac de causa postea eadem operatio, sed quae jam antea debilissima erat, sensim vi morbi cessit, postquam crurum oedemata accesserant, quae, disrupta, magnam aquarum copiam fuderunt, primo quidem cum multo levamine, sed dein magis aegram debilitarunt. Cum tumor abdominis primum in latere dextro sese manifestaverat, sensim vero totum occupaverat abdomen, quum ex iis, quae in paracenthesi observaveram, saccatum hydropem subesse statueram, credidi ovarium dextrum praecipue laborare, nec sefellit instituta cadaveris sectio.

Incisis abdominis integumentis, musculis, peritoneo, mox in conspectum venit sacculus, admodum extensus, infimam abdominis partem ab umbilico ad pelvim usque non solum occupans, sed & in latere dextro sese maxime sursum extendens, imo thoracis marginem subiens, sic ut viscera abdominalia, maxime sursum pressa, diaphragma multum sursum urgerent, &, praeter intestina nonnulla, quae in parte laterali sinistra & superiore sese manifestabant, nihil conspiceretur. Saccus, parum remotus, extrinsecus glaberrimus, & aequalis, ex pelvi originem trahere videbatur; liberato autem, quem in nonnullis locis cum peritoneo filamentorum ope contraxerat, nexu, emissaque, quam adhuc continebat, aqua, constitit esse ovarium, in tantam molem extensum. Hoc a tuba Fallopiana separatum pondus quinque librarum habuit & extensionem octo pollicum. In superficie posteriore tubercula majora, minora, crassa admodum, sese manifestabant, &, sacculi parte anteriore, dilatata apertura, per quam aqua erat emissa, magis dissecta, illi tumores etiam ab interiore sese manifestabant; & hi, cultro divisi, mucosam tenacissimamque materiam continebant.

Singularem degenerationem subierat Uterus. Orificium ipsius, admodum durum, multum intra vaginam prominebat, pondere corporis sui & adhaerentium tumorum depresso. Corpus enim ipsum, quasi cartilagineum, valde tuberculatum erat. Ab anteriore ipsius parte octo tubercula minora, majora, cernebantur; a parte posteriore septem, sed parti laterali dextrae insignis molis tumor adhaerebat, polli-

pollices circiter tres latus, duos longus. Ovarium finistrum solito quidem majus, non vero morbosum, videbatur. Tab. CVII. Fig. 4. situm ovarii expansi & vicinorum viscerum exhibui; Tab. CVIII. ovarium ipsum & ab exteriori atque posteriore, & ab interiori, magnitudine ea, quam evacuata omni aqua retinuit; uterum denique & ab anteriore & a posteriore Tab. CIX. Fig. 1. & 2.

LXI. Ovum humanum inane. Rejectum est a femina, quae aliquoties feliciter pepererat, & semel abortum fuerat passa. Quae ovum constituere solent, membranae omnes adfunt, sed apertum nullum exhibuit foetum, verum interiori amnii superficiem & parti laterali adhaeret vesicula, humore plena, in coecum finem definens, unde tenerrimum producit filamentum, quod ad aliquam ab hac vesicula distantiam in ovi membranam internam definit. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. cap. 3. p. 78.

LXII. Mola uterina. Est Suppelleet. Doeverenianae. P. 1. N. CCXVI.

LXIII. Placenta duplex. Post enixam puellam sanam haec a primipara rejecta est. Partes, in quas divisa est, non multum magnitudine ab invicem differunt, sed ferme aequales deprehenduntur, sic tamen ut altera portio circiter quinque, altera quatuor pollices, longitudine aequet, illa quinque pollices cum dimidio, haec quinque lata sit. Ferme sese contingunt, sic autem, ut ad alterum marginem medio loco parva conspiciatur portio ejusdem naturae, ac sunt placentae ipsae, illas connectens, & originem praebens umbilicali funi, unica vena, binis arteriis composito, praelongo, crasso, plurimis tuberculis obfesso. Vena, ubi ad dictam pervenit partem, in duos dividitur ramos, quorum alter ad majorem alter ad minorem decurrit placentae lobum; ab utraque vero arteria quisque lobus suos accipit ramos. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. cap. 4. pag. 90. 91. & 92.

LXIV. Placenta, cujus funis velamentis insertus est. Sola naturae vi post difficiliorem partum, forcipe terminatum, haec una cum reliquis partibus ad secundinas pertinentibus expulsa est. Velamenta non nisi ea in parte, quae, orificio uteri adplicata, & amnii liquorem & foetum transmisserat, disrupta erant. Placenta ovata longitudinem septem pollicum latitudinem quinque cum dimidio habet. Nullus omnino ipsi inseritur funis, sed hic, in parte placentae opposita, in ovi velamenta terminatur. Per funem duae arteriae, unica vena, decurrunt. Haec vasa, tortuoso modo per funem progredientia, ubi ad ovi membranas pervenerunt, ab invicem recedunt. Altera arteria versus unum, altera versus alterum latus, progreditur, juxta chorion adscendit, & , antequam ad marginem placentae devenit, in utroque latere, in altero tamen citius, finditur; ambae vero, placentae latus adtingentes, supra internam placentae superficiem plures spargunt ramos, intra ipsius substantiam demum penetrantes. Vena, paulo ultra arterias decurrens, in duos ramos, non adeo multum capacitate differentes, finditur; alter nullum emittit ramulum, antequam placentae marginem adtingit, alter insignem dat, qui ad partem oppositam placentae decurrit, antequam, emissis minoribus ramis, sese ulterius dispergit. Praeter dictos ramos in toto decursu juxta membranas nullos alios spargit. Licet felix fuerit injectio,

rami nulli per ipsas membranas dispersi comparuerunt. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. cap. 4. pag. 95. seq.

LXV. Placentae pars in hydatides versa. Femina, quae quintum graviditatis mensem attigisse sibi videbatur, doloribus ventris correpta, sanguinemque ex genitalibus fundens, abortum inflare credit. Licet ea propinarentur, quae abortum praecavere potuissent, perstiterunt non tantum dolores, sed & aucti sunt, demumque expulsa hydatidum, invicem cohaerentium, magna moles. Nullus visus foetus est, periisse itaque eum, aut antea expulsum, in utero relictam placentam, esse, & in has hydatides degenerasse, credibile. Aderat medius quasi discus, compactus, non nisi in superficie parvas vesiculas offerens, ast ab eo versus omnem ambitum hydatidum racemi progrediebantur. Vesiculae hae omnes, turbido, albicante, humore plenae, a pedunculis dependentes, pedunculorum ope inter se cohaerentes, magnitudinis erant diversae. Vasa his vesiculis originem dedisse, non difficile probatu est, rami enim vasorum supersunt plurimi, ortum aliis praebentes, qui nunc contracti & in ligamenti speciem mutati, nunc in vesiculam seu hydatidem expansi sunt, unde iterum aliae plures, pauciores, dependent vesiculae. Conf. Observat. Anatom. Pathol. Lib. 2. cap. 3. pag. 83. seq.

LXVI. Pars placentae humanae in hydatides versa. Est Supellect. Albinianae P. I. N. CCXCVIII. Esse hydatides, ex sententia summi hujus viri, ipsas arterias & venas, per intervalla contractas, & dilatatas, Musei hujus pag. 65. constituit.

LXVII. LXVIII. LXIX. LXX. Portiones placentae humanae, in hydatides mutatae. Sunt Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXVIII. CCXIX. CCXX. CCXXI. Olim in Thesauro Ruischiano fuerunt.

LXXI. Funis, in quo verus cernitur nodus. Longitudo funis cum nodo, non explicato, fuit viginti quinque pollicum cum dimidio; portio, foetus abdomini adhaerens, aequabat duos pollices, nodus explicatus sex.

LXXII. Funis, in quo nodus admodum aequabilis, glaber, ut nullibi ruga conspiciatur, & non partus tempore factus, sed jam antea formatus sic procrevisse videatur. Funiculi pars, placentae adhaerens, erat tredecim pollicum; cum foetu nexa quinque: nodus, si explicari commode potuisset, octo circiter pollicibus aequalis fuisset. Pars, nodo constricta, mox supra & infra nodum ligata est, sic ut sanguis omnis in vasis permaneret, quae vasa, praeparato spiritui vini immisso, formam pulchre retinere. Observat. Anatom. Pathol. Lib. 2. cap. 4. pag. 105.

LXXIII. Pes sinister infantis neonati, cujus primus & secundus digitus concreverunt.

LXXIV. Clavus digiti pedis. Est Supell. Albinianae. P. I. N. CCXCI. Conf. Musei hujus pag. 64.; ubi hoc praeparatum plenius explicatur.

LXXV. Portio cutis hominis adulti, supra malleolum resecta, in qua ulcus est. Est Supell. Albinianae P. I. N. CCXCII. Arteriae impletae sunt. In parte saniore ulceris vasa impleta; in eschara nulla.

LXXVI.

LXXVI. Digitus humanus, spina ventosa insigniter corruptus, & tumefactus. Est Supell. Doeverenianae P. 1. N. CCXV.

Praeparata, quae siccata conservantur.

LXXVII. Dura mater, cujus parti anteriori & interiori inhaerent quatuor ossificationes, duae in sinistro latere, totidem in dextro. Sinistrae sibi admodum propinquae sunt, altera major, altera minor, inaequalis utraque, multum ultra superficiem durae matris prominent, & propinquae processui falciformi sunt. Dextrae inter se multum distant, quae falci propior parva, quae remotior major, & medio elatior. Dura mater haec, inversa, supra cranii partem superiorem sic expansa & siccata est, ut pars anterior durae matris cranii tegat illam partem, in qua futura lambdiformis est.

LXXVIII. Pars arteriae aortae cum vicinis arteriis iliaticis ossificata.

LXXIX. Truncus exsiccatus arteriae aortae, a basi cordis abscissus, cum adjecto trunco arteriae pulmonalis, per funiculum solidum, in quem canalis arteriosus transiit, aortae adhaerentis, ex cadavere hominis adulti phlogosi pulmones acque ac cerebrum occupante demortui, quod in Theatro Anatomico Patavino, una cum Clar. Fiorati, Theatri illius Professore, dissecuit Clar. Aglietti, Medicus Venetus, qui pro sua erga me humanitate hoc naturae lusu, Tab. CVII. Fig. 1. & 2. depicto, meum Museum ornare voluit, addita sequenti descriptione.

„Aorta, jam inde a basi cordis egressa, solitumque emensa spatium, versus dextras in arcum sese flectens progrediebatur, ita ut truncus ejus descendens latus fere dextrum vertebrarum legeret, usque dum, e diaphragmate in abdomen emergens, sinisterius, quemadmodum assolet, se converteret. Qui ex summitate arcus producuntur rami plerumque tres, in hoc subiecto quatuor numero, ordine non parum mutato, ex trunco dimittebantur. Nam carotis sinistra a trunco, antequam in arcum flecteretur, prodibat, latus legens sinistram asperae arteriae; inde carotis dextra ad medii digiti distantiam superius exibat, lateri dextro incumbens tracheae; subclavia vero dextra ex ipsa arcus summitate supra carotidem dextram surgebat; subclavia sinistra ab ipsa aorta descendente exoriebatur, ad distantiam pollicis circiter a dextra. Quod vero attentionem maxime ad se convertit, bursa fuit seu protuberantia, conoidea ferme, in quam truncus ipse aortae descendens statim infra arcum sese explicabat, quae protuberantia a dextris ad sinistras procedens sensim contrahebatur, ut in truncum sinistram subclaviae defineret. Inter apicem hujus conoideae prominentiae, & radicem subclaviae, quae ex ipso surgebat, inferebatur canalis arteriosus, jam ligamentum factus, ita ut prima fronte, antequam partes a cellulosa & pericardii nexibus liberarentur, videretur subclavia sinistra cum ipso arteriae pulmonalis trunco per arteriosum canalem continua; erat quippe funiculus arteriosi canalis non ita ut solet contractus & tenuis, sed teniam referebat, cujus latitudo parum ab ea rami principis trunci arteriosi pulmonici diffidebat. Ad singularem hanc

Z z z

aortici

aörtici tubi tum structuram, tum itineris varietatem, non ea quoque praetermittenda, quae ad paris vagi ramorum ad Laryngem recurrentium retroflexionem spectabat. Nempe recurrens dexter sub ipso aörtae arcu & circa eum fledebatur, sursum procedens, sinister vero circa canalem arteriosum, jam in ligamentum mutatum, reflexus ad laryngem procedebat. Quum nervi hujus reflexio circa solidum funiculum aperte demonstrat, nullam a natura in retroflexione horum nervorum circa tubos arteriosos pulsátiles, quemadmodum consueto modo obtinet, contemplatam fuisse utilitatem, praeter eam, quae ex facilitate retroflexionis ad angulum minus acutum derivari potest; constat nullam a pulsantibus canalibus nervorum recurrentium actuositati accessionem fieri, quemadmodum nonnulli contendunt. An vero ea aörtae gibbositas congenita, qua nempe natura per auctas hujusmodi prominentiae conoideae contractiones prospexit, promovendo accelerandoque fluente sanguineo per subclaviam sinistram decurrenti, quod, attenta directione hujus tubi, ab aörta descendente orientis, attento longiore trajectu, quem ab exortu emetiri debebat, ut ad partes, quibus prospicit, perveniret, certe lentius, quam in ceteris, ab aörta natis, majoribus, truncis progredi debuisset? An potius is aörtae saccus sensim ab ortu efformatus, a collisione undae sanguinae, per arteriam pulmonalem advenientis, & alterius undae, sursum ab aörta descendente in subclaviam reflexae, qua successu temporis ejusdem vasis initium, in quod insertus esse debebat canalis arteriosus, sensim ita dilatatum fuerit, ut non jam tunicarum ipsius distractione, quod in aneurysmatibus obtinet, in saccum expanderetur, quam potius successiva materiae nutritiae appositione tantum lumen acquireret, eo ferme pacto, quo vasa uteri sanguinea graviditatis tempore ab aucto humorum affluxu, ita succrescendo extenduntur, ut ab exilibus & visum quasi fugientibus in ingentes truncos mutantur? ” Clar. Fiorati in primo volumine Actorum Acad. Patavinae (Saggi Scientifici e Letterari dell’ Accademia di Padova pag. 69.) hunc naturae lusum descripsit, & figuris illustravit; quas & ego non omittendas censui, factas tamen ad praeparatum, quod in propria collectione adservo.

LXXX. Laryngis cartilaginee osseae.

LXXXI. Cartilaginis thyreoideae partes osseae. Est Supell. Albinianae P. 2. N. CCCXLIX.

LXXXII. Concretio singularis inventa in glandula thyreoidea hominis, qui Pelagra laboraverat. Tab. CVI. Fig. 6.

LXXXIII. Concretiones similes, inventae in glandula thyreoidea hominis, qui bronchocele laboravit. Duae hae concretiones transmissae sunt a Clar. Palletta.

LXXXIV. Pars mesenterii, cujus glandulae multae in steatomata diversae magnitudinis degenerarunt.

LXXXV. Intestinum ileum, coecum & colon, insolito modo, invicem concreta. Ileum in cadavere recta descendebat in coecum, quod medio in abdomine collocatum, & admodum expansum, originem praebebat colo. Hoc dextrorsum tendens, ossi ilii incumbens, statim reflectebatur, & cum dicta parte atque coeco firmiter concretum, transversum per abdomen non multum supra ossa pubis decurrens, ad sinistrum latus vergebat.

LXXXVI.

LXXXVI. Intestina crassa, singulari ratione constituta. Praeparatum hoc idem, quod inter praeparata Supellestilis Doeverenianae P. 2. N. CLVII. Sect. III. pag. 120. & 121. latius describitur.

LXXXVII. Intestini ilei portio, in qua calculi. Est Supell. Albinianae P. 2. N. CCCXLVI.

LXXXVIII. Pars intestini tenuis, cui diverticulum notabile adhaeret. Appendix ferme ejusdem capacitatis est, ac intestinum ipsum, non longe a mesenterio incipit oriri, & mesenterii continuatione, ad apicem ipsius sese extendente, gaudet. Tab. CVII. Fig. 3. & 4. hanc appendicem delineavi.

LXXXIX. XC. Portiones intestini tenuis, quarum cuique similis adhaeret appendix. Ex parte intestini, mesenterio opposita, hae originem trahunt, ferme ejusdem longitudinis sunt, nec capacitas multum differt ab ea, quae canalis intestini est.

XCI. Intestinorum crassorum & tenuium pars magna cum appendice praeternaturali, ex ileo proveniente. Et Supell. Doeverenianae P. 2. N. CLXII. Conf. Sect. III. pag. 121. & 122. ubi latius hoc praeparatum describitur.

XCII. Peritonaeum, in saccum herniosum, caput viri magnitudine aequantem, expansum, a partibus reliquis separatum.

XCIII. Similis peritonaei herniosa dilatatio, pyriformem figuram habens.

XCIV. Vesica urinaria feminae cum duplici uretere dextro. Est Supell. Doeverenianae P. 2. N. CLXXI. Conf. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 2. cap. 7. pag. 129. ubi tales casus descripsi.

XCV. Vesica urinaria singularis formae. Versus alterum latus inaequaliter expansa, ob praeternaturalem uteri situm, qui in cadavere visus est, & in causa fuit, quod vesica, lotio distenta, versus unum semper latus intumuerit.

XCVI. Vaginalis tunica testis, olim per aquam expansa, jam vero a partibus reliquis separata, inflata, ficcata.

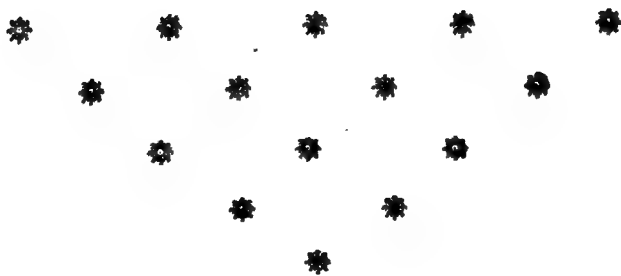
XCVII. Concrementum in ovario sinistro virginis viginti quatuor annorum inventum. Ovarium dextrum erat admodum expansum, & humore repletum, sic ut pondus undecim librarum cum dimidia habuerit, & hydrops ovarii hoc in casu adfuerit.

XCVIII. Corpus durum, globosum, in virginis rusticae utero inventum, illumque sic adimplens, ut neque membranacei quid neque humoris esset intermedium. Videtur ex particulis osseis, dura membrana nexis, constare. Pondus est unius librae. Serrae ope divisum crustam exhibuit osseam ferme, durissimam; intus vero multae admodum cernuntur cellulae, majores, minores, sepimentis variis irregularibus distinctae. Conf. Tab. CX. Fig. 3. 4. & 5. Clar. Palletta singulare hocce corpus dono dedit.

XCIX. Cornu enatum ex femore vetulae. Feminae, quinquaginta quinque annorum, ex parte inferiore & interiore femoris sinistri enatum erat cornu, quod, formam pustulae parvae ante biennium incipiens, hoc temporis spatio ad pollicarem circiter longitudinem excrevit. Ligaturam injectam chirurgus excrecentiam hanc tollere volue-

voluerat, hac vero adeo enormes suborti sunt dolores, ut ligaturam solvere necesse fuerit. Increvit tunc cornu per aliquot tempus, contractius, ubi antea ligatura injecta fuerat, inde vero latefcens, & demum in acutum, durum, cum ungue convenientem, apicem definens. Separabatur pro parte cornu, & sic enascebatur ulcus dolorificum, maxime moleſtum, foetidum, effluente acri tenui corroſcente humore. Pars cuti adhaerens abſciſſa fuit, ſcarificationes ſatis profundae in loco ulceris ſunt inſtitutae, alumen uſtum applicatum. Hoc pacto ſenſim ſuppuratio bona excitata eſt; depuratum poſtea ulcus, ad naturam vulneris deductum, & cicatrice optime clauſum.

C. Cornu ſimile, majus, enatum ex crure viri, quod ſponte ſeparatum eſt, ſed ulcus mali moris reliquit.

VI

C A L C U L I .

C A L C U L I.

Calculos in omnibus ferme partibus produci posse, ut alii ostenderunt, sic ipse recentiorum observatis abunde probavi Observat. Anatom. Patholog. Lib. 3. pag. 71. not. a. Hac autem in Sectione eos omnes enumerabo, qui in Academica aut nostra Collectione adservantur.

Calculi in lacrymarum & salivae viis, aliisque insolitis locis, inventi.

Nº. I. Calculus, lacrymarum sacco exfectus. Conquerebatur nobilis Virgo de tuberculo molesto, nunc majori nunc minori, prope angulum internum oculi sinistri in palpebra inferiore, de puris per eundem angulum evacuatione, praesertim tempore matutino, de perpetuo lacrymarum juxta genas profluvio. Diversa remedia, a variis proposita & administrata, nullum levamen attulerant. Examinatus oculus, in dicta palpebra, non longe a puncto lacrymali, tuberculum exhibuit durum, exigua apertura in margine palpebrae hians, & compressum, parvam purulentae, bonae tamen notae, materiæ copiam fundens, sic tamen ut volumine non multum imminueretur. Ex illo foramine, non ex puncto lacrymali, pus prodibat omni mane. Puncta lacrymalia aperta facile stilum tenuissimum admittebant. Injunctio primo facilis non fuit, sed, postquam aliquoties repetita erat, liquor in nares penetravit. Per aperturam tuberculi instituta simili injectione, hoc cum sacco lacrymali communicationem habere, constitit. Aperto sacco, ut praesens ulcus depurari posset, detectum peregrinum corpus est, quod, volsella exemptum, patuit esse calculus, pyriformem figuram habens. Conf. Tab. CXIV. Fig. 1. ubi hic calculus, adaucta magnitudine, delineatus est. Facile tunc sanatum ulcus est, restituta via lacrymarum, & hoc etiam sensu sanissima vivit virgo. Casum similem in viro, fistula lacrymali laborante, vidit Doct. Horn, calculumque, duo grana pondere aequantem, ex sacco lacrymali extraxit. Vide J. L. Schmucker vermischte Chirurgische Schriften. III. Band. pag. 254.

II. Calculi duo, sublinguales. Horum alter, oblongus, parum incurvus, capite rotundulo crassiore instructus, ex ductu sublinguali sinistro sponte sibi, post excitatos notabiles dolores, viam fecit, sponteque sanata apertura est. Figuram ipsius dedi Tab. CXIV. Fig. 2. Alter, a latere dextro linguae, in ductu communi sublingualis & submaxillaris glandulae haesit, pariter sponte sibi viam fecit, sed in frustra diffractus. Facile etiam depuratum & sanatum ulcus est. Vide Tab. CXIV. Fig. 3. & 4.

- III. Similis calculus, in modo nominato ductu inventus.
- IV. Calculus, tussi ex pulmone ejectus, parvus, inaequalis, tuberculofus.
- V. Calculi, in glandulis bronchialibus detecti.
- VI. Calculus in carne cruris hominis podagrici inventus. Est Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLXIX.

Calculi bilarii.

VII. a. Centum & quinquaginta calculi parvi, in vesicula fellea inventi. Maximus horum pisum magnitudine aequat. b. Similes, viginti & quinque, inaequalis magnitudinis & figurae. c. Duodecim similes.

VIII. Parvi calculi bilarii. Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CC.

IX. Calculus, repertus in vesica fellea feminae.

X. Similis, variis angulis intermediisque superficiebus planis distinctus.

XI. Calculorum duorum, post perpeffos fummos ventris dolores per alvum excretorum, alter. Videntur sibi sic adhaesisse, ut alter capite suo subintraverit finum, in nostro inveniendum.

XII. Calculi duo, reperti in canalibus choledochis vetulae, ex ascite mortuae, contigui inter se, sic ut unum referant, magni, cortice aliquantum inaequabili, resinae simili, colore cinereo, alia in parte ad luteolum alia ad fuscum vergente. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLXIII. Icones dedi Tab. CXIV. Fig. 6. & 7.

XIII. Calculi varii vesicae felleae hominis. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLXII. Tab. CXIV. Fig. 5.

XIV. Calculus biliosus, alvo redditus a matrona, septuaginta & octo annos nata, post perpeffas per triduum horrendas anxietates, cum continuis ad vomitum conatibus, imo & vomituritione non interrupta, praecordiorum summa compressione, & alvo ad plurima & diversa enemata pertinaciter resistente. Pondus, elapso post excretionem bihorio, fuit circiter trium drachmarum. Est Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CXCVIII. Tab. CXIV. Fig. 8.

XV. Ectypus calculi fellei, alvo excreti. Supellect. Doeverenianae. P. 2. N. CXCI. Tab. CXIV. Fig. 9.

XVI. Calculi ramofi, tubulofi, ex vesica fellis bovina. Ibid. P. 2. N. CCI.

Calculi renales.

XVII. Calculi renalis Ectypus, figura, magnitudine, pondere, admodum notabilis. Historia sequens, a Maximiliano Bouwmanno anno 1602. conscripta, ab Ottone Heurnio Joann. Filio addita est. „ Maria de Coninckloo, filia Ludovici de Coninckloo, civis Bruxellensis, nata annos triginta, obiit 17. Februarii anno 1602. Dordraci in aedibus lanionis, cui nomen magni Adriani, in vicinia Petri Naemyck, & a me post mortem dissecta est in praesentia plurimarum matronarum, & deprehendi in rene ejus dextro ingentem monstrosae conformationis calculum, pluribus nodis ac protuberantiis conspicuum, coloris spadicei, qualis est ligni arboris nucis juglan-

juglandis. Pondere uncias octo excedebat. Ipsa renis substantia exterior tota erat solida, & omnino naturalis, adeo ut ejus parenchyma, calculo undique circumdatum, digiti transversi crassitiem aequaret. Ren sinister totus repletus erat viridi; purulento, ichore. Medici & Chirurghi, qui ejus curae praefuerant, ex dysuria, stranguria, & ischuria, ac dolorum vesicae cruciatu, omnium symptomatum syndrome, judicaverunt, calculo vesicae illam laborare. Urinam crassam faeculentam & confusam habuerat, & quae per alvum secesserant aliquot diebus ante mortem eodem colore, quali calculus infectus erat, tincta fuerant. Tota vesica impleta erat simili foeculenta, crassa, spadicea sanie, maxime autem ejus cervix. Tenuis & gracilis totius corporis habitus ei erat, praecipue in regione lumborum; idque primum & maximum morbi hujus irritamentum ac fomentum fuisse videtur, accedente nimis violenta vestimentorum circa has partes constrictione, quod virginibus Brabantinis, ad speciosam gracilitatem conciliandam, nimis familiare esse solet." Tab. CXIV. Fig. 10.

XVIII. Calculus in rene vetulae inventus. Ren totus putridus erat, seu tunica externa crassiore non nisi purulenta materies continebatur, in quam dissoluta erat substantia omnis. Apex calculi principium ureteris intraverat, duo ipsius rami, quorum alter intrinsecus multum excavatus est, versus ramos pelvis dirigebantur. Magnitudo non adeo insignis est, substantia admodum compacta, & ex variis lamellis, sibi impositis, composita. Color extrinsecus fuscus est, sed sub hoc cortice alba delitescit materies, striis nigricantibus variegata. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. pag. 70. Tab. 8. Fig. 2. 3. 4. & 5.

XIX. Calculus renalis, caput animalis cujusdam collo insilens non male repraesentans. Pars inferior colorem ferme atrum habet; primo latior, dein sese contrahit, porro insigniter latefcit, atque crassescit, sic tamen, ut versus alterum latus in notabile tuber versus alterum in apicem excreverit. Adspersa quasi parti asperiori granula sunt, absque ullo ordine. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. pag. 70. Tab. 8. Fig. 6. & 7. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLIV. Tab. CXIV. Fig. 11.

XX. Calculus, figura sua pelvim renalem ramosque ipsius repraesentans. Crassum corpus ab altera parte definit in parvam eminentiam, deorsum directam, & tali modo ab ipso prodeuntem, quali ureter ex pelvi produci solet, ab altera parte ipsi adhaerent quinque tubercula, quorum supremum, crasso collo ex corpore enascent, caput rotundulum habet, margine insigni cinctum, huic proximum multo minus est, ubique ferme ejusdem crassitiæ; tertium, in eadem linea cum praecedenti inveniendum, de sua longitudine aliquid amisisse videtur; duo reliqua, quorum alterum infimum occupat locum, alterum in posteriore parte datur, supremo quidem minora, sed reliquis majora existunt, & inaequalia. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. pag. 70. & 71. Tab. 8. Fig. 8. 9. 10. & 11. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLXV. Tab. CXIV. Fig. 12. & 13.

XXI. Calculi in pelvi renis sinistri & in ureteribus puellae decem mensium reperi. Donum Cl. Pallettae.

XXII. Ecctypus calculi reperti in rene altero. Pelvem ramosque ejus refert, cum principio ureteris, sed dilatato. In altero rene reperti calculi minores duo, quorum formae quoque adsunt. Non observaverant symptomata calculo renum laborantium. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCLXVIII.

Pertinet huc etiam calculus renalis insignis magnitudinis atque formae, cujus figura inter manuscripta Wepferiana, a Facultate medica coëmta, datur, quemque delineavi Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. pag. 72. Tab. 10. Fig. 4.

XXIII. Calculus renalis, qui ex abscessu in lumbis sponte sibi viam fecit, die 8. Aprilis 1786. J. v. V., annos natus quinquaginta & unum, ab infantia doloribus in reddenda urina & in lumbis vexatus, anno circiter aetatis decimo octavo, cum febre laboraverat, dolorem, magis versus latus sinistrum vergentem, percipere incepit, certo loco adfixum, quem apice pollicis determinare & contegere semper potuit, dolores alii dein accesserunt per totum abdomen vagantes, quos, compresso ope cinguli abdomine, minuere solebat. Ulcus renum adesse medentes censuerunt, variaque, sed absque successu, administrarunt remedia: cum annum quadragesimum & septimum agebat, correptus fuit febre acuta, tumor tunc in lumbis sese manifestavit, duos circiter pugnos magnitudine aequans. Aperturam dissuaserunt, qui tunc temporis curam ipsius gesserunt, maturuit autem, & sponte disruptus est abscessus, prodiiitque purulenta foetidissima materies. Haec autem, nimis diu in abscessu relicta, jam ante aperturam per cellulosa vias alias sibi fecerat, hinc dicta apertura non tantum non claudebatur, sed quatuor aliae subortae sunt, quarum inferior ad magnam fati a prima distantiam. Hae nunc clausae nunc apertae sunt, sic tamen, ut una alterave semper copiam magnam puris funderet. Per duos ad minimum annos res eodem in statu mansit, donec, dicto die, digito inaequale durumque corpus in superiori apertura perciperet, & calculum protraheret. Quum vero fistulae, quae tam diu subsisterant, intus callosae essent, & aeger pernegaret, adhibere ea auxilia, quibus illarum fundi & latera depurari & dein sanari possent, perrexit evacuatio purulentae materiæ, donec alio morbo correptus periit. Tab. CXIV. Fig. 14. 15. & 16. hunc calculum sistunt.

Calculi vesicae urinariae.

XXIV. Calculi quinquaginta & octo, ex vesica pueri, undecim annos & octo menses nati, a Chirurgo Bortel extracti. A nativitate urinam sabulosam excernens, postea innumeros exiguos calculos cum urina reddiderat; sed dein doloribus urinaeque suppressione, saepe non nisi cathetere solvenda, adeo valide vexatus fuit, ut demum operationi fuerit subjiciendus, quae adeo feliciter cessit, ut novemdecim annos supervixerit. Omnes calculi pondere aequant duas uncias. Magnitudo diversa est; maximus, pondus quatuor scrupulorum habens, nucem avellanam aequat; medii minimique majora minoraque pisa referunt; minimus pondus granorum decem habet. Sunt nonnulli quadrati, alii aliam & maxime irregularem figuram habent. Nucleo durissimo varia adposita strata sunt, quorum externum laevissimum a subiectis facile & leviori attritu

attritu fecedit. Consulantur Observat. Anatom. Patholog. Lib. 4. pag. 77. Tab. 9. Fig. 6. Tres horum delineantur Tab. CXIV. Fig. 17.

XXV. Calculi sex, inventi in vesica Viri Clar. J. Heurnii. (Septimus, qui adfuit, ante longissimum temporis spatium furto ablatum esse dicitur.) Addita est sequens historia, manu Ottonis Heurnii Joan. filii conscripta.

„ Joannes Heurnius, integra sanitate, toto vitae tempore usus est, ad annum aetatis quinquagesimum sextum usque, semel tantum in Italia paucissimis diebus febris confectus est, quam ilico larga venae sectio solvit. Colico dolore statim adfligebatur, si calida siccaque copiosius assumeret, quare sibi a pipere, caecis, raphano, & id genus edyllis, studiose cavebat. Variolis non laboravit; ideoque perpetuo sibi metuens ab externo irritamento, non libenter hoc morbo detentos adibat. Anno autem aetatis suae 56, Christi 1598. Febr. 8. cum solemnī Reſtorali convivio interesset, ibique biberet mustum Rhenanum, saeculentum, crudum & austerum (nam cum nunquam ulla indicia aut praeludia calculi percepisset, nec ullius visceris infirmitate affligeretur, non erat in delectu dapum aut potus praepostere curiosus, sed communibus alimentis gaudebat) repente percepit sibi urinae reddendae facultatem inhibitam: domum igitur recedens plenariam percepit ischuriam, adeo ut ne urinae quidem guttam excernere posset, nisi tandem post longa molimina enematum, pharmacorum & fomentorum. Urinam postea quidem reddidit, sed non nisi cum cruciatu & stillatim. Nam Rhenani musti substantiae tenuitas, & austerae qualitatē abstergens violentia, calculos, qui haecenus in renum latebris quiete resederant, omnes simul commovit, & uno agmine cum flumine descendens urinae in vesicae cloacam protrudit: ubi tum ob vesicae obicem sphincterem, ab eadem acerba & adstringente qualitate constrictum, tum septem calculorum aequalis magnitudinis concursu, ad vesicae cervicem, perenne tormentum dysuriae & stranguriaē passus est. Donec paulatina hac tormenti immanitate attritus, anno aetatis 58. Christi 1601. de nocte diei 29. Maji, qui erat Martis, incidit in symptomaticam lethalem febrem quotidianam cum tertiana conjunctam, quae in tertianam puram abiit; subinde quidem minus violenta fuit, mox vero acius insurrexit, fomite mali perpetuo superstitē, ac tandem in hecticam degeneravit, sic ut, lenta hac dolorum carnificina prorsus emaciatus, placide & tranquille in Christo obierit Aug. 11., qui erat Saturni; mane, paulo ante sextae mediam, eodem fere, quo natus momento. Post mortem in ejus vesica septem reperti sunt calculi, forma & magnitudine nucis juglandis majoris, coloris cineritii, omnes aequalis magnitudinis & ponderis, nam quilibet pendet drachmas duas grana duo & semigranum, ita ut septem quatuordecim drachmas expleant, & grana septendecim cum dimidio.”

XXVI. Calculi duo triangulares. Longitudo eorum est ferme duorum pollicum; alterius quodque latus pollicem cum una octava parte latitudine aequat, anguli autem rotunduli sunt. Alter latera inaequalia habet, horum unum pollicis cum duabus octavis partibus aequale est, duo reliqua vix pollicis latitudinem habent. Color ex cinereo fuscoque mixtus est, sic ut anguli fusci, latera cinerea, sint, aut ex utroque

que mixtum colorem habeant. Constant ex nucleo non ita duro, cui extrinsecus lamellae multae appositae sunt. In altero cortex calcareus quasi videtur, sic ut portiunculae sat facile ab eo secedant. Altero per sectionem liberatus erat aeger, alter a morte in vesica inventus. Docet hoc sequens morbi & sectionis historia.

Vir, sexaginta & sex annos agens, a duodecim retro annis cum dolore & difficultate urinam emittens, longe durioribus vexabatur cruciatibus, postquam curru vetus iter confecerat. Tantopere crescebant symptomata, ut ne guttulam quidem urinae emitte, nisi immisso cathetere, potuerit, debilitas accederet summa, & vires plane prosternerentur. Gravis erat urinae odor, & purulenta materies, cuius color subinde in nigrum vergebat, ei erat admixta. Tenesmo pariter laborabat intolerabili. Catheter, vesicae immissus, nunc calculum detegebat, nunc vero hic illius ope percipi non poterat. Tanta erat aegri debilitas, ut operatio dissuadenda videretur. Symptomata omni sensu lenire, prima fuit indicatio, & hoc tam feliciter medico cessit, ut vires restaurarentur, minor purulentae materiæ copia prodiret, & demum, praeter mucum, vix quicquam in urina cerneretur. Temporarium tamen hoc levamen fuit, dolor crescebat, tantaque accedebat sphincteris vesicae contractio, ut ipse, prout hactenus fecerat, catheterem vesicae immittere non valens, operationem hanc perito confidere chirurgo debuerit. Lotio sic liberabatur vesica, & emollientissimis remediis auscultabat dolor. Elapsis vero aliquot septimanis in pejus ruebant symptomata omnia, dolores crescebant, contractio vesicae iterum tanta erat, ut chirurgus non nisi summa cum difficultate catheterismum instituere, aegrumque ab urina liberare, potuerit. Optima quaevis remedia nullum tunc levamen adferebant, sed, lecto adfixus, quinquies ad minimum de die, catheteris ope, urinam evacuare coactus, ardore genitalium summo, tenesmo, continuo ad exonerandam vesicam stimulo, vexabatur. Quamvis tristi hoc in statu per aliquot tempus permanferit, tamen symptomata iterum mitigabantur, vires refocillabantur, sic ut, cum nunc quotidie calculus percipi posset, ipse operationem efflagitaverit, seseque huic, forti & constanti animo, subjecerit. Hujus ope liberabatur a magno, duro, triangulari lapide, sesquiunciam pondere aequante. Quamvis post leipothymiam, in quam aeger mox ab operatione inciderat, superatam, felicem eventum habitura videretur operatio, tamen eam non diu supervixit, secundo die a sectione mortuus.

Instituta eodem die cadaveris sectio est. Peritoneum crassum erat, tensum, nonnullis in locis visceribus accretum. Vesica, quae praecipue examini subiecta fuit, non pelvi continebatur, sed longa atque magna visceribus incumbibat, dum simul dura & ferme cartilaginea inveniebatur. Postquam haec aperta erat, lateri sinistro fundi adhaerens detegebatur saccus, unde digitorum ope alter extrahebatur calculus, perfecte similis illi, a quo per sectionem liberatus erat aeger, figura, pondere, cum eo etiam conveniens. Versus mediam vesicae partem alter aderat saccus, membrana quadam in duas capacitates divisus, quarum superior indicem, inferior auricularem admittebat digitum; hoc sacco continebatur parvus triangularis calculus, quadraginta circiter grana pondere aequans, parvis praeterea finibus calculosa
inhac-

inhaerebat materies. Magnus etiam in latere dextro aderat faccus, cui forte saepius inhaeserat calculus, forcipe extractus, quare nunc cathetere percipi potuit, nunc vero sese huic subduxit. Prope collum vesicae detegebatur tumor, steatomati non absimilis, aliusque cum scirrho quodammodo conveniens. Vesica nullibi inflammata aut gangraenosa erat, sed admodum dura. Quae ex tali casu addisci possint, olim abunde explicui. *Observat. Anat. Patholog. Lib. 4. pag. 77. seq. Figurae dantur Tab. CXIV. Fig. 20. & 21.*

XXVII. Calculus vesicae magnus, ovalis, inaequalis, intus admodum compactus, extus tenui crusta obductus, quindecim drachmas pondere aequans, quem Virgo septuaginta annorum solius naturae viribus expulit per urethram, quae ope catheteris, aliquoties de die, ut urina evacuetur, immissi, sensim erat dilatata. *Tab. CXIV. Fig. 22. & 23.*

XXVIII. Ectypus calculi similis, ex urethra puellae septendecim annorum extracti. Hunc Clar. van Doeveren dodo dedit Archiater Brunsvicensis, Doctissimus Wagler, qui exactam morbi & sanationis historiam sequentem superaddidit in litteris, 8. Febr. 1770. datis.

„ Puella, septendecim annos nata, procera, ruricola, sex annos misere calculo excruciat, duos proxime elapsos menses lecto adfixa atque ad incitas redacta fuit.

Ante triennium calculum, nucis juglandis mole, per urethram reddiderat, juvante vetula ope forcipulae, quem pater, ex praeconcepta opinione, in pulverem redactum scopo prophylactico aegrae devorandum dedit.

Doloribus nephriticis & colicis ante calculi descensum multum passa erat. Ante operationem, proxime elapsis octo hebdomadibus in lecto decubuit, summo cruciatu ad amentiam usque interdum conquassata, dies noctesque inquietas transegit. Per omne hoc tempus enim calculus haesit in latere dextro supra os pubis, duro ibidem tumore, descensum semper moliente, adeoque manu semper continendo, distinguendus. Manu perpetim premente foveam denique integumentis impresserat aegra, dolentem & satis profundam.

Singulos paroxysmos comitabantur, summa anxietas cum sudore profusissimo, universi corporis tremores, & conquassatorum veluti membrorum dolores, lancinantes, ad femorum regionem internam. Nunquam penitus tranquilla esse potuit, sed ex instinctu quodam corpus semper hinc inde movere coacta fuit. Neque situm in dextro latere neque supinum impune tulit. Alio tempore non nisi sedere potuit, alio autem necessario ipsi decumbendum fuit. Dextrae coxae insidens aegra facilius continuit calculum, in hoc situ minus mobilem. Urina continuo guttatim stillavit cum ardore & doloribus lancinantibus in urethra. Caeterum cruoris adinstar rubra, cum sedimento & sabulo ad fundum, nunquam tamen vere cruenta fuit. Saepe numero in paroxysmo magna vis muci per urethram abscessit, modo sine, modo cum admista urina, semper tamen cum vehementi conatu, acsi omnia pelvis contenta expellerentur. Peracta illa muci excretionem, nonnunquam symptomatum levamen notavit. Alvus semper cocta fuit, excretio tamen molestissima, propter tenesmos & dolores

enormes, per tres quatuorve integras horas, atque ob situm corporis lateralem. Sub initium demum Octobris saepe supprimebatur urina, quare in auxilium vocatus chirurgus, Jürgens, specillo fulcato, in urethram demisso, urinam aliquoties emit, injectoque in vesicam oleo lini dolores mitigat. Ut vim febris dolorumque vehementiam utcumque sopiret, parvas etiam venae sectiones instituit.

Die 12. Octobris 1769. aegrae parentes in itinere versatum illum chirurgum arripiunt, efflagitantes, ut filiam visitaret moribundam, cui, suae forti relictæ, pater aeternum vale jam dixerat. Invenit summe extenuatam, miserrime decumbentem, prae summo cruciatu valde trementem. Urinâ jam aliquot dies suppressâ, abdomen maximopere intumuerat, ita ut omnes metuerent gangraenam, vesicaeque rupturam. Statim itaque lampadis ope explorationem instituit. Urethra ejusque orificium inflammatione multum intumuerant, quare aegre distinguere potuit clausum meatum. In-ferto tandem specillo, impegit in calculum magnum, in collum vesicae detrusum, immobilem. Demisso itaque specillo argenteo validiori, fulcato, ulteriorem depressionem calculi tentavit. Ita autem specillum incurvatum demisit, ut pars concava & fulcata primum respiceret symphyfin ossium pubis, convexa calculum. Alte facis insertum specillum deinde ita invertit, ut nunc pars concava retorqueretur versus calculum, quo facto calculum modice depreffit. Aliud specillum simile, priori oppositum, in parte inferiore demisit, periculum facturum, num prehensus inter utrumque specillum calculus deprimi & extorqueri posset. Statim vero animadvertit, debile nimis specillum utrimque digiti hypomochlio reflecti; abstinuit ergo ab ulteriore tractione, ne specilla elaberentur. In promptu erat forceps, glandibus plumbeis extrahendis destinata, qua tamen calculum frustra arripuit. Illo enim fortiter renitente, abruptis aliquot crustae exterioris frustis, forceps sola rediit. Injecto igitur ad lubricandas vias oleo, rostrum anatis, sulcorum specillis insculptorum ductu, alte facis demisit, atque nunc specilla, paulo altius intrusa, ita retorfit, ut utrimque ad latera prehenderint calculum. Quo facto deprimenda specilla aegrae matri tradidit (pater femora aegrae destinuit), atque sic attrahendo & deprimendo calculum cunctis viribus extorquere moliuntur. Sub operatione nihil urinae effluit, sed potius in vesica irritata strenue a tergo impellit calculum. Sic motitando felicissime sensim, in viis ab oleo lubricis, impactus calculus promovetur & brevi penitus protrahitur; quem statim sequitur magna vis urinae, cum impetu per amplam urethram profusae, subsidetque tumens antea abdomen. Dimidium ferme cochlear cruoris sub operatione effluxit. Debilis puella statim a peracta operatione gratissimum levamen percepit, somno quieto ulterius resecta. Dolenti urethrae & tumentis prospicitur fomentis. Elapsis aliquot ab Operatione diebus jam vires recipit aegra, lecto surgit, urinam tamen continere nequit.

Die 19. Octobris, septima ab Operatione, cum patre comite curru advehitur, gratias agendi causa suo adjutori, simulque memet adiit, debilis adhuc, & summe emaciata, virgo, patris brachio suffulta. Parum adhuc protuberat in vestibulo vaginae tumens margo aperturae urethrae, ex carunculis veluti conflatus. Hymen fal-

catus,

catus, integerrimus, est, neque ad columnam vaginae superiorem, neque in ambitu vestibuli quicquam laesi aut contusi deprehendere licet. Clausa quidem est urethrae apertura, atque aegra de die urinam pro voluntate continet; de nocte vero, ob sphincteris debilitatem adhuc superstitem, sponte effluit. Administravi decoctum Corticis Peruviani, cum additamento Ipecacuanhae, ut excitata nausea revelleret a partibus inferioribus humorum impetum: externe admoveere jussi fomentum ex vino rubro cum dicto cortice.

Die 27. Octobris. Si tertia vel quarta quavis hora de nocte surgit, & vesperi parcius assumit potulenta, urinam retinet. Decimo sexto quidem aetatis anno jam rite menstruata fuerat; sed morbus invalescens catamenia retinuit, donec aegra cum fanitate sensim in gratiam redibat, atque post strenuam saltationem sub finem Decembris fluxus menstruus, usu vero pulveris Corticis Peruviani robur sphincteris vesicae, ex voto restituebantur.

Pondus calculi aequat uncias tres minus granis decem. Frustula crustae exterioris, sub operatione deperdita, saltem scrupuli ponderis fuisse censeo, adeoque totum pondus tres uncias paulo superavit. Conflatus est ex plurimis lamellis crustatim sibi impositis. Praevio apici, lamellis sub operatione fractis distinguendo, vestigia quaedam cruoris adhaerent. ” Figura adest Tab. CXIV. Fig. 24.

XXIX. Calculus vesicae ovalis durus coloris fusci, intus nucleum parvum ramosum continens, albicante tenuissima crusta lamellata extrinsecus obductus, ex juvene 17. annorum, 9. ab operatione die mortuo. Pondus est unc. ij. dr. vj β . Fig. 26. & 27. Tab. CXIV.

XXX. Calculus vesicae, globosus, parum tamen ab anteriore & posteriore compressus, in collum non adeo crassum definens, figuram quodammodo contractae vesicae repraesentans, extus inaequabilis. Pondus est unciarum 6 $\frac{1}{2}$. Figuram dedi Tab. CXIV. Fig. 25.

XXXI. Calculus vesicae oblongus, duas uncias, duas drachmas, unumque scrupulum pondere aequans. Intus substantia duriori videtur constare, extrinsecus variae lamellae, tenuissimae, sibi impositae cernuntur, aliae albicantis, aliae cinerei coloris. Spiculae multae splendentes videntur adpersae. Tab. CXIV. Fig. 28.

XXXII. Calculus singularis formae, quem olim possedit Doct. Ledeboc, quoque ut & multis aliis nostram collectionem adauxit. Sequentem historiam cum summo Albino communicaverat. „ Puer erat calculosus, plusquam decennis, qui quum ex febre ardente mortuus esset, biduo post corpus ejus incidi. Cactera quidem secundum naturam erant: vesica autem admodum contracta. Qua incisa inveni calculum, cujus pars inferior haerebat in sacculo, ad dextram vesicae, supra urethram, lati digiti intervallo, indeque pars superior intra vesicam prominebat. Sacculus partem illam inferiorem stricte comprehendebat, eminebatque cum ea ab exteriori parte vesicae. Ejusdem sacculi ostium contractius comprehendebat medium calculi collum. A quo pars superior oblique intra vesicam erecta, contactaque glutinosa quodam, eoque admodum spissa, repletoque parvis calculis, pyramidis formam habentibus. Ejusque partis summa pars veluti corrosa erat, adjacebantque parvi calculi multi, connexi

per glutinosum illud. Calculi totius pondus septem drachmarum est. " Tab. CXIV.

Fig. 29. Conf. Clar. Albini Annotat. Acad. Lib. 7. cap. 12. pag. 82.

XXXIII. Ejusdem ferme figurae calculus, ac praecedens, duos pollices longus, cujus pars superior formam glandis penis quodammodo habet; inferior rotunda est, pars media admodum contracta. Tab. CXIV. Fig. 30.

XXXIV. Calculus magnus, ovalis, parum applanatus, durus, hic illic parvis, nigris, angulosis eminentiis gaudens, duos cum dimidio pollices longus, unum & tres lineas crassus, tres uncias & septem drachmas pondere aequans. Adest calculus alter, minor, qui urethrae impactus haesit. Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CXCII. Historia morbi haec est. Juvenis, viginti duorum annorum, ante quindecim annos, insignem contusionem in lumbis accipiens, urinam, sanguine mixtam, reddiderat, & per longum temporis spatium doloribus ac debilitate laboraverat. Mictus cruentus substitit quidem, sed excretio urinae tamen erat difficilis, ac dolorosa, sic ut erectus eam vix unquam emittere posset, sed sedens mingere cogeretur. Vexabant autem haec symptoma ipsum non semper eodem gradu, verum subinde ab illis liber erat, urinam tamen semper crassam mucosam emittens. Aliquoties per annum symptomata crescebant, tuncque non nisi guttatim, summo cum tenesmo & dolore, urinam reddere potuit, & haec symptomata plerumque duas tresve hebdomades ipsum vexabant, antequam remitterent. Tenacissimus mucus subinde dimidiam excreti humoris copiam faciebat; accedebat purulenta materies, & hujus copia adaugebatur, dum muci quantitas minor erat. Cessante paroxysmo subinde cum urina sanguis prodiit, & tunc dolores imminui didicerat. Motus corporis validiores, praecipue equitatio aut vectio in rheda, summos excitabant dolores, nec raro mictum cruentum. Tenesmi & dolores, ubi aderant, ad glandem penis sese extendebant. Varii in auxilium vocati fuere medici, sed nemini veram morbi naturam detegere licuit, cum nunquam examen vesicae, catheteris ope, permisit, ut calculus, quem praesentem merito suspicabantur, detegere possent, omne ergo auxilium repudiavit, donec in ischuriam veram incideret, tanto vehementiorem, quo pejora ipse statim in usum vocavit remedia maxime diuretica. Chirurgus dein, catheterem vesicae impellere conatus, ab hoc opere desistere coactus est propter calculum, urethrae impactum, & nulla ratione ex sede sua dimovendum; & ea propter, cum omnia externa remedia, indicata, nullius erant utilitatis, instituta punctura vesicae methodo Flurantii. Urina, per factam aperturam & immissam cannulam exiens, erat crassa, ruberrima, foetidissima; aeger a dolore & tenesmo liber sese sat bene habebat; instituta venae sectione idonea in usum vocabantur remedia. Cannula linteorum ope in vesica retinebatur, ut urina facile exiret. Nox insequuta erat tranquilla, sed sequenti die febris valida ipsum corripiebat, qui tamen profuso sudore post paucas horas terminabatur, quemadmodum omnia, justo regimine observato, bene cedebant. Interea temporis aliquoties tentatus catheterismus fuit, sed absque fructu, donec 28. Aug. sexto ab operatione die a latere calculi catheter ad vesicam propelleretur, hujus autem introductionem, ut vesica rite examinari

minari posset, non permisit aeger. Relinquebatur catheter in vesica, cannula vero epistomio claudabatur, ut urina per catheterem exiret, sed motu & inquietudine aegri insequenti nocte catheter excidit; hoc tamen inde habuit commodi, quod a latere calculi per solitam viam urina prodierit. Catheterismus, adeo necessarium, ut mali natura melius cognosceretur, postea negavit semper. Excretio urinae, subinde quidem facilis, plerumque tamen tenesmo & dolore pertinaci concomitabatur. Urina erat ruberrima, turbida, mucosae & pure mixta, qui mucus quandoque talis erat tenacitatis, ut urethram plane clauderet, & epistomium ex cannula esset tollendum, ut urina per hanc viam evacuetur. Cum alvus aegro erat deponenda, cannulae marginem sic perinaeo adprimere didicerat, ut, a nemine adjutus, huic excretioni vacare posset. Non omittebantur, quae extrinsecus applicata, aut urethrae immissa, demulcentia, videbantur utilia. Decimo ab operatione die cannula excidit, quae, qua parte vesicae inhaeserat nigra, nullam incrustationem monstrabat, sed intus crassa molli, terrea, friabili, obducta erat. Sensim reconvalebat aeger, dolores, & tenesmi imminuebantur, & fini Septembris exiens solito operi vacabat. Apertura tamen, per operationem facta in vesica urinaria, non erat clausa, & ubi impedimentum in solita via paulo majus erat, urinam etiam emittebat. Hoc tamen in casu urina, in rectum intestinum delata, non sponte effluebat, sed eam voluntarie expellebat, sphinctere tamdiu aperturam ani claudente, donec commoda sese offerret occasio. Versus medium Octobris ea apertura sponte claudabatur, dum aegri vires sensim crescebant. At versus finem ejusdem mensis tumor suboriebatur in teste sinistro, stipatus dolore & inflammatione. Post usum Empl. gummosi Pharmac. Edimb. imminuebatur quidem tumor, sed suppressio urinae, licet non plenaria, accedebat symptomatibus similibus illis, quibus antea vexatus fuerat, stipata. Varia adhibita remedia nil utilitatis adferebant, catheterismus vero aut examen digiti ope per rectum intestinum admittere noluit. Urina, quae prodibat, erat foetidissima, purulenta. Tandem necessitate coactus, elapso circiter mense, catheterismus admisit, tuncque calculum eodem, quem antea occupaverat, loco detexit chirurgus. Licet instrumentum in vesicam penetraret, non multum levaminis percepit aeger, & doloribus summis vexatus trigesimo Novembris obiit. Examen cadaveris permiserunt parentes. Catheter facillime per urethram vesicae impellebatur. In perinaeo nil morbofi erat, sed eo loci, ubi bulbus urethrae hunc canalem amplectitur, inveniebatur parvus calculus Tab. CXIV. Fig. 32., decem lineas longus, quinque latus, triginta & quinque grana pondere aequans: hic cavitati, urethrae impressae, sic inhaerebat, ut catheter juxta eum propelli, & urina exire potuerit. Aperto abdomine hepar, vesicula fellea, lien, ventriculus, intestina sana, vasa vero intestinorum sanguine distenta, inveniebantur. Pancreas erat induratum, quali in statu etiam detegebantur glandulae in lumbis sitae, quarum una, magnitudinem amygdalae habens, prope renem dextrum, ureteri insidebat, & altera minor venae emulgenti sinistrali. Ren dexter erat maximus, substantia ipsius interna tota consumpta, sistebat saccum, tenacissimum, albo tenui foetido pure plenum. Ureter hujus lateris

pure plenissimus, admodum distentus, capacitate sua tenue intestinum referebat. Vasa in vicinia hujus renis & ureteris erant admodum dilatata, inflammata. Ren sinister, etiam naturali major, ad contactum durus, intrinsecus in suppurationem abierat, tunica vero ipsius externa erat admodum dura. Ureter etiam pure plenus, crassitie digito minimo aequalis, prope vesicam magis dilatatus erat. Vesica ad sesquipollicem supra ossa pubis adscenderat, & continebat calculum magnum Tab. CXIV. Fig. 31. intra tunicas adeo crassas, ut tertiam pollicis partem aequarent. Interna vesicae superficies erat inaequalis, & a parte posteriore eschara, alba, gangraenosa obducta. Apertura, ope acus triquetrae per intestinum rectum facta, erat perfecte clausa. Calculus magnus est, ovalis, compressus, durus, hic illic nigris, angulosus, tuberculis obfusus, duos & dimidium pollices longus, unum & tres quartas partes latus, pollicem & tres lineas crassus, ponderis trium unciarum & septem drachmarum. Descripsit casum hunc Clar. van Doeveren in Verhandelingen van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelyke Wysbegeerte te Rotterdam, 1. Deel p. 551. seq.

XXXV. Calculus vesicae ovalis, applanatus, sesquipollicem longus, pollicem & ultra latus, flavescens coloris, ponderis drachmarum septem.

XXXVI. Calculus, similis, minor, coloris non ita flavi, ponderis drachmarum trium & dimidia.

XXXVII. Calculus vesicae, rotundus, maxime scaber, eminentiis acutis innumeris instructus, ponderis unciae mediae. Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CXCIV. Tab. CXIV. Fig. 33.

XXXVIII. Calculus vesicae ovalis, applanatus, scaber. Longitudo est circiter duorum pollicum, latitudo unius & unius quartae partis. Pondus drachmarum septem. Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CXCIV. Tab. CXIV. Fig. 34. & 35.

XXXIX. Calculus vesicae applanatus, ferme circularis, extrinsecus obfusus crystallis bene multis. Supellect. Doeverenianae P. 2. N. CXCVI. Tab. XCIV. Fig. 36.

XL. Fragmenta calculi, friabilis, inventa in vesica virginis annosae. Ibid. N. CXCVI.

XLI. Fragmenta bene multa, majora, minora, minima, inventa in vesica viri, ab ischuria vera mortui, cujus morbi historiam & cadaveris examen communicavi inter partes morbosas molles N. XLII. pag. 256.

XLII. Calculi, ex vesica hominis vivi exempti, alique varii. Supellect. Albin. P. 2. N. CCCLXVIII. Differunt hi insigniter magnitudine, forma, duritie, & etiam numero, subinde enim varii invicem filis nexi sunt, videnturque indicare, esse illos vel eodem tempore eadem ex vesica exsectos, aut in ea inventos. Ex his nonnulli merentur describi.

XLIII. Calculus vesicae asper, ramosus, ramis inaequalibus, tuberculatus, intus parvum nucleum recondens, cui varia varii coloris strata apposita sunt. Pondus est drachmarum sex & scrupuli unius. Tab. CXV. Fig. 1. & 2.

XLIV. Calculus vesicae similis, major, ramis majoribus crassioribus instructus, ponderis drachmarum septem. Tab. CXV. Fig. 3. & 4.

XLV.

XLV. Calculus vesicae similis, minor, ramis non ita distinctis. Nucleus quodammodo pyriformis est, hunc cingit crusta flava, hanc albicantior, ramosa quasi, tum alia magis fusca, denique alba. Pondus est unciae dimidia scrupuli unius. Tab. CXV. Fig. 5. & 6.

XLVI. Calculus vesicae, ovalis, laevis, durus. Circa nucleum duriores appositae sunt lamellae friabiliores. Albini Annot. Acad. Lib. 3. Tab. 7. Fig. 5. Pondus est drachmarum sex. Tab. CXV. Fig. 7. & 8.

XLVII. Calculus similis, multo durior, ponderis drachmarum sex & scrupulorum duorum. Lamellae, nucleo circumpositae, multo sunt duriores. Tab. CXV. Fig. 9. & 10.

XLVIII. Calculus ovalis, asper, pondere drachmas sex aequans, fusci coloris, intus nucleum ovalem, flavescentem, recondens, quem cingunt varia strata, fuscum, album priori tenuius, fuscum iterum, crassius, & hoc quidem stratum, quod inaequabilem admodum externam superficiem habet, ut ex adnexa Fig. 7. Tab. 7. Annot. Acad. Lib. 3. Albini patet, rursus incrustatum est lamella albicante, sed extrinsecus fusca, sic ut portio hujus diffracta intus tot foveas monstret, quot dantur in dicta parte eminentiae. Annot. Acad. Fig. 8. Conf. nostrae Tab. CXV. Fig. 11. 12. 13. & 14.

XLIX. Calculi similis pars dimidia altera, Tab. CXV. Fig. 15.

L. Calculus durus, oblongus, extrinsecus calcarea quasi materie obfusus, drachmarum sex & dimidia. Tab. CXV. Fig. 16.

LI. Calculus similis, figurae magis irregularis, sex drachmas circiter pondere aequans. Tab. CXV. Fig. 17.

LII. Calculus moriformis, rotundulus tamen, trium drachmarum & unius scrupuli, nucleum continens. Tab. CXV. Fig. 18. & 19.

LIII. Calculus oblongus, ejusdem ponderis, superficiem inaequabilis, non tamen ita asperae. Parvum etiam nucleum recondit. Tab. CXV. Fig. 20. & 21.

LIV. Calculus horridus, durus, congeriem parvorum calculorum conjunctorum inter se & coagmentatorum, sistens, ut in expositione figurae hujus, quam dedit Clar. Albinus Annot. Acad. Lib. 3. Tab. 7. Fig. 10., dicit; sed dissectus verum parvum nucleum sistit, cui partes reliquae omnes sunt circumpositae. Pondus est unciae dimidia. Tab. CXV. Fig. 22.

LV. Calculus vesicae, moro similis, durus. Corticis pars decussa est. Cortex, crassus, & calculis conjunctis inter se connexisque constat. Nucleus ex parvis calculis componitur. Hacc Cl. Albinus notat in expositione figurae hujus calculi Annot. Acad. Lib. 3. Tab. 7. Fig. 9. Serrae ope a me divisus est, & in meditullio parvus calculus, nucleum constituens, cernitur. Pondus est drachmarum duarum & dimidia. Tab. CXV. Fig. 23. & 24.

LVI. Calculus parvus, durus, ovatus, compressus, reticulata quasi superficie, parvum admodum nucleum recondens, ponderis sesquidrachmae. Tab. CXV. Fig. 25. & integrum & dissectum exhibet.

LVII.

LVII. Calculus similis, paulo major, superficie aspera, pondus habens drachmarum duarum. Nucleo medio egregie circumpositae lamellae diversae cernuntur. Tab. CXV. Fig. 26. & 27.

LVIII. Calculus cuneiformis. Latior basis, & in ea rotundula superficies distinguere potest; ab illa basi latera omnia sic concurrunt, ut descendendo apicem, latum quidem, sed acutum referant, & calculus hic, in duas partes divisus, atque a latere conspectus, triangularem formam repraesentet. Nucleus simul cernitur media in substantia, admodum compacta, dura. Tab. CXV. Fig. 28. & 29.

LIX. Calculus ovalis, extrinsecus admodum inaequalis, intus distinctum alium calculum continens. Tab. CXV. Fig. 30.

LX. Calculus moriformis, ramis admodum prominentibus asper. Pondus est drachmarum duarum & dimidia. Tab. CXV. Fig. 31.

LXI. Calculus asper, inaequalis, coloris obscure fusci, intus parvum alium recondens, cui diversae laminae de tempore in tempus videntur circumpositae. Tab. CXV. Fig. 32. & 33.

LXII. Calculus asper admodum, tuberculatus, ramosus, coloris nigricantis, formae globosae, ponderis duarum unciarum & unius scrupuli. Tab. CXV. Fig. 34.

LXIII. Calculi duo; alter admodum inaequalis, sic tamen ut nonnullae superficies aequabiliores dentur intermediae; alter multo minor, quasi crystallifatus, rotundus. Ambo pondere aequant unciam, tres drachmas, & dimidiam.

LXIV. Calculus durus, tuberculatus, ab altero latere in obtusum apicem excurrent, ponderis duarum unciarum, & sesqui drachmae. Dicitur a G. van Bortel ex vesica viri, triginta & sex annorum, exsectus.

LXV. Calculi duo; horum alter altera parte globosus, altera in apicem terminatus; alter quodammodo cubiformis. Pondus est drachmarum sex & duorum scrupulorum. Dicuntur ab eodem Chirurgo van Bortel anno 1713. secti ex vesica ejusdem viri, qui a praecedenti N. LXIV. ante quadriennium liberatus erat.

LXVI. Calculus drachmarum octo & duorum scrupulorum, extrinsecus inaequalis, ab altera parte sic excavatus, ut alter calculus adfuisse videatur.

LXVII. Calculi duo, ea superficie, qua sese attigerunt, glabri, & parum excavati, & rotunduli, politi, caeterum inaequales. Alter capite magno constat; unde collum, medio loco contractum, procedit. Amborum pondus est decem drachmarum. Tab. CXV. Fig. 35. & 36.

LXVIII. Fragmenta tria calculi, cum extraheretur diffracti, ponderis drachmarum trium & dimidia.

LXIX. Calculi duo, formae irregularis, interna substantia durissima, externa friabiliore, constantes, ponderis drachmarum decem. Tab. CXV. Fig. 37. & 38.

LXX. Calculus, ovalis, filiceus, inaequalis, duos & ultra pollices longus, drachmas octo & scrupulos duos pondere aequans. Tab. CXV. Fig. 39.

LXXI. Calculi duo, quorum alter rotundus, alter ovatus, sed media parte latior. Utriusque superficies est glabra, admodum polita iis in locis, quibus sese atti-

attigerunt. Pondus drachmas duas & dimidiam non superat. Tab. CXV. Fig. 40. & 41.

LXXII. Fragmenta calculi, in operatione diffracti. Ex multis minoribus videtur fuisse coagmentatus.

LXXIII. Calculi quinque ovati, compressi, ex juvene octodecim annorum extracti: intus cavi sunt, & intra crustam albam satis densam videntur continere sanguinem exsiccatum; sic ut concussi sonum edant. Unus ex his integer, alter diffractus, exhibitus est. Tab. CXV. Fig. 42. & 43.

LXXIV. Calculus ovatus, dimidiae unciae mediaeque drachmae, ex juvene quindecim annorum extractus.

LXXV. Calculi duo, oblongi, subrotundi, drachmas duas cum dimidia pondere aequantes, ex puero duodecim annorum.

LXXVI. Calculi tres ovati ex viro triginta septem annorum.

LXXVII. Calculi duo, friabiles, ex juvene undecim annorum. Pondus est sesquidrachmae.

LXXVIII. Calculus triangularis. Basis longitudo est pollicis & unius quartae partis, latera pollicem aequant. Pondus sesquidrachmae. Extractus est ex vesica pueri septem annorum.

LXXIX. Calculus ovatus, sesquipollicem longus, coloris subrubelli, sed crusta alba diversis in locis diversae crassitiei obductus, ex infante novem circiter annorum per sectionem extractus. Pondus est septem drachmarum.

LXXX. Calculus ovatus, durus, drachmarum duarum.

LXXXI. Calculus ferme rotundus, superficie admodum inaequali, tuberculata, ponderis duarum unciarum & quinque drachmarum. Tab. CXV. Fig. 44.

LXXXII. Calculus ovatus, asper, in altero apice tali superficie gaudens, ut vel vesicae ipse adhaesisset, aut cum alio corpore conjunctus fuisse videatur; pondus est unius unciae.

LXXXIII. Calculus, pisum magnitudine aequans, inventus in vesica viri, ex ischuria mortui, cujus morbum descripsi inter partes molles morbosas N. XLII. pag. 259. seq.

LXXXIV. — XCIII. Calculi minores, rotundi, ovati, magis minusve duri, diversis temporibus, ex totidem aegris, sectione extracti.

XCIV. Ecotypus calculi vesicae, longi duos pollices & unam quartam partem, lati duos, crassi sesquipollicem, ex juvene sedecim annorum, qui a prima aetate calculo laboraverat. Chirurgus prudens atque dexter G. J. van Wy, die 10. Martii 1783. sectionem methodo Dranii instituit; calculum autem non extractum studio reliquit, ut operatione, quam vocant, duobus temporibus, sponte per vulnus prodiret, vel intra hujus labia prehendi posset. At frustra. Post plures dies intromisso forcepe prehensus, ut extraheretur calculus, toties resiliit, diffractus qua parte forcepe prehensus fuerat. Obiit aeger die 8. Aprilis. Calculus, post mortem exemtus, pondus habuit unciarum trium, drachmarum duarum cum semisse. Hoc pacto Clar. Bonn similem ecotypum descripsit, Thesaur. Hoviani ossium mor-

morbofum, pag. 146., & hujus benevolentiae hunc & qui fequenti numero defcribitur, debemus. Poſtea ipſe van Wy exaëte hunc caſum, & viſa in cadavere cum orbe litterato communicavit in Heelkundige Mengelſtoffen, I. Deel pag. 33.—75. Tab. 1. Fig. 4. & 5.

XCV. Eſt typus calculi veficae ſubrotundi, plani, ponderis ſcrupulorum quatuor, & granorum quindecim, ex puero duorum annorum & dimidii. De hoc ſequentia notavit Clar. Bonn. Theſaur. citat. pag. 147. „ Expertus idem Chirurgus J. G. van Wy, die 12. Aprilis 1783., methodo Dranii veficam incidit, at aegrum in lectulo reſoſuit, ut altero operationis tempore calculus ſponte prodiret. Fruſtra hoc ad undecimum uſque diem poſt operationem expectatum fuit. In cauſam hujus inquirentes, digito per latum veficae vulnus immiſſo, nullum calculum, verum in parte ſuperiore veficae, medium, intra parum prominentem limbum, annulum detegimus, qui ad attactum contractus, dein remiſſior, ſuſtione quaſi digitum intra ſacculum ducebat, ubi calculus haefit. Meo tunc conſilio uſus chirurgus per illud oſtium forcipem cum prudentia introduxit, calculum prehendit, atque feliciter extraxit. Vulnus veficae die ſexto poſt extractionem clauſum fuit, atque aeger poſtea brevi in ſanitatem reſtitutus. ” Hunc caſum ipſe van Wy deſcripſit in Heelkundige Mengelſtoffen, I. Deel pag. 90.—124. Tab. 1. Fig. 6.

XCVI. Calculus ex urethra juvenis, ſecta ſoſſa naviculari a latere frenuli, exemptus. Tab. CXV. Fig. 45.

XCVII. Similis calculus, ex urethra ſeſtione ablatus.

XCVIII. Similis alius, qui in urethra aliquamdiu haeferat, operatione ex hoc canali exemptus.

XCIX. Calculus in inguine, a latere urethrae, eo in loco diſruptae, inventus, in puero, ex iſchuria vera mortuo. Tredecim menſes natus debiliſſimus puer, ab aliquo tempore calculi ſymptomatibus obnoxius, & ſubinde grana calculoſa ſummo cum dolore emittens, incidit in urinae ſuppreſſionem, & per diem integrum, etiamſi multum potus aſſuſerit, ne guttulam lotii excrevit. Quum vero parentes ſaepius obſervaverant, ſimilem ſuppreſſionem, excreto parvo calculo, ceſſaſſe, & poſtea multo facilius urinam expulſiſſe puerum, non adeo ad illam attenderunt. Ille vero, inquietudine ſumma, continuo ejulatu, inſignes ſeſe pati dolores, ſignificans, nocte inſequenti pleniffimam veficam, omni vi, magno conatu, evacuare tentans, validiſſimos hunc in finem edidit nixus, nec ceſſavit, niſi poſtquam inſignis ſcroti, inguinum, perinaei, apparuerit tumor, & quamvis tunc etiam nihil urinae prodierit, a doloribus, ut videbatur, liberatus, in ſomnum tranquilum incidit.

Altero die in auxilium vocati medentes dubiam tumoris naturam (cuncta enim, quae memorata ſunt, non niſi poſtea dixerunt parentes) inveſtigare conati ſunt. Reſpondebat alvus, urina guttatim prodibat, ejusque major evacuabatur copia, immiſſo aliquoties cathetere. Tumori adplicata, in genere adhibita, omnia ſunt, quae indicabantur, quae adminiſtrare aetas permittit, ſed incaſſum; tumor ejusdem natu-

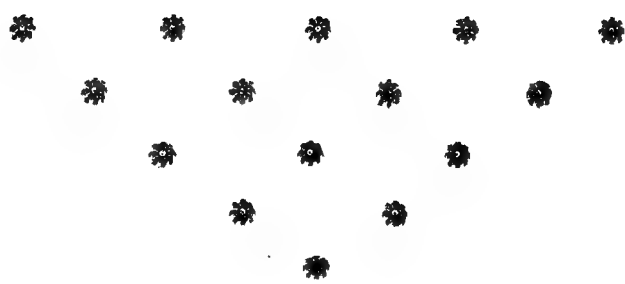
naturae, ejusdem non modo magnitudinis, perfluit, sed superiorem femorum partem etiam occupavit; disparuit tantummodo sugillatio, quae prope pubem in latere abdominis sinistro simul cum tumore sese manifestaverat. In regione umbilicali sensim magis magisque intumescebat, tendebatur, abdomen, pessima quacvis accedebant symptomata, quae demum vitae finem imposuerunt. Rogatu parentum cadaveris examen institui.

Integumentis a latere scroti separatis, denudata cellulosa membrana, notabilis prodibat humoris flavi, urinosi, ut videbatur, copia. Hoc spongiae ope absterfo, in cellulosa, degeneratam, incrassatam, inquirens, detexi foramina, alterum ab inferiore, alterum a latere penis, purulentam materiem emittentia. Per utrumque aditus patebat in saccum, ad inguen usque sese extendentem, pure repletum, sed sic formatum, ut duobus in locis contractior esset.

Tensum maxime erat abdomen, praesertim in regione umbilicali, sic quidem, ut musculi recti multum ab invicem recessissent, & linea alba, in epigastrio & hypogastrio contractior, prope umbilicum, duos circiter transversos digitos lata esset. Sectis integumentis, musculis, peritoneo, a cartilagine ensiformi ad pubem & versus latera, apparuere abdomine contentae partes, admodum tumidae, ac loco naturali dimotae. Vesica praesertim urinaria, insigniter extensa, ultra umbilicum, adscendebat, intumuerat praecipue pars superior ac posterior, quae peritoneo tegitur, &, dum in pelvi, hac aetate capacitatem notabilem non habente, sese non valuerat extendere, surrexerat, repulerat intestina, atque, versus anteriora incurvata, multo magis prominebat, quam illa vesicae pars, quae peritoneo non tegitur, ossibusque pubis accumbit; licet & haec maxime sursum tracta esset. Constitit sic ratio, quare, vivente infante, abdomen non adeo in regione hypogastrica, quam umbilicali, intumuerat. Supra vesicam transversum decurrebat colon, situm inter illam & ventriculum, insigniter expansum, & curvaturam suam majorem versus abdominales musculos dirigentem. Tenuium intestinorum parva tantum portio in sinistro, paulo major in dextro latere, conspiciebatur. Vesica aperta, emissoque lotio, separatis in nexu suo ossibus pubis, urethra examinabatur. Haec autem, ibi ferme loci, ubi ad ossa pubis sese inflectit, tum in dextro tum in sinistro latere, fissa erat, sic ut urethra a corporibus cavernosis penis, in quoque latere, esset separata. Fissurae utriusque, praecipue dextrae, margines videbantur laceri, quasi exesi. Medius inter has fissuras locus, nigro colore tinctus, gangraenae manifesta indicia exhibebat. Dextrum foramen communicabat cum sacco notabili descripto, sinistrum cum alio, in sinistro latere detecto, sed multo minori. In sacco dextro, prope fissuram urethrae, inveniebatur calculus, durus, apice acutiusculo instructus, parvus quidem, sed magnus respectu capacitatis, quam urethra tenelli pueri hoc in loco habere solet. Renum pelvis, maxime expansae, multum continebant puris; dilatati etiam insigniter erant ureteres, sed neque in his neque in illis calculosi quicquam apparuit. Urina, quam vesica continebat, non limpida, sed purulenta erat.

Calculus ergo hicce haesit in urethra, & , viam urinae praecludens, suppressio-
nem lotii produxit. Summis, quos puer edidit, ut vesicam exoneraret, nixibus
cum ulterius propelli non valuerit, urethram, hoc in loco dilatatam, inflammata, imo
gangraenosam, laceravit, sic ut urina sese in cellulosa scroti, inguinum, pe-
rinaei, proximique femoris, evacuaverit, & vesica sit liberata, donec, sacco illo
praeternaturali nil amplius admittente, iterum distenta vesica urinaria ad altitudinem
insignem adscenderit. Multa ex hoc notabili casu addisci posse, & quomodo miseri
tales juvari valeant, pluribus olim ostendi. Observat. Anatom. Patholog. Lib. 3.
cap. 3. pag. 61. seq.

C. Fragmenta varia calculi, quae nucleo duro admodum fuerunt adposita.

VII

M O N S T R A.

M O N S T R A.

Longam ludentis naturae exemplorum, quae Museum nostrum Anatomicum ornant, dare explicationem, plane inutile cenſeo; pleraque ejus naturae ſunt, ut inter rariora referri mereantur, digna, quae aeri inſculpta ſint. Talia autem objecta ex figuris accuratiſſimis longe melius, quam ex deſcriptionibus, cognoſci poſſe, nemo eſt, qui inſicias ibit; de plurimis itaque breviter tantum dicam.

Monſtra Humana.

Nº. I. Infantes duo Aethiopici, ſingulari ratione cohaerentes. Ferme a ſummo thorace ad infimum abdomen concreverunt, ſic tamen ut alterius pectus magis liberum ſit. Confuſa ſunt genitalia, & eorum nil diſtingui, determinari, poteſt; ab inferiore parte funis ſacculus ex abdomine prodiſt, corrugatus jam, & in dicta genitalia terminatus. Quatuor adſunt brachia perfectæ, tres pedes maximam partem bene conformati. Alter, iſque dexter, infans ſolo dextro artu inferiore videtur gaudere; alter & dextro & ſiniſtro, dextri pes contortus ſeptem habet digitos, & ex hujus lateris femore, non longe ſupra genu, in obtuſum apicem deſinens tumor prodiſt, quarti deficientis artus quaſi principium. Tab. CXVI. & CXVII.

II. Puellae duae abdomine concretæ. Altera, major, perfectior, altera videtur. Artus omnes adſunt, ſuperiores perfecti, non adeo imperfecti inferiores, ſed alterius minus toroſi. Ab altero latere ventris veſtigium communis funiculi umbilicalis cernitur. Vulvae duae ſeſe ſic attingunt, ut media videatur eſſe apertura ani, utriusque communis. Tab. CXVIII. & CXIX.

III. Puellae duae pulcherrimae, integrae, perfectæ, parte inferiore pectoris & ſuperiore ventris ad umbilicum uſque concretæ. Ubi hoc in loco a ſe invicem recedunt, ſacculus cernitur, qui viſcera abdominalia continere videtur, & ex cujus parte inferiore prodiſt funis umbilicalis. Tab. CXX.

IV. Puella pulcherrima, toroſa, biceps, caeterum perfectæ. Dextrum caput, paulo minus ſiniſtro, non multum ab humero ſui lateris diſtat, & oblique verſus illud inclinat, notabilis hinc diſtantia inter duo capita eſt, & eo in loco, magis ta-

men a parte posteriore, oritur tumor, lata satis basi, versus caput sinistrum ascendens, & in apicem terminatus. Supervixit difficilem partum mater sanissima. Tab. CXXI. & CXXII. Fig. 1.

V. Foetus maturus, acephalos, cum labio leporino duplici, naso & palato fisso. Supelle&. Doeverenianae P. 1. N. CC. Sequentem Vir Clar. dedit hujus monstri descriptionem. „Totius corporis partes, excepto solo capite, iusta magnitudine, & forma naturali, praeditae cernuntur, quales in maturis recens natis esse solent. Capitis forma, tota fere praeternaturalis, sequenti modo ipsi contigit. In facie maxilla inferior, genae & auriculae, & omnia, quae infra has partes sunt, a naturali fabrica non degenerarunt. Os valde apertum est, & intus continuum cum naribus cavum efficiens, quum palatum stabile & molle a gingiva usque ad fauces magno hiato fissum est, in cujus medio a narium summitate dependet septum nasi, undique tunica membranae pituitariae continuata investitum: in quam cavitatem patet via, a naso externo, per foraminulum, mox indicandum. Apertura oris formata est a labio inferiore integro, maxime rubro, formam naturalem habente, & labio superiore, utrimque fissura, quae usque ad nares pergit, deformato: defectum ejus inter duas fissuras quodammodo supplet globulus, ex narium intervallo suspensus, pristinae labii substantiae residuum exhibens, a cujus latere cum duae profundae sunt fissurae ad nares usque extensae, & maxillae superioris gingiva pone illas etiam sit fissa, natum inde fuit duplex labium leporinum. Oculi, maxime a se invicem distantes, valde prominuli sunt; dexter palpebris clausus est, sinister apertus; & ingenti inflammationis rubedine perflatus. Apertura ista videtur causae accidentali, post partum applicatae, esse tribuenda. In Naso hujus pueri formando maxima, prae caeteris faciei partibus, contigit difformitas. Ille namque omnino bifariam divisus est in dextram sinistramque partem; cuilibet parti sua est ala, narium via aperta, lobuli portio, radix dimidia, divergendo sursum & parum extrorsum extensa, ut hiatus remaneat, & loco glabellae spatium detur intermedium, sola membrana, tenui, rubente, illique continua, quae cranii defectum adimplet, investitum. Ad summitatem dextrae nasi partis conspicitur tuberculum, quod verrucae speciem exhibet, neque pilis destitutum est. Intervallum, quod a divergentibus nasi partibus formatum est, pro maxima parte replet corpus pendulum, coni capitati figuram quodammodo referens, superiore eaque majore sui portione antrorsum valde mobile, & utrimque a naso liberum, profundaue fissura distinctum: superius constat capitulo duriusculo, rotundo, facto, uti videtur, a cutanea substantia radice nasi, toto mobilissimo: media ejus pars est magis contracta, instar colli capitulum suffulcientis, a superiore versus inferiora crassescens, coniformis, longior, teneriore substantia, eaque tenui admodum membrana tecta, constans, rubella, definens in partem inferiorem, quae, mediae continuata, crassescit in globulum, iterum densiore & tenaciore substantia formatum, infraque nares descendentem usque ad os, ut labii superioris pars defigurata videatur esse, & impleat hiatus ejus, quem duplex fissura reliquisset: estque hic globulus, ejusque ope totum hoc corpus pendu-

pendulum, a parte posteriore per frenulum labii superioris ad maxillam ita adnexum, ut quidem maxima pars instar paleae antrorsum mobilis sit, inferior autem in eodem situ continuo firmetur: a parte denique posteriore, mox supra illud frenulum, occurrit foraminulum, cui immixtus stilus facile aditum ad nares, indeque in oris cavitate, inveniebat.

Superior capitis pars ita quoque a solita & naturali forma degeneravit, ut puer simul sit Acephalus. A turgentium enim oculorum superciliis prominentibus deficiens os frontis, nec non utriusque ossis parietalis absentia, faciunt, ut loco galeae osseae calvariae detur apertura, margine osseo turgido circumscripta, a rudibus frontis, juxta temporum ossa, usque ad superiorem occipitis partem tendens, neque integumentis communibus tecta, quae per totum fere ambitum formant marginem cutaneum, quodammodo tumidum, abeuntem, subitanea degeneratione, in membranam tenuissimam aperturæ isti toti supertensam, rubedine maxima imbutam. Per istam calvariae aperturam, sub tenui hoc integumento, apparet massa, fungosa quasi, cerebri reliquias exhibens, cujus tota forma licet deformis evaserit, pars tamen superior aliquomodo illius visceris speciem adhuc conservasse videtur, quia in illa supersunt duorum haemisphaeriorum rudera, ita facta, ut fissura satis profunda a se invicem pro maxima parte divisa, posterius rotundula terminentur, & cerebelli reliquiis, ut videtur, incumbant, ita ut nihil super sit, quod processus transversorum duræ matris vestigium indicet. Omnis illa massa deformis sanguinolenta apparet, indigesta, irregularis, hic tuberosa, alibi sinuata, quemadmodum sese offerre solent excrescentiae fungosae. Ab anteriore parte margo cutaneus, crassior, istam massam circumdans, supra nasum non est in rotundum continuatus, sed dehiscit, utrimque deorsum in cutem nasi protractus, ut intervallum remaneat ad glabellam, inter duas nasi radices, quod adimplet continuatio illius membranæ tenuis, quae aperturam calvariae investit." Observat. Acad. Cap. 2. pag. 49. seq. Delineavi caput hujus foetus Tab. CXXII. Fig. 2.

VI. Foetus maturus acephalos. Toto quidem corpore perfectus & robustus puer est, at capitis, collo breviori suffulti, superiore parte maxima destitutus. Cranii quippe galea fere a superciliis, oculos permagnos & valde protuberantes superne definitibus, usque ad imam occipitis partem, deest. Ossa temporum compressa, & in duo quasi tubera nonnihil elevata, sunt. Ossium defectum adimplet massa ruberrima, deformis, cerebri rudera exhibens, tenui membrana tecta; haec humorem sanguinolentum per foraminulum, quod durante partu factum erat, tunc temporis effundebat. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCI. Tab. CXXII. Fig. 3.

VII. Foetus maturus acephalos. Cranium simili ferme modo, ut in praecedenti, videtur difforme. Tubera autem duo fungosa capiti insunt, & mira foedissimaque faciæ est defiguratio. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCII.

VIII. Foetus humanus immaturus, acephalos, cum spina bifida, & sacco dorso imposito. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCIII.

IX. Foetus immaturus, acephalos, simul hernia umbilicali laborans. Facies quasi fenis est, ipfius autem partes rite formatae. Collum vix ullum, & depreffum maxime caput. Cranii offa videntur feſe habere ut in aliis acephalis, & ea, quae ſuperiorem conceptaculi cerebri partem conſtituunt, deficere. A parte poſteriore capitis ſaccus dependet, qui, ſi ex ſimilibus caſibus diſſectis concludere licet, cerebri partem continet. Principium funis umbilicalis maxime expaſum eſt, & intra ſacculum peritonaei, protrufum per foramen, inter mufculos abdominales pro vaſis umbilicalibus relictum, continetur viſcerum abdominalium portio haud exigua. Tab. CXXVI. Fig. 2. & 3.

X. Thorax & caput foetus maturi acephali. Collum vix ullum apparet, inter humeros ſic depreffum caput, & pectori mentum appreſſum eſt, ut auriculae lobi inferiorem, quam humeri locum occupent, hi ſaltem medias illarum conchas attingant. Facies toroſa & bene conformata eſt. Offa cranii maximam partem deficiunt, aut illorum non niſi eae adſunt partes, quae baſin conceptaculi cerebri formant. Deficientium particularum, quae os frontis componunt, margo per integumenta cernitur. Supra huic rotundula eorundem prominentia apparet; & ab hac ſaccus inſignis amplitudinis, qui aquam continuit, & hydrocephalum conſtituebat, incipit, factus praecipue ex integumentis, quibus capilli inhaerent. Dictus ſaccus ut ſuſum ſeſe extendit, a parte poſteriore juxta dorſum etiam deſcendit, & verſus latus ſiniſtrum praecipue vergit. Dehiſcunt vertebrae colli, ſaltem ſuperiores. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCIV. Tab. CXXIII. duas figuras hujus foetus dedi.

XI. Videtur omnino huc referendum depuratum & ſiccatum cranium infantis talis acephali, alio loco memorati, Sectione nempe hujus libri quarta N. LXV. pag. 164. & ſeparatim etiam deſcripti in Anatome infantis cerebro deſtituti: immo licet in opusculorum Anatomicorum tertio icones jam a me datae ſint, ad eaſdem paratas delineationes huic libro eſſe inferendas putavi. Tab. XXXV. Fig. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. cum addita explicatione docent, qualem mutationem pleraque offa ſubierint.

XII. Pertinet & huc Cranium infantis, qui labio leporino composito laboravit, pariter alibi deſcriptum, Sect. IV. N. LXIII. pag. 163. Conf. Obſervat. Anatom. Patholog. Lib. 4. cap. 3. Hujus icon praecedentibus addita eſt. Conf. Tab. XXXV. Fig. 1. & adnexa explicatio.

XIII. Infans monſtroſus, cujus abdomini adhaerent partes poſteriores alterius infantis. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCV. Eſt hic idem ille, quem Hagae comitum anno 1767. oſtenderunt publice parentes, quem tunc temporis examinavi, & deſcripſi in Nov. Act. Phyſic. Medic. Acad. Nat. Curioſ. Tom. 4. p. 150., quique deinde a Clar. van Doeveren, ut ſuum ornaret muſeum, coemptus eſt. Emiſit mater primo dicti anni die, facillime, abſque ullo auxilio, ſolis naturae viribus hunc in lucem, quum quadrageſimum aetatis annum circiter attigerat, & antea quinque ſanos pepererat infantes. Durante graviditate fuerat ſaniſſima, nullis perculſa terroribus, ſemper autem inſolitum foetus in utero motum perceperat, ita ut gemellos ſeſe

se se gerere crediderit. Puer ipse omni parte est perfectus, adest infra sternum, inter cartilagineos costarum spuriarum margines, magis ad dextrum, quam ad sinistrum, latus, abdomini adhaerent nates, femora, crura, pedes, alterius infantis. Cohæsiō sola cute perficitur, latitudinem dimidii pollicis habente, sic ut partes appensae facile attolli, & versus faciem reclinari possint. Nates & femora a loco illo, ubi cohaerent cum abdomine, ferme recta sunt, aut parum oblique ad genua descendunt, sed ab inferiore majorem convexitatem habent; a posteriore etiam convexa, ab anteriore concava sunt, & sese tumentī abdomini quasi accommodant. Linea, qua nates distinguī solent, nulla cernitur, nulla etiam ani adest apertura, sed, ubi haec adest debbat, in cute exigua cernitur fovea. Genitalia nulla adsunt, sed, illorum loco, pars quaedam, ex duplicata cute constans, nulla apertura praedita, ad dextrum latus reflexa, compressa, apparet, & sub hac parte in cute linea quaedam transversa cernitur. Longitudo femorum ab uno genu ad alterum est sex pollicum; crura cum femoribus ad angulum acutum nexa sunt, & pedes sic converſi, ut dexter calce inguen tangat, digitis versus scrotum dirigatur, sinister planta femori quasi insistant. A genu ad calcem cruris longitudo est trium pollicum cum dimidio, ejusdem ergo longitudinis ac crura perfecti pueri. Pedes sunt naturales, omnibus digitis instructi, adest paulo minores, quam quidem ii sunt, quibus puer gaudet, qui ipse octodecim circiter pollices longitudine aequabat, cum illum conspexi. Videbatur infans hernia umbilicali praeterea laborasse, in testimonio enim obstetricis, quod ostendebant parentes, mentio facta erat excrescentiae, magnitudinem vesicae suillae habentis, ex qua funiculus umbilicalis prodibat. Eo autem tempore, quo monstrosus hic puer circumferebatur, de dicta excrescentia nullum supererat vestigium, cum chirurgus metu, ne forte putredine consumeretur puer, abdomen aperuerat, & exemptis intestinis confuerat: quod autem in adjecta figura notatum non est.

Quamdiu vixit infans, lac maternum sugere, aut aliud alimentum assumere, recusavit; excrementa per ordinarias vias deposuit; nulla doloris dedit signa; quando vero mater superfluas attingebat partes, saepissime convulsivis motibus torquebatur; tertio denique a partu die, validis correptus convulsionibus, quae totum infantis corpus, partesque annexas, quas omni modo moveri potuisse, adfirmabant parentes, adficebant, perijt. Tab. CXXV. & CXXVI. Fig. 1.

XIV. Foetus ferme maturus, cujus capiti in latere dextro adhaeret excrescentia, capite multo major. Supellect. Doeverenianae P. 1. N. CCVI. Caput ipsum bene conformatum est. Ossa cranii omnia videntur integra. Auricula sinistra adest naturali modo constituta. Abest auricula dextra, & ubi haec capiti adhaerere debebat, ipsi adnectitur tumor, quae caput respicit, concavus, & intra suam capacitatem illud quasi recondens, sic ut, si a latere sinistro, caput & tumor conspiciantur, illud huic, quasi pulvinari, incumbere videatur; tumor supra infra caput, & ab anteriore ac posteriore parte, sese extendit, extrinsecus gibbus est, non ubique aequabilis, iisdem integumentis, quibus caput, circumdatus. Sectus autem substantiam

tiam non abfimilem illi monſtrat, quae in ſteatomatibus inveniri ſolet. Tab. CXXVII.

XV. Truncus integer infantis, quatuor circiter menſium, in quo ſpina bifida. Partes omnes adnexae ſunt, quae ad ſedem & habitum huius vitii cognoscendum pertinent. Praeparatum ſpiritu vini adſervatur. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCVII.

XVI. Pars inferior trunci infantis, neonati, qui hydrocephalo & ſpina bifida laborabat, depurata, ab omnibus partibus mollibus, & ſiccata, ſic ut partes tamen omnes verum ſuum ſitum ſervaverint. Aderat in lumbis apertura, pollicem longa, duasque tertias pollicis partes lata, verſus quam integumenta, quae ad diſtantiam quartae partis pollicis craſſum, rotundulum, rubellum, marginem formaverant, extenuata, eodem modo procedebant, quemadmodum plagae cicatrisantis ambitus verſus medium locum ſenſim ſeſe extendere ſolet. Per haec integumenta, tactus ope, a quoque latere margo oſſeus percipiebatur facile. In fundo dictae aperturae primo conſpiciebatur membrana tenera, rubella, hac vero ſeparata oblongum corpusculum, ſulco non admodum profundo, in duas partes diviſum, quod erat medulla ſpinalis; dura mater, quae, in parte ſuperiore aperturae integra, verum formabat canalem, diſrupta erat in ipſa apertura, & verſus latera reflexa, videbatur cum integumentis confluxiſſe. Separatis integumentis, denudatis oſſibus, delineata prius vera medullae ſpinalis ſede, & durae matris habitu, factum hocce praeparatum. Fiſſa ſpina dorſi eſt per totum lumborum tractum, id eſt, omnium vertebrarum lumborum partes oſſeae laterales multum a ſe invicem receſſerunt, deſtructis cartilaginibus, quae eas neſtere, & in proceſſus ſpinofos excreſcere ſolent, ſic ut magnus hiatus, praecipue in inferioribus, aſſet. Partem poſterioſiſſimam oſſis ſacri membrana claudebat. Cranium huius infantis Sectionis quartae N. IV. pag. 129. deſcriptum eſt. Videtur ante nativitatem adſuiſſe tumor in lumbis, factus ex dura matre, quae, collecta aqua diſtenta, viam ſibi fecit inter partes vertebrarum lumborum, quae latera canalis, quo medulla ſpinalis continetur, formant, & ex integumentis communibus; tumor deinde ruptus eſt, & ulcus ſic natum, cujus margines ex partibus, antea tumorem conſtituentibus, componebantur, dum in fundo nuda aderat medulla, arachnoidea & pia matre tecta. Tab. CXXIV.

XVII. Pars inferior trunci cum artubus inferioribus infantis neonati, qui ſpina bifida & incipiente hydrocephalo laboravit. Tumor aderat in lumbis, pellucidus, aquam continens, qui apertus per foramen non admodum amplum communicabat cum canali, quo medulla ſpinalis continetur. Sacci membranis ſeparatis, nuda haec medulla apparebat. Vertebrae duae inferiores lumborum & totum os ſacrum a parte poſteriore hiabant, & membranae medullam ſpinalem continentes, aqua expansae, per hanc fiſſuram viam ſibi fecerant, & externum tumorem formaverant. Pedes maxime contorti ſunt, & introrſum curvati. Caput deſcriptum eſt Sect. IV. N. VI. pag. 132. Praeparatum idoneo liquore adſervatur.

Monstra brutorum.

XVIII. Porcinus foetus, capite unico, pedibus octo instructus, parte posteriore corporis duplici. Anteriores corporis partes etiam duplices videntur, iisque insidere unicum caput, quod solito etiam latius est. Adfunt omnes pedes. Ex quoque latere capitis auricula dependet, sed praeterea in parte posteriore media aperturac, non tamen penetrantes, cernuntur. Ubi partes posteriores a se invicem recedunt, funis umbilicalis, ex quoque corpore prodiens, sese monstrat. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXXI.

XIX. Porcinus foetus similis, paulo major, in multis cum praecedente conveniens, sed parti posteriori capitis adhaerent duae auriculae, suis conchis sibi ipsis appositae. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXX.

XX. Porcus monoculus, cum deficiente rostro & maxilla superiore. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXVIII.

XXI. Porcinus foetus, cujus maxilla superior deformis est. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXIX.

XXII. Canis, cujus parti inferiori corporis adhaeret pelvis cum artubus posterioribus, adhaerent etiam artus superiores, singulari ratione deformes, alius canis.

XXIII. Canis, pedibus quinque instructus. Tres pedes naturales sunt; quartus, isque dexter, anterior, deformis, tres digitos habet; quintus, non multum a quarto distans, minor, duobus tantum digitis gaudet. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXIV.

XXIV. Canis tripes, deficit anterior sinister. Supell. Doeverenianae P. I. N. CCXXV.

XXV. Canis bipes, deficit pes uterque anterior. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXVI.

XXVI. Canis recens natus cum labio leporino. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXIII.

XXVII. Felis, perfecte conveniens cum cane, N. XXII. descripto. Adhaerent ejus abdomini, & pectori, pelvis & artus posteriores ac anteriores alius felis.

XXVIII. Felis duobus capitibus, non separatis, sed lateraliter nexis, instructa; quatuor adfunt oculi, quorum medii sese attingunt. Duae tantum dantur auriculae.

XXIX. Felis similis. Alterum caput perfectius altero videtur, dextro rictus oris nullus. Tres adfunt oculi; medius, maximus, amplissimis palpebris continetur. Duae dantur auriculae.

XXX. Felis eodem modo monstrosa. Capita partibus suis lateralibus miro modo sunt confusa.

XXXI. Felis artubus posterioribus naturalibus gaudens, anterioribus deformibus, parvis admodum, duobus digitis, iisque imperfectis, instructis.

XXXII. Pullus gallinaceus, quatuor pedibus gaudens. Supellect. Doeverenianae P. I. N. CCXXXII.

Hh hh

XXXIII.

XXXIII. Pullus gallinaceus, cui capita distincta duo, pedes tres. Supellect. Doeverenianae P. 1. N. CCXXXIV.

XXXIV. Fringilla adulta biceps. Supellect. Doeverenianae P. 1. N. CCXXXV.

XXXV. Pullus gallopavonis monoculus, deficiente rostri parte superiore. Supellect. Doeverenianae P. 1. N. CCXXXIII.

XXXVI. Pullus gallopavonis, capite deformi; sinistro oculo maximo, rostri parte superiore cruciatim inferiori superposita.

XXXVII. Columba, cui sternum magno hiato fissum est. Supellect. Doeverenianae P. 1. N. CCXXXVI.

XXXVIII. Caput monstrosum Salmonis.

XXXIX. Truncus cum adnexis capitibus sceleti vituli bicipitis. Descripsit & partes molles & duras quam exactissime Clar. van Doeveren, expositionemque suam figuris illustravit. Observat. Acad. cap. 1. Tab. 1. 2. 3. & 4.

XL. Sceletus felis, cum capitibus duobus. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCXCVIII.

XLI. Sceletus felis monstrofae. Proprie duae feles sunt conjunctis corporibus, capite unico. Spinae duae. Thorax communis unus. Costae priores, ab utriusque spina procedentes, in sternum unum conveniunt, sic & costae posteriores, ab utriusque spina procedentes, conveniunt in sternum alterum; ex quo thorax amplius communis. Extrema octo adsunt. Supellect. Albinianae P. 2. N. CCCXCIX.

XLII. Caput osseum gallinae communis, monstrosum, quod Clar. Medico Veneto Aglietti debeo, cum subsequente descriptione. „ Os frontale, singulari modo expansum, ita conformatum est, ut ab occipite altius exsurgat in tuber haemisphaericum, in cujus anteriore parte hinc inde a linea ossea (quae a summitate haemisphaerii praedicti in apophysim nasalem frontalis ejusdem terminatur, eique continua est) duobus amplis ovalibus foraminibus pertusum est. Limbus osseus, qui foramina haec, duas circiter lineas lata, & tres longa, circumambit, inaequalis hinc inde est, & parvis osseis prominentiis asper. Inter limites occipitalis cum frontali sulcus seu fossa occurrit transversa, a basi unius apophysis stiloideae ad alterius basin procedens. Arcus limbi inferioris & exterioris ossis frontalis in apophyses bicornes, rostrum sustinentes, desinentis, magis acutus est, ac solet, ita ut apophyses istae inferius prope perpendiculariter respiciant. Foramina seu scissurae supra indicatae ex eo natae videntur, quod eo loci ossificatio compleri non potuerit. ”

VIII

V A R I A.

V A R I A.

Octava hac, eaque ultima, Sectione ea continentur, quae in Museo Anatomico adsunt, nec tamen pertinent ad Supellectiles, separatim ut adservatas, sic etiam descriptas, Rauii, Albini, Doevereni, quae inter praeparata, proxime sequentibus sectionibus memorata, collocari & enumerari non potuerunt. Numerus illorum non adeo magnus est, esset autem longe major, nisi diversi generis praeparata, olim in theatris anatomicis adservari solita, sed spectatoribus potius horrorem incutientia, quam utilia, temporis injuria maximam partem destructa, tunc, quando Theatrum renovatum est, fuissent rejecta; longe esset major, si utensilia, vestimenta, arma, antiquitates, urnas, varia arte facta ex diffitis etiam regionibus huc allata, & in theatro adservata, speciatim enumerare, praeparata cuncta, quae N. XI. adesse dicuntur, figillatim exponere, aut pisces, serpentes, insecta, vermes, aliaque, ad Historiam Naturalem pertinentia, & hic reposita, quando Museum Historiae Naturalis, quo nostra Academia hoc tempore gloriatur, nondum erat constructum, describere omnia vellem.

Quae hac sectione memoranda censeo, tum ad hominem, tum ad animalia, pertinent.

Praeparata, ex homine desumpta.

Nº. I. Mumia adulti hominis, donum Nobilissimi Viri Davidis de Willem, qui, per Orientem & Aegyptum longam peregrinationem instituens, hoc corpus humanum integrum, contra putredinis injuriam aromatibus & lintheaminum multiplici involucri munitum, in pectore hieroglyphicis notis insignitum, ac thecae lignae inclusum, ex Regiae Aegypti Memphis, sive Cayri, seu Babylonis Aegyptiae suburbanis concaemeratis subterraneisque latebris, vivo saxo incisus, loco arenoso, ficcissimo, in vicinia Pyramidum, magno sumtu erutum, per Nilum Alexandriam devectum, Amstelodamum transmisit ad fratrem Paulum de Willem, qui ipse peregrinationibus celeberrimis, ex voluntate fratris, hanc Mumiam Theatro nostro consecravit, in eo a Viro Clar. Otthone Heurnio 11. Octobris 1621. repositam.

II. Puella nobilissima, annorum quatuordecim, in Mumiam redacta. Donum Domini Johannis Baptistae Bartolotti 25. Aprilis 1623. Dicitur in adnexa inscriptione, per Clar. O. Heurnium exarata, anno 1621. ex haereditariis priscorum Aegyptiorum sepulchris subterraneis, concameratis, marmori nativo ac folido incisus, quatuor miliaria ultra Memphim seu Al. Cayrum esse extracta.

III. Infantis cadaver in Mumiam redactum, ac totum quantum lintheaminibus pictis inclusum.

IV. Brachium, balsamo conditum.

V. Cor humanum simili modo praeparatum, theca lignea adservatum.

VI. Sceletus naturalis hominis junioris, propriis quippe ligamentis cohaerens. Donum fuit Viri Doctissimi Stalpartii van der Wiel.

VII. Sceleti duorum recens natorum infantum.

VIII. Sceleti varii soluti.

IX. Crania diversa, integra, diversimode secta; variarum etiam nationum.

X. Offa pleraque, ferrae ope variis in directionibus divisa, ut interior compages patere queat.

XI. Insignis collectio praeparatorum, quae ossium ortum, incrementum, fabricam internam, articulationes, & ad eas pertinentia ligamenta, viscerum formam, compositionem, vasorum, sanguiferorum & lymphaticorum, cera, mercurio impletorum, distributionem per diversas corporis partes, historiam uteri gravidi, ovarum humanorum conformationem, foetuum, vel matre exsectorum, vel abortu rejectorum, aut justo termino in lucem emissorum habitum, illustrare possunt. Quae vero hac collectione, quam ipse paravi, & quotannis adaugere soleo, continentur praeparata, omnia enumerare, & describere, necesse non duxi.

Praeparata, ex animalibus deprompta.

Pelles fartaе.

I. Myrmecophaga Jubata. Linn. Syst. Nat. Edit. XIII. cura Jo. Frid. Gmelin. Spec. 3. Tom. 1. pag. 52.

II. Dasypus Novemcinctus. Linn. Spec. 6. Tom. 1. pag. 56.

III. Talpa Europaea alba. Linn. Spec. 1. 7. Tom. 1. pag. 110.

IV. Erinaceus Europaeus. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 115.

V. Lacerta Crocodilus. Linn. Spec. 1. Tom. 1. P. 3. pag. 1057.

VI. Lacerta Alligator. Linn. Spec. 3. Tom. 1. P. 3. pag. 1058.

VII. Squalus Pristis. Linn. Spec. 15. Tom. 1. P. 3. pag. 1499.

VIII. Squalus Carcharias. Linn. Spec. 12. Tom. 1. P. 3. pag. 1498.

Sceleti.

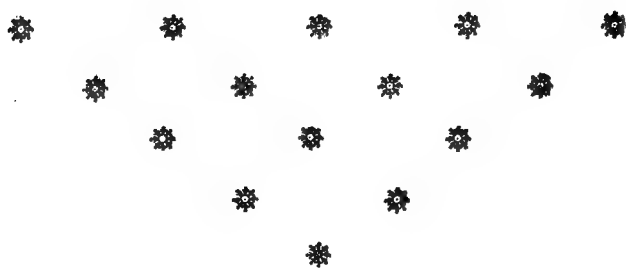
Sceleti.

- IX. Sceletus Simiae Capucinae. Linn. Spec. 30. Tom. 1. pag. 37.
- X. Sceletus Canis Moloffi ? Linn. Spec. 1. 3. Tom. 1. pag. 67.
- XI. Sceletus Canis familiaris. Ibid. pag. 65.
- XII. Sceletus Canis Lupi. Linn. Spec. 2. Ibid. pag. 70.
- XIII. Sceletus Ovis arietis. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 197.
- XIV. Sceletus Bovis Tauri. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 202.
- XV. Sceletus Equi Caballi. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 209.
- XVI. Sceletus Equi Afini. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 211.
- XVII. Sceletus Suis Scrofae. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 217.
- XVIII. Sceletus Balaenae Phyci junioris. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 224.
- XIX. Sceletus Serpentis.

Crania, ossa soluta, partesque aliae Animalium.

- XX. Crania Papionis, & aliarum Simiarum.
- XXI. Cranium Rhinocerotis, non plane integrum. Linn. Tom. 1. pag. 57.
- XXII. XXIII. Cornua Rhinocerotis Asiatici. Alterum politum est.
- XXIV. Pcs Rhinocerotis ?
- XXV. Cranium Elephantis Africani. Defunt dentes exserti, & maxilla inferior.
- Linn. Tom. 1. pag. 58.
- XXVI. Cranium Elephantis Africani, cum maxilla inferiore. Defunt dentes dicti.
- XXVII. Cranium Elephantis junioris cum dentibus exsertis & maxilla inferiore.
- XXVIII. Ossa artuum Elephantis junioris.
- XXIX. Manus Trichechi Manati. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 60.
- XXX. Cranium Canis Vulpis. Linn. Spec. 4. Tom. 1. pag. 73.
- XXXI. Cranium Felis Leonis. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 75.
- XXXII. Cranium Felis Leonis junioris.
- XXXIII. Cranium Felis Tigridis. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 76.
- XXXIV. Cranium Urfi Arcti. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 100.
- XXXV. Cranium Urfi Melis. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 102.
- XXXVI. Cranium Caviae Capybarae. Linn. Spec. 6. Tom. 1. pag. 123.
- XXXVII. Cranium Cervi Alces. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 175.
- XXXVIII. Cranium Cervi Tarandi. Linn. Spec. 4. Tom. 1. pag. 177.
- XXXIX. Cornua Antilopes Strepsicerotis. Linn. Spec. 21. Tom. 1. pag. 192.
- XL. Os frontis cum processibus cornuum ejusdem animalis.
- XLI. Cranium Bovis Tauri. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 201.
- XLII. Cornu Bovis feri, Auerochs. Linn. Spec. 1. 2. a. 2. Tom. 1. pag. 202.
- XLIII. Cranium Equi Caballi. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 209.
- XLIV.

- XLIV. Cranium Hippopotami Amphibii. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 214.
- XLV. Cranium Suis Scrofae. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 217.
- XLVI. Cranium Suis Barbyruffae. Linn. Spec. 5. Tom. 1. pag. 221.
- XLVII. Dens Monodontis Monocerotis. Linn. Spec. 1. Tom. 1. pag. 222.
- XLVIII. Pars posterior cranii Balaenae.
- XLIX. Vertebrae cervicis ejusdem animalis concretae.
- L. Vertebrae solutae, & alia ossa Balaenarum.
- LI. Organum Auditus Balaenae.
- LII. Penes Balaenarum.
- LIII. Cranium Delphini Delphis. Linn. Spec. 2. Tom. 1. pag. 230.
- LIV. Cranium avis Bucerotis Rhinocerotis. Linn. Spec. 3. Tom. 1. pag. 360.
- LV. Cranium piscis Xiphiae Gladii Linn. Spec. 1. Tom. 1. P. 3. pag. 1149.
- LVI. Rostrum elongatum, planum, utrimque dentatum Squali Pristis. Linn. Spec. 15. Tom. 1. P. 3. pag. 1499.
- LVII. Rictus oris Squali Canis Carchariae. Linn. Spec. 12. Tom. 1. P. 3. pag. 1498.
- LVIII. Rictus oris similis.
- LIX. Scuta variarum Testudinum.
- LX. Chama Gigas. Linn. Spec. 2. Tom. 1. P. 6. pag. 3299.

I N D E X

A.

- A**bdominis Abscessus. 124.
 Vulnus notabile. xviii.
- Abcessus Abdominis pilos continens. 124.
 Hepatis. 249.
 Lumborum, ex quo prodiit calculus renalis. 282.
- Acephalos Foetus. 111. 300. seq.
 Cranium talis foetus. 156. 302.
- Acerabula Ossium innominatorum morbofa. 87. 190. 191.
 193—200.
- Acinus Hepatis. 47.
- Adnata Oculi. 21. 55. 56.
 Crassities ejus in balaena. 21. 67. 100.
- Aethiopsis Color ubi fedem habeat. 34. 35. 36. 103.
 Cranium. 4. 165.
 Cuticula. 34—37. 69.
 Cutis. 34—37. 69. 103.
 Embryo. 108.
 Reticulum. 34. 35. 36. 103. 104.
- Albini (B. S.) Memoria. xxii.
 Supellex Anatomica. xiv. xxxiii. 27.
 (F. B.) Memoria. xxxiv.
 Supellex Instrumentorum Chirurgicorum Academiae legata. xxxvi.
- Albuginea Testis tunica. 56. 57. 67. 106. 107. 123.
- Alkekengi Fructus sceletus. 69.
- Allantois Membrana vel species ejus. 59. 109.
- Aloës Americanae flos. 106.
- Alveoli in foetu continent primordia futurorum dentium, & lacteorum & novorum. 22. 82. 83.
 Vas arteriosum per fundum alveolorum decurrens. 83.
- Amnios Membrana. 58. 59. 60. 109. 110.
 Ovis. 68.
- Anatome. Quis primus hanc hac in Academia administravit. iv.
- Anatomicum Theatrum. Quando erectum. v.
 Quo tempore renovatum. xiii.
 xiv.
- Ancylosis Atlantis cum cranio. 143—148.
 epistropheo. 148.
 & sequentibus vertebrae.
 147. 148. 168. 169.
- Calcanei, tali, & aliorum ossium. 217. 221.
- Carpi & metacarpi. 6. 228.
 radii. 228.
- Costarum inter se. 173. 180.
 cum vertebrae. 6. 87. 172—176.
- Coxae cum femoris ossi. 199. 200. 205.
 sacro. 6. 189. 190. 191.
 192. 196. 197. 198.
- Cranii & Atlantis. 143—148.
 & subsequentium vertebrarum. 147.
- Coccygis cum sacro ossi. 176. 177. 190. 191. 192.
- Cubiti. 227.
- Epistrophei cum atlante. 143. 148. cum sequentibus vertebrae. 147. 148. 163. 169.
- Femoris & ossis innominati. 87. 199. 200.
 patellae. 210. 213.
 tibiae. 212. 213.
 cum patella. 213.
- Fibulae & tibiae. 214. 215. 216. 217.
 & tali. 217.
- Humeri cum ulna. 227. & radio. 227.
- Innominatorum ossium cum femore. 199. 200. 205.
 sacro. 6. 189. 190. 191.
 192. 196. 197. 198.
- Manus totius. 228.
- Maxillae inferioris. 139.
- Metacarpi cum carpo & digitis. 6. 228.

- Ancylofis Metatarfi cum tarso & digitis. 221.
 Patellae cum femore. 210. 213.
 Pedis totius. 211.
 Pubis ossium inter se. 190.
 Radii cum carpo. 6. 228.
 humero & ulna. 227.
 Sacri ossis cum vertebrais & coccyge. 87. 174.
 176. 177. 189. 190. 191. 192.
 coxa. 6. 189. 190. 191. 192.
 196. 197. 198.
 Tali cum tibia. 213. 217.
 & fibula. 217. 218.
 Tarfi cum crure. 213. 217.
 metatarso. 221.
 Tibiae & femoris. 212. 213.
 & patellae. 213.
 fibulae. 214. 215. 216. 217.
 & tali. 217. 218.
 Ulnae & humeri. 227.
 & radii. 227.
 radii. 227. 228.
 Vertebrae primae cum cranio. 143 — 148.
 & secundae cum capite. 148.
 secundae cum prima. 148.
 tertia. 168. 169.
 omnibus cervicis. 147.
 Vertebrarum plurium. 6. 87. 147. 167. 168. 169.
 170 — 176.
 cum osse sacro. 87. 174. 176.
 189.
 Aneurysma Arteriae brachialis. 224.
 Angli Cranium. 4.
 Animalium Monstra. 111. 305.
 Annularis Cartilago. 12. 49. 63. 104.
 Annulus Ossis temporis. 16. 17. 77. 78. 81. 82.
 Anseris Ventriculus. 105.
 Antilopes Strepsicerotis caput. 311.
 Antrum Highmori. 17. 18. 76. 100. 115.
 Tumor in eo enatus, omnia faciēi ossa
 miro modo destruens. 161.
 Aorta. 37. 38. 39. 99. 118. 123. 234. 240 — 243. 273.
 Abdominalium ramorum Exitus. 38.
 Arcu ejus exeuntes rami infolito modo. 243. 273.
 Divisio ipsius in iliacas. 37.
 Erofa & disrupta. 242.
 Morbosa. 62. 64. 242. 273.
 Ortus ipsius ex ventriculo dextro & sinistro cordis.
 234. 240. 241.
 Officata. 273.
 Aorta. Steatoma. 64. 242.
 Systema ejus totum. 123.
 Tumor. 62.
 Apophyses Ossium quomodo sensim ex epiphyfis producan-
 tur. 7. 8. 9. 63.
 Appendix Tenui intestino adhaerens. 121. 235. 249. 275.
 Vermicularis. 45. 46. 75. 120. 121.
 Aquaeductus Fallopii. 9. 16. 78. 79.
 Arachnoidea Cerebri membrana. 99. 100.
 Arboris Folii sceletus. 90.
 Arietis Caput. 89.
 Epididymis. 24. 25.
 Sceletus. 311.
 Testis tunicae. 24.
 Vas deferens. 24.
 Armadilla. 68. 310.
 Arteria Aspera. 12. 49. 63. 104. 117.
 Glandulae ejus degeneratae. 243.
 calculo obfessae. 280.
 Arteriae. Aorta. 37. 38. 39. 99. 118. 123. 234. 240.
 241. 242. 243. 273.
 Brachialis aneurysma. 224.
 Carotis. 83. 118. 243. 273.
 Centralis nervi optici. 102.
 Cerebri. 40.
 Cutaneae. 30. 32. 33. 34. 48. 49. 69. 70. 103.
 Durae matris. 26.
 Epiploicae. 40. 119.
 Fabrica earum. 37. 38. 99.
 Gastro-epiploicae. 40. 119.
 Intercostales. 118.
 Intestinatorum. 22. 41. 42. 43. 44. 65. 72. 73.
 74. 119.
 Lienis. 47. 106.
 Maxillae partem, quae fundum alveolorum consti-
 tuit, percurrentes. 83.
 Medullae spinalis. 22.
 Mesenterii. 73. 76.
 Narium internarum. 51.
 Oculi. 52. seq.
 Ossium. 64.
 Penis. 80.
 Piae matris. 39. 99.
 Pulmonales. 118.
 Renales. 47. Numerosissimae. 250. seq.
 Subclaviae. 118. Infolito modo ex aorta ena-
 scentes. 243. 273.
 Subcutaneae cranii. 69. 70.
 Tendinum. 37.

Arteriae. Testium. 57.
 Tunicae. 37. 38. 99.
 Umbilicales. 25. 59. 76. 123. 124. Unica talis
 tantum viva. 235.
 Uterinae. 25.
 Uveae. 102.
 Vesicae. 76.
 Arteriosus Canalis. 72. 104. 117. 118. 273.
 Articulatio Cranii & atlantis morbofa. 143 — 146.
 Cubiti, morbo adfecta. 87. 223. 227.
 Genu infantis nuper nati, arteriis impletis. 71.
 vitiata. 65. 210. 212. 213. 242 — 245.
 Humeri adfecta. 87. 222. 223. 227.
 Maxillae inferioris. Ravi circa eam opinio. xviii.
 Mobilis mediis in costis. 98. 180.
 Vid. Ancylofis.
 Artuum Offa in rachiticis. 128. 129. 212. 221. 224.
 Arytenoideae Cartilagineae. 12. 49. 63. 104. 117.
 Asini Sceletus. 311.
 Aspera Arteria. 12. 49. 63. 104. 117.
 glandulae ejus degeneratae. 243.
 calculo obsessae. 280.
 Asthma in gravida, & ante tempus pariente, lethale. 265.
 Atlas. 6. 61. 85.
 Ancylofes ipsius. 143 — 148.
 Auditorius nervus durus. 26. 78. 115.
 Adhaerens ipsi corpusculum praeternaturale. 232.
 Auditus Organi praeparata varia ex homine. 6. 9. 14. 15.
 16. 17. 26. 52. 77. 115. 116. ex brutis. 17. 88. 312.
 Auricula. 19. 52. 77. 100. 117.
 Cartilago ejus. 2. 77.
 Auris Cordis. 72. 104.
 Azygos Vena. 117. 118.

B.

Balaenae Adnata. 21. 67. 100.
 Auditus. 88. 312.
 Choroidea. 21. 67. 101.
 Ciliares nervi. 21.
 Cornea. 21. 67. 100.
 Cranium. 312.
 Humor vitreus. 21. 67. 101.
 Integumenta. 102. 103.
 Iris. 21.
 Lens crystallina. 21. 67. 101.
 Ligamenta ciliaria. 21. 67. 100.
 Nervus opticus. 67. 100.

Balaenae Oculus. 20. 21. 67. 100. 101.
 Orbiculus ciliaris. 21. 67. 100. 101.
 Penis. 123. 312.
 Pupilla. 21. 67. 100.
 Retina. 21. 67. 100. 101.
 Sceletus. 311.
 Sclerotica. 20. 67. 100.
 Uvea. 21. 67. 100. 101.
 Vertebrae. 312.
 Barbyruflae Caput. 312.
 BARTOLOTTI Mumiam Theatro dedit. xiii. 310.
 BARTISCHII Instrumentum pro auferenda palpebrae supe-
 rioris relaxatae parte, a Ravio correctum. xviii.
 Bezoar Lapis ex cervo. 124.
 Biceps Infans. 299.
 BIDLOI. (G.) Memoria. xii.
 Bilis Vesicula. 76. 120.
 Calculi in ea inventi. 87. 124. 279. 280.
 BILS (L. DE) Praeparata anatomica Theatro dedit. xiii.
 BONTII. (G.) Memoria iv.
 (J.) Memoria iv. not. h.
 (R.) Memoria iv. not. f.
 Bovis Auerochs dicti cornu. 311.
 Tauri. Cranium. 311.
 Rumen. 65.
 Sceletus. 311.
 Bovini Oculi praeparata varia. 21.
 Bracherii male adplicati, aut non necessarii, noxae. 247.
 253. 259.
 Brachii Offa. 8. 10 — 13. 62. 63. 64. 81. 86. 98. 117.
 & musculi. 99.
 Brachialis Arteriae aneurysma. 224.
 Bregmatis Varietates. 5. 18. 114.
 Bronchia. 104.
 Glandulae induratae. 243. calculo obsessae. 280.
 Bronchocele. Concretiones inventae in glandula thyreoidea
 hominis, qui bronchocele laboravit. 274.
 Bucerotis Rhinocerotis avis rostrum. 312.
 Bulbus Urethrae. 80. 123.

C.

Cadurdae seu nymphae. 57. 58.
 Caesarea Sectione apertus uterus. 111.
 Calcaneus. 11. 61.
 Ancylofi cum ossibus aliis concretus. 217. 221.
 Carie adfectus. 217.
 Calculorum fragmenta minima, tunicae internae vesicae ad-
 haerentia. 256. 257. 290.
 Kk kk 2

Calcu-

Calculus Biliarius. 87. 124. 279. 280.

Ductus salivalis. 279.

Glandularum Bronchialium. 280.

Ileo intestino inhaerens. 86.

Mesenterii. 86. 119.

Nucleum omnes continent. 291. 292.

Podagrae. 88. 279.

Pulmonum. 279.

Renalis. 87. 88. 280. 281. 282.

Admodum magnus. ib.

Sponte sibi per abscessum in lumbis viam
faciens. 282.

Sacci Lacrymalis. 279.

Urethrae impactus. 289. 294. ea exsectus. 294.

Vesicae. 87. 88. 124. 256. 262. 282. 296.

A feminis expulsus. 285.

Extractio in virgine. 286.

Sacco inclusus. 294.

Sanguinem exsiccatum continens. 293.

Sectio duobus temporibus. 293.

bis in eodem homine instituta. 292.

Raviana. xviii.

Canalis Arteriosus. 72. 104. 117. 118. 273.

Maxillae inferioris, nervum transmittens. 83.

Nervorum acusticorum. 78. 115.

Orbicularis corneam cingens. 21.

Semicircularis. 9. 16. 17. 78. 79. 115. 116.

Venosus. 76.

Cancerofus Penis. 262.

Canis Caput. 89.

Monstrosus. 111. 305.

Sceletus. 89. 311.

Capilli. 30.

Capitulum Os. 11. 63.

Ancylofi cum aliis ossibus nexum. 228.

Capitulum Mammæ. 19. 48. 56. 103.

Capfulare Ligamentum femoris ossificatum. 199.

Caput Aethiopis. 4. 165.

Acephali ita dicti. 156.

Alces. 311.

Ancylofi concretum cum atlante. 143 — 148.
maxilla inferiore. 149.

Angli. 4.

Antilopes. 311.

Arietis. 89.

Avis Bucerotis Rhinocerotis. 312.

Barbyruffæ. 312.

Bovis Tauri. 311.

Canis. 89.

Caput Carie adfectum. 4. 5. 7. 151. seq. 161. 167.

Castoris. 89.

Caviae Capybaræ. 311.

Cervi Alces. 311.

Tarandæ. 311.

Concretum præter naturam. 159.

Craffissimum. 141. 142.

Cuniculi. 89.

Delphini Delphis. 312.

Depressum. 162. 163.

Difforme foetus. 164.

Dissolutum & integrum. 4. 6. 9. 81. 83. 90. 112. 114.

Edentulae. 165.

Elephantis Africani. 311.

Equi Caballi. 311.

Felis. 89.

Fractum. 150. 151.

Galli. 4.

Gallinae Monstrosus. 306.

Hippopotami. 312.

Hispani. 4.

Hydrocephalo insigniter mutatum. 129. seq.

Kalmukki. 90.

Leonis. 311.

Malabaricae mulieris. 4.

Magnitudinis prodigiosa. 5. 135 — 140.

Papionis. 311.

Rhinocerotis. 311.

avis hujus nominis. 312.

Ruffi. 90.

Salmonis monstruosus. 306.

Simiae. 89. 311.

Solutum. 6. 81. 83. 115.

Sueci. 90.

Suis Barbyruffæ. 312.

Scrofae. 312.

Tartari. 90.

Tenuissimum. 134. 135. 165.

Tigridis. 311.

Urſi Arcti. 311.

Melis. 311.

Vulneratum. 151.

Vulpis. 511.

Xiphiae gladii piscis. 312.

Caries Calcanei. 217.

Costarum. 181.

Cranii. 4. 5. 7. 151. seq. 161. 167.

Femoris. 6. 200. 201. 202.

Fibulae. 7. 218. 219.

Caries

- Caries. Humeri. 225.
 Innominati ossis. 200. 201.
 Maxillae. 154. 159. 160. 167.
 Narium. 154.
 Sterni. 87. 178.
 Tibiae. 217—220.
 Vertebrarum. 169. 175. 176.
 Carotides Arteriae. 83. 118. Infolito modo ex arcu aërtæ
 provenientes. 243. 273.
 Carpus. 8. 11. 12. 63. 64. 86.
 & metacarpus per ancylofin concretus. 6. 228.
 Cartilago. Arytenoidea. 12. 49. 63. 104. 117.
 Auris. 9. 77.
 Cricoidea. 12. 49. 63. 82. 104.
 Ensiformis in os mutata. 9. 127. 178. 179.
 Ossium. 64.
 Thyreoidea. 12. 49. 63. 104.
 Ossea. 87. 104. 274.
 Caruncula Lacrymalis. 55. 56. 101.
 Castoris Caput. 89.
 Catheterismus instituendi difficultas. 256. 258. 262.
 Cauda Equina. 22. 100.
 Cava Vena inferior. 71.
 Totum hujus venae systema. 123.
 Superior. 118.
 Cavernosa Corpora penis. 23. 27. 80. 106. 123.
 Urethrae. 123.
 Cavernosum Os. 76.
 Caviae Capybarae caput. 311.
 Cellulosa Membrana. 70.
 Ejus, quae peritoneum musculis ab-
 dominalibus nectit, degeneratio in hy-
 drope peritonaei. 245.
 Centralis Arteria nervi optici. 102.
 Cercopitheci Sceletus. 89.
 Cerebellum. 99.
 Scirrhum. 111. 232.
 Cerebri Cortex. 39. 99.
 Hemisphaeria. 99.
 Medulla. 39. 40. 99.
 Membrana arachnoidea. 99. 100.
 Dura mater. 18. 26. 54. 99. 115. 142.
 143. 152. 155. 231. 232. 273.
 Pia mater. 38. 39. 72. 99.
 Vasa. 40.
 Cerebrum Feminae fatuae. 99.
 Cervi Alces caput. 311.
 Lapis Bezoar. 124.
 Tarandae Cranium. 311.
 Chama Gigas. 312.
 Choledochus Ductus. 76. 120.
 Chorda Tympani. 78. 79.
 Chorion Membrana. 58. 59. 109. 110.
 Bruti. 25. 26.
 Ovis. 68.
 Choroïdes Membrana. 20. 33. 52. 53. seq. 101. 102.
 Balaenae. 21. 67. 101.
 Bovis. 21. 22.
 Ovis. 66. 67. 101.
 Vituli. 65.
 Plexus. 26. 40.
 Tumores & hydatidibus obfusus. 232.
 Chylifera Vasa. ix. 7. 76. 88. 105. 118. 120. 243. 310.
 Cilia. 55. 56.
 Ciliaria Ligamenta. 19. 21. 53. 101.
 Balaenae. 21. 67. 101.
 Bovis. 21. 22.
 Ovis. 65.
 Vituli. 66. 101.
 Ciliares Nervi. 20. 53. 79. 102.
 Balaenae. 21.
 Bovis. 21.
 Ciliaris Orbiculus. 20. 52. 53. 67. 100. 101. 102.
 Balaenae. 21. 67. 100. 101.
 Ovis. 21.
 Vituli. 101.
 Cisterna Lumbaris. 71. 120.
 Claudicationis Variæ causæ. 87. 188. 193—203.
 Congenitæ exemplum. 203.
 Clavicula. 8. 10. 11. 12. 81. 98.
 Morbofa. 127. 223.
 Clavus, est degeneratio cuticulæ. 49. 64. 272.
 Clitoris. 58. 107.
 Excrecentia ejus. 111. 263.
 Coccyx. 85. 98.
 cum sacro concreta. 176. 177. 190. 191. 192.
 Cochleæ Fabrica. 9. 16. 17. 78. 79. 115. 116.
 Coecitas producta per tumorem, in antro Highmoriano na-
 tum, & omnia faciæ ossa destruentem. 161.
 Coecum Intestinum. 45. 46. 75. 105. 120.
 Colli Glandulae degeneratae. 65. 243. 244. 245.
 Vertebrae. 60. 61. 81. 85. 98.
 Colon Intestinum. 45. 46. 75. 105. 113. 120. 121.
 Morbofum. 121.
 Valvula. 46. 75. 120. 121.
 Coloris fedes & causa in variis nationibus. 34. 35. 36. 103.
 Columba Monstrosa. 111. 306.
 Conceptus. 58.

- Concrementum, in ovario inventum. 267. 275.
 Thyreoidea glandula. 274.
 Utero. 275.
- Cor. 40. 71. 72. 89. 104. 113. 117. 118. 234. 236.
 Auriculae. 72. 104.
 Balsamo conditum. 310.
 Conformatio ipsius infolita. 234. 236. seq.
 Fibræ. 40. 104.
 Foramen ovale. 72. 104. apertum in adulto. 241.
 Valvulae. 40. 104.
 Vasa. 104. 118.
 Ventriculi. 40. 72. 104.
 Vulneratum. 104.
- Cordis & pulmonum nexus. 104. 105.
 Coracoidea scapulae processus morbosus. 222.
- Cornea. 20. 21. 52. 53. 54.
 Orbicularis canalis, eam cingens. 21.
 Balaenae. 21. 67. 100.
 Bovis. 21.
 Ovis. 66.
- Cornu Antilopes Strepsicerotis. 311.
 Bovis Tauri. 311.
 Integumentorum. 124. 275. 276.
 Rhinocerotis. 89. 311.
- Coronalis Sutura deleta. 159.
 duplex. 165.
- Coronaria Vasa. 104. 118.
- Cortex Cerebri. 39. 99.
 Renis. 47. 106.
- Costae. 8. 9. 10. 12. 61. 62. 81. 98. 99.
 Ancylofi concretæ inter se. 87. 173. 180.
 cum vertebra. 6. 87. 172 —
 176.
 Articulae in medio corpore. 98. 180.
 Bifidae. 87. 116.
 Conformationis infolitæ. 180.
 Exostosis. 172.
 Fractæ. 127. 172. 180.
 Morbosæ. 127. 128. 172. 180. 181.
 Vid. Scoliosis.
- Cotyledon Uteri gravidi ovis. 25. 67. 68.
- Coxa. 8. 10. 12. 61. 81. 85. 98. 99. 116.
 Ancylofi concreta cum femoris ossæ. 199. 200. 205.
 sacro. 6. 189. 190. 191. 192.
 196. 197. 198. 205.
 Cariosa. 200. 201.
 Morbosa. 87. 128. 193 — 201.
- Cranii pars superior impletis arteriis. 70. 71.
 Cranium. Vide Caput.
- Crassa Intestina. 45. 75. 120. 275.
 Ligamenta eorum. 120. 121.
- Cribriforme Os. 60. 76. 81. 82.
 Interstitium. 60. 76. 77.
- Cricoidea Cartilago. 12. 49. 63. 82. 104.
- Cruris Offa & musculi. 99.
- CrySTALLINA Lens. 20. 55. 102.
 Balaenae. 21. 67. 101.
 Bovis. 21.
 Ovis. 101.
 Vituli. 67. 101.
- Cubiforme Os. 11. 62. 85.
 cum reliquis tarfi concretum. 221.
- Cubiti Articulatio morbosæ. 87. 223 — 227.
 & manus extremæ ossa. 117.
- Cubitus cum manu infantis egregie impletus. 32. 102.
- Cuneiformia Offa. 11. 62. 63. 85.
 Ancylofi inter se & cum aliis nexa. 221.
- Cuniculi caput. 89.
- Cuticula. 19. 29 — 36. 48. 49. 69. 89. 103. 104.
 Balaenae. 102.
 Clavus. 49. 64. 272.
 Crassities in diversis locis. 29.
 Color in Aethiope. 34 — 37. 69. 103.
 Cornu. 124. 125. 275. 276.
 Separatio ipsius a cute quomodo fiat. 29.
- Cutis. 29. 30. 48. 49. 56. 69. 70. 100. 103. 104. 117.
 Aethiopis. 34 — 37. 69. 103.
 Arteriae. 30. 32 — 34. 48. 49. 69. 70. 103.
 Balaenae. 102. 103.
 Cornu. 124. 125.
 Cranii, impletis arteriis, quæ sub cute sunt. 69. 70.
 Detracta de toto corpore vivi hominis & præpara-
 ta. 117.
 Elephantis. 89.
 Folliculi. 51. 100.
 Mammæ. 19. 56.
 Papillæ. 30. 31. 36. 37. 48. 49. 103.
 Balaenae. 103.
 Pori. 33.
 Ulcus. 64. 272.
- Cyphosis. Costarum, vertebrarum, ossium pelvis degene-
 ratio hoc in morbo. 175. 188. seq.
- Cysticus Ductus. 76. 130.

D.

- D**artos Membrana. 79. 80.
 Dafypus Novemcinctus. 310.
 Datyrae Fructus sceletus. 69.
 Decidua Hunteri membrana. 59. 109.
 Deferens Vas. 23. 24. 67. 80. 106. 107. 123.
 Arietis. 24.
 Vituli. 25. 67.
 Delphini Delphis cranium. 312.
 Deltoides Musculus. 99.
 Dens Monodontis Monocerotis. 312.
 Dentes per varias aetates. 13. 81. 82 — 85.
 Aberrantes. 86. 87. 167.
 Alveolis suis adhuc penitus inclusi. 22. 82. 83.
 Novi, feu secundarii. 14. 22. 82. 83. 84. non
 producuntur ex radice decidui. 82. 83. 84.
 Vituli. 89.
 Depressio Cranii. 162. 163.
 Diaphragma. 71. 117.
 Digni Pedis concreti. 272.
 Clavus. 272.
 Digitorum Offa. 62. 63. 64. 81. 85. 86.
 Digitus sic impletus, ut papillae optime cernantur. 103.
 Diverticulum, ileo intestino adhaerens. 121. 235. 249. 275.
 DOEVEREN (G. VAN) Memoria. 93.
 Supellex Anatomica. 98.
 Dorfi Vertebrae. 60. 61. 87. 98. Tredecim. 112. 113.
 DRELINCURTII (C.) Memoria. IX.
 Ductus Choledochus. 76. 120.
 Chyliferus. IX. 71. 88. 118. 120. Infertus venae
 subclaviae dextrae. 243.
 Cysticus. 76. 130.
 Deferens. 23. 24. 67. 80. 106. 107. 123.
 Hepaticus. 120.
 Pancreaticus. 76.
 Salivalis. In eo inventi calculi. 279.
 Thoracicus. Vid. Chyliferus.
 Duodenum Intestinum cum meatu pancreatico & choledo-
 cho. 76. 119.
 Dura Mater. Arteriae impletae. 26.
 Fungi, ex ea enati. 142. 143. 152. 231. 232.
 Morbofa. 142. 143. 152. 155. 231. 232. 273.
 Officata. 273.
 Processus falciformis. 18. 99. 115.
 Sinus longitudinalis. 18. 99. 115.
 Vagina.ejus, opticum nervum amplexens. 54.

E.

- E**dentulorum Maxillae. 14. 83. 165. 167.
 Elephantis Africani Cranium. 311.
 Cutis. 89.
 Offa artuum. 311.
 Embryo. 26. 58. 59. 60. 108. 109.
 Aethiopis. 108.
 Ovis. 26. 68.
 Sceletus. 60. 310.
 Taton. 68.
 Emollitio Ossium, indeque natae fracturae diversae. 127.
 Eniformis Cartilago in os mutata. 9. 127. 178. 179.
 Epidermis. 19. 29 — 36. 48. 49. 69. 103. 104.
 Aethiopis. 34 — 37. 69. 103.
 Balaenae. 102.
 Cornu. 124. 125. 275. 276. Vid. Cuticula.
 Epididymis. 23. 24. 25. 67. 80. 106. 123.
 Arietis. 24. 25.
 Vituli. 25. 67.
 Epiglottis. 49. 100. 117.
 Epiphyse Ossium. 7. 8. 9. 63. 81.
 Epiploicae Arteriae. 40. 119.
 Epulidis cancrofae in ossa faciei effectus. 159.
 Epistropheus. 8. 85.
 Concretus cum atlante, aut subsequentibus
 vertebris. 143. 147. 148. 168. 169.
 Equi Afini sceletus. 311.
 Caballi sceletus. 311. caput. 311.
 Erinaceus Europaeus. 310.
 Vesicula feminalis ejus. 107.
 Eruca. 68.
 Ethmoides Os. 60. 76. 81. 82.
 Excrecentia Clitoridis. 111. 263.
 Exostosis in Costa. 172.
 Femore. 7. 199. 211.
 Fibula. 221.
 Humero. 226.
 Pollice. 87. 221.
 Tibia. 218.
 Vertice. 7. 115. 163.
 Externus Mallei musculus. 78. 79.
 Extirpatio Testiculi. 262.
 EUSTACHII Merita in Anatomien. xxix.
 Tuba. 78. 117.
 Valvula. 218.

F.

- F**aciēi Praeparatum. 100. 117.
 Offium mira destructio ex tumore, in sinu maxillari
 enato. 161. seq. ex epulide cancrofa. 159.
 Falciformis Processus. 18. 99. 115.
 FALCOBURGII (A.) Memoria. VII.
 FALLOPII Aquaeductus. 9. 16. 78. 79.
 Tubae. 58. Imperviae. 287.
 Fatuae Feminae cerebrum. 99.
 Felis Biceps. 305.
 Caput 89.
 Monstrosa. 305. 306.
 Sceletus. 3. 89.
 Bicipitis. 89. 306.
 Bicorporis. 89. 306.
 Fellis Vesicula. 76. 120.
 Calculi in ea inventi. 87. 124. 279. 280.
 Femur. 8. 11. 12. 61. 81. 98.
 Ancylofi concretum cum coxa. 87. 199. 200. cum
 tibia & patella. 210. 112. 213.
 Caput ejus degeneratum. 87. 193 — 200. 205.
 206.
 Caries. 6. 200. 211. 212.
 Exostosis. 7. 199. 211.
 Fractura. 7. 87. 205 — 211.
 Hyperostosis. 211.
 Latissimum. 212.
 Longissimum. 202.
 Luxatio. 87. 188. seq.
 Morbosum. 6. 7. 87. 188. 193 — 213.
 Necrosis. 7. 210.
 Fenestra Ovalis. 78. 79. 115. 116.
 Rotunda. 78. 79. 116.
 Fibrae Cordis. 40. 104.
 Musculi. 37.
 Tendinis. 26. 37. 71. 99.
 Fibula. 8. 9. 11. 12. 62. 81. 86. 117.
 Ancylofi concreta cum tibia. 214. 215. 216. 217.
 & talo. 217.
 Cariosa. 7. 218. 219.
 Exostosis. 221.
 Fracta. 7. 213. 214. 215. 217. 221. 222.
 Morbosa. 213 — 221.
 Rachitide affecta. 221.
 Tumorem singularem exhibens. 221.
 Fissura Ossis. 215.
 Fistula Urinifera. 47. 48. 106.

- Flos Aloës Americanae. 106.
 Foetus Acephalos. 111. 156. 300. seq.
 Aethiopis. 108.
 Hernia umbilicali laborantes. 59. 108. 109. 234.
 235. 302. 303.
 Immaturo. 26. 58. 59. 60. 108. 109.
 Ovilli. 26.
 Sceletus. 60. 310.
 Situs in parturiente, ex ruptura uteri mortua. 267.
 Taton. 68.
 Folii Arboris sceletus. 90.
 Folliculi Cutanei, eorumque aperturae. 51. 100.
 Mucosi intestini recti. 105.
 Fontanellae Varietates. 5. 18. 114.
 Foramen Ovale. 72. 104. Apertum in adulto. 241.
 FORESTUS (P.) Inaugurationi Academiae interfuit. 111.
 Flexura Intestinorum praeternaturalis. 121. 122.
 Fluranti Methodus puncturam vesicae instituendi. 256. 258.
 285. 288. 289.
 Fractura Costarum. 127. 172. 180.
 Coxarum ossium. 128.
 Claviculae. 127. 223.
 Cranii. 150. 151.
 Femoris. 7. 87. 205 — 211.
 colli ipsius. 204. 205. 206. 207.
 Fibulae. 7. 215 — 217. 221. 222.
 Humeri. 224. 226.
 Innominatorum ossium. 128.
 Radii. 226.
 Sacri. 178.
 Squamosa. 206. 210.
 Tibiae. 7. 213 — 217. 222.
 Ulnae. 226.
 Fragmenta de ossibus cariiosis separata. 220.
 Fringilla, duobus capitibus instructa. 111. 306.
 Frontales Sinus. 4. 17. 77. 114. 115.
 Frontis Os. 4. 6. 17. 77. 81. 82. 114. 115.
 Concretum cum multiformi. 167.
 Degeneratio ex fungo durae matris. 142.
 Sinus. 4. 17. 77. 114. 115.
 Sutura divisum. 4. 6. 114.
 Fructus Alkekengi sceletus. 69.
 Daturae sceletus. 69.
 Fungus Articuli cubiti. 225.
 Durae matris. 142. 143. 152. 231. 232.
 Recti intestini. 111. 255.
 Funis Umbilicalis. 25. 60. 80. 107. 109. 110. 123. 124.
 nodis constrictus. 272.
 velamentis ovi infertus. 271.

G.

- G**alli Cranium. 4.
 Gallinaceus Pullus monstrosus. 111. 305.
 Gallinae Caput difforme. 306.
 Ovum. 89.
 Gallo-Pavonis pullus monstrosus. 111. 305.
 Gangraena Uteri in puerpera. 269.
 Gastro-Epiploicae arteriae. 40. 119.
 Gemelli diversimode concreti. 299.
 Gena. 50. 100.
 Genu Articul. 117.
 Infantis nuper nati arteriis impletis. 71.
 Morbosum. 65. 211. 212. 213. 242 — 245.
 Gingiva. 83.
 Glandulae. Asperae arteriae induratae. 243. calculo ob-
 fessae. 280.
 Colli degeneratae. 65. 243. 244. 245.
 Intestinatorum. 43. 44. 45. 46.
 Linguae. 50. 100.
 Lumborum induratae. 289.
 Meibomianae. 101.
 Mesenterii. 47. 76. 105. 119. Induratae. 149.
 In steatomata mutatae. 274.
 Morbosae. 65. 243. 244. 245. 274.
 Ovis. 50. 51.
 Parotis morbose. 232.
 Salivales. 100. 264. 270.
 Calculi, in earum ductibus inventi.
 279.
 Thymus. 33. In adulto homine insignis longi-
 tudinis. 244.
 Thyreocidea morbose. 243. 244. 274.
 Tonsilla. 49. 100.
 Glans Penis. Ejus involucra. 23. 31. 57. 123.
 Globus oculi. 52. 53.
 Balaenae. 20. 21. 67.
 Ovis. 66. 67.
 Vituli. 22. 66.
 Glottis. 49. Ejus rima, & rima interna. 49. 100.
 Gravidae Uterus. 58. 107. 111. 270. 271.
 GUILLIELMI PRIMI consilium erigendi Academiam. 111.
 Gula. 100. 104.
 Morbosa. 65. 242 — 245.
 Gustatus. 49.

H.

- H**aemisphaeria Cerebri. 99.
 Hepar. 47. 76. 120.
 Abscessus. 249.
 Acini quid sint. 47.
 Ductus. 120.
 Forma insolita ex compressione per thoraces rigi-
 dos. 265.
 Maximum. 249.
 Scirrhum. 111. 249.
 Steatomatibus obfessum. 249.
 HEURNII (J.) Memoria. VI. not. w.
 (O.) Merita. VI. VII.
 Hernia Inguinalis, male adplicato brachio compressa. 247.
 253.
 Congenita, in juvene observata, & post
 mortem examinata. 253. 254.
 Intestino-vaginalis. 252.
 Umbilicalis in embryone parvulo. 59.
 108. 109. 234. 235. 302. 303.
 Herniosa Dilatio peritonei. 275.
 Highmori Antrum. 17. 18. 76. 100. 115.
 Tumor in eo enatus, omnia faciei ossa
 destruens. 161.
 Hippopotami Amphibii caput. 312.
 Hispani Cranium. 4.
 Hominis Monstra. 110. 299. seq.
 Sceleti. 3. 7. 8. 81. 90. 112. 113. 310.
 HORNE (J. VAN) Memoria. VIII.
 Humeri Os. 8. 10. 12. 13. 62. 63. 64. 81. 98. 117.
 Articulatio cum cubito morbose. 87. 222. 227.
 scapula. 222.
 Cariosum. 225.
 Exostosis. 226.
 Fractum. 224. 226.
 Luxatum. 224.
 Morbosum. 87. 222 — 226.
 Tumore singulari obfessum. 223.
 Humor CrySTALLINUS. 20. 55. 102.
 Balaenae. 21. 67.
 Bovis. 21.
 Ovis. 101.
 Vituli. 67. 101.
 Vitreus. 20. 55.
 Balaenae. 21. 67. 101.
 Ovis. 101.
 Mm mm

Humor

Humor Vitreus Vituli. 67. 101.

HUNTERI Decidua membrana. 59. 109.

Hydatides. Quid proprie sint. 65.

Placentae humanae. 25. 65. 111. 272.

Plexus Choroidei. 232.

Hydrocephalus. Cranii mutationes hoc in morbo. 129. seq.

Hydrops Ovarii. 242. 269. Historia morbi & sectio cadaveris. 270. 271.

Pectoris. Examen puerperae, hoc ex morbo defunctae. 265.

Peritonaei. Historia talis morbi. 245. 247. Sectiones cadaverum. 246. 248.

Renis. 252.

Hymen. 57. 286.

Hyoïdes Os. 12. 63. 85. 117.

Hyperostosis Femoris. 2114.

I.

JACOBI Fratris methodus calculosus fecandi. XII. XV.
Jecur. Vide Hepar.

Jejunum Intestinum. 22. 41. 42. 72. 73. 105. 119.

Tunicae. 41. 42. 43. 72. 73. 105.

Villi. 41. 42. 43. 105.

Ileum Intestinum. 23. 43 — 47. 59. 74. 75. 76. 105.
119. 120. 121.

Calculus. 86.

Elapsum per vulnus. XVIII.

Glandulae. 45.

Tunicae. 43. 44. 45. 74.

Villi. 44. 45. 59. 74. 105.

Vituli. 23. 88.

Ilium Os. 8. 10. 12. 61. 81.

Incarceratio Intestinorum singularis. 122.

Incus. 85. 60. 77. 78. 115.

Infantes Monstrosi. 299. seq.

Innominata Offa. 8. 10. 12. 61. 81. 85. 98. 99. 116.

Ancylofinexa cum femore. 199. 200. 205.

facro. 6. 189 — 192. 196. 197.
198. 205.

Carie adfecta. 200. 201.

Difformia in acetabulis. 87. 190 — 200.

FRACTA. 128.

Inguinalis Hernia. 247. 253. Vid. Hernia.

Integumenta. 19. 29 — 36. 48. 49. 56. 69. 70. 100.
103. 104. 117.

Aethiopsis. 34 — 37. 69. 103.

Balaenae. 102.

Cornu, ex iis enatum. 124. 275. 276.

Intercofiales Arteriae. 118.

Musculi. 71.

Interstitium Cribriformis. 60. 76. 77.

Nasi. 18. 26. 51. 76. 77. 115.

Intestino-Vaginalis hernia. 252.

Intestinum. Appendix. 121. 235. 249. 275.

Arteriae. 22. 41 — 44. 65. 72. 73. 74. 119.

Coecum. 45. 46. 75. 105. 120.

Colon. 45. 46. 75. 105. 113. 120. 121.

Morbofum. 121.

Valvula. 46. 75. 120. 121.

Craffum. 45. 75. 120. 275.

Diverticulum. 121. 235. 249. 275.

Duodenum. 76. 119.

Glandulae. 43. 44. 45.

Jejunum. 22. 41. 42. 72. 73. 105. 119.

Ileum. 23. 43 — 47. 59. 74. 75. 76. 105.
119. 120. 121.

Elapsum per vulnus. XVIII.

Inhaerens ei calculus. 86.

Incarceratum. 122.

Morbofum. 86. 120. 121. 122. 249. 274.

Rectum. 105. 124.

Folliculi mucosi. 105.

Fungus. 111. 215.

Tenue. 41 — 47. 65. 66. 72. 89. 105. 119.

Glandulae. 43. 44. 45. 46.

Pseudopapillae Ruifchii. 45.

Valvulae. 22. 41. 42. 43. 72. 75. 105.
119.

Vafa. 22. 23. 41 — 44. 65. 72. 73.
74. 119.

Villi. 22. 23. 41. 42. 43. 47. 59. 65.
66. 74. 105.

Vituli. 23. 65. 66. 88.

Tunicae. 41 — 46. 72. 73. 89.

Ulcus. 249. 250.

Vermiculare. 45. 46. 75. 120. 121.

Involucra Linguae. 49. 50. 110. 117.

Iris. 21. Balaenae. 21. Bovis. 22. Ovis. 101.

Ischiadicus Nervus. 116.

Ischuria. Morbi hujus historiae, & cadaverum examina.
256 — 261. 283. 284. 287. 288. 289. 295.

Punctura vesicae Flurantii methodo instituta. 256.
258. 285. 288. 289.

supra pubem. 261.

Jugale Os. 76. 81. 82.

Jugulares Venae. 71. 118.

K.

Kalmukki Caput. 90.

L.

Labia Oris. 50. 100.

Pudendi. 58. Verrucae, iis adhaerentes. 263.

Labium Leporinum in cane. 111.

infante. 163. Mutationes, quas ossa in malo hoc composito dicto subeunt. 163. 164. 302.

Labyrinthi Praeparata. 16. 78. 79. 115. 116.

Lacerta Alligator. 310.

Crocodilus. 310.

Lacrymale Punctum. 55. 56. 101.

Lacrymalis Caruncula. 55. 56. 101.

Lacrymali Sacco inhaerens calculus. 279.

Lactea Vasa. 71. 76. 88. 105. 243. 310.

Lambdiformis Sutura duplex. 166.

Officulis Wormianis plena. 114. 166.

Lamellae Osseae corpora vertebrarum conjungentes. 168.

169. 170. 171. 172.

Lamina Spiralis cochleae. 9. 16. 17. 78. 79. 115. 116.

Lapis Bezoar ex Cervo. 124.

Larynx. Cartilagineae osseae. 274.

Compositio. 49. 63.

Erosio ex ulcere, in pharynge enato. 243.

Partes variae. 12. 83. 100. 104. 117.

Ventriculi. 49. 104.

Latus Thoracis. 71. 118.

Lens Crystallina. 20. 55. 102.

Balaenae. 21. 67. 101.

Bovis. 21.

Ovis. 101.

Vituli. 67. 101.

Leonis Caput. 311.

Leporinum Labium. Vid. Labium.

Lien. Arteriarum penicilli. 47. 106.

Duplex. 235.

Longissimus. 268.

Membrana externa & substantia fibrosa cum vasis.

23. 47. 106. 120.

Ovis elotus. 88.

Ligamenta. Capsulare femoris ossificatum. 199.

Ciliaria in Homine. 19. 21. 53. 101.

Balaena. 20. 21. 67. 100.

Ligamenta. Ciliaria in Bove. 21. 21.

Ove. 66.

Vitulo. 66. 101.

Crassorum intestinorum. 120. 121.

Sacro-ischiastica ossificata. 192.

Sacrum coxis adnecstentia in os mutata. 191.

Uteri lata. 267.

rotunda. 58.

supernumerarium. 267.

Ligamentoso-cartilaginea substantia, quae inter corpora vertebrarum datur, in os mutata. 171.

Linguae Glandulae. 50. 100.

Involucra. 49. 50. 100. 117.

Papillae & vasa. 22. 49. 100.

Reticulum. 50.

Vasa, mercurio impleta. 90.

Longitudinalis Sinus durae matris. 18. 99. 115.

Lordosis. 189.

Luis Venereae degenerationes in ossibus observatae. 7. 152.

freq. 159. 160. 231. 232.

Lumbaris Cyterna. 71. 120.

Lumborum Abscessus, ex quo prodiit calculus renalis. 282.

Glandulae induratae. 289.

Vertebrae. 60. 61. 85. 87. Quatuor. 112. 113.

Lunatum Os. 8. 11. 12. 63. 64. 86.

Lupi Sceletus. 311.

Luxatio Cubiti. 224.

Femoris ossis. 87. 188. seq.

Humeri. 224.

Radii. 227.

Tali. 217.

Lymphatica Vasa. 71. 76. 88. 105. 120. 243. 310.

NUCKII in replendis illis merita. XI.

M.

Malabaricae Mulieris cranium. 4.

Malleus. 6. 15. 60. 77. 78. 81. 115. 116.

Musculus externus. 78. 79.

Processus gracilis, a RAUIG restitutus. XVIII.

Vituli. 88.

Mamma. Cutis. 19. 56.

Maxima. 232. 233. 234.

Papilla. 19. 48. 56. 103.

Vasa galactophora. 19. 56.

Mammaria Vasa. 71. 118.

Mammillaris Processus ossis temporis cellulae. 4. 79. 114.

115.

Mm mm 2

Ma-

Manus cum cubito infantis, egregie impleta. 32. 103.

Totius ancylofis. 228.

Maxillae Inferiores. Immaturosum, modo natorum, in partes duas divisae, ad demonstrandos alveolos, dentes secundarios, canalem osseum. 14. 22. 81. 82. 83. 114.

Ancylofis. 149.

Arteria, fundum alveolorum percurrens. 83.

Carie destructae. 160. 167.

Condylus morbosus. 167.

Edentulorum. 14. 83. 165. 167.

Superiores simili modo praeparatae, ac inferiores.

14. 76. 83. 84.

Cariofae ex epulide cancrofa. 159. lue venerea. 154.

Maxillare Superius os. 14. 76. 81 — 84.

Maxillaris Sinus. 17. 18. 76. 100. 115. Vid. Antrum Highmori.

Meatus auditorius. 14. Vid. Auditus praeparata.

Medulla Cerebri. 39. 40. 99.

Offium. 13. 64.

Spinalis. 22. 99. 100. Arteriae eius. 22. habitus ipsius praefertur spina bifida. 235.

Meibomianae glandulae. 101.

Membrana. Adnata. 21. 55. 56.

Balaenae. 21. 67. 100.

Albuginea. 56. 57. 67. 106. 107. 123.

Allantois. 59. vel species eius. 109.

Amnios. 48. 59. 60. 109. 110.

Ovis. 68.

Arachnoidea. 99. 100.

Cellulosa. 70.

Degeneratio ejus, quae peritoneum musculis nectit, in hydropneumone peritonei. 245.

Chorion. 58. 59. 109. 110.

Bruti. 25. 26.

Ovis. 68.

Choroidea. 20. 21. 33. 52. 53. 101. 102.

Balaenae. 21. 67. 101.

Bovis. 21. 22.

Ovis. 66. 67. 101.

Vituli. 66.

Cornea. 52. 53. 67. 100.

Balaenae. 21. 67. 100.

Dartos. 79. 80.

Decidua Hunteri. 59. 109.

Membrana. Dura mater. 18. 26. 54. 99. 115. 143. 143. 152. 155. 231. 232. 273.

Fungosa uteri. 58. 59. 90. 109. 110.

Intestinorum. 41 — 46. 65. 66.

Mesenterii. 46. 47.

Mucipararium. 51. 77. 100. 117.

Ovi humani. 59.

Pia Mater. 38. 39. 72. 99.

Pupillaris. 52. 102.

Pseudomembrana ovi. 58. 59. 109. 110.

Retina. 20. 21. 52. 53. 54. 102.

Balaenae. 21. 67. 100. 101.

Ovis. 66. 67. 101.

Vituli. 66. 101.

Ruifchiana oculi. 54.

Schneideriana. 51. 100. 117.

Sclerotica. 20. 52. 53. 54. 79. 101. 102.

Balaenae. 20. 67. 100.

Bovis. 21.

Ovis. 66. 67. 101.

Vituli. 22. 66.

Tympani. 6. 15. 77. 78. 83. 115. 116. 117.

Vituli. 38.

Uteri interna. 99.

Uterus. 20. 53. 54. 102.

Balaenae. 21. 67. 100. 101.

Bovis. 21. 22.

Ovis. 66. 67.

Vituli. 66. 101.

Vaginalis testis. 123.

Aqua expansa. 275.

Vituli. 68.

Ventriculi. 41. 105.

Memoria. Albini. (B. S.) xxii.

(F. B.) xxxiv.

Bidloi. xii.

Bontii. (G.) iv.

(J.) iv. not. h.

(R.) iv. not. f.

Doeveii. 93.

Drelincurtii. ix.

Falcobergii. vii.

Foresti. iiii.

Heurnii. (J.) vi. not. w. x.

(O.) vi.

Horne. viii.

Nuckii. x.

Oorschoti. iiii.

Paawii. vi.

Memoria. Rauli. xiv.

Mesenterium. 46. 47. 66. 73. 75. 76. 105. 119. 120.

Arteriae. 73. 76.

Calculi. 86. 119.

Glandulae. 47. 76. 105. 119.

Induratae. 249.

In steatomata mutatae. 274.

Mesocolon. 75. 121.

Metacarpus. 8. 11. 12. 13. 63. 64. 81. 86.

Ancylofi concretus. 228.

Metatarsus. 8. 11. 12. 13. 62. 63. 81. 85. 86.

Ancylofi nexus. 221.

Necrosi adfectus. 222.

Mola Uterina. 270.

Monodontis Monocerotis dens. 312.

Monstra Brutorum. 111. 305.

Hominis. 111. 299. seq.

Muliebria. 25. 57. 80. 107. 123.

Multangulum Os. 8. 11. 12. 63. 64. 86.

Multiforme Os. 76. 81. 82. 115.

cum frontis offe concretum. 167.

Mumia Aegyptiaca. 89. 309. 110.

Musculus. 16. 37. 71. 99.

Brachii. 99.

Cruris. 99.

Deltoides. 99.

Externus mallei. 78. 79.

Fibrae, quibus componitur. 37.

Intercostalis. 71.

Stapedius. 78.

Tendo. 26. 37. 71. 99.

Tenfor Tympani. 78.

Myrmecophaga jubata. 210.

N.

Nares Cariofae ex lue venerea, vel aliis causis. 154.

Membrana mucipara. 51. 77. 100. 117.

Ovis. 88.

Vituli. 88.

Nasus. 19. 51. 100.

Arteriae. 51.

Interstitium. 18. 26. 51. 76. 77. 115.

Offa. 17. 51. 76. 77. 81. 82.

Eorum absentia. 167.

Pori. 51.

Vibrissae. 51.

Naviculare Os. 11. 62. 63.

Naviculare Os ancylofi cum reliquis tarfi ossibus concretum. 221.

Necrosis Ossis femoris. 7. 210.

Metatarsi. 222.

Tibiae. 7. 218. 219.

Nervea tunica intestinorum, flatu distenta. 74. 75.

Nervus. 38. 100. Ejus compositio ex fasciculis variis. 38.

Auditorius durus. 26. 78. 115.

Adhaerens ipsi durum corpusculum. 232.

Ciliaris. 20. 53. 79. 102.

Balaenae. 21.

Bovis. 21.

Ischiadicus. 116.

Opticus. 20. 21. 52. 53. 54. 79. 100. 101. 102.

Arteria ejus centralis. 102.

Balaenae. 21. 67. 100.

Bovis. 22.

Ovis. 101.

Vagina durae matris. 54.

Quinti paris. Tertius ramus. 78. Ramus lingualis.

Ramus retrogradus, qui radix prior chordae tympani. 78. 79.

Recurrans octavi paris. Non semper circa tubum pulsatilem videtur debere reflecti. 273. 274.

Spinalis. 22. 100.

Nodi veri in fune umbilicali observati. 272.

NUCKII. (A.) Memoria. x.

Nymphae. 57. 58.

O.

Obstructionis sequelae quomodo a natura praecaveantur. 69.

Occipitis Os. 81. 82.

Ancylofi cum Atlante concretum. 143. 148.

Sutura divisum. 83. 114. 166.

Oculi Praeparata varia. 20. seq. 52. seq. 79. 100. 101. 102.

Balaenae. 20. 21. 67. 100. 101.

Bovis. 21.

Ovis. 66. 67. 101.

Vituli. 22. 66. 101.

Oesophagus. 100. 104.

Morbosus. 65. 242 — 245.

Olfactus Praeparata varia. 51. 76. 77.

Olorinum Corpus testis. 24.

Omentum. 40. 119.

Ejus degeneratio in hernia inguinali congenita. 254.

puerpera. 268.

Nn nn

Opti-

- Opticus Nervus. 20. 21. 52. 53. 54. 79. 100. 101. 102.
 Balaenae. 21. 67. 100.
 Bovis. 22.
 Centralis ejus arteria. 102.
 Ovis. 101.
 Vagina durae matris, eum amplectens. 54.
- ORCHOTUS (L.) Inaugurationi Academiae interfuit.
 111.
- Orbiculus Ciliaris. 20. 52. 53. 67. 100. 101. 102.
 Balaenae. 21. 67. 100. 101.
 Ovis. 67. 101.
 Vituli. 22. 66. 101.
- Oris Glandulae, labia. 50. 51. 100.
- Os Tincae. 58. 107.
- Offa. Annulus ossis temporis. 16. 17. 77. 78. 81. 82.
 Artuum. 99.
 Atlas. 8. 61. 85.
 Ancylofis ipsius. 143 — 147.
 Auditor. 6. 14. 15. 16. 17. 60. 77. 78. 81.
 115. 116.
 Balaenae. 88.
 Vituli. 17.
 Brachii. 8. 10 — 13. 62. 63. 64. 81. 86. 98.
 117.
 Calcaneus. 11. 61.
 Morbosus. 217. 221.
 Capitatum. 11. 63.
 Ancylofi cum aliis ossibus nexum. 228.
 Carpi. 8. 11. 12. 63. 64. 86.
 & metacarpi ancylofi concreta. 6. 228.
 Cavernosum. 76.
 Clavicula. 8. 10. 11. 12. 81. 98.
 Morbosa. 127. 223.
 Coccygis. 85. 98.
 cum sacro concreta. 176. 177. 190.
 191. 192.
 Costae. 8. 9. 10. 12. 61. 62. 81. 98. 99.
 Bifidae. 87. 116.
 Coalitae inter se. 87. 173. 180.
 Concretatae cum vertebris. 6. 87. 172 — 176.
 Coxa. 8. 10. 12. 61. 81. 85. 98. 99. 116.
 Morbosa. 6. 87. 128. 190 — 201.
 Cribriforme. 60. 76. 81. 82.
 Cruris. 99.
 Cubiforme. 11. 62. 85.
 cum reliquis tarfi concretum. 221.
 Cuneiforme. 11. 62. 63. 85.
 Ancylofi cum vicinis nexum. 221.
 Digitorum. 62. 63. 64. 81. 85. 86.
- Offa. Epistropheus. 8. 85.
 Concretus cum atlante, aut subse-
 quentibus vertebris. 143. 147. 148.
 168. 169.
 Ethmoides. 60. 76. 81. 82.
 Femur. 8. 11. 12. 61. 81. 98.
 Morbosum. 6. 7. 87. 188. 193 — 213.
 Fibula. 8. 9. 11. 12. 62. 81. 86. 115.
 Adfecta. 7. 87. 213 — 221.
 Fissa, ut fabrica interna pateat. 13. 62. 63. 64. 86.
 Frontis. 4. 6. 17. 77. 81. 82. 114. 115.
 Cum multiformi concretum. 167.
 Morbosum. 142.
 Humeri. 8. 10. 12. 13. 62. 63. 64. 81. 98. 117.
 Morbosum. 87. 222 — 226.
 Ilyoides. 12. 63. 85. 117.
 Ilium. 8. 10. 12. 61. 81.
 Incus. 15. 60. 77. 78. 115.
 Jugale. 76. 81. 82.
 Lunatum. 8. 11. 12. 63. 64. 86.
 Malleus. 6. 15. 60. 77. 78. 81. 115. 116.
 Vituli. 88.
 Maxilla Inferior. 14. 81. 82. 83. 114.
 Edentulorum. 14. 83. 167.
 Morbosa. 160. 162. 187.
 Superior. 14. 76. 81 — 84.
 Destructio ejus. 165.
 Metacarpi. 8. 11. 12. 13. 63. 64. 81. 86.
 Ancylofi nexa. 5. 228.
 Metatarfi. 8. 11. 12. 13. 62. 63. 81. 85. 86.
 Invicem concreta. 221.
 Morbosa. 125. seq.
 Multangulum majus & minus. 8. 11. 12. 63. 64. 86.
 Multiforme. 76. 81. 82. 115.
 Concretum cum frontis offe. 167.
 Nasi. 17. 51. 76. 77. 81. 82.
 Horum absentia. 167.
 Naviculare. 11. 62. 63.
 Cum reliquis tarfi concretum. 221.
 Occipitis. 81. 82.
 Cum atlante concretum. 143 — 148.
 Sutura divisum. 83. 114. 166.
 Palati. 76. 81. 82.
 Cariosum. 154.
 Patella. 9. 11. 12. 62. 99. 115.
 Morbosa. 7. 210. 213.
 Petrosus. 16. 17. 77. 78. 81. 82. 114. 115. 116.
 Planum. 76.
 Pollicis cum exostofi. 87.

Ossa. Pubis. 85. 99.

Morbofa. 128. 189. 191.

Nexus eorum in puerpera. 269.

Rachiticorum. 128. 129. 212. 221. 224.

Radius. 8. 11. 12. 62. 63. 81. 86. 117.

Morbofus. 6. 87. 225.

Sacrum. 60. 61. 85. 98.

Vario modo viciatum. 6. 87. 174. 176.

177. 178. 189 — 192. 196. 198.

205.

Scapula. 8. 10. 12. 62. 81. 86. 98.

Morbofa. 87. 128. 222.

Sesamoideum. 13. 62. 86.

Spongiosum inferius & superius. 51. 76. 77. 82.

Squamosum. 14. 15. 81. 82.

Stapes. 6. 15. 60. 77. 78. 81. 115. 116.

Sternum. 8. 9. 10. 12. 61. 85. 99. 127.

Cariofum. 87. 178.

Subrotundum. 8. 11. 12. 63. 64. 86.

Talus. 8. 11. 12. 13. 56. 62. 85. 86.

Tarsi. 8. 11. 12. 13. 56. 62. 85. 86.

concreta. 218. 221.

Temporis. 14. 15. 64. 77. 78. 79. 82.

Tibia. 8. 9. 11. 12. 62. 63. 64. 81. 86. 115.

117.

Morbofa. 7. 87. 212 — 220.

Triquetrum. 8. 11. 12. 63. 64. 86.

Ulna. 8. 11. 12. 13. 62. 63. 81. 86. 117.

Morbofa. 8. 87. 224 — 227.

Unguis. 76. 81. 82.

Vertebra. 60. 61. 81. 85. 87. 98. 112. 113.

Morbofa. 6. 87. 143 — 148. 167 —

176. 188. 189.

Verticis. 81. 82.

Morbo adfecta. 7. 115. 163.

Vomer. 77. 81. 82.

Wormiana. 4. 113. 114. 115. 132. 165. 266.

Officatio. Praeparata varia ad demonstrandum ossium or-
tum & incrementum. 10. 11. 12. 60. 61.

62. 63. 98. 99. 118.

Partium mollium. 242. 273.

Officationis defectus. 114. 132. 134. 164.

Ossium Arteriae. 64.

Cartilago. 64.

Emollitio, indeque natae fracturae. 127.

Fabrica. 13. 63. 64. 86.

Medulla. 13. 64.

Osteosteoma. 188. 189. 223.

Ovalis Feneſtra. 78. 79. 105. 116.

Ovale Foramen. 72. 104. in adulto apertum. 241.

Ovarium. 58. 107.

Durum corpusculum in eo inventum. 267. 275.

Hydropicum. 242. 269. Historia talis hydrops

& anatomicum cadaveris examen. 270. 271.

Ovis. Amnios. 68.

Chorion. 68.

Choroïdes. 66. 67. 101.

Cornea. 66.

Coryledon. 25. 67. 68.

Embryo. 26. 68.

Iris. 101.

Lens crystallina. 101.

Lien. 88.

Ligamenta ciliaria. 66.

Nares. 88.

Oculus. 66. 67. 101.

Opticus nervus. 101.

Orbiculus ciliaris. 67. 101.

Placenta. 68.

Retina. 66. 67. 101.

Scelerus. 311.

Sclerotica. 66. 67. 101.

Septum narium. 88.

Uterus. 25. 68.

Uvea. 66. 67.

Ovum Gallinae. 89.

Humanum. 58. 59. 109. 110. 310.

Inane. 270.

P.

PAAW (PETRI) Memoria. v.

Paedarthrocace. 87. 218.

Palati Os. 76. 81. 82.

Cariofum ex lue venerea. 154.

Velum. 100.

Palatum. 117.

Palpebra. 55. 56. 101.

Tertia. 56.

Pampiniforme Corpus. 67. 106. 123.

Pancreas. 76. 106.

Ductus. 76.

Induratum. 259. 289.

Panniculus Adiposus. 70.

Papillae Cutis. 30. 31. 36. 37. 48. 49. 103.

Balaenae. 102.

Nu nn 2

Papil-

- Papillae Linguae. 22. 49. 100.
 Mammæ, ejusque vasa galactophora. 19. 48.
 56. 103.
 Renis. 23. 47. 48. 106.
 Papionis & aliarum simiarum crania. 311.
 Parotidis Tumor. 232.
 Patella. 9. 11. 12. 62. 99. 117.
 Concreta cum femore. 210. 213.
 Pectoris Os. 8. 9. 10. 12. 61. 65.
 Cariosum. 87. 178. Vid: Sternum.
 Hydrops. Examen puerperæ, hoc ex morbo defunctæ. 265.
 Pedes sponte de corpore delapsi post subortum sphacelum. 222.
 Pedis Ancylofis. 211.
 Clavus. 272.
 Digiti concreti. 272.
 Luxatio. 217.
 Musculi, tendines, vasa. 117.
 Pelagra. Concretio singularis, inventa in glandula thyreoidea hominis, qui Pelagra laboravit. 274.
 Pelvis Renis. 23. 47. 76. 123.
 Morbosa, aut insolitæ formæ. 250. 251.
 252.
 Offea. 98. 116.
 Morbosa. 128. 129. 189 — 192. in Scoliosi, & Claudicatione. Videantur Scoliosis & Claudicatio.
 Penis. 23. 57. 80. 106. 123.
 Arteriæ. 80.
 Balaenæ. 123. 312.
 Coronæ glandisque involucrum. 23. 31. 57. 123.
 Corpora cavernosa. 23. 57. 80. 106. 123.
 Cancrofus. 262.
 Venæ. 80.
 Penicilli Ruifchiani, hepatis & lienis. 47.
 Penna Marina alba & rubra. 69.
 Pericardium. 72.
 Periglottis. 50.
 Periosteï Abcessus indeque nata ossium destructio. 212.
 Vasa. 64. 70. 116.
 Peritonæi Crassities notabilis. 252.
 Herniosa dilatatio. 275.
 Hydrops. Historia hujus morbi. 245. 247.
 Sectio cadaverum. 246. 248.
 Membrana, vesicam pro parte tegens. 259. 262.
 Petrosum Os. 16. 17. 77. 78. 81. 82. 114. 115. 116.
 Pharynx. 49. 100.
 Erofus. 243.
 Phocæ Pili ex barba. 88.
 Pia Mater. 38. 39. 72. 99.
 Arteriæ & processus ejus. 38. 39. 72. 99.
 Pili. 19. 30 — 37.
 Natura ejus exposita. 32.
 Prodeuntes ex abscessu in abdomine. 124.
 Placenta Humana. 25. 59. 80. 102. 108. 109. 110. 123.
 124.
 Duplex. 123. 170.
 Gemellorum. 123.
 Hydatides ipsius. 25. 65. 111. 272.
 Segmento anteriori uteri adhaerens. 266.
 269.
 Vasa. 59. 108.
 Ovis. 68.
 Planta Pedis impleta. 48. 103.
 Planum Os. 76.
 Plexus Choroideus. 40.
 Tumoribus & hydatidibus obsessus. 232.
 Podagrae Calculus. 88. 279.
 Pollex. Exostosis in ejus ossè. 87. 221.
 Polypus in uteri cavo inventus. 266. 267.
 Porcinus Foetus monstrosus. 111. 305.
 Pori Cutanei in auricula & naso. 19. 51.
 Praeputium. 80.
 Processus Coracoideus scapulae morbosus. 222.
 Durae matris. 18. 19. 115.
 Mammillaris. 4. 79. 114. 115.
 Piae matris. 38. 39.
 Styliformes longissimi. 114. ex tribus partibus compositi. 4.
 Vermicularis. 45. 46. 75. 120. 121.
 Prostata admodum magna & dura in cadavere hominis, ex ischuria mortui. 256 — 259. 262.
 Prunorum halitus perniciosus. 239.
 Pseudomembrana Ovi. 58. 59. 109. 110.
 Pseudopapillae Intestinorum Ruifchii. 45.
 Pittaci Sceletus. 89.
 Pubis Offa. 85. 99.
 Ancylofi concreta. 190.
 Morbosa. 128. 189. 191.
 Nexus eorum in puerpera examinatus. 269.
 Puellæ Monstrosæ. 299. seq.
 Pudendi Labia. 57.
 Verrucae iis adhaerentes. 263.
 Puerperæ Uterus. 107. 265 — 270.
 In partu mortuae examen anatomicum. 265.
 Ruptura uteri defunctæ sectio. 267.
 Pullus Gallinaceus monstrosus. 111. 305.

Pullus Gallopavonis deformis. 111. 306.
 Pulmo. 40. 72. 104. 105. 118.
 Arteriae. 118.
 Morbosae quoad valvulas. 234. 241.
 Calculus. 279.
 Nexus cum corde. 104. 105.
 Venae. 118.
 Pulsatio Venarum. 237. 239.
 Puncta Lacrymalia. 55. 56. 101.
 Punctura Vesicae methodo Flurantii. 256. 258. 285.
 288. 289.
 Supra pubem. 261.
 Pupilla. 20. 52. 53. 103.
 Balaenae. 21. 67. 100.
 Bovis. 21.
 Membrana pupillaris. 52. 102.
 Ovis. 21.
 Pylorus. 119.

R.

Rachitis. Mutationes, quas ossa subeunt in hoc morbo. 128. 129. 212. 221. 224.
 Radius. 8. 11. 12. 62. 63. 81. 86. 117.
 Morbosus. 6. 87. 224. 225. 228.
 RAUILL (J. J.) Memoria. XIV.
 Methodus calculosos secandi. xviii.
 Supellex Anatomica. xxv. 1 — 26.
 Rectum Intestinum. 105. 124.
 Folliculi mucosi. 105.
 Fungus. 111. 255.
 Recurrentes nervi octavi paris non debent reflecti circa tubos arteriosos pulsatiles. 273. 274.
 Ren. 23. 47. 48. 106. 122. 123. 235. 250. 251. 252.
 280. 281. 282. 289. 290.
 Abortuum & foetuum. 23.
 Bruti. 23.
 Calculi, in eo reperti. 87. 88. 280. 281. 282.
 Cortex. 47. 106.
 Fistulae Uriniferae. 47. 48. 106.
 Hydropicus. 252.
 Morbosus. 235. 250. 251. 252. 289. 290.
 Monstrosus. 250. 251.
 Papillae. 23. 47. 48. 106.
 Pelvis. 23. 47. 76. 123. infolitae formae. 250.
 251. 252.
 Succenturiatus. 106.

Ren. Ureter. 47. 76. 106. 122. 123. admodum dilatatus. 236. 290. duplex. 122. 252. 275.
 Unicus. 250.
 Vasa. 47. 106. 123. numerosissima. 250.
 Vasculosa Substantia. 23.
 Rete Vituli. 65.
 Reticulum. 29 — 35. 48. 49. 103. 104.
 Aethiopis. 34. 35. 36. 103. 104.
 Linguae. 50.
 Retina. 20. 21. 52. 53. 54. 102.
 Balaenae. 21. 67. 100. 101.
 Ovis. 66. 67. 101.
 Vituli. 66. 101.
 Rhinocerotis Cornua. 89. 311.
 Cranium. 311.
 Pes. 311.
 Avis rostrum. 312.
 Rictus Oris Squali Canis Carchariae. 312.
 Rima & rima interna glottidis. 49. 100.
 Rostrum Squali Pristis. 312.
 Rotunda Fenestra. 78. 79. 116.
 RUISCHII. Praeparata varia, a Ruischio confecta, in Supellectile Doevereniana memorata, sunt sequentia.
 Partis I. N. 39. 47. 71 — 78. 105. 107.
 117. 118. 119. 129. 130. 132. 136. 140.
 146. 148. 149. 157. 158. 159. 174. 214.
 216. 218 — 221. Partis II. N. 95. 96. 104.
 125. 126. 132. 137. 138. 139. 164. 169.
 Membrana oculi. 54.
 Penicilli hepatis, lienis. 47.
 Pseudopapillae intestinorum. 45.
 Rumen Bovis. 65.
 Ruptura Uteri. Examen anatomicum parturientis, hac ex causa mortuae. 267. seq.
 Ruffi Caput. 90.

S.

Sacci Lacrymalis calculus. 279.
 Sacro-Ichiadica ligamenta officata. 192.
 Sacrum Os. 60. 61. 85. 98.
 Ancylofi concretum cum innominato. 6. 189 —
 192. 196 — 198.
 Vertebris & coccyge. 87.
 174. 176. 177. 189 —
 192.
 Fractum. 178.
 Sacrum

- Sacrum Os Morbosum. 6. 87. 176. 177. 178. 191.
 192. 205.
 Sex vertebrae constans. 176. 177. 178.
 Sagittalis Sutura ad nasi officula decurrens. 4. 6. 114.
 deleta vel tota vel pro parte. 4. 83. 114.
 165.
 Salivales Glandulae. 100. 264. 270.
 Calculi in earum ductibus inventi. 279.
 Salmonis Caput monstrosum. 111. 308.
 Sanguis Concretus. 65. 106. calculo contentus. 293.
 Effusus ex erosa aorta in oesophagum & ventricu-
 lum. 242.
 Scala Cochleae. 9. 16. 17. 78. 79. 115. 116.
 Scapula. 8. 10. 12. 62. 81. 86. 98.
 Morbosa. 87. 128. 222.
 Sceletus Arietis. 311.
 Afini. 311.
 Balaenae Phylli. 311.
 Bovis Tauri. 311.
 Canis. 89. 311.
 Familiaris. 311.
 Molossi. 311.
 Cercopithecii. 89.
 Embryonis. 60. 310.
 Equi Afini. 311.
 Caballi. 311.
 Felis. 3. 89. 306.
 Bicipitis. 89. 306.
 Biciporei. 89. 306.
 Folii arboris. 90.
 Fructus Alkekengi. 69.
 Daturae. 69.
 Hominis, junioris & adulti. 3. 7. 8. 81. 90.
 112. 113. 310.
 Infantis nuper nati. 80.
 Lupi. 311.
 Ovis arietis. 311.
 Psittaci. 89.
 Rachitici. 128.
 Serpentis. 311.
 Simiae Capucinae. 311.
 Caudatae. 3. 89.
 Suis Scrofae. 311.
 Vituli bicipitis. 111. 306.
 Schneideriana Membrana. 51. 100. 117.
 Scirrhus Uteri. 111. 264. seq.
 Cerebelli. 111. 232.
 Hepatis. 111. 249.
 Sclerotica. 20. 52. 53. 54. 79. 101. 102.
 Sclerotica. Balaenae. 20. 67. 100.
 Bovis. 21.
 Ovis. 66. 67. 101.
 Vituli. 22. 66.
 Scoliosis. Costarum, vertebrarum, sterni, pelvis ossum,
 degenerationes hoc in morbo. 167. 168. 169—175.
 181—188.
 Scrotum. 79. 106.
 Septum ejus nullum datur. XVIII.
 Scuta Testudinum variarum. 312.
 Scutiformis Cartilago. 12. 49. 63. 104.
 Secundinae Humanae. 25. 80. 102. 108. 109. 110. 123.
 124.
 Gemellorum. 123.
 Hydatides. 25. 65. 111. 272.
 Semicircularis Canalis. 9. 16. 17. 78. 79. 115. 116.
 Seminalis Vesicula. 80. 123.
 Erinacei. 107.
 Septum Narium. 18. 26. 51. 76. 77. 115.
 Ovis. 88.
 Vituli. 88.
 Serpentis Sceletus. 311.
 Scleroideum Os. 13. 62. 86.
 Enasci incipiens in tendine peronei longi. 37.
 Simiae Capucinae sceletus. 311.
 Caudatae sceletus. 3. 89.
 caput. 89. 311.
 Sinus Durae matris. 18. 99. 115.
 Frontales. 4. 17. 77. 114. 115.
 Maxillares. 17. 18. 76. 115. Vid. Antrum High-
 mori.
 Sphaenoidales. 4. 18. 76. 77. 115. 167.
 Spasmus oris extirpationem testiculi insequens. 262.
 Sphacelus artuum inferiorum, eumque insequuta ossum
 fractura. 222.
 Sphaenoidales Sinus. 4. 18. 76. 77. 115. 167.
 Spina Dorfi embryonis. 60. 61. 98.
 Bifida. 110. 235. 304.
 Incurva. 129. 167. 168.
 Ventosa. 6. 67. 111. 200. 211. 212. 273.
 Spinalis Medulla adulti & junioris. 22. 99. 100.
 Arteriae ejus. 22.
 Habitus ejus in spina bifida. 235.
 Spinalium Nervorum ortus. 22. 100.
 Spongiosa Offa. 51. 76. 77. 80.
 Superius in insignem magnitudinem extensum.
 162.
 Squalus Carcharias. 310.
 Rictus oris. 312.
 Squalus

Squalus Pristis. 310.

Rostrum. 312.

Squamosa Fractura. 206. 210.

Squamosum Os. 14. 15. 81. 82.

Stapedius. 78.

Stapes. 6. 15. 60. 77. 78. 81. 115. 116.

Steatoma Aortae. 64. 242.

Hepatis. 249.

Mesenterii. 274.

Strumae. Causam cariæ cranii dederunt, ut videtur. 160.

Sternum cum cartilaginibus costarum, impletis vasis. 71.

Cariosum. 87. 178.

Degeneratum in Scoliosis. Vid. Scoliosis.

Osse uno constans. 127. 178. 179.

Pluribus officulis compositum. 8. 9. 10. 12.

61. 65. 99. 118.

Styliformes Processus ossium temporum, ex tribus partibus compositi. 4. longissimi. 114.

Subclaviae Arteriae. 118.

infolito modo ex aorta enascentes.

243. 273.

Venae. 71. 118. 120.

ductus thoracici insertio in sinistram. 71.

118. 120.

dextram. 243.

Subcutaneae Cranii Arteriae. 69. 70.

Subrotundum Os. 8. 11. 12. 63. 64. 86.

Substantia, quae inter corpora vertebrarum datur, in os mutata. 171.

Succenturiatus Ren. 106.

Sueci Caput. 90.

Suis Barbyruffae caput. 312.

Scrofae. Caput. 312.

Sceletus. 311.

Supellex Anatomica Albini. 27.

Doevereni. 98.

Rauil. 1.

Suppressio Urinae. 256 — 262. 295.

Iuncta cum involuntario ejus stillicidio. 256.

Vid. Ischuria.

Sutura. Coronalis. 159.

Deleta. 4. 83. 114. 135. 159. 164. 165.

Duplex. 165. 166.

Lambdiformis. 114. 165.

Sagittalis. 4. 6. 83.

per os frontis se extendens. 4. 6.

114.

Occipitis os dividens. 83. 166.

Sutura. Progressum fracturarum non impedit. 150. 151.

Wormiana officula, in futuris obvia. 4. 113.

114. 115. 132. 165. 166.

T.

Tactus Organon. 30. 48.

Talpa Europaea alba. 310.

Talus. 8. 11. 12. 13. 56. 62. 85. 86.

Ancylofi concretus cum fibula. 217. 218. reliquis ossibus tarsi. 217.

218. 221.

tibia. 213. 217.

Luxatus. 217.

Tarsus. 8. 11. 12. 13. 56. 62. 85. 86.

Concreta officula tarsi. 218. 221.

Tartari Caput. 90.

Taton Embryo. 63.

Temporum Offa. 14. 15. 64. 77. 78. 79. 82.

Praeparata ad demonstrandam aurem internam. 9. 14 — 17. 26. 52. 77.

115. 116.

Tendo. 26. 37. 71. 99.

Fibrae, earumque ortus. 26. 37. 99.

Vasa. 37.

Tensor Membranae tympani. 78.

Tenuis Intestinum. Vid. Intestinum.

Testis. Albuginea. 56. 57. 67. 106. 107. 123.

Arietinus. 24. 25.

Corpus olorum. 24.

Epididymis. 23. 24. 25. 67. 80. 106. 123.

Extirpatio. 262.

Morbofus. 111. 162. 263.

Pulpa. 24. 56. 57. 80. 123.

Situs in foetu morbofo. 235.

hernia inguinali congenita. 254.

Tunicae. 23. 24. 50. 57. 67. 106. 123.

Vaginalis membrana. 123.

Aqua expansa. 275.

Vas deferens. 23. 24. 67. 80. 106. 107. 123.

Vasa sanguifera. 23. 24. 25. 56. 57. 67. 107.

feminifera. 24. 107.

Vituli. 25. 67.

Testudinum Variarum scuta. 312.

Theatrum Anatomicum, quando erectum. v.

quo tempore renovatum. xiii.

xiv.

O o o o 2

Thora-

Thoracicus Ductus ix. 71. 88. 118. 120. 243.
 Valvula ad ejus finem. 71. 120.
 Venae subclaviae dextrae infertus. 243.
 Thoracis Cavitas difformis. 128. in Scoliosi 167 — 188.
 Latus. 71. 118.
 Hydrops. 265. 266.
 Viscera. 118.
 Thoracum Balaenariorum noxae. 265.
 Thorax Osseus. 85.
 Thymus Glandula. 33.
 In adulto homine admodum magna.
 244.
 Thyreoidea Cartilago. 12. 49. 63. 104.
 Ossea. 87. 104. 274.
 Glandula morbofa. 243. 244. 274.
 Tibia. 8. 9. 11. 12. 62. 63. 64. 81. 86. 115. 117.
 Ancylofi concreta cum femore. 212. 213.
 fibula. 214. 215. 216.
 217.
 talo. 213.
 Exostosis. 218.
 Fracta. 7. 213 — 217. 222.
 Morbofa. 7. 212 — 222.
 Necrosi adfecta. 7. 218. 219. 221.
 Rachitide vitiata. 221.
 Squamis spinisque obfessa. 219. 220.
 Tineae Os. 58. 107.
 Tinea, cariæ, ut videtur, in cranio causa. 155.
 Tigridis Cranium. 311.
 Tonfilla Glandula. 49. 100.
 Trichechi Manati manus. 311.
 Trichiasis Species. 55.
 Triquetrum Os. 8. 11. 12. 63. 64. 86.
 Truncus Integer sceleti. 116.
 infigniter vitiatus. 127.
 Tuba Eustachii. 78. 117.
 Fallopil. 58. 107.
 impervia. 267.
 Tumor Aortae adhaerens. 62.
 Capiti foetus octimestris adnexus. 110. 303.
 Fibulae capitis. 221.
 Humeri. 223.
 In Hydrope peritonaei. 246.
 Omento adhaerens. 268.
 Parotidis glandulae. 232.
 Testiculi durissimus, cartilagineus. 262. 263.
 Uteri cavum adimplens. 267.
 Utero adnexus, variae in variis naturae. 264.
 seq. 270. 271.

Tumor Vesicae cavo contentus. 263.
 Collo adhaerens. 285.
 Tunicae Arteriarum. 37. 38. 99.
 Intestini. 41 — 46. 72. 73. 89.
 Testis. 23. 24. 56. 57. 67. 106. 123.
 Arietis. 24.
 Vituli. 67.
 Ventriculi. 41. 105.
 Tympanum. 6. 16. 78. 79. 83. 115. 116.
 Chorda. 78. 79.
 Membrana. 6. 15. 77. 78. 83. 115. 116. 117.
 Tensor. 78.
 Vituli. 88.

U.

Ulcus Aortae. 242.
 Cutis. 64. 272.
 Intestini. 249. 250.
 Oesophagi. 243. 244. 245.
 Ulna. 8. 11. 12. 13. 62. 63. 81. 86. 117.
 Morbofa. 8. 87. 224. 225. 226. 227.
 Umbilicalis Arteria & vena. 25. 59. 76. 107. 117. 123.
 124. arteria unica. 235.
 Funis. 25. 60. 80. 107. 109. 110. 123. 124.
 271. 272.
 Nodis constrictus. 172.
 Hernia congenita. 59. 108. 109. 234. 235.
 302. 303.
 Unguis. 19. 29 — 36. 49. 104.
 Natura ipsius exposita. 31. 32.
 Os. 76. 81. 82.
 Urachus. 76. 236.
 Ureter. 47. 76. 106. 122.
 Admodum dilatatus. 236. 290.
 Duplex. 122. 252. 275.
 Urethrae Bulbus. 80. 123.
 Calculus. 289. 294. 295.
 Cavernosum corpus. 123.
 Urinae Suppressio. 256 — 262. 287. 288. 289. 295.
 & involuntarium stillicidium. 256.
 Vid. Ischuria.
 Urinifera Fistula. 47. 48. 106.
 Uropoieticum Systema totum. 122. 123.
 Ursi Arcti cranium. 311.
 Mellis caput. 311.
 Uterus. Adultae, quae pepererat. 58. 210.

Uterus.

Uterus. Caesarea sectione apertus. 111.
 Corpus globosum durum continens. 275.
 Decidua Hunteri membrana. 59. 109.
 Disruptus in partu. 111. 267.
 Fungosa membrana. 58. 59. 90. 109. 110.
 Gangraena adfectus in puerpera. 269.
 Humanus gravidus. 58. 107. 111. 210. 270.
 271.
 Ligamenta lata. 267. Supernumerarium. ib.
 rotunda. 58.
 Orificio carens. 263.
 Oblique situs. 267.
 Ovis gravior. 25. 68.
 Puerperae. 107. 265 — 270.
 Scirrhus. 111. 264. seq.
 Tumoribus obfusus. 264. 265. 270. 271.
 Vaccae gravidae. 26.
 Vasa. 25.
 Polypo oppletus. 266. 267.
 Uvea. 20. 53. 54. 102.
 Arteriae. 102.
 Balaenae. 21. 67. 100. 101.
 Bovis. 21. 22.
 Ovis. 66. 67.
 Vituli. 66. 101.

V.

Vaccae Gravidae uterus. 26.
 Vagi Nervi recurrens ramus an debeat reflecti circa tum-
 bum arteriosum pulsatilem? 274.
 Vagina. 58. 107.
 Durae matris, nervum opticum amplectens. 54.
 Vaginalis Hernia, intestinum continens. 252.
 Vaginalis Tunica testis. 123.
 Aqua expansa. 275.
 Vituli. 67.
 VALKENBURG (A. VAN) Memoria. VII.
 Valvulae Arteriae pulmonalis tantum duae. 234. 241.
 Coli. 46. 75. 120. 121.
 Cordis. 40. 104.
 Eustachii. 118.
 Intestinorum. 22. 41. 42. 43. 72. 75. 105.
 119.
 Vaginae, ut nonnullis dicuntur. 58.

Vasa Cerebri, corticis & medullae. 40.
 Choroidae membranae. 20. 30. 33. 52. 53. seq.
 101. 102.
 in bove. 21. 22.
 Chylifera. 71. 76. 88. 105. 243. 310.
 Cordis. 104. 118.
 Deferentia. 23. 24. 67. 80. 106. 107. 123.
 Arietis. 24.
 Vituli. 25. 67.
 Galactophora mammae. 19. 56.
 Intercostalia. 71.
 Intestinorum. 22. 23. 41. 42. 43. 65. 72. 73. 74.
 105. 119.
 Lactea. 71. 76. 88. 105. 243. 310.
 Lentis crystallinae. 55.
 Vituli. 67.
 Lienis. 47.
 Linguae & papillae. 22. 49. 90. 100.
 Lymphatica. Vid. Lactea.
 Mammaria. 71. 118.
 Oculi. 20. 52. 100. 101. 102.
 Penis. 80.
 Periosteum. 64. 70. 116.
 Placentae. 59. 108.
 Renis. 47. 106. 123. Numerosissima. 250.
 Sanguinea praecipua, in sceleto infantis praeparata.
 113.
 Spermatice. 23. 24. 25. 56. 57.
 Tendinis. 37.
 Umbilicalia. 25. 59. 107. 117. 123. 124.
 Uteri. 25.
 Ventriculi. 72. 105.
 Vesicae. 76.
 Vorticosa choroideae membranae. 52. 53. 102.
 Velum Palatinum. 100.
 Vena Azygos. 117. 118.
 Cava inferior. 71. Systema ejus totum. 123.
 superior. 118.
 Gastroepiploicae. 40.
 Intestinorum. 23. 41 — 44. 65. 73. 74. 119.
 Jugularis. 71. 118.
 Lienis. 47.
 Oculi. 52.
 Pampiniformes. 67. 106. 123.
 Penis. 80.
 Pulmonis. 118.
 Subclaviae. 71. 118. 120.
 Subcutaneae. 71.
 Pp pp

Venae

Venae Testium. 57. 67. 107.

Venarum Pulsatio. 237. 239.

Venereae Luis in ossibus observati effectus. 7. 152. seq.
159. 160. 231. 232.

Venosus Canalis. 76.

Ventriculus. 40. 41. 72. 105. 119.

Anseris. 105.

Male conformatus. 235.

Orificium superius morbosum. 245.

Tunicae. 41. 105.

Vasa. 72. 105.

Cordis. 40. 72. 104.

Laryngis. 49. 104.

Vermiculare Intestinum. 45. 46. 75. 120. 121.

Vermis Humanus teres. 105.

Verrucae, genitalibus mulieris adhaerentes. 263.

Vertebra. Ancylofi concreta cum capite. 143 — 148.
costis. 6. 87. 172 —
176.
sacro. 87. 174. 176.
189. 190. 191. 192.
vertebris vicinis. 6. 87.
147. 167 — 176.

Balaenae. 312.

Cariofa. 169. 175. 176.

Colli. 60. 61. 81. 85. 98.

Degenerata in Cyphosi. 175. 188.

Lordosi. 189.

Scoliosi. 167 — 172.

Dorsi. 60. 61. 87. 98. tredecim. 112. 113.

Lumborum. 60. 61. 85. 87. quatuor. 112.
113.

Supernumeraria. 112. 113.

Verticis Os. 81. 82.

Exostosis, ex eo enata. 7. 115. 163.

Vesica. 48. 76. 117. 123. 124.

Calculi in ea inventi. 87. 88. 124. 256. 262.
282 — 296.

Calculorum minimis fragmentis obfessi. 256. 257.
290.

Morbosa. 236. 256. 257. 259. 262. 263. 275.
284. 285. 290. 295.

Punctura. Methodo Flurantii. 256. 258. 285.
288. 289.

Supra pubem. 261.

Sacculi, calculos continentes. 284. 287.

Tumor cavo ejus contentus. 263.
collo adhaerens. 285.

Vesicae Vasa. 76.

Vesicula Fellis. 76. 120.

Calculus. 87. 124. 279. 280.

Seminalis. 80. 123.

Erinacei. 107.

Singularis in ovis humanis subinde obvia. 59.
109.

Vestibulum Auris internae. 78. 79. 115.

Vibrissae, seu pili, naribus inhaerentes. 51.

Villi Intestinatorum. 22. 23. 41. 42. 43. 47. 59. 65. 66.
74. 105.

Virginal Adultae. 58.

Embryonis. 57.

Virilia. 23. 56. 79. 106. 123.

Viscera. 38. 72. 104. 118.

Conditio eorundem post lapsum in caput.
151.

Visus. 20. 52. 79.

Vitreus Humor oculi. 20. 55.

Balaenae. 21. 67. 101.

Ovis. 101.

Vituli. 67. 101.

Vituli. Bicipitis sceletus. 111. 306.

Choroïdes. 22. 66. 101.

Ciliaris orbiculus. 101.

Cornea. 22.

Dens. 89.

Epididymis. 25. 67.

Humor vitreus. 67. 101.

Intestina, eorumque villi. 23. 65. 66. 88.

Iris. 22. 101.

Lens crystallina. 67. 101.

Ligamenta ciliaria. 22. 66. 101.

Malleus. 88.

Membrana tympani. 88.

Nares. 88.

Oculus. 22. 66. 101.

Orbiculus ciliaris. 22. 66. 101.

Pupilla. 101.

Rete mirabile. 65.

Retina. 66. 101.

Sclerotica. 22. 66.

Septum nasi. 88.

Testis. 67.

Uvea. 66. 101.

Vaginalis. 67.

Vas deferens. 25. 67.

Vomer. 77. 81. 82.

Vulnus

I N D E X.

335

Vulnus Cordis. 104.

Cranii. 151.

Vulpis Cranium. 311.

WILHEM (D. LE LEU DE) Mumias Théatro dono
dedit. XIII. 309.

Wormiana Officula in locis variis. 4. 113. 114. 115.
132. 165. 166.

W.

X.

Wandelarii in delineando & in aes incidendo dexte-
ritas & pericia. xxviii.

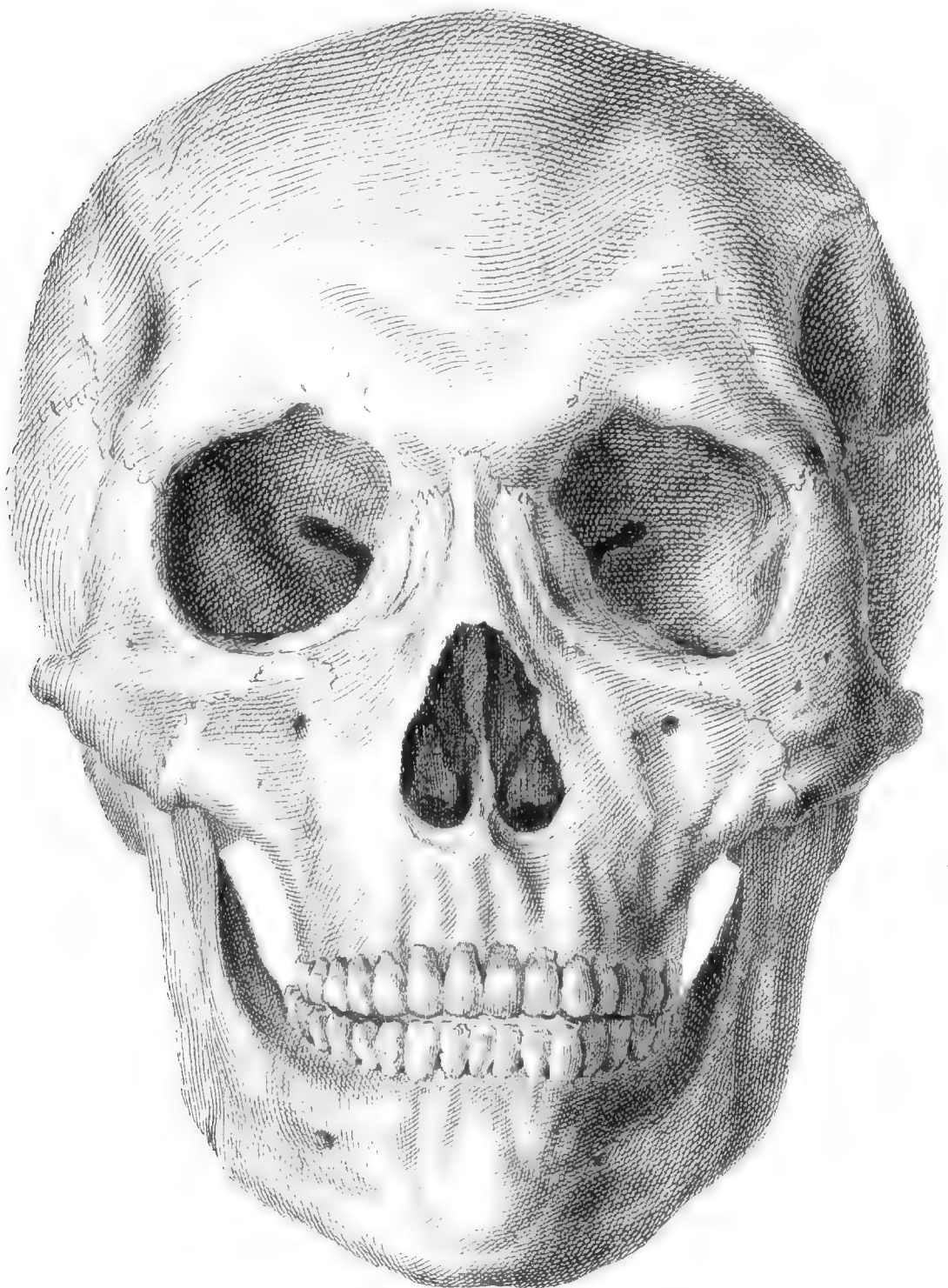
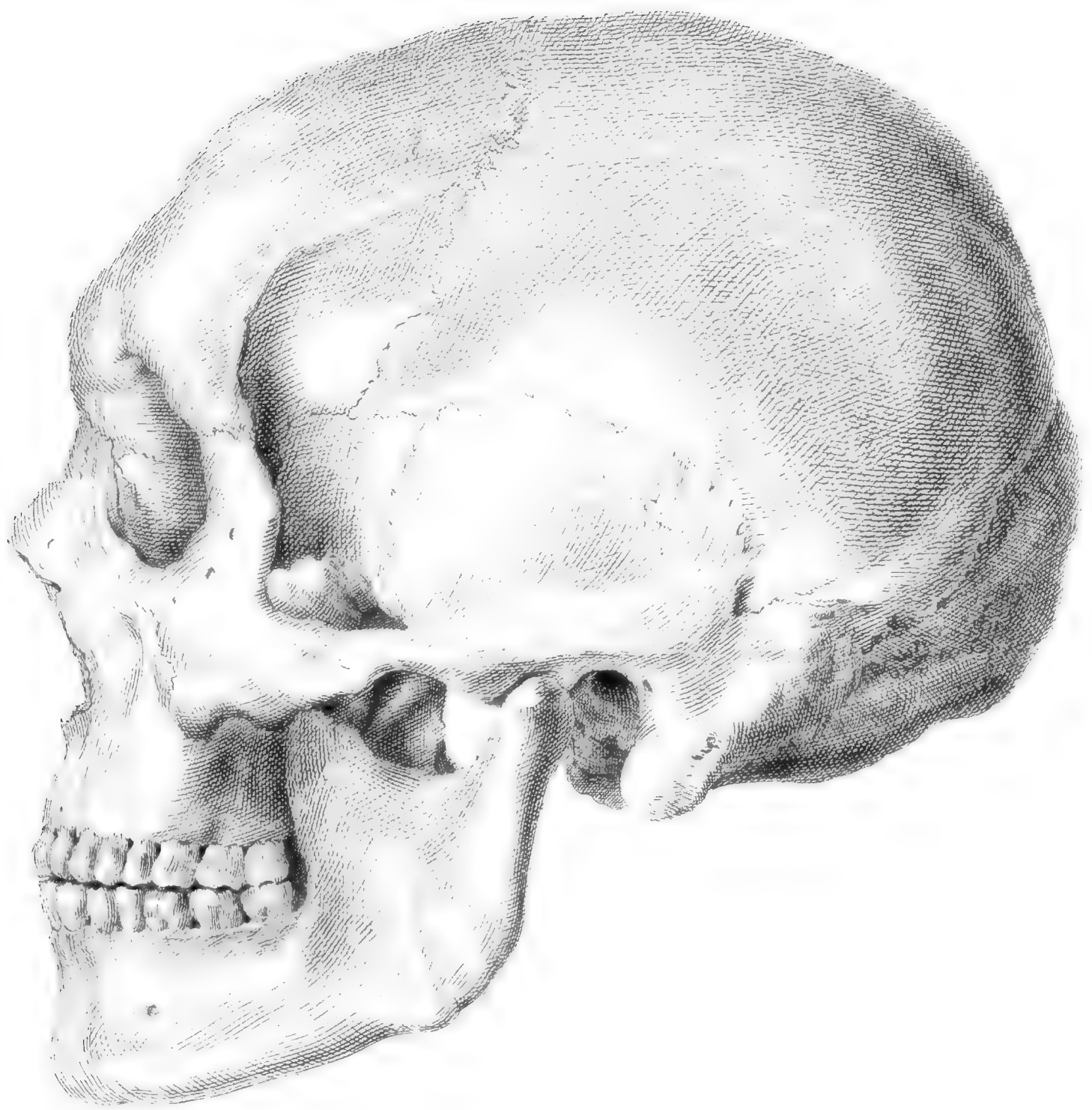
Xiphiae Gladii cranium. 312.

F I N I S.

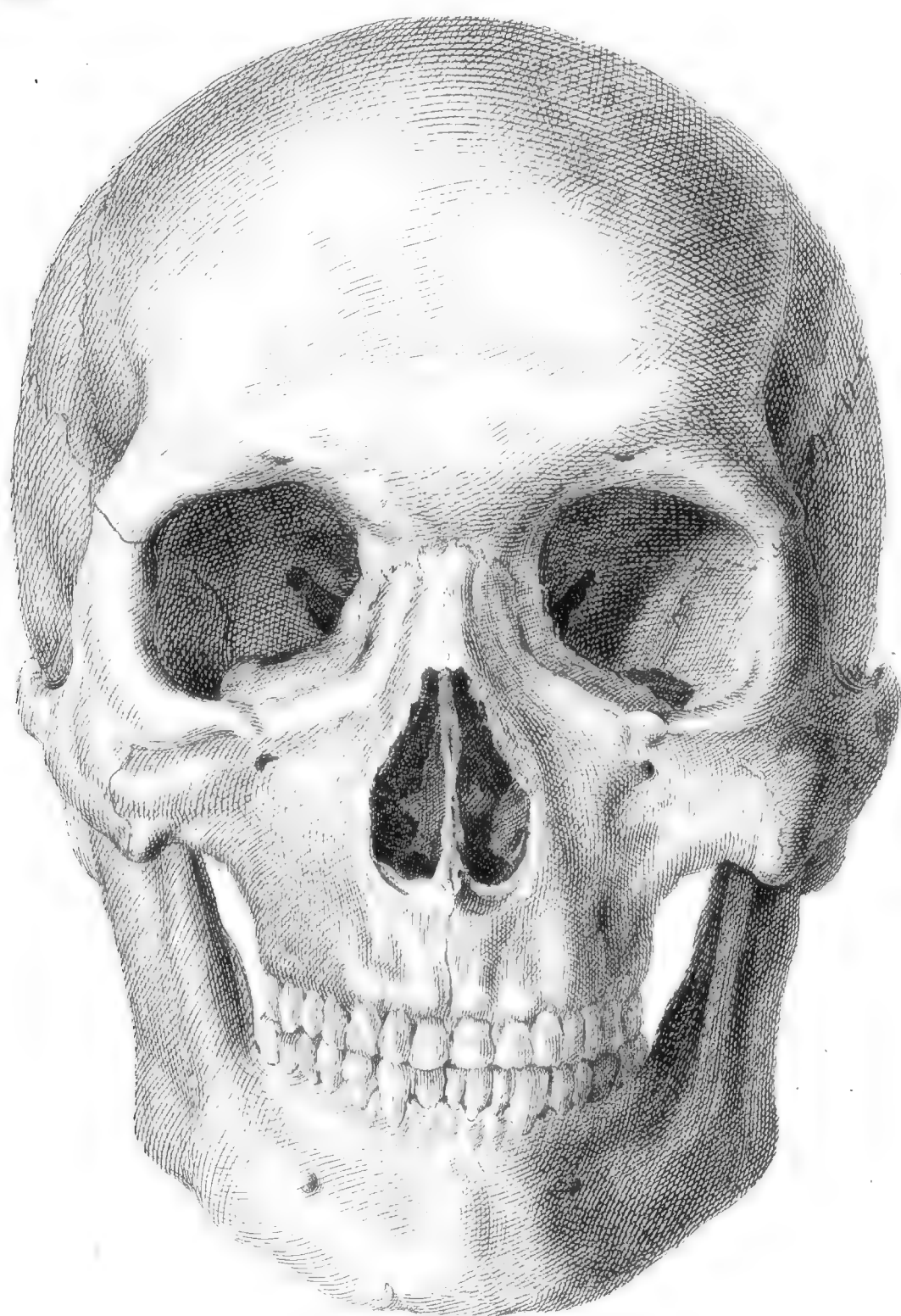
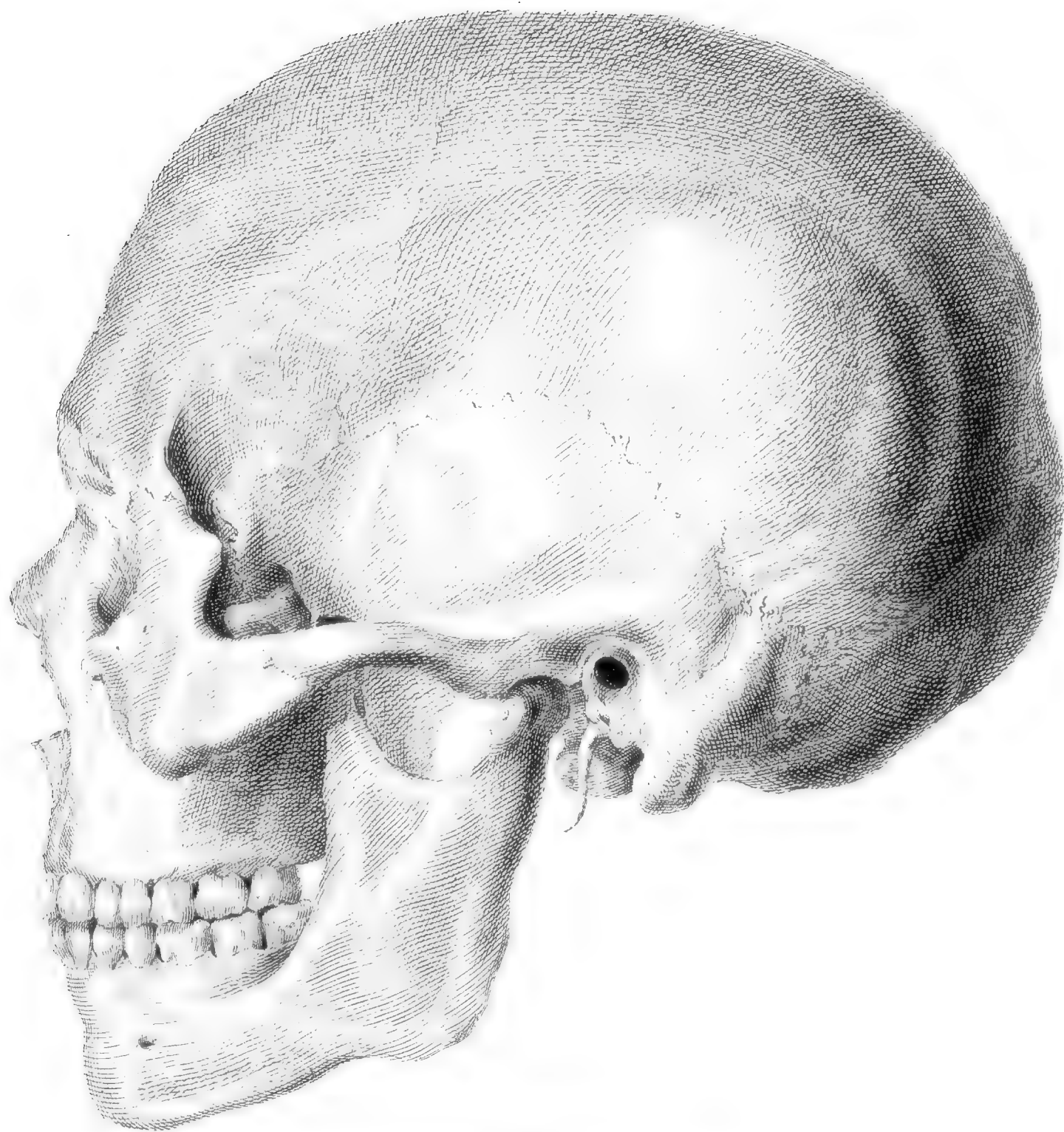
Huic volumini addantur Tabulae novem, exhibentes

Crania

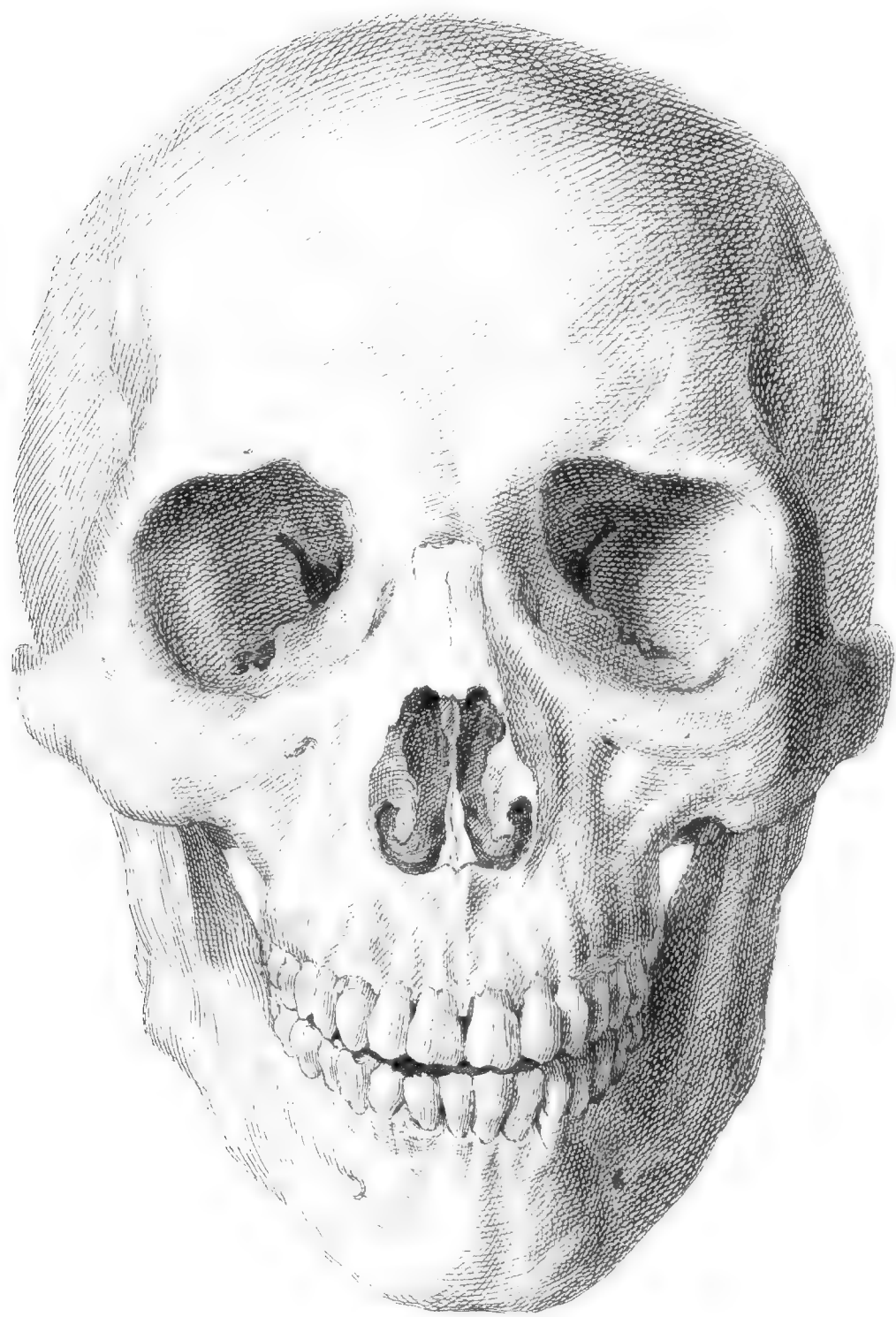
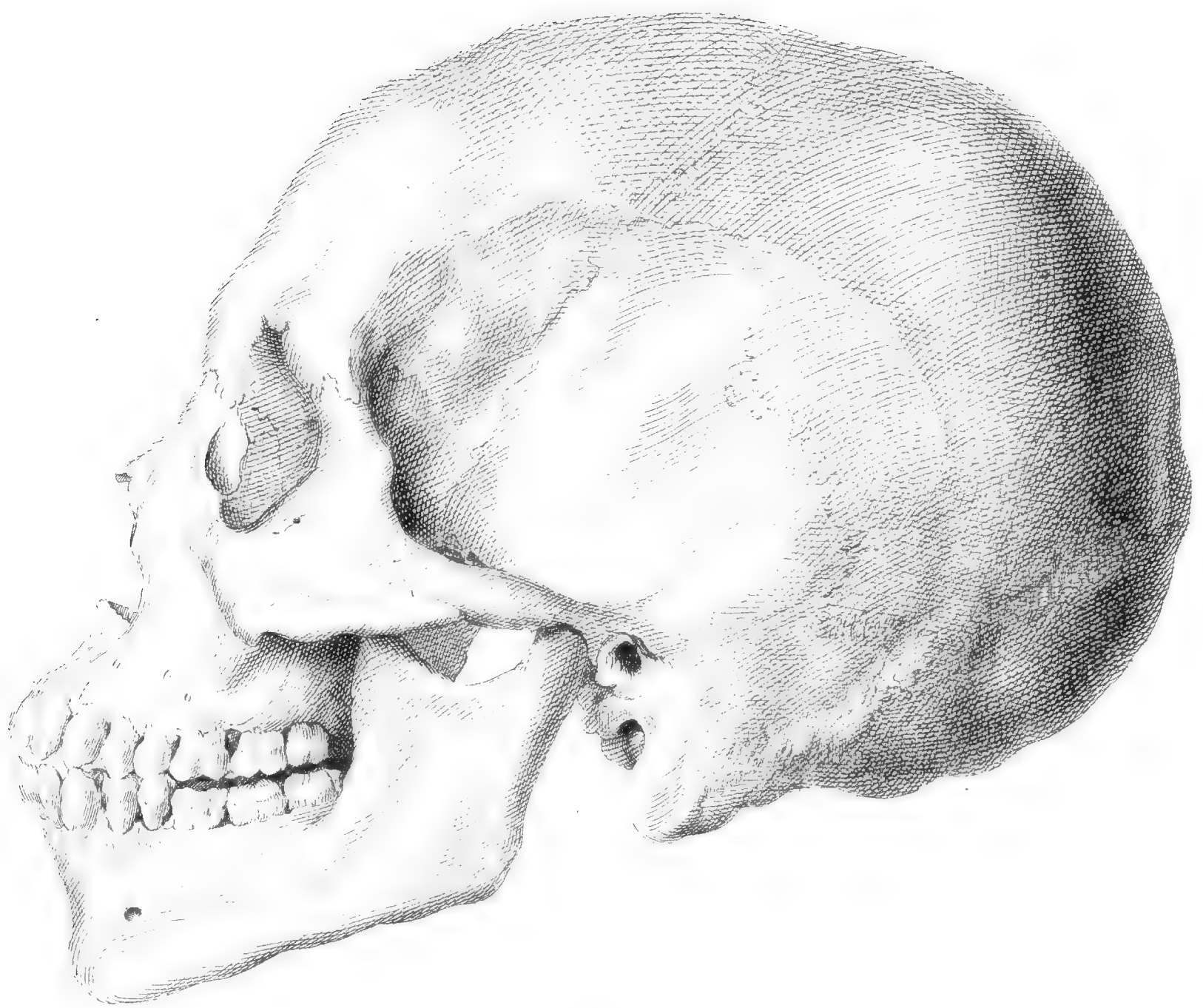
Kalmukki, Tartari, Aethiopis, Ruffi, Sueci, Angli, Galli,
Itali, Hanoveranae Feminae.

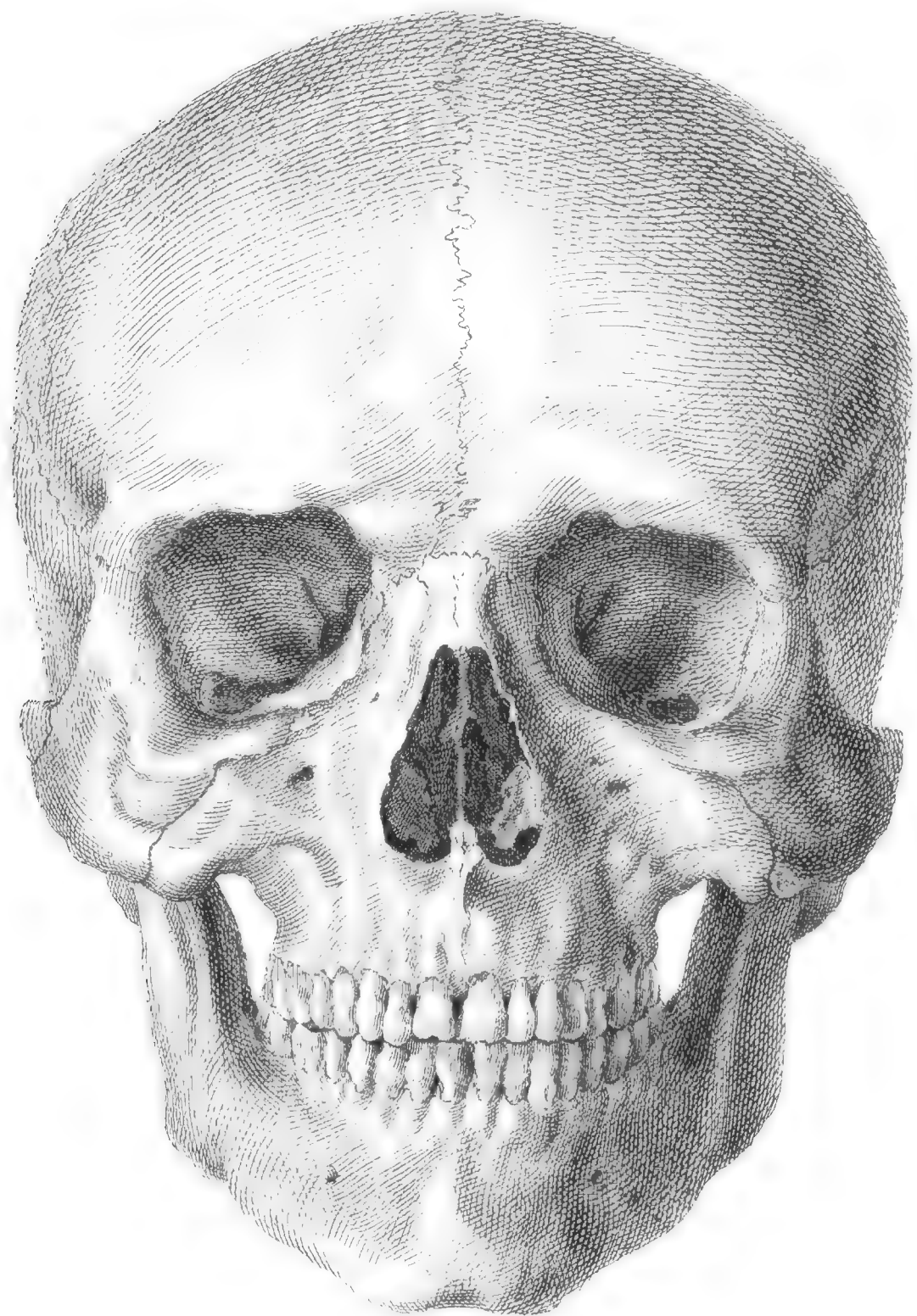
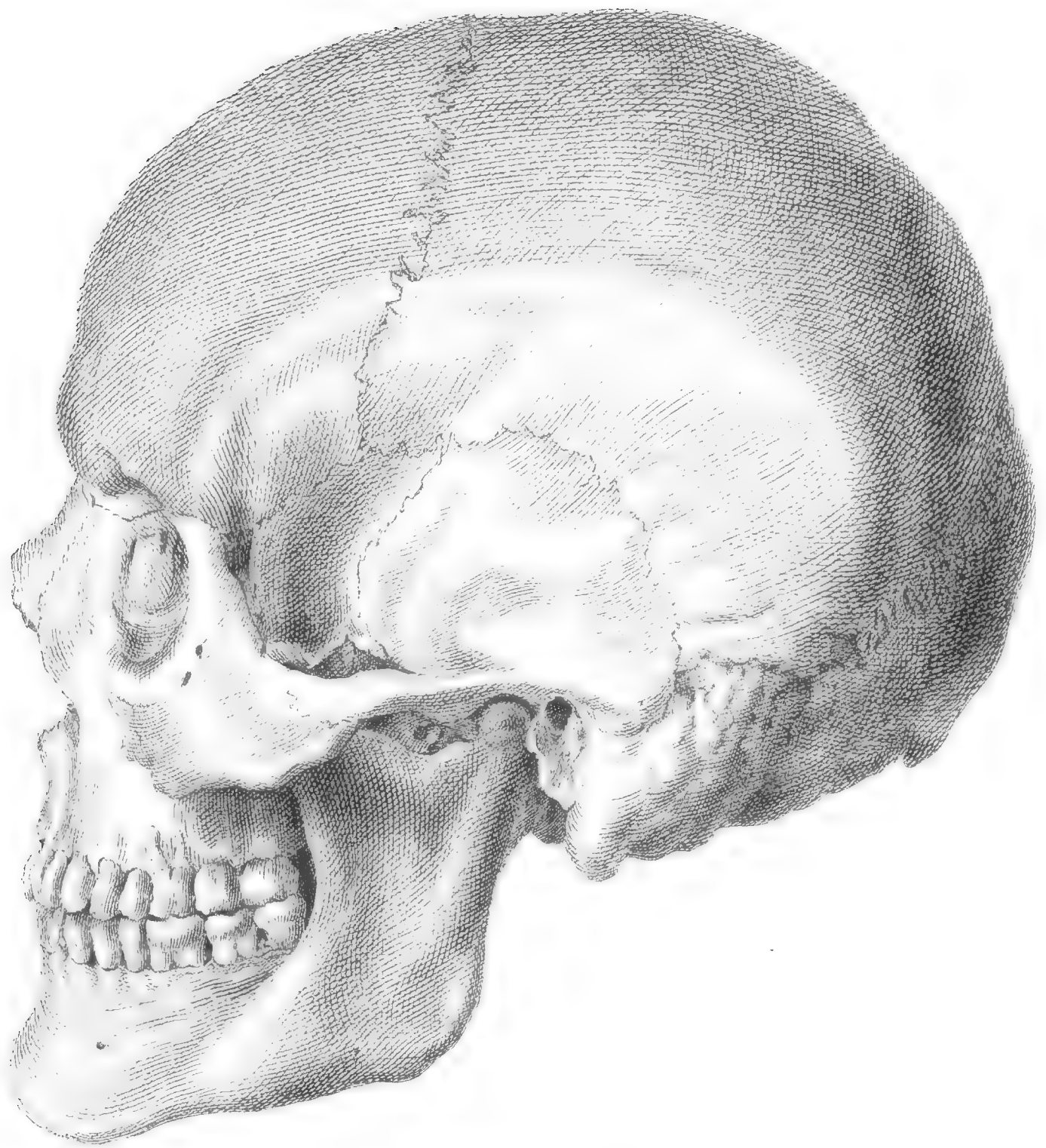
CRANIUM KALMUKKI.

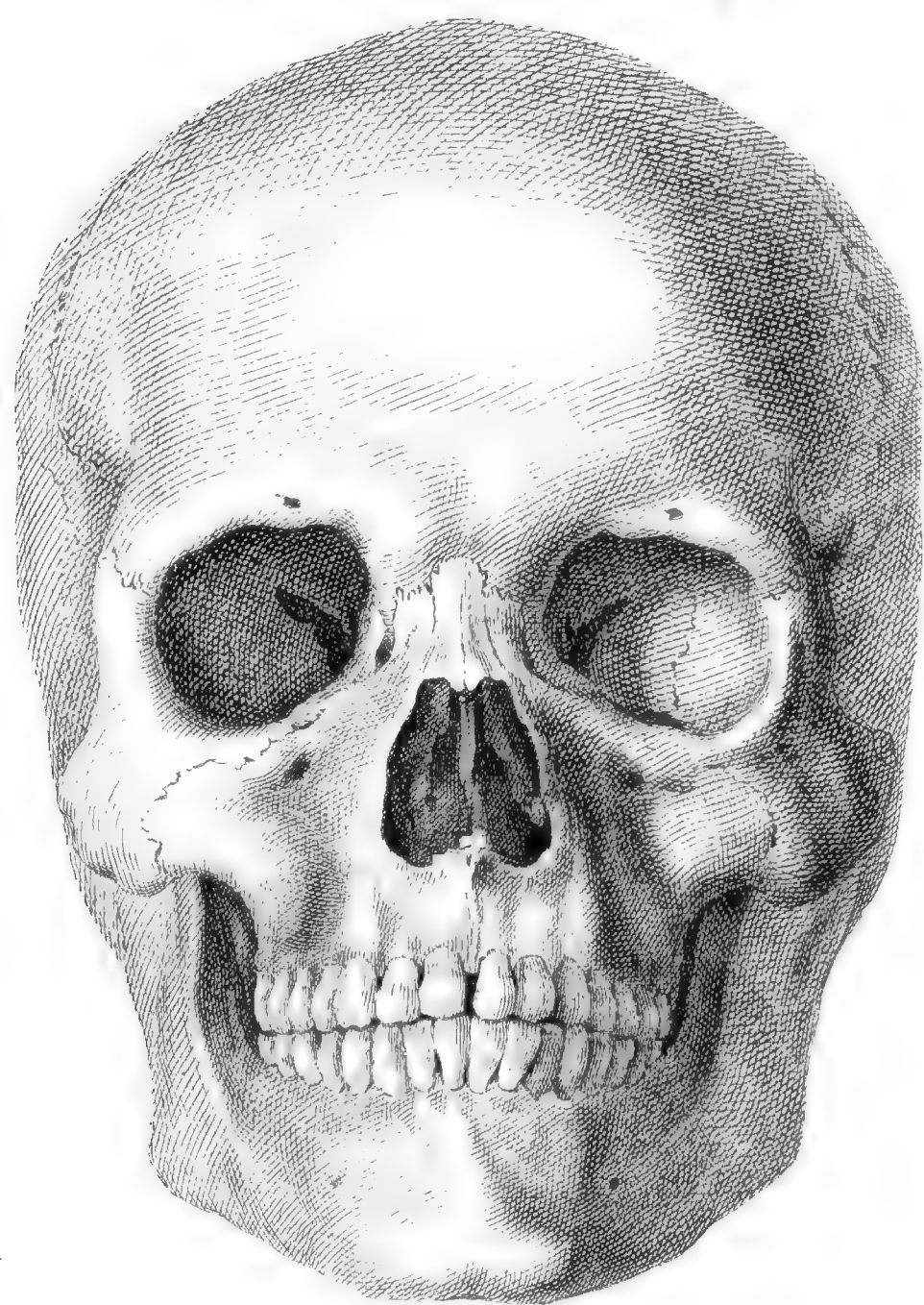
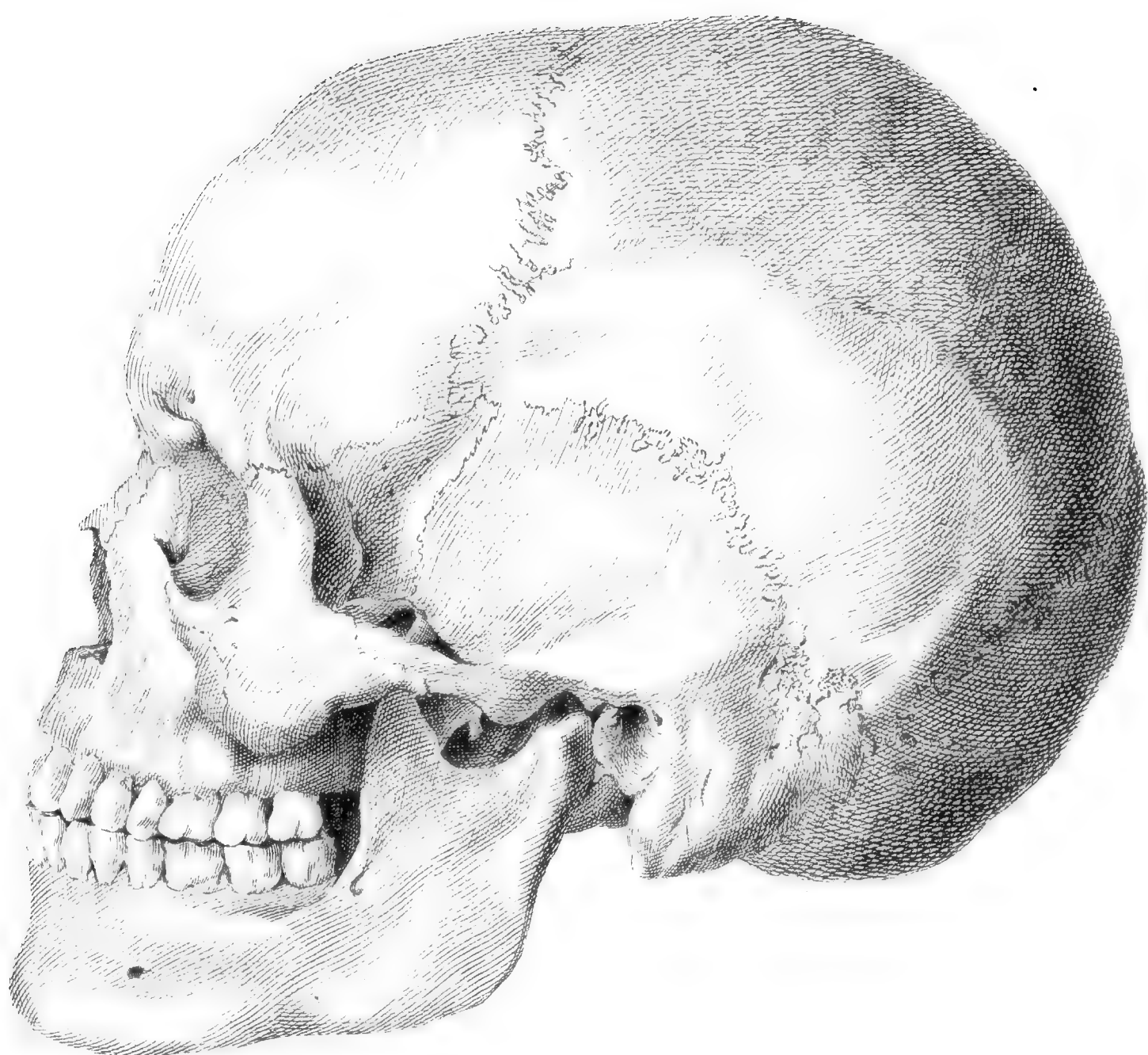
CRANIUM TARTARI.

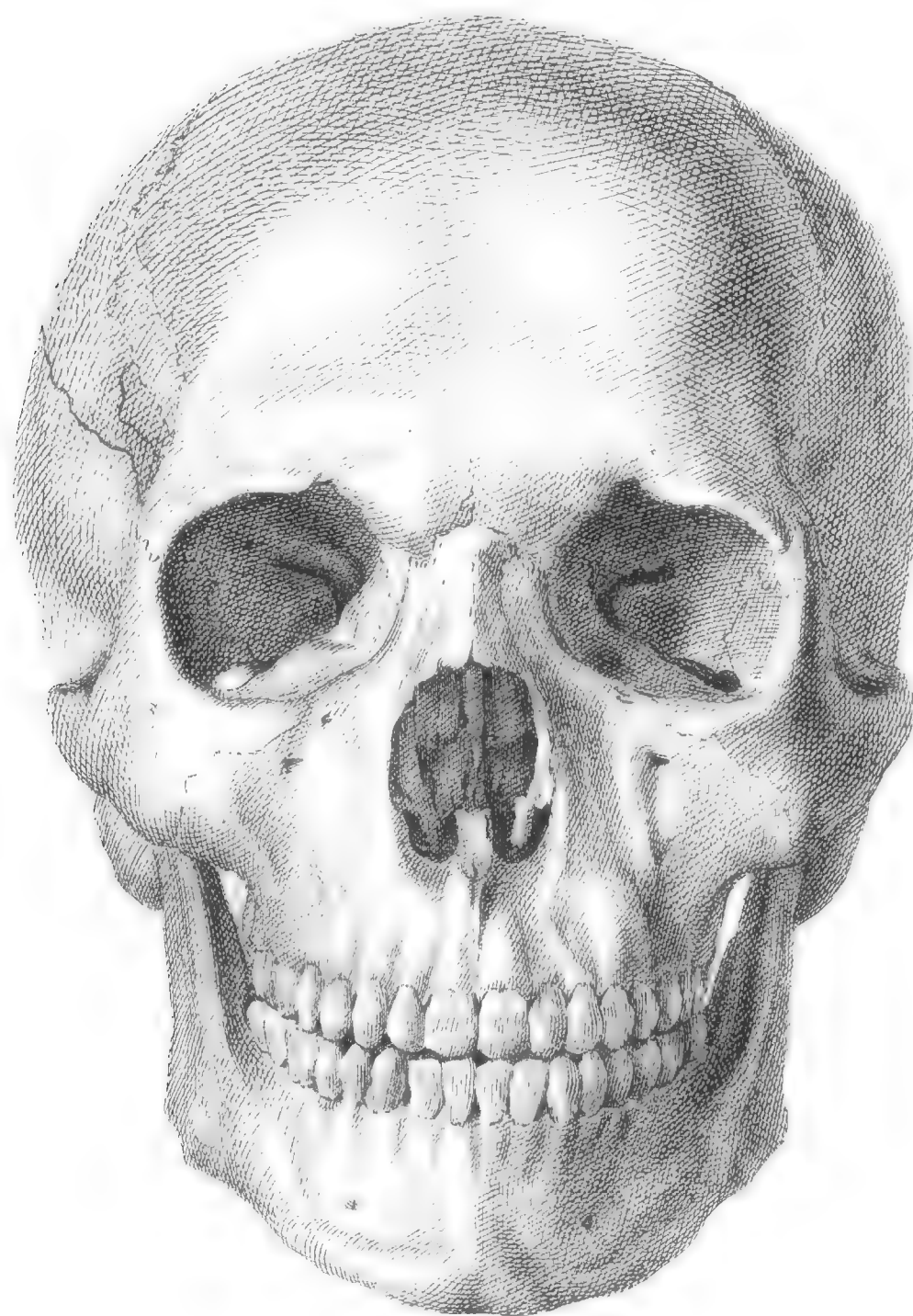
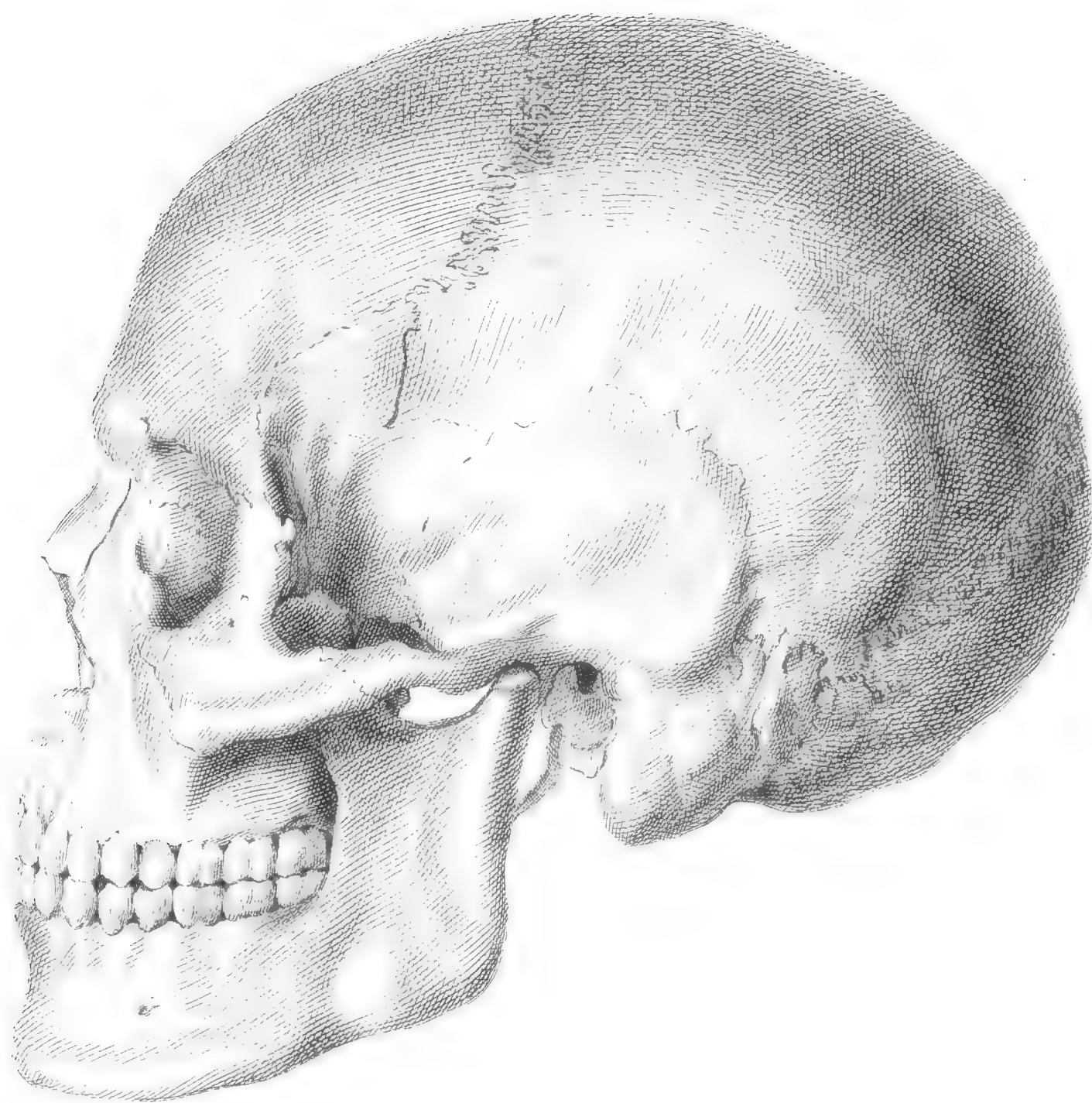
CRANIUM AETHIOPIS.

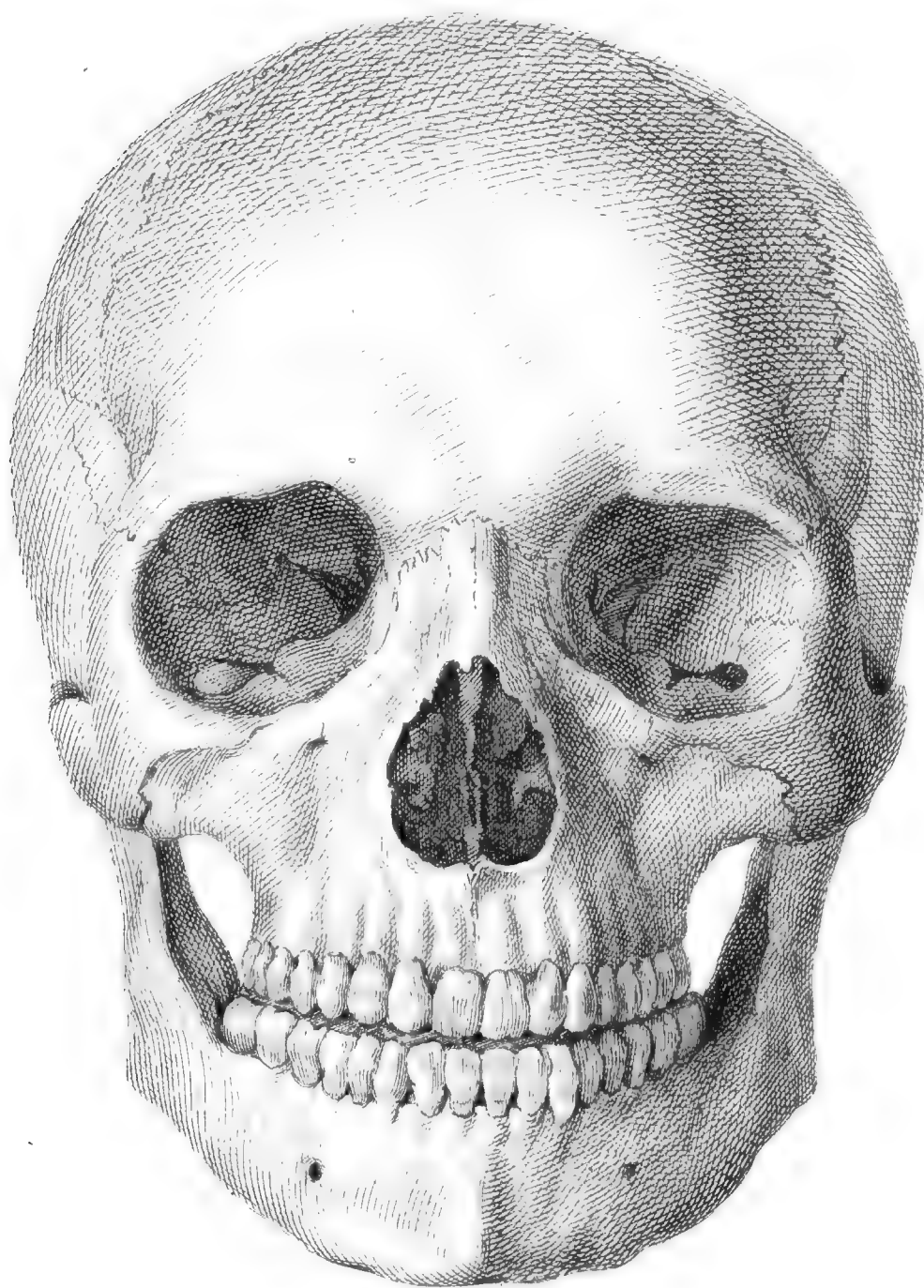
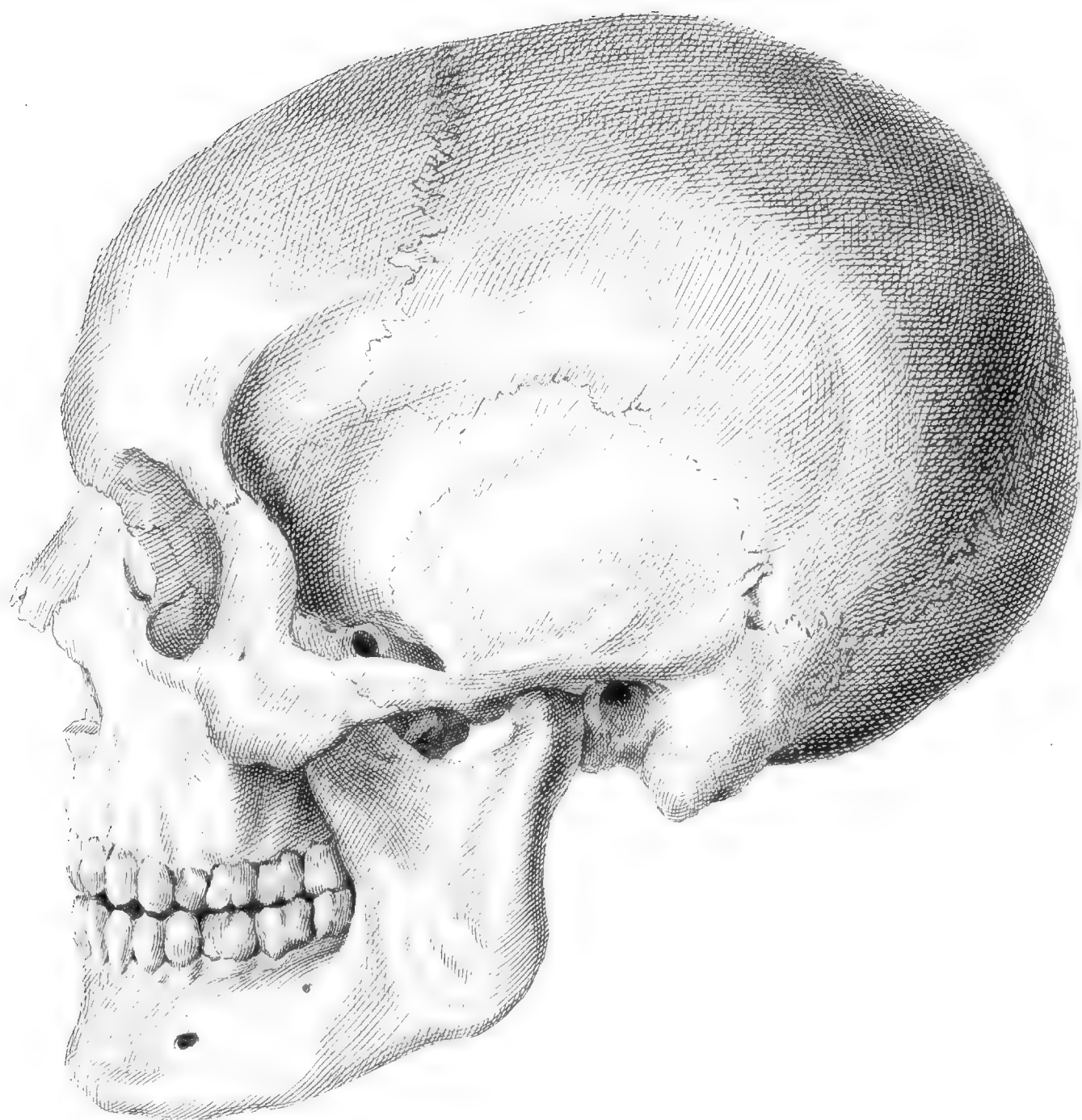
CRANIUM RUSSI.

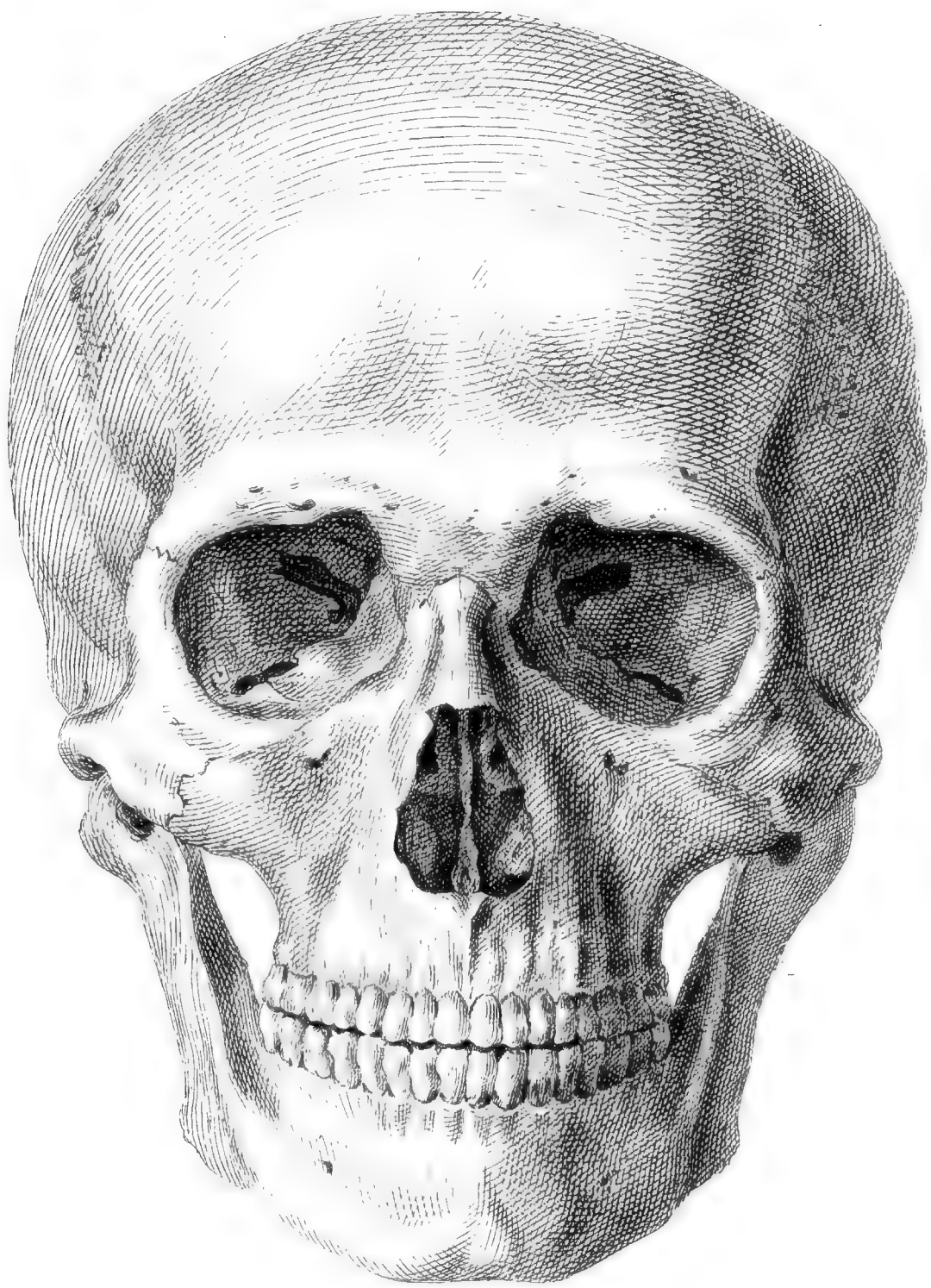
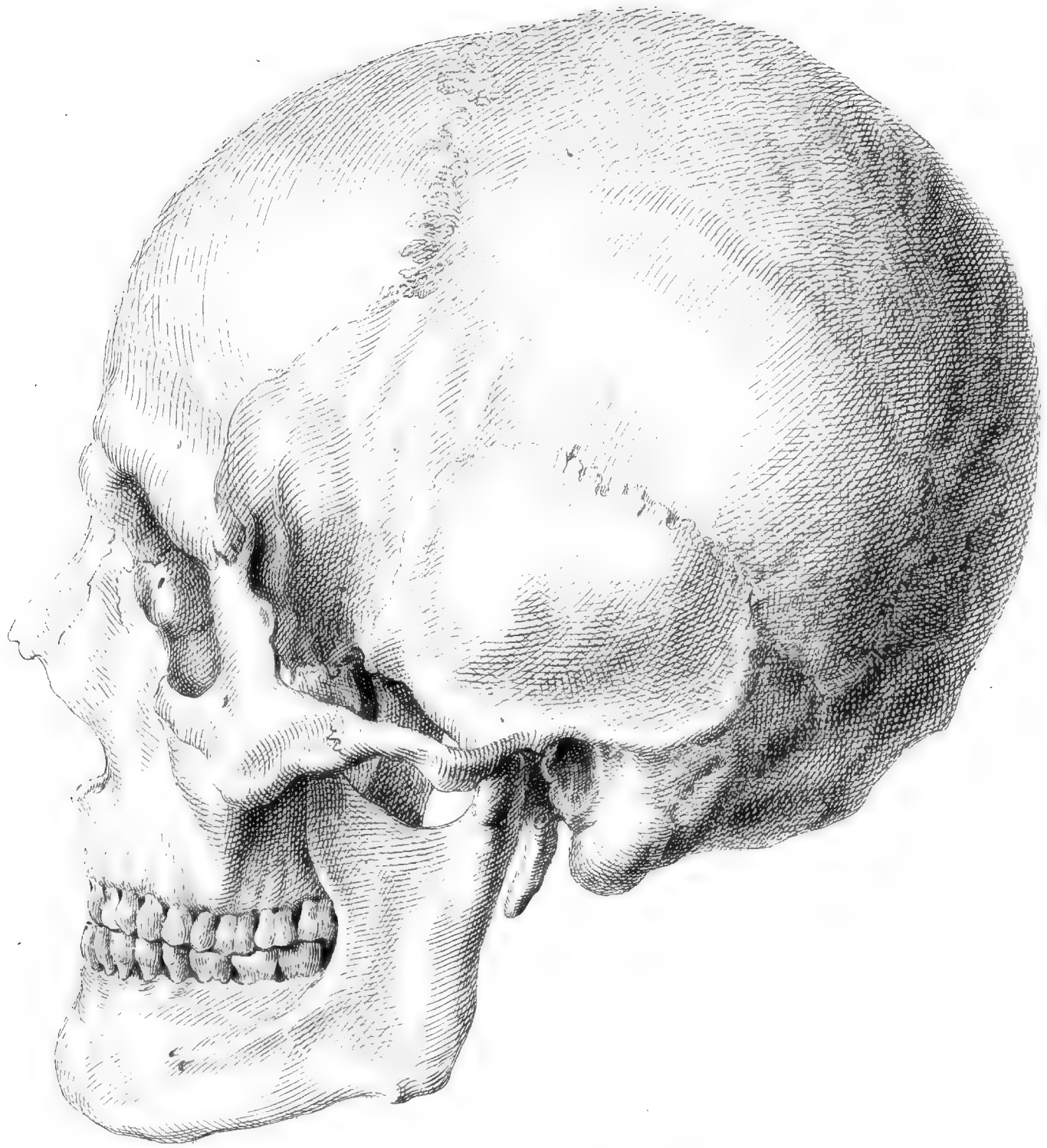
CRANIUM SUECI.

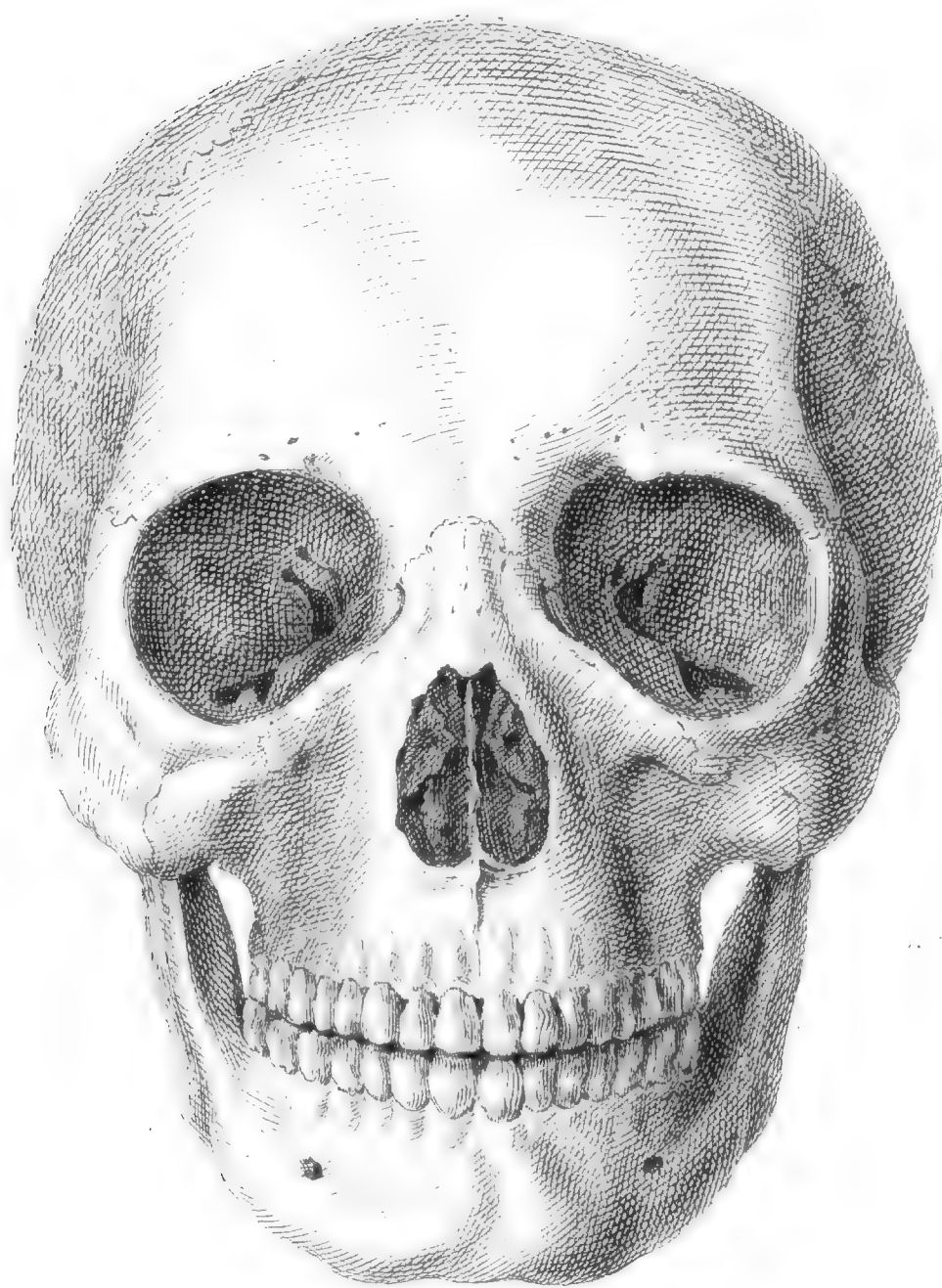
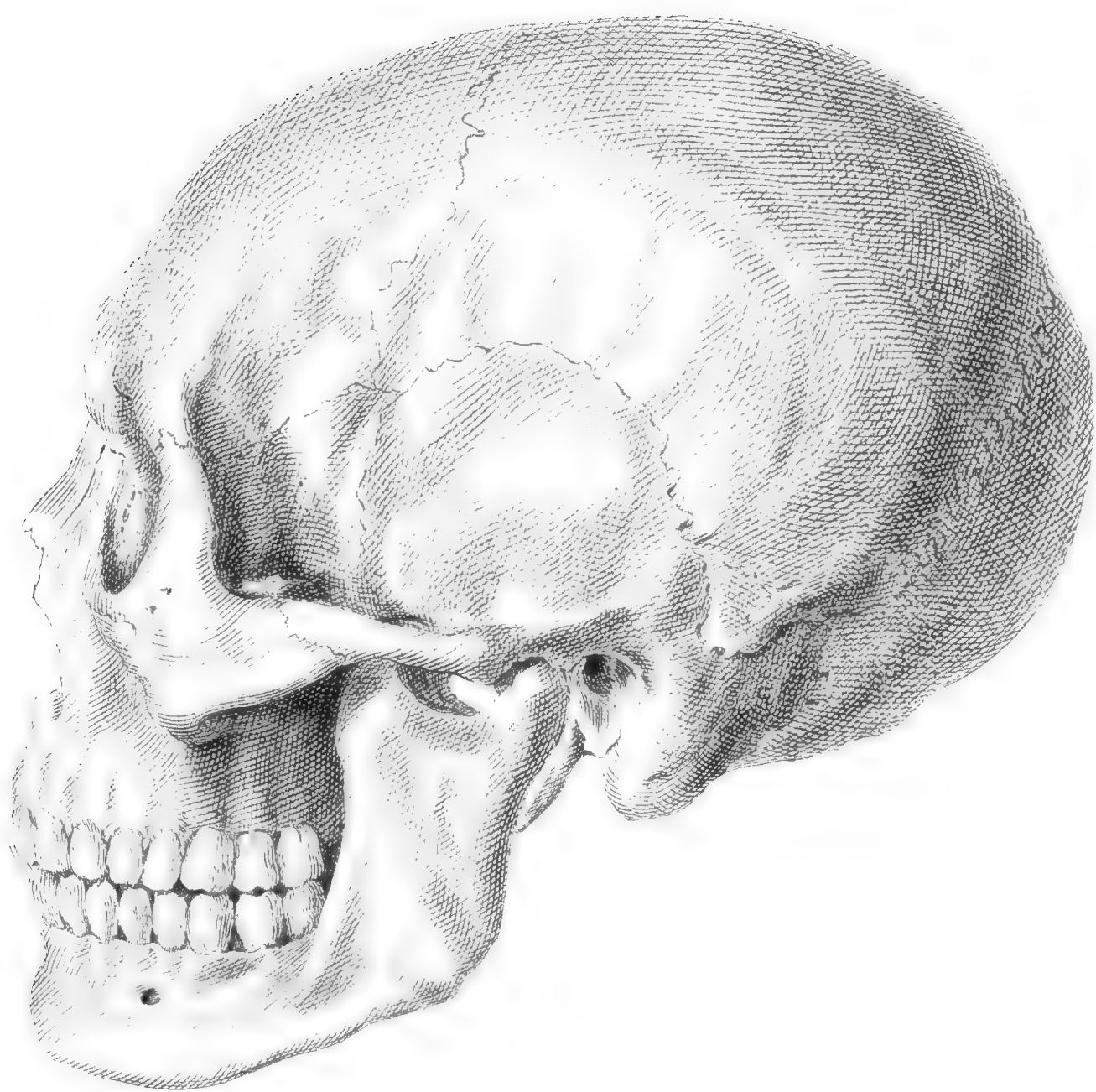
CRANIUM ANGLI.

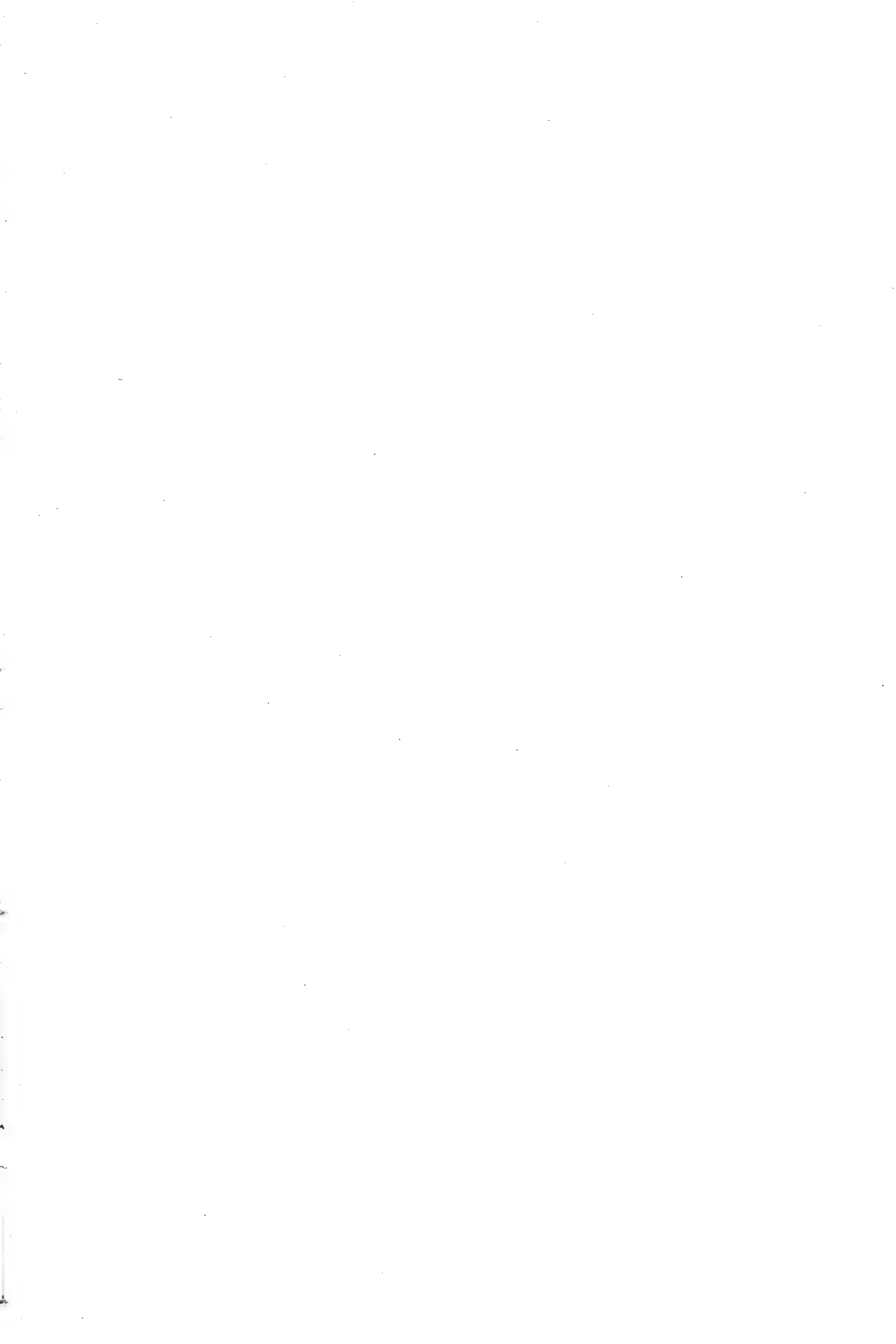
CRANIUM GALLI.

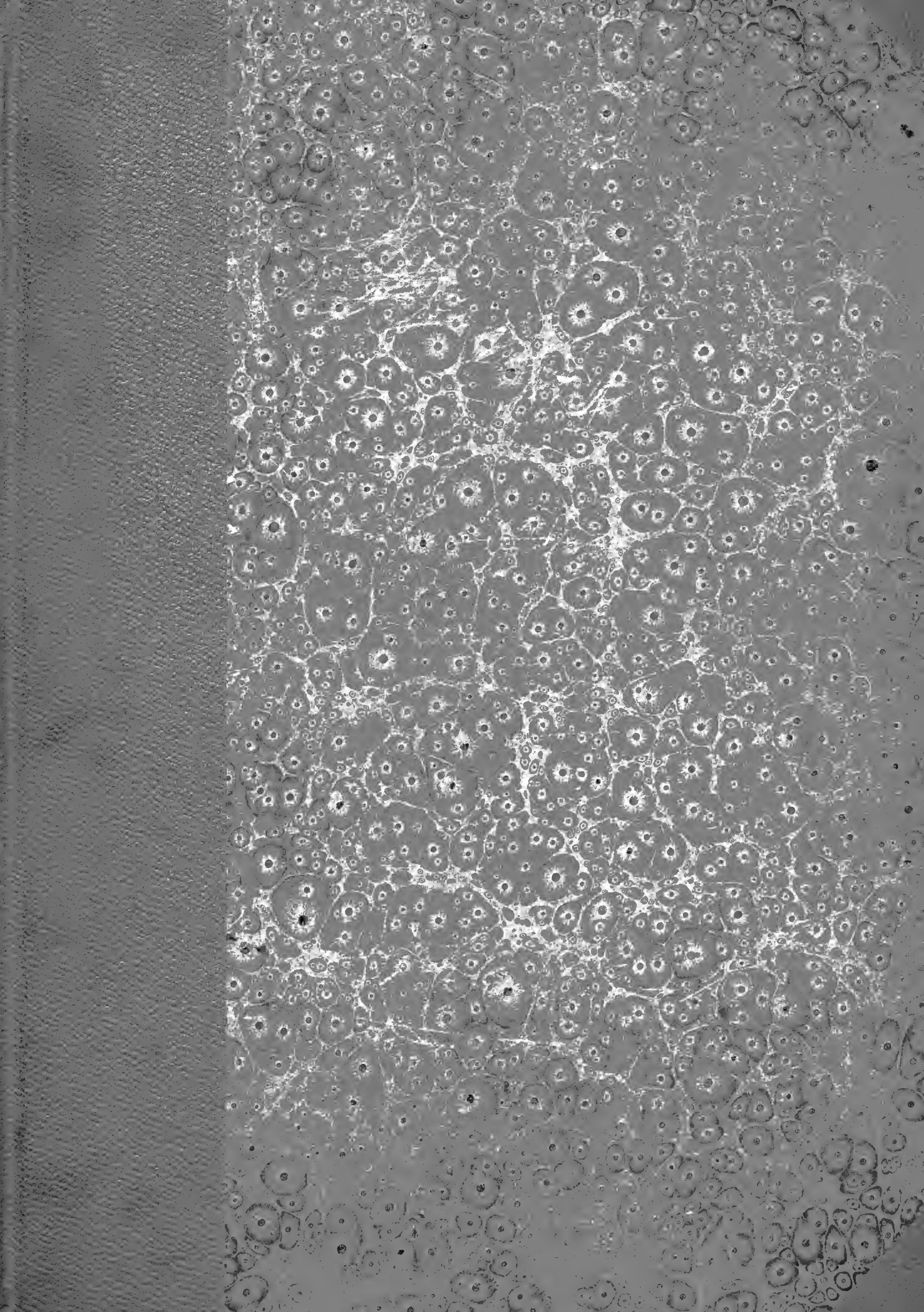
CRANIUM ITALI.

CRANIUM FEMINAE HANOVERANAE.

N N N

7 7496 00037640 8

BOEKENMUSEUM Postbus 9517 2300 RA Leiden Nederland

BIBLIOTHEEK

M V S E V M
A N A T O M I C V M.

V O L V M E N S E C V N D V M.

MUSEVM
ANATOMICVM
ACADEMIAE
LVGDVNO-BATAVAE

DESCRIPTVM

A B

EDVARDO SANDIFORT.

VOLVMEN SECUNDUM

LVGDVNI BATAVORVM
APVD S. ET J. LVCHTMANS
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
MDCCXCIII.

T A B U L A E
A N A T O M I C O
P A T H O L O G I C A E.

VOL. II.

A

T A B U L A E

A N A T O M I C O

P A T H O L O G I C A E.

Optimum & laudabile fuit Anatomicorum institutum, quo partes corporis, accurate descriptas, simul etiam ad vivum in charta adumbrandas curaverunt. Ita enim, quidquid in descriptione vel planissima, obscuritatis occurrit, adposita figura clarius reddit, & ante oculos quasi ponit. Hoc summi Albini adsertum, veritati cum maxime consentaneum, attendens, amplissimum, quod in me susceperam, opus tanto utilius redditurum me censui, quanto pluribus figuris praeparata Pathologica illustrarem: ut enim, cum omni tempore incisum corpus praesens habere & inspicere non licet ei, cui naturalis partium fabrica est addiscenda, defectum hunc accuratae icones suppleant, quae olim visa in memoriam vivide revocant; sic morbosae adfectiones, & a naturali via aberrationes, quamvis sollicita cura descriptae, vix unquam rite cognosci possunt, nisi icones addantur, & suppleant, quae verbis exprimi facile nequeunt. Agnosco cum venerando Praeceptore, ingentis molis ac difficultatis esse, simplicem bonam exhibere figuram, & ipse expertus sum, quantum laboris & taedii devorandum sit, ut delineatio accurata, integra, nitidissima sit, sed ut Ille, superatis difficultatibus omnibus, Anatomicas tabulas, quas mirati sunt in arte periti, quas emendare, imo imitare, vix ullus potuit, sic videor mihi, in difficilioribus hisce, ut pote a naturali forma abludentibus, non omni caruisse successu.

Delineatorem elegi Abrahamum Delfos, a Wandelaario, quem quanti faceret Albinus ex vita summi Viri abunde constat, in arte delineandi, ut alia, sic & Anatomica, instructum, atque in arte caelandi etiam versatissimum. Hic, postquam prius intellexerat, quid esset exprimendum, omnes figuras accuratissime delineavit. Hic chalcographos, R. Muys Roterodamensem, & P. de Mare Leidensem, qui ambo omnes tabulas feliciter in aes inciderunt, ita direxit, ut vix quicquam hac in re desiderari posse videatur, & icones omnes ita paratae sint, ut ex iis aequae facile descriptae partes intelligi queant, ac si eadem essent ad manum; praecipue quia, dum fieri vix possit, ut picturae plene opera naturae exprimant, si unam tantum

4 TABULAE ANATOMICO PATHOLOGICAE.

corporis superficiem repraesentant, partium a vario latere visas facies tot figuris exhibui, quot censui esse necessarias, & praeterea plurimorum praeparatorum justam magnitudinem observavi, quod tamen in omnibus non licuit, in quorum figuris adeo mensurae, exacte in descriptionibus memoratae, non convenire possunt.

Ordinem in tabulis sequentem servavi. Quinque prioribus totius sceleti adfectum, emollitioni ut videtur adscribendum, delineavi; a capite porro orsus ad truncum artusque progressus sum. Ossibus partes molles, calculos, monstra, subjunxi. Si forte plura ejusdem mali exempla depinxi, ea, quantum licuit, conjunxi, & si illud sensim alias aliasque degenerationes excitat, eas a primo initio ad plenum incrementum sequi conatus sum.

Possunt aliae figurae facilius, aliae difficilius, intelligi; prioribus paucae vel nullae, posterioribus multae litterae adscriptae sunt. Has omnes in expositione, primo hujus libri volumine data, non repetii, contentus, monuisse, qua tabula, qua figura, descriptum praeparatum delineetur; sed credidi, sufficere, si quis, hoc vel illud cognoscere gestiens, lecta descriptione, suo loco data, quem etiam in Tabularum explicatione ubique citavi, eam, qua delineatur, inspiciat, consulatque adnexam expositionem, & hoc pacto vel tale praeparatum facile cognoscet, votoque suo satisfaciet, vel, omnia examinando ingentem morborum numerum intelliget, quorum cognitio ipsum sine talibus adminiculis forte latuisset semper.

Etenim pauci adhuc huic artis nostrae parti operam navarunt, & etiam si utilitatem Anatomiae Pathologicae, satis superque a Bonneto, Valsalva, Morgagnio, Lieutaud, aliisque probatam, agnoscant hodie omnes, ac suas, quas dederunt, morborum historias sectionibus cadaverum illustraverint, non ita multi descriptarum rerum idoneas icones parari curarunt.

Exstant tamen nonnullae, eaeque utilissimae, hujus generis tabulae. Habent Ruifchius in operibus, Trioen in Observationum fasciculo, figuras nonnullas, merito huc referendas. Inveniuntur in diversarum Academiarum Actis picturae morbosarum partium, quae prorsus exactae dici debent. Multas dedit Cheseldenus in splendida Osteographia icones ossium morbosorum, jure laudatas. Ex collectione etiam Ludwigii in Dissertationibus, a discipulis dignissimi viri defensis, aut in programmatibus ab ipso editis, depicta diversa ossa sunt, vario sensu adfecta, aliaeque praeparata pathologica, quae in Adversariis medico practicis sunt recusa. Ast prae omnibus, quas memorare possem, nominandae mihi sunt Tabulae ossium morbosorum, praecipue Thesauri Hoviani, quas in lucem emisit Vir Clarissimus & Amicissimus A. Bonn, illustris Athenaei Amstelaedamensis verum ornamentum, variis scriptis celebris, cui etiam descriptionem modo nominati Thesauri debemus. Ejus generis illae Tabulae sunt, ut mecum omnes continuationem egregii operis non tantum exoptent, sed etiam efflagitent. Tum demum enim Anatome Pathologica exoptandos faciet progressus, speratamque utilitatem producet, quando omnes, quibus praeparatorum hujus generis collectio est, vires suas jungant, inceptum opus ulterius erigant, demumque absolvere conentur.

TABULARUM EXPLICATIO.

TABULAE I. II. III.

Descriptum Sectionis Quartae N. I. Vol. I. pag. 127. truncum feminae, vario sensu difformem, ex emollitione ossium, ut videtur, tribus hisce tabulis delineandum curavi, quartâ vero superiorem ac posteriorem trunci faciem, pelvimque ob oculos posui. Tabula itaque Prima sistit truncum hunc ab anteriore, exhibetque clavicularem, costarum, ossium pubis, fracturas, innominatorum insolitam figuram, coccygis versus interiora curvamen, sternum ex uno osse compositum, aliaque, in citata expositione latius memorata. Tabulâ secundâ idem truncus a latere dextro, tertiâ a latere sinistro, delineatur.

TABULAE IV.

Fig. 1.

Ejusdem trunci, qui Tab. I. II. III. exhibetur, pars posterior ac superior, ut scapularum, maxime extenuatarum, sese ad difformes costas accommodantium, clavicularum, praecipue dextrae, fractura, & praeternaturalis forma, conspiciantur.

Fig. 2.

Ejusdem trunci pelvis a superiore exhibita. Ossa innominata, ab interiore multum excavata, fracturas exhibent, ab incisuris sacro-ischiadicis sursum retrorsumque tendentes, adeo ut illae horum ossium partes, quae ultra os sacrum prominent, huic quasi sint appressae, & in eadem linea cum processibus spinosis vertebrarum lumborum inveniantur. Ossium pubis rami superiores, qui in os ischium tendunt, non longe ab acetabulo fracturam passi sunt, & hac de causa multum introrsum sunt pressi. Figura orae superioris pelvis hinc admodum irregularis est, & interrupta, praecipue cum pars superior ossis sacri cum ultima lumborum vertebra multum antrorsum prominet, sic ut distantia inter os ilium dextrum & sacrum circiter sesquipollicis sit, in latere sinistro paulo major; distantia inter nexum ultimae lumborum vertebrae cum sacro & illam orae pelvis partem, quae est supra marginem anteriorem acetabuli, pollicis unius in dextro, ferme sesquipollicis in sinistro; & nexus ossium pubis a nexu sacri cum ultima lumborum vertebra duos pollices & dimidium distat.

Fig. 3.

Eadem pelvis a parte inferiore. Os sacrum ea parte, cui a lateribus adhaerent ligamenta sacro-ischiadica, ita antrorsum pressum est, ut apex ipsius introrsum reflexus sit, & cum eo nexa coccyx multum intra pelvim adscendat, sic ut inter ipsam & anteriorem ossis sacri superficiem, ubi prima ipsius foramina sunt, sesquipollicis tantum distantia detur. Ossa ilia ab exteriori rotundula fracturarum, olim praesentium, vestigia monstrant. Tubera ossium ischiorum sunt magis versus exteriora incurvata. Rami, ab his ad ossa pubis tendentes, non longe a tuberibus, fractura, in cadavere adhuc mobili, laborant, & ubi ad corpora ossium pubis appropinquant, similis adest, sic ut primum ad se invicem accedant, & spatium intermedium vix pollicare relinquant, dein versus exteriora promineant, rotundulum cum ossibus pubis marginem forment, quae omnia in Tab. I., ubi pelvis ab anteriore conspicitur, melius apparent.

T A B U L A E V.

Qualem mutationem ossa, rachitide laborantia, subeant, unica hac Tabula ostendere, visum fuit, eaque tum dextri tum sinistri lateris artuum inferiorum Sceleti, Sectionis quartae N. III. pag. 129. descripti, ossa omnia; superiorum vero cubiti ossa, & his nexas partes inferiores ossium humerorum, delineare.

T A B U L A E VI.

Hac & sequentibus tabulis Cranii ex hydrocephalo in infantibus atque adultis mutationes exhibiturus, incipio a cranio, quod non admodum notabilem aquae quantitatem continuit, ac eapropter tantummodo incipiebat distendi.

Fig. 1.

Cranium infantis, neonati, hydrocephalo laborantis, ab anteriore. Partes duae, quibus in foetu os frontis semper constat, ad sesquipollicem supra nasum penitus cohaerent, inde ad fontanellam parum a se invicem recedunt. Dimotae eadem partes sunt ab illis oris ossium verticis, quae in adultis ad formandam futuram coronalem concurrunt. Recesserunt ab invicem etiam ossa verticis, ut ex Fig. 3. melius apparet. Partes, quae faciem constituunt, insigniter a se invicem sunt remotae. Notabilis distantia est inter radices processuum zygomaticorum; maxillae hinc inferioris condyli magis distant. Ossa jugalia, & cum his nexa maxillaria superiora, majorem latitudinem habent. Lamellae ossis frontis, quae partes superiores orbitarum formant, oculorumque cava a conceptaculo cerebri distinguunt, admodum descendunt, sic ut capacitates, quas oculi occupant, multum imminuant; suntque praeterea tenuissimae. Foramina oculorum insolitam formam habent ex eo, quod facies latior existit.

Fig. 2.

EXPLICATIO.

7

Fig. 2.

Idem cranium a latere sinistro. Magnitudo ossis verticis ; distantiae inter illud , frontis , multiformis , temporis , occipitis , ossa ; membranac , omnibus his in locis inveniendae , egregie apparent.

Fig. 3.

Idem cranium a parte posteriore exhibitum. Inter ossa verticis & occipitis amplissima pars membranacea est , & per eandem partes osseae radiorum instar sese distribuunt. De hoc cranio vide Sect. IV. N. IV. pag. 129. seq.

Fig. 4.

Portio dextra ossis frontis pueri ex hydrocephalo mortui ; ut & magnitudo ossis pateat , & praecipue constet , qualem mutationem subierit lamella ossis , quae ad partem superiorem cavi oculi pertinet ; haec enim non introrsum tendit , sed in recta linea ferme procurrit.

Fig. 5.

Eadem pars ossis frontis , ab interiore delineata.
Conf. Sect. IV. N. XI. pag. 133.

Fig. 6.

Portio sinistra ossis frontis infantis neonati , duobus notabilibus foraminibus patens. Lamella , quae cavi oculi partem superiorem facit , ferme tota deest.

Fig. 7.

Portio dextra ossis frontis ejusdem infantis , sic exhibita , ut non tantum duo foramina in parte superiore cernantur , sed etiam duo majora , totidemque minora , in parte ossea , quae orbitae superiora format.

Vide Sectionis IV. N. XIII. pag. 134.

TABULAE VII.

Cranium admodum notabile infantis , hydrocephalo laborantis , difficili partu in lucem emissi , quod , paratis ferme omnibus tabulis , accepi a dexterrimo Obstetricante Soek , quemadmodum Sectionis IV. N. V. pag. 131. dictum , ubi casus hujus plenior descriptionem dedi.

Fig. 1.

Cranium a superiore. Cernitur latitudo membranac , quae ossa frontis verticisque necit. Separatum ossiculum , sesquipollicem longum , & circiter ejusdem latitudinis in

T A B U L A R U M

in hac membrana adest. Sub hoc officulo decurrit sinus longitudinalis, juxta superiorem processus falciformis partem sese extendens. Dextra conceptaculi cerebri pars multo major, quam sinistra, & haec retrorsum sese multum extendens in rotundum finem terminatur.

Fig. 2.

Idem cranium a parte posteriore. Distantia magna inter ossa verticis; irregularia horum ossium latera posteriora; officulum, in figura prima totum depictum; aliud inter os occipitis & verticis finistrum; innumera ossificationis principia praesertim a latere ossis verticis finistri, hac icone ob oculos ponuntur.

Fig. 3.

Cranium idem ab inferiore, ut irregularis forma capitis, magnitudo & forma partis superioris ossis occipitis, officulum separatum inter os verticis finistrum & vicinam ossis occipitis partem; nonnulla ossificationis principia patefiant. Partes, quae a latere foraminis magni, & ante illud dantur, non exacte hoc in situ depingi potuerunt, & ad has, utpote non mutatas, non adeo fuit attendendum.

T A B U L A E VIII.

Fig. 1.

Cranium feminae junioris, hydrocephalo laborantis, solito longius, superiore in parte parum compressum, sagittali futura destitutum, a latere quasi tuberculatum, ob prominentes maxime squamosas ossium temporum partes; a latere sinistro exhibitum.

Fig. 2.

Idem cranium, ab anteriore visum. Partium lateralium insolita prominentia hoc pacto melius in oculos incurrit.

Conf. Sect. IV. N. XV. pag. 134.

T A B U L A E IX.

Fig. 1.

Cranium idem, quod Tabula praecedenti sistitur, a parte posteriore exhibitum. Sagittalis futura deest. Lambdiformis insolito modo decurrit.

Fig. 2.

Cranium idem a parte superiore visum. Ossa verticis inter se confluxerunt, & non nisi parva admodum pars futurae sagittalis adest.

Fig. 3.

Fig. 3.

Idem Cranium facta horizontali sectione, ab interiore & inferiore parte.

a. b. c. c. d. d. Craffities hujus Cranii: a. in fronte; b. in occipite; c. c. in temporibus; ubi partes squamosae ossium temporum dantur; d. d. in partibus lateralibus & posterioribus, ubi ossa verticis sese inter os occipitis, & partes squamosas & petrosas, interserunt.

e. e. Lamellae ossis frontis, quae conceptaculum cerebri a foraminibus oculorum distinguunt.

f. f. Locus, ubi haec lamellae cum intermedio osse cribriformi cohaerent, multum depressus. Inde illae versus latera adfurgunt, multas inaequalitates acutiusculas, multas depressiones, varia foramina habent, quae in foramina oculorum penetrant.

g. g. Os cribriforme insignis latitudinis, praesertim a parte posteriore, ubi cum basi & vicino processu priore ossis multiformis cohaeret.

h. Crista galli.

i. Foramen coecum, inter dictam cristam galli, & aliam k. ex media interna parte ossis frontis adfurgentem.

l. Pars prior baseos ossis multiformis, cum osse cribriformi nexa.

m. Pars posterior ejusdem baseos, cum osse occipitis cohaerens.

n. n. Processus priores ossis multiformis.

* *. Foramina pro nervis opticis.

o. o. Processus clinoidei anteriores.

p. p. Processus clinoidei posteriores.

q. Sella turcica.

r. Foramen, ad sinum sphaenoïdalem penetrans.

s. Foramen pro secundo ramo quinti nervorum paris.

t. t. Foramina pro tertiis ramis ejusdem nervi.

v. v. Foramina, per quae penetrant arteriae carotides internae.

†. †. Processus laterales ossis multiformis.

w. w. Partes squamosae, multum excavatae, inaequales, tenuissimae.

x. x. Partes petrosae ossium temporum.

y. y. Foramina pro nervis auditoriis.

z. z. Fissurae, per quarum partes anteriores penetrant nervi octavi paris, per posteriores autem sese evacuant sinus laterales durae matris.

α. α. Partes mamillares ossium temporum.

β. β. Partes ossium verticis, quae sese interserunt inter partes mamillares dictas, & os occipitis.

γ. Os occipitis pars, quae cum basi ossis multiformis nequitur.

δ. Foramen magnum.

ε. ε. Scrobes in osse occipitis, quibus accumbunt lobi cerebelli.

VOL. II.

C

ζ. ζ. Si-

T A B U L A R U M

ζ. ζ. Similes scrobes supra cristam, cui processus laterales durae matris adhaerent, pro lobis posterioribus cerebri.

η. Eminentia, quae scrobes cerebelli distinguit.

θ. Similis, inter scrobes cerebri.

ι. Vestigium finus lateralis dextri durae matris.

κ. Vestigium finus lateralis sinistri.

λ. Vestigium finus longitudinalis.

Fig. 4.

Pars superior ejusdem cranii, ab interiore.

a. Frontis os.

b. Crista in parte interiore hujus ossis, cum qua falciformis processus necitur.

c. Vestigium finus longitudinalis, versus latus dextrum tendens.

d. d. Excavationes variae hoc in osse.

e. e. Foraminum nonnullorum species.

f. f. Verticis ossa, nulla futura sagittali distincta, nisi parva admodum g. prope coronalem.

h. h. Coronalis futura.

i. Portio partis squamosae ossis temporis.

k. Os occipitis.

l. l. l. l. Loca varia, in quibus, absunta lamella ossis interna, & diploë, vix quidquam de externa superest, adeo ut parvis foraminibus haec etiam hiet.

m. Pars futurae lambdiformis.

Vide Sect. IV. N. XV. pag. 134.

T A B U L A E X.

Fig. 1.

Cranium insignis magnitudinis hominis, staturae pusillae, ingenii tenuis & hebetis, a latere dextro exhibitum.

a. b. c. d. Os verticis.

e. Frontis os.

f. f. Os occipitis.

g. Condylus ossis occipitis pro articulatione cum atlante.

h. Pars squamosa ossis temporis.

i. Processus zygomatici, pro parte abrupti, portio.

k. Meatus auditorius magis, quam solet, compressus.

l. Sinus pro condylo maxillae inferioris.

m. Processus mamillaris.

n. Processus lateralis ossis multiformis.

o. La-

E X P L I C A T I O.

II

- o. Lamella exterior processus aliformis ossis multiformis.
- p. Os jugale.
- q. q. Maxilla superior.
- r. Processus nasalis ossis maxillaris superioris.

Fig. 2.

Cranium idem a parte posteriore.

- a. Os occipitis.
- b. b. Offa verticis, inter quae vix quidquam de futura sagittali conspicitur.
- c. c. c. Suturae lambdiformis levia vestigia.
- d. d. Processus mammillares ossium temporum.

T A B U L A E X I.

Fig. 1.

Cranium, Tabula praecedenti delineatum, ab anteriore. Licet ea imprimis ossa, quae conceptaculum cerebri componunt, insigniter sint expansa, ea vero, quae faciem constituunt, tantam non subierint mutationem, reliquis hujus cranii iconibus haec tamen addenda fuit, ut tanto melius in oculos incurrat insignis magnitudo subiecti ossis frontis, facile nunc comparanda cum hujus cranii, admodum magni, eodem osse.

De hoc autem cranio conferatur data descriptio ad Numerum XVI. Sectionis quartae, pag. 135. & XXX. Sectionis I. pag. 5.

Fig. 2.

Os frontis enormis magnitudinis ab anteriore delineatum.

- a. a. a. Ambitus hujus ossis semicircularis, qui futurae coronalis ope cohaesit cum ossibus verticis.
 - b. b. Loca, ad quae accedebant processus laterales ossis multiformis.
 - c. c. c. c. Supercilia.
 - d. d. Foramina, per quae transierunt nervi frontales, rami primi rami nervorum quinti paris.
 - e. e. Officula nasi, pro parte conspicua.
 - f. Septum ossis cribriformis.
 - g. g. Prominentes finus frontales.
- Vide Sect. I. N. XXXI. pag. 5. Sect. IV. N. XVII. pag. 136.

T A B U L A E X I I.

Pars inferior ejusdem cranii, cujus os frontis Tabula XI. depingitur.

- a. b. c. d. e. f. Os occipitis.

C 2

a. Apex

T A B U L A R U M

- a. Apex ossis occipitis, qui se inter duo ossa verticis interfert.
- a. b. a. f. Latera hujus ossis, quae per futuram lambdiformem cum ossibus verticis conjunguntur.
- b. c. f. e. Partes, quae copulantur cum partibus mammillaribus & petrosi ossium temporum.
- d. Locus, ubi os occipitis confluit cum basi ossis multiformis.
- g. g. Diameter longior foraminis magni ossis occipitis.
- h. h. Diameter brevior foraminis magni.
- i. Crista, cui processus falciformis cerebri adhaeret.
- k. Crista, cui processus falciformis cerebelli adnectitur.
- l. Sinus lateralis dextri durae matris vestigium.
- m. m. Scrobes, quibus accumbunt lobi posteriores cerebri.
- n. n. Scrobes, in quibus lobi cerebelli collocari solent.
- o. o. Portiones ossium verticis.
- p. p. Partes mammillares ossium temporum.
- q. q. q. q. Partes ossium temporum petrosae.
- r. r. Partes squamosae ossium eorundem.
- s. s. Foramina, per quae se evacuabant sinus laterales durae matris, & transibant nervi octavi paris cum spinali recurrente.
- t. t. Foramina pro nervis auditoriis.
- u. Basis ossis multiformis sellam turcicam formans.
- v. v. v. Sinuum sphaenoïdalem partes, medio septo distinctae.
- x. x. Partes processuum lateralium ossis multiformis, quae cum osse frontis conjunguntur.
- y. y. Partes processuum lateralium ossis multiformis, quae foraminum oculorum partem lateralem externam formant.
- z. z. Foramina pro secundis ramis quinti nervorum paris.
- α. α. Foramina pro tertiis ramis quinti nervorum paris.
- β. β. Foramina pro vasis, ad duram matrem pertinentibus, quorum vestigia in parte squamosa ossium temporum, & processu laterali ossis multiformis cernuntur.
- γ. γ. Aperturae canalium, per quos arteriae carotides internae penetrant.
- δ. δ. Distantia inter summitates ossium squamosorum; quae constituit diametrum minorem capitis, & pollices octo cum dimidio aequat.

Vide Sect. I. N. XXXI. pag. 5. Sect. IV. N. XVII. pag. 136.

T A B U L A E X I I I.

Fig. I.

Caput osseum virile, cujus ossa frontis, verticis, occipitis, squamosa, & cuneiformis laterales partes, quae in temporibus consistunt, fere digitum crassa, substantia

stantia ossea, fungosa quasi, rara, copiosissima, inter binas tabulas, per se satis tenues, reposita. Ad * levissimum sinus frontalis cernitur vestigium.

Partes interiores hujus cranii admodum leviter sunt indicatae, ut crassities & spongiosa natura ossium tanto melius in oculos incurrat.

Fig. 2.

Cranii, Figura primâ delineati, ossa verticis, sic secta, ut distantia inter externam internamque tabulam pateat, & simul degenerata his in ossibus diploë optime cernatur.

- a. a. Tabula interna, sive vitrea.
 - b. b. Tabula externa.
 - c. c. Media diploë, rara, spongiosa.
- Vide Sect. IV. N. XVIII. pag. 141.

Fig. 3.

Cranium, mirabiliter crassum, compactum, durum, forte, ponderosum, & mire ubique a naturali specie recedens. Hoc tali modo delineatum est, ut & crassities mediorum ossium frontis, verticis, conspiciatur, & simul pateat, quomodo versus futuras, coronalem, sagittalem, lambdiformem, sensim iterum extenuata sint ossa.

Fig. 4.

Portio de osse verticis ejusdem cranii ablata.

- a. Lamella interna.
- b. Externa lamella.
- c. Media substantia ejusdem naturae, ac in præcedenti figura.

Fig. 5.

Ejusdem cranii pars superior ossis frontis.

- a. Lamella vitrea.
 - b. Lamella externa.
 - c. Media substantia, ut in Fig. 4., compacta admodum, durissima, eburnea.
- Conf. Sect. IV. N. XIX. pag. 141. & 142.

Fig. 6.

Pars sinistra ossis frontis, ex fungo duræ matris quam maxime degenerati, a parte priore exhibita, sic ut orbitæ interiora etiam conspiciantur.

- a. Pars ossis superior, quæ sinciput format.
- b. Latus externum.
- c. c. Supercilium, crassissimum, tuberculosum.
- d. d. Lamella, quæ superiorem orbitæ partem constituit, & hanc a conceptaculo cerebri distinguit.

- e. e. Eminentiae asperae, acutae, inaequales, quibus tota haec pars orbitae oppleta est.
f. f. Externa superficies hujus ossis supra glabellam, maxime tumida, quasi fungosa.

Fig. 7.

Idem os sic delineatum, ut interior superficies pateat, & partes, quae in Fig. 6. versus inferiora diriguntur, superiora spectent.

- a. a. Lamella, quae superiorem orbitae partem constituit. Fig. 6. d. d.
b. Supercilii Fig. 6. c. c. pars inferior.
c. c. Latus externum. Fig. 6. b.
d. d. Pars ossis frontis, quae versus os verticis tendit, cum eo per futuram coronalem connectenda, ferrae ope non longe ab illa futura divisa.
e. e. e. Interior superficies hujus ossis, quae tota inaequabilis, exesa, cariosa quasi existit.

Fig. 8.

Idem os tali exhibitum ratione, ut crassities, quam medio loco habet, ubi sinus frontalis adest, spectetur.

- a. Supercilium. Fig. 6. c. c. Fig. 7. b.
b. Lamella, quae superiorem orbitae partem constituit. Fig. 6. d. d. Fig. 7. a. a.
c. Sinus frontalis pars.
d. Crassities insignis ossis mox supra finum.
e. Crassities, ubi ad os verticis accedit.
f. Superficies interna lamellae illius, quae cavum conceptaculi cerebri a foramine oculi distinguit, inaequalis, tuberculosa.

Fig. 9.

Fungus, ex dura matre enatus.

De his vide Sect. IV. Num. XX. pag. 142.

T A B U L A E XIV.

Fig. 1.

Ancylofis cranii & atlantis vera.

- a. a. Lamellae palatinae ossium maxillarium superiorum.
b. b. Bases ossium palati, quae cum dictis lamellis palatum osseum perficiunt.
c. c. Margo alveolaris ossium maxillarium superiorum, a naturali forma maxime recedentes, quia plurimi perierunt alveoli.
d. d. Aperturae posteriores narium.
e. Vomer.
f. f. Lamellae exteriores processuum pterygoideorum ossis multiformis.

- g. g. Offa jugalia.
 - h. h. Processus zygomatici ossium temporum.
 - i. i. Processus eorundem ossium mamillares.
 - k. k. Processus eorundem ossium styloides.
 - l. l. Sinus pro articulo maxillae inferioris.
 - m. m. m. m. Os occipitis.
 - n. n. Atlas.
 - o. o. Arcus Atlantis anterior.
 - p. Sinus, ad quem accedit dens Epistrophei.
 - q. q. Arcus Atlantis posterior.
 - r. r. Processus transversi Atlantis.
 - s. s. Superficies articulares, cum quibus committitur Epistropheus.
 - t. t. Plenaria concretio articulationis dextrae.
 - u. u. Concretio articulationis sinistrae.
- Vide Sect. IV. N. XXII. pag. 144.

Fig. 2.

Ancylosis cranii & atlantis alia, eaque notabilior.

- a. Os occipitis, ubi cum basi ossis multiformis cohaeret.
- b. b. Ossis occipitis partes pone foramen magnum.
- c. c. Offa temporum.
- d. d. Sinus pro articulo maxillae inferioris.
- e. e. Processus mamillares ossium temporum.
- f. f. Processus styloides eorundem ossium.
- g. g. Lamellae exteriores processuum pterygoideorum ossis multiformis.
- h. h. Lamellae eorundem processuum interiores.
- i. Vomer.
- k. k. Atlas.
- l. Arcus Atlantis anterior.
- m. Sinus, cum quo conjungitur dens Epistrophei.
- n. n. Arcus Atlantis posterior.
- o. Lamella ossea, ab arcu posteriore Atlantis in os occipitis tendens.
- p. p. Superficies, cum quibus committitur corpus Epistrophei.
- q. q. Processuum transversorum Atlantis partes posteriores.
- r. r. Excavationes in ossibus temporum, in quibus processus transversi Atlantis quasi reconduntur.
- s. Condylus ossis occipitis sinister.

Reliqua ex figura prima satis cognoscuntur, eadem itaque repetere, non necesse visum fuit.

Vide Sect. IV. N. XXIII. pag. 144.

Fig. 3.

Cranii & atlantis concretio per processum, ex osse occipitis in processus transversos Atlantis descendentes.

- a. a. Processus zygomatici ossium temporum.
 - b. b. Sinus, ad radices horum processuum pro articulatione maxillae inferioris.
 - c. c. Processus mamillares ossium temporum.
 - d. d. Processus eorundem ossium styloides.
 - e. e. Margo posterior foraminis magni.
 - f. Arcus anterior Atlantis.
 - g. Sinus, in parte interiore arcus anterioris Atlantis, cum quo dens Epistrophei cohaeret.
 - h. Arcus posterior Atlantis.
 - i. i. Superficies Atlantis, cum quibus corpus Epistrophei connectitur.
 - k. k. Processus transversus Atlantis foramine medio pertusus.
 - l. Processus, ex osse occipitis descendens in radicem posteriorem processus lateralis dextri Atlantis, & cum eo sic cohaerens, ut non nisi linea quaedam extrinsecus appareat.
 - m. Similis processus, in sinistro latere obvius, & cum processus transversus Atlantis radice posteriore, ut & cum apice confluens. Ad radicem hujus incisura quaedam conspicitur, quae in opposito latere non datur.
 - n. n. Foramina, per quae arteriae vertebrales sese inflectere debuerunt, ut foramen magnum ossis occipitis attingerent.
 - o. Parva exostosis, ex margine foraminis magni prodiens.
- Vide Sect. IV. N. XXIII. pag. 145.

Fig. 4.

Singularis confluxus ossis occipitis & atlantis.

- a. a. Ossa temporum.
- b. b. Processus zygomatici horum ossium.
- c. c. Processus eorundem mamillares.
- d. d. Partes petrosae ossium temporum.
- e. e. Foramina pro arteriis carotidibus.
- f. Pars ossis occipitis, quae cum basi ossis multiformis connectitur.
- g. Margo anterior foraminis magni ossis occipitis.
- h. h. Margo posterior ejusdem foraminis.
- i. Arcus prior Atlantis, in latere dextro sic cohaerens cum osse occipitis, ut distinctionis nota nulla appareat, in sinistro cohaerens quidem, sed sic, ut fovea satis profunda impressa videatur, quam in figura exprimere non licuit.
- k. Sinus, cui accumbit dens Epistrophei.

l. Arcus posterioris Atlantis pars dextra, quae in marginem foraminis magni ossis occipitis evanescit.

m. Arcus posterioris Atlantis pars sinistra, quae admodum tenuis est, & cum dicto margine non cohaeret.

n. n. n. Superficies pro nexu cum Epistropheo, sinuata, & longe alio modo factae, quam in statu naturali. Conferantur Tab. hujus Fig. 1. s. s. Fig. 2. p. p. Fig. 3. i. i.

o. Processus transversus Atlantis dexter, cum osse occipitis plane coalitus.

p. Processus transversus Atlantis sinistri radix posterior, quae sic reconditur in fo-
vea, in osse occipitis invenienda, ut cum ea tamen non cohaereat.

q. Ejusdem processus radix anterior abrupta.

Vide Sect. IV. N. XXIV. pag. 146.

T A B U L A E X V.

Fig. 1.

Plenaria concretio cranii, omnium vertebrarum cervicis, duarumque superiorum dorsi: ab anteriore.

a. a. Offa jugalia.

b. b. Maxillaria superiora.

c. c. Sinus pro articulo maxillae inferioris.

d. d. Meatus auditorius.

e. e. Processus styloides.

f. f. Processus mamillares.

g. g. Margo posterior palati ossei.

h. Ossa occipitis ea pars, quae cum basi ossis multiformis conjungitur.

i. i. Partes posteriores & inferiores ossis occipitis.

k. k. Arcus anterior atlantis.

l. Tuberculum, in arcu anteriore atlantis, cui intrinsecus excavato accumbit dens Epistrophei.

m. Parva fissura, quae remansit inter atlantem, & marginem anteriorem foraminis magni.

n. n. Processus transversus atlantis, inter quos & corpus ejusdem vertebrae conspi-
ciuntur foramina, quae vasa vertebralia transmittunt.

o. o. Corpus Epistrophei.

p. Dens ejusdem vertebrae, a cujus utroque latere apparet foramen quoddam.

q. q. Processus transversus hujus secundae vertebrae.

r. Corpus vertebrae tertiae.

s. s. Processus ejusdem vertebrae transversus, apice bifido instructi.

t. Corpus vertebrae quartae.

u. u. Processus transversus ejusdem.

v. Corpus vertebrae quintae.

VOL. II.

E

W. W.

- w. w. Processus hujus transversi.
 x. Corpus vertebrae sextae.
 y. y. Processus transversi hujus vertebrae.
 z. Corpus vertebrae septimae.
 α. α. Processus transversi ejus.
 β. Corpus vertebrae supremae dorfi.
 γ. γ. Processus hujus transversi.
 δ. Corpus vertebrae secundae dorfi.
 ε. ε. Processus transversi hujus vertebrae.
 ζ. Corporis vertebrae secundae dorfi superficies inferior, quae cohaesit cum superiore vertebrae tertiae.
 η. Processus spinosus hujus vertebrae.
 *. Hiatus inter secundam tertiamque colli vertebrae, ubi perit substantia cartilagineo-ligamentosa, quae corpora vertebrarumnectere solet. Similis hiatus inter tertiam & quartam, quartam, & quintam, &c. datur.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Confluxus plenarius corporis vertebrae secundae & tertiae colli a latere dicti hiatus *. Idem in subsequentibus vertebrae omnibus locum habet.
 Inter corpora vertebrarum foramina etiam conspiciuntur, quibus exeunt nervi cervicales, dorsales; aliaeque in processibus transversis pro vasis vertebralibus.

Fig. 2.

Eadem ancylosis a parte posteriore. Hac ex figura obliquus cranii, respectu cervicis, situs egregie patet.

- a. a. Partes posteriores & inferiores ossis occipitis.
 b. b. Partes mammillares ossium temporum.
 c. c. Processus mammillares.
 d. d. Processus styloides.
 e. Margo posterior foraminis magni, aliquantum ab arcu posteriore atlantis distans, & cum eo non concretus.
 f. f. Arcus posterior atlantis.
 g. Tuberculum, quod atlanti loco processus spinosus est.
 h. h. Processus transversus atlantis.
 i. i. Confluxus & plenaria concretio condylorum ossis occipitis cum sinibus, in atlante inveniendis.
 k. k. Partes posteriores arcus epistrophei.
 l. Processus hujus vertebrae spinosus, apice bifidus.
 m. m. Concretio processuum articularium atlantis & epistrophei.
 n. n. Processuum transversorum apices.
 o. o. Partes posteriores arcus vertebrae tertiae.
 p. Processus spinosus.

EXPLICATIO.

19

- q. q. Processus transversi ejusdem vertebrae.
- r. r. Partes posteriores arcus vertebrae quartae.
- s. Processus spinosus.
- t. t. Processus transversi.
- u. u. Partes posteriores arcus vertebrae quintae.
- v. Processus spinosus.
- w. w. Processus transversi.
- x. x. Partes posteriores arcus vertebrae sextae.
- y. Processus spinosus.
- z. z. Processus transversi.
- α. α. Partes posteriores arcus vertebrae septimae.
- β. Processus spinosus.
- γ γ. Processus transversi.
- δ. δ. Partes posteriores arcus vertebrae primae dorfi.
- ε. Processus spinosus.
- ζ. ζ. Processus transversi.
- η. η. Partes posteriores arcus vertebrae secundae dorfi.
- θ. Processus spinosus.
- ι. ι. Processus transversi.
- κ. κ. Processus ejusdem vertebrae obliqui descendentes.
- λ. Corporis vertebrae secundae dorfi superficies inferior, quae cohaesit cum superiore vertebrae tertiae.
- 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Processus articulares seu obliqui ascendentes & descendentes omnium vertebrarum, plenarie concreti. Fig. 3. N. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21.

Fig. 3.

Eadem ancylosis, a latere dextro visa.

- a. Os jugale.
- b. Ossis hujus processus frontalis, seu superior.
- c. Ejusdem ossis processus prior seu maxillaris. Inter hunc & praecedentem margo lunatus est, qui orbitae latus exterius constituit.
- d. Ossis jugalis processus posterior, cum zygomatico ossis temporis nexus.
- e. Os maxillare superius.
- f. Processus lateralis ossis multiformis.
- g. Meatus auditorius.
- h. Sinus pro articulo maxillae inferioris.
- i. Pars mammillaris ossis temporis.
- k. Processus mastoideus.
- l. Processus styloformis.

T A B U L A R U M

- m. Margo lateralis foraminis magni.
 - n. Condylorum ossis occipitis cum atlante plenaria concretio.
 - o. Similis nexus arcus anterioris atlantis cum osse occipitis.
 - p. Pars lateralis atlantis.
 - q. Processus lateralis dexter primae hujus vertebrae.
 - r. Atlantis & Epistrophei ancylofis.
 - s. Pars lateralis epistrophei.
 - t. Ejusdem processus lateralis.
 - u. v. Pars lateralis & processus vertebrae tertiae.
 - w. x; y. z; α . β ; γ . δ ; ϵ . ξ ; η . θ ; Partes eadem vertebrae, quartae, quintae, sextae, septimae colli, primae & secundae dorfi.
 - 1. Foramen inter vertebrae infimam colli & supremam dorfi.
 - 2. Foramen simile inter primam & secundam dorfi.
 - 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Corpora septem vertebrarum colli.
 - 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. Earundem processus spinosi.
 - 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. Processus obliqui adscendentes & descendentes invicem concreti.
 - A. Corpus vertebrae supremae dorfi.
 - B. Corpus vertebrae secundae dorfi.
 - C. Processus obliquus descendens seu articularis vertebrae secundae dorfi.
 - D. E. Processus spinosi vertebrae primae & secundae dorfi.
- Vide Sect. IV. N. XXV. pag. 147.

Fig. 4.

- Plenaria concretio cranii, atlantis, & epistrophei, harumque vertebrarum dislocatio.
- a. a. Ora dextra posterior foraminis magni ossis occipitis.
 - b. Arcus posterior atlantis latus dextrum, ab ora foraminis magni liberum.
 - c. Tuberculum, quod atlanti loco processus spinosi est, cohaerens cum osse occipitis.
 - d. Linea, os occipitis distinguens.
 - e. Pars ossea, cum arcu posteriore atlantis semicanalem formans pro arteria vertebrali dextra, quae ex processu transverso atlantis egressa retrorsum se inflectit, ut foramen magnum ossis occipitis attingat, & ingrediatur.
 - f. Pars lateralis sinistra arcus posterioris atlantis, cum ora foraminis magni sic concreta, ut tamen via pro arteria vertebrali libera maneat.
 - g. Apex processus transversus dextri atlantis.
 - h. Radix ipsius prior.
 - i. Radix posterior. Inter has radices foramen conspicitur medium.
 - k. Superficies atlantis, quae cum parte laterali dextra corporis epistrophei articulo mobili cohaerere solet, sed jam ab illa parte libera est, quoniam epistropheus sedem naturalem reliquit.

l. l. Superficies inferior corporis epistrophei, crosa quasi, in latere sinistro excavata, in dextro in duas exostoses prominens.

m. Processus spinosus epistrophei, dimidium pollicem a linea media ossis occipitis distans, & tantopere versus latus sinistrum dislocatum, ut os occipitis ferme attingat.

n. n. Processus transversi epistrophei.

o. o. Foramina horum processuum, aliam directionem habentia.

p. p. Processus articulares, cum quibus obliqui superiores tertiae vertebrae cohaeserunt.

q. Latus dextrum epistrophei, ex processu transverso in spinosum excurrentem.

r. Latus simile sinistrum.

Vide dicta ad finem Num. XXV. Sect. IV. pag. 148.

T A B U L A E XVI.

Fig. 1.

Cranium, cum quo maxilla in latere sinistro firmiter concrevit; a latere sinistro.

a. a. Margo alveolaris maxillae superioris.

b. Lunula in processu nasali ossis maxillaris superioris, quae foramen narium in latere sinistro terminat.

c. Os jugale.

d. Dens molaris, superiori maxillae inhaerens.

e. Alius, ei vicinus.

f. g. Dentes similes duo, maxillae inferiori infixi, & singulari ratione cum illis maxillae superioris nexi.

h. Ultimus dens molaris ejusdem lateris.

i. Exostosis e parte interiore & laterali dextra maxillae enata.

k. k. Margo alveolaris lateris sinistri maxillae inferioris.

l. Mentum.

m. Foramen, quo exit ramus tertius quinti nervorum paris.

n. Mucro, in quem angulus maxillae definit.

o. o. Condylus sinister cum sinu ossis temporis firmiter concretus.

p. Processus coronoideus.

q. Zygoma.

r. Meatus auditorius.

s. Processus mammillaris.

t. Processus styloideus.

Fig. 2.

Idem cranium a parte inferiore visum.

a. a. Margo alveolaris maxillae superioris.

b. c. Dentes molares quatuor, superiori & inferiori maxillae inhaerentes, singulari ratione invicem nexi.

VOL. II.

F

J. d. Zy-

T A B U L A R U M

- d. d. Zygoma unius alteriusque lateris.
- e. Condylus dexter maxillae inferioris a sinu offis temporis plane liber.
- f. Processus coronoïdeus hujus lateris.
- g. Mentum.
- h. h. h. Condylus finifter cum sinu offis temporis & vicinis partibus firmiter concretus.
- i. Exostosis, ex interiore parte menti enata.
- k. Similis major ex parte interna & laterali dextra proveniens.

Fig. 3.

Idem Cranium, a latere dextro.

- a. Sinus frontalis dexter multum prominens.
- b. Maxilla superior.
- c. Margo, in quo olim alveoli fuerunt.
- d. Dentes molares duo in superiore, totidemque in inferiore maxilla, singulari ratione sibi invicem occurrentes.
- e. Maxilla inferior.
- f. Apertura canalis, per quem ramus tertii rami quinti nervorum paris transit.
- g. Latus dextrum maxillae inferioris.
- h. Processus ipsius condyloïdeus.
- i. Processus coronoïdeus.
- k. Porus acusticus.
- l. Dens molaris ultimus.
- m. Processus mammillaris.

Fig. 4.

Cranium idem ab anteriore.

- a. a. Prominentes maxime sinus frontales.
- b. b. Lamellae offis frontis, foramina oculorum a conceptaculo cerebri distinguentes, tenerrimae, & variis foraminibus pertusae.
- c. c. Maxilla superior versus latus finistrum distorta.
- d. Margo maxillae superioris, in quo olim fuere alveoli, jam fere omnes deleti.
- e. e. e. Dentes molares superioris & inferioris maxillae, singulari ratione sibi invicem occurrentes.
- f. f. Maxilla inferior, multum finistrorsum promota.
- g. Mentum. Linea, a mento sursum producta non in medias nares incurrit, sed in lunulam h., qua processus nasalis, de maxilla superiori adfurgens, narium aperturam anteriorem in latere sinistro terminat.
- i. Margo maxillae inferioris.
- k. k. Aperturae canalium, per quos rami tertii rami quinti nervorum paris transeunt.
- l. Ultimus dens molaris dexter.
- m. Latus dextrum maxillae, processu suo libere cum sinu offis temporis commissum, licet magis versus anteriora dimotum.

- n. Latus sinistrum maxillae
o. Pars ipsius inferior, multum extrorsum flexa.
p. p. Processus mamillares.
Conf. Sect. IV. N. XXVI. pag. 149.

T A B U L A E XVII.

Fig. 1.

Cranium hominis, qui ex notabili altitudine in latus dextrum capitis ceciderat, unde fissura suborta insignis, per varia ossa transiens.

- a. Pars inferior ossis verticis, ubi fissura incipit.
b. Locus, ad quem se in hoc osse fissura extendit, & unde antrorsum retrorsumque alia, minus notabilis, progreditur, quae per suturam coronalem c. transiens descendit ad processum lateralem ossis multiformis d. d. ad basim cranii.
c. Fissura alia parum supra nexum processus zygomatici cum osse frontis, inde per partem lateralem cavi oculi sese extendens.
f. Nexus processus zygomatici ossis temporis cum osse jugali, parum solutus.

Fig. 2.

Pars inferior ejusdem cranii, sic exhibita, ut decursus fissurae per basim calvariae patefcat.

- a. a. Ubi progreditur per processum lateralem ossis multiformis. Fig. 1. d. d.
b. b. Fissura pars bascos ossis multiformis, quae est ad radicem processus clinoidei anterioris dextri.
c. Eadem hic loci retrorsum sese extendit ad processum clinoideum posteriorem sinistrum.
d. Pars lateralis sinistra partis anterioris ossis occipitis a vicino osse petroso per lapsum dimota.
e. Soluta sutura, quae necit partem mamillarem ossis temporis sinistri cum osse occipitis.
f. Fissura, quae per partem lateralem lamellae superioris orbitae se extendit retrorsum in processum priorem ossis multiformis. Fig. 1. e.
g. Fissura alia, quae inter foramina optica oblique dextrorsum & antrorsum ad os cribriforme procedit.

De forma foraminum, figura processuum clinoideorum anteriorum, defectu posteriorum, partibusque aliis, nonnulla hic possent notari, si hunc in finem figura haec esset exhibita; jam vero iis partibus litteras adscribere necesse non duxi.

Conf. Sect. IV. N. XXVII. pag. 150.

T A B U L A E XVIII.

Fig. 1.

Pars superior cranii hominis, qui in latus dextrum capitis ceciderat, ab exteriori.

- a. a. Os frontis.

F 2

b. Ver-

- b. Verticis os finistrum.
- c. Os verticis dextrum.
- d. Sutura coronalis, quae hoc in loco admodum hiat, remotis ab invicem ossibus frontis & verticis.
- e. Fractura, a coronali futura, non longe supra squamosam finistri ossis temporis partem f., ad distantiam duorum circiter pollicum retrorsum tendens g., sursumque h., sic ut pars hujus ab h. ad e. introrsum pressa sit, & portionis inferioris i. i. tota crassities compareat.
- k. Fractura, per os frontis progressa ad l. Inde ad suturam sagittalem m. sese extendens.
- n. o. A coronali futura oblique ad sagittalem decurrentes fissurae duae, quarum sinistra n. major tantum extrinsecus conspicitur; dextra o. ab interiore melius cernitur.

Fig. 2.

Eadem pars cranii ab interiore.

- a. a. Os frontis.
 - b. b. Partes superiores sinuum frontaliū, medio septo divisorum. In quoque sinu praeterea parvum aliud sepimentum adest.
 - c. Os Verticis dextrum.
 - d. Verticis os finistrum.
 - e. e. e. Sutura sagittalis.
 - f. g. h. Fractura, in parte inferiore ossis verticis dextri, longe alio modo sese exhibens, quam ab exteriorē. Fig. 1. e. g. h.
 - i. i. k. k. Fissurae aliae, a coronali futura per verticis os dextrum procedentes, ab exteriorē non conspicuae.
 - l. m. n. o. Habitus fracturae ossis frontis. Fig. 1. l. m. Inter m. & n. de ea nil apparet.
 - p. q. Fissurae parvae, a coronali futura per os frontis sese extendentes, ab exteriorē non conspicuae.
 - r. r. Sutura coronalis, quae hoc in latere sinistro admodum hiat, remotis ab invicem ossibus frontis & verticis. Fig. 1. d.
 - s. Distantia magna inter partes ossis verticis finistri diffractas. Verticis enim os finistrum primum, soluta futura r. r., a frontis osse recessit, dein vero fractura per idem hoc os verticis transit, partesque sic solutae admodum hiant.
- Vide Sect. IV. N. XXVIII. pag. 150.

T A B U L A E XIX.

Fig. 1.

Pars superior cranii hominis, cui vulnus admodum notabile fuit inflatum, dein pro parte sanatum. A medio ossis frontis vulnus sese extendit dextrorsum deorsumque per magnam ossis verticis partem, adeo ut suturae coronalis vestigium hoc in latere nullum appareat. Margines vulneris crassi, inaequales, multum a se invicem sunt remo-

remoti, sic tamen ut a natura substantia granulosa, durissima, sit producta, quae maximam partem illos margines jungit, efficitque, ut ab exteriori profundus & inaequalis sulcus conspiciatur, in aliis vero locis majora, minora, adsint foramina.

Fig. 2.

Eadem pars cranii ab interiori. Tanta extensionis hic non videtur esse vulnus; granulosa autem substantia, quae multum introrsum prominet, longe melius cernitur. De hoc Cranio vide Sect. IV. N. XXX. pag. 151.

Fig. 3. & 4.

Portio ossis frontis, cui vulnus olim fuit inflictum, duos cum dimidio pollices longum, sic sanatum, ut ab exteriori Fig. 3. sinus profundus remanserit, ab interiori Fig. 4. prominentia oblonga, inaequalis, conspiciatur.

Conf. Sect. IV. N. XXXI. pag. 151.

T A B U L A E XX.

Fig. 1.

Pars superior cranii, cui per inflictum vulnus pars de osse verticis remota est, sic tamen, ut, licet naturalem situm non recuperaverit, & parte sua posteriore a reliquo osse sit remota, praesente etiam hiato, tamen pro parte iterum concreverit. Vide Sect. IV. N. XXXII. pag. 151.

Fig. 2.

Cranii feminae, cujus partes variae per cariem mire exesae sunt, pars inferior, ab interiori exhibita.

Ossis occipitis pars anterior, quae cum basi ossis multiformis neci solet, sic carie exesa est, ut inter cariosum marginem & foramen magnum parva tantum distantia detur. Bases ossis multiformis pars posterior tota consumpta est, sic ut pateant sinus sphaenoidales, & lamella, in clinoides processus posteriores terminata, perierit tota. Capitelli vomeris magna pars etiam consumpta est. Ante foramen magnum hinc aliud datur, carie productum, sed admodum irregulare propter reliquias tenues ossium, illud in alia parva foramina dividentes.

Conf. Sect. IV. N. XXXIII. pag. 151.

T A B U L A E XXI.

Fig. 1.

Pars superior ejusdem cranii, quod Tab. XX. Fig. 2. delineatur, ab exteriori exhibita. In osse verticis dextro insigne foramen conspicitur, per cariem enatum, cujus forami-

raminis margines sunt admodum tenues, ex eo, quod caries non tantum de tabula externa, quam de interna & diploë consumserit.

Fig. 2.

Pars superior ejusdem cranii ab interiore delineata.

Sistitur idem illud foramen, cariosum, ab interiore, ut, quantum de interna lamella, & de diploë perierit, constet.

Vide Sect. IV. N. XXXIII. pag. 151.

Fig. 3. & 4.

Frusta duo ossium cranii, lue venerea maximam partem consumptorum.

Vide Sect. IV. N. XL. pag. 155.

T A B U L A E XXII.

Fig. 1.

Cranium hominis adulti, per lue veneream maxime cariosum. Frontis & verticis ossa praecipue diu hoc morbo sunt adfecta, pars etiam superior & lateralis dextra ossis occipitis. Tabula externa cum diploë non tantum laesa est, sed bene multis in locis vitrea etiam, sic ut foramina, licet non magna, dentur, ad conceptaculum cerebri penetrantia. Suturarum vix vestigia adsunt.

Vide Sect. IV. N. XXXVII. pag. 153.

Fig. 2.

Pars superior & anterior cranii hominis, viginti & septem annos nati, cui, cachectico, & a pueritia strumis laboranti, post immanes capitis dolores, abscessus magnitudine ovi super synciput finistrum enatus est. Hoc aperto, cranium non tantum denudatum apparuit, sed in ipso foramen insigne visum. Licet ex lege artis omnia idonea remedia fuerint adhibita, & videretur sanari; tamen, diarrhaea suborta, tandem periit. In examine cranii ulcus, quod ad duram matrem penetraverat, videbatur quidem oppletum substantia, veluti carnea, ex dura matre & pericranio proveniente; sed tamen a latere sinistro futurae sagittalis foramen admodum amplum, irregulari margine cinctum, conspiciebatur, sese ad coronalem futuram extendens, & parum ultra sagittalem versus latus dextrum vergens.

Fig. 3.

Idem cranium a parte interiore. Non tantum hac in figura foramen, Fig. 2. ab exteriori delineatum, conspicitur, sed simul apparet, tabulam ossis internam, & versus posteriora & versus latus dextrum, esse arrosam.

Vide Sect. IV. N. XLIII. pag. 156.

Fig. 4.

Fig. 4.

Pars superior cranii militis, ex lue venerea cariosi. In osse verticis sinistro duo cernuntur foramina; prius prope futuram sagittalem, praeruptum, inaequale, & circulo, jamjam abscessuro, angustatum, alterum minus, magis versus latus sinistrum vergens, acque praeruptum; hic sola interna lamella pro parte superesse videbatur.

Fig. 5.

Idem cranium ab interiore, eadem exhibens. Praecipue autem circumcirca foramen majus circulus partis osseae, abscedere conantis, conspicitur.

Conf. Sect. IV. N. XXXIX. pag. 154.

T A B U L A E XXIII.

Fig. 1.

Pars superior cranii hominis adulti, carie exesi. Pars maxima ossis frontis, & vicini ossis verticis sinistri periit, ac foramen, admodum amplum, enatum est, cujus margines inaequales, acuti, latitudinem ab anteriore notabilem habent, sic ut vitium hoc ab exteriori enatum sensim ad interiora videatur prorepisse.

Fig. 2.

Idem Cranium ab interiore. Vide Sect. IV. N. XXXIV. pag. 152.

Fig. 3.

Pars lateralis dextra & anterior cranii juvenis, paraplegia diu adfecto & ex tabe defuncto. Ulcere lato diu laboraverat eo loci, ubi frontis & verticis ossa committuntur, quod a tinea videbatur productum. Hac in figura ex decem erosionibus, quae in tabula exteriori cranii adsunt, quatuor, hac in parte obviae, delineantur. Mediam aream limbus cingit, velut corrugatus, & ferme radiatus a multiplici fibrarum ossiarum inter se implexarum ordine. Circa radiatum limbum plures sulci & foveolae conspiciuntur.

Fig. 4.

Interior facies ejusdem calvariae. Eadem conspiciuntur erosiones, similes radiati margines, sulcique inter radios vorticose decurrentes. Areae mediae foraminulentae sunt, foraminaque & amplitudine & profunditate variant.

Vide Sect. IV. N. XLII. pag. 155.

Fig. 5. & 6.

Portiones de tabula externa cranii viri, scrophulosi, sponte separatae; ab exteriori & ab interiore exhibitae, descriptae Sect. IV. N. XLV. pag. 157.

Fig. 7.

Pars inferior & anterior basis cranii viri, qui epulide cancroſa laboraverat, qua oſſa etiam inſigniter ſunt vitiata.

- a. Palati pars dextra.
 - b. b. Margines conſumtae lamellae palatinae & baſeos oſſis palati finiſtri.
 - c. Inferior orbitae oſſeae margo.
 - d. d. Os jugale.
 - e. Locus, ubi hoc jungitur cum proceſſu zygomatico oſſis temporis.
 - f. f. Margo exeſi oſſis maxillaris finiſtri.
 - g. g. Vomer, cujus pars poſterior & inferior periit, ſic ut cavitas dextra naſis etiam pateat.
 - h. h. Oſſis ethmoidis apertae & conſumtae cellulae.
 - i. Lamella oſſis frontis, quae partem ſuperiorem cavi oculi format, & hoc a conceptaculo cerebri diſtinguit.
- Conf. Sect. IV. N. XLIX. pag. 159.

T A B U L A E XXIV.

Hac & tribus ſequentibus tabulis ſiſtitur cranium feminae, carie venerea, multis in locis eroſum, dum foramina, ab interiore parte maxime patentia, intrabant Fungi, ex dura matre enati, ut latius expoſui Sect. IV. N. XXXV. pag. 152. 153. & Sect. V. N. I. pag. 231. & 232.

Fig. 1.

Pars ſuperior hujus cranii, prout recens, ſeparatis ſolis integumentis, ſeſe exhibuit. Sublatum perioſteum eſt, ſi partem parvam, a coronali futura ſeſe retrorſum extendentem, excipias. Haec reliſta, ut pateat, quali modo ſeſe monſtraverint, ſub integumentis & Epicranio muſculo, tumores varii, diverſae magnitudinis, ichoroſo ſanguine diſtenti, & ſolum perioſteum attollentes. Separato perioſteo, ut in omni reliqua parte factum eſt, ichoroſa illa materies nuda, cum conſumta oſſea ſubſtantia mixta, conſpicitur.

Fig. 2.

Eadem pars ſuperior ejusdem cranii, delineata poſt praegreſſam macerationem. Nil de perioſteo amplius ſupereſt. Periit ichoroſa ſubſtantia, quae carioſis foraminibus inhaerebat; ipſa illa foramina itaque cernuntur, ſed, dictam ob rationem minora. Adparent leviores caries, in locis, in quibus tales aſeſſe, ex prima figura concludere non licet, ſine dubio, quia non penitus conſumta, ſed foraminulenta tantum, externa oſſis lamella eſt.

T A B U L A E XXV.

Fig. 1.

Facta ejusdem cranii, Tab. XXIV. delineati, horizontali per ferram divisione, cernitur Dura Mater, ex qua multi procreverunt fungi.

In utroque latere haec membrana admodum inaequalis est; a latere dextro praecipue duo majores, alique minores, adsunt fungi, a latere sinistro quatuor majores confluentes quasi, & minores varii. Omnes, magis minusve ultra superficiem durae matris prominentes, osseae cranii substantiae adeo firmiter inhaerebant, ut absque adhibita majori, quam solet, vi, cranii pars superior a Dura matre separari non potuerit, qua vi lacerari etiam quodammodo fungi debuerunt.

Fig. 2.

Differt haec figura a praecedenti in eo, quod dura mater, in latere dextro, a processus falciformis parte anteriore usque ad partem posteriorem, juxta marginem osseum, sit dissecta & supra partem sinistram reclinata.

Vix notabilem subiisse mutationem internam superficiem durae matris, liquet, si excipiantur loca, ubi fungi majores haerent. Ab anteriore maximus omnium cernitur, qui insignem foveam substantiae cerebri impressit. Cerebrum autem, ut in aliis locis sanissimum apparebat, sic in hoc, praeter compressionem, vix aliam subierat mutationem. Pia etiam mater in fundo hujus loci erat illaesa, integerrima.

T A B U L A E XXVI.

Fig. 1.

Basis cranii, cujus figurae aliae Tab. XXIV. & XXV. datae sunt, a parte interiore.

Multa & hic cernuntur loca cariosa, alia, luci magis exposita, melius, alia in umbra constituta, minus in oculos incurrunt. Inter posteriora, quae non ita facile exprimi potuerunt, pertinet notabilis caries in processu laterali sinistro ossis multiformis, & vicina parte ossis frontis, quae & extrinsecus, ubi musculus temporalis accubuit, & intrinsecus in cranio videri potest. Pertinet huc etiam alia, in parte illa ossis verticis sinistri, quae & cum occipitis osse, & cum parte mammillari ossis temporis necitur. Reliqua cariosa loca in parte laterali ossis multiformis sinistra, quae arteriam spinosam transmittit; in eadem ejusdem ossis parte dextra, in osse frontis, occipitis, aliis, longe melius conspiciuntur.

Fig. 2.

Pars superior ejusdem cranii ab interiore. Octodecim notabiliora, alia minora, magis minusve profunda, foramina, erosiones cariosae, hic cernuntur, quibus omni-

bus fungosa inhaesit substantia, ex dura matre originem trahens. Multo majores hac erosiones sunt hac in parte, quam in exteriori, quum tabulae vitreae partes longe majores sunt absumtae, quam lamellae externae.

T A B U L A E XXVII.

Fig. 1.

Cranii ejusdem, Tab. XXIV. XXV. XXVI. depicti, basis a parte inferiore.

In diversis iterum partibus foramina cariosa conspiciuntur; praecipue in latere dextro ad radicem processus zygomatici. Maxima pars processus pterygoidei ossis multifor-
mis dextri lateris etiam periit. Caries eadem absumsit maximam partem ossis maxil-
laris, in sinus hujus ossis penetravit, & periit dens molaris ultimus. In latere dextro
adeft etiam foramen cariosum prope condylum pro nexu cum atlante. Alia adfunt
in latere sinistro.

Fig. 2.

Maxilla inferior ejusdem cranii, a parte inferiore. Angulus dexter periit totus.
In utroque condylo principium mali cernitur. In latere sinistro foramen satis magnum
adeft cariosum, non multum distans ab eo loco, ubi extrinsecus ramus tertii rami
quinti nervorum paris exit.

Fig. 3. & 4.

Partes osseae separatae ab angulo dextro maxillae inferioris.

Fig. 5.

Atlas & Epistropheus ex eodem sceleto, cujus cranium praecedentibus figuris est
delineatum, ab anteriore. Partes laterales atlantis sunt cariosae; consumti apices fo-
raminum, per quae adscendunt vertebrales arteriae. Epistrophei pars magna anterior
cariosa est.

Fig. 6.

Epistropheus a parte posteriore. Arcus in latere sinistro foramine pertusus est.
Corpus ipsum a parte posteriore, qua respicit arcum, similiter carie adfectum.

Conf. Sect. IV. N. XXXV. pag. 152.

Fig. 7.

Os cariosum, quod de cranio puellae secessit ab exteriori.

Fig. 8.

Idem os ab interiori.

Fig. 9.

Fig. 9.

Fragmentum parvum ossis cariosi, quod de eodem cranio separatum est. Historiam morbi vide Sect. IV. N. XLVIII. pag. 157.

T A B U L A E XXVIII.

Fig. 1.

Pars cranii hominis adulti, cui ex lue Venerea maxillae superioris pars dextra, palatum, nares internae multum sunt passae.

- a. Pars lateralis sinistra palati ossi.
- b. b. Margo ipsius posterior, multum erofus.
- c. Capitellum vomeris; cujus ossis reliqua, eaque descendens, pars corrupta est, sic ut septum narium osseum ab inferiore nullum sit.
- d. Partis lateralis dextrae & sinistrae palati ossi nexus.
- e. e. e. Foramen magnum, dextra in parte; sed simul marginem alveolarem occupans.
- f. Foramen aliud, medio in palato.
- g. Tertium foramen, in margine alveolari, ad interiora narium etiam tendens.
- h. h. h. Officuli nasi dextri, vicini processus nasalis ossis maxillaris superioris, & lamellae palatinae ejusdem ossis margines exesi.

Vide Sect. IV. N. XXXVIII. pag. 154.

Fig. 2.

Pars inferior & anterior cranii pueri, qui ulcere in parte laterali dextra faciei laboraverat, carie partim destructa.

- a. a. a. Caries admodum notabilis, quae marginem alveolarem inter dentem molarem primum & quartum destruxit, & simul sese ad palatum extendit.
- b. Foramen in palato osseo, quod ad interiora narium penetrat.
- c. Caries, finum pro condylo maxillae inferioris adficiens.

Fig. 3.

Ejusdem pueri maxilla inferior a latere sinistro & exteriori.

- a. a. a. Caries ab alveolo dentis canini ad radices maxillaris tertii.
- b. b. Ad angulum maxillae sese ferme extendens idem vitium.
- c. c. Defectus in margine inferiore, ubi sanata quodammodo caries est.

Fig. 4.

Eadem maxilla a parte laterali dextra.

- a. a. a. Apex rotundulus, in quem pars lateralis dextra maxillae definit, reliqua parte omni absumpta. Fig. 3. a. a. a.

T A B U L A R U M

- b. Foramen, quod per omnem substantiam penetrat.
- c. Pars alveoli dentis molaris primi.
- d. Pars interior lateris sinistri.
- e. e. Caries, quae angulum maxillae occupat. Fig. 3. b. b.

Fig. 5.

Eadem maxilla a posteriore & interiore.

- a. a. a. Omne, quod de parte laterali dextra superest, ab interiore totum cariosum.
 - b. Foramen idem, quod Fig. 4. b.
 - c. Processus, cui tendo temporalis musculi adhaesit. Lineis indicatae sunt partes consumtae.
 - d. Caries, quae angulum occupat. Fig. 3. b. b. Fig. 4. e. e.
 - e. Defectus in margine maxillae. Fig. 3. c. c.
- Conf. Sect. IV. N. LIV. pag. 160.

Fig. 6. & 7.

Pars superior & anterior cranii viri adulti, in qua cernuntur vestigia varia praegressae, jam vero sanatae, cariæ; ab exteriori & interiore.

Sect. IV. N. XXXVI. pag. 153.

T A B U L A E XXIX.

Fig. 1.

Os frontis, verticis dextrum, & multiforme ex infante octo annorum, tam firmiter invicem concreta, ut unam massam, non solubilem, fiant. Deleta est suturae coronalis pars dextra. Cum frontis verticisque osse processus lateralis ossis multiformis sic concrevit, ut & hujus nexus vestigium nullum appareat.

- a. Os frontis.
- b. Verticis os.
- c. Pars hujus ossis, quae concurrit ad formandam futuram lambdiformem.
- d. Qua parte cohaesit cum parte mammillari ossis temporis.
- e. Qua cum parte ejusdem ossis squamosa.
- f. Processus lateralis ossis multiformis.
- g. Ejusdem ossis processus pterygoideus.
- h. Pars hujus ossis, quae sese inter partem squamosam & petrosam ossis temporis interfert.
- i. Pars posterior baseos ossis multiformis.
- k. Lamella ipsius, quae sellam turcicam a parte posteriore terminat.
- l. Pars processus lateralis ossis multiformis, & ossis frontis, m. quae cum zygomate cohaeserunt.
- n. Pars superior orbitae.

o. La-

- b. Lamella ossis frontis, quae cavum oculi a conceptaculo cerebri distinguit.
p. Superficies hujus ossis, hoc in loco admodum porosa & foraminulenta.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore, & interiore.

- a. Os frontis ab interiore.
b. Locus, olim per os cribriforme oppletus.
c. Processus lateralis ossis multiformis.
d. Ejusdem ossis processus prior, qui cum lamella ossis frontis, quae cavum oculi a conceptaculo cerebri distinguit, penitus confluit.
e. Pars processus lateralis multiformis, quae inter partem squamosam & petrosam ossis temporis sese interfert.
f. Lamellae, exterioris & interioris processus pterygoidei, fines.
g. Lamella, quae ex basi multiformis ossis enata fellam turcicam a parte posteriore terminat.
h. Verticis os.
i. Superficies hujus ossis hoc in loco admodum porosa, foraminulenta.
Vide Sect. IV. N. L. pag. 159.

Fig. 3.

- Os frontis infantis junioris, carie venerea adfectum.
a. a. Loca duo, ubi hujus ossis tota substantia intumuit, spongiosior reddita est, & extrinsecus innumera foramina minora conspiciuntur.
b. Similis degeneratio in glabella. Haec a foramine c., per quod transit nervus frontalis sinister, sese sursum dextrorsumque extendit.
d. d. Lamellae, quae cava oculorum a conceptaculo cerebri distinguunt, quartam ferme partem pollicis rhenolandici crassae, versus cava oculorum prominentes, substantiam, vel ad visum molliorem, e. e. exhibent.

Fig. 4.

Idem os frontis totum ab exteriori, in quo loca morbosa Fig. 3. a. a. b. optime cernuntur.

Fig. 5.

Ejusdem cranii os verticis sinistrum, ab exteriori. A sutura coronali juxta sagittalem ad & juxta lambdiformem hoc os simili modo ac os frontis vitiatum est, abiitque in substantiam crassam, spongiosam, foraminulentam.

Natura ulcuseulorum, quae totum caput faciemque deturpabant, luem veneream congenitam hoc in casu fuisse incusandam, docere videbatur.

Conf. Sect. IV. N. LI. pag. 159.

T A B U L A E XXX. XXXI. XXXII. & XXXIII.

Sistunt hac quatuor Tabulae singularem degenerationem partium mollium faciëi, sed praecipue ossium, quae eam componunt, per morbum, in sinu maxillari haerentem, cujus vi ossa sensim extenuata, a se invicem remota, sunt, & maximam partem sic destructa, ut vix quicquam de illis superfit, quemadmodum latius exposui Sect. IV. N. LV. pag. 161.

Tabulae XXX. Fig. 1. difformem hancce faciem ab anteriore delineavi; Fig. 2. mutationes ossium, quas cranium, ab anteriore visum, exhibet. Tabulae XXXI. Fig. 1. & 2. lateralem earundem partem adspectum ob oculos posui; at, cum non facile omnibus ossibus his in figuris litterae apponi potuerunt, in Tabula XXXII. lineares figuras easdem, quae Tab. XXX. Fig. 2. & XXXI. Fig. 2. fuere datae, addidi, & hisce litteras adscripsi.

Tabulae itaque XXXII. Fig. 1. quae est Tab. XXX. Fig. 2. designatur.

- a. Os frontis.
- b. b. Supercilia.
- c. Pars processus nasalis ossis maxillaris superioris dextri.
- d. Officulum nasi dextrum.
- e. Sinistrum officulum nasi.
- f. Processus nasalis ossis maxillaris superioris sinistri.
- g. Apertura finis frontalis dextri.
- h. Lamella media ossea ossis cribriformis.
- i. i. i. Ossis frontis lamellae, quae cava oculorum a conceptaculo cerebri distinguunt.
- k. Os jugale dextrum.
- l. l. Jugale sinistrum.
- m. Processus lateralis ossis multiformis ea pars, quae concurrit ad formandum cavum oculi.
- n. Reliquiae processus aliformis sinistri.
- o. Processus styloformis.
- p. Ossis petrosi sinistri pars.
- q. Dextri ossis petrosi portio.
- r. Os occipitis, qua marginem anteriorem foraminis magni format.
- s. s. Condylus ossis occipitis.
- t. Foramen magnum.
- u. u. u. u. Degenerati ossis maxillaris superioris dextri partes variae.
- v. v. Foramina in finem hujus ossis penetrantia.
- w. Unicus, qui supererat, dens molaris, isque ultimus.
- x. x. Condylus maxillae inferioris.
- y. y. Processus ejus anteriores.
- z. Maxilla inferior.
- α. α. Pars ejus, per tumorem multum antrorsum promota.

β. Foramen magnum, destructo osse multiformi productum.

Figura 2. hujus tabulae XXXII. quae est Tab. XXXI. Fig. 2. idem cranium a latere exhibet.

- a. a. Margines superciliorum.
- b. Pars processus nasalis ossis maxillaris superioris.
- c. Officulum nasi dextrum.
- d. Sinistrum officulum nasi.
- e. e. Lamella media ossis cribriformis.
- f. Ejusdem ossis partes laterales dextrae.
- g. Apertura sinus frontalis.
- h. Apertura, destructo osse multiformi, vicinisque partibus, enata.
- i. Os jugale dextrum.
- k. k. Sinistri ossis jugalis partes superstites.
- l. Pars posterior integra ossis maxillaris superioris.
- m. Dens postremus molaris, ei infixus.
- n. n. n. n. Partes variae ossis maxillaris superioris.
- o. o. Aperturae, in sinum hujus ossis penetrantes.
- p. Processus zygomaticus ossis temporis dextri.
- q. Idem sinistri lateris.
- r. r. r. Maxilla inferior.
- s. Pars ipsius sinistra, per tumorem insigniter antrorsum promota. Mutatio, quam basis cranii subiit, ex figuris hactenus datis facile intelligi non potest, superaddenda ergo fuit Tab. XXXIII., cujus explicationem nunc subjungo.
- a. a. Partes ossis frontis, quae foramina oculorum a conceptaculo cerebri distinguunt.
- b. b. Lamella media ossis cribriformis.
- c. c. Partes hujus laterales dextrae.
- d. Processus nasalis ossis maxillaris superioris sinistri.
- e. Osficulum nasi finistrum.
- f. Idem osficulum dextri lateris.
- g. Processus nasalis ossis maxillaris superioris dextri.
- h. Pars ossis jugalis dextri, quae cum processu zygomatico ossis temporis necitur.
- i. i. Partes reliquae ossis jugalis sinistri.
- k. Dens molaris ultimus dexter.
- l. l. l. l. Reliquiae ossis maxillaris superioris dextri.
- m. Hiatus inter ossa relictus, ubi antea fuit sinus maxillaris.
- n. n. Superstites partes processuum lateralium ossis multiformis.
- o. o. Partes petrosae ossium temporum.
- p. Processus aliformis sinister.
- q. q. Processus styloformes.
- r. Foramen pro tertio ramo quinti nervorum paris.
- s. s. Foramina pro vasis, in ultimis processuum lateralium ossis multiformis finibus.

- t. t. Foramina, per quae penetrant arteriae carotides internae.
 u. u. Foramina, quibus adhaerent venae jugulares internae.
 v. Osis occipitis pars, marginem anteriorem foraminis magni constituens.
 w. w. Condyli hujus osis, cum atlante olim nexi.
 x. Foramen magnum.
 y. Hiatus notabilis, destructis variis osibus, earumve partibus, productum.

T A B U L A E XXXIV.

Fig. 1.

Cranium infantis, qui, difficillimo partu in lucem emissus, quartam tantum attigit aetatis hebdomadem. Hoc, pelvi maxime incuneatum, sensim magnitudine auctum, osibus, quibus appressum erat, sese accommodavit, & hac de causa depressiorem in osse verticis notabilem habet.

a. a. Depressio admodum profunda in osse verticis dextro, a futura lambdiformi ad medium hocce os & ultra sese extendens, duos pollices longa, totidem alta, circumcirca, praecipue ab inferiore, rotundulo margine cincta.

b. b. Plaga, sesquipollicem longa, ad fontanellam c. sese ferme extendens, rubicundo colore a reliquo osse distincta. Videtur hic loci fuisse hiatus, quem natura per osseam substantiam rursus opplevit. Haec etiam substantia reliquo osse magis depressa est, & inaequales partes osseas intermixtas habet.

Fig. 2.

Idem cranium a parte interiore. Prominens introrsum, ab exteriori in Fig. 1. ad litteras a. a. a. conspicienda, compressio sic optime cernitur: reliqua vero plaga Fig. 1. b. b., dum cuncta ossa dura matre tecta sunt, non comparet.

Conf. Sect. IV. N. LIX. pag. 163.

Fig. 3.

Pars superior cranii infantis mortui in lucem emisit. Os verticis dextrum & frontis pars vicina similem ex eadem causa subierunt depressiorem, quae pollicem duasque lineas profunda est.

a. a. a. Depressio, partim ex osse verticis partim ex osse frontis facta.

b. b. Suturae coronalis pars dextra per fundum ferme depressiorem sese extendens.

c. Fissura, quae rursus coalita est.

d. Alia fissura, eaque major, cujus partes per periosteum tantum videntur cohaerere.

Fig. 4.

Eadem pars cranii, ab interiore exhibita, ut prominentia notabilis, per quam sutura coronalis decurrit, conspiciatur.

Fig. 5.

Fig. 5.

Eadem cranii pars, sic exhibita, ut exactius pateat, quantopere introrsum pressa sint dicta ossa. Conf. Sect. IV. N. LX. pag. 163.

Fig. 6.

Cranium foetus immaturi, vario modo morbofi, ob compressionem in utero materno male conformatum, visum a latere dextro. Compressum hoc cranium in ossibus frontis, verticis, parte squamosa ossis temporis, varios ossificationis monstrat defectus, & foramina, solâ membranâ clausa. Extendunt sese ossa verticis retrorsum deorsumque tantopere, ut ossis occipitis pars superior a foramine magno retrorsum multum procurrat, & apex tantum ipsius, vix duas lineas longus, parum inflexus, a parte posteriore conspiciatur.

Fig. 7.

Idem cranium ab inferiore, ut ossis occipitis situs ac conformatio tanto melius patefiant. Vide Sect. IV. N. LXVI. pag. 164. & Observat. Anat. Pathologic. Lib. 3. cap. 1.

T A B U L A E XXXV.

Fig. 1.

Cranium infantis, qui labio leporino composito laboravit, ab inferiore exhibitum. Data ad N. LXIII. Sect. IV. pag. 163. descriptio, collata cum hac figura, abunde indicabit mutationes omnes, quae hic obtigerunt.

Conf. Observat. Anatom. Pathologic. Lib. 4. cap. 3. tab. 7.

Fig. 2. 3. 4. & 5.

Vario adpectu a superiore, ab inferiore, ab anteriore, & a latere dextro fistitur cranium infantis, ita dicti acephali, cujus descriptionem exactissimam dedi in Anatomie infantis cerebro destituti. Conf. Sect. IV. N. LXV. pag. 164.

In gratiam eorum, quibus dicta anatome ad manus non est, breviter indicasse sufficiat, quae in quaque figura exhibentur

Fig. 2.

Figura secunda in quoque latere & a priori supra oculorum cava exhibet marginem, quo os frontis definit, lamellas, quae oculorum cava a conceptaculo cerebri distinguunt, inter quas vix quicquam de cribriformi delitescit. Adfurgit multum basis ossis multiformis, cujus processus priores insolitum occupare videntur locum. A quoque latere hujus basis cavitas est, quae omne, quod de cerebro degenerato supererat, recondiderat, facta praecipue ex processibus lateralibus ossis multiformis, ibique con-

spiciuntur foramina pro ramis secundis & tertiis quinti nervorum paris, & pro vasis. Pone basin multiformis cartilago est, cujus ope pars anterior ossis occipitis cum hac basi conjungitur. Partes petrosae ossium temporum, quae descendunt, & versus anteriora decurrunt in bene conformato cranio, multum adsurgunt, & in parte, nunc superiore, conspicitur foramen, quod intravit septimum nervorum par. Inter illud foramen, atque supra nominata, aliud est, maxime contractum, per quod arteria carotis adscendere debuit. Cum partibus posterioribus horum ossium petrosorum cohaerent, multum a se invicem remotae, partes laterales ossis occipitis, & in ipsis illis ossibus diverticulum adest, valde excavatum, unde vena jugularis interna sanguinem accipit. Laterales cranii partes constitui ab osse occipitis, hac ex figura patet, confirmatque occipitis ossis portionem superiorem ad foramen magnum esse divisam, alteram partem dextrorsum, alteram sinistrorsum, secesisse, & cum reliquiis partium squamarum ossium temporum atque frontis cohaerere. In his etiam partibus adsunt fissurae, quae in maxima ossis occipitis parte in foetu semper adesse solent. Recedunt praeterea multum ab invicem partes laterales ossis occipitis, & hinc non nisi margo anterior foraminis magni superest, cui dens epistrophei accubuit. Partes omnes dictae melius in dextro, quam in sinistro, latere apparent, quoniam in sinistro relicta membrana est, quae partes omnes integebat.

Ad faciem si attendimus, frontis ossis portiones duae, media linea distinctae, inter oculorum cava sese multum extendunt, & cum nasi ossiculis conjunguntur. In oculorum cavis, quae ea componunt, ossa optime distinguuntur.

Fig. 3.

Idem cranium ab inferiore. Pone palatum osseum duae narium cavitates, medio vomere separatae, apparent; ab horum lateribus processus pterygoidei ossis multiformis, ossium temporum annuli, tympani membranas continentes, partes mammillares ossium temporum, a lateribus foramina, inter partes laterales ossis occipitis, multum remotas, atque illas ejusdem ossis portiones, in quas secescit apex, ut & inter partes petrosas ossium temporum. Ossa petrosa inter se magnum relinquunt hiatus, seu sulcum, exinde enatum, quod pars anterior ossis occipitis, quae se inter dicta ossa interferit, & cum basi multiformis conjungitur, multum sursum est protrusa, & illae ossium petrosorum partes, quae cum dicto ossiculo cohaerent, pariter adscendunt, depressis partibus lateralibus. Loco condylorum, in partibus lateralibus ossis occipitis semper praesentium, pro nexu cum atlante, duae satis aequales, parum excavatae, sunt superficies, cum quibus prima vertebra Fig. 6. committitur.

Fig. 4.

Idem cranium ab anteriore. Maxilla inferior, solito majorem longitudinem, altitudinem, crassitiem habens, sic est in lateribus compressa, ut latera haec ab anteriore vix dimidium pollicem distent, a posteriore, quia ibi haec ossa magis introrsum prominent, distan-

distantia etiam non adeo magna fit. Unicum os totam constituit maxillam, linea tantummodo conspicitur, quae nexum duarum partium, interventu cartilaginum, indicare videtur, sed ad parvam tantum a margine alveolari distantiam levis fissura est, reliqua pars penitus concreta eminentem & acutiusculam lineam format. Maxillae superioris ossa a sustentaculis ossium jugalium insigniter versus anteriora sunt promota, unde forma faciëi ab humana multum differt. Jugalia ossa nimium descendunt. Foveae oculorum minus sunt excavatae, & ossa omnia, quae eas componunt, a statu naturali alienam figuram monstrant. Vertices ossium maxillarium latera constituunt interna. Singulari ratione partibus suis inferioribus versus foramina oculorum, superioribus versus nares sunt promota ossa plana, cum dictis ossium maxillarium verticibus nexa. Inferiores foraminum oculorum partes constituunt sola ferme ossa jugalia, multum excavata, & versus latera deorsum promota. Latera externa pro parte formant ossa jugalia, pro parte os frontis, illae enim processuum lateralium ossis multiformis portiones, quae latera dictorum foraminum caeterum perficiunt, magis versus partem superiorem sunt dimotae. Reliquas superiores partes lamellae illae ossis frontis formant, quae semper oculorum foramina a conceptaculo cerebri distinguunt, sed hoc in capite vix duas octavas pollicis partes latae sunt. Foramen in quoque cavo oculi non nisi unicum est, confluerunt enim tria, quae adesse debuissent, quod opticum transmittit, lacerum, & quod versus tempus tendit. A capite versus latera duae quasi alae secedunt, factae ex partibus squamosis ossium temporum, admodum parvis, & portionibus ossis occipitis, in quas apex hujus ossis divisus est, quae partes in Fig. 5. melius apparent.

Fig. 5.

Idem cranium, a parte laterali dextra. Conspiciuntur hoc in situ partes variae, os frontis, planum, vertex ossis maxillaris superioris, os unguis, processus nasalis ossis maxillaris superioris, ejusdem ossis corpus, maxillam superiorem stricte dictam constituens, & alveolarem marginem formans, introitus narium, os jugale, processus zygomaticus ossis temporis, ejusdem ossis reliqua pars squamosa, pars apicis ossis occipitis. Apparent praeterea ossa omnia, quae posteriorem hujus cranii partem constituunt, pars lateralis ossis occipitis, pars petrosa ossis temporis, processus lateralis ossis multiformis, ejusdem ossis basis, lamella ossis frontis, superiorem cavi oculi partem constituens, & ejusdem ossis margo, qui supercilium format. Sed haec partes omnes in Fig. 2. melius distinguuntur.

Fig. 6.

Atlas a parte superiore. Partes ipsius laterales osseae superficies monstrant duas, parum prominulas, quae planitiebus, in partibus lateralibus ossis occipitis, Fig. 3. depictis, sese accommodarunt.

Fig. 7.

Atlas a parte inferiore. Duo hic adfunt sinus pro nexu cum partibus lateralibus epistrophei. Arcus posterior & hic & in Fig. 6. deest. Partes laterales osseae multum ab invicem recefferunt, & desinunt in mucronem tuberculatum.

Fig. 8. & 9.

Sex subsequentes colli vertebrae a posteriore, & a latere. Partes laterales epistrophei multum a se invicem remotae sunt, depressae praeterea, sic ut ultra subsequens vertebrae partes laterales descendant, in apicem obtusum terminatae. Tertiae & quartae vertebrae partes laterales tenuiores, pro parte secundâ tectae, cartilaginis ope a parte posteriore cohaerent. Quartae & quintae apices magis adscendunt. Sexta atque septima sunt naturales.

T A B U L A E XXXVI.

Vertebrae dorsales plurimae ex sceleto hominis, qui Scoliosi notabili laboravit, eum in finem a superiore & inferiore parte exhibitae, ut mutationes, quas subierunt processus articulares, seu obliqui adscendentes & descendentes, cerni commode queant, & praeterea pateant degenerationes, quas tali in casu in processibus transversis, dum hi costarum nexui inserviunt, observare solemus.

Fig. 1.

Vertebra dorſi prima ab inferiore.

- a. Processus obliquus inferior, sinister, naturali forma gaudens.
- b. Idem processus dexter, multum degenerans, & duabus gaudens superficiebus, quarum altera interior c., altera inferior d.

Fig. 2.

Vertebra dorſi secunda a superiore.

- a. Processus obliquus adscendens, sinister, qui se ad a. Fig. 1. accommodavit, & vix a forma naturali recedit.
- b. Similis processus dexter. Hic pariter duabus superficiebus gaudet, ut b. Fig. 1. quarum altera c. sursum tendit, & cohaesit cum c. Fig. 1.; altera d. retrorsum, ad processum transversum, & articulata fuit cum d. Fig. 1.

Fig. 3.

Vertebra dorſi secunda ab inferiore.

- a. Processus obliquus descendens sinister iterum vix mutatus.
- b. Dexter vero duas superficies habet, alteram c. oblongam, ab inferiore & laterali parte conspiciendam, sese a processu transverso ad spinosum extendentem; alteram d., ut in opposito latere ab interiore conspicuam, & versus anteriora directam.

Fig. 4.

Fig. 4.

Vertebra dorfi tertia a superiore.

Processus articulares ferme eodem modo sese habent, ut in parte superiore secundae Fig. 2., & sese perfecte accommodarunt ad obliquos descendentes vertebrae secundae. Fig. 3. a. b. Hujus vertebrae processus obliqui descendentes concreti sunt cum obliquis adscendentibus vertebrae quartae, hinc neque tertia haec vertebra ab inferiore, neque quarta a superiore, delineari potuit.

Fig. 5.

Vertebra quarta dorfi ab inferiore.

Vix conspicitur ad a. processus obliquus sinister. Multo autem major est, & insolitam, admodum irregularem, formam habet obliquus dexter b. Cernitur ad c. pars ea sinus, cum quo capitulum costae quintae fuit articulatam, qui sinus a forma naturali etiam multum recedit.

Fig. 6.

Vertebra quinta dorfi a superiore.

- a. Processus obliquus adscendens sinister.
- b. Idem processus dextri lateris.
- c. Degeneratus sinus, cum quo capitulum costae quintae fuit nexum.
- d. Similis sinus, ab inferiore superficie corporis hujus vertebrae sursum sese extendens, & praecedentem ferme attingens, pro nexu capitis costae sextae.
- e. Sinus in parte laterali dextra, eaque superiore, cum quo capitulum costae quintae cohaesit.

Fig. 7.

Eadem vertebra quinta ab inferiore.

- a. Processus obliquus descendens sinister.
- b. Dexter multo major.
- c. Superficies d. Fig. 6. pro nexu capitis costae sextae.

Fig. 8.

Vertebra sexta dorfi a superiore.

- a. Processus obliquus adscendens sinister.
- b. Dexter processus, qui iterum a forma solita multum recedit.
- c. Pars arcus inter corpus & processum transversum multo tenuior, quam in latere opposito.

Fig. 9.

Eadem vertebra sexta ab inferiore.

Processus articulares a. & b. non adeo multum mutati sunt. Dexter tamen b. majorem superficiem habet, quam sinister a. Ad c. cernitur superficies, cum qua caput costae sextae cohacit.

Fig. 10.

Vertebra dorfi septima a superiore.

Superficies corporis in latus sinistrum est inclinata; tenuior hinc arcus in eodem latere. Superficies processuum articularium a. b. ad similes a. & b. Fig. 9. sese accommodant. Haec iterum vertebra in latere sinistro firmiter concreta est cum octava; octava cum nona; haec cum decima. Septimae ergo superficies inferior, octava & nona plane non, & decimae pars inferior tantum potuit delineari.

Fig. 11.

Vertebra decima ab inferiore.

a. Processus obliquus descendens dexter, vix mutatus. In vertebriis jam delineatis processus articulares sinistri erant ferme naturales; in sequentibus vero, dum curvatura in parte inferiore spinæ alia est, dextri processus articulares non adeo mutati sunt, quam sinistri.

b. Processus obliquus descendens sinister multum a naturali forma recedens.

Fig. 12.

Vertebra undecima a parte superiore.

In hac rursus talem mutationem subiit processus articularis sinister a., quum perfecte se accommodet ad obliquum descendentem b. vertebrae decimae Fig. 11. Dexter processus articularis vix mutatus est.

Fig. 13.

Eadem vertebra undecima ab inferiore.

Mutatus maximopere processus obliquus inferior sinister, mutatus quidem dexter, sed non adeo multum.

Fig. 14.

Vertebra dorfi duodecima a superiore.

Maxima mutatio, quam subierunt processus articulares, in latere sinistro quaerenda, & hi cum transversis singulari ratione confusi.

Fig. 15.

Eadem vertebra duodecima ab inferiore.

Obliquus descendens sinister a. longior, quam dexter b., aliamque superficiem articulare habet. Processus transversii c. c. etiam degenerarunt.

T A B U L A E XXXVII.

Quatuor priores Figurae sistunt vertebrae duas lumborum supremas ejusdem spinæ, cujus dorsales in tabula præcedenti sunt delineatae.

Fig. 1.

Vertebra lumborum suprema a parte superiore.

- a. Processus obliquus adscendens dexter.
- b. Idem sinistri lateris, parum mutatus.
- c. c. Tubercula, quae his vertebrae præter processus transversos d. d. in lateribus adsunt.

Fig. 2.

Eadem vertebra lumborum suprema ab inferiore.

- a. b. Processus obliqui descendentes.
- c. c. Tubercula c. c. Fig. 1.
- d. d. Processus transversi.

Fig. 3.

Vertebra lumborum secunda a dorso, a superiore.

- a. b. Processus articulares.
- c. c. Tubercula, qualia adsunt etiam primæ seu supremæ lumborum vertebrae,
- c. c. Fig. 1. & 2.
- d. d. Processus transversi.

Fig. 4.

Eadem vertebra ab inferiore.

- a. b. Processus obliqui descendentes.
- c. c. Tubercula. Fig. 1. 2. 3. c. c.
- d. d. Processus transversi.

Fig. 5.

Vertebrae omnes dorsales, superiores duae lumborum, quarum, ferme omnium, processus articulares degenerati, præcedenti & hac tabula, delineati sunt, sic compositae, ut qualem in vivente homine curvaturam formaverint, constet.

1. — 12. Vertebrae omnes dorsales.

13. — 14. Vertebrae duae supremæ lumborum.

a. a. — o. o. Harum omnium vertebrarum processus transversi unius alteriusque lateris. Figuram suam mutarunt præcipue d. e. f. g. h. i. tum in uno, tum in altero, latere, cum, propter spinæ incurvationem, costarum sedes, nexus, forma etiam mutari debuerit, & superficies illae, quae pro nexu costarum in illis processibus dantur, aliam formam etiam acceperint.

p. p. Processus obliqui descendentes vertebrae infimae dorsi, mobili articulo nexi cum adscendentibus supremæ lumborum.

q. q. Similis nexus obliquorum inferiorum vertebrae supremæ lumborum & superiorum subsequæntis.

Fig. 6.

Eaedem vertebrae a parte posteriore.

1. — 12. Vertebrarum dorsaliū omnium arcus, quorum quisque in processum spinosum terminatur.

13. 14. Arcus vertebrarum duarum superiorum lumborum.

a. a. — o. o. Processus transversales omnium harum vertebrarum.

p. Pars lateralis sinistra corporis vertebrae secundæ dorsi.

q. Pars lateralis sinistra inferior corporis vertebrae tertiæ dorsi, & superior vertebrae quartæ.

r. Pars lateralis sinistra inferior vertebrae undecimæ.

s. Articulatio processus obliqui descendens vertebrae undecimæ, & adscendentis duodecimæ.

t. Pars lateralis sinistra superior corporis vertebrae duodecimæ.

u. Pars lateralis sinistra inferior ejusdem vertebrae.

v. v. Articulatio processus obliqui descendens vertebrae duodecimæ, & adscendentis decimæ tertiæ.

w. w. Similis nexus inter vertebrae, decimam tertiam & quartam.

x. Pars lateralis dextra corporis vertebrae sextæ.

y. Pars lateralis dextra inferior corporis vertebrae septimæ, & superior vertebrae octavæ.

z. Lateralis dextra pars inferior corporis vertebrae octavæ & superior vertebrae nonæ.

α. β. Similes partes corporum subsequæntium vertebrarum.

γ. γ. Partes laterales sinistrae vertebrae supremæ lumborum.

δ. δ. Eadem partes vertebrae subsequæntis.

ε. ε. Hujus processus obliqui descendentes.

Conf. Sect. IV. N. CIV. pag. 167.

T A B U L A E XXXVIII.

Fig. 1.

Vertebrae quatuor dorsales, sexta, septima, octava & nona, a latere sinistro exhibitæ, ut principium Scolioseos appareat, & mutatio pateat, quam, incipiente hoc morbo, corpora vertebrarum subeunt.

6. 7. 8. 9. Vertebrae quatuor dorsales. Sextæ & nonæ corpus habet solitam crassitiem; septimæ corpus in hoc latere sinistro parum compressum, magis corpus octavæ.

a. b. c. d. Harum vertebrarum processus obliqui adscendentes.

e. f. g. h. Processus descendentes. Omnes liberi sunt.

Pro-

Processus transversi, & in his sinus, cum quibus articulata fuerunt costarum capita, ut & processus spinosi, sponte in oculos incurunt.

Fig. 2.

Eaedem vertebrae dorsales quatuor, a latere dextro.

6. 7. 8. 9. Corpora sextae, septimae, octavae, & nonae vertebrae.

a. Lamella ossea, quae ex parte inferiore corporis vertebrae octavae enata descendit, & se accommodat ad sinum b. in parte superiore vertebrae nonae, absque ut tamen concreverint invicem. Hoc pacto sensim degenerare, & dein confluere, solent vertebrarum corpora, & alterum alteri necit.

Vide Sect. IV. N. CV. pag. 168.

Fig. 3.

Vertebrae quatuor dorsales, maximam partem concretae per lamellam osseam, qualis lamellae initium cernitur Fig. 2. a.

a. Lamella ossea, quae ab inferiore parte corporis vertebrae supremae ad superiorem subsequenter tendit.

b. Similis inter vertebrae secundam & tertiam.

c. Ejusdem naturae lamella inter vertebrae tertiam & quartam. Haec multo latius sese extendit.

d. Hiatus inter corpus vertebrae primae & secundae.

e. Similis inter vertebrae secundam & tertiam.

f. Lamella ossea, quae corpora vertebrarum, tertiae & quartae, necit.

Fig. 4.

Eaedem vertebrae quatuor dorsales, a latere dextro.

Omnia corpora hoc in latere confluerunt per lamellam osseam, quae a corpore unius ad corpus proximae vertebrae progreditur, sic ut nullus hiatus pateat, qualis cernitur in latere opposito Fig. 3. d. e.

Conf. Sect. IV. N. CXXXII. pag. 171.

Fig. 5.

Corpora inter se confluere, ex Fig. 4. patet: idem autem locum habere quoad arcus vertebrarum hac icone demonstratur. Sistit enim tres infimas dorfi & supremam lumborum vertebrae, concretas parte posteriore arcuum.

1. 2. 3. Processus spinosi trium infimarum dorfi vertebrarum.

4. Similis processus supremae lumborum vertebrae.

a. b. Ossea substantia emissa ex arcu supremae vertebrae, quae cum superiore parte arcus proximae vertebrae confluit. Idem locum habet in latere dextro.

c. c. Principia similis osseae substantiae inter arcus secundae & tertiae vertebrae.

VOL. II.

M

d. Con-

d. Confluxus ultimorum processuum spinosorum vertebrae primae & secundae.
Conf. Sect. IV. N. CXXXIII. pag. 171.

Fig. 6.

Vertebrae duae cervicales invicem concretae & corporibus & processibus articularibus. Corpus superioris in latere sinistro magis est compressum.

Fig. 7.

Eaedem vertebrae a parte posteriore. Arcus usque ad processus spinosos, imo processus etiam hi pro parte, confluerunt; docentque processus obliqui adscendentes superioris vertebrae, male etiam conformatam fuisse vertebrae, quae cum hac olim cohaesit.

T A B U L A E XXXIX.

Fig. 1.

Vertebrae lumborum tres, invicem concretae, non mutata forma naturali.

1. 2. 3. Corpora trium vertebrarum lumborum.
- a. b. Vertebrae primae processus obliqui adscendentes.
- c. d. Ejusdem vertebrae processus transversi.
- e. f. Processus transversi vertebrae secundae.
- g. h. Transversi processus vertebrae tertiae.
- i. k. Duae lamellae osseae, quae corpora vertebrae primae & secundae invicem neunt, ab uno corpore ad alterum procedentes, dum ipsa corpora libera sunt, & hiatus inter illa conspiciantur, quos substantia ligamentoso-cartilaginea olim opplevit.
- l. Similis lamella ossea, quae vertebrae secundae & tertiae neunt.
- m. Principia varia similis lamellae, ex parte anteriore & superiore vertebrae tertiae enata.

Fig. 2.

Eaedem vertebrae, quae Fig. 1. exhibentur, a latere dextro.

- a. b. Processus obliqui adscendentes vertebrae primae.
- c. c. Obliquus descendens hujus vertebrae, quae cum adscendente vertebrae secundae confluit.
- d. Processus transversus.
- e. Spinofus processus, qui parte sua inferiore confluit cum processu spinoso h. vertebrae secundae.
- f. Obliquus descendens processus vertebrae secundae, quae non confluit cum obliquo adscendente i. vertebrae tertiae, sed inaequali & irregulari ejus figurae sese tamen accommodavit.
- g. Hujus vertebrae processus transversus.

h. Spi-

- h. Spinofus processus ejusdem , qui confluit cum processu spinoso e. vertebrae primae , sed a simili n. vertebrae tertiae pro parte liber est.
- i. Processus obliquus adscendens vertebrae tertiae.
- k. l. Ejusdem processus obliqui descendentes.
- m. Processus transversus.
- n. Spinofus processus.
- o. Lamella ossea , quae corpora vertebrae primae & secundae connectit. Conferatur Fig. 1. i.
- p. Similis lamella inter corpus vertebrae secundae & tertiae. Fig. 1. l.
- q. Principia similis lamellae. Fig. 1. m.

Fig. 3.

- Eadem vertebrae , quae Fig. 1. & 2. sunt depictae , a latere sinistro:
 - a. Lamella ossea , quae corpora vertebrae 1. & 2. connectit. Fig. 1. k.
 - b. Similis lamella , quae connectit corpora vertebrae secundae & tertiae. Fig. 1. l.
 - c. d. Processus obliqui adscendentes vertebrae primae.
 - e. Processus transversus.
 - f. Spinofus processus , qui parte sua inferiore penitus confluit cum parte superiore processus spinosi vertebrae secundae.
 - g. Obliquus descendens vertebrae primae.
 - h. Obliquus adscendens vertebrae secundae. Qui ambo maximam partem confluerunt.
 - i. Processus transversus vertebrae secundae.
 - k. Spinofus processus vertebrae secundae cum simili processu f. vertebrae primae unam massam osseam constituens , pro parte cum simili processu q. vertebrae tertiae cohaerens.
 - l. Processus obliquus descendens vertebrae secundae.
 - m. Obliquus adscendens vertebrae tertiae.
 - n. o. Ejusdem obliqui descendentes.
 - p. Processus transversus.
 - q. Spinofus processus.
- Conf. Sect. IV. N. CXXIV. pag. 170.

Fig. 4.

Vertebrae lumborum tres , in latere dextro multum compressae , concretae , degeneratae , in latere sinistro multum a se invicem recedentes. Exhibitae a latere dextro.

- a. b. Processus obliqui adscendentes vertebrae primae.
- c. Ejusdem vertebrae processus transversus dexter.
- d. Processus transversus sinister.
- e. f. Processus transversi vertebrae secundae.
- g. h. Similes processus vertebrae tertiae.

i. k. E.

- i. k. Ejusdem vertebrae tertiae processus obliqui descendentes.
- l. Spinosus processus hujus vertebrae.
- m. Lamella ossea, quae maxime compressas & ad se invicem accedentes partes laterales dextrae vertebrae primae & secundae necit.
- n. Tuber enatum ex nexu vertebrarum secundae & tertiae, fursum retrorsumque sese extendens, ad lamellam m. etiam pertingens, sed huic, licet pariter multum retrorsum promotae, non accretum.
- o. Eminentia ossea, inaequalis, ex parte inferiore vertebrae tertiae enata.

Fig. 5.

Eaedem vertebrae, quae Fig. 2. sistuntur, sed a latere sinistro. Inter earum corpora, hoc in latere multo latiora, quam in dextro, hiatus ampli adfunt, quos substantia ligamentoso-cartilaginea olim opplevit. In corpore primae cernuntur foramina duo, satis notabilia, in corpore secundae & tertiae alia minora.

- a. a. Processus obliquus adscendens sinister vertebrae primae.
- b. Ejusdem vertebrae processus transversus.
- c. Processus transversus vertebrae secundae.
- d. Similis processus vertebrae tertiae.
- e. f. Processus obliquus descendens vertebrae primae, & adscendens vertebrae secundae, toti quanti a naturali forma recedentes, sed non concreti.
- g. h. Obliquus descendens vertebrae secundae & adscendens vertebrae tertiae, simili modo degenerati, sed parum ab invicem distantes.
- i. Obliquus descendens processus vertebrae tertiae.
- k. Processus transversus dexter tertiae vertebrae.
- l. Processus articulares vertebrae primae & secundae dextri lateris.
- m. Similes vertebrae secundae & tertiae.
- n. o. p. Processus spinosi.

Fig. 6.

Vertebrae eadem, quae Fig. 4. & 5. delineatae sunt, sed a parte posteriore.

- a. b. Processus obliqui adscendentes vertebrae primae.
- c. d. Ejusdem vertebrae processus obliqui descendentes.
- e. f. Processus transversi.
- g. Processus spinosus.
- h. Pars lateralis sinistra corporis vertebrae primae.
- i. i. Lateralis sinistra pars vertebrae secundae.
- k. l. Vertebrae secundae processus obliqui adscendentes, parum a processibus obliquis descendentibus vertebrae primae distantes.
- m. Processus obliquus descendens sinister vertebrae secundae. Dexter hoc in situ, & ob maxime degeneratum processum obliquum adscendentem r. vertebrae tertiae, non conspicitur.

- n. o. Vertebrae secundae processus transversi.
 - p. Spinosus processus vertebrae secundae.
 - q. r. Vertebrae tertiae processus obliqui adscendentes.
 - s. t. Ejusdem processus obliqui descendentes.
 - u. v. Ejusdem processus transversi.
 - w. Spinosus vertebrae tertiae processus.
 - x. Tuber enatum ex nexu vertebrarum secundae & tertiae. Fig. 4. n.
 - y. Eminentia ossea inaequalis, ex parte inferiore vertebrae tertiae enata. Fig. 4. o.
- De his Vide Sect. IV. N. CXXV. pag. 170.

TABULAE XL.

Fig. 1.

Vertebrae quinque, plenarie inter se concreatæ, sic ut unam massam osseam constituent, a latere sinistro.

- 1. 2. 3. 4. 5. Vertebrae quinque. Supremæ & infimæ non nisi pars est exhibitæ.
 - a. b. c. d. Lamella ossea, quæ ab uno corpore ad alterum accedens nexum eorundem vel plenarie, vel pro parte, ut inter vertebram tertiam & quartam, perficit.
 - e. f. g. h. Foramina quatuor, quibus exierunt nervi spinales.
- Processus articulares etiam sunt concreti, sed maximam partem una cum transversis destructi. Spinosi integri sunt.

Fig. 2.

Eadem vertebrae juxta longitudinem sic dissecantur, ut pateat, non tantum confluisse corpora, sed præterea eam, quæ in naturali sanoque statu corpora inter se necit, substantiam abiisse in similem, qua ipsa corpora constant. Hac in sectione præcipue hoc apparet inter vertebram secundam & tertiam, tertiam & quartam.

- a. b. Corporis primæ & secundæ substantia interna.
- c. Similis substantia, in quam abiit ligamentoso-cartilaginea materies, inter duo corpora vertebrarum semper invenienda.
- d. Corpus tertiae vertebrae dissectum.
- e. Substantia, quæ hoc cum sequenti necit.
- f. Media pars corporis vertebrae tertiae.
- g. Similis substantia, ac c. & e.

Fig. 3.

Eorundem vertebrarum sectio alia, ut distinctio inter corpora, & substantia intermedia, tanto melius pateat.

- a. Corpus vertebrae primæ.
- b. Superficies inferior hujus corporis.

- c. Mutata substantia ligamentoso-cartilaginea in similem illi, qua constant corpora.
 - d. Superficies superior vertebrae secundae.
 - e. Hujus vertebrae corpus medium.
 - f. Ejusdem vertebrae superficies inferior.
 - g. Sequentis superficies superior. Inter f. & g. similis degeneratio apparet, ac ad c.
 - h. Corpus medium vertebrae tertiae.
 - i. Substantia degenerata inter vertebrae tertiam & quartam.
 - k. Similis inter vertebrae quartam & quintam.
- Vide Sect. IV. N. CXXXI. pag. 171.

Fig. 4.

Vertebrae tres dorsales, suis corporibus simili modo, ac praecedentes, cohaerentes, dum articulares processus liberi sunt: a latere dextro.

- a. b. Substantia ossea, quae vertebrae primam & secundam, secundam & tertiam, invicem necit, licet hoc in latere, non omni in loco, aeque perfecte.
- c. d. e. Sinus, cum quibus capita costarum fuere nexa.
- f. g. h. Processus transversi, & illae horum superficies, quibus tubercula costarum accesserunt.
- i. Processus articulares vertebrae primae & secundae, invicem nexi, non concreti.
- k. Similis nexus horum procesuum vertebrae secundae & tertiae.

Fig. 5.

Eadem vertebrae tres dorsales, per longitudinem, ferrae ope, sic divisae, ut confluxus corporum, & mutatio ligamentoso-cartilagineae substantiae in raram, spongiosam, osseam, pateat.

- a. Locus, ubi corpora vertebrae primae & secundae confluxerunt.
- b. Ubi corpus vertebrae secundae & tertiae.
- c. c. c. Arcus, etiam effusa ossea substantia conjuncti.

Conf. Sect. IV. N. CXVIII. pag. 169.

Fig. 6.

Vertebrae duae supremae colli, partibus suis anterioribus & lateralibus dextris firmiter concretae. Adhaeret globus plumbeus a., quem ossea substantia sic comprehendit, ut cum ossibus indissolubili nexu cohaereat. Pars anterior arcus atlantis b. in dextro latere difformis, inaequalis, eminentiis variis hirta, concrevit cum vicina parte epistrophei c. c., cujus dens d. ab interiore non tantum cum eadem hac parte atlantis confluxit, sed & in tuberculum inaequale definit, ultra partem superiorem arcus anterioris atlantis multum prominens. Liber est processus obliquus inferior atlantis e. ab ascendente epistrophei f., imo distantia satis notabilis inter eosdem datur.

Fig. 7.

Fig. 7.

Vertebrae eadem a latere dextro visae.

- a. Pars posterior finus atlantis, quo condylus dexter ossis occipitis fuit receptus.
- b. Parva pars prominentis dentis epistrophei.
- c. c. Radices duae processus transversi dextri atlantis.
- d. Prominens maxime posterior pars atlantis.
- e. Pars media, eaque anterior, primae vertebrae.
- f. Globus plumbeus, cum prima & secunda vertebra cohaerens, in ipsa substantia ossea prehensus.
- g. Pars inferior corporis vertebrae secundae.
- h. Ejusdem processus transversus.
- i. Processus obliquus descendens.
- k. Spinosus processus.

T A B U L A E X L I .

Vertebrae dorsales octo invicem & cum duabus costis concretae, praeterea singulari modo contortae, ab anteriore in Fig. 1., a posteriore in Fig. 2. exhibitae, ut progressus morbi pateat.

Fig. 1.

1. — 8. Corpora octo harum vertebrarum.

- a. b. Processus obliqui adscendentes vertebrae primae, quorum dexter a. praeternaturalem habet figuram, docetque eam, cum qua nexus fuit, vertebra, etiam fuisse adfectam.
- c. d. Ejusdem processus transversi.
- e. Obliquus inferior dexter, qui cum obliquo superiore f. vertebrae secundae penitus concretus est.
- g. Transversus processus vertebrae secundae.
- h. Ejusdem processus obliquus inferior dexter & superior vertebrae quartae.
- i. Transversus processus vertebrae tertiae.
- k. Obliquus inferior vertebrae tertiae, & superior quartae, concreti.
- l. Transversus processus vertebrae quartae. Quatuor illi processus c. g. i. l. multum a solita forma & situ recedunt, quum corpora vertebrarum, hoc in latere crassiora, quam in opposito, praeterea a se invicem non parum distant, adeo ut constarum & nexus & decursus maxime insolitus sit.
- m. Processus transversus sinister vertebrae tertiae.
- n. Similis vertebrae quartae.
- o. Costae, maximopere descendentes, pars posterior, capite suo difformi a parte inferiore corporis vertebrae quartae parum remota, sed cum vertebra quinta penitus concreta.

p. Cum iisdem vertebris in sinistro latere firmiter concretæ, & insolito modo decurrentis, costæ portio.

q. r. s. Processus transversi dextri vertebrae sextae, septimae, octavae.

t. u. v. Similes processus earundem vertebrarum sinistri lateris.

w. x. y. Processus obliqui descendentes vertebrae quintae, sextae, septimae, concreti, & confusi cum adscendentibus sextae, septimae, octavae.

z. Obliquus descendens sinister vertebrae octavae, tantopere a solita figura recedens, ut subsequenter vertebrae obliquum adscendentem etiam fuisse praeternaturalem constet.

α. Obliquus descendens dexter vertebrae octavae, naturali forma gaudens.

β. β. Confluxus corporum vertebrarum tertiae, quartae, & quintae in latere sinistro, ubi pariter maxime sunt compressa. Octava in utroque latere ferme eandem habet crassitiem, septima parum, sexta plus, quinta & quarta multo magis in latere sinistro, compressae sunt, superiores simul maxime intortae.

Fig. 2.

i. — 8. Processus spinosi octo harum vertebrarum.

a. — f. Confluxus arcuum vertebrarum sex superiorum plenarius.

g. Tuberculum osseum, quod sese ex confluxu processuum articularium y. vertebrarum septimae & octavae ad spinam vertebrae septimae extendit, & pariter ad arcum vertebrae octavae descendit, dum hic arcus caeterum a praecedenti arcu plane liber est.

h. — o. Processus transversi dextri vertebrarum secundae, tertiae, quartae, quintae, sextae, septimae, octavae. Vertebrae primae processus transversus dexter conspici nequit; impedit hoc ejusdem vertebrae processus spinosus.

p. — w. Processus transversi sinistri omnium harum vertebrarum.

x. Confluxus processus obliqui descendentes vertebrae sextae & adscendentis vertebrae septimae.

y. Similis confluxus processus descendentes vertebrae septimae, & adscendentis vertebrae octavae.

z. Obliquus descendens processus vertebrae octavae, a solita figura multum recedens.

α. Pars corporis vertebrae primae.

β. Pars corporis vertebrae secundae.

γ. Costa sinistra cum suo processu transverso non concreta.

ε. ζ. η. θ. ι. Concretio plenaria processuum articularium vertebrarum tertiae, quartae, quintae, sextae, septimae, octavae. Eidem illi processus vertebrarum sextae, septimae, octavae, ab anteriore non plenarie concreti sunt, ut ex Fig. 1. quodammodo constat.

Conf. Sect. IV. N. CXLVII. pag. 173.

T A B U L A E XLII.

Duabus figuris, & ab anteriore & a posteriore, sistuntur vertebrae dorsales novem; costaeque quatuor dextrae, tres sinistrae, miro modo concretae & intortae. Gradus major est ejusdem morbi, & duplex spinæ curvatura.

Fig. 1.

1. 2. 3. 4. 5. 6. Corpora vertebrarum sex inferiorum, quæ, præcipue 3. 4. 5. in latere dextro insigniter compressa plenarie concreverunt; in latere sinistro latiora multum a se invicem distant, sic ut, deperdita intermedia substantia, hiatus relinquantur notabiles, præcipue inter 1. & 2.

a. Lamella ossea, quæ partes laterales dextrae vertebrae 1. & 2. necit, ab unius corpore ad corpus alterius decurrens.

b. Processus articularis dexter vertebrae 1., quæ cum simili processu proximæ vertebrae cohaesit, vario sensu difformis.

c. Spinofus processus vertebrae 2.

d. Costa tota extenuata defigurata, cum vertebra 1. cohaerens.

e. f. g. Costae dextrae tres cum vertebra 3. 4. 5. 6. & inter se penitus concretæ, vario etiam sensu a naturali forma recedentes, ab ipsa spina multum remotæ.

h. h. Caries, quæ partem lateralem vertebrae 3. & 4., costam e. & pro parte costam f. adfecit, & satis profunde in substantiam osseam penetravit.

7. 8. 9. Vertebrae tres alio modo intortæ, quam quidem inferiores: partes sinistrae corporum insigniter sunt compressæ, dextrae latiores, & inter has hiatus magni supersunt.

i. k. l. Processus transversi sinistri harum vertebrarum.

m. Processus vertebrae 9. transversus dexter.

n. o. Ejusdem vertebrae processus obliqui adscendentes.

p. q. r. Costae tres sinistrae cum vertebra 7. 6. 5. 4. concretæ, & sic inflexæ, ut parum retrorsum tendant, mox vero ad spinam reflectantur, sic ut inter hanc illasque spatium angustum supersit, & sensim latitudine adauctæ versus anteriora descendant.

Fig. 2.

a. b. c. d. e. f. g. h. Processus spinosi vertebrarum 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Primæ etenim vertebrae, situ infimæ, pars lateralis sinistra corporis, arcus & processus spinofus, perierunt.

i. Processus transversus sinister vertebrae 2.

k. Similis processus vertebrae 3.

l. Pars corporis vertebrae 2. sic intorta, ut a posteriore conspiciatur.

m. Pars corporis vertebrae 3.

n. Sinus, cum quo costa cohaesit.

o. p. q. Processus transversi vertebrarum 4. 5. 6., cum quibus confluerunt costae tres r. s. t.

u. Pars ossea a costa r. ad costam s. tendens, & has costas invicem nectens.

v. Processus obliquus descendens dexter vertebrae 1.

w. Ejusdem vertebrae processus transversus dexter.

x. Processus transversus dexter vertebrae 2.

y. Idem processus vertebrae 3.

z. Idem vertebrae 4.

α. β. γ. δ. ε. Processus similes vertebrarum 5. 6. 7. 8. 9.

ζ. η. Corpora vertebrarum sic intorta, ut a parte posteriore conspiciantur.

θ. ι. κ. Costae dextrae tres cum vertebrarum 3. 4. 5. 6. corporibus, & processibus transversis y. z. α., ut & inter se, penitus concretae, a spina multum remotae, vario sensu a naturali forma & situ recedentes, sic ut pars posterior inferiorum ex his etiam recondatur ante eandem partem secundae. Vide Fig. 1. g. f. e.

λ. Costa tota extenuata, defigurata, cum vertebrae 1. cohaerens.

μ. ν. ο. & c. Partes posteriores arcuum vertebrarum, quae penitus confluerunt.

Vide Sect. IV. N. CXLVIII. pag. 174.

T A B U L A E XLIII.

Sistuntur hac Tabula duo eaque notabilia exempla illius incurvationis spinae versus anteriora, quam Cyphosim dicere solemus.

Fig. 1.

Vertebrae dorsales sex ex mediis, sic cohaerentes invicem, nexu indissolubili, ut, ab anteriore, superficies superior supremae, inferior infimae solummodo conspiciantur, quippe adeo complanatae, ut omnem amiserint formam. Costae dextrae quatuor, duae sinistrae cum iisdem concreverunt.

a. Superior superficies vertebrae supremae.

b. Inferior superficies vertebrae infimae.

c. c. Processus obliqui ascendentes vertebrae supremae.

d. d. Ejusdem processus transversales.

e. e. Processus transversi vertebrae secundae.

f. f. Similes processus vertebrae tertiae.

g. Similis vertebrae sextae dextri lateris.

h. h. Obliqui descendentes processus vertebrae sextae.

i. Ejusdem processus spinosus.

k. l. m. n. Costae quatuor dextrae, quae cum corporibus vertebrarum concreverunt, sed a processibus transversis receserunt.

o. Lamella ossea, cujus ope costa secunda cum tertia cohaeret.

E X P L I C A T I O.

55

p. q. Costae duae sinistrae, simili modo ac dextrae, cum vertebri concretæ, sed longe alio modo inflexæ.

Fig. 2.

Vertebrae eadem, a parte posteriore delineatæ.

a. b. c. d. e. f. Vertebrae sex, quarum arcus latiores concreverunt invicem, & processus spinosi 1. 2. 3. 4. 5. 6. distinctissimi apparent.

g. g. Processus obliqui adscendentes vertebrae supremæ.

h. h. Ejusdem processus transversi.

i. i. Processus transversi vertebrae secundæ.

k. k. Similes tertiæ. l. l. quartæ. m. m. quintæ. n. n. sextæ. Obliqui descendentes processus vertebrae sextæ Fig. 1. h. h. hoc in situ in oculos non incurrunt, versus anteriora quippe conversi.

o. Pars lateralis sinistra corporum vertebrarum, quæ in unam massam confluerunt.

p. q. r. s. Costae quatuor dextrae, quæ cum corporibus vertebrarum concreverunt, sed a processibus transversis i. k. l. multum recesserunt.

t. Processus, ex secunda costa emissus, qui tendit in processum obliquum descendentem secundæ vertebrae.

u. Lamella ossea, cujus ope costa secunda cum tertia cohaeret.

v. w. Costae duae sinistrae.

Conf. Sect. IV. N. CLIV. pag. 175.

Fig. 3.

Vertebrae septem dorsales infimæ, lumbares superiores, singulari plane ratione invicem concretæ, & versus anteriora inclinatæ. A latere sinistro.

a. Superior superficies vertebrae supremæ.

b. Inferior superficies vertebrae infimæ.

c. Confluxus corporum vertebrarum quinque intermediarum.

d. e. f. g. Superficies, cum quibus costae nonnullæ cohaeserunt.

h. i. k. l. m. n. Sex foramina pro totidem nervis spinalibus.

o. p. q. r. s. t. u. Processus transversales.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Processus spinosi.

v. Processus obliquus adscendens vertebrae supremæ.

w. Similis descendens vertebrae infimæ.

Fig. 4.

Eadem vertebrae a latere dextro.

a. Superior superficies vertebrae supremæ.

b. Inferior vertebrae infimæ.

c. Confluxus vertebrarum intermediarum.

O 2

d.e.f.g.

- d. e. f. g. Superficies , cum quibus costae nonnullae cohaeserunt.
 h. Foramen inter vertebam primam & secundam pro nervo spinali , hoc in situ non adeo conspicuum , ac a latere sinistro Fig. 1.
 i. k. l. m. n. Quinque foramina , simili usui destinata.
 o. p. q. Processus transversales trium inferiorum vertebrarum. Superiores hoc in latere non adeo distingui possunt.
 r. Processus obliquus descendens dexter infimae vertebrae.
 s. Obliquus adscendens supremae.
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Processus spinosi.
 Vide Sect. IV. N. CLI. pag. 174.

T A B U L A E XLIV.

Fig. 1.

- Vertebrae lumborum tres concretae , quarum media extra sedem naturalem est propulsa.
 a. a. Vertebrae mediae corpus extra suum situm promotum versus latus dextrum , amplitudinem insignem habens.
 b. Idem corpus vertebrae mediae , hoc in loco tenuissimum.
 c. Vertebra suprema , multum versus latus , magis adhuc versus anteriora , vergens.
 d. Superficies superior supremae vertebrae satis aequalis.
 e. Similis superficies infimae.

Fig. 2.

- Eadem vertebrae , quae in Fig. 1. ab anteriore sunt depictae , a parte laterali sinistra.
 a. Corpus supremae.
 b. Corpus infimae.
 c. Vix notabilis pars vertebrae mediae.
 d. e. Processus articulares , qui in figura quidem videntur esse concreti , sed tamen liberi sunt.

Fig. 3.

- Eadem vertebrae a latere dextro.
 a. Vertebrae supremae corpus.
 b. Vertebra infima.
 c. Mediae vertebrae , loco suo expulsa , pars amplissima.
 d. d. Processus articulares , maximam partem concreti.
 Vide Sect. IV. N. CXXVII. pag. 170.

Fig. 4.

- Vertebrae tres inferiores lumborum cum osse Sacro concretae , & per cariem magnam partem destructae , delineatae ab anteriore.

a. Cor-

E X P L I C A T I O.

57

- a. Corpus vertebrae lumborum mediae seu tertiae , duobus in locis exesum.
- b. b. Processus obliqui adscendentes hujus vertebrae.
- c. c. Ejusdem processus transversales.
- d. Spinosus processus.
- e. e. Processus transversales vertebrae penultima, cujus corpus periit.
- f. f. Vertebrae ultimae iidem processus. Et hujus corpus periit.
- g. g. g. Pars superior ossis sacri , multum cariosa.

Fig. 5.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. a. Vertebrae mediae lumborum processus obliqui adscendentes.
- b. Processus spinosus.
- c. c. Transversi processus.
- d. d. Processus obliqui descendentes dictae vertebrae cum obliquis adscendentibus sequentis concreti.
- e. e. Processus transversi vertebrae penultima.
- f. Processus spinosus ex medio arcu prodiens.
- g. g. g. g. Lamellae osseae , ex arcu vertebrae mediae in arcum penultima descendentes , & ex hujus arcu in arcum ultimae tendentes.
- h. h. Processus transversi ultimae vertebrae.
- i. i. Articulares processus vertebrae penultima, concreti cum illis ultimae.
- k. Processus spinosus vertebrae ultimae.
- l. l. Obliqui descendentes processus ultimae vertebrae cum adscendentibus ossis sacri concreti.
- m. m. Scutum , quod partem posteriorem ossis sacri constituit.

Fig. 6.

Eadem ossa a parte laterali dextra.

- a. Corpus mediae vertebrae lumborum. Sequentia duo perierunt.
 - b. Processus obliquus adscendens dexter.
 - c. Processus transversus.
 - d. Spinosus processus.
 - e. Similis processus vertebrae penultima.
 - f. Ultimae spinosus processus.
 - g. h. i. Dictarum vertebrarum processus articulares , concreti inter se & cum sacro.
 - k. Pars lateralis ossis sacri , quae cum osse innominato necitur.
 - l. Fovea , quae semper pone hunc nexum datur.
- Vide Sect. IV. N. CLVIII. pag. 176.

T A B U L A E XLV.

Fig. 1.

Os sacrum insignis latitudinis, cujus canalis medius, medullae spinalis finem olim continens, contra naturam maxime dilatatus est. Pars anterior ferrae ope juxta longitudinem sic est a parte posteriore divisa, ut duae hae partes separatim exhiberi potuerint. Primâ hac figurâ sistitur pars anterior. Canalis pone corpus vertebrae primae descendens justae est capacitatis, a foraminibus autem duobus superioribus, deorsum procedendo, non, ut solet, angustatur, sed sensim sensimque ampliatur. Ubi vero tertia foramina attigit, coangustatur, & rotundulo quodammodo margine infra foramina ultima terminatur. Lamella ossea, quae canalem ab anteriore claudit, est tenuissima. Pars autem canalis dilatata duos pollices longa sesquipollicem lata est. In partibus lateralibus, per quas ferra transiit, substantia media ossis conspicitur.

Fig. 2.

Ejusdem ossis sacri pars posterior ab interiore. Canalis pars superior magis hac in portione expansa est. Tenuissima lamella existit, quae scutum format. Substantia ossis inter utramque lamellam in lateribus spongiosa apparet.

Fig. 3.

Partis anterioris ejusdem ossis sacri latus dextrum, sic divisum a latere opposito, ut ferra transierit per medium canalem. Vertebrae primae corpus, satis crassum, similem internam fabricam monstrat, ac in partibus lateralibus in Fig. 1. & 2. depicta est. Hoc a secundae vertebrae corpore distinguitur hiatus, quem cartilagineo-ligamentosa substantia olim opplevit. Hoc corpus sensim extenuatur. De tertiae vertebrae corpore vix quicquam, de quartae corpore nihil cernitur, quintum vero crassius existit.

Conf. Sect. IV. N. CLIX. pag. 176.

Fig. 4.

Os sacrum hominis adulti. Scutum a parte posteriore totum hiat. Cernitur itaque pars anterior canalis, qui medullam spinalem continuit, & ipse justae est capacitatis.

Vide Sect. IV. N. CLX. pag. 176.

Fig. 5.

Os sacrum adulti, cujus pars inferior olim fracta sic concrevit cum parte superiore, ut angulum ferme rectum formet, & paulo infra foramen tertium calli effusi margo conspiciatur, qualis a parte posteriore etiam cernitur.

Vertebra prima ab altero latere, ut & toto suo corpore, a reliquo osse distat, supernumeraria esse videtur, & etiam si tolleretur, integrum esset os sacrum. Foret

hoc

hoc satis facile; nam, dum in sinistro latere ab anteriore unum idemque os cum reliquo sacro facere videatur, hiatus a parte posteriore adest satis profundus,

Conf. Sect. IV. N. CLXXXII. pag. 178.

Fig. 6.

Pars major ossis sacri adulti hominis, quod fracturam olim subiit, ab anteriore, sic exhibita, ut pateat, qualem angulum pars superior cum inferiore tali in casu faciat; quem angulum in Fig. 5. adeo exacte depingere non licuit, quoniam vertebra supernumeraria simul videbatur debere oculis offerri.

Fig. 7.

Pars ossis sacri hominis adulti, quod olim fuit diffractum. Angulum rectum formari, quod continuo inferior pars introrsum prematur, ex hoc laterali hujus ossis adpectu abunde liquet.

T A B U L A E XLVI.

Fig. 1.

Sternum hominis adulti, cujus partes omnes concreverunt. Inferior pars insignem habet latitudinem, & in plures apices definit.

Fig. 2.

Idem os ferrae ope sic divisum, ut interior substantia cernatur, quam rite cognovisse in explicanda natura morborum, qui hoc os afficere solent, & instituenda eorum curatione, summopere necessarium.

Conf. Sect. IV. N. CLXXXVI. pag. 178.

Fig. 3.

Sternum viri adulti. Partes ipsius omnes etiam confluerunt. Superior versus latus dextrum, ubi costa prima adhaesit, multo latior est. Media non longe a parte inferiore rotundulum foramen habet. Tertia terminatur in apices duos acutos, alterum latiore, longiore, alterum brevior, magis acutum.

Conf. Sect. IV. N. CLXXXVII. pag. 179.

Fig. 4.

Sternum singularis conformationis feminae adultae. Longitudo parum ultra quatuor pollices est; latitudo ferme ubique duos superat. Sinit unum os, nec unquam videtur fuisse divisum in ossa minora. Admodum convexum est. Pars inferior definit in duos apices, quorum utrique pars cartilaginea adhaeret.

Vide Sect. IV. N. CXII. pag. 179.

T A B U L A E XLVII.

Fig. 1.

Vertebrae sex superiores dorsales cum adhaerentibus costis quatuor, ab anteriore.

1. 2. 3. 4. 5. 6. Vertebra prima dorsi & quinque subsequentes. Prima a secunda libera est. Subsequentes corporibus suis confluerunt.

a. Talis vertebrae secundae & tertiae concretio, ut distinctionis nota nulla appareat.

b. c. Lamellae osseae, quae subsequentium vertebrarum corpora nectunt.

d. Costa prima dextra, capite suo a vertebra prima libera.

e. Ab hac costa emissus processus, qui cum processu transverso ultimae cervicis vertebrae videtur cohaesisse.

f. f. Cohaesio costae primae & secundae ad longitudinem sesquipollicis, per substantiam osseam, duplici foramine pertusam. Fig. 2. f.

g. Caries notabilis in parte anteriore hujus costae.

h. Costa secunda, quae pariter capite suo libera est a vertebra.

i. Tertia costa sinistra.

k. Quarta. Haec non longe a curvamine suo videtur fuisse fracta.

Fig. 2.

Eaedem vertebrae sex superiores dorsales cum adnexis costis quatuor, a parte laterali dextra, quo adpectu costae longe aliam directionem habere videntur.

1. 3. 4. 5. 6. Vertebra prima, tertia, quarta, quinta & sexta. Secunda tota, primae pars inferior, tertiae superior, costis dextris obteguntur. Corpora non tantum cohaerent, sed & processus articulares.

a. Costa dextra prima.

b. Costa secunda.

c. Concretio costae primae cum processu transverso primae vertebrae.

d. Processus, ex hac costa emissus, qui videtur cohaesisse cum processu transverso ultimae cervicis vertebrae.

e. Confluxus costae secundae cum processu transverso vertebrae secundae.

f. Cohaesio costae primae & secundae. Fig. 1. f.

g. Caries notabilis in parte anteriore costae primae.

h. i. Tertia & quarta costa sinistra.

Conf. Sect. IV. N. CXLVI. pag. 173.

Fig. 3.

Duae costae ex infimis, quae ad longitudinem sesquipollicis per mediam substantiam osseam nexae sunt.

Fig. 4.

Fig. 4. & 5.

Costae duae ab interiore & ab exteriori, quae loco, non multum ab earundem curvaminibus distante, sic invicem sunt nexae, ut altera, eaque inferior, collo suo cum corpore superioris concreta, capite ultra corpus superioris promineat.

Fig. 6.

Pars costae dextrae, ex cuius medio margine superiore ossea lamella tenuis nascitur, sursum sese extendens, & ad costam vicinam progrediens.

Fig. 7.

Costa sinistra, ex cuius margine superiore lamella ossea satis lata adsurgit, quae proxime superiorem costam attigit, aut etiam cum ea cohaesit.

De his conferantur dicta ad Sect. IV. N. CXCVII. pag. 180.

T A B U L A E XLVIII.

Fig. 1.

Costae quatuor dextrae mediae hominis adulti, ab interiore. Partes posteriores inter capita atque tubercula concreatæ sunt per totam longitudinem colli.

Fig. 2.

Eaedem costae a parte exteriori. Praeter dictam concretionem, hoc in situ cernitur, mutata etiam fuisse tubercula, quæ cum processibus transversis vertebrarum cohaeserunt, sic ut vertebrae absque dubio praeternaturalem etiam habuerint formam.

Conf. Sect. IV. N. CXCVIII. pag. 180.

Fig. 3. & 4.

Costae dextrae mediae quatuor hominis adulti, ab exteriori, & interiore. Circa longitudinem suam mediam concreatæ sunt inter se; suprema cum secunda ad longitudinem duorum pollicum; secunda cum tertia, tertia cum quarta ad longitudinem sesquipollicis. Inter supremam & secundam datur foramen satis magnum, aliudque minus, non adeo facile in oculos incurrens. Sect. IV. N. CXCVII. pag. 180.

Fig. 5. & 6.

Exemplum fracturae claviculae, hic delineatae, ut locus inter costas vacuus adimpleretur, dicitur enim de ea ad Num. DXLV. Sect. IV. pag. 223. Fractura sic sanata est, ut clavicula ferme recta sit, in loco fracturae autem multae admodum conspiciantur inaequalitates, tubercula, longa, subrotunda, ultra reliquam superficiem multum prominentia.

T A B U L A E XLIX.

Fig. 1. & 2.

Costa prima dextra hominis adulti, quae duo plane distincta capita habet. Ab
exteriore & ab interiore.

Conf. Sect. IV. N. CCVIII. pag. 181.

Fig. 3.

Costa sinistra versus partem anteriorem sesquipollicem lata, & in duos apices de-
finens, quorum utrique distincta adhaesit cartilago, in unam terminata.

Describitur Sect. IV. N. CCI. pag. 179.

Fig. 4. & 5.

Costae sinistrae duae ex superioribus hominis adulti, delineatae a parte posteriore
& exteriore, a parte posteriore & interiore. Collum utriusque per mediam substan-
tiam osseam, satis crassam, cohaeret. Vide Sect. IV. N. CXCIX. pag. 179.

Fig. 6. & 7.

Costa dextra sexta hominis adulti per cariem & ab exteriore & ab interiore, pe-
nitus exesa, & mire deformata. Conf. Sect. IV. N. CCI. pag. 179.

T A B U L A E L. LI. LII. LIII.

Haecenus delineatae sunt vertebrae, costae, sternum, & eae mutationes, quas
sensim incrementis spinarum incurvationes in diversis illis partibus producere solent.
Harum cognitio erat necessaria, ut illae incurvationes, Scoliosis ac Cyphosis dictae,
intelligi queant, & explicari phaenomena, quae in diversis aegris pro varia curva-
tura ipsius columnae vertebrarum, & inde prosequente mutatione thoracis, produci
soleant. Sequuntur nunc toti trunci, qui docent non tantum, quid talibus in casibus
quoad ossa locum habeat, quali modo situs viscerum, vasorum decursus, mutetur, sed
etiam fundamentum sternunt, quo superstrui rationalis horum adfectuum cura valeat,
in qua quotidie cum maxime errant illi, quibus vera natura mali non rite est perspecta.

Tabulis itaque L. LI. LII. LIII. sisto ab anteriore, a posteriore, a latere dextro,
& a latere sinistro, truncum feminae, quae scoliosi laboravit, ulterius descriptum
Sect. IV. N. CCX. pag. 182.

Ampla pelvis est, solito latius os sacrum. Vertebrae lumborum, in latere dextro mul-
tum compressae, versus illud latus vergunt. Ductum hunc sequuntur dorsales ad quin-
tam costam dextram a superioribus, similiter admodum intortae. Tum vertebrae dorsales
versus latus sinistrum vergunt, & jam pars sinuata spinarum, antea in latere sinistro, in
latere dextro est, simulque versus posteriora sic intorquentur vertebrae, ut nexus
costa-

costarum dextrarum ab anteriore conspiciatur. Vertebrae cervicales sinistrorsum tendunt. Miro modo a forma naturali, omnium costarum situ mutato, recedit thoracis capacitas. Costae dextrae, multum applanatae, partibus suis posterioribus retrorsum insigniter prominent, dein corporibus vertebrarum sic appressae sunt, ut spatium nullum interfit. Aliam figuram acquisiverunt costae sinistrae, longiores sunt, tenuiores, & fibi appressae, introrsum protrusae, hoc latus concavum reddunt. Sterni situs hinc etiam infolitus est.

T A B U L A E LIV. & LV.

Truncus feminae adultae insigni scoliosi laborans, a latere dextro & sinistro exhibitus. Pelvis etiam amplissima est. Lumbi insigniter versus latus dextrum vergunt, sed dein spina tantopere versus latus sinistrum inclinat, ut vere descendat, & quarta vertebra dorfi a collo tantummodo unum pollicem & duas octavas partes distet a corpore supremae lumborum vertebrae. Ab hoc loco iterum parum sursum curvatur spina. Costae hinc aliam in uno, aliam in altero, latere subierunt mutationem, longe diversam ab ea, quam in praecedenti trunco delineavi, ex figuris, collatis cum descriptione pleniore, Sect. IV. N. CCXI. pag. 183. data, facile cognoscendam.

T A B U L A E LVI.

Truncus puellae, quoad mutationem thoracis, eodem in morbo, a praecedentibus admodum diversus. Spina primum dextrorsum, dein sinistrorsum, inflexa est, & simul multum contorta, sic ut processus spinosi versus latus sinistrum dirigantur. Costae versus anteriora ferme transverso ductu procedunt, & sternum insigniter protrudunt, sic ut hoc a spina multum distet. Conf. Sect. IV. N. CCXII. pag. 184.

T A B U L A E LVII.

Truncus hominis, qui in solis lumbis scoliosi laboravit, admodum notabilis, cujus exactam descriptionem dedi Sect. IV. ad N. CCXII. pag. 185., hac tabula ab anteriore delineatus.

- a. Os sacrum.
- b. Vertebra lumborum quinta.
- c. Hujus vertebrae processus transversus dexter.
- d. Ejusdem processus transversus sinister.
- e. Vertebra quarta lumborum.
- f. Processus transversus hujus vertebrae dexter.
- g. Sinister processus transversus.
- h. Vertebra lumborum tertia, cujus processus transversus hoc in situ non cernuntur.
- i. Vertebra lumborum secunda.
- k. Processus transversus dexter.
- l. Vertebra lumborum prima.

m. Processus transversus dexter, qui insolitam monstrat figuram, cum per partes membranaceas adhaerentes pars tantum ipsius transparet.

n. Vertebra dorfi duodecima. o. undecima. p. decima. q. nona.

r. Costa spuria ultima dextra.

s. Processus transversus duodecimae dorfi vertebrae, a quo multum recessit dicta costa.

t. Costa undecima. u. decima.

v. w. x. y. Costae duodecima, undecima, decima, nona, sinistrae.

z. Pars inferior sterni, secedens in duas cartilagines ensiformes.

T A B U L A E LVIII.

Idem truncus a parte posteriore.

a. Coccyx.

b. Pars inferior ossis sacri.

c. c. Partes hujus ossis superiores.

d. Processus spinosus vertebrae lumborum infimae.

e. Nexus processus obliqui descendentes dextri cum ascendente ossis sacri. In opposito latere nexus hic non adeo in oculos incurrit.

f. Processus transversus dexter ejusdem vertebrae.

g. Nexus obliqui descendentes processus quartae cum ascendente quintae.

h. Processus spinosus quartae.

i. Nexus obliqui descendentes quartae cum ascendente quintae in latere sinistro.

k. Ejusdem processus transversus sinister.

l. Ejusdem processus transversus dexter.

m. Processus spinosus tertiae vertebrae.

n. Ejusdem vertebrae corpus.

o. Corpus vertebrae secundae.

p. Corpus vertebrae primae.

q. Processus spinosus vertebrae secundae.

r. Vertebrae primae processus idem.

s. t. u. Nexus processuum articularium vertebrae secundae cum tertia, primae cum secunda, duodecimae dorsalis cum prima lumborum, ita confusorum, ut describi non possint.

w. x. y. z. Processus spinosi vertebrarum duodecimae, undecimae, decimae, nonae dorsalis.

a. a. Processus transversus duodecimae vertebrae dorfi.

T A B U L A E LIX. & LX.

Truncus integer, vario sensu maxime notabilis, hominis, qui a latere dextro claudicavit, cyphosi, scoliosi, osteosteatomate in lumborum latere sinistro laboravit; cujus spina, pelvis, thorax, hac de causa sunt vitata; cui una alteraque costa fuit

fuit fracta, & cartilagine multarum ossificatae. Ampla satis descriptio, Num. CCXIII. Sect. IV. pag. 188. data, collata cum hisce tabulis, quibus & ab anteriore & a posteriore hic truncus oculis subjicitur, sufficiat, ut omnes, quas subiit mutationes, rite intelligantur. Innominatum os dextrum delineatum est Tab. LXVIII. Fig. 4., ut sinus in osse ilium, in quem sese recepit caput ossis femoris, melius patefcat, quam ille exhiberi potuit, ab interiore in Tab. LIX., ab exteriori in Tabula LX.

T A B U L A E L X I.

Fig. 1.

Vertebrae duae dorsales infimae, lumborum omnes, os sacrum, & os coxae sinistrum, sic concreta invicem, ut unum os referant.

11. 12. Corpora vertebrarum, undecimae & duodecimae dorfi, libera, nec inter se, nec cum suprema lumborum, concreta.

1. 2. 3. 4. 5. Corpora vertebrarum lumborum, invicem cohaerentia.

a. Os sacrum, cujus pars tantummodo superior delineata est.

b. c. d. e. f. Partes osseae, quae corpora vertebrarum lumborum, & inter se, & ultimam cum sacro ab exteriori neunt, dum intrinsecus libera sunt, ut Fig. 3. ostenditur.

g. Confluxus ossis sacri cum innominato per crustam osseam, ab interiore hac parte tantummodo conspiciendam.

Fig. 2.

Eorundum ossium, penitus concretorum, conspectus lateralis.

11. 12. Undecima & duodecima dorfi vertebra. Corpora harum libera sunt, sed processus articulares a. b. concreverunt firmiter.

c. d. Earundem vertebrarum processus spinosi.

e. Processus obliquus superior sinister; dexter destructus est.

f. Undecimae vertebrae processus transversus.

g. Similis processus vertebrae duodecimae.

1. 2. 3. 4. 5. Vertebrae lumborum.

h. i. k. l. m. Confluxus horum corporum in parte laterali.

n. o. p. q. r. Processus obliqui adscendentes & descendentes concreti non tantum, sed etiam diffformes.

s. t. u. v. w. x. y. Transversi processus, qui partim destructi instar parvorum tuberculorum sese exhibent.

Vertebrae lumborum versus anteriora multum prominent, & curvaturam, quam faciunt, ad ossa pubis accedunt. Corpora insignem acquisiverunt crassitiam; a posteriore autem sunt compressa, adeo ut processus spinosi vertebrarum fere omnium parum juxta se descendant, & hoc praeparatum sistat exemplum illius incurvationis, quam Lordosin vocant. Vergit tamen praeterea spina, ut ex Fig. 1. apparet, in latus dextrum.

Fig. 3.

Sectio talis vertebrae secundae, tertiae, quartae, quintae, & ossis sacri, ut ipsa corpora media divisa sint, simulque spinosi processus vertebrae tertiae & subsequen-
tium ablati.

i. 2. 3. 4. 5. Vertebrae quinque lumborum.

a. b. c. d. Lamellarum ossium, quae corpora harum vertebrarum, quae ultimam cum sacro, ab anteriore & in lateribus connectebant, partes anteriores. Pone easdem hiatus satis ampli conspiciuntur, quos cartilagineo-ligamentosa substantia opplevit. Inter illos hiatus corporum media substantia porosa, ut semper esse solet, depicta est.

e. f. Os sacrum, cujus interior substantia apparet.

g. h. Canalis pro medulla spinali in vertebrae lumborum, in quem hiant foramina, dextros nervos lumbares olim transmittentia.

i. Idem canalis, ubi decurrit per os sacrum. Collata crassitie partis anterioris hujus ossis sacri & capacitate canalis cum Fig. 1. 2. 3. Tab. XLV., tanto melius memoratae ibi degeneraciones intelliguntur.

Conf. Sect. IV. N. CCXIV. pag. 189.

T A B U L A E LXII.

Fig. 1.

Pelvis feminae adultae, admodum ampla, sed tota tenuissima, levissima.

a. Sacrum os, insignis latitudinis, concretum cum utroque osse innominato b. b. interventu substantiae, inter ipsa ossa productae.

c. c. Pubis ossa, consumpta penitus cartilagine intermedia, a se invicem remota.

d. d. Acetabula admodum profunda. In sinistro pars ea, cui glandula mucipara accubuit, admodum extensa, excavata, foraminulenta.

e. e. Tuberum ossium ischiorum applanata.

f. Foramen ovale dextrum praeternaturalis formae.

g. g. Ora superior pelvis prope acetabulum. Ab hac ora distantia ad infimam tuberis ossis ischii partem est, in latere dextro, duorum pollicum & trium octavarum partium, in sinistro ferme trium pollicum.

h. h. Rami adscendentes ossium pubis admodum tenues.

i. Lamella ossea, quae ex dicto ramo dextro adscendit ante foramen ovale, & pro parte ante acetabulum, pollicem & unam octavam pollicis partem lata, duos longa.

k. Similis lamella in latere sinistro, sed multo minor; totus hujus ossis margo h. e. k. incurvus est, multasque eminentias habet insignes.

Fig. 2.

Ejusdem pelvis os coxae dextrum, sic delineatum, ut lamella ossea Fig. 1. i. illiusque situs respectu aliarum partium pateat.

Fig. 3.

Fig. 3.

Pelvis ejusdem os coxae sinistrum, tali in situ depictum, ut inaequalitates, eminentiae, ex ramo adscendente ossis pubis, ejusdemque rami curvatura, pateant. Incisura inter tuber ischii, & ejusdem ossis processum acutum, hoc in latere etiam admodum magna, & longe major, quam in latere dextro. Vide Sect. IV. N. CCXV. p. 190.

Fig. 4.

Pars anterior & interior ossis innominati, quae ex osse pubis & ischio fit; ex cuius tubere prodit processus longus, osseus, in quem praesens olim ligamentum sacro-ischiadicum mutatum est; documento, haec ligamenta subinde ossescere.

Conf. Sect. IV. N. CCXXVII. pag. 192.

T A B U L A E L X I I I.

Fig. 1.

Pelvis ossea viri adulti, cujus omnia ossa per ancylosin nexa sunt. Innominata cum sacro. Pubis ossa inter se.

a. a. Nexus ossium innominatorum & sacri per lamellas osseas, ex innominatis in sacrum tendentes.

b. Quae inter ossa pubis olim fuit substantia cartilagineo-ligamentosa hic periit; sed a superiore, ubi haec ossa concurrunt ad formandam oram pelvis, & ab inferiore, qua pelvim respiciunt, lamella ossea est, prominula, rotunda, quae ossa haec necit.

c. In ramo superiore, & inferiore d., ossis pubis dextri videtur adfuisse fractura.

e. Tuber crassum, in multas eminentias acutas f. f. definens.

g. Similis, multo major, eminentia; descendens, & foramen ovale quodammodo in duo foramina dividens.

h. Eminentia, seu Exostosis similis ex ramo inferiore adscendens, ferme ad praecedentem g.

i. Similis, minor, ex anteriore & media parte acetabuli prodiens.

Fig. 2.

Eadem pelvis a posteriore.

a. a. Confluxus ossis innominati dextri cum osse sacro.

b. Similis nexus ossis innominati sinistri cum sacro.

c. Ligamentum, quod a parte posteriore ossis sacri in crassam, tuberculatam, ossis ilei dextri partem, quae ultra os sacrum prominat, tendit, in verum os mutatum.

Conf. Sect. IV. N. CCXVI. pag. 190.

T A B U L A E L X I V .

Pelvis feminae, ab utroque latere claudicantis, delineata ab anteriore Fig. 1., & a posteriore Fig. 2., postquam partes molles omnes sedulo erant separatae, relicta vero ligamenta, & membranae capsulares. Descripsi exacte hoc praeparatum Sect. IV. N. CCXXXIII. pag. 193., & ex hac expositione, collata cum his figuris, abunde videtur cognosci posse. Notasse itaque sufficiat, diametrum transversalem majorem esse conjugata, illam esse aequalem pollicibus quatuor cum dimidio, hanc quatuor: sex pollices a se invicem distare tubera ossium ischiorum; haec extrorsum esse conversa; foramina ovalia insolitam acquisivisse formam. Acetabulis solitis expulsa sunt, & retrorsum sursumque propulsa, femorum capita; membranae capsulares sunt elongatae, degeneratae; a margine anteriore veteris acetabuli retrorsum procedunt, capita obtegunt, & adnectuntur marginibus novorum acetabulorum, in quibus capita femorum, sed non sine strepitu, movebantur.

In Fig. 2. prominentes novorum acetabulorum margines, praecipue in latere sinistro, melius cernuntur, & his nexae capsulae membranaceae, capita femorum libera obtegentes.

T A B U L A E L X V .

Ossa coxarum, depurata, macerata, siccata, una cum partibus superioribus femorum pelvis feminae, ab utroque latere claudicantis, Tabula praecedenti delineatae.

Fig. 1.

Os coxae sinistrum.

- a. Acetabulum vetus, profundius, quam tali in casu esse solet.
- b. Acetabulum novum.
- c. c. d. Margo novi acetabuli, qui a c. ad d., id est a posteriore & superiore, quam maxime prominebat.
- e. Eminentia acutiuscula, ex parte inferiore & anteriore hujus marginis enata. Tales plures, sed longe minores, in toto margine inveniuntur.
- f. Planities triangularis, sese a parte posteriore veteris acetabuli in eminentiam e. extendens, medio loco triangularem, paulo profundior, finem monstrans.
- g. Incisura, seu sinus, juxta quem ligamentum teres, quod ex veteri acetabulo originem trahebat, maxime elongatum & degeneratum, ad caput femoris tendebat.

Fig. 2.

Os coxae dextrum.

- a. Acetabulum vetus, profundius, quam in tali casu solet, triangularem quodammodo marginem habens.
- b. Acetabulum novum, & ea quidem hujus acetabuli pars, cui margo rotundulus & inferior capitis ossis femoris accesserat.

c. c. Su-

c. c. Superficies hujus acetabuli aspera, foraminulenta, cariosa, cui caput ossis femoris, simili itaque superficie, fuerat appressum. Fig. 6. 7. 8. Inaequalis talis superficies in oppositi lateris novo acetabulo adest quidem Fig. 1. supra b.; sed non adeo notanda, quemadmodum in capite ossis femoris ejusdem lateris Fig. 4.; nec adeo magna porosa superficies est, ac in capite femoris sinistri. Fig. 7.

d. d. d. Margo novi acetabuli, praecipue a parte posteriore prominens.

e. Eminentia acuta a veteri acetabulo sursum sese extendens.

f. Sinus, juxta quem ligamentum teres, quod ex veteri acetabulo originem trahabat, maxime elongatum & degeneratum, ad caput femoris tendebat.

Fig. 3. 4. & 5.

Femoris sinistri pars superior a posteriore Fig. 3., ab anteriore Fig. 4. delineatur; planities vero, quae acetabulum novum attigit, Fig. 5. depingitur. Ad litteram a. designatur locus, cui ligamentum teres adnectebatur.

Fig. 6. 7. & 8.

Femoris dextri pars superior, ab anteriore Fig. 6. a posteriore Fig. 7. Planities vero, quae acetabulum novum attigit Fig. 8. exhibetur. Et his in figuris littera a. notatur locus, cui insertum fuit ligamentum teres.

In genere capita formâ suâ sese accommodarunt ad nova acetabula.

T A B U L A E L X V I.

Fig. 1.

Coxa dextra feminae Patavinae, viginti duos annos natae, claudicantis, ab exteriori

a. Locus, ubi ramus superior ossis pubis videtur fuisse fractus.

b. Locus, ubi simile quid in ramo inferiore videtur obtigisse.

c. Acetabulum vetus, admodum difforme.

d. Cavitas in parte exteriori ossis ilei formata, pollicem & septem octavas partes lata, admodum profunda, sic ut a parte interiore pelvis multum promineat.

Fig. 2.

Eadem coxa ab interiore, ut tanto melius pateat cavitatis Fig. 1. d. insignis prominentia ultra internam ossis ilei superficiem.

Fig. 3. & 4.

Femoris dextri, quoad caput & collum admodum extenuati, pars superior ab anteriore & posteriore.

Fig. 5.

Similis pars femoris finiftri, ut differentia tanto melius patefcatur.
Conf. Sect. IV. N. CCXXXIV. pag. 194.

Fig. 6. & 7.

Os femoris, cujus caput collumque, fingulari plane ratione mutata, infolitam acquifiverunt figuram. Caput verfus inferiora multum dirigitur, in apicem terminatur, inter caput & corpus offis invenitur eminentia, a fuperiore craffa admodum, verfus inferiora fenfim extenuata. Coxarum os, quod admifit fingulare hoc os, videre non licuit. Conferantur dicta ad articulum CCLXX. Sectionis quartae, pag. 203.

T A B U L A E LXVII.

Fig. 1.

Coxa finiftra hominis adulti, cujus acetabulum vetus difforme eft, furfum retrorfumque luxato femore.

- a. a. Margines veteris acetabuli, fatis quidem profundi, fed figurae praeternaturalis.
- b. b. b. Inaequalitates, a parte posteriore confpiciendae.
- c. Sinus, cui caput offis femoris videtur fuiſſe appreſſum.

Fig. 2. & 3.

Femoris, quod cum coxa finiftra Fig. 1. articulatum fuit, pars fuperior ab anteriore, & a posteriore. Caput exile, depreſſum, feſe ad inaequalitates & finus in offe innotato accommodans.

Conf. Sect. IV. N. CCXXXVII. pag. 195.

Fig. 4.

Os coxae finiftrum, in quo duo nova acetabula videntur fuiſſe formata.

- a. a. a. Veteris acetabuli margines.
- b. Ligamentum, quod marginis defectum a parte anteriore ſupplet, & ſub quo vafa decurrunt.
- c. Defectus in parte posteriore marginis.
- d. d. Sinus & eminentiae pone acetabulum, quod olim caput femoris continuit.
- e. Sinus profundus in parte posteriore & fuperiore hujus coxae.
- f. Sinus multo amplior in parte posteriore & inferiore ejusdem offis, feſe extendens ad illum locum, ubi ab interiore planities eft, quae cum offe ſacro neſtitur.

Fig. 5. & 6.

Pars fuperior offis femoris, quae cum offe coxae Fig. 4. fuit nexa, fingulari ratione extenuata, difformis, collo longiori infiftens, depicta ab anteriore & a posteriore.

Conferantur dicta ad N. CCXXXIV. Sect. IV. pag. 194.

T A-

T A B U L A E L X V I I I.

Fig. 1.

Os innominatum finistrum, cujus naturale acetabulum deletum, novum vero in parte ipsius posteriore & superiore enatum.

a. Reliquiae acetabuli naturalis.

b. b. b. Substantia ossea, cellularis, quae naturale acetabulum maximam partem adimplevit.

c. c. Margo posterior & inferior naturalis acetabuli, inaequalis, crassus, anteriorem & inferiorem novi acetabuli partem pariter constituens.

d. Novum acetabulum admodum profundum.

e. e. e. Margo ipsius superior & posterior.

f. Planities, quodammodo triangularis, quasi arrofa, cui similis in capite ossis femoris Fig. 2. b. respondet.

Fig. 2.

Pars superior ossis femoris finistri a parte posteriore, cujus caput difforme, &, obliquam olim passum fracturam, male sanatum est.

a. Caput, quod ex acetabulo naturali dimotum, novo penitus contineri non potuit, in irregularem itaque formam excrevit.

b. Planities quodammodo triangularis, quae semper simili planitie in novo acetabulo Fig. 1. f. fuit appressa.

c. c. Margo capitis, sese multum ultra collum ad trochanterem majorem extendens.

d. Trochanter minor.

e. Fracturae pars superior.

f. Ejusdem pars inferior.

g. Substantia callosa primum, dein ossea, qua duo fragmenta rursus concreverunt.

h. Inaequalitates, eminentiae, acutae, ex fragmenti superioris parte inferiore prodeuntes.

i. Similes, ex parte superiore alterius fragmenti enatae.

Fig. 3.

Idem os femoris a parte anteriore.

a. Caput, cujus margo b. b. ultra collum insigniter sese extendit ad trochanterem majorem c. Fig. 2. c. c.

d. Fracturae pars superior. Fig. 2. e.

e. Inaequalitates ex hoc fragmento productae. Fig. 2. h.

f. Pars inferior fracturae. Fig. 2. f.

g. Inaequalitates, ex parte superiore hujus fragmenti enatae Fig. 2. i.

h. Substantia ossea, quae duo fragmenta necit. Fig. 2. g.

Conf. dicta ad N. CCXXXVI. Sect. IV. pag. 195.

Fig. 4.

Os innominatum dextrum trunci, N. CCXIII. Sect. IV. pag. 188. descripti, & Tab. LIX. & LX. delineati. Acetabulum naturale, maximam partem deletum, fittit cavum triangulare, apice suo retrorsum sursumque tendens. In medio ilio rotundus finus est, cui caput femoris sine dubio fuit appressum.

- a. Acetabulum vetus.
 - b. b. Margines hujus satis craffi.
 - c. Apex seu angulus, in quem duo illi margines desinunt.
 - d. d. d. Inaequalitates variae, a parte posteriore degenerati acetabuli enatae.
 - e. Sinus rotundus, satis profundus, novi acetabuli vices gerens.
- Conf. etiam dicta ad N. CCXXXIV. pag. 194.

T A B U L A E L X I X.

Fig. 1.

Os coxae finistrum tali modo cum suo femore nexum, ut caput intra acetabulum moveri quidem, non vero ex eo solvi, possit.

- a. a. a. Margines admodum alti, inaequales, profundissimum acetabulum cingentes, & ossis femoris caput ferme circum circa amplectentes.
- b. Pars capitis ossis femoris, in acetabulo moveri solita, cartilagine tecta.
- c. c. c. Partes ipsius, ultra collum, & ad trochanterem majorem, sic sese extendentes, ut apex etiam digiti ipsis subjici possit.
- d. e. Trochanteres, major d. minor. e.

Fig. 2.

Idem os coxae finistrum cum suo femore a parte posteriore.

- a. a. Acetabuli admodum profundi margines.
- b. Collum ossis femoris.
- c. d. Trochanteres.

Videantur dicta ad N. CCLI. Sect. IV. pag. 199.

Fig. 3.

Sinistrum os coxae, cujus acetabulum admodum profundum, sic ut altitudo a fundo ad margines exteriores duos pollices aequet. Versus foramen ovale in margine quatuor dantur foramina, hoc in situ non conspicua. Superficies interior inaequalis, quasi cariosa.

Fig. 4. & 5.

Pars superior femoris finistri a parte anteriore & parte posteriore.
Conf. Sect. IV. N. CCXLII. pag. 196.

T A B U L A E LXX.

Fig. 1.

Os coxae finistrum, quod cum offe sacro sic concreverat, ut lamellae osseae ab uno offe in aliud sint extensae, quale quid in opposito latere inter sacrum os & innominatum dextrum etiam locum habet.

Acetabulum hoc finistrum, duos & dimidium pollicem altum, tres latum, admodum profundum, & inaequale, margines insigniter prominentes, aculeatos, habet. Retrorsum ab acetabulo tendit Exostosis, ferme pollicem longa. Ex offe pubis versus foramen ovale aculei varii producuntur, & similibus hirtum est tuber ischii ossis.

Fig. 2.

Idem os coxae finistrum, sic exhibitum, ut acetabuli posterior margo summopere inaequabilis, exostosis ferme pollicem longa, & pone eam lamella, tenuis, transversis duobus aculeis terminata, conspiciantur.

Fig. 3.

Pars superior femoris finistri, cujus caput descripto inhaesit acetabulo, ab anteriore. Caput magnum, globosum, marginem crassum inaequalem habet, qui sese juxta colum ferme ad trochanterem majorem extendit, & unde deorsum in minorem tractus descendit, pariter inaequalis, & asper.

Fig. 4.

Eadem pars femoris finistri a posteriore.

Accreta cernitur capiti lamella, quae non multum a sinu, cui ligamentum teres adhaesit, definit, & pro parte aliquantum a capite distat, sic ut intermedia quaedam relinquatur fissura.

Conf. Sect. IV. N. CCXLVI. pag. 197.

T A B U L A E LXXI.

Coxa sinistra, quae cum offe sacro concrevit, & cujus acetabulum admodum amplum a statu naturali multum recedit.

a. Os ilium.

b. Hujus ancylosis cum offe sacro.

c. c. Longitudo degenerati acetabuli.

d. d. Margo posterior, qui ferme ad altitudinem pollicis ultra reliquum os prominet.

Fig. 2.

Idem os innominatum finistrum, sic exhibitum, ut acetabulum totum quantum conspici queat.

- a. a. a. Margo acetabuli, variis in locis insigniter prominens.
- b. b. Partes glaberrimae, aequabilissimae, in fundo acetabuli conspicuae.
- c. c. Inaequalitates, erosiones variae.

Fig. 3.

Femoris finistri pars superior ab anteriore.

- a. Caput solito crassius, a superiore latius, ab inferiore in tuberculum quoddam desinens.
- b. Collum.
- c. d. Trochanteres.
- e. e. Eminentiae acutae, variae, capiti & collo adhaerentes.

Fig. 4.

Eadem femoris pars a posteriore.

- a. a. a. Capitis, solito crassioris, pars, quae acetabulo recipi potuit.
- b. Tuberculum, in quod definit.
- c. c. Margo inaequalis, ultra reliquam partem capitis prominens, partem a., quae acetabulo contineri potuit, a reliqua distinguens.
- d. Pars capitis, quae acetabulo contineri non potuit.
- e. f. Inaequalitates, capiti & collo adhaerentes.
- g. Collum. h. i. Trochanteres.

Fig. 5.

Caput ejusdem ossis femoris, sic exhibitum, ut tota pars, quae acetabulo recipiebatur, conspici queat.

Conferantur dicta ad N. CCXLVI. Sectionis quartae, pag. 198.

T A B U L A E LXXII.

Fig. 1.

Coxa sinistra & os femoris, quod cum acetabulo sic necitur, ut, licet non concreverit, ex eo tamen solvi nequeat. Ab anteriore & exteriori.

Acetabulum, difforme, margines adeo extantes, multis longis eminentiis asperos, habet, ut caput ossis femoris, licet quaquaversum mobile, tamen nulla ratione ab eo liberari queat. Capitis ea pars, quae cartilaginea crusta obducitur, ultra collum insigniter descendit, sic ut ipsius superficies longe amplior sit, quam esse solet. Trochanter major tantopere sursum extenditur, ut ultra caput multum promineat.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore & interiori. Patet, quantopere acetabulum ibi promineat, ad quamnam altitudinem margines acetabuli sese extendant, & quomodo caput collumque respectu trochanteris majoris sese habeant.

Conf. Sect. IV. N. CCLI. pag. 198.

T A B U L A E LXXIII.

Fig. 1.

Coxa sinistra cum offe femoris, cujus caput intra profundissimum acetabulum sic retinetur, ut, licet certo sensu mobile & nullibi cum acetabulo concretum sit, tamen ex eo tolli nequeat.

- a. a. Coxa sinistra.
- b. Anterior offis femoris pars.
- c. c. Collum femoris.
- d. d. d. Margo admodum inaequalis, a capite juxta collum sese multum extendens.
- e. e. e. Acetabulum admodum profundum, retrorsum multum prominens.
- f. f. Margo acetabuli, inaequalis, acutiusculus, parum distans a margine capitis offis femoris d. d. d., quod pro parte apparet.

Fig. 2.

Idem os sic ab anteriore exhibitum, ut degeneratio acetabuli & capitis offis femoris optime pateant.

- a. Os ilium.
- b. Os pubis.
- c. Os ischium.
- d. Femoris offis pars superior.
- e. Trochanter major.
- f. f. f. Acetabulum maxime degeneratum.
- g. g. g. Margo ipsius exterior, admodum inaequalis, acutiusculus. Fig. 1. f. f.
- h. h. h. Margo inaequalis, a capite sese juxta collum multum extendens. Fig. 1. d. d. d.
- i. i. Eminentiae variae, medio sinu distinctae, ex capite offis femoris intra acetabulum productae.
- k. Similis eminentia ex acetabulo enata, dictum sinum inter i. & i. intrans.
- l. l. Inter has litteras foramen magnum, amplum, cernitur, introrsum tendens, in caecum cavum terminatum. Hunc locum olim intrarunt vasa, ad interiora acetabuli progredientia.
- m. Ossea, crassa, lamella, quae dictum foramen a cavo, caput offis femoris continente, separat.

T A B U L A E LXXIV.

Fig. 1.

Eadem coxa cum suo femore, quae Tabula praecedenti est delineata, a parte posteriore;

- a. Offis ilei pars exterior.
- b. Ejusdem offis ea superficies, quae cum offe Sacro olim fuit commissa.

- c. Os pubis.
 d. Tuber ossis ischii.
 e. e. e. Pars posterior acetabuli, partim satis aequalis, partim reticulata, & adeo magna, ut sese a tubere ossis ischii d. ad ossis ilei partem, quae cum sacro neēti solet b., extendat. Videtur ferme tota capsā articularis ossificata.
 f. f. Partes capitis ossis femoris, quae hic loci, ut & in aliis, transparent.
 g. Femoris os. h. Trochanter major. i. minor.

Fig. 2.

- Alia delineatio ejusdem ossis, ut interiora acetabuli tanto melius perspiciantur.
 a. a. Os ilium.
 b. Pubis os.
 c. Tuber ossis ischii.
 d. d. d. Acetabulum maxime degeneratum. Tab. LXXIII. Fig. 1. e. e. e. Fig. 2. f. f. f.
 e. e. e. Margo acetabuli, inaequalis, acutiusculus. Ibid. Fig. 1. f. f. Fig. 2. g. g. g.
 f. Eminentia admodum notabilis, ex acetabuli interiore parte enata. Ibid. Fig. 2. k.
 g. Foramen magnum, amplum, introrsum tendens, sed in caecum finem terminatum. Ibid. Fig. 2. inter l. l.
 h. Lamella ossea, crassa, dictum foramen ab acetabulo discernens. Ibid. Fig. 2. m.
 i. Femoris os. k. Trochanter major. m. Collum.
 n. n. n. Margo inaequalis, a capite juxta collum descendens. Ibid. Fig. 1. d. d. d. Fig. 2. h. h. h.
 o. Pars capitis dicti ossis.
 p. p. Duac, ex capite enatae eminentiae. Ibid. Fig. 2. i. i. inter quas sinus est, quem eminentia f., ex acetabulo enata, intrat.
 Descriptio hujus praeparati data est Sect. IV. N. CCLII. pag. 199.

T A B U L A E LXXV.

Fig. 1.

Coxa sinistra cum femoris osse per ancylofin concreta, sic ut duo haec unum fo-
 lloam continuum os faciant. Femur sic ponitur respectu ossis innominati, ut, si in
 situ naturali coxa retineatur, sursum multum adscendat femur.

Fig. 2.

Eadem ossa, in Fig. 1. ab exteriore delineata, hac ab interiore sistuntur. Ap-
 paret nunc etiam femori adhaerens Exostosis, speciem lamellae in varias eminentias
 desinentis sistens. Sectio hujus praeparati, sic facta, ut interiora pateant, data est
 Tab. LXXVI. Fig. 3.

Conf. Sect. IV. N. CCLIII. pag. 199.

Fig. 3.

Fig. 3.

Alterum exemplum similis ancylofis a latere sinistro, ab interiore exhibitum. In situ erecti hominis femoris os. horizonti parallelum fuit.

Fig. 4.

Eadem ossa ab exteriori & posteriore parte. Collum, caput, ossis femoris, & margo acetabuli sic melius, quam in Figura 3., distinguuntur; ut & ovalis apertura, quae a parte anteriore concreti cum acetabulo marginis est. Quomodo intrinsecus confluerint ossa, patet ex Tab. LXXVI. Fig. 4.

Vide Sect. IV. N. CCLVI. pag. 199.

T A B U L A E LXXVI.

Fig. 1.

Tertium exemplum plenariae concretionis ossis femoris sinistri cum coxa, ab anteriore.

Fig. 2.

Utrumque os ferrae ope juxta lineam, Fig. 1. indicatam, sic divisum est, ut pateat, illa intrinsecus etiam unam massam constituere.

Conf. Sect. IV. N. CCLV. pag. 200.

Fig. 3.

Interiora ossium Tab. LXXV. Fig. 1. & 2. delineatorum.

Fig. 4.

Coxa cum suo femore, Tab. LXXV. Fig. 3. & 4. depicta, ab interiore.

T A B U L A E LXXVII.

Fig. 1. & 2.

Femoris dextri juvenis viginti annorum, a nativitate claudi, pars superior. Collum nullum adest, & caput a latere ossis sic procedit, ut trochanter major ad dimidium pollicem supra caput promineat, trochanter minor vero caput attingat. Acetabulum paulo majus solito & planius erat. Prolixam expositionem hujus ossis, quod exemplum claudicationis congenitae sistere censetur, dedi Sect. IV. N. CCLXXI. p. 203.

Fig. 3.

Femoris dextri pars superior, cujus collum a corpore fractura admodum obliqua separatum est, delineata a parte laterali dextra. Ea enim pars, quae figuram quartam

respicit, est anterior, quod omnino notandum, ut pateat, qualem praeternaturalem situm acquisiverit caput. Effuso callo fractae partes concreverunt invicem, sed collum caputque naturalem situm amiserunt, perfecte retrorsum deorsumque tendentia. Tanta copia calli effusa est, ut in sede fracturae & in parte exteriori, ut ex hac figura patet, & interiore, ut ex quarta icone constat, eminentiae notabiles variae formae, admodum inaequales, & inter illas sinus & foramina multa, dentur.

Fig. 4.

Idem os, a parte laterali sinistra depictum. Confirmantur ea, quae de mutato situ capitis, colli, de eminentiis ex luxuriante callo enatis, dicta sunt. Pars ossis femoris, quae respicit figuram tertiam, est anterior.

Conf. Sect. IV. N. CCLXXIX. pag. 206.

Fig. 5.

Femoris dextri, cujus collum fuit fractum, pars superior a parte laterali externa, sed simul quodammodo posteriore, depicta. Fractura a trochantere majore in minorem descendit. Caput & collum retrorsum sunt promota, licet non adeo multum, quam in praecedenti praeparato, ut patet ex sinu, cui ligamentum teres adhaesit. Colli inaequalitates etiam sunt insignes, praecipue prope trochanterem minorem.

Fig. 6.

Idem os, a latere interiore. Non difficulter mutatus situs capitis collique, luxurians callus, & inaequalitates irregulares, acutae, prope trochanterem minorem & infra eundem, in oculos incurrunt. Descendit non longe a dicto trochantere, a parte interiore ossis, lamella, cujus apex in Fig. 5. etiam cernitur. Hic aliquantum ab osse reliquo distat.

Conf. Sect. IV. N. CCLXXXII. pag. 207.

T A B U L A E LXXVIII.

Fig. 1.

Femoris ossis sinistri pars superior. Fractura colli adfuit obliqua, deorsum per partem corporis sese extendens. Partes sic concreverunt, ut caput loco admodum dimisso conspiciatur, & simul tantopere retrorsum recesserit, ut cae partes ossis, quae in sano statu a parte posteriore inveniantur, nunc in parte laterali externa dentur.

a. a. a. Pars, quae de reliquo osse secessit, ex capite, collo, & parte corporis constans.

b. Caput. c. Trochanter minor. d. major.

e. e. e. e. Foramina multa ea in linea, ubi partes antea solutae concreverunt.

Fig. 2.

Idem os a parte interiore.

a. Caput. b. Collum. c. Trochanter major. d. minor.

e. e. e. e.

- e. e. e. e. Locus , ubi partes antea separatae concreverunt.
f. f. f. f. Inaequalitates variae osseae.

Fig. 3.

Idem os ferrae ope divisum. Ab. a. ad b. fractura sese extendit. c. c. Sepimentum osseum est inter duos canales , qui antea non nisi unum eundemque constituebant. Interior , rara , spongiosa , fabrica in utraque parte sponte in oculos incurrit.

Conf. Sect. IV. N. CCLXXXIII. pag. 206.

Fig. 4.

Pars superior femoris finistri hominis robustissimi , qui , ex lapsu in trochanterem majorem , sibi fracturam colli femoris contraxerat. Haec non fuit sanata , sed in collo profunda formata cavitas est , intra quam prominentia , ex capite producta , sic continebatur , ut postea incedere , claudus tamen , potuerit.

- a. Trochanter major. b. minor. c. Collum femoris.
d. Sinus admodum profundus hoc in collo.
e. e. e. e. Inaequalitates variae , ex collo enatae.
f. Capitis pars cartilagine obducta.
g. Sinus , cum quo ligamentum teres cohaesit.
h. Mucro , ex ea parte capitis enatus , quae cum collo olim cohaesit , nunc vero intra sinum d. fuit admissus.

Fig. 5.

Idem os femoris , quod in Fig. 4. a posteriore delineatum est , ab anteriore.

- a. Trochanter major. b. minor.
c. Exostosis , ex hac parte femoris enata.
d. Collum femoris.
e. Sinus novus admodum profundus.
f. Caput hujus ossis.
g. Sinus , cum quo ligamentum teres cohaesit.
h. Mucro , ex ea capitis parte enatus , quae cum collo olim cohaesit , nunc vero intra sinum e. fuit admissus.

Fig. 6.

Pars superior ejusdem femoris , sic delineata , ut sinus novus plane conspici queat.

- a. Trochanter major. b. minor.
c. c. c. Inaequalitates variae , ex osse productae.
d. d. d. Margines crassiusculi , sinum admodum profundum Fig. 4. d. Fig. 5. e. cingentes.

Fig. 7.

Caput ejusdem ossis femoris sic depictum, ut mucro Fig. 4. & 5. h., qui intra finum Fig. 4. d. Fig. 5. e. Fig. 6. d. d. d. admissus fuit, recte cernatur.

- a. Capitis pars, unde dictus mucro originem trahit.
 - b. Mucro ipse.
 - c. c. Diffraetae & inaequales partes capitis interiores.
- Vide Sect. IV. N. CCLXXVII. pag. 205.

T A B U L A E LXXIX.

Os coxae sinistrum cum suo femore, post fracturam colli, sic degeneratum, ut caput intra acetabulum remanserit, cum eo concreverit, in tumorem inaequalem insignem sese extenderit, & huic pars superior femoris sese accommodaverit.

Fig. 1.

Os coxae sinistrum cum suo femore ab anteriore.

- a. Os ilium. b. Pubis. c. Ischium.
- d. d. d. Degeneratum caput ossis femoris cum acetabulo concretum, & in tumorem admodum irregularem mutatum. Fig. 2. f. f. f. Fig. 3. f. g. h. i.
- e. e. e. Margo anterior degenerati colli ossis femoris, quod se dicto tumori d. d. d. accommodavit, sic ut motus aliquis superfuerit. Fig. 2. g. g. g. Fig. 4.
- f. Trochanter major.
- g. g. Squama, quae per violentiam externam videtur secessisse de hoc osse, dein cum eodem rursus concrevisse. Fig. 2. i. i. Conf. de his fracturis squamosis Tab. LXXXVII. Fig. 1. 2. 3. 4. & 5.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. Os ilium. b. Pubis. c. Ischium. d. Hujus tuber. e. Processus acutus.
- f. f. f. Degeneratum, & cum acetabulo concretum, caput ossis femoris Fig. 1.
- d. d. d. Fig. 3. f. g. h. i.
- g. g. g. Posterior margo degenerati colli ossis femoris, quod sese mutato capiti accommodavit. Fig. 1. e. e. e.
- h. Trochanter major.
- i. i. Squama, quae de hoc osse secessit, denuo cum eo concreta. Fig. 1. g. g.

Fig. 3.

Solum os coxae, sic exhibitum, ut superior ejus pars versus anteriora dirigatur, & degeneratum ac cum acetabulo concretum caput ossis femoris melius cernatur.

- a. Pubis os. b. Ischium. c. Ejus tuber. d. Processus acutus. e. e. Os ilium.
- f. g. h. i.

f. g. h. i. Caput ossis femoris, acetabulo accretum, & cum eo tumorem magnum, inaequalem, formans, cujus longitudo quatuor pollicum est inter f. & h.; altitudo trium pollicum inter g. & i.

Tumor ipse, admodum inaequalis, a superiore ad k. multum prominet, a medio ad l. insigniter excavatus est. Fig. 1. d. d. d. Fig. 2. f. f. f.

m. Locus, ubi inter hoc degeneratum caput & marginem foraminis ovalis finis est, versus interiora tendens, & ad duorum circiter pollicum longitudinem per acetabulum retrorsum sese extendens, ubi olim vasa acetabulum intrarunt.

Fig. 4.

Os femoris, cujus collum cum vicino corpore plane insolitam figuram habet, quia sese Tumori, a capite cum acetabulo cohaerente formato, accommodavit.

a. Trochanter major.

b. b. Collum & vicinum corpus ossis, in superficiem inaequalem, sinuatam & tuberculatam, sic degeneratum, ut sese optime accommodaverit ad caput suum cum acetabulo concretum. Fig. 1. d. d. d. e. e. e. Fig. 2. f. f. f. g. g. g. Adeo ut, ubi in dicto capite eminentia sit Fig. 3. k., in hac parte ad c. sinus inveniatur; ubi in capite excavatio Fig. 3. l., hic eminentia detur ad d.

Inter b. b. hujus degeneratae partis longitudo est trium pollicum cum dimidio. Videretur longitudo major, sed quoniam haec superficies admodum excavata est, & margines inferiores iterum multum adsurgunt, distantia in ipso osse minor est, quam in figura esse videtur.

e. e. Latitudo hujus partis vix duorum pollicum.

Conf. Sect. IV. N. CCLXXVIII. pag. 205.

T A B U L A E LXXX.

Fig. 1.

Pars superior femoris sinistri a posteriore. A collo ad medium usque corpus fractura notabilis adfuit; fragmenta varia, ex figura tertia melius cognoscenda, singulari naturae beneficio sic sunt concreta, & sanata, ut homo femore uti potuerit, licet os ipsum admodum crassum, irregulare, evaserit.

Fig. 2.

Idem os a parte anteriore. In hac figura melius, quam in prima, multa, quae olim adfuere, fragmenta cernuntur, per callum rursus concreta.

Fig. 3.

Ejusdem ossis ferrae ope divisi structura interna. Variis in locis cernuntur septimenta, a reliqua substantia cellulari plane distincta, quae probant, os hoc in multa fragmenta fuisse divisum. Conf. Sect. IV. N. CCLXXXVIII. pag. 207.

Fig. 4.

Pars superior ossis femoris finistri ab anteriore. Excrevit haec pars in Hyperostosis insignis amplitudinis, sic ut trochanter major difformis ad altitudinem pollicis supra caput sese extendat. Longus hic tumor est quinque pollices cum dimidio; ambitus seu circumferentia est novem pollicum cum dimidio; superficies satis aequalis.

Fig. 5.

Idem os a parte posteriore. Superficies externa pro parte destructa est, sic ut pateat, totam substantiam internam esse cavernosam.

Conf. Sect. IV. N. CCCXVI. pag. 211.

T A B U L A E LXXXI.

Fig. 1.

Dextrum os femoris, cujus cervix mediumque corpus fuere fracta.

a. a. a. Ampla cervicis fractae superficies, inaequalis, acutis eminentiis, ac cavitatibus internis, distincta.

b. c. d. Fractura in medio corpore. Fractum hoc loco os fuit in tres partes, quarum media c. undique de reliquis videtur fuisse separata, sic tamen, ut effuso callo omnes iterum concreverint, & os hoc loco crassissimum, inaequale, reddiderint.

e. e. Callosa olim, nunc ossea, substantia, cujus ope fragmentum c. cum fragmento b. concrevit.

f. f. Locus, ubi similis substantiae interventu fragmentum c. & d. confluerunt.

Fig. 2.

Idem os a parte anteriore.

a. a. Pars lateralis interna amplitudinis fractae cervicis.

b. Pars anterior & superior ossis, quae a reliquis fuit separata.

c. Apex ejusdem partis, qui ad insignem distantiam a parte inferiore distincta manet a reliquis fragmentis.

d. Fragmentum inferius.

e. Substantia, quae inferius & superius fragmentum necit.

f. Similis substantia, cujus ope necuntur fragmentum superius & tertium.

g. g. Fragmentum tertium, quod totum quantum a reliquis fuit separatum.

Fig. 3.

Sanatae fracturae medio in osse femoris ab interiore delineatio, partibus ferrae ope divisis.

a. Fragmentum superius.

b. Inferius fragmentum.

c. Fragmentum tertium.

d. d. d.

E X P L I C A T I O.

83

- d. d. d. Sepimentum, sese inter fragmentum tertium & inferius extendens.
 e. Apex fragmenti superioris, qui ultra superficiem fragmenti inferioris multum
 prominet. Fig. 2. e.
 f. f. Species dimidii septi inter fragmentum inferius & tertium.
 Conf. Sect. IV. N. CCLXXVI. pag. 205.

T A B U L A E LXXXII.

Fig. 1.

Femur dextrum, medio in corpore fractum. Fragmenta tria singulari ratione concreverunt, & totum os difforme reddunt.

- a. Fragmentum superius.
 b. c. Medium fragmentum.
 d. Fragmentum tertium, & inferius.
 e. f. g. h. Eminentiae osseae variae irregulares, majores, minores, ex fragmentis enatae, ubi haec iterum concreverunt.

Fig. 2.

Idem os a parte posteriore.

- a. Fragmentum superius. b. medium. c. tertium.
 d. d. d. Aperturae variae inter diversas inaequalitates ibi, ubi fragmenta concreverunt, relictæ, licet ad interiora ossis non penetrent.

Fig. 3.

Idem os, ferrae ope divisum, & a parte interiore exhibitum.

- a. Fragmentum superius. b. medium. c. inferius.
 d. Septum medium inter canalem fragmenti superioris & medium fragmentum.
 e. Simile septum inter fragmentum medium, & canalem fragmenti inferioris.
 f. Eminentia, quae Fig. 1. f. etiam delineata est.
 Conf. Sect. IV. N. CCXCIII. pag. 208.

T A B U L A E LXXXIII.

Fig. 1.

Femoris sinistri, medio loco fracti, pars maxima, inferior, a latere exteriori.

- a. a. Pars ossis superior.
 b. b. Pars inferior.
 c. c. Pars tertia ossis, quae olim videtur fuisse separata de partibus reliquis.
 d. d. d. Exostoses variae, acutae, majores, minores.

X 2

Fig. 2.

Fig. 2.

Idem os a parte interiore exhibitum.

- a. a. Fragmentum superius.
- b. b. Inferius fragmentum.
- c. c. Pars , quae olim videtur fuisse separata de fragmento superiore & inferiore.
- d. d. d. Exostoses variae majores , minores.
- e. e. Latitudo insolita , quam acquisivit hoc in loco totum os.

Fig. 3.

Ejusdem ossis pars lateralis interna , ferrae ope ab externa sic divisa , ut interiora pateant.

- a. a. a. Fragmentum superius.
 - b. b. Canalis hujus partis , qui olim medullam continuit , pro parte apertus , pro parte descendens usque ad a. medium , ibique caeco fine terminatus.
 - c. c. c. c. Fragmentum inferius , cujus canalis internus caeco fine ad d. terminatur , cellulosa ossea substantia adimpletus.
 - e. e. Fragmentum tertium , & cum superiore a. a. & cum inferiore c. c. concretum , cellularem intus fabricam , separatam a duobus reliquis canalibus , monstrans.
 - f. f. Exostoses variae. Fig. 1. & 2. d. d. d.
- Conf. Sect. IV. N. CCXCV. pag. 208.

T A B U L A E LXXXIV.

Fig. 1.

Femur dextrum , medio in corpore obliquâ fracturâ olim divisum ; ab anteriore. Fragmenta non rite reposita sunt , superius ante inferius descendit , & intermedia substantia ossea , olim callosa , sic concrevit , ut hoc in loco circumferentia novem pollices superet , & tumor enatus sit admodum inaequalis , dum apex fragmenti superioris ad duos pollices prominet ante fragmentum inferius.

- a. Fragmentum superius.
- b. Hujus pars inferior , ultra fragmentum inferius prominens.
- c. Fragmentum inferius.
- d. Hujus pars superior.
- e. f. Sulcus profundus , juxta quem sine dubio olim vasa decurrebant.
- g. g. Substantia ossea , duo fragmenta invicem necans.
- h. Trochanter minor.

Fig. 2.

Idem femur a parte posteriore.

- a. Trochanter minor.

b. b.

- b. b. Fragmentum superius.
- c. c. Inferius fragmentum.
- d. Substantia, quae duo fragmenta, multum ab invicem remota, necit.

Fig. 3.

Idem femur, ferrae ope juxta longitudinem divisum, ut, quid intus contigerit, pateat.

- a. a. Fragmentum superius.
 - b. b. Rotundulum extremum, in quod terminatur canalis ossis, qui olim medullam continebat.
 - c. c. Fragmentum inferius.
 - d. d. Apex, in quem hoc fragmentum terminatur.
 - e. Substantia reticularis, ossea, ex fragmento superiori quasi prodiens, & illud fragmento inferiori adnectens.
 - f. Similis substantia, ex fragmento inferiori producta.
 - g. g. Callus, in osseam substantiam, reticulatam, mutatus, qui duo fragmenta necit.
- Conf. Sect. IV. N. CCC. pag. 208.

Fig. 4.

Femur dextrum, pariter medio in corpore, obliqua fractura, olim divisum; a posteriore.

- a. a. Fragmentum superius, multum versus anteriora promotum.
- b. b. Inferius fragmentum, sursum retrorsumque tractum.
- c. c. Callosa primum, nunc ossea, substantia, intus tota quanta reticularis, quae dicta fragmenta necit.

Fig. 5.

Idem femur, ab anteriore.

- a. a. Fragmentum superius.
 - b. b. Inferius fragmentum.
 - c. c. Substantia, cujus ope duo fragmenta concreverunt. Tumor ex male aut plane non repositis fragmentis enatus est, qui circumferentiam habet octo pollicum.
- Conf. Sect. IV. N. CCXCVII. pag. 208.

T A B U L A E LXXXV.

Fig. 1.

Femoris sinistri pars superior & media, oblique fracta, ab anteriore.

- a. a. Fragmentum inferius, juxta superius a latere exteriori attractum, & cum eo concretum.
- b. Fragmentum superius in apicem c. desinens, qui multum distat a fragmento inferiore.
- d. Apertura ovata, qua medius canalis partis superioris hiat, cujus margines admodum sunt aequales, quaeque sese in trochanterem majorem extendit.

Fig. 2.

Fig. 2.

Idem os a parte posteriore.

a. a. Inferius fragmentum, hic admodum inaequale.

b. Fragmentum superius.

c. Apex hujus fragmenti multum ab inferiore distans.

Vide Sect. IV. N. CCXCVIII. pag. 208.

Fig. 3. & 4.

Femoris sinistri oblique in parte inferiore fracti, pars inferior, tum ab externo, tum ab interno latere.

a. Fragmentum superius, ultra inferius multum descendens, & supra superficiem fragmenti inferioris adinstar squamae acutae prominens b., inter quam & dictam partem medii pollicis distantia est.

Conf. Sect. IV. N. CCCVII. pag. 210.

Fig. 5.

Femoris dextri pars inferior ab anteriore. Fractura obliqua a. a. male sanata est, sic ut fragmentum inferius b. b. juxta partem exteriorem superioris attractum sit, & condyli c. c. versus exteriora dirigantur.

d. e. Foramina, quae ad interiora penetrant, quorum inferius sub a. iterum patet.

Fig. 6.

Idem os a parte posteriore.

a. a. Fractura obliqua.

b. b. b. b. Variæ inaequalitates, admodum acutae, ultra superficiem reliquam multum extantes.

c. Foramen admodum amplum, quod ad interiora decurrit.

d. Apertura canalis illius, qui altero ostio ab exteriore patet. Fig. 5. e.

Fig. 2.

Idem os, ferrae ope sic divisum, ut interiora pateant.

a. a. Sepimentum, quod fragmentum superius ab inferiore separat, a cujus lateribus reticulata utriusque fragmenti substantia patet.

b. Finis foraminis d. Fig. 5.

c. Sinus, in quem definit foramen c. Fig. 6.

d. Apertura canalis e. Fig. 5. d. Fig. 6.

Vide Sect. IV. N. CCCI. pag. 209.

Fig. 8.

EXPLICATIO.

87

Fig. 8.

Femoris sinistri pars inferior ab exteriore.

- a. a. Fragmentum superius.
- b. b. Inferius fragmentum, quod pro parte pone superius reconditur.
- c. Foramen notabile in sinum profundum tendens.
- d. Inter d. & b. aliud foramen adest ad interiora tendens & communicans cum b. Fig. 10.

Fig. 9.

Idem os a latere interno.

- a. a. Locus, ubi fractura fuit.
- b. Pone hanc eminentiam foramen est, inter d. & b. Fig. 8. cum b. Fig. 10. communicans.

Fig. 10.

Idem os a parte interna sic exhibitum, ut superficies exterior ab interiore sit sublata.

- a. a. Sepimentum, quod fragmentum superius ab inferiore distinguit.
- b. Excavatio admodum profunda cum foramine inter d. & b. Fig. 8. & pone b. Fig. 9. communicans.

Conf. Sect. IV. N. CCCIII. pag. 209.

TABULAE LXXXVI.

Fig. 1.

Os femoris sinistrum, post fracturam circa partem inferiorem, mire deformatum, simulque necrosi adfectum.

- a. b. Pars longitudinis ejus circiter tertia inferior, fracta, & male reposita, ita ad posteriora ferme horizontaliter directa, ut cum parte superiore angulum, prope modum rectum, faciat.

c. Condylus internus. d. externus. Uterque a solita forma recedunt.

e. Patella, ope colli cujusdam cum femore, medio inter condylos loco, cohaerens.

f. Pars semicanalis crassi, ossei, ex foramine magno & profundo prominens. Fig. 2. f. Fig. 4.

Fig. 2.

Idem os a parte posteriore.

a. Condylus internus. b. externus. c. Patella.

d. d. Foramina, ad interiorem hujus ossis partem tendentia. Fig. 3. d.

e. e. Foramen simile, admodum magnum & profundum. Fig. 3. e. e.

f. Semicanalis osseus crassus, mobilis, pro parte ex hoc foramine prominens. Fig. 1. f. Fig. 4.

Fig. 3.

Pars inferior hujus ossis medio loco, ferrae ope, divisa, ut interiora pateant.

- a. Substantia femoris, admodum crassa, parum supra fracturam.
- b. Similis substantia in parte fracta.
- c. Pars interna, excavata, in qua haesit separatum undique officulum. Fig. 4.
- d. Foramen, ad internam capacitatem hujus ossis tendens. Fig. 2. d.
- e. e. Pars altera dimidia similis canalis admodum magni, ad interiora c. penetrans, cui inhaesit frustum osseum, undique a reliquis partibus separatum, figura sua femicanalem quodammodo referens. Fig. 1. 2. f. Fig. 4.

Fig. 4.

Pars illa ossea, separata, femicanalem referens, Fig. 1. 2. f. ex canali, in quo haesit Fig. 3. e. e. liberata.

Conf. Sect. IV. N. CCCIX. pag. 210.

T A B U L A E LXXXVII.

Fig. 1. 2. & 3.

Femoris sinistri pars media, vario modo exhibita, ut squama, sesquipollicem longa, ultra pollicem lata, pateat, quae de superficie exteriori & media hujus ossis secessit, & pro parte rursus cum ea concrevit.

Vide Sect. IV. N. CCCX. pag. 210.

Fig. 4.

Fracturae squamosae aliud, illudque notabilius, exemplum; ab anteriore exhibitum. De latere exteriori ossis femoris sinistri secessit lamella. a. a., quatuor pollices longa, quae ab anteriore & superiore non nisi pro parte b. b. cum osse rursus concrevit, sed ab inferiore, inter c. & a., ad longitudinem duorum pollicum cum dimidio ab eo distat.

Fig. 5.

Idem os a parte posteriore & laterali externa. Squama tota hoc in loco cum osse concrevit. Videntur adesse nonnulla foramina, sed haec non penetrant.

Vide Sect. IV. N. CCCXI. pag. 210.

Fig. 6. 7. 8. & 9.

Duo fragmenta ossea, quae secesserunt de fracti femoris parte inferiore hominis, ex suprema contignatione domus in terram delapsi, ipso momento, quo cecidit; ab exteriori & ab interiori delineata. Vulnere itaque licet complicata fuerit haec fractura composita, felicissime sanatus est aeger, ut exposui ad N. CCCXII. Sectionis quartae, pag. 210. 211.

Fig. 10.

Fig. 10.

Tibia dextra, ex cujus parte anteriore & laterali interna exfurgit tumor amplius, tres pollices & dimidium longus, duos latus, medio finu aequabili, partim duplici, in tres partes, superiorem maximam, minorem inferiorem, mediam minimam, divisus. Superficies tumoris admodum inaequabilis est.

Fig. 11.

Idem os a parte posteriore, ubi tumor in duas tantum partes videtur divisus.

Fig. 12.

Serrae ope divisum os. Substantia, quae tumorem componit, eadem est, quae reliqui ossis; externa autem crusta tenuissima existit.

Conf. Sect. IV. N. CCCCXXXIV. pag. 219.

T A B U L A E LXXXVIII.

Fig. 1.

Os femoris sinistrum ab anteriore, ex cujus parte interiore, nonnihil sub trochantere minore, enata est Exostosis dura, compacta, ovata, convexa, longa tres pollices & unam quartam partem, lata in medio circiter pollicem unum & dimidium, crassa pollicem.

Fig. 2.

Idem os a parte posteriore.

Fig. 3.

Os idem a parte laterali externa; cernitur locus, ubi serrae ope sublata est Exostosis, in Figura prima punctata linea etiam notatus.

Fig. 4.

Exostosis ipsa separata de femore, crassa, dura, compacta, sic tamen ut canalis ossis pro parte sese in eam extendat.

Conf. Sect. IV. N. CCCXIII. pag. 211.

Fig. 5. & 6.

Pars inferior femoris sinistri, ex cujus parte posteriore & laterali externa, Exostosis prodit, duos pollices longa, ossi tamen tota sua longitudine adhaerens, & non nisi ad sex octavas pollicis partes ab eo distans.

Vide Sect. IV. N. CCCXIV. pag. 211.

T A B U L A E LXXXIX.

Fig. 1.

Femur dextrum, cujus pars inferior in tumorem insignem expansa, crassa, indurata, laminas osseas, fibras, spinas, tubera, magna, parva, aspera sistit.

Fig. 2.

Ejusdem femoris pars posterior, in qua spinæ, fibrae, & tubera majora, melius in conspectum veniunt. Adest praeterea paulo supra condylos foramen ovale, magnum, profunde excavatum, ad interiora tendens.

Fig. 3.

Sectio hujus ossis, tali modo facta, ut ferra transferat inter condylos per medium foramen. Craffities sic patet lamellarum, quae hoc os componunt; cavitas, quae medullam continet, ejusque communicatio cum dicto foramine.

Conf. Sect. IV. N. CCCXIX. pag. 211.

T A B U L A E XC.

Fig. 1.

Ancylofis articulationis ossis femoris cum crure dextro a parte interiore.

a. Os femoris.

b. Tibia, quae in nexu cum femore sic concrevit, ut condyli femoris & caput tibiae insignem subierint mutationem. Tibia sic posita est, ut superficies ipsius, quae condylum externum admittit, retrorsum decurrat, unde tibiae pars anterior versus latus externum dirigitur, & ea pars, quae caput fibulae admittit, perfecte a posteriore detur, sic ut malleolus internus ad anteriora vergat.

c. Condylus internus femoris.

d. Condylus externus. Duo hi insolitam formam situmque acquisiverunt. Externus praeterea ad e. intrinsecus excavatus est, admittitque partem lateralem externam capitis tibiae f., quae partim intra sinum libere haeret, partim cum eo concrevit.

g. g. Confluxus partis inferioris femoris, condyli quippe interni cum capite tibiae.

Fig. 2.

Eadem ancylofis a parte exteriori.

a. Femoris os. b. Tibia.

c. Condylus internus femoris.

e. e. Pars reliqua hujus condyli, a solita forma multum recedens.

f. f. Confluxus condyli interni cum capite tibiae,

g. Capitis tibiae pars lateralis externa.

Conf. Sect. IV. N. CCCLXXXI. pag. 213.

Fig. 3.

Fig. 3.

Ancylofis femoris finiftri cum tibia, ab anteriore & parte laterali interna.

a. Femoris os. b. Tibia.

c. Condylus internus femoris concretus cum finu, qui eft in parte laterali interna tibiae. e.

d. Condylus externus, fimili modo concretus cum finu, qui eft in parte laterali externa tibiae f.

g. Foramen, medio inter condylos loco relictum.

Fig. 4.

Eadem ancylofis a parte posteriore & laterali externa.

a. Femoris os. b. Ejus condylus internus.

c. Pars lateralis externa capitis tibiae.

d. Locus, ubi partes hae concreverunt.

e. Pars offea media, & cum condylo femoris, & cum capite tibiae, cohacens.

f. Condylus internus femoris.

g. Pars lateralis interna capitis tibiae.

Vide Sect. IV. N. CCCLXXVIII. pag. 212.

T A B U L A E X C I.

Fig. 1.

Siniftrum femur & tibia fic concreta invicem, ut angulum obtufum, recto majorem, forment, a parte posteriore.

a. Femur. b. Condylus externus. c. internus.

d. d. Caput tibiae, maxime degeneratum.

e. e. e. Tumor, in quem tota haec tibiae pars extensa eft.

Fig. 2.

Partes eadem femoris atque tibiae, fed ab anteriore.

a. Condylus internus. b. externus. Ambo confluerunt cum parte superiore tibiae.

c. c. Lamella offea, a condylo interno, locoque inter condylos medio, fefe extendens ad superiorem tibiae partem.

d. Patella, quae condylo externo accrevit.

e. e. Caput tibiae, a folita forma recedens.

Conf. Sect. IV. N. CCCLXXXII. pag. 213.

Fig. 3. & 4.

Ancylofis dextri femoris, tibiae & patellae, ab anteriore, & a posteriore.

a. Condylus externus femoris. b. internus.

- c. d. Tibiae sinus , cum quibus condyli femoris confluxerunt.
 e. Patella , cum femore concreta , sed tamen insigniter prominens.
 Vide Sect. IV. N. CCCLXXXIV. pag. 213.

T A B U L A E XCII.

Fig. 1.

Dextri lateris Tibia , ab anteriore visa , oblique fracta , vel potius fissa , sic ut a capite oblique ad inferiora portio ossis , septem pollices longa , secesserit , dein rursus cum reliquo osse concreta , sic tamen , ut figurâ ossis plane sit mutata.

- a. Externus tibiae sinus pro condylo externo femoris , plane versus posteriora directus.
 b. Internus sinus , versus anteriora & inferiora tendens.
 c. Locus , ubi fissura inceptit. d. Ubi definit.
 e. e. Fissura admodum profunda , inter duo fragmenta relicta , a parte inferiore tantae amplitudinis , ut filus transmitti possit , exiens tunc ad e. Fig. 2.
 f. Similis fissura , sed ad oppositum latus non penetrans.
 g. Alia ejusdem naturae , inter duo fragmenta transiens , & ferme ejusdem capacitatis , ac e. Conf. Fig. 2. d.
 h. h. h. Cariosa ejusdem ossis loca.

Fig. 2.

Eadem tibia a parte posteriore.

- a. Sinus internus. b. externus.
 c. c. Fissura eadem , quae Fig. 1. e. e.
 d. Alia fissura , pariter inter duo fragmenta penetrans. Fig. 1. g.
 e. e. e. Loca cariosa varia.

Fig. 3.

Pars superior ejusdem tibiae , quae condylos ossis femoris admittit.

- a. Capitis pars anterior. b. posterior.
 c. Sinus pro condylo femoris externo. d. pro interno.
 e. f. g. Inaequalitates , eminentiae , excavationes , quae superficiem utriusque sinus , & loca intermedia admodum aspera reddunt.

Conf. Sect. IV. N. CCCCXV. pag. 215.

Fig. 4.

Ulcere carioso admodum profundo & lato laborans pars inferior tibiae dextrae. Margines admodum inaequales tum ab externo tum ab interno latere sese multum extendunt , & praecipue ab interiore admodum crassi ultra limites ossis in tuber insigne prominent.

Vide Sect. IV. N. CCCCXXXIII. pag. 219.

T A B U L A E X C I I I.

Fig. 1.

Tibia & fibula sinistra, fractae, invicem concretae, ab anteriore.

- a. a. Fractura obliqua tibiae.
- b. b. b. Inferius fragmentum, sursum tractum, & lateri exteriori superioris fragmenti adnexum.
- c. Substantia media, tibiam fibulamque necans.
- d. d. Obliqua fibulae fractura non longe a capite superiore, sic facta, ut pars anterior ossis a posteriore secefferit.
- e. Foramen, in medium canalem fragmenti superioris penetrans. Fig. 3. b., & sese per eum ad partem posteriorem extendens. Fig. 2. f.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. a. Tibiae fractura obliqua.
- b. Fragmentum superius.
- c. Inferius fragmentum, sursum tractum, & lateri exteriori superioris fragmenti accretum.
- d. Tibiam fibulae adnectens substantia; fibula autem hic loci integra est.
- e. e. Obliqua fibulae fractura.
- f. Foramen in medium canalem fragmenti superioris penetrans Fig. 3. b., & sese in anteriore parte pariter manifestans. Fig. 1. e.
- g. Simile foramen, in coecum finem definens.

Fig. 3.

Eadem ossa ferrae ope divisa.

- a. a. Fragmentum superius.
 - b. Canalis medullae continendae destinatus.
 - c. c. Fragmentum inferius, superioris lateri exteriori accretum.
 - d. Canalis hujus fragmenti, a canali b. plane distinctus.
 - e. Substantia, tibiam fibulae, hoc in loco sanae, adnectens.
- Conf. Sect. IV. N. CCCCVIII. pag. 215.

T A B U L A E X C I V.

Fig. 1.

Tibia & fibula dextri lateris, in varias partes diffractae, & iterum consolidatae; ab anteriore.

- a. Fibulae corpus, in fragmenta tria b. c. d. divisum.

VOL. II.

Aa

e. Ca-

- e. Caput inferius fibulae, malleolum externum constituens, cum tibia concretum.
- f. Tibiae fragmentum superius. g. Ejusdem ossis fragmentum inferius.
- h. h. Fragmentum tertium, quod, olim plane separatum, cum superiore & inferiore iterum concrevit.
- i. i. Tibiae fibulaeque plenaria hoc in loco concretio.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. Tibiae superius fragmentum; b. inferius.
- c. d. d. Tertii fragmenti Fig. 1. h. cum superiore concretio; e. e. cum inferiore.
- f. Apex hujus fragmenti, ultra reliquum os insigniter prominens.
- g. g. Concretio capitis interioris tibiae atque fibulae.
- h. i. Fibulae fragmentum superius, & inferius. k. Fragmentum tertium, quod cum superiore & inferiore rursus concretum est.

Conf. Sect. IV. N. CCCCIX. pag. 215.

Fig. 3.

Tibiae & fibulae dextrae, non longe a malleolis fractarum, & pessime sanatarum, partes inferiores, visae a latere interiore.

- a. Tibia. b. c. Locus, ubi fractura fuit, quae sic sanata est, ut malleolus internus d. versus inferiora dirigatur.
- e. Fibula. f. f. Fracturae vestigium.
- g. Malleolus externus, seu caput inferius fibulae versus superiora promotum.

Fig. 4.

Eorundem ossium dictae partes a latere exteriori.

- a. Tibia. b. Fibula. c. Fracturae in tibia vestigium. d. Simile in Fibula.
- e. Malleolus internus, tibiae capitis inferioris pars interior.
- f. Malleolus externus.
- g. Pars ossea, ex effuso callo, ut videtur, enata, cum parte vicina tibiae concreta, partim erosa.

Conf. Sect. IV. N. CCCCXIII. pag. 216.

Fig. 5.

Tibiae fibulaeque dextrae cum talo singulari ratione concreatæ partes; ab anteriore.

- a. Tibia. b. Fibula, ab hoc loco versus inferiora admodum tumens, cortice squamoso, spinoso, tecta.
- c. c. c. Caput inferius tibiae, a solita forma multum recedens.
- d. Malleolus internus, tuber difforme, squamosum, & asperum referens.
- e. Caput tali olim cum naviculari articulum.

f. f. f.

E X P L I C A T I O.

95.

- f. f. f. Lamellae osseae, mediis profundis finibus distinctae, a capite inferiore tibiae in talum tendentes.
 g. g. Pars lateralis tali.
 h. Caput inferius fibulae.
 i. Malleolus externus, multum retrorsum promotus.
 k. Ejusdem cum talo concretio.

Fig. 6.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. Tibia. b. Fibula. c. Malleolus externus; d. internus.
 e. e. f. f. Vestigia fracturae in utroque osse.
 g. Caput tali. h. Colli ipsius pars, quae cum sustentaculo cervicis tali in calcaneo olim necebat. i. i. Partes duae laterales ejus sinus, qui cum corpore calcanei jungitur.
 k. k. k. Lamellae variae osseae, quarum ope dicta ossa cohaerent invicem.
 Conf. Sect. IV. N. CCCCXXII. pag. 217.

Fig. 7.

Tibiae & fibulae sinistrae partes inferiores, quae praeter modum tumidae inter se, & cum talo praeterea concreverunt; ab anteriore.

- a. Tibia. b. Fibula. c. Malleolus internus; d. externus.
 e. Cervix tali. f. Ejus caput.

Fig. 8.

Eadem partes a posteriore.

- a. Tibia. b. Fibula. c. Malleolus externus; d. internus.
 e. Caput tali. f. Superficies, quae sustentaculo cervicis tali in calcaneo adplicatur.
 g. Sinus pro admittendo corpore calcanei.
 Inter c. & d. plenaria dictorum ossium cernitur concretio.
 Conf. Sect. IV. N. CCCCXXV. pag. 218.

T A B U L A E X C V.

Tibia, fibula, talus, & calcaneus, quo loco inter se conjunguntur, vario sensu vitiata.

Fig. 1.

Tibia & fibula dextri lateris ab anteriore.

- a. Tibiae; b. Fibulae partes inferiores.
 c. Tali caput, quod cum naviculari nexum fuit.
 d. Pars anterior calcanei, cum qua os cubiforme cohaesit. Fig 3. h. Fig. 4. f.
 e. e. Caput inferius tibiae, intus excavatum, admodum tumidum.
 f. Malleolus internus.

- g. Malleolus externus, seu fibulae caput inferius, cum tibia, talo & calcaneo concretum.
 h. Pars ex degenerata fibula descendens, & ad calcaneum sese extendens. Fig. 3.
 e. f. Fig. 4. b.
 i. i. Inter has litteras foramen cernitur admodum amplum, aequali, glabro, margine cinctum, partem inferiorem tibiae occupans, & se ad talum c. extendens in finem, cum quo alia foramina etiam communicant.
 k. k. Foramen aliud inter fibulam, tibiam, & talum, fursum tendens, & ad dictum finem se extendens.
 l. Minus foramen, etiam cum descripta cavitate communicans.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

- a. a. Squamae & spinac, variae magnitudinis & formae, in media & interna parte fibulae.
 b. b. Maxime degenerata, & hac in parte admodum inaequalis, pars inferior tibiae.
 c. Malleolus externus.
 d. Semicanalis, inter hunc malleolum & caput tibiae.
 e. Calcanei tuber.
 f. Fibulae pars inferior, cum tibia talo & calcaneo concreta.
 g. Malleolus internus.
 h. Foramen ad finem, seu cavitatem, in capite inferiore tibiae inveniendam, sese extendens, cum qua etiam communicant foramina alia, ab anteriore conspicienda.
 Fig. 1. i. i. k. k. l.

Fig. 3.

Eorumdem ossium conspectus a latere exteriori.

- a. Caput inferius tibiae.
 b. Pars anterior tali.
 c. Fibulae caput inferius.
 d. Lamella ossea, retrorsum ad tibiam sese extendens.
 e. f. Similis lamella, ad calcaneum descendens. Fig. 1. h. Fig. 4. b.
 g. Calcaneus.
 h. Pars anterior hujus ossis, quae cum cubiformi cohaesit.
 i. Inter hanc litteram & vicinas b. e. f. foramen cernitur idem, quod Fig. 1. inter k. k. delineatum est.

Fig. 4.

Eadem ossa a latere interiori.

- a. Fibula.
 b. Lamella, ex capite ipsius inferiore ad calcaneum descendens. Fig. 1. h. Fig. 3. e. f.
 c. Pars inferior tibiae.

d. Mal-

- d. Malleolus internus.
 - e. Caput tali.
 - f. Pars anterior calcanei, cum qua cubiforme os cohaesit. Fig. 1. d. Fig. 3. h.
 - g. Calcanei tuber.
 - h. Sustentaculum cervicis tali.
 - i. i. i. Foramen admodum amplum, versus interiora tendens. Fig. 1. inter i. i.
- Conf. Sect. IV. N. CCCCXXIV. pag. 217.

T A B U L A E X C V I.

Necroseos ossis tibiae notabile exemplum.

Fig. 1.

Tibia & fibula sinistra ab anteriore & parte laterali sinistra.

- a. a. Tibia, admodum crassa, & inaequalis.
- b. b. Simili modo degenerata fibula.
- c. Ancylosis capitis inferioris fibulae cum talo.
- d. Tali, simili vitio cum tibia & fibula concreti, caput.
- e. e. Partes duae laterales sinus, in talo facti, ad admittendam calcanei partem.
- f. f. Unum, ex septem foraminibus, in tibia obviis.
- g. Aliud, praecedenti minus.
- h. Canalis osseus, amplus, mobilis, per totam ferme longitudinem tibiae exportus, hic nudus.

Fig. 2.

Eadem ossa, a parte posteriore visa.

- a. b. c. d. e. Quinque foramina, per crassam & inaequalem tibiae substantiam penetrantia ad medium canalem, ut f. f. g. in Fig. 1.
- f. Canalis osseus liber.

Fig. 3.

Tibia eadem a parte posteriore, sic aperta, ut canalis osseus liber intra canalem novum conspiciatur.

- a. a. a. Substantiae novae, circa emortuum canalem productae, crassities.
- b. b. b. Canalis osseus amplus, fortis, variis in locis interruptus.

Fig. 4.

Eadem tibia magis aperta, ut pateant interiora novae substantiae, exento canali.

Fig. 3. b. b. b. Tab. XCVII. Fig. 1. & 2.

Conf. Sect. IV. N. CCCCXXIX. pag. 218.

T A B U L A E X C V I I.

Fig. 1. & 2.

Canalis osseus, ex tibia exemptus, Tab. XCVI. Fig. 1. h. Fig. 2. f. Fig. 3. b. b.
b., a posteriore, & ab anteriore, delineatus.

Fig. 3. & 4.

Similis necrosis in parte inferiore tibiae, fibulaeque, exhibita à parte posteriore,
& ab anteriore.

Tibia complanata, versus inferiora insigniter crassescit, crustamque exhibet, intra
quam sine dubio liber canalis haesit. Superficies ubique squamosa & spinosa, multis
etiam majoribus minoribusque foraminibus pertusa.

Conf. Sect. IV. N. CCCCXXX. pag. 218.

T A B U L A E X C V I I I.

Aliud necrosi adfectae tibiae notabile exemplum.

Fig. 1.

Tibia & fibula a parte anteriore.

a. Caput tibiae sanum.

b. Pars tibiae inferior, nullo vitio adfecta.

c. c. Sana etiam fibula.

d. d. Pars media tibiae, mortua, tota quanta libera, quae de reliquo osse tolli
potuit Fig. 4., sic ut canalis admodum inaequalis & foraminulentus remaneat. Fig. 3.

e. e. e. e. Margo substantiae osseae, quae dictum canalem format, &, sese versus
latera multum extendens, reliquam, eamque plane solutam, partem quasi amplecti videtur.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

a. Tibiae caput.

b. Ejusdem ossis pars inferior.

c. c. Fibula.

d. Pars media tibiae, maxime degenerata.

e. e. e. Foramen notabile hac in parte, quod versus latus externum sese extendit,
adeo ut supra e. in Fig. 1. inter tibiam & fibulam de descripto margine nihil compareat.

f. Nuda pars ossis, quae tota solubilis est, & per foramina e. e. e. conspicitur.

g. g. Simile foramen, ac est e. e. e.

h. Pars portionis osseae solubilis hic transparens.

Fig. 3.

E X P L I C A T I O.

99

Fig. 3.

Pars media tibiae eaque posterior, quae dimidium canalem formavit, non perfectum, sed duobus foraminibus, altero superiore, eoque maximo Fig. 2. e. e. e., altero inferiore Fig. 2. g. g., patentem, quo canali recondebatur pars ejusdem ossis anterior, solubilis. Fig. 1. e. e. e. e. Fig. 2. d.

Fig. 4.

Superficies posterior mediae partis tibiae Fig. 1. d. d., suo ex canali liberatae.
Conf. Sect. IV. N. CCCCXXXI. pag. 218.

T A B U L A E X C I X.

Scapulae & superioris ossis humeri vitia.

Fig. 1.

Scapulae & ossis humeri dextri lateris pars superior, a parte anteriore.

- a. a. Processus coracoïdeus scapulae.
- b. b. Margo sinus scapulae, in quo caput ossis humeri continetur.
- c. c. c. Caput ossis humeri, a solita forma multum recedens, hac in parte admodum inaequale, tuberculis finibusque diversis asperum.

Fig. 2.

Eadem ossa, a parte posteriore visa.

- a. a. Dorsum scapulae. b. Ejus spina. c. Processus, in quem spina definit, seu summus humerus.
- d. Lunula, ad radicem processus coracoïdei.
- e. e. Processus coracoïdeus.
- f. Os humeri.
- g. Tuberculum, enatum ex margine inaequali, scabro, inter processum coracoïdeum & summum humerum.
- h. Mucro, in quem mutata superficies capitis ossis humeri hic loci definit.
- i. Tuberculum, in quod margo ejusdem superficiëi reflexus terminatur.

Fig. 3.

Scapula sola, sic exhibita, ut degeneratio cavitatis glenoïdeae pateat.

- a. Processus coracoïdeus. b. Summus humerus.
- c. c. c. Margo inaequalis, scaber, qui cavitatem glenoïdeam cingit.
- d. d. Eminencia, hanc cavitatem in duas partes e. f. distinguens, quae ferme totae glaberrimae sunt.
- g. Superficies interior processus coracoïdei, hic loci glaberrima.

B b 2

Fig. 4.

T A B U L A R U M

Fig. 4.

Pars superior ossis humeri sic exhibita, ut superficies ipsius pateat, quae cum sinu scapulae Fig. 3. c. c. c. d. d. connexa fuit.

- a. a. Margo degenerati hujus capitis. Fig. 1. c. c.
- b. Tuberculum, in quod ab inferiore terminatur. Fig. 2. h.
- c. c. Pars altera superficiëi, glabra, admodum polita, quae apposita fuit parti e. Fig. 3. cavitatis glenoïdeae scapulae.
- d. Pars altera ejusdem superficiëi, non adeo glabra, & quodammodo sinuata, quae convenit cum parte f. Fig. 3.
- e. Tuberculum, in quod reflexus margo hic loci terminatur, & unde illud descendit, quod Fig. 2. littera i. apparet.

Conferantur quae de hoc praeparato dicta sunt Sect. IV. N. DXLII. pag. 223.

Fig. 5.

Pars superior scapulae, cujus processus coracoïdei radix cum proxima cervice exesa est per cariem.

- a. Cavum scapulae supra spinatum.
- b. b. Spina scapulae.
- c. c. Summus humerus.
- d. Processus coracoïdeus.
- e. Sinus, cum quo caput ossis humeri fuit articulatum.
- f. f. Margines erosi ossis per cariem.

Fig. 6.

Eadem scapula, ab interiore exhibita.

- a. Scapulae pars interior, cui subscapularis musculus adhaerere solet.
- b. Margo interior scapulae.
- c. Sinus, cum quo caput ossis humeri committitur.
- d. Summus humerus.
- f. Processus Coracoïdeus.
- g. Locus, carie exesus.

Conf. Sect. IV. N. DXLII. pag. 222.

T A B U L A E C.

Fig. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.

Os humeri, ulna, radius, dextri lateris, post fracturam condyli externi ossis humeri, & partis olecrani, miro modo mutata.

Fig. 1.

EXPLICATIO.

101

Fig. 1.

- a. Os humeri ab anteriore. b. condylus posterior.
- c. Pars rotulae, ad quam caput ulnae movetur, fursum se extendens, & variis superficiebus gaudens, cui ossa cubiti, & separata officula sese accommodarunt.
- d. Degenerata pars anterior capitis inferioris ossis humeri.

Fig. 2.

- a. Idem os humeri a parte posteriore.
- b. Posterior condylus.
- c. Degenerata pars anterior.

Fig. 3.

Radius ab anteriore, cujus caput, solito majus, superiore parte applanatum. Conf. Fig. 5.

Fig. 4.

Caput ulnae.

- a. Olecranon, cujus pars superior diffracta videtur.
 - b. Processus coronoideus, a solita forma multum recedens.
 - c. Sinus a latere radii, cui hujus caput sese accommodavit.
 - d. Superficies plana, glabra, cum qua similis in separato officulo majore convenit.
- Fig. 6. a.

Fig. 5.

Caput superius radii, sic exhibitum, ut pateat ampla superficies, quae sese accommodavit separato officulo majori. Fig. 6.

Fig. 6.

- Officulum majus, liberum, hac in articulatione inventum.
- a. Superficies, similis illi, quae est in olecrano. Fig. 4. d.
 - b. Alia superficies, cui videtur applicatum fuisse separatum officulum minus. Fig. 7.
 - c. Tertia superficies, hoc in situ pro parte tantum exhibita, cui pars superior radii adhaesit.

Fig. 7.

Alterum officulum, separatum, hac in articulatione inventum.

Conf. Sect. IV. N. DLI. pag. 224.

Fig. 8. 9. 10. 11. 12. & 13.

Pars inferior humeri, partes superiores ulnae & radii, dextri lateris hominis, qui fungo articuli laboraverat, cariosae. Amputationem felicissime institutam, sub auspiciis

ciis Clar. Albini, me etiam praesente, a Chir. Balthasar, supervixit jam per viginti octo annos, sanissimus.

Vide Sect. IV. N. DLVII. pag. 225.

T A B U L A E C I.

Fig. 1. & 2.

Pars ossis humeri sinistri necrosi adfecta, quae per abscessum, postea sanatum, prodit, novâ substantiâ in locum pristini ossis enatâ, quae tantam firmitatem acquisivit, ut diversimode brachio uti, varios labores exercere, homo potuerit, ac manu pondus sat grave attollere, modo cubiti altitudinem locus non superet, versus quem dimovendum illud corpus est.

Fig. 3.

Sistit sanatum humerum, ac cicatricem fatis profundam, sese extendentem ad eandem circiter, quam habuit amissum os, longitudinem.

Vide Sect. IV. N. DLX. pag. 225.

Fig. 4. & 5.

Pars etiam magna ossis humeri simili morbo vitiata, quae secessit de brachio sinistro infantis, quinque annos & dimidium nati. Per longum temporis spatium abscessu, & necrosi ossis humeri, laboraverat. Nova substantia producta est, quae tantam etiam acquisivit firmitatem, ut brachio uti valuerit. In aliis autem corporis locis idem ossis vitium se manifestavit, & tandem hydropicus periit. Examen autem brachii a morte impetrare non potui.

Fig. 6. 7. 8. & 9.

Partes variae osseae, cariosae, quae de osse brachii secesserunt.

Conf. N. DLXI. Sectionis quartae, pag. 225.

T A B U L A E C II.

Exostoses notabiliores in osse humeri observatae.

Fig. 1.

Os humeri sinistrum, ex cujus corpore non multum a capite, basi satis lata a. a. antrorsum & extrorsum, prodit notabilis exostosis b., ab anteriore, ut in hac figura cernitur, aequalis, rotunda.

Fig. 2.

Idem os a parte posteriore.

a. a. Basis seu principium dictae exostosis.

b. Exo-

b. Exostosis ipsa.

c. Eminentia, quae partem ipsius posteriorem, inaequalem, & excavatam in duas quasi superficies dividit.

Conf. dicta ad N. DLXX. Sect. IV. pag. 226.

Fig. 3.

Pars superior ossis humeri dextri, ex cujus media & interiore parte duplex Exostosis provenit; altera a. de pedunculo b. dependet, & pro reliqua parte omni libera ab osse est, sic ut tamen pars ipsius inferior cavitati ossis sit impressa; altera c. tuberculata minor, non multum ab altera distans, tota quanta cum osse cohaeret.

Fig. 4.

Idem os ab altero latere exhibitum, ut alterius exostosis Fig. 3. pedunculus ibid. b., & distantia ipsius ab osse pateat.

Conf. Sect. IV. N. DLXX. pag. 226.

Fig. 5.

Sinistri lateris os humeri a parte posteriore.

a. a. a. a. Exostosis ex latere interiore ac posteriore, ad distantiam duorum transversorum digitorum a capite prodiens, basi admodum ampla.

b. b. Duae majores; c. c. totidem minores eminentiae, in quas haec Exostosis adfurgit; quinta adest etiam, satis notabilis, sed hac in figura non conspicienda. Vide Fig. 6. c.

Fig. 6.

Idem os a parte anteriore.

a. a. a. a. Exostosis ampla basi dicto ex loco enascens.

b. Eminentia satis magna. Fig. 5. b.

c. Similis, etiam notabilis, sed in Fig. 5. non conspicienda.

d. e. Duae aliae exiguae.

Fig. 7.

Interna substantia ejusdem Exostosis tota cellularis. Margo exterior ossis multum extensus, extenuatus. Adimplet totam exostosis substantia, similis illi, quae in medio ossium longorum canali inveniri solet.

Conf. Sect. IV. N. DLXX. pag. 226.

Fig. 7. & 8.

Sinistrum os humeri, ab uno alteroque latere exhibitum, ut Exostosis lata, ex posteriori parte capitis prodiens, pateat, quam memoravi Sect. IV. N. DLXVIII. pag. 226.

T A B U L A R U M

Fig. 10.

Dextrum os humeri, ex cujus collo non longe a capite duae prodeunt Exostoses. Altera a. definens in tres mucrones c. d. e. Altera b. ad notabilem distantiam a priori, & in unicum apicem f. terminata.

Fig. 11.

Idem os humeri a parte posteriore.

a. Exostosis major, in tres apices definens b. c. d. Fig. 10. a. c. d. e.

e. Alterius Exostosis apex Fig. 10. b. f.

Conf. Sect. IV. N. DLXIX. pag. 226.

T A B U L A E CIII.

Ancylofes radii & ulnae, post luxationes solius radii non restitutas, enatae.

Fig. 1.

Ulna & radius dextri lateris feminae, ab anteriore.

a. a. Ulna.

b. b. Radius, sic supra ulnam ad interiora promotus, ut manus semper fuerit in pronatione.

c. Olecranon. d. Processus coronoideus.

e. e. Plenaria concretio radii & ulnae.

f. Degeneratum caput radii.

Fig. 2.

Eadem ossa a parte posteriore.

a. a. Ulna. b. olecranon. c. processus coronoideus.

d. Degeneratum capitulum radii.

e. e. Radius.

f. f. Concretio radii & ulnae.

Fig. 3.

Pars inferior ossis humeri ejusdem lateris.

a. Condylus posterior. b. anterior. c. d. Rotula, ad quam caput ulnae movetur.

d. Degeneratum capitulum, cum quo olim sinus in parte superiore capitis radii committebatur.

Fig. 4.

Ejusdem lateris ulna & radius, invicem partibus superioribus confluentes.

a. Olecranon. b. Processus coronoideus. c. Capitulum ulnae.

d. Tu-

E X P L I C A T I O.

105

- d. Tuberculum, cui tendo bicipitis musculi adhaesit.
e. Caput inferius radii, sic ultra caput inferius ulnae f. promotum, ut manus semper prona fuerit.

Fig. 5.

Capita dictorum ossium ab exteriori.

- a. Ulna. b. Radius. c. Olecranon. d. Capitulum radii.
e. e. Locus, ubi haec ossa concreverunt invicem.

Fig. 6.

Capita eorundem ossium ab interiori.

- a. Radius. b. Ulna. c. Capitulum radii, formâ mutatum.
d. Tuberculum, cui tendo musculi bicipitis adhaesit.
e. Olecranon. f. Processus coronoideus.
g. Locus, ubi ossa confluxerunt.

De his videantur dicta Sect. IV. N. DLXXIII. pag. 227.

T A B U L A E C I V.

Effigies feminae, cujus mamma ad enormem magnitudinem increvit. Casum, inter partes molles morbosas, Sect. V. N. VI. pag. 232. descripsi. Quam, vivente adhuc femina, sensim subierit mutationem tumor, figurae duae subjectae docent, quarum posterior mox a morte facta est; prior vero monstrat statum tumoris, eo tempore, quo effigies parata est, illa in parte, quae, corpori appressa, in figura superiore exhiberi non potuit.

T A B U L A E C V.

Fig. 1.

Cor & pulmones una cum vasis adhaerentibus & parte oesophagi ex femina, cui oesophagus & vicina aërta sic ulcere consumpta sunt, ut sanguis omnis ex aërta per oesophagum in ventriculum sit effusus.

- a. a. Cor.
b. b. b. Pulmones.
c. Aspera arteria. d. d. Ejus rami ad pulmonem dextrum tendentes.
e. e. Oesophagus.
f. f. Aërta, & ex ea prodeuntes arteriae intercostales.
g. Arteria subclavia sinistra.
h. Arteria carotis sinistra.
i. Truncus innominatus, fissus in arteriam carotidem dextram k., & subclaviam dextram l.

VOL. II.

Dd

Fig. 2.

Fig. 2.

Eadem viscera , reflexa arteria aërta , sic ut ulcus & in oesophago & in dicto vase conspiciatur.

- a. Cor.
 - b. b. Pulmones.
 - c. Aspera arteria.
 - d. d. Oesophagus.
 - e. e. Arteria aërta.
 - f. Arteria Subclavia sinistra.
 - g. Arteria Carotis sinistra.
 - h. Carotis dextra.
 - i. Subclavia dextra.
 - k. k. k. Erosiones tunicarum aërtae.
 - l. l. Stylus per oesophagum transmissus.
 - m. m. m. Erosiones oesophagi.
 - n. n. Ruptura in ea parte aërtae, quae oesophago accubuit.
 - o. Lamellae disruptae tunicae internae aërtae.
 - p. Interior oesophagi superficies.
 - q. Externa pulmonis sinistri membrana , parum sublata , sub qua materies ichorosa , ex ulcere oesophagi proveniens , sese extenderat.
- De his & Fig. 1. Tabulae CVI. Conf. Sect. V. N. VIII. pag. 242.

T A B U L A E C V I.

Fig. 1.

Pars arteriae aërtae , Tabula praecedenti delineatae , erosa.

- a. a. Pars aërtae , quae oesophago accubuit.
- b. b. Arrofa ipsius externa tunica.
- c. c. Lamellae disruptae tunicae internae , in locum sic repositae , ut parva tantum fissura remaneat.
- d. d. Margines erosi , in ambitu rupturae dictae tunicae.

Fig. 2.

Singularis arteriae subclaviae dextrae ex parte posteriore aërtae origo.

- a. Aërta a corde abscissa , visa a parte posteriore.
- b. Carotis dextra.
- c. Carotis sinistra.
- d. Subclavia sinistra.
- e. e. Subclavia dextra , enata ex parte posteriore aërtae , & inde pone oesophagum & asperam arteriam ad suum latus tendens.

f. Aërta

f. Aortae descendens pars, in qua levissime tantum indicatae arteriae intercostales.
Conf. Sect. V. N. XII. pag. 242. & 243.

Fig. 3.

Larynx cum proxima parte asperae arteriae, pharynge, atque oesophago, ex femina, quae aliquamdiu deglutitione difficili laboraverat. Fauces, pharynx, oesophagus a parte posteriore apertae, & dissectae partes reclinatae sunt,

- a. Laryngis pars posterior, membrana pharyngis tecta.
- b. Epiglottis.
- c. Aspera arteria tecta.
- e. e. Pharyngis partes dissectae, & versus latera reclinatae.
- f. Oesophagi interiora.
- g. g. Erofa oesophagi superficies.
- h. Ulcus, per oesophagum in asperam arteriam penetrans.
- i. k. Similia ulcera, minora.

Historiam morbi vide Sect. V. Num. XIV. pag. 243.

Fig. 4.

Oesophagus hominis adulti, infra pharyngem & a ventriculo abscissus, incisus, & explicatus. Infra pharyngem admodum dilatatus, supra ventriculum contractus, callosus, inaequalis.

Conf. Sect. V. N. XV. pag. 245.

Fig. 5.

Gula hominis adulti, supra resecta a pharynge, infra non longe a loco, ubi transit per diaphragma; cum vicina aortae parte. Ab anteriore aperta est, ut certatur ulcere consumpta superficies.

- a. a. Oesophagus ab anteriore.
- b. b. Diaphragmatis, per cujus partem carneam oesophagus transit, leve vestigium.
- c. c. Aorta.
- d. d. Lamellae dissecti oesophagi.
- e. e. Erofa, ulcere adfecta, interna superficies oesophagi.
- f. f. Extensio hujus ulceris per tunicas oesophagi ad vicinam Aortam.

Descripta est Sect. V. N. XVI. pag. 245.

Fig. 6.

Concretio inventa in glandula thyreoidea hominis, qui Pelagra laboraverat; ut dictum est Sect. V. N. LXXXI. pag. 274.

T A B U L A R U M

T A B U L A E C V I I .

Fig. 1. & 2.

Truncus arteriae aortae, a basi cordis abscissus, cum adjecto trunco arteriae pulmonalis, multum a solita forma aberrans, duplici modo delineatus. Plenariam descriptionem dedi Sect. V. Num. LXXIX. pag. 273.

- a. Arteriae aortae truncus.
- b. Principium arteriae pulmonalis, in duos ramos fissum.
- c. Carotis sinistra.
- d. Carotis dextra.
- e. Subclavia dextra.
- f. Saccus, ex quo enascitur subclavia sinistra. g.
- h. Ligamentum, arteriam pulmonalem aortae alligans, olim canalis arteriosus.
- i. Aortae descendens pars.

Fig. 3. & 4.

Pars intestini tenuis, cui diverticulum notabile adhaeret, Sect. V. N. LXXXVIII. pag. 275. descripta, hic delineata, ut locus in parte inferiore hujus tabulae, minor, quam qui sequentis tabulae icones continere posset, adimpleretur.

Fig. 5.

Apertum abdomen virginis, hydrope ovarii laborantis, cujus casus historiam dedi Sect. V. N. LIX. & LX. pag. 270. Constat ad quantam altitudinem sese extenderit ovarium, aqua distentum, & qualem in situ viscerum produxerit mutationem.

T A B U L A E C V I I I .

Fig. 1.

Sistit ovarium hocce ab anteriore apertum, reclinatis lamellis, quae partem anteriorem sacci constituebant, ut tubercula intra saccum prominentia pateant. Indicatur locus, juxta quem decurrebat tuba Fallopiana.

Fig. 2.

Ejusdem morbofi ovarii superficies posterior, tuberculata.

T A B U L A E C I X .

Fig. 1.

Uterus ejusdem virginis, admodum inaequalis, variis tumoribus obsessus, ab anteriore. Tubae Fallopianae sinistrae adhaeret ovarium, fatis magnum, inaequale.

Fig. 2.

EXPLICATIO.

109

Fig. 2.

Idem uterus a parte posteriore.

Fig. 3.

Uterus, cujus ovarium alterum expansum est in tumorem rotundum, aqua repletum, hydropis ovarii initium fidentem. Vide Sect. V. N. LVIII. pag. 269.

TABULAE CX.

Fig. 1.

Uterus vetulae, cujus parti posteriori tumor admodum magnus, singularis naturae, accrevit, descriptus Sect. V. N. LII. pag. 264.

Fig. 2.

Uterus, cujus parti superiori ope tenuis pedunculi adhæret tumor notabilis tuberculofus, & ovarium finistrum parvum saccum, primum principium hydropis ovarii, continet. Vide Sect. V. N. XLIX. pag. 264.

Fig. 3. 4. & 5.

Corpus durum, globosum, in virginis rusticae utero inventum, illumque sic adimplens, ut neque membranacei neque humoris quidquam esset intermedium. Fig. 3. tumorem integrum sistit. Fig. 4. 5. unam alteramque secti globi partem, ut interiora conspiciantur. Conf. Sect. V. N. XCVIII. pag. 275.

TABULAE CXI. & CXII.

Herniae inguinalis congenitae, lethalis, delineationes variae. Casus ipsius enarrationem dedi Sect. V. ad art. XL. pag. 253. seq.

Fig. 1.

- a. a. Secta & reclinata integumenta de parte inferiore abdominis & scroto.
- b. b. Margo integumentorum, a quo reclinata lamella abscissa est.
- c. Musculi abdominales.
- d. Fissura obliqui externi abdominis.
- e. e. e. Saccus herniosus, seu tunica vaginalis testis, qui hoc in casu elapsas partes etiam continuit.
- f. Ligamentum, quod aperto sacco sese manifestavit, hoc loco partes subjectas multum comprimens.
- g. g. Omentum, quod praecipue tumorem herniosum format.

VOL. II.

Ee

Fig. 2.

T A B U L A R U M

Fig. 2.

- a. a. Secta & reclinata integumenta.
- b. b. Margo integumentorum, a quo reclinata lamella abscissa est.
- c. Musculi abdominales.
- d. d. d. Tunica vaginalis explicata.
- e. Ligamentum Fig. 1. f.
- f. Testis dexter. g. Funis spermaticus. h. Pars Epididymidis.
- i. i. Omentum, versus latus dextrum & sursum reflexum.

T A B U L A E CXII.

Fig. 1.

- a. a. Dissecta & reclinata integumenta.
- b. b. Margo integumentorum, a quo lamella reclinata abscissa est.
- c. Musculi abdominales.
- d. Fissura obliqui externi abdominis.
- e. e. e. Tunica vaginalis aperta.
- f. Ligamentum. Tab. CXI. Fig. 1. f. Fig. 2. e.
- g. Locus, per quem prorupit & unde abscissum est omentum.
- h. Testis dexter. i. Funis spermaticus. k. Epididymidis pars.

Fig. 2.

Pars intestini tenuis, quae in sacco hernioso etiam fuit contenta.

- a. Pars constricta.
- b. b. Expansio intestini supra locum constrictum.
- c. c. c. Pars collapsa ultra stricturam.

T A B U L A E CXIII.

Fig. 1.

Renes insoliti seu monstrosi, ex cadavere viri, cujus anatomicum examen descriptum est Sect. V. N. XXIX. pag. 250.

- a. a. Ren dexter isque superior.
- b. b. Ren inferior, qui ossi sacro accubuit.
- c. Locus, ubi duo renes cohaerebant.
- d. e. f. Tres rami, extra renis substantiam conspiciendi, qui originem pelvi praebent.
- g. Pelvis ipsa dextri renis.
- h. Ureter.
- i. i. Rami duo, qui originem praebent pelvi renis inferioris.

k. Pel-

- k. Pelvis ipsa.
- l. Ureter.
- m. Arteria aërta, ubi inter Diaphragmatis capita exit, ligata, & impleta.
- n. Arteria Coeliaca.
- o. Mesenterica arteria superior.
- p. p. Renalis arteria prima.
- q. r. Hujus arteriae duo rami, superiorem renis dextri partem intrantes.
- s. Arteriae spermaticae.
- t. Mesenterica inferior arteria.
- u. Renalis arteria secunda, quae, pone venam incedens, mediam renis dextri partem intrat.
- v. Tertia renalis arteria, ad renem etiam dextrum tendens.
- w. Quarta arteria renalis in quatuor ramos fissa, quarum 1. ad renem dextrum; 2. 3. & 4. ad inferiorem pertinent.
- x. x. Arteriae iliacae.
- y. y. Iliacae externae.
- z. z. Iliacae internae.
- α. Arteria ex iliaca ad renem inferiorem tendens.
- β. Vena cava infra hepar ligata, impleta.
- γ. Vena renalis prima, quae bifida renem intrat.
- δ. Vena secunda. Haec primo dat ramum ε., qui ante pelvim decurrit, & cum ramo venae γ. ad ζ. communicans definit in spermaticam η., emissio prius adhuc ramo ad renis partem mediam θ. Descendit tunc ι., ad renem inferiorem κ. pertingit, ibique in multos ramos fissa terminatur.
- λ. Tertia vena renalis, quae ramum sursum aliumque deorsum emittit ad renem dextrum.
- μ. Parva vena, intrans renis substantiam.
- ν. ν. Venae iliacae.
- ο. Vena, ex iliaca sinistra in renem inferiorem tendens.
- π. Vena spermatica sinistra.

Fig. 2.

Vesica urinaria viri, ex Ischuria vera mortui, post factam dicti cavi puncturam, intra cujus cavitatem prominet tumor pyriformis. Historiam morbi, factae operationis, & examen cadaveris, plene enarravi Sect. V. ad N. XLII. pag. 259. seq.

- a. a. Peritoneum, quod pro parte vesicam etiam investit.
- b. b. Vesicae corpus, a peritoneo liberum.
- c. c. Locus, ubi punctura facta fuit.
- d. d. Sectae ab inflictæ plagæ per cervicem vesicae margines admodum crassi.
- e. e. Urethrae principium, & in eo caput gallinaginis & aperturæ vesicularum seminalium.

f. f. Prostata, in durum tumorem degenerata.

g. Tumor pyriformis ex degenerata prostata enatus, & magnam partem vesicae opplens.

T A B U L A E C X I V.

Hac & sequenti Tabula sistitur series calculorum maxime notabilium sede, quam occuparunt, forma, magnitudine, numero, superficie, compositione interna, qualitatibusque aliis.

Fig. 1.

Calculus, lacrymarum viis exsectus. Sect. VI. N. I. pag. 279.

Fig. 2.

Sublingualis calculus, oblongus. Sect. VI. N. II. a. pag. 279.

Fig. 3. & 4.

Similis, qui antequam prodiit, in frusta est diffractus. ibid. b.

Fig. 5.

Unus ex calculis variis vesicae felleae. Sect. VI. N. XIII. pag. 280.

Fig. 6. & 7.

Calculi duo reperti in canalibus choledochis vetulae, ex ascite mortuae. Fig. 7. cernitur superficies, qua sese contingebant. Ibid. N. XII. pag. 280.

Fig. 8.

Calculus biliosus, alvo redditus a matrona, septuaginta & octo annos nata, post perpeffas horrendas anxietates, continuos vomitus, aliaque symptomata. Ibid. Num. XIV. pag. 280.

Fig. 9.

Ectypus calculi fellei alvo excreti. Ibid. N. XV. pag. 280.

Fig. 10.

Calculi renalis ectypus, figura, magnitudine, pondere notabilis. Ib. N. XVII. p. 280.

Fig. 11.

Calculus renalis. Ibid. N. XIX. pag. 281.

Fig. 12.

Fig. 12. & 13.

Calculus renalis, integer, & dissectus. Sect. VI. N. XX. pag. 281.

Fig. 14. 15. & 16.

Calculus renalis, qui sibi per abscessum in lumbis viam fecit. Ibid. N. XXIII. p. 282.

Fig. 17.

Tres calculi ex quinquaginta & octo, sectionis ope ex vesica infantis undecim annorum extractis. Ibid. N. XXIV. pag. 282.

Fig. 18. & 19.

Calculus ingens, viginti uncias cum dimidia pondere aequans, quatuor pollices cum dimidio longus, tres cum dimidio latus, duos cum dimidio crassus, qui ex cadavere molitoris, annos quadraginta septem nati, &, cum operatio ad extrahendum calculum peragebatur, mortui, exemptus est. Pronepos hujus viri calculum Goudae adhuc adservat. Addita inscriptio docet anno 1688., cum facta operatio est, pondus fuisse viginti duarum unciarum cum dimidia. Dicitur nulla aut vix ulla calculi symptomata fuisse passus, nisi tribus ultimis vitae diebus, postquam irâ incitatus curru exsilierat, quo momento vehementes percepit dolores. In Theatro nostro icones hujus calculi adservantur, dono datae a Clar. Bleuland, tunc Poliatro Goudano, nunc Medicinae, Anatomies, Chirurgiae & Artis Obstetriciae, Professore in Academia Gelro-Zutphana meritissimo.

Fig. 20. & 21.

Calculi triangulares duo, quorum alter sectione extractus, alter post mortem in vesica inventus est. Conf. Sect. VI. N. XXVI. pag. 283.

Fig. 22. & 23.

Magnus, ovalis, vesicae calculus, & integer, & ferrae ope divisus, quindecim drachmarum, a virgine, septuaginta annorum, sponte excretus. Ibid. N. XXVII. pag. 285.

Fig. 24.

Ectypus calculi similis, ex urethra puellae septendecim annorum extracti. Ibid. N. XXVIII. pag. 285.

Fig. 25.

Calculus vesicae globosus, parum tamen ab anteriore & posteriore compressus, in collum non adeo crassum definens, figuram quodammodo contractae vesicae repraesentans; ponderis sex unciae & dimidii. Sect. VI. N. XXX. pag. 287.

Fig. 26. & 27.

Calculus vesicae ovalis, durus, coloris fusci, intus nucleum parvum, ramosum, continens, tenuissima crusta extrinsecus obductus, ex juvene septendecim annorum, nono ab operatione die mortuo. Ibid. N. XXIX. pag. 287.

Fig. 28.

Calculus vesicae oblongus, duas uncias totidemque drachmas pondere aequans. Ibid. N. XXXI. pag. 287.

Fig. 29.

Calculus, in cadavere pueri inventus, cujus pars inferior haesit in sacco, ad dextram vesicae partem, supra urethram, pars superior intra vesicam prominuit. Ostium contractius calculi medium comprehendebat. Ibid. N. XXXII. pag. 287.

Fig. 30.

Similis formae calculus. Ibid. N. XXXIII. pag. 288.

Fig. 31. & 32.

Calculi duo, quorum alter magnus, ovatus, variis, duris, parvis, angulosis, nigris, eminentiis gaudens, in vesica inventus; alter minor, qui urethrae inhaesit. Ibid. N. XXXIV. pag. 288.

Fig. 33.

Calculus vesicae, rotundus, maxime scaber, eminentiis acutis innumeris asper. Ibid. N. XXXVII. pag. 290.

Fig. 34. & 35.

Calculus vesicae ovalis, scaber; & integer, & ferrae ope divisus. Ibid. N. XXXVIII. pag. 290.

Fig. 36.

Calculus vesicae compressus, ferme circularis, crystallis bene multis extrinsecus obfusus. Ibid. N. XXXIX. pag. 290.

T A B U L A E C X V.

Fig. 1. & 2.

Calculus vesicae asper, ramosus, ramis inaequalibus, intus parvum nucleum recondens, cui varia varii coloris strata sunt apposita.

Vide Sect. VI. N. XLIII. pag. 290.

Fig. 3. & 4.

Calculus vesicae similis, major, ramis majoribus, crassioribus, instructus.

Ibid. N. XLIV. pag. 290.

Fig. 5. & 6.

Calculus vesicae similis, minor, ramis non ita distinctis. Nucleus quodammodo pyriformis est; hunc cingit crusta flava, hanc albicantior, ramosa quasi, tum alia magis fusca, denique albidior. Ibid. N. XLV. pag. 291.

Fig. 7. & 8.

Calculus vesicae ovalis, laevis, durus, filiceus. Circa nucleum duriores appositae sunt lamellae friabiliores. Ibid. N. XLVI. pag. 291.

Fig. 9. & 10.

Calculus similis, multo durior. Lamellae, nucleo circumpositae, insigniores.

Ibid. N. XLVII. pag. 291.

Fig. 11. 12. 13. & 14.

Calculus, ovalis, asper, intus nucleum ovalem flavescens recondens, quem cingunt varia strata, fuscum, album, priori tenuius, fuscum iterum crassius, & hoc stratum, quod inaequalem admodum externam superficiem habet Fig. 13. rursus incrustatum est lamella albicante, sed extrinsecus fusca, sic ut portio hujus diffracta Fig. 14. intus tot foveas monstret, quot dantur in dicta parte eminentiae.

Ibid. N. XLVIII. pag. 291.

Fig. 15.

Pars dimidia similis calculi. Ibid. N. XLIX. pag. 291.

Ff 2

Fig. 16.

Fig. 16.

Calculus durus, oblongus, extrinsecus alba, calcarea quasi, materie obsessus.
Sect. VI. N. L. pag. 291.

Fig. 17.

Calculus similis, figurae magis irregularis. Ibid. N. LI. pag. 291.

Fig. 18. & 19.

Calculus moriformis, rotundulus tamen, distinctum nucleum recondens.
Ibid. N. LII. pag. 291.

Fig. 20. & 21.

Calculus oblongus, superficiëi inaequalis, non tamen ita asperae, parvum nucleum
intus monstrans. Ibid. N. LIII. pag. 291.

Fig. 22.

Calculus horridus, durus, sistens quasi congeriem parvorum calculorum, con-
junctorum inter se, sed qui tamen, ferrae ope divisus, verum nucleum exhibuit.
Ibid. N. LIV. pag. 291.

Fig. 23. & 24.

Calculus vesicae, moro similis, durus, integer delineatus, licet corticis pars de-
cussa sit. Serrae ope divisus in meditullio parvum nucleum monstrat.
Ibid. N. LV. pag. 291.

Fig. 25.

Calculus parvus, durus, ovatus, compressus, reticulatam quodammodo superficiem
exhibens, parvum nucleum recondens. Ibid. N. LVI. pag. 291.

Fig. 26. & 27.

Calculus similis, paulo major, superficie aspera gaudens; cujus nucleo egregie cir-
cumpositae lamellae variae sunt. Ibid. N. LVII. pag. 292.

Fig. 28.

Fig. 28. & 29.

Calculus cuneiformis. In latiori basi rotundula superficies distinguitur; ab illa basi latera sic concurrunt, ut descendendo apicem, latum quidem, sed acutum, referant, & calculus hic, in duas partes divisus, triangularem formam repraesentet. Sect. VI. N. LVIII. pag. 292.

Fig. 30.

Calculus ovalis, extrinsecus admodum inaequalis, intus distinctum alium calculum continens; qui ut pateat, pars quarta calculi serratione ablata est.

Ibid. N. LIX. pag. 292.

Fig. 31.

Calculus moriformis, ramis admodum prominentibus asper. Ibid. N. LX. p. 292.

Fig. 32. & 33.

Calculus asper, inaequalis, coloris obscure fusci, intus parvum alium recondens. Ibid. N. LXI. pag. 292.

Fig. 34.

Calculus admodum asper, tuberculatus, ramosus, coloris nigricantis, formae globosae. Ibid. N. LXII. pag. 292.

Fig. 35. & 36.

Calculi duo, ea superficie, qua sese attigerunt, parum excavati, glabri, politi, caeterum inaequales. Alter capite magno confat, unde collum, medio loco contractum, procedit. Ibid. N. LXVII. pag. 292.

Fig. 37. & 38.

Calculi duo formae irregularis, interna substantia durissima, externa friabiliore, constantes. Ibid. N. LXIX. pag. 292.

Fig. 39.

Calculus ovalis, filiceus, inaequalis, duos & ultra pollices longus. Ibid. N. LXX. pag. 292.

Fig. 40. & 41.

Calculi duo, alter rotundus, compressus, alter ovatus, sed media parte latior. Utriusque superficies est glabra, admodum polita, iis in locis, quibus sese attigerunt. Sect. VI. N. LXXI. pag. 292.

Fig. 42. & 43.

Calculi duo, oblongi, compressi, ex juvene octodecim annorum extracti, una cum tribus similibus. Intus cavi sunt, & intra crustam albam, satis densam, Fig. 43. delineatam, videntur continere sanguinem congrumatum, exsiccatum. Ibid. N. LXXIII. p. 293.

Fig. 44.

Calculus ferme rotundus, superficie admodum inaequali, tuberculata, ponderis duarum unciarum & quinque drachmarum. Ibid. N. LXXXI. pag. 293.

Fig. 45.

Calculus, ex urethra juvenis, secta fossa naviculari, a latere frenuli exemptus. Ibid. N. XCVI. pag. 294.

T A B U L A E CXVI. & CXVII.

Infantes duo aethiopici, a summo thorace ad infimum abdomen concreti. Confusa sunt genitalia, & eorum nil distingui potest. Sacculus ex abdomine prodit, ubi funis originem trahere debet, corrugatus, in genitalia terminatus. Quatuor brachia perfecta adsunt, duo pedes, maximam partem bene conformati, tertius difformis est, quarti non nisi vestigium adest. Alter infans, isque dexter, solo dextro artu inferiore gaudere videtur, alter & dextro & sinistro; dextri pes contortus septem habet digitos, & ex femore hujus lateris, non longe supra genu, tumor prodit, sistens quarti artus inferioris, deficientis, quasi principium.

Conf. Sect. VII. N. I. pag. 299.

T A B U L A E CXVIII. & CXIX.

Puellae duae, abdomine concretae. Altera major, perfectior altera, videtur. Artus omnes adsunt, superiores perfecti, non quidem imperfecti inferiores, sed alterius infantis minus torosi. Ab altero latere ventris vestigium communis funiculi umbilicalis cernitur. Vulvae duae sic sese contingunt, ut media videatur esse apertura ani, utrique communis.

Conf. Sect. VII. N. II. pag. 299.

T A B U L A E C X X .

Puellae duae, pulcherrimae, integrae, perfectae, parte inferiore pectoris & superiore ventris ad umbilicum usque concretæ. Ubi hoc in loco a se invicem recedunt, faccus cernitur, qui viscera abdominalia continere videtur, & ex ejus parte inferiore prodit funis umbilicalis.

Conf. Sect. VII. N. III. pag. 299.

T A B U L A E C X X I .

Puella pulcherrima, torosa, biceps, caeterum perfecta. Dextrum caput paulo minus sinistro, non multum ab humero sui lateris distat, & oblique versus illud inclinat. Notabilis hinc distantia inter duo capita est, & eo in loco, sed magis a parte posteriore, oritur tuber, ut patet ex Tab. CXXII. Fig. 1., lata satis basi, versus caput sinistrum adscendens, & in apicem terminatum.

T A B U L A E C X X I I .

Fig. 1.

Ejusdem puellae pars superior a posteriore. Cernitur eminentia inter duo capita. Conf. Sect. VII. N. IV. pag. 299. & 300.

Fig. 2.

Bicipiti puellae, Tabula praecedente & hujus Fig. 1. depictae, addenda videtur effigies capitis foetus maturi, acephali, utpote sistentis quodammodo exemplum foetus bicipitis, admodum imperfecti, quo adspectu etiam casum hunc, a Clar. van Doeveren descriptum Observat. Acad. cap. 2. pag. 49. & ab eodem depictum, considerat Clar. SÖMMERINGIUS Abbildungen und Beschreibungen einiger Misgeburten, pag. 10. Tab. 2.

Conf. Sect. VII. N. V. pag. 300.

Fig. 3.

Foetus maturus acephalos. Perfectus & robustus est, si caput excipimus, quod, collo breviori suffultum, superiore parte maxima destituitur. Galea nempe cranii, a superciliis usque ad imam occipitis partem, deest, & deficiunt ossa, quae superiorem conceptaculi partem, sano in statu, formant. Adimplet defectum massa ruberrima, deformis, tenui membrana tecta.

Conf. Sect. VII. N. VI. pag. 301.

T A B U L A E CXXIII.

Fig. 1.

Pars superior foetus maturi acephali. Collum vix ullum, inter humeros sic depressum caput, & pectori mentum appressum, ut auricularum lobi inferiorem, quam humeri, locum occupent. Offa cranii maximam partem deficiunt, aut eorum non nisi eae adsunt partes, quae basin cranii formant. Margo osseus supra supercilia digitis percipitur, ubi os frontis definit. Supra hunc rotundula eminentia apparet, & ab hac incipit saccus amplissimus, qui aquam continuit, factus ex integumentis, quibus capilli inhaerent.

Fig. 2.

Eadem partes foetus ejusdem a posteriore depictae. Saccus juxta dorsum descendit, & versus latus sinistrum praecipue sese extendit. Dehiscunt vertebrae colli, saltem superiores, ut in similibus casibus etiam locum habet, & Tab. XXXV. Fig. 6. & 7. depictum est.

Conf. Sect. VII. N. X. pag. 302.

T A B U L A E CXXIV.

Jungo acephalis, in quibus spinam subinde fissam esse saepius observavi, exemplum spinae bifidae, observatae in puella, hoc non tantum morbo, sed etiam hydrocephalo, laborante, cujus cranium descriptum est Sect. IV. N. IV. pag. 129. & depictum Tab. VII. Fig. 1. 2. 3.

Fig. 1.

Figura haec prima seu superior sistit lumbos partesque artuum inferiorum hujus infantis. Apertura cernitur in lumbis, pollicem longa, duas tertias pollicis partes lata. Formant integumenta marginem crassum, rotundulum, rubellum, sensim versus interiora extenuatum. Digitis sub hoc margine ossa prominentia percipiebantur. In fundo aperturae membrana tenera, rubella, adest, per quam transparet corpus oblongum, fulco non admodum profundo in duas partes divisum, quod vera medulla spinalis est.

Fig. 2.

Anterior ex duabus inferioribus figuris exhibet partem inferiorem spinae cum pelvi & femorum partibus, ab omnibus partibus mollibus liberam, relicta in canali osseo medulla spinali cum suis involucris.

Dura mater in parte superiore aperturae, seu dehiscens spinae, integra est, & verum canalem format, dein vero dehiscit, & medulla nuda conspicitur. Vertebrae
duae

E X P L I C A T I O.

121

duae ultimae dorſi a parte poſteriore clauſae ſunt, & partes laterales oſſeae per cartilaginem, quae in adultis in proceſſum ſpinoſum excrescit, conjunguntur. Partes laterales oſſeae vertebrarum omnium lumborum a ſe invicem remotae ſunt per tumorem, aquam continentem, ſenſim magnitudine auctum, conſumta cartilagine dicta. Membrana defectum in oſſe ſacro, a parte poſteriore, claudit.

Fig. 3.

Hac figura eadem pars ſpinae cum pelvi & femoribus exhibetur, ſeparatis non tantum omnibus partibus mollibus, ſed ſublata etiam medulla ſpinali cum ſuis involucris, ſic ut nudus appareat canalis oſſeus, & mutationes, quas oſſa ſubierunt, facillime percipiantur. In omnibus vertebris lumborum cernuntur nuclei oſſei, qui hac aetate in medio corpore, caeterum adhuc cartilagineo, aſſe ſolent, & cum quibus partes laterales oſſeae per cartilaginem cohaerent; quae partes laterales multum a ſe invicem ſunt remotae, ut ex praecedenti figura jam conſtat.

Conf. Sect. VII. N. XVI. pag. 304.

Cranium acephali, ab omnibus partibus mollibus depuratum, exacte delineatum eſt Tab. XXXV. Fig. 2. 3. 4. & 5. & ſatis ampla deſcriptio harum figurarum, hujus voluminis pag. 37. & ſequentibus data, quaenam oſſa vel plane vel pro parte deficiant, quaenam in ſitu mutata ſint, abunde docet.

T A B U L A E CXXV.

Infans monſtroſus, cujus abdomini adhaerent partes poſteriores infantis alterius, ope lamellae, cutaneae, tenuis, in figura ſuperiore proximae tabulae depictae.

Nates & femora a loco illo, ubi cohaerent cum abdomine, ferme recta ſunt, aut parum oblique ad genua descendunt. Linea nulla nates diſtinguit. Nulla ani adest apertura, & in cute exigua tantum cernitur fovea. Genitalia nulla adſunt. Pedes naturales ſunt. Deſcriptionem pleniorẽ hujus infantis dedi Sect. VII. Num. XIII. pag. 302.

T A B U L A E CXXVI.

Fig. 1.

Pars abdominis infantis, tabula praecedenti delineati, cum partibus alterius infantis, ipſi accretis, hic ſurſum reclinatis, ut conſtet, non niſi tenuis lamellae ope partes ventri adhaerere, & pateat, quid loco genitalium inveniatur.

Fig. 2. & 3.

Foetus acephalos, hernia umbilicali notabili laborans, ex cujus capite a poſteriore dependet ſaccus, qui ſine dubio cerebrum continet, ab anteriore & a poſteriore delineatus.

122 T A B U L A R U M E X P L I C A T I O .

Cranii ossa videntur sese habere , ut in aliis acephalis , & ea , quae superiorem conceptaculi cerebri partem constituunt , deficere.

Conf. Sect. VII. N. IX. pag. 302.

T A B U L A E C X X V I I .

Fig. 1.

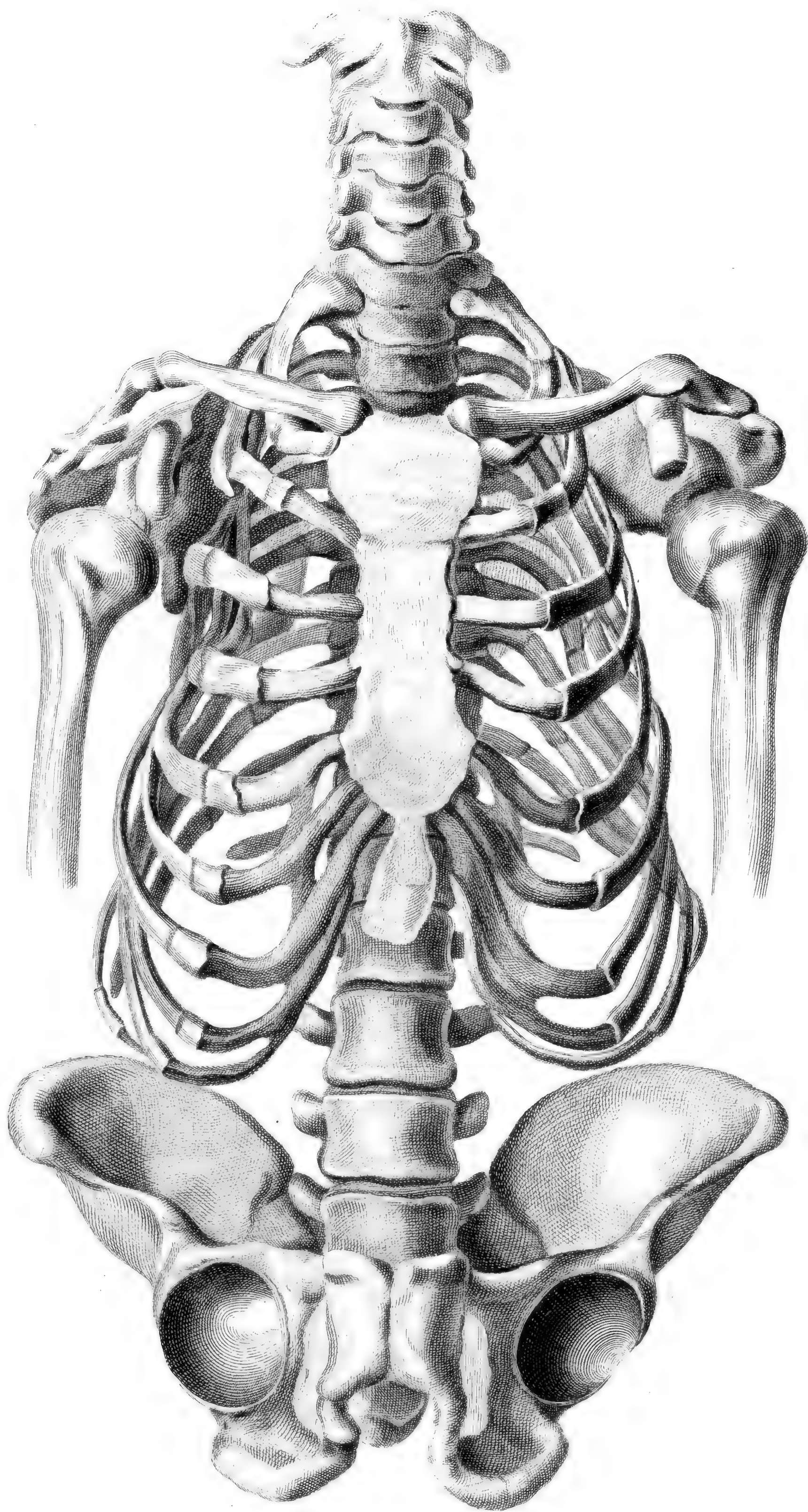
Foetus ferme maturus , cujus capitis parti laterali dextrae , deficiente auricula , tumor adhaeret , quæ caput respicit , concavus , & illud quasi intra capacitatem suam recondens , sic ut caput huic , tanquam pulvinari , incumbere videatur. Extrinsecus non ubique aequè aequalis tumor est , iisdem integumentis , quibus caput , gaudet ; dissectus vero substantiam , steatomati non absimilem , exhibuit.

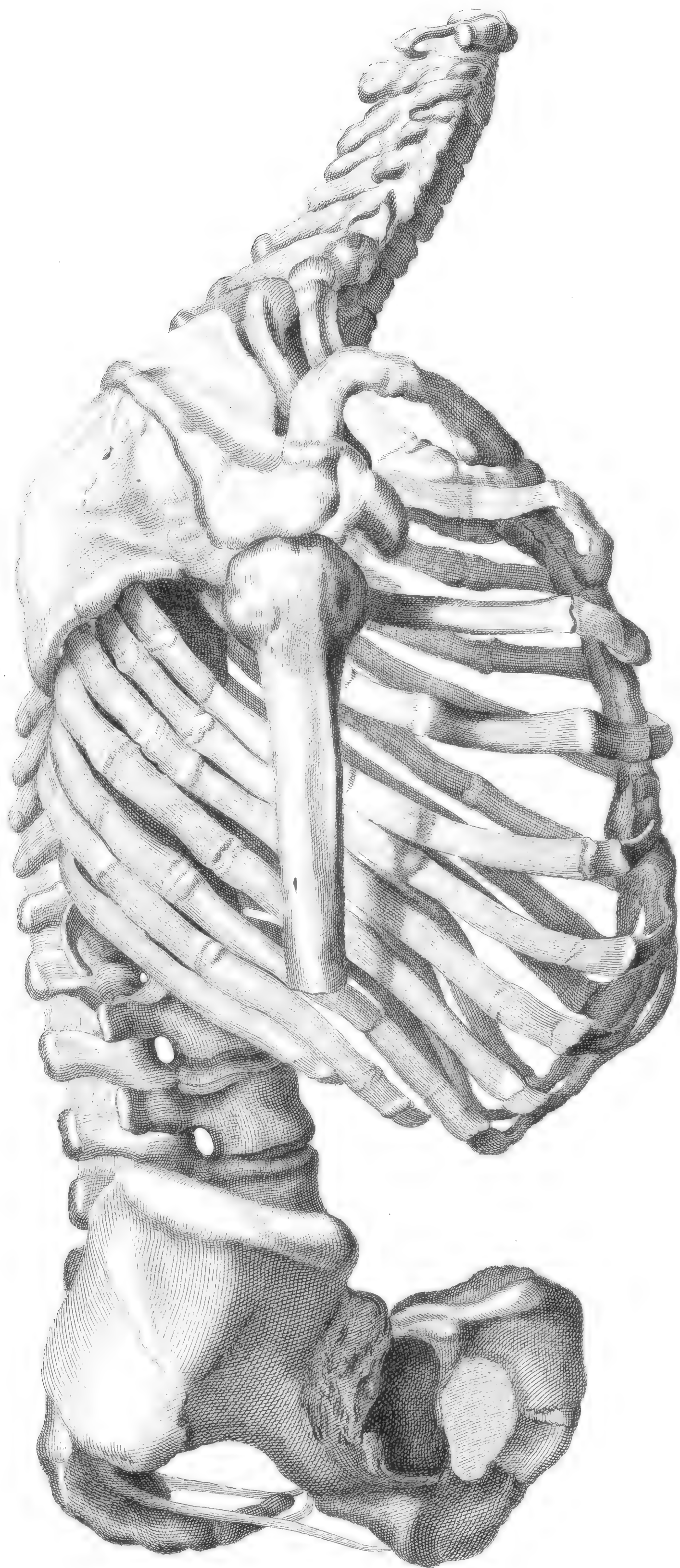
Fig. 2.

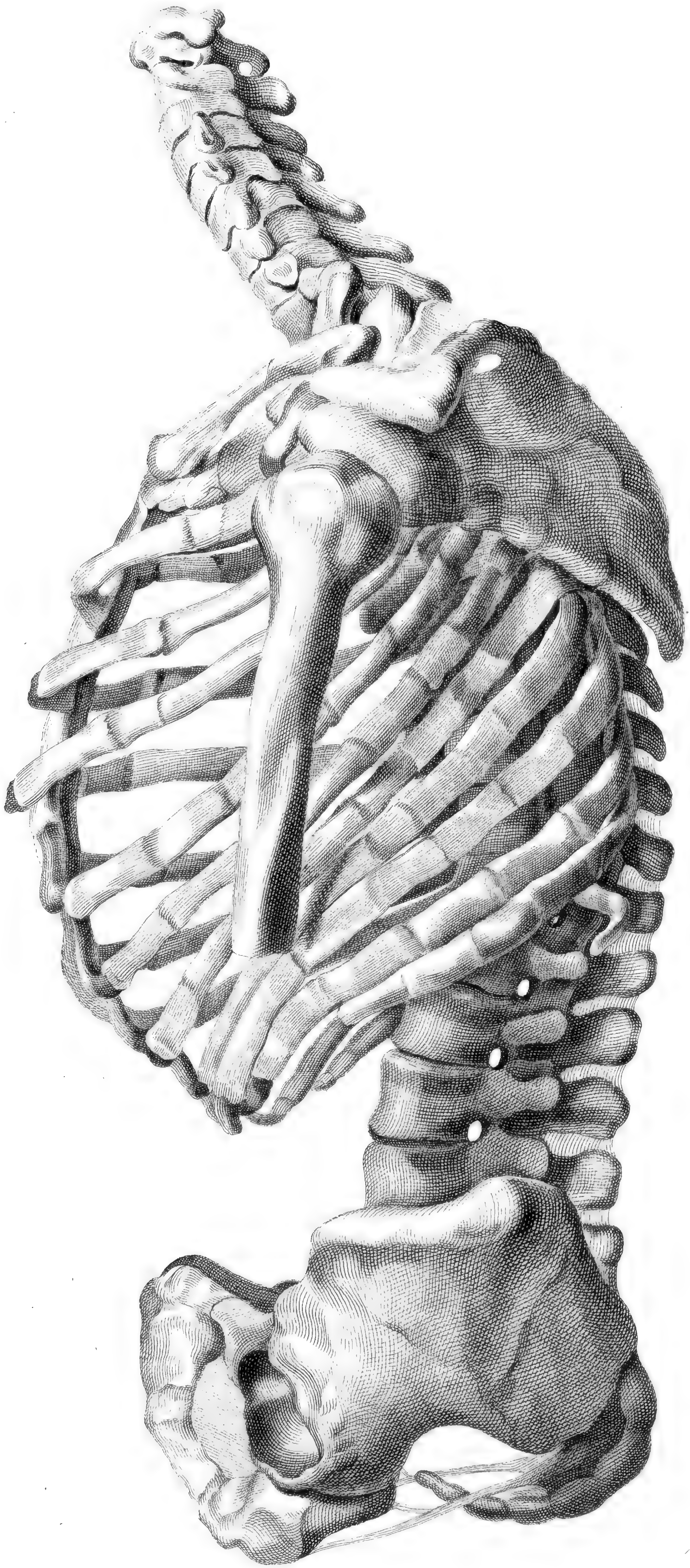
Idem foetus a latere sinistro delineatus , ut magnitudo tumoris respectu capitis conspiciatur.

Conf. Sect. VII. N. XV. pag. 304.

F I N I S .

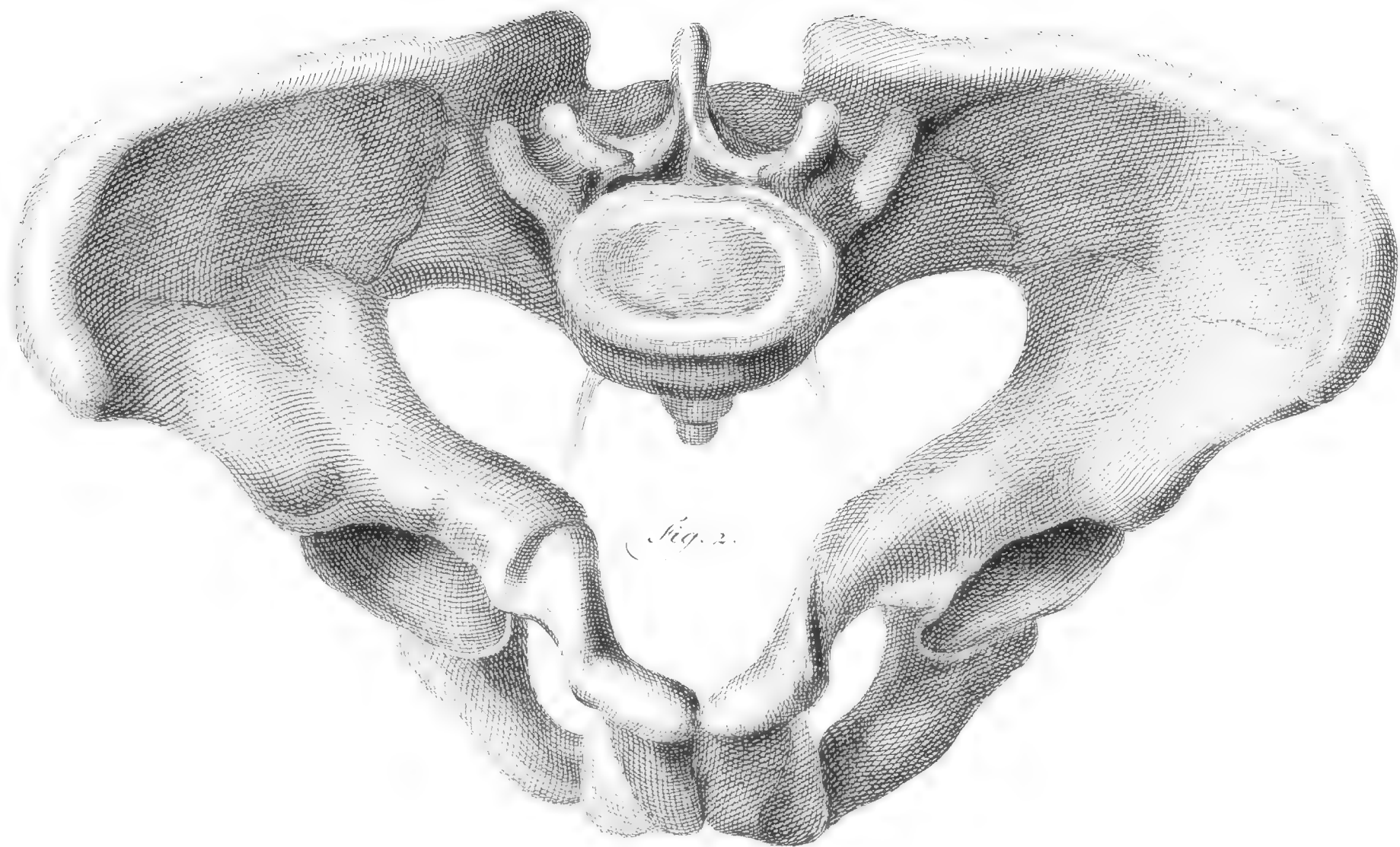

Fig. 2.

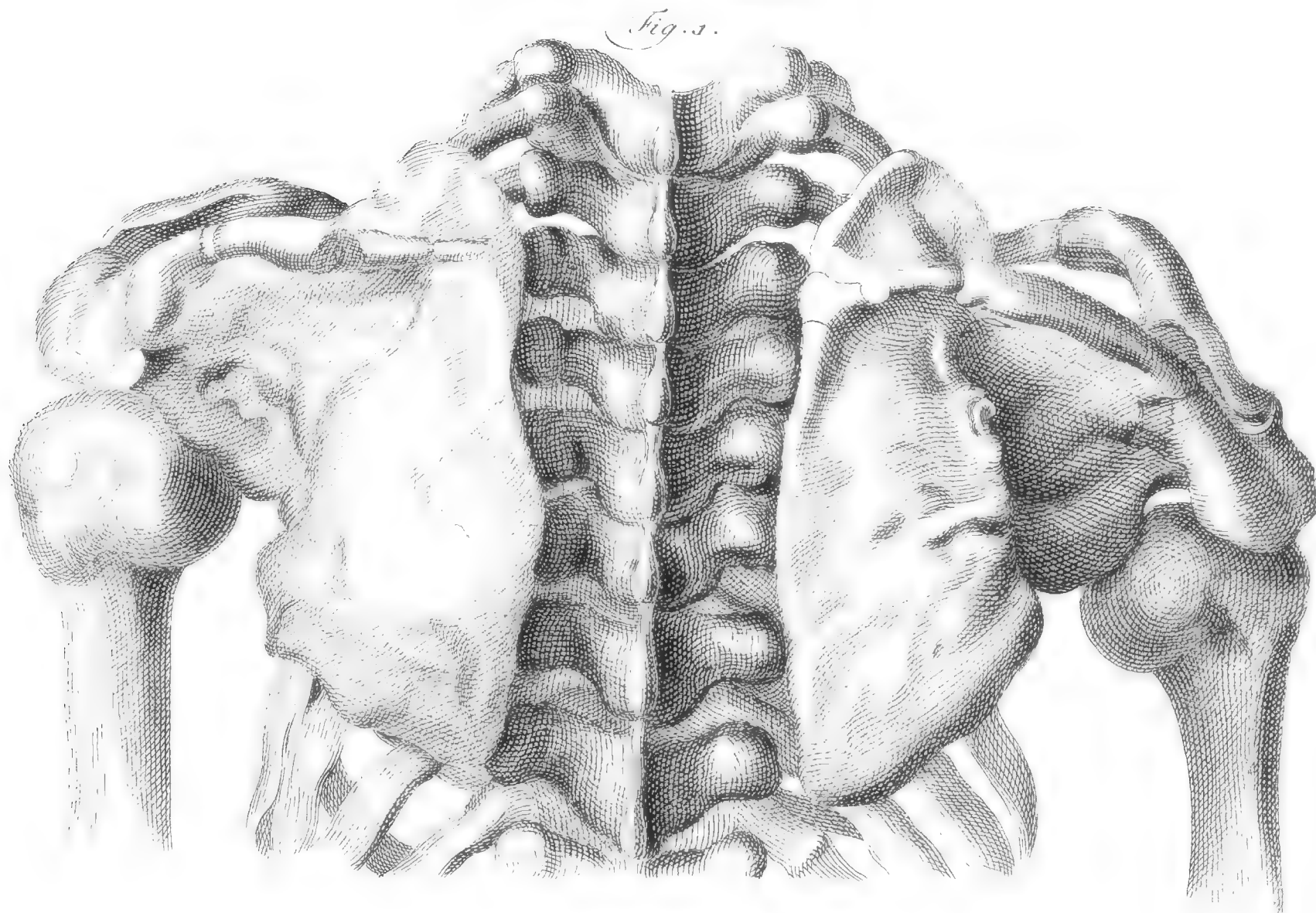

Fig. 5.

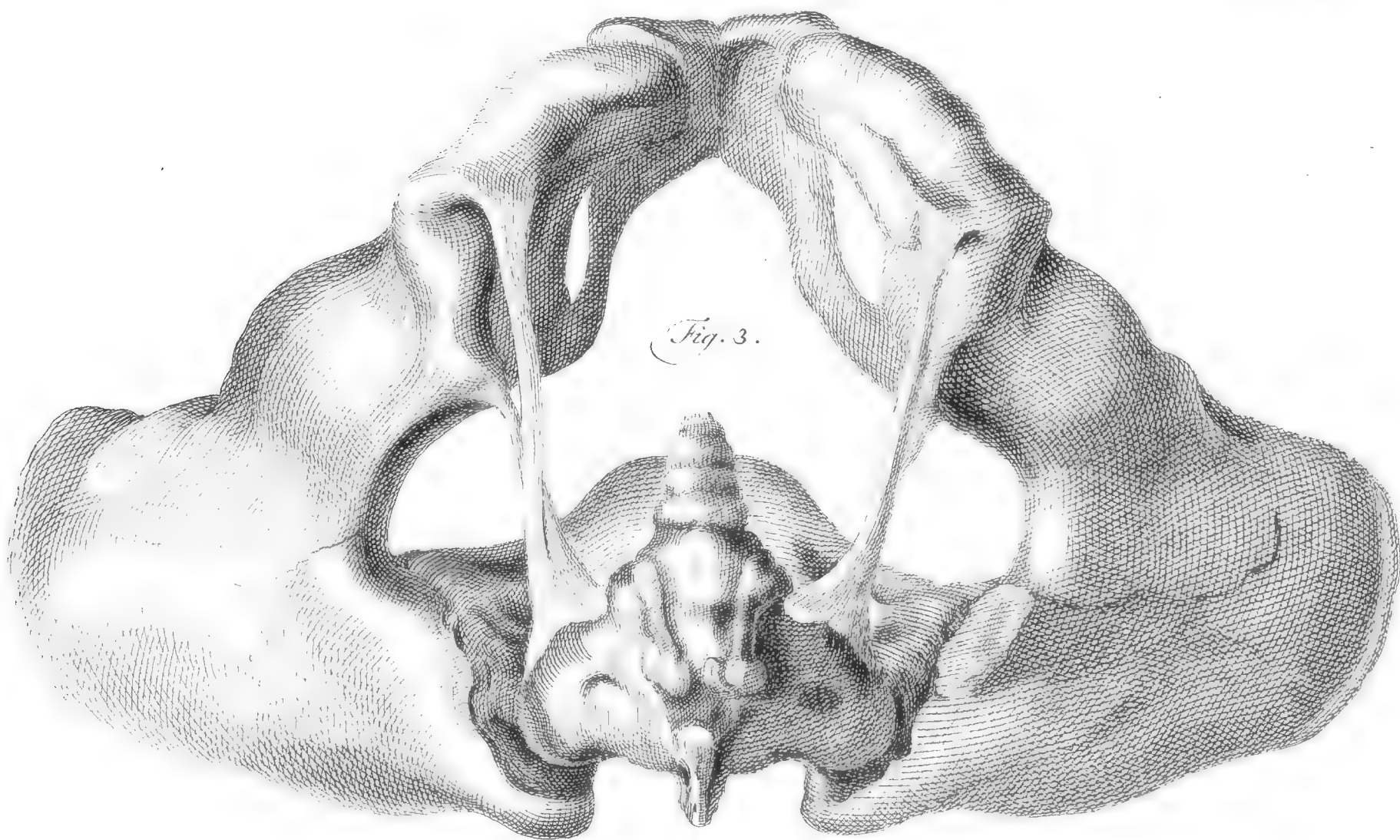

Fig. 3.

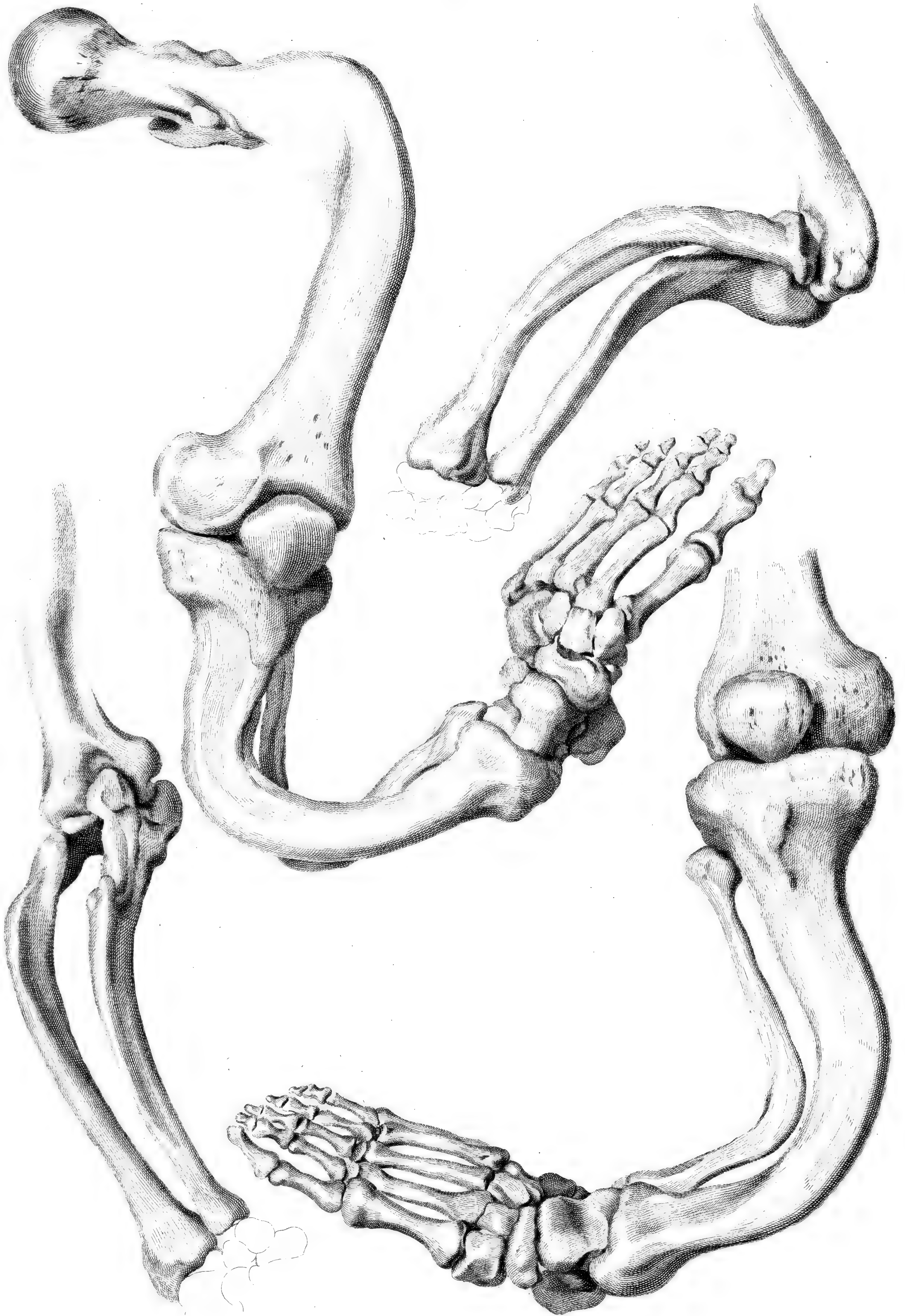

Fig. 1.

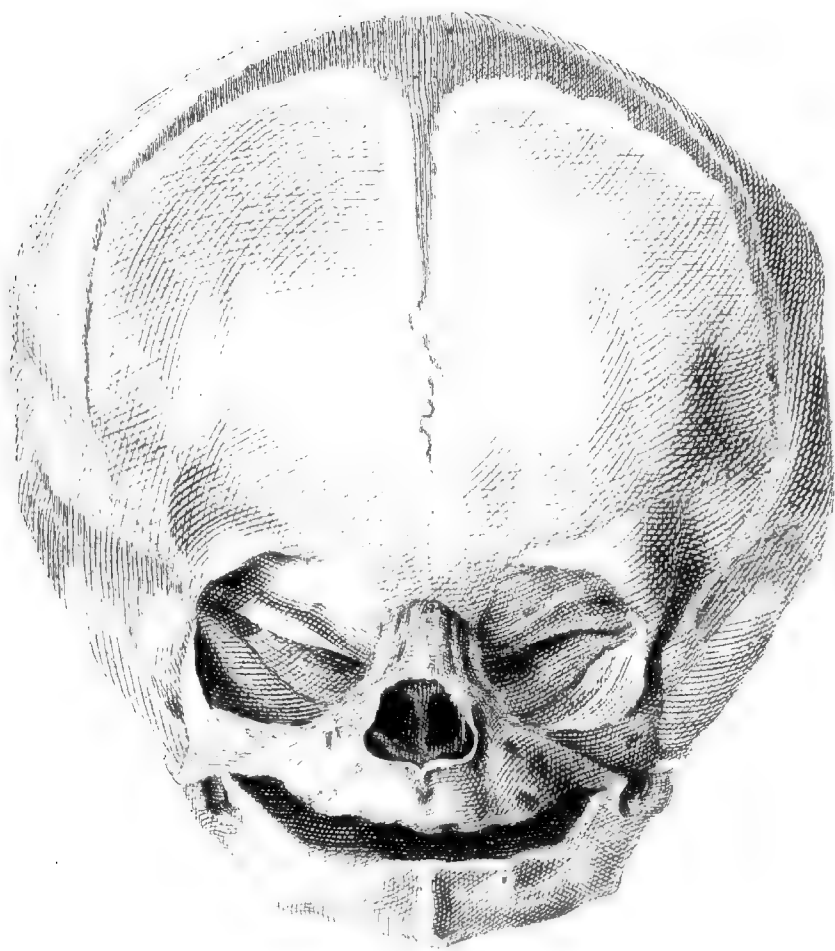

Fig. 4.

Fig. 5.

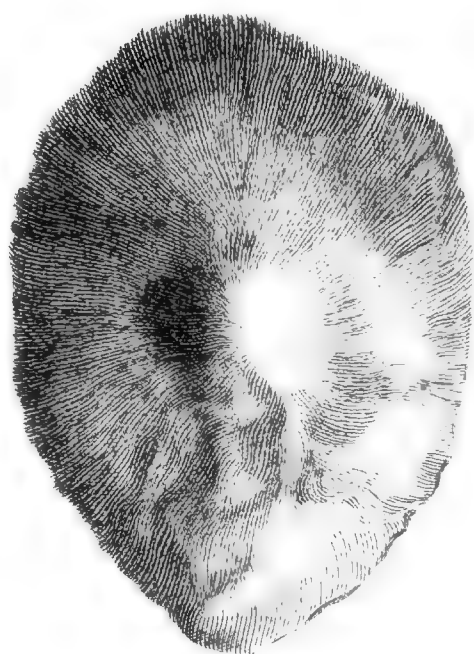

Fig. 2.

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 3.

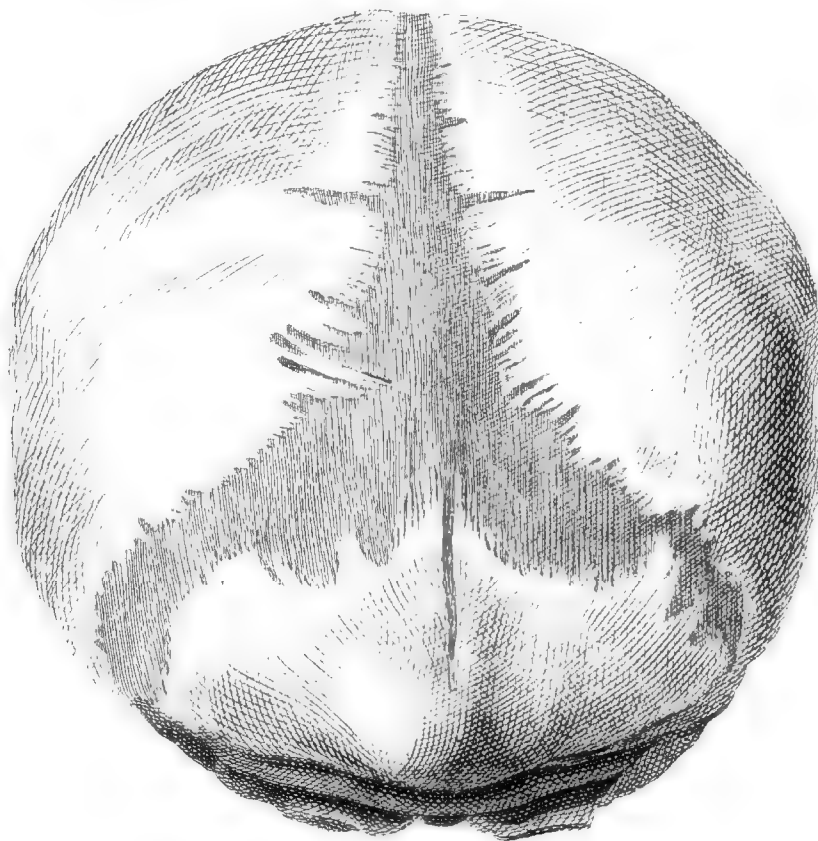

Fig.

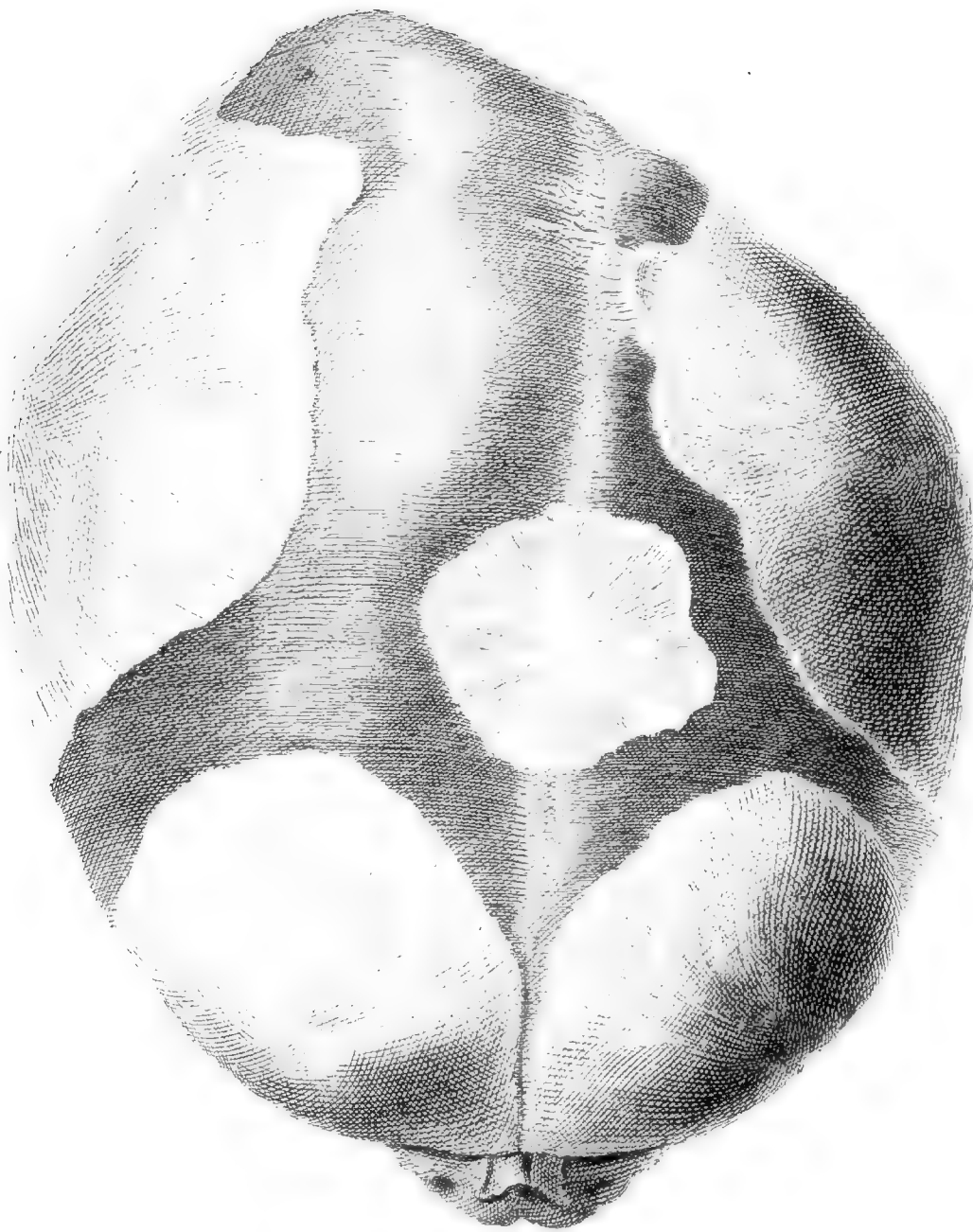

Fig.

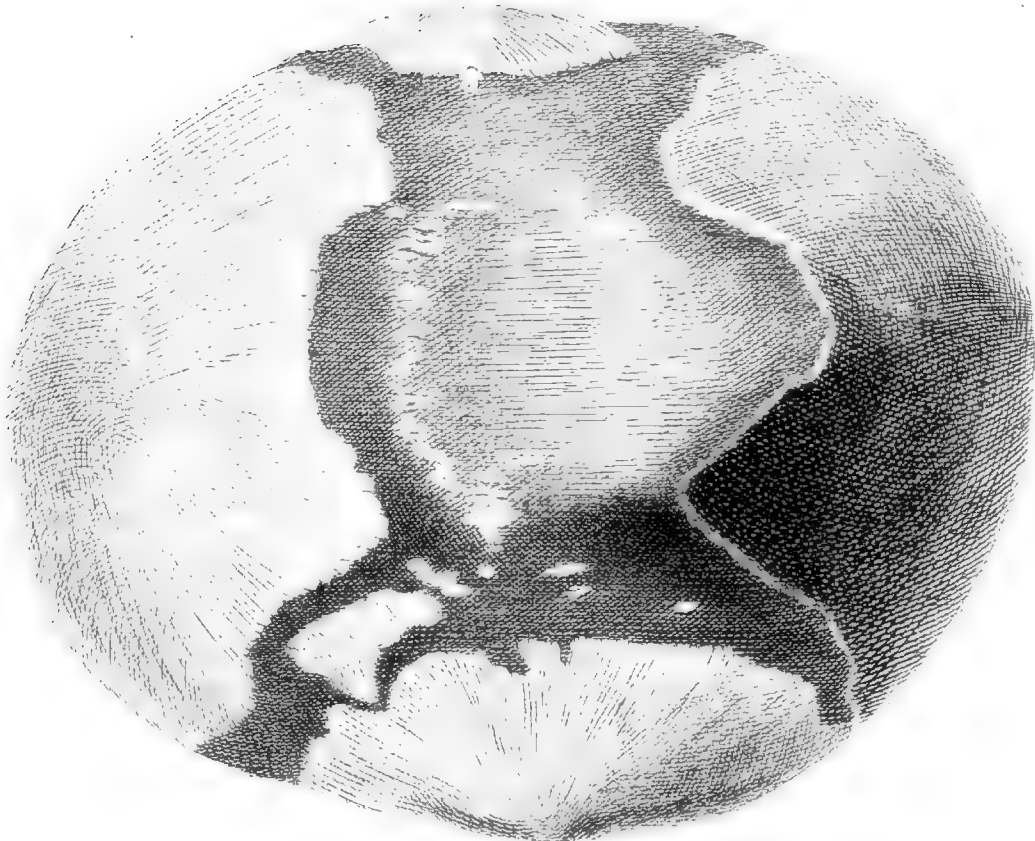
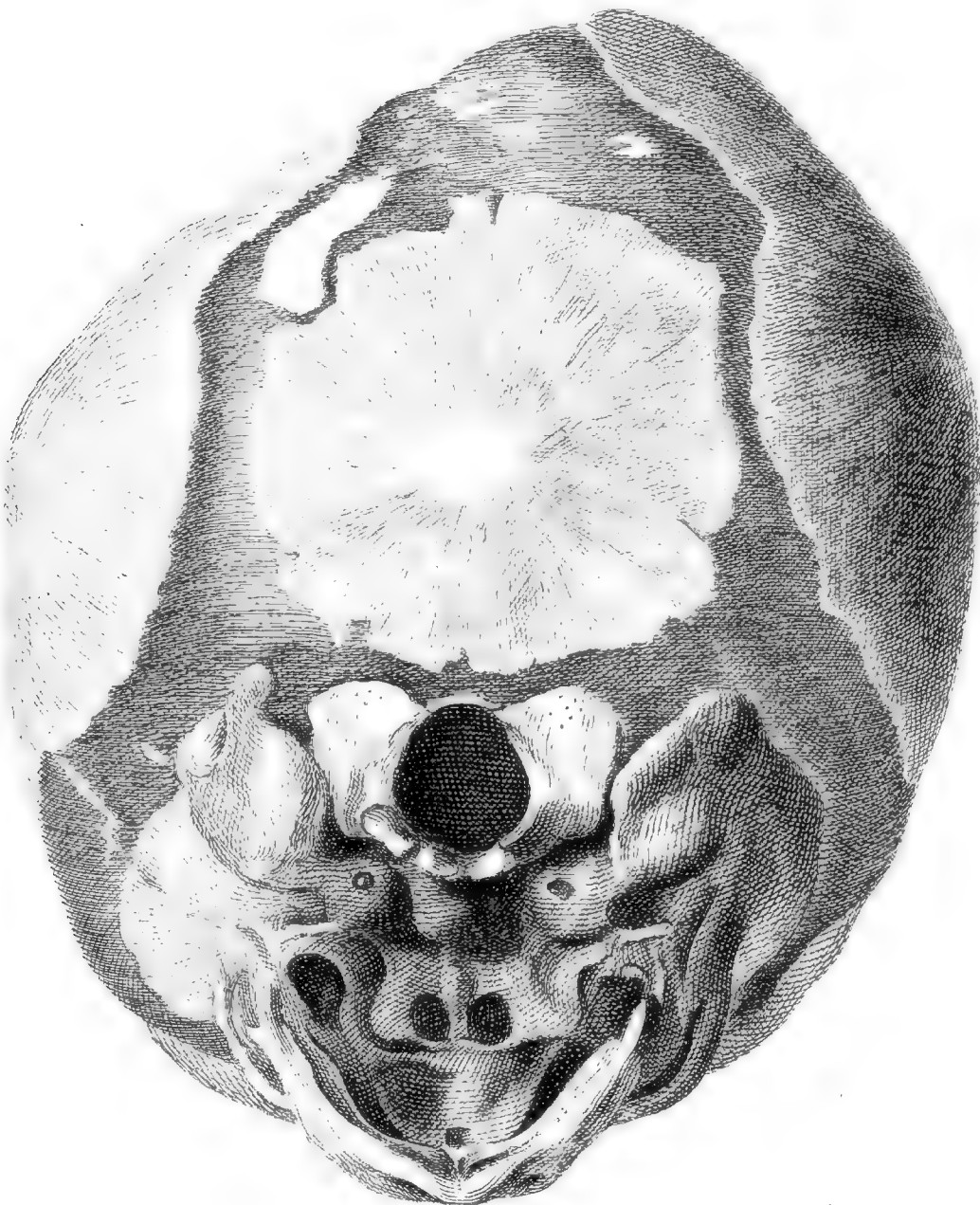

Fig.

(Fig. 1.

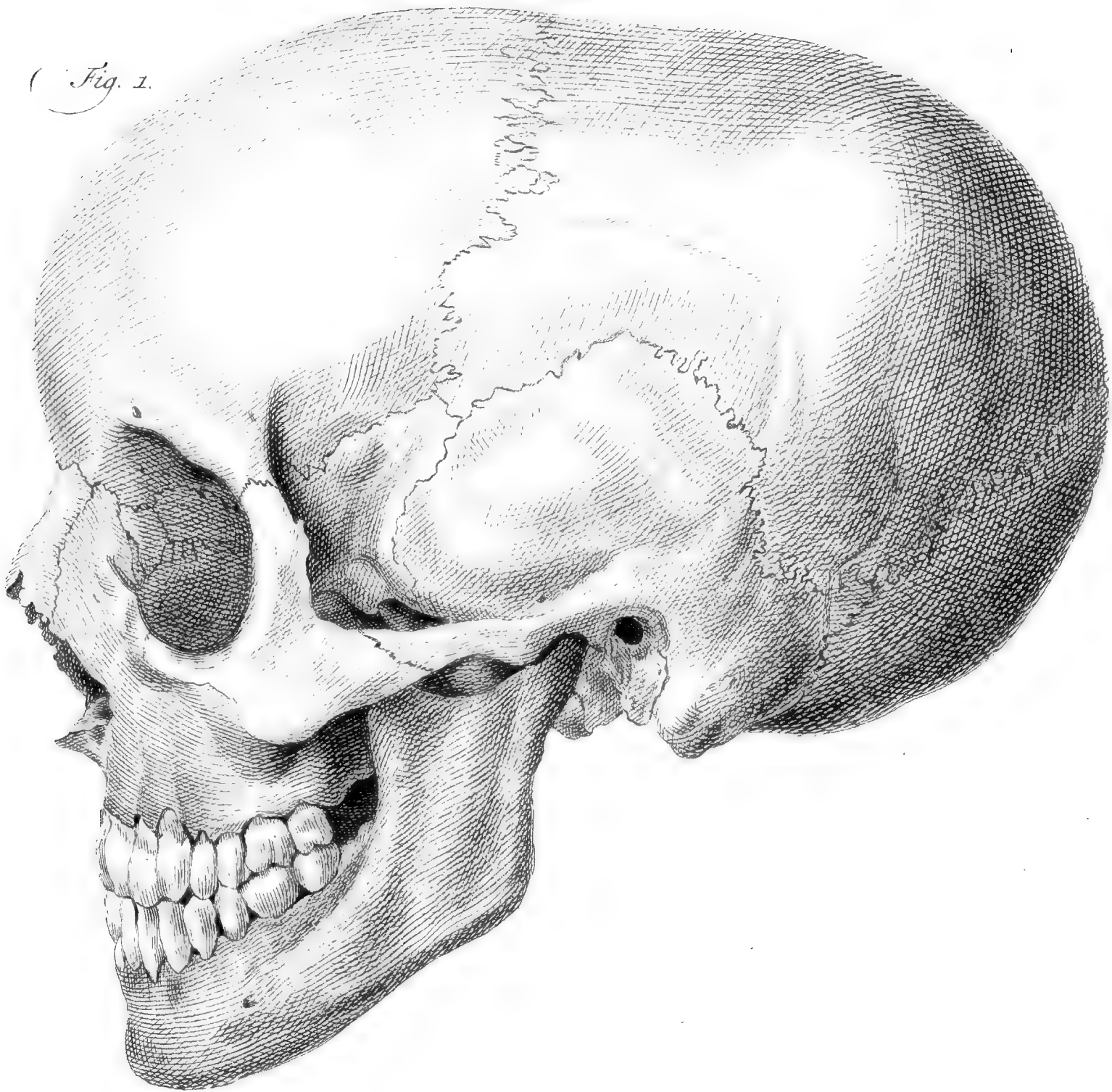
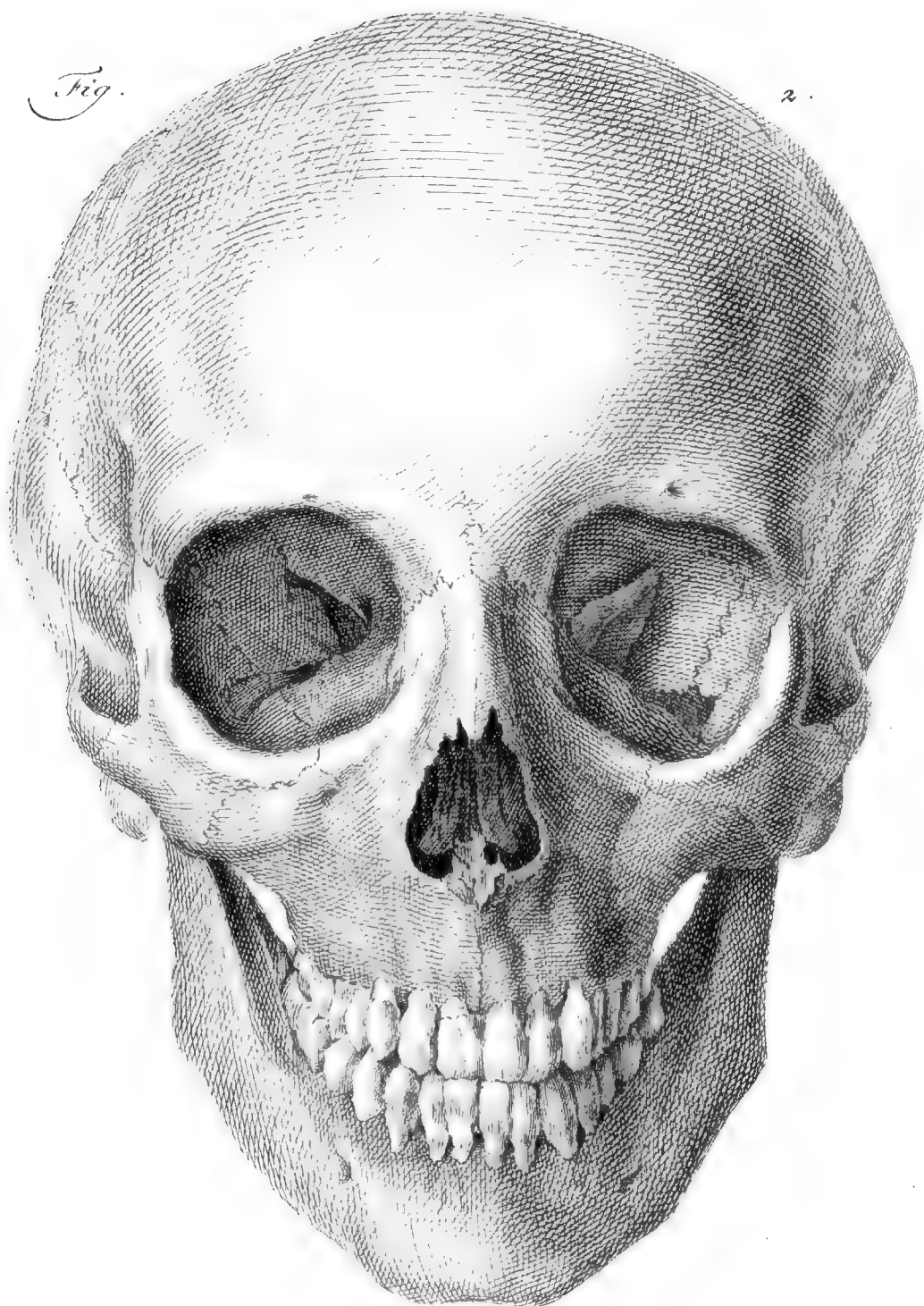
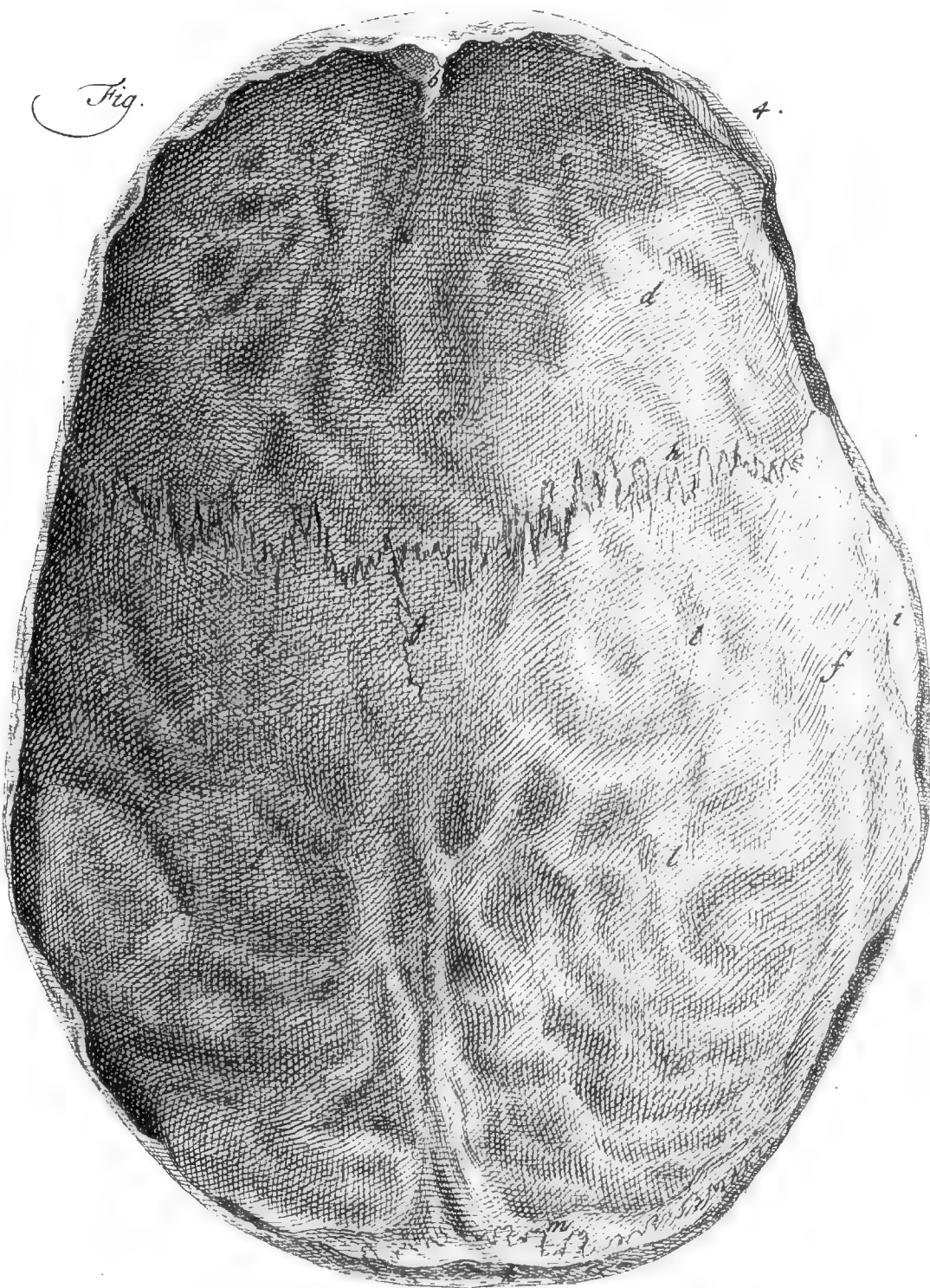
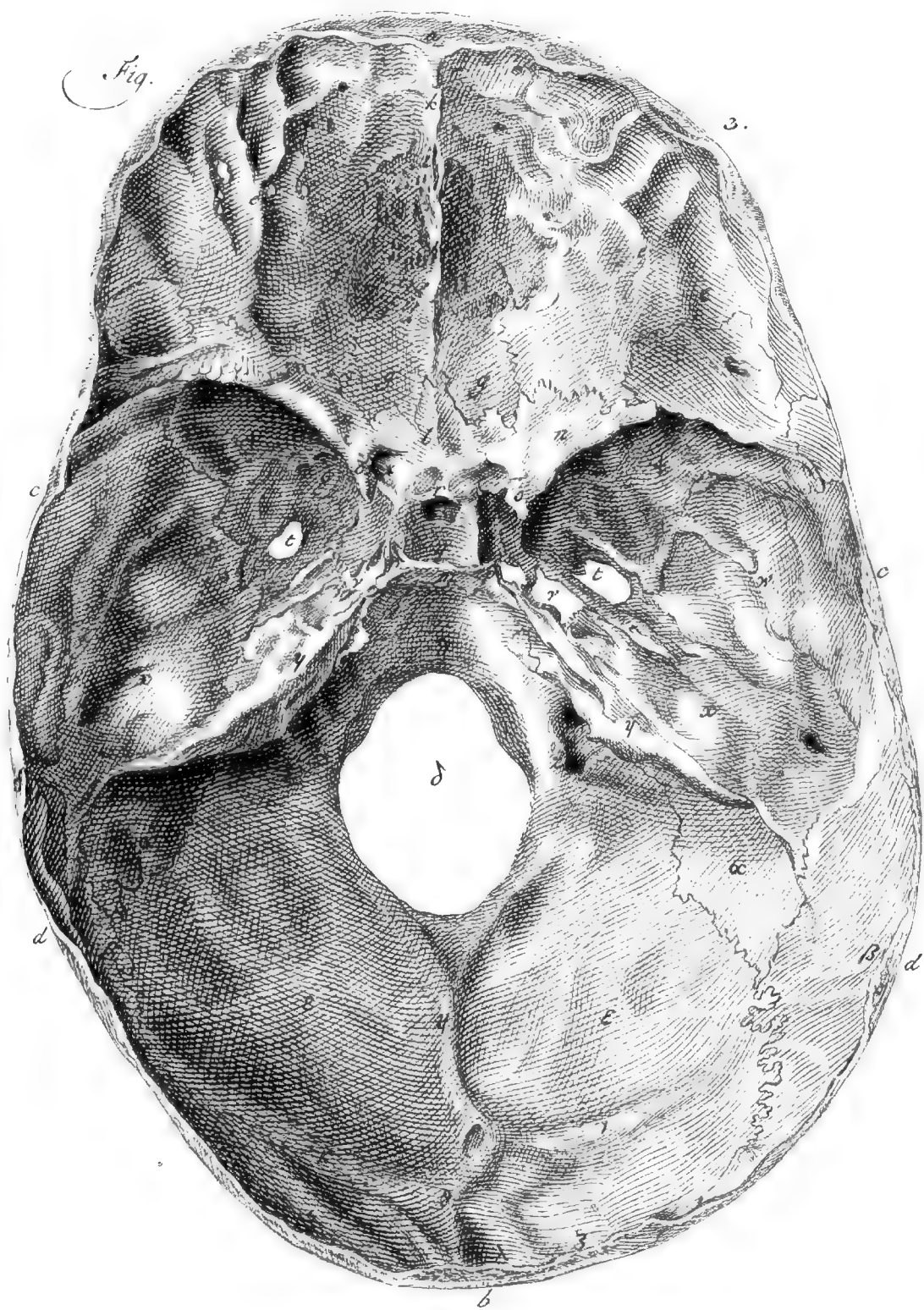
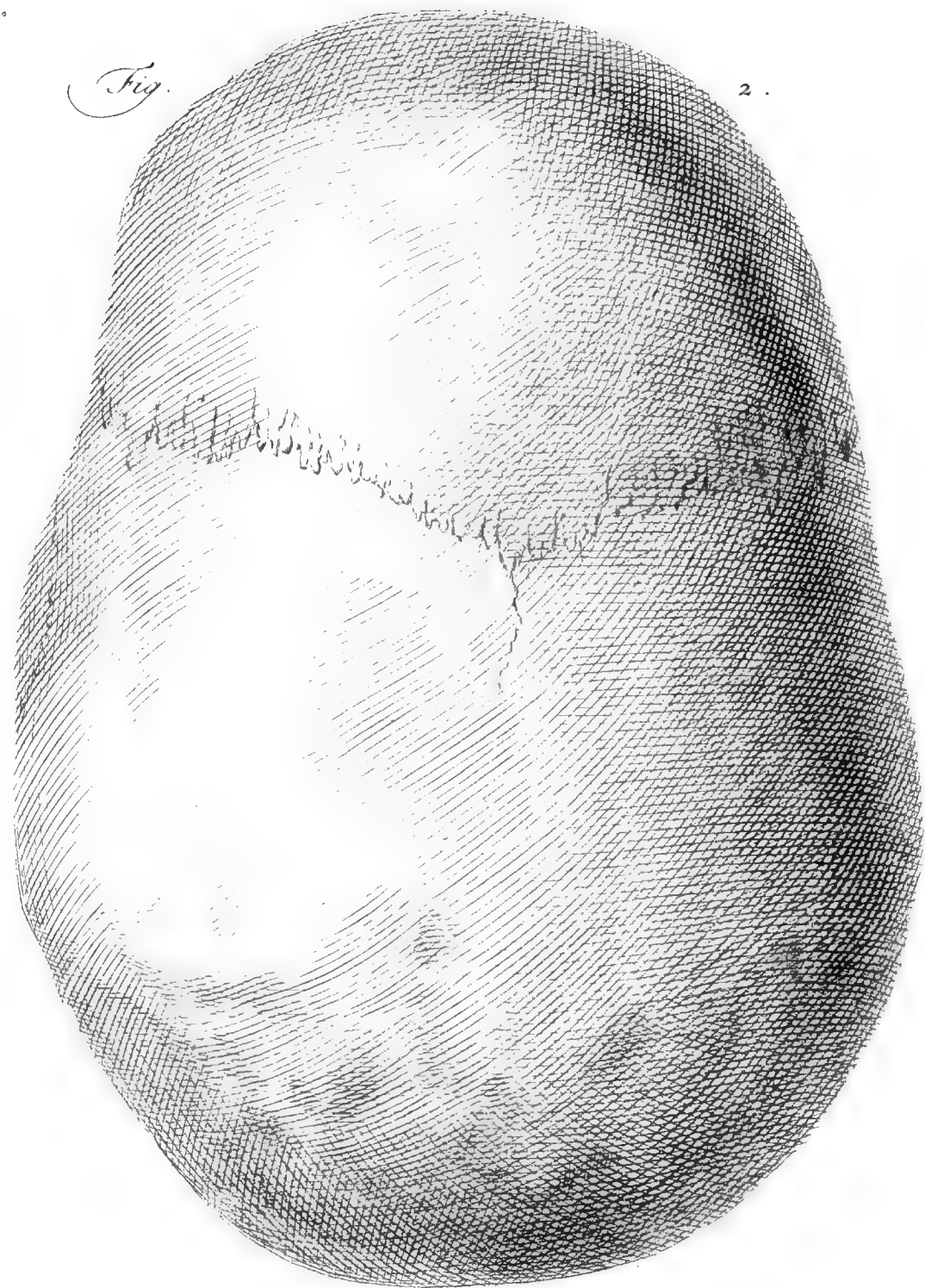
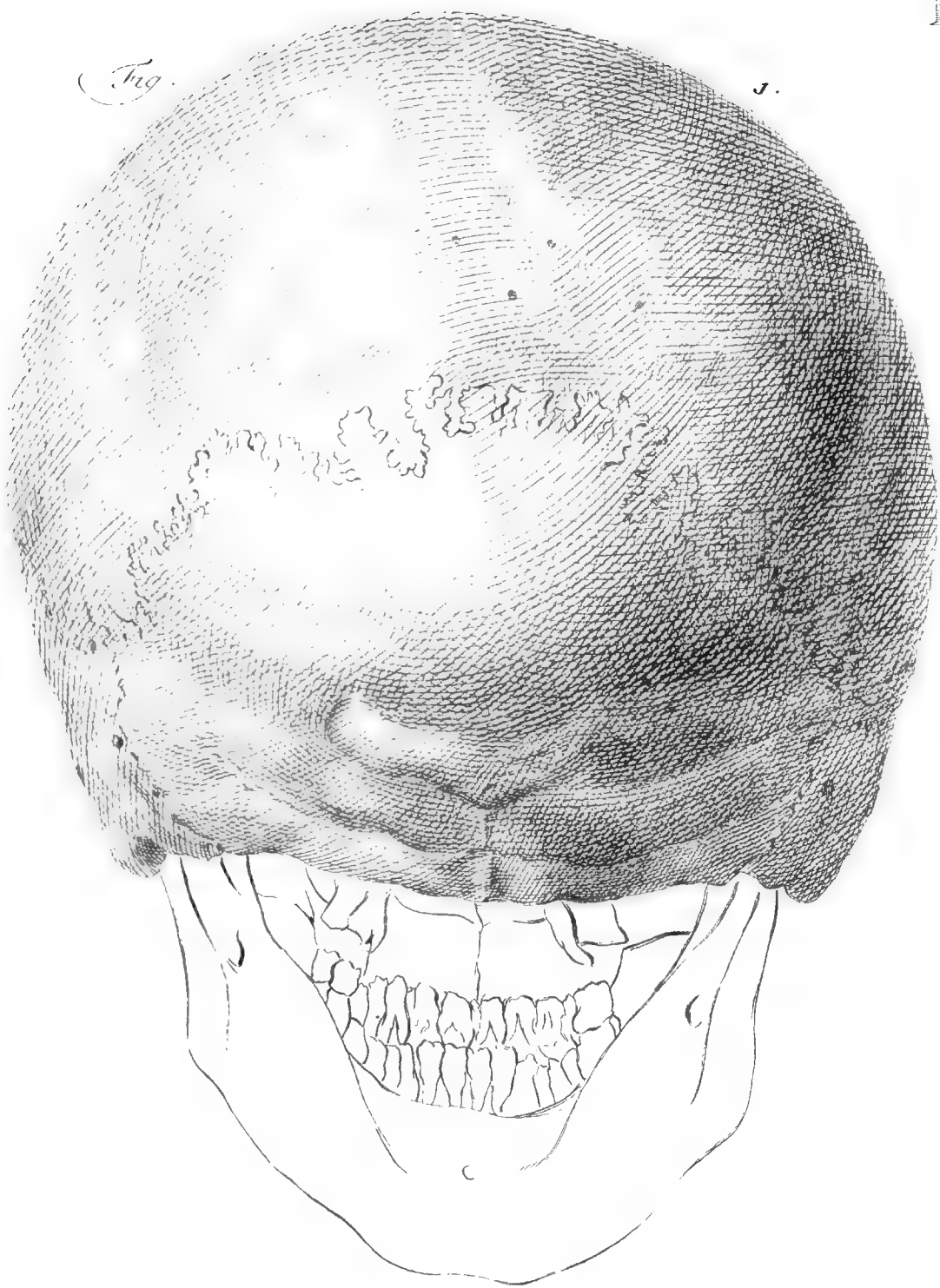

Fig.

2.

X.

Fig.

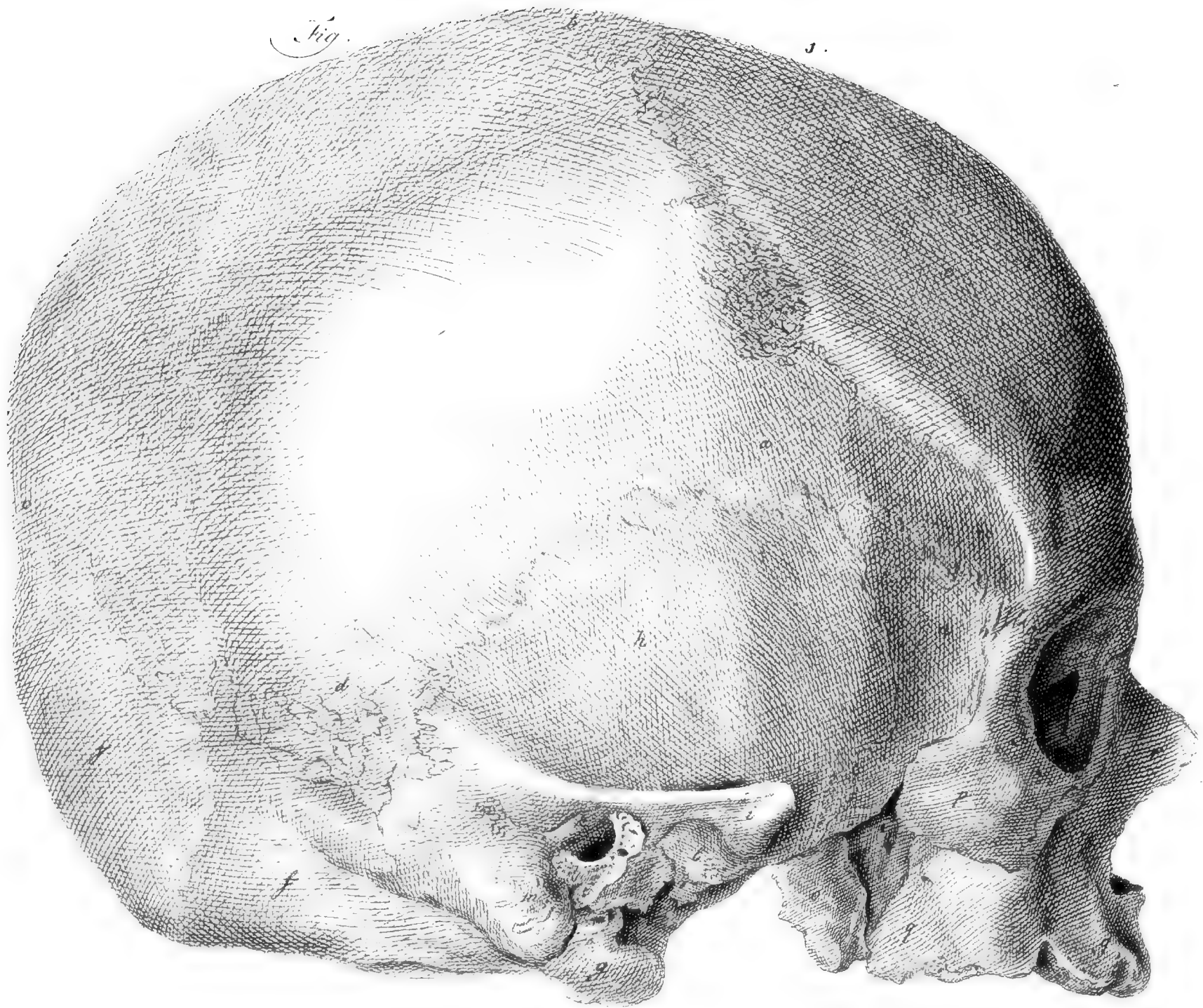
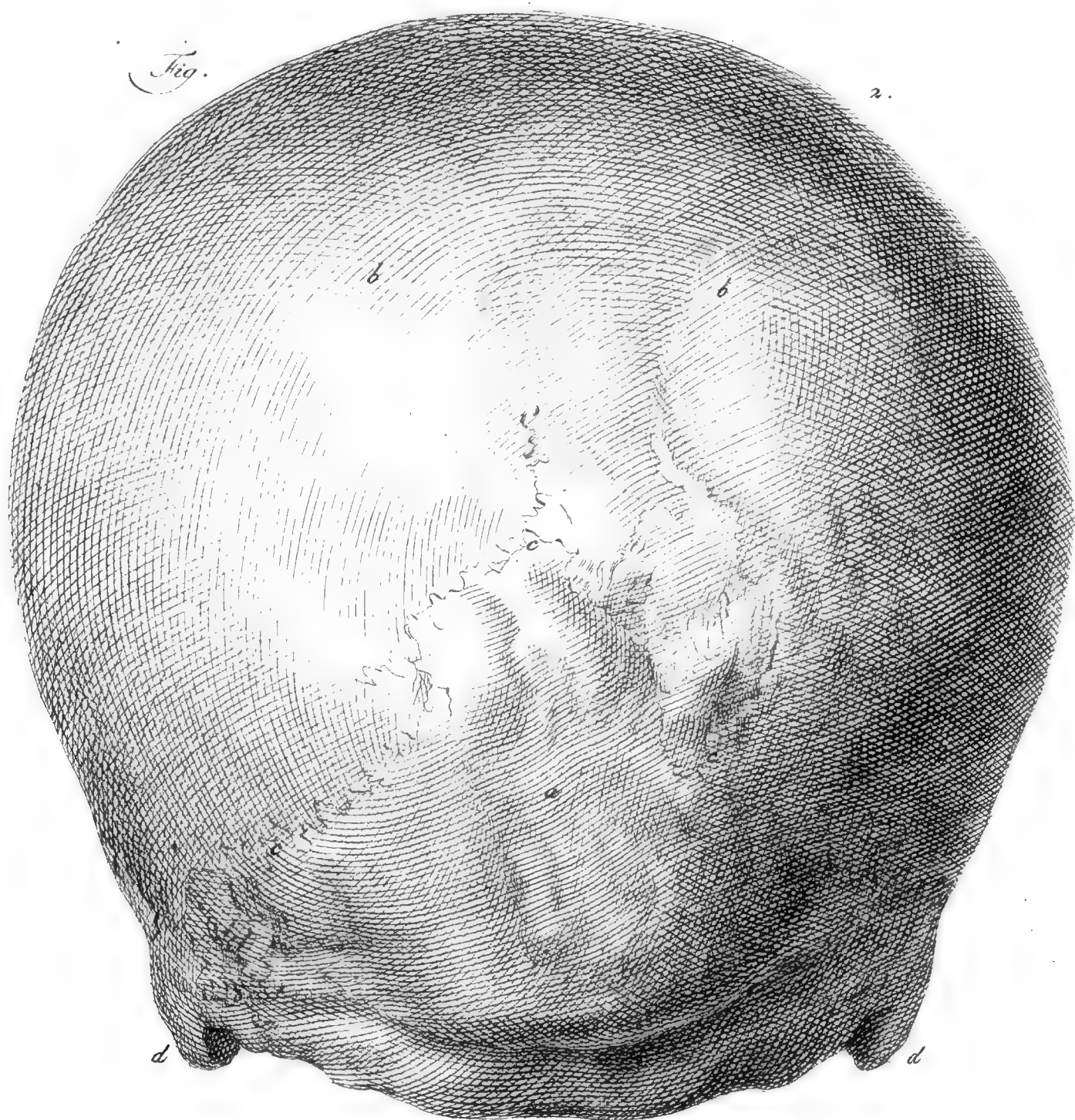
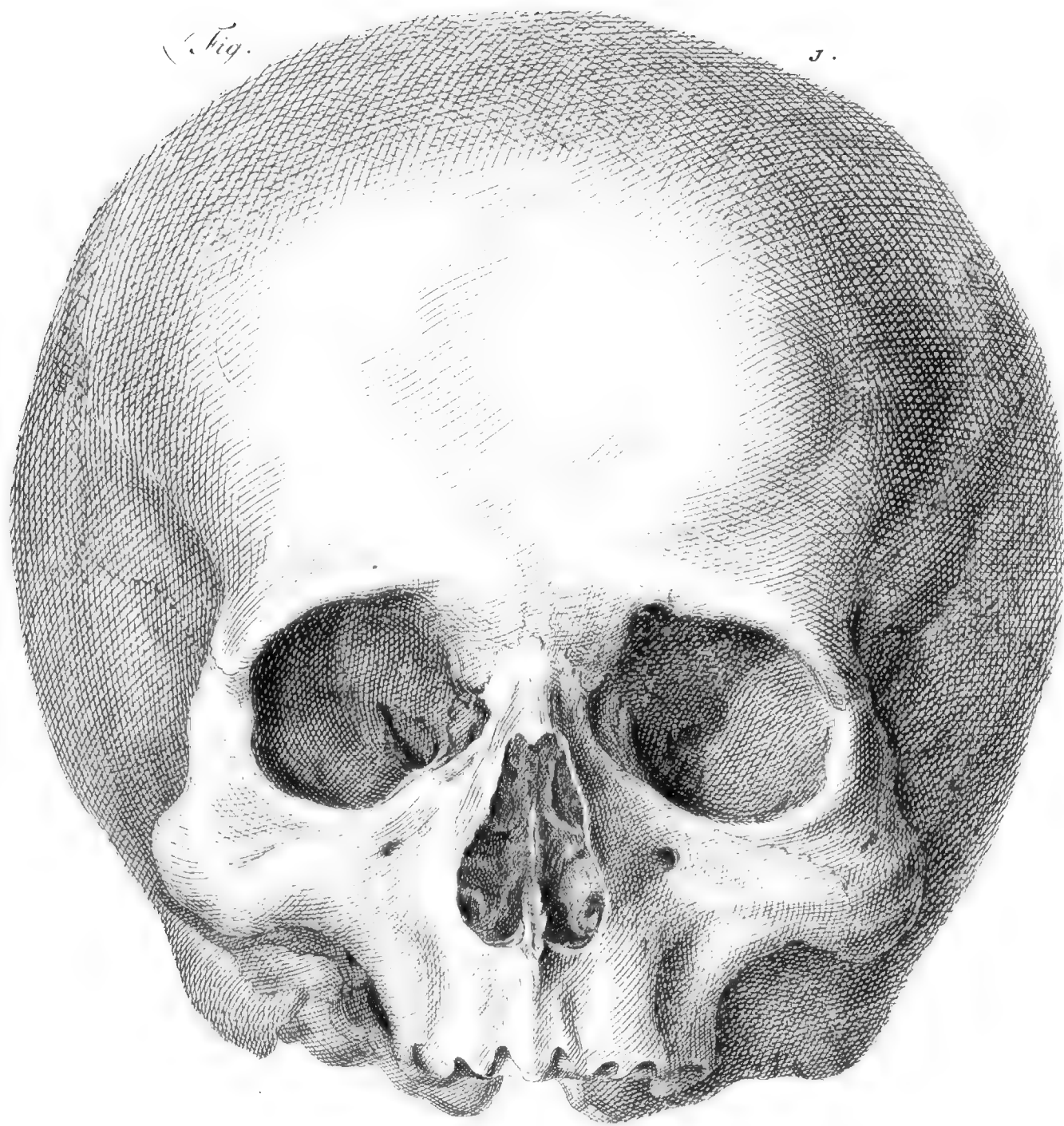

Fig.

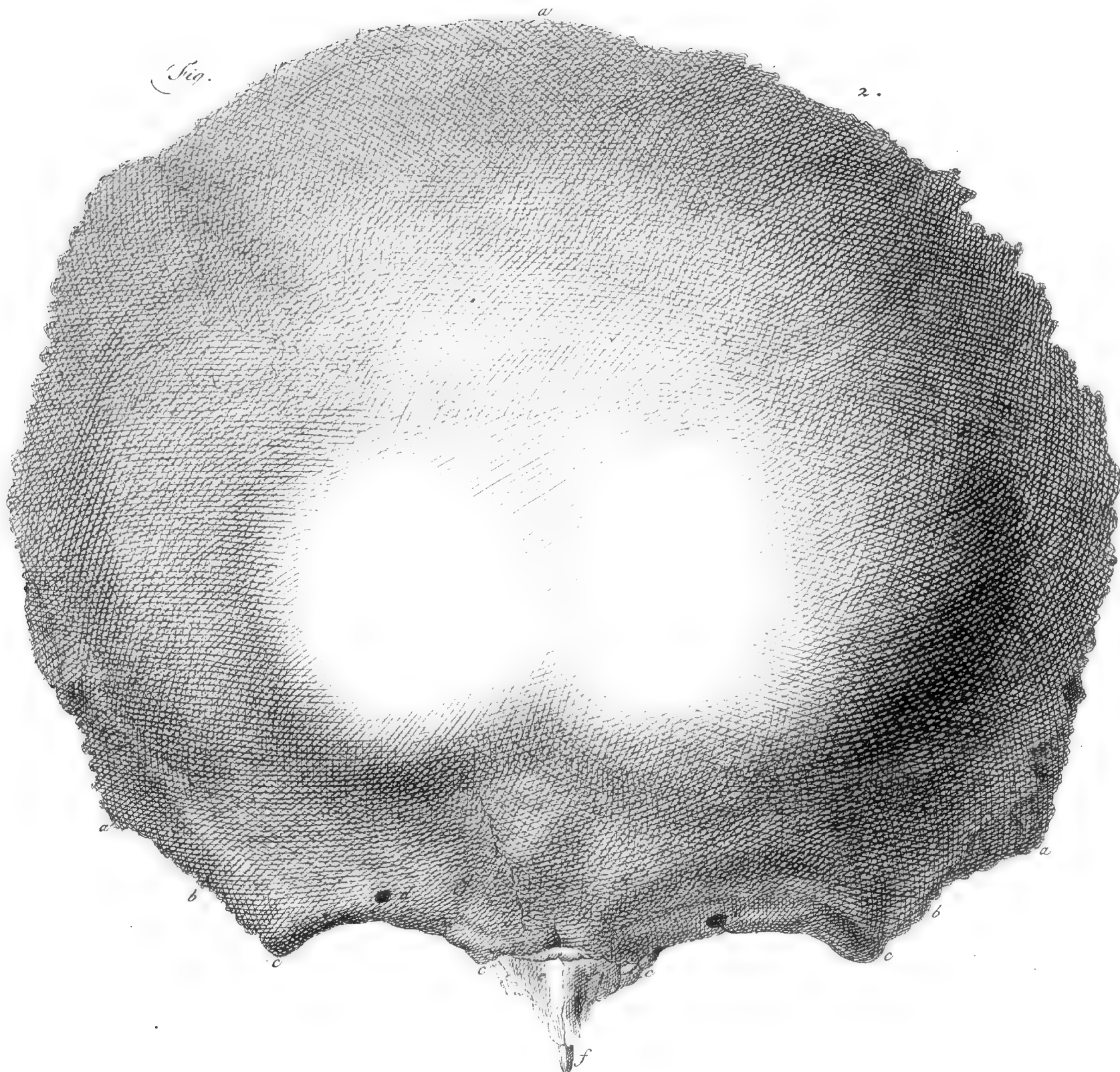
(Fig.

J.

(Fig.

2.

XII.

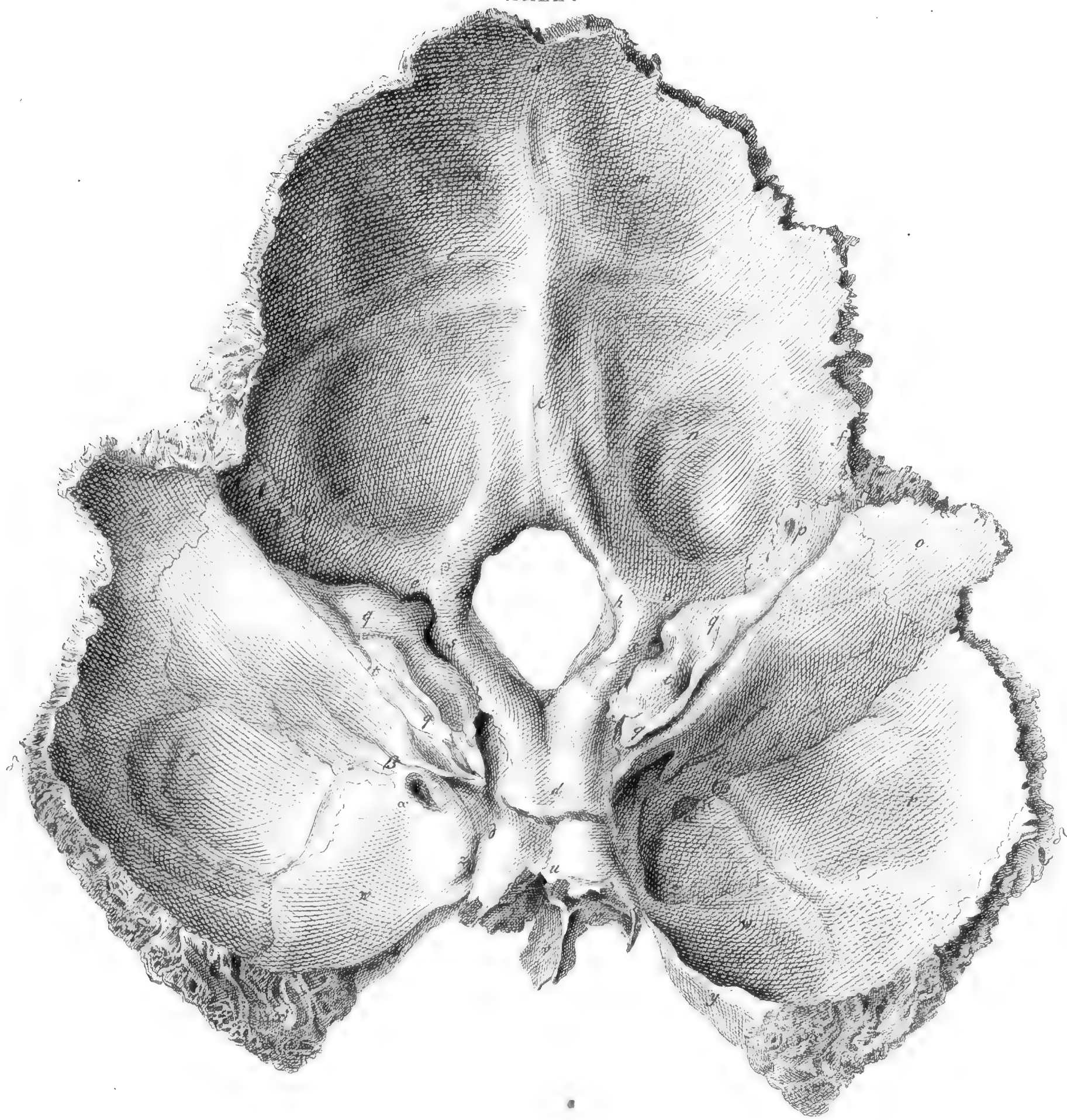

Fig. 1.

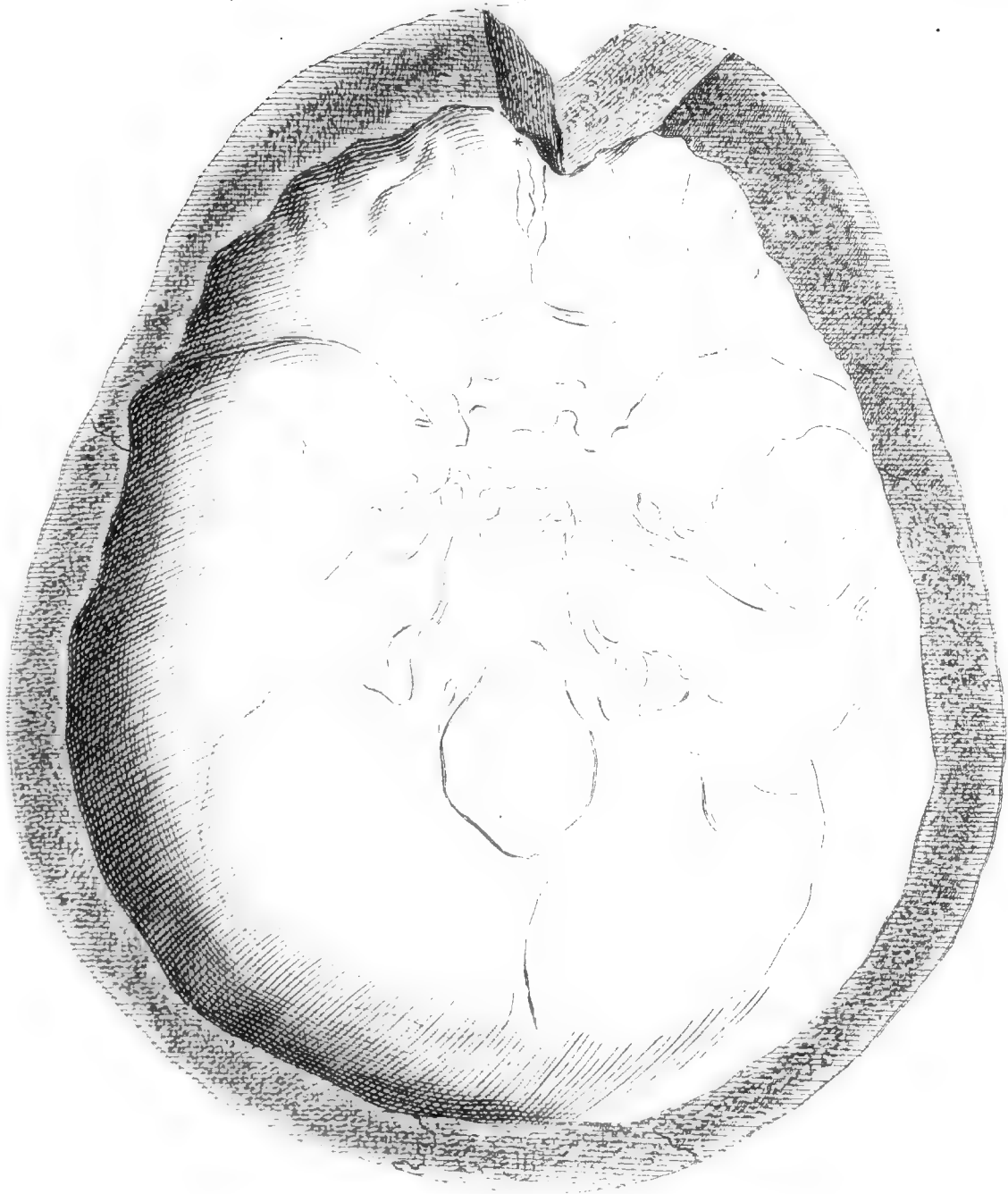

Fig. 3.

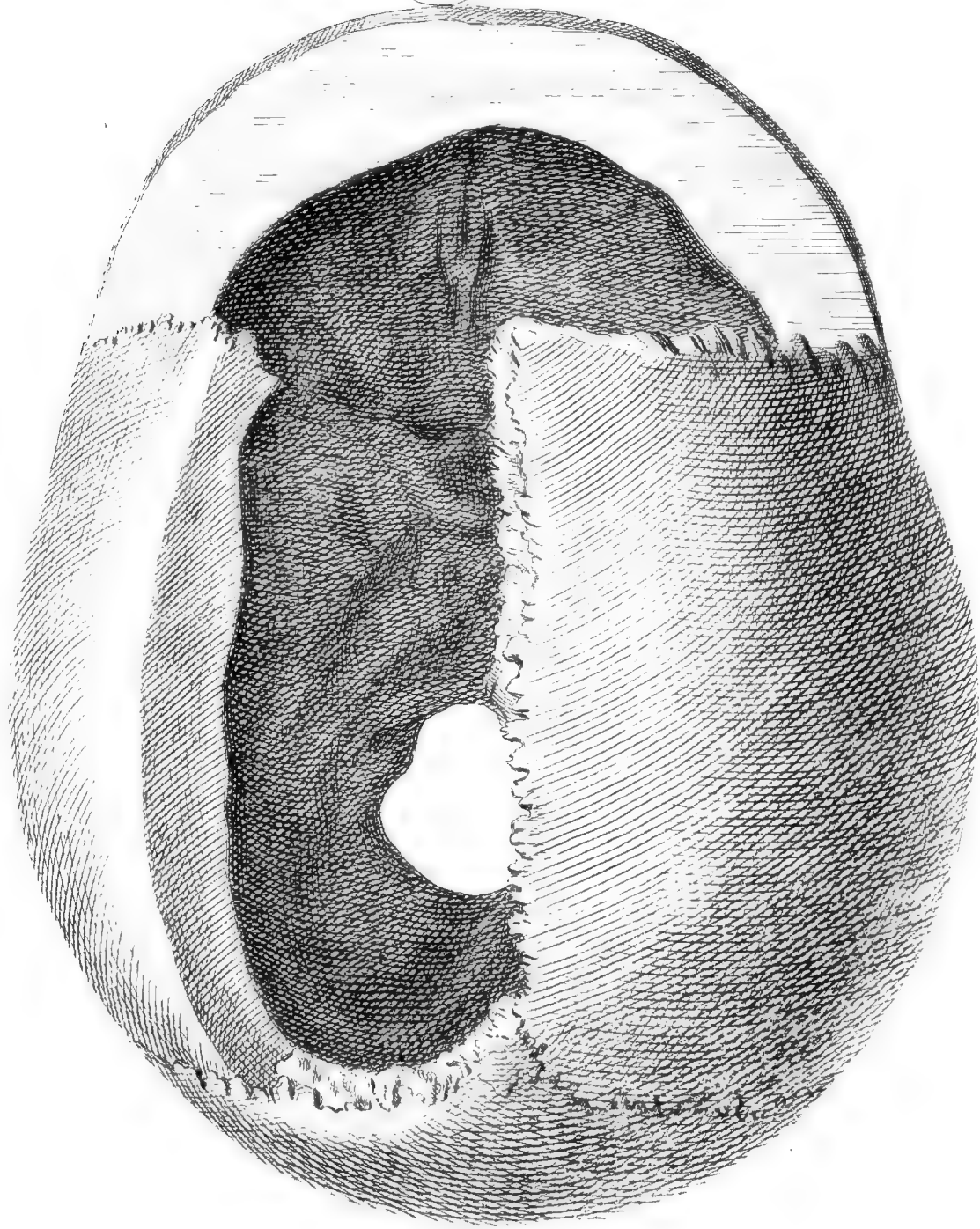

Fig. 2.

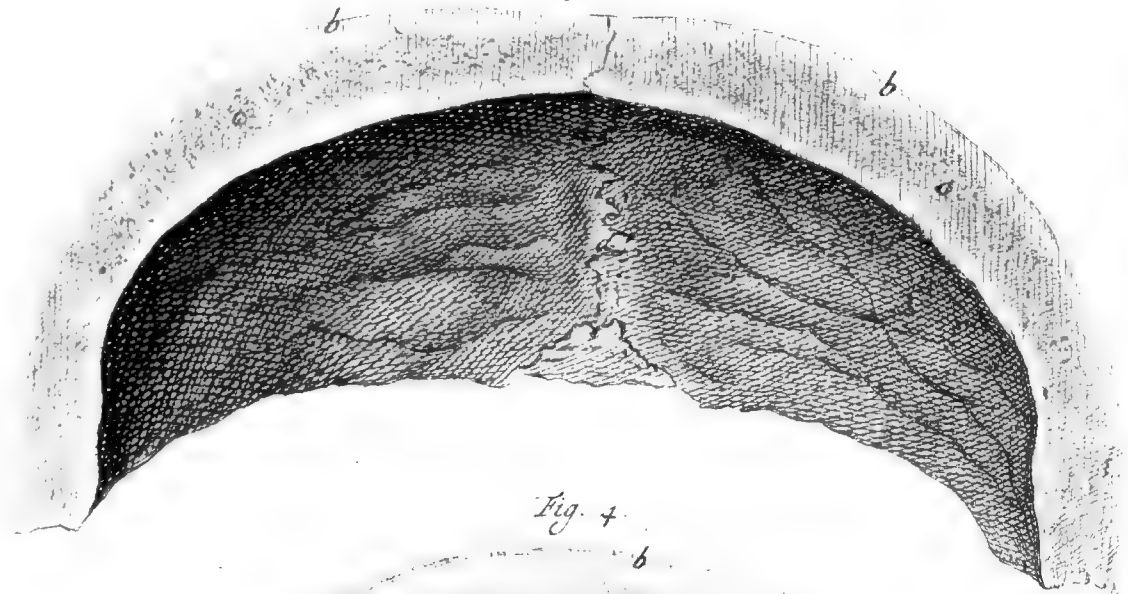

Fig. 4.

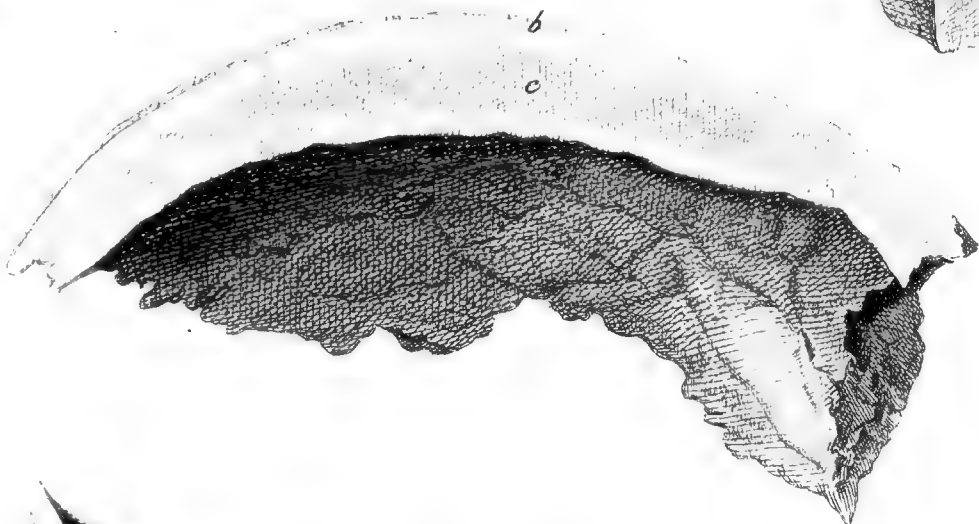

Fig. 5.

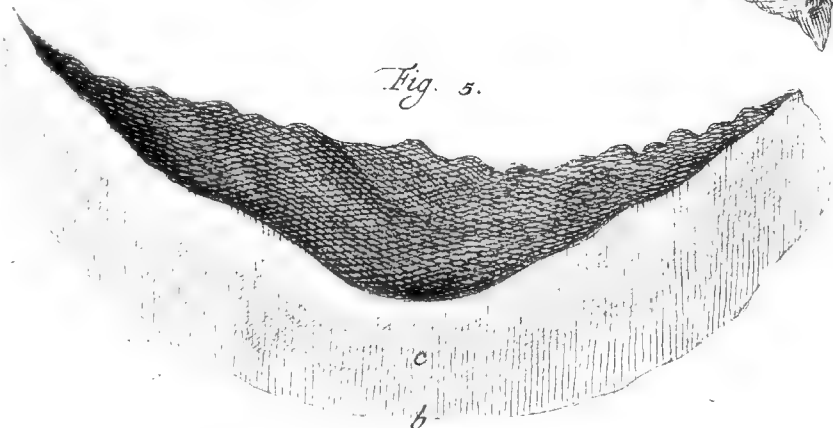

Fig. 7.

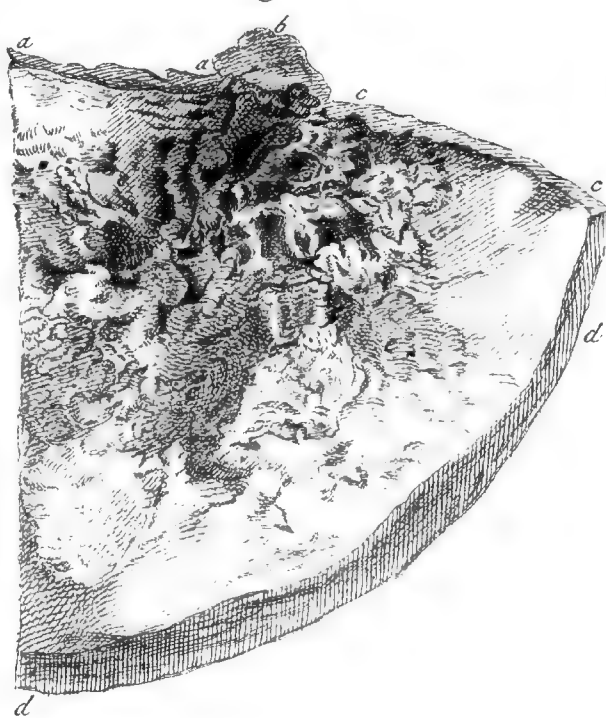

Fig. 8.

Fig. 6.

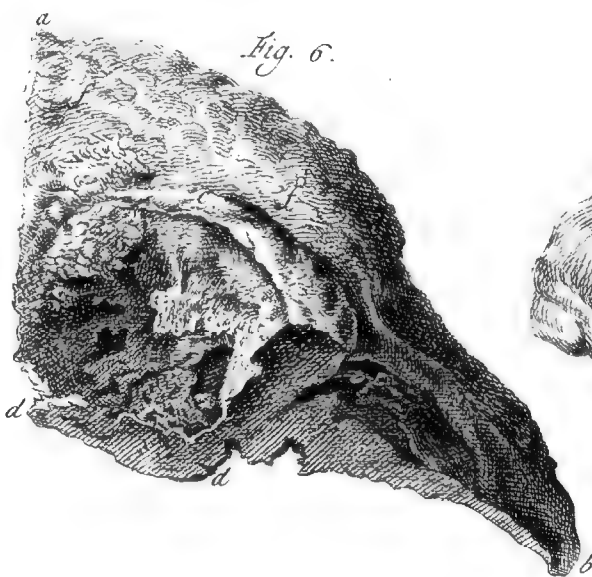

Fig. 9.

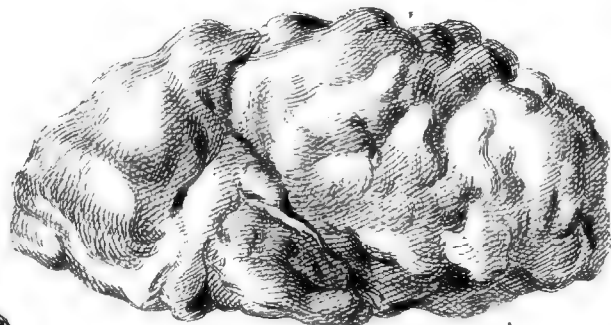

Fig. 1.

XIV.

Fig. 2.

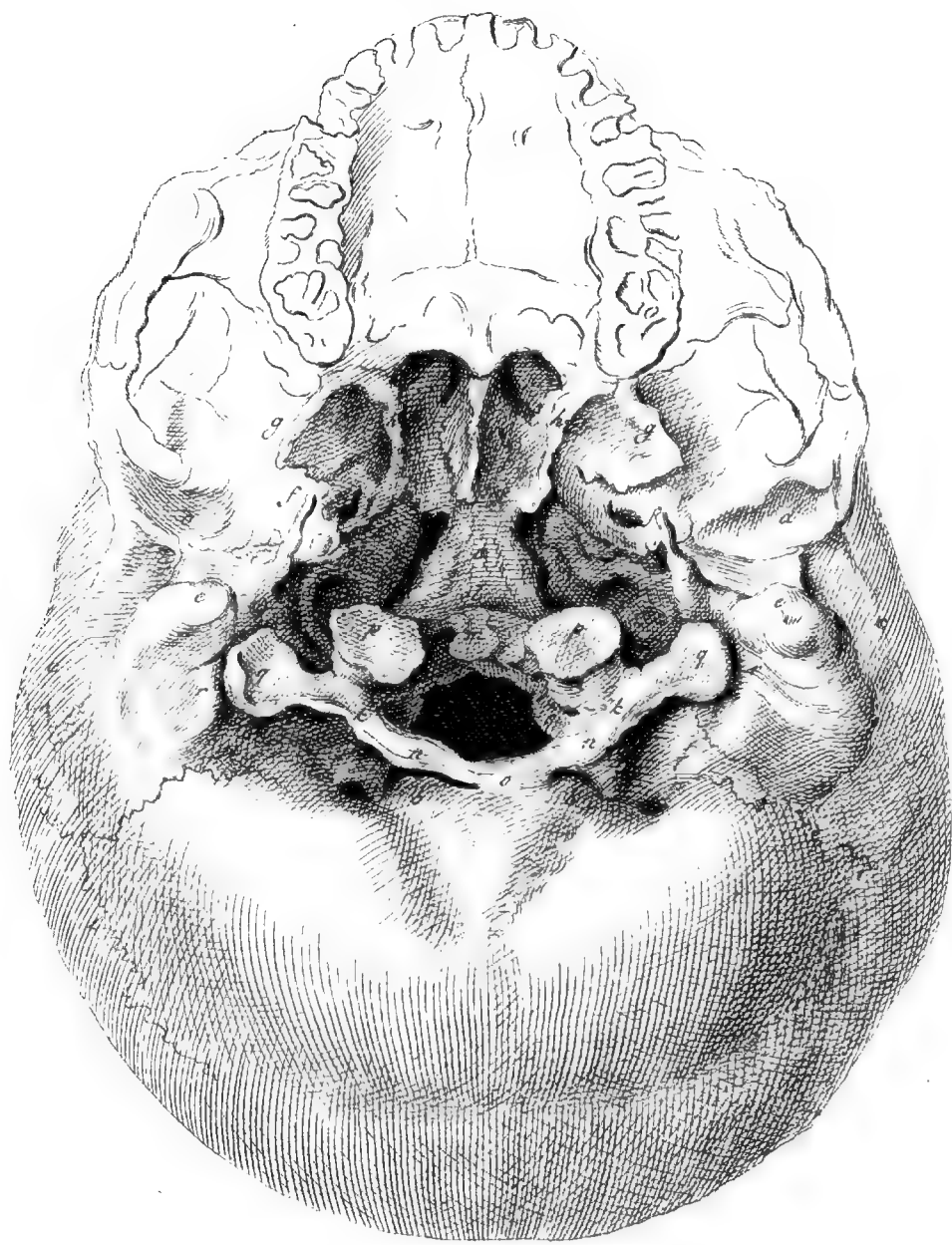
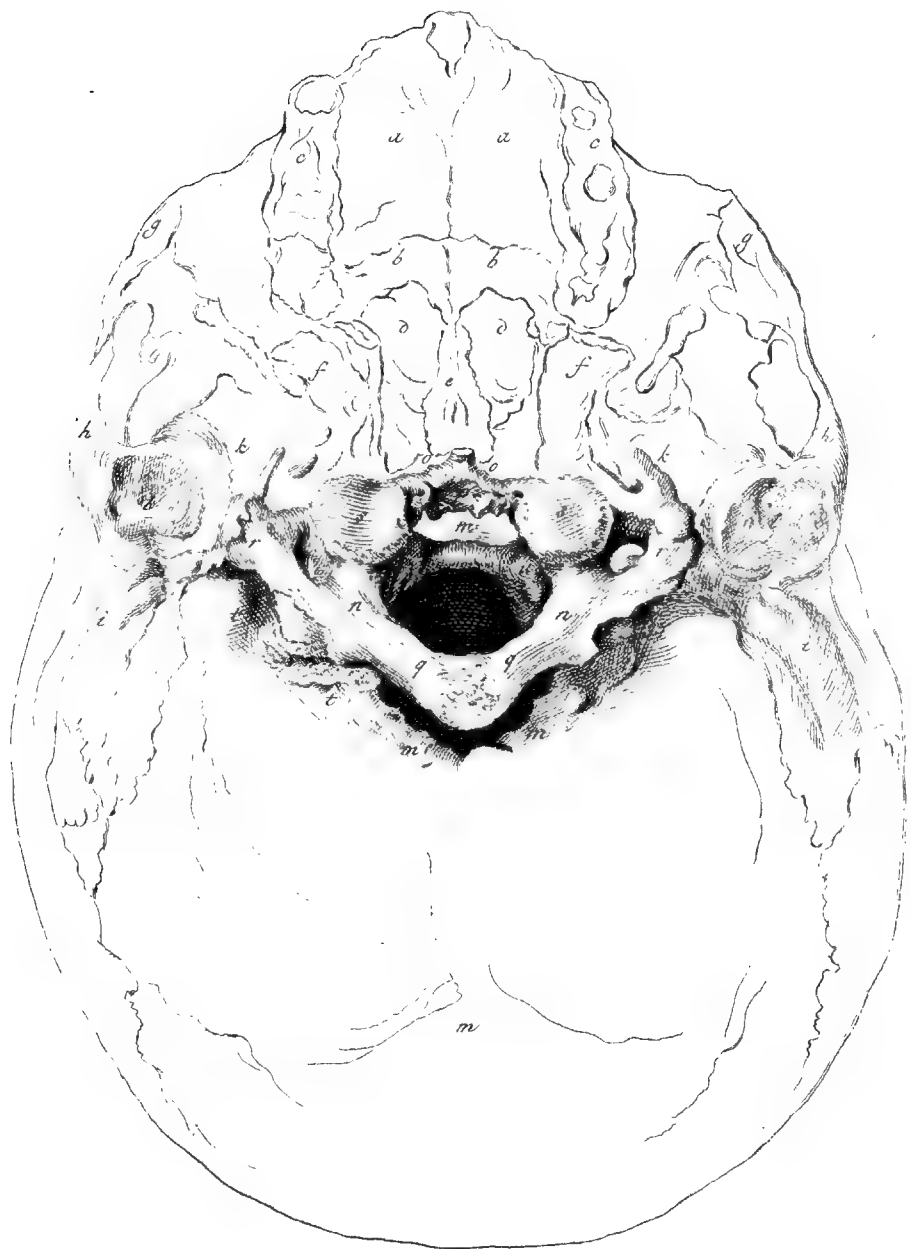
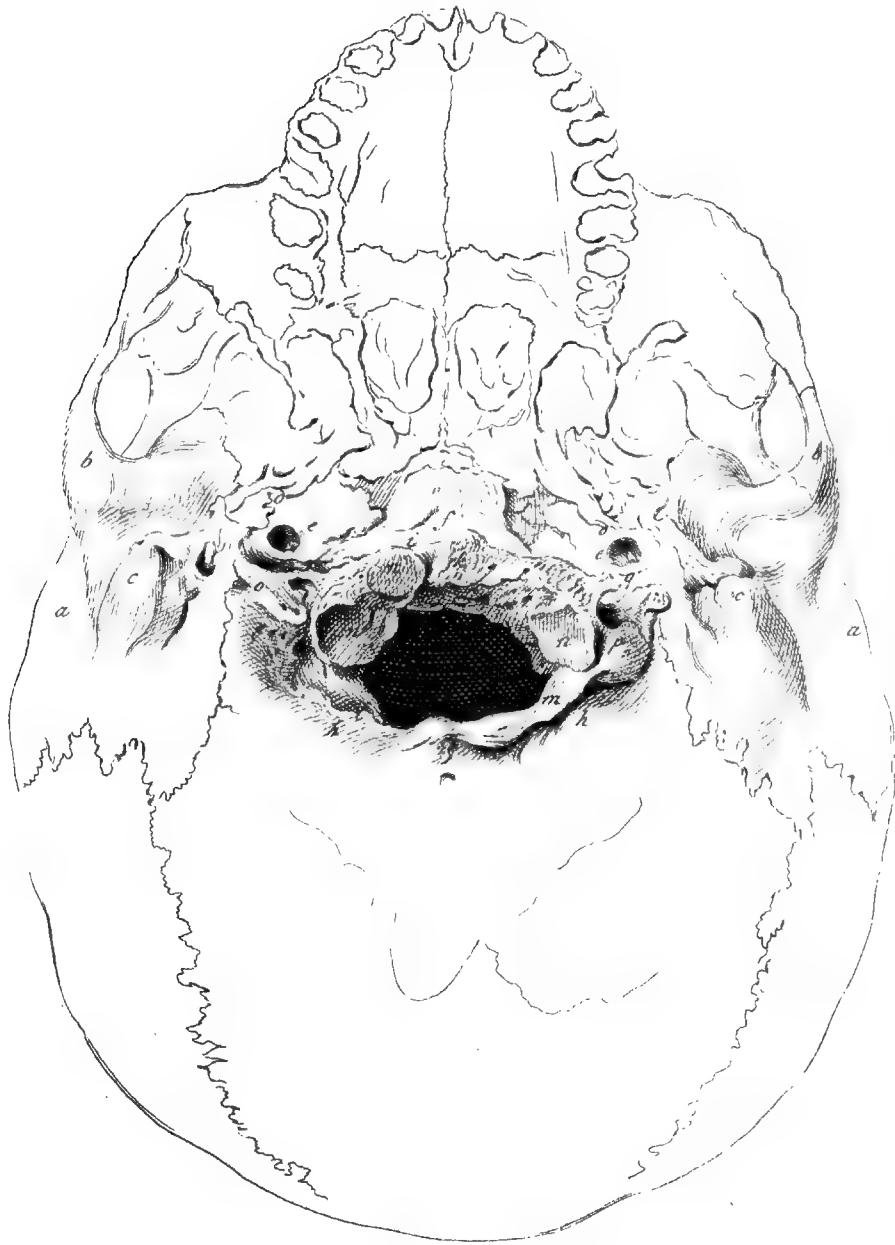
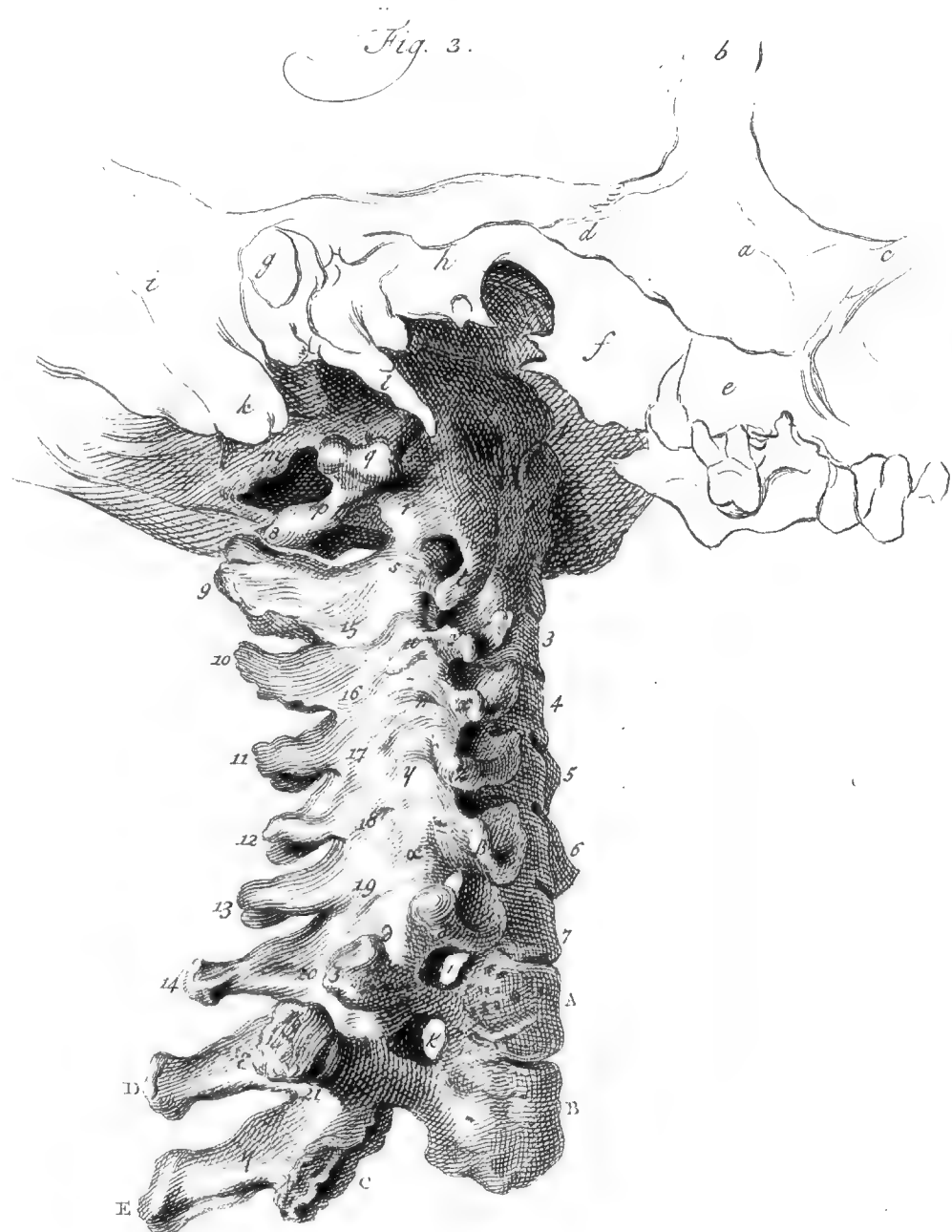
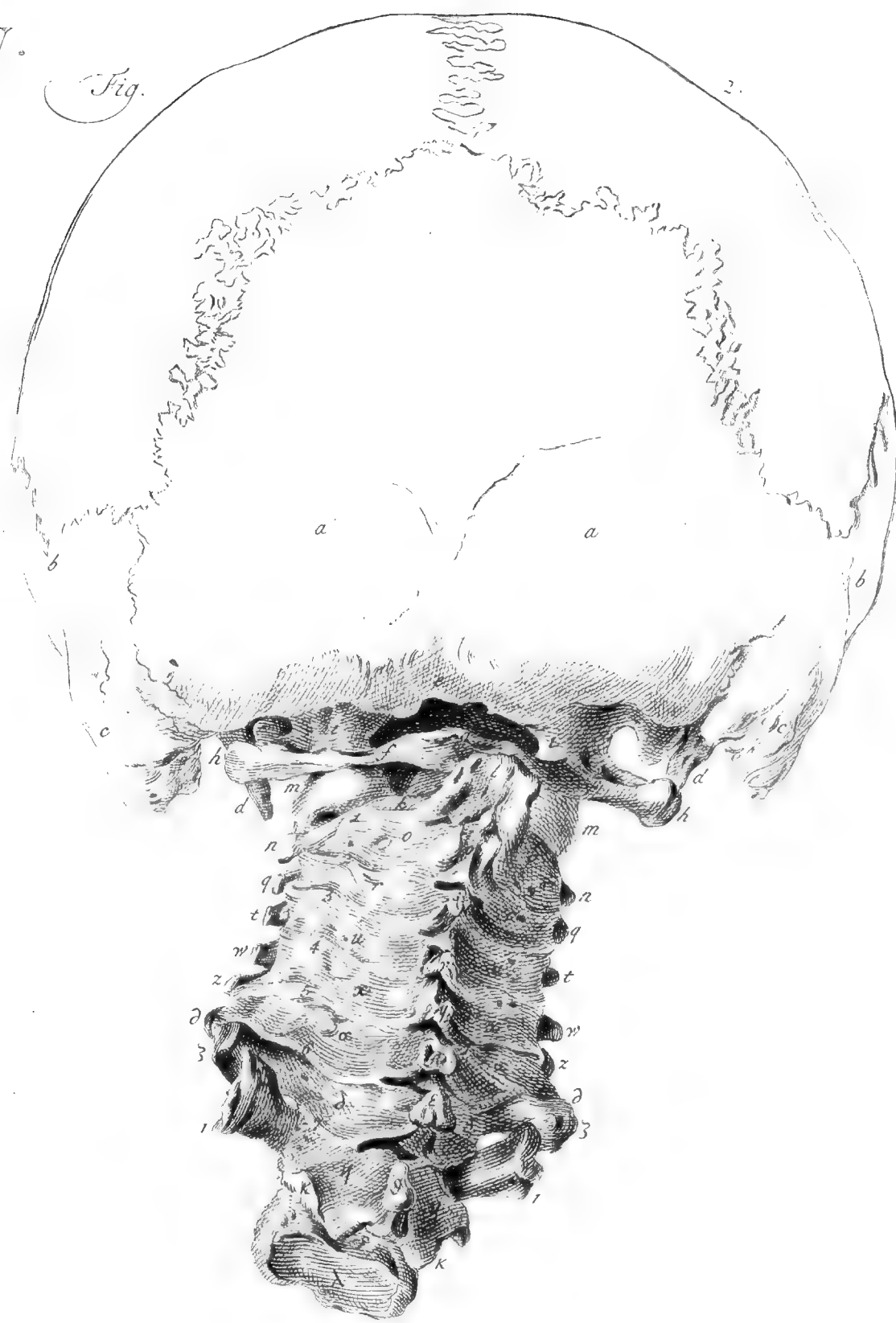
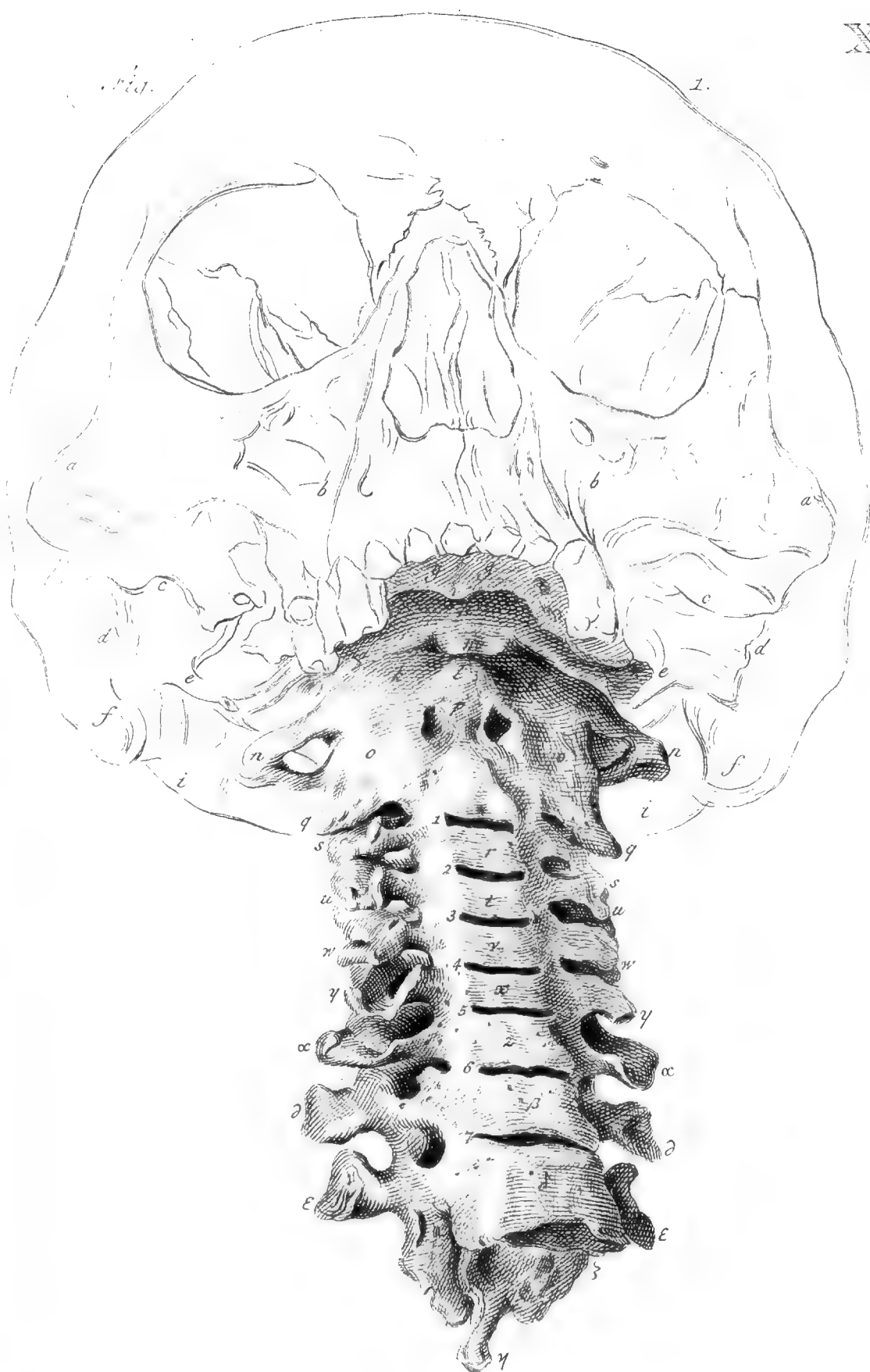

Fig. 3.

Fig. 4.

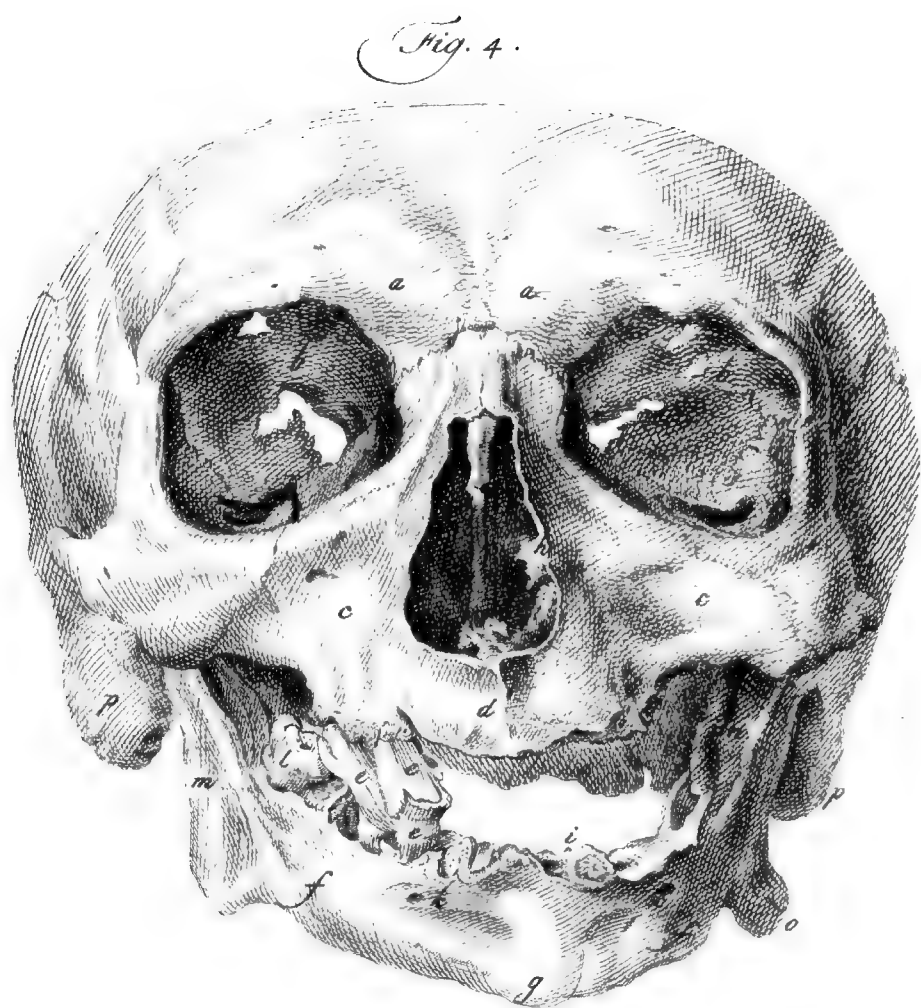
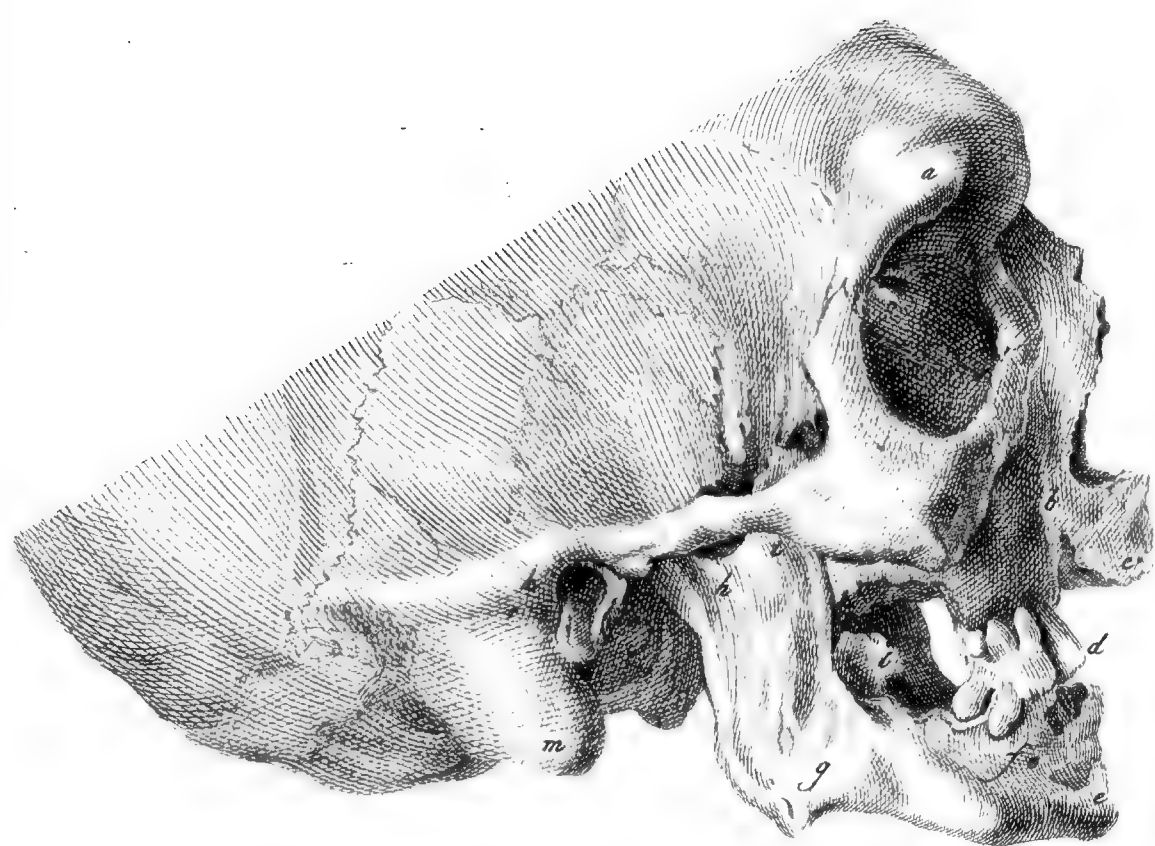
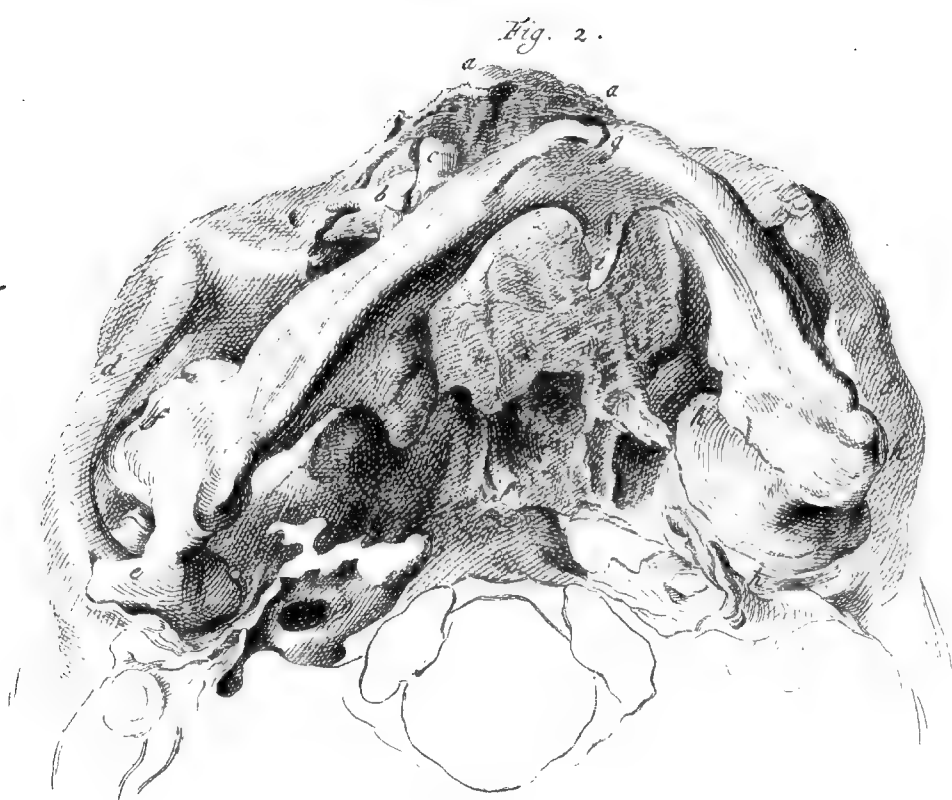

Fig. 5.

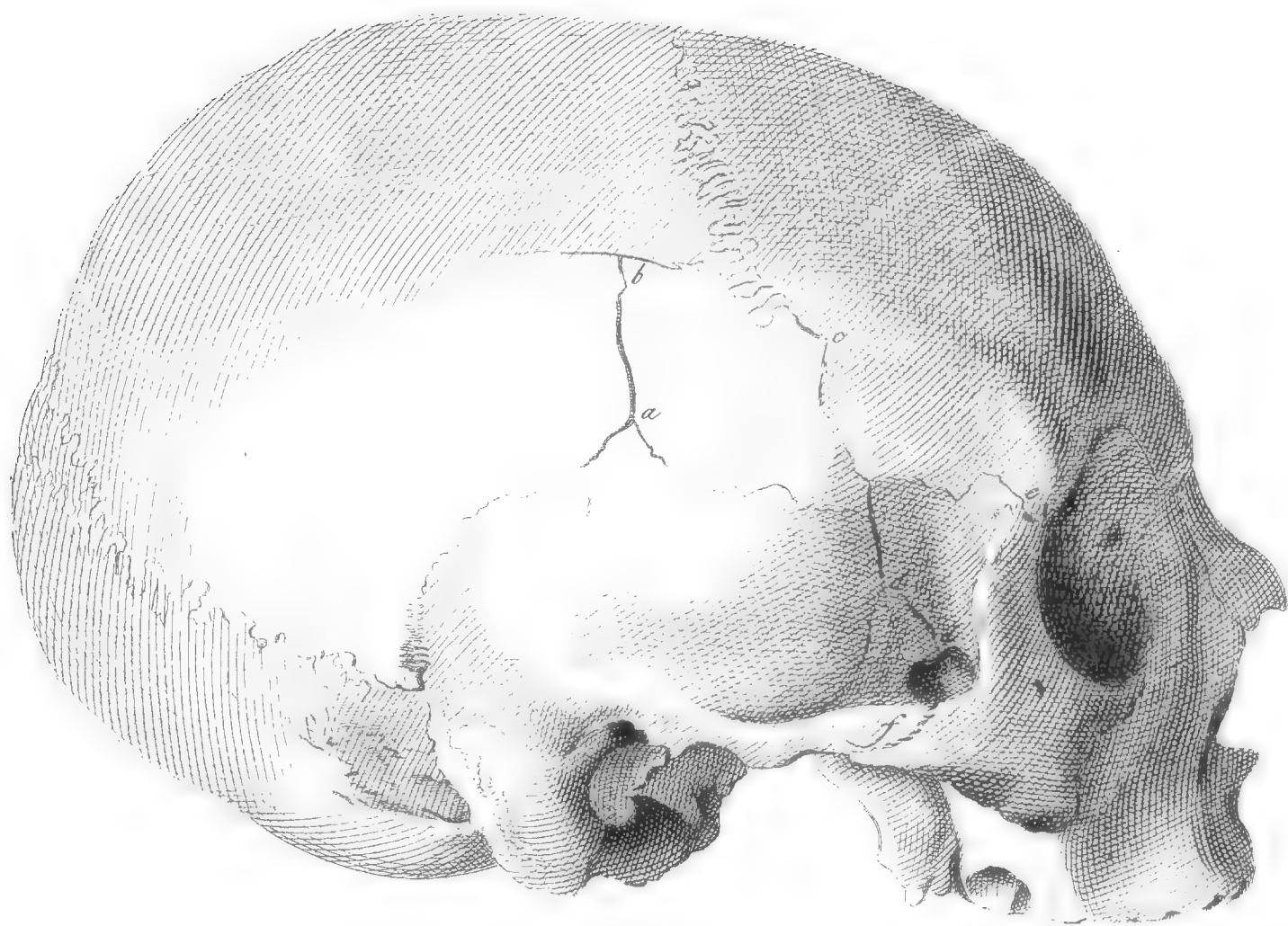

Fig. 2.

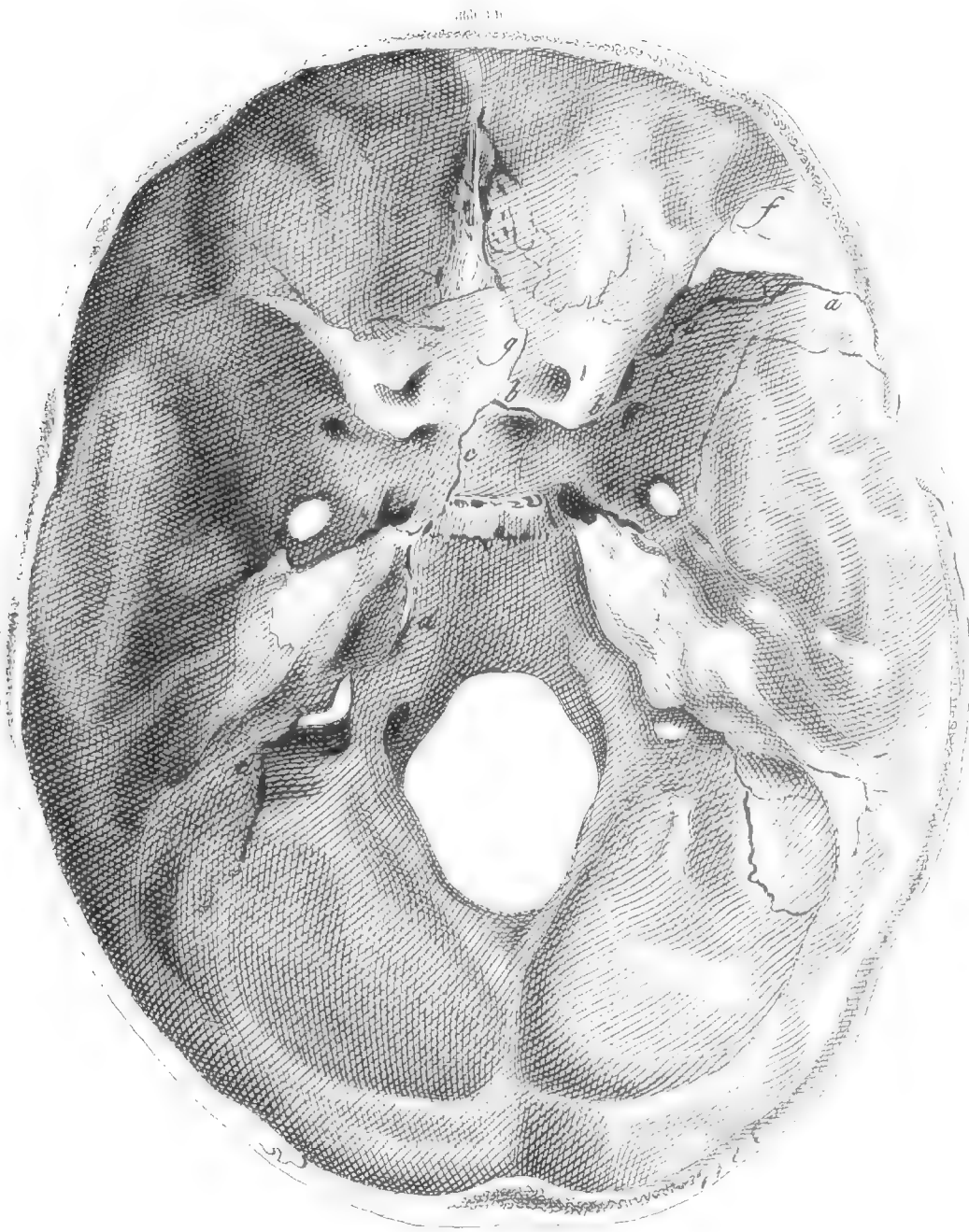

Fig. 3.

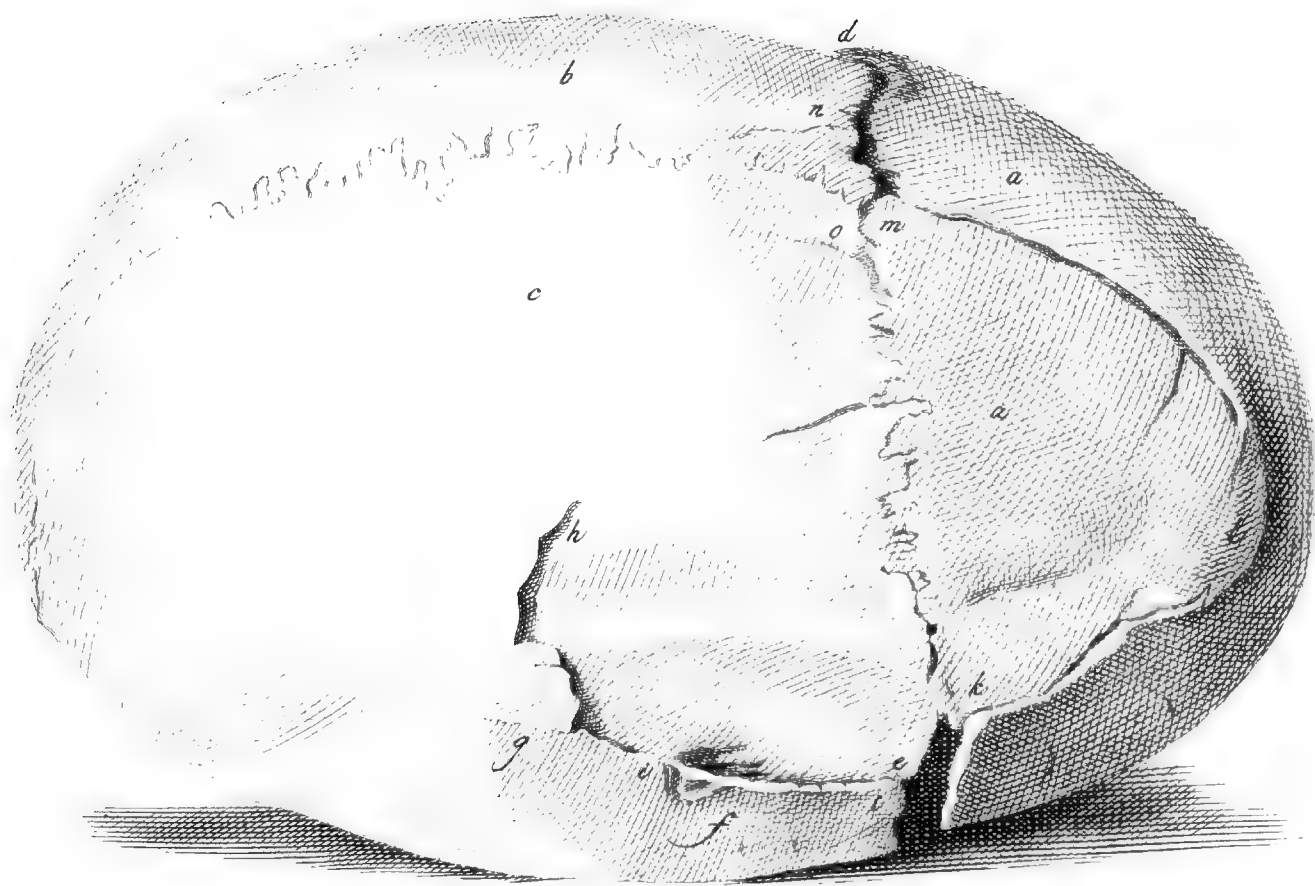

Fig. 2.

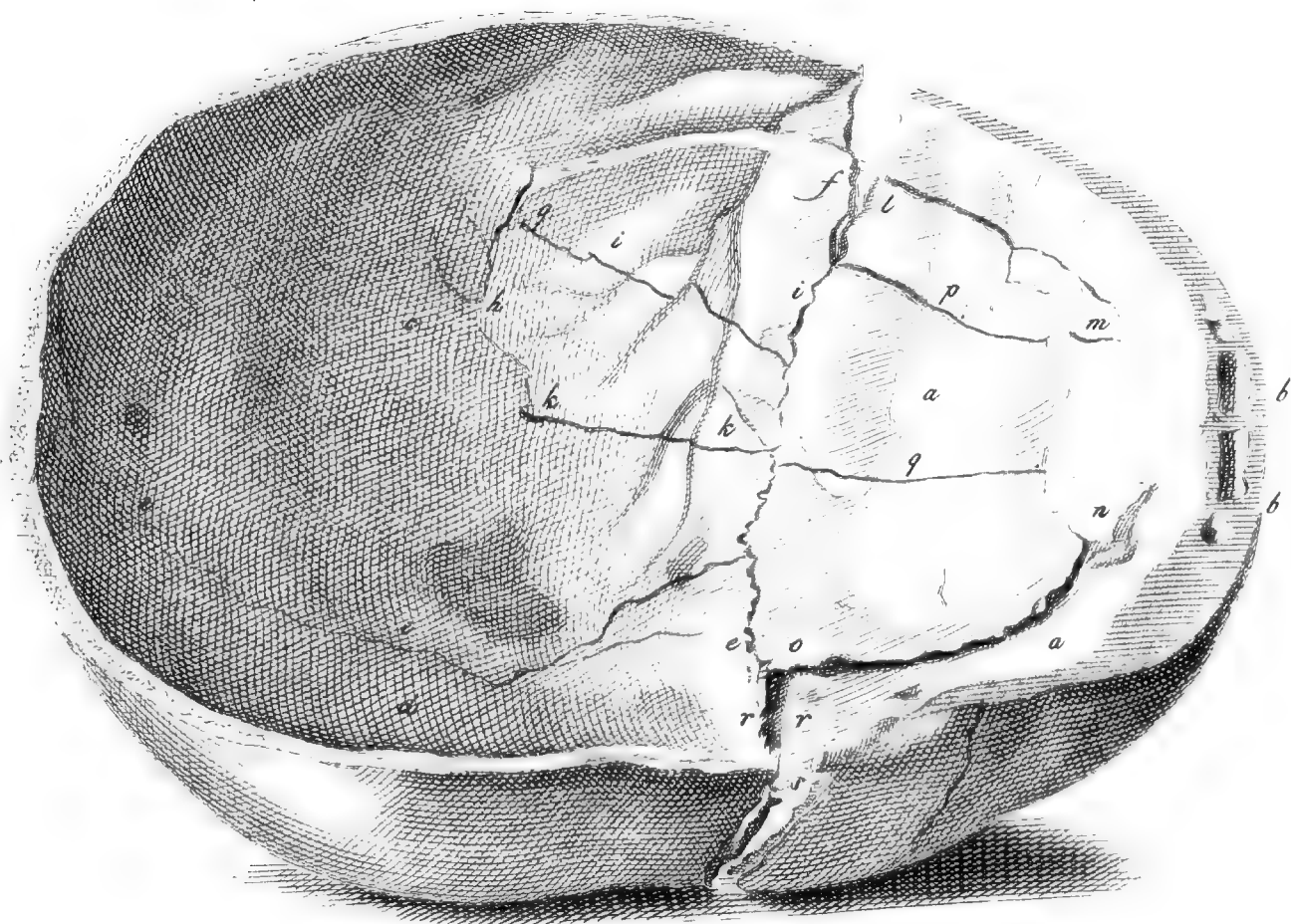

Fig. 1.

Fig. 3.

Fig. 4.

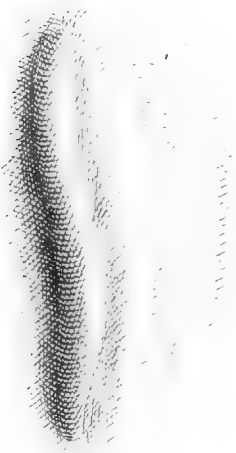

Fig. 2.

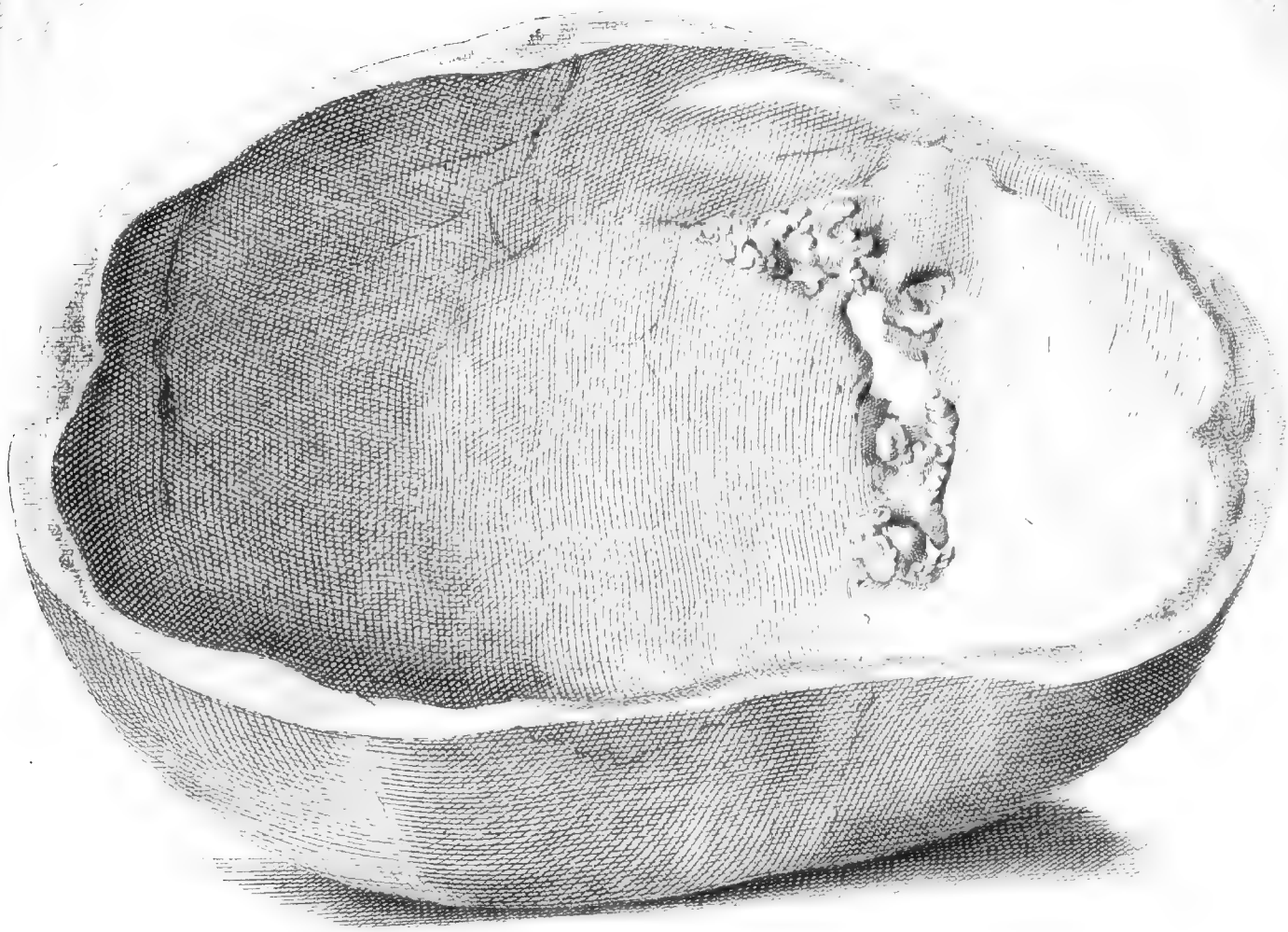

Fig. 1.

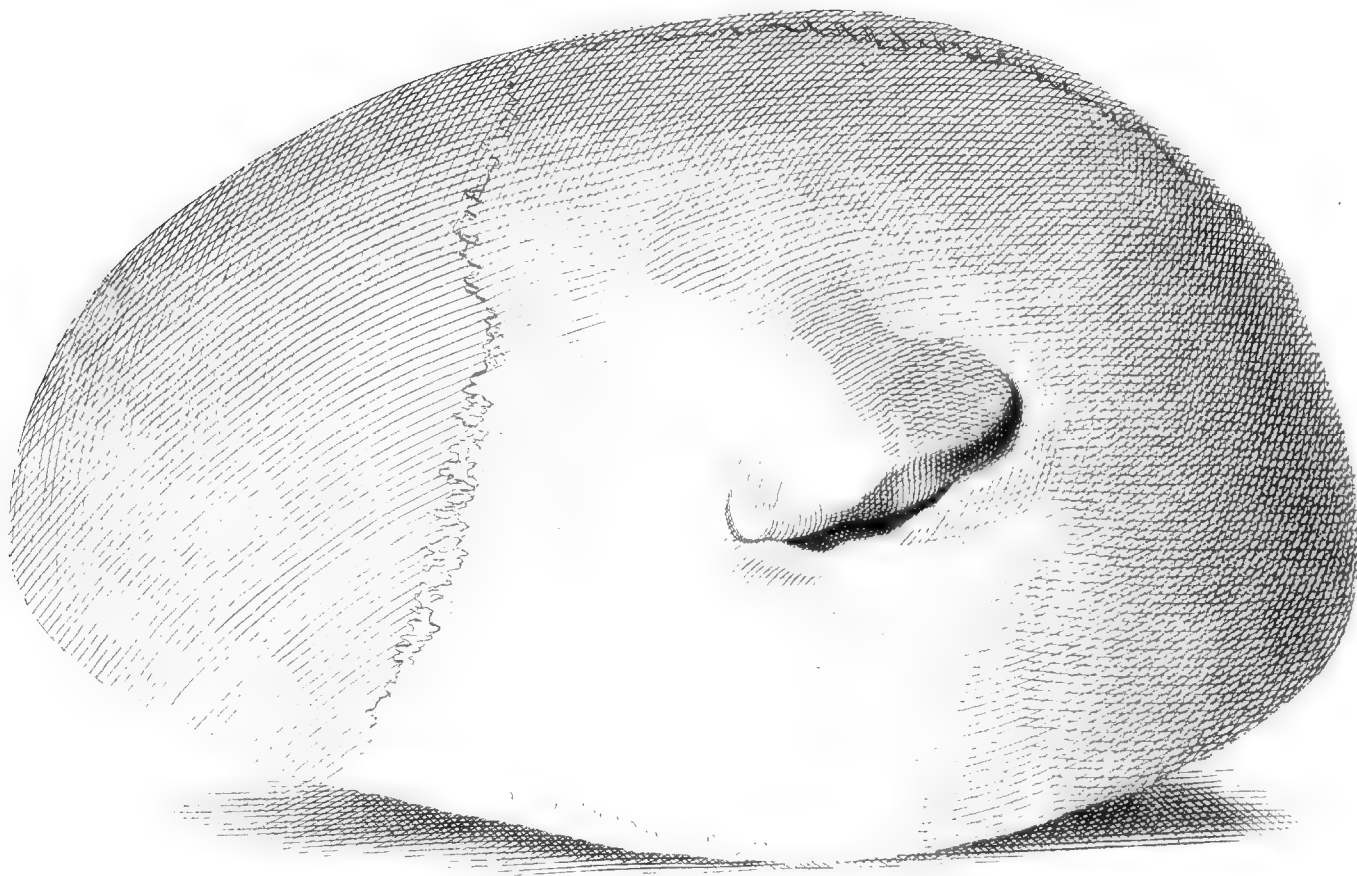

Fig. 2.

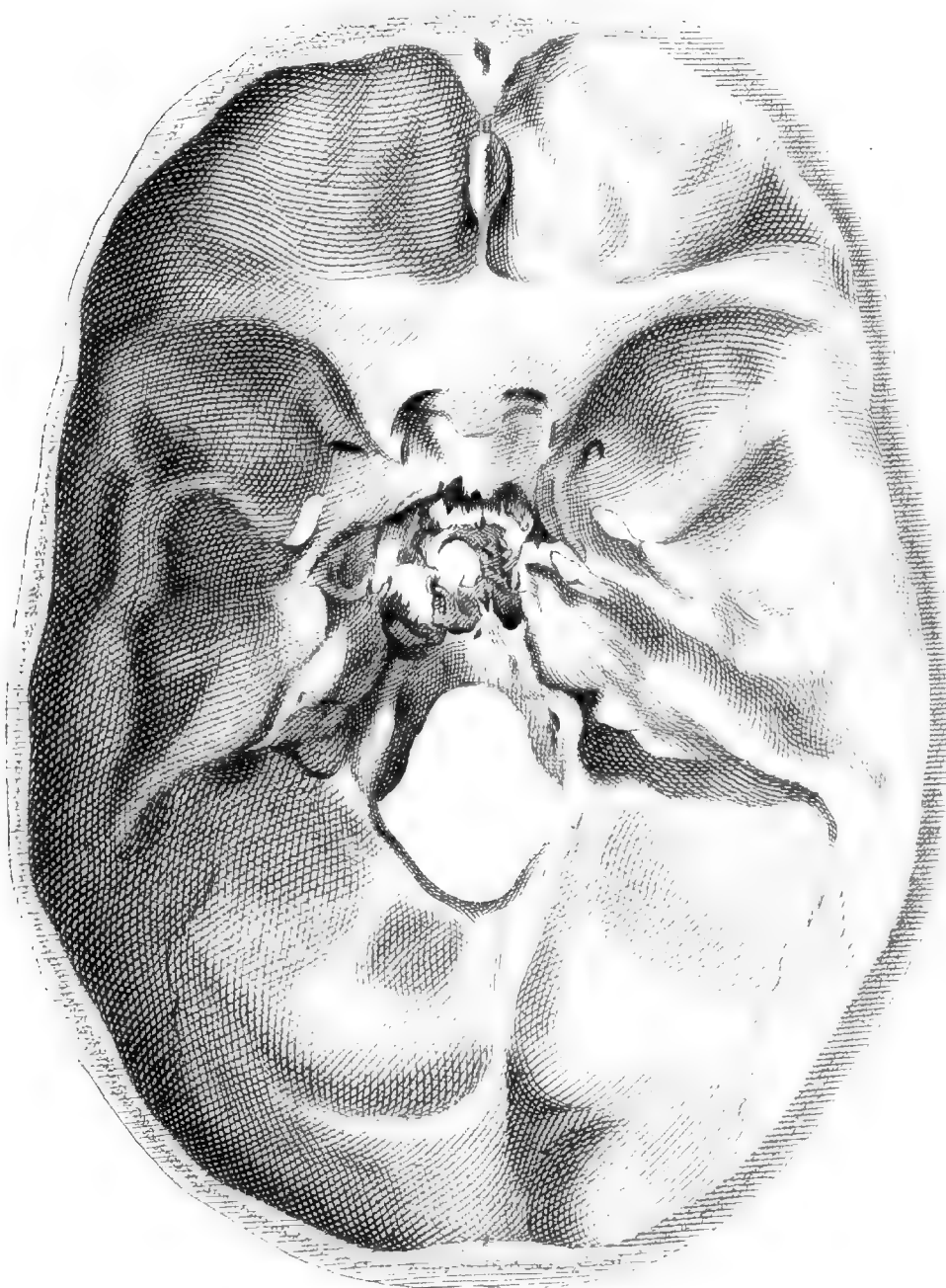

Fig. 5.

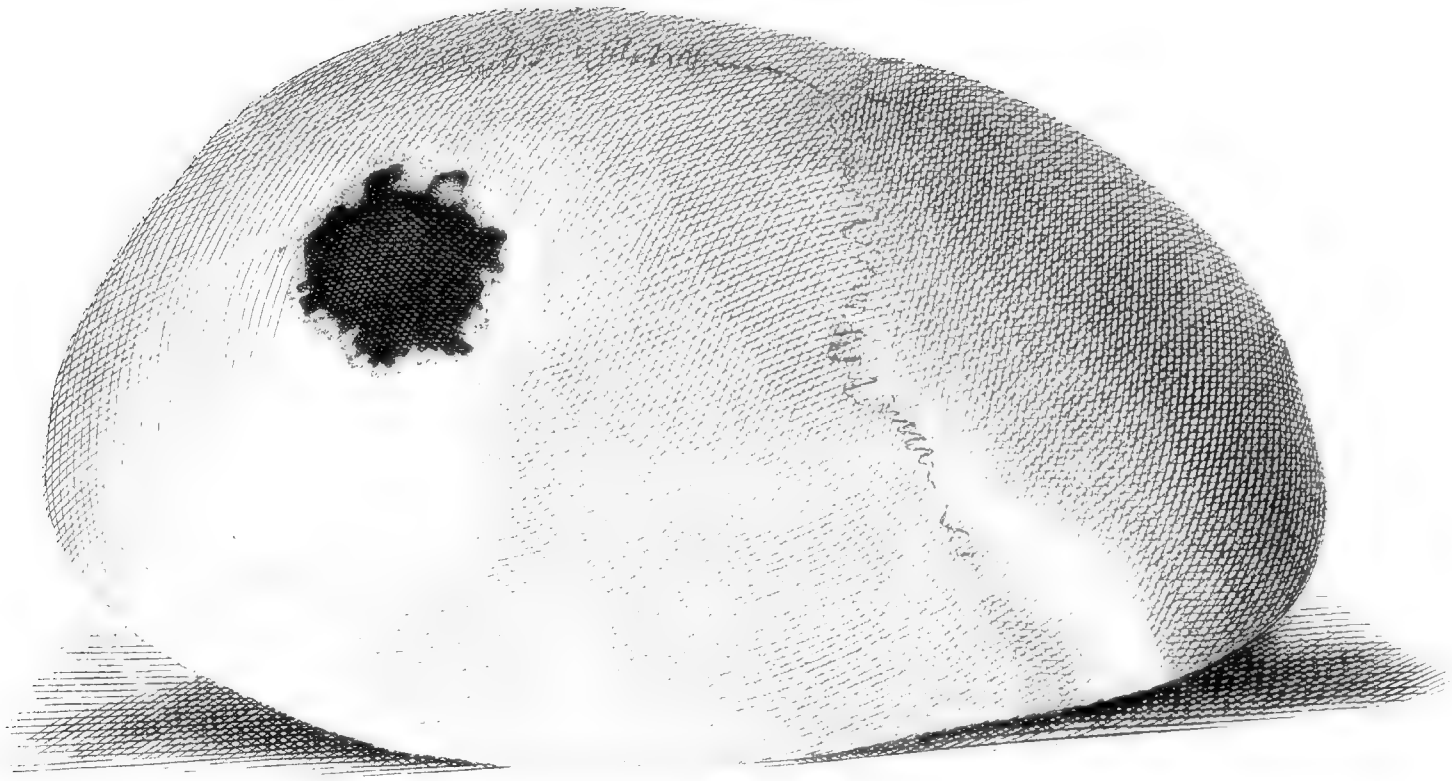

Fig. 3.

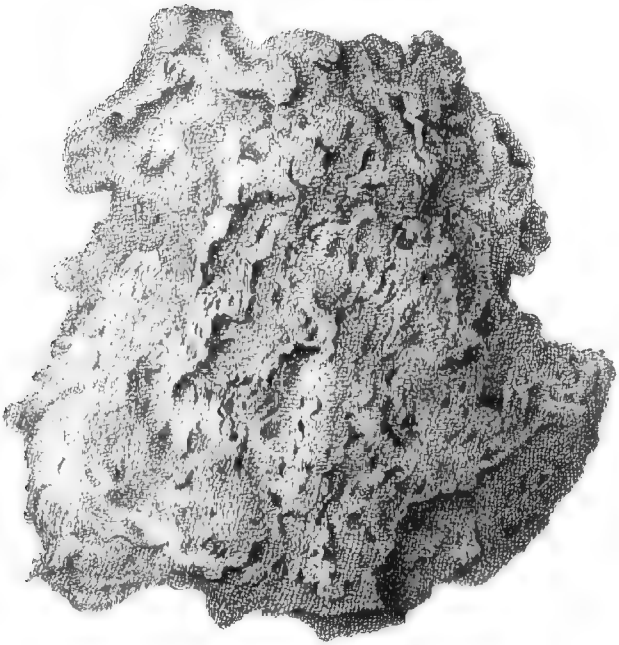

Fig. 4.

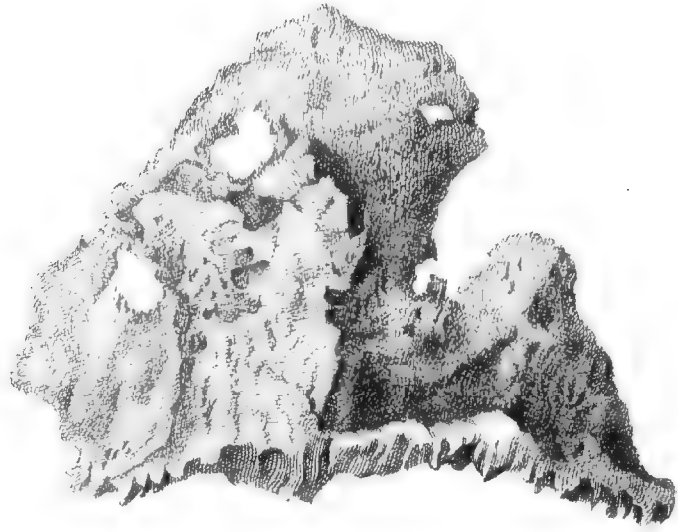

Fig. 2.

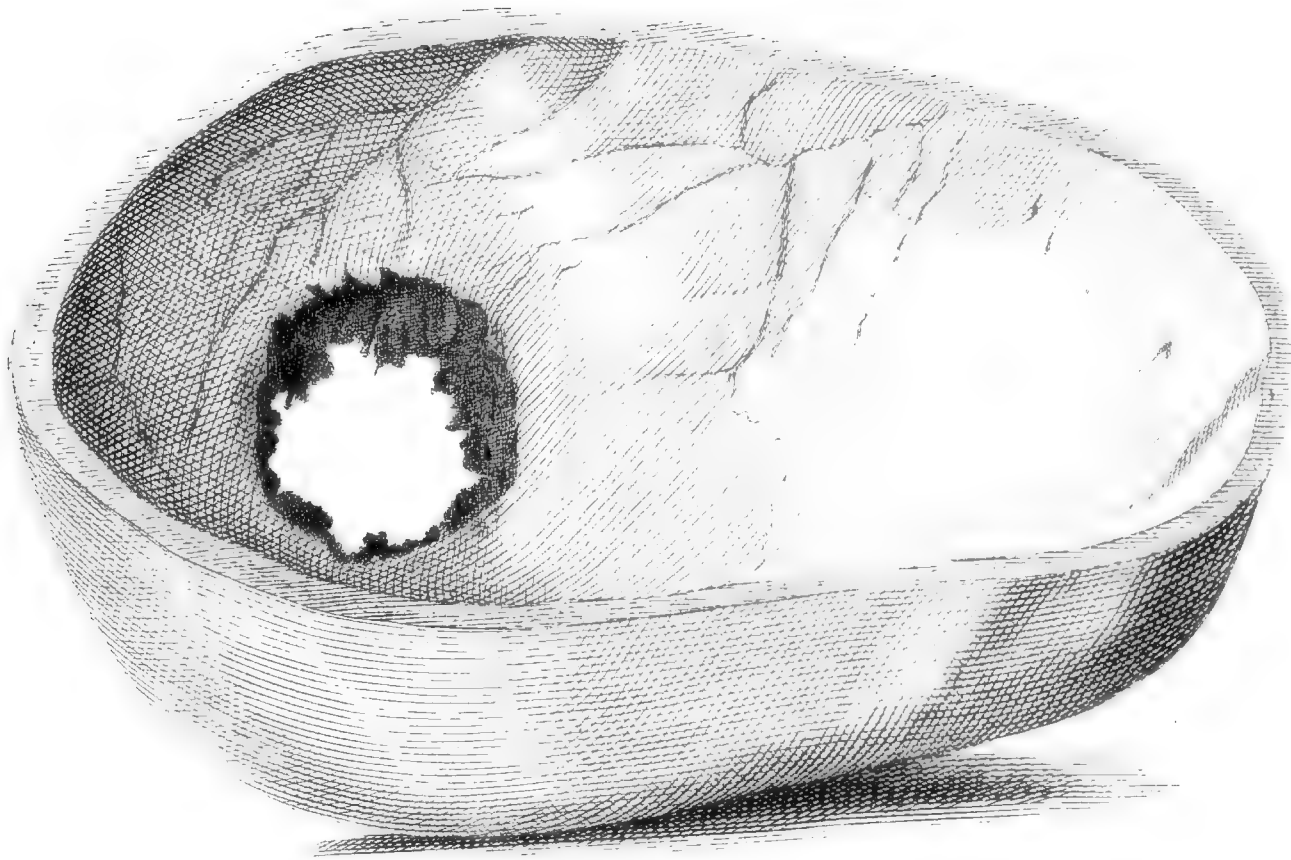

Fig. 2.

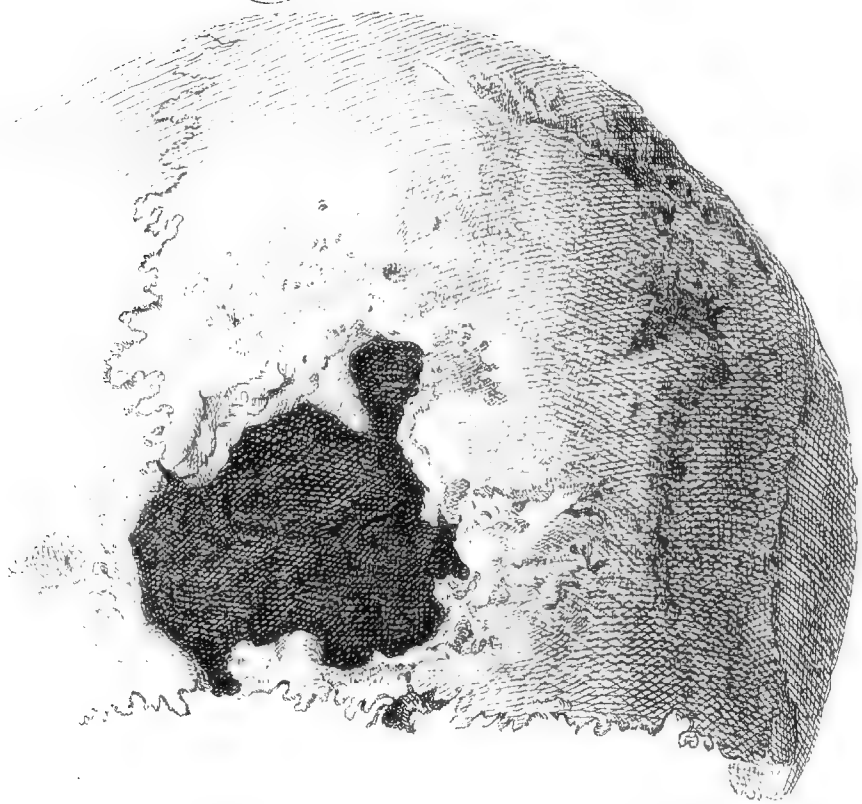

Fig. 3.

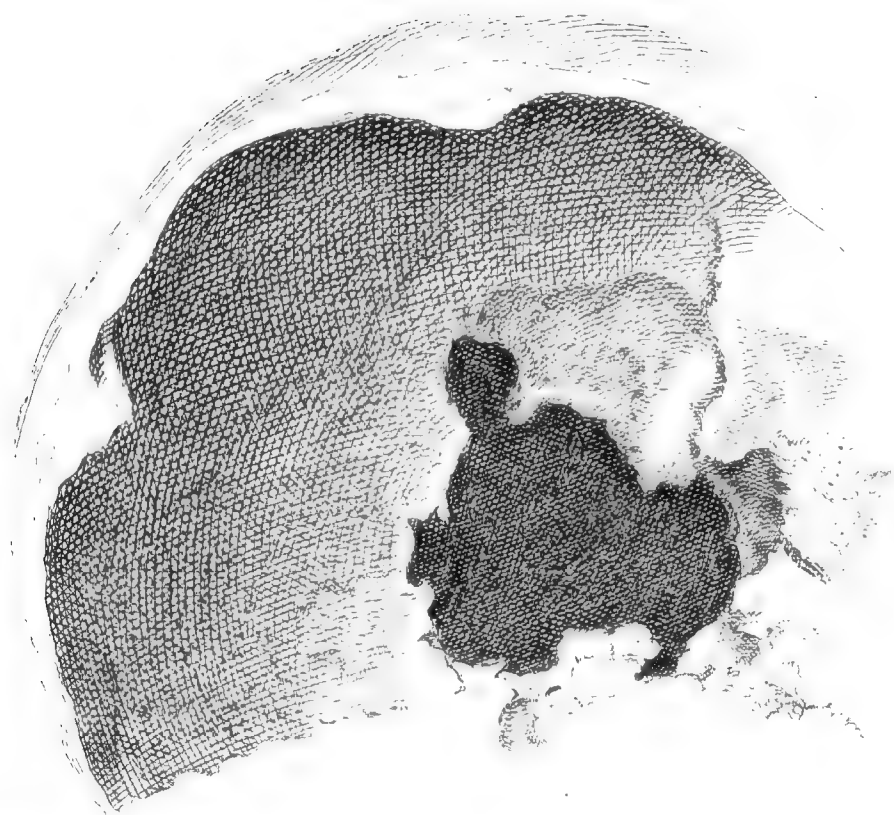

Fig. 5.

Fig. 4.

Fig. 6.

Fig. 1.

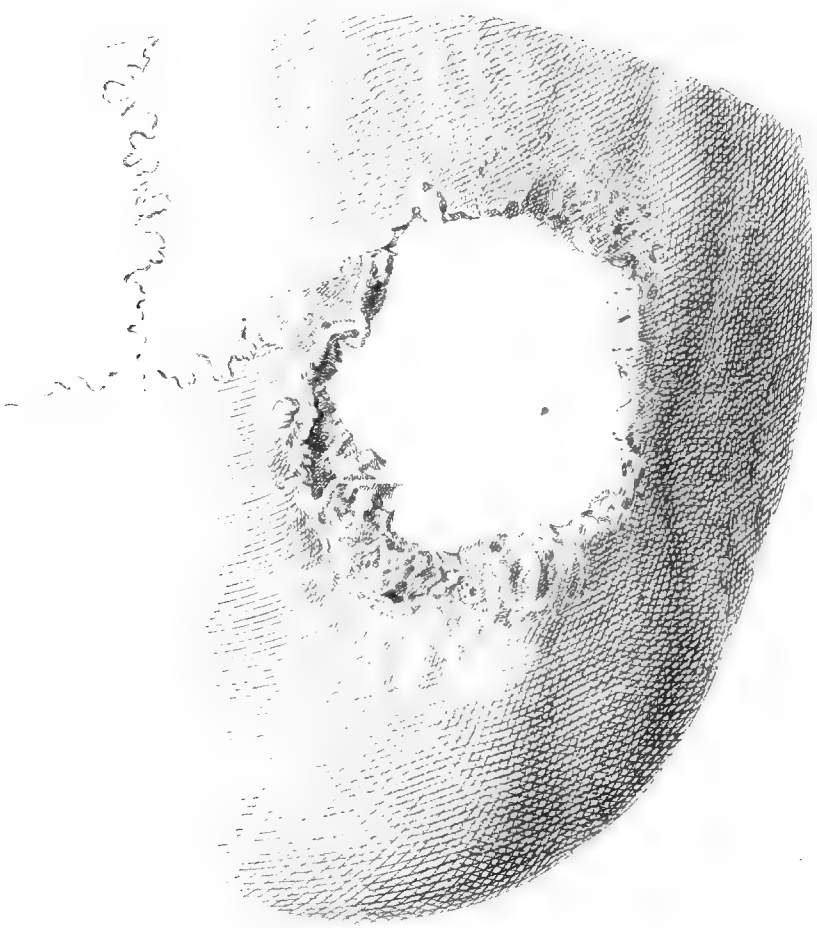

Fig. 2.

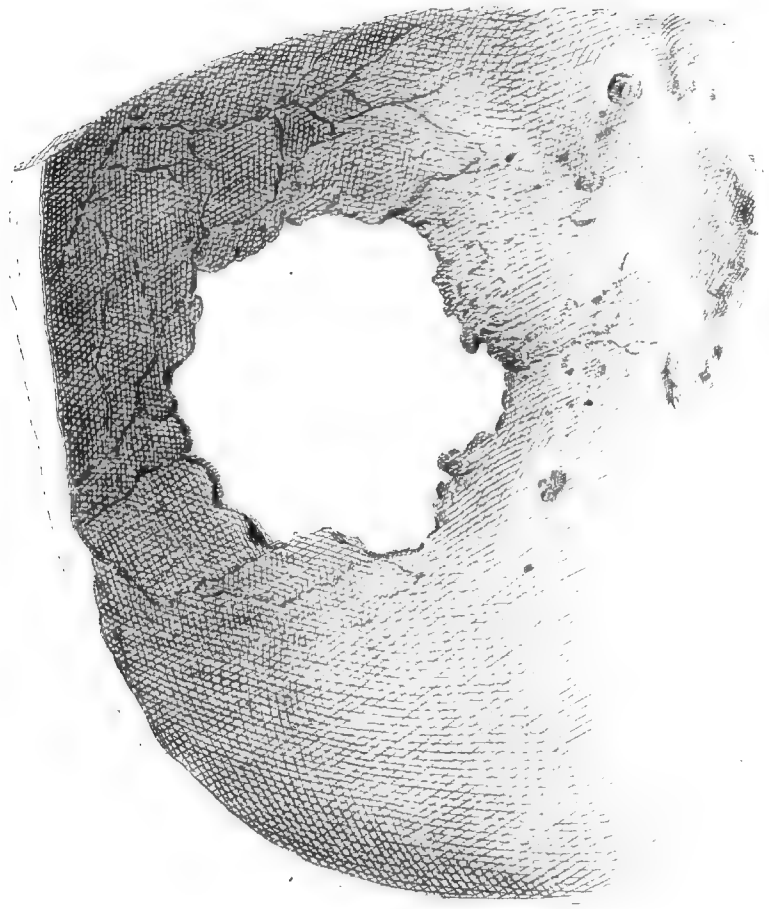

Fig. 7.

Fig. 5.

Fig. 6.

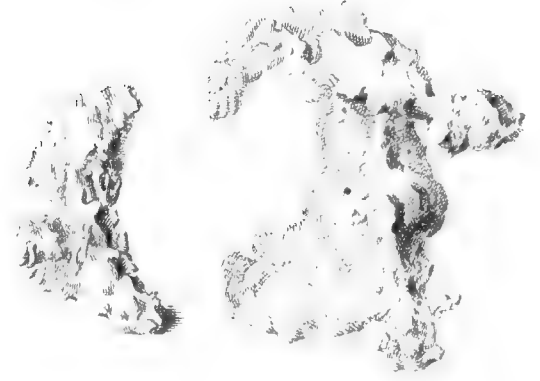

Fig. 3.

Fig. 4.

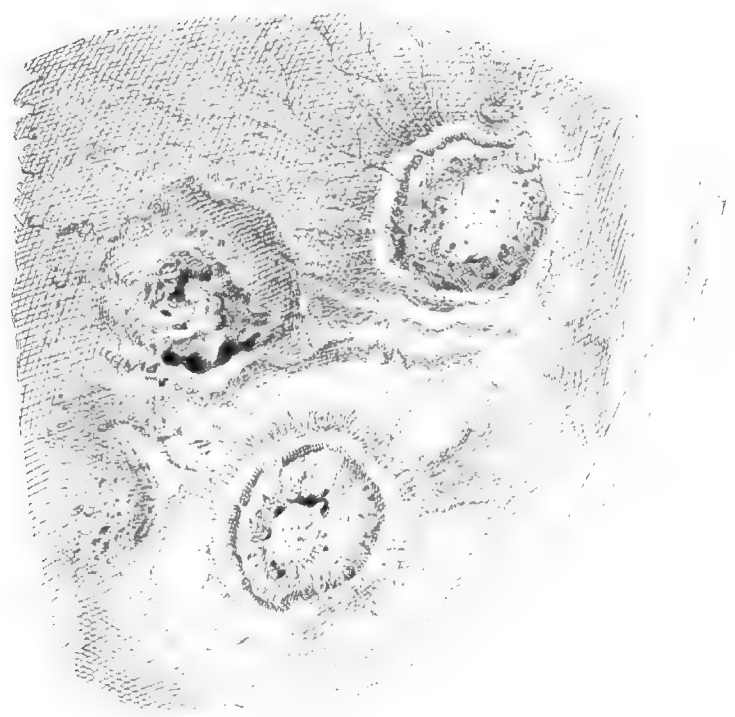

Fig. 1.

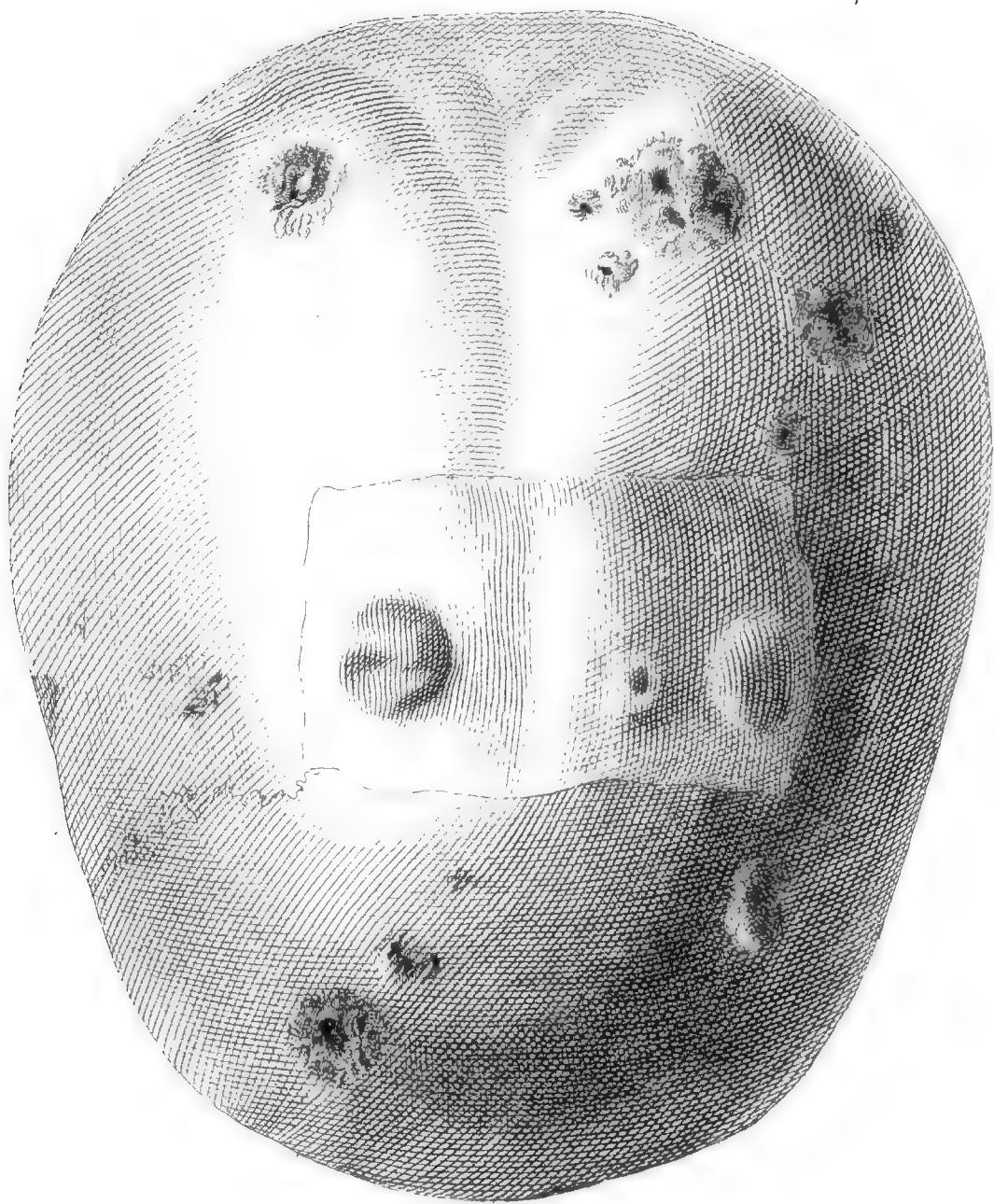

Fig. 2.

Fig. 1.

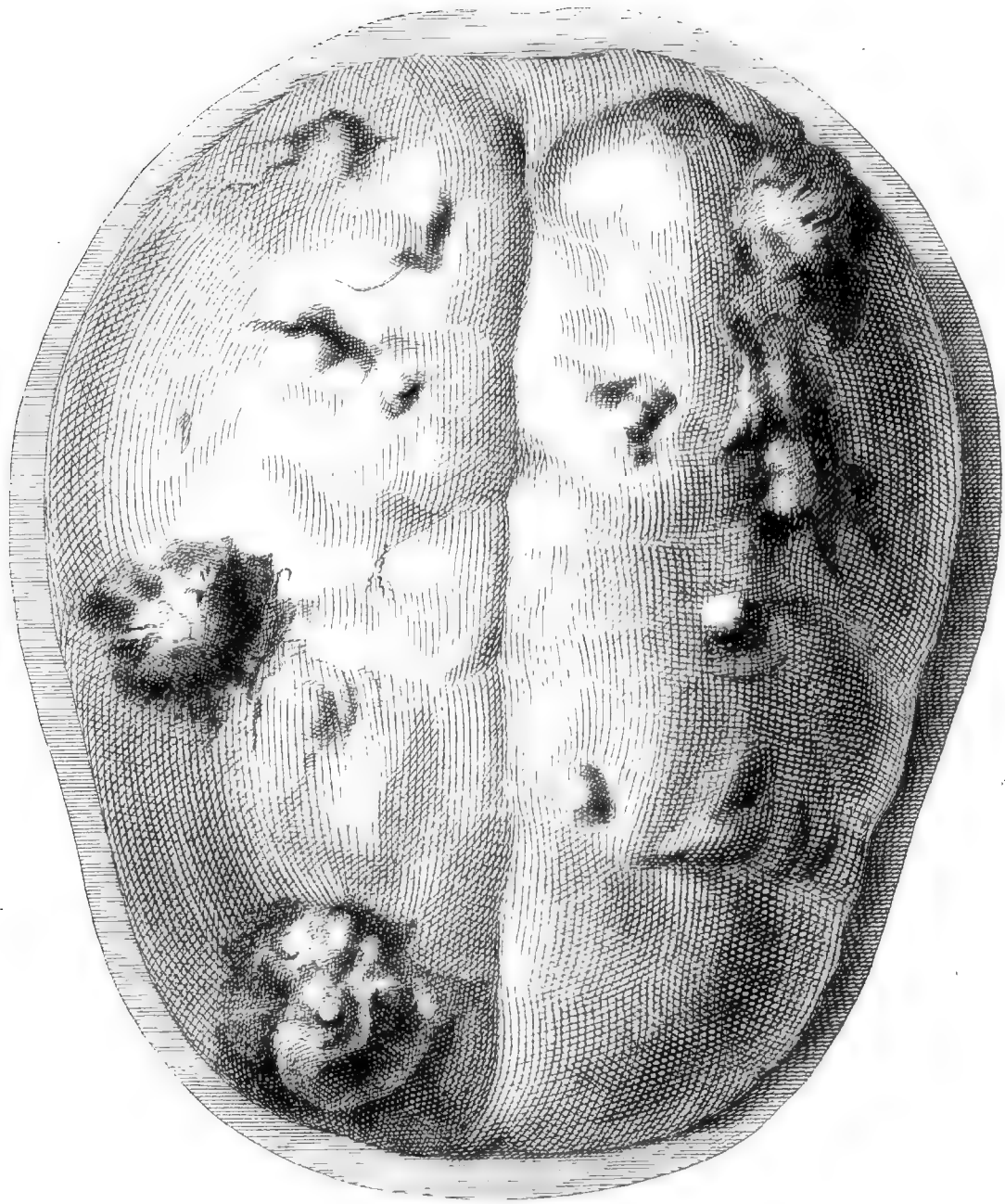

Fig. 2.

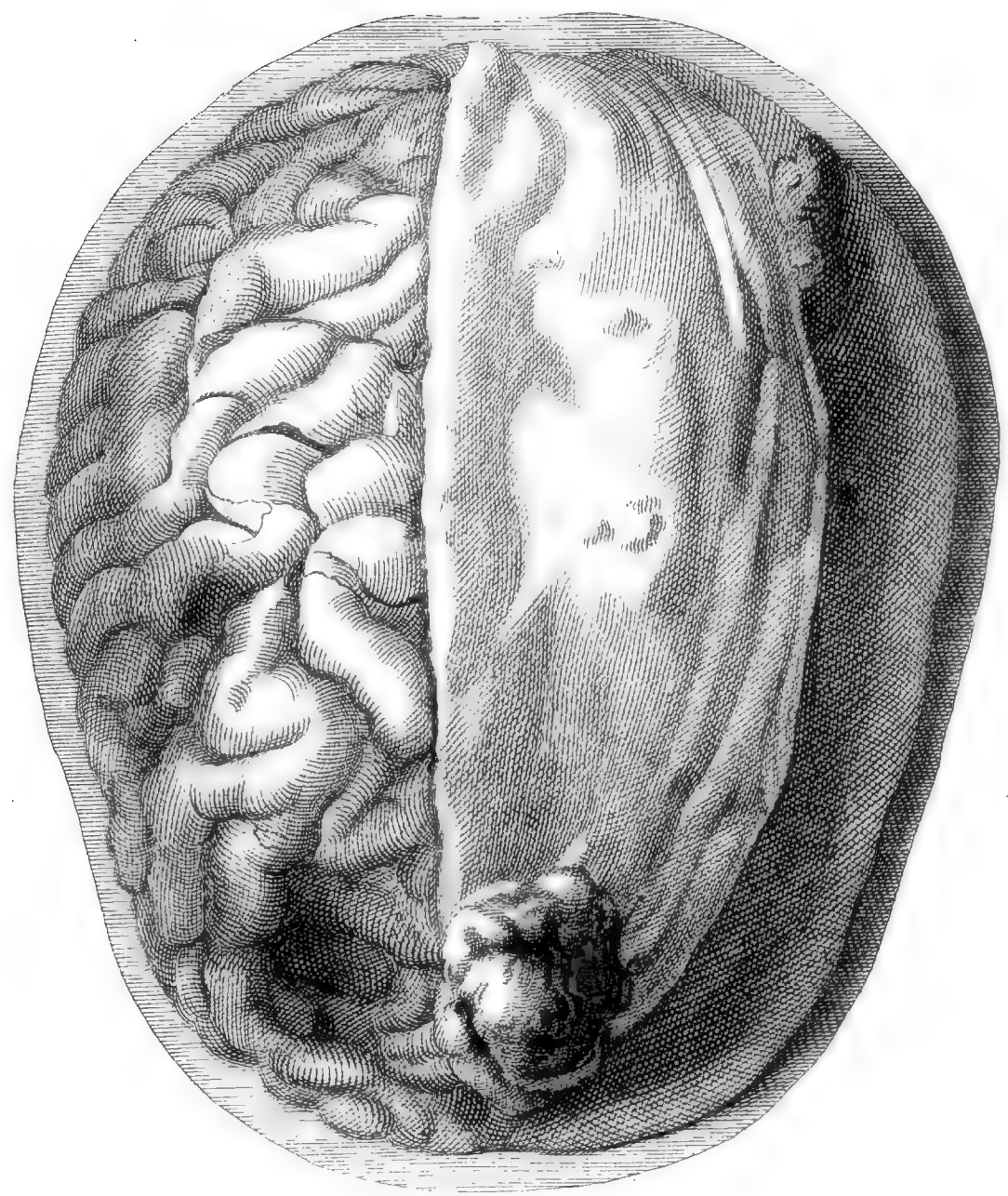

Fig. 1.

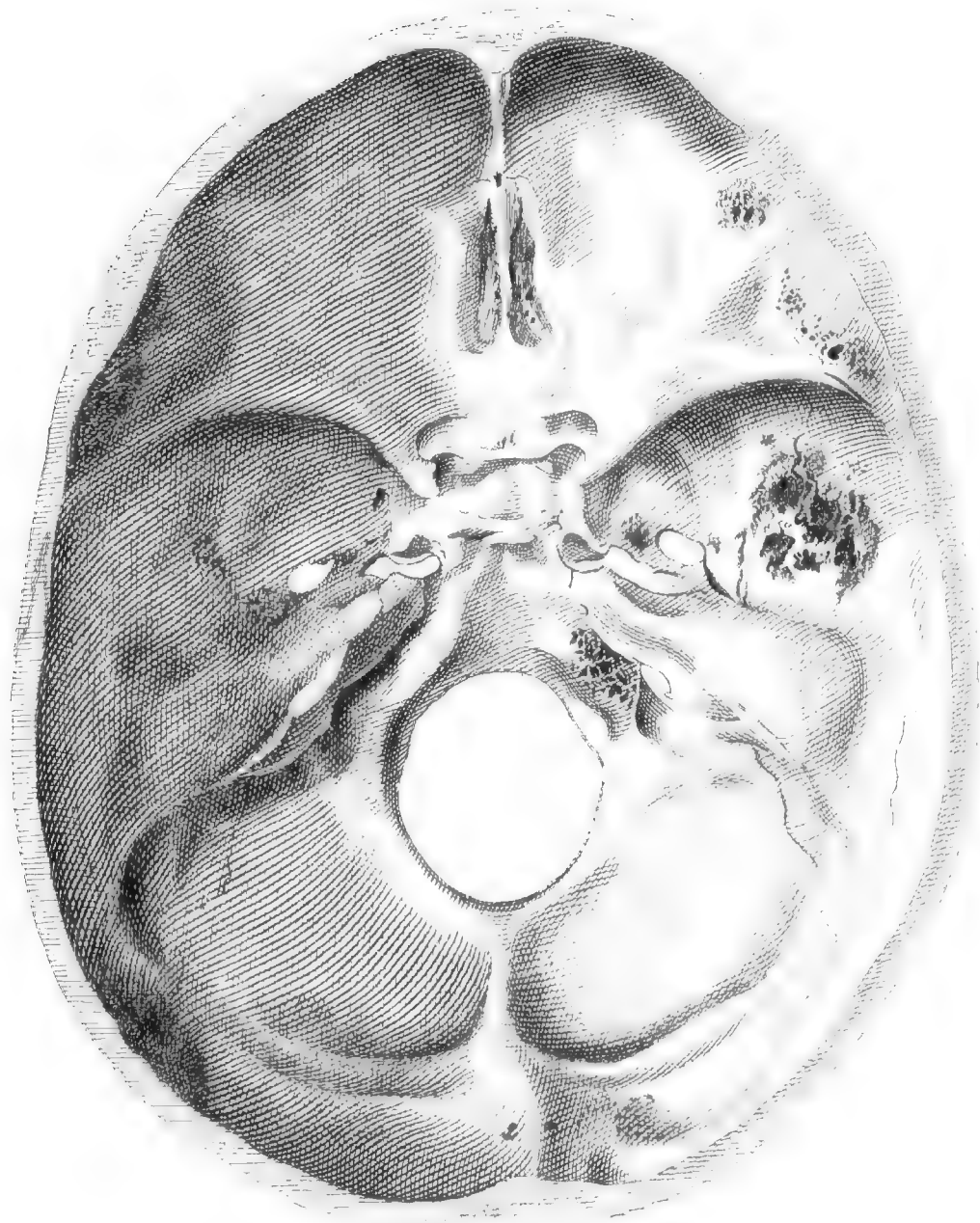

Fig. 2.

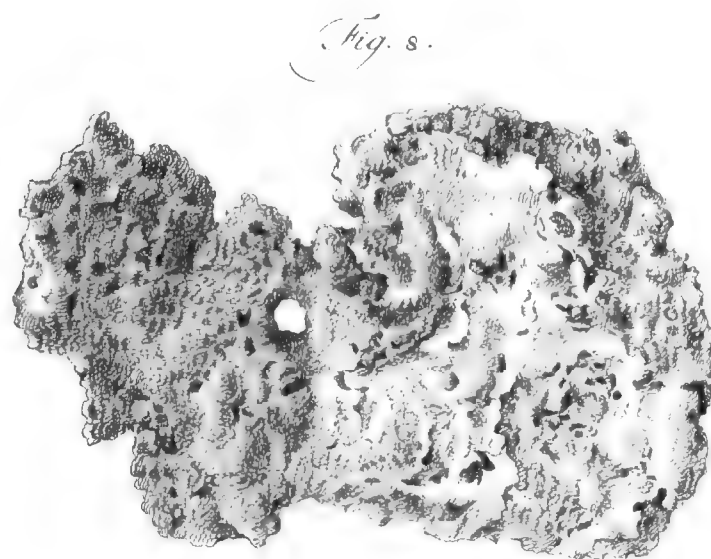
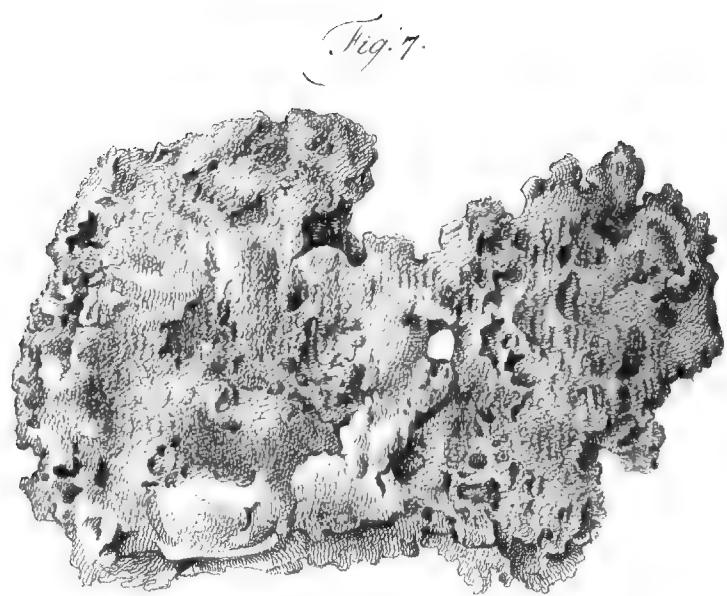
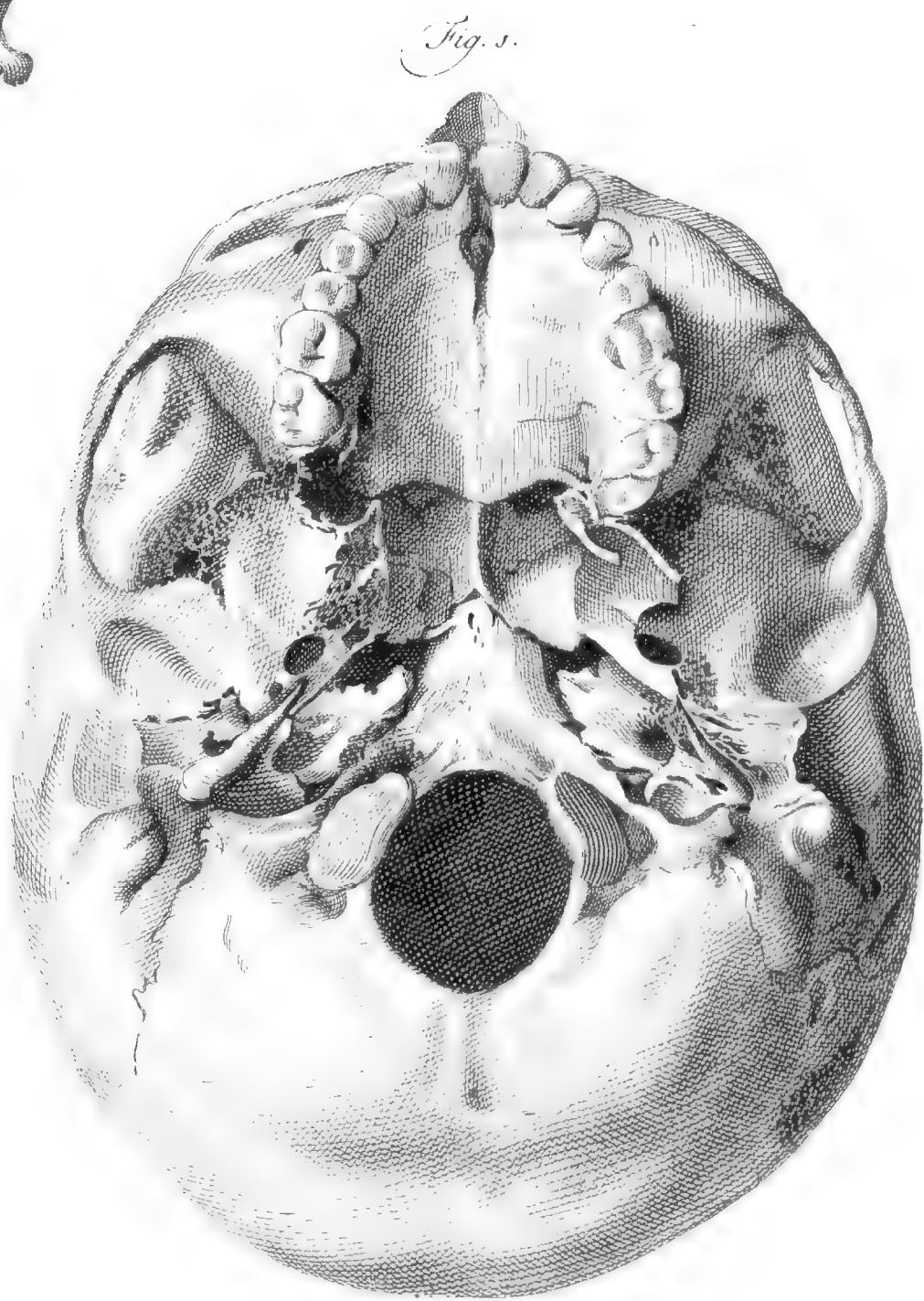
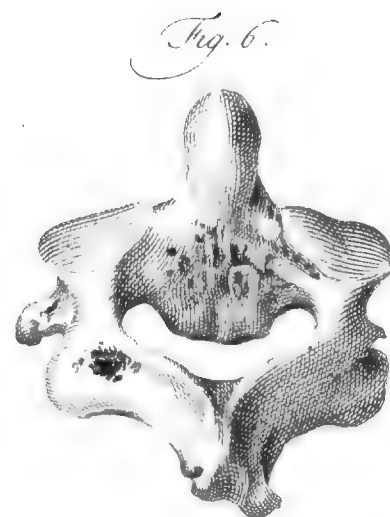
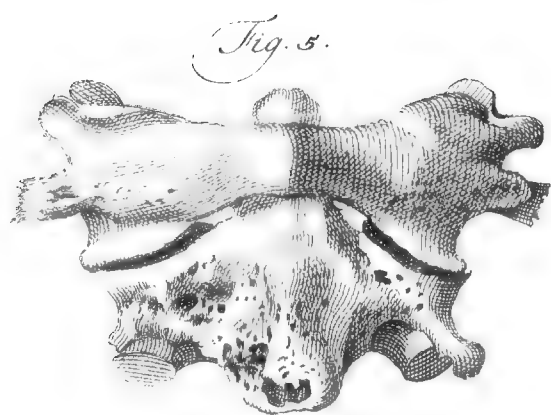
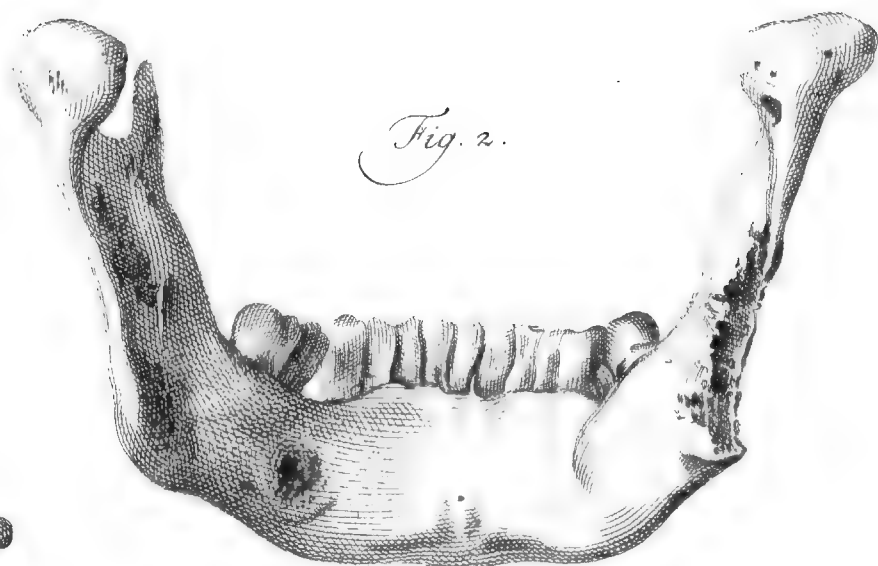

Fig. 1.

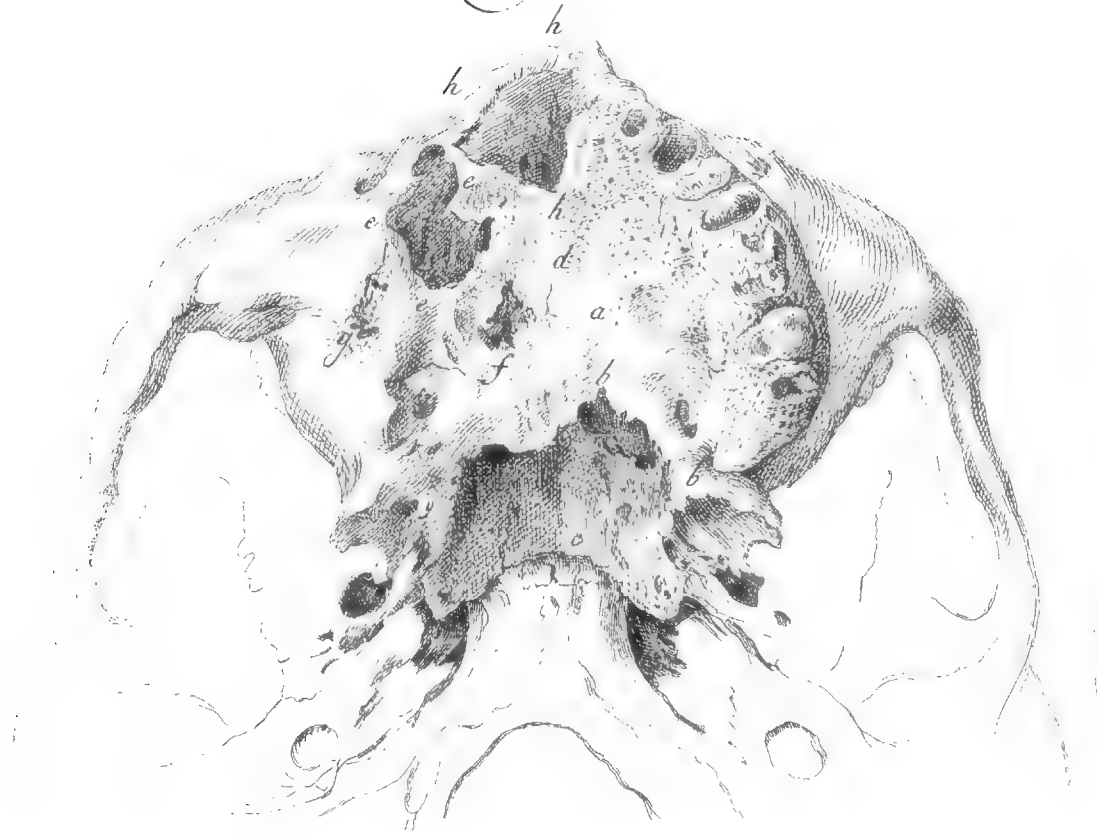

Fig. 2.

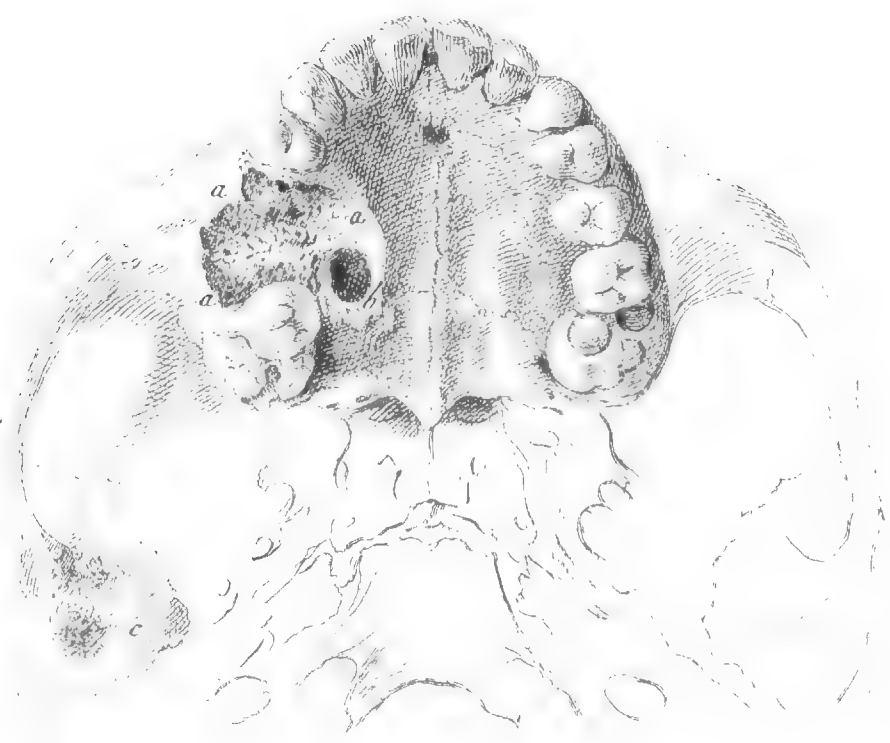

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

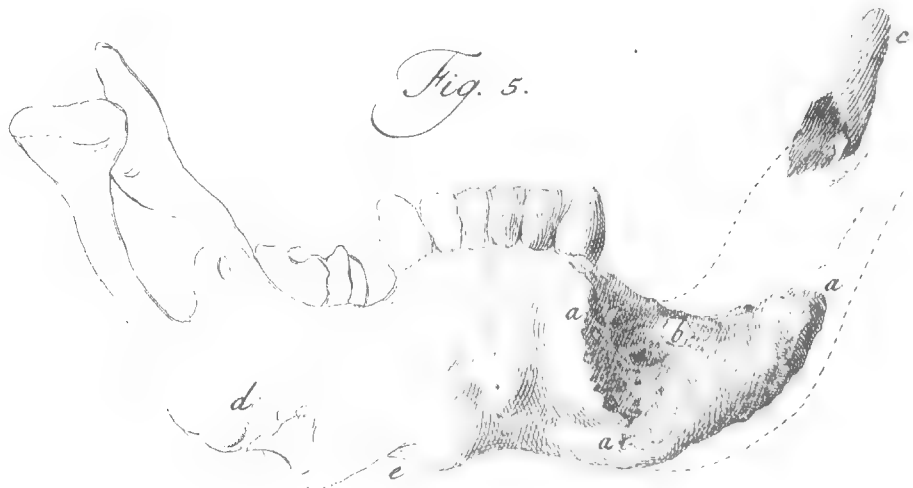

Fig. 6.

Fig. 7.

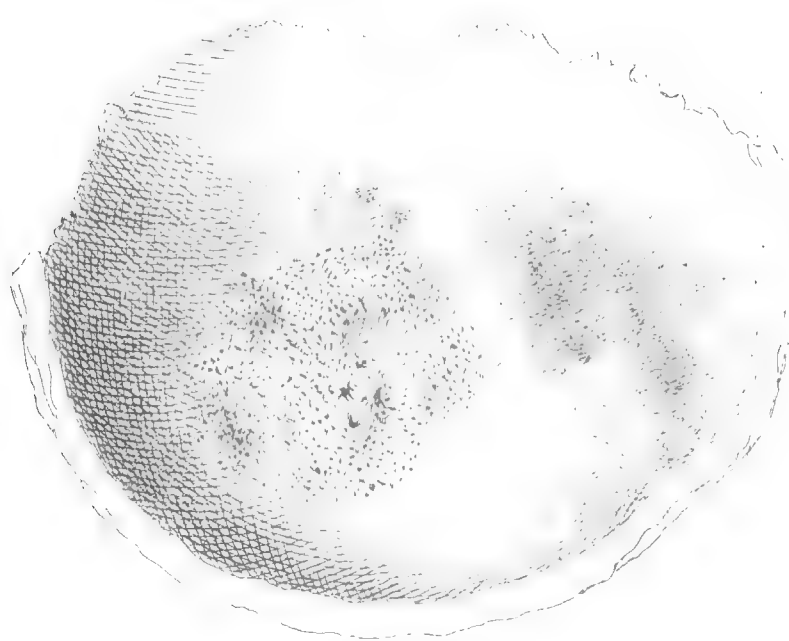

Fig. 1.

Fig. 2.

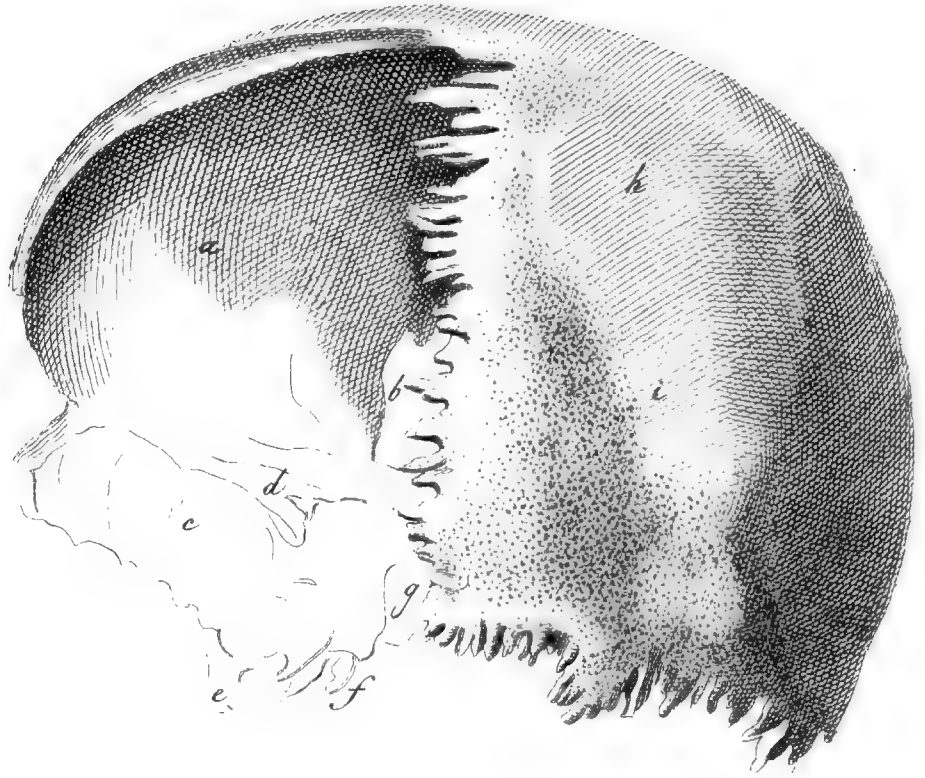

Fig. 3.

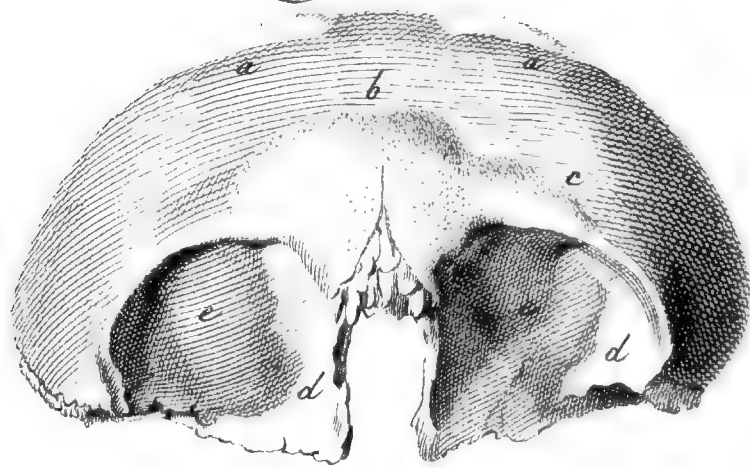
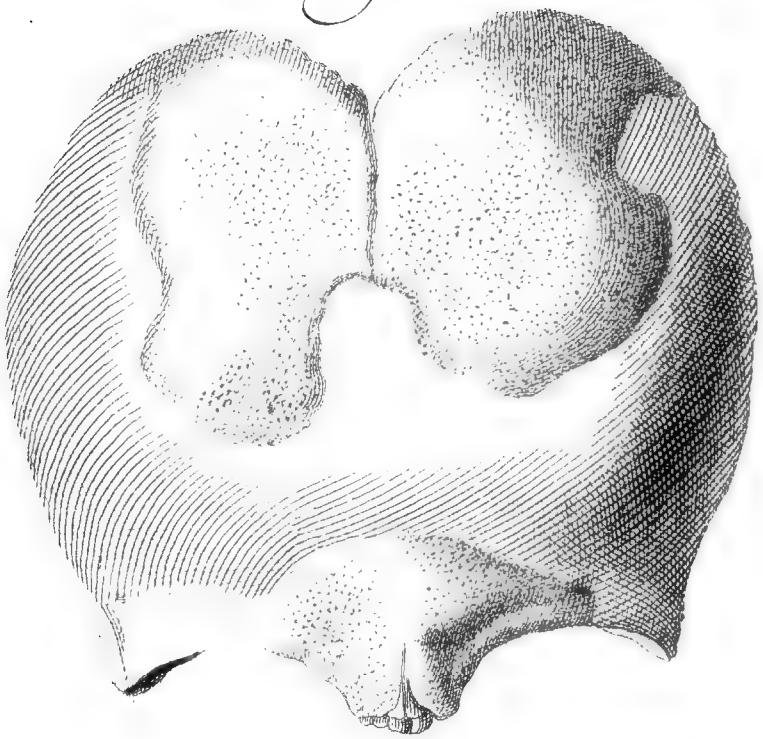
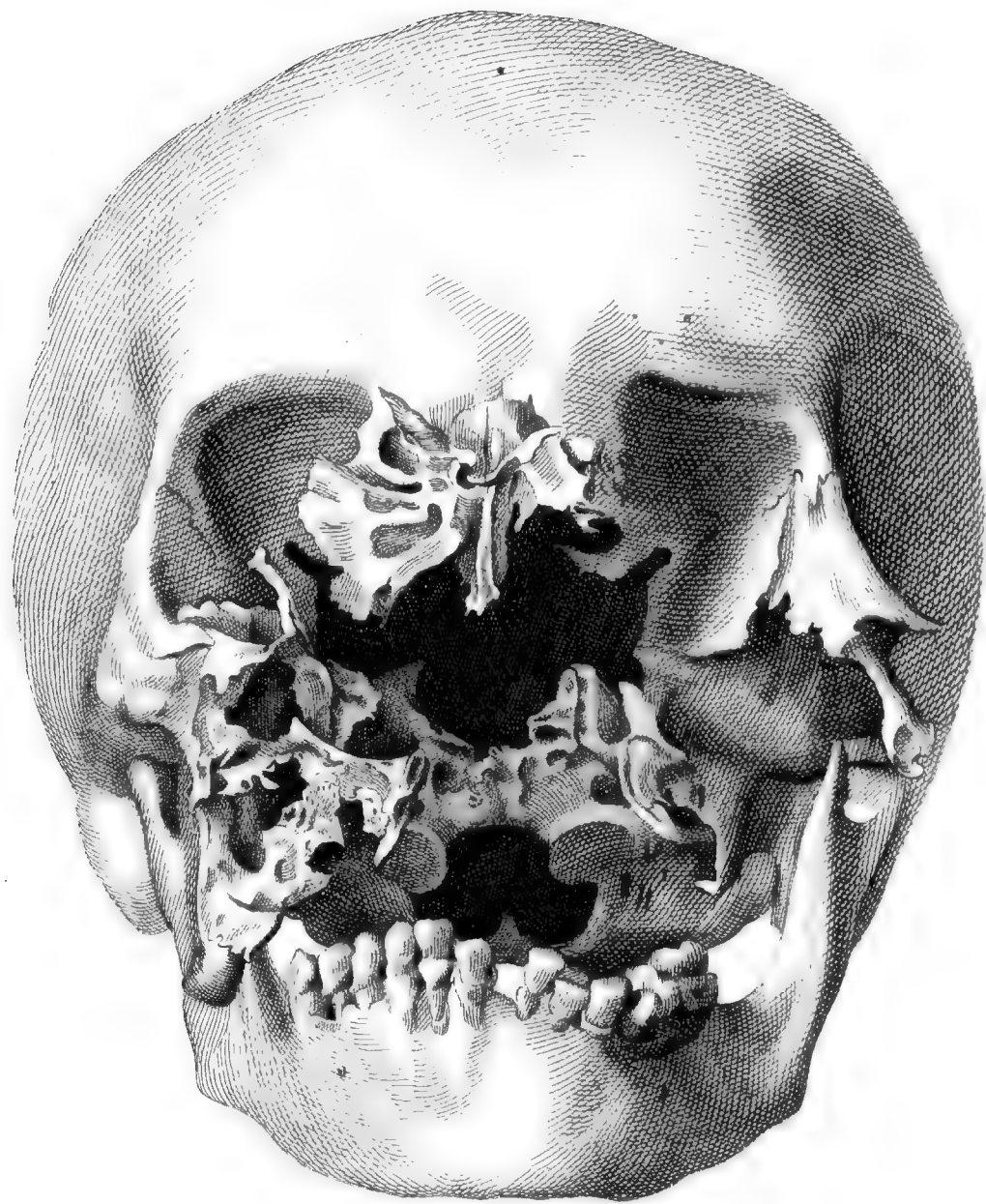

Fig. 5.

Fig. 4.

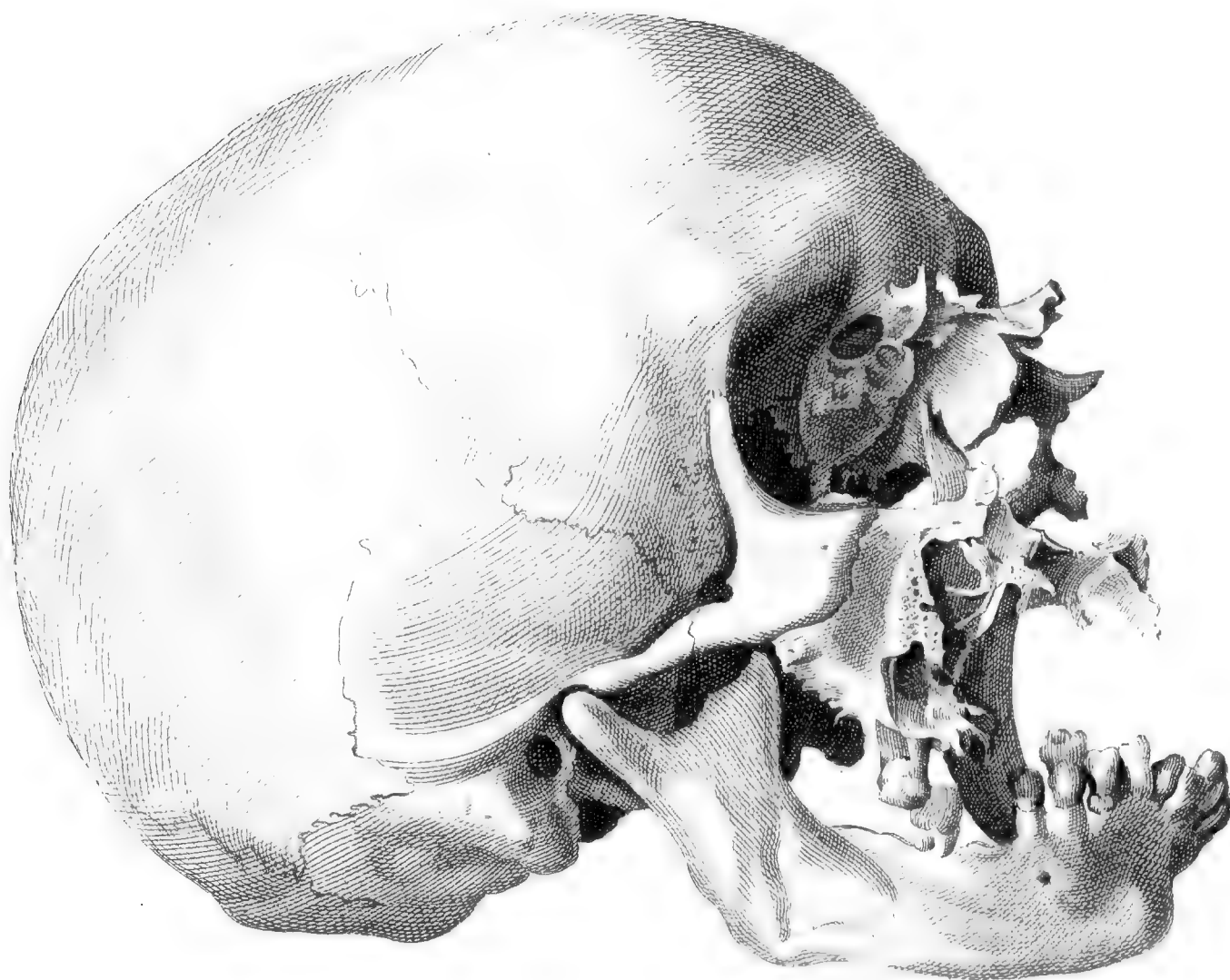

Fig. 1.

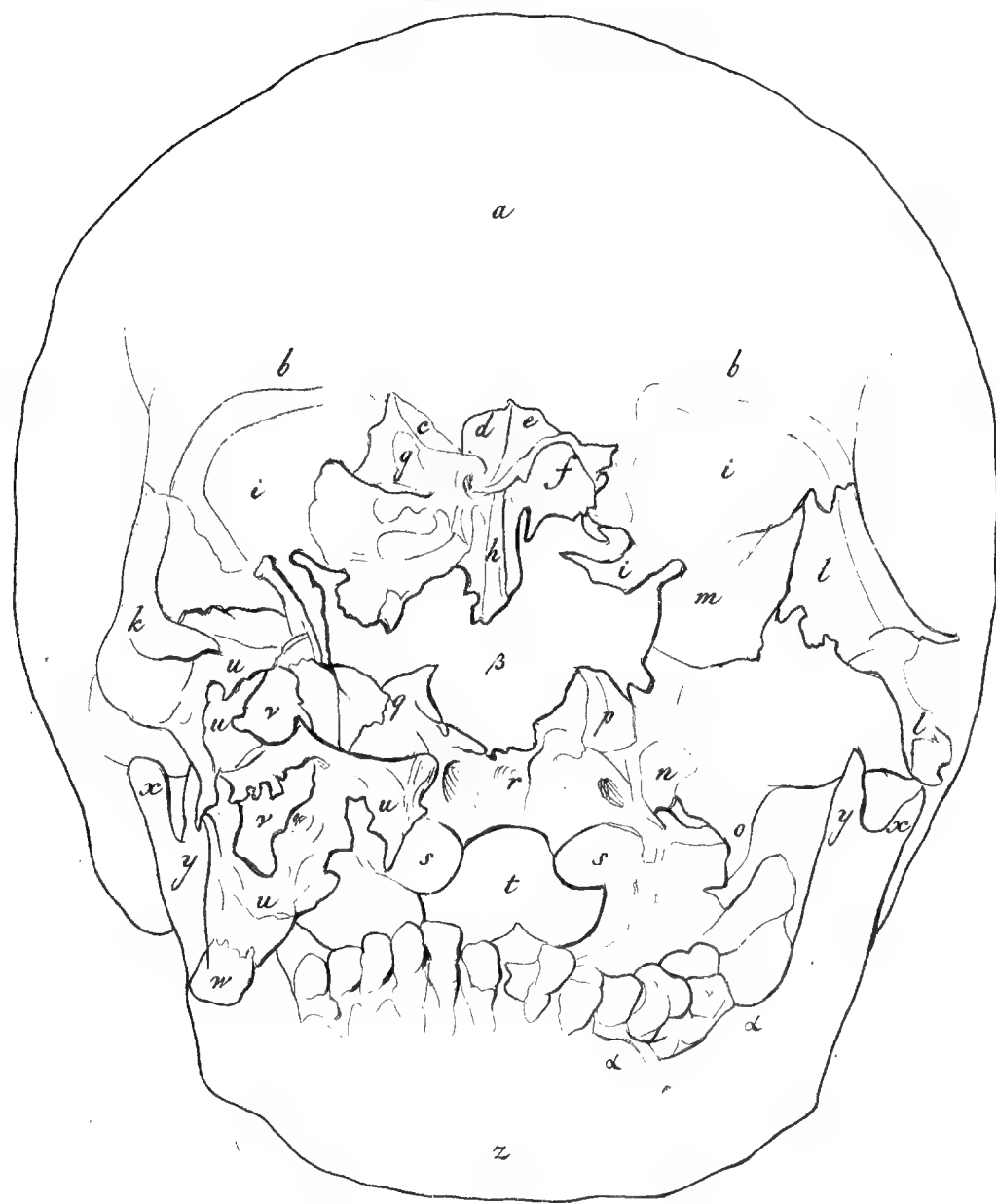
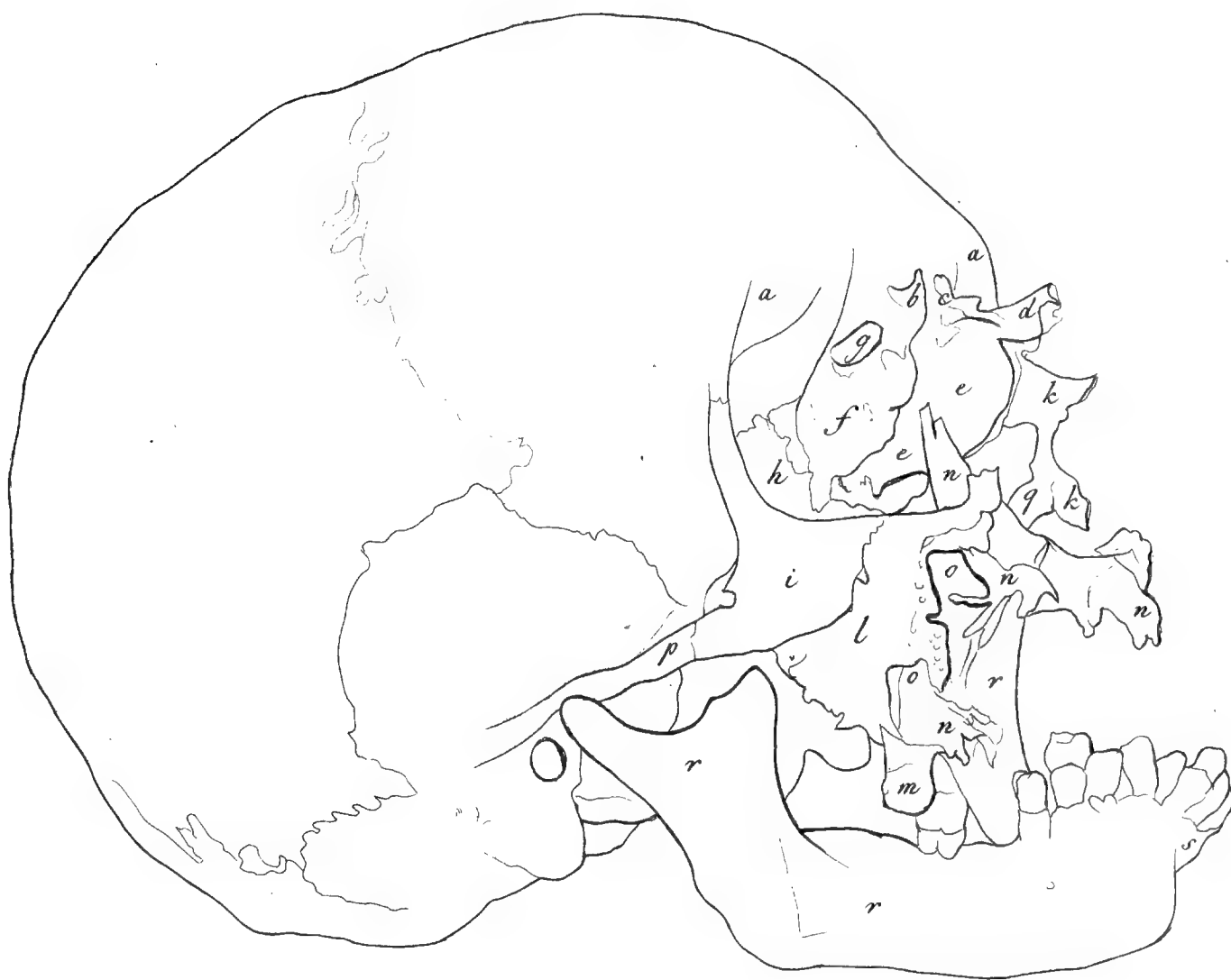

Fig. 2.

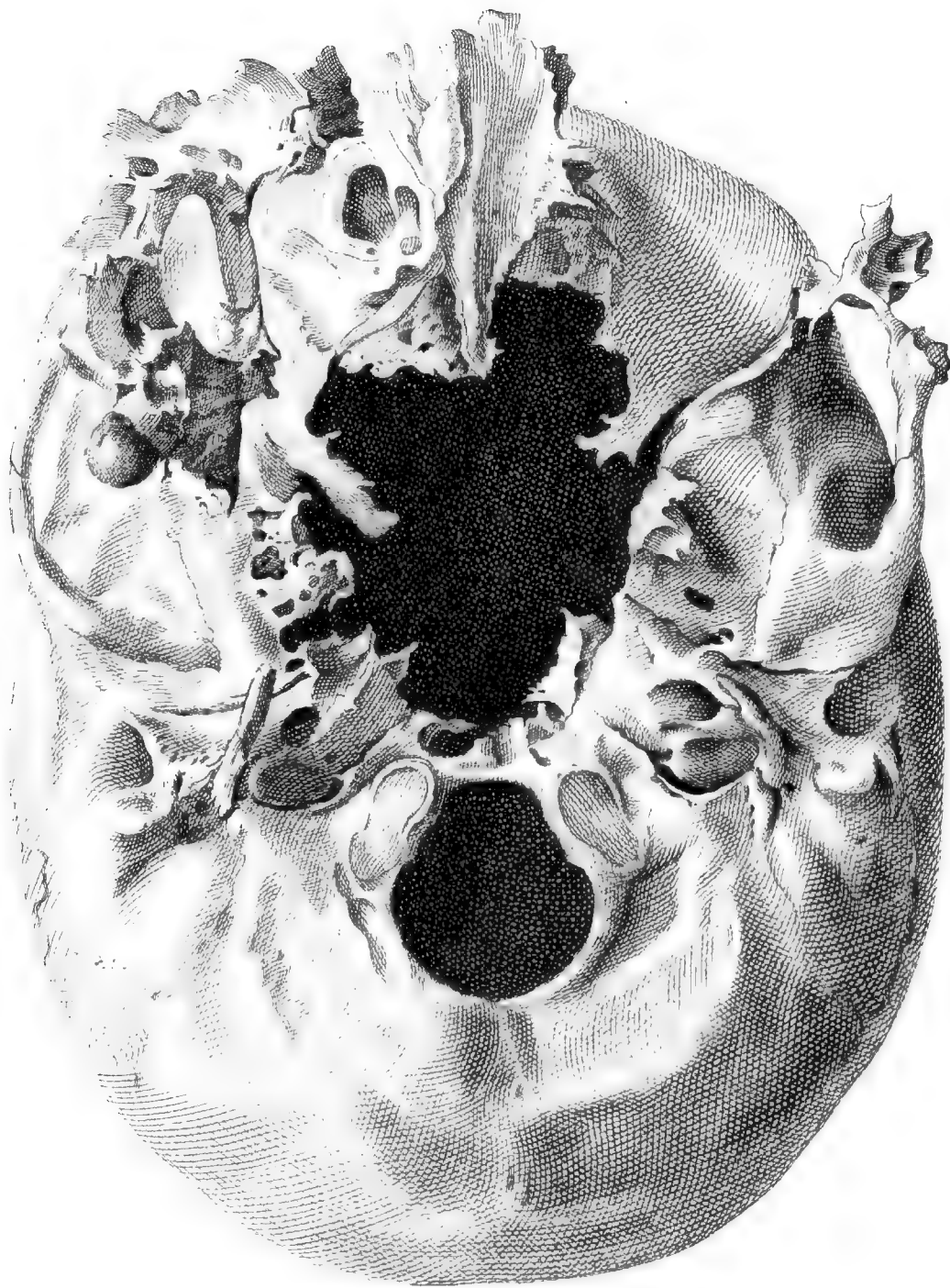

Fig. 1.

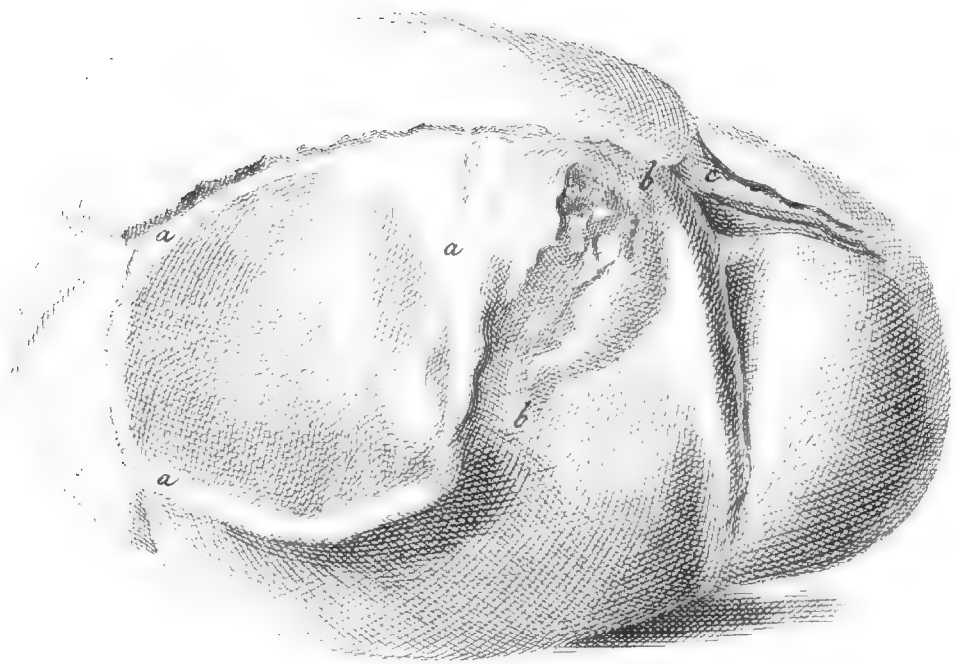

Fig. 2.

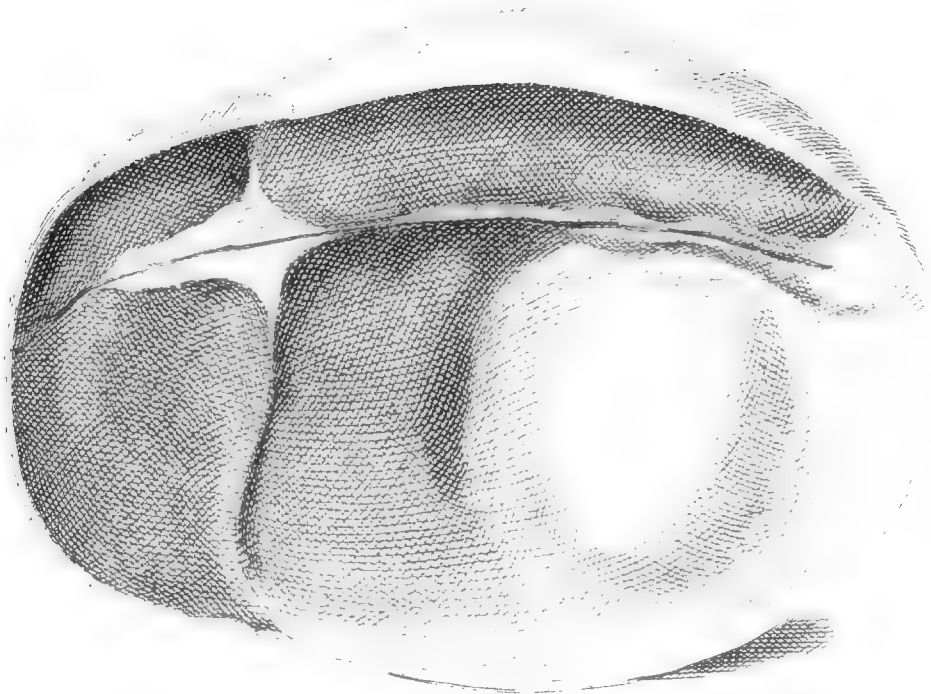

Fig. 3.

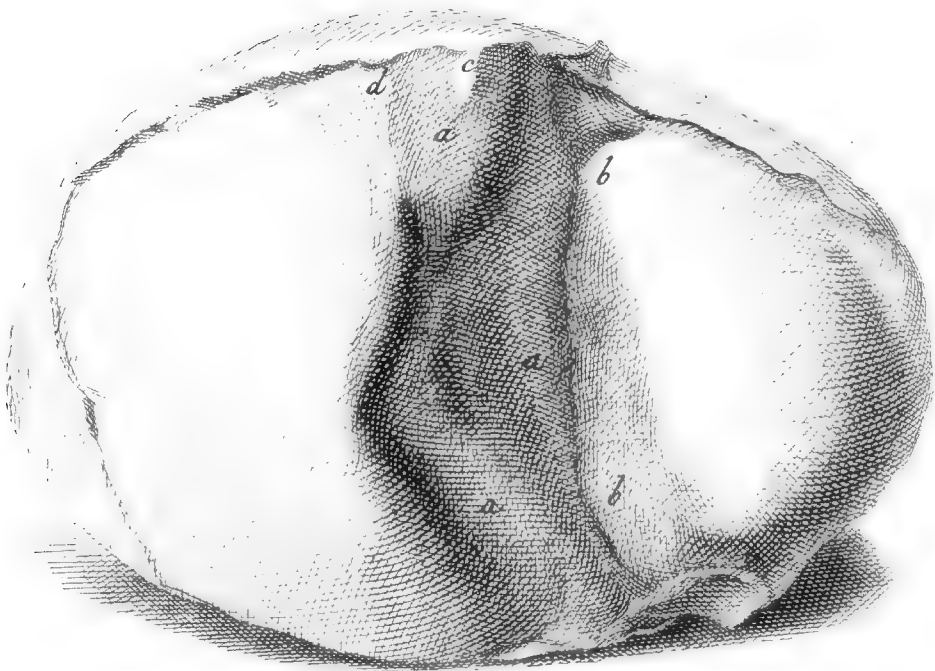

Fig. 4.

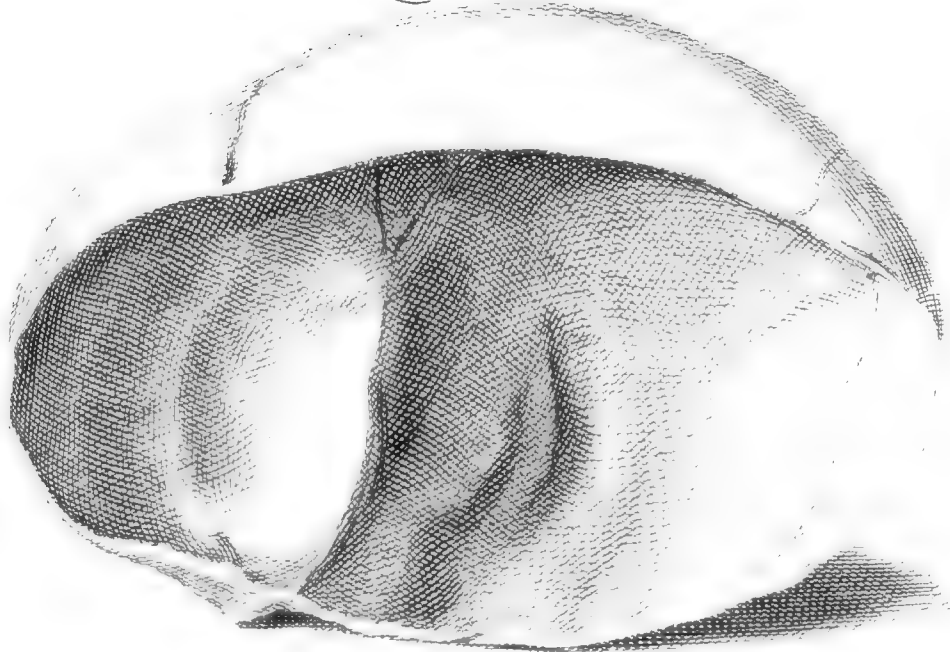

Fig. 5.

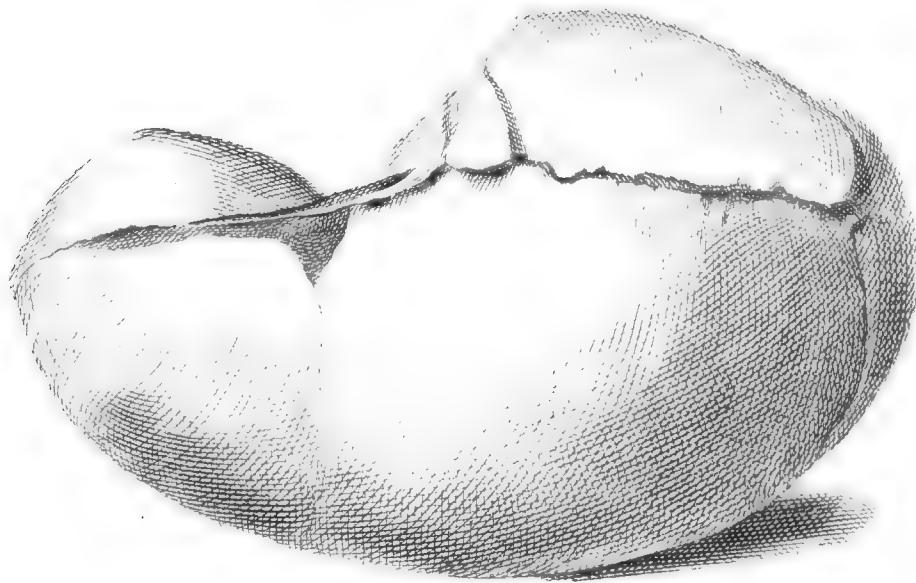

Fig. 6.

Fig. 7.

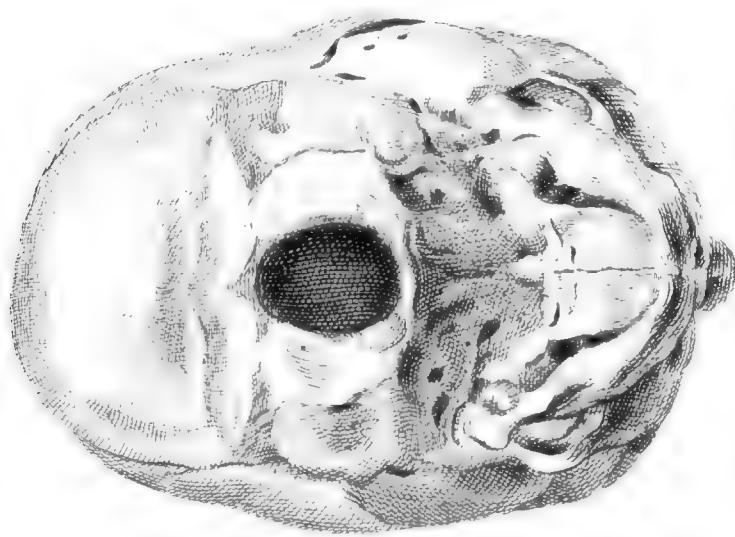

Fig. 2.

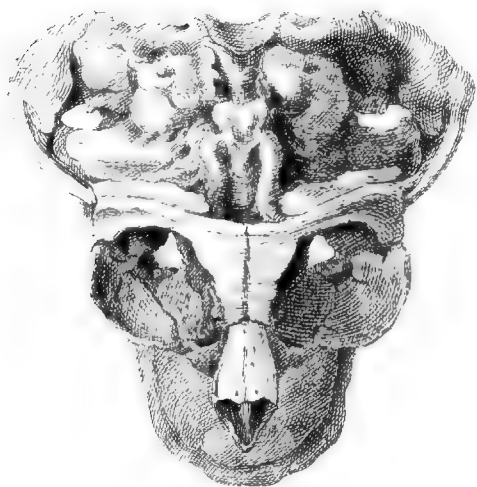

Fig. 3.

Fig. 1.

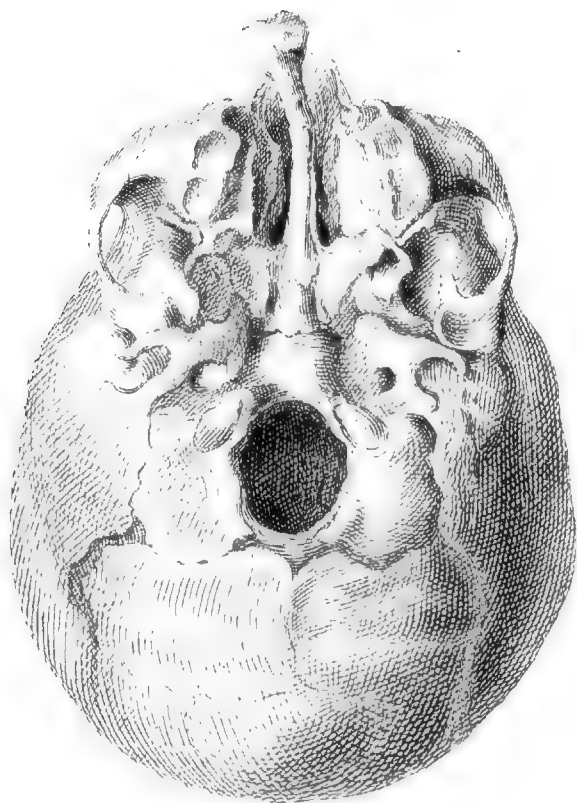

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.

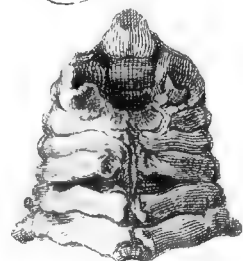

Fig. 9.

Fig. 4.

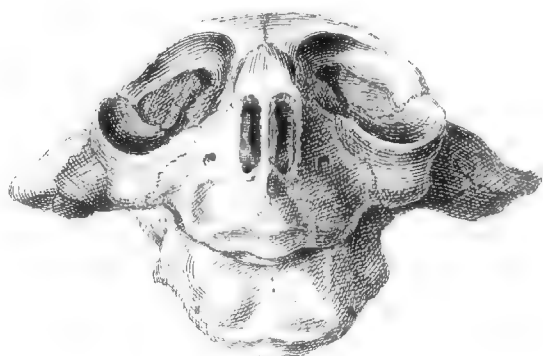

Fig. 5.

Fig. 3.

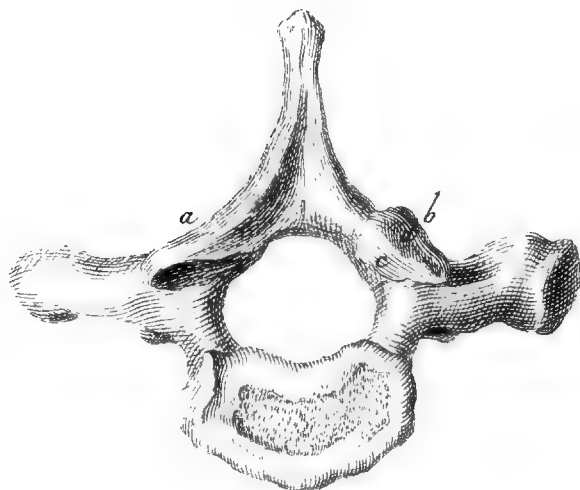

Fig. 6.

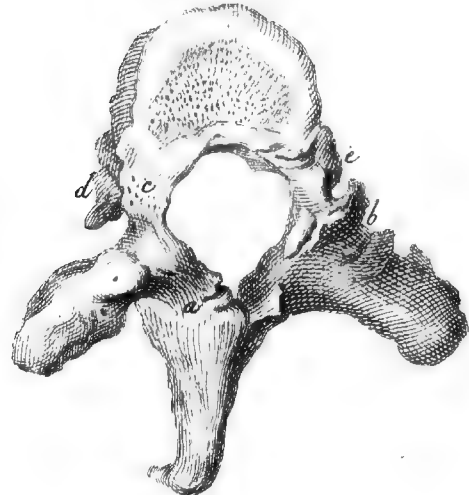

Fig. 55.

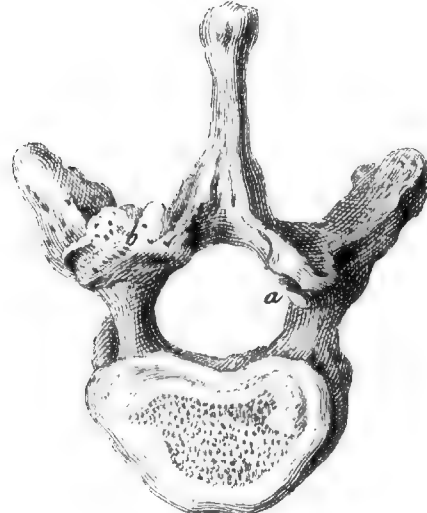

Fig. 2.

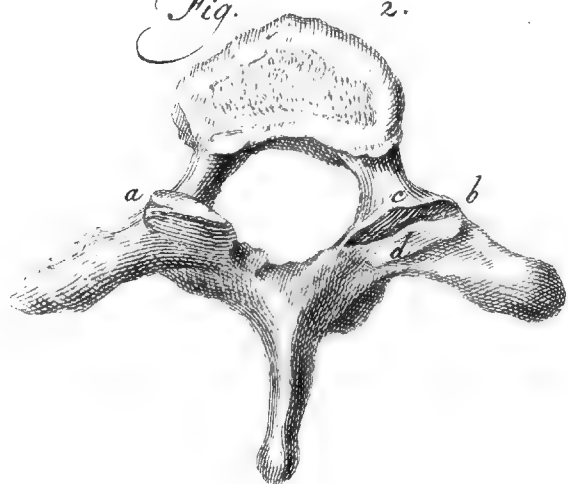

Fig. 7.

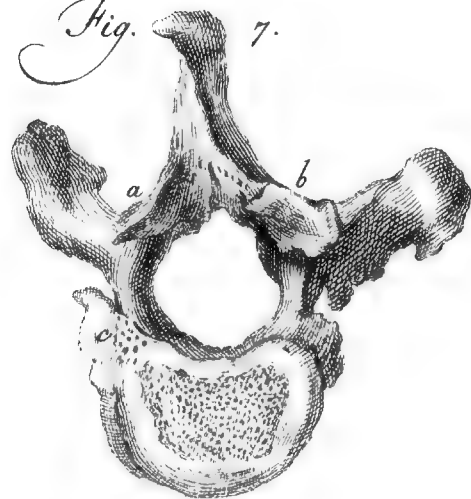

Fig. 52.

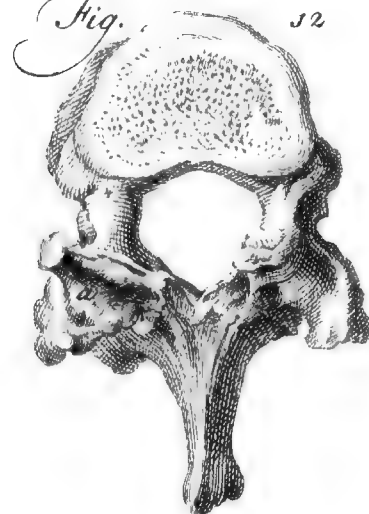

Fig. 3.

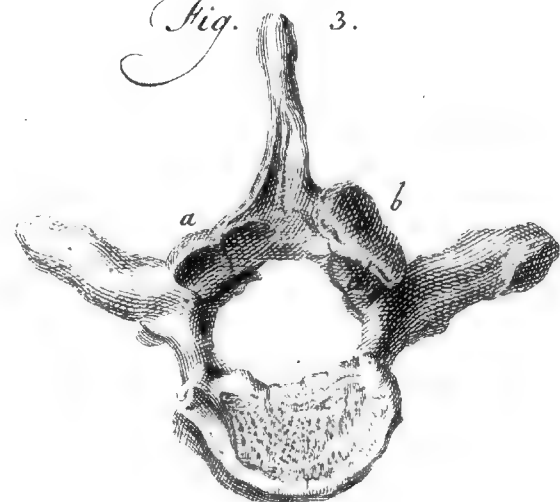

Fig. 8.

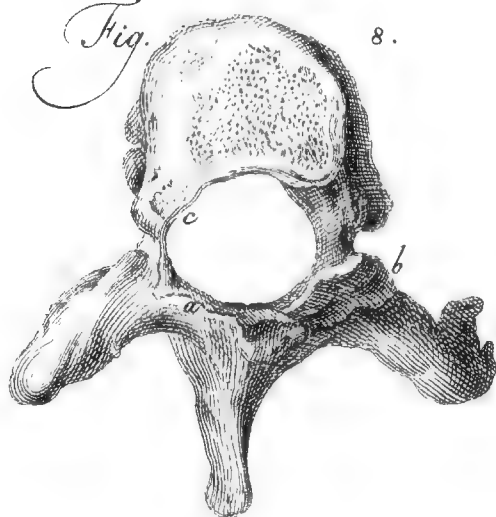

Fig. 53.

Fig. 4.

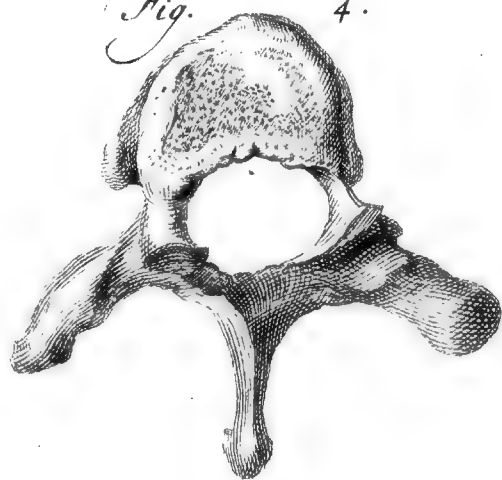

Fig. 9.

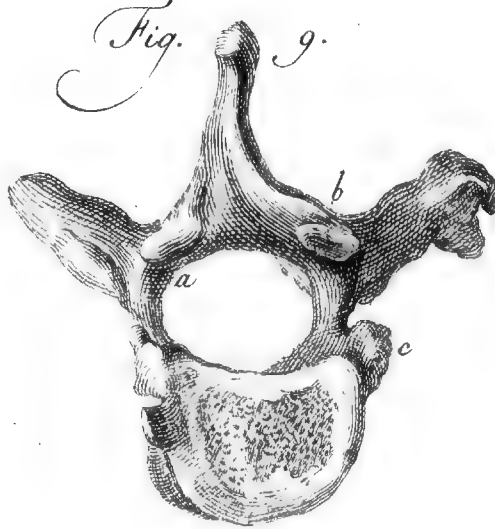

Fig. 54.

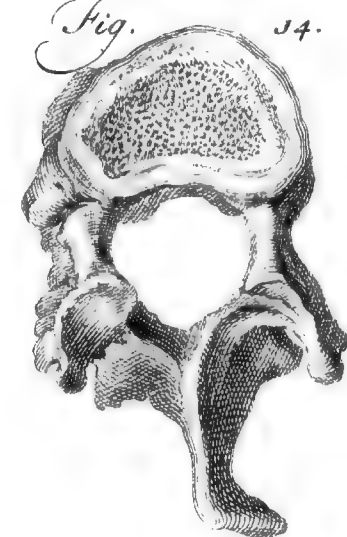

Fig. 5.

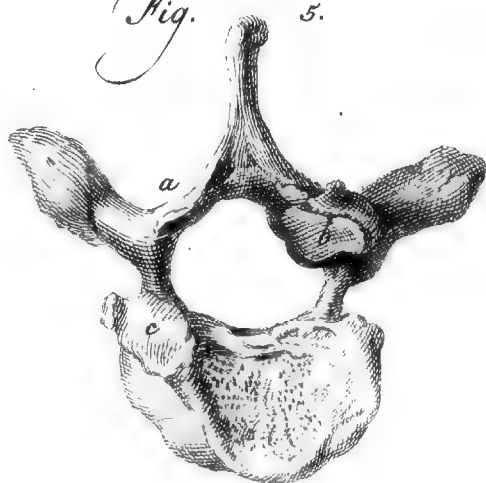

Fig. 50.

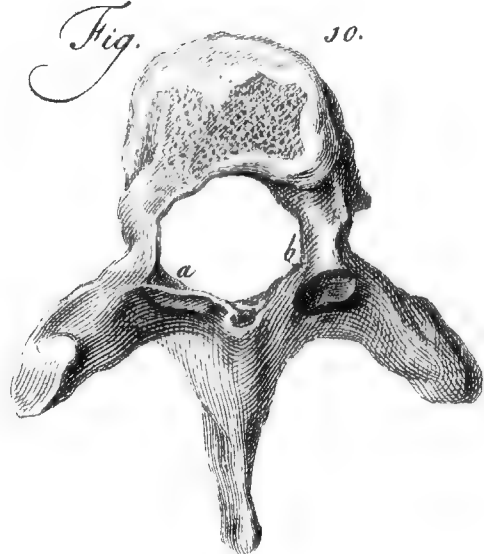

Fig. 55.

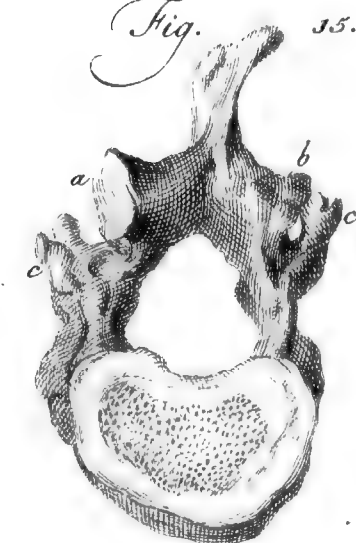

Fig. 1.

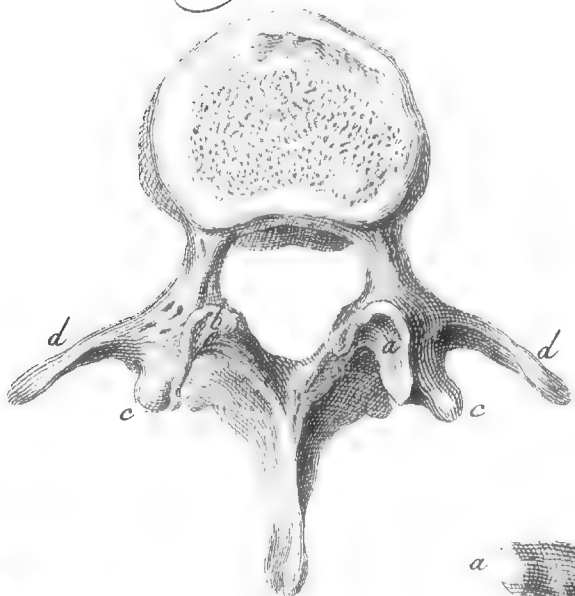

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 2.

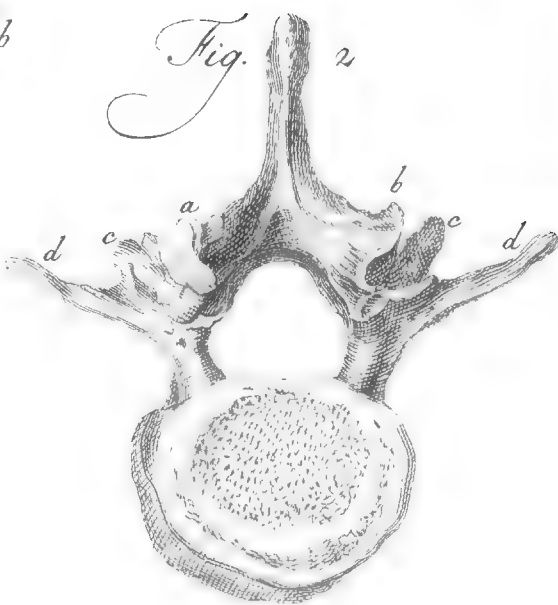

Fig. 3.

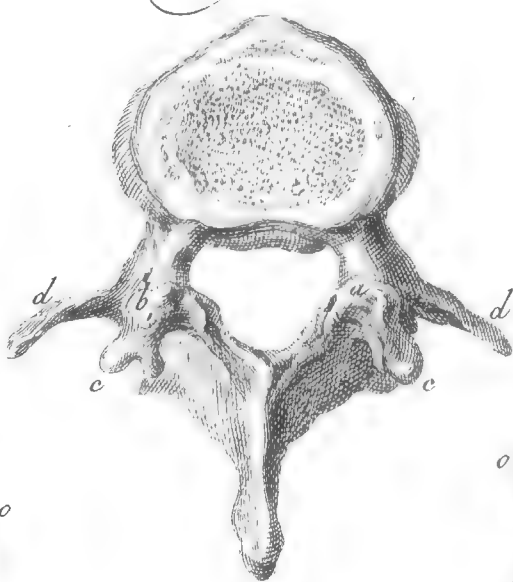

Fig. 4.

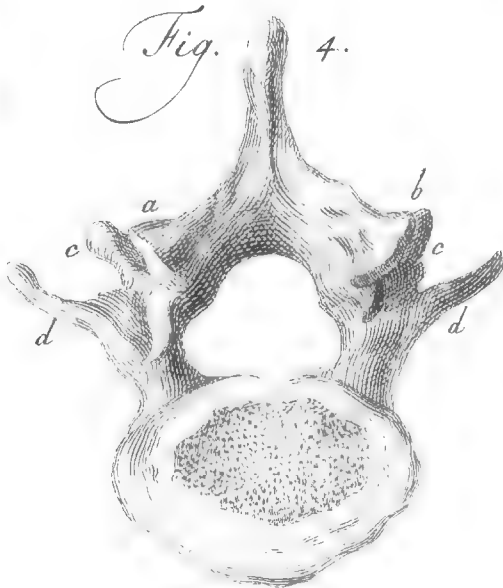

Fig. 1.

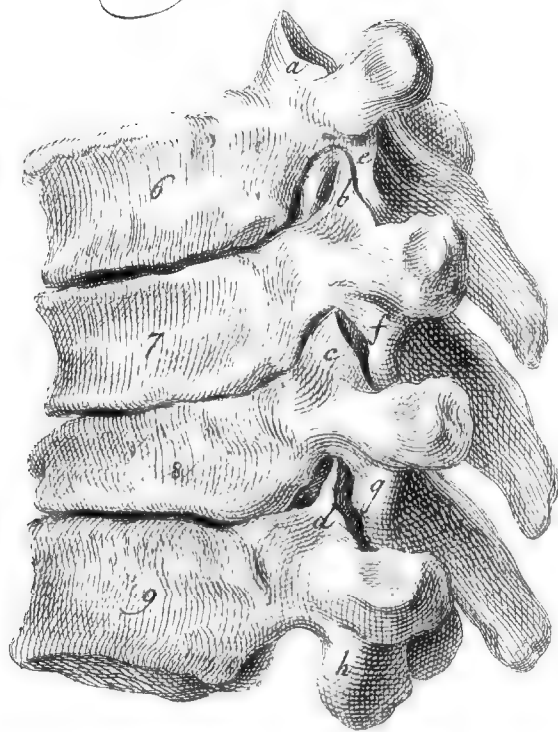

Fig. 2.

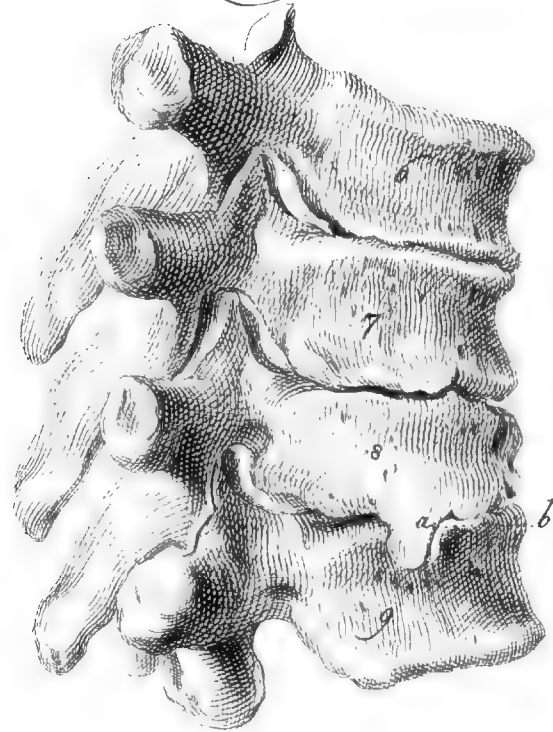

Fig. 3.

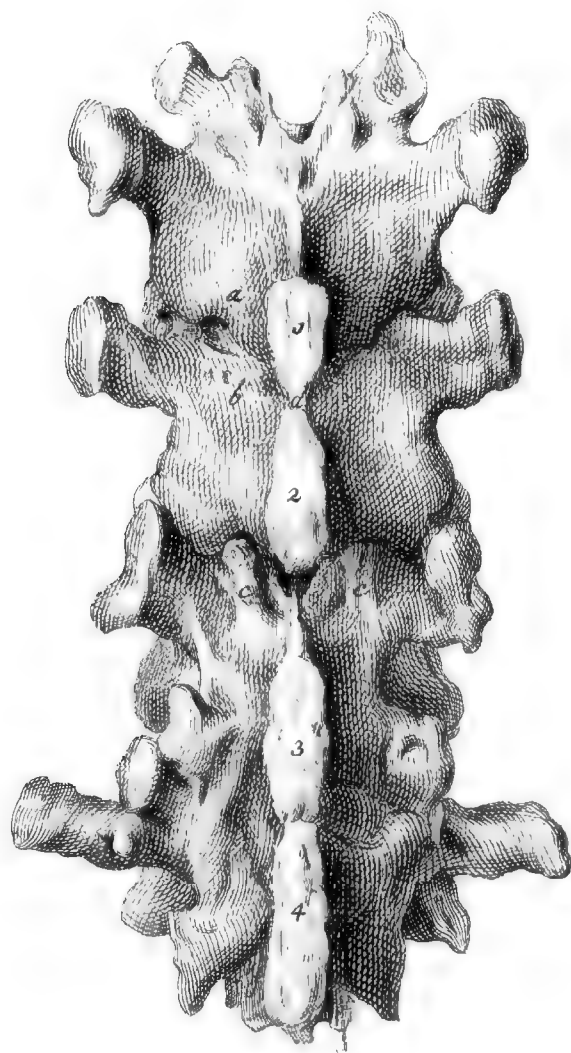

Fig. 6.

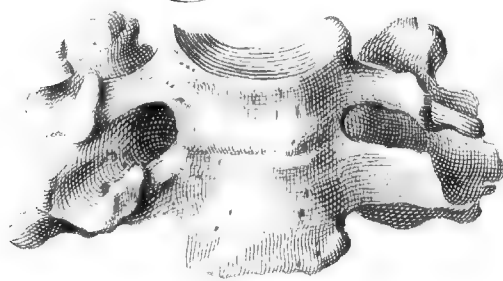

Fig. 7.

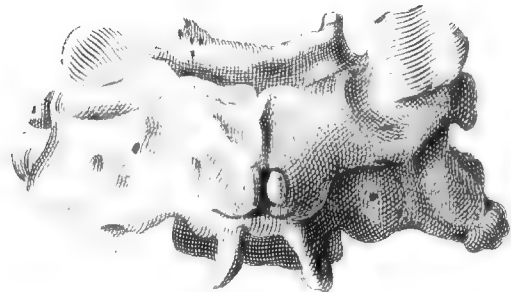

Fig. 3.

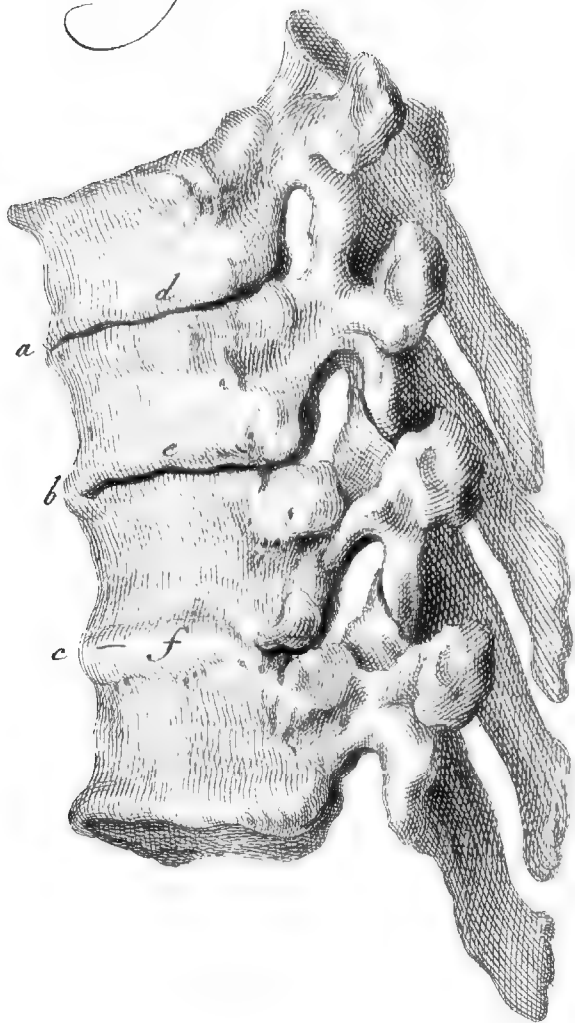

Fig. 4.

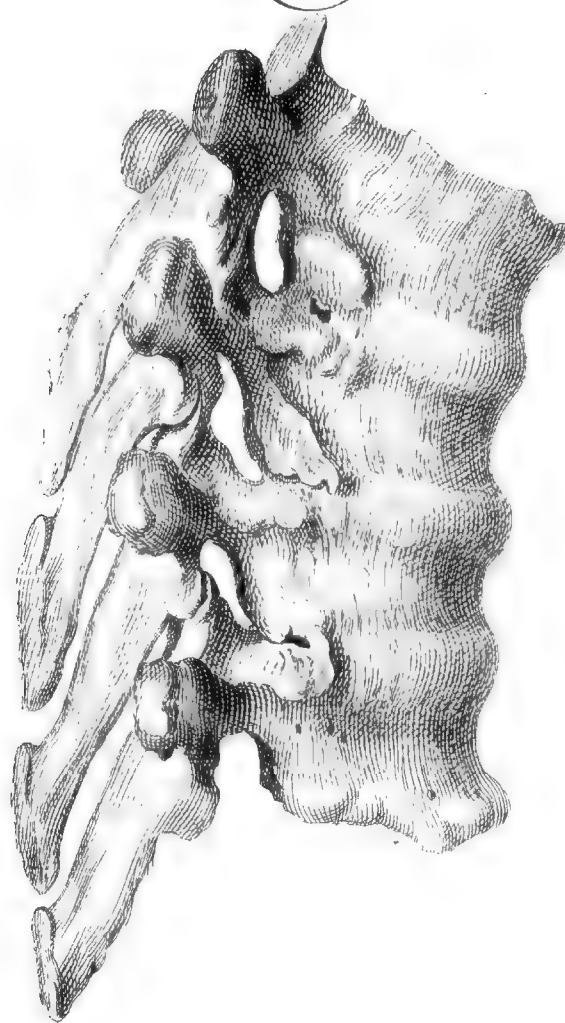

Fig. 4.

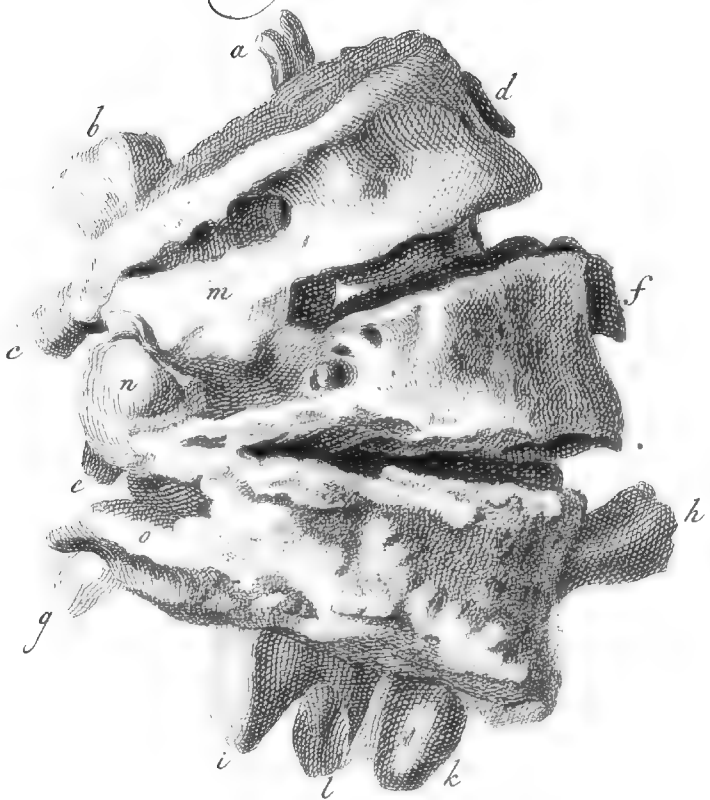

Fig. 5.

Fig. 6.

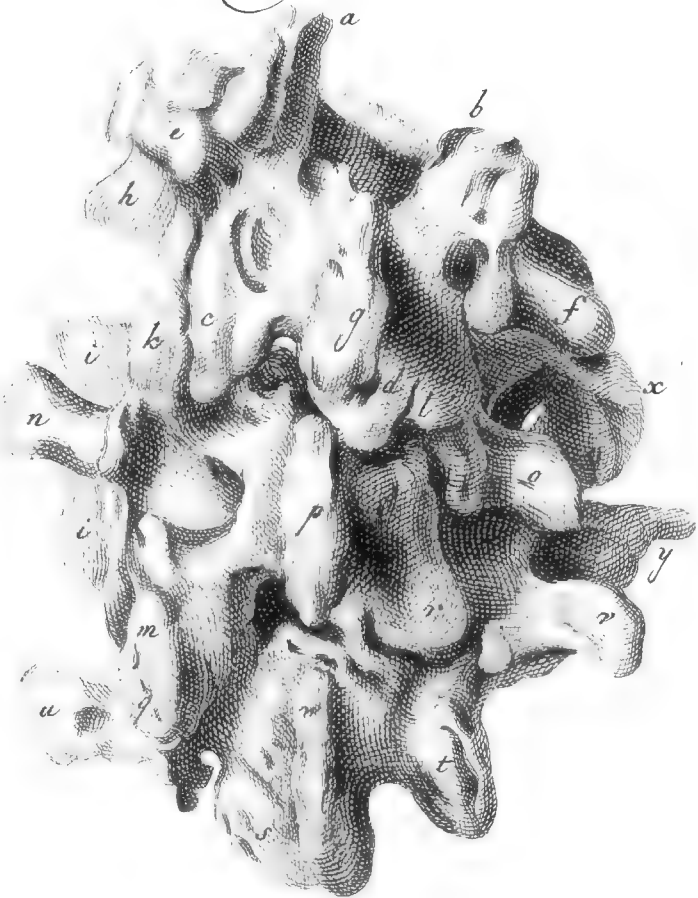

Fig. 7.

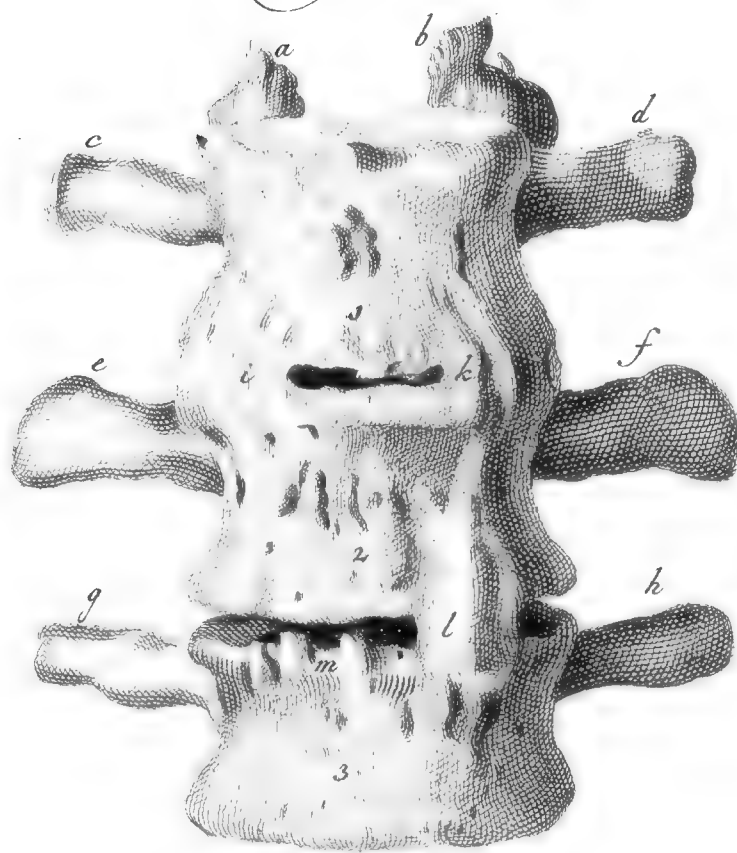

Fig. 2.

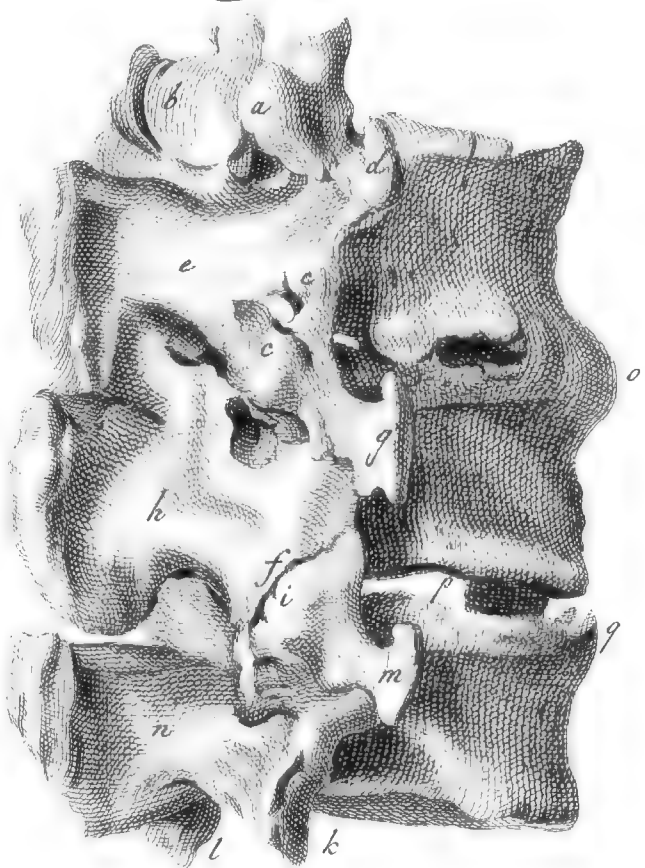

Fig. 3.

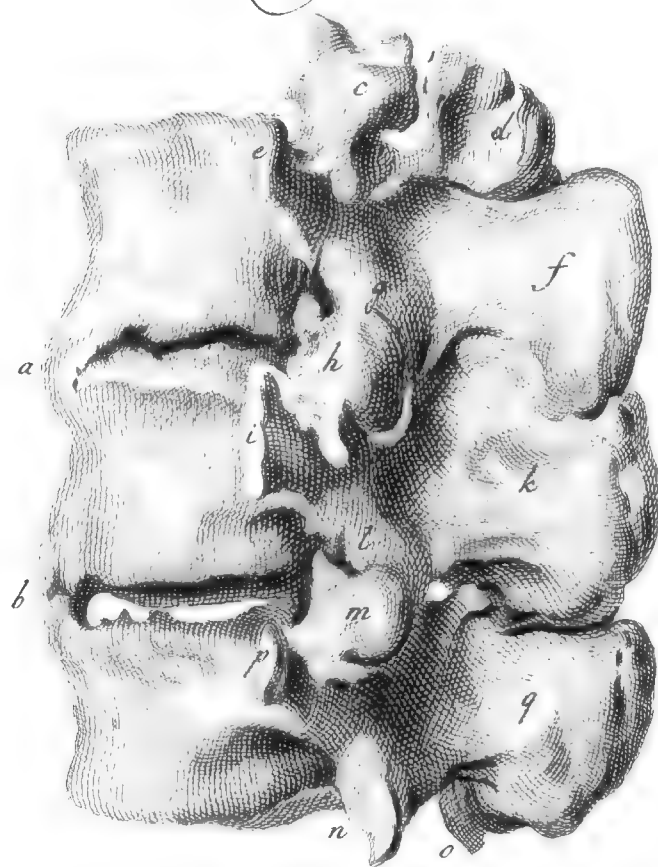

Fig. 1.

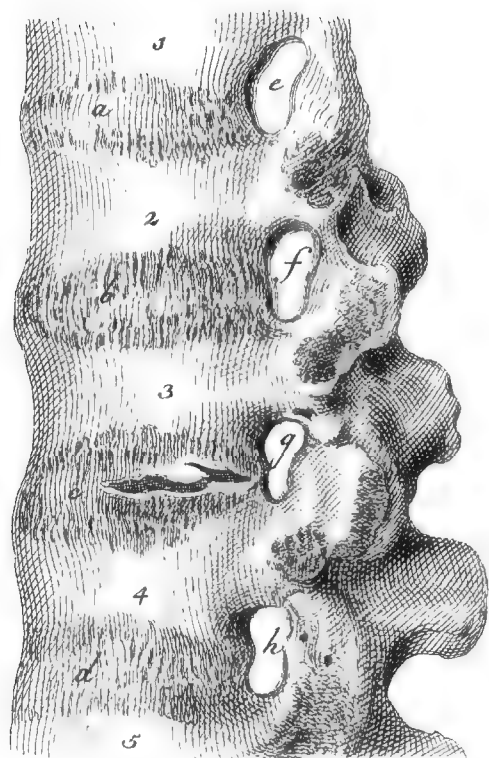

Fig. 2.

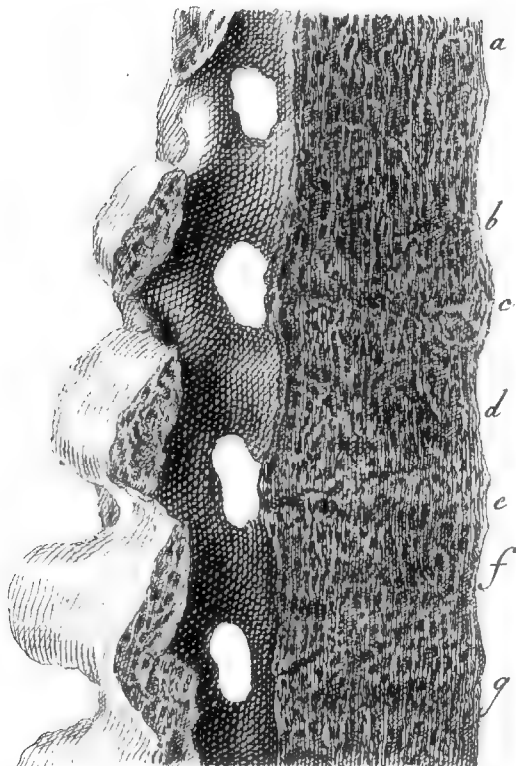

Fig. 3.

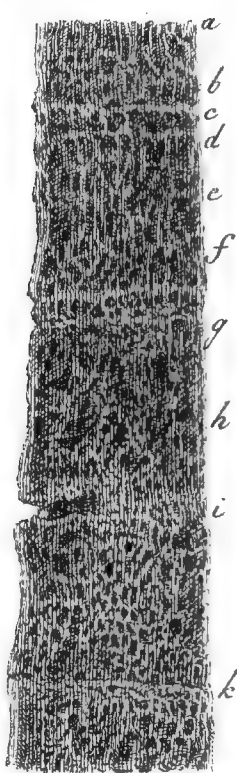

Fig. 6.

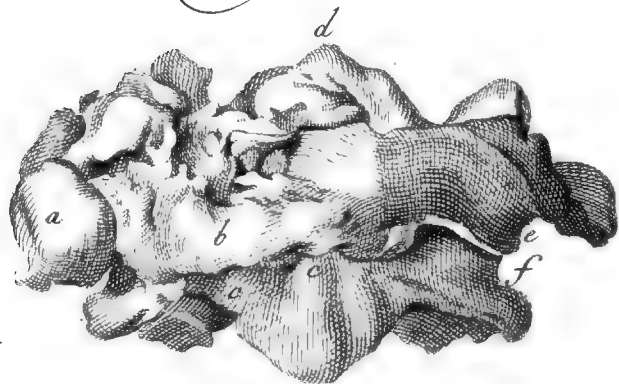

Fig. 7.

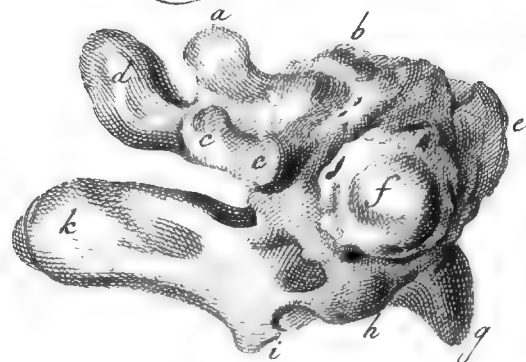

Fig. 4.

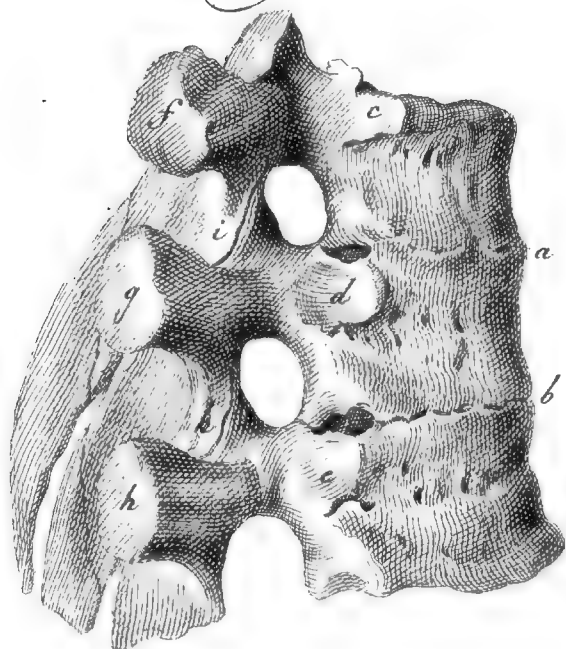
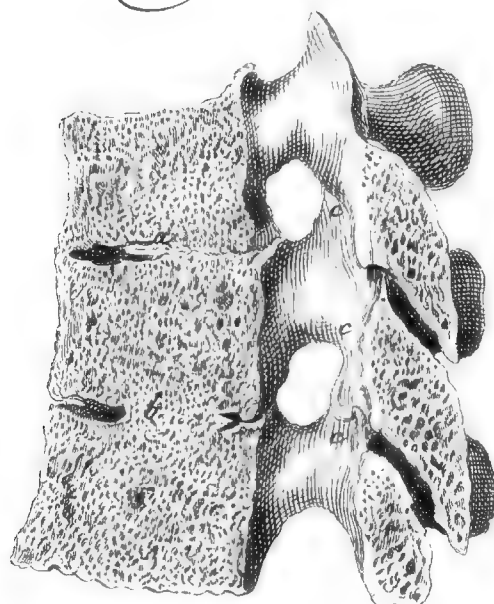

Fig. 5.

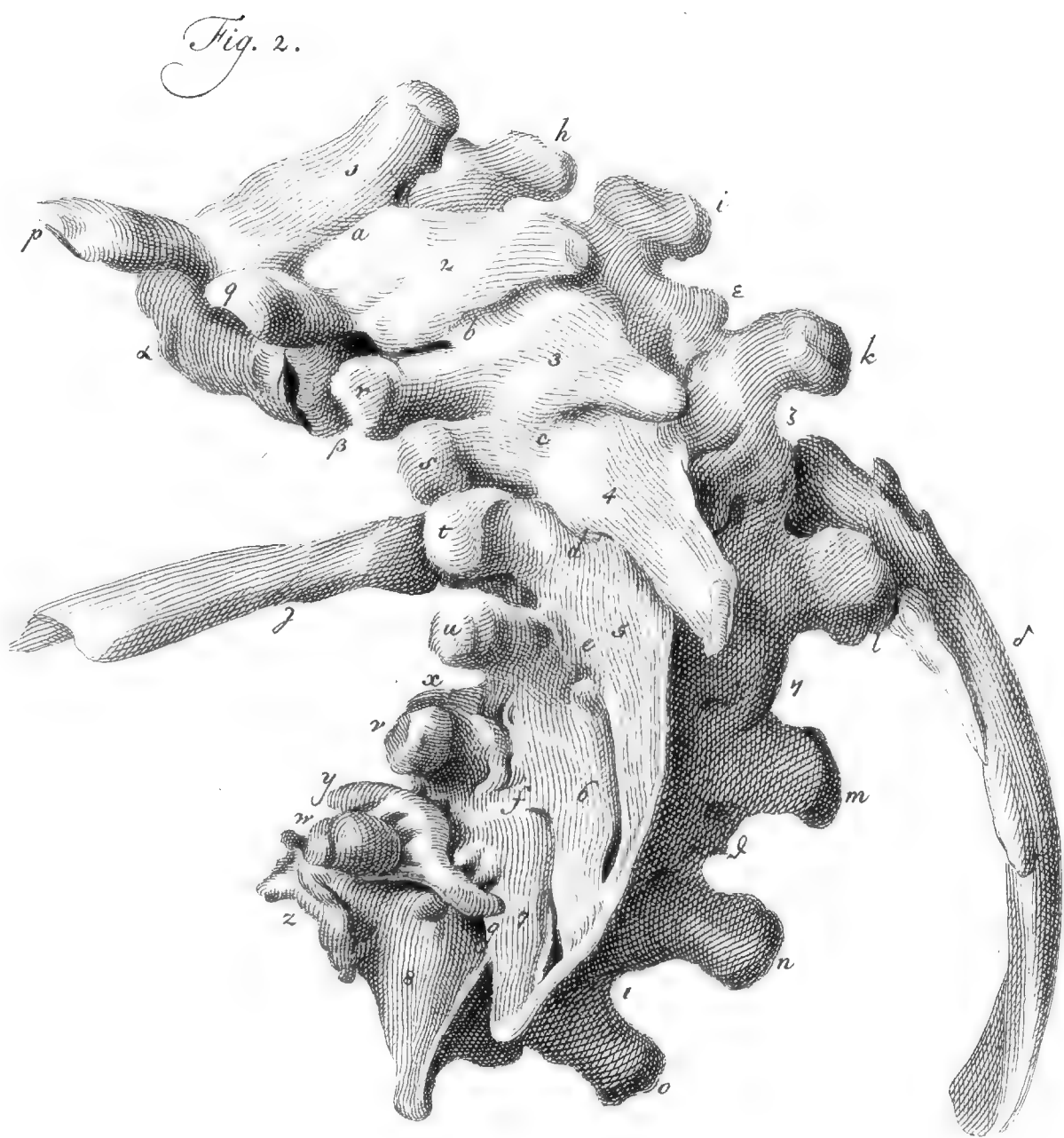
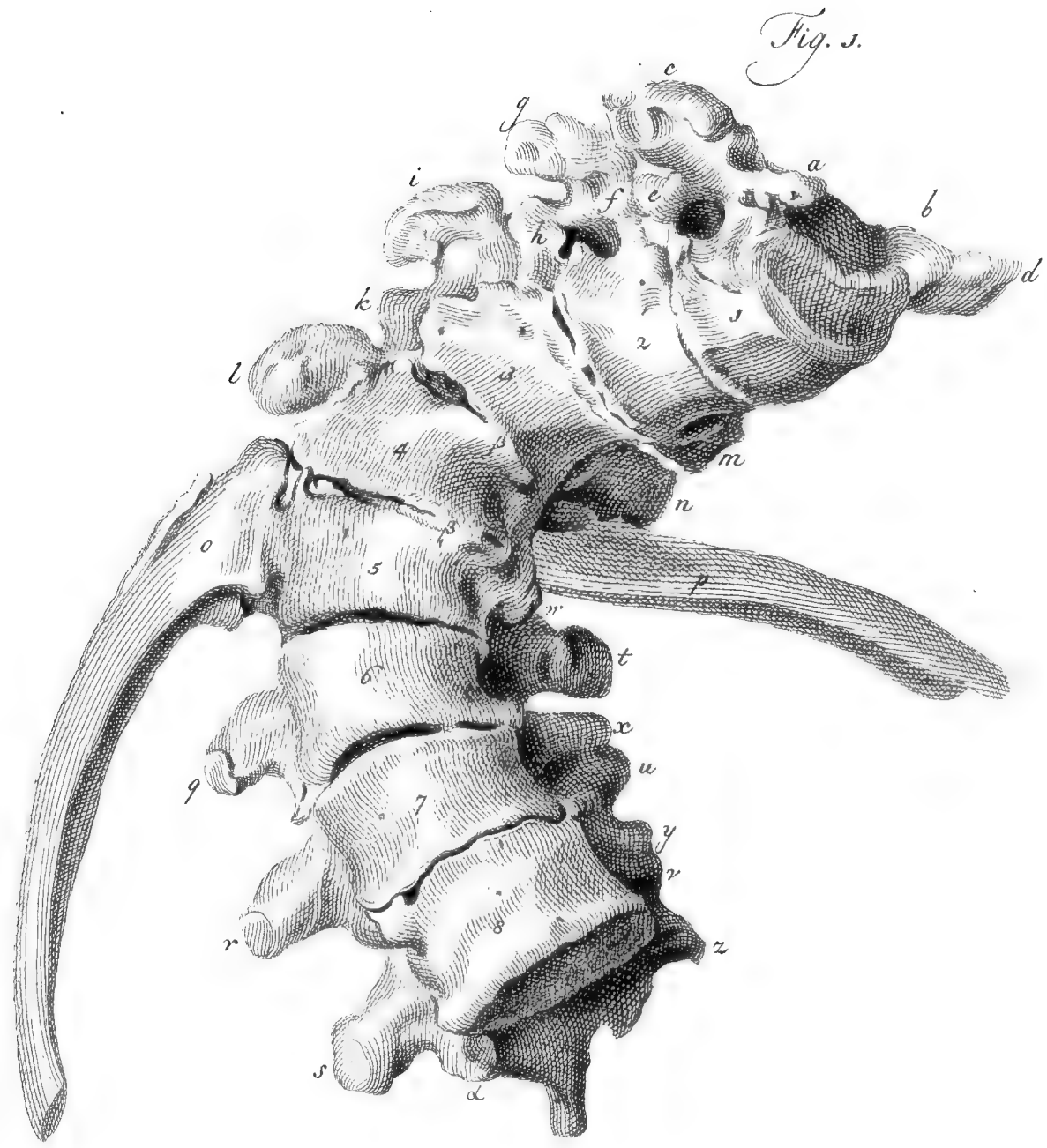

Fig. 1.

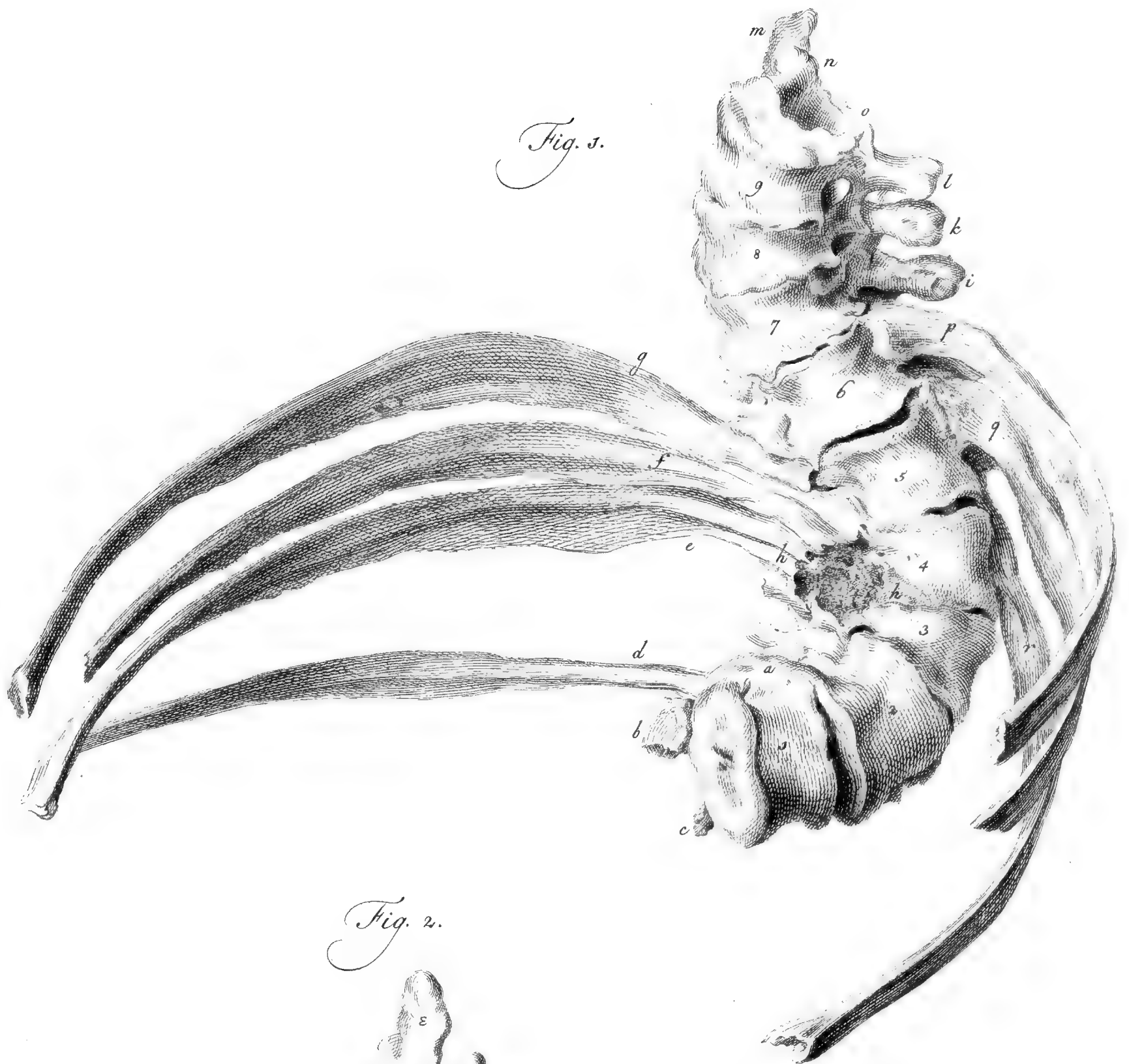

Fig. 2.

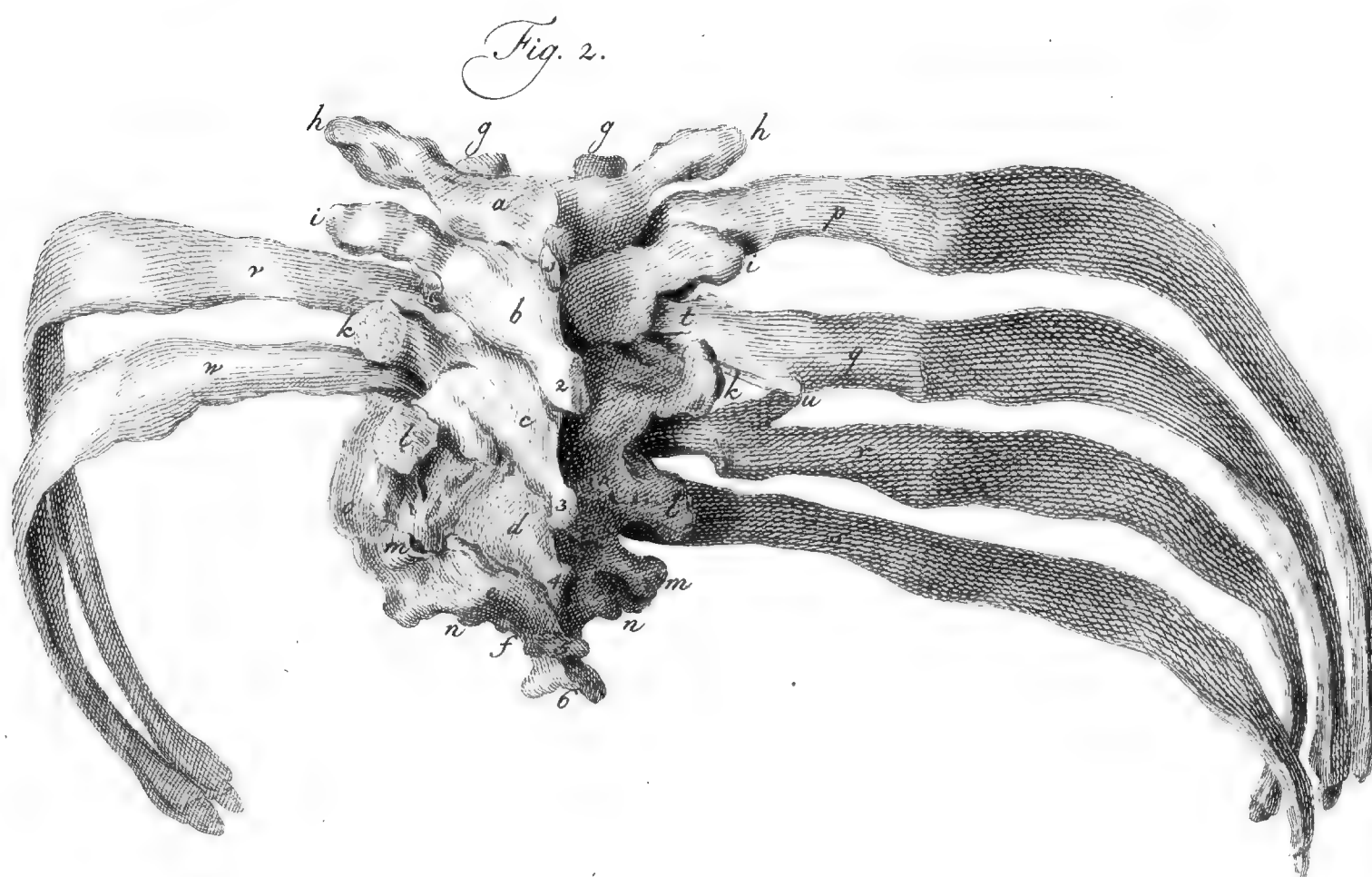
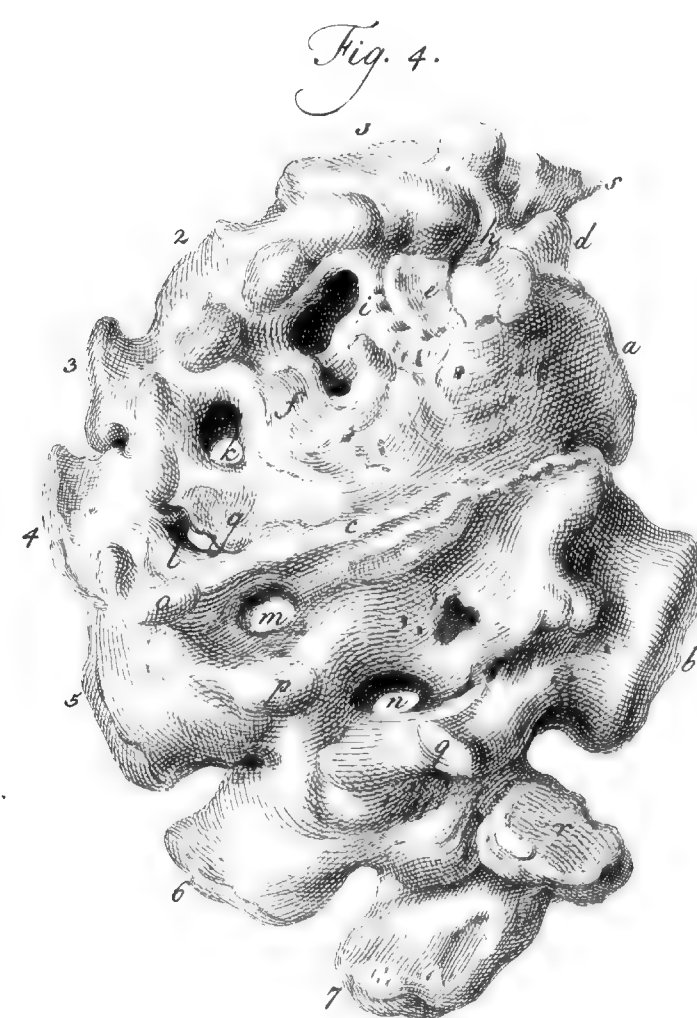
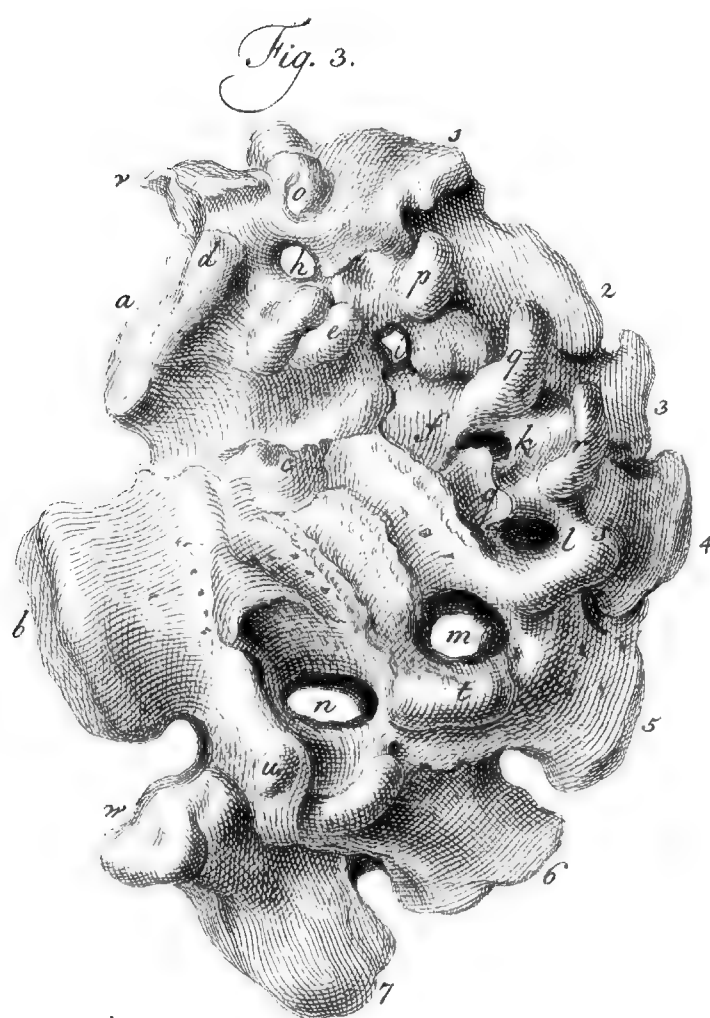
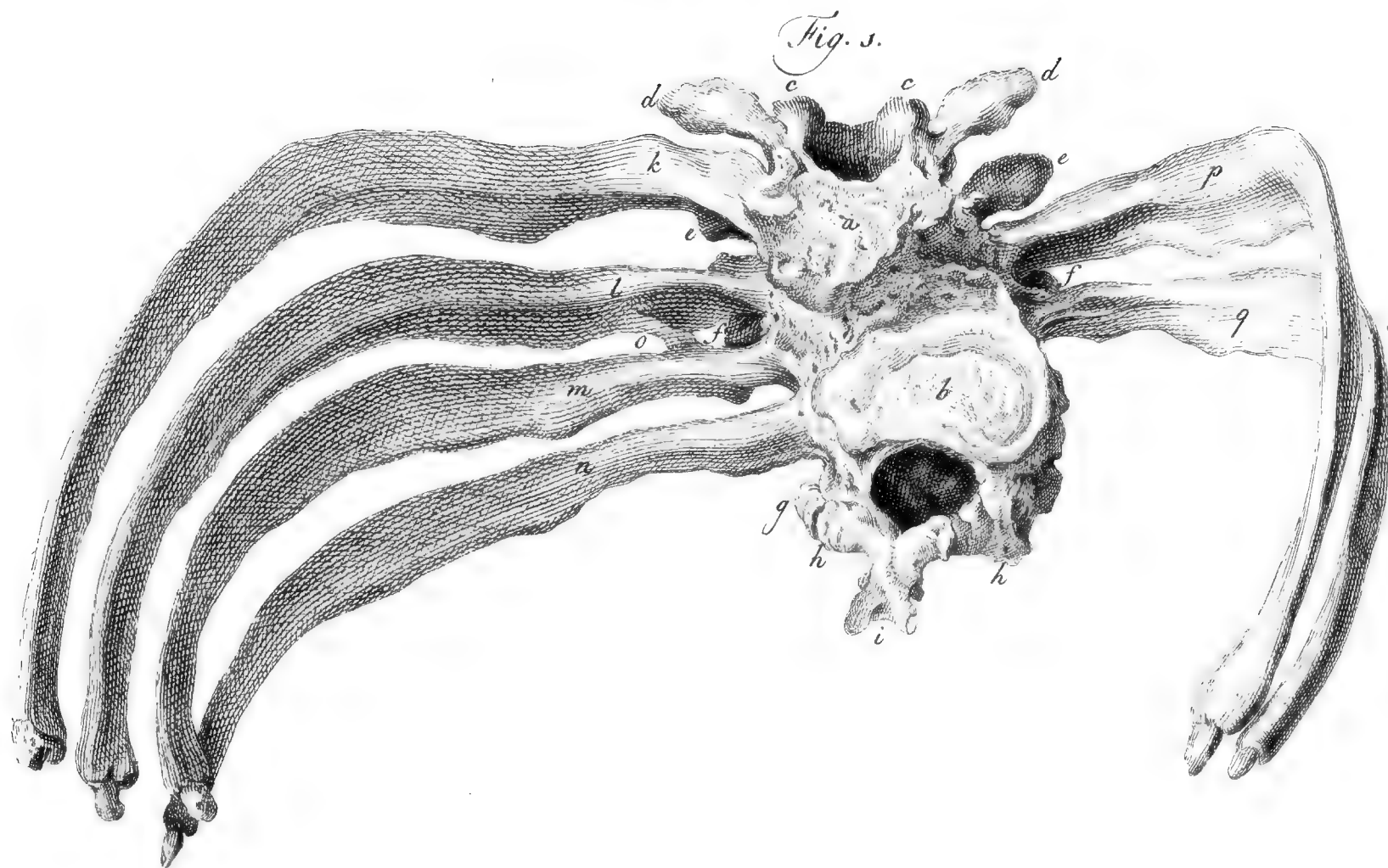

Fig. 1.

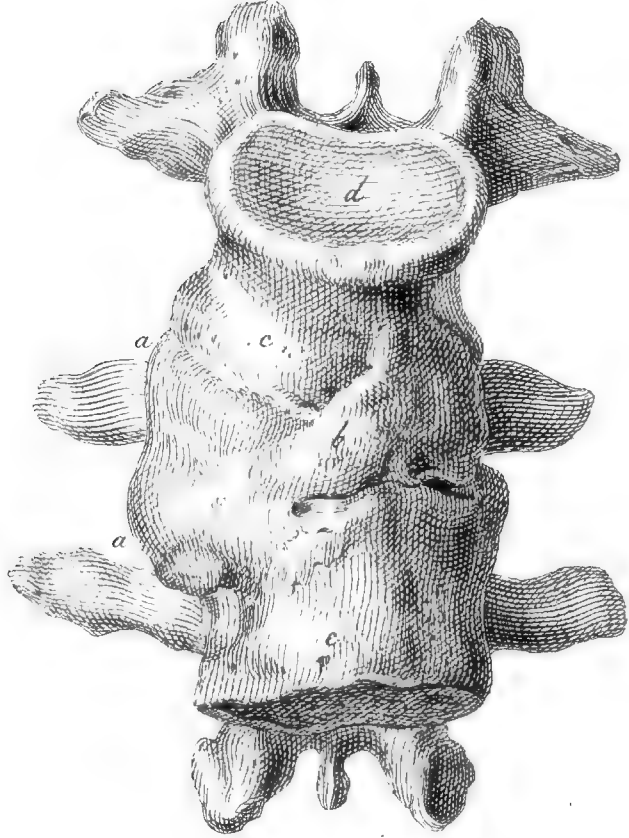

Fig. 2.

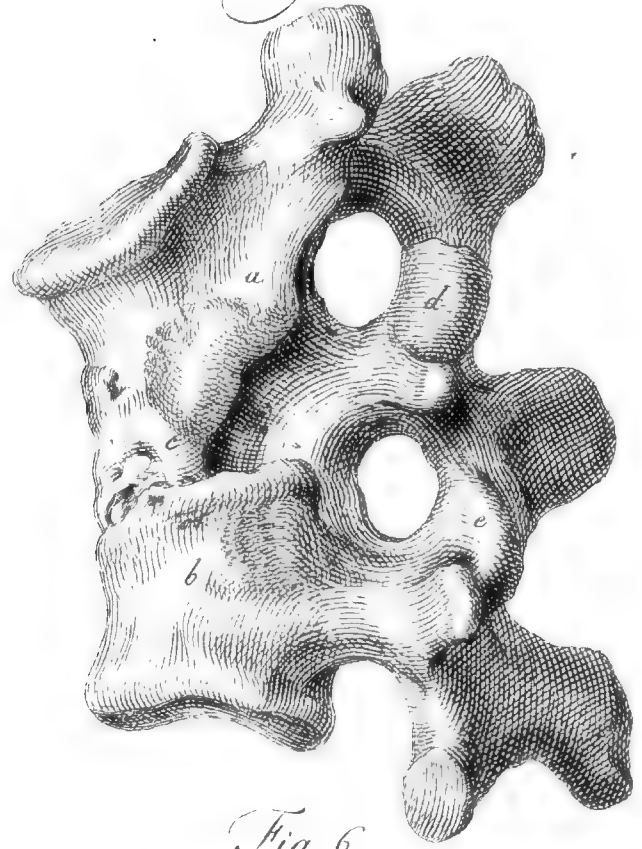

Fig. 3.

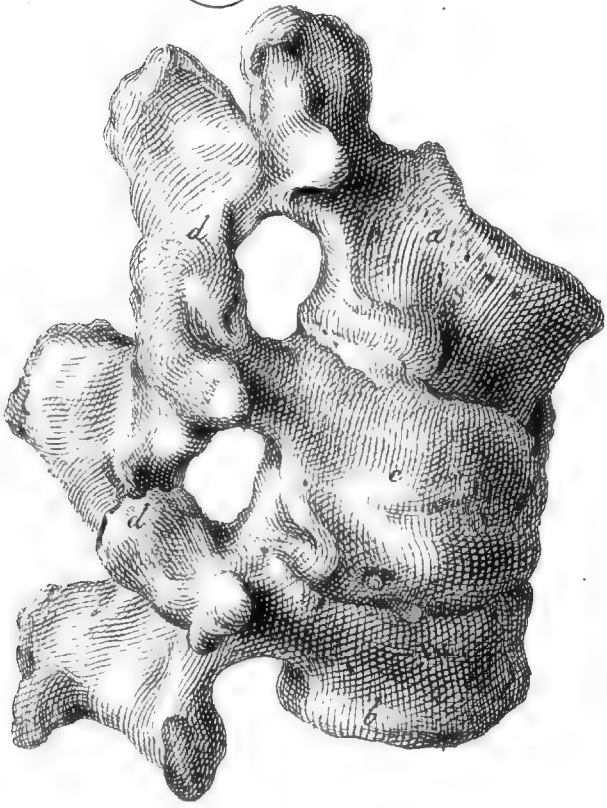

Fig. 6.

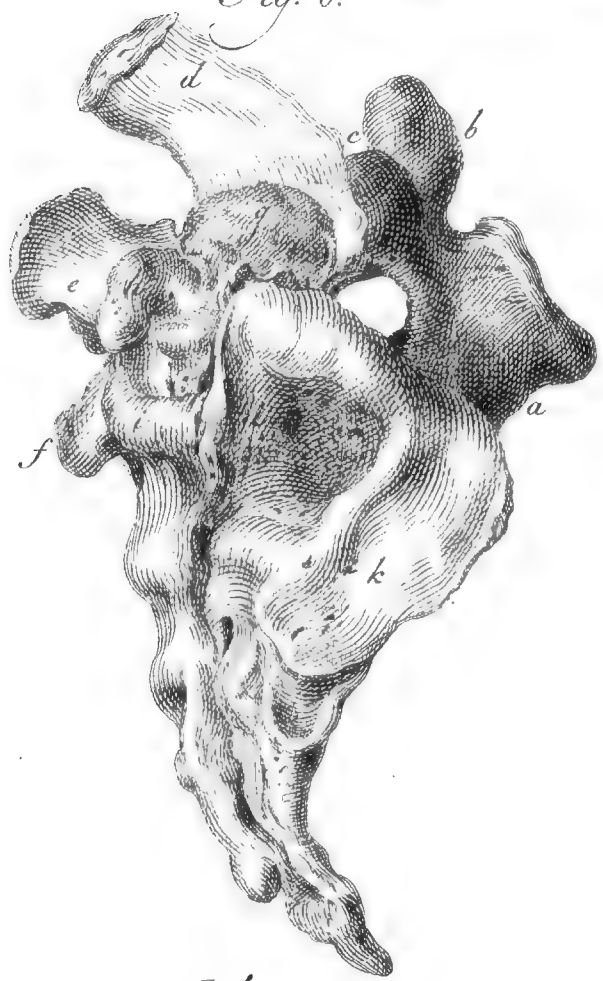

Fig. 4.

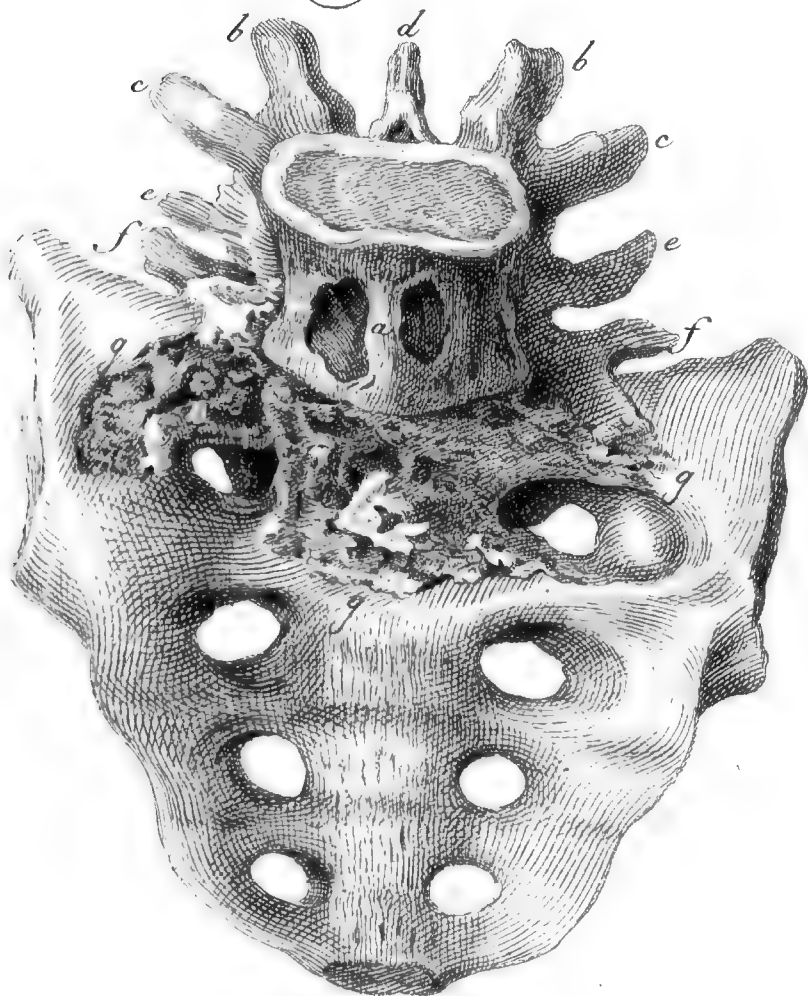

Fig. 5.

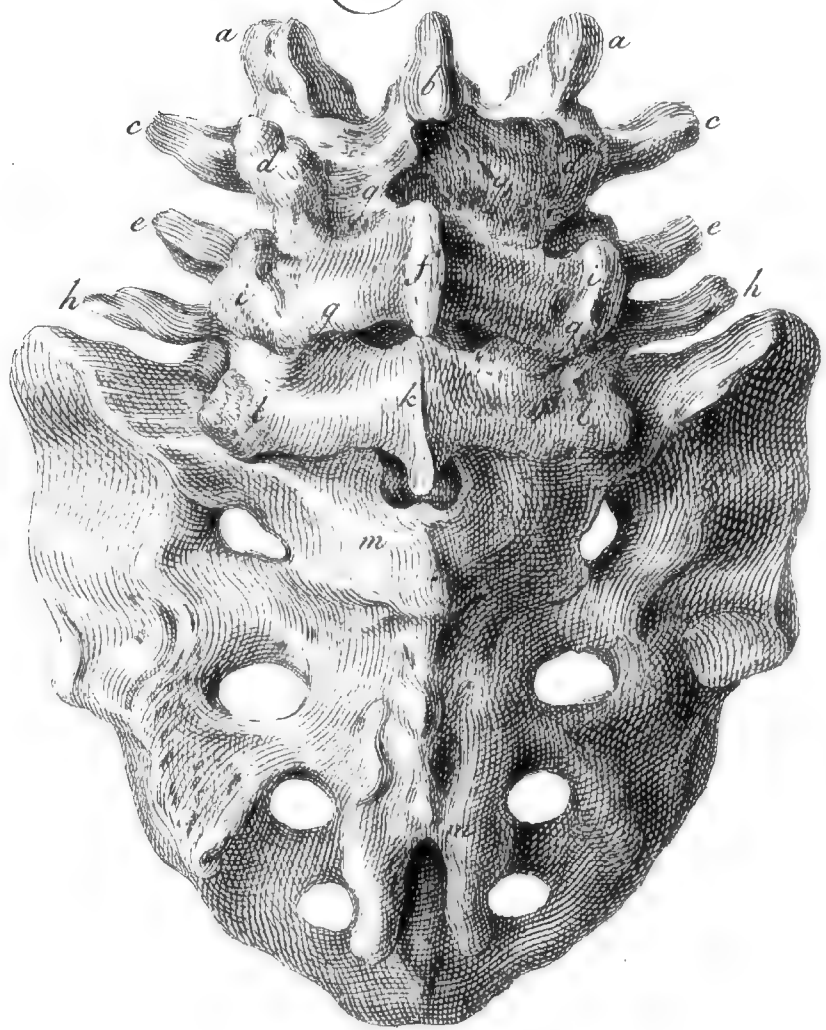

Fig. 1.

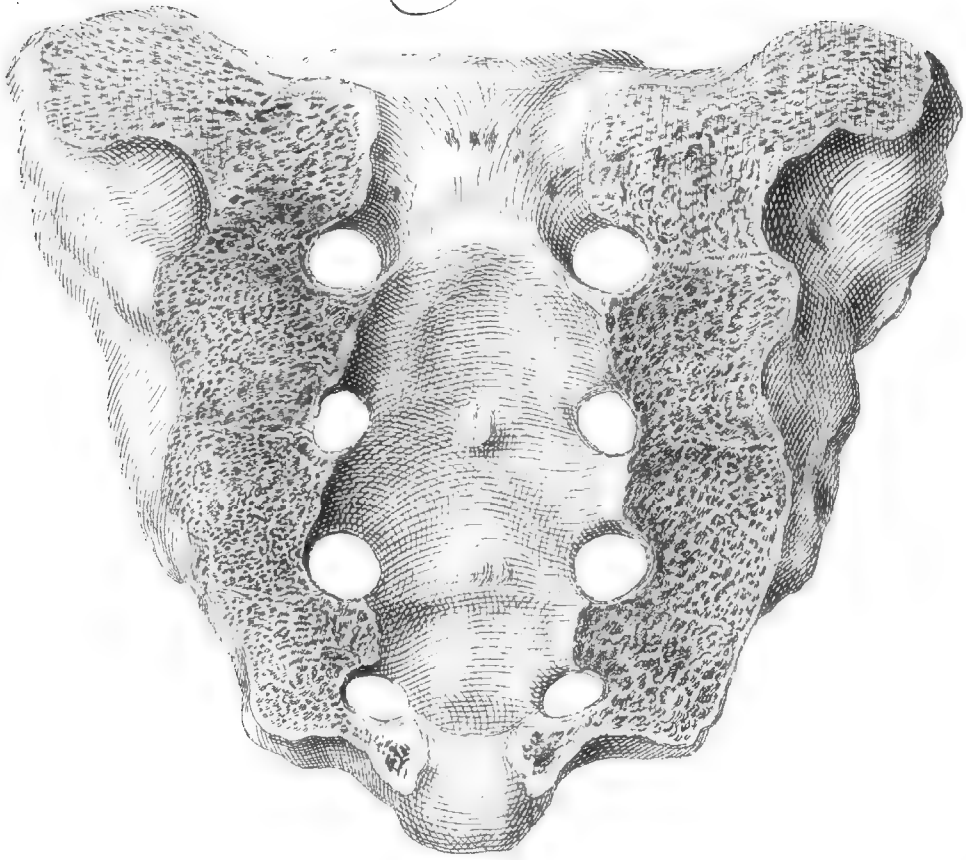

Fig. 2.

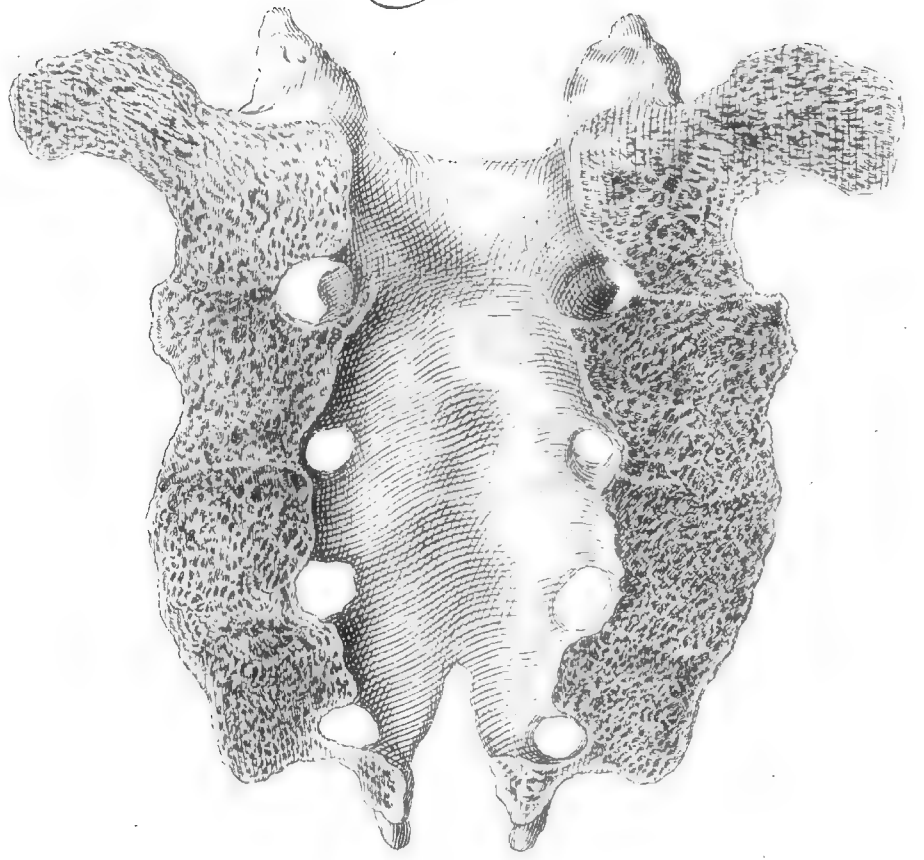

Fig. 3.

Fig. 6.

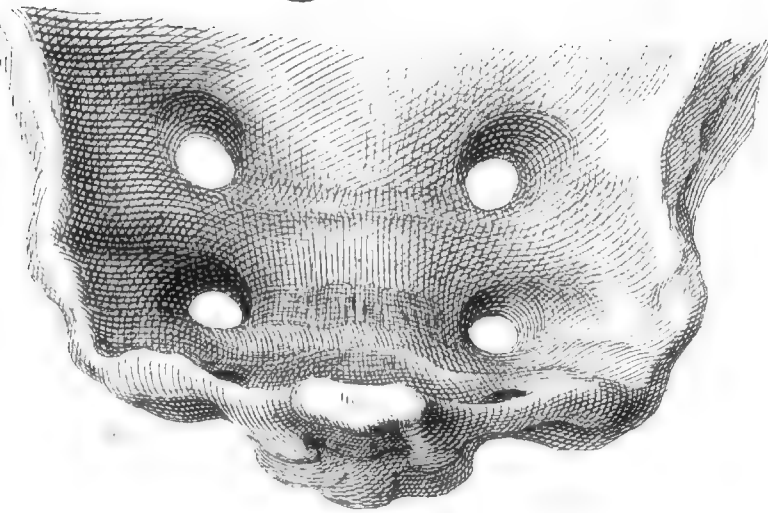

Fig. 7.

Fig. 4.

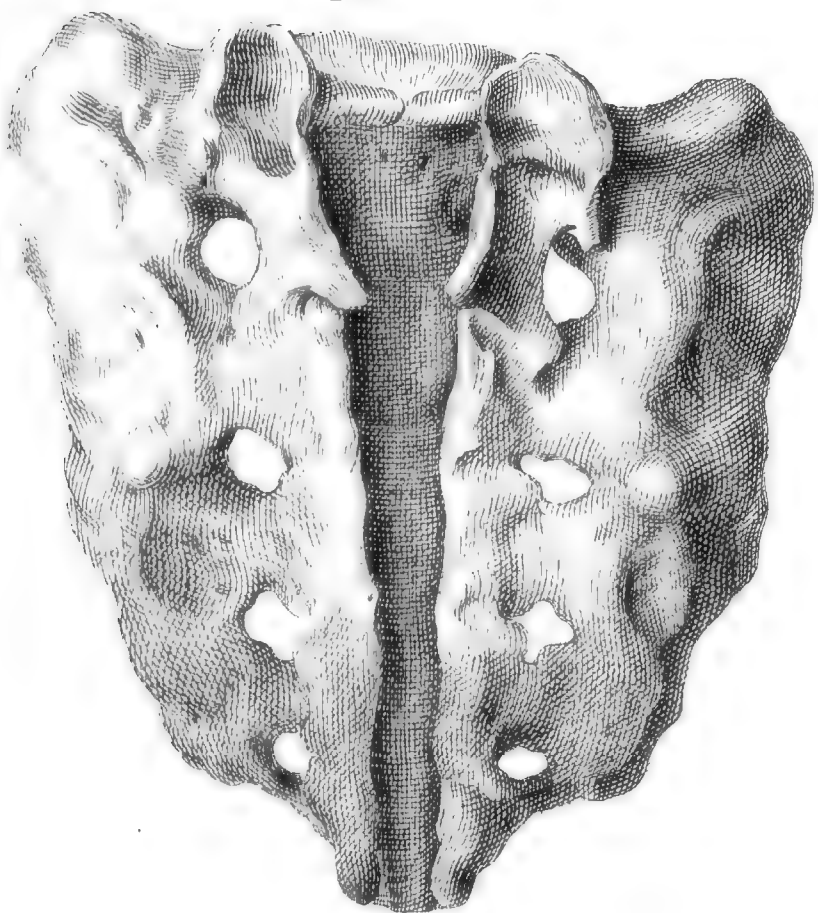

Fig. 5.

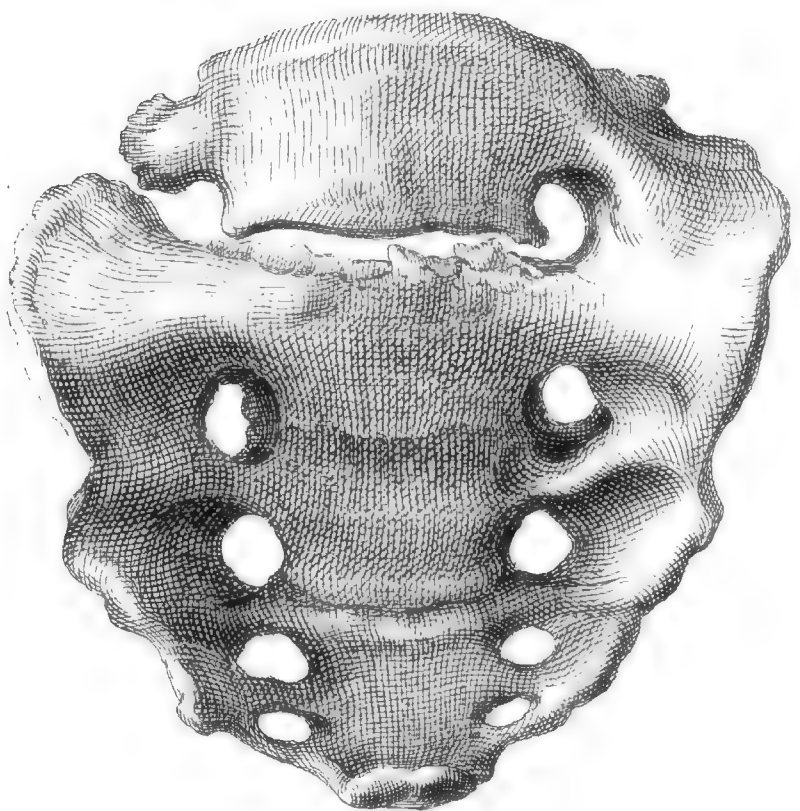

Fig. 5.

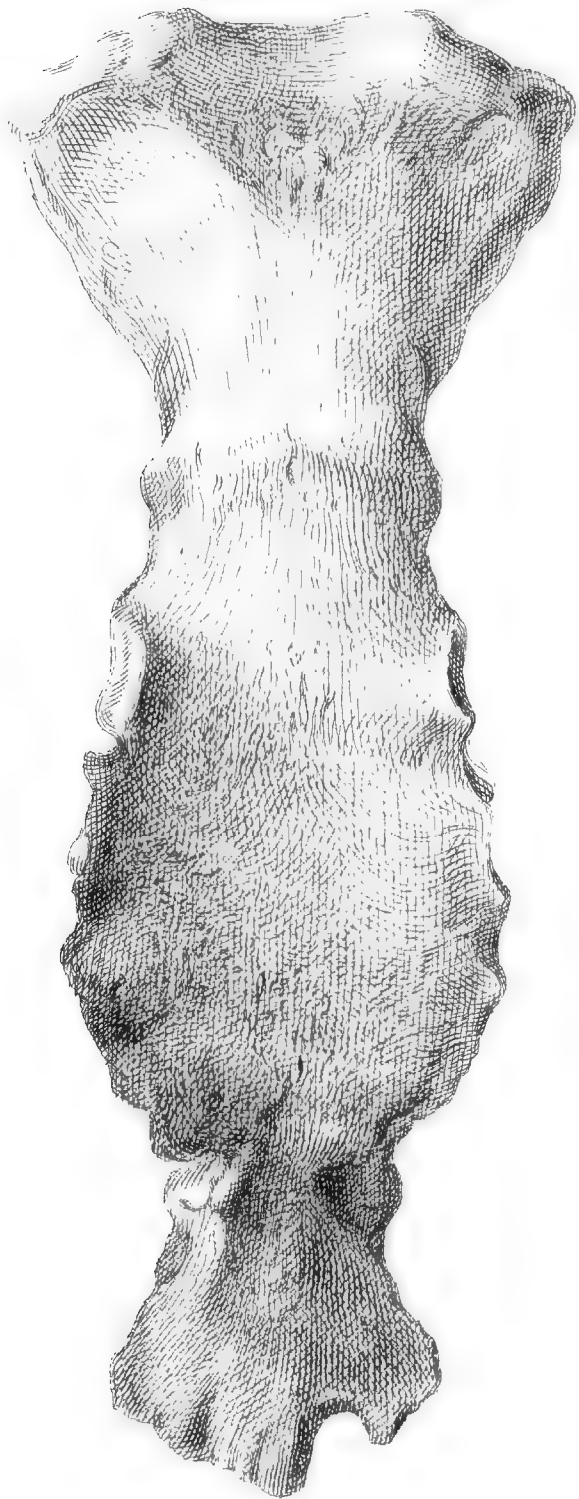

Fig. 2.

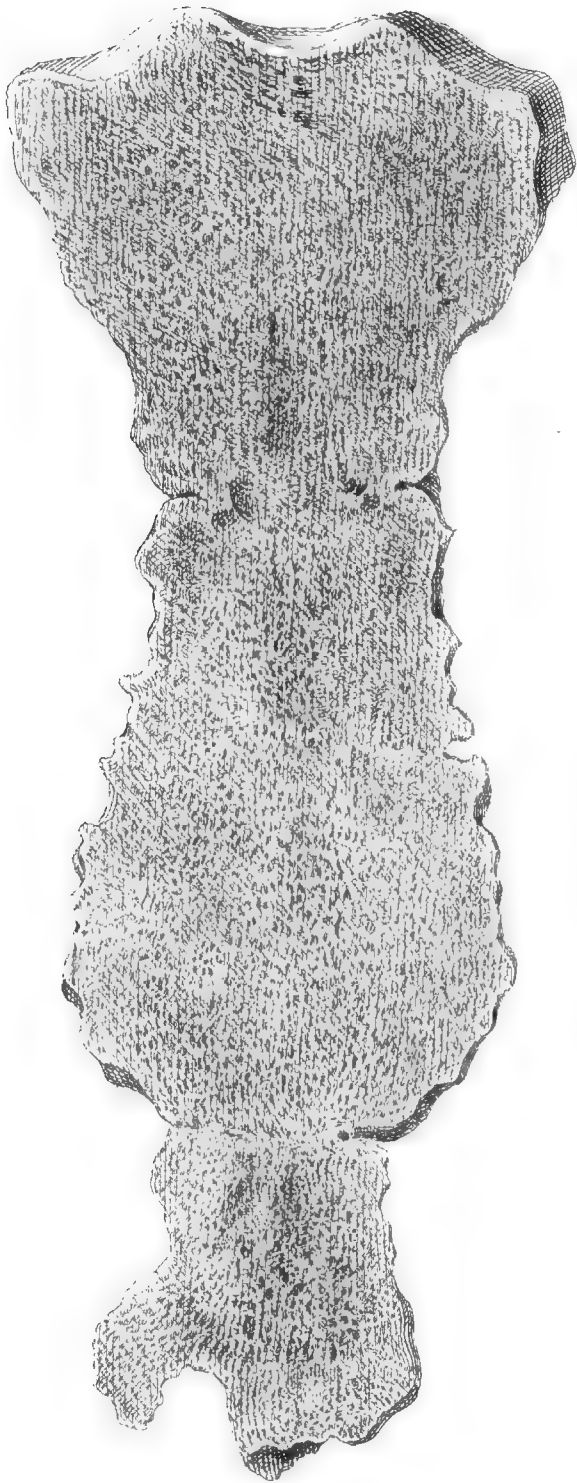

Fig. 3.

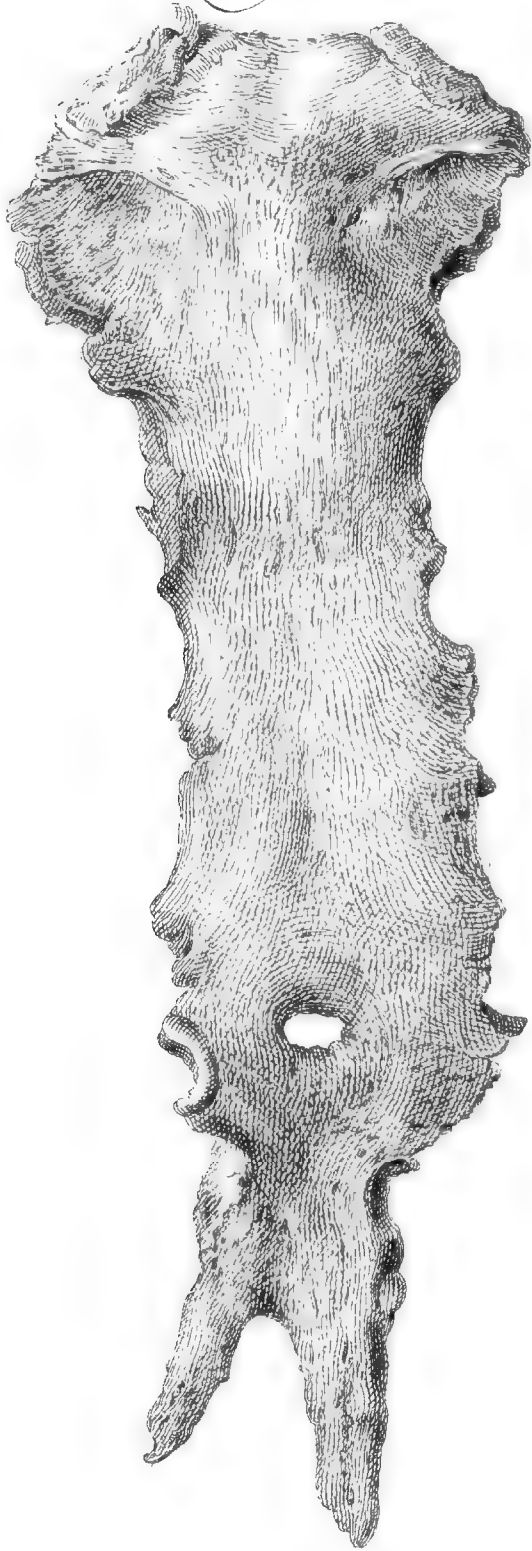
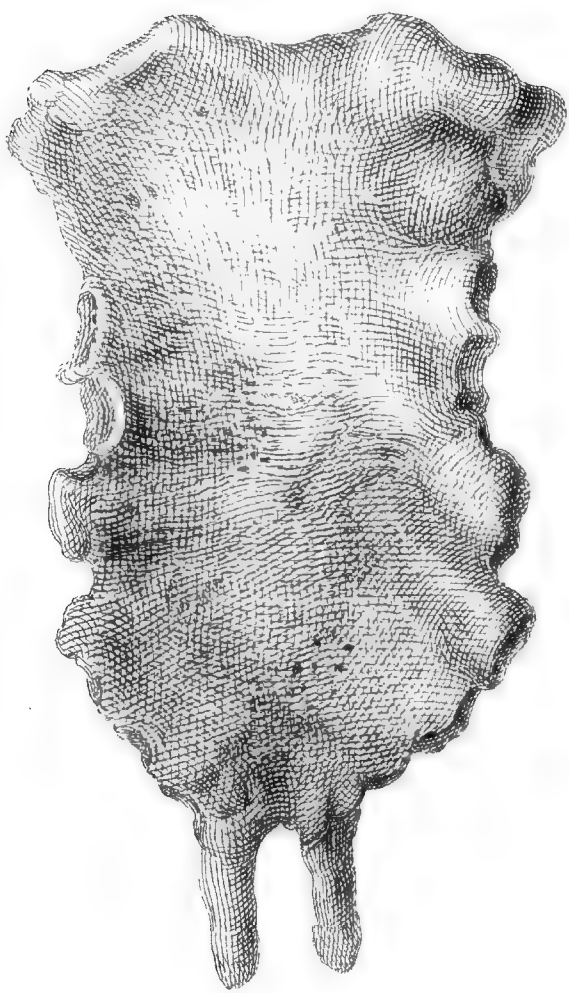

Fig. 4.

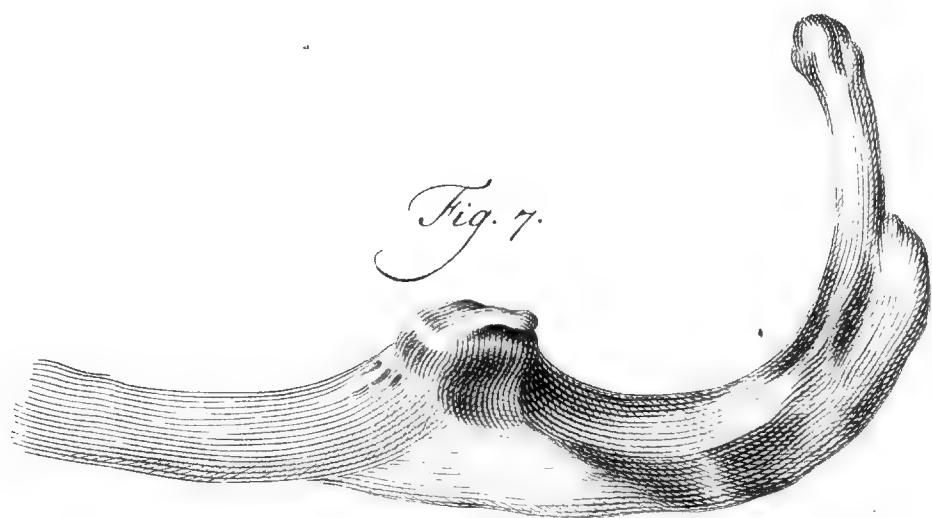
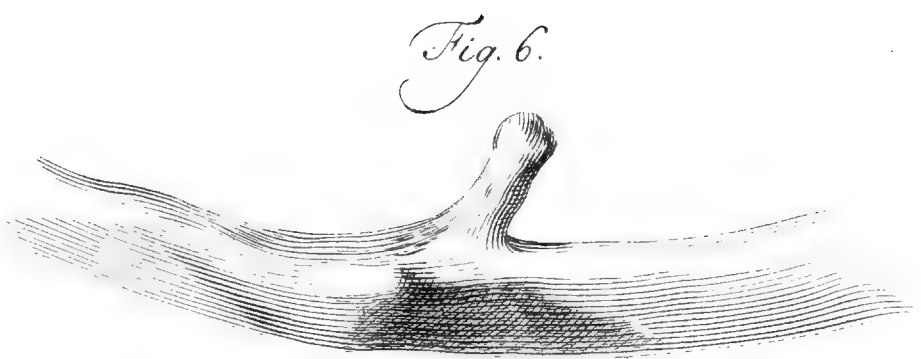
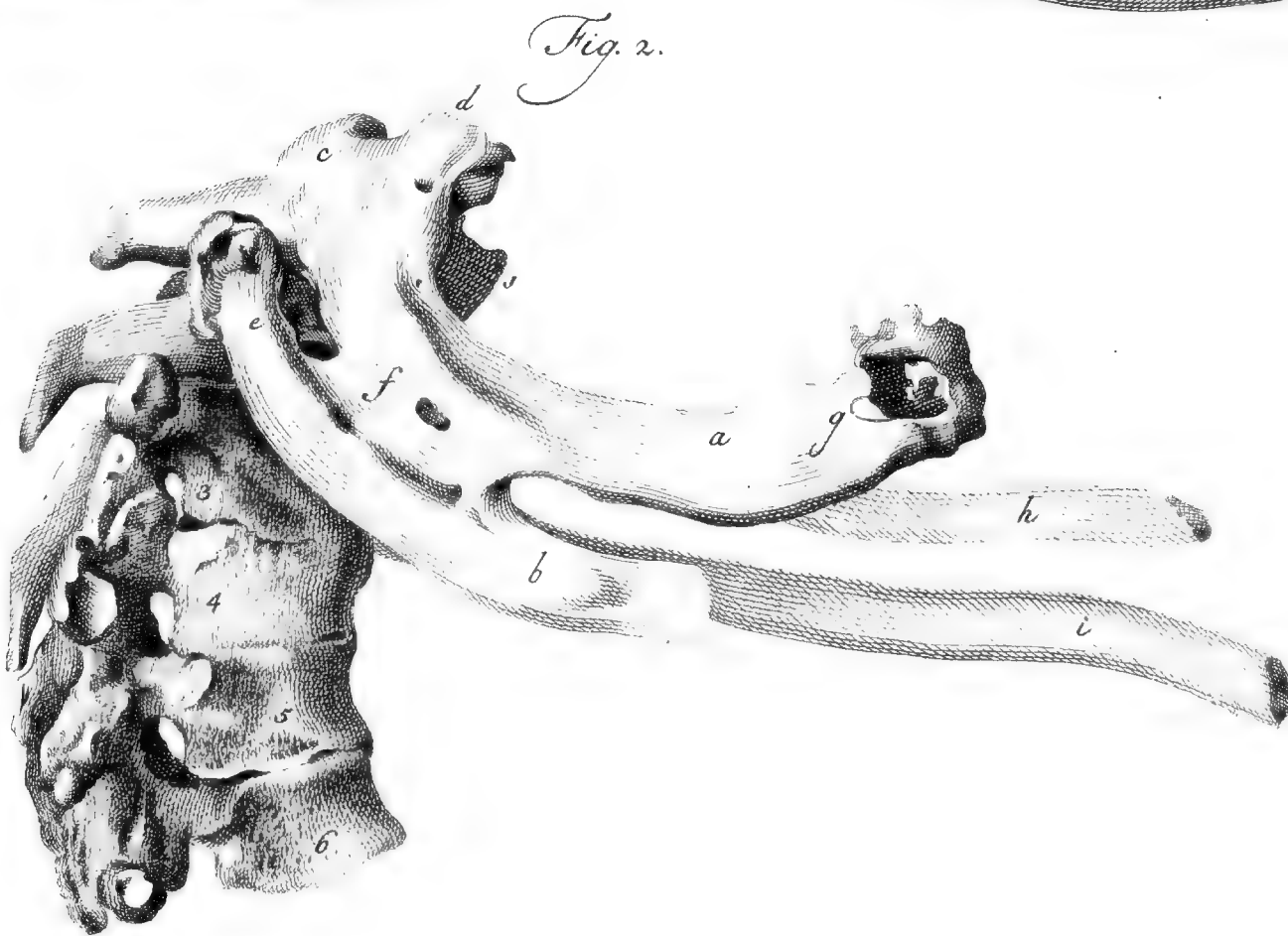
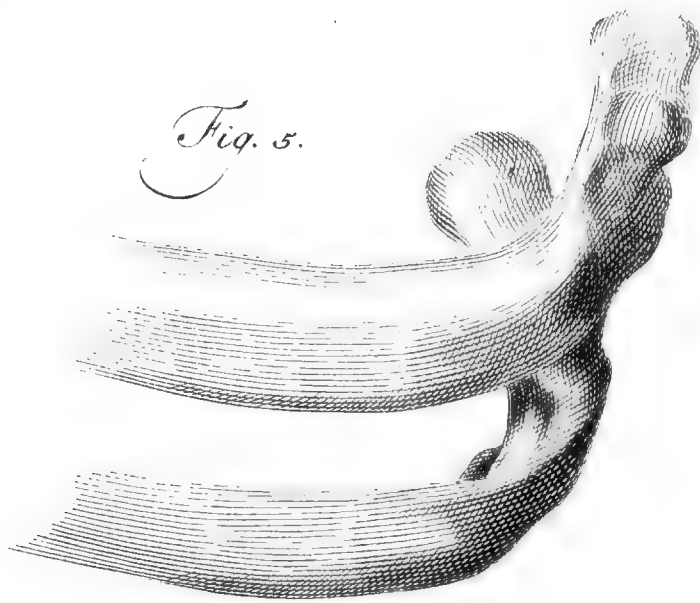
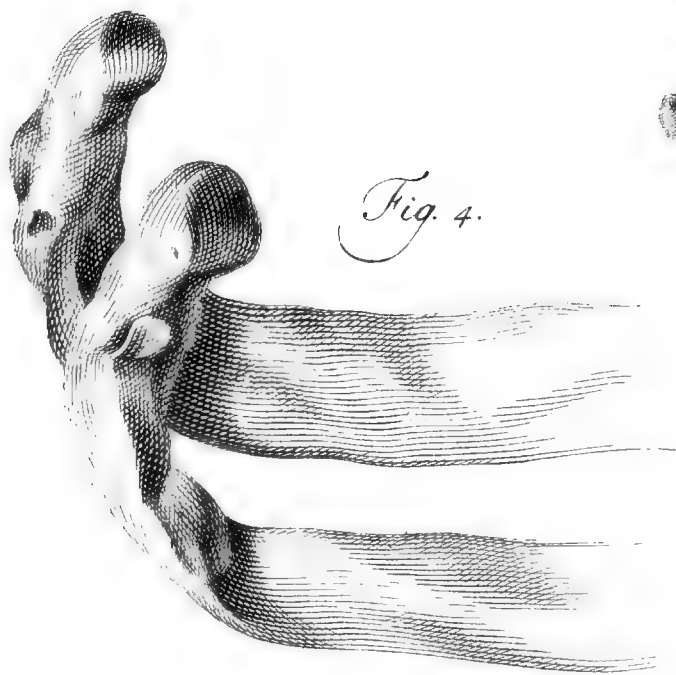
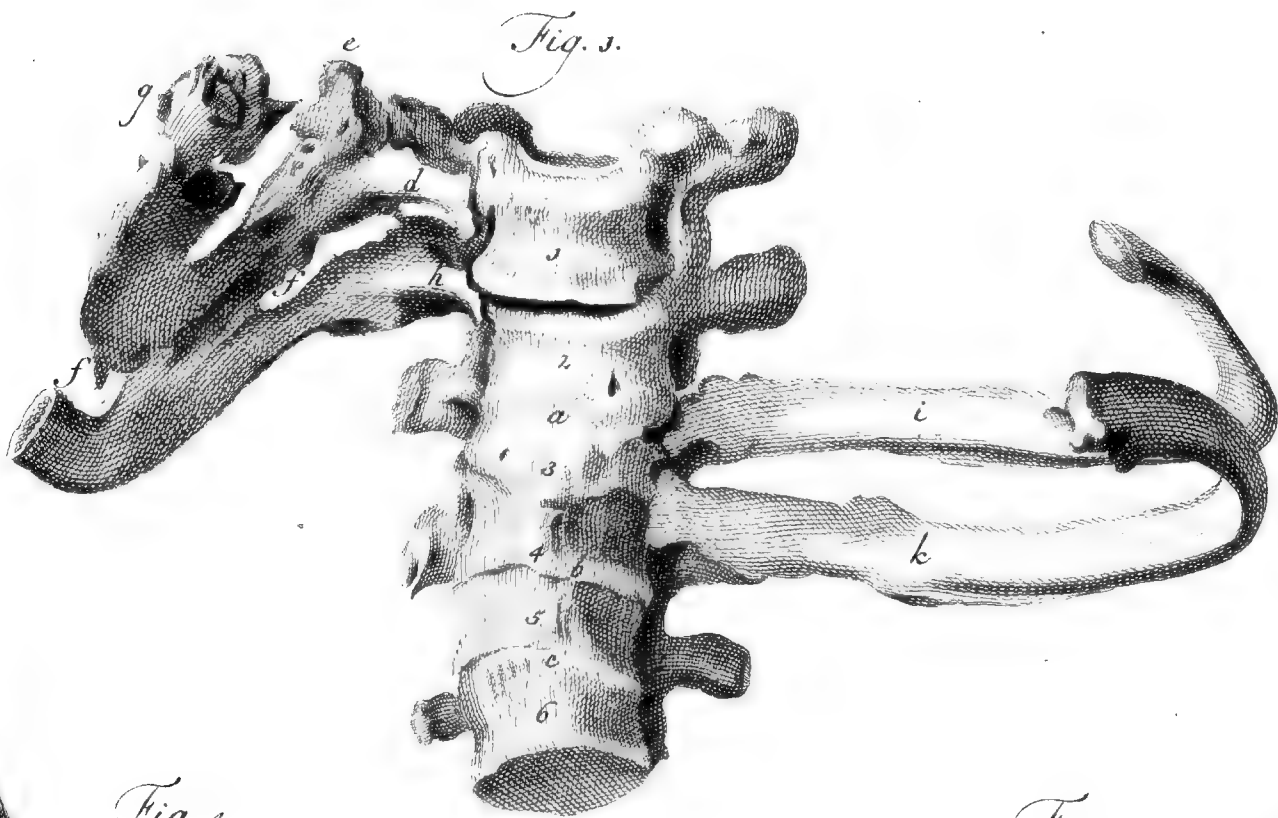
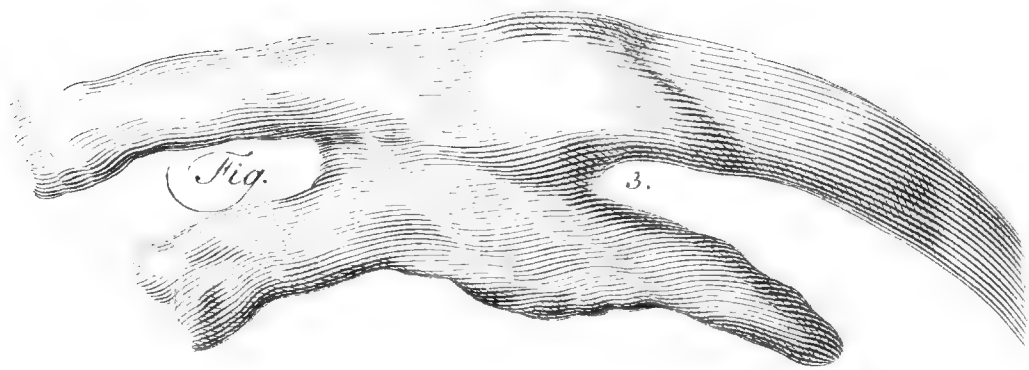

Fig. 5.

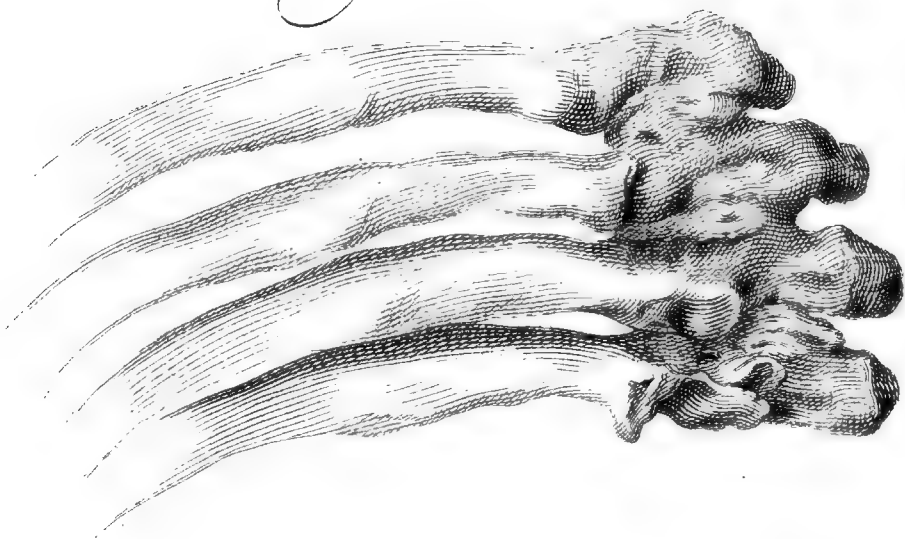

Fig. 2.

Fig. 5.

Fig. 3.

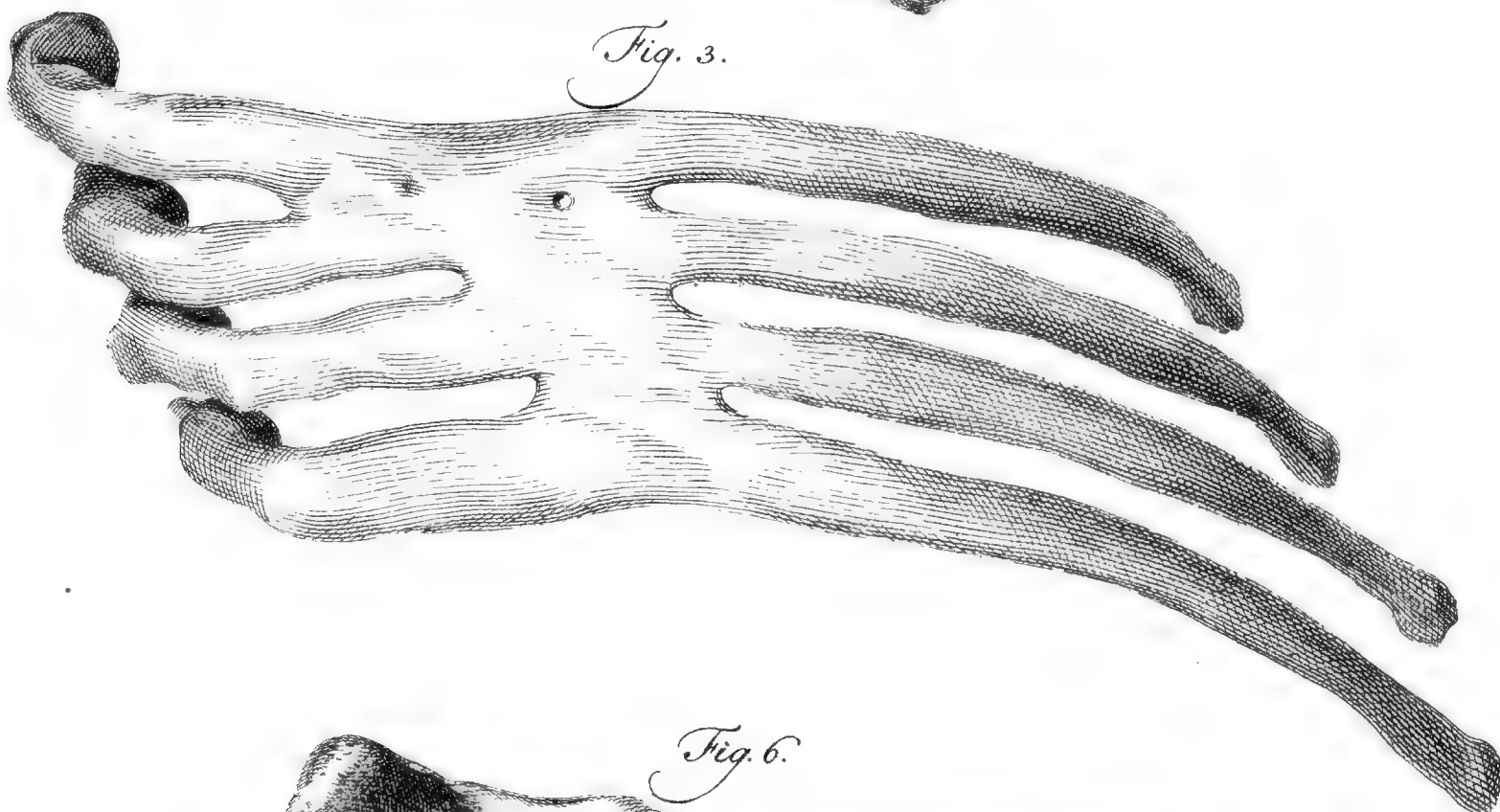

Fig. 6.

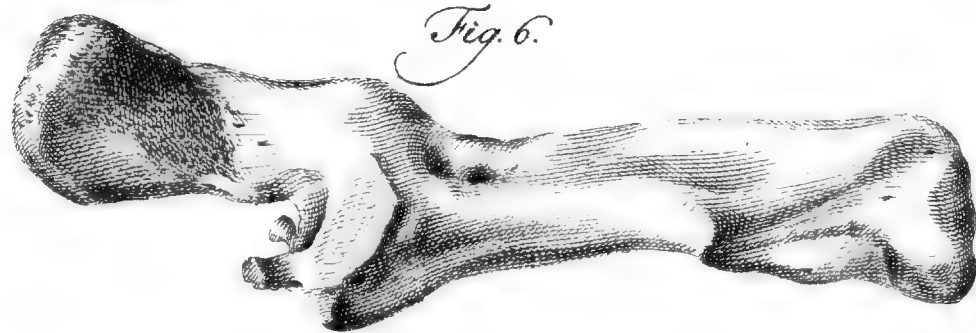
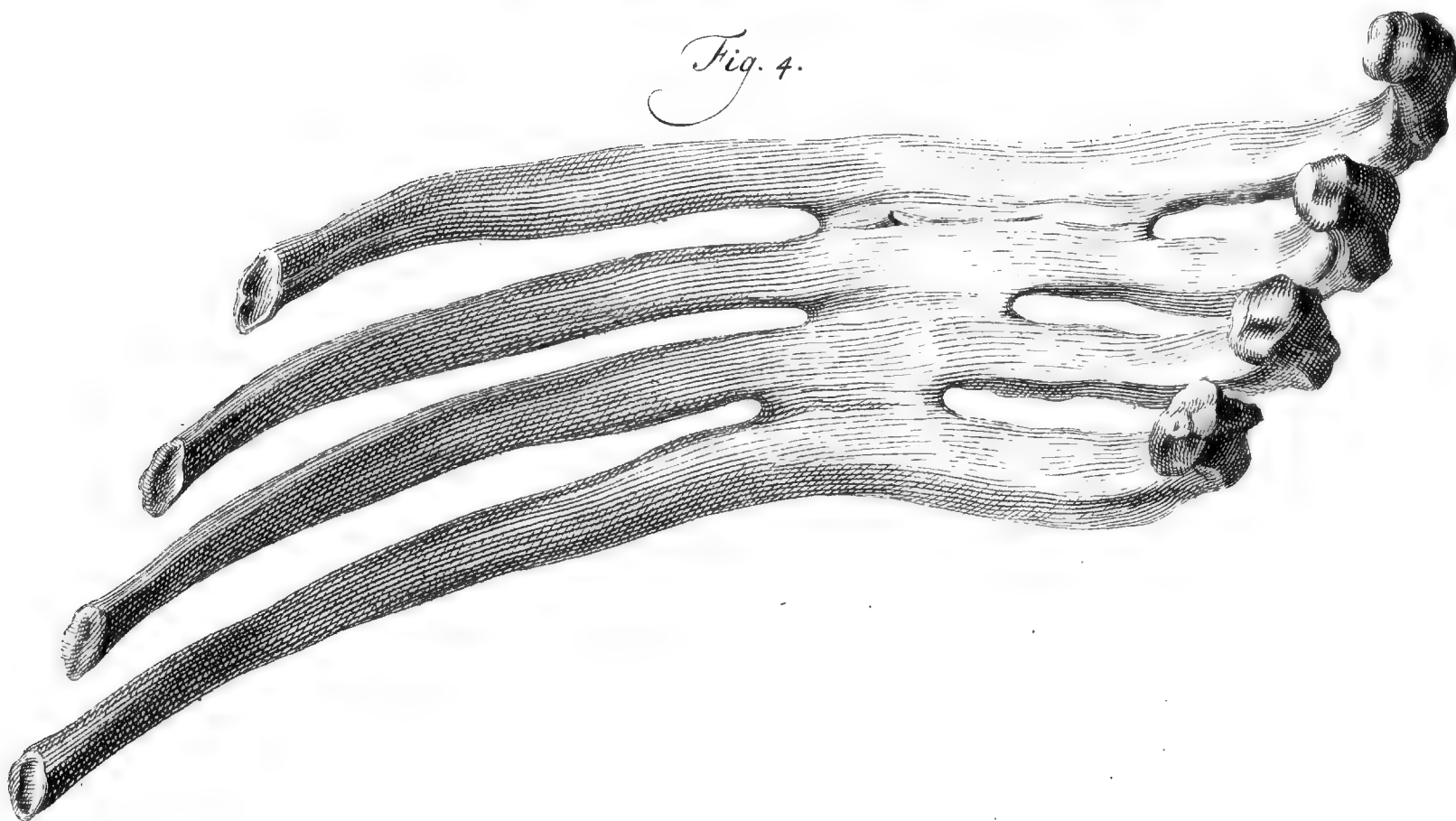
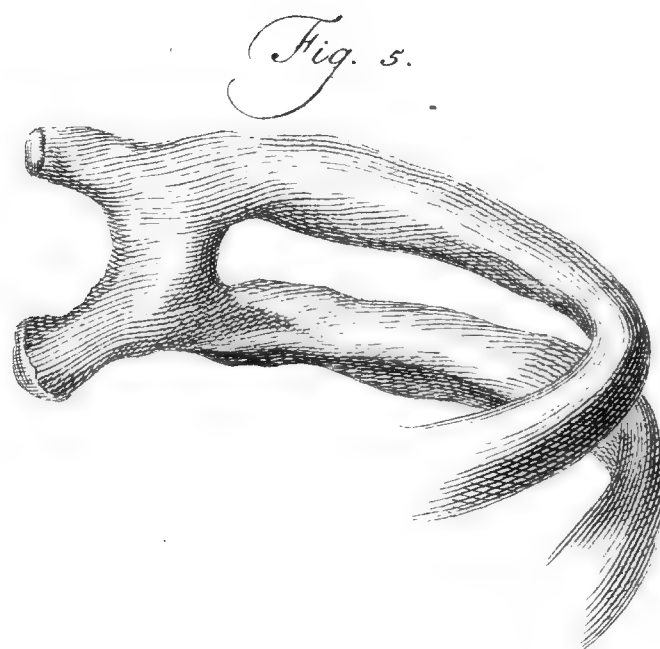
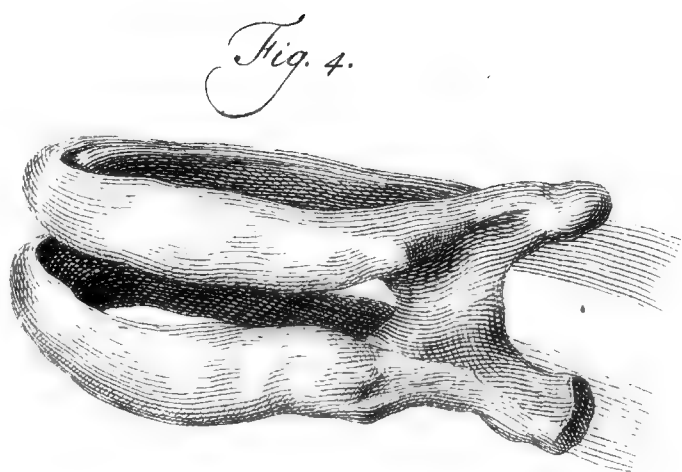
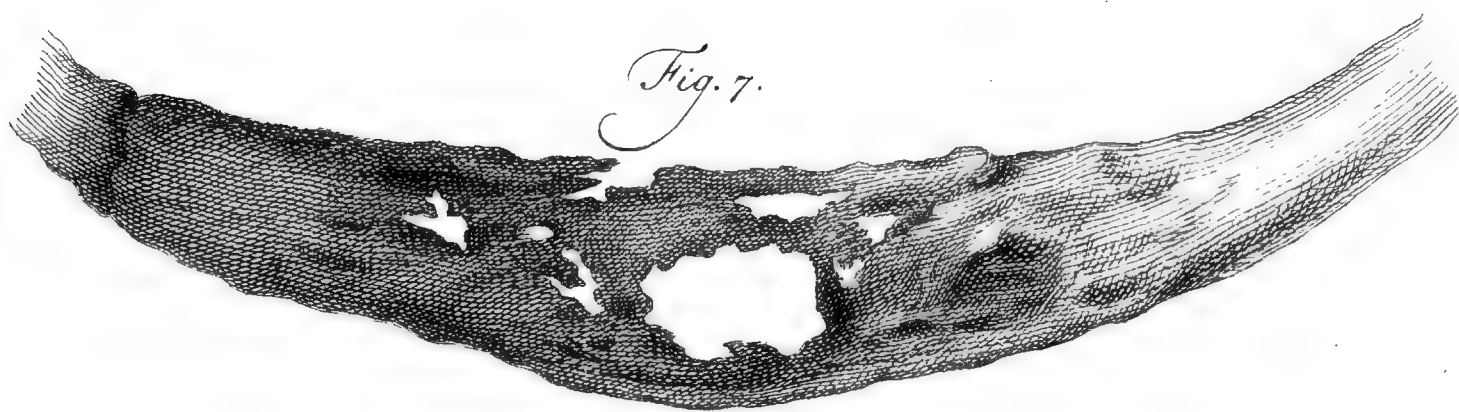
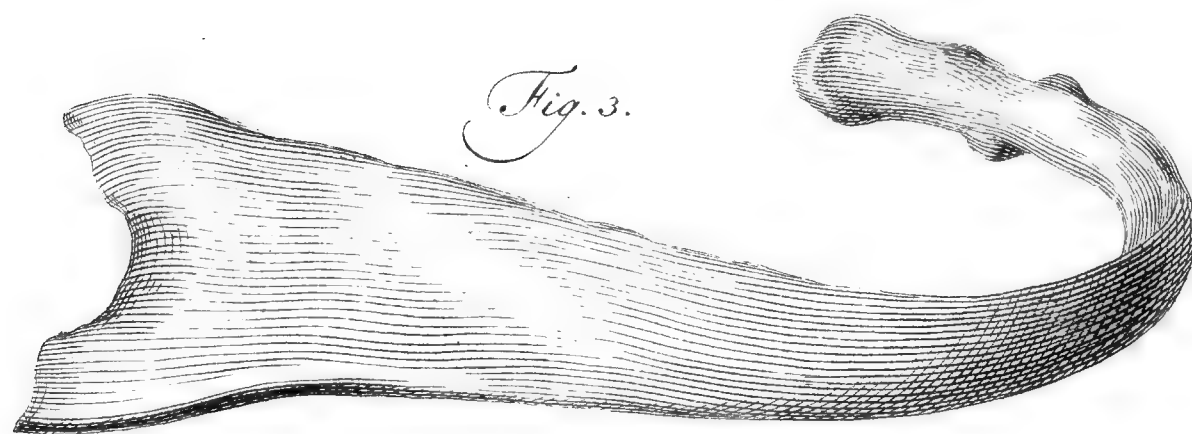
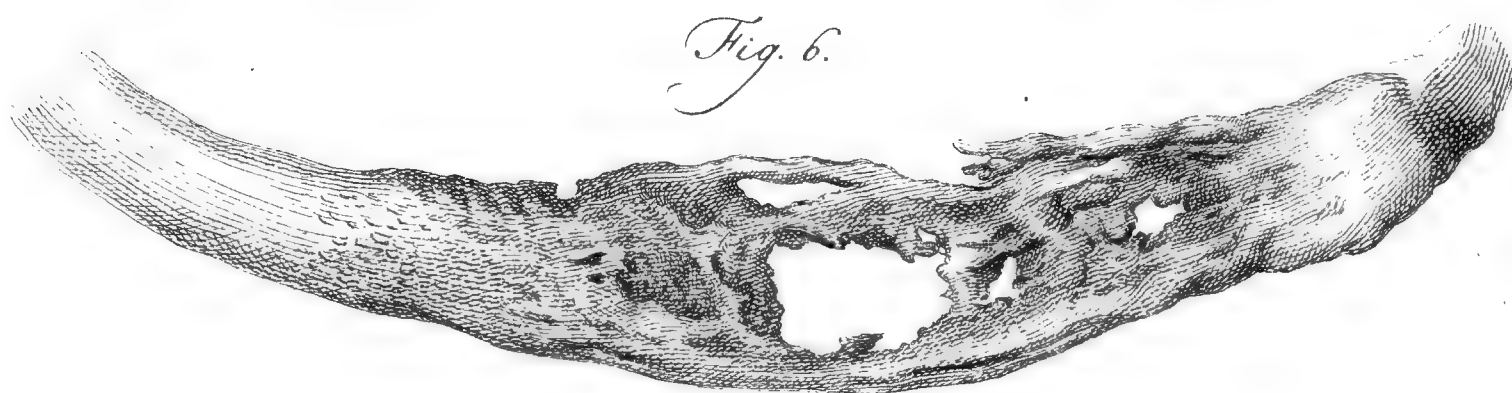
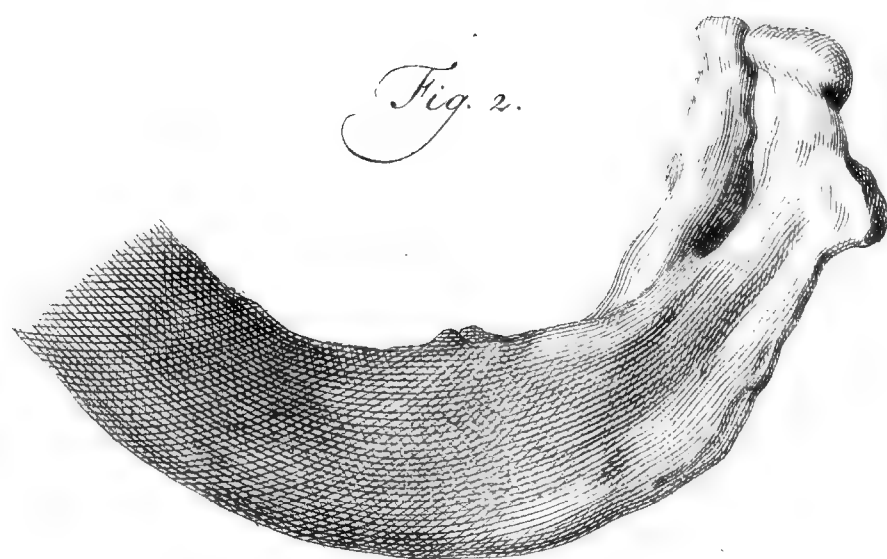
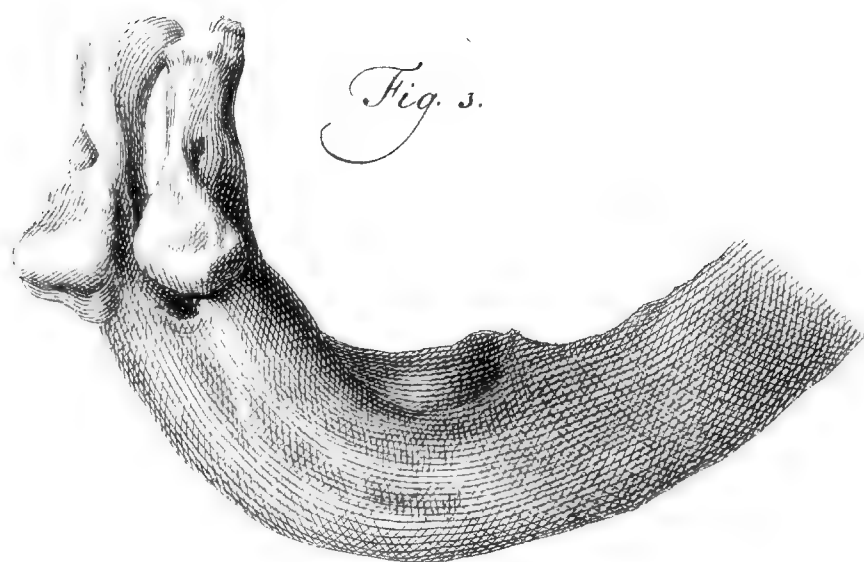
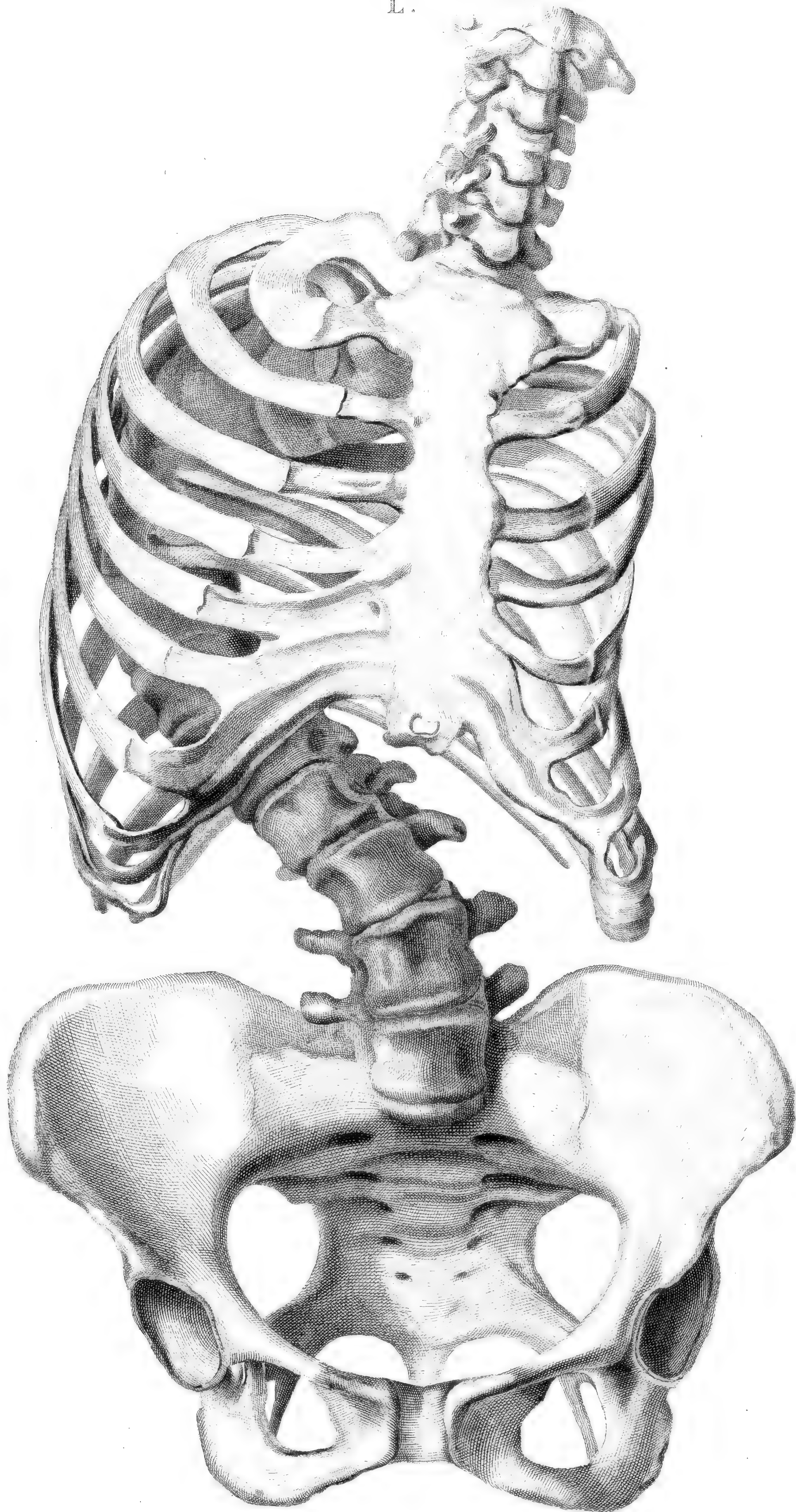
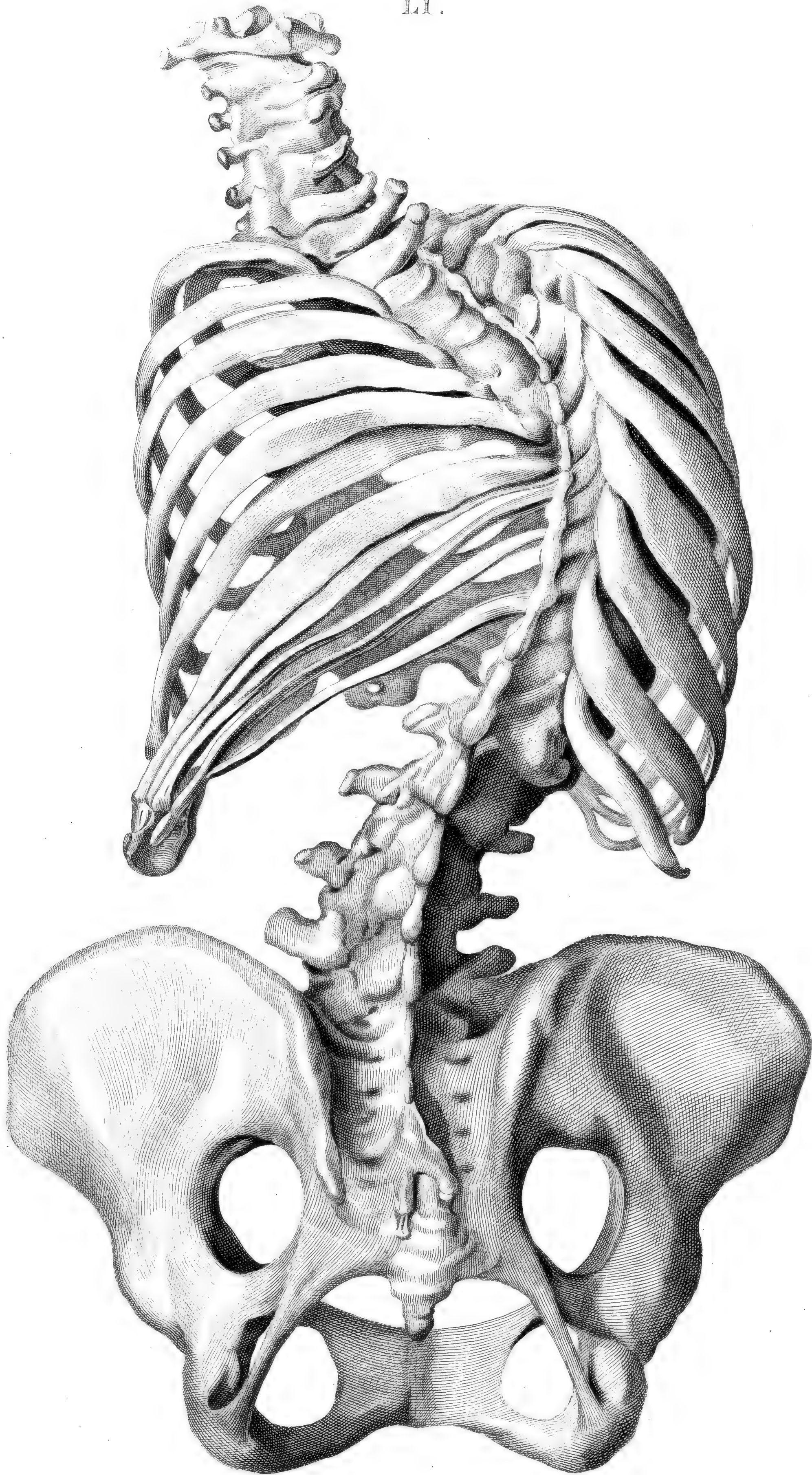

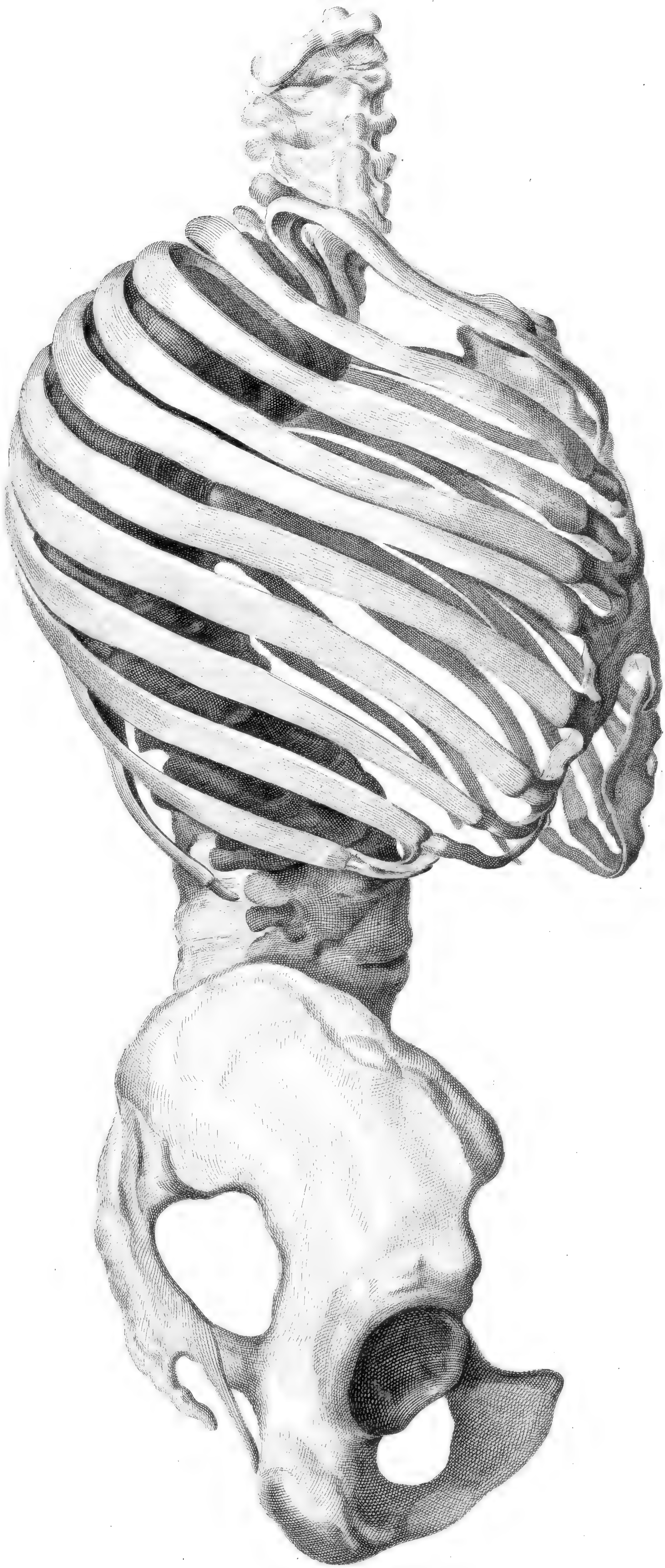
Fig. 4.

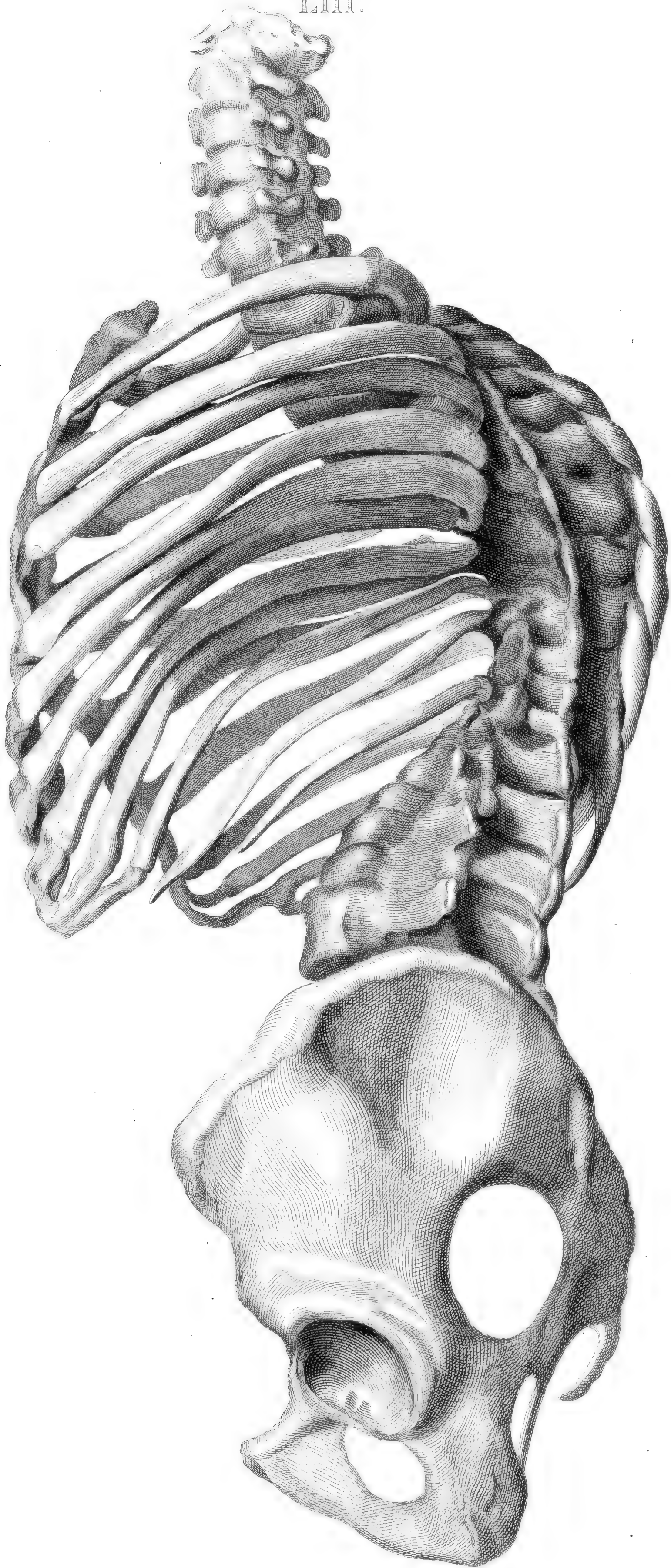

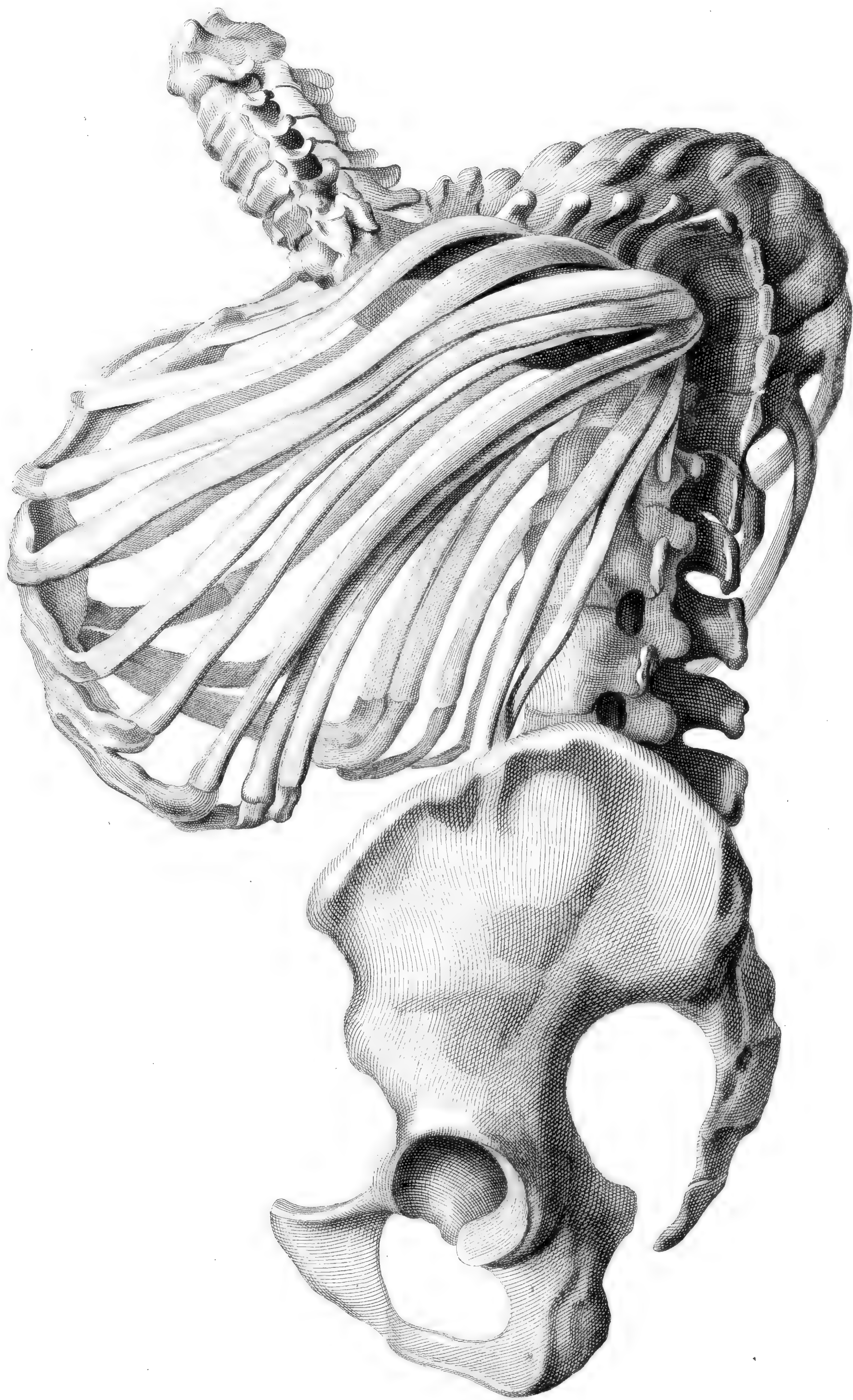

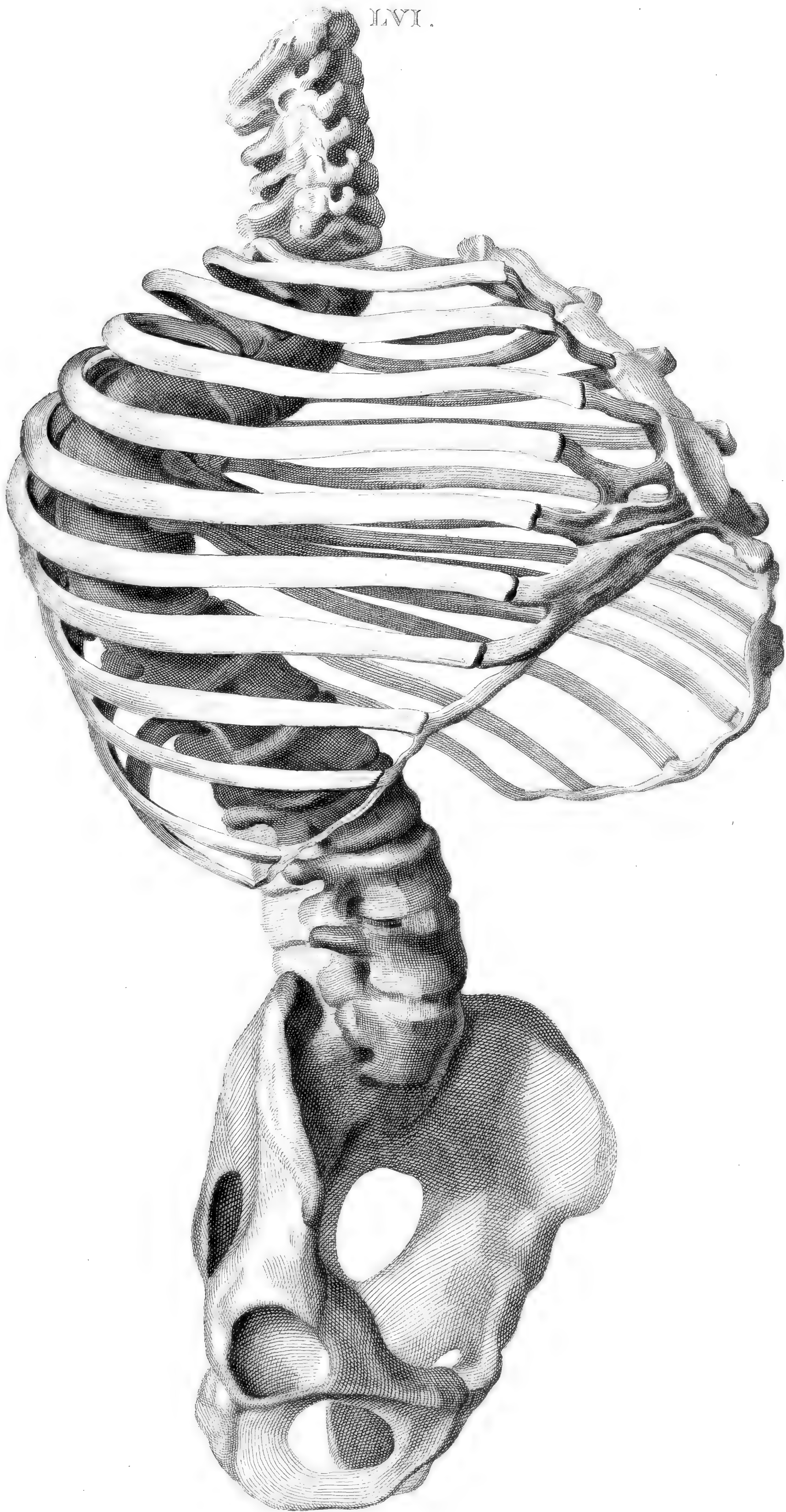

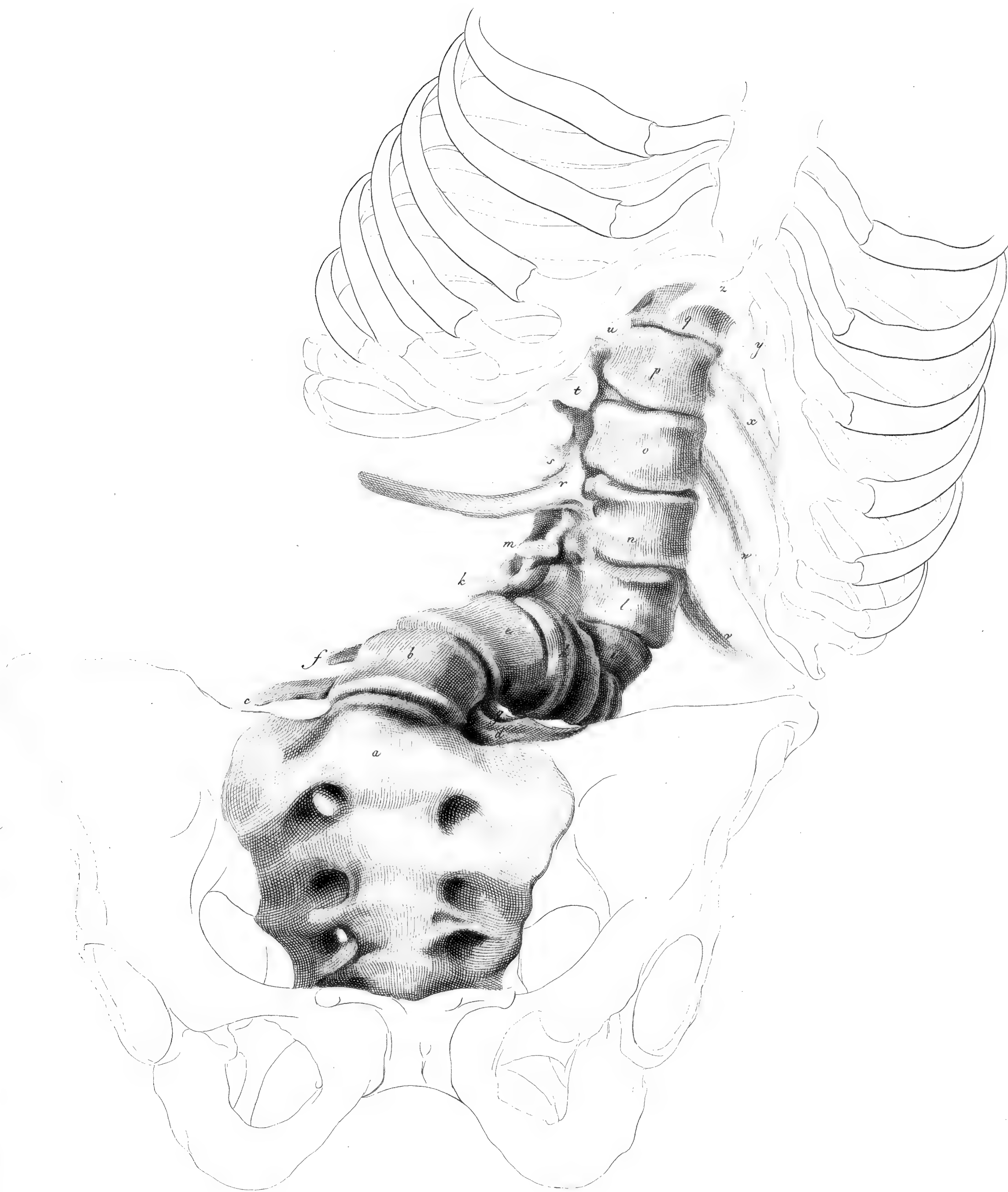

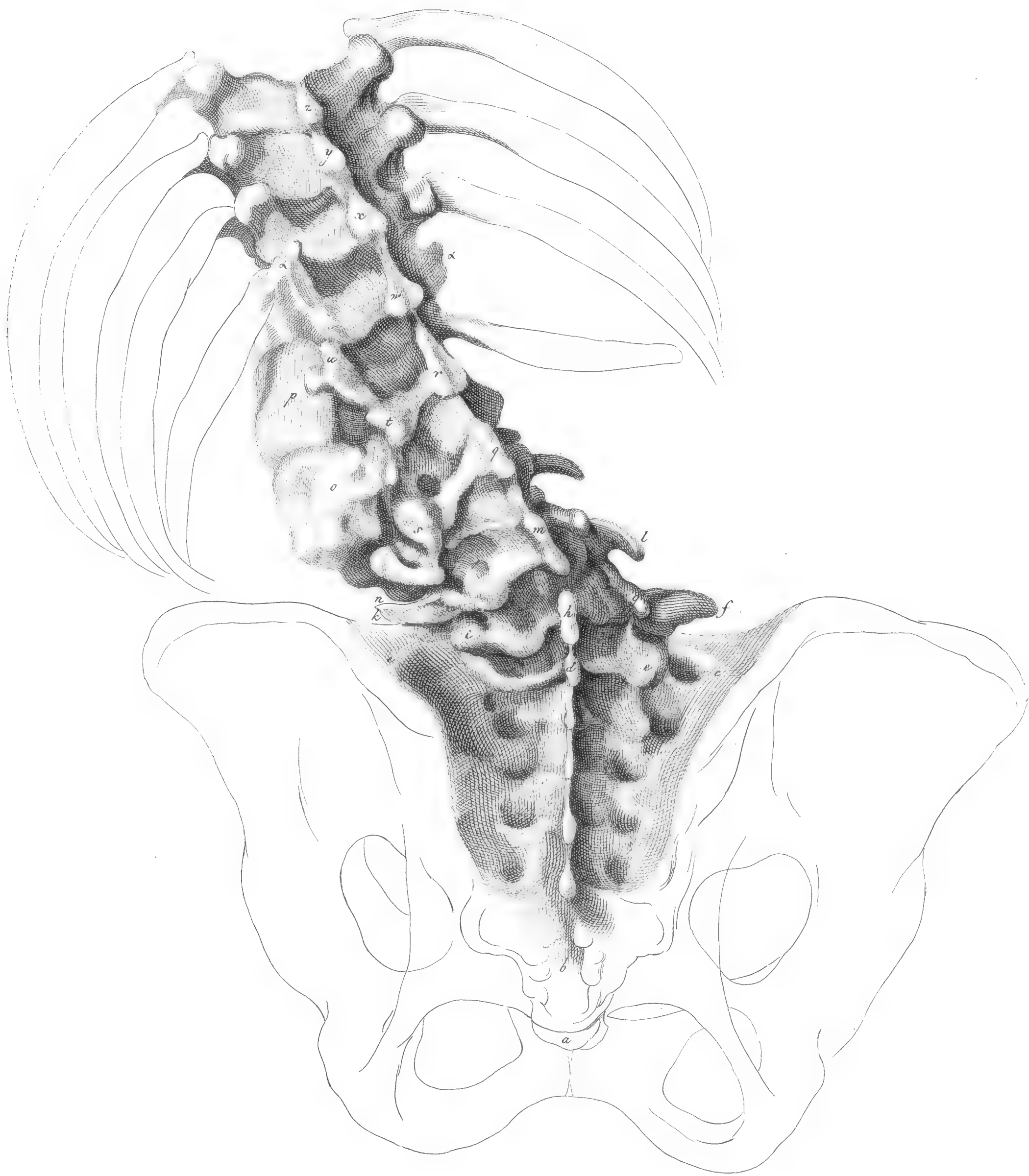

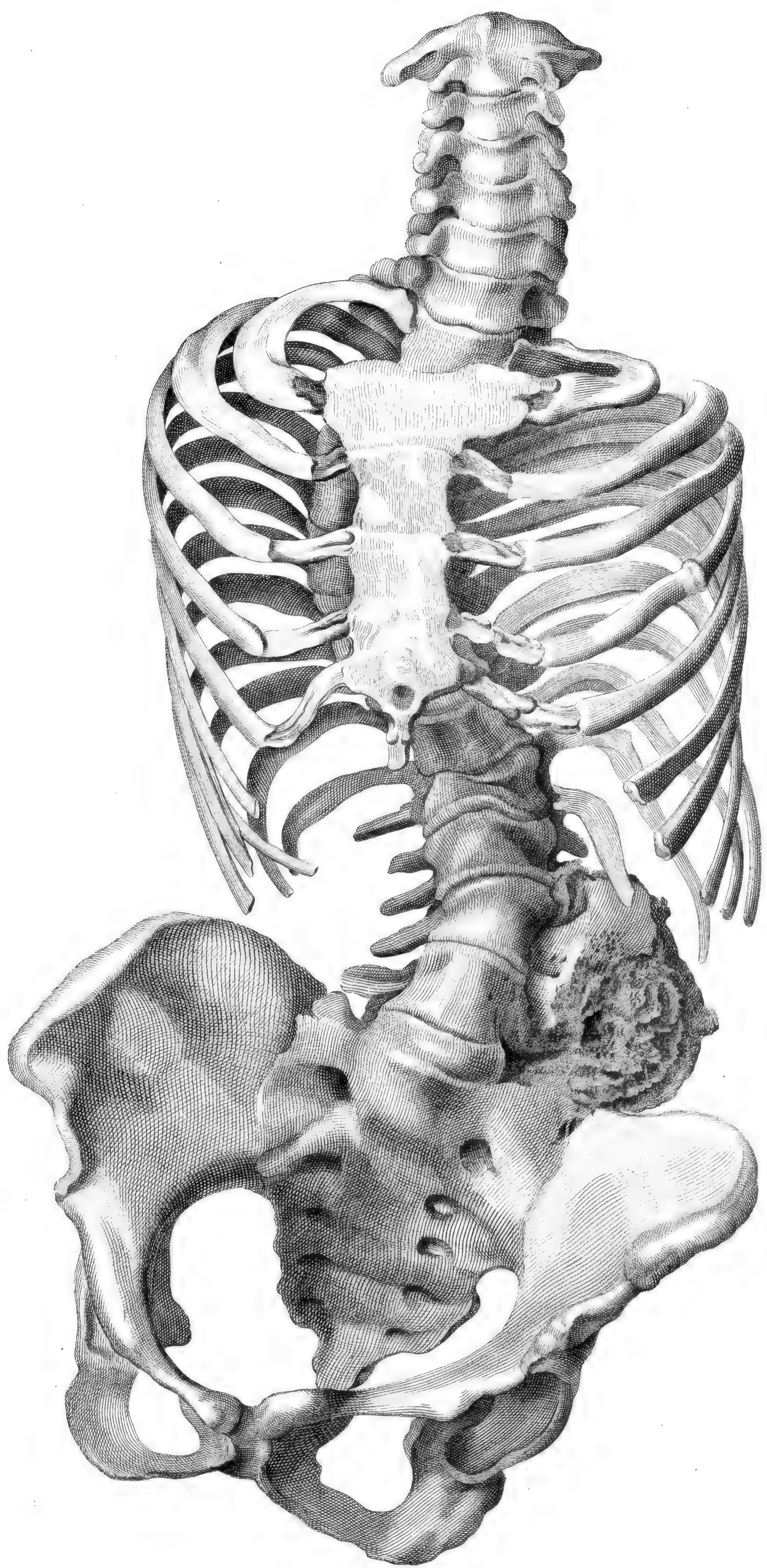

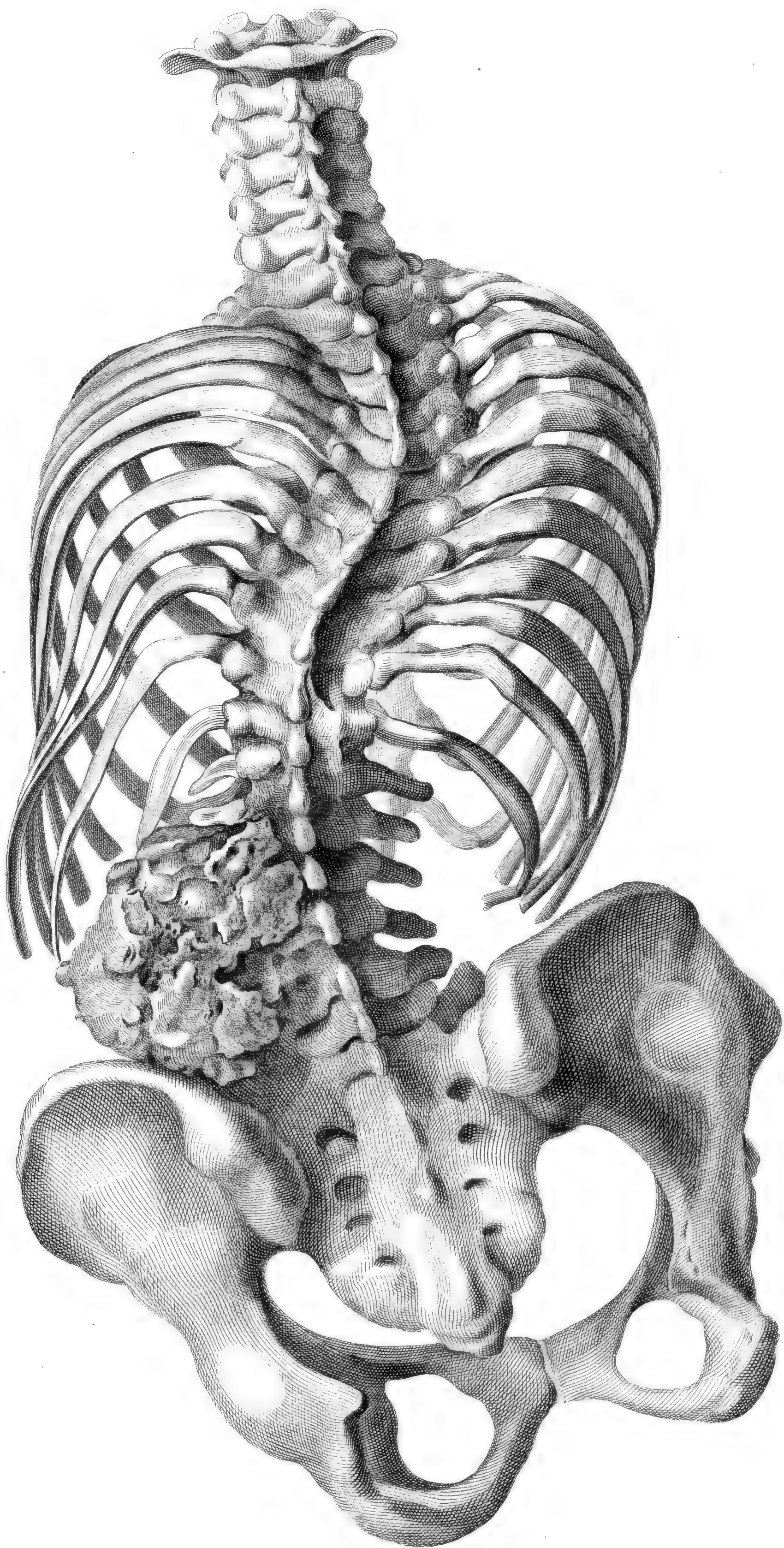

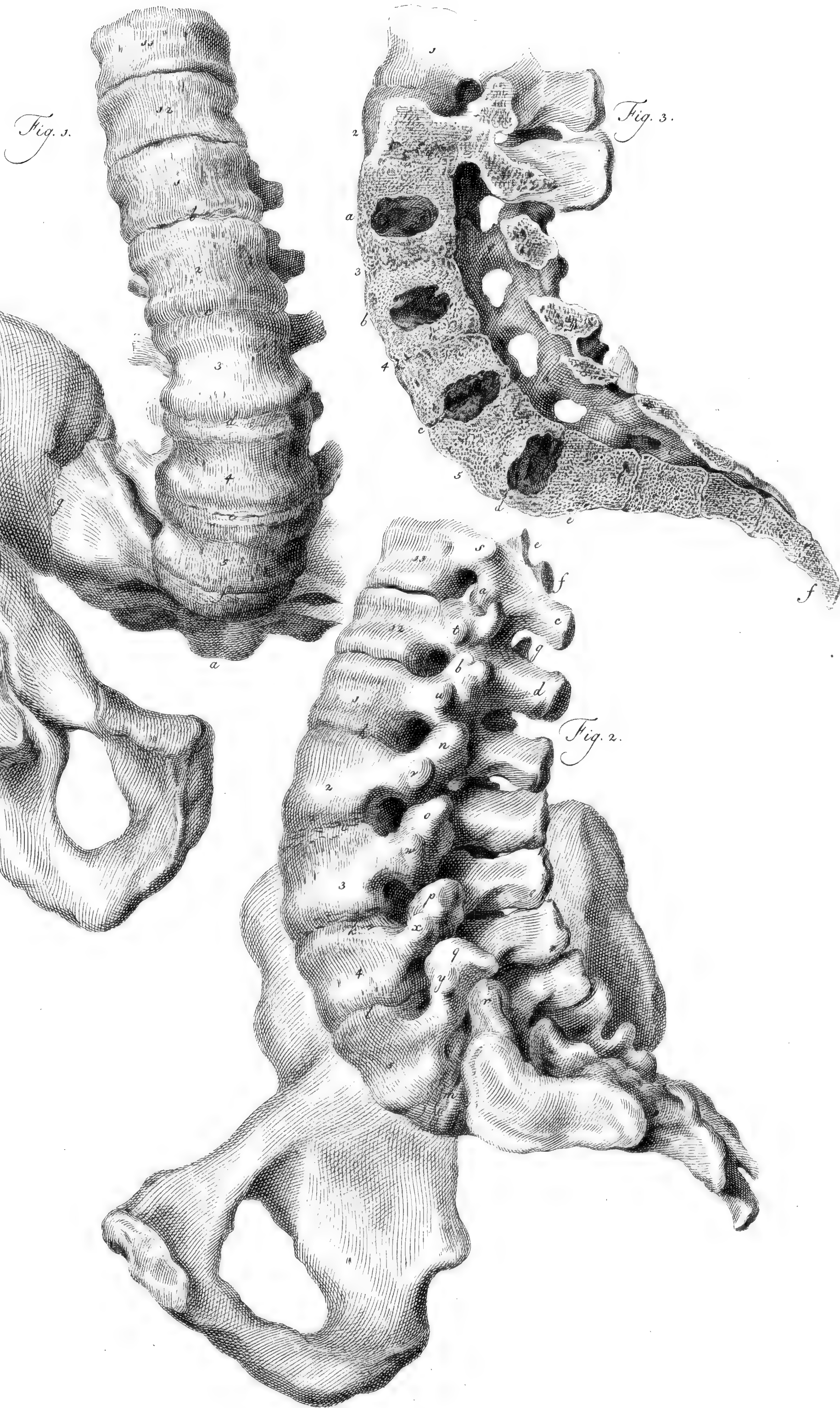

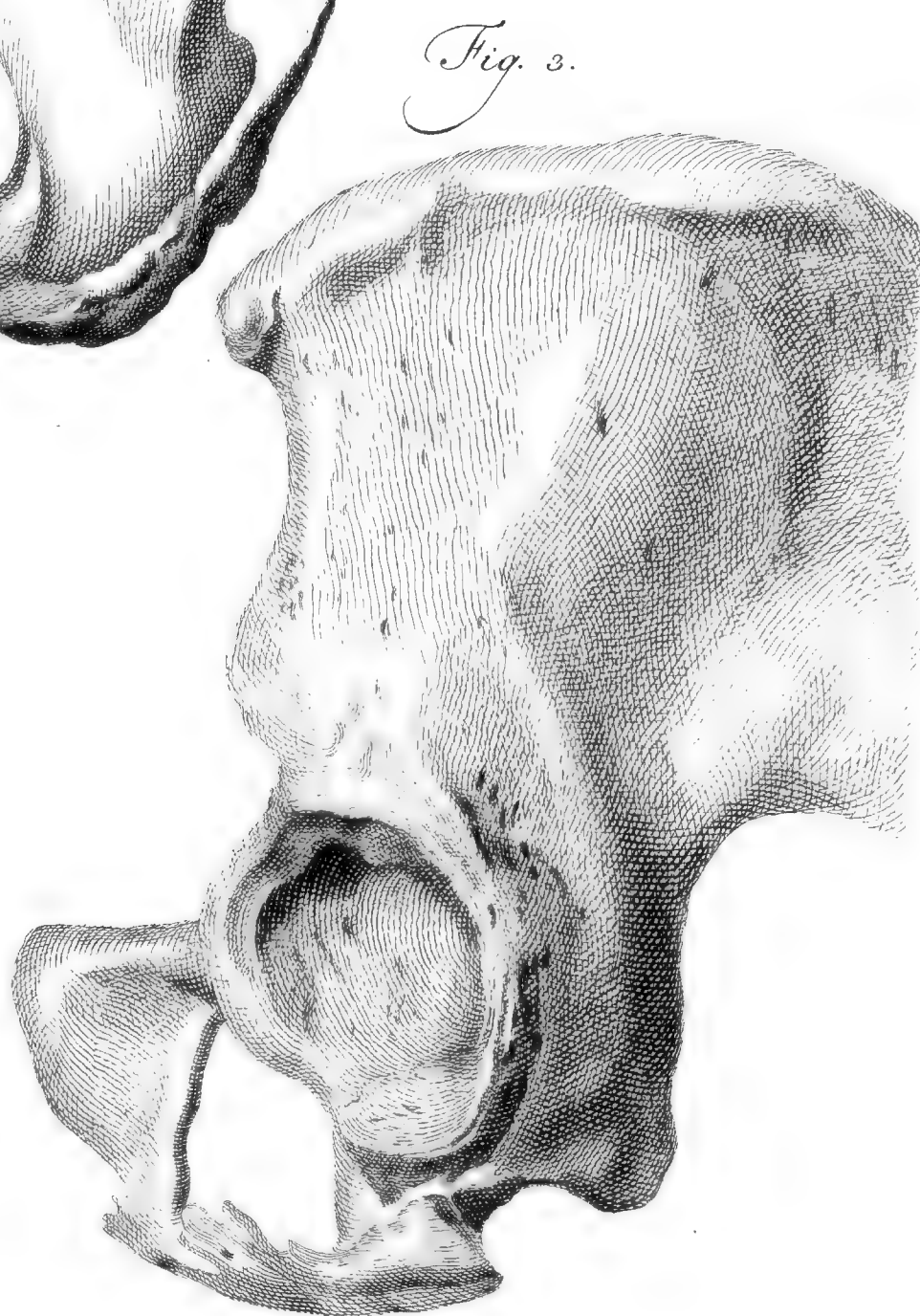
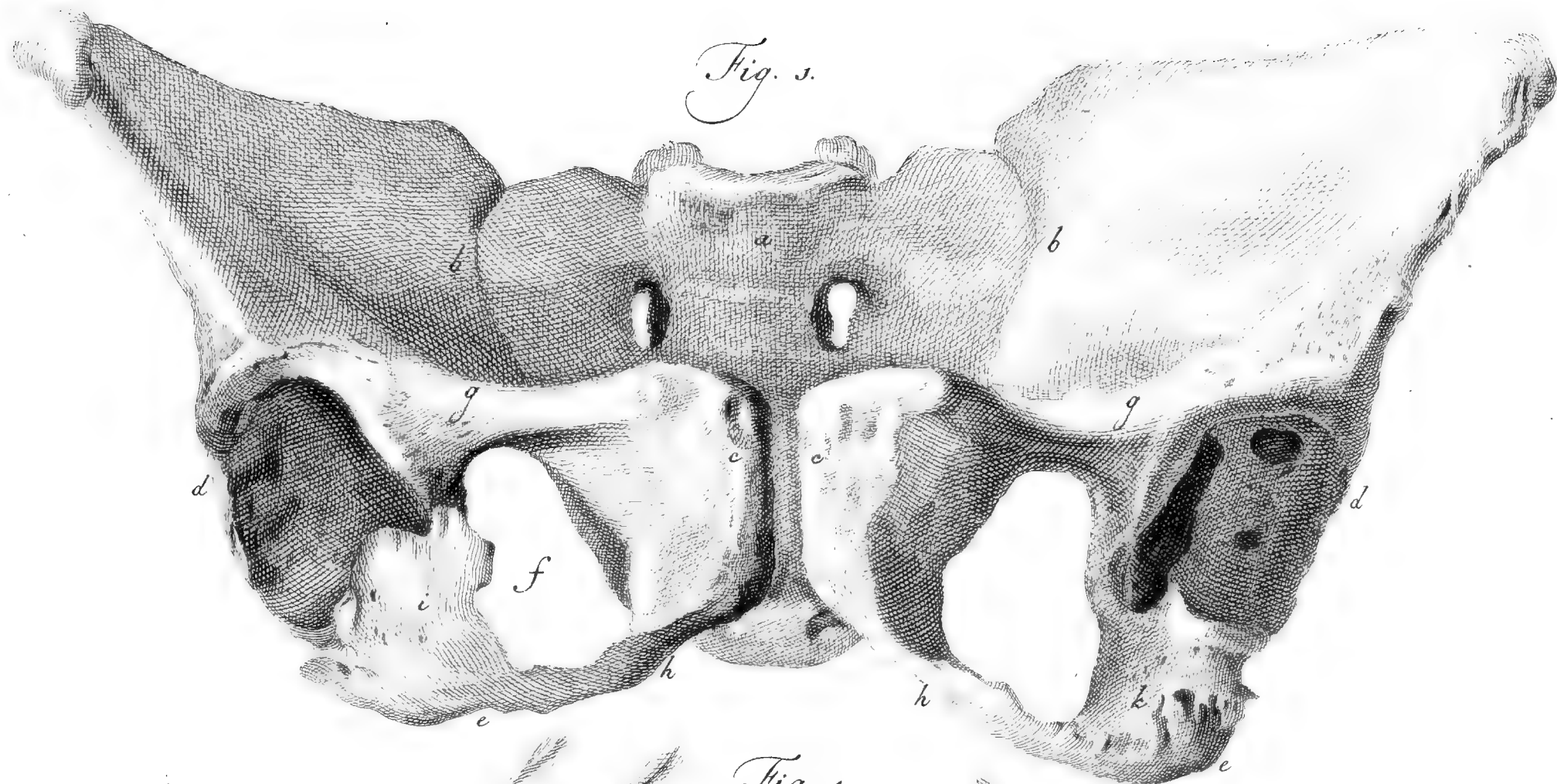

Fig. 1.

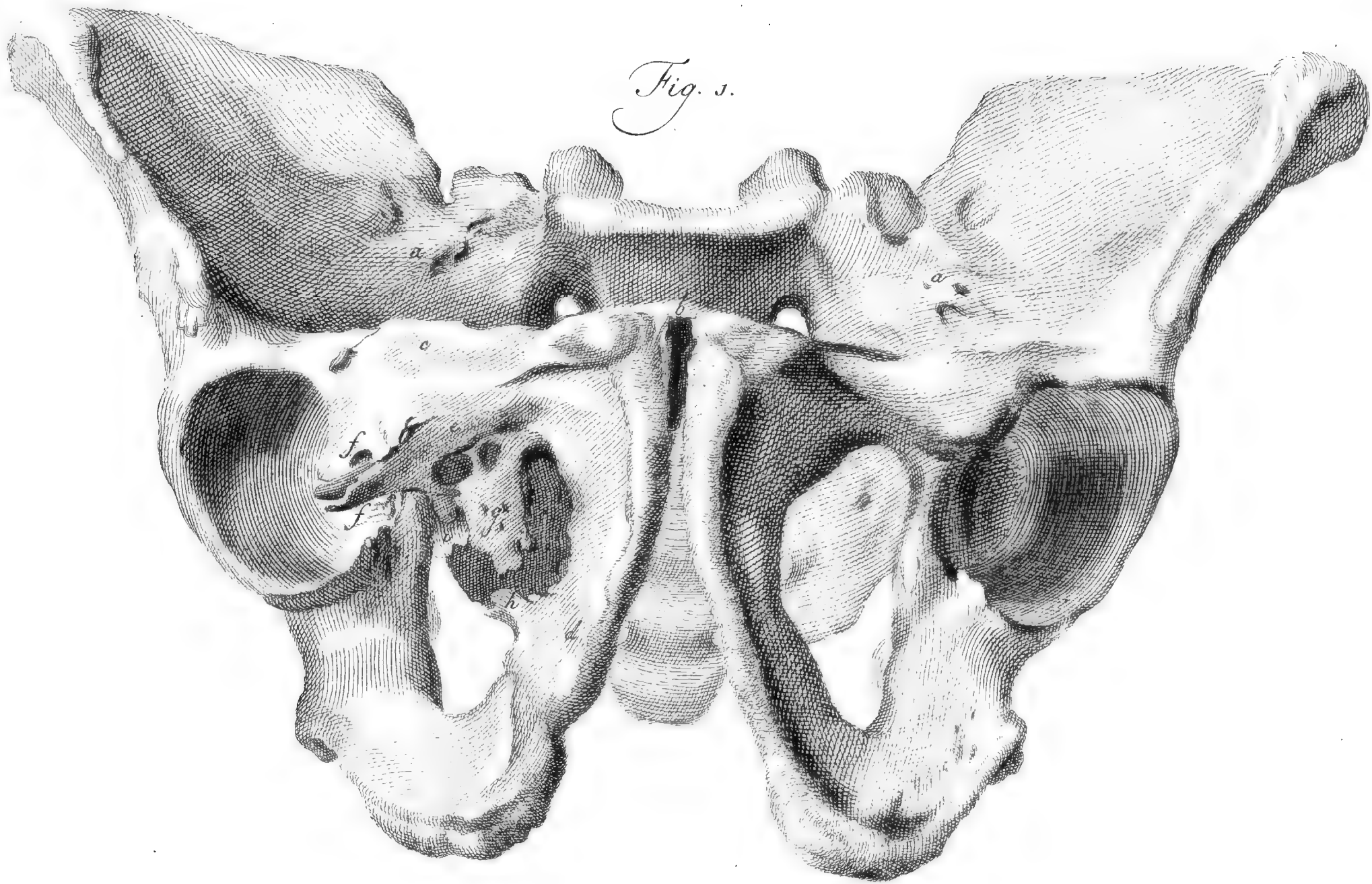

Fig. 2.

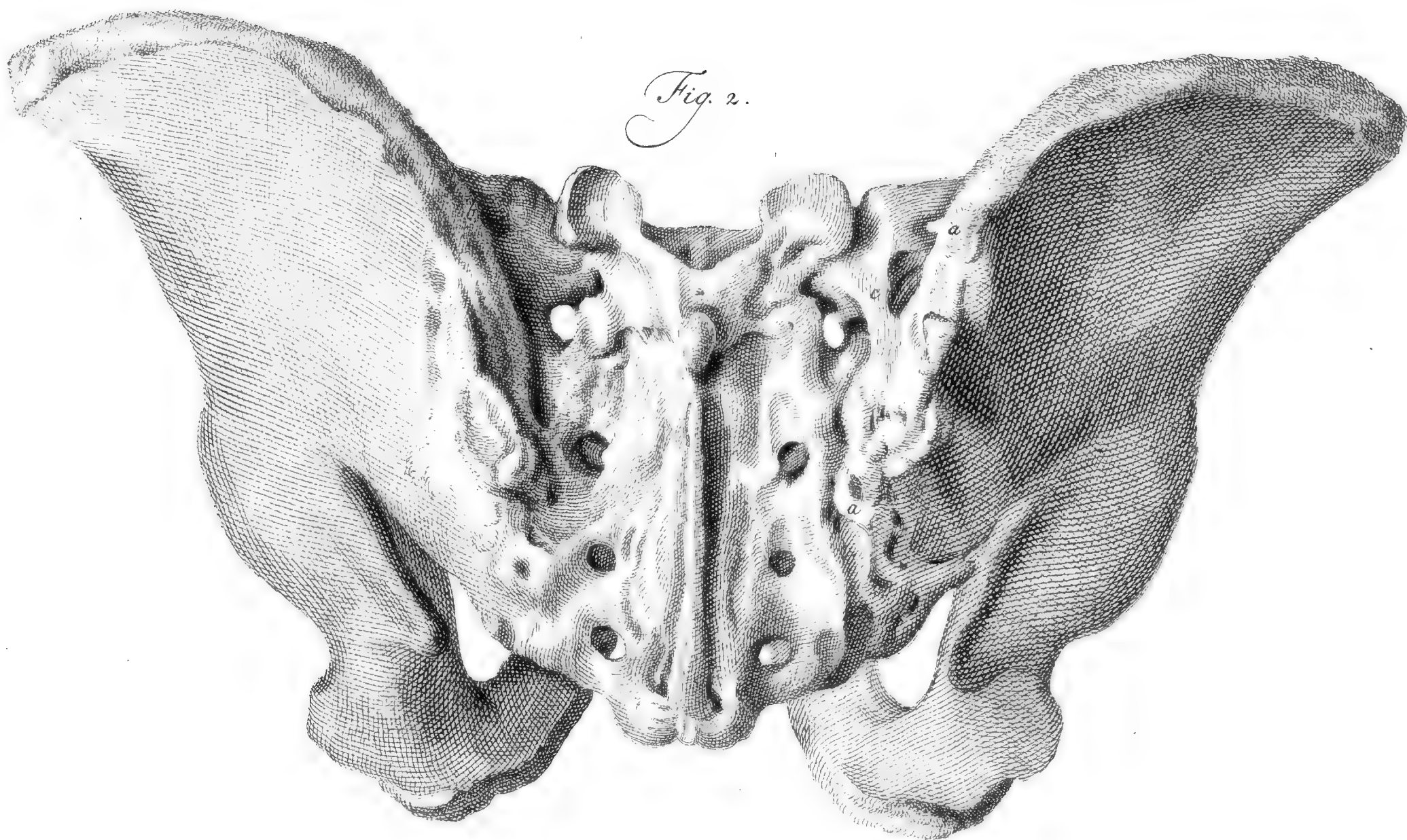

Fig.

J.

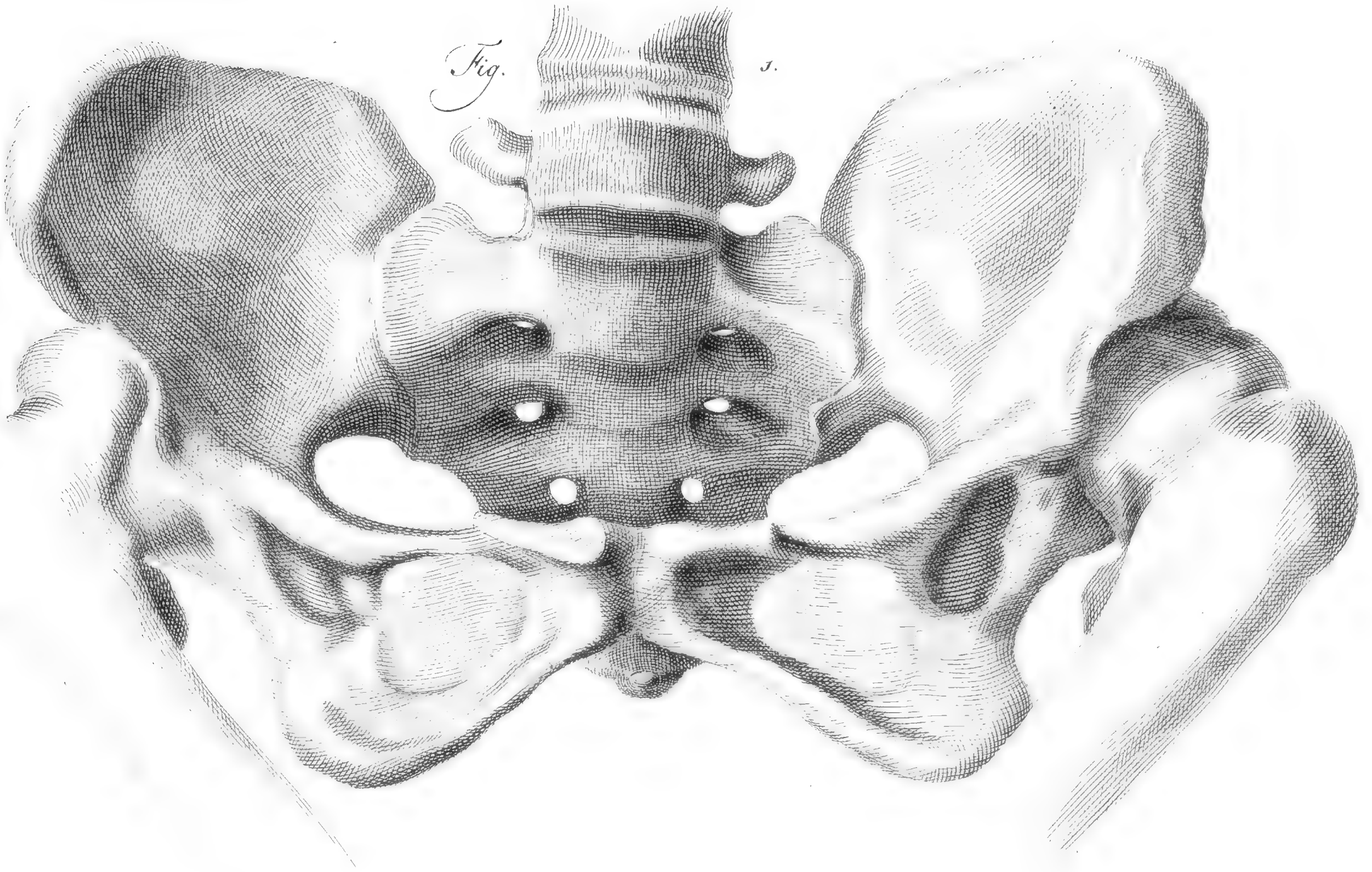
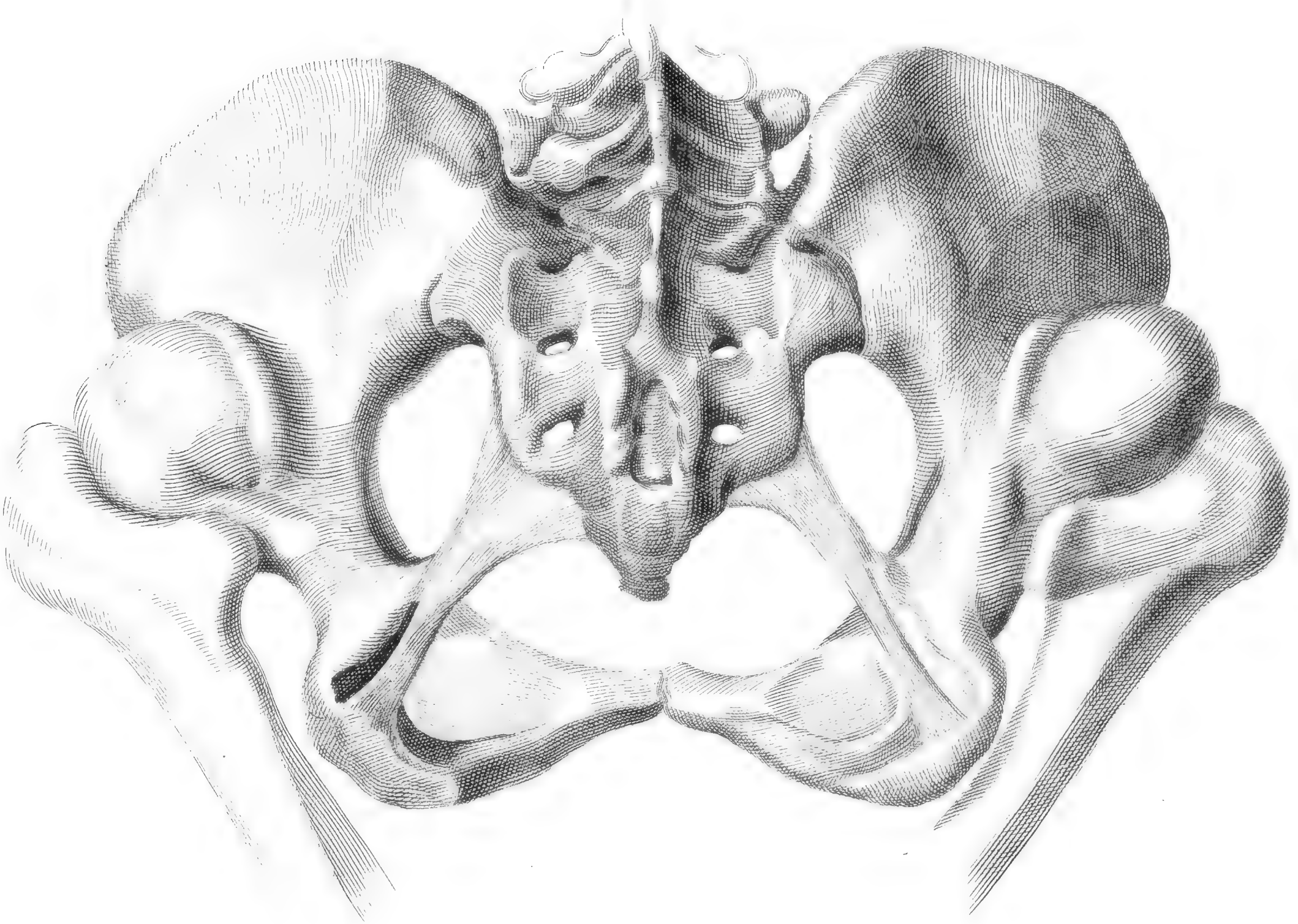

Fig. 2.

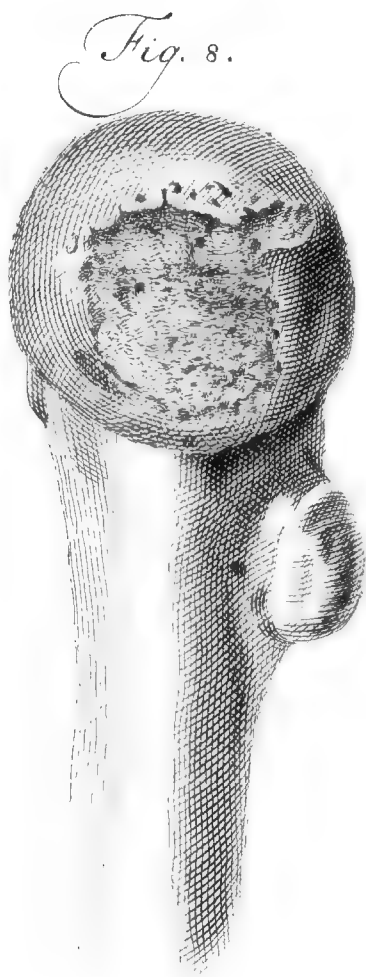
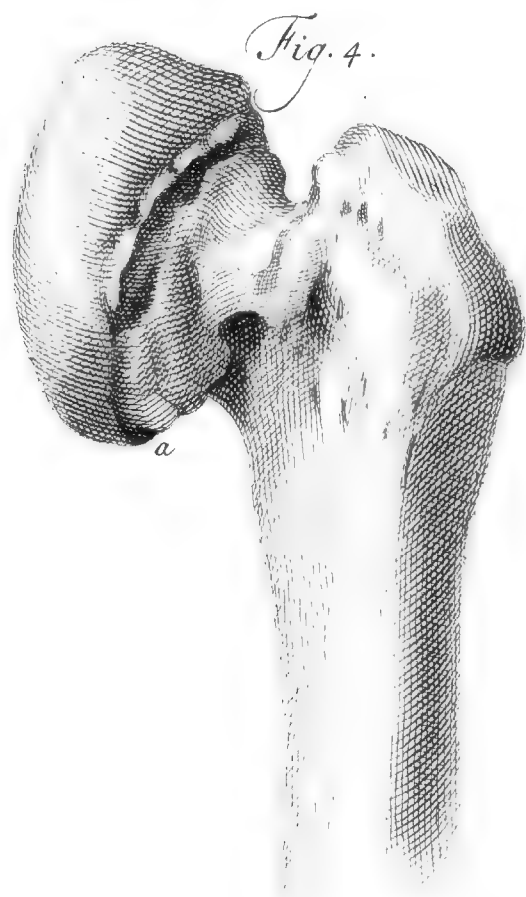
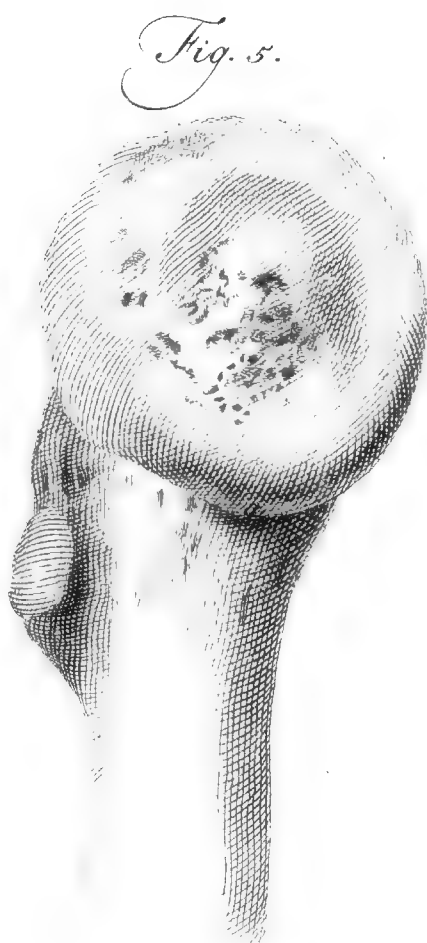
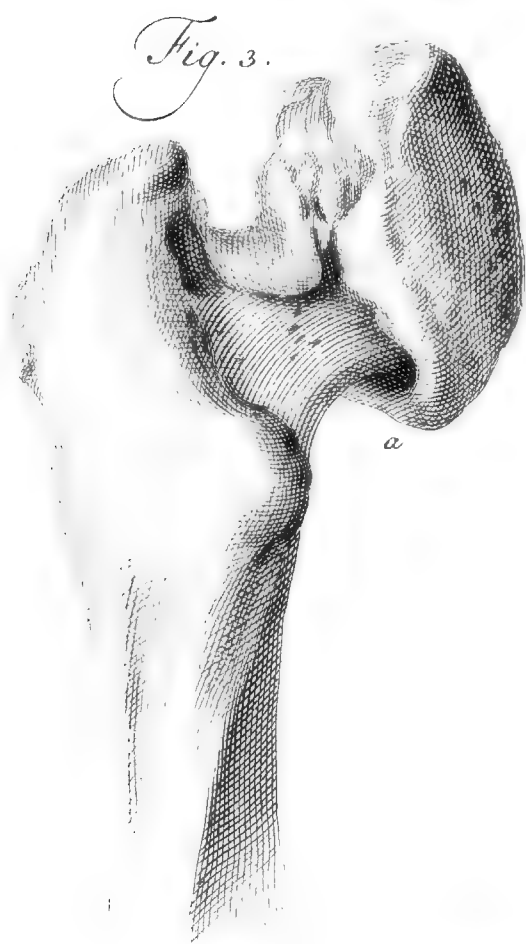
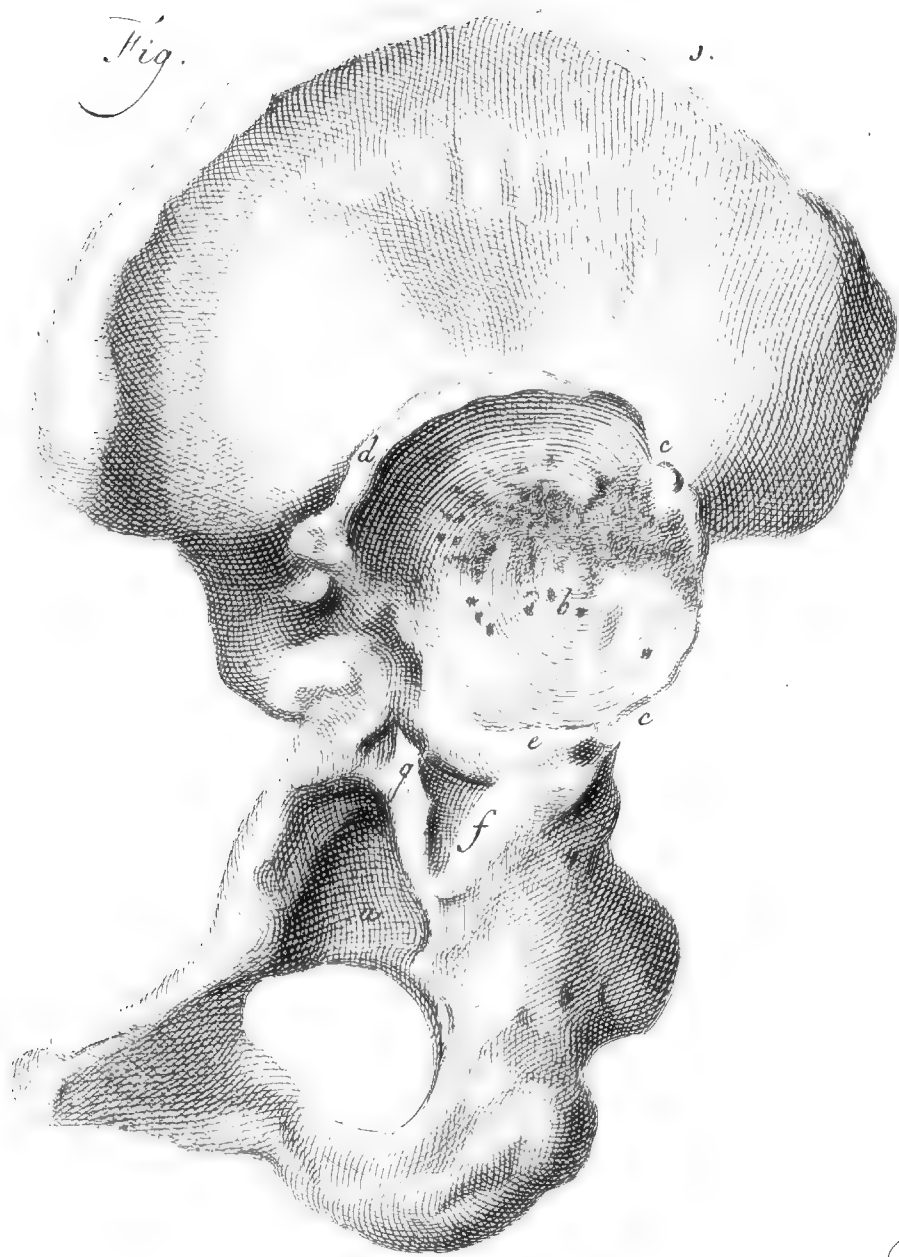

Fig. 1.

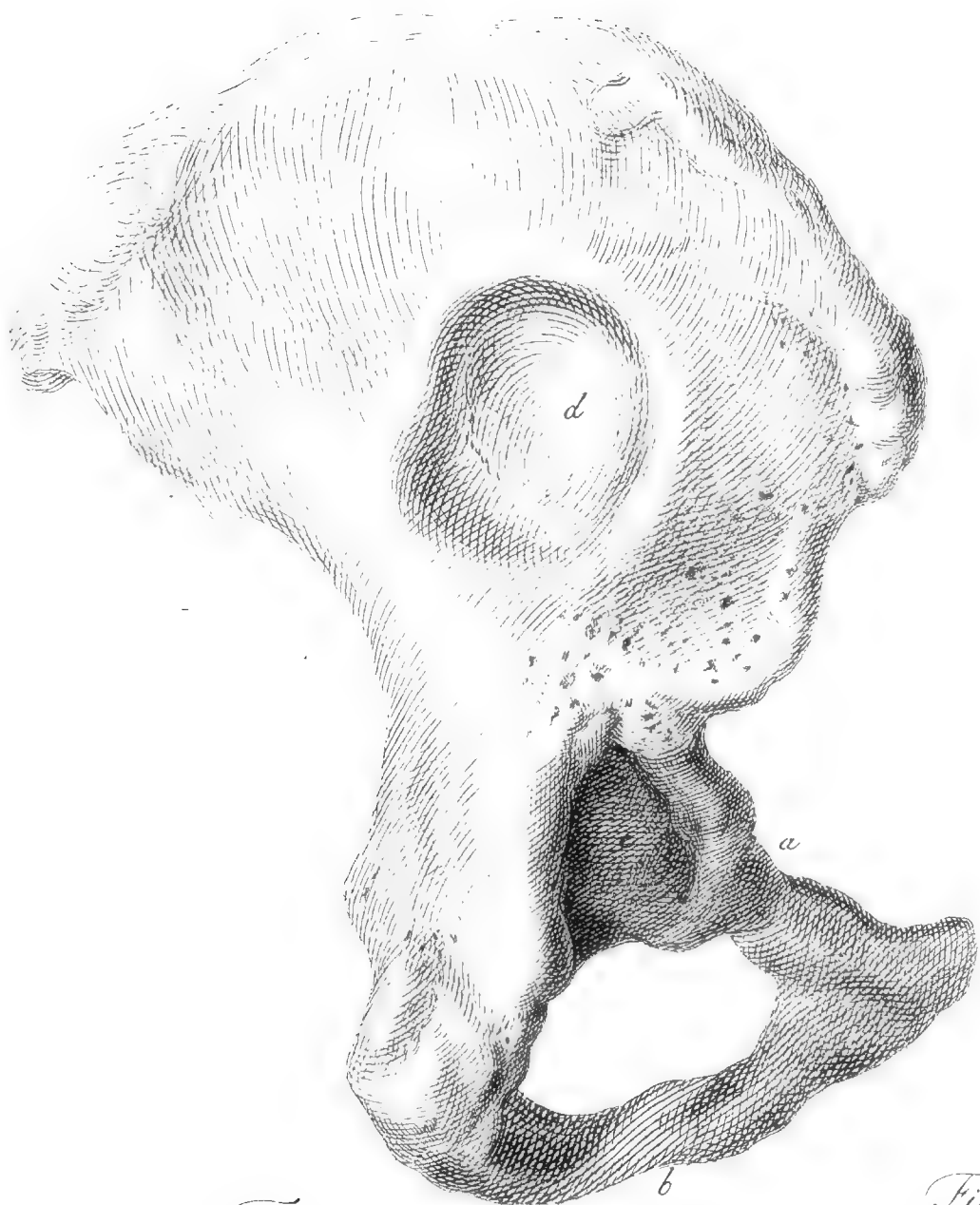

Fig. 2.

Fig. 3.

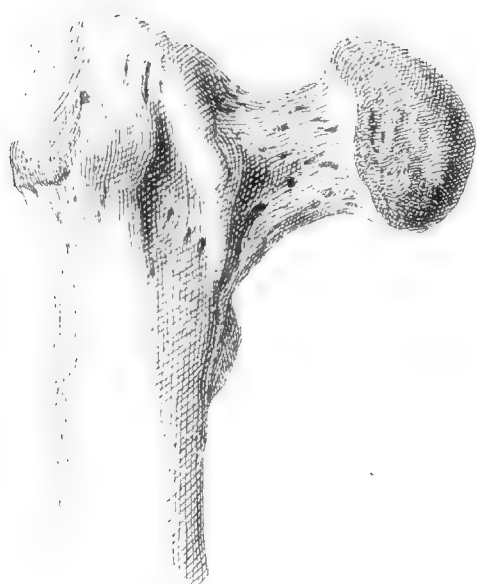

Fig. 5.

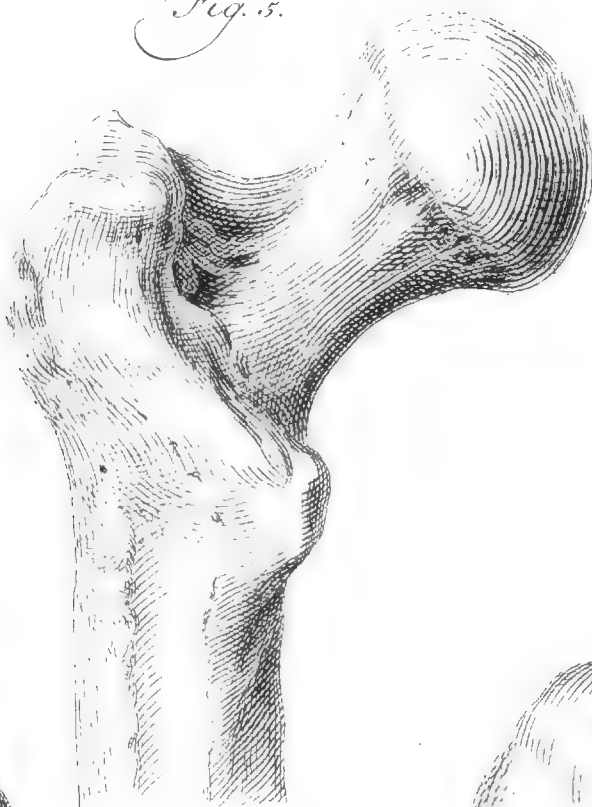

Fig. 4.

Fig. 6.

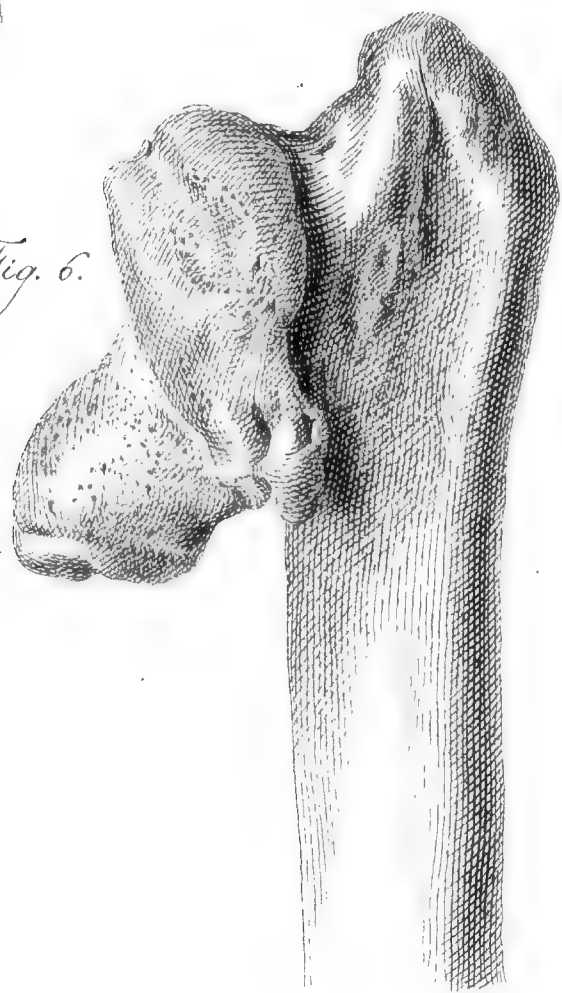

Fig. 7.

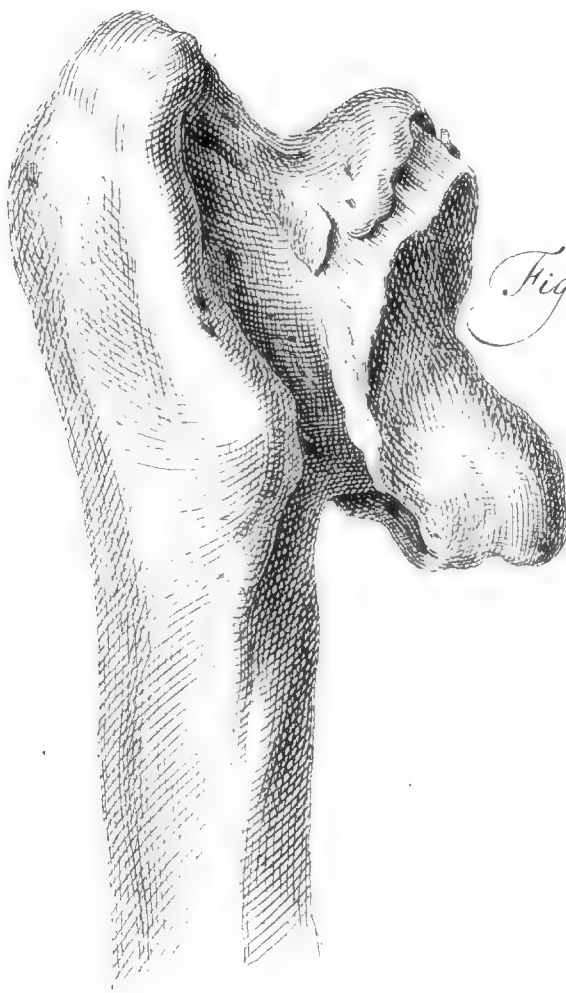

Fig.

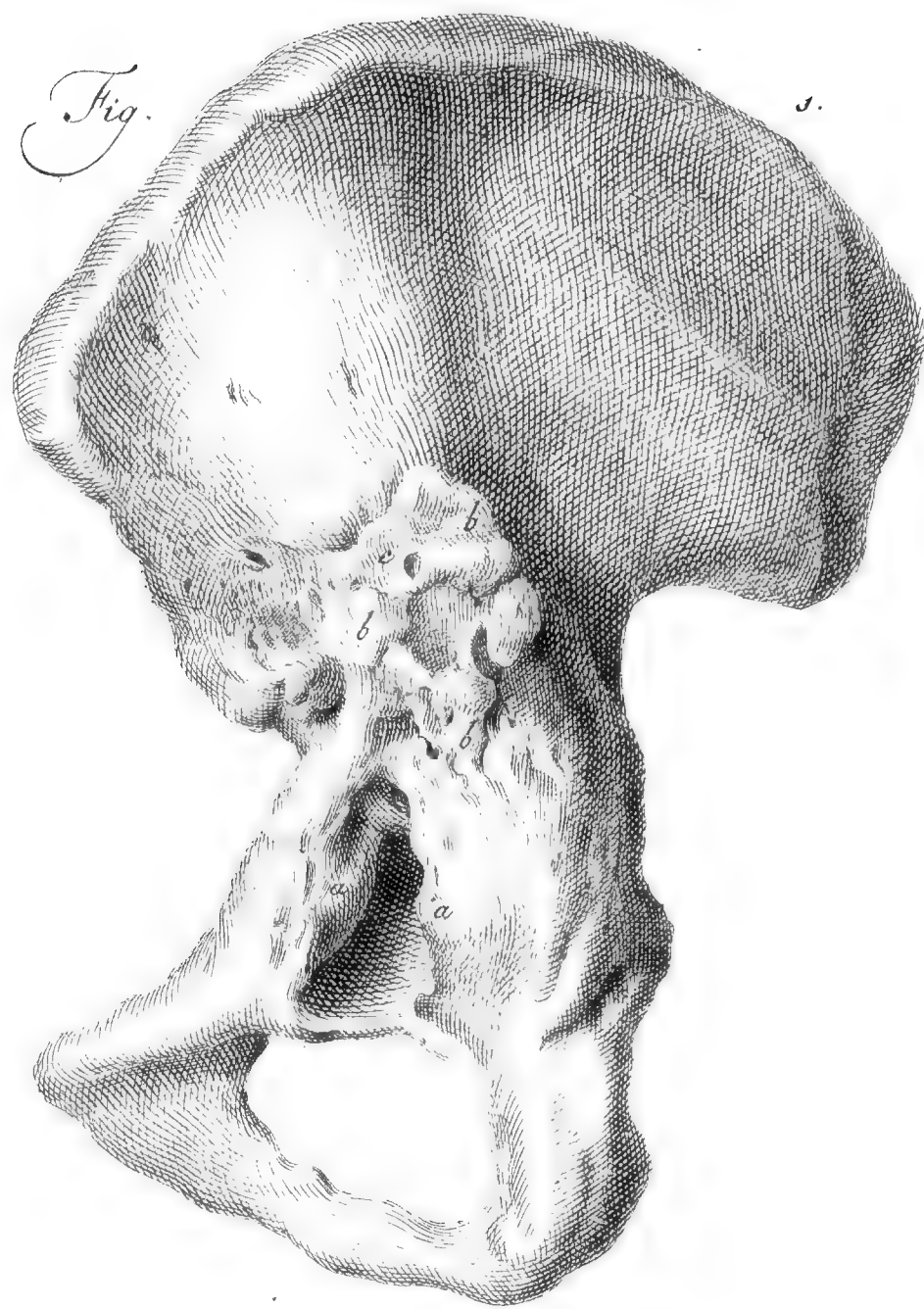

Fig. 2.

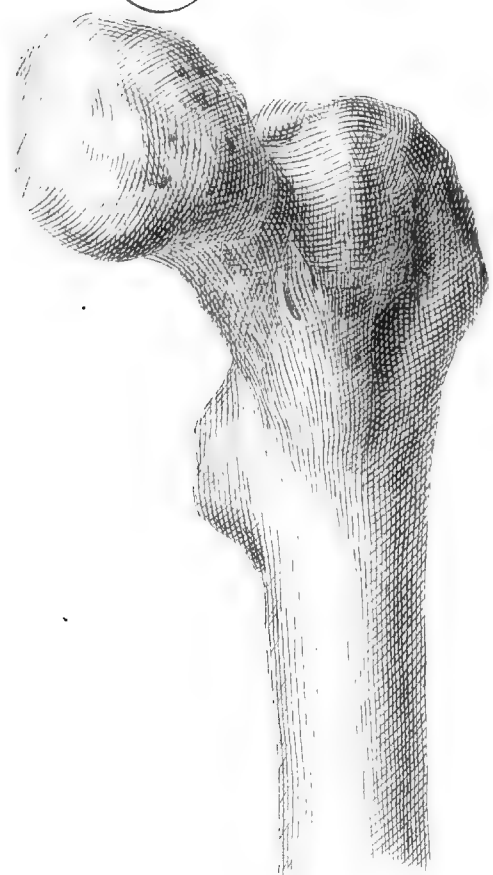

Fig. 3.

Fig. 4.

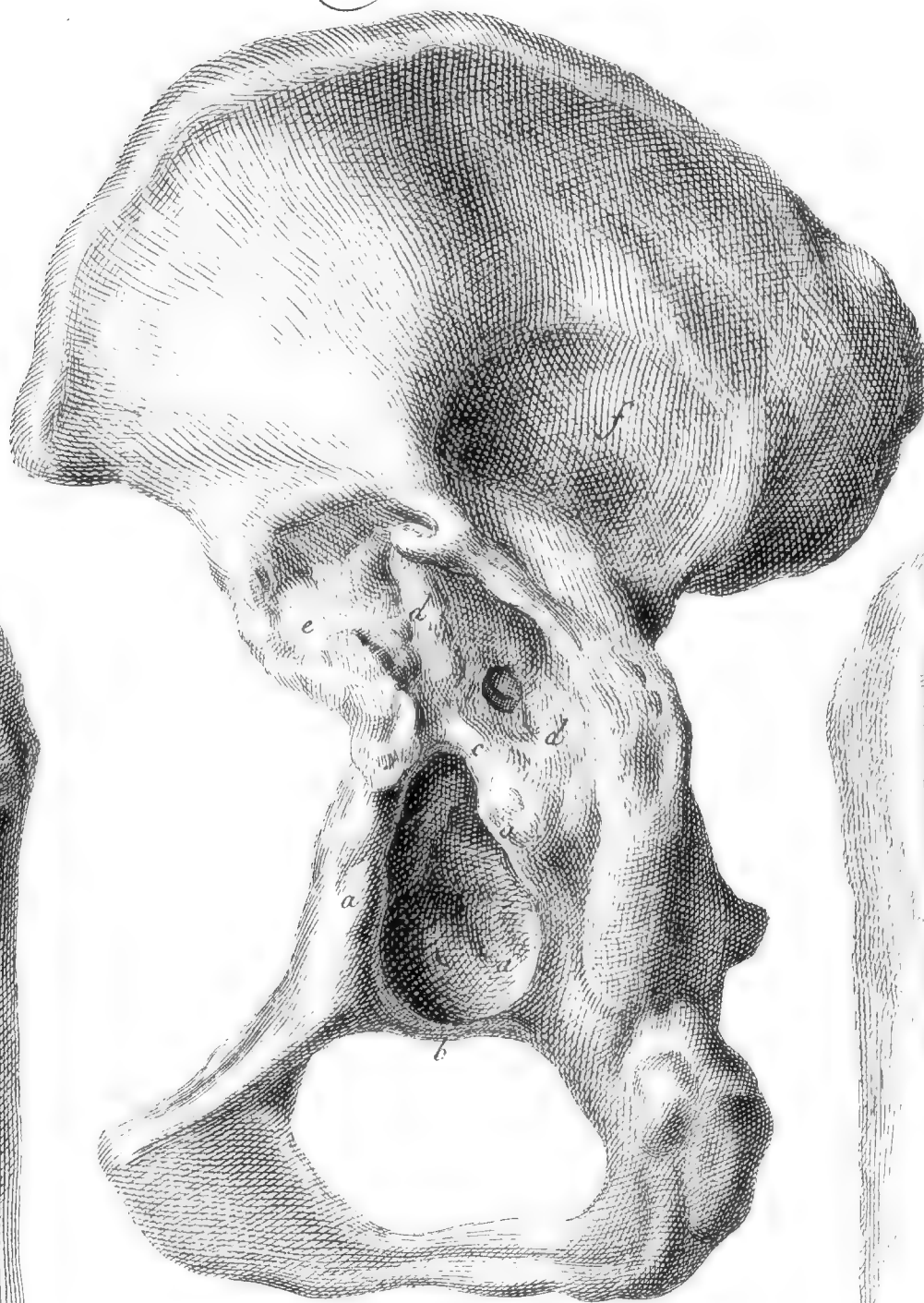

Fig. 6.

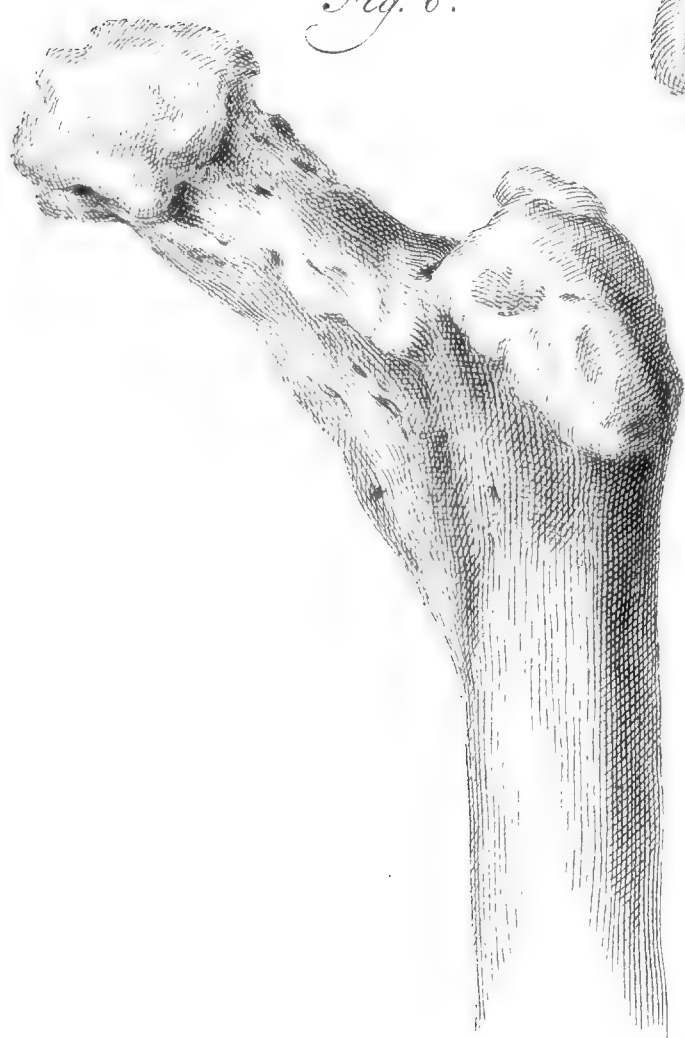

Fig. 7.

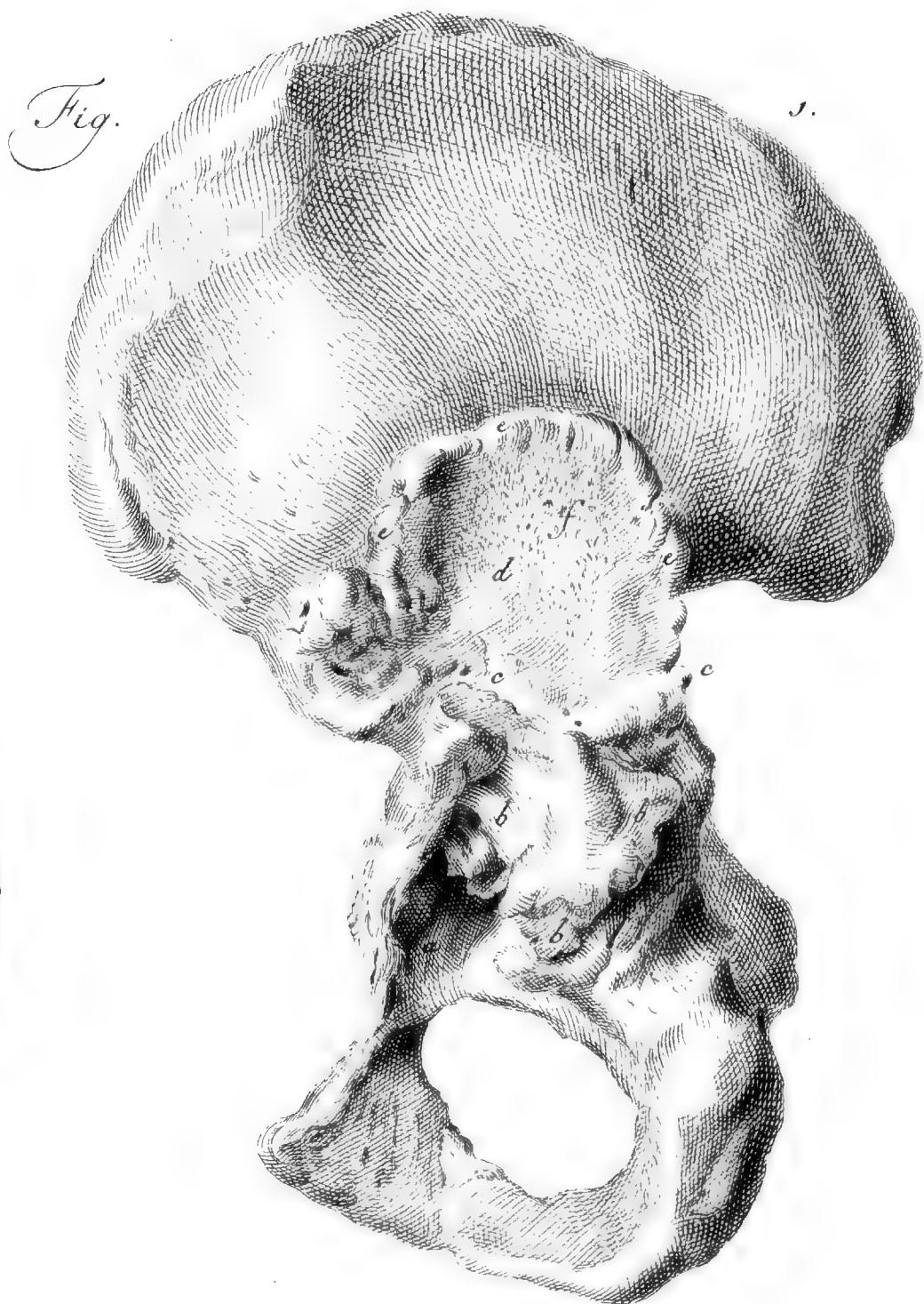

Fig. 3.

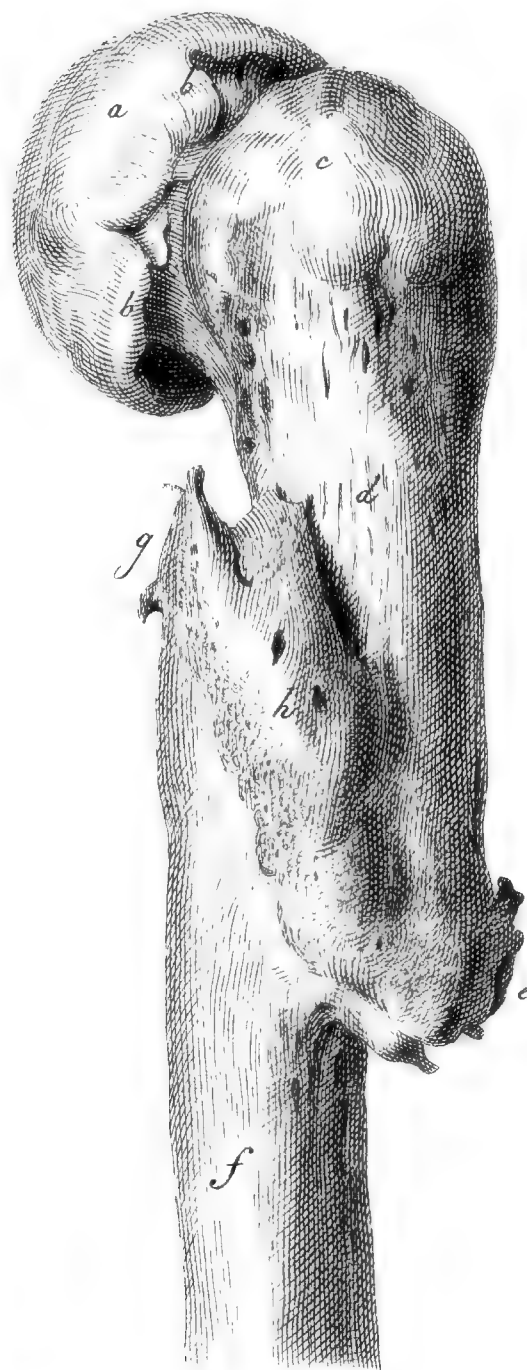

Fig. 4.

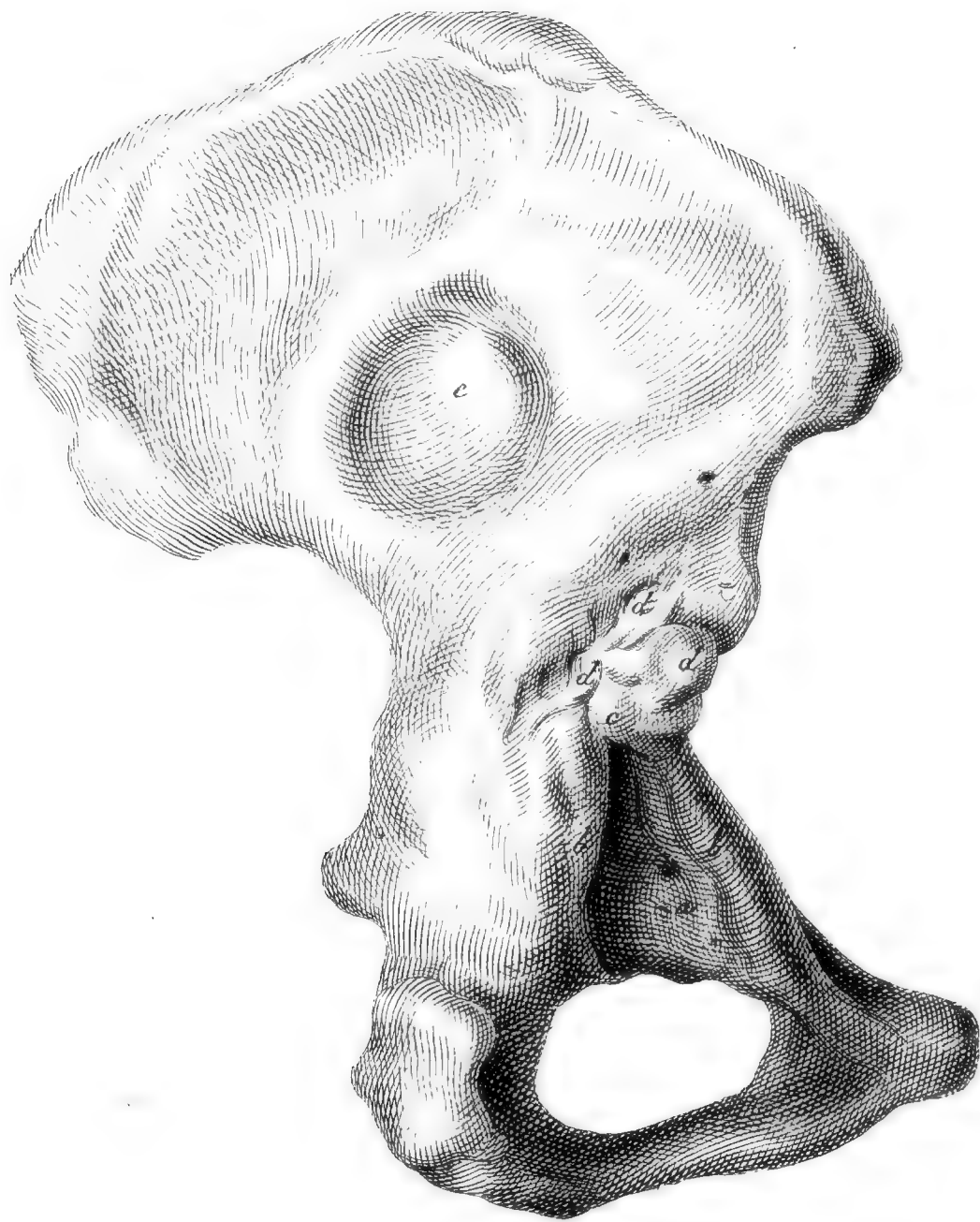
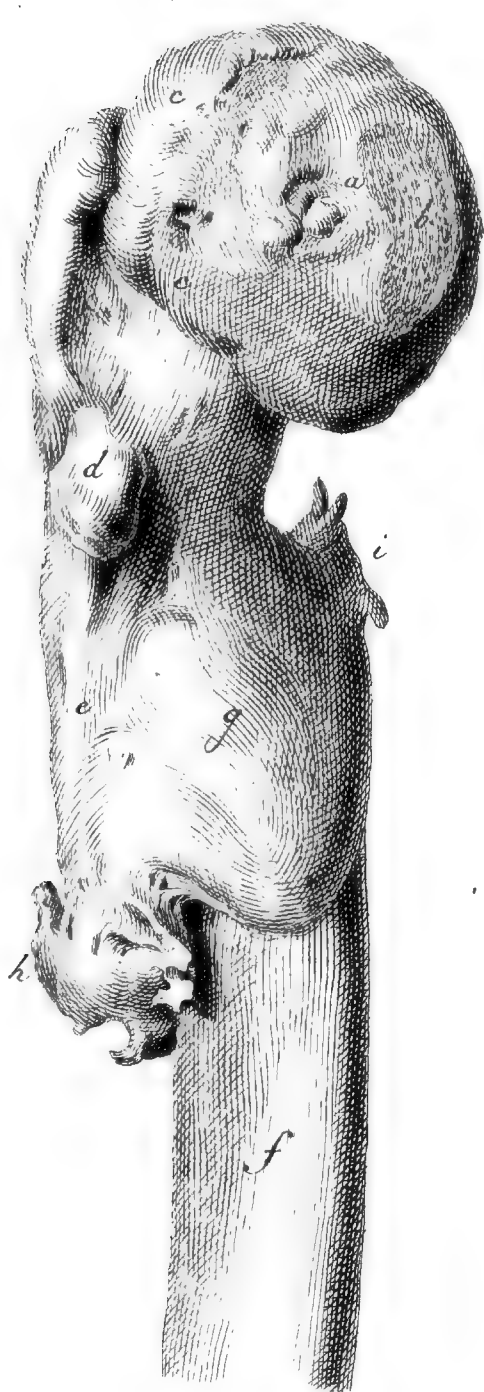

Fig. 2.

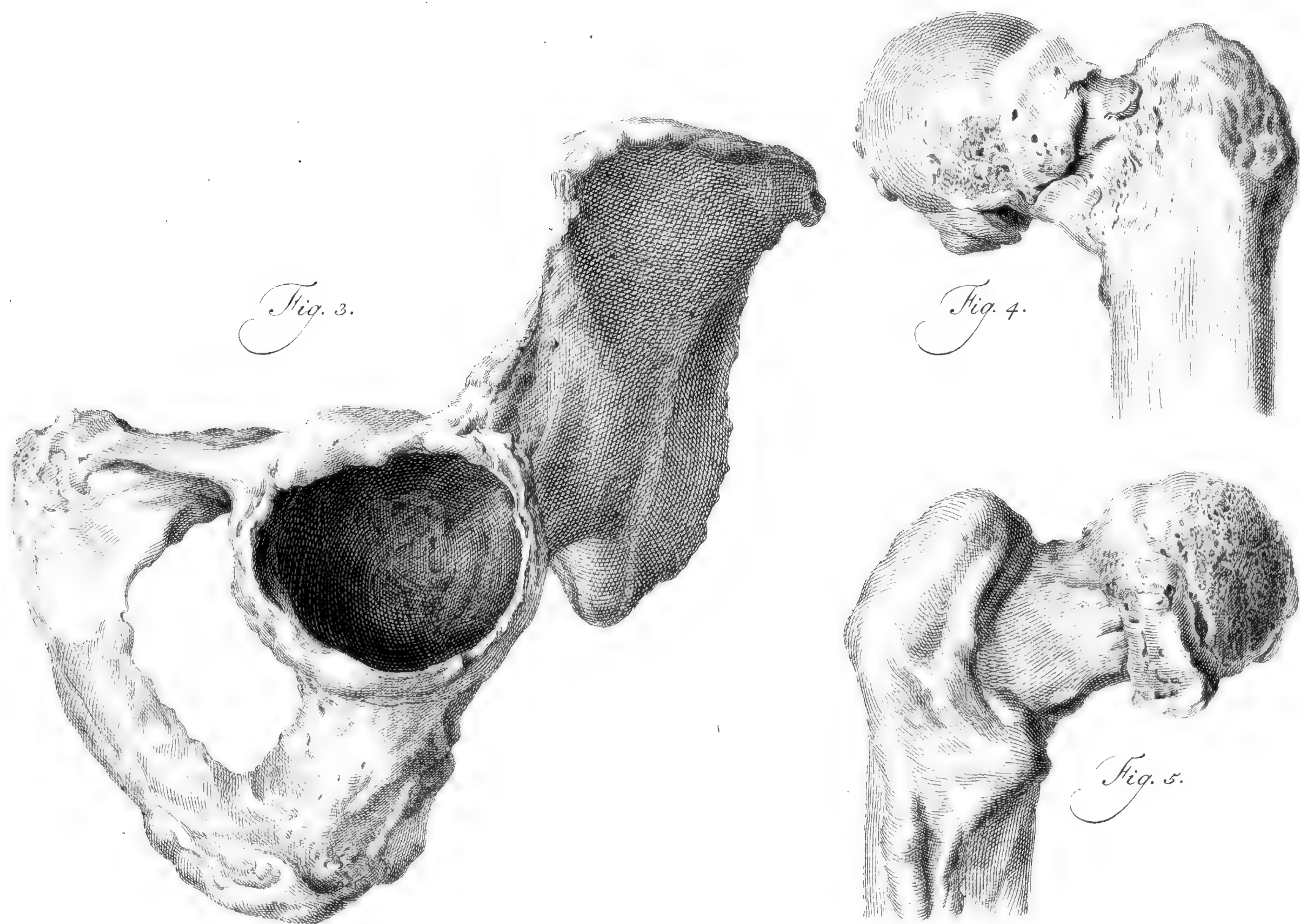
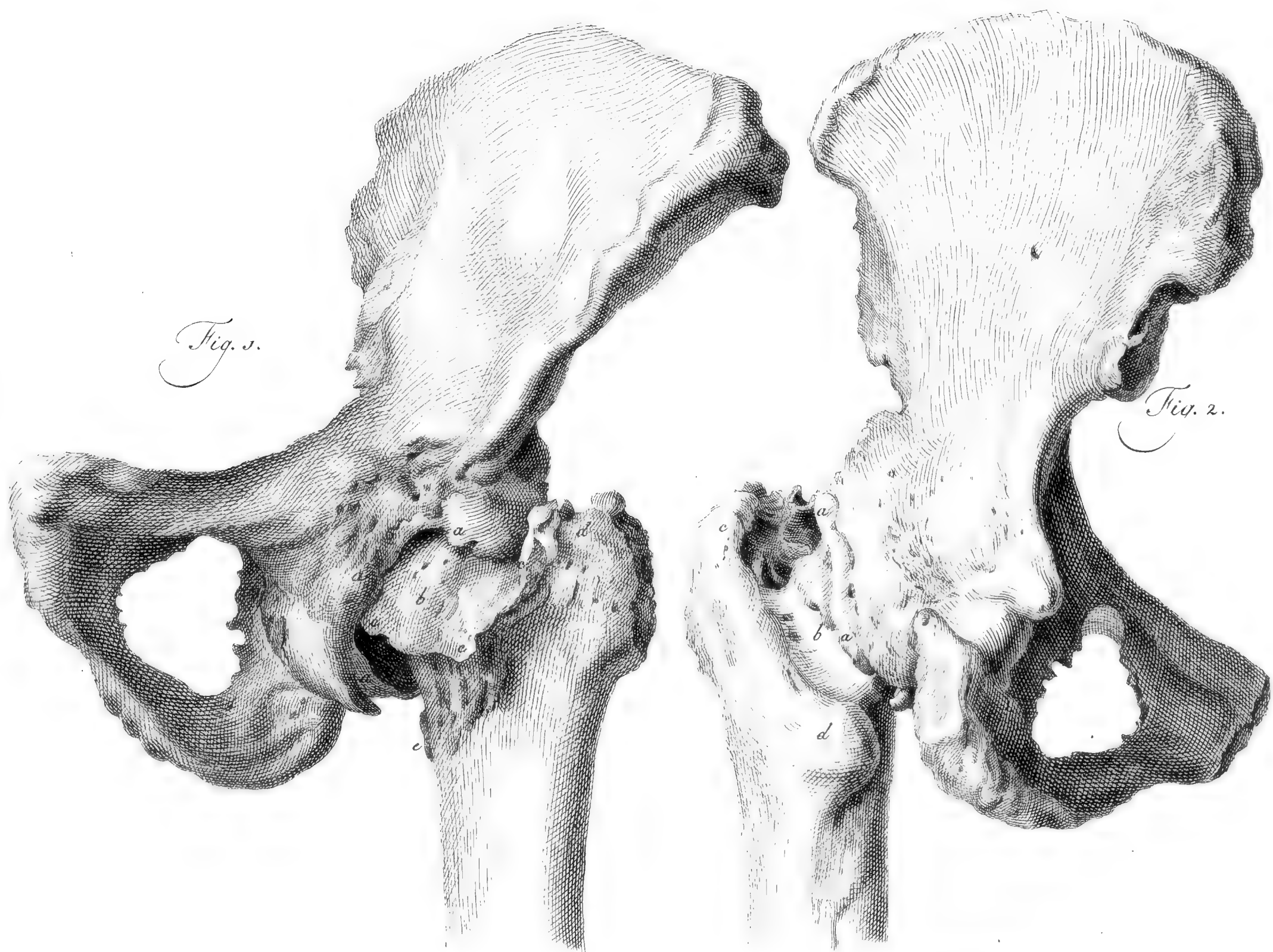

Fig. 5.

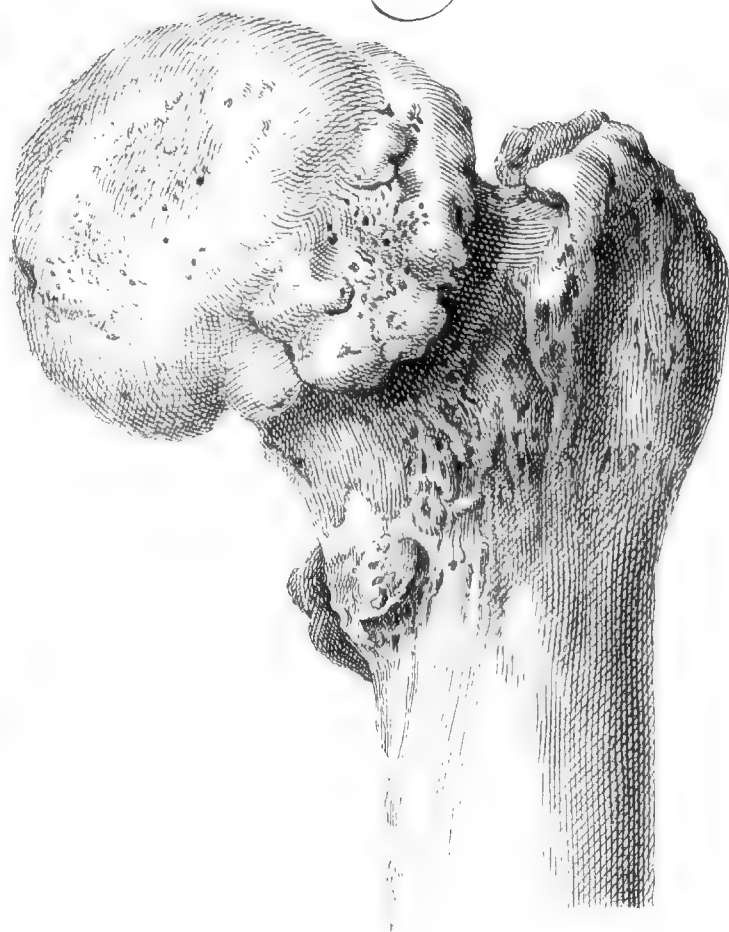

Fig. 3.

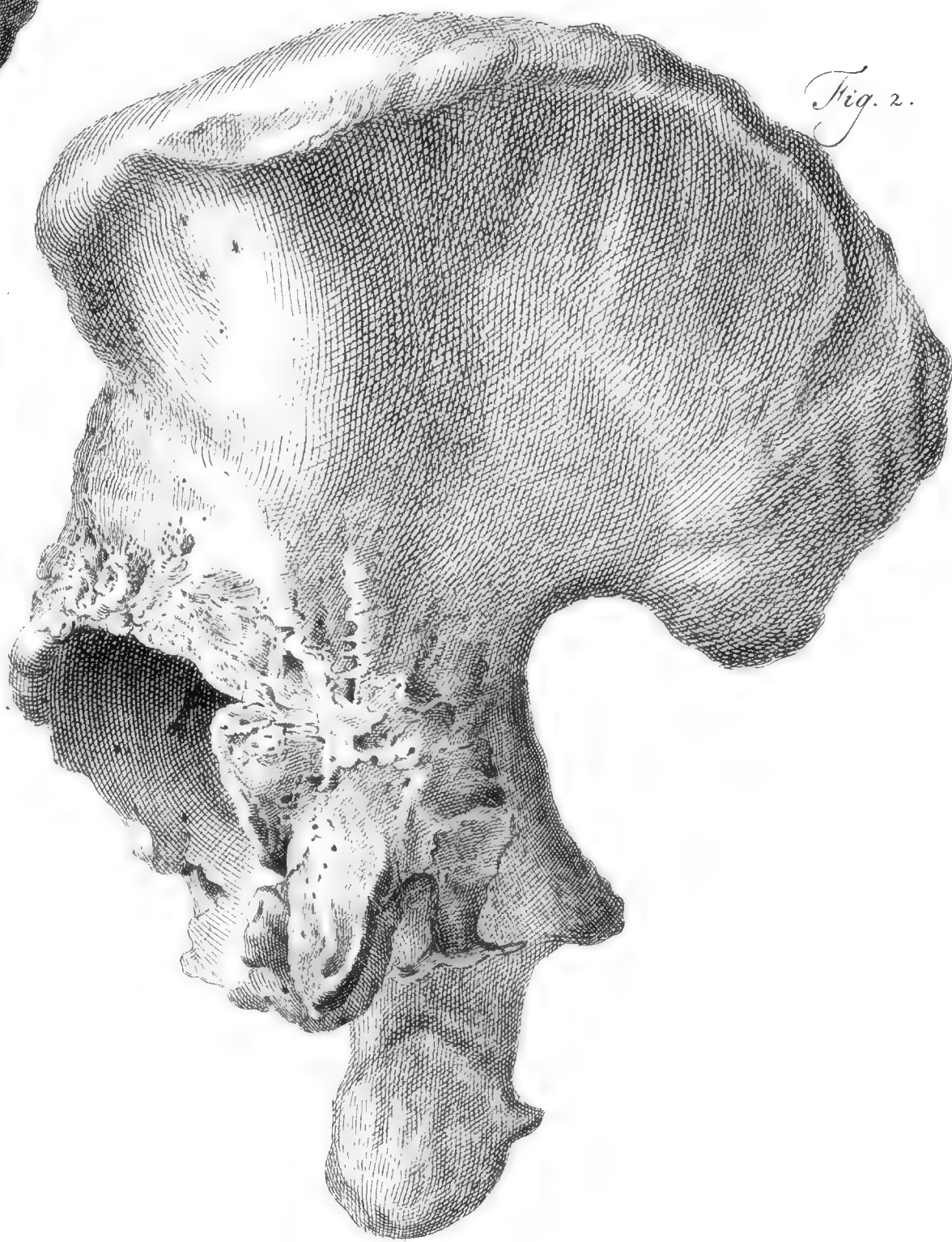

Fig. 2.

Fig. 4.

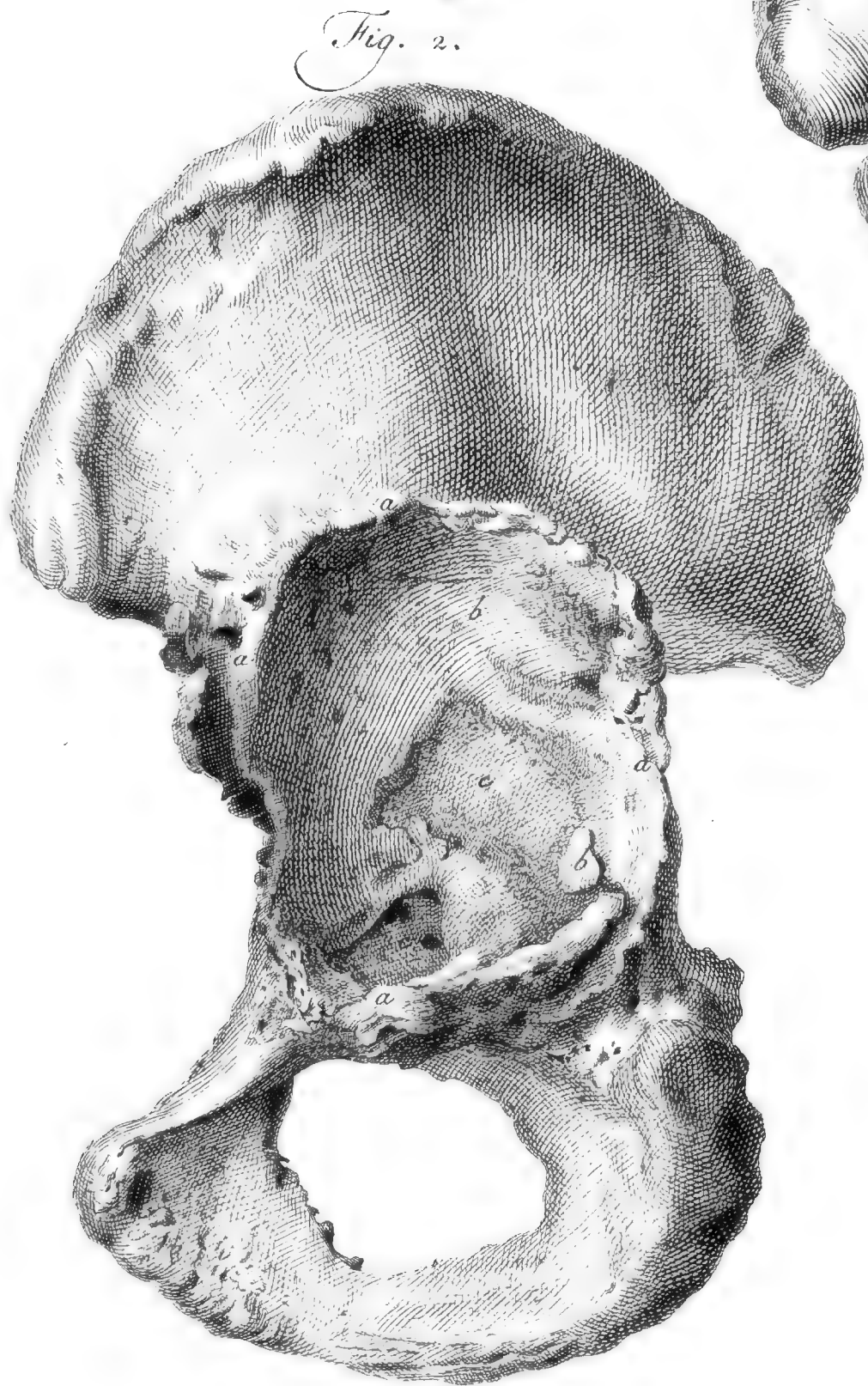
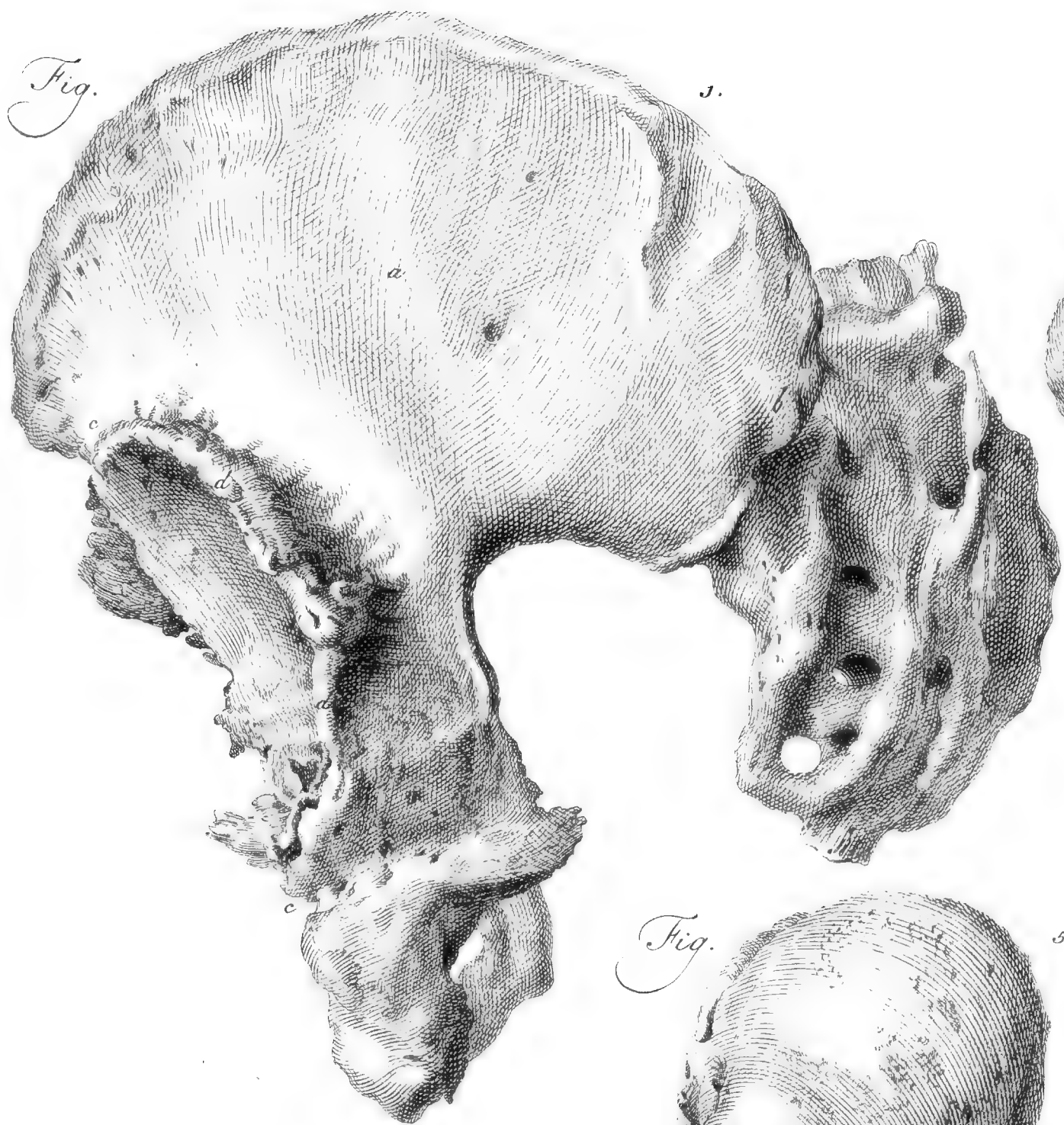

Fig.

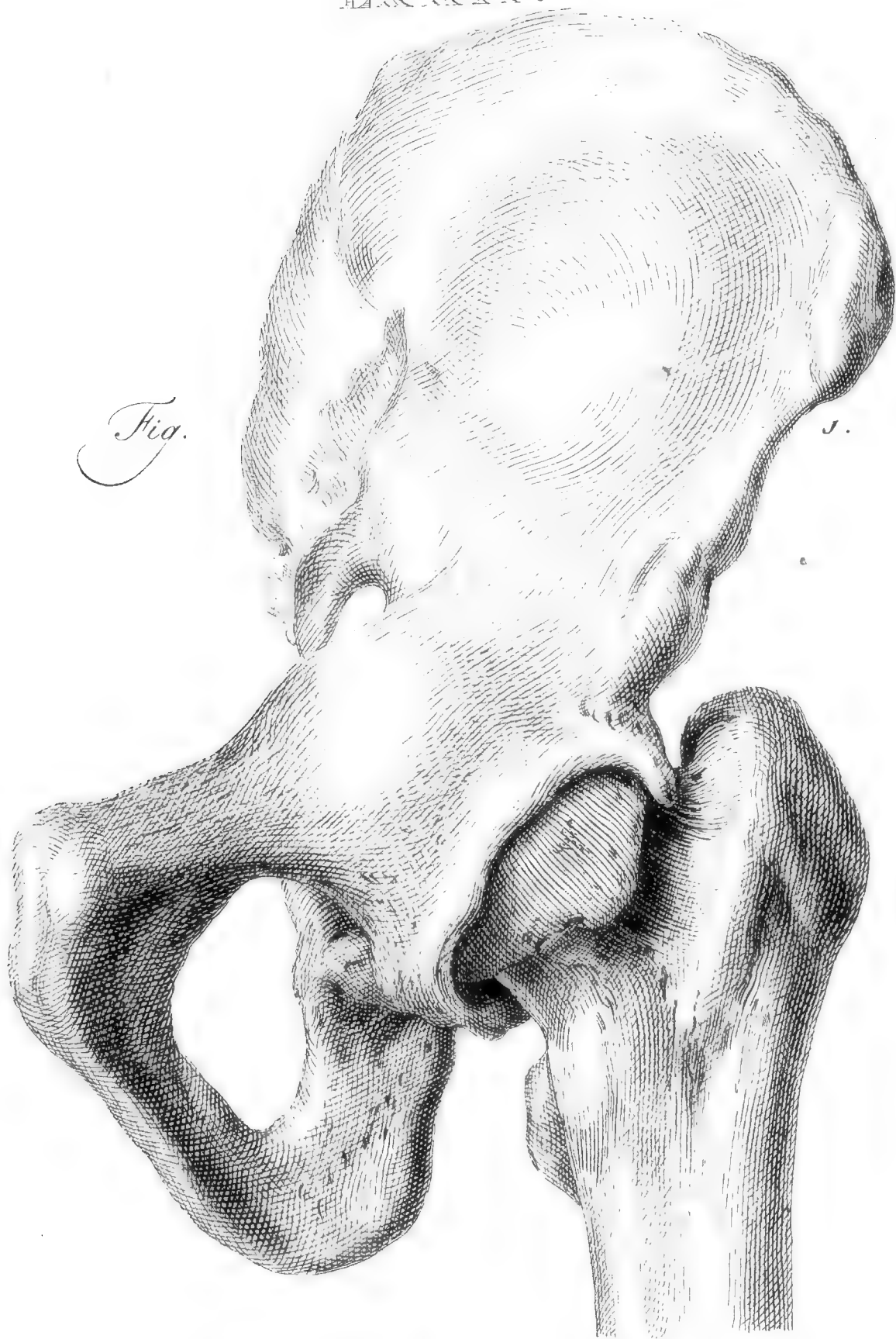
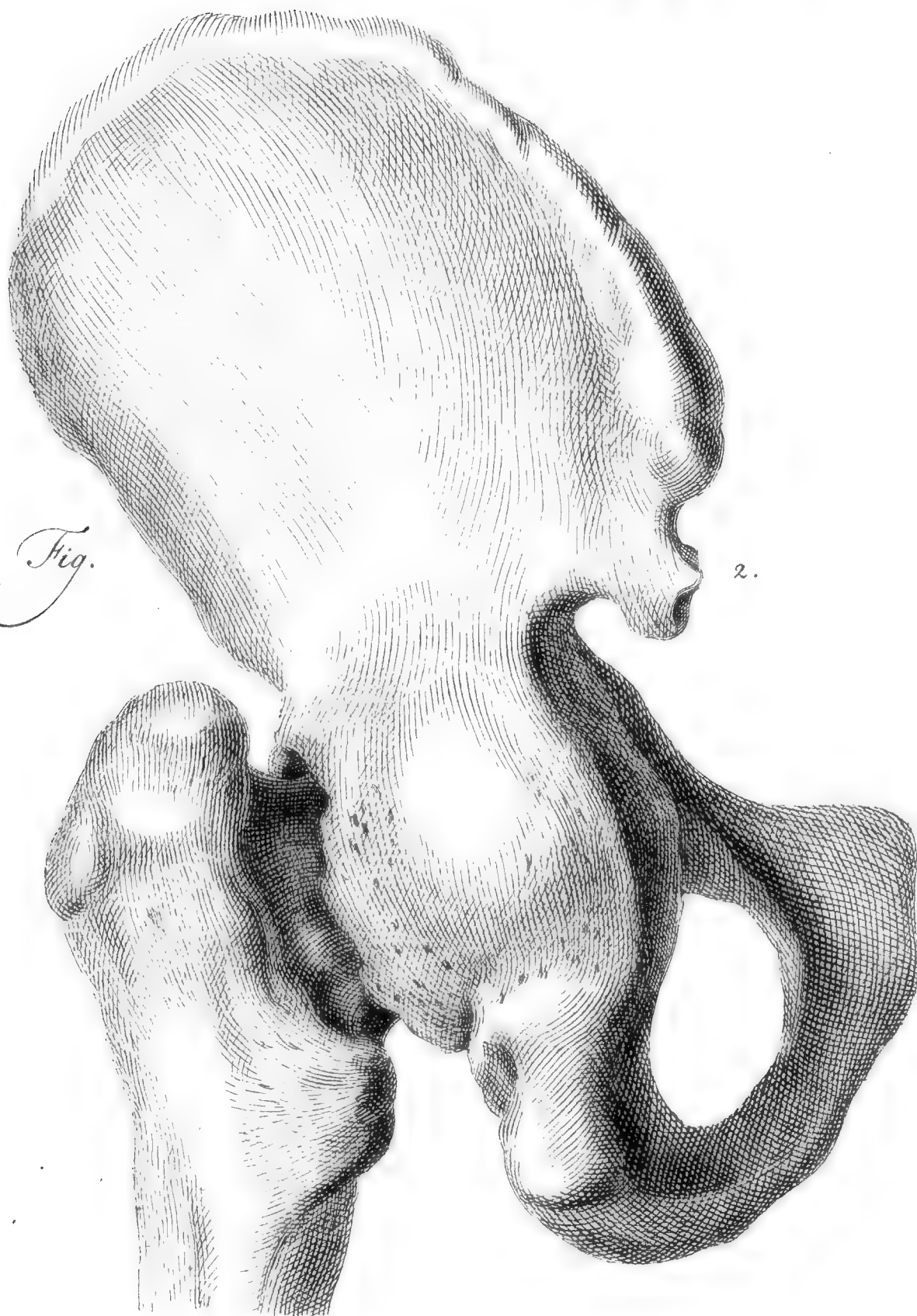

Fig.

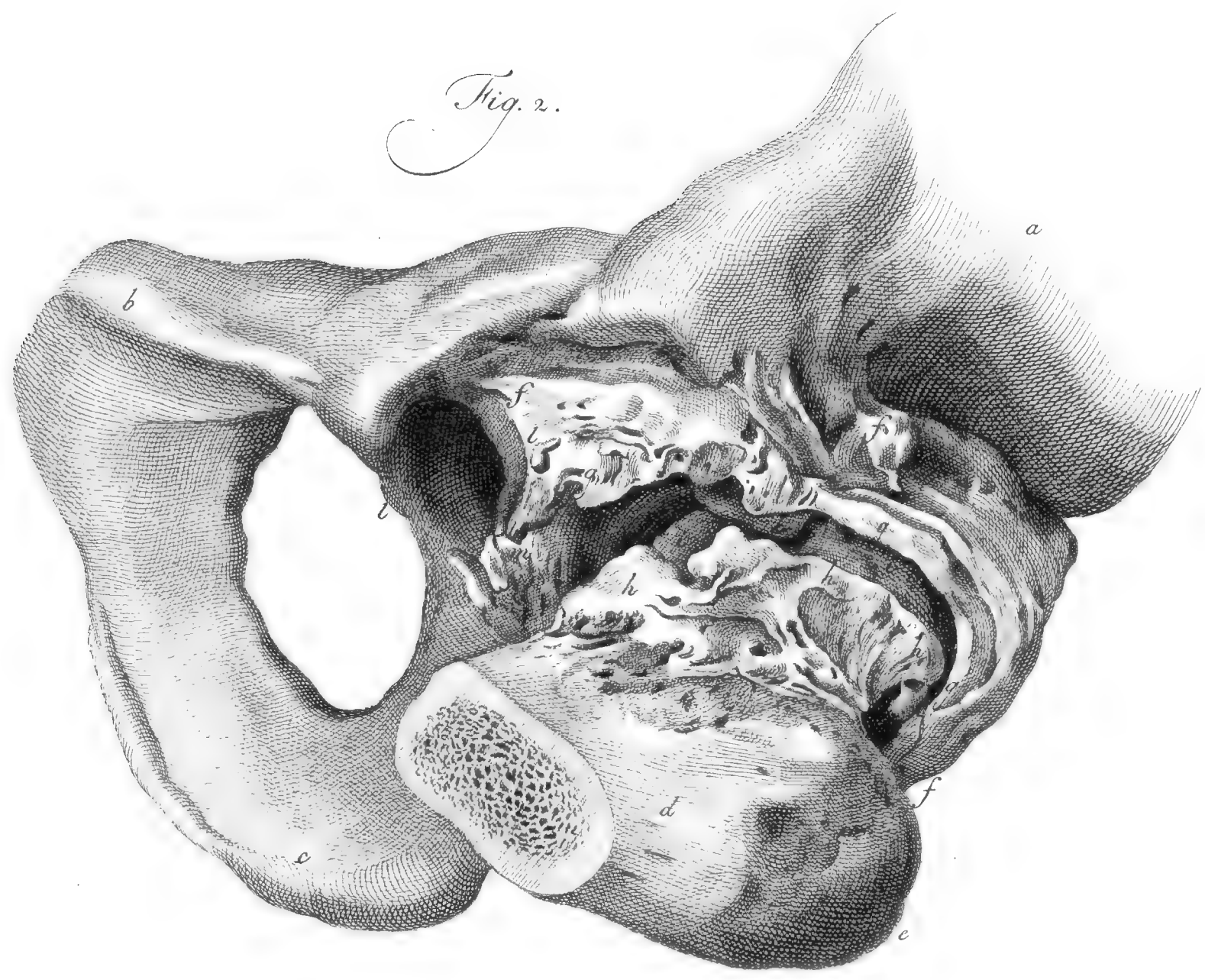
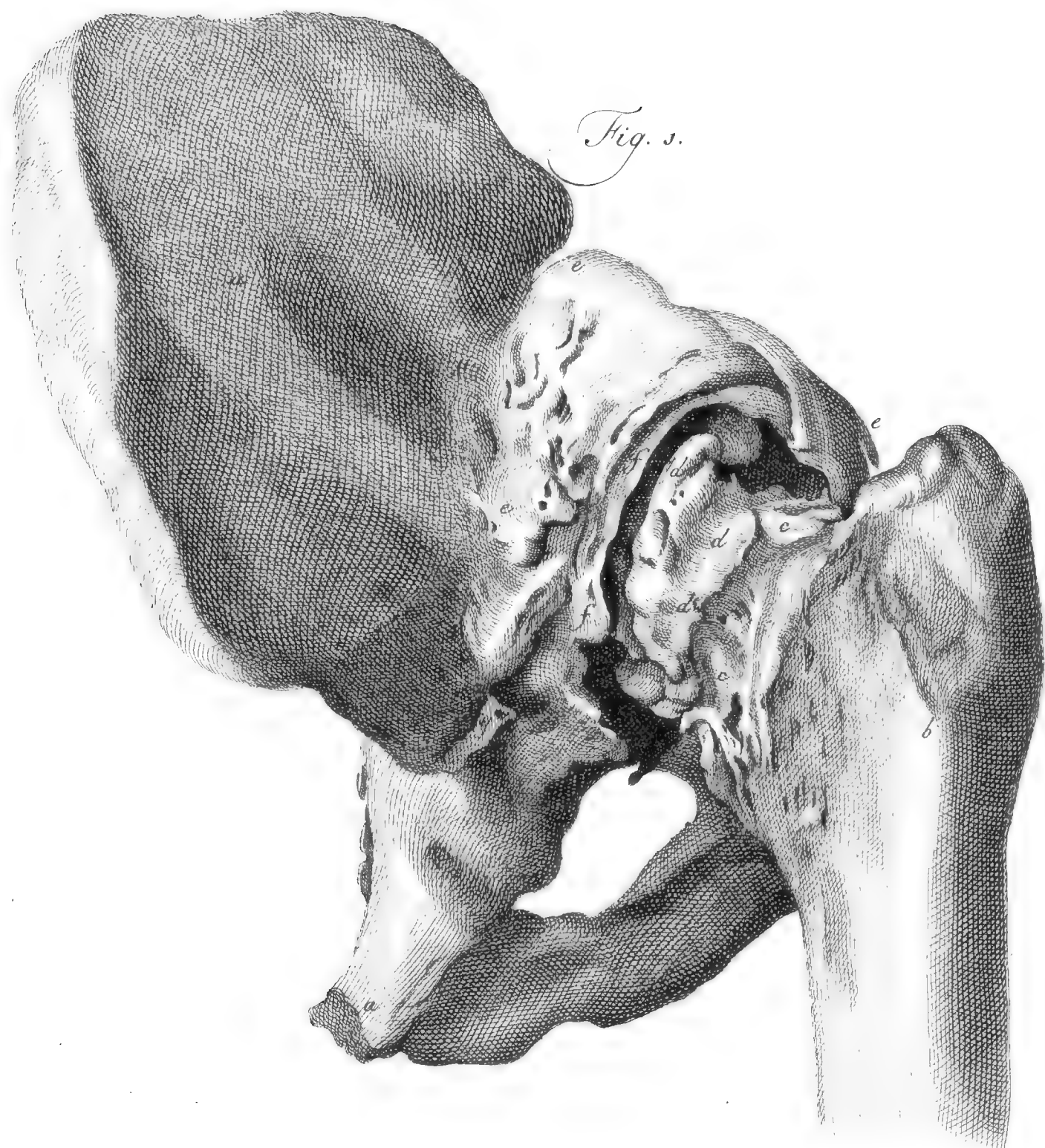

Fig.

1.

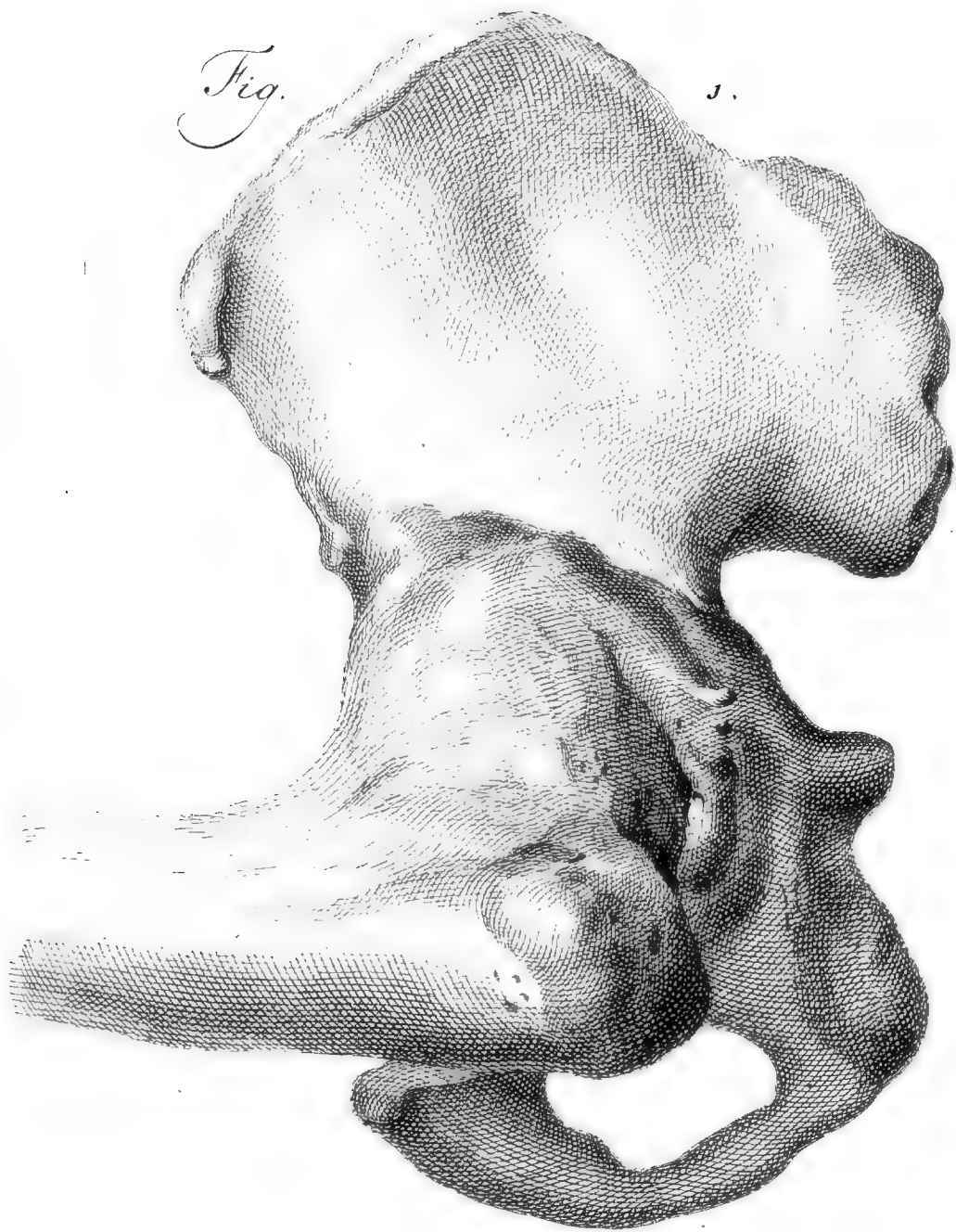

Fig.

2.

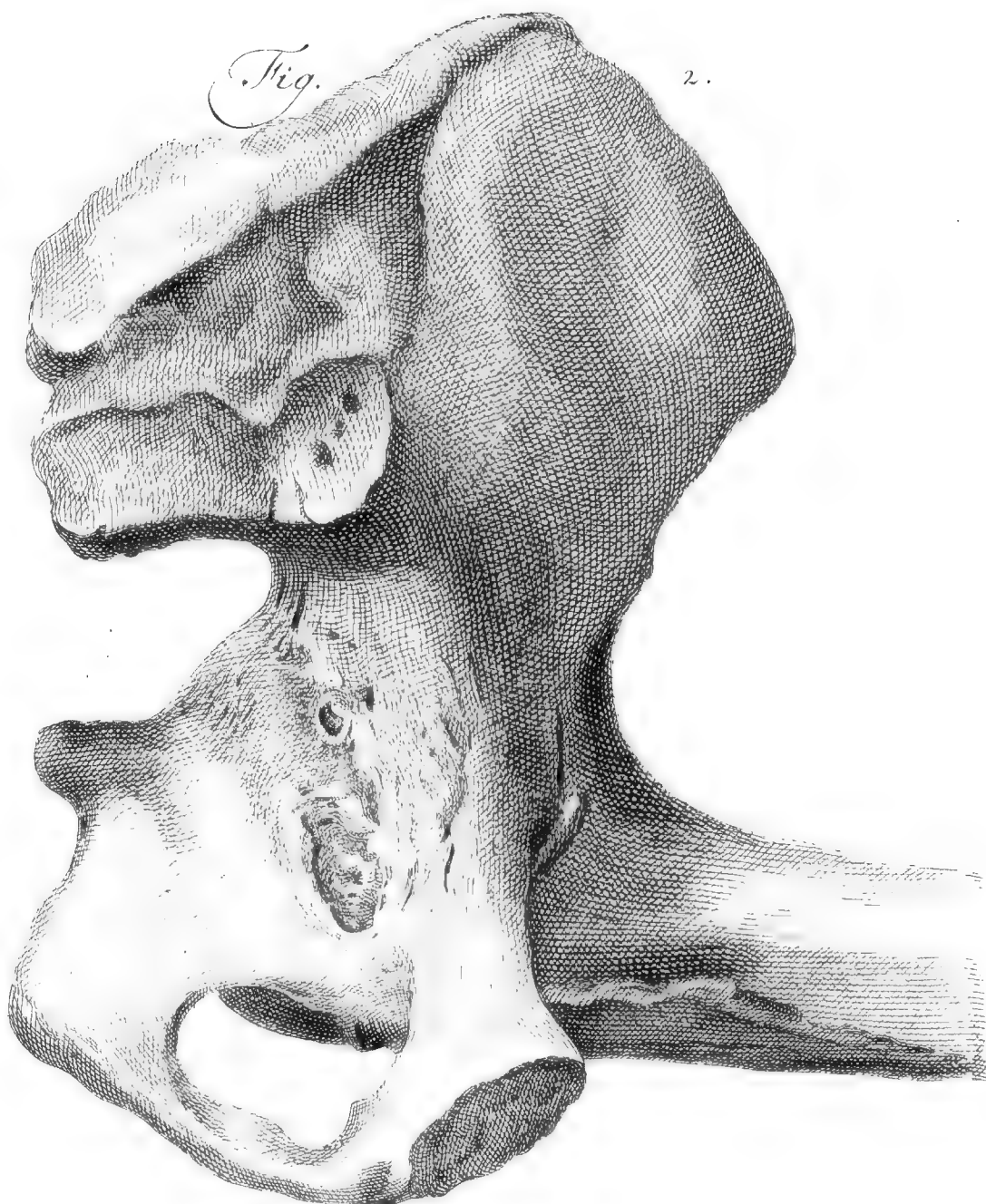

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 1.

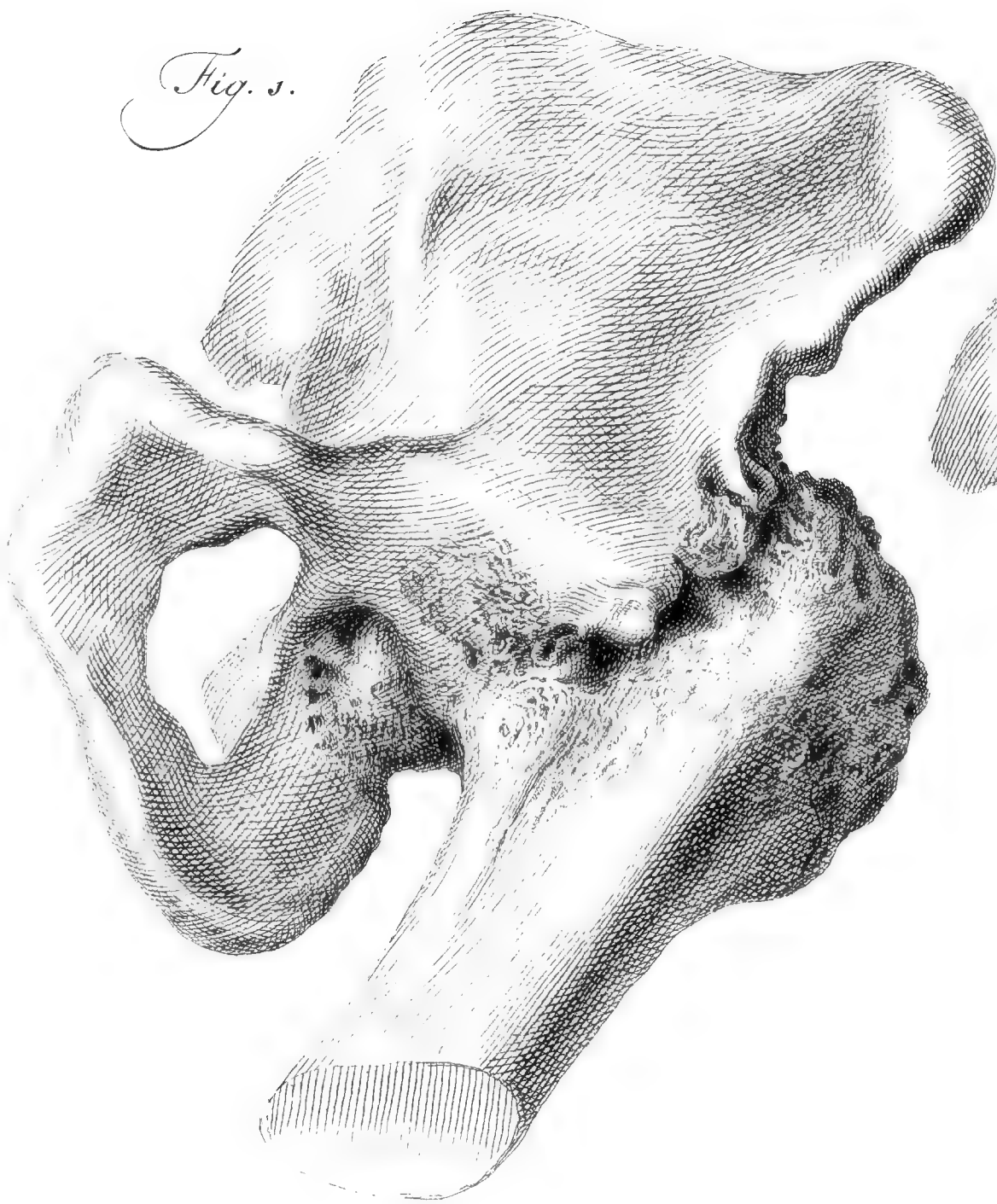

Fig. 2.

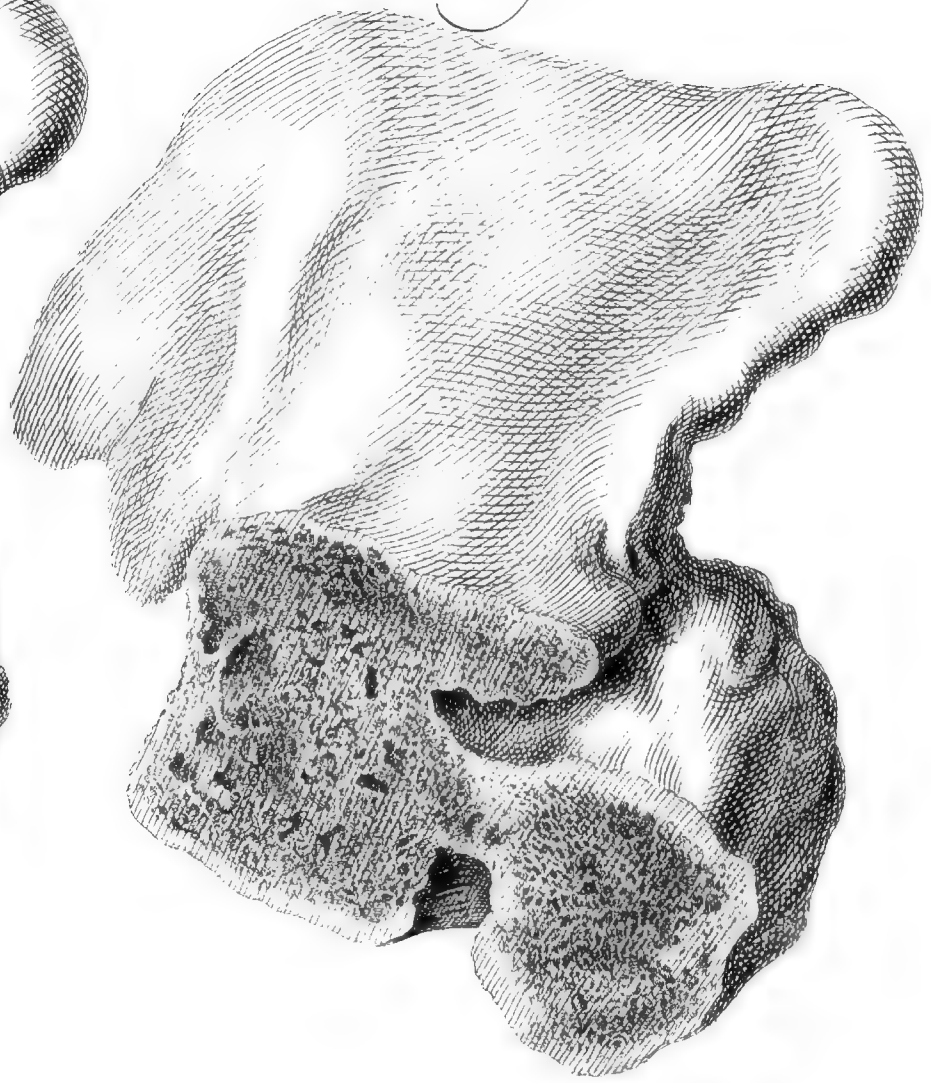

Fig. 3.

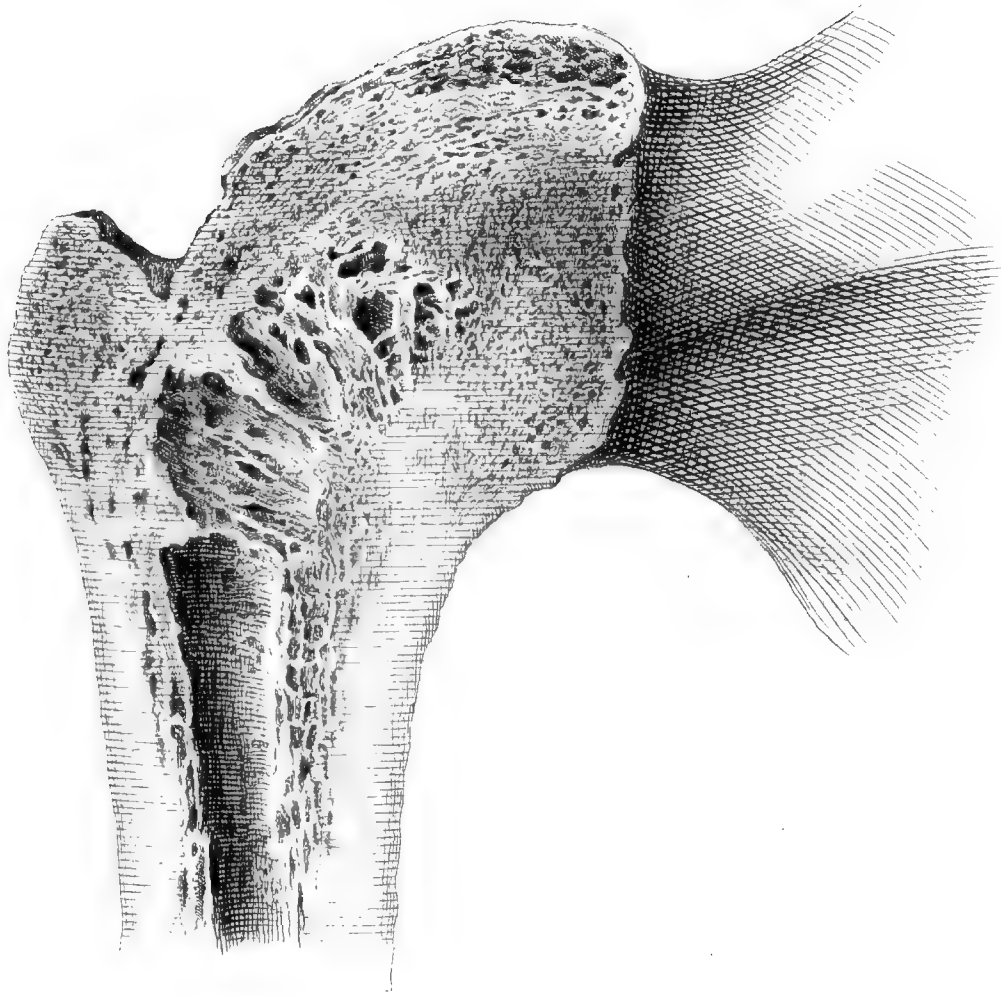
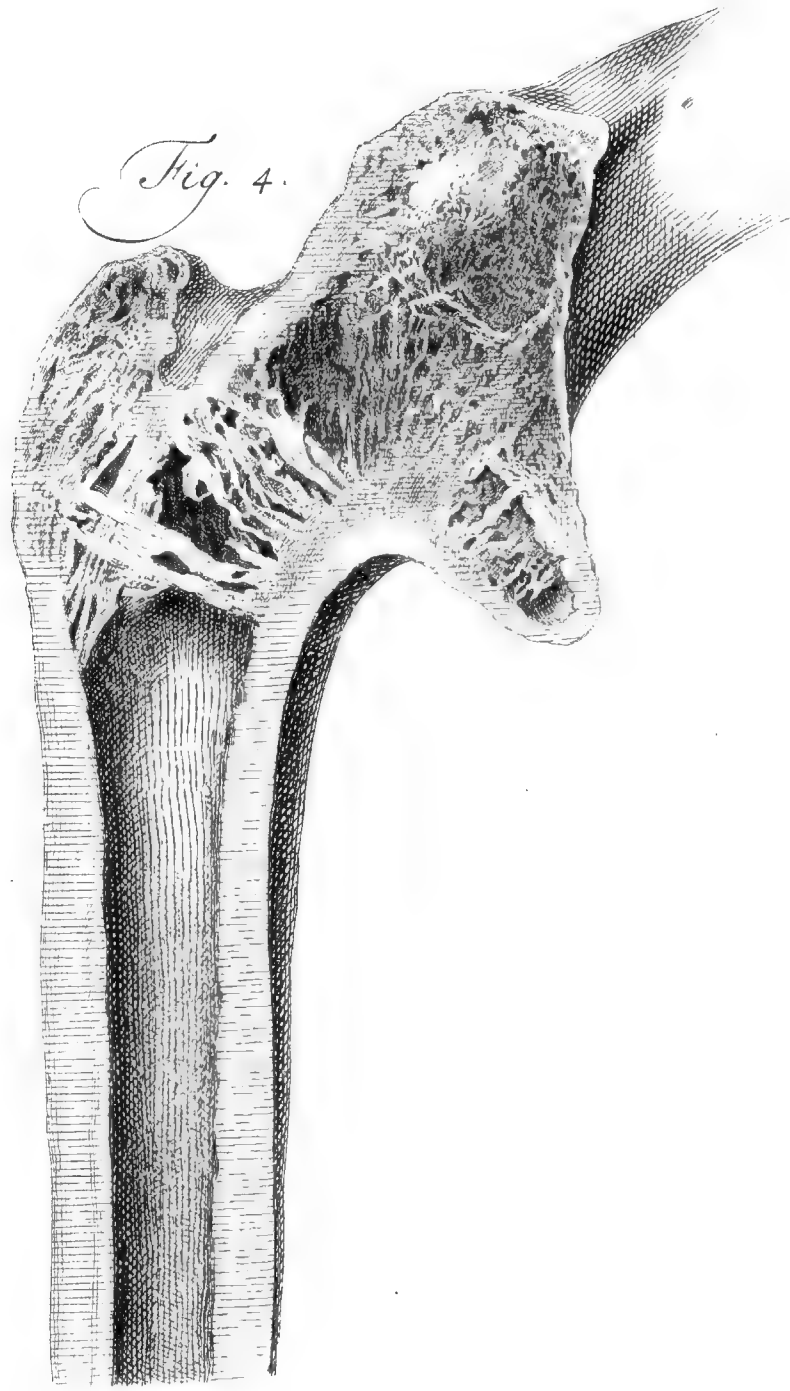
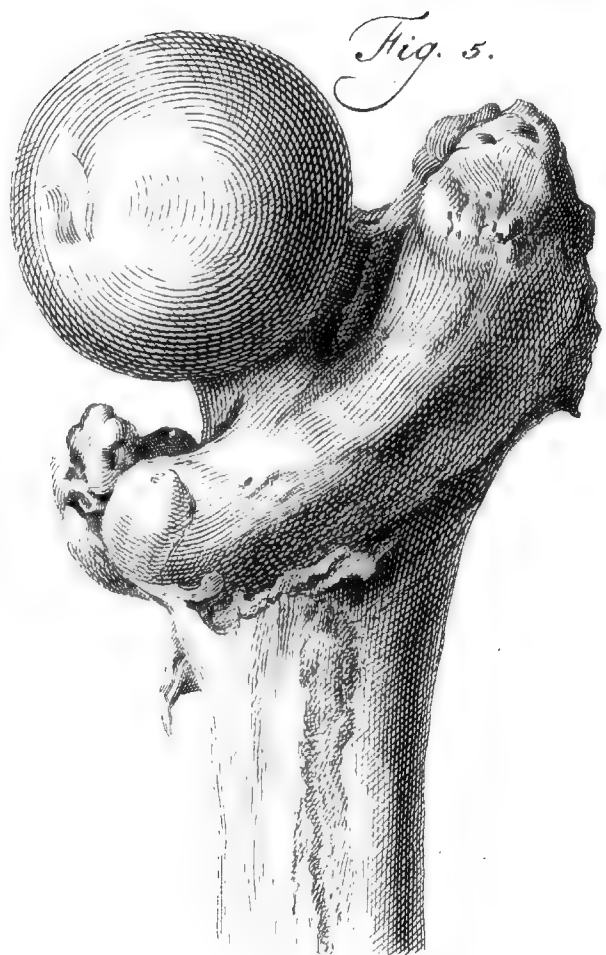
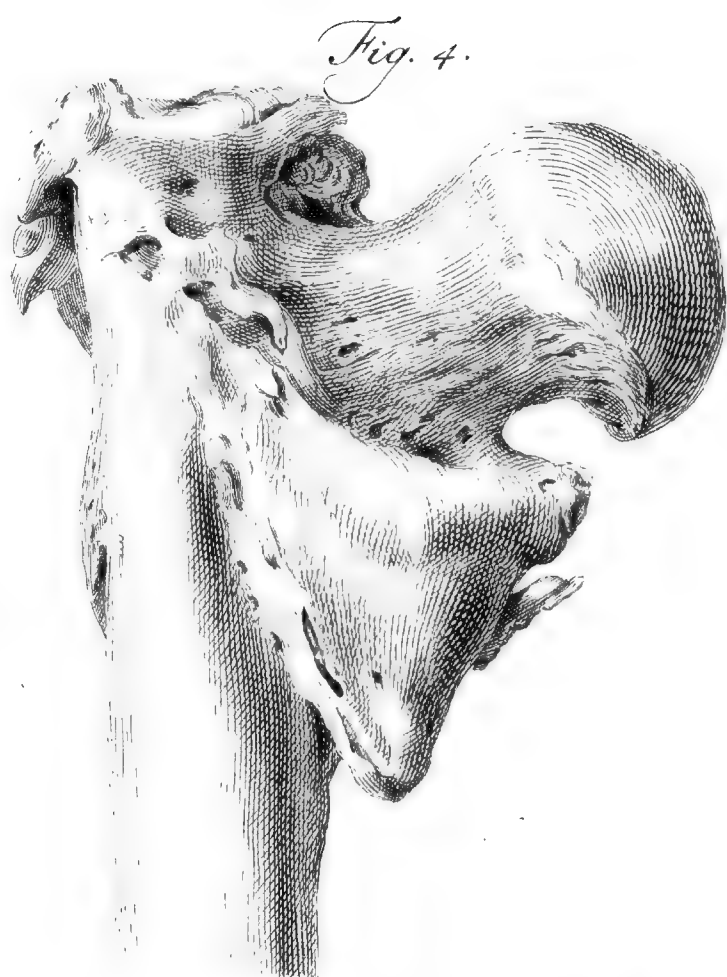
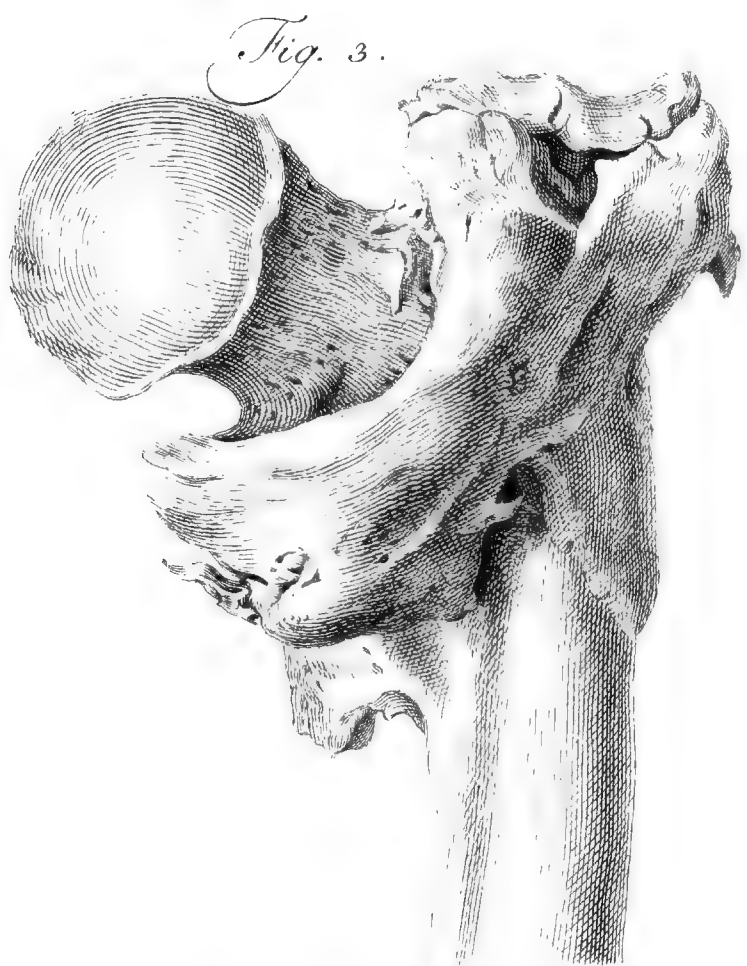
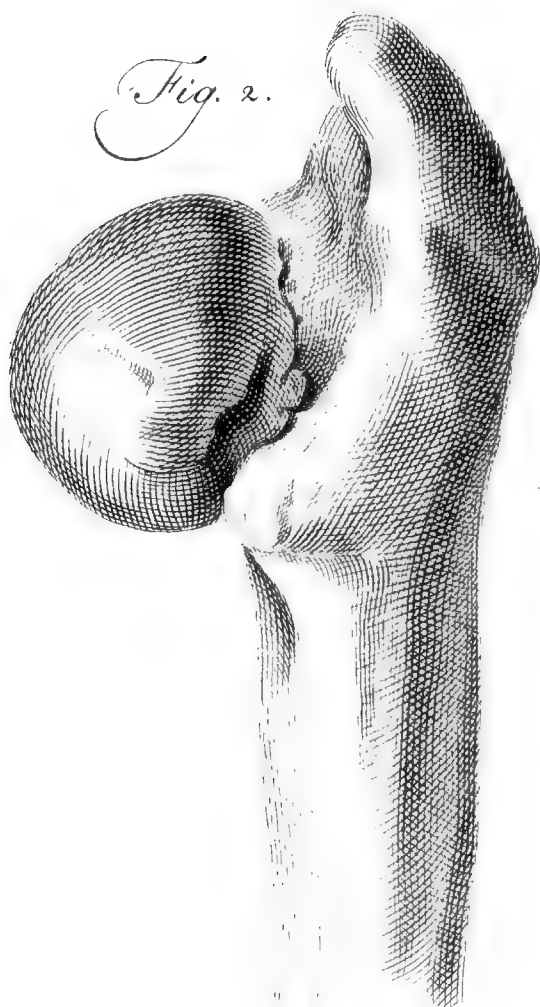
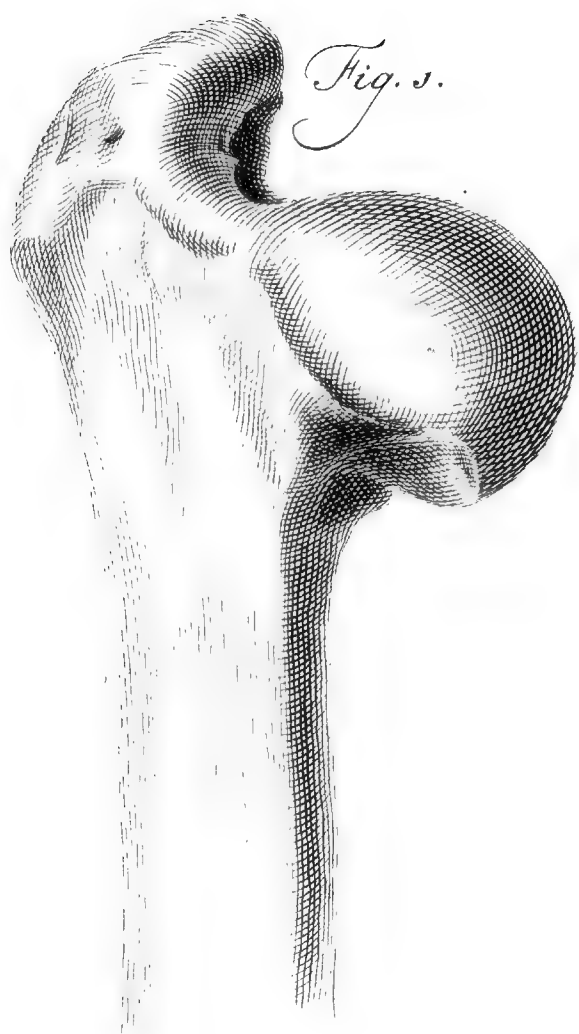

Fig. 4.

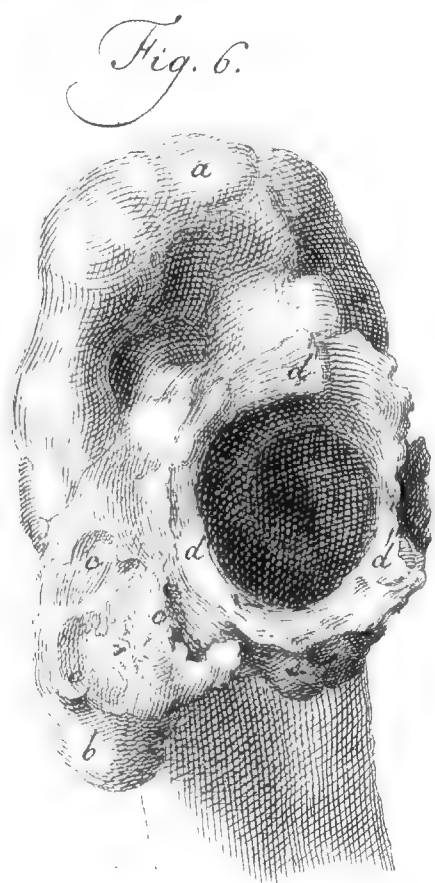
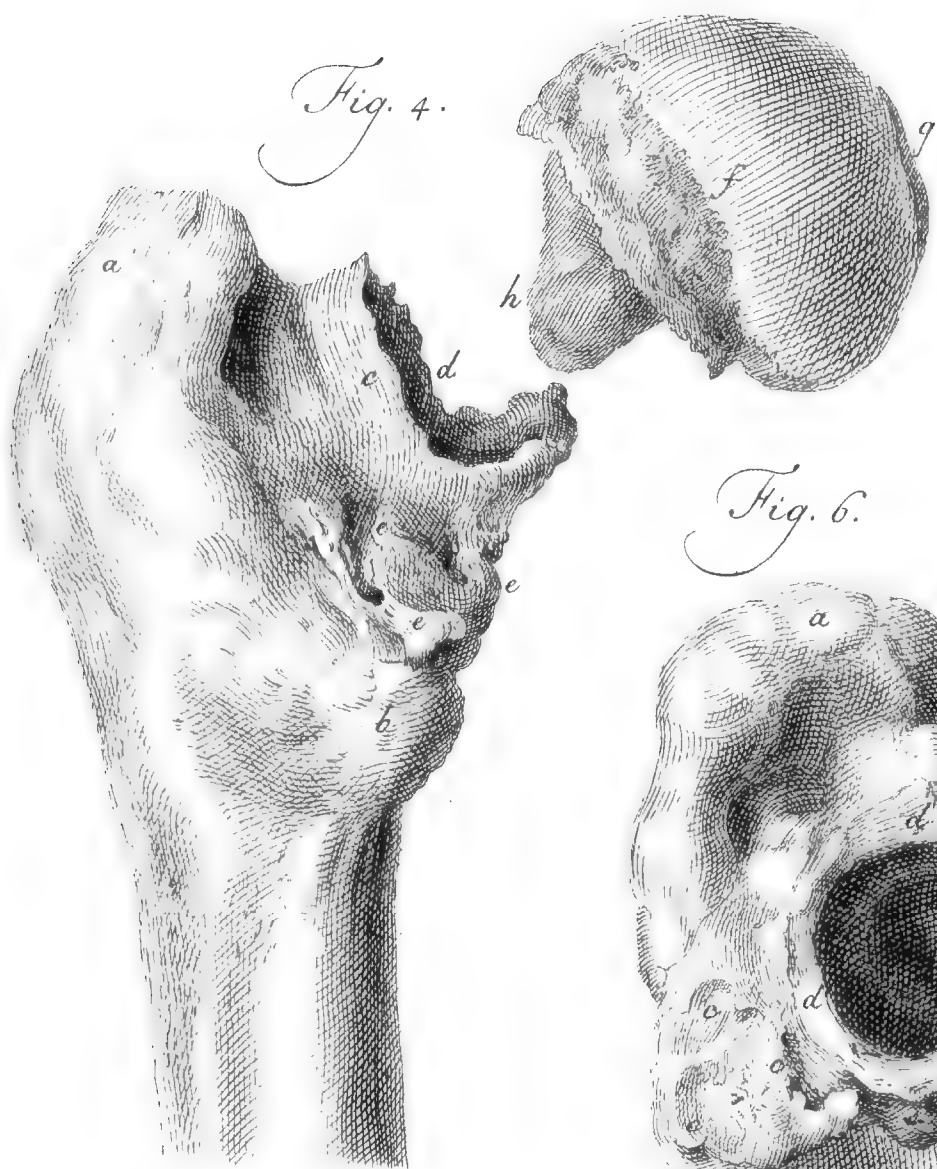
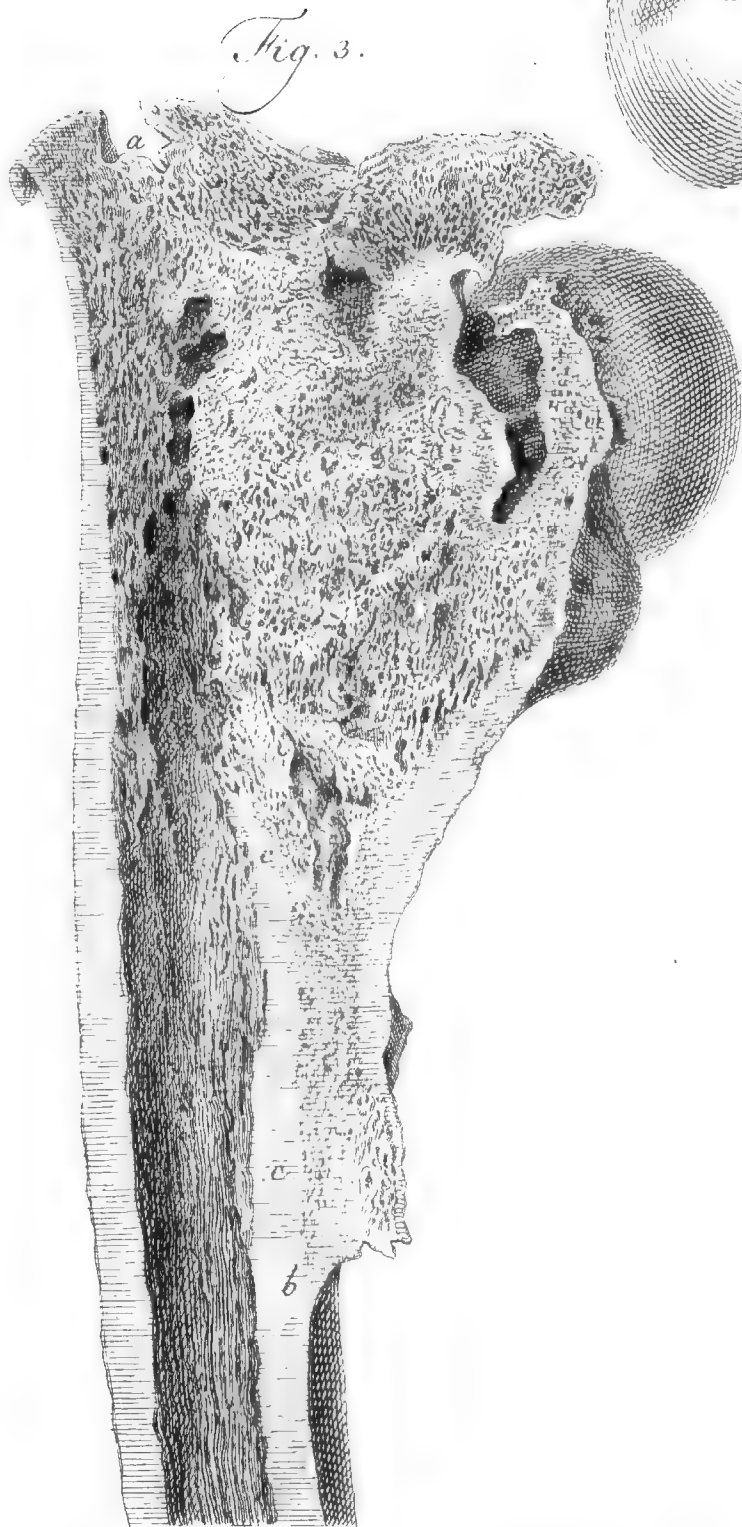

Fig. 1.

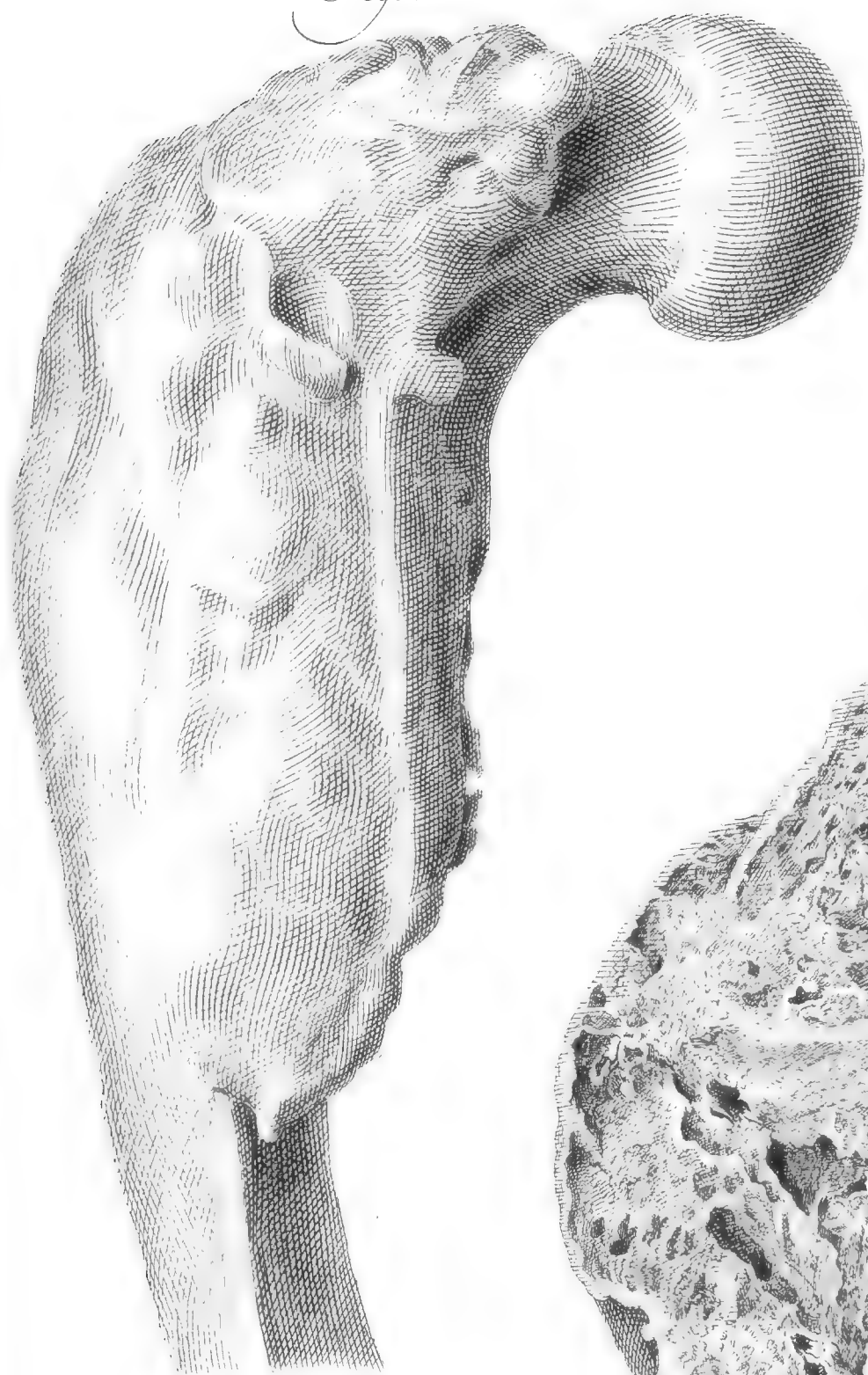

Fig. 2.

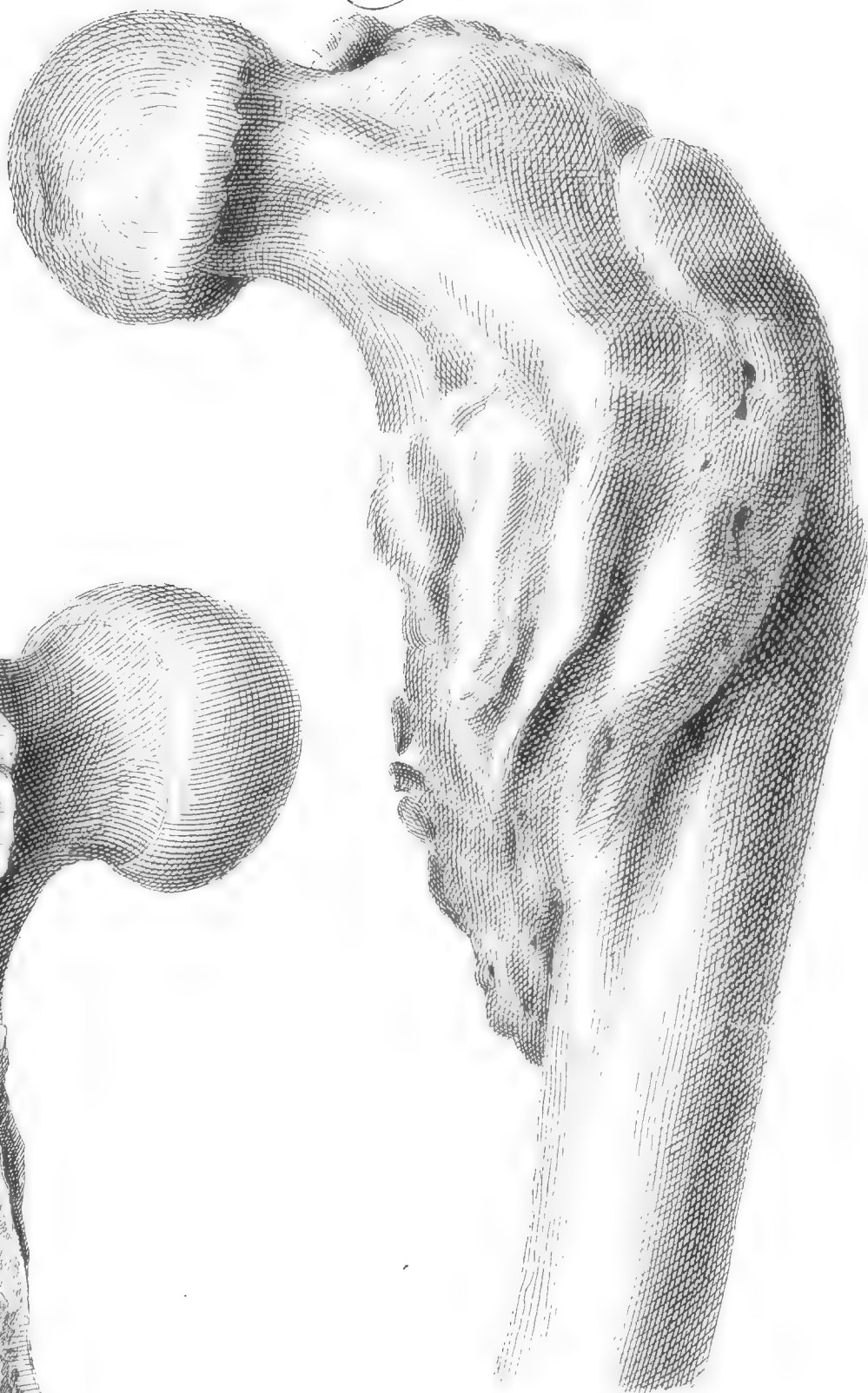

Fig. 3.

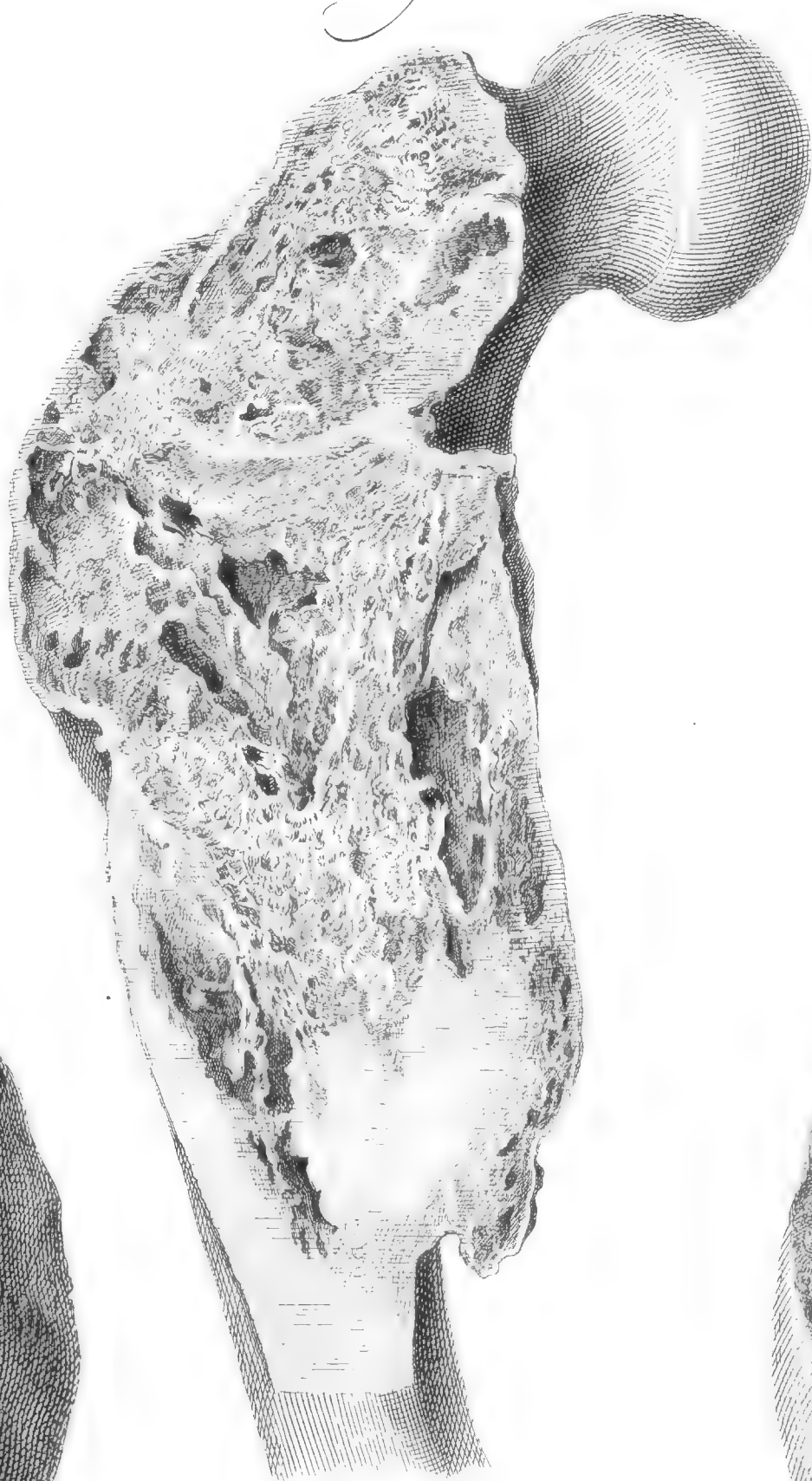

Fig. 4.

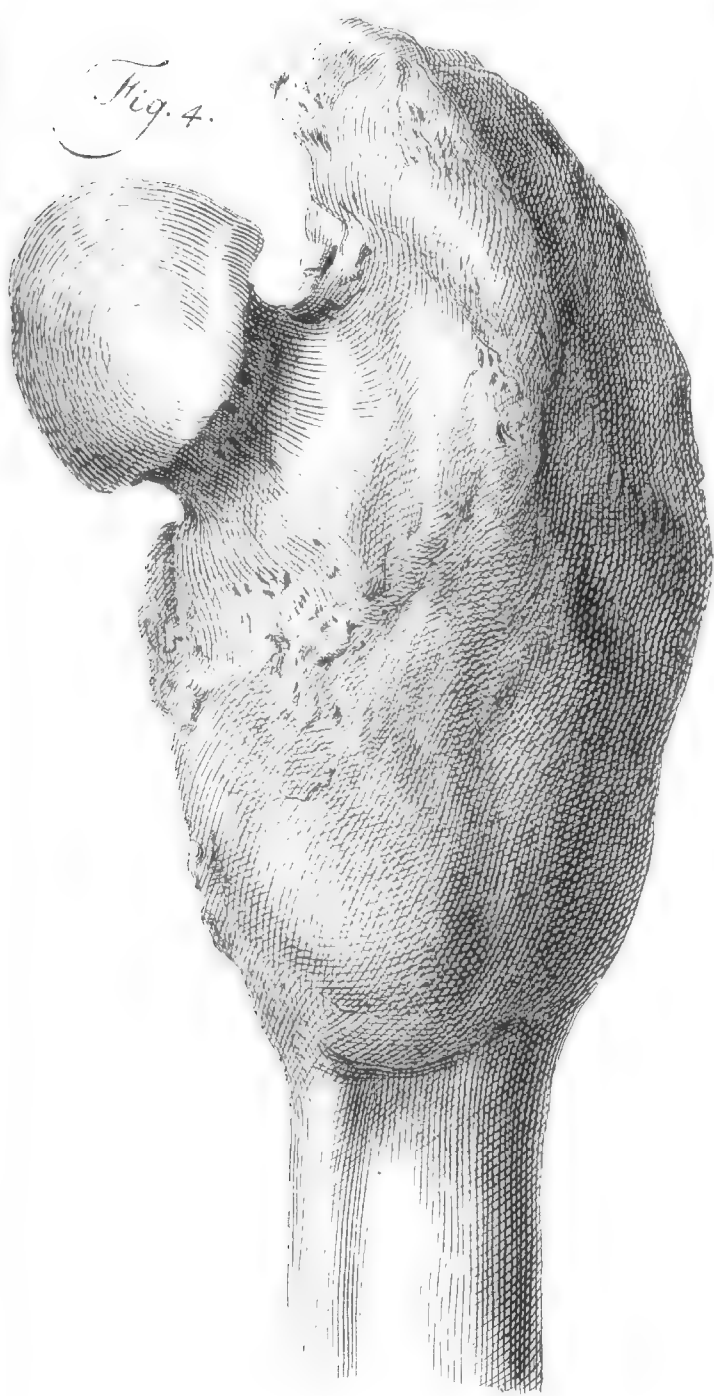

Fig. 5.

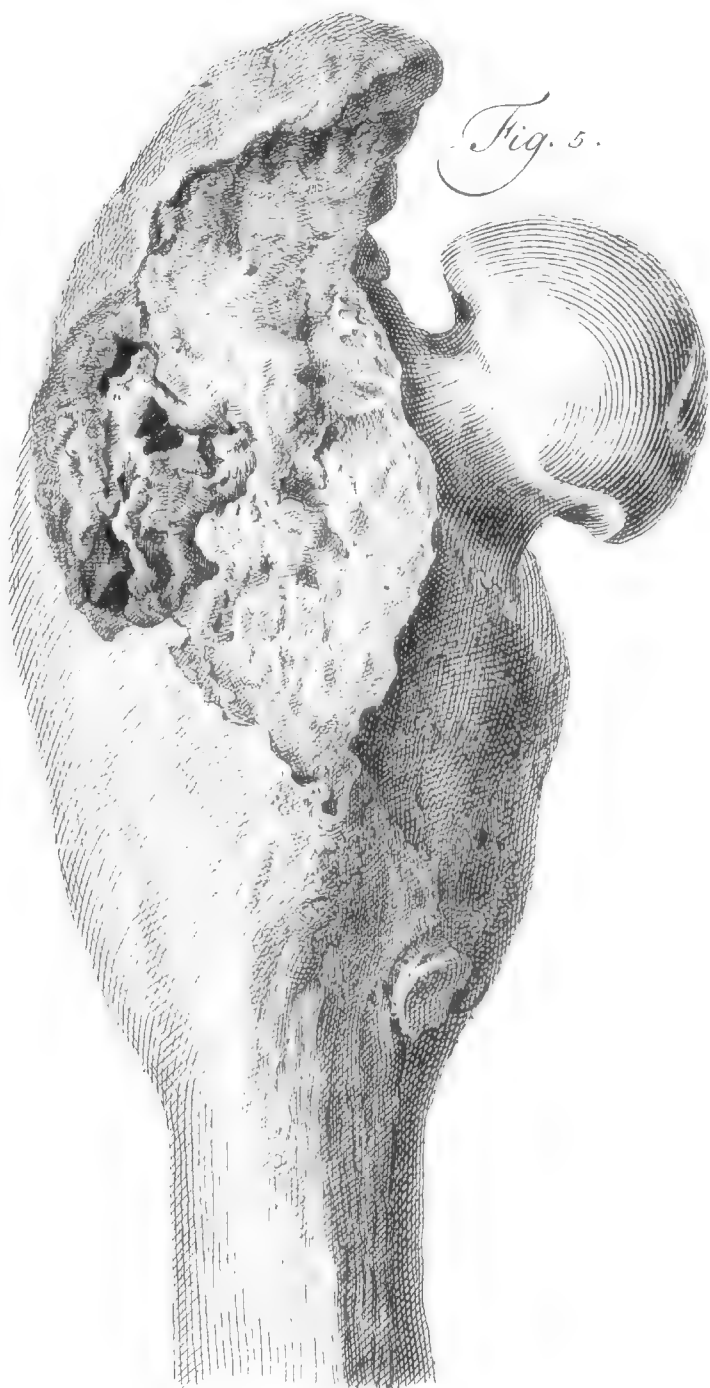

Fig. 1.

Fig. 2.

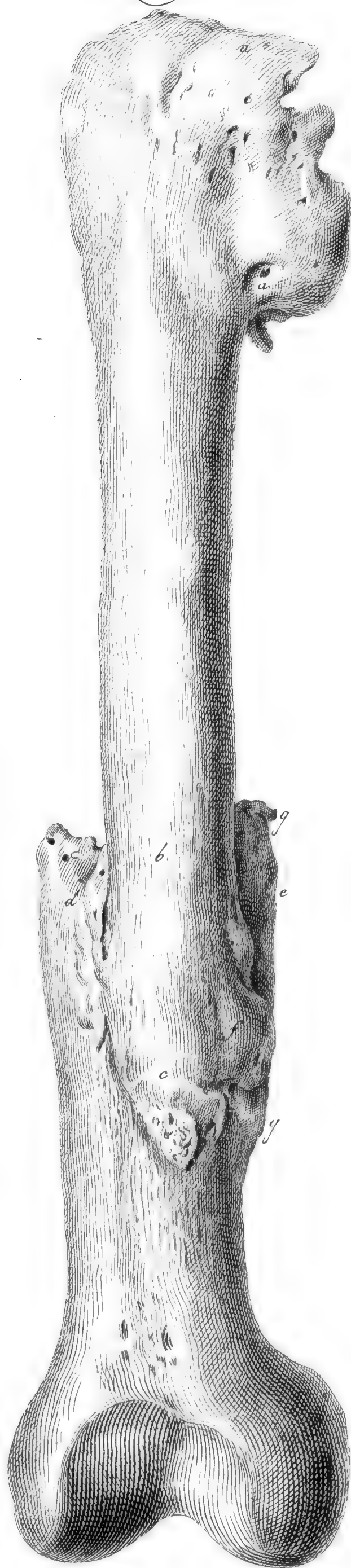
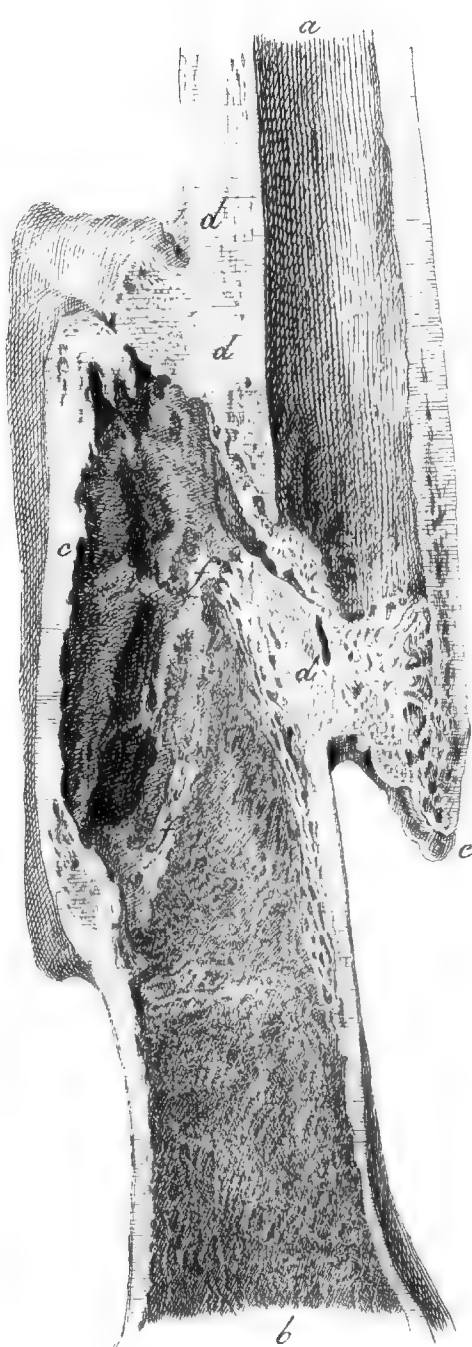

Fig. 3.

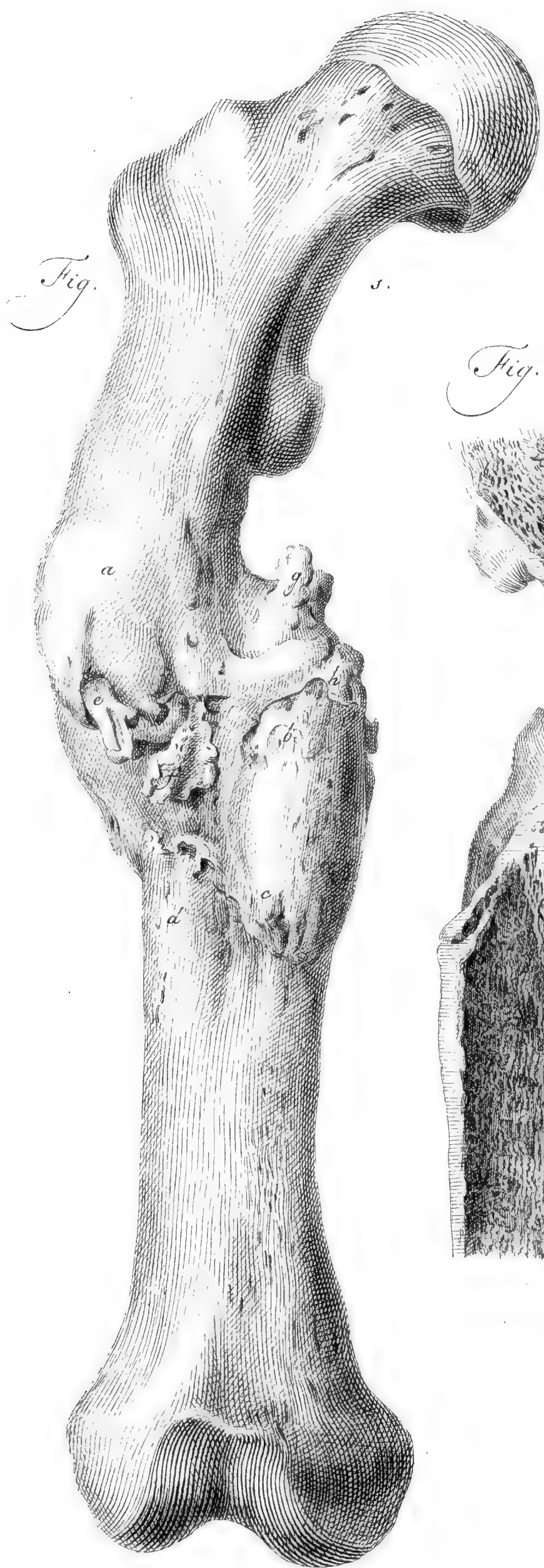

Fig. 3.

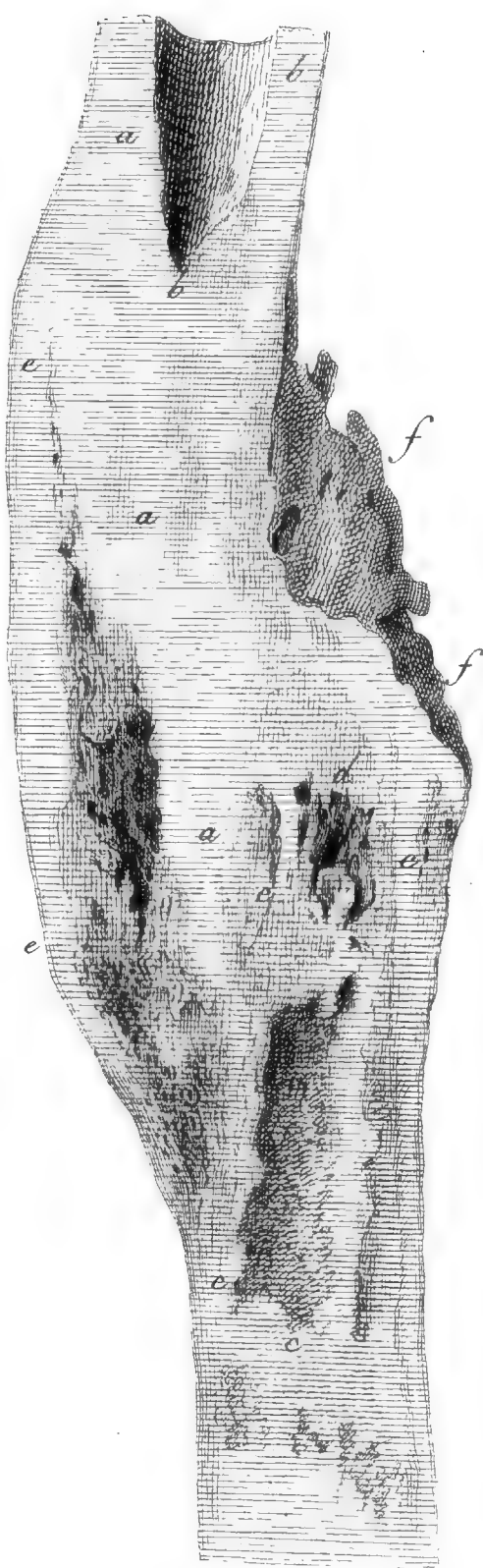
Fig. 1.

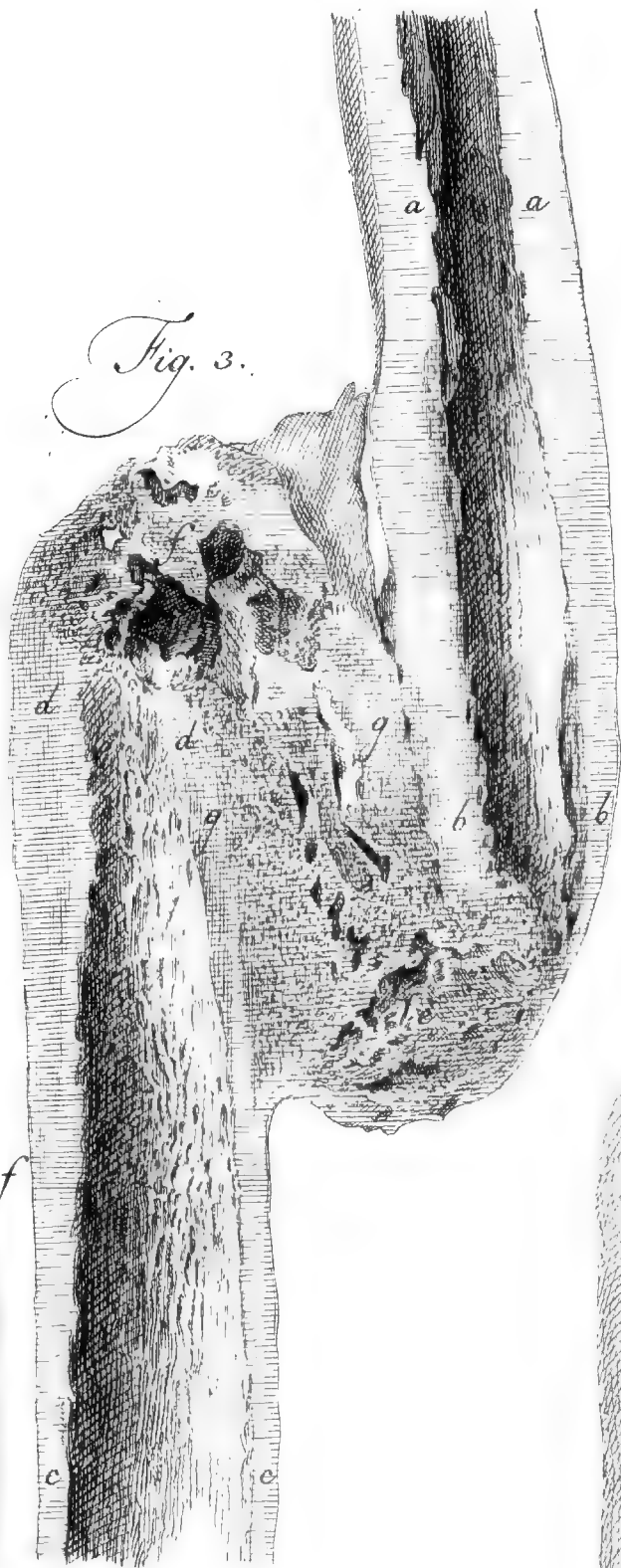

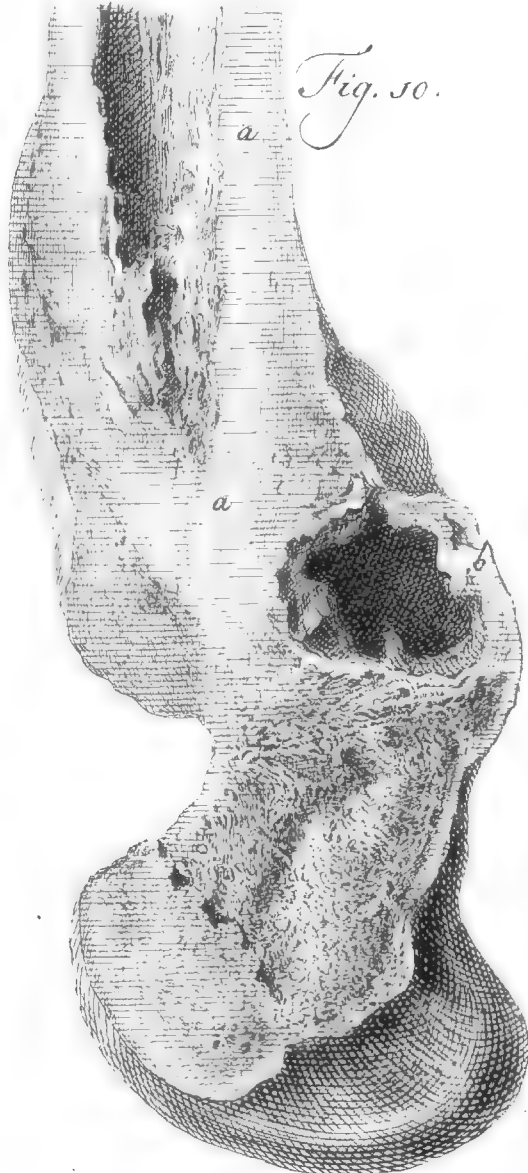
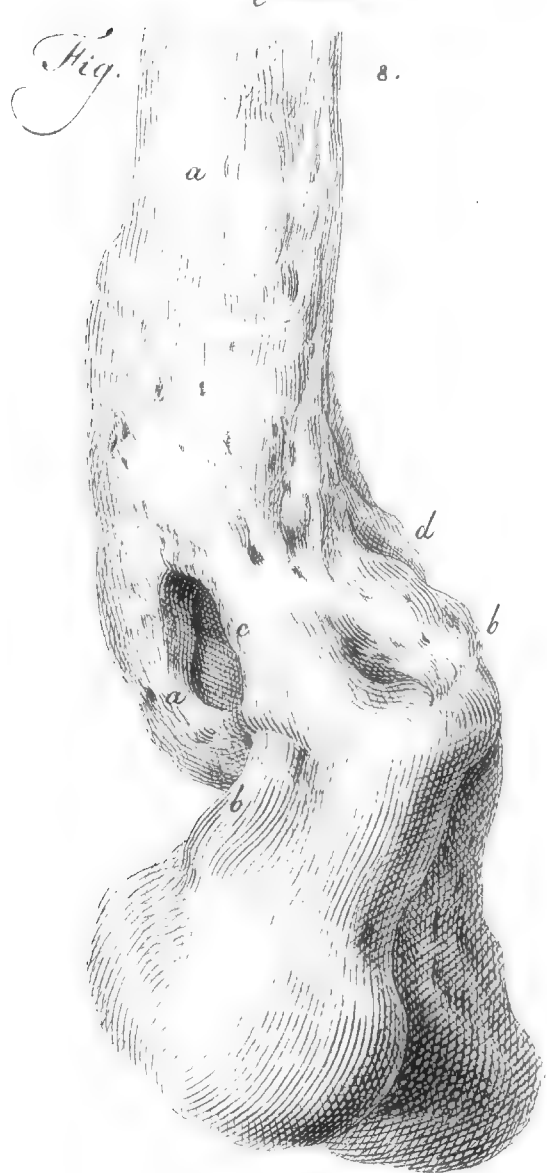
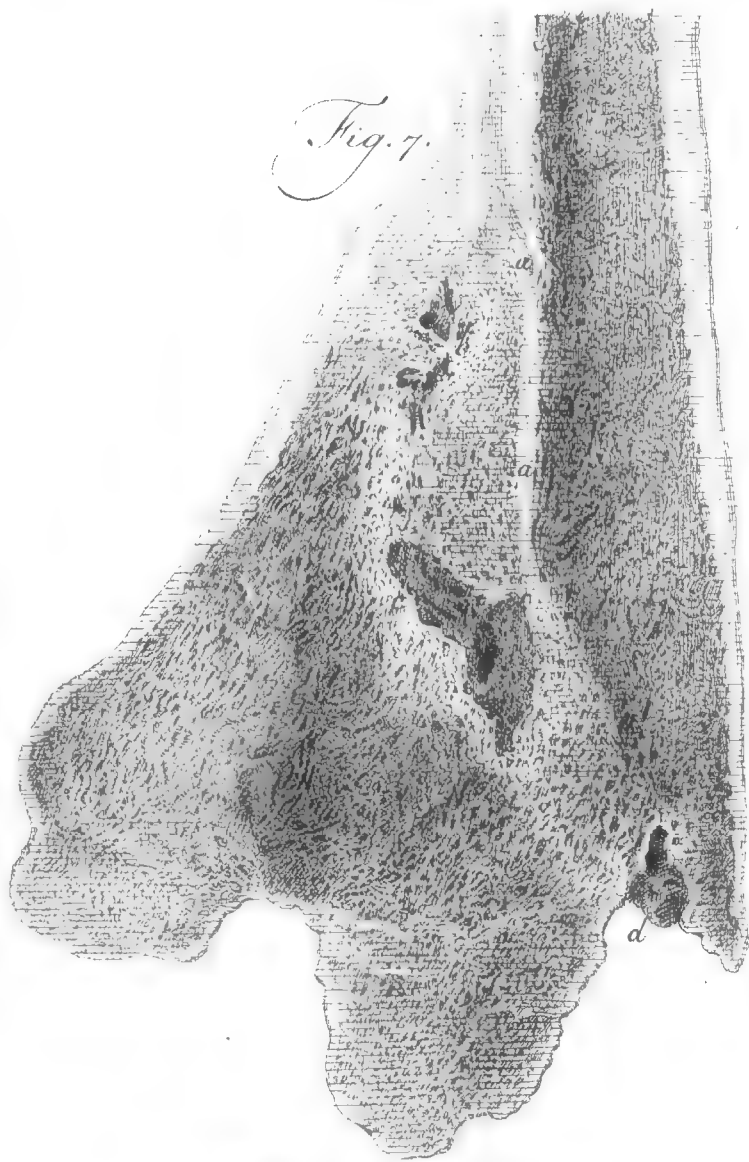
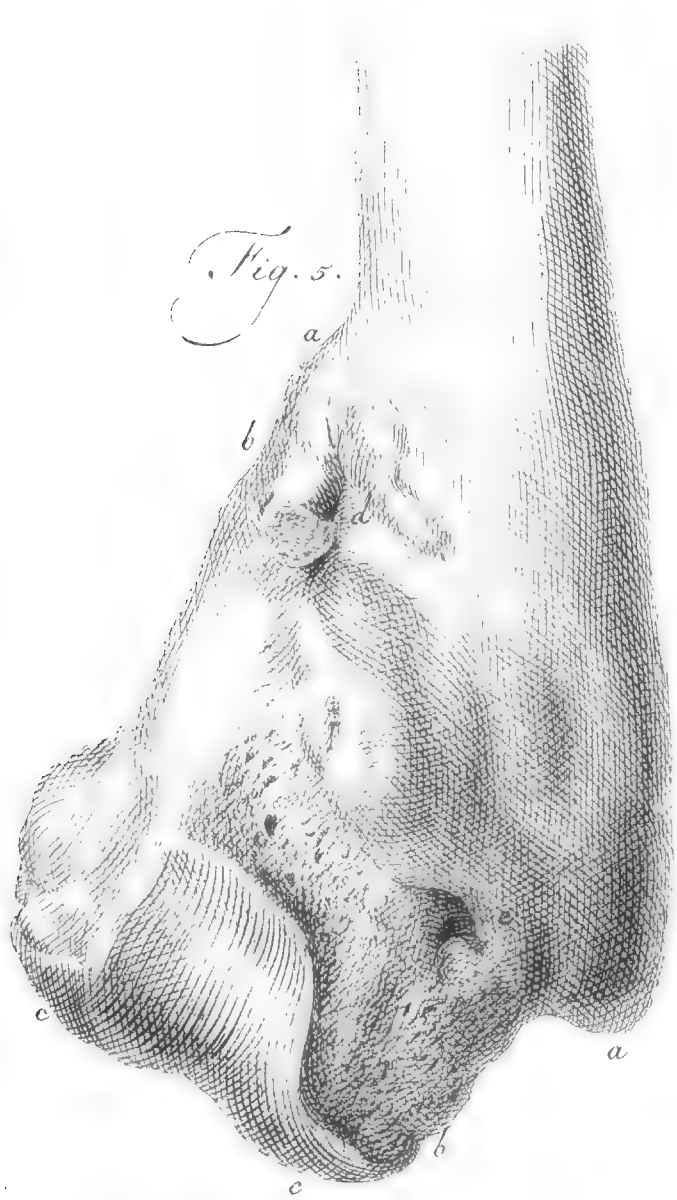
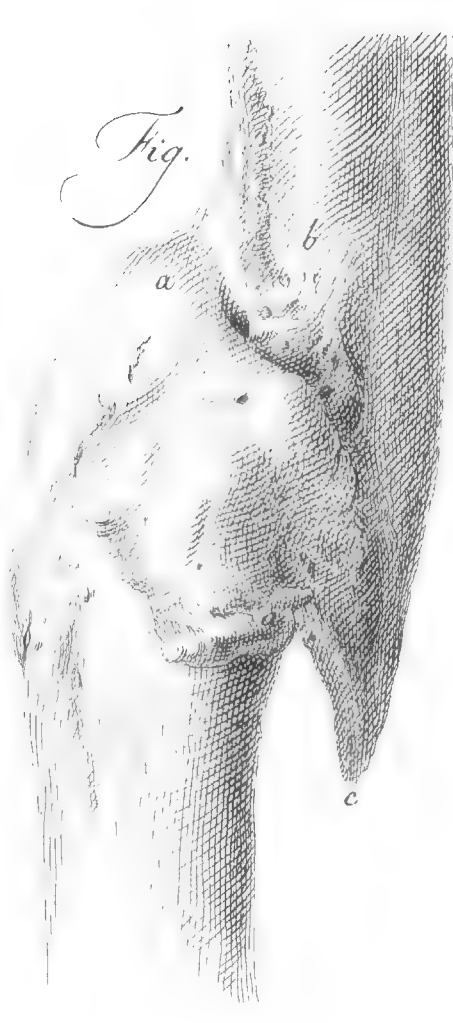
Fig. 2.

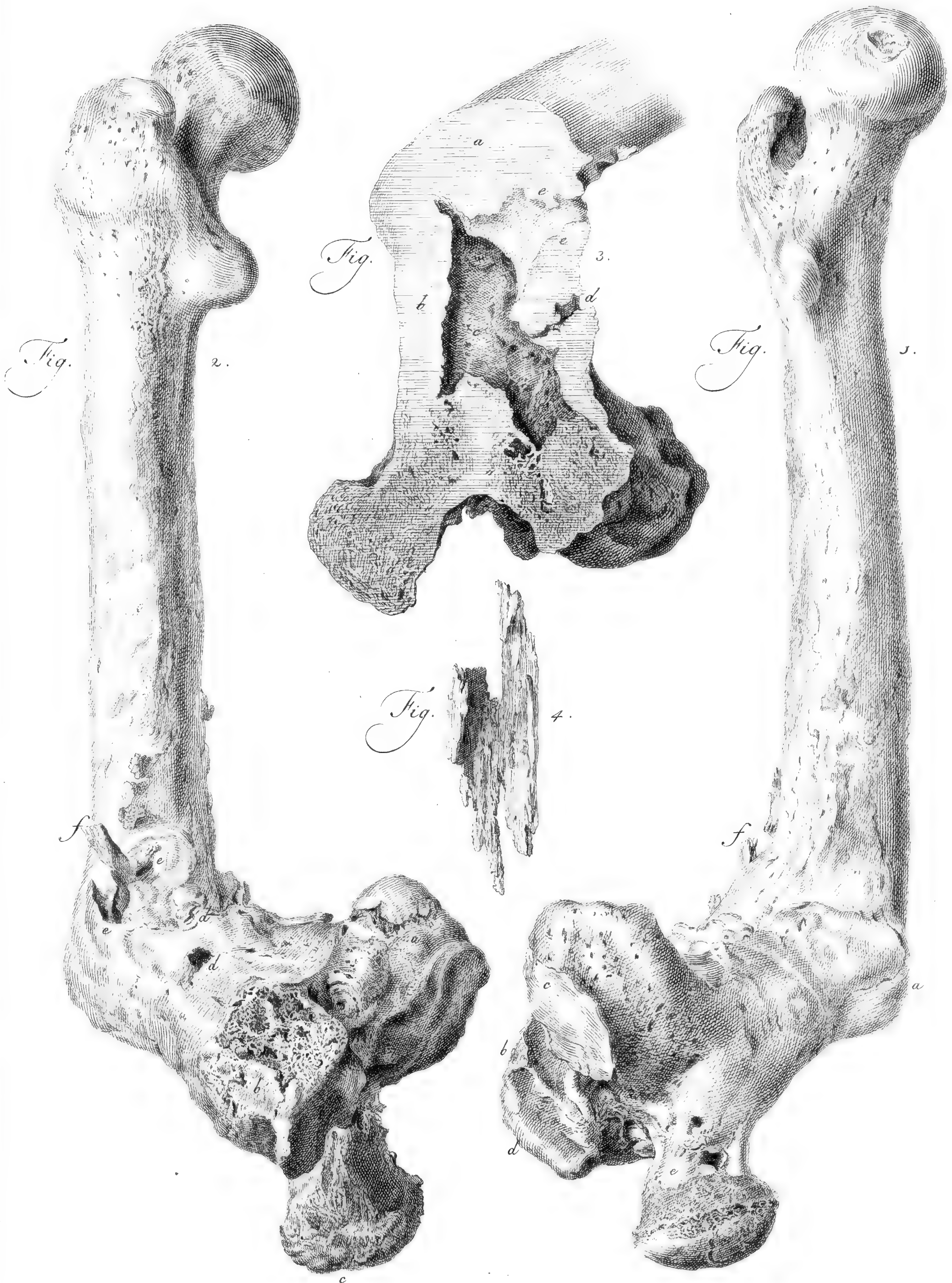

Fig. 3.

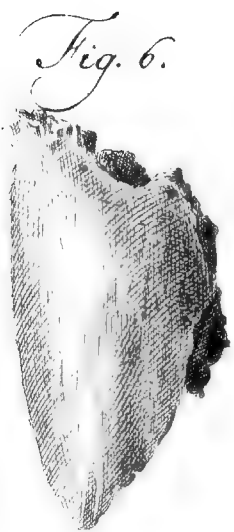
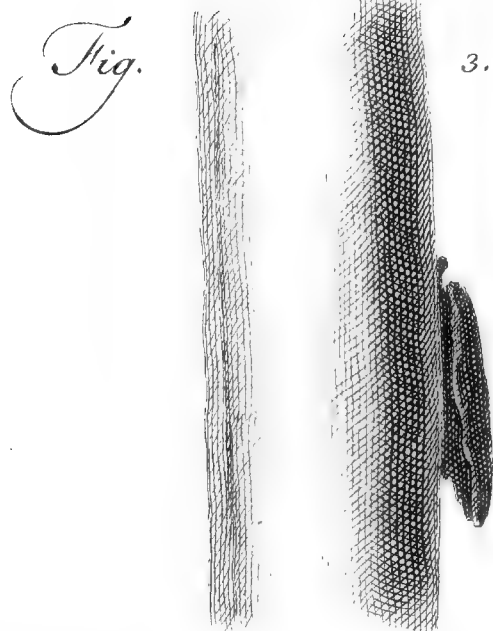
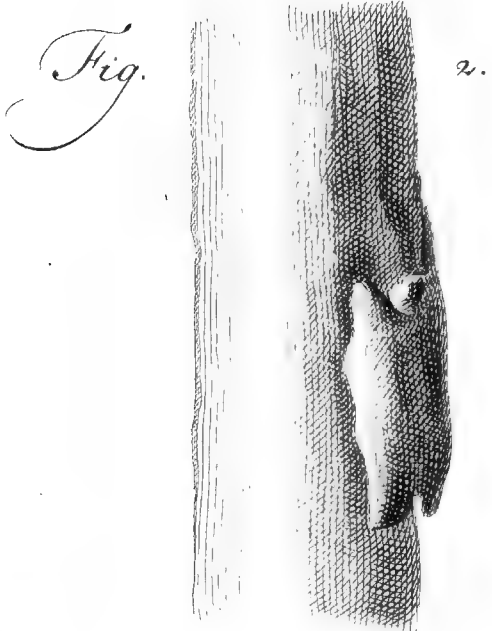
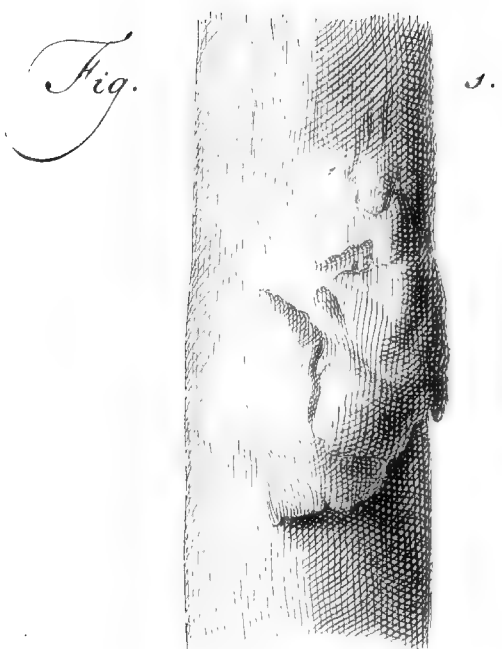

Fig.

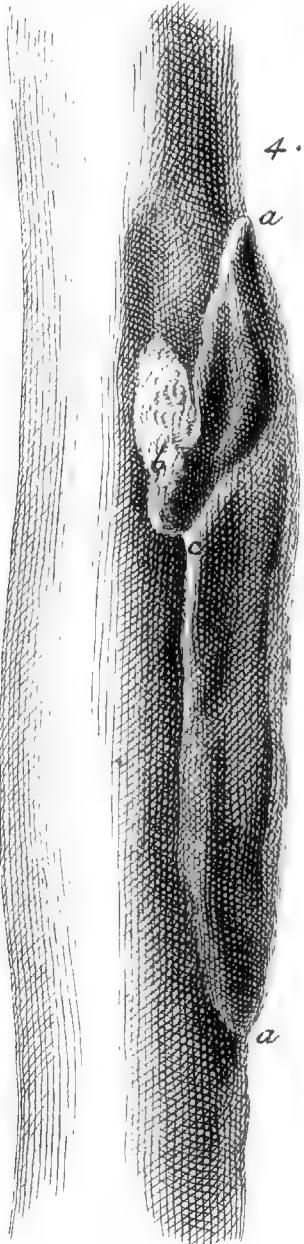

Fig.

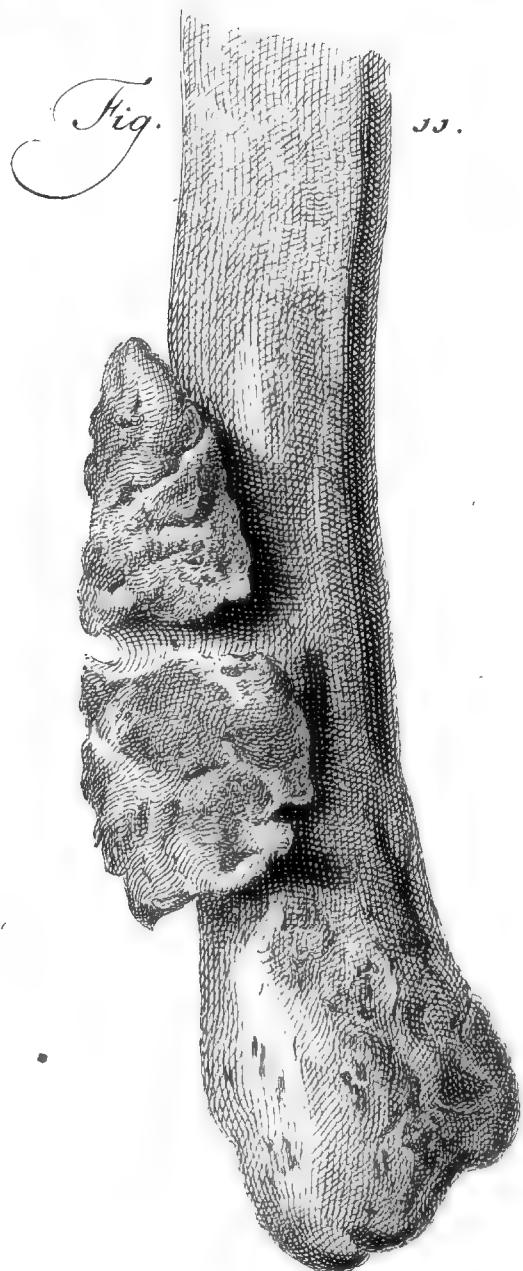
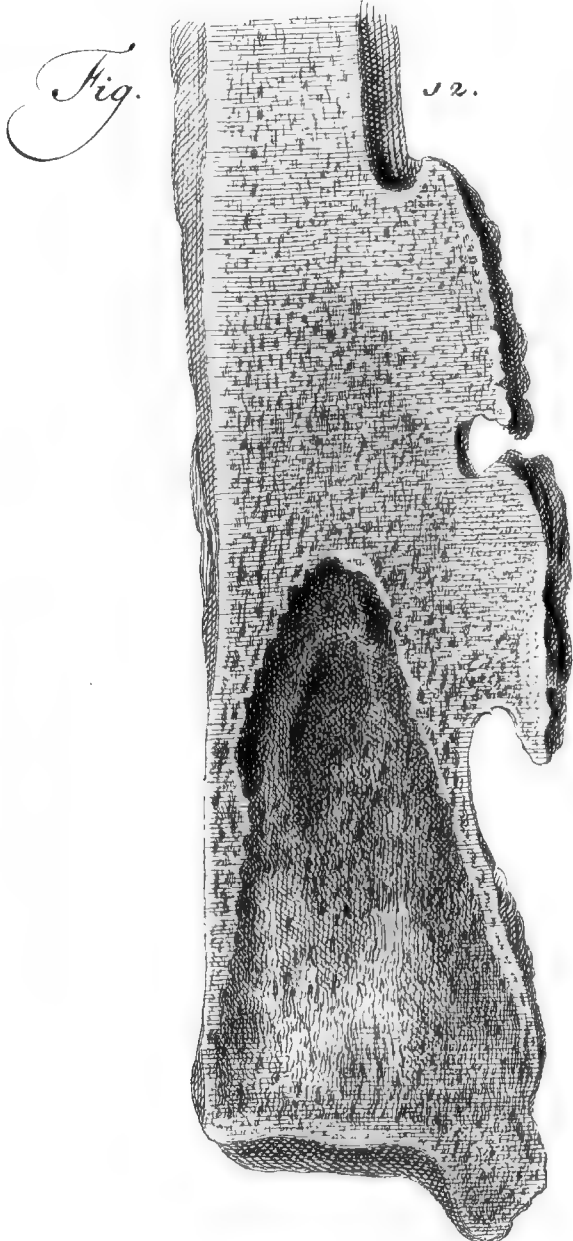
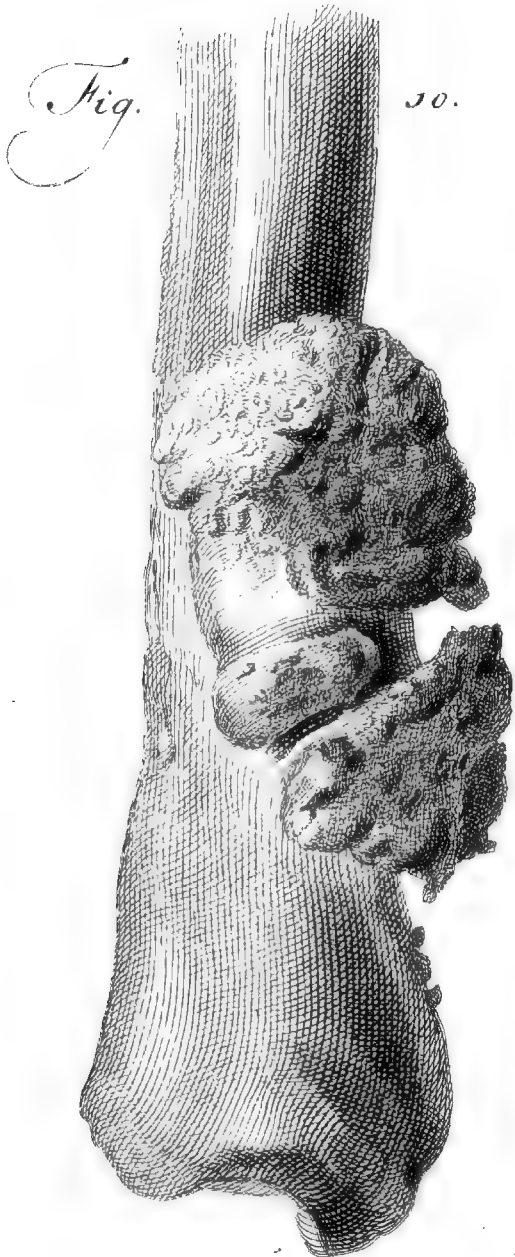
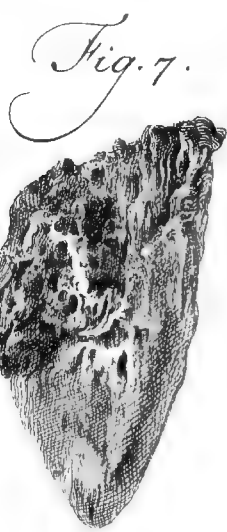

Fig. 2.

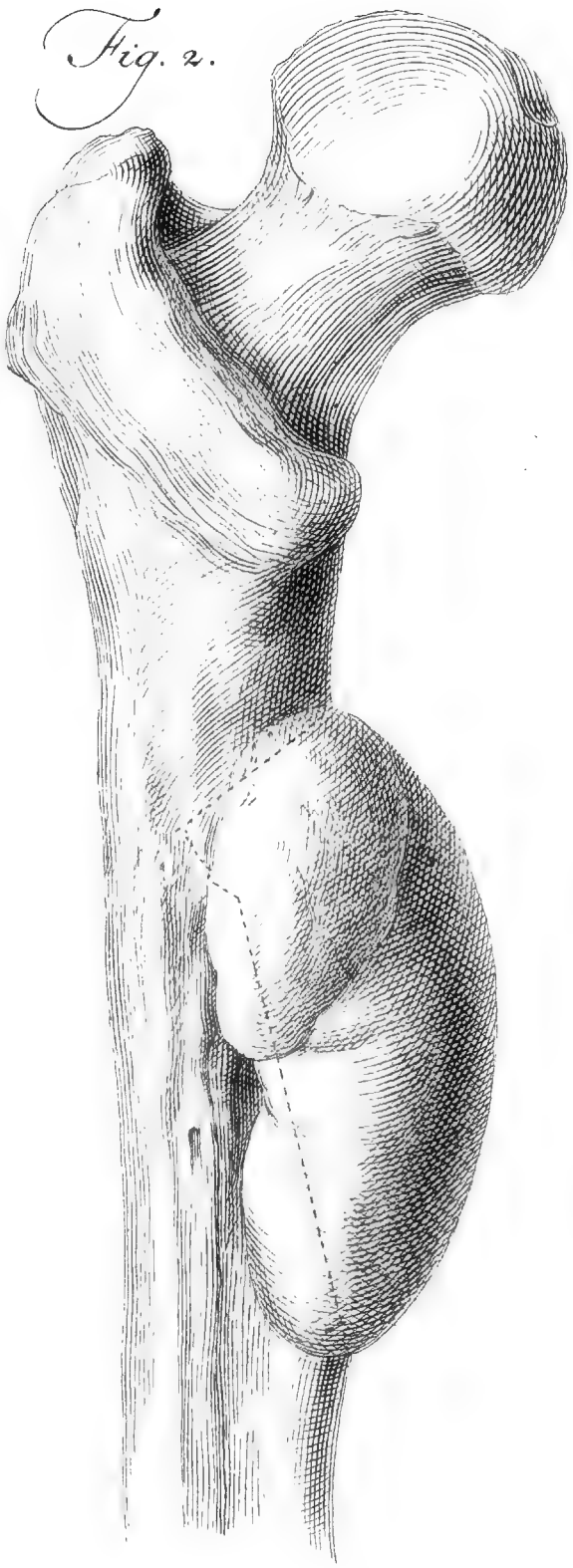

Fig.

3.

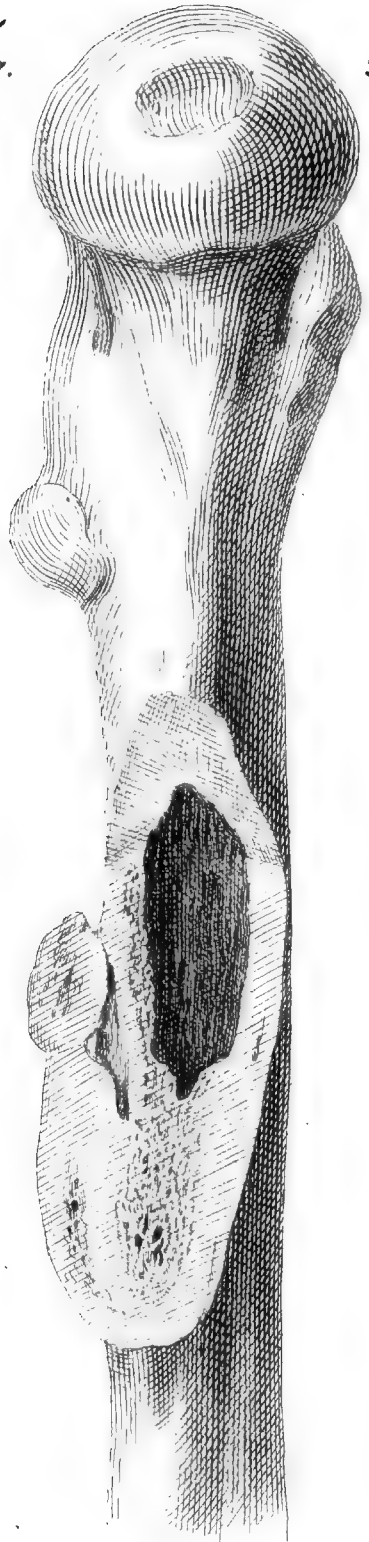

Fig. 4.

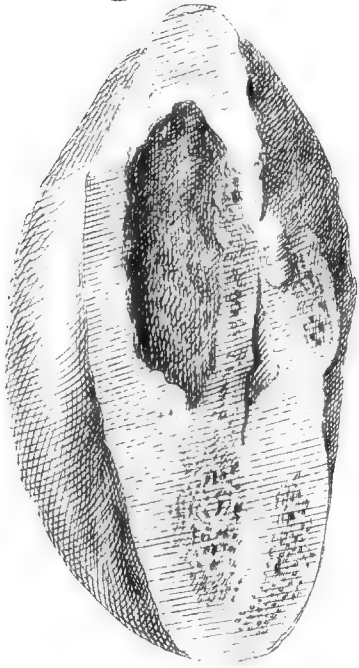

Fig. 5.

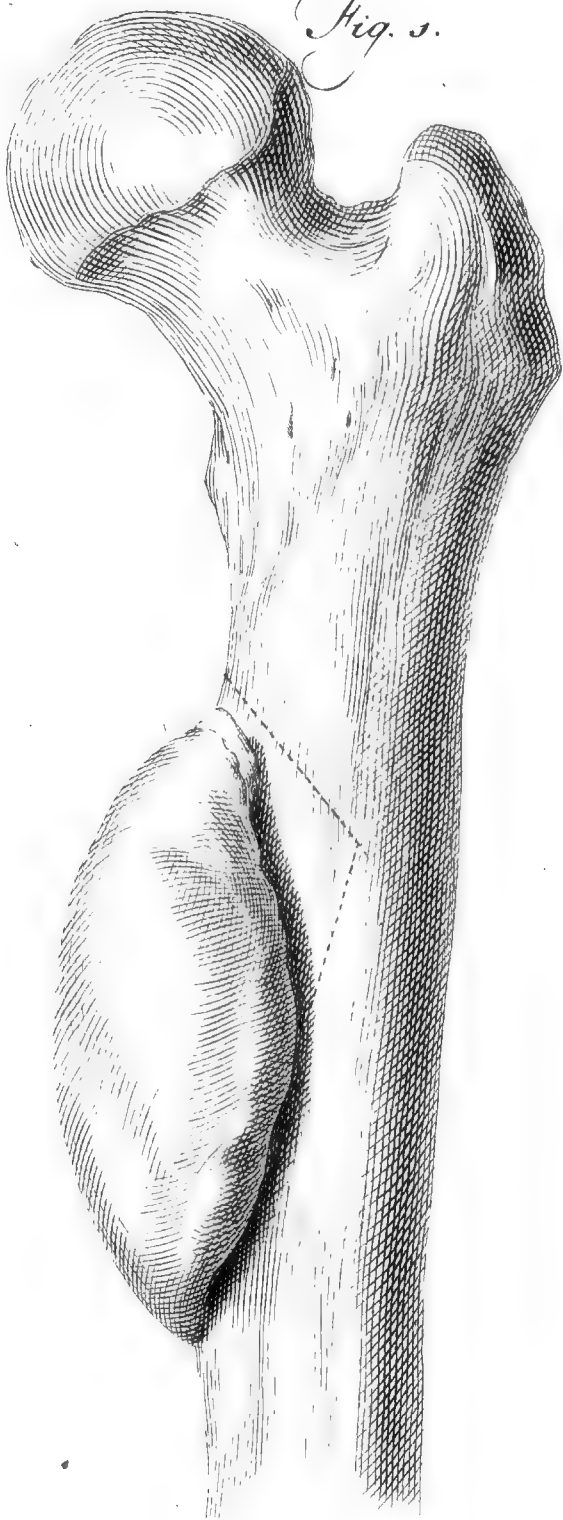

Fig.

5.

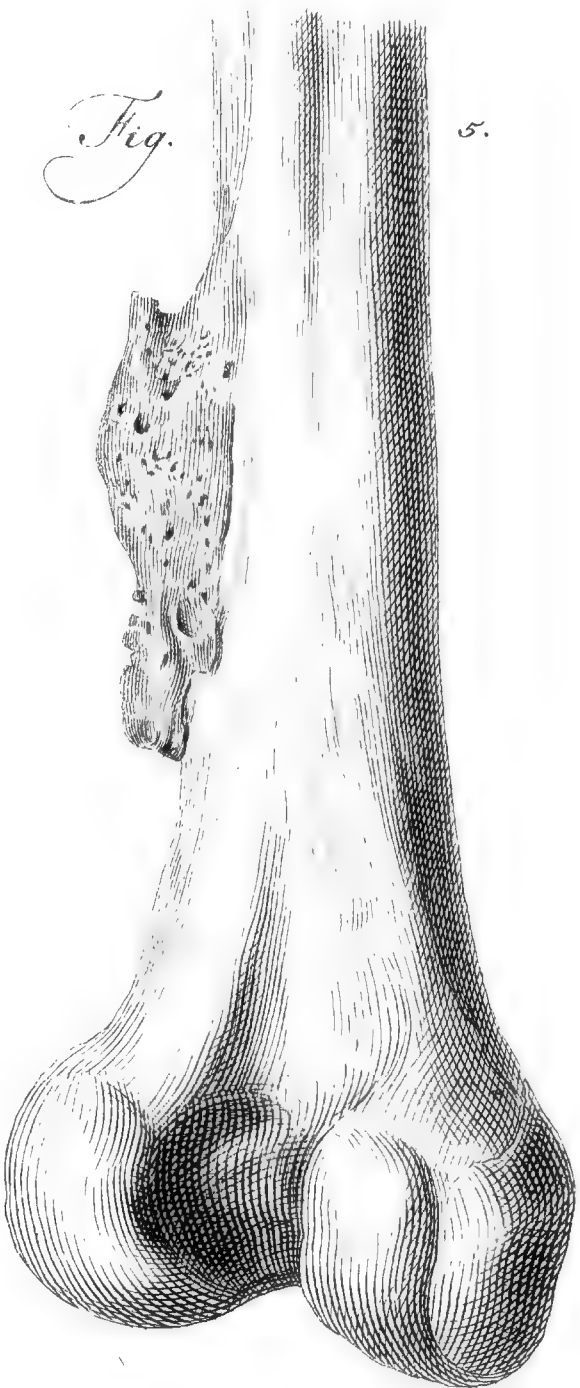
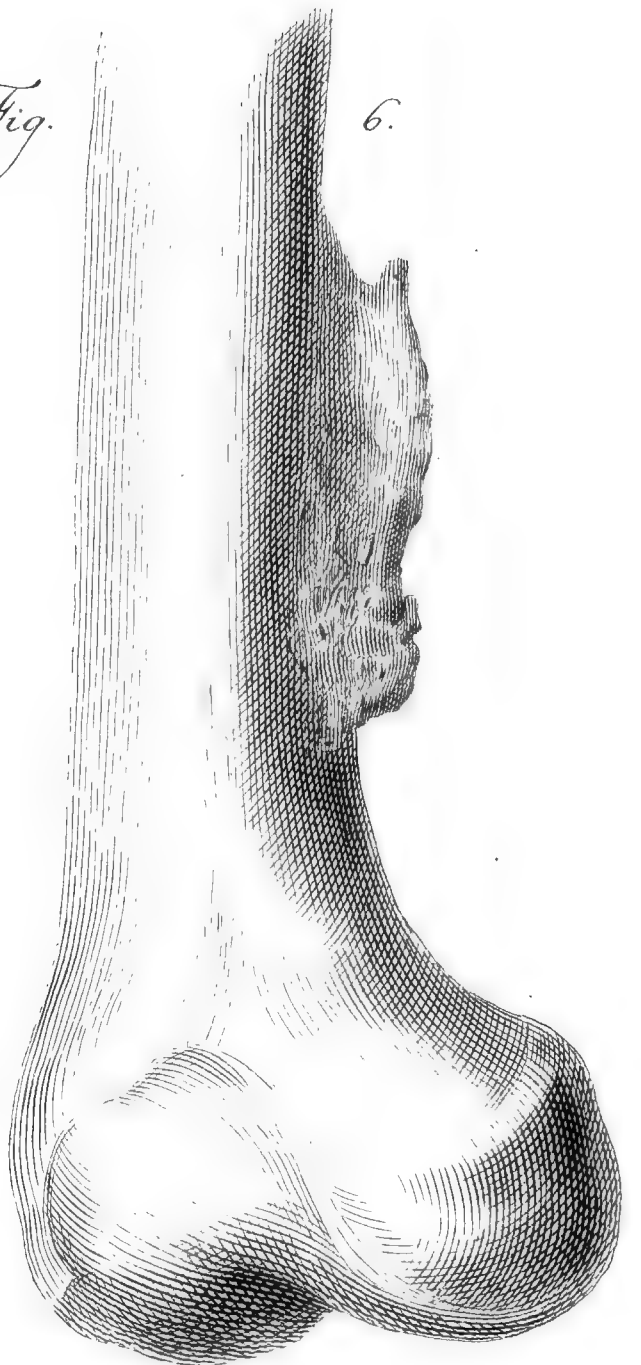
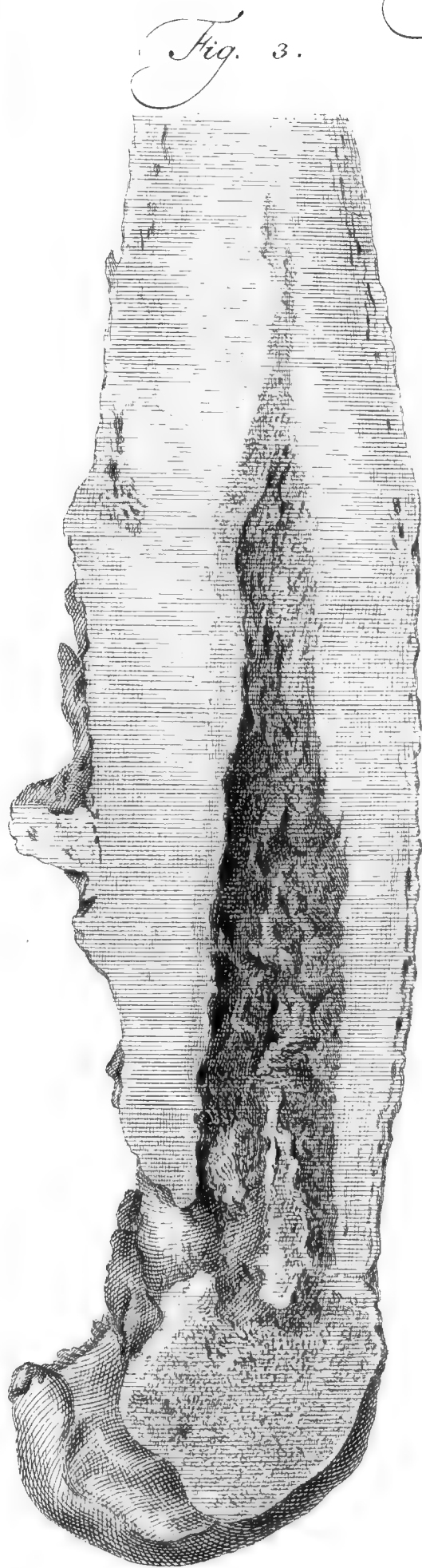
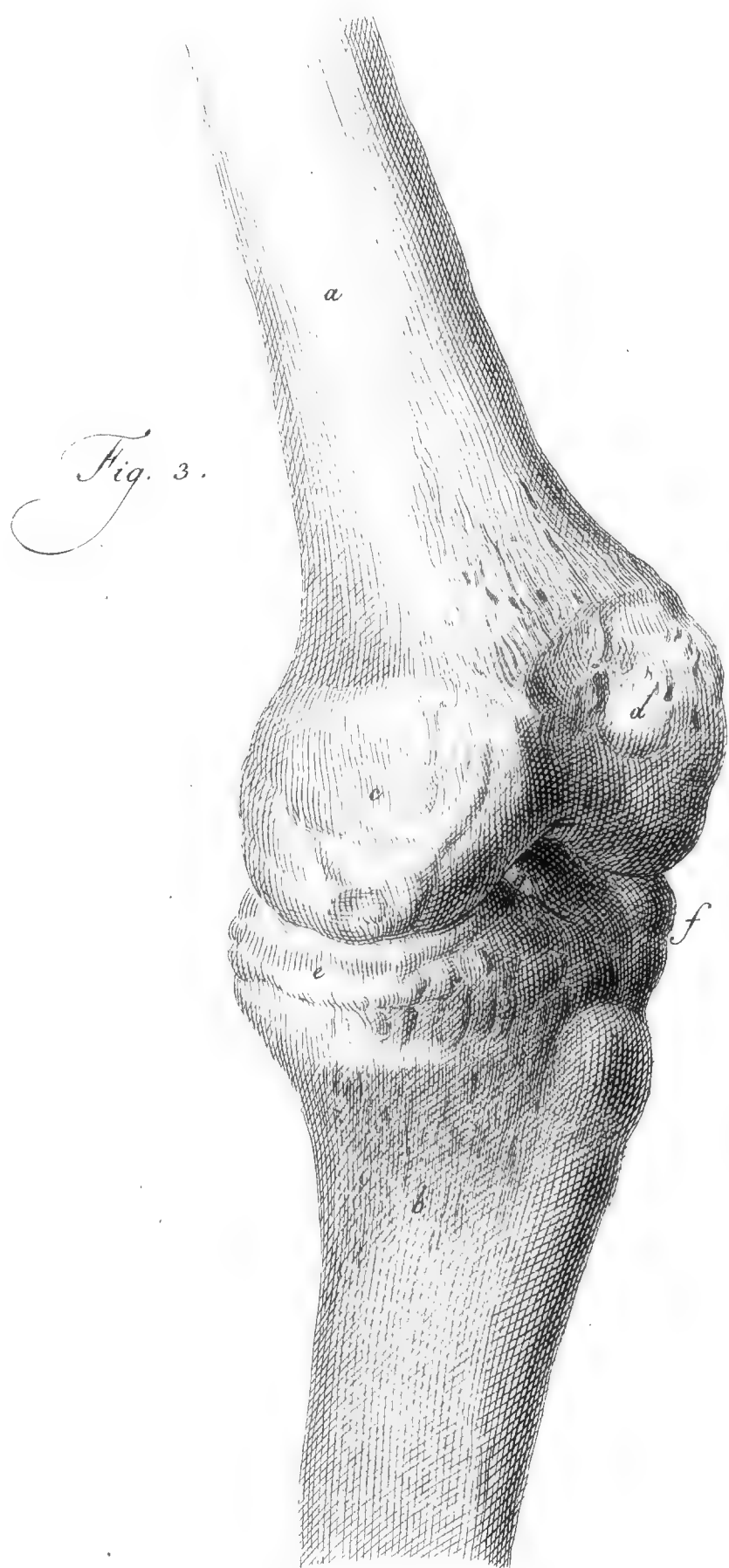
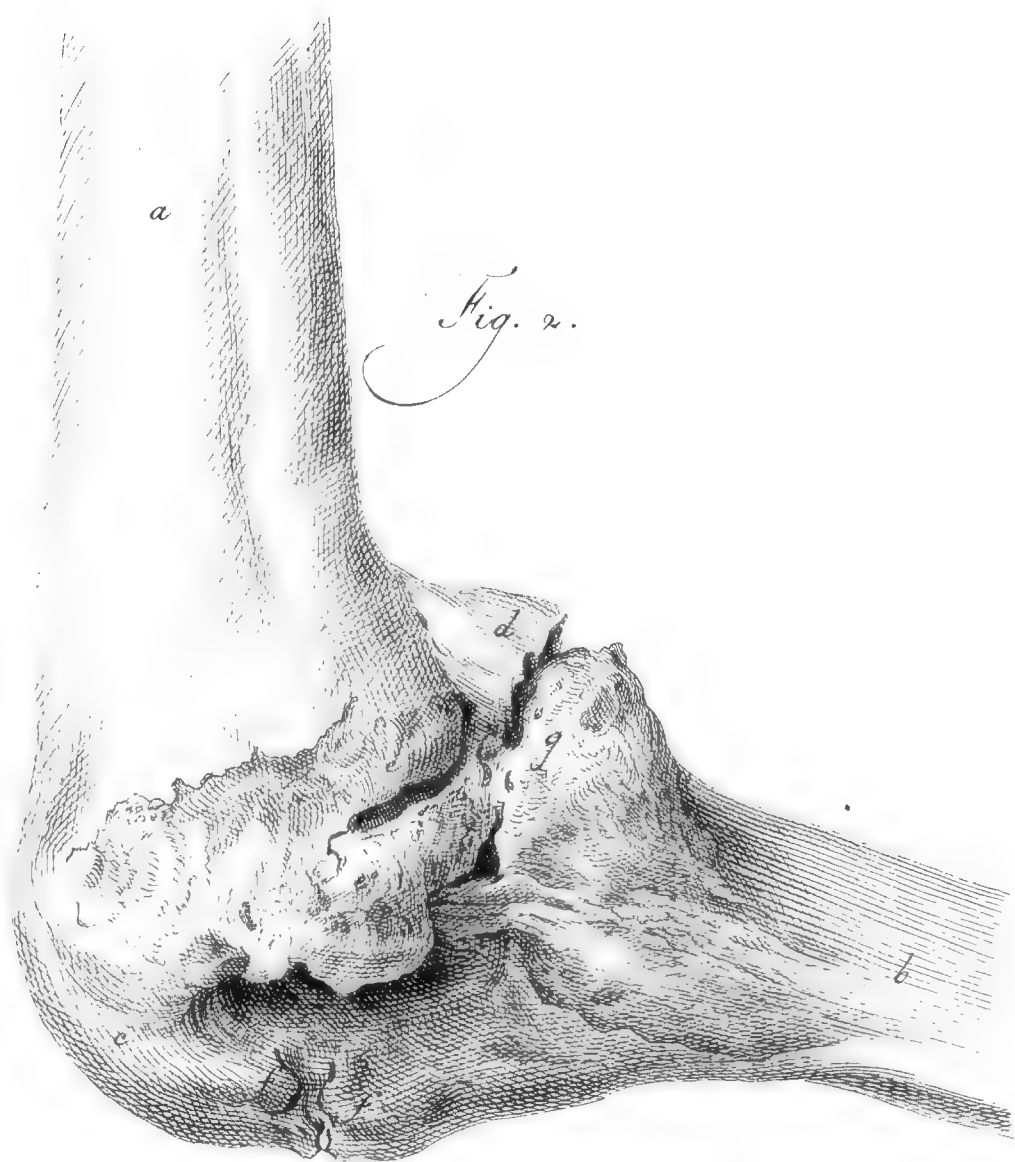
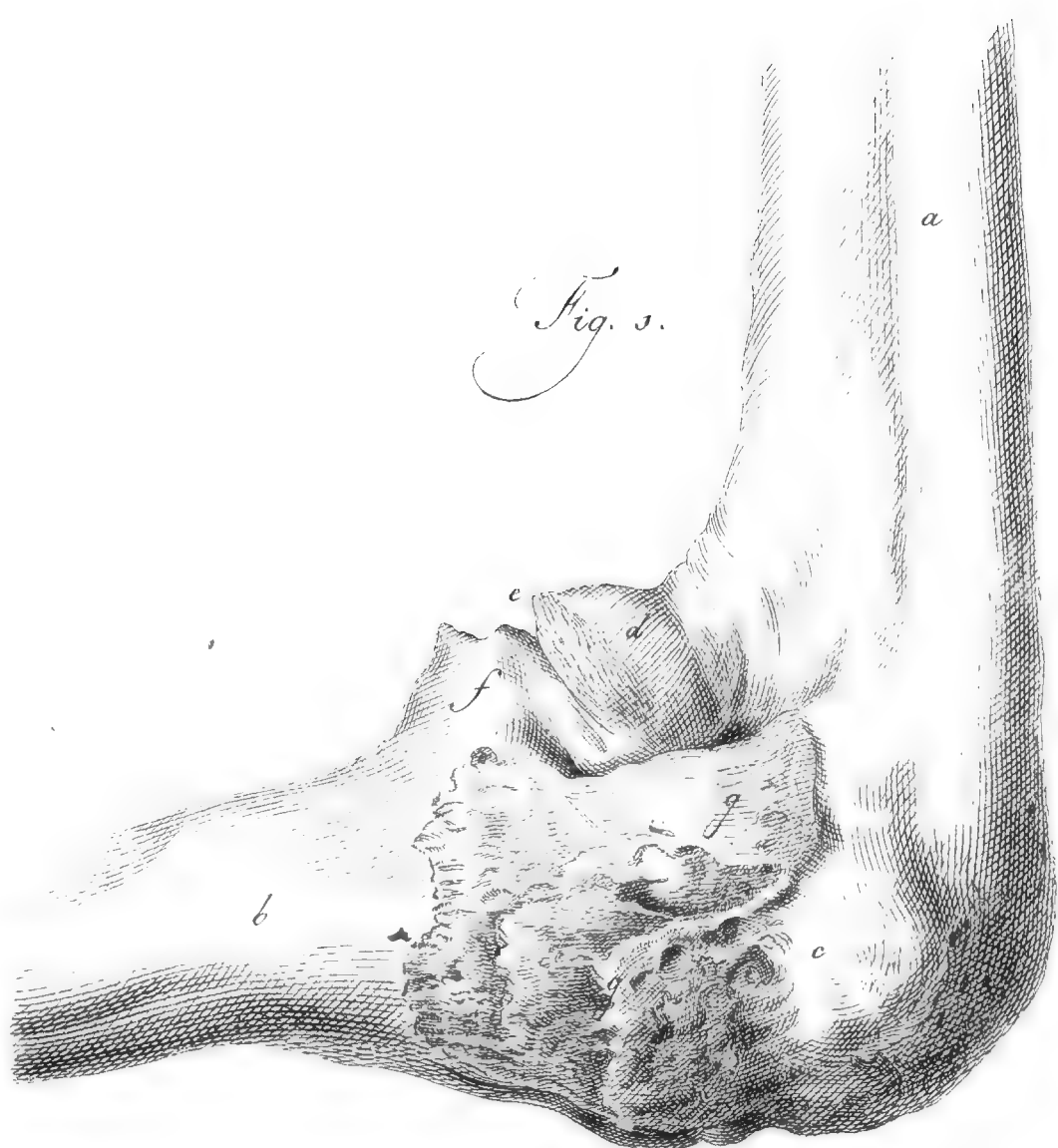

Fig.

6.

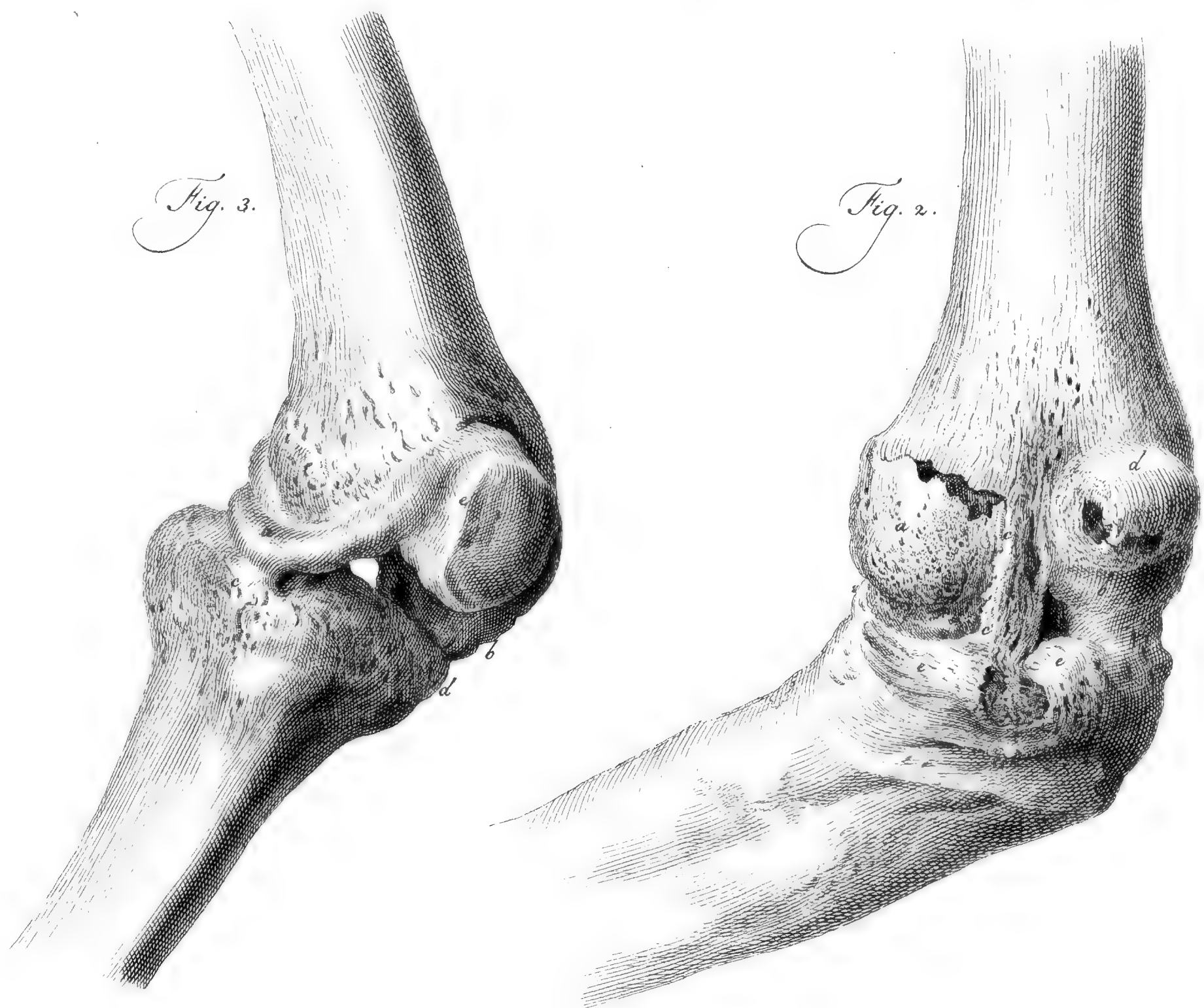
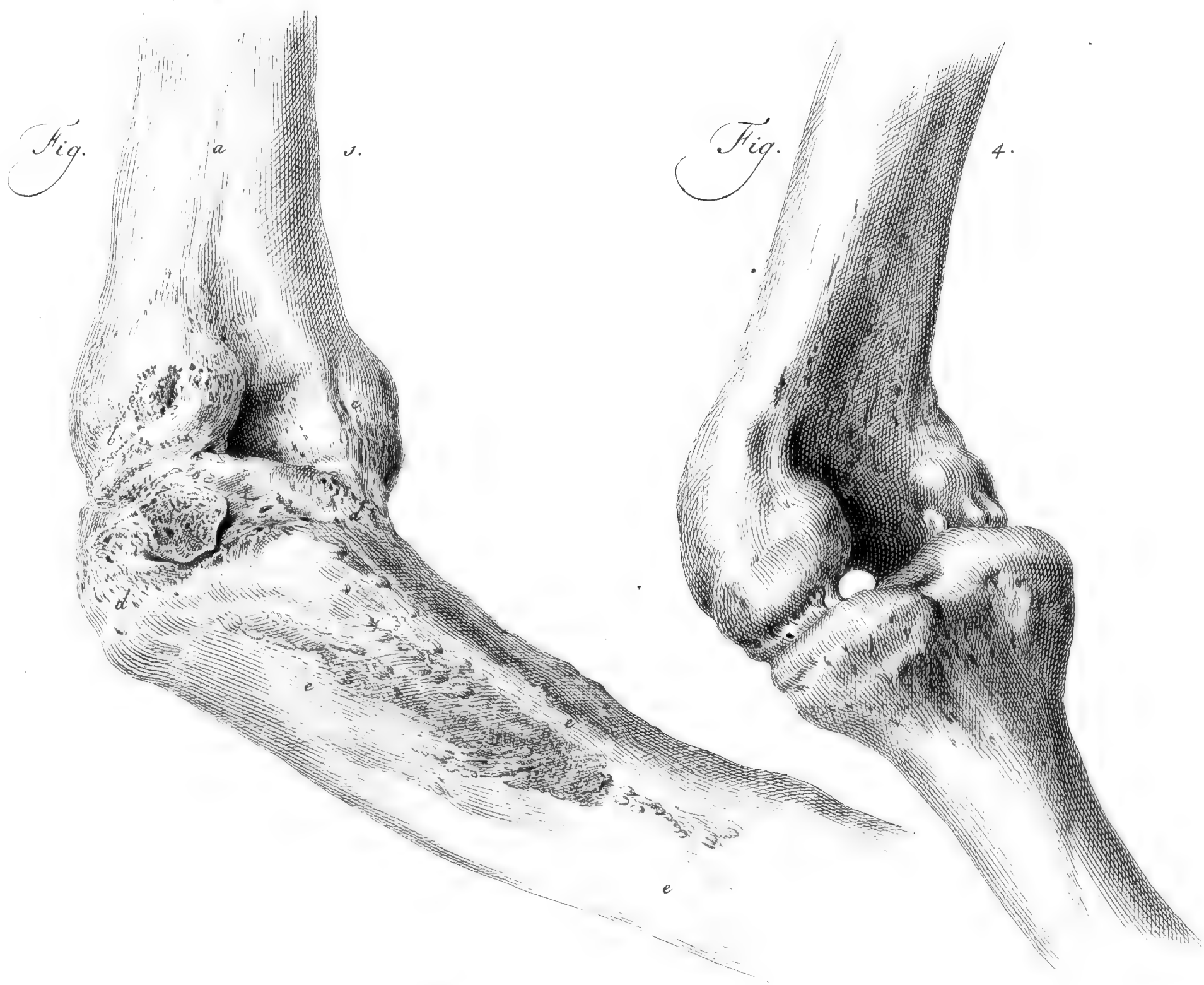

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

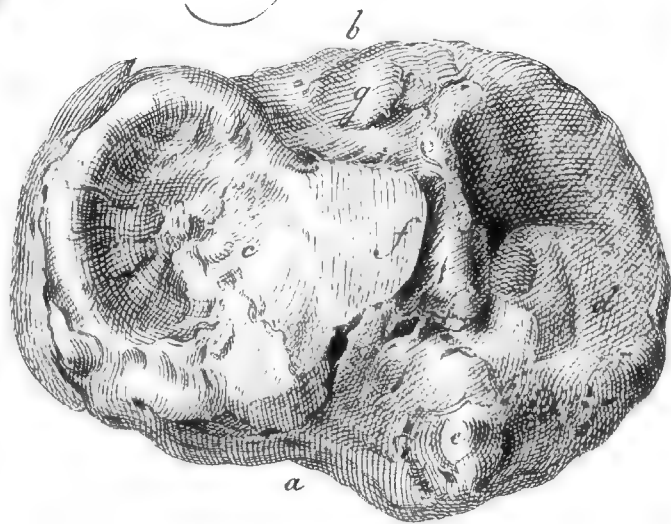

Fig. 4.

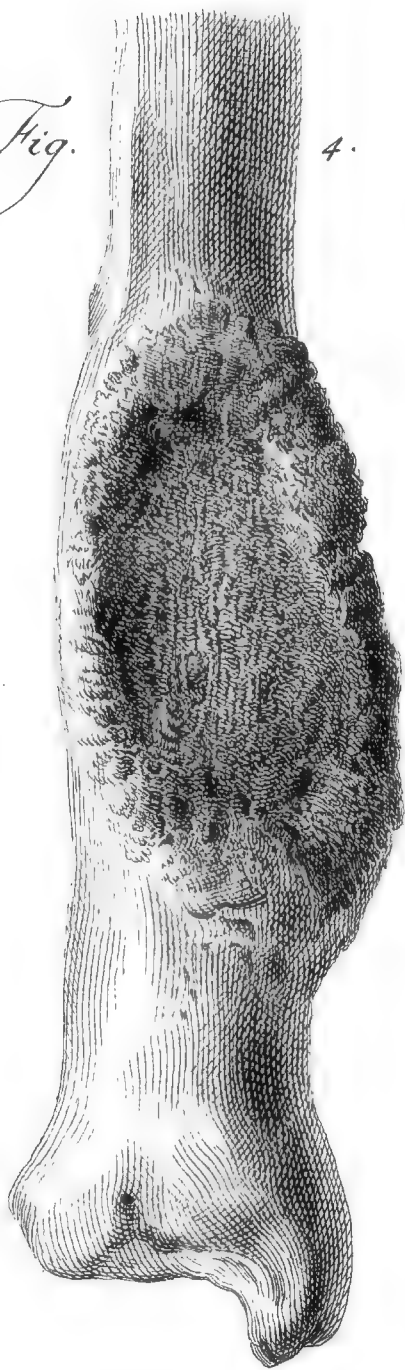

Fig. 1.

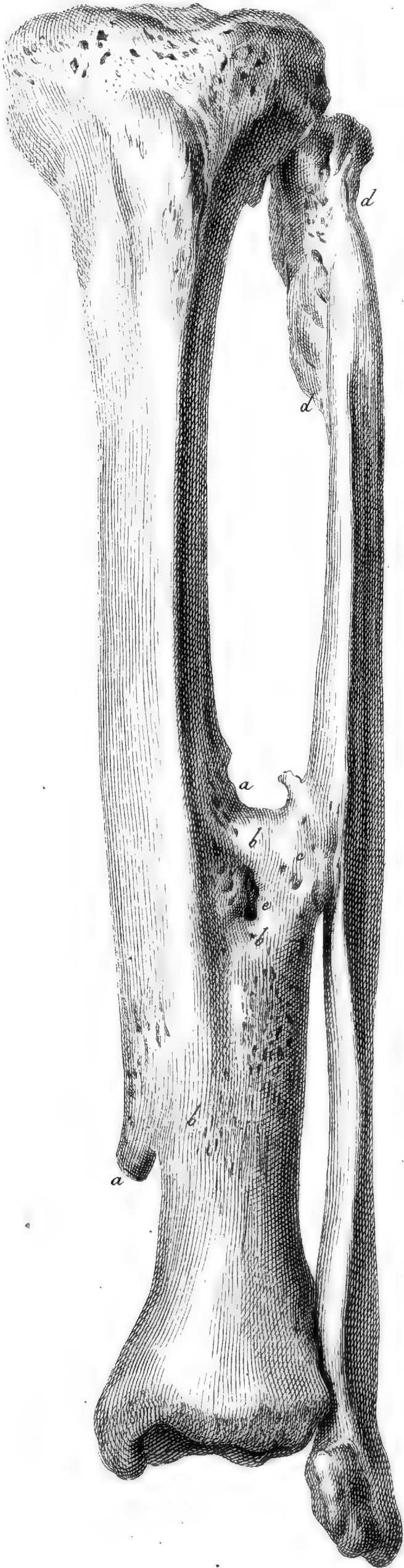

Fig. 2.

Fig. 3.

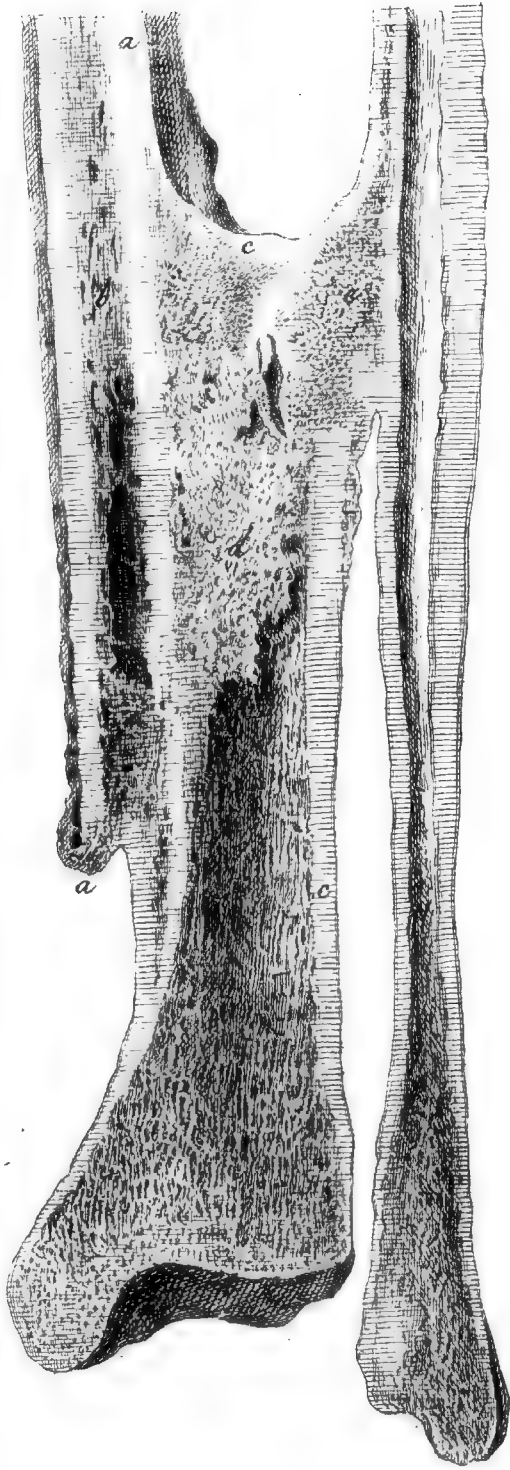

Fig. 1.

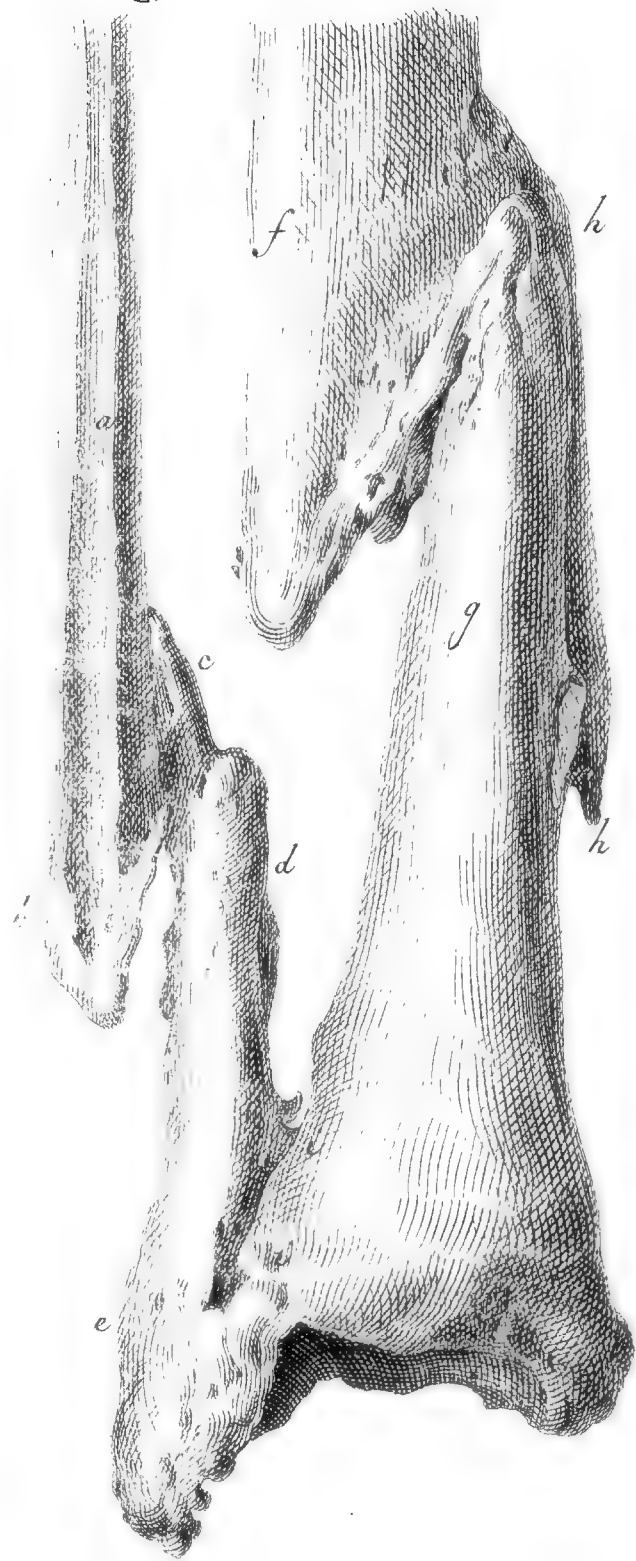

Fig.

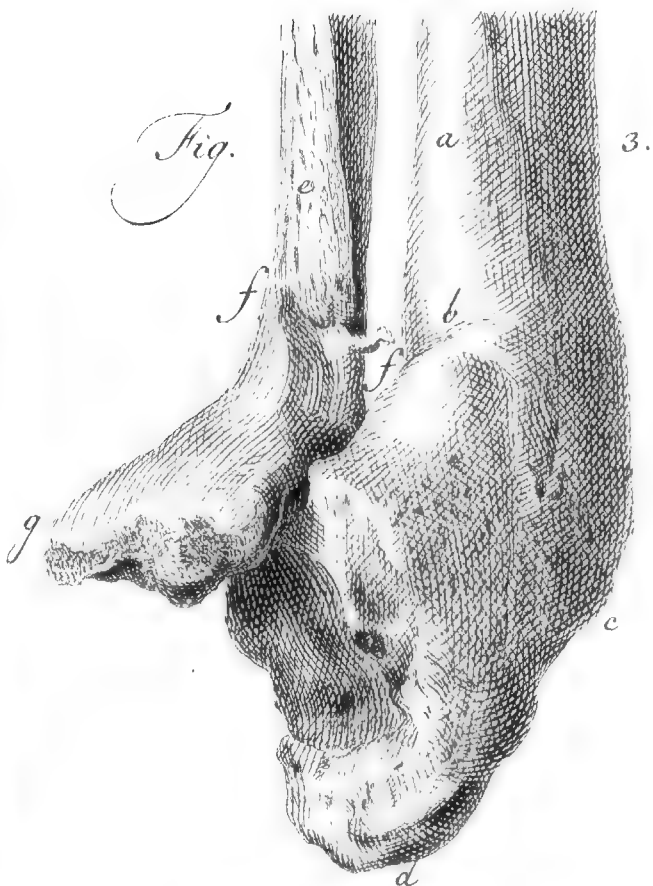

Fig. 2.

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig.

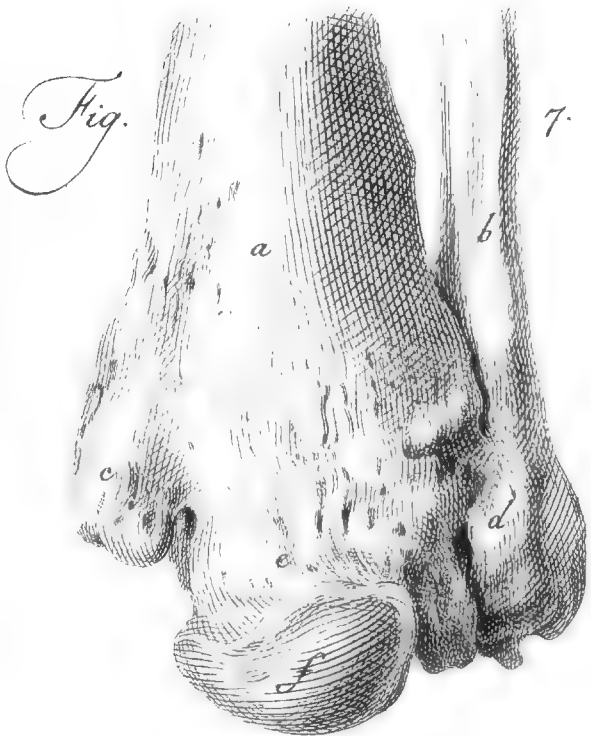

Fig. 6.

Fig.

Fig. 2.

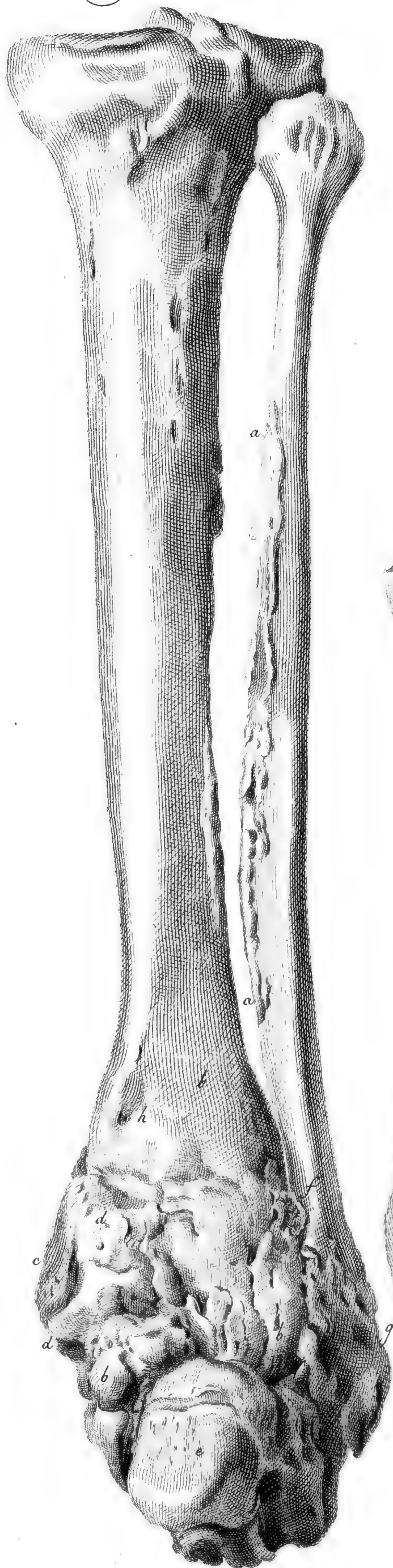

Fig. 3.

Fig. 5.

Fig. 4.

Fig.

Fig. 3.

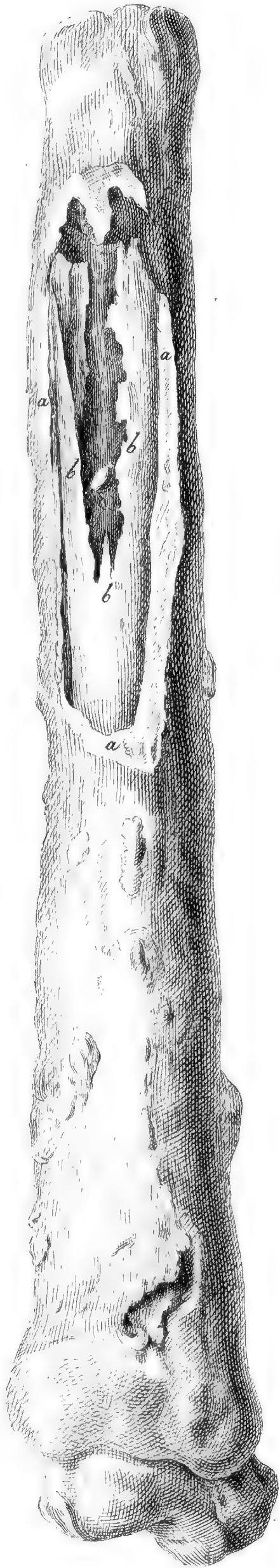

Fig. 4.

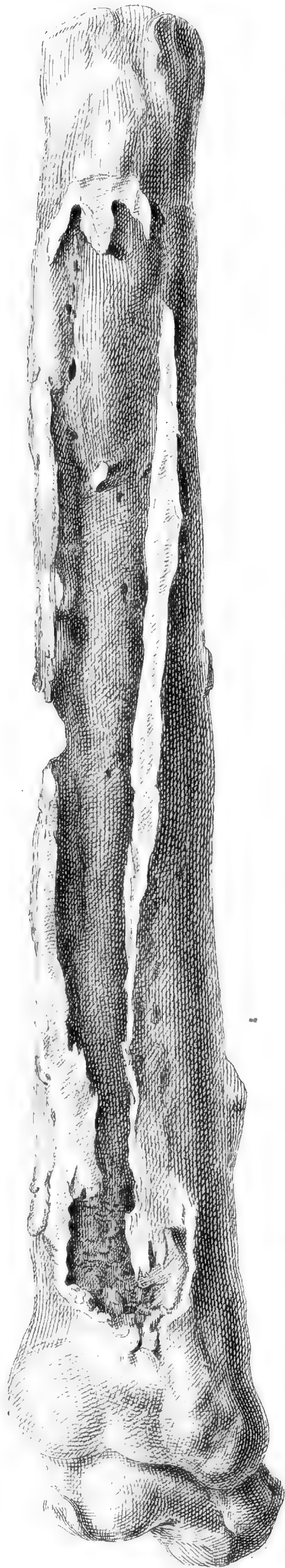
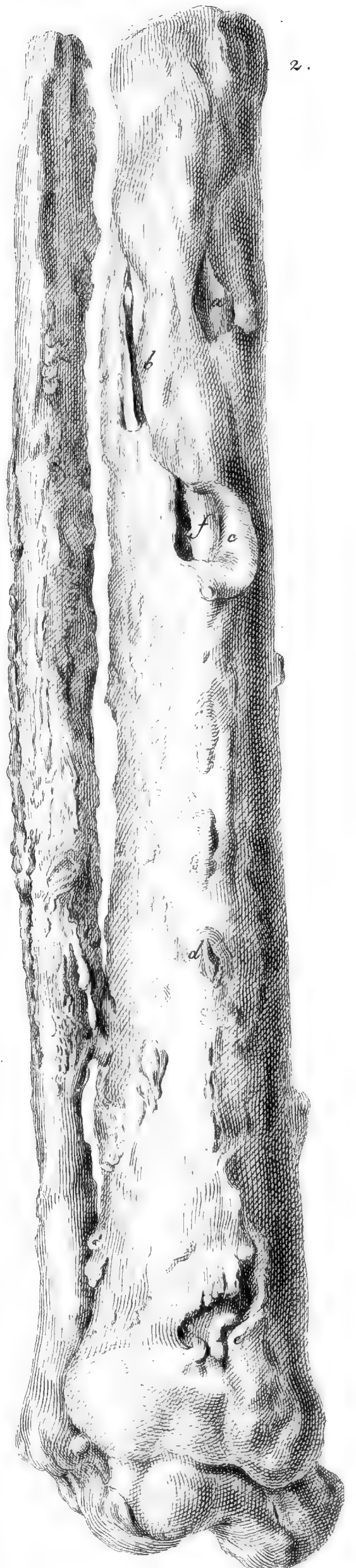

Fig.

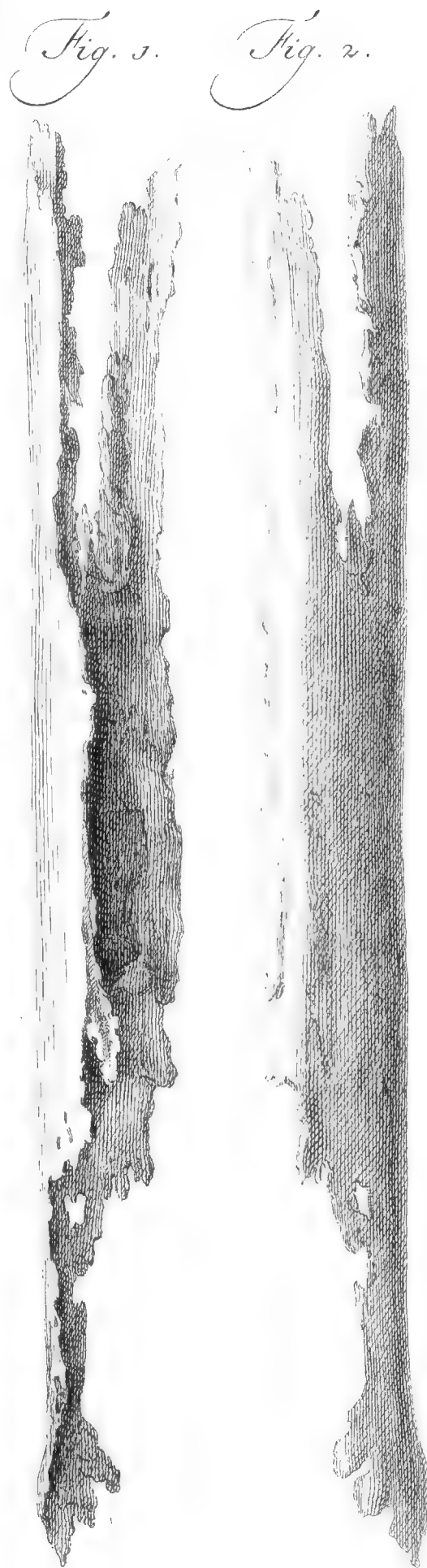

Fig. 1.

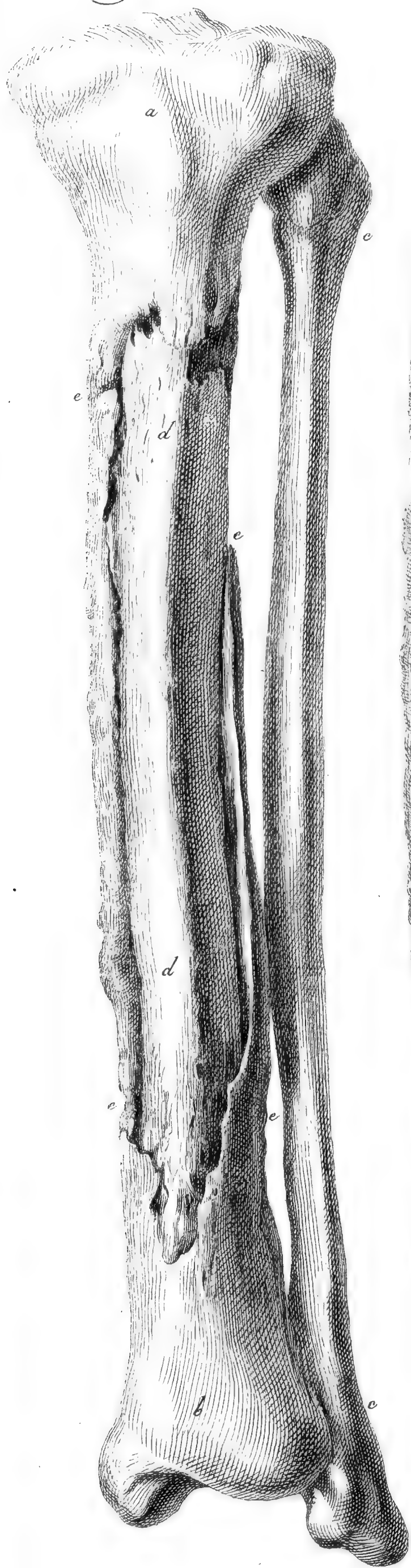

Fig. 3.

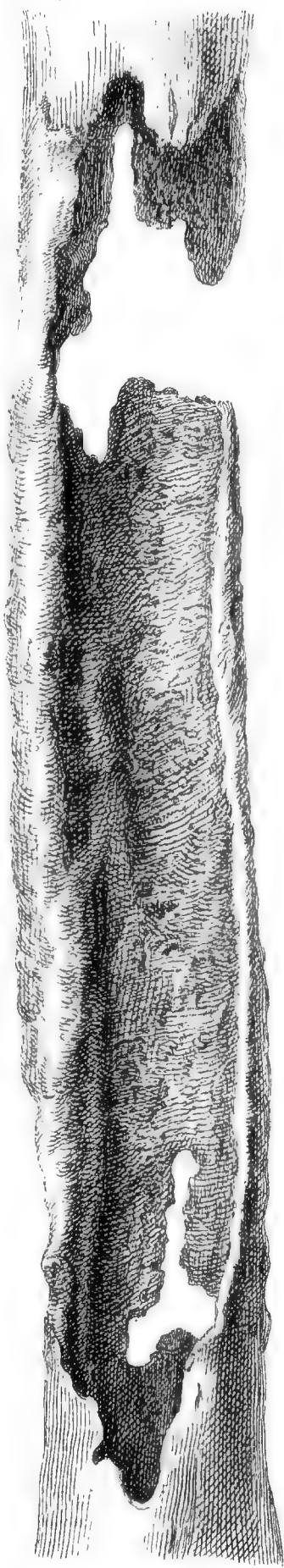

Fig. 4.

Fig. 2.

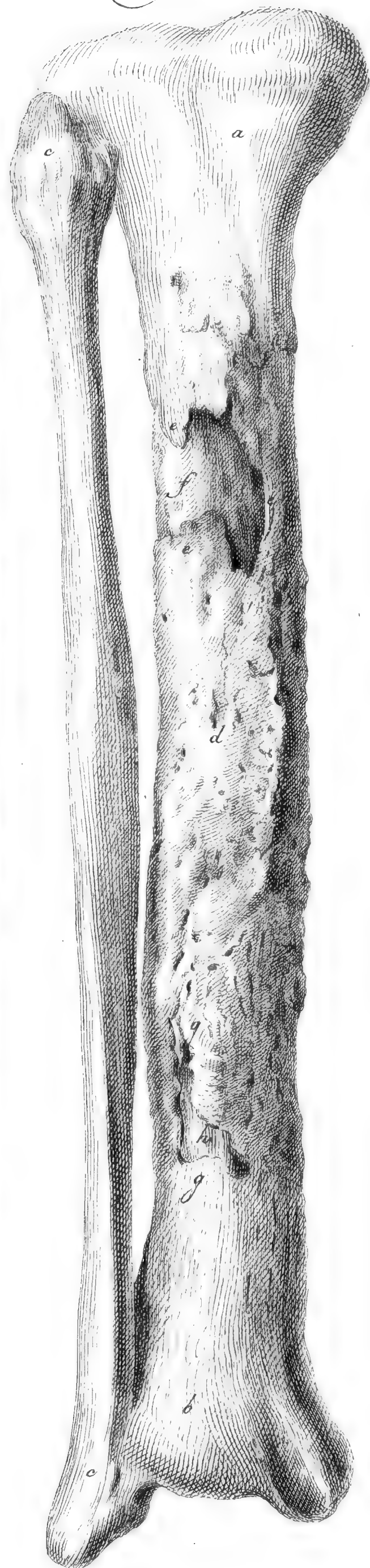

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 4.

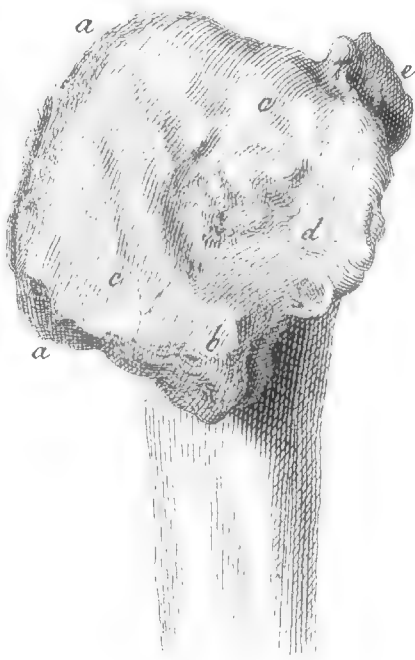

Fig. 3.

Fig. 5.

Fig. 6.

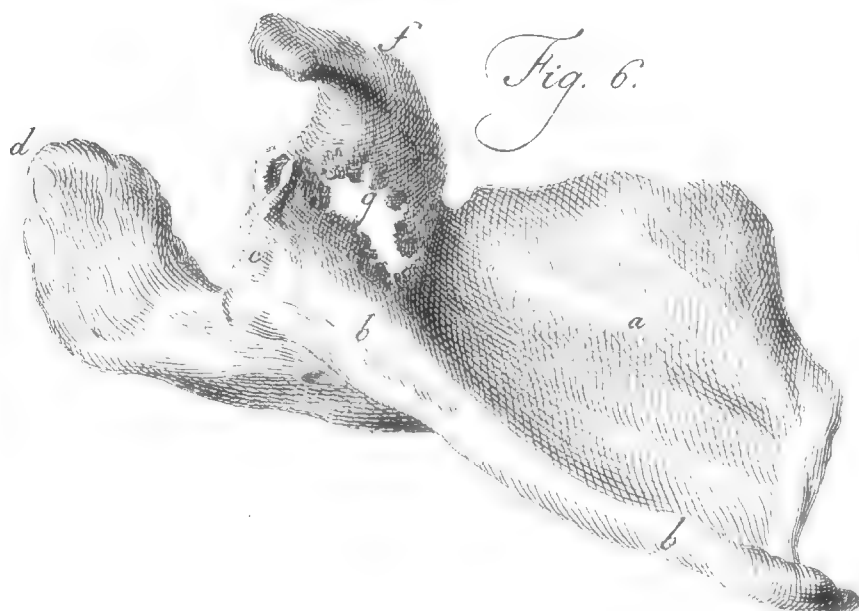

Fig. 5.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 2.

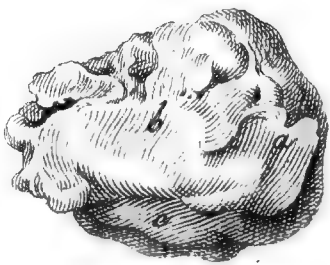

Fig.

5.

Fig.

6.

Fig.

7.

Fig. 8.

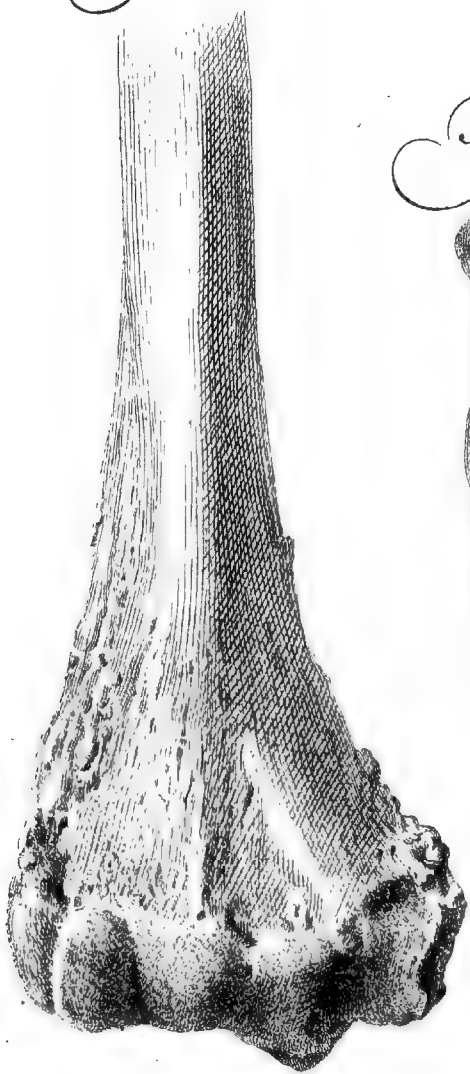

Fig. 52.

Fig. 50.

Fig. 55.

Fig. 53.

Fig. 9.

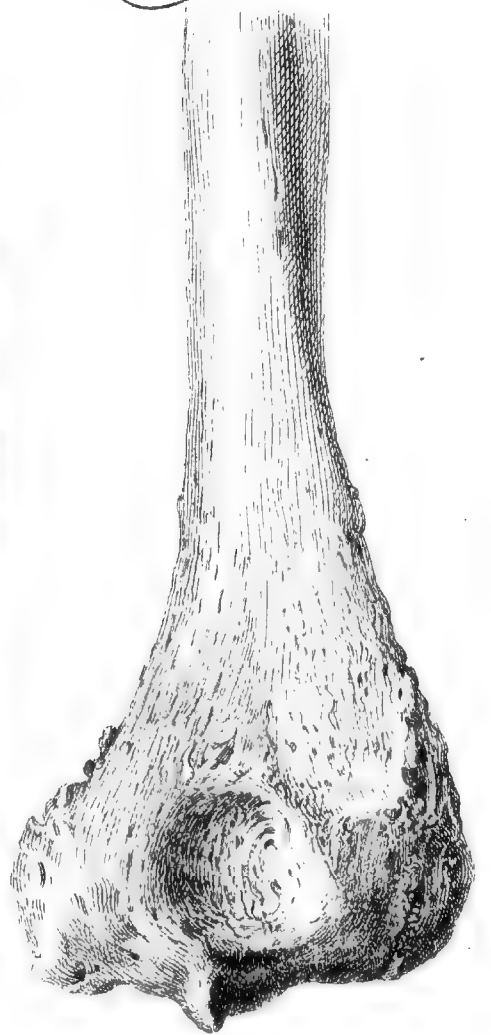

Fig. 1.

Fig. 3.

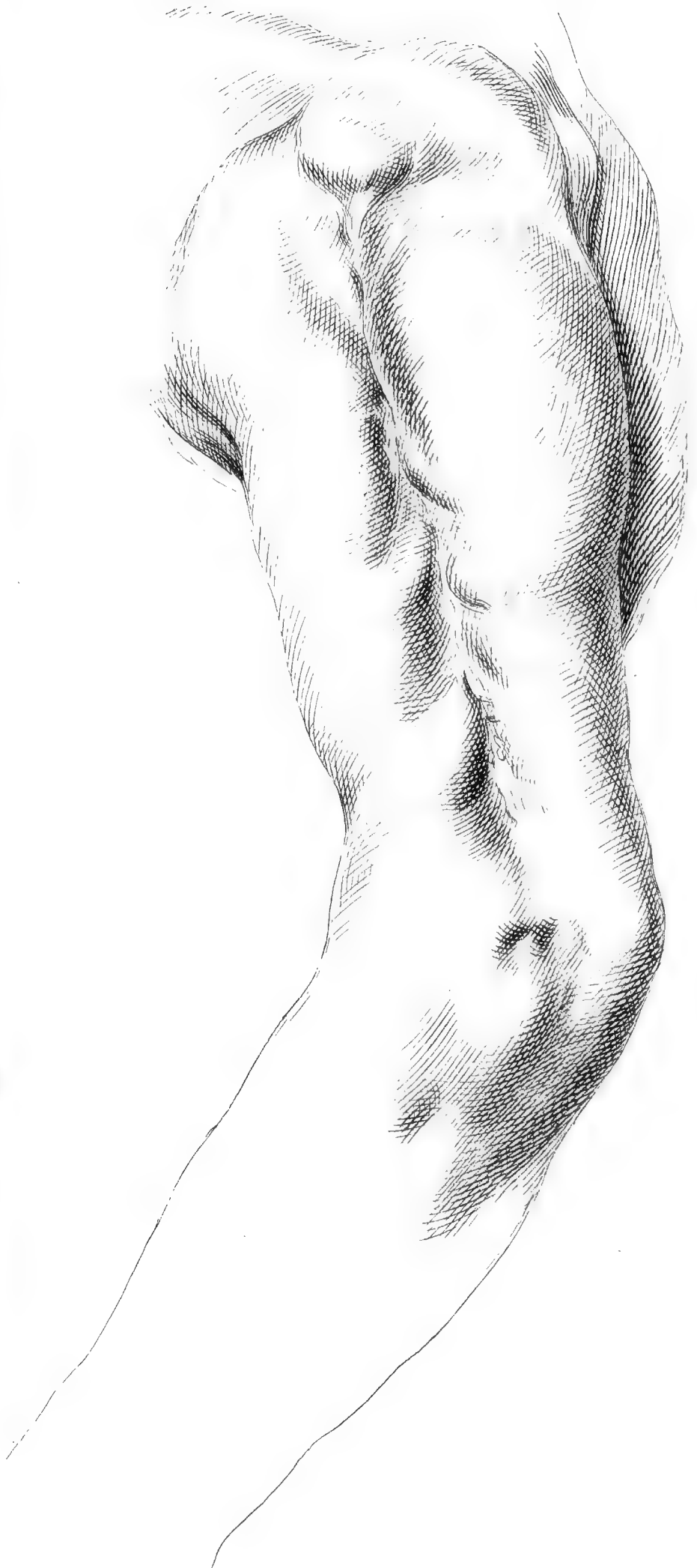

Fig. 4.

Fig. 2.

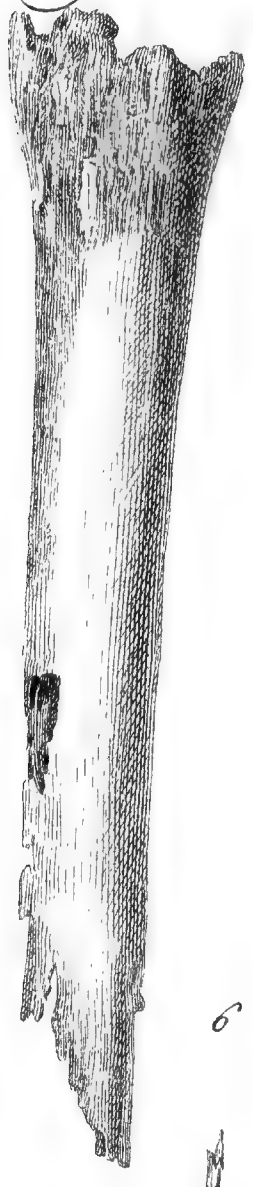

Fig. 5.

6

7

8

9

Fig. 3.

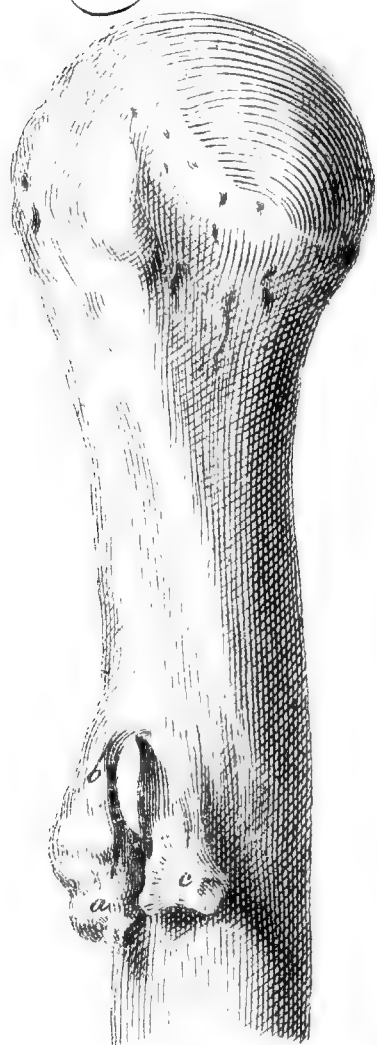

Fig. 5.

Fig. 2.

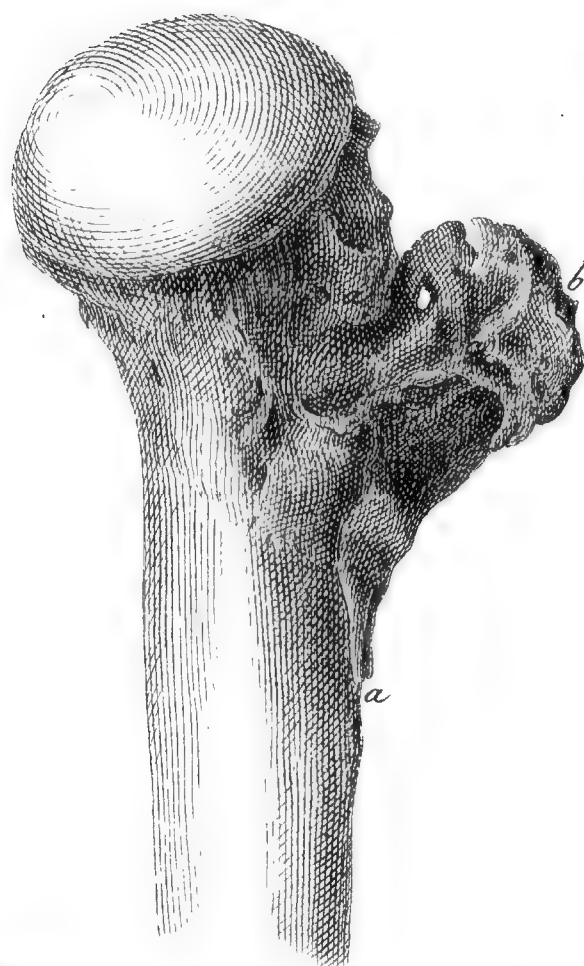

Fig. 4.

Fig. 5.

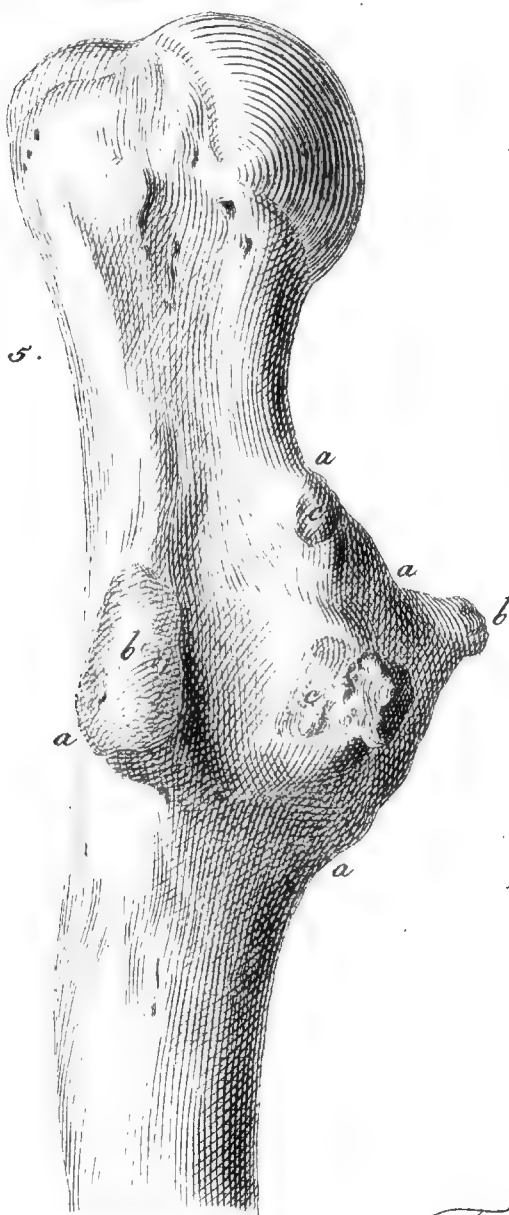

Fig.

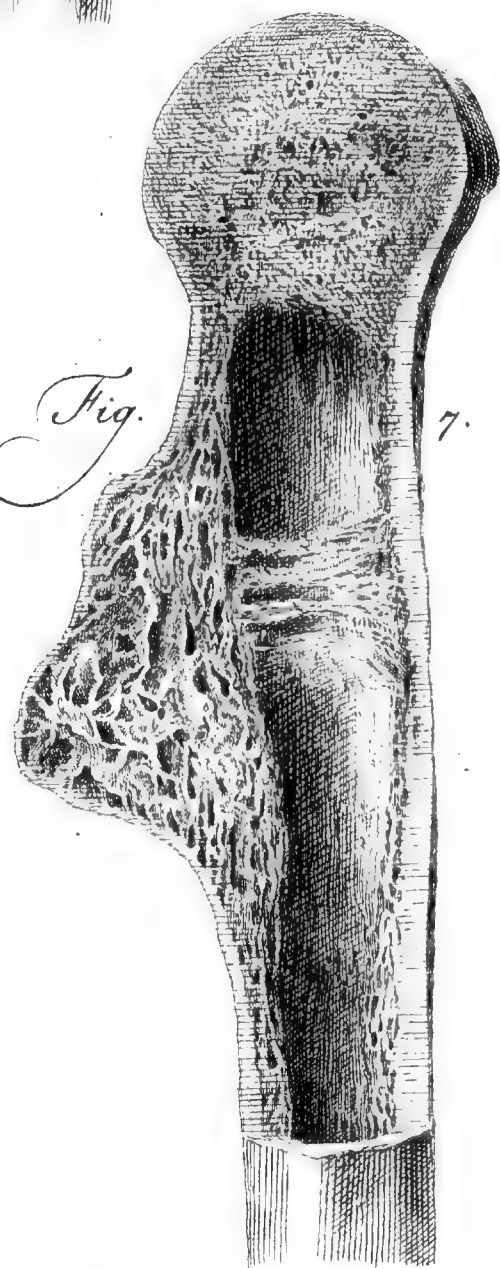

Fig.

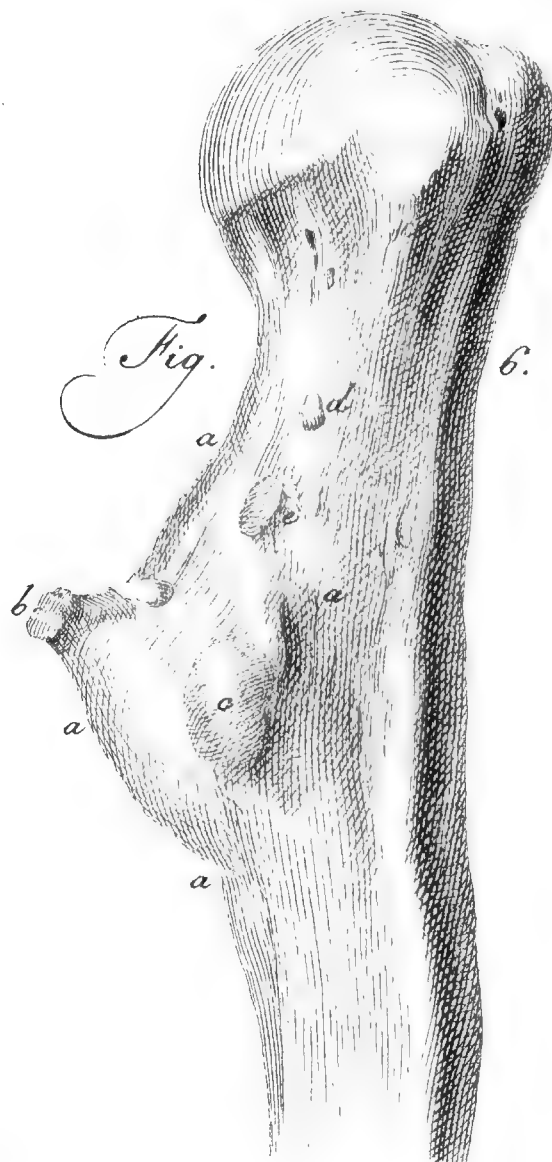

Fig.

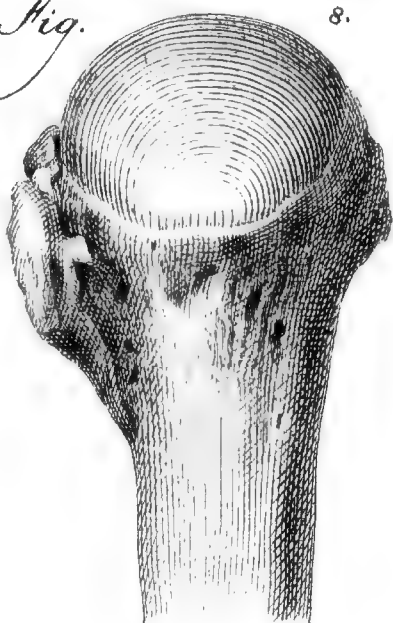

Fig.

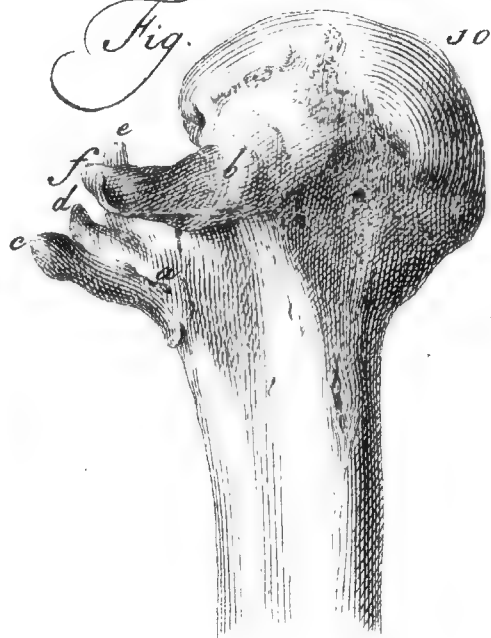

Fig.

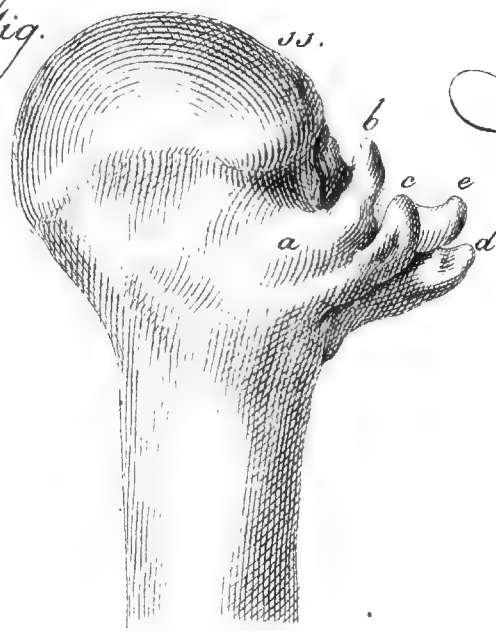
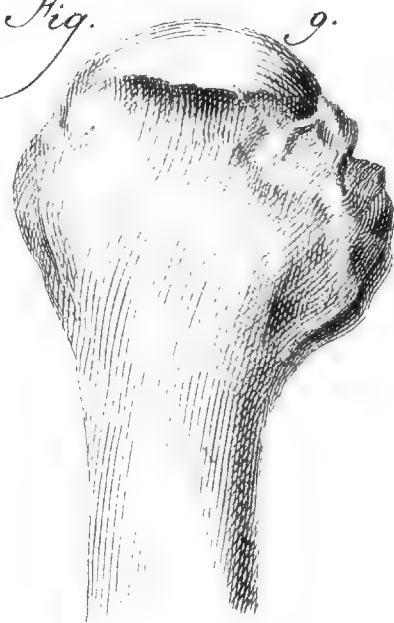
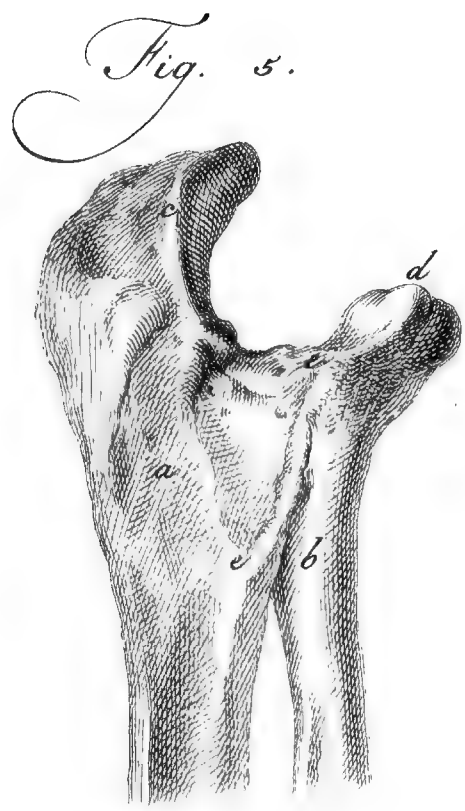
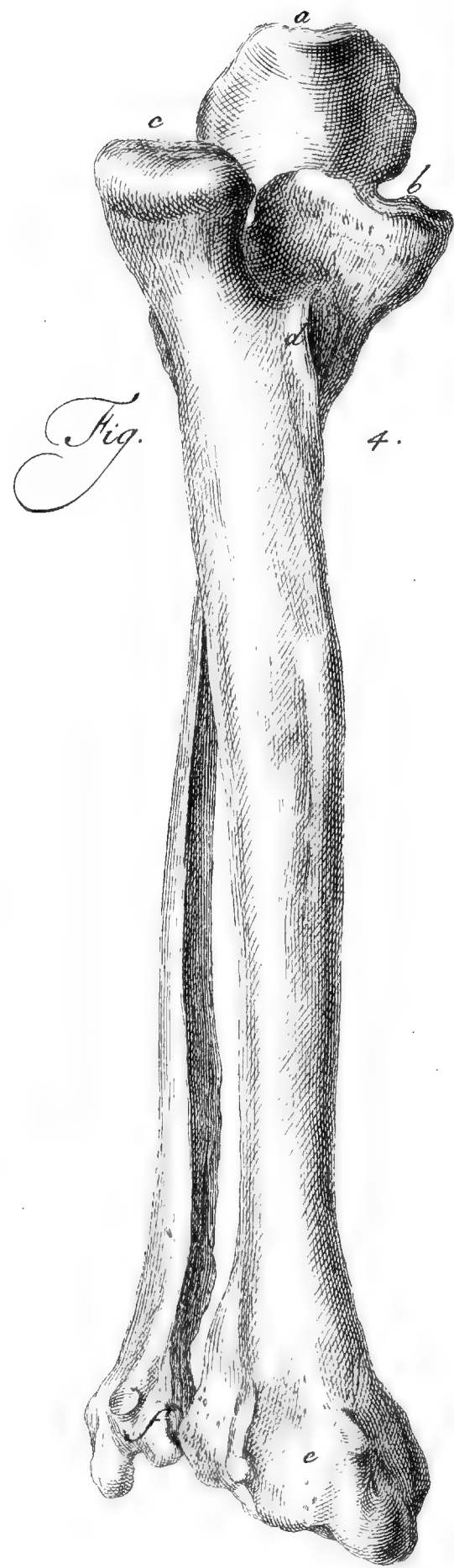
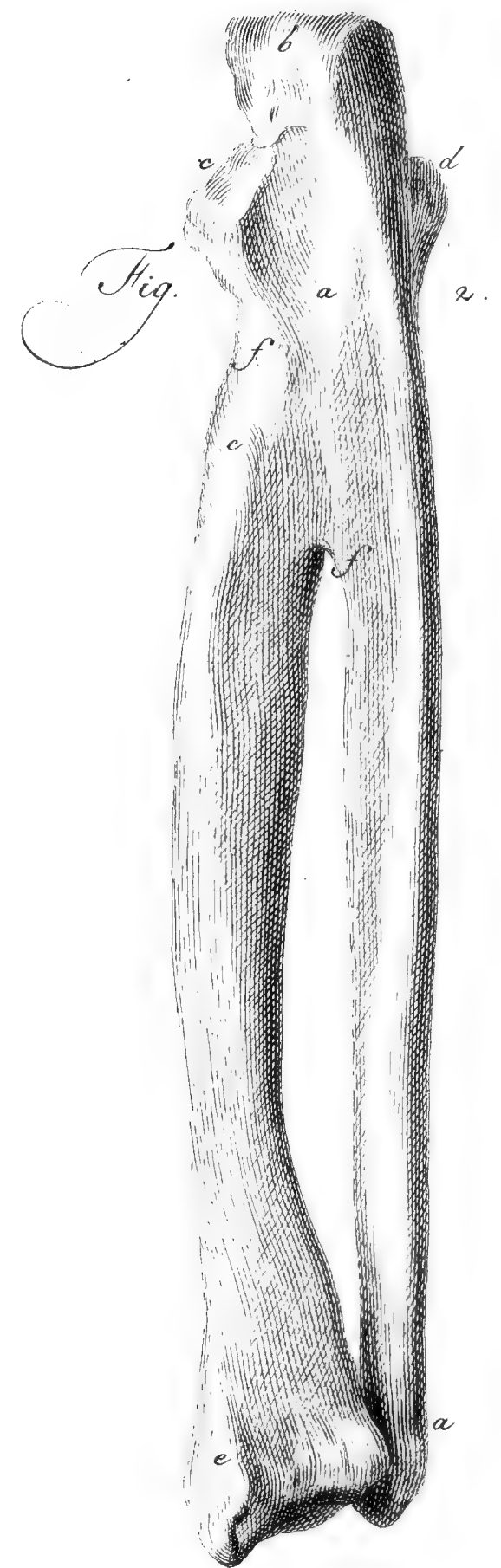
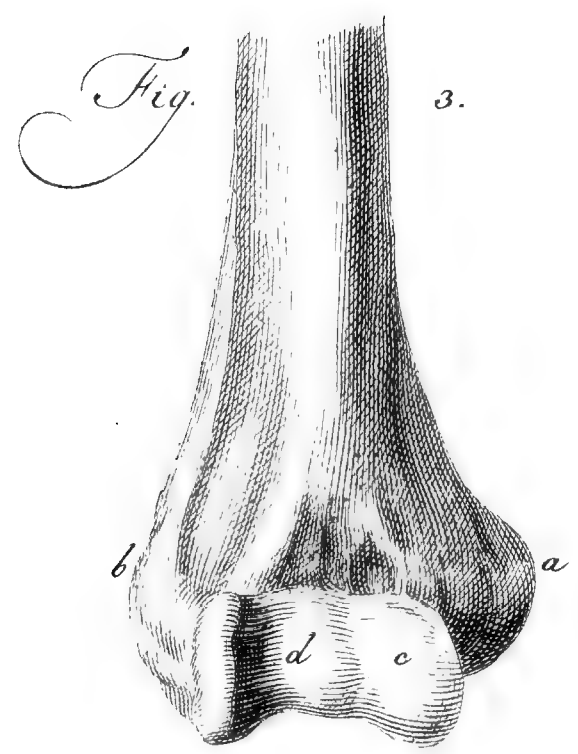
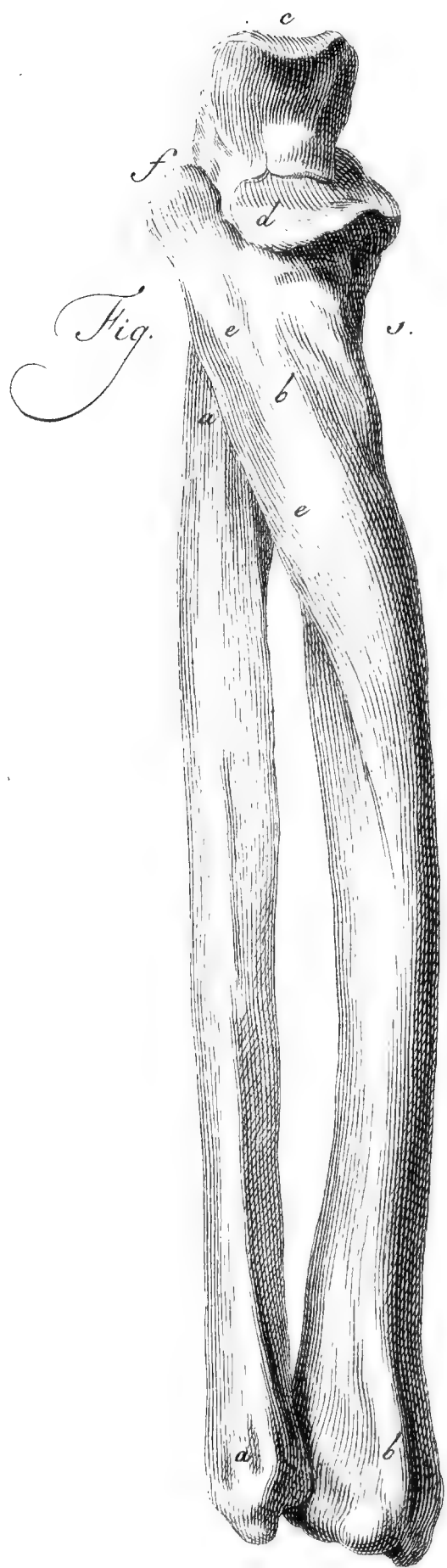

Fig.

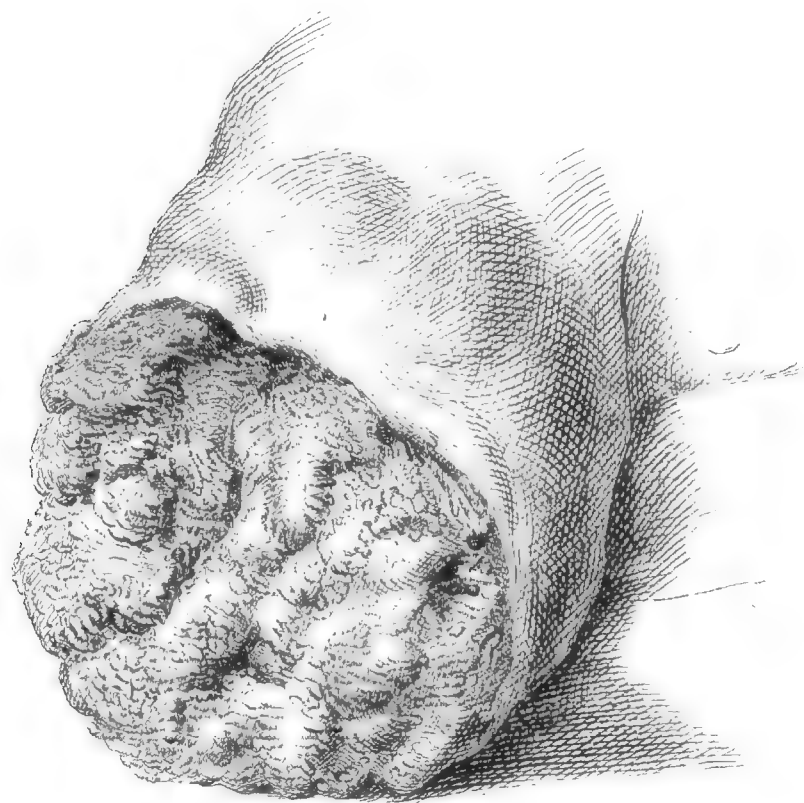
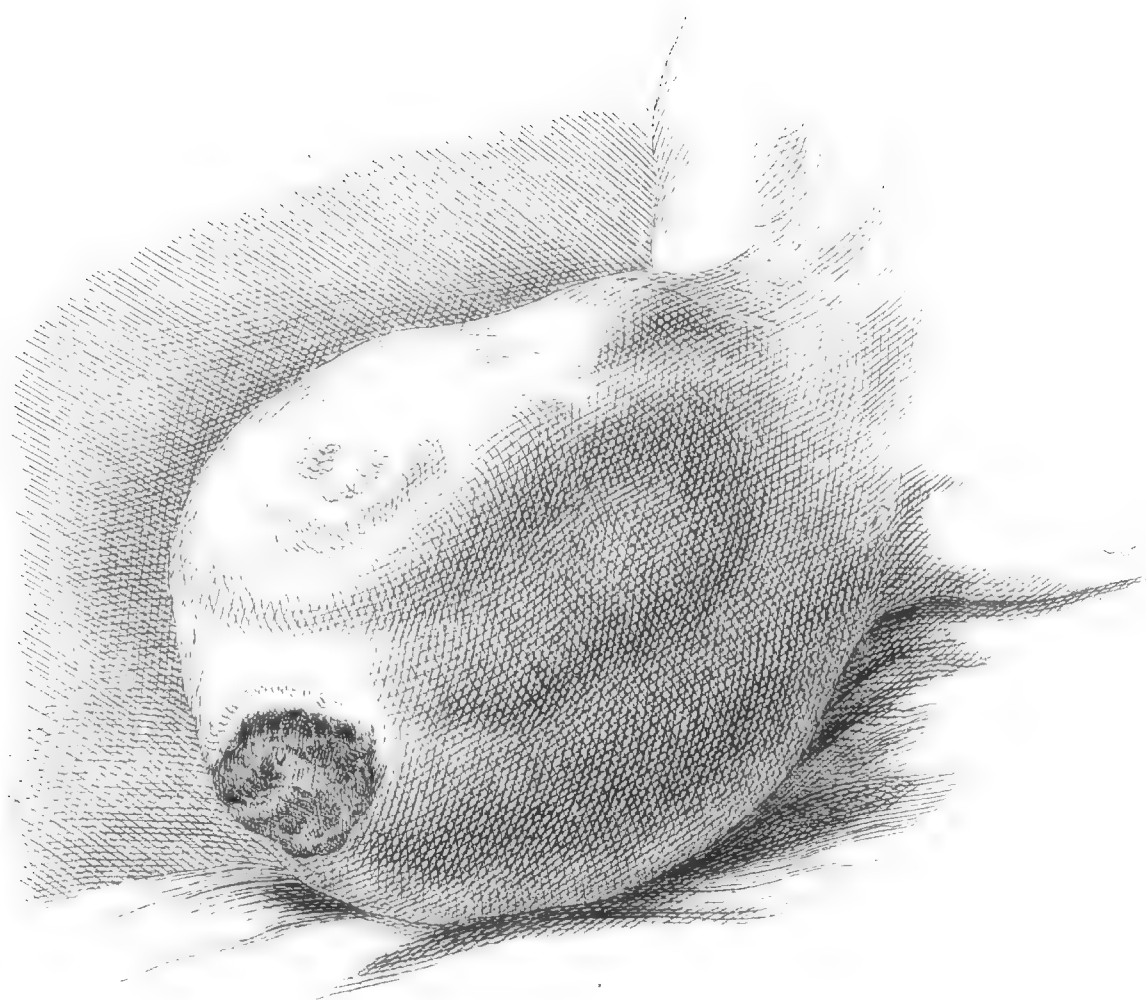
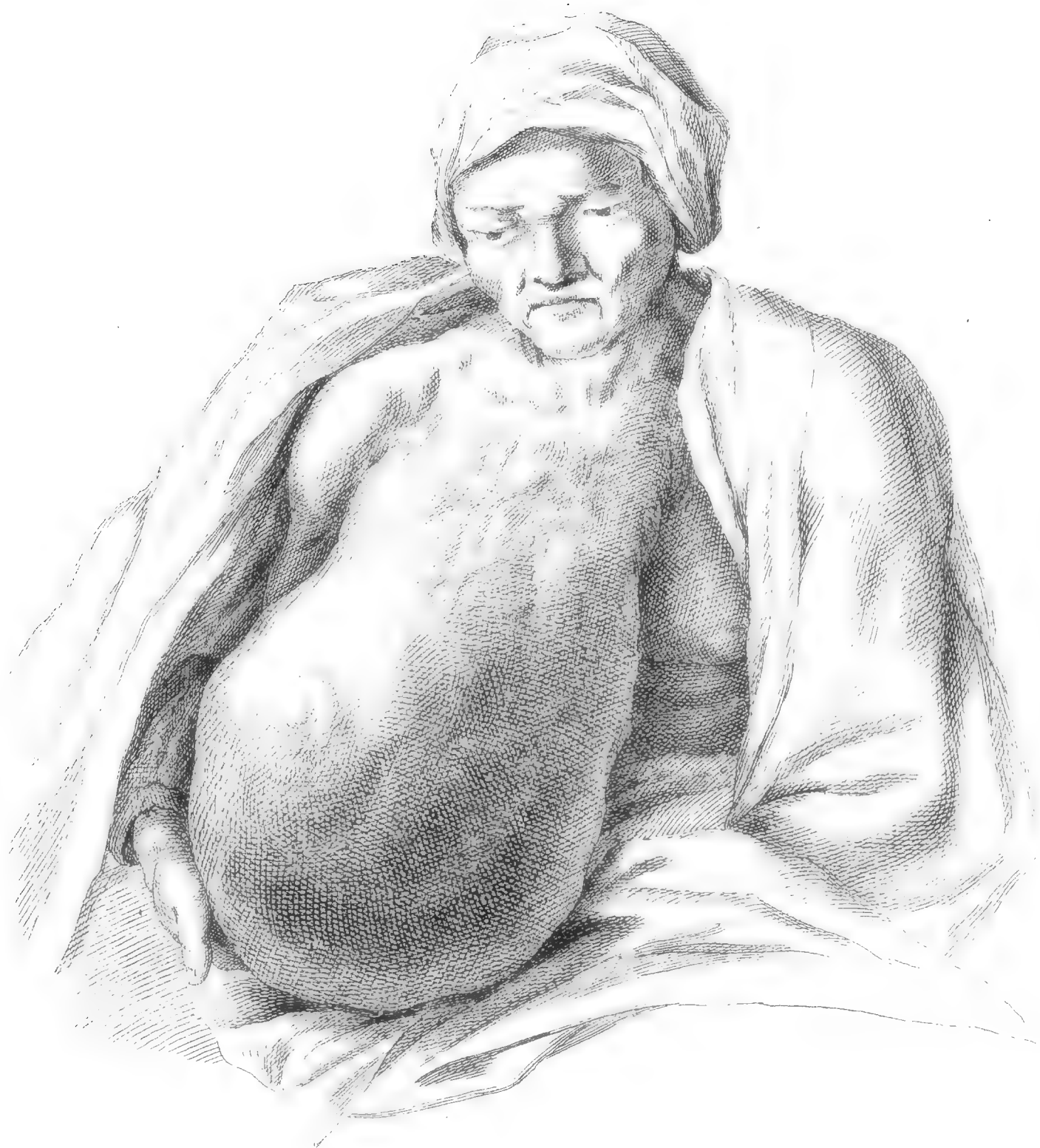

Fig. 3.

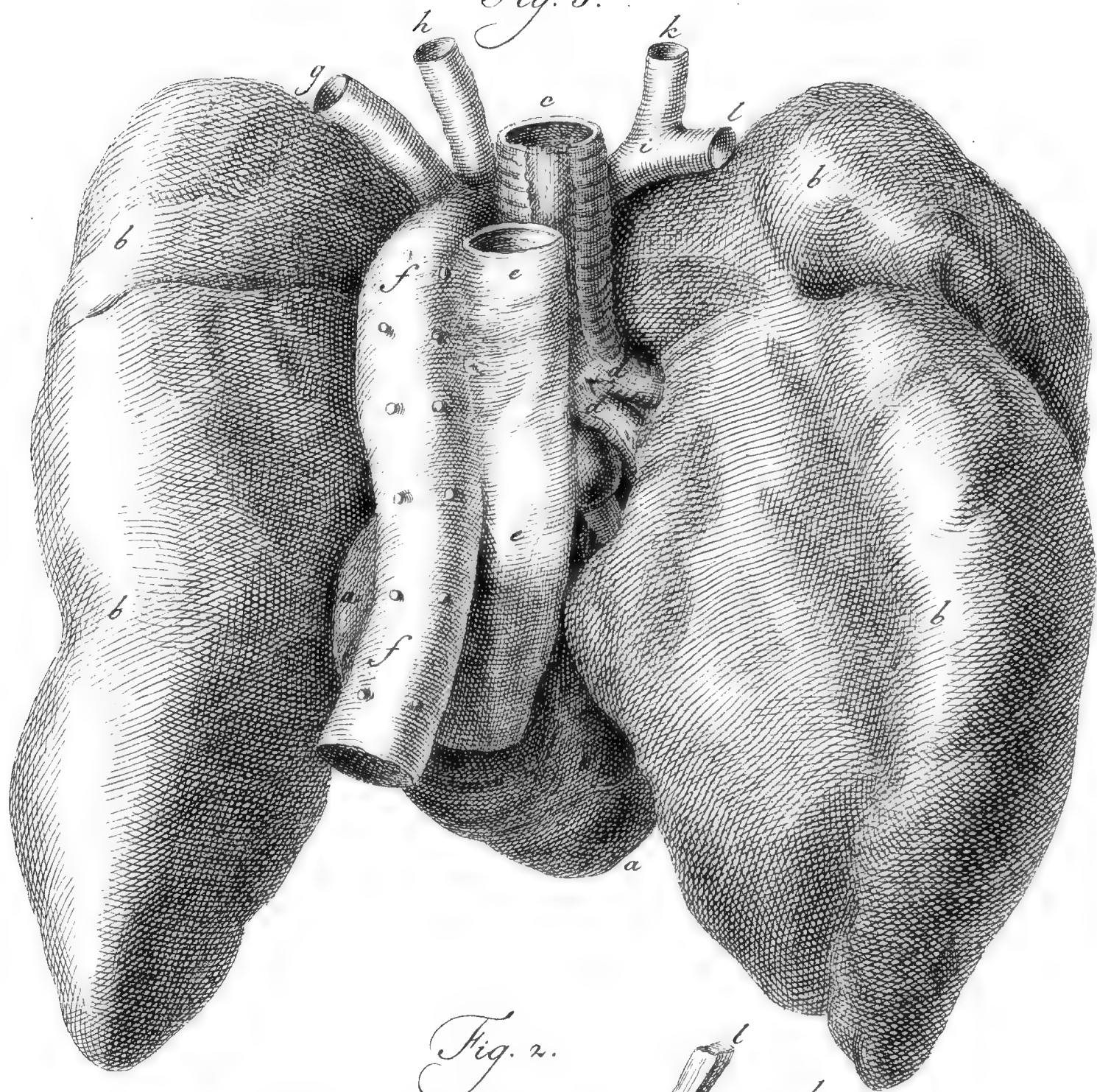

Fig. 2.

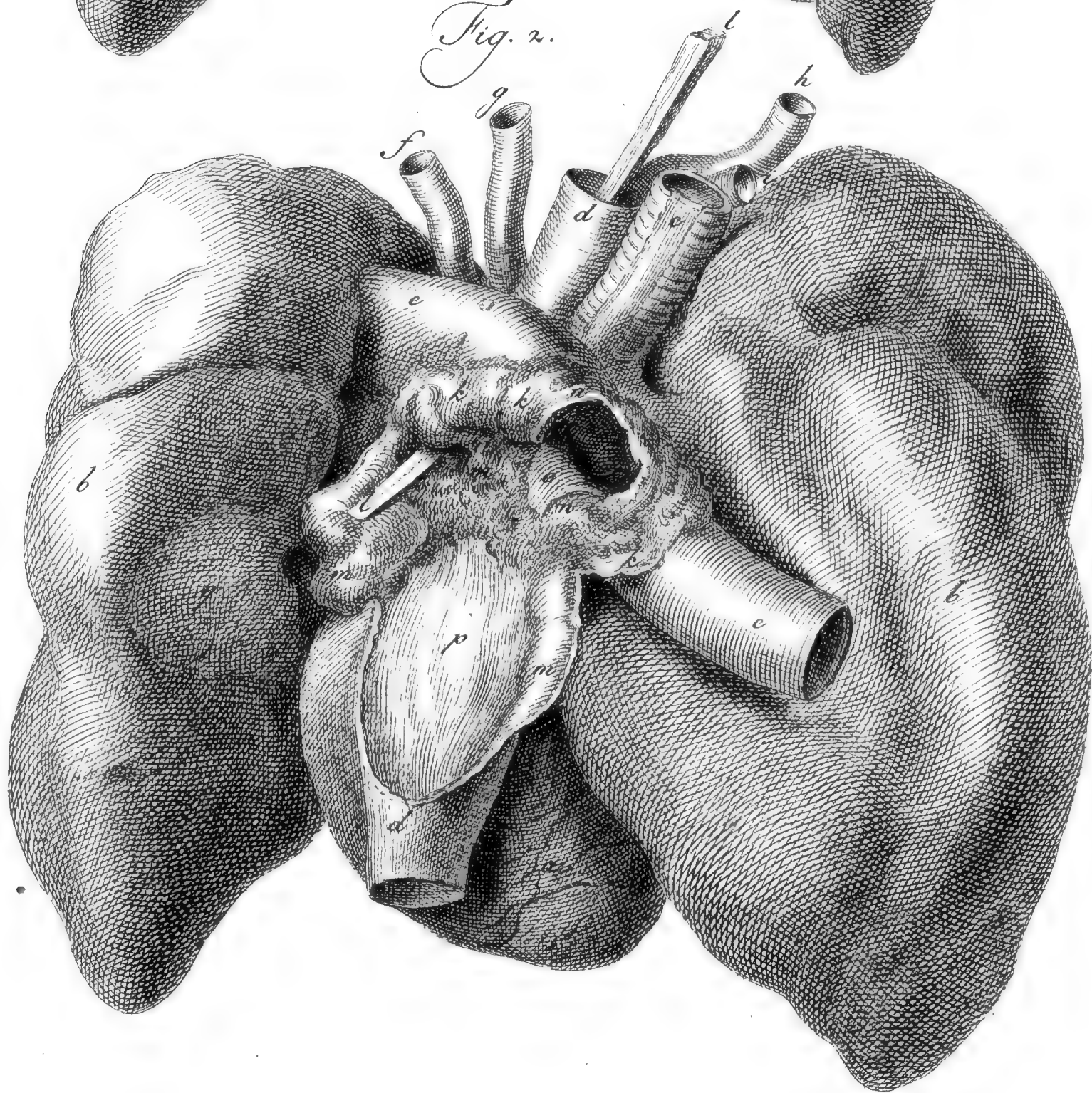

Fig. 1.

Fig. 2.

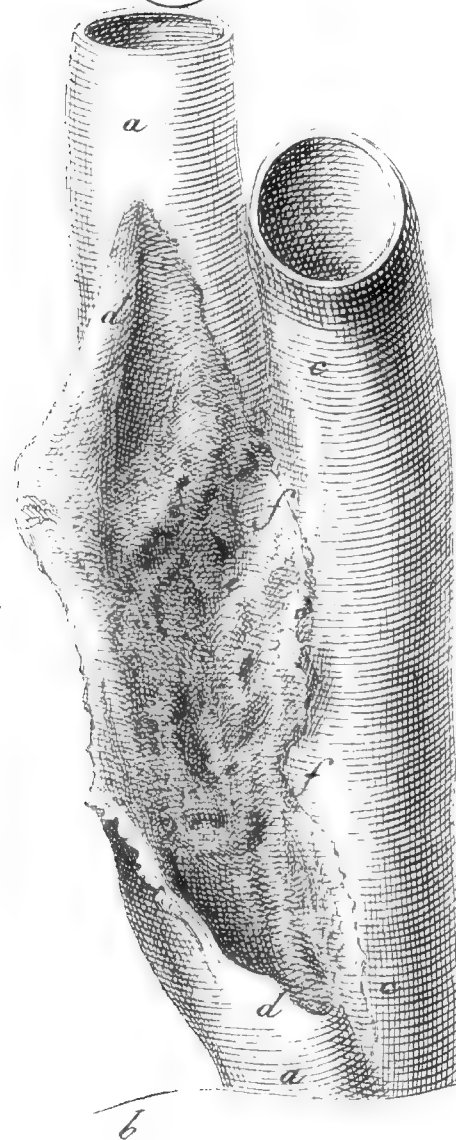

Fig. 3.

Fig. 4.

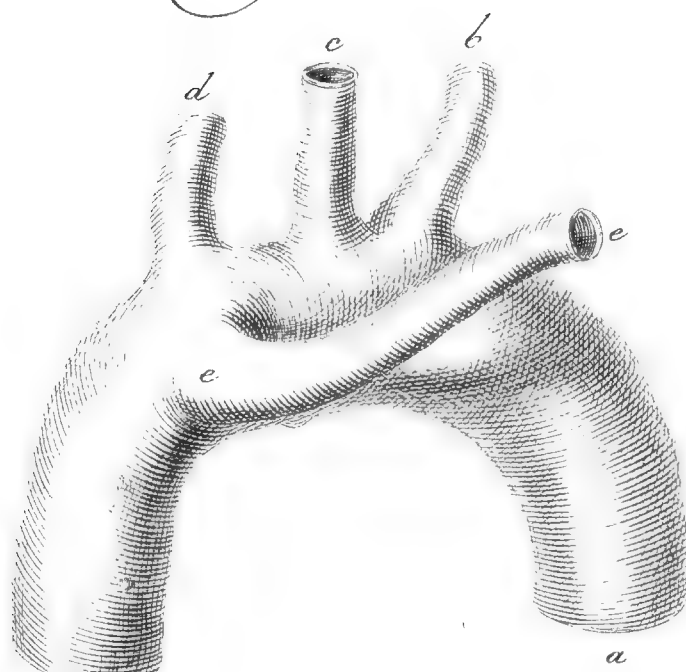
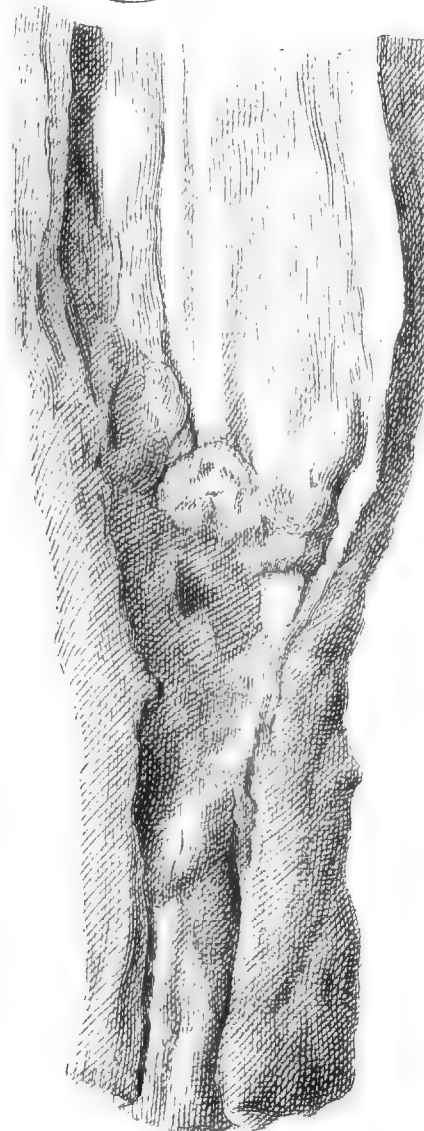

Fig. 5.

Fig. 6.

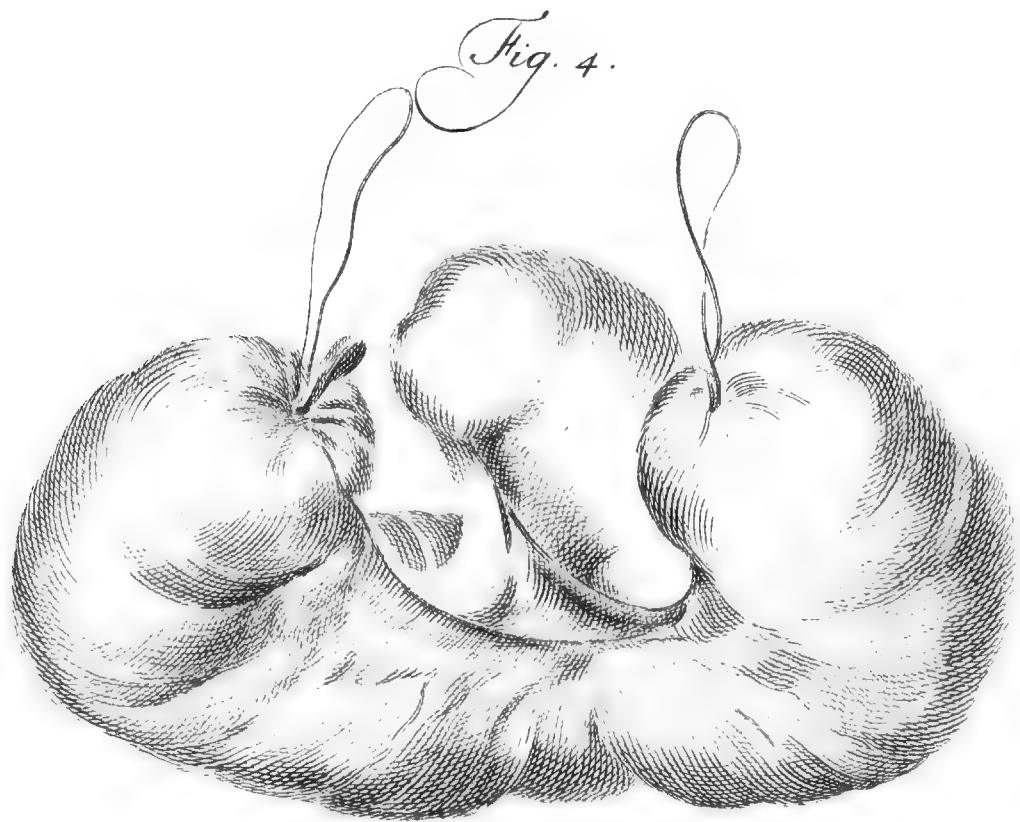
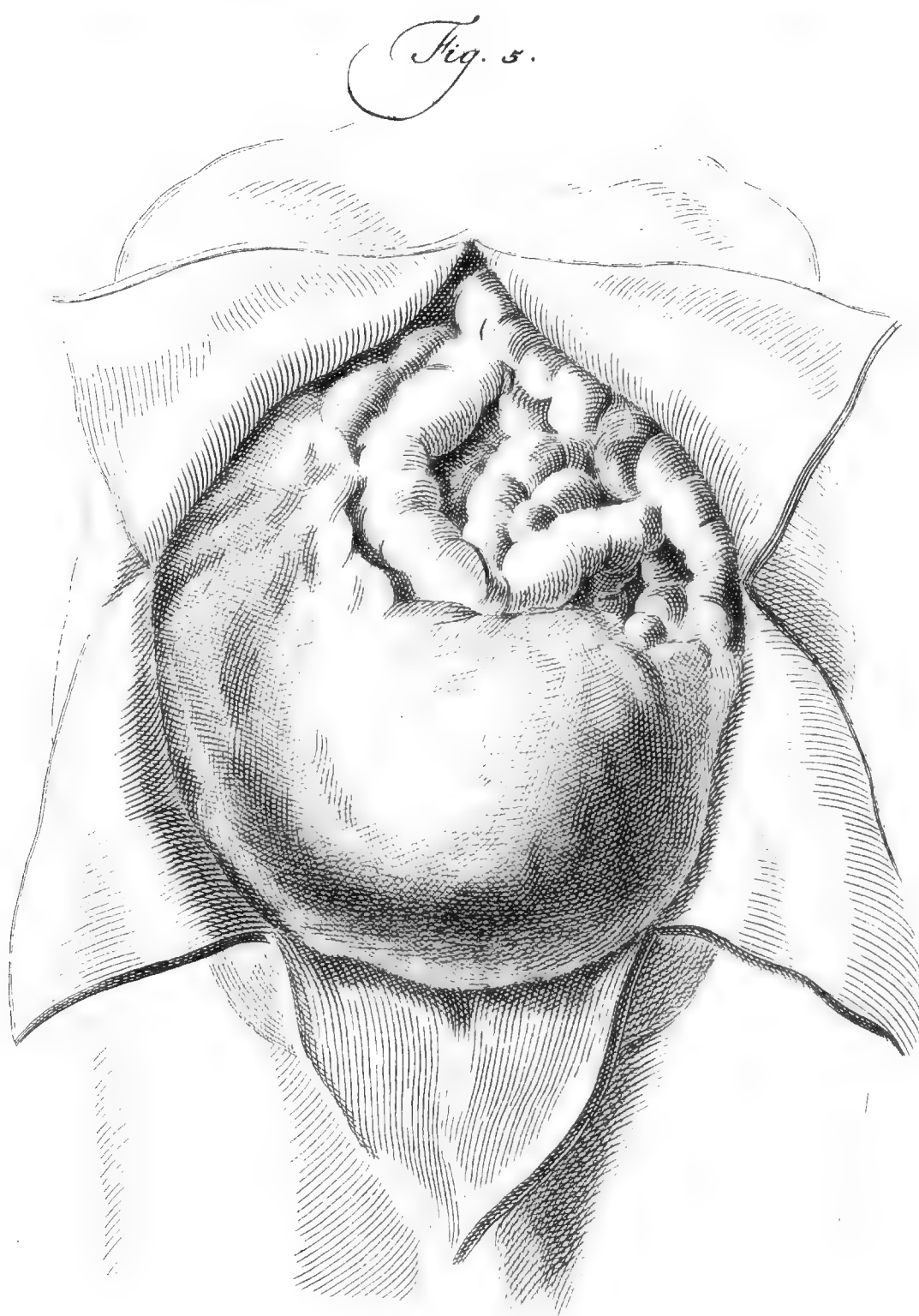
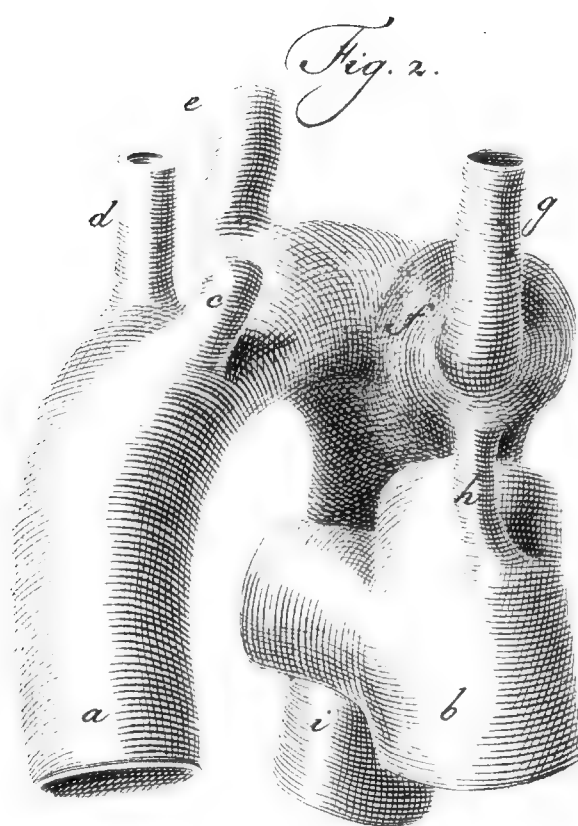
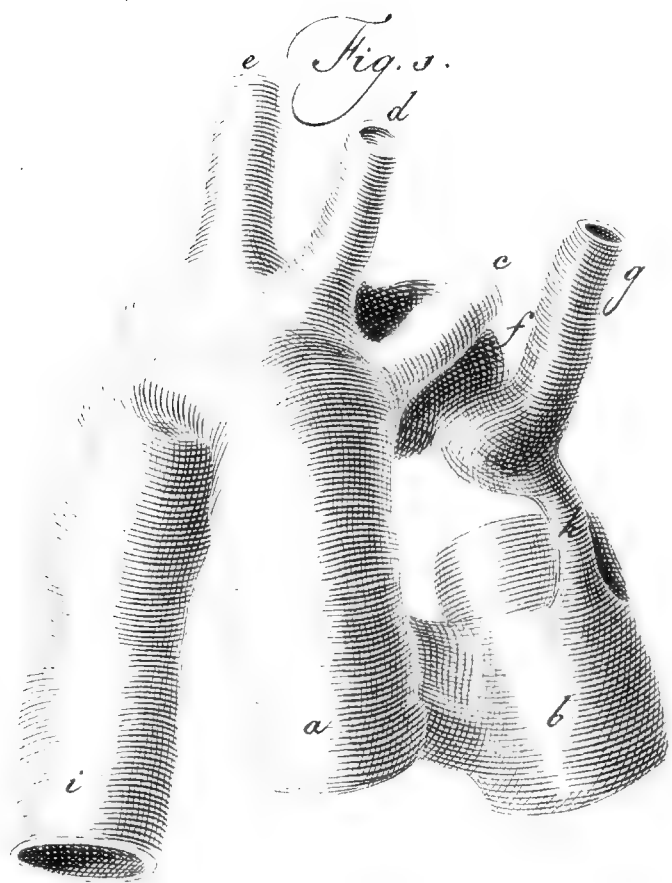

Fig. 1.

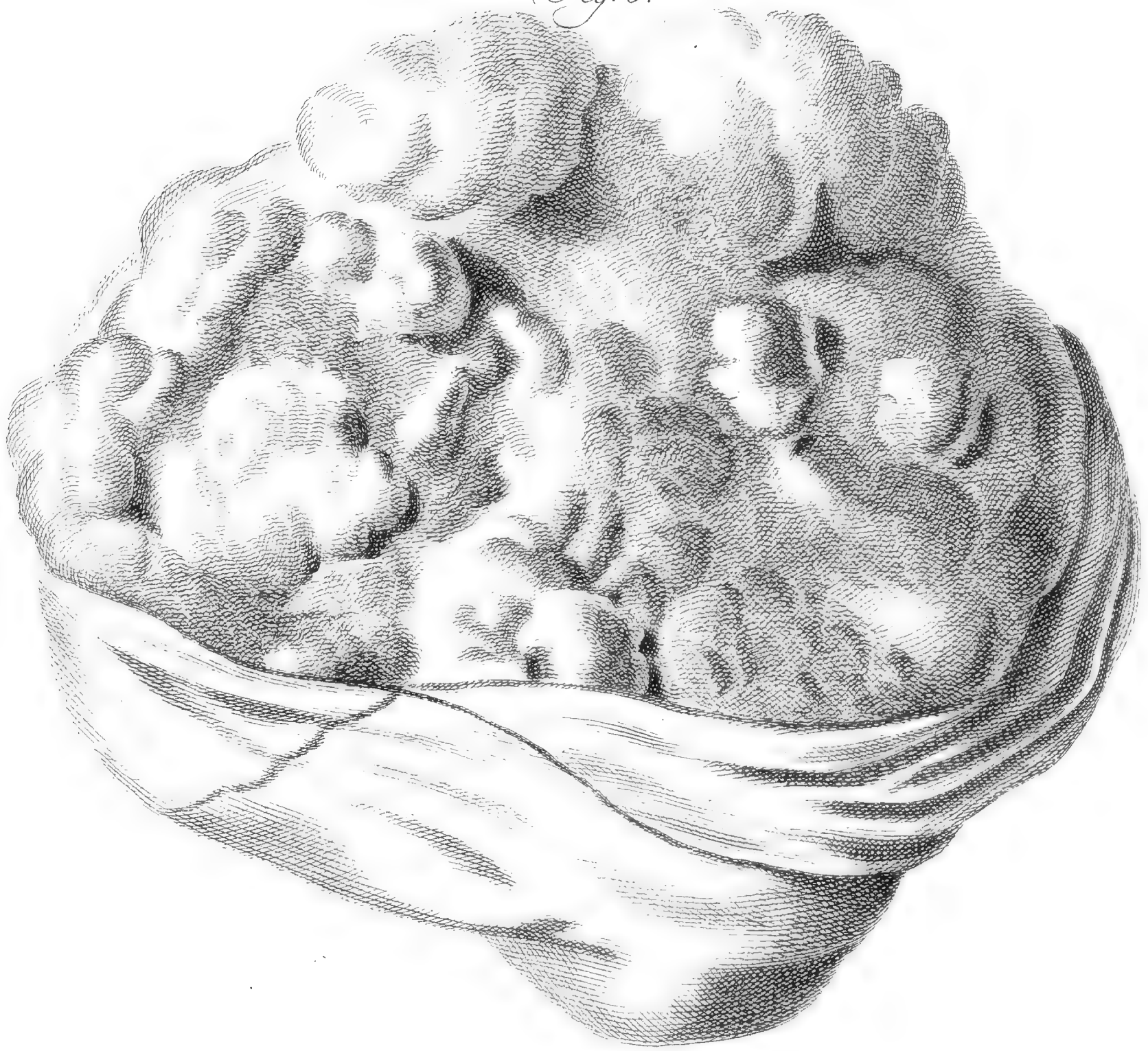

Fig. 2.

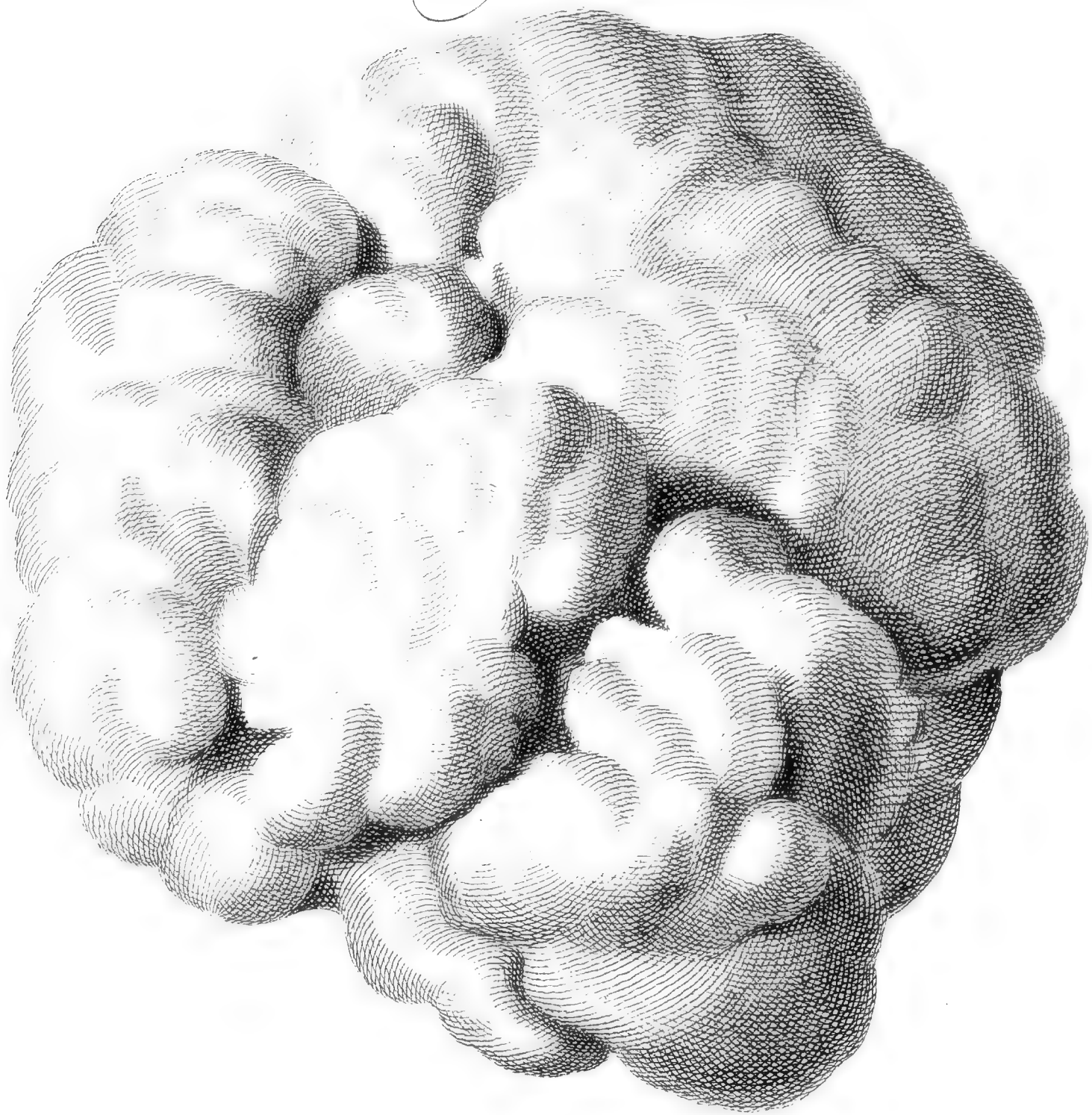

Fig. 1.

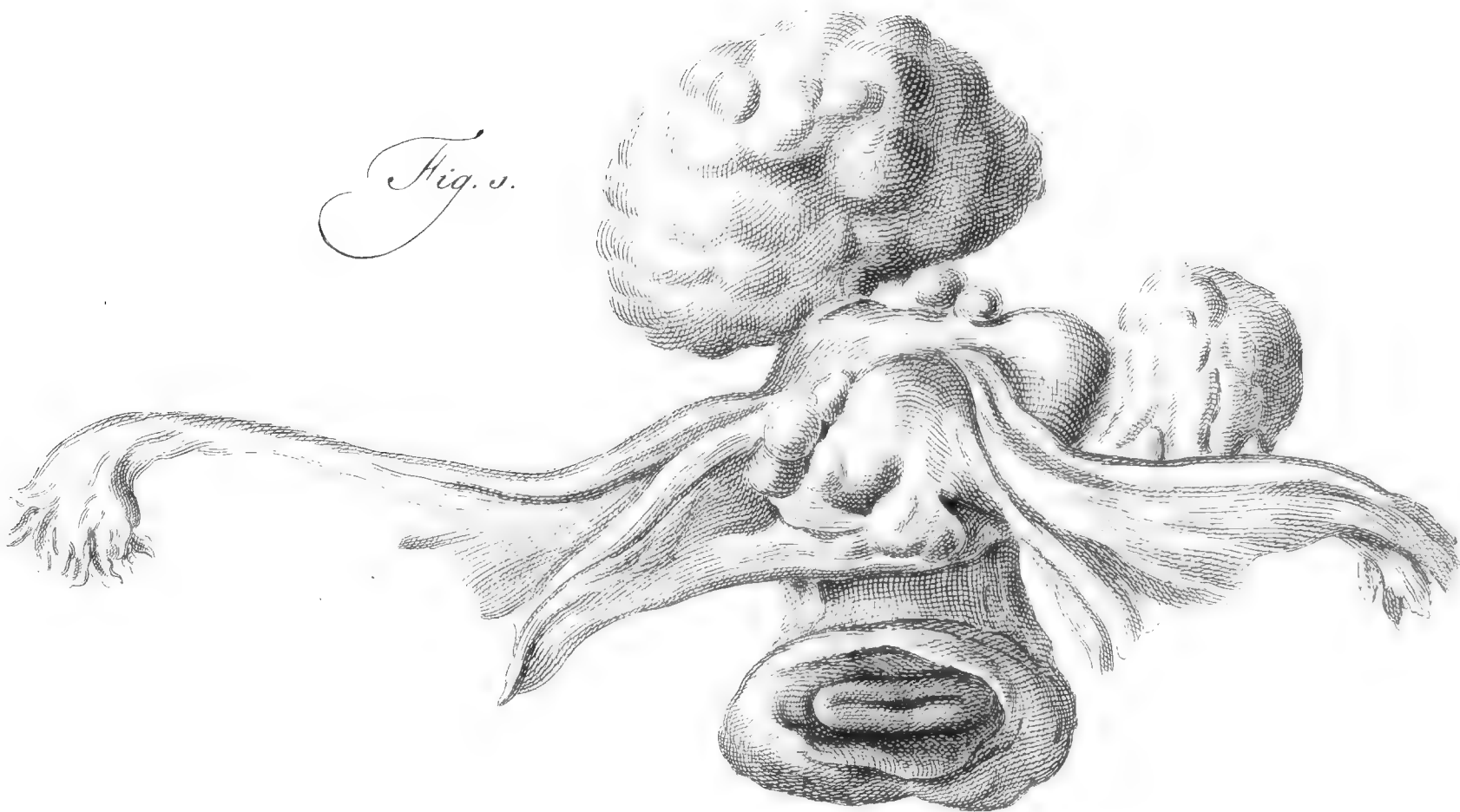

Fig. 2.

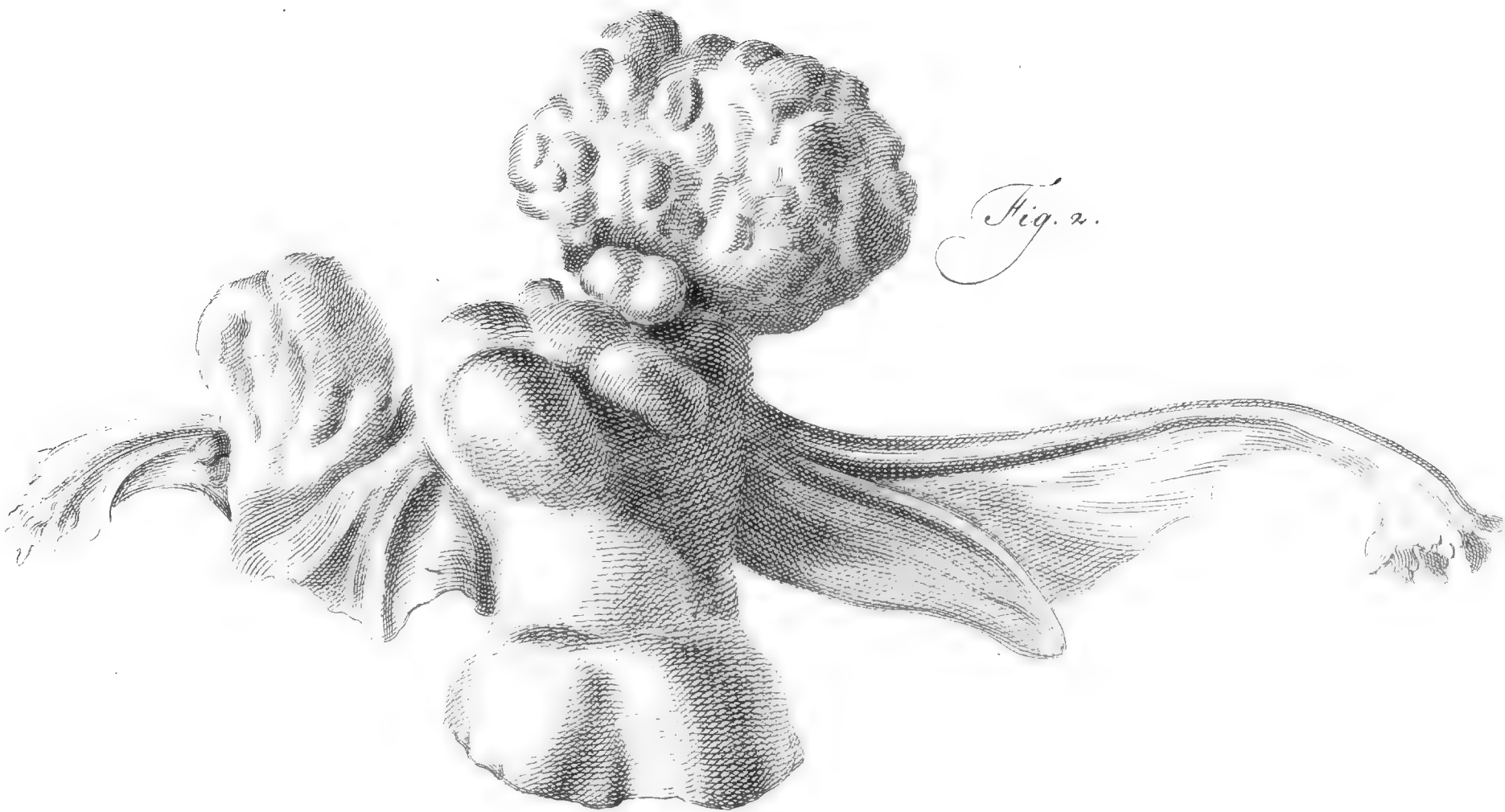

Fig. 3.

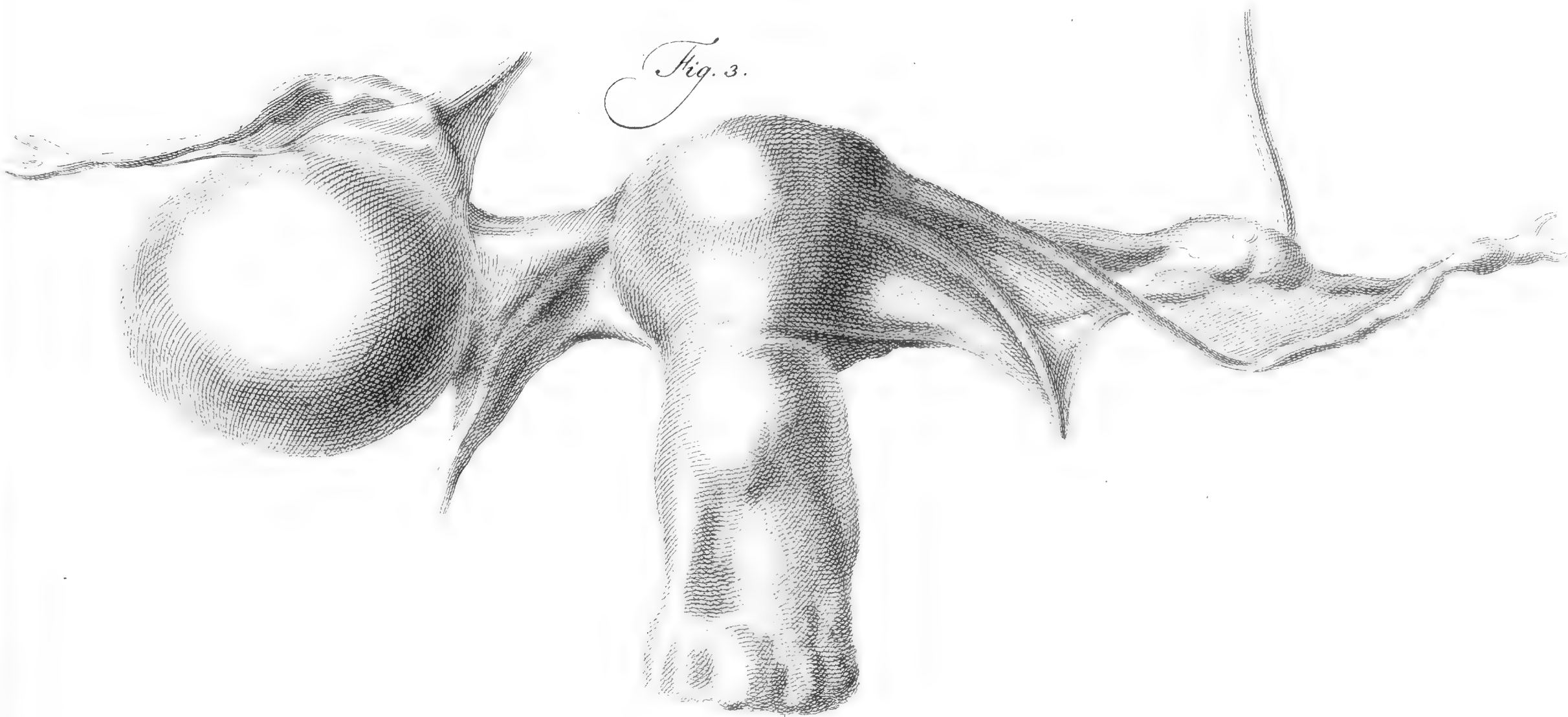

Fig. 1.

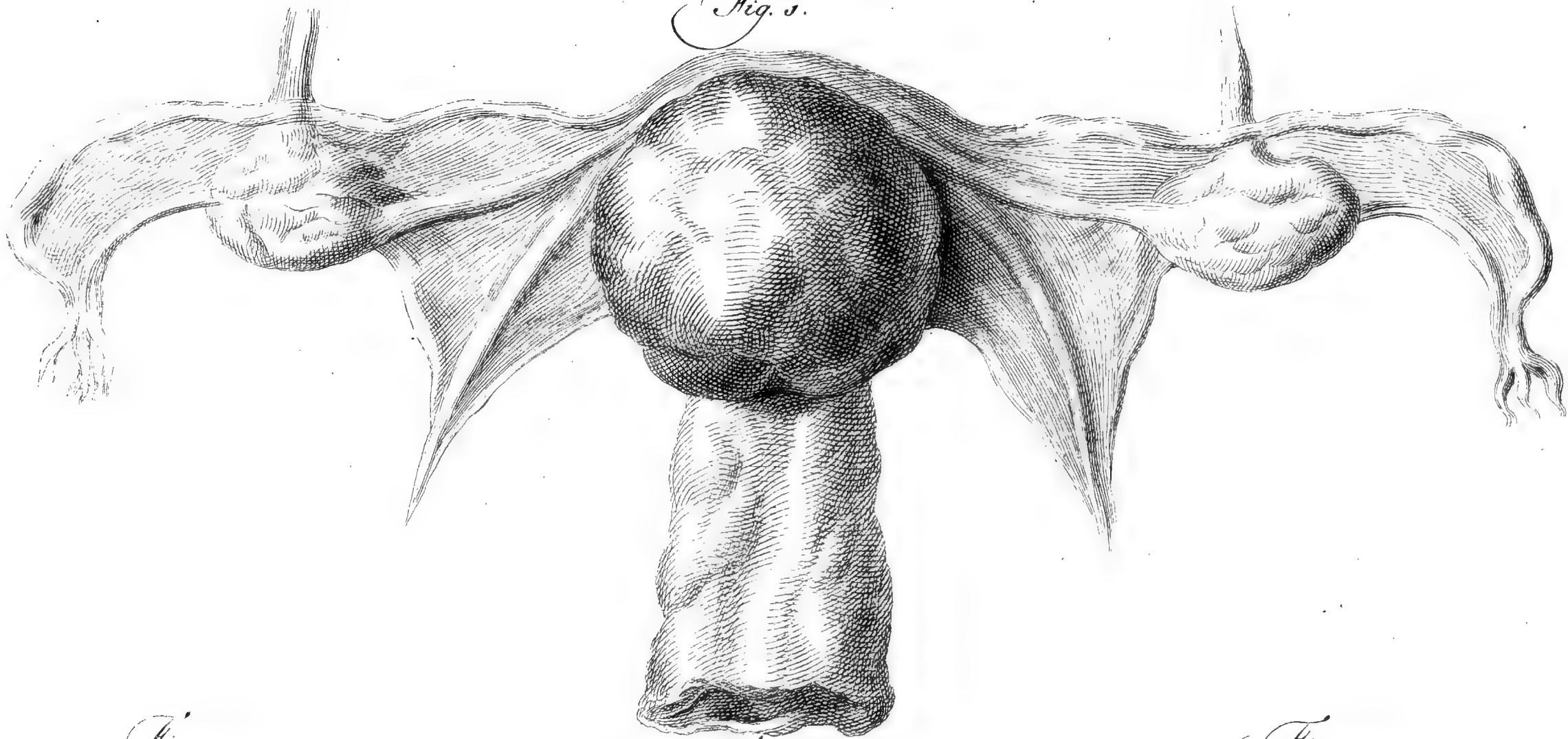

Fig. 4.

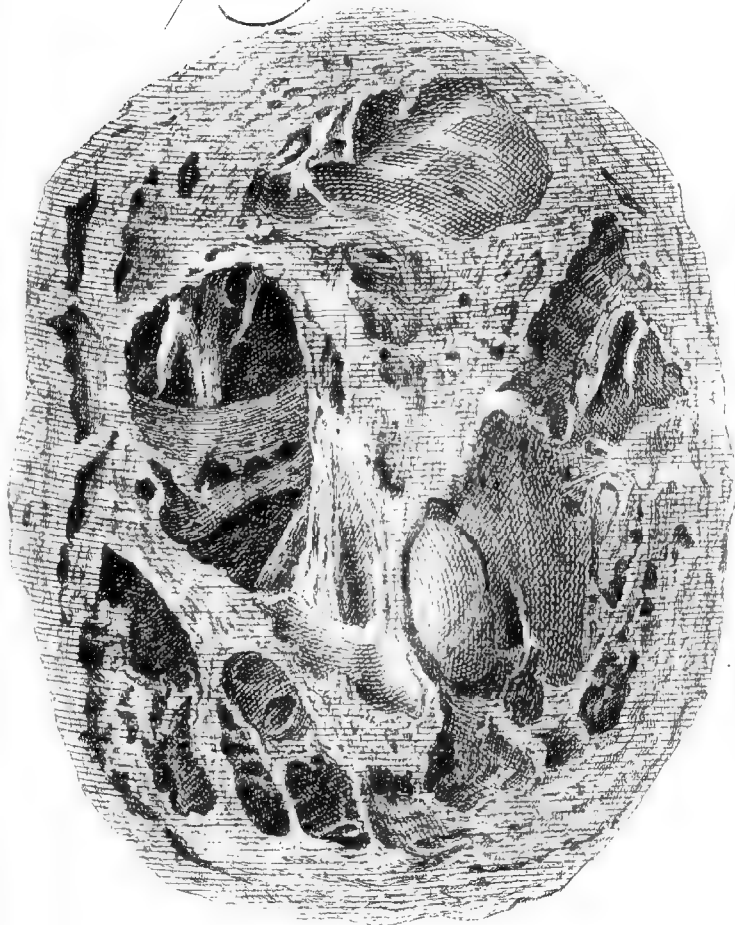

Fig. 3.

Fig. 5.

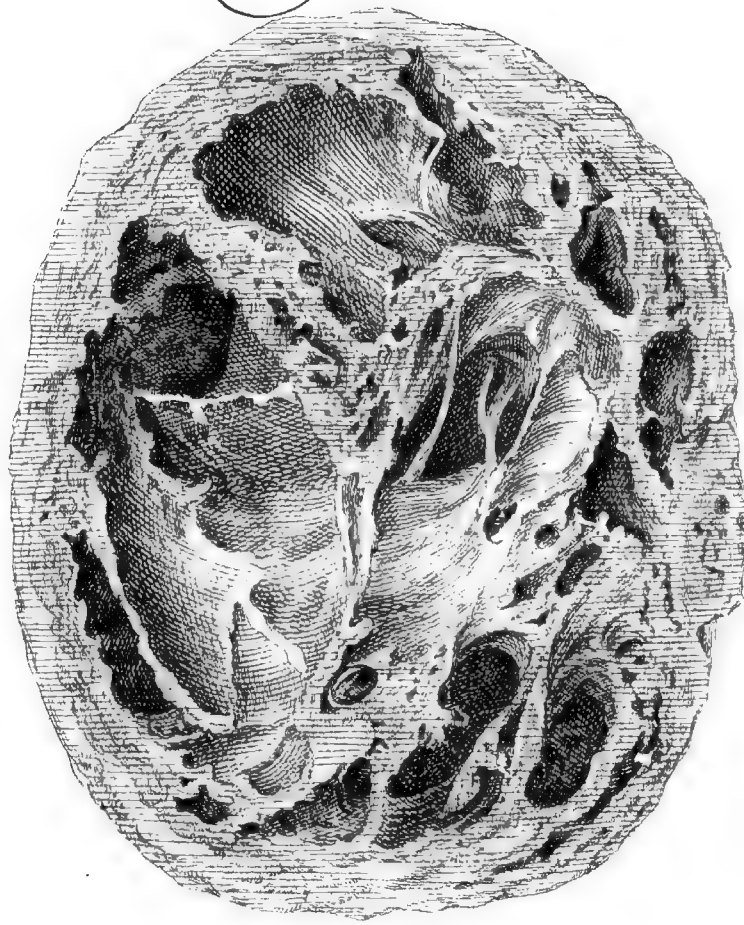
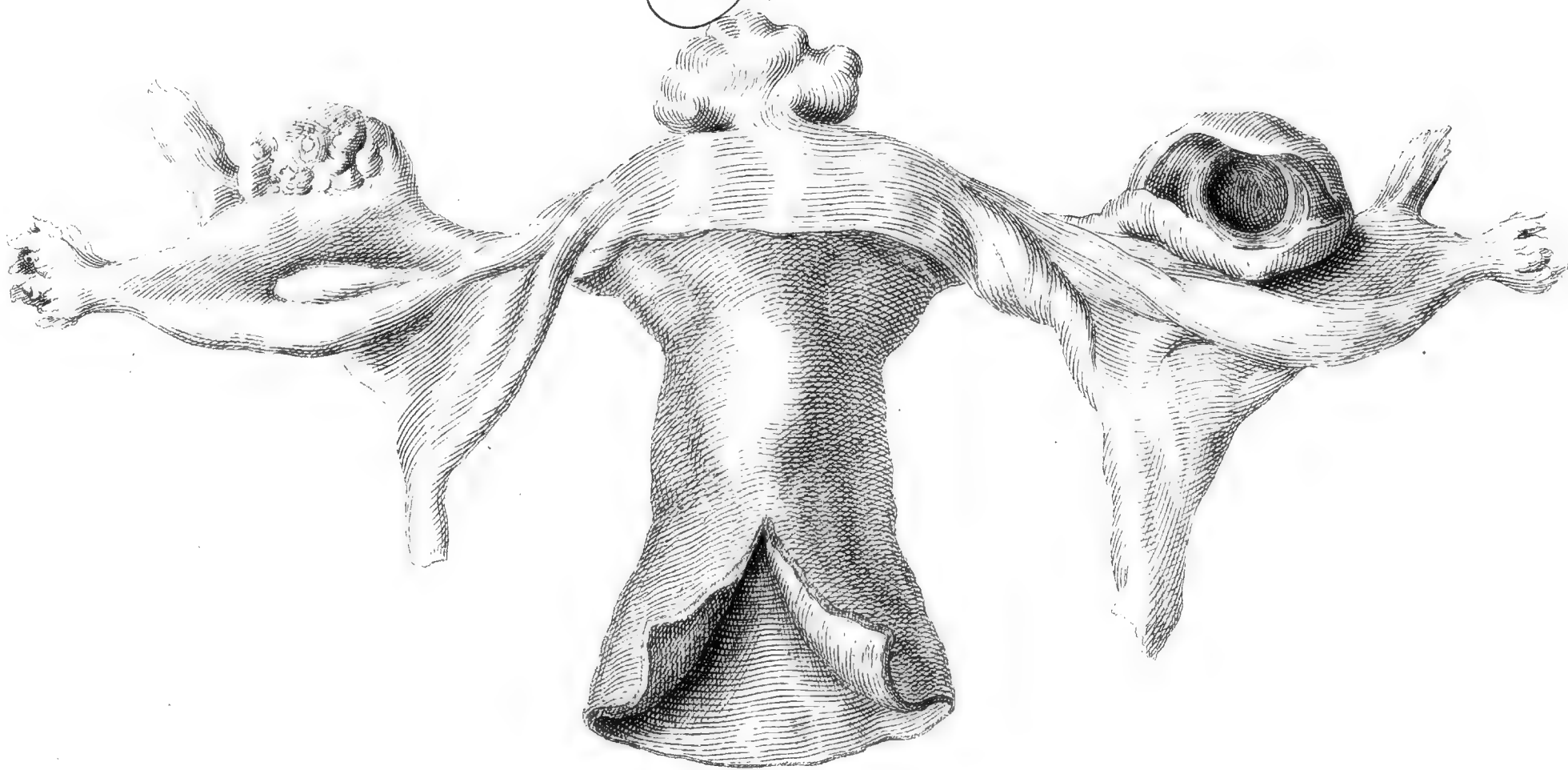
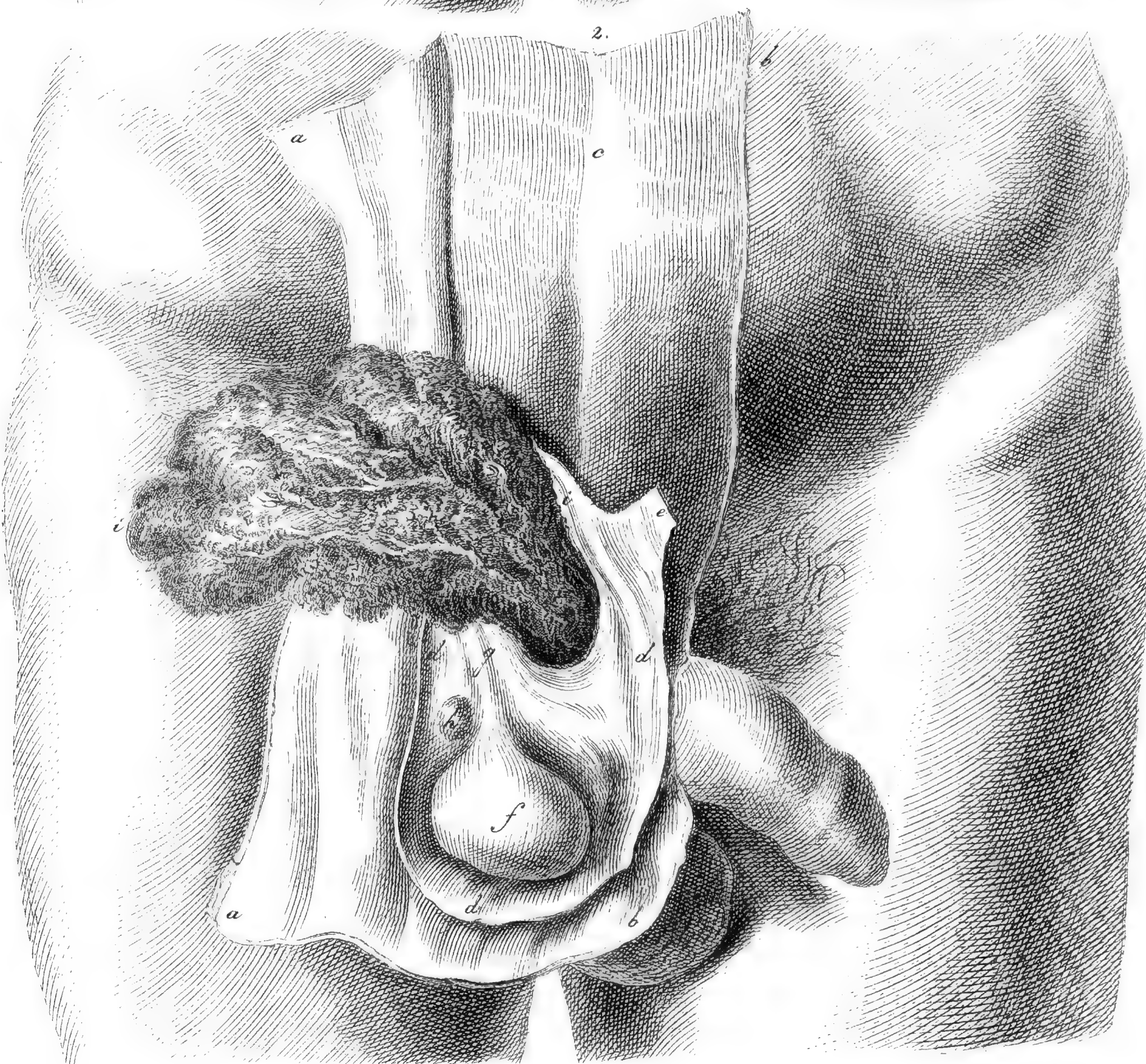
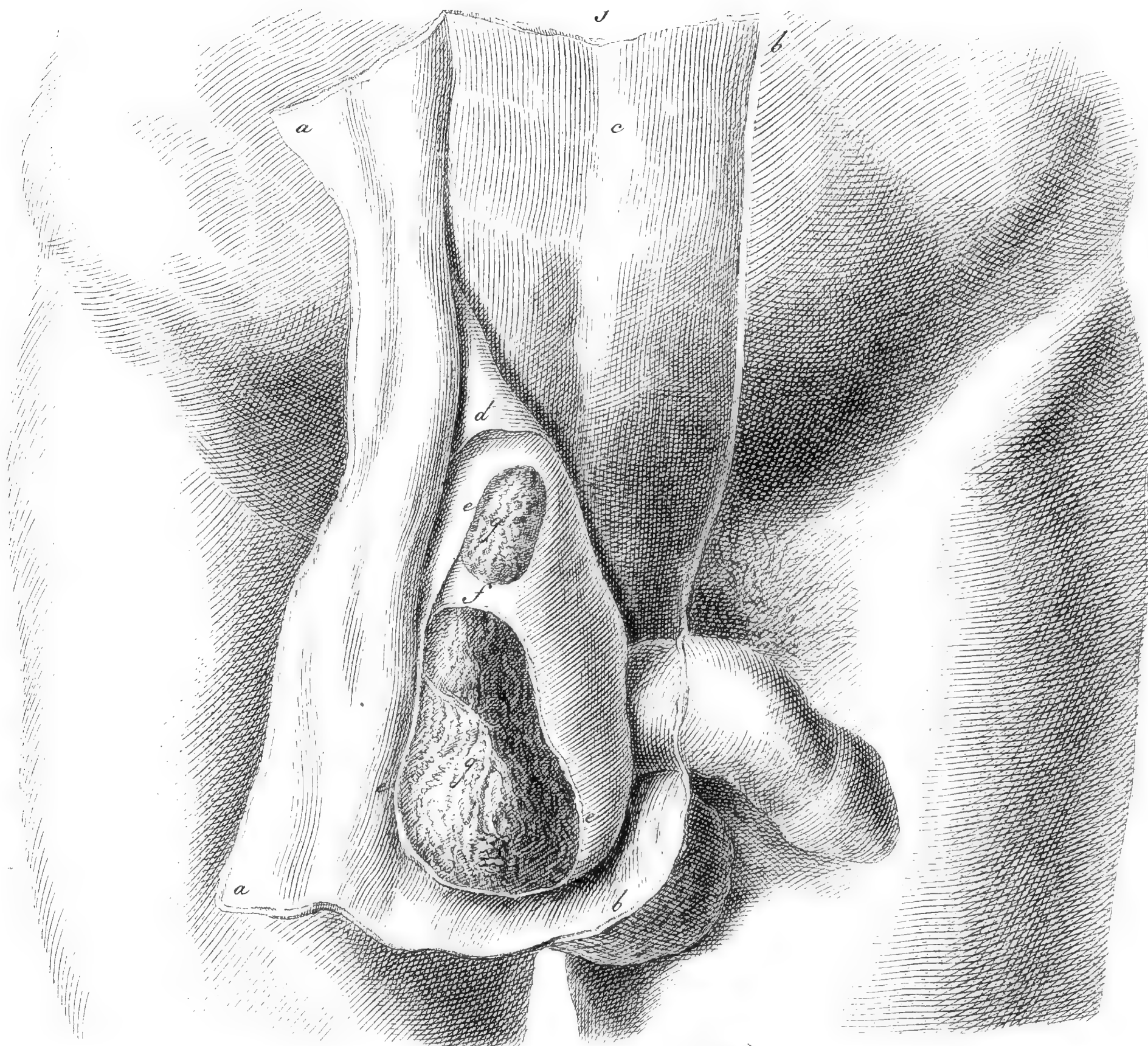
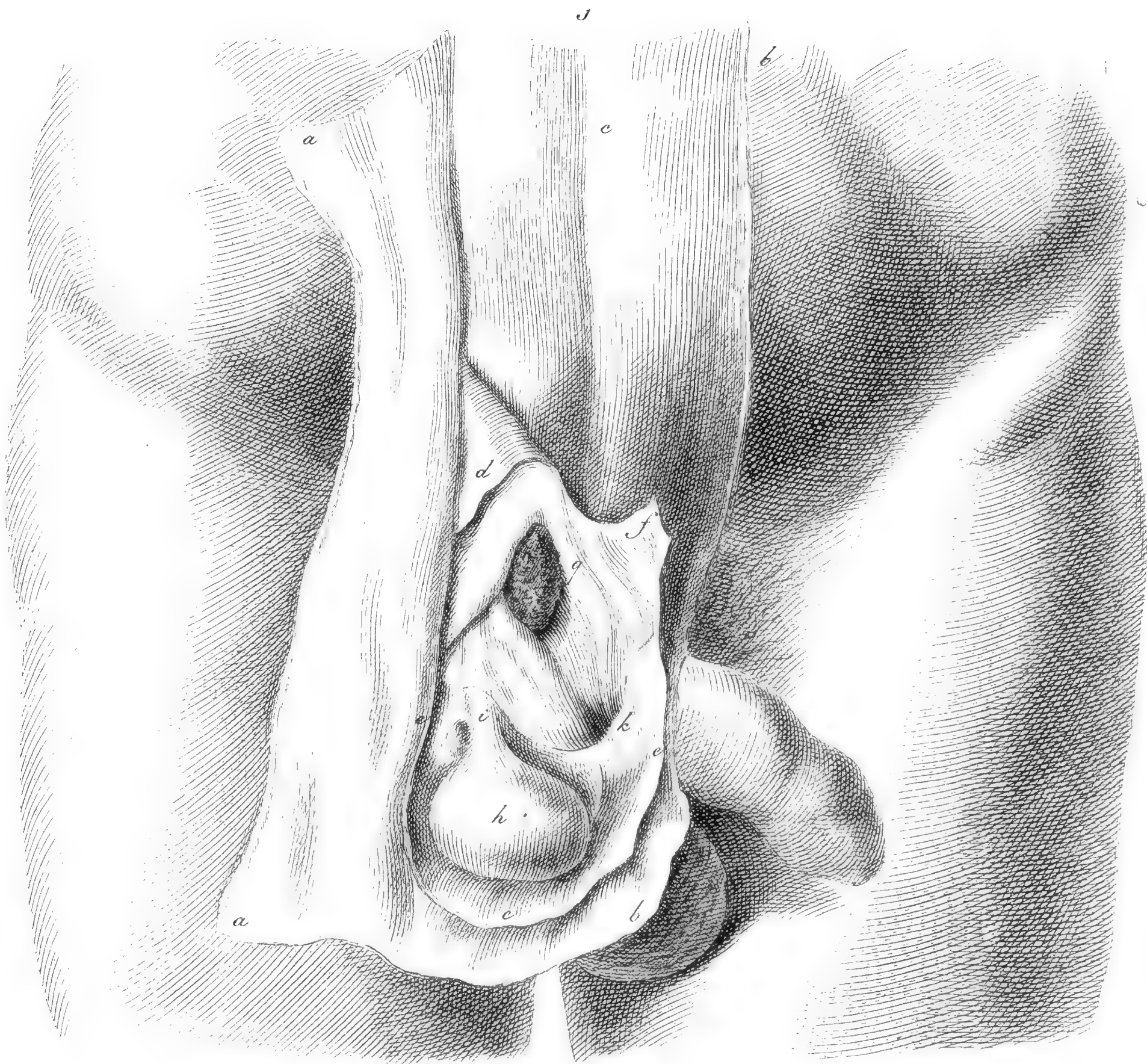

Fig. 2.

2.

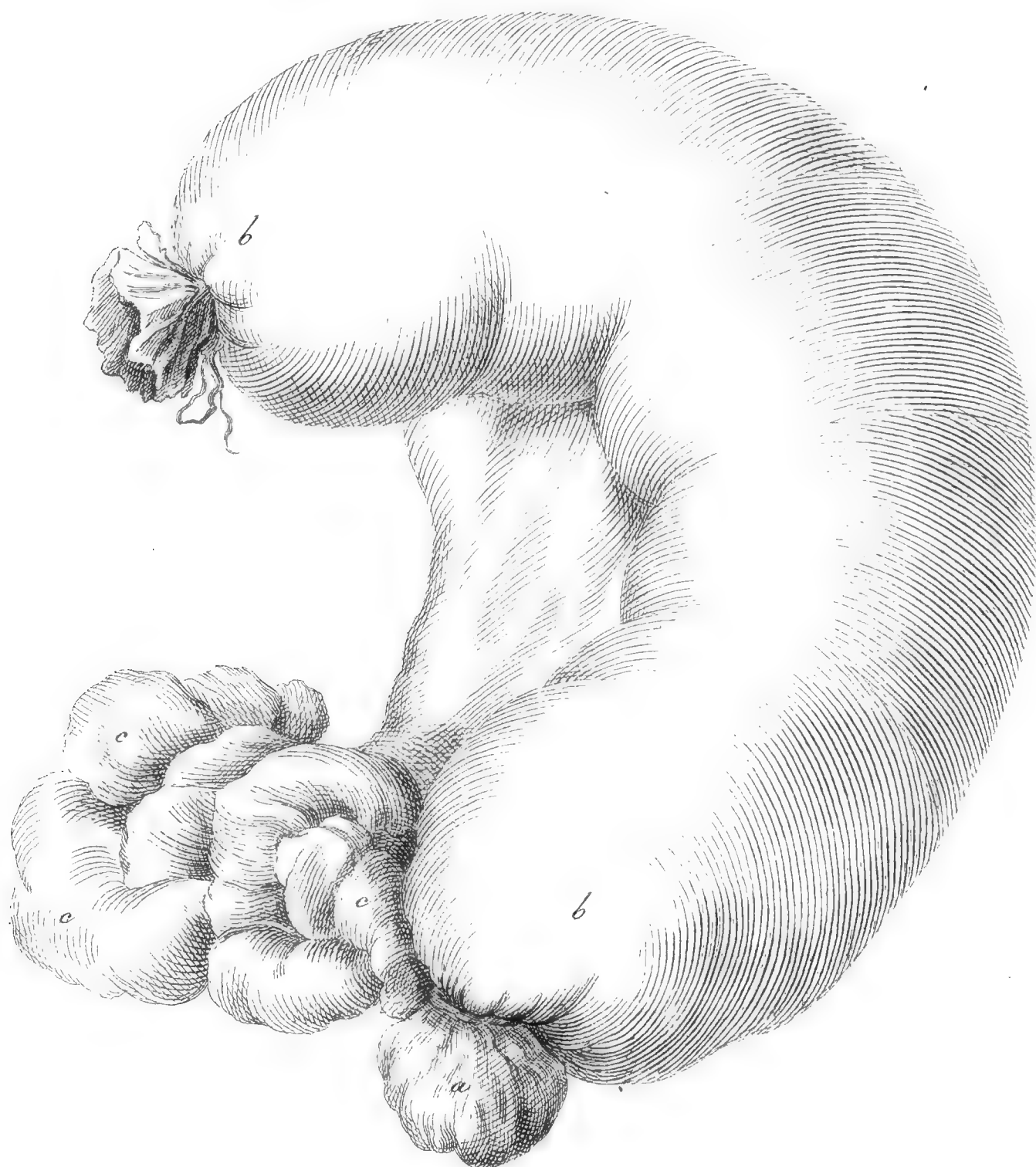

Fig. 1.

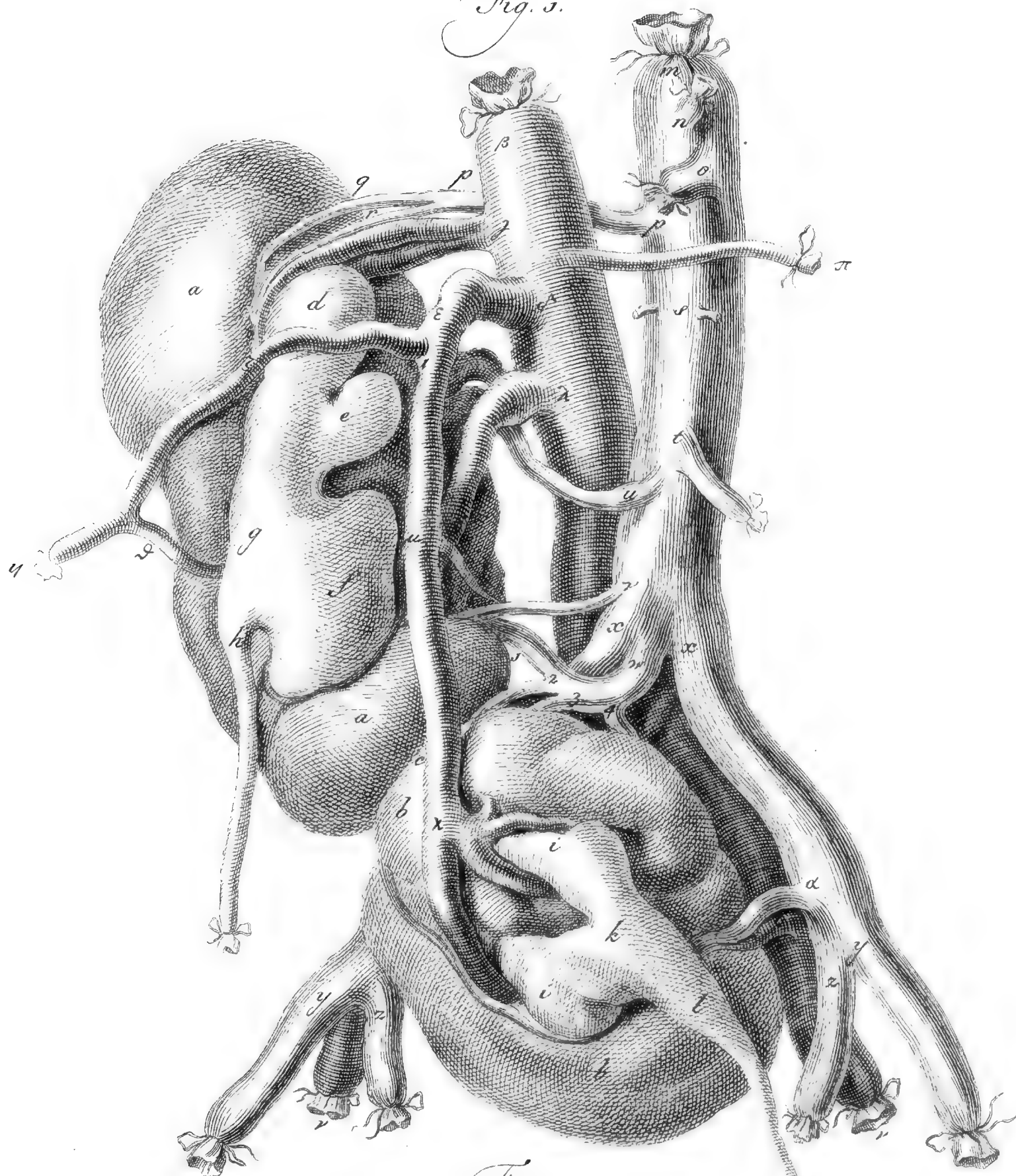
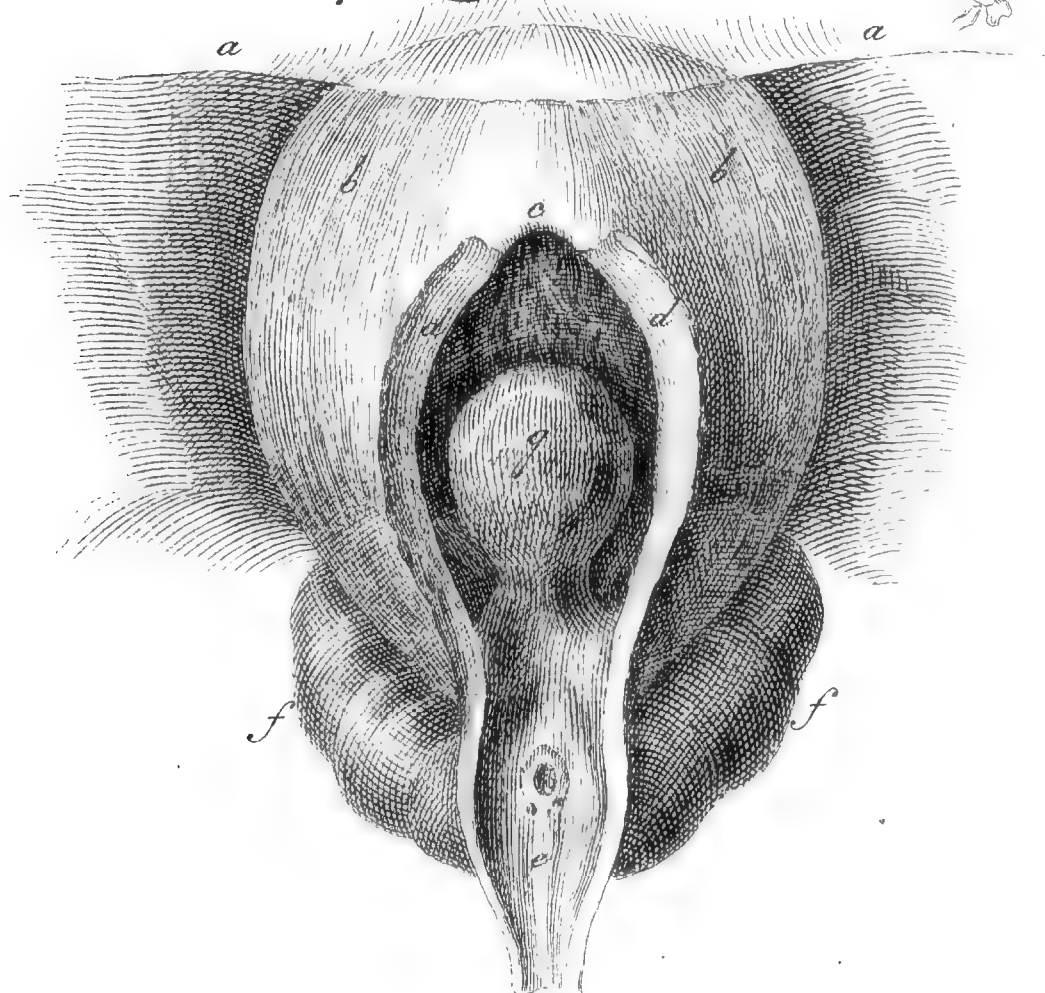
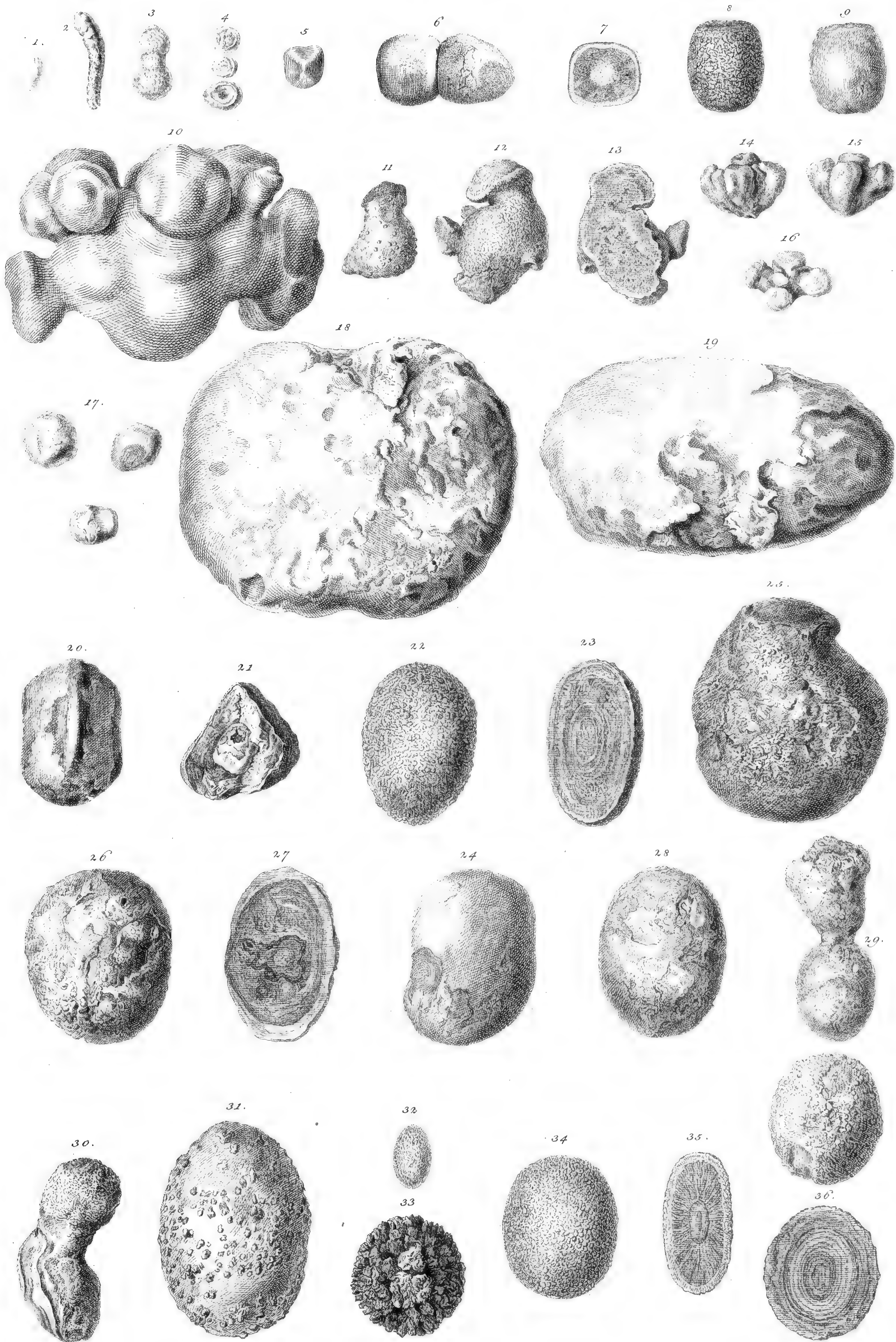
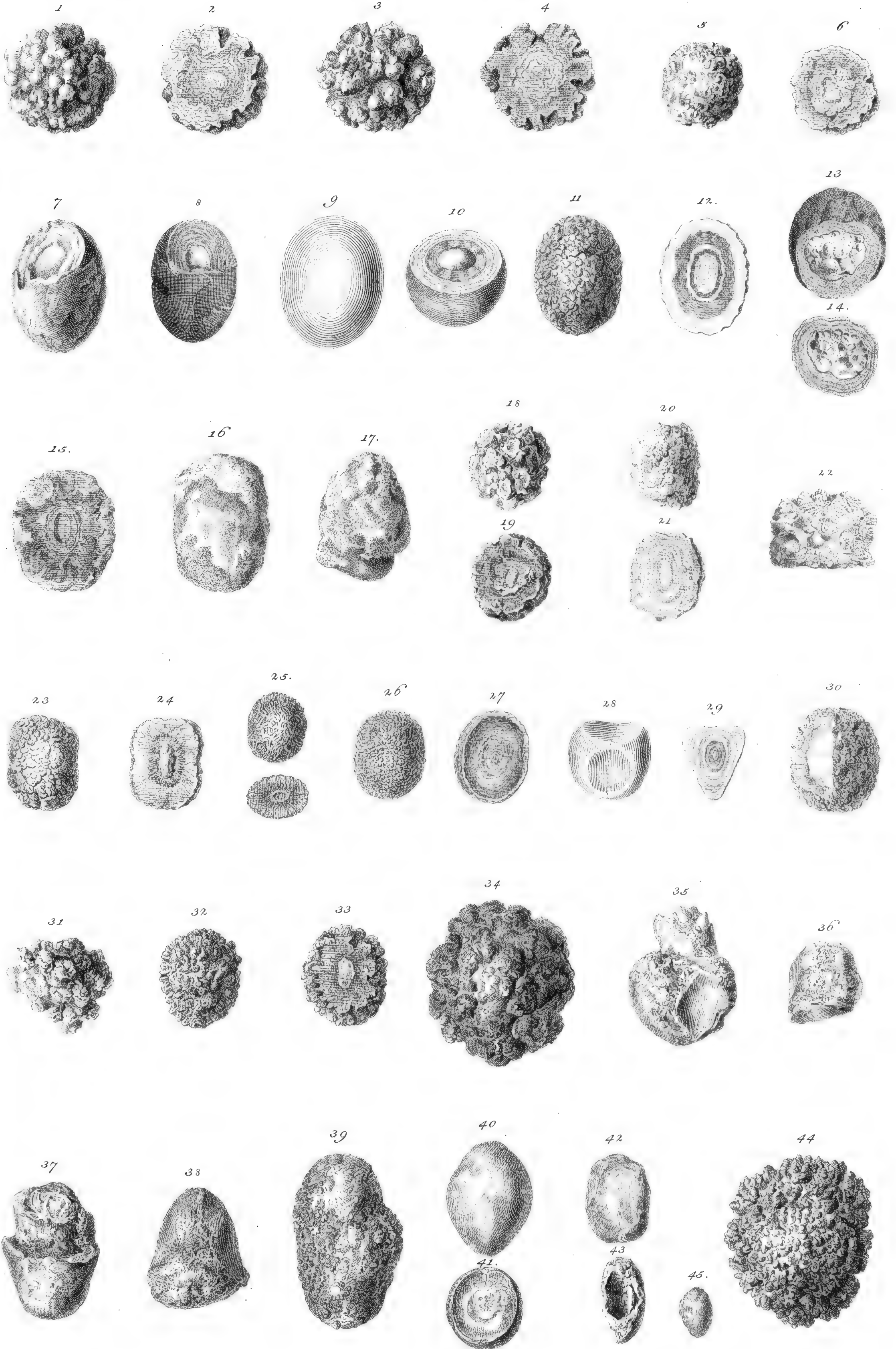

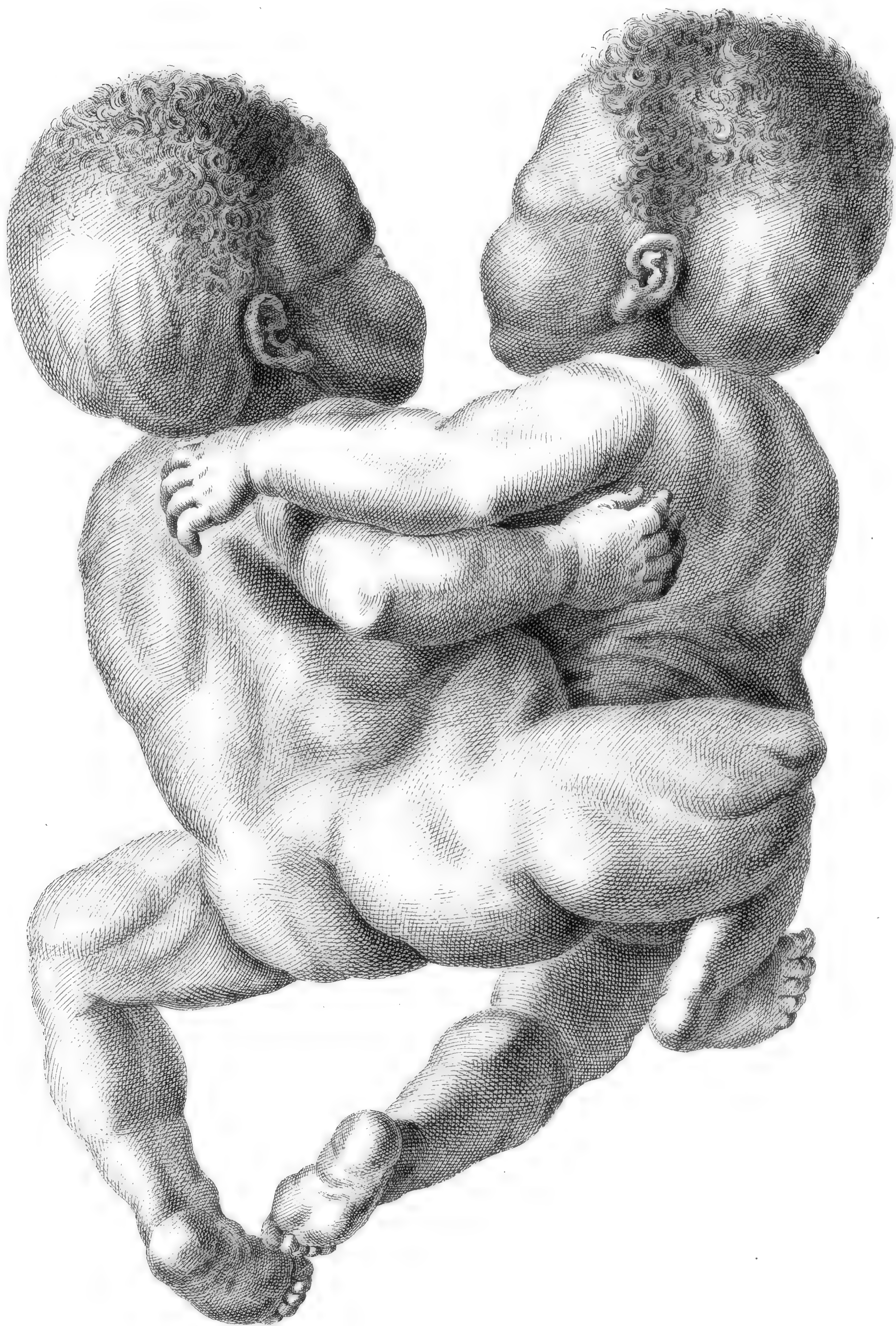
Fig. 2.

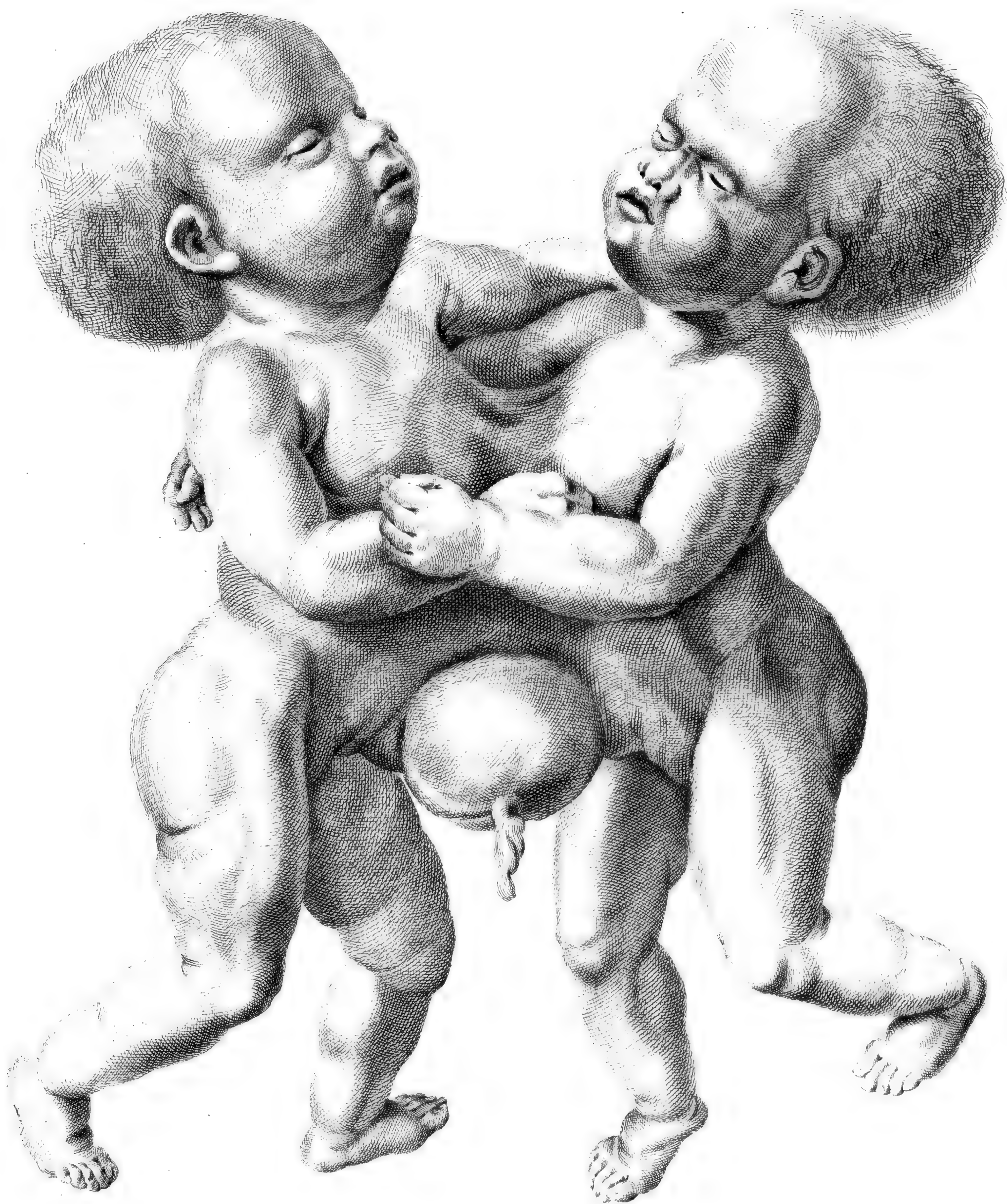

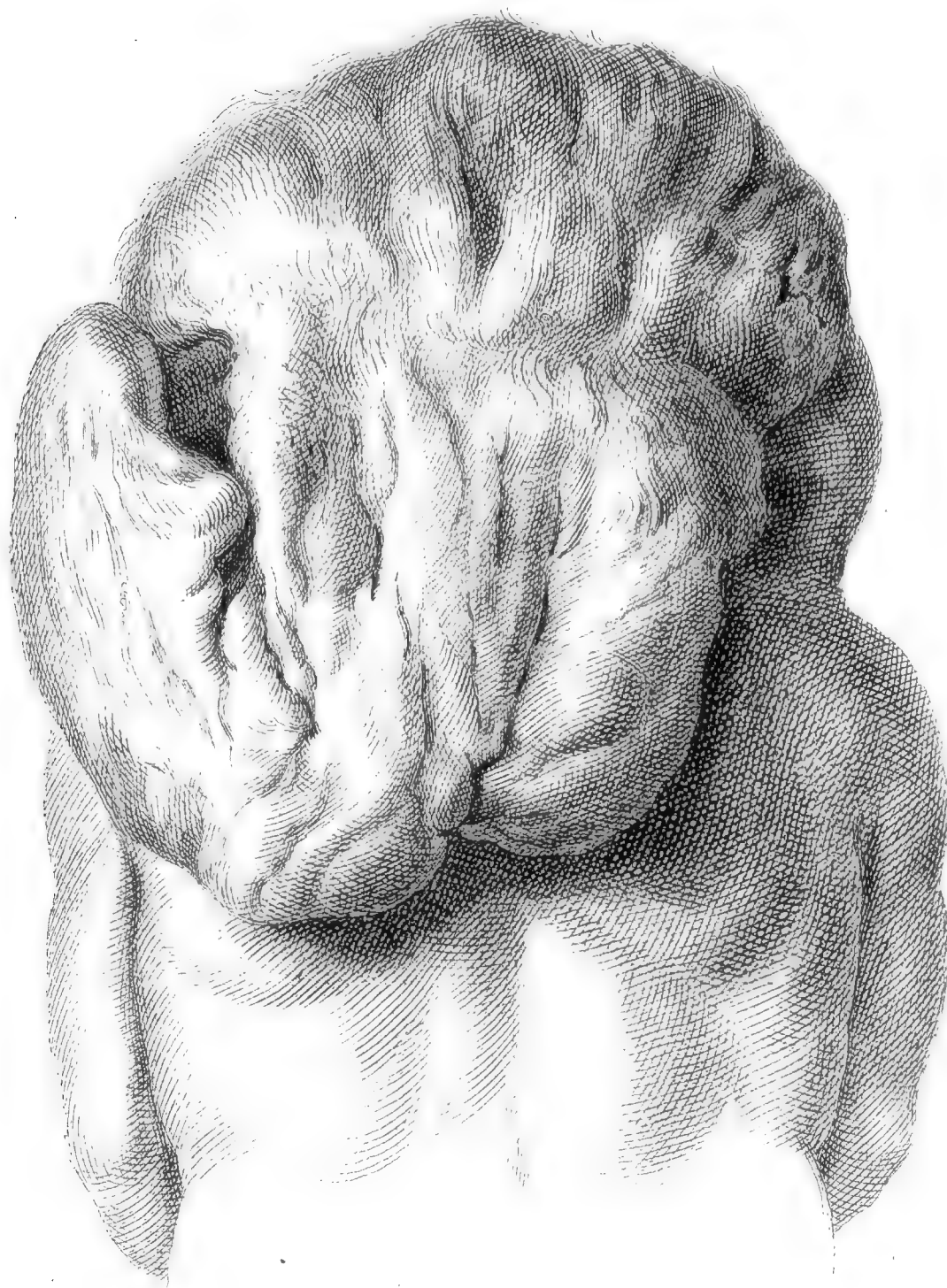

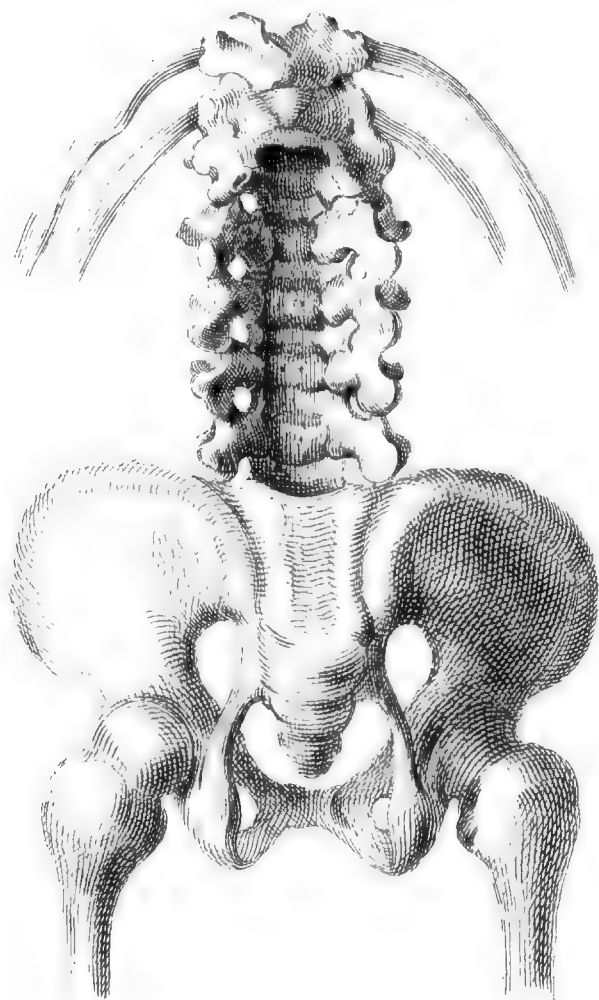
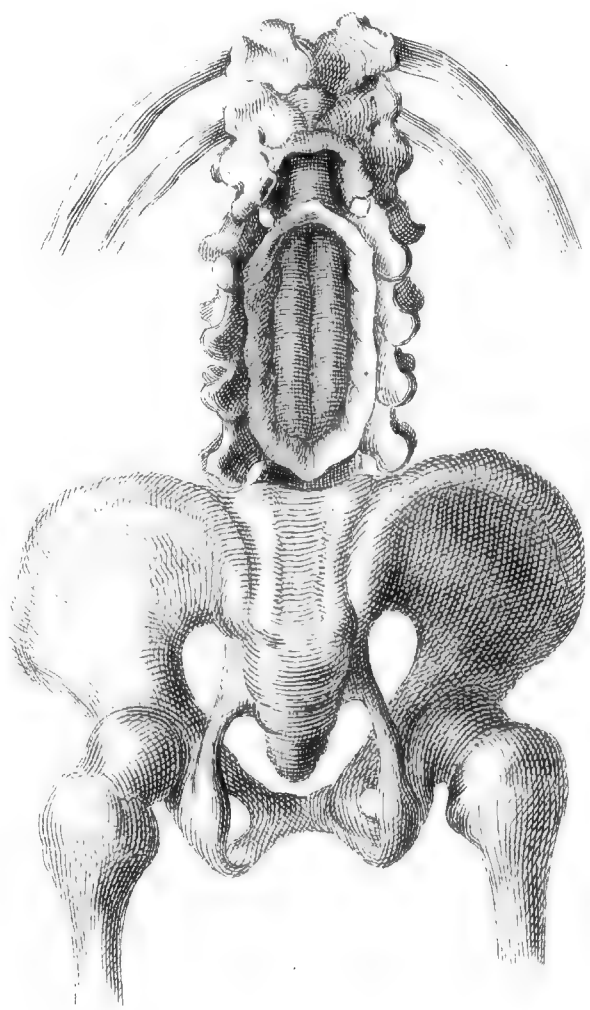
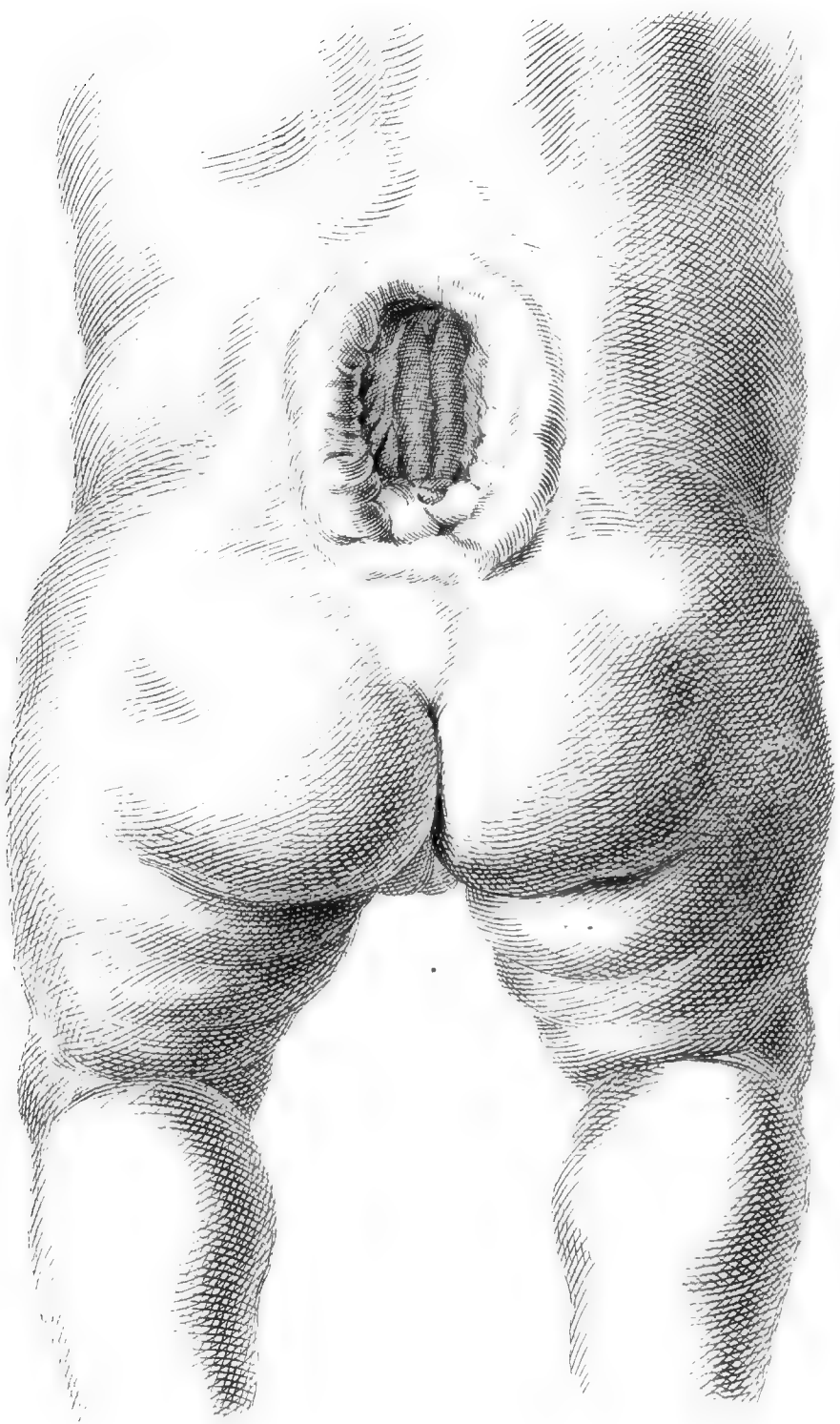

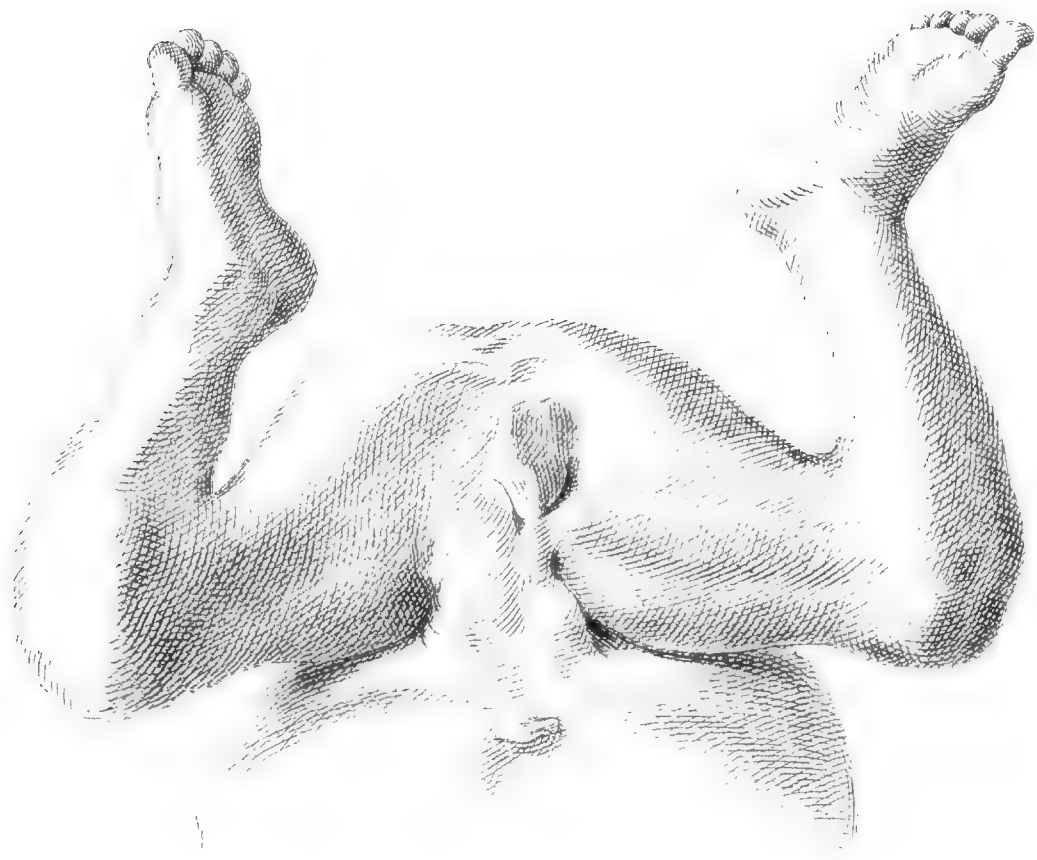

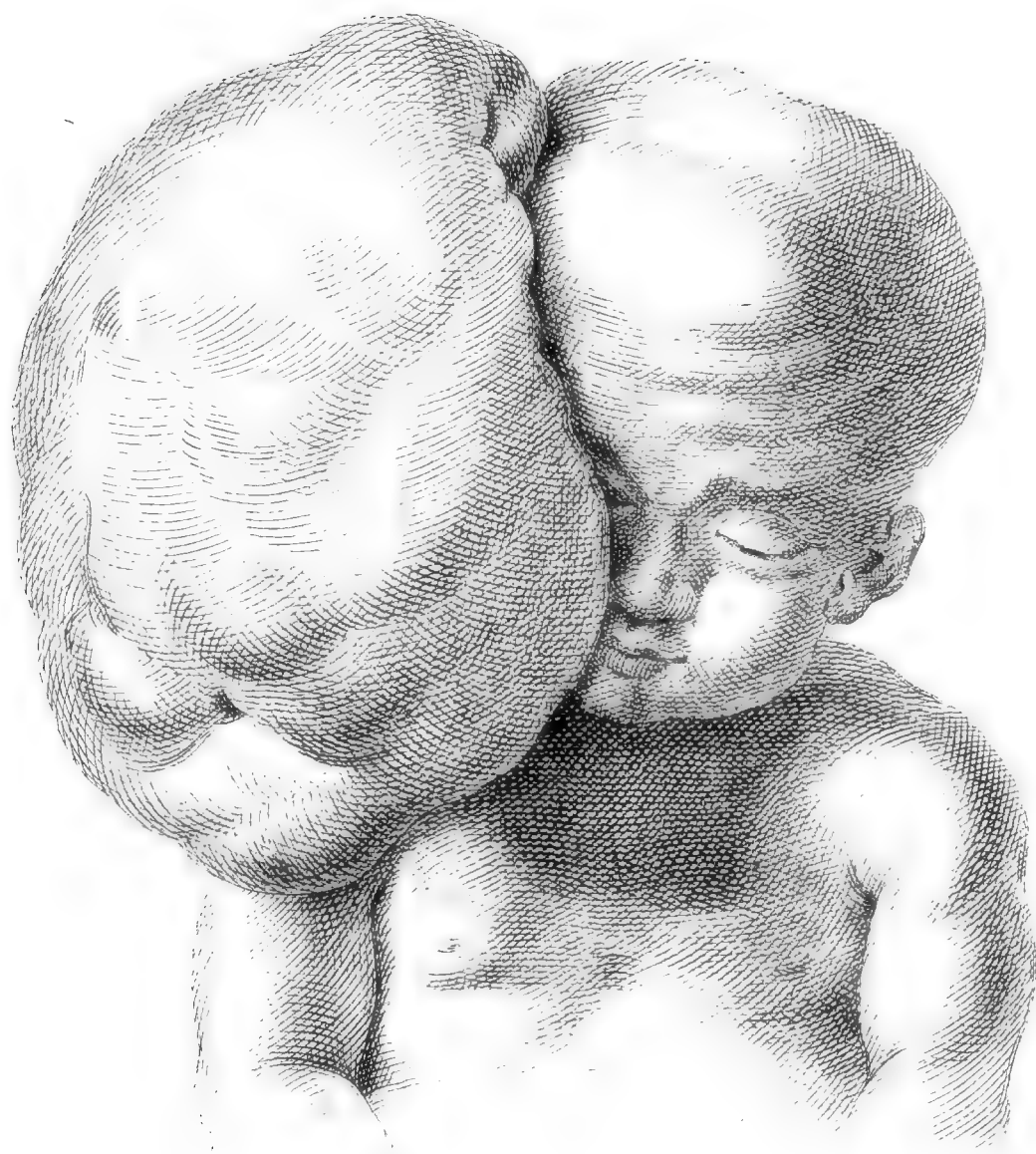

N' N' N'

7 7496 00037641 6

NATIONAAL NATUURHISTORISCH MUSEUM Postbus 9517 2300 RA Leiden Nederland

BIBLIOTHEEK

MUSEUM
ANATOMICUM.

VOLUMEN QUARTUM.

MUSEVM
ANATOMICVM
ACADEMIAE
LVGDVNO-BATAVAE.

VOLUMEN QVARTVM

DESCRIPTVM

A

GERARDO SANDIFORT.

LVGDVNI BATAVORVM
APVD S. ET J. LVCHTMANS
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.

MDCCCXXV.

T A B U L A E
ANATOMICO-PATHOLOGICAE.

T A B U L A E

ANATOMICO-PATHOLOGICAE.

Tabularum Anatomico-Patholicarum necessitatem, copiosis verbis hisce temporibus demonstrare velle, certe inutile opus foret. Nemo enim praxin Medico-Chirurgicam factitans non tantum summae illarum utilitati, verum etiam illarum necessitati assentietur, ut longe majori, quam tabularum anatomicarum, sanam corporis partium structuram repraesentantium.

Nimirum Anatomicus, artem suam exercens, praevidit, se illas partes, licet subtilissimas, quas vel ipse unquam in cadavere praeparaverit, vel ab aliis Anatomicis praeparatas conspexerit, denuo inventurum esse; dummodo juxta praecepta artis sectiones instituat. Natura enim quam maxime sibi constans est in evolutione partium, in statu nempe ad sanitatem perfectissime accommodato. Sed suam illae Tabulae habent utilitatem, quoniam vita brevis, ars vero longa sit, adeoque longe absit, ut quis Anatomicus omnia, quae in structura corporis, sectioni subijciendi, observari possent, indigare valeret; multumque hae Tabulae conferunt, ut is, qui omnibus viribus in hanc scientiae medicae disciplinam incumbit, omnes corporis partes facile cognoscat; imo aliorum observationibus locupletatus, exploratione partium minus cognitarum scientiam medicam in una alterave parte amplificare valeat.

Aliam praeterea, imo longe majorem utilitatem et necessitatem habent Tabulae Anatomico-Pathologicae; etenim licet Natura in statu morbo et suas sequatur leges, attamen in variis morborum periodis longe alia, imo interdum sibimet fere opposita phaenomena offert, quae singula, ut genuina morbi Natura cognoscatur, omnino cognosci debent.

Quum itaque omnibus neque ea contingit fortuna singulas partium degeneraciones ejusdem morbi cultro anatomico indagare, neque praeparationes Anatomico-

Pathologicas continuo oculis usurpare, et consulere, ne dicamus, colligere; artis caelandi ministerio omnibus copia datur morborum effectus in singulis organis rite cognoscendi, partiumque habitum, verbis saepe vix describendum, quique favente fortuna aliquando fuit observatus, neque integre et incorrupte asservari potuit, et vix unquam denuo observabitur, addiscendi; has difficultates ars caelandi Tabulaeque Anatomico-Pathologicae in artis emolumentum, generisque humani commodum praevertunt.

Neque objiciat quis, summos Viros, anatomes pathologicae auctores atque fundatores, solummodo exactissimas descriptiones, minime vero Tabulas Anatomico-Pathologicas nobis reliquisse, nihilominus illorum scripta, summa cum voluptate, neque minori cum utilitate ab omnibus pervolvi, consulique. Ad quam objectionem animadvertimus, eo tempore, quo anatomia generalis nondum erat exculta, accuratam, imo ut dicamus, graphicam partium descriptionem rem egregie illustrasse; hodie vero, postquam omnium partium interna structura quam exactissime est indagata, et texturae diversae in tot systemata organica sunt redactae, illarumque diversae degenerationes pathologicae, sed in iisdem morbis constanter eadem, cognitae sunt, harum Tabularum necessitas longe major evadit, iisque simul praecedentium saeculorum scriptores egregie illustrantur; manifestumque iis fit, quam fideles sunt observationes, posteritati ab illis relictas.

Haec mente volvens, et defuncti Patris effati memor „tum demum Anatomicum „Pathologicam exoptandos facturam esse progressus, speratamque utilitatem pro- „ducturam, quando omnes, quibus praeparationum hujus generis collectio est, „vires suas conjungant, inceptumque opus erigant, demumque absolvere conentur” (1), minime incongruum duxi, quamvis in descriptione praeparationum Anatomico-Patholicarum, ex supellectile BRUGMANSII et BONNII V. V. Cl. Cl. volumine tertio hujus operis invenienda, omnem operam navaverim, quam exactissime singula specimina describere, nonnulla specimina, quae mihi videbantur omnem mereri attentionem, delineare, ut in verum scientiae emolumentum, descriptiones figuris illustratae consuli possent.

Quum vero tantum non omnia specimina, imo nequidem ea omnia, quae illud mererentur, figuris debita ratione illustrari possent, quin in immensum, pretiosissimumque volumen excrevisset hocce opus, difficile admodum fuit severum delectum instituere. Duplici consilio satisfaciendum esse mihi proposueram, scilicet, unius potius systematis organorum diversas degenerationes ita oculis exponere, ut vera, genuina, characteristic illarum natura in singulis morbis appareret, quam multorum morborum nonnulla tantum specimina, quae commune nihil inter se haberent, adeoque vix ullum morbum absolute illustrarent, delineare; ab altera tamen parte necesse mihi videbatur, ut hae Tabulae Anatomico-Pathologicae cum plu-

(1) Confer Introductionem Voluminis Secundi hujus operis.

plurimis, altero hujus operis volumine a Carissimo Patre editis, unam seriem constituerent, adeo ut illae nonnullas harum, hae vero nonnullas illarum Tabularum illustrarent.

Igitur his Tabulis imprimis degenerationes ossium in diversis morbis, diversisque illorum stadiis illustrare conatus fui, quoniam Museum Anatomicum Academiae Lugduno-Batavae splendidam ejusmodi ossium morbosorum contineat collectionem, qualem frustra quis in quovis alio Museo quaereret.

In explicatione Tabularum singulorum capitum Tabulas secundi voluminis hujus operis notavi, quae ad illud caput pertinent, ideoque cum his completam magis seriem constituunt. Hanc ob causam nonnullorum etiam morborum, ut luxationis femoris a causa externa, curvaturae spinae dorsi, aliorumque vitiorum non nisi unum alterumve specimen delineavi, quae prioribus addenda videbantur. Hac ratione, Regis Augustissimi munificentia adjutus, opus Paternum magis adhuc perficere tentavi, cujusmodi proposito, si vel pro parte satisfecerim, mihi erit quam gratissimum.

Quamvis enim natura morborum ossium, aequae ac aliorum organorum sit indagata, illorumque vitiorum exactissimae descriptiones exstent, attamen, ut mihi videtur, longissime abest, ut morbi hujus systematis penitus cognoscantur.

Paucas tantum degenerationes partium mollium, nec nisi rariores delineavi, licet nostrum Museum, quemadmodum ex descriptione apparet, insignem illarum continet collectionem. Hae enim partes recenti in statu, et minime postquam per aliquod tempus in Spiritu Vini fuerint conservatae, delineandae sunt. Etenim liquoris alcoholici, quo continentur, actione, nimis alterantur, constringuntur, omnemque certe amittunt colorem.

Ejusmodi delineationes, ut consilio satisfaciant, naturalibus, dum adhuc persistunt, coloribus sunt instituendae. Opus certe difficultatis plenissimum; vix enim, si ab artificibus, Anatomiam nondum ex professo excolentibus, parantur, duo exempla ejusdem speciminis, sibi ab omni parte simillima reperiuntur. Hoc semper experti fuerunt summi in arte Viri, illorumque scripta hoc etiam testantur, et paucissimae tantum Tabulae existere videntur, hac arte paratae, quae artis peritis omnino satisfaciunt. Praeterea jam publici juris feci praecipua specimina, quae doctrinam herniarum ex suppellectili anatomica BONNII V. Cl. illustrant (2).

Omnia specimina ipse delineavi, et quidem ad magnitudinem naturalem, eo consilio, ut ab omni parte illud exprimerent, quod singulis affectionibus proprium est, et naturam morbi simul indicat. Pictores, delineatoresve, qui artem ex professo exercent, elegantiores forte figuras exhibuissent; verum illi, qui intimam de-

(2) A. BONN Tabulae Anatomico-Chirurgicae, doctrinam herniarum illustrantes, editae a G. SANDIFORT, Lugd. Bat. 1828. fol.

degenerationis naturam ignorat, saepe praetervidit, aut ut ingratum quid, minus accurate delineat, quod imprimis esset exprimendum. Has, ut confido, omni cum attentione paratas delineationes felicissimo cum successu, nisi fallor, in aes incidit dexterrimus chalcographus D. VEELWAARD, Amstelodamensis, qui ad unum omnes tabulas paravit, eo certe consilio, ut una eademque manu paratae, sibimet, quantum speciminum indoles hoc permittit, forent aequales.

Eundem ordinem servavi, quem in describenda supellectile anatomica BRUGMANSII et BONNII V. V. Cl. Cl. secutus fui. Primo ergo loco morbos nonnullos ossium a causa externa, dein a causa interna repraesentavi, tandemque paucas aliorum organorum degeneraciones exposui; brevique interpretatione speciminum naturam adumbravi, quin tamen ipsis figuris plures adposuerim litteras, quibus ipsa delineatio fere semper majus detrimentum capit, quin inde ipsa explicatio, aut interpretatio lucidior evadat. Quicumque enim in scientiae commodum ejusmodi Tabulas consulit, rei anatomicae peritus, illis litteris non indiget. Lectoribus vero relinquendum esse censi naturam morborum his Tabulis illustrare: ea vero, quae observavi, fideliter tradidi.

TABULARUM EXPLICATIO.

MORBI OSSIIUM A CAUSA EXTERNA.

MORBI OSSIIUM A SIMPLICI COMPRESSIONE (1).

TABULA CXXVIII.

(VOL. IV. TAB. I.)

Figura 1.

Cranium absque maxilla inferiore, viri adulti, concussionem cerebri mortui. In media et imprimis in sinistra parte ossis frontis, mox supra sinum frontalem, cernitur impressio insignis, ovalis figurae, absque ulla fractura vel fissura, producta globo e sclopeto emisso.

- a. b. Margo convexus inpressionem circumdans.
- c. Fundus inpressionis, sive pars maxime inpressa.

Figura 2.

Delineatio partis lateralis sinistrae ejusdem cranii, sectione ducta per mediam cranii partem, a latere sinistro septi narium, adeo ut in cavitate narium conspiciantur os spongiosum superius et inferius, atque sinus sphaenoidalis.

Hac sectione constat utramque tabulam ossis frontis insigniter esse inpressam, dum substantia media, sive diploë, paululum tantum compressa est in fundo inpressionis.

- a. b. c. Pars inpressa ossis frontis. In parte media b. diploë magis compacta, sive compressa, cernitur quam in reliquis partibus ossis.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CXXVI. vol. III. pag. 158.

Fi-

(1) Ad hoc caput pertinet Voluminis II, Tabula XXXIV.

Figura 3.

Effigies capitis infantis aliquot mensium, qui insigni steatmate in orbita sinistra laboravit, cohaerente cum musculis oculi atque periosteo ossis jugalis, exhibens degenerationem oculi vicinarumque, oculum tegentium partium, brevi ante mortem.

Palpebrae valde expansae sunt ab insigni tumore, orbita contento, dum globus oculi a steatmate elevatus extra orbitam sinistrorsum est propulsus; steatoma hinc majus spatium inveniens inter oculum atque nasum, hac in parte volumine maxime fuit auctum, et palpebra superior hoc in loco tumorem magis tuberculatum, quam in reliquis partibus offert. In cantho majori oculi cernitur a compressione deformata caruncula lacrymalis; tunica adnata oculi fuit incrassata, unde corneae inferior pars obfuscata erat. Tumor dextrorsum ante nasum expansus, nasum pro majori parte recondebat, ejusque aperturam sinistram fere comprimebat. Angulus oris etiam ex eadem causa erat depressus.

Figura 4.

Cranium ejusdem infantis ab omnibus partibus mollibus depuratum. Orbita sinistra non tantum insigniter est adaucta, depressis extrorsum osse jugali, ejusque sustentaculo in osse maxillari; sed pressione tumoris in omnes vicinas partes conceptaculum cerebri obliquam acquisivit figuram, extensa ab hoc latere maxime parte orbitali ossis frontis. Os maxillare superius oblique dextrorsum est reclinatum, unde nexus ossium maxillarium superiorum non in linea perpendiculari cum symphysis maxillae inferioris collocatus cernitur, sed multum dextrorsum est reclinatus. Interna orbitae superficies nullam degenerationem morbosam ossium offert, sed ossa partis exterioris tantum ampliata, atque partim extenuata sunt. Foramen pro nervo optico, ut et fissura lacera nullam subierunt mutationem; fissura vero inferior orbitae, sub temporum sinu patens, est elongata, et ampliata.

a. b. c. Orbita sinistra valde dilatata. A latere nasi a. sursum deorsumque expansa est, quin aliam subierit mutationem. b. Processus externus supercilii, cum osse jugali nexus, longitudine valde est auctus, simulque extenuatus. c. Os jugale omnium maxime e sede remotum, adauctum atque extenuatum est.

d. Fissura orbitae inferior etiam elongata et ampliata cernitur.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DLXIX. vol. III. pag. 379.

MORBI OSSIIUM A CONTUSIONE ABSQUE FRACTURA.

T A B U L A CXXIX.

(VOL. IV. TAB. II.)

Figura 1.

Pars superior conceptaculi cerebri hominis adulti, qui gravi contusione ad verticem capitis laesus, post quadriennium tandem nocivos effectus illius contusionis percipiebat, et quidem primo tumorem parvum in loco antea laeso. Hic tamen tumor intra breve temporis spatium non tantum extrorsum increcebat, sed simul introrsum se extendens, tantopere augebatur, ut ex compressione cerebri omnes functiones animales turbarentur, et aeger tandem suffocatione, ex alimentis assumtis, moriretur.

Constat ex hac figura quanta pars ossis verticis sinistri lateris est consumpta, dum margines foraminis quasi exesi, et hinc denticulati apparent. Quum tumor in basi majorem acquisiverat ambitum quam apertura foraminis, jam praesentis, effectus absorptionis in tabula externa ossium, in ambitu foraminis, etiam cernuntur, qui simili ratione et magis adhuc conspiciuntur ab interiore parte conceptaculi, in tabula ossium interna.

a. b. c. d. Ambitus foraminis in osse verticis sinistri lateris, se extendentis per suturam sagittalem et lambdiformem ad os verticis oppositum, nec non ad os occipitis. Circa a. tabula externa inaequabilem, erosum, acutum marginem offert; ab anteriore b., et inferiore d., sed imprimis a latere c. tabula externa ossium maxime est affecta, multis foraminibus majoribus ac minoribus pertusa, quae transcurrebant dilatatae arteriae ad diploën. Dura mater maxime depressa, atque ab ossibus remota ipsam aperturam claudit.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CXXVII. vol. III. pag. 158.

MORBI OSSIIUM AB IMMISSO CORPORE HETEROGENEO,
ABSQUE FRACTURA TOTIUS OSSIS.

T A B U L A CXXIX.

(VOL. IV. TAB. II.)

Figura 2.

Pars inferior ossis femoris dextri hominis adulti, glande plumbea vulnerati ad latus internum genu.

Interius ossis latus totum est tumefactum, usque ad illum locum, ubi substitit glans plumbea, quemadmodum ex figura 3 luculenter apparet. Foramen per quod glans plumbea intravit, et ex quo per quatuor fere menses pus effluxit, circumdatur copioso callo, duro et satis sano, margine suo revoluta foliaceam naturam quasi representante; supra locum tumefactum superficies ossis sani tenuissima lamella, ex callo noviter producto, tegitur.

- a. b. Pars maxime tumefacta ossis femoris.
- c. Foramen ab intrante glande plumbea productum, et limbo calloso circumdatum. Substantia ossis in ambitu fistulae post vulnerationem ex inflammatione chronica videtur emollita, tumefacta atque dein novam substantiae osseae copiam admisisse.
- d. Superficies ossis tenuissima lamella callosa tecta.

Figura 3.

Ejusdem ossis femoris pars inferior, a priore exhibita. Manifeste apparet os tantum morbose fuisse affectum, quantum glande plumbea fuit laesum.

- a. Pars sana ossis.
- b. Portio ossis tumefacta, inaequabilis, totaque aspera ab accumulatione substantiae osseae intra substantiam ossis antea emollitam.
- c. Locus, qui nonnisi tenuissima lamella ossea, noviter secreta et superficiei externae adnexa, tegitur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CXXXVII. vol. III. pag. 161.

MORBI OSSIUM EX ABLATIONE PARTIS CUJUSDAM.

1°. OPE GLADII VEL ALIUS INSTRUMENTI (1).

T A B U L A CXXX.

(VOL. IV. TAB. III.)

Figura 1.

Superioris partis conceptaculi cerebri pars sinistra, hominis adulti, gladio vulnerati ad os verticis sinistri lateris, qui notabilem hanc vulnerationem octo menses supervixit, et cui brevi ante mortem, propter vehementiam symptomatum, bis corona trepani fuit applicata.

a.

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tab. XIX, et Tabulae XX. fig. 1.

- a. b. c. Vulnus ossis, quod fere a sutura sagittali usque ad fossam temporalem se extendit. a. b. Vulneris pars cicatrice clausa. b. c. Margines vulneris rotundati et callo obducti, adeo ut diploë non conspiciatur, inter se ante trepanationem fissuram relinquentes, ex qua pus stillabat.
- d. e. Margines circulorum osseorum, trepanatione ablatorum.

Figura 2.

Eadem pars conceptaculi cerebri ab interiore.

- a. b. c. Vulnus ossis ab interiore. a. Pars tabulae internae ossis antea ictu gladii a diploë separata, sed dein rursus cum ea callo conjuncta. b. Margo rotundatus vulneris.
- d. e. Margines circulorum osseorum, trepanatione ablatorum.
- f. Superficies tabulae internae, quae praesente abscessu, producto inter hanc tabulam et duram matrem ab inflammatione chronica, et insequente suppuratione illius membranae, erosa fuit, sed dein rursus sanata videtur.
- g. Locus ubi etiam parvus abscessus durae matris antea adfuisse videtur.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CXLVIII, vol. III. pag. 166 seqq.

Figura 3.

Pars superior sinistra conceptaculi cerebri hominis adulti, glande plumbea in vertice vulnerati, atque undecima hebdomade, post acceptum vulnus, mortui.

- a. b. Margo circuli ossei, cui inhaesit glans plumbea, trepanatione ablati, dum anterior vulneris ossis pars, magis ovalis, ipsa glande plumbea fuit producta.
- c. Pars tabulae internae et diploës ossis verticis a reliquo osse diffracta atque depressa.
- d. e. f. Tabula externa necrosi affecta. In ambitu indicia formatae crenae separationis inter partes emortuas et vivas apparent.

Figura 4.

Eadem conceptaculi cerebri pars ab interiore representata.

- a. b. Margo circuli ossei trepanatione ablati.
- c. Frustum tabulae internae ossis, vulnere externo majus, a reliquo osse dissilitum atque introrsum pressum, diversas monstrans fissuras, et a latere suturae sagittalis callo rursus cum interna tabula sana conjunctum.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLXIII. vol. III. pag. 174.

T A B U L A C X X X I.

(VOL. IV. TAB. IV.)

Cranium militis Hanoverani, gladio in osse frontis et osse verticis sinistri lateris vulnerati. Hoc vulnus insecuta fuit necrosis magnam partem ossis frontis, nec non ossium verticis occupans, atque aeger circa finem quarti mensis febre hectica periit.

Figura 1.

Cranium a latere sinistro visum.

- a. b. Sutura coronalis.
- c. Sutura processum lateralem ossis multiformis conjungens cum ossibus frontis et verticis.
- d. Sutura squamosa ossis temporis et ossis verticis.
- e. f. Fissura ab ictu gladii producta in ossibus frontis et verticis. In osse frontis margines sunt acutissimi, atque totum os in ambitu vulneris probat, hanc partem omnium primo necrosi fuisse affectam. In osse verticis vero, hoc in loco, foramen oblongum occurrit, necrosi hac in parte jam deperdita tota substantia ossis.
- g. h. i. k. l. m. Insignis portio ossium frontis et verticis, quae necrosi affecta, fere ubivis a reliqua substantia ossea est separata; in nonnullis vero punctis adhuc cohaerens, totum hoc frustum nondum solutum fuit. Inter hanc insignem portionem, necrosi affectam, atque vicina ossa sana non tantum fissurae observantur, ubi tota substantia ossis deficit, sed adsunt etiam in nonnullis locis foramina sat magna, uti prope h., atque ab utroque latere m.
- n. o. Pars ossis verticis, de qua sola tabula externa fuit separata, superstita interna cum parte diploës, unde haec pars inaequalis atque porosa se offert.
- p. Foramen in osse frontis, ubi fragmentum, necrosi affectum, jam antea fuit separatum.

Figura 2.

Idem cranium a superiore.

- a. b. Sutura coronalis.
- c. Sutura sagittalis.
- d. e. Fissura in ossibus frontis et verticis, gladii ictu producta.
- f. g. h. i. k. l. Pars ossium frontis atque verticis sinistri lateris, necrosi affecta, ubivis fere, non vero in omnibus punctis a reliqua parte sana horum ossium separata: in fronte et vertice prope suturam coronalem varia adsunt foramina, et fissurae, ex quibus nonnulla satis magna, formata ex separatione et ablatione partium ossium, necrosi affectarum.

m.

- m. n. o. Pars ossis verticis dextri cujus tabula externa necrosi affecta est, atque superficiem inaequabilem, erosam quasi exhibet.
- p. Pars ossis verticis sinistri, adjacens parti necrosi affectae, de cujus externa superficie portio exfoliatione separata est, unde tabula interna cum diploë, pro parte praesente, inaequabilem monstrat superficiem.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLIII. vol. III. pag. 169.

T A B U L A CXXXII.

(VOL. IV. TAB. V.)

Figura 1.

Cranium militis Hanoverani, ictu gladii in vertice vulnerati. Necrosis partim totius substantiae osseae, partim solius tabulae externae, insecuta vulnerationem ossis, devastavit insignem portionem verticis conceptaculi cerebri.

- a. b. c. d. Ambitus foraminis, in osse frontis, producti necrosi totius substantiae ossis, quod gladio vulneratum fuerat.
- c. d. e. f. Pars ossis frontis et ossis verticis dextri lateris, in qua, necrosi ablata tabula externa, sola tabula interna superest, quae tamen quatuor in locis aperturis diversae magnitudinis et formae pertusa est.
- g. Locus ubi in frontis media fere parte tabula externa exfoliatione separata est.
- h. i. Insignis portio ossis frontis in tota crassitie necrosi affecta, in ambitu pro majori parte jam a reliquo osse separatum, et in paucis tantum punctis adhuc cum reliqua ossis parte cohaerens.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLIV. vol. III. pag. 169.

Figura 2.

Pars superior conceptaculi cerebri hominis adulti, graviter gladio vulnerati a latere dextro capitis, septimana undecima media ab inflicto vulnere mortui.

- a. b. c. Margo vulneris in ossibus frontis et verticis. Absorptione omnis acies marginum ossium periit, et vix tabulae ossis diploë a se invicem sunt separatae.
- d. Margo inferior frusti, extrorsum inflexi, ubi tabula externa callo rursus cum reliquo osse conferruminata est.
- e. Frustum ab osse verticis separatum, atque extrorsum reflexum, ita ut a superiore distet a reliquis ossibus.
- f. Margo anterior ejusdem fragmenti, totus rotundatus, a quo aliud frustum, ictu fuit abruptum.

T A B U L A R U M

Figura 3.

Frustum ossis eodem ictu ab osse frontis et parte anteriore ossis verticis separatum, adimplens majorem partem vulneris hujus cranii. Ipsius margines absorptione sunt rotundati, et media in parte portionem suturae coronalis monstrat.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CLXI. vol. III. pag. 172.

2°. A M P U T A T I O N E.

T A B U L A CXXXIII.

(VOL. IV. TAB. VI.)

Ossis femoris sinistri lateris viri adulti pars major, ablata amputatione parte inferiore. Juxta totam longitudinem ossis usque ad radicem colli et trochanteris majoris, pars medullaris necrosi fuit affecta, et in totum jam separata a theca investiente. Quamvis durante vita emortua pars tolli non potuerit, tamen post mortem, maceratione depurato osse, atque destructa parte molli inter thecam et mortuam partem semper praesente, haec pars, tota mobilis, facile tollebatur. Necrosis ergo etiam in hoc casu substitit circa partem magis cellularem ossis, et tantum internam corporis ossis partem, neque totum corticem fuisse mortuum manifestum videtur, si comparamus crassitiem partis mortuae sublatae cum solita crassitie corporis ossis femoris sani ejusdem longitudinis. Theca circumdans totam affectam partem sistit os spongiosum, tuberculatum, tumefactum, in externa superficie corticem nonnullorum arborum referens, atque ab interiore cellularem tenuem substantiam offerens. Inferior margo substantiam ossis tenuiorem, aequabiliorem, sed maxime porosam, callo magis similem, offert. Foramen unum in superficie anteriore majus, et in hac, et in opposita superficie alia minora adsunt, quae vulgo *Cloäcae* dicuntur.

Figura 1.

Os femoris a parte anteriore. Caput et collum usque ad inferiorem partem trochanterum sana sunt, reliqua vero ossis pars maxime tumefacta inaequabilem superficiem offert, in qua a. foramen, sive *Cloäca*, insigne adest, intra quod pars emortua ossis cernitur. In b. et c. foramina minora similia adsunt.

Figura 2.

Idem os a posteriore. In hac superficie, simili ratione affecta, tria foramina

na minora observantur, ex quibus superiora in cortice ossis immutato inveniuntur.

Figura 3.

Pars hujus ossis femoris interna, necrosi affecta ab anteriore delineata, adeo ut ipsius situs conveniat cum situ ossis femoris in Figura 1. Tota haec pars lamina est interna ossis, in formam cylindri, non valde crassa, a posteriore et superiore deficiens, ab inferiore cylindrum constituens, in externa pagina valde inaequabilis acutis lineis, prominentibusque quasi uncis inter sulcatam superficiem. Margo inferior crassior, ab anteriore superficiem externam corticis ossis monstrat, adeo ut manifestum sit non totum cylindrum ossis fuisse necrosi affectum. Pars superior sensim sensimque magis extenuata, extrorsum quasi incurvata est, dum cum hac parte etiam convenit margo superior thecae osseae, circa trochanterem majorem magis adscendens quam ab interiore.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLXXXII. vol. III. pag. 178.

T A B U L A CXXXIV.

(VOL. IV. TAB. VII.)

Figura 1.

Ossis femoris dextri, hominis adulti, pars superior ab exteriori visa, amputatione ablata parte inferiore. Pars inferior, serra tacta, necrosi affecta et fere soluta est a reliquo osse; supra hunc vero locum ab interiore et posteriore ex callo luxuriante, intra spatium sex mensium, per quos post amputationem supervixit aeger, productae fuerunt exostoses admodum insignes.

- a. Lamina inferior serra tacta, necrosi affecta, et a sequente parte crena, absorptione producta, separata atque fere solubilis.
- b. Superficies ossis mox supra crenam separationis praegressa inflammatione emollita, et dein rursus phosphate calcis indurata, partim effectus absorptionis monstrans.
- c. d. e. Massae osseae, sive exostoses, ex callo luxuriante, maxime spumoso, a posteriore et interiore productae. c. et d. cum ipso osse cohaerere videntur. Massa e. prodiit ex massa d.

Figura 2.

Eadem ossis femoris pars ab interiore visa.

- a. b. c. d. e. ut in Figura 1.

- f. Sulcus duas exostoses majores separans.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLXXXIII. vol. III. pag. 178.

Figura 3.

Ossis humeri pars superior ex homine adulto, qui antea morbo venereo laboravit, propter grave vulnus in articulo cubiti, amputatione ablata parte inferiore.

- a. Margo inferior partis inferioris ossis, necrosi affectae et solubilis.
- b. c. d. e. Superficies externa ossis morbose affecta, tumefacta, porosa, aequae ac si luxuriante et morbosio callo esset tecta.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CLXXXI. vol. III. pag. 178.

Figura 4.

Extremum inferius tibiae et fibulae hominis adulti, a posteriore visum. Postquam sphacelo pes separatus fuerat, neque sanatio intra biennium obtineri potuerit, amputatione in superiore parte cruris aeger servatus est.

- a. Pars interna tibiae necrosi affecta et in ambitu tantum separata a cingente substantia ossea, ab eaque sulco satis profundo distincta.
- b. c. Limbus satis crassus ex tumefacto ossis extremo, et appposito callo productus.
- d. Noviter productus callus, sub forma lamellarum atque obtusarum spinarum se manifestans, vegetationem quasi substantiae osseae referens, non dissimilem ei, quae in affectione venerea observatur.
- e. Extremum fibulae incrassatum, atque substantia ossea satis compacta constans.
- f. Foveola sive sinuositas, ex qua pars necrosi affecta jam soluta est.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CXCH et CXCV. vol. III. pag. 180.

T A B U L A CXXXV.

(VOL. IV. TAB. VIII.)

Hac tabula exhibentur mutationes, quas subit extremum ossis amputati, pro ratione, qua aeger diutius, aut minus diu, sanationi vulneris amputationis supervixit.

Figura 1.

Pars superior ossis humeri dextri lateris, ab anteriore delineata, aegri quarto mense post institutam amputationem mortui.

In media parte cavitatis medullaris parva adhuc cernitur apertura, circumdata margine calloso, ex dissecto osse prodeunte.

Fi-

Figura 2.

Eadem ossis portio a posteriore.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CXCVI. vol. III. pag. 180.

Figura 3.

Anterior facies partis superioris Tibiae et Fibulae, dextri lateris, ex homine adulto, qui plures annos post amputationem feliciter vixit.

- a. Extremum tibiae perfecte clausum callo.
- b. c. Luxurians callus ex fibulae extremo prodiens, fibulam cum tibia conjungens.

Figura 4.

Facies posterior eorundem ossium. Quamvis utriusque ossis extremum cavum medullare perfecte clausum offert, protuberans tamen callus in media parte hic sulcum vel foveam reliquit. Callus duo extrema ossium conjungens ab hac parte copiosior est.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CC. vol. III. pag. 180.

Figura 5.

Pars inferior Tibiae et Fibulae ab anteriore representata ex homine adulto, qui ab amputatione pedis, parum supra malleolos per plures annos sanus vixit.

- a. Extremum Fibulae, a qua major portio quam a Tibia, necrosi separata videtur, desinens in tenuem lamellam osseam, a callo secreto formatam, et Tibiae extremo accretam.
- b. Extremum inferius Tibiae, cujus cavitas medullaris minima copia calli est clausa, et superficiem satis aequabilem offert. Hic noviter productus callus non valde firmus, sive compactus est, sed plurimis, diversae magnitudinis, foraminibus quodammodo reticulatam offert substantiam.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CXCVIII. et CXCIX. vol. III. pag. 180.

Figura 6.

Pars inferior ossium cruris, sinistri lateris, ab anteriore exhibita, ex homine adulto, qui ab amputatione in parte media cruris feliciter sanatus est.

Portio satis magna Fibulae necrosi periisse videtur, dum ex extremo inferiore parva calli copia producta cernitur, qua jungitur cum Tibia. Extremum inferius Tibiae valde est extenuatum, procul dubio absorptione superficiei externae ossis; cavum medullare clausum cernitur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CCI. vol. III. pag. 180.

3°. N E C R O S I (1).

T A B U L A CXXXVI.

(VOL. IV. TAB. IX.

Tibia cum Fibula sinistri lateris hominis adulti, necrosi affecta post ablationem partium mollium globo sclopetario crus stringente.

Figura 1.

Tibia atque Fibula ab anteriore.

- a. b. Portio insignis Tibiae necrosi affecta. Major portio emortui fragmenti ossei monstrat superficiem externam immutatam (foramina in hac parte, arte producta, ut exfoliatio promoveretur, delineare necesse non duxi), dum superficies externa partis inferioris b. ejusdem fragmenti, pro majori parte tecta crusta vel vagina ossea, sed ab ea tamen satis remota, valde est inaequabilis et quasi undulata. Margines fragmenti emortui a vivis partibus fere toti sunt separati.
- c. d. e. f. Ambitus vulneris ossis, a mortua parte separatus, valde prominens atque revolutus, speciem luxuriantis porosi calli referens.
- g. Degeneratio ossis ubi intus tantummodo pars medullaris ossis necrosi affecta videtur, thecam osseam foraminibus, sive cloacis nonnullis perforatam exhibens.

Figura 2.

Eadem ossa a posteriore.

Posterior Tibiae superficies pro parte immutata cernitur, quantum os ab interiore necrosi non fuit affectum. Margines vero vulneris ossis speciem monstrant calli spumosi luxuriantis.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCXIV. vol. III. pag. 182.

T A B U L A CXXXVII.

(VOL. IV. TAB. X.)

Figura 1.

Ossis humeri sinistri lateris pars superior, ab interiore latere visa, globo sclopetario fissa.

a.

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II, Tabula XCVI. XCVII. XCVIII. et CI.

- a. Caput ossis, superficiem articulare offerens.
- b. c. d. Tres partes corporis hujus ossis, a se invicem transeunte globo sclopetario separatae, sed inter se rursus concretae. Frusta non tantum in marginibus, sed etiam in majori parte superficiei externae monstrant qualem, in praegresso morbi statio post vulnerationem, subierunt mutationem, nec non ubinam nova ossis substantia fuit producta.

Figura 2.

Idem os ab exteriori latere.

- a. Tuberculum majus capiti adstans, a cujus latere cernitur sulcus, pro transitu tendinis musculi Bicipitis brachii.
- b. c. d. Eadem tres partes corporis ossis, quam in praecedenti figura, quae inter se cavum notabile relinquunt, medullari, sive cellulari ossis parte penitus destructa, cujus parietes interni satis sunt aequabiles. Margines fragmentorum hic etiam apparent tumefacti et porosi; superficies externa frusti c. tota etiam mutata cernitur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CCCXVII. vol. III. pag. 197.

Figura 3.

Tibia cum fibula dextri lateris hominis adulti; post fracturam utriusque ossis tibia necrosi affecta est. Longitudo cruris fuit imminuta, quum diffractae partes non in situ fuerunt repositae, vel non bene retentae, sed lateraliter inter se concretae sunt.

- a. b. Fractura valde obliqua in corpore tibiae, circa ejus partem inferiorem.
- c. d. Fractura obliqua fibulae, prope ejus caput superius.
- a. e. Frustum insigne corporis tibiae, necrosi affectum. Pars major e. superficiem inaequabilem offert; pars inferior a. aequabilior est, atque strias porosque exhibet. Margines fracturae circa a. et b. immutati cernuntur. Margines ossis, frustum necrosi affectum pro majori parte cingentes, sunt tumefacti et inaequabiles, atque circa fracturam emortuam partem vaginae adinstar tegunt, rursusque callo excreto concreti sunt cum fragmento, sive ossis parte inferiore, licet pars superior ossis juxta latus internum partis inferioris multum descenderit. Fragmentum, sive extremum ossis inferius in externa superficie etiam est tumefactum, inaequabile, tuberculosum ut in omni osse necrosi affecto. Extremum ossis ad articulationem cum pede pertinens sanum superest.

Fibulae fractura etiam fuit valde obliqua, frusta juxta se invicem posita, inter se conferruminata sunt.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N. CCCXXIII. vol. III. pag. 198.

F R A C T U R A E (1).

T A B U L A CXXXVII.

(VOL. IV. TAB. X.)

Figura 4.

Ossis femoris sinistri lateris, hominis adulti, pars inferior ab anteriore delineata, fracturam obliquam sanata exhibens.

- a. b. c. Locus ubi antea fractura adfuit; pars superior ante partem inferiorem descendit, et in hoc situ fragmenta nunc rursus minima copia calli concreta conspiciuntur.
- d. Fragmentum, fractura procul dubio a reliqua parte separatum, oblique introrsum nunc positum, in ambitu cum reliquo osse denuo concretum, prominentibus marginibus rotundatis circumdantis ossis, et cavitatem medullarem claudens.
- e. Simile fragmentum, introrsum etiam pressum; sed valde porosum.
- f. Superficies articularis condylorum. Haec inaequabili superficie satis probat etiam ipsam articulationem morbose fuisse affectam.

Figura 5.

Idem os a latere exteriori visum, quo probantur situs et cohaesio partium, fractura antea disjunctarum.

- a. b. Locus ubi antea fractura adfuit.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N. CCCXXVIII. vol. III. pag. 199.

T A B U L A CXXXVIII.

(VOL. IV. TAB. XI.)

Figura 1.

Os femoris dextri lateris, hominis adulti, ab anteriore visum, cujus corpus fractu-

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tabulae XVII. XVIII. LXXX ad LXXXVI. XCIII et XCIV, Fig. 1. 2. 3. 4.

tura transversa divisum, nondum fuit conferruminatum, sed in quo, interposita specie ligamenti, speudo-articulatio fuit producta.

- a. Pars ossis superior; in extremo diffracto cavum medullare substantia ossea clausum est.
- b. Pars ossis inferior.
- c. Substantia ligamentosa extrema diffracta inter se conjungens.

Figura 2.

Idem os a posteriore delineatum.

- a. b. Pars lineae asperae ossis femoris cui substantia ligamentosa, satis crassa atque firma, nexa est.
- c. Substantia ligamentosa fragmenta conjungens, extremo superiori, atque asperae lineae partis inferioris inserta.
- d. Pars inferior ossis.

Figura 3.

Idem os ab anteriore visum, reflexa deorsum introrsumque parte superiore.

- a. Pars superior ossis femoris; circa ipsius extremum diffractum cernitur periosteum transiens in productam substantiam fibrosam, ligamenti speciem referentem.
- b. Superficies anterior partis inferioris ossis femoris, juxta quam pars superior movebatur, exhibens magis glabram superficiem, periosteo satis crasso tectam, atque circumdatam limbo ligamentoso valde crasso.
- c. Corpus ossis femoris.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCLXII. vol. III. pag. 345.

Figura 4.

Os humeri, hominis adulti, ab omnibus partibus mollibus depuratum, fractura nondum sanata in media parte divisum. Utraque pars ossis circa fracturam valde est extenuata. In sinu ad recipiendum processum olecranon ossis ulnae, absorptione crassities ossis non tantum valde est extenuata, sed medio loco etiam perforata.

- a. Extremum partis superioris extenuatum, atque parva copia calli tectum, unde species capituli producta cernitur.
- b. c. Superficies oblonga, satis glabra, leviter excavata, a callo producto formata, atque limbo crenulato cincta, juxta quam movebatur extremum alterum, adeo ut speudo-articulatio fuerit formata.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DLXXVII. vol. III. pag. 381.

T A B U L A CXXXIX.

(VOL. IV. TAB. XII.)

Cranium nautae cujus ossa faciei a globo e tormento bellico exploso, faciem stringente, diffracta et repressa fuerunt, rursusque concreta sunt.

- a. Portio superstes ossium nasi.
- b. Processus nasalis ossis maxillaris superioris dextri lateris.
- c. Idem processus alterius lateris.
- d. Septum ossis cribriformis.
- e. Processus alveolaris ossium maxillarium superiorum, valde retrorsus pressus, in quo alveoli dentium incisorum toti perierunt, superstitibus alveolis dentis cuspidati atque bicuspidati primi dextri lateris; a latere sinistro dens molaris primus obliquum acquisivit situm.
Ex mutata forma ossium maxillarium et deperditione ossium nasi, apertura narium etiam tota deformis est.
- f. Os unguis dextrum a processu nasali separatum.
- g. Os jugale dextrum in nexu cum osse frontis h. ab hoc osse partim solutum.
- i. Os jugale sinistrum, in nexu cum osse maxillare ab eo solutum. Fractura in corpore ossis maxillaris hujus lateris praesente, sinus maxillaris apertus cernitur.
- k. Sinus maxillaris dexter, ex commolitione parietis externi ossis maxillaris, etiam ab hac parte apertus.
- l. Maxilla inferior, hac in parte spinam offerens. Hujus ossis alveoli medii ab anteriore etiam sunt destructi, quum omnes ipsius dentes, exceptis molaribus duobus ultimis, utroque in latere sub commolitione ossium faciei etiam fuerunt deperditi.

Figura 2.

Idem cranium a latere sinistro visum, ut constaret quantopere ossa faciei sunt repressa.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DLXXXIII. vol. III. pag. 382.

T A B U L A CXL.

(VOL. IV. TAB. XIII.)

Os femoris sinistri lateris, hominis adulti, fractura valde obliqua in duas partes divisum, formationem calli ex parte interna sive medullari, et ex tabula ossis externa exhibens.

Fi-

Figura 1.

Fragmentum sive pars superior ossis ab anteriore.

- a. b. c. Margo inferior fracturae, necrosi affectus.
- d. Superficies ossis externa in ambitu fracturae tenui lamella, ex callo jam producto tecta.
- e. f. Callus fungose quasi excretus tam e superficie externa ossis e., quam ex cavitate medullari f.

Figura 2.

Idem fragmentum ab interiore latere visum.

- a. Margo inferior fracturae necrosi affectus, et partim absorptione jam a sequente viva parte separatus.
- b. Lamella superficiei externae ossis necrosi affecta, et pro parte jam soluta.
- c. d. Callus e superficie externa et cavitate medullari excretus.
- e. Callus prodiens ex superficie externa ossis, mox supra marginem necrosi affectum.

Figura 3.

Idem fragmentum ab exteriori exhibitum.

- a. b. Margo inferior necrosi affectus. Inter hanc mortuam atque sequentem vivam ossis partem crena separationis egregie manifesta est, absorptione partis intermediae producta.
- c. d. Callus noviter productus ac fungose excretus.

Figura 4.

Pars inferior ejusdem ossis femoris a posteriore visum.

- a. b. Pars necrosi affecta, in cujus parte superiore margines immutati fracturae obliquae conspiciuntur, crena a reliqua parte jam separata, dum cavum medullare totum est inane.
- c. Callus infra partem necrosi affectam ex posteriore superficie ossis prodiens.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCV. vol. III. pag. 195.

T A B U L A C X L I.

(VOL. IV. TAB. XIV.)

Os femoris dextri lateris juvenis, in diversa fragmenta fractum, quorum duo majora cum superiore parte corporis ossis, callo foliosae naturae quasi concreta

F

spe-

speciem vaginae formant, qua apex partis inferioris corporis partim continebatur. Remotam quodammodo a parte superiore delineavi partem ossis inferiorem, ut omnia eo melius in oculos incurrerent.

Figura 1.

Os femoris ab anteriore.

- a. b. Fragmentum majus a superiore calli ope, ex marginibus fragmenti et superficie externa partis superioris ossis producti, cum superiore ossis parte junctum.
- c. d. Fragmentum alterum oblongae figurae, cujus margines omnes rotundati novum callum jam prodixerunt; extrorsum vero conversum monstrat superficiem internam, medullarem, omni tela cellulari orbatam.
- e. Callosa massa ex superficie externa partis superioris ossis, et ex marginibus fragmentorum producta, fragmenta conjungens.
- f. Extremum partis superioris ossis necrosi affectum, a reliquo osse nondum adhuc penitus solutum, constans parte corticis superficiei anterioris ossis.
- g. Margo satis acutus fragmenti majoris (a. b.) necrosi affectus, neque separatus a reliqua parte.
- h. Portio inferior corporis ossis in apicem transiens. Absorptione atque separatione lamellarum externarum, necrosi affectarum, superior pars extenuata est, atque partim tecta callo noviter producto, ex superficie ossis a lamellis necrosi affectis liberata.
- i. Lamella tenuis superficiei externae, quae necrosi affecta, pro parte jam ab osse vivo separata, pro parte vero ei firmiter adhuc nexa est.

Figura 2.

Idem os a posteriore.

- a. Fragmentum majus.
- b. Fragmentum minus. Utriusque fragmenti margines novum ex iis productum callum exhibent, dum a superiore calli ope cohaerent cum externa superficie partis superioris ossis. Inter utramque massam callosam cernitur superficies ossis valde porosa.
- c. Pars inferior corporis ossis.
- d. Lamella tabulae externae ossis necrosi affecta, et partim tantum separata; dum in ambitu similes lamellae exfoliatione jam separatae sunt, superficies ossis inaequabilis, et ex ea secretus callus cernuntur. A parte interiore ossis etiam externa superficies, infra productum callum, observatur valde porosa.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCVIII. vol. III. pag. 196.

TA-

T A B U L A C X L I I.

(VOL. IV. TAB. XV.)

Os femoris sinistri lateris, hominis adulti, post commolitionem in quinque fragmenta sanatum; cohaerent vero fragmenta sub angulo valde acuto, antrorsum extrorsumque prominente.

Figura 1.

Os femoris ab anteriore.

- a. b. Pars ossis superior, cujus cavum medullare in extremo diffracto b. totum callo est oppletum, atque mucrone acuminato terminatur.
- c. Pars ossis inferior, cujus cavitas medullaris simili ratione in extremo etiam callo, ex interna superficie prodeunte repleta est.
- d. Fragmentum de laterali interna superficie partis superioris a. b. separatum, atque callo e margine superiore, et ex interna superficie enato rursus cum eadem concretum.
- e. f. Fragmentum e dimidia anteriore parte crassitiei corporis constans, quod mediam corporis ossis partem antea constituens, inter extremum superius atque inferius, circa b. antea situm erat; cavitas medullaris deleta est; margines omnes sunt rotundati, atque inter marginem externum, atque partem ossis inferiorem, copiosus satis callus ad conferruminationem prodiit. Margo superior hujus fragmenti f. satis firmiter cum fragmento d. concretus est. Ex margine inferiore major portio calli prodiit, hanc partem cum parte ossis inferiore, atque cum fragmento, antea partem posteriorem corporis ossis constituyente conjungens. In hoc callo apertura est satis ampla, ex ulcere fistuloso, inter fragmenta diversa antea praesente, enata.

Figura 2.

Idem os ab interiore latere.

- a. Pars ossis superior.
- b. Pars ossis inferior.
- c. Fragmentum a parte interiore partis superioris separatum (Fig. 1. d.).
- d. Fragmentum separatum ab anteriore parte partis mediae corporis ossis (Fig. 1. e.)
- e. Fragmentum quod separatum fuit a posteriore superficie ejusdem partis corporis; ubi a superiore concretum est cum fragmento superiore, callus formam foliaceam monstrat.

- f. g. Fragmentum necrosi affectum, inter partem anteriorem et posteriorem situm, totum solutum, adeo ut auferri queat. Pars superior f. monstrat parvam portionem superficiei externae ossis, reliqua pars potius ad cavum medullare pertinet.
- h. Callus foliaceae atque spinosae formae, conjungens partem ossis inferiorem cum duobus intermediis fragmentis; in hoc callo apertura satis magna superest, in pagina posteriore, ex ulcere fistuloso tendente ad cavum medullare, cui inhaeret pars necrosi affecta.
- i. Extremum superius partis inferioris b. ossis.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CCCXVI. vol. III. pag. 197.

T A B U L A CXLIII.

(VOL. IV. TAB. XVI.)

Hac tabula ut et figura prima sequentis tabulae exhibentur ossa pelvis juvenis novemdecim annorum, qui lapsu muri graviter vulnerabatur. Mox post vulnerationem symptomata fracturam colli ossis femoris indicare videbantur, sed dein constabat ossa pelvis atque organa contenta vehementer esse laesa, adeo ut post mensis spatium, gangrena in perinaeo enata, vitam cum morte commutaret aeger. Si acetabulum totumque os innominatum dextrum cum opposito osse sano comparamus, formae et situs mutatio facillime in oculos incurrit, atque symptomata observata optime explicantur.

Figura 1.

Ossa pelvim componentia inter se nexa, ab anteriore.

- a. Fractura nondum sanata in crure horizontali ossis pubis.
- b. Similis fractura in crure descendente ejusdem ossis.
- c. Fractura sanata in crure descendente ossis pubis, ubi cum tubere ossis ischii jungitur.
- d. Fissura in acetabulo.
- e. Fragmentum in interna superficiei ossis ilii prominens.
- f. Diversa fragmenta, fractura ossis ilii producta, callo inter se concreta.

Figura 2.

Eadem ossa a latere dextro.

- a. Fractura perpendicularis ossis ilii, qua pars anterior hujus ossis retrorsum mota, tota subjacet posteriori parti. Pars medullaris in superficiei frac-
- tu-

- turae callo leviter est oppleta; margines vero satis acuti supersunt.
- b. c. Duo alia fragmenta, quorum alterum alteri transversum incumbit; licet satis appareat haec tota separata fuisse, nunc tamen inter se concreta observantur.
- d. Fractura cruris horizontalis ossis pubis.
- e. Fissura in acetabulo.
- f. Fractura in crure descendente ossis pubis.

T A B U L A C X L I V.

(VOL. IV. TAB. XVII.)

Figura 1.

- O**s innominatum sinistrum ejusdem juvenis, ab interiore delineatum.
- a. Fractura cruris horizontalis ossis pubis.
- b. Fractura cruris descendens ejusdem ossis.
- c. Fractura sanata inter tuber ossis ischii et crus adscendens ossis pubis.
- d. Fissura acetabulum dividens, e cujus marginibus callus jam prodiit.
- e. Fragmentum ossis ilii, inter tria reliqua fragmenta hujus ossis oblique introrsum prominens, atque inter ea incuneatum.
- f. Margo fracturae ossis ilii, a quo fragmentum e. est abruptum, introrsum prominens.
- g. Pars tabulae internae ossis ilii, introrsum valde prominens, atque fissuram monstrans.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLVII. vol. III. pag. 203.

Figura 2.

Os innominatum sinistrum, hominis adulti, cujus crista ossis ilii graviter fuerat laesa. Pars insignis ossis ilii in plura fragmenta diffracta fuisse videtur; ex his duo fragmenta, quae cristam ossis ilii composuerunt, situm transversum assumerunt; superius a priore et a posteriore rursus concretum est cum partibus ossis ilii; inferius ab anteriore tantum de novo cum osse ilio nexum, retrorsum tendit et in processum unciformem terminatur. Utrumque fragmentum ultra superficiem ossis ilii extrorsum valde prominet.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLV. vol. III. pag. 203.

T A B U L A CXLV.

(VOL. IV. TAB. XVIII.)

Figura 1.

Ossa pelvim componentia juvenis, globo sclopetario a perinaeo ad pubem vulnerati, adeo ut ossa fracta partim perierint, partim vero quantum fragmenta e vulnere non fuerunt remota, singulari ratione inter se sunt concreta.

- a. Extremum anterius rami horizontalis dextri ossis pubis. Toto corpore ossis pubis hujus lateris globo sclopetario fracto, atque e vulnere remoto, hoc extremum tectum cernitur quadam copia calli valde porosi, et irregularis figurae.
- b. Ramus descendens ossis pubis dextri, in extremo fracto parva copia calli tectus.
- c. Corpus ossis pubis sinistri lateris, fracto ejus crure horizontali atque crure descendente, totum e situ remotum, rursusque concretum cum superstitie parte cruris horizontalis ejusdem lateris.
- d. Locus ubi duo fragmenta concreta sunt.
- e. Superstes pars tuberis ossis ischii, cujus superficies fracta parva calli copia tegitur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLVIII. vol. III. pag. 204.

Figura 2 et 3.

Pars superior ossis femoris sinistri, hominis adulti, a posteriore et ab anteriore representata. Hujus ossis caput fractura fuit divisum, adeo ut circiter tertia et quidem anterior pars a reliquo capite fuerit separata, nec rursus cum eo concreta. Ipsum autem fragmentum inaequabilem monstrat superficiem ex callo ad ejus superficiem secreto.

- a. b. Fragmentum a capite separatum, ex effuso ad superficiem articulare callo inaequabile.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLIX. vol. III. pag. 204.

FRAC-

FRACTURA COLLI OSSIS FEMORIS (1).

T A B U L A C X L V I.

(VOL. IV. TAB. XIX.)

Hac et sequente tabula exhibetur os innominatum cum osse femoris dextri lateris, hominis robustissimi, in quo observatur fractura colli ossis femoris, nec non trochanteris majoris sanata copioso, atque valde luxuriante callo.

- a. b. Os innominatum. a. Ossis ilii superficies interna. b. Os pubis.
 c. Caput ossis femoris.
 d. Ejusdem ossis corpus.
 e. Frustum osseum, quod basi lata cohaeret cum ampliato valde tubere inferiore et anteriore ossis ilii, ex quo alterum caput musculi Recti cruris oritur. Hoc frustum primo valde latum, dein contractum, deorsum rursus parum latescens, membrana crassa fibrosa, vel cartilagine procul dubio jungebatur cum osse ilio, et forte etiam cum callo luxuriante ossis femoris, quum nunc solutum utroque in loco superficiem inaequabilem monstrat, convenientem cum solutis superficiebus epiphysium et corporum ossium, ubi lamella cartilaginea ea conjungens est deleta. Descendisse haec portio videtur juxta musculus Rectum cruris.
 f. g. h. Trochanter major, tuberculis, processibus atque spinis totus a forma naturali recedens. f. Tuberculum sat magnum, convexum, a superiore sulcatum, ex inferiore margine spinam emittens. g. Processus insignis antrorsum horizontaliter excurrens. h. Spina duplici mucrone terminata, versus os ilium tendens, atque sub leviori etiam motu ossis femoris illud os tangens. Omnes hae partes luxuriante callo productae, manifeste probant, hanc osseam materiem effusam fuisse inter musculos diversos Gluteos, atque musculus Tensorem vaginae.
 i. Spina insignis longitudinis ex trochanteris majoris superficie anteriore, adductum musculi Cruralis, vel musculi Recti cruris, juxta anteriorem superficiem ossis femoris descendens.
 k. Insignis massa ossea, inaequalis admodum formae, juxta asperam lineam inter duos trochanteres in anteriorem superficiem ossis se extendens.

l.

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tabulae LXXVII. Fig. 3. 4. 5. et 6. Tabula LXXVIII ad LXXXI.

- l. Alia massa ossea ex praecedente parte ampla atque basi quasi scabra enata, adscendens juxta frustum e. usque ad marginem superiorem acetabuli; in media parte sulcum monstrans, cui procul dubio portio musculi Iliaci interni, et tendo Psoae majoris incubuerunt, dum anteriori parti verosimiliter incubuit musculus Pectineus.
- m. n. o. p. Productiones osseae ex aspera linea ossis femoris juxta directionem musculorum Adductorum adscendentes, ex his m. n. crassissima usque ad crus inferius ossis pubis adscendit. o. et p. Portiones sunt tenuiores, sursum incurvatae, quae juxta musculum Adductorem majorem femoris per telam cellularem proserpserunt.

T A B U L A CXLVII.

(VOL. VI. TAB. XX.)

Figura 1.

Os femoris praecedenti tabula cum osse innominato conjunctum exhibitum, nunc ab eo osse solutum, atque ab interiore latere delineatum.

- a. Superficies articularis capitis ossis femoris aequabilis, glabra, sinum pro insertione ligamenti teretis exhibens, atque probans ipsam articulationem non fuisse affectam.
- b. c. d. Protuberantiae atque processus ex trochantere majori provenientes.
- b. Tuberculum in tabula praecedenti f. notatum. c. Processus unciformis antrorsum horizontaliter incurvatus, ab hac parte superficiem aequabilem, excavatam offerens, sub littera g. in praecedenti tabula exhibitus. d. Spina duplici mucrone terminata, in praecedenti tabula h. notata.
- e. Massa ossea ad ductum musculorum Iliaci interni, Psoae majoris et Pectinei adscendens, in praecedenti tabula sub littera l. delineata.
- f. Spina ad aliquam distantiam ab osse femoris descendens, juxta directionem musculi Recti cruris.
- g. Insignis massa ossea ex posteriore facie trochanterum enata.
- h. Processus major, juxta decursum musculi Adductoris ex aspera linea ossis femoris, ad crus inferius ossis pubis se extendens, in praecedenti tabula m. n. notatus.
- i. Processus medius, in tabula praecedenti o. notatus.
- k. Processus inferior, in tabula praecedenti p. notatus.

Figura 2.

Idem os a posteriore visum.

a.

- a. Caput ossis femoris.
 - b. Spina duplici mucrone terminata (Figura 1. d.).
 - c. Spina juxta femur descendens.
 - d. e. Massa ossea ex posteriore facie trochanteris majoris ad trochanterem minorem se extendens, irregularis formae (Figura 1. g.).
 - f. Processus major ex aspera linea ossis femoris juxta muscolum Adductorem femoris, ad crus descendens ossis pubis se extendens (Figura 1. h.).
 - g. Processus medius (Figura 1. i.).
 - h. Processus inferior (Figura 1. k.).
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLXXVII et CCCLXXVIII. vol. III. pag. 206.

T A B U L A CXLVIII.

(VOL. IV. TAB. XXI.)

Figura 1.

Os innominatum dextri lateris, hominis adulti. Collo ossis femoris circa mediam ipsius partem defracto, fracturae sanatio locum non habuit, sed deletis capite et collo ossis femoris, species novae articulationis producta est.

- a. b. c. Margo acetabuli ex effuso callo, imprimis circa anteriorem partem b., crassus et inaequabilis.
- d. Acetabuli interna superficies partim callo repleta, inaequabilis, sed tamen concava, monstrans foramen circa mediam fere partem, tendens ad sinum quo antea massa pinguedinosa et extremum ligamenti teretis recondebantur.

Figura 2.

Ossis femoris dextri lateris, ejusdem hominis, pars superior ab interiore visa.

- a. b. c. Superficies valde aspera radicis colli ossis femoris, ubi fractura locum habuisse videtur, quae ampliata simul est calloso excreto margine c. b.
- d. e. f. Copiosus callus, qui ex margine posteriore inter trochanteres, et ex trochantere minore prodiit; hic articulationem partim ambiens, juxta insertionem musculi Iliaci interni et tendinem Psoae majoris adscendebat.
- e. f. Portio quae imprimis in contactu venit cum margine posteriore acetabuli, et politam superficiem offert.
- g. Margo superior trochanteris majoris.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLXXVIII et seq. vol. III. pag. 205.

Figura 3.

Os innominatum dextrum hominis adulti. Capite ossis femoris, fractura colli illius ossis, ab ipsius corpore soluto, nec sanata fractura caput cum interna superficie acetabuli concretum est.

- a. Caput ossis femoris superficiem inaequabilem, hic illic asperam, convexam monstrans, concretum cum superficie interna acetabuli, et duobus in locis cum ipsius margine.
- b. c. Concretiones praecipuae capitis cum margine acetabuli.
- d. Spina capiti adhaerens, procul dubio fractura producta. A superiore et inferiore similes spinae osseae adsunt.
- e. f. Margo posterior et inferior acetabuli deletus ex abscessu in articulo praesente.

Figura 4.

Ossis femoris dextri lateris, ejusdem hominis, pars superior a latere interiore visa

- a. Basis colli ossis femoris post ejus fracturam superstes, superficiem partim aequabilem, partim asperam offerens.
- b. c. d. Lamella callo producta, a trochantere majore deorsum introrsumque descendens, inter quam et radicem colli spatium sat magum superest, ab anteriore duplici apertura, et ab interiore unica majori hians.
- e. Trochanteris majoris superficies interna.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXV et seq. vol. III. pag. 211.

T A B U L A CXLIX.

(VOL. IV. TAB. XXII.)

Fracturae colli ossis femoris intra ligamentum capsulare obviae, et feliciter sanatae hac tabula representantur.

Figura 1.

Ossis femoris sinistri lateris, foemina adultae, pars superior ab anteriore representata.

- a. Fractura in collo ossis femoris, parva copia calli conferruminata. A superiore fractura ipsi superficiei articulari capitis proxima est, ab inferiore aliquantum ab ea superficie distat. Situs capitis parum est obliquus intror-

trorsum, unde pes extrorsum ductus fuit; superficies anterior colli, prominente margine ex sanata fractura, in duas superficies divisa est.

Figura 2.

Idem os a posteriore visum.

- a. b. Fractura in collo antea praesens ab hac parte nondum penitus callo est consolidata, sed inter margines diffractos, qui hic superficiei articulari capitis proxime adstant, parvus sulcus superest.

Figura 3.

Idem os ab interiore latere visum, quo constat caput solito magis retrorsum post sanationem fracturae esse situm.

- a. b. c. Fractura in collo ossis sanata; media pars b. caeteris partibus magis prominet.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCLXXIX. vol. III. pag. 206.

Figura 4.

Pars superior ossis femoris sinistri lateris, hominis robusti, ab anteriore exhibita.

- a. Capitis pars cui ligamentum rotundum fuit insertum, lamella ex callo obducta.
b. c. d. Fracturae antea praesentis vestigium. Quum superficies diffractae nondum perfecte inter se conveniunt, colli pars b. parum supra caput prominet, dum circa d. capitis pars descendit infra superficiem colli; utraque tamen haec pars fracturae superficiem callo oppletam exhibet.
e. Margo vel aspera linea inter trochanteres, cui insertum fuit ligamentum capsulare, sua asperitate monstrans hic inflammationem chronicam locum habuisse.

Figura 5.

Idem os femoris a parte posteriore.

- a. Capitis superficies cui insertum fuit ligamentum teres, atque callo parumper obducta est.
b. c. d. Colli pars in qua antea fractura adfuit.

Margo vel aspera linea cui ligamentum capsulare fuit insertum ab hac parte etiam varias monstrat asperitates, dum linea aspera corporis ossis, cui

adhaerent muscoli Adductores femoris, non parum etiam est ampliata et solito magis aspera.

Figura 6.

Idem os femoris ab anteriore latere.

- a. Capitis pars callo obducta.
- b. Pars prominens colli, atque supra trochanterem majorem eminens (Fig. 4 et 5. b.).

In hoc ergo casu longitudo membri quidem fuit imminuta, sed situs pedis nondum fuit mutatus (1).

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CCCLXXX. vol. III. pag. 206.

MORBI ARTICULATIONUM.

MORBI ARTICULATIONUM AB INJURIA EXTERNA
FRACTURAM AUT CARIEM PRODUCENTE.

T A B U L A CL.

(VOL. IV. TAB. XXIII.)

Figura 1.

Extrema ossium brachii articulationem cubiti componentia, ab interiore exhibit, hominis, cujus ossis humeri extremum inferius, transeunte globo sclopetario, fuit fractum, sed tali ratione sanatum est, ut fragmenta partim anchylosin, partim pseudo-articulationem produxerint.

- a. b. c. Extremum inferius ossis humeri in fragmenta varia fractum, sed rursus conferruminatum, superstite tamen foramine valde magno inter diversa fragmenta. b. Capitis inferioris ossis humeri pars, quae rotulae speciem pro articulatione cum ulna constituit, nunc cum ulna anchylosi nexa.

c.

(1) Talem fracturam colli ossis femoris intra ligamentum capsulare aliquando absque notabili deformitate sanari, si debito in situ, et in quiete post fracturam perpessam satis diu servatur totum membrum, ipsumque periosteum colli eodem tempore totum dilaceratum sit, probare tentavi in Dissertatione, cui titulus *Aanmerkingen omtrent de breuk van den hals van het Dijebeen*, quae edita invenitur inter Dissertationes primae classis Instituti Regii artium atque scientiarum, *Nieuwe Verhandelingen der Eerste klasse van het Koninklijk Nederl. Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten. Amst. 1827. I Deel. pag. 153.* Si enim periosteum non in totum est dilaceratum, saepe valde extenditur, atque reposito in situ osse, plicam inter superficies fractas producit, quae concretionem perfectam calli ope impedit.

- c. Fragmentum osseum, partim noviter productum, quod cum radii capite concretum est, deleta ea parte capitis ossis humeri, quae cum radio articulationem constituebat.
- d. Radius cum osse humeri et cum ulna concretus.
- e. Radii caput magnitudine auctum, atque cum fragmento c. concretum.
- f. Ulna.

Figura 2.

Eadem ossa ab exteriori exhibita.

- a. b. c. d. e. f. Osis humeri extremum inferius in genere superficiem inaequabilem, ex crusta ossea noviter in superficie externa secreta, ab hac parte offerens. a. Corpus ossis. b. Fragmentum sat magnum, quod totum fuit separatum, sed diversis in locis rursus concretum est cum corpore ossis, tali tamen modo, ut circa partem superiorem inter corpus ossis et fragmentum spatium quoddam supersit. c. Pars ossis humeri articulationem cum ulna constituens, sed nunc anchylosi cum ea nexa. d. Pseudo-articulatio inter duo fragmenta b. et c. Superficies quae hic semet invicem tangunt, sunt satis aequabiles et glabrae. e. Fragmentum aliud cum radio concretum. f. Pseudo-articulatio inter hoc fragmentum atque corpus ossis.
 - g. Ulnae extremum superius cum parte ossis humeri c. concretum.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CCCXC et seq. vol. III. pag. 208.

Figura 3.

Patella sinistri lateris, hominis adulti, a calcitrante equo transversaliter diffracta, ab interiore exhibita.

- a. Pars superior patellae, cujus superficies interna a superiore lamella cartilaginea articulari sana tegitur, ab inferiore vero fissuras duas transversales monstrat. Margo inferior totius hujus fragmenti cariosum adspectum offert.
- b. c. d. Pars inferior patellae fractura transversa a superiore parte separata. b. Pars media, sive mucro inferior patellae. c. d. Fragmenta duo, quae a superiore patellae parte videntur separata, sed cum hac inferiore parte callo sunt concreta, atque secreto callo magnitudine videntur aucta, et forma mutata.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXIV. vol. III. pag. 210.

Figura 4.

Os innominatum dextrum cum osse sacro, post fracturam partis posterioris

ris ossis ilii, carie maxime erosum, ex homine adulto, a latere delineatum.

a. b. Margo fracturae in media fere parte ossis ilii. Externa ossis superficies hac in parte est scabra atque erosa.

c. d. Parva portio ossis ilii a destructione superstes, et cum osse sacro adhuc cohaerens.

e. f. g. Margo superstes acetabuli, qui licet valde erosus articulare capacitatem a superiore, posteriore et inferiore adhuc circumscibit. Fundus acetabuli carie penitus consumtus est.

h. i. Pars lateralis ossis sacri, quae antea conjuncta erat cum osse ilio, carie consumpta.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXVII et seq. vol. III. pag. 211.

MORBI ARTICULATIONUM AB INJURIA EXTERNA LUXATIONEM PRODUCENTE.

LUXATIO OSSIS HUMERI.

T A B U L A C L I.

(VOL. IV. TAB. XXIV.)

Figura 1.

Scapula cum superiore parte ossis humeri dextri lateris, hominis adulti, qui subluxatione humeri diu laboravit. Situs capitis ossis humeri in cavitate glenoidae scapulae abunde probat os humeri sursum fuisse propulsum, adeo ut inferior pars cavitatis articularis scapulae non amplius in contactu veniat cum capite ossis humeri; dum ab altera parte caput ossis humeri attingit summum humerum, nec non processum coracoideum.

Figura 2.

Scapula eadem ab anteriore delineata.

a. Pars cavitatis glenoidae, quae pro majori parte non amplius attingebatur a capite ossis humeri, et ex cujus margine callosa materies prodiit.

b. Pars superior cavitatis glenoidae, nec non radix processus coracoidei, cui impositum fuit caput ossis humeri, partim porosa, sed caeterum valde polita, ac quasi eburnea.

c.

- c. Extremum processus coracoidei, quod trituratione capitis ossis humeri partim deletum, porosam monstrat superficiem.
- d. Margo superior summi humeri, cui adnectebatur clavicula, simili ratione quam processus coracoideus affectus.

Figura 3.

Ossis humeri ejusdem hominis pars superior, capitis superficiem articulaream ampliatam, maxime politam atque quasi eburneam, nonnullis in locis porosam demonstrans, dum margo superficiem articulaream cingens ampliatus, atque revolutus apparet.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXIX et seq. vol. III. pag. 212.

Figura 4.

Scapula sinistri lateris hominis adulti, qui luxatione inveterata ossis humeri laboravit.

- a. Cavitas glenoidea scapulae, quae licet per seriem annorum non amplius articulationi inservisse videatur, tamen magnitudinem suam naturalem conservavit, sed tota inaequabilis, atque profundis sulcis exsecta deprehenditur.
- b. Nova superficies articularis, cui impositum fuit caput ossis humeri, effuso copioso callo producta; haec licet in genere quidem aequabilis, atque leviter exsecta, tamen porositatem insignem monstrat.

Capitis ossis humeri mutatio non tanta est, ut mihi videretur digna illud os etiam delineare.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXXIII. vol. III. pag. 213.

T A B U L A C L I I.

(VOL. IV. TAB. XXV.)

Figura 1.

Scapula cum adnexa parte claviculae, et superiore parte ossis humeri, dextri lateris, ab interiore latere delineata, foeminae adultae, cujus summus humerus graviter fuerat contusus, atque acromium diffractum.

- a. Cavitas glenoidea scapulae insigniter ampliata, ex nova secretione substantiae osseae. Tota fere ipsius superficies articularis, licet mirum in

modum aucta, tamen levissima est; ab inferiore haec superficies minus aequabilis observatur.

- b. Processus coracoideus.
- c. Claviculae portio scapulae adnexa, atque sursum promota.
- d. Ossis humeri pars superior, cujus caput licet totum sit deletum, tamen superficiem satis aequabilem monstrat, quae movebatur juxta ampliatam superficiem articulare scapulae.
- e. f. Duo fragmenta ossea, novae ut videntur formationis, quae ligamento capsulari adhaerent.

Figura 2.

Eadem scapula cum adnexa parte claviculae, ab exteriori visa.

- a. Cavitas glenoidea.
- b. Fragmentum osseum superius, novae ut videtur formationis.
- c. Anterior pars summi humeri a spina scapulae diffracta, nec cum ea rursus concreta.
- d. Extremum processus coracoidei.
- e. Claviculae pars adhaerens summo humero a spina scapulae diffracto.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N^o. DXCIII. vol. III. pag. 383.

LUXATIO OSSIS FEMORIS (1).

T A B U L A CLII.

(VOL. IV. TAB. XXV.)

Figura 3.

Os innominatum dextri lateris, foeminae adultae, quae ab hoc latere claudicavit, ab anteriore representatum. Femoris os sursum retrorsumque fuit luxatum, atque nova cavitas cotyloidea est producta, quae insignem acquisivit profunditatem, adscendente in toto ambitu pariete admodum insigni, quamvis hujus altitudo a posteriore omnium sit maxima. Tota haec noviter formata

ca-

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II, Tabula LXIV ad LXVIII.

cavitas articularis tantae est profunditatis, ut naturali non cedat, et inter rarissima specimina merito referatur; ab interiore satis est aequabilis, a posteriore quidem parum porosa, sed caeterum ubique magis polita. Externa superficies a priore paulo inaequabilior est quam a posteriore, atque sulcis instructa. Acetabulum naturale, os ischion atque os pubis eam subierunt mutationem, quam in inveterata simili luxatione subire solent.

Si hoc specimen comparemus cum aliis ejusdem generis, atque cum iis, quae ex luxatione congenita producta sunt, miramur maxime non tantum insignem copiam secretae osseae substantiae, sed etiam formam acetabuli ad naturalem formam valde accedentem; dolendum ipsum os femoris nondum esse servatum, quo constitisset, quali modo illud os procul dubio moveri potuerit, nam quamvis acetabulum satis sit perfectum, tamen motus quodam sensu limitatus esse debuit. Dolendum etiam nihil cognitum esse de historia hujus laesionis, quae certe juniore aetate obtinuit, si computemus quantitatem secreti calli, dum etiam ad ejusmodi perfectam conformationem novae cavitatis articularis obtinendam, diu protracta quies totius membri multum procul dubio contulit.

Figura 4.

Idem os innominatum ab exteriori latere delineatum.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CDLII. vol. III. pag. 218.

MORBI OSSIUM A CAUSA INTERNA.

CLAUDICATIO ABSQUE LUXATIONE (1).

T A B U L A CLIII.

(VOL. IV. TAB. XXVI.)

Hac tabula et sex figuris sequentibus exhibetur degeneratio articulationis ossis femoris cum osse innominato ex morbo rheumatico, quo mollescunt partes articulares osseae, dein expanduntur, sive magnitudine augentur, et tandem tractu temporis rursus appositione phosphatis calcis soliditatem insignem acquirunt. Partibus illis emollitis, hae impares videntur ad sustentandum pondus totius trunci, unde hic inter femora quasi descendit, atque acetabulum sursum ad os ilium protruditur. Centro gravitatis ergo non amplius conveniente in eodem plano cum centro motus, acetabuli et capitis ossis femoris naturali figura atque situ deperditis, singularis producitur species claudicationis, a claudicatione ex luxatione facile distinguenda. Haec degeneratio hic in diversis morbi periodis exhibetur.

Figura 1.

Os innominatum sinistri lateris, hominis robustissimi.

- a. b. Acetabulum magnitudine parum auctum, superficiem articulare in parte superiore a. minus aequabilem quam in naturali statu exhibet; in parte inferiore b. haec superficies aequabilior est.
- c. d. e. Margo acetabuli crassitie valde auctus ac parumper sursus remotus. c. Pars anterior limbum revolutum offert. d. e. Reliqua pars marginis in d. tumefacta, inde usque ad e. crassities aucta atque scabra est, deperditis praeparatione partibus osseis emollitis.

Figura 2.

Ossis femoris sinistri lateris pars superior, ab anteriore ex eodem homine.

a.

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tabulae LXIX ad LXXIV.

- a. b. Margo superficiei articularis capitis excretus, ac revolutus, adeo ut in toto ambitu promineat. Superficies articularis sanissima deprehenditur; capitis magnitudo paulo minor est quam cavitas acetabuli.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLV et seq. vol. III. pag. 218.

Figura 3.

Os innominatum dextri lateris, foeminae adultae ex eodem morbo, sed in stadio provectioni, affectum. Acetabulum magnitudine valde est auctum, oblongae figurae, sursumque promotum, adeo ut insistat pro majori parte ossi ilio; cavitas recondens massam adiposam, atque ligamentum rotundum lamella ossea praeternaturali, excreta ex interiore margine superficiei articularis, caeterum in sano statu foveam semilunarem limitante, tegitur; hac lamella ossea haec altera cavitas separata est a superficie articulari.

- a. b. c. d. Ambitus acetabuli sursum promoti, adeo ut adscendat supra tuberculum in margine anteriore ossis ilii, a quo musculus Rectus cruris altero suo tendine oritur. a. Marginis pars superior tenuis. b. Pars inferior acetabuli, in formam lamellae crassae excreta ex margine superficiei semilunaris. Haec lamella acetabulum separat a fovea pro massa adiposa atque ligamento rotundo. c. Acetabuli margo anterior tuberculosus, insidens margini inferiori ossis ilii.
- e. f. Superficies interna acetabuli. e. Pars inferior satis aequabilis. f. Pars superior porosa cum punctis glaberrimis, maxime politis interspersis.
- g. Fovea superstes, atque tota separata ab acetabulo, ad recondendam massam adiposam et ligamentum rotundum, quod transiit per fissuram inter b. et c. praesentem.
- h. Tuberculum ex quo enascebatur alter tendo musculi Recti cruris.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXV. vol. III. pag. 220.

Figura 4.

Ossis femoris ejusdem lateris pars superior, ex eadem foemina.

- a. Capitis superficies articularis scabra, porosa, complanata, in parvum apicem elevata, ubi ipsi procul dubio adnectebatur ligamentum rotundum, quamvis vestigium ipsius insertionis non amplius supersit.
- b. c. Margo superficiei articularis anterior excretus, revolutus, colli partem tegens, sed ab eo remotus, ab exteriori inaequabilis, ac partim alia lamella ossea tectus.
- d. Pars inferior ac posterior ejusdem marginis simili modo revoluta, et quum

latitudo capitis complanati maxime aucta est, valde distans a collo ossis femoris.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXVI. vol. III. pag. 220.

T A B U L A C L I V.

(VOL. IV. TAB. XXVII.)

Figura 1.

Os innominatum sinistrum hominis adulti, robustissimi, eodem vitio in articulatione cum femoris osse degeneratum.

- a. b. c. d. Ambitus acetabuli sursum retrorsumque valde promoti, atque ovalis figurae, imprimis circa b. et c. ultra superficiem ossis ilii et ischii prominens.
- e. Lamella ossea ex margine inferiore superficiei semilunaris excreta, atque hanc separans a fovea pro massa adiposa et ligamento tereti; haec vero lamella non tantae est latitudinis, ut ipsas cavitates a se invicem in totum separet. Ubi margo articularis acetabuli exsectus est pro ingressu vasorum, nec non in media parte interior pars alterius cavitatis cum parte articulari, in hoc specimine, adhuc communicat.
- f. Superficies interna acetabuli inaequabilis, atque inter partes caeteris aequabiliores valde porosa.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXXI. vol. III. pag. 220.

Figura 2.

Ossis femoris ejusdem lateris pars superior.

Caput cernitur valde compressum atque porosum inter lamellas, sive squamas satis aequabiles, nonnullas capitis partes tegentes; margines superficiei articularis excreti atque parum tantum revoluti sunt.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXXII. vol. III. pag. 220.

Figura 3.

Os innominatum dextrum, hominis robustissimi, in quo acetabulum ex eodem morbo non tantum insigniter auctum, sed etiam ferme circularis formae cernitur.

- a. b. c. d. Margo acetabuli. Hujus posterior pars a. marginem satis acutum, valde ultra superficiem ossis ilii prominentem offert. Marginis pars anterior

rior b. confluens cum tuberculo inferiore et anteriore ossis ilii, crassior est, et magis revolutus. Pars c. d. crassissima est, atque superficiem articulare a fovea pro massa adiposa in totum separat. Acetabuli pars inferior b. c. d. e., pro parte formata ex lamella praeternaturali, duas acetabuli partes caeterum in statu naturali praesentes, a se invicem separante, valde est aequabilis; contra vero acetabuli pars superior a. b. e. d. est porosa cum interstitiis glaberrimis, quasi politis.

e. Fundus acetabuli.

f. Superstes partim fovea, cui in statu naturali ligamentum teres inhaeret.

Figura 4.

Ejusdem hominis pars superior ossis femoris dextri lateris.

a. Superficies articularis capitis ossis femoris globosae figurae, magnitudinis valde auctae, partim porosa, partim polita. Hujus superficiei articularis margo in toto ambitu valde est excretus, et revolutus, adeo ut de superficie anteriore colli vix quidpiam conspiciatur, et lamella b. c. descendat usque ad asperam lineam inter trochanteres, cui inseritur ligamentum capsulare, quin tamen collo adhaereat.

d. Linea ad radicem colli, cui ligamentum capsulare adnectebatur, valde aspera, atque circa trochanterem majorem tuberculosa.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CDLXXVII et seq. vol. III. pag. 221.

T A B U L A CLV.

(VOL. IV. TAB. XXVIII.)

Figura 1.

Os innominatum dextri lateris hominis adulti, ex eodem morbo acetabulum valde degeneratum exhibens.

a. b. c. d. e. Ambitus sive margo acetabuli sursum promoti, atque ovalis figurae. Superior marginis pars b. non multum prominet ultra superficiem ossis ilii; anterior vero pars c. adimplet totum sulcum, cui caeterum incumbit musculus Iliacus internus. d. Anterius cornu superficiei articularis, sive semilunaris, tuberculosum atque prominens. e. Posterius crus ejusdem superficiei articularis valde excretum, atque tuberculosum.

f. Fovea sive exsecta marginis acetabuli pars, juxta quam vasa tendebant ad massam adiposam, atque ligamentum rotundum, cum parte articulari acetabuli unam cavitatem formans.

g. Tuberculum cui jungitur musculus Rectus cruris.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXXXIII. vol. III. pag. 222.

Figura 2.

Pars superior ossis femoris dextri lateris, ejusdem hominis.

a. b. c. d. Deforme admodum caput. a. Tuberculosa pars ossea inter marginem superficiei articularis et trochanterem majorem, cum utraque hac parte, et cum externa superficiei colli cohaerens. b. Apex satis acutus in formam spinae e capite proveniens, qui admittebatur in foveam acetabuli, cui insidet massa adiposa et ligamentum teres. d. Eminentia alia ex revoluta margine inferiore superficiei capitis. c. d. b. Pars capitis quae recipiebatur acetabulo.

e. Trochanteris minoris pars superstes.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDLXXXIV et seq. vol. III. pag. 222.

C A R I E S A R T I C U L O R U M.

T A B U L A C L V.

(VOL. IV. TAB. XXVIII.)

Figura 3.

Os innominatum sinistri lateris hominis adulti, in quo, ex abscessu in articulatione cum femoris osse, tota capacitas acetabuli non tantum cernitur quoad formam mutata, imprimisque sursum aucta, et hinc solito magis elongata, sed praeterea tota superficies articularis, a sua lamella cartilaginea orbata, ex erosionem est scabra, cavitatisque margo anterior rotundatus, deperdito ligamento elastico, huic margini caeterum adhaerente. Fundus cavitatis totus quantus exesus, foramen exhibet majus, quam caeterum fovea in fundo acetabuli esse solet. Superficies externa ossis ilii supra acetabulum etiam probat crassitiem hujus ossis esse auctam, licet imprimis ipsius superficies interior promineat, atque haec potius convexum, quam concavum planum exhibeat.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DLXV. vol. III. pag. 229.

Figura 4.

Ossis femoris ejusdem lateris pars superior, ex eodem homine.

Maxima capitis pars fere penitus est consumta, deperdita non tantum cartilagine articulari, sed et magna capitis parte. Quae vero de capite superest pars monstrat substantiam scabram, cellularem et porosam. Trochanter major, nec non aspera linea inter trochanteres, cui ligamentum capsulare adnectitur, spinulis osseis solito majorem asperitatem offerunt.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DLXVI. vol. III. pag. 229.

T A B U L A C L V I.

(VOL. IV. TAB. XXIX.)

Ossa articulationem genu sinistri lateris componentia, hominis adulti, ex hydropse articuli degenerata, ab anteriore et a posteriore delineata. Degenerationes superficierum articularium omnium horum ossium videntur ejusdem generis esse, quam quas in tabulis praecedentibus in articulatione ossis femoris cum acetabulo ex rheumatismo, vel arthritide vidimus. Forma nimirum ossium, ubi articulationem componunt, maxime est mutata, aequae ac si haec ossium extrema in prima morbi periodo, quando emollita fuisse videntur, gravitate corporis compressa, praeternaturalem hanc acquisiverint figuram, quam dein, duritiae ossis rursus aucta, retinuerunt, dum post illud tempus marginum superficierum articularium excrescentiae proculdubio exortae sunt. Non enim hanc deformitatem fuisse congenitam probant specimina volumine III. pag. 233 et sequente, N^o. DCX ad DCXIV descripta.

Quantopere genua introrsum fuerunt incurvata ex ipsis figuris satis elucescit; licet enim femoris atque cruris ossa a se invicem remota hic delineata sint, tamen eo in situ sunt posita, quem inter se juncta servabant.

Figura 1.

Ossis femoris pars inferior ab anteriore delineata monstrat quantopere condylus internus a. infra condylum externum b. descendit; excreti margines c. et d. superficierum articularium utriusque condyli ad corpus ossis sunt revoluti, unde superficies juxta quam patella movebatur etiam imminuta apparet.

Figura 2.

Eadem ossis pars a posteriore.

Constat superficiem articulare condyli externi a. latiore mansisse, quam condyli interni b. Condylus hic internus subluxatione etiam e suo situ ad superficiem articulare internam tibiae fuerat remotus; margines articulationis etiam ab hac parte valde sunt excreti, et pro majori parte revoluti.

Figura 3.

In anteriore superficie partis superioris tibiae et fibulae non tantum apparet situs oblique extrorsum corporis tibiae, sed etiam constat fibulae corpus complanatum, partim pone tibiam, circa mediam partem longitudinis cruris descendere; superficies articulares tibiae etiam non servarunt situm naturalem horizontalem, sed pone elevatum marginem anteriorem oblique retrorsum descendunt.

Figura 4.

In hac figura easdem partes, eodemque in situ, sed a posteriore exhibente, omnino constat superficies articulares tibiae maxime degeneratas esse; non tantum enim utraque superficies planum retrorsum valde inclinatum offert, sed praeterea externa, licet satis ampla, in duas quasi partes linea a. parum prominente, est divisa, dum posteriori, solito magis excavatae parti, tantum inpositus fuisse videtur condylus ossis femoris, qua ex causa substantia hujus partis magis compacta, polita, quasi eburnea apparet. Margo anterior et exterior b. hujus superficiei articularis etiam cernitur excretus, et revolutus. Superficies articularis pro condylo interno femoris, in duas etiam partes c. et d. divisa, pro minori adhuc parte articulationi inserviisse videtur, quum tota ipsius anterior pars c, quae situm naturalem magis servavit, admodum inaequabilis, abunde probat lamellam articulare cartilagineam hic jam dudum fuisse consumptam; subluxatio itaque hic obtinuit. Caput fibulae ab hac posteriore parte etiam ampliatus cernitur.

Figura 5.

Patella a posteriore delineata eandem degenerationem in superficie articulari exhibet. Ut in femore superficies articularis in condylo interno pro hoc osse fere est deleta, sic etiam haec pars a. maxime lamella ossea praeternaturali est obducta; dum limbus b. superficiei externae etiam lamellam complanatam refert.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCVI ad DCIX. vol. III. pag. 233.

CON-

CONCRETIO ATQUE ANCHYLOSIS OSSIIUM (1).

T A B U L A C L V I I .

(VOL. IV. TAB. XXX.)

Cranium hominis adulti ab anteriore et a latere dextro delineatum. Omnes musculorum impressiones in hoc cranio valde sunt notabiles. Maxilla inferior sinistrorsum est subluxatum, adeo ut condylus sinister maxillae inferioris pro majori parte extra sinum articulare promineat. Concreta praeterea est maxilla inferior cum cranio ope insignis exostosis, ab osse jugali dextro in processum coronoideum maxillae inferioris descendens. Licet dentes incisores maxillae superioris, et dens incisor medius sinister maxillae inferioris, procul dubio ut alimenta fluidiora ori possent infundi, fuerint evulsi, alveoli tamen, licet parum consumti, adhuc distinguuntur.

Figura 1.

- a. Condylus sinister maxillae inferioris lateraliter e sinu articulari, pro majori parte expulsus.
- b. c. Exostosis insignis duritiei ex superficie externa, et ex margine inferiore ossis jugalis excreta, juxta os maxillare superius, sed ab eo valde remota descendens, et cum superficie externa processus coronoidei maxillae inferioris concreta.

Figura 2.

- a. Condylus dexter maxillae inferioris valde extenuatus, lateraliter introrsum propulsus, unde sinus articularis callo fere totus repletus est, nec nisi sulcum angustum refert.
- b. Exostosis ab inferiore superficiem parum inaequabilem offerens, cui musculus Masseter adnectebatur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCXVI. vol. III. pag. 234.

TA-

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tabulae XIV—XVI. XXXVIII—XLIV. XLVI—XLVIII. LXI. LXIII. LXXV. LXXVI. LXXXVI. XC. XCI. XCIV. XCV. CIII.

T A B U L A CLVIII.

(VOL. IV. TAB. XXXI.)

Cranium anchylosi junctum cum maxilla inferiore, atque cum sex superioribus vertebrais cervicalibus, hominis adulti, qui paralysi universali laboravit per seriem annorum, orta ex luxatione epistrophei ad atlantem.

Figura 1.

Delineatum cernitur cranium cum concretis vertebrais cervicis a latere sinistro, ut constaret quantopere totum cranium antrorsum sit incurvatum, nec non qualis sit curvatura vertebrarum colli, ex praesente luxatione secundae vertebrae. Situs atlantis parum est mutatus, hinc arcus oblique adscendens, tali ratione a latere sinistro cum margine foraminis magni est concretus, ut tantum spatium supersit pro transitu arteriae vertebralis. Constat porro processum odontoideum epistrophei a margine interiore atlantis recessisse, et fere centrum foraminis atlantis occupare, unde omnes vertebrae colli, in processibus articularibus et corporibus concretae, sub angulo cum ipso cranio, interventu atlantis sunt nexae, adeo ut situs relativus conceptaculi cerebri et canalis spinalis maxime sit mutatus. Cernitur praeterea condylum maxillae inferioris valde esse applanatum, antrorsumque juxta tuberculum articulationis adauctum, et in superficie articulari concretum cum tota superficie articulari ossis temporis, ita tamen ut in ambitu articulationis ossa separata videantur.

Figura 2.

Pars posterior conceptaculi cerebri horizontaliter aperti, ab interiore visa.

Ab hac parte constat quantopere lumen foraminis magni ossis occipitis et atlantis, luxatione processus dentiformis epistrophei sit oppletum. Totus enim ille processus valde recessit a margine interiore atlantis, et cariosus cernitur in superficie anteriore, ejusque figura ex praesente carie est mutata. Quanta compressio medullae spinalis ex hac luxatione producta fuerat, sponte liquet. Tam ex praesente carie, quam ex paralysi universali per seriem annorum protracta, concludendum videtur, dentem epistrophei non nisi sensim sensimque e sede fuisse pulsum.

- a. Margo anterior foraminis magni.
- b. Processus dentiformis epistrophei.
- c. Arcus atlantis.

Figura 3.

Hac in figura cernuntur vertebrae colli cum media parte basis cranii ab inferiore, adeo ut superficies inferior vertebrae pene infimae colli a superiore conspiciatur,

- a. Pars basilaris ossis occipitis.
- b. Superficies inferior corporis vertebrae pene infimae colli.
- c. Tuberculum in media anteriore parte arcus atlantis.
- d. Anterior superficies processus dentiformis epistrophei, cariosam monstrans superficiem.

Ex spatio praesente inter arcum atlantis et anteriorem superficiem processus dentiformis epistrophei, satis constat quantopere haec vertebra e sede est remota.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. DCIII. vol. III. pag. 384.

T A B U L A CLIX.

(VOL. IV. TAB. XXXII).

*A*nchylosis ossium pubis ex viro et foemina.

Figura 1.

Ossa innominata foeminae adultae, in nexu ossium pubis substantia crassa, satisque dura, ossea inter se concreta.

Licet ossa pelvis solito magis in pube a se invicem sint remota, totum tamen illud spatium intermedium substantia ossea adimpletum est, adeo ut firmissime inter se cohaereant. Margo ossis pubis dextri lateris processus monstrat spinosos contortos, dum circa marginem superiorem, in genere latum atque crassum, a sinistro latere etiam tubercula, ac spinae osseae apparent. Licet ossa pubis solito magis a se invicem distare videantur, diameter transversalis in apertura superiore pelvis minoris tamen non superat quinque pollices rhenolandicos. Superficies articulares conjunctionis ossium iliorum cum osse sacro immutatae supersunt. Os sacrum est deperditum.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCLVIII. vol. III. pag. 238.

Figura 2.

Ossa pelvim componentia ex viro adulto, robusto, in qua post perpessam

M 2

frac-

fracturam utriusque cruris ossis pubis sinistri lateris, anchylosis inter ossa pubis enata videtur. Adfuisse enim duplicem fracturam, nunc callo sanatam omnino constat, tam ex figura et situ cruris horizontalis ossis pubis sinistri lateris, quam ex deformitate rami descendens, prope tuber ossis ischii. Corpus ipsum ossis pubis sinistri, nec non anterior superficies anchylosis asperitates diversas monstrant. Latus dextrum omnino sanum videtur. In media parte nexus ossium pubis quaedam cavitas superest.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N^o. DCVII. vol. III. pag. 385.

MORBI OSSIUM EX CAUSA SCROPHULOSA (1).

T A B U L A C L X.

(VOL. IV. TAB. XXXIII.)

Figura 1.

Extremum inferius ossis humeri cum superioribus partibus ossis radii et ulnae, dextri lateris, ab interiore visum, viri juvenis viginti octo annorum, qui ex carie scrophulosa periit. Haec ossa, ut ea omnia quae ex morbo scrophuloso sunt affecta, levissima, valde fragilia atque porosa sunt, imo toto habitu externo distinguuntur facile ab affectionibus ossium aliis morbis productis, uti etiam ex his figuris facilius conspicitur, quam verbis describitur.

- a. b. c. d. Extremum ossis humeri circa articulationem valde ampliatum atque extensum, totumque morbosum. Cavitas medullaris maxime est ampliata, ita ut non nisi tenuissima lamella corticem constituat. b. c. Superficies articularis lamella cartilaginea orbata, tota quanta porosa et exesa est, ita tamen ut superficies b., pro articulatione cum radio adhuc a superficie c., quae jungebatur cum ulna, distingui valeat. d. Limbus ab uno latere articulationis in alterum tendens, atque terminans superficiem cui incubuit abscessus, ex callo poroso et tuberculoso constat. Superficies inter b. c. et d. est erosa, scabra atque valde porosa.
- e. Radii extremum superius, cujus capitulum in vertice, et in toto ambitu etiam cartilagine articulari orbatum est, valde porosum et leviter tumefactum cernitur.

f.

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II, Tabulae XXII. Fig. 2 et 3. et Tab. XXIII. Fig. 5 et 6.

- f. Ulnae caput superius maxime tumefactum a radio nimis remotum, superficiem articulare, tam pro articulo cum osse humeri, quam pro eo cum radio monstrat valde erosam, dum in toto ambitu ossis substantia est scabra et porosa.

Figura 2.

Eadem ossa ab exteriori exhibita.

- a. b. c. Extremum ossis humeri, ab hac parte etiam carie affectum, maxime est emollitum atque tumefactum, unde tota externa superficies inaequalis, tuberculosa et quasi fungosa cernitur. Ubi limites observantur inter partem sic maxime degeneratam et corpus ossis, quod figuram naturalem servavit, substantia ossea quam maxime est extenuata, imo partim fissura a se invicem partes sunt separatae.
- d. e. Ulnae caput maxime tumefactum. In parte d. ubi substantia cellularis valde expansa est, detegitur foramen fistulosum. Processus olecranon, cujus substantia ossea magis tumefacta videtur ex emollitione corticis ossis, concretus est a latere interiore cum portione ossis humeri b. In extremo lamella ossea e. noviter ab effuso callo producta, olecrani verticem cum osse humeri conjungit, utraque enim cum parte concreta videtur.

Radii caput etiam ab hac posteriore parte valde porosum cernitur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCIV et seq. vol. III. pag. 243.

Figura 3.

Extremum inferius ossium cubiti sinistri lateris, cum ossibus carpi et metacarpi, ejusdem hominis, ab interiore.

- a. Caput inferius radii in hac superficie, ex emollitione et expansione lamellae externae ossis, superficiem inaequabilem, tuberculosam monstrat, atque cum ulna hac in parte concretum est.
- b. Ulnae caput totum etiam ex simili degeneratione ampliatum, tuberculosum ac forma naturali plane orbatum.
- c. Ossis lunati pars. Concretum hoc os est cum ulna et cum radio. Os naviculare, nec non os triquetrum carie perierunt.
- d. Utrumque os multangulum, quorum majus cum ossibus metacarpi pollicis et digiti indicis concretum est.
- e. Os cuneiforme, ut videtur concretum cum subrotundo osse, et cum ossibus metacarpi digiti annularis et auricularis. Inter hoc os et capitatum foramen praesens est, ex corrosis superficiebus horum ossium in naturali statu caeterum nexorum.

Figura 4.

Eadem ossa ab exteriori.

- a. Radii caput, ab hac parte licet tumefactum tamen formam naturalem, et sulcos pro decursu tendinum melius servavit quam ab interiore latere; pars vero ulnae obversa magis intumuit, atque ab exteriori tuberculosam superficiem exhibet, ad maiorem altitudinem quam ab interiore latere.
- b. Ulnae caput, quamvis etiam tumefactum, tamen suam formam naturalem imprimis ab inferiore exhibet.
- c. Ossa metacarpi pollicis et indicis inter se, et cum ossibus multangulis concreta.
- d. Ossa cuneiforme, lunatum et capitatum inter se, et cum ossibus metacarpi concreta.

Ossa metacarpi ex emollitione et expansione etiam sunt deformia.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCV. vol. III. pag. 243.

T A B U L A C L X I.

(VOL. IV. TAB. XXXIV.)

Figura 1.

Tibia juvenis 25 annorum, habitu corporis scrophulosi et cachectici, carie in parte media corporis fere penitus consumpta.

- a. b. c. d. Lamellae corticis ossis, quae necrosi affectae superficiem externam striatam, porosam, nigrescente colore tinctam offerunt, et vel magis, vel minus jam absorptione a subjacentibus partibus sunt separatae. Inter has cernitur substantia cellularis ossis, de qua externa lamella necrosi affecta jam est separata.
- e. f. g. h. Lamellae superficiei externae ossis tenues, partim a subjacente parte cellulari separatae et porosae, partim tenuissima lamella callosa, pravae indolis, tectae.
- i. Foramen ubi in anteriore et posteriore superficie omnis substantia ossea est deperdita; mox infra hanc destructionem ex consumptione totius anterioris parietis cavitas medullaris aperta cernitur, superstitie parte cellulari parietis posterioris.

Supra et infra cariosam destructionem hujus ossis, superficies externa ossis leviter affecta et porosa apparet.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCVI. vol. III. pag. 244 et seq.

Fi-

Figura 2.

Anchylosis ossium cubiti cum ossibus carpi et metacarpi post degenerationem, atque cariem horum ossium, ex causa scrophulosa enatam, sed feliciter sanatam. Extremum ossis radii imprimis tumefactum fuisse videtur, unde ipsius externa superficies, licet debitam soliditatem recuperaverit, adhuc vestigia monstrat praegressae degenerationis, qualem in tabula praecedente etiam observavimus.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCXIII. vol. III. pag. 246.

T A B U L A CLXII.

(VOL. IV. TAB. XXXV.)

Figura 1.

Tibia dextri lateris juvenis, scrophuloso morbo affecti, a latere interiore.

- a. Epiphysis superior tota separata est a corpore ossis, sed membranae ligamentosae ope anteriori parti tibiae adnectitur.
- b. Pars interna corporis ossis necrosi affecta, atque a tabula externa orbata; hujus portionis superior pars, ut et ei respondens substantia interna epiphysis carie consumta sunt, adeo ut cavitas medullaris pro parte aperta sit.
- c. d. Lamellae osseae partim a parte interiore b., necrosi affecta separatae, parumper revolutae et in marginibus indicia praebentes secreti noviter calli.

Latus internum ossis levissimis sulcis quasi striatum est, atque poros plurimos dilatatos offert.

Figura 2.

Eadem tibia a posteriore.

- a. Epiphysis separata a corpore ossis, cujus externa pars magis carie consumta cernitur, quam interna. Lamella cartilaginea in utraque superficie articulari integra superest.
- b. Pars interna corticis corporis ossis necrosi affecta, et a sua parte externa orbata.
- c. d. Partes sive lamellae superficiei externae ossis, partim a subjacente parte mortua separatae.

Latus externum ossis cernitur non tantum ampliatus, sed etiam in media parte longitudinis excavatum, ubi a fibula degenerata fuit compressum.

Figura 3.

Fibula ejusdem juvenis a latere exteriori.

Tota dimidia superior pars in tumorem insignem, solidum, ovalem, maxime spinosum et hinc inaequabilem est expansa, dum de ipsius capitulo superiori nihil superest. Mox infra tumorem os tumefactum est, sed ab inferiore sanum videtur. Ad radicem tumoris in externa ossis superficie, multi pori atque sulci adsunt.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCX et DCCXI. vol. III. pag. 245.

MORBI OSSIUM EX SCIRRHO ET CANCRO (1).

T A B U L A CLXIII.

(VOL. IV. TAB. XXXVI.)

Figura 1.

Cranium hominis adulti, qui ulcere carcinomatoso labii inferioris laboravit. Ex hoc ulcere maxilla inferior, nec non superior a latere dextro affectae, et partim consumtae sunt.

Maxillae superioris processus alveolaris, pro parte qua continebat dentes duos incisores, cuspidatum ac bicuspidatum primum ad altitudinem palati duri consumtus cernitur, dum margo ulceris ossis offert porosum adspectum. Osis jugalis dextri tabula externa leviter est affecta et porosa. Maxilla inferior partim etiam est destructa, deficiente toto processu alveolari hujus lateris, cum parte recon-dente dentes incisores dextros. Ramus adscendens dexter maxillae inferioris ab exteriori totus innumeris foraminibus exiguis pertusus, ab interiori vero fere totus consumtus est usque ad tabulam externam, quae inferiora versus sensim sensim-que extenuata est, usque dum tota deficit. Ramus horizontalis in parte mentali crassitiem satis notabilem servavit, inde sensim extenuatus in apicem acutum tandem desinit.

Om-

(1) Ad hoc caput pertinet Voluminis II. Tabulae XXIII. Figura 7.

Omnia ergo confirmare videntur ossa hoc morbo sensim in loco circumscripto emolliri, et absorptione dein tota consumi.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAЕ N°. DCCXV. vol. III. pag. 246.

Figura 2.

Cranium viri adulti, cujus maxilla inferior partim ex affectione cancrosa labii inferioris destructa est.

Post evulsionem dentium incisorum maxillae superioris deleti observantur alveoli, et sequentium dentium, ab utroque latere, nonnisi fragmenta cariosa supersunt. Maxillae inferioris pars media tota quanta est destructa, major tamen portio deficit a latere sinistro, quam a dextro. Extrema utriusque partis maxillae sunt foliaceae quasi naturae, adeo ut consumptio progressiva facile observetur, dum circa extrema cariosa substantia ossea porosa observatur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAЕ N°. DCCXVI. vol. III. pag. 247.

MORBI OSSIUM EX CAUSA VENEREA (1).

T A B U L A CLXIV.

(VOL. IV. TAB. XXXVII.)

Figura 1.

Conceptaculi cerebri hominis adulti pars, quae ante foramen magnum ossis occipitis est, ab inferiore visa.

In palato cernitur foramen sat magnum, oblongum, adeo ut interiora narium usque ad lacunar conspiciantur. Ex lue venerea nimirum palatum pro majori parte consumtum est, supersilite ejus margine posteriore. Intra capacitatem narium apparent pars ossis vomeris, atque pro parte os spongiosum dextrum.

a. b. Margo posterior basium ossium palati.

c. Vomeris capitellum ossis multiformis basi insidens; corpus hujus ossis, et ossa spongiosa inferiora pro parte etiam consumta sunt, adeo ut non nisi pars vomeris septo ossis cribriformis adhaerens supersit. Pone den-

(1) Ad hoc caput pertinent Vol. II. Tab. XIII. Fig. 1—5. XXI. XXII. Fig. 1. 4. 5. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. Fig. 1—6. XXVIII. Fig. 1. et forte Tab. C. Fig. 8—13.

dentes incisores conspicitur foramen incisivum, magnitudine etiam auctum.

- d. Superficies articularis pro condylo dextro maxillae inferioris, carie affecta.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCXXIII. vol. III. pag. 248.

Figura 2.

Similis pars conceptaculi cerebri, hominis adulti, cujus interiora oris carie venerea partim destructa sunt; ex dentibus non nisi dentes bicuspidati ab utroque latere, atque praeterea duo fragmenta radicum dentis molaris sinistri lateris supersunt.

- a. Superstes lamella anterior processus alveolaris dentium incisorum, ac cuspidatorum, cujus superficies interna rugosa, ac cariosa se offert.
- b. c. Pars major lamellae palatinae ossis maxillaris sinistri, quae ab anteriore, ubi pari suo adjungebatur, partim consumpta, partim porosa et valde extenuata se offert, dum a posteriori ossi vomeri adhuc adhaeret. Margo posterior deficiente parte basis ossis palati oblique decurrit. Ab hoc latere palati situs non valde mutatus est, sed ejus superficies est scabra.
- d. Lamellae palatinae ossis maxillaris dextri pars interna, consumpta parte tota, quae ad cavitatem oris pertinet. Superficies quae hic se offert valde est porosa, carie affecta, et concava; in hoc latere itaque lamella palatina a parte oris, in opposito vero latere a parte narium erosa est. Ab hoc latere non tantum a posteriore parte deficit basis ossis palati, sed etiam pars lamellae palatinae ossis maxillaris.
- e. Os vomer a carie non affectum.
- f. Margo posterior ossis maxillaris dextri. Destructo pariete exteriori, antrum Highmori hic apertum cernitur.
- g. Lamella externa sive major processus pterygoidei dextri ossis multiformis, crassitie aucta; lamella interna hujus processus et totum os palati hujus lateris carie perierunt, adeo ut spatium adsit inter hunc processum et marginem posteriorem ossis maxillaris.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCXXIV. vol. III. pag. 248.

Figura 3.

Conceptaculi cerebri et faciei pars, hominis adulti, cujus palatum osseum, processus alveolaris inter dentes bicuspidatos posteriores, atque ossa narium internarum ex carie venerea penitus destructa fuerunt; caries vero diu ante mortem sanata est.

- a. Ossium nasi, nec non processuum nasalium ossium maxillarium partes

su-

superstites, inter se concretae, atque perpendiculariter positae. Ab utroque latere os unguis partim destructum, ac perforatum est, adeo ut uterque canalis nasalis deficiat.

- b. Margo inferior aperturæ nasi, destructis toto palato atque vomere; in hoc margine etiam fissura cernitur, ubi duo ossa maxillaria nectebantur; Processus alveolaris totus quantus inter dentes bicuspidatos posteriores est erosus. Margines totius ulceris sunt rotundati et satis crassi.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N. DCCXXVIII. vol. III. pag. 249.

Figura 4.

Conceptaculi cerebri et faciei pars, hominis adulti, cujus palatum osseum, atque nares internae lue venerea exesae sunt, et qui sanationem diu supervixisse videtur. Ossa nasi solito magis perpendicularem habent situm; apertura anterior narium est rotunda ex crassitie aucta parietum internorum ossium maxillarium superiorum, et ex peculiari lamella ossea descendente ex interiore parte marginis inferioris ossium nasi.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N. DCCXXXI. vol. III. pag. 250.

T A B U L A C L X V.

(VOL. IV. TAB. XXXVIII.)

Figura 1.

Cranium hominis adulti, cujus nares internae cum majori parte tabulae externae ossis frontis carie venerea destructae sunt.

- a. b. c. Pars media ossis frontis tabula externa destituta, superficiem inaequabilem monstrans, ex superstitute tabula interna cum portionibus nonnullis diploës.

Margines sunt rotundati, satis aequabiles, atque sanationis initium monstrant.

- d. e. Duae portiones superstites de tabula externa, valde porosae et necrosi affectae.
- f. Paries posterior sinuum frontaliū. Deletis tabula externa et sepimentis, hi sinus toti quanti hiant. Introrsum cernuntur duae fissurae oblongae, ubi lamina cribrosa ossis cribriformis valde extenuata partim est fissa.
- g. Pars, quae superest, processus nasalis ossis maxillaris superioris dextri, tenuiore parte adhuc cohaerens cum lamella interna supercilii. Totum os

unguis et major pars ossis plani perierunt, adeo ut hic apertura sat magna adsit.

- h. Margo superior verticis ossis maxillaris sinistri, qui antea nectebatur cum osse unguis et osse plano, ab hoc latere etiam destructis.
- i. Pars basis processus nasalis ossis maxillaris sinistri. Margo aperturæ narium inter i. et k. erosione etiam naturalem formam hoc in latere amisit.
- k. Pars, quæ superest, processus alveolaris dentium incisorum sinistri lateris. Dentes incisores dextri carie ad collum usque sunt consumti.

Destructis parietibus nasalibus ossium maxillarium, atque omnibus ossibus, quæ ad nares internas pertinent sinus maxillares etiam hiant, atque separatas cavitates non demonstrant. In fundo cernuntur aperturæ, quæ cellulae sunt sinuum sphaenoidalium. Infra has extrorsum utroque in latere cernitur foramen, quo hiat canalis Vidianus.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXXV. vol. III. pag. 248.

Figura 2.

Cranium hominis adulti, in osse frontis, et osse jugali dextro carie venerea erosum. In hoc cranio egregie manifestum est quomodo ossa ex hoc morbo sensim consumuntur. In utraque parte ossis frontis, quibus muscoli frontales incubuerunt tabula externa ossis in toto ambitu ulceris cernitur porosa, sed ulcus est circumscriptum, et circumdans pars omnino sana videtur. Versus centrum vero ulceris tabula externa magis est consumpta, et in medio, ubi procul dubio ulceratio ortum sumsit, haec tota quanta est deleta, adeo ut sola tabula interna, cum nonnullis cellulis diploës appareat; imprimis haec omnia observantur a latere sinistro. Utriusque supercilii externa lamella partim etiam est erosa; margines in ambitu sunt acuti, et cum sinus frontales in hoc cranio valde sunt evoluti, in his partibus plures sinuum cellulae hiant. Glabella simili ratione est affecta, lamella externa est extenuata, porosa, in medio tota erosa, unde et hac in parte sinus frontales hiant. Ulceratio ossis jugalis dextri videtur in ultima periodo morbi, margines sunt magis rotundati, et superficies cariota ossis granulosa deprehenditur. Palatum osseum leviter est affectum, os vomer destructum, et basis ossis multiformis parum erosum, unde sinus sphaenoidalis dexter hiat foramine ovali, cujus margines sunt levigati.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXXXVII. vol. III. pag. 251.

T A B U L A C L X V I.

(VOL. IV. TAB. XXXIX.)

Figura 1.

Cranium hominis adulti, cujus os frontis hic cernitur pro majori parte carie venerea erosum. In hoc vero specimine morbus majores fecit progressus, quam in praecedentibus, non solum enim tabula externa ossis est porosa, exesa, tota consumpta, sed diploë in bene multis locis est deperdita, imo tabula interna tota quanta in nonnullis partibus est deleta. Ubi utraque ossis tabula deficit in marginibus ulceris apparet, substantiam cellularem intermediam magis esse destructam ipsis tabulis, quae valde porosae sunt. In glabella etiam tabula externa est affecta, atque hac deficiente in parva parte, hiat sinus frontalis. Ossium nasi partes inferiores carie perierunt; horum et processuum nasalium margines sunt rotundati et incrassati, totum septum narium, nec non ossa spongiosa superiora et inferiora carie consumpta sunt.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXL. vol. III. pag. 252.

Figura 2.

Cranium hominis adulti ex eadem causa insigni necrosi in fronte, et vertice affectum. Tota ossis substantia in hoc admodum amplo ulcere mortua est; externa tabula ubique videtur pro majori parte consumpta, hinc superficies externa spongiosum offert adspectum, duobus parvis locis, in medio circa marginem inferiorem, exceptis, ubi externa tabula, vix laesa superest. In parte supra orbitali margines plus minus sunt rotundati, atque sinus frontales, qui in hoc cranio amplissimi sunt, juxta totum hunc marginem hiant, et ab interiore sani apparent. In toto reliquo ambitu ulceris margines ossis vivi sunt acutissimi, atque plurimis in locis pars quaedam inter vivum et mortuum os consumpta est. In vertice ubi antea adfuit fontanella tabula interna paulo minus necrosi videtur affecta, quam tabula externa et diploë.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXLI. vol. III. pag. 252.

T A B U L A CLXVII.

(VOL. IV. TAB. XL.)

Figura 1.

Cranium hominis adulti, in tota superficie, quae musculo Epicranio tegitur carie venerea affectum. In osse frontis major portio tabulae externae, et diploës deperdita est, atque in media parte etiam tabula interna est perforata. Tuberculosa itaque cernitur in osse frontis superficies, quum diversis in locis parvae portiones tabulae externae supersunt, dum caeterum omnis substantia ossea usque ad tabulam internam consumpta est. Licet margines fere ubique sint rotundati, tamen in multis locis diploës inter lamellam externam internamque magis ipsis illis tabulis est destructa. Ubique in fundo ulceris granulatio cernitur, quae cicatrisationem ossis indicat. Utriusque supercilii partes exteriores deficient, unde his in partibus hiant sinus frontales. In ossibus verticis, et maiore parte ossis occipitis superficies externa est inaequabilis, a carie feliciter sanata in sola tabula externa.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXLVI. vol. III. pag. 253.

Figura 2.

Cranium hominis adulti, cujus omnia ossa camerae cerebri ex lue venerea vel penitus, vel pro maiori parte consumpta sunt. Ossis verticis dextri lateris pars major penitus exfoliatione deperdita est; foramen insigne hinc productum sola dura matre clauditur; in ambitu hujus foraminis superstes lamina interna indicia offert sanati ulceris ossis. Ossis frontis lamella externa cum diploë etiam exfoliatione separata cernitur, et ipsa interna lamella, in plurimis locis tenuissima, in aliis tota quanta periit, et inde producta foramina etiam dura matre clauduntur. Maxillae inferioris ramus horizontalis dexter, ex antea praesente carie, usque ad internam superficiem erosus cernitur; quae superest pars omnia indicia offert etiam hanc cariem fuisse sanatam.

- a. b. c. d. Margo acutus superstitis tabulae externae ossis frontis. Non tantum in spatio his litteris circumscripto deficit externa tabula, sed omnis etiam cellularis substantia, imo in marginibus haec magis quam externa tabula erosa est; tenuissima lamina interna, nonnullis in locis etiam perforata superest.
- e. f. g. h. i. k. Circumferentia ulceris in tabula externa ossis verticis, quae ubique superficiem laevigatam offert.

- l. Foramen insigne dura matre clausum, ubi omnis substantia ossis penitus est deperdita. In margine partis squamosae et mammillaris g. et h. ossis temporis nonnulla adhuc cernuntur fragmenta tabulae internae, quae durae matri insularum instar adhaerent. Pars tabulae internae, quae inter foramen et marginem tabulae externae e. f. h. et i. superest, sanatam superficiem monstrat.
- m. Paries posterior rami horizontalis maxillae inferioris superficiem etiam sanatam, post destructionem fere omnis substantiae osseae offerens. Dentium cuspidati et bicuspidati primi radices nudaе cernuntur, adhaerentes parieti posteriori maxillae; reliquorum alveolorum hujus lateris nequidem vestigia supersunt.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXII. vol. III. pag. 386.

T A B U L A CLXVIII.

(VOL. IV. TAB. XLI).

Figura 1.

Conceptaculi cerebri pars superior, hominis adulti, qui diu lue venerea laboravit. In vertice perit insignis portio totius substantiae osseae, adeo ut foramen sat magnum supersit, dura matre, in qua sinus longitudinalis transparet, clausum. In toto ambitu foraminis margo osseus crassus, valde rotundatus, et tuberosus cernitur, qui omnia indicia offert eum productum fuisse a callo secreto e marginibus foraminis, unde aperturae magnitudo valde imminuta est.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAЕ N°. DCCLI. vol. III. pag. 254.

Figura 2.

Cranium vetulae, quae media aetate stupenda carie totius superioris partis cranii laboravit, ab eaque feliciter sanata est.

Quamvis haec caries minime ex causa venerea esset provocata, sed, auctore A. VAN SOLINGEN, suppressioni mensium adscribi debuerit, tamen hoc cranium hic delineare non incongruum duxi, ut constaret, ossa cranii carie erosa, post sanationem, licet causa morbi valde sit diversa, eundem adspectum offerre.

Foemina haec ex sanis parentibus nata, robusta, aetatis anno duo de vicesimo viro nupsit militari, sano, et gravida facta filiam peperit, quae brevi defuncta est. Tribus cum dimidio annis post initum matrimonium praeterlapsis obiit maritus; per sex annos vidua vixit, tumque alteri viro nupsit, vegeta sanitate fruente. Proles nunc edidit tres, quarum prima puella sana supervixit; obierunt

duae aliae, juvenes, quarum posteriorem tempore, quo morbo describendo laboravit, utero gessit, et in lucem editam lactavit.

Mulier haec absolutis septem vitae lustris, dum sub dio solani esculenti tuberibus legendis occuparetur, vehementis doloris insultum per totum dextrum brachium a scapula ad cubitum se diffundentis percepit; postquam doloris vehementia maxime increverat, hi dolores a medico et chirurgo ex arthriticorum genere habebantur. Sequentis anni mense quarto mensium fluxus, qui instabat, non apparuit, atroci dolore erysipelas nucham, regiones post aures, et universam faciem misere infestavit, sicut ad immanem molem caput increverit; apparentibus una cum colore subnigro hic illic pustulis, et perseverantibus simul molestis brachii affectionibus, quamvis minori cum vehementia. Disparuit post aliquot dies erysipelas, sed menses non apparuerunt, et brachii dolores eadem perstiterunt vehementia. Sequenti mense, subpressis adhuc menstruis, eadem loca denuo occupavit erysipelas, iisdem cum symptomatibus, et per idem temporis intervallum perdurans, quale phaenomenon per quinque menses continuo reversum est, quo tempore praeterlapso subpressus mensium fluxus rediit, et per tres menses debito se manifestavit tempore, nullo tum apparente erysipelate, et utero cum concepisset nullum per omne graviditatis intervallum apparuit erysipelas. Postquam erysipelas prima vice fugatum esset, et brachii dolores vehementer increverant, ex improvise sub brachii usu, os humeri cum strepitu frangebatur in medio. Quarto die, post debitam deligationem, ex dolorum vehementia saepius in lipothymias incidit, atque remotis ferulis, praeter parvas pustulas et ulcuscula, ulcus insigne, materiem serosam fundens in brachio observabatur. Dein imminuti aliquomodo sunt dolores, et postquam in quiete aliquamdiu servaverat brachium, os fractum coalitum percepit, et omnem brachium movendi facultatem recuperavit. Anno praeterlapso inter pariendum, dum affecto brachio sedili innitebatur, et validos edebat nixus, denuo fractum est os humeri. Nullam fracto huic ossi curam adhiberi permisit, adeo ut separatae extremitates nequaquam ad se invicem accesserint, sed pseudo-articulationem formaverint. Tempore quo erysipelas primo prodiit, tumor satis insignis cutaneus se manifestavit ad partem colli inferiorem, et sterni superiorem, qui aliquomodo erat durus, neque admodum dolorificus; quatuor post hebdomades, mensium tempore, quorum loco iterum apparebat erysipelas, tumor ille sponte apertus est, materiem effundens tenuem, albicantem, inodoram, qua effusa, quarto die tumor sponte clausus est. Tumor hic aperiebatur, similem materiem fundebat, iterumque claudebatur quolibet mense tempore menstruorum, eorumque vices supplebat, donec tandem post quatuor menses, utero cum concepisset, perfecta cicatrice claudebatur, et semper clausus mansit.

Mox sub initium graviditatis alter tumor frontem infestavit, ab omni parte prio-

priori similis, et absque multo aegrae incommodo per sex menses immotus persistit, donec tandem incisione aperiebatur, et materiem tenuem, albicantem, inodoram fundebat, dum ulcus inde enatum tandem sanabatur. Quarta post partum hebdomade inter sternutandum hoc ulcus rursus disruptum est, priori similem materiem effundens, nec unquam postea rursus occlusum est, ac dirae cephalalgiae hoc phaenomenon exceperunt. Brevi post infestaverunt totam cranii superficiem varia ulcuscula cariosa, quae severis torminibus aegram vexabant, fundentia materiem purulentam, putridam cum foetore intolerabili, febre hectica stipatam. Hoc tempore ad mediam claviculam tumor ejusdem magnitudinis atque indolis, ac priores apparuit, qui post mensis spatium, nocte sponte disrumpebatur, effluente rursus materie albicante et tenui. Clavicula periosteo suo erat orбата, et carie infecta, atque separatis tribus fragmentis osseis ulcus claudebatur.

Praeter memorata in vertice cranii ulcuscula, in medio ossis verticis sinistri ulcus aderat, magnitudinis volae manus, deerat periosteum sub hoc ulcere, ossisque superficies carie infecta erat; aderat effluxus materiae tenuis, ichorosae, odoris intolerabilis, et sinus sub integumentis se ad ulcus ossis frontis extendens; toto hoc sinu aperto, os periosteo orbatum atque cariosum inveniebatur, sic ut caries haec se a medio ossis verticis sinistri fere ad inferiorem sinistram frontis, et hinc ad mediam ejus partem, quo loco primus tumor fuerat, extenderet. Post sex menses tota haec ossis denudati pars, ad magnitudinem plus quam quatuor pollicum rhenolandicorum, a vicinis soluta, separataque fuit.

Praeterlapsis tribus mensibus, tres tumores insignes, quorum unus medium brachium dextrum, alter superiorem partem dextri temporis, tertius tandem os occipitis occupabat, prodierunt, quibus lanceolae ope apertis, similis, foetoris intolerabilis, sanies effluebat, omnesque subjectae partes osseae, periosteo denudatae, et carie infectae repertae sunt, solummodo excepto loco, quem tumor ossis temporis occupaverat. Interim media ossis frontis pars etiam carie erat affecta, qua propter Chirurgus omnem cavitatem ad medium os verticis dextrum aperuit, cutem undique reseuit, et totam hanc plagam in ulcus apertum mutavit. Aegra hoc tempore, si solas exceperis cephalalgias, recte valuit, et domestici operis curam absque magno incommodo habuit. Post intervallum octodecim mensium, pars ossea a medio osse verticis usque ad mediam et inferiorem partem ossis frontis, longitudinis novem pollicum rhenolandicorum, a vicinis una cum parvis fragmentis osseis a lateribus separabatur. Apertus itaque erat ab hac parte sinus frontalis, et maxima pars musculi Temporalis destructa fuit; sex quoque hebdomadibus ante hanc osseam separationem pars insignior arteriae temporalis, absque notabili haemorrhagia, et duo fragmenta ex ulcere in occipite separata fuerant. Dein aegra perfectam recuperavit sanitatem, et menses post suppressionem quatuor annorum redierunt, perfecte et debito

tem-

tempore fluebant; sed quo tempore hi instabant tuebant nucha et facies tumore, ad sensum quidem leucophlegmatico, punctorio tamen cum pruritus sensu, calore, et colore, in rubedinem erysipelatosam vergente, stipato, accedentibus cephalalgis gravioribus, quae una cum tumore per quatuor quinque dies plerumque perdurabant, statim vero, ac menses fluxerunt, evanescebant (1).

Si cranium consideramus patet in osse frontis, praeter foramina, quibus sinus frontales hiant, supra sinum dextrum adesse foramen fere quadrangulare, dum interna ossis tabula tenuissima in ambitu foraminis quasi evanescit. In parte sinistra hujus ossis externa tabula supermansit, ejusque margines admodum tuberculati, crassi, toti quanti rotundati sunt. Prope suturam coronalem partim quidem externa tabula superest, sed valde porosa. Osis verticis sinistri tota pars supra musculi Temporalis ortum, deperdita tabula externa, inaequabilis atque porosa est, dum circa suturam lambdiformem, quae de tabula externa superest portio, limbo crasso, rotundato circumdatur. Osis verticis dextri media pars tota desideratur, adeo ut hic foramen adsit, longitudinis trium poll. rhen., et latitudinis duorum cum dimidio poll. Adest aliud foramen ovale, longitudinis unius poll., septem lin., et latitudinis unius poll., ubi sutura sagittalis cum lambdiformi conjungebatur, dum in toto ambitu utriusque foraminis, sola tabula interna superest, superficiem admodum inaequabilem monstrans.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAe N°. DCXLVI. vol. III. pag. 392.

T A B U L A CLXIX.

(VOL. IV. TAB. XLII.)

Figura 1.

Os verticis dextri lateris, ex homine adulto, ab exteriori in vertice visum, cujus crassities valde est aucta, imprimis in parte dimidia posteriore. Diploës crassities solito major est; superficies externa ubique est rugosa, in vertice vero valde porosa, quod ex figura melius adhuc apparet, quam verbis describi valet.

Figura 2.

Idem os verticis a superficie interna exhibitum. De crassitie aucta ex hac figura melius quam ex praecedente iudicium ferre possumus, imprimis in vertice
et

(1) Conf. A. VAN SOLINGEN *de Stupenda imprimis cranii carie, per naturam et artem feliciter sanata.* Traject. ad Rhen. 1780. in 8vo. c. fig.

et posteriore parte; etiam manifeste cernitur inter impressiones arteriarum durae matris tabulam internam solito magis prominere. Denticuli suturarum in hac et praecedenti figura etiam apparent incrassati et solito magis obtusi.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXIV. vol. III. pag. 386.

Figura 3.

Hac, ut et sequentibus figuris hujus tabulae, nec non duabus sequentibus tabulis exhibentur degenerationes, quas ossa, imprimis longa, cylindracea ex lue venerea subeunt. Hae degenerationes facilius oculis distinguuntur ab iis, quae aliis morbis producuntur, quam verbis describuntur.

Radius dextri lateris ab interiore, ex homine adulto. In media fere corporis parte, os cernitur parum tumefactum, sed longe alia ratione quam intumescere solet os, praesente necrosi. In hac nimirum degeneratione substantia admodum est rara, porosa, partim in spinas, partim in squamulas degenerata, dum ubique manifesta sunt indicia consumptionis ossis, et contra aliis in locis species vegetationis osseae rursus observantur. Pars ossis affecta est circumscripta, et caeterum os sanissimum.

Figura 4.

Idem os a parte exteriori. Ab hac parte foramina paulo majora in extenuata et tumefacta ossis substantia observantur, dum ab inferiore ita dictae vegetationis osseae primordia observantur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAЕ N°. DCCLXIX. vol. III. pag. 256.

Figura 5 et 6.

Ulna dextri lateris ab anteriore et posteriore, ejusdem hominis. Juxta totam longitudinem fere tumefactum cernitur hoc os, extrema et superficies articulares tantum sanae supersunt. Omnia quae in radio observantur, hic non tantum manifesta sunt, sed magis sunt perspicua, quum morbus in hoc osse jam videtur majores fecisse progressus. Ab una parte ex deperditione osseae substantiae foramina plura et majora observantur, quae introrsum fistulosum decursum monstrant, et primo adspectu cum cloacis, in ossibus necrosi affectis, convenire videntur, sed re bene perspecta ab iis multum differunt; ab altera parte, imprimis in superficie posteriore, et maxime circa extremum inferius, vegetatio major substantiae osseae observatur, unde squamulae vel lamellae, novae secretionis osseae producta, superficiem tegentes, sed a cariota parte separatae conspiciuntur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAЕ N°. DCCLXX. vol. III. pag. 256.

T A B U L A C L X X .

(VOL. IV. TAB. XLIII.)

Figura 1.

Ejusdem hominis, cujus radius et ulnam praecedens tabula exhibet, ossis femoris sinistri lateris pars major, ab exteriori exhibita. Ab hac parte in corpore ossis similis, quam in praecedentibus figuris cernitur degeneratio. Intumuit externa ossis superficies, quae porosa et cariosa se offert; sed vegetatio ex substantia ossea longe major observatur, unde squamulae inter cariosa foramina sunt productae, et ab anteriore superficie descendit squama insignis, tota remota a superficie reliqua ossis.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCLXXII. vol. III. pag. 256.

Figura 2.

Ossis humeri dextri lateris extremum inferius ab interiori visum, ex homine adulto juniori, dum epiphyses inferiores radii et ulnae adhuc secesserunt. Superficies articularis recipiens radius et ulnam tota quanta lamella cartilaginea orbata, inaequalem, ac porosam monstrat superficiem; supra hanc articulationem, ubi caeterum in utraque pagina ossis sinus, admittens processum olecranon ulnae, et coronoideum radii, invenitur, os totum est perforatum; margo hujus foraminis est satis crassus et aequabilis. Quousque purulenta materies cum ossis substantia in contactu venerit facile apparet; in ambitu vero, et ad ipsos condylos cernitur vegetatio illa peculiaris ossea, quae hoc in morbo saepius observatur, et ex qua spinulis, tuberculis vel squamulis externa ossis superficies obtegatur.

Figura 3.

Ulnae ejusdem lateris pars superior, ex eodem homine, ab interiori delineata. Totus processus olecranon necrosi est affectus, et crena separationis jam manifeste cernitur. In parte affecta insignis apparet amplificatio substantiae osseae, et in ambitu eadem degeneratio observatur, quam in osse humeri notavimus.

Figura 4.

Radii ejusdem lateris, ejusdemque hominis, pars superior. Superficies articularis et in vertice, et in ambitu lamella cartilaginea orbata, maxime porosa est,

est; infra hanc partem spinulis rotundatis obsessum est collum hujus ossis, imprimis in facie anteriori.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCXC—DCCXCII. vol. III. pag. 258.

T A B U L A CLXXI.

(VOL. IV. TAB. XLIV).

Exhibet haec tabula Tibiam ac Fibulam sinistri lateris, hominis adulti, inter se atque cum talo et calcaneo non tantum anchylosi junctas, sed mirum in modum degeneratas, quum fibula et inferior tibiae pars summam vegetationem osseam ostendunt, adeo ut non tantum margines acutiores, qui latera fibulae distinguere solent, hic in cristas spinosissimas sint elevati, sed integrae lamellae, imo et canales musculos diversos includentes, productae observentur.

Figura 1.

Demonstrat haec figura ossa memorata ab exteriori latere.

Tibiae superficies externa verrucis osseis quasi est obsessa, ipsiusque inferior pars tumefacta, atque valde porosa. In articulo cum talo hujus ossis pars carie consumpta est, et omnis superficies articularis utriusque ossis in hoc articulo est destructa. Fibulae latitudo insigniter est aucta, praesente lamella ossea, quae ex fibula et tibia juxta ligamentum interosseum se extendit, utrumque os conjungit. Externa fibulae superficies, cui musculus Peroneus longus adjungitur, sulci speciem offert, elevatis maxime marginibus, imo circa mediam partem canalis integri speciem monstrat. Extremum malleolum externum formans, maxime ampliatum, concretum est cum talo, et cum calcaneo, atque supra hanc concretionem lamellam, digitatam quasi, emittit, quae partim ante musculos partis anterioris cruris se dimittebat, adeo ut materies ossea hic sit effusa juxta diversas aponeuroses, vel membranas fibrosas. Calcanei superficies lateralis externa spinulis osseis tota quanta etiam est rugosa.

- a. b. Lamina ossea spinulis, tuberculis, squamulisque obsessa inter fibulam atque tibiam, juxta ligamentum interosseum excreta, utrique ossi adnexa.
- c. d. Margo simili ratione asper, ex superficie externa fibulae elevatus.
- e. Similis margo ex posteriore magis parte fibulae excretus. His marginibus maxime prominentibus sulcus insignis productus fuit, qui continebat musculum Peroneum longum, atque lamella transversa f. in canalem integrum mutatus est.

- g. h. i. Lamellae tenues osseae digitatae, quae ante musculos cruris procedebant.
- k. Malleolus externus cum tibia, talo et calcaneo anchylosi nexus.
- l. Externa superficies ossis tali.
- m. Eadem pars ossis calcanei.
- n. Tuber calcanei, spinulis squamulisque totum inaequabile.
- o. Lamina ossea conjungens tibiam cum calcaneo.

Figura 2.

Eadem ossa a posteriore exhibita. Latitudo fibulae hic apparet maxime aucta; spinis, squamulisque ejus superficies tota est inaequalis et asperrima. Inferior tibiae pars etiam valde affecta est, et quamvis ex nova producta substantia ossea tota sit valde inaequabilis, sinuosa, porosa et aspera, tamen, imprimis ad partem, ex qua margo inferior musculi Solei originem trahit, spinae longissimae observantur. Calcanei tuber lamina ossea conjunctum est cum valde ampliata parte fibulae.

- a. Calcanei tuber.
- b. Lamina ossea conjungens pontis instar calcaneum cum fibula.
- c. Lamina ossea calcaneum cum talo conjungens.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCXXIX. vol. III. pag. 261.

MORBI OSSIUM E LABE SCORBUTICA.

T A B U L A CLXXII.

(VOL. IV. TAB. XLV.)

Cranium hominis adulti cum maxilla inferiore, qui ex morbo scorbutico gravi necrosi partium anteriorum ossium maxillarium superiorum, ossium nasi, atque narium internarum extinctus fuit.

Figura 1.

In cranio ab anteriore considerato, cernitur separatio mortuarum ossium partium a partibus vicinis osseis non affectis. Ossa mortua valde porosa, sola inspectione facile ab ossibus vivis distinguuntur, sed praeterea a sanis separantur

fis-

fissura satis ampla, in utroque latere adscendente a margine alveolari secundi dentis bicuspidati per antrum Highmorianum et orbitam, usque ad conjunctionem processus nasalis cum osse frontis; in sinistro latere haec fissura transit inter os unguis et os planum; in dextro vero latere juxta marginem posteriorem canalis nasalis. Ossium nasi non nisi partes, cum osse frontis nexae, vivae supersunt; reliquae vero partes horum ossium mortuae jam exfoliatione deperditae videntur. Perierunt dentes incisores, cuspidati, et bicuspidati primi, eorumque alveoli partim deleti, partim superstites observantur. Intra narium capacitatem supersunt os cribriforme, et spongiosum inferius dextrum. Vomer atque spongiosum os sinistrum perierunt.

Figura 2.

Transitus fissurae inter vivas mortuasque partes a latere sinistro hic delineatur.

Figura 3.

In hac inferiore cranii parte ob oculos ponitur, utriusque palati ossis partem, basin dictam a. a. superstitem esse. Fissura vero in basi ossis sinistri adest, quae continuatur inter hanc et sequentem partem b. lamellae palatinae ossis maxillaris. In dextro latere lamella palatina ossis maxillaris pro parte exesa cernitur. Vomeris capitellum c., sphenoideo ossi adhaerens, superest, deleta tota anteriore hujus ossis parte.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCCLVI. vol. III. pag. 267.

MORBI OSSIUM A MORBO RHACHITICO, VEL
AFFINIBUS MORBIS (1).

T A B U L A CLXXIII.

(VOL. IV. TAB. XLVI.)

Figura 1.

Sceletus naturalis foetus, qui rhachitide congenita laboravit. Caput hydrocephalo
af-

(1) Ad hoc caput pertinet Voluminis II. Tabulae I—V.

affectum plura memoratu digna offert, quae hoc in situ neque delineari, neque describi potuerunt, quare illud peculiari delineatione, inter crania hydrocephalo affecta, dignum judicavi, atque invenitur Tabula CXCII. Figura 2. et 3. (sive hujus voluminis Tab. 65. fig. 2. et 3.).

Praeter ossa columnae vertebralis, quae reliquis omnibus minus affecta sunt, ossa pleraque trunci atque artuum valde sunt emollita, adeo ut cultro vix resisterent, et a periosteo ea propter penitus denudari non potuerint, facileque in omnem sensum, absque crepitatione flecti possint. Costae lateris sinistri in media parte longitudinis nodosae sunt; in aliis illi nodi sunt simplices, in aliis plures adsunt, et a fracturis sanatis enati videntur. A latere dextro costae nonnullae superiores et mediae quodammodo intropressae sunt, et in superioribus etiam nodi observantur. Sternum nihil peculiare offert, inferius ossiculum in duplicem cartilaginem mucronatam desinit. In pelvi margo innominatus quodammodo a forma naturali recedit, quum ischii ossa solito proprius ad se invicem accedunt, quamvis eorum tubera debito modo a se invicem distent, adeo ut apertura superior pelvis ad triangularem formam accedat. Hac ex causa acetabula jam magis in anteriore, quam laterali superficie pelvis sita sunt. Femoris ossa in media parte incurvata, imo dextrum ad angulum fere rectum inflexum est, sunt praeterea nodosa, aequae ac si fuissent fracta rursusque conferruminata. Ex curvatura horum ossium, et forte etiam ex mutato situ acetabulorum, nec non horizontali situ colli utriusque femoris, capita femorum aliam, quam naturalem habent directionem, et trochanteres majores solito magis ad ilia ossa accedunt. Crurum ossa etiam singulari modo incurvata, vix permittunt ut plantae pedum in situm naturalem reduci valeant. In artubus superioribus claviculae nodosae et incurvatae sunt, scapularum forma, imprimis in sinistro latere, periit, ad costarum prominentiam nimirum sunt incurvatae, et inaequabilem offerunt superficiem; ossa humeri valde tumefacta, formam naturalem amiserunt; cubiti ossa, imprimis circa extrema inferiora, tument, et parum sunt incurvata; manuum et pedum ossa non videntur affecta.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAe N°. CCCXV. vol. III. pag. 353.

Figura 2 et 3.

Quatuor vertebrae superiores dorsales, cum totidem costis dextri lateris inter se concretis, anchylosi junctae, et parvam curvaturam formantes, a latere dextro et ab anteriore delineatae. Peculiaris hic procul dubio lusus naturae in osteogenesi horum ossium locum habuit. Si enim hoc praeparatum ab anteriore examine-
tur, nullum superest dubium, quin ex quatuor vertebrae constet, dum a latere sinistro tres numerantur processus transversi, et a posteriore quinque
ad-

adesse videntur processus spinosi. Processus spinosi supremae et quartae vertebrae omnino distincti sunt; intermedius autem tribus inter se concretis processibus videtur constare, quorum rursus superior et inferior in latere dextro, intermedius vero in latere sinistro magis evoluti videntur. Distincti, sed tamen anchylosi juncti sunt processus quatuor transversi a latere dextro; in opposito vero latere tantum tres numerantur, ex quibus tamen inferior crassior reliquis, duplicem monstrat superficiem articulem, adeo ut procul dubio cum duabus costis conjunctus fuerit. Costae quatuor non tantum cum corporibus et processibus transversis vertebrarum anchylosi junctae, sed praeterea juxta longitudinem inter se concreatae sunt in formam scuti, adeo ut in partibus posterioribus ab exteriori, et ab interiori vestigia separationis tantum supersint; extremum anterius supremae costae integrum est, in reliquis pars anterior diffracta videtur.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CMXIII. vol. III. pag. 289.

T A B U L A CLXXIV.

(VOL. IV. TAB. XLVII.)

Truncus foeminae adultae, quae emollitione ossium laboravit. Columna vertebralis, in parte superiore dorsi parvam format curvaturam dextrorsum, reliquae vertebrae sinistrorsum parumper sunt conversae; hinc, dum thorax ab anteriore conspicitur, pelvis sinistrorsum versa magis latus dextrum, quam mediam ipsius partem offert. Manubrium sterni fere perpendiculariter situm est, medium os, ex quatuor partibus constans, antrorsum est incurvatum, inferiusque ipsius ossiculum cum osse tertio sterni rursus retrorsum directum invenitur. Costae omnes circa extrema anteriora singulari ratione incurvatae, primo introrsum, dein extrorsum, antequam in cartilagine transeunt, inflexae sunt, quin indicia fracturarum, antea praesentium exhibeant.

Generalis atque aequabilis ossium emollitio hic adfuisse videtur, adeo ut ossa neque vi muscutorum, neque ponderi partium incumbentium resistere potuerint. Hinc etiam processus spinosus vertebrae quartae, quintae, sextae, septimae et octavae ex decubitu supino sunt compressi, et dictus processus vertebrae sextae fere totus evanuit. Forma thoracis ex his omnibus mutationibus valde est deformis, et ab interiori ex transverso valde angustata, dum, prominente media parte sterni, distantia inter hoc os et columnam vertebrarum est aucta. Claviculae valde, et singulari modo sunt incurvatae, imo dextra a parte sterni fracta olim fuisse videtur. Scapularum forma accommodata est superficiei externae costarum; in his fracturae observantur, et foramina membranis clausa; earum situs totus est mutatus, directis deorsum cavitatibus articularibus, unde humerorum motus etiam procul dubio valde limitatus fuit. Pelvis ossa tumefacta,

diversimode flexa sunt. Ilii perpendiculariter fere sunt sita, et in latere dextro mox ante unionem cum osse sacro ilium os incurvatum est. Rami horizontales ossium pubis sunt flexuosi; rami descendentes, singulari modo incurvati, fissuras, vel fracturas in ipsa curvatura demonstrant. Apertura superior pelvis minoris est triangularis formae; inferior apertura magis est angustata quam superior. Ex mutatis, quod ad decursum attinet, ramis horizontalibus et descendentibus ossium pubis, distantiae inter ossa pubis et acetabula sunt imminutae, et foramina ovalia valde elongata. Os sacrum ad angulum fere rectum est incurvatum.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. DCCCLXXIII. vol. III. pag. 269.

T A B U L A CLXXV.

(VOL. IV. TAB. XLVIII.)

Ossa pelvis cum duabus inferioribus vertebrae lumborum ligamentis nexa, hominis adulti, ex emollitione ossium, quantum ad formam pertinet, maxime mutata.

Figura 1.

Ex hac figura, pelvim ab anteriore exhibente, imprimis cernitur quomodo ex curvaturis ramorum horizontalium ossium pubis, acetabula tota quanta in anteriore facie pelvis sita inveniuntur, unde sequitur tali in casu ossium femorum positionem et motum, durante vita, singulari ratione mutari, ita ut saepe ex motu progressivo illorum hominum, jam a priore de hac deformitate concludere possemus. Corpora ossium pubis prominentiam ab anteriore constituunt, ab utroque latere compressam, ex curvatura introrsum utriusque rami horizontalis horum ossium. Rami descendentes media in parte ad se invicem accedentes, aperturam inferiorem pelvis in duas partes dividunt. Osis sacri extremum cum coccyge junctum, introrsum tantopere incurvatum est, ut externa superficies illius curvaturae, in hoc situ pelvis conspiciatur.

Figura 2.

Haec figura, pelvim a superiore exhibens, totam mutatam formam pelvis minoris ob oculos ponit. Promontorium ossis sacri cum infima vertebra lumborum ultra modum intra aperturam superiorem pelvis prominet, dum anterior facies ossis sacri tantopere est excavata, ut scutum, sive dorsalis pars hujus ossis multum retrorsum tendat. Crura horizontalia ossium pubis introrsum maxime incurvata aperturam non tantum superiorem, sed totam capacitatem pelvis minoris valde imminuerunt, imo ei tribuerunt peculiarem illam formam huic morbo propriam,

in.

inque causa fuerunt mutati situs acetabulorum. Processus acuti ischiorum ossium introrsum etiam multum prominent.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. DCCCLIX. vol. III. pag. 267 et seq.

T A B U L A CLXXVI.

(VOL. IV. TAB. XLIX.)

Pelvis foeminae adultae a latere sinistro mirum in modum deformis, cujus ossa sunt tenerrima, et admodum levia. Os sacrum in anteriore superficie a superiore solito magis complanatum, concretum est a latere dextro cum processu transverso infimae vertebrae lumborum, adeo ut ille processus, valde ampliatus, partem alae ossis sacri componat. A latere vero sinistro processus transversus dictae vertebrae solito modo ab osse sacro distat. Os innominatum dextrum, in genere quidem tenerum, naturalis est figurae, excepto ramo horizontali ossis pubis, nimis oblique sursum posito. Ossis femoris dextri caput luxatum fuit, unde acetabuli forma mutata est, ut hoc in plurimis luxationibus hujus ossis fieri solet. Talis autem adfuisse videtur luxatio, ut caput femoris impositum fuerit superficiei externae ossis ilii, mox pone ejus marginem anteriorem, ad altitudinem mediam inter duas spinas, ibi praesentes, quin tamen ibi superficies ossis sit mutata. Trochanter minor margini posteriori acetabuli impositus continuo motu, hunc acetabuli marginem in superficiem ovalem, complanatam, satis aequabilem, speciem pseudo-articulationis referentem mutavit. (Fig. 1. a.). Os innominatum sinistrum totum est deforme, sursumque quasi protrusum. Ilium os perpendicularem habet situm, et altero longe tenuius est, media in parte vestigia monstrans praesentis antea fissurae (Fig. 2. a.), ubi ab exteriori curvatura praecipua observatur, quales fissurae saepius in emollitione scapularum observantur. Os ischium totum est deforme, tuber vix evolutum est, ac praeterea introrsum incurvatum; ejus ramus adscendens tenuis admodum est; ramus horizontalis mox ante acetabulum complanatus (Fig. 1. b.), ac quodammodo juxta longitudinem sulcatus (Fig. 2. b.) cernitur. Acetabuli superficies semilunaris solito magis est complanata, ipsiusque margo magis rotundatus.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CDXLIII. vol. III. pag. 216.

T A B U L A CLXXVII.

(VOL. IV. TAB. L.)

Figura 1. et 2.

Femoris os dextrum ejusdem foeminae, cujus pelvis praecedenti in tabula delineata est, ab anteriore et a latere interiore exhibitum. Solitae quidem hoc os est longitudinis, sed ab anteriore visum tenue apparet, dum a latere examinatum constat lineam asperam valde prominentem, et potius gracilem laminam referentem, crassitiem femoris ab hac parte adaugere. A luxatione capitis forma, imprimis ab anteriore parum mutata est, a posteriore vero suam convexitatem conservavit, sed in genere tenerum est. Trochanter minor superficiem offert complanatam, aequabilem, quodammodo porosam, quae forma convenit cum superficie ad marginem acetabuli posteriorem notata (Tabulae praecedentis Fig. 1. a.), juxta quam post luxationem movebatur. Majoris vero momenti est notare capitis et colli situm non esse naturalem, quod sola inspectione atque comparisone utriusque figurae mox in oculos incurrit. Non enim, ut in naturali statu, collum cum laterali interna superficie corporis ossis cohaeret, sed insertum est parti mediae inter superficiem anteriorem et lateralem internam, uti manifestum est, si attendamus ad superficiem anteriorem condylorum, articulationi genu inservientium (Fig. 1.), et ad lateralem superficiem condyli interni (Fig. 2.). Ex hoc situ capitis sequitur ergo, quod, juncto hoc osse acetabuli ope cum pelvi, patella ab interiore fuerit posita, et cruris motus extrorsum, non retrorsum locum habuerit (1).

Figura 3.

Os femoris sinistrum ejusdem foeminae, longe tenuius et brevius, cujus collum solito magis perpendiculariter adscendit, et hinc situm capitis magis supra trochanterem majorem eminentem, quam in statu naturali, produxit; collum vero justo loco ossi femoris adhaeret. Trochanter minor solito major est; condylorum inferiorum magnitudo solito minor observatur.

Fi-

(1) Cohesionem colli ossis femoris cum anteriore superficie ossis, ex qua itaque adhuc major conversio articulationis genu in interiora producebatur, bis in cadavere observavi, et plus semel in vivis hominibus, conjunctam cum eo pedis vitio, quod vulgo *Varum* vocare solemus; unde si duplex hoc vitium congenitum eodem tempore locum habeat, ejusmodi hominum gressus admodum difficilis est, et perfecta sanatio omnino impeditur, etiamsi vitium pedis caeterum sanationem admitteret. Conf. E. C. A. SANDIFORT *Diss. sistentem Animadversiones de vitiis congenitis, et de fracturis articulationis coxae*. Lugd. Bat. 1834. 8vo.

Figura 4.

Tibia et fibula ejusdem lateris ex eadem foemina. Haec ossa admodum tenuia sunt, eorumque lineae asperae, superficies separantes, spinulis diversis obsessae sunt. Haec ossa, ut et femoris os, tenuitate satis probant, nunquam destinato usui inserviisse.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CDXLIV—CDXLVII. vol. III. pag. 216 et seq.

C U R V A T U R A S P I N A E (1).

T A B U L A C L X X V I I I .

(VOL. IV. TAB. LI.)

Figura 1.

Spina dorsi, vertebra suprema excepta, cum arteria aërta, foeminae adultae, quae singulari curvatura spinae, ad scoliosin accedente laboravit. Vertebrae nimirum lumborum, mox post unionem cum osse sacro, retrorsum sinistrorsumque inflectuntur, et fere horizontalem situm acquisiverunt, dum simul superiores hae vertebrae totae quantae sunt conversae, adeo ut corporum superficies anterior, licet in genere haec spina fere tota a latere sinistro conspiciatur, se offerat, et processus transversii sinistri fere in medio dorsi sint positi. Tres infimae vertebrae dorsales imprimis curvaturam majorem, ac antrorsum spinae produxerunt; earum nimirum corpora a latere dextro pro majori parte consumpta, cunei figuram referunt, et praeterea juxta axin conversa sunt; unde tota superior spinae pars rursus, quamvis antrorsum inflexa, situm tantum non naturalem habet. Arteria aërta in situ suo relictæ demonstrat eam omnem spinae curvaturam exacte sequi, ac tali in casu angulum plus minusve acutum formare. Ipsam circulationem in hoc individuo satis fuisse liberam statui posse videtur, quum arteriae lumen in hoc casu non, ut saepius in scoliosi obtinet, circa flexuram imminutum est.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. DCXXIV. vol. III. pag. 388.

Fi-

(1) Ad hoc caput pertinet Voluminis II. Tabulae XXXVI—LXI.

Figura 2.

Pars superior spinae dorsi infantis recens nati, curvatura spinae dorsi congenita laborantis, a priore exhibita, atque constans undecim superioribus vertebrais dorsi, atque vertebrais cervicis, suprema excepta. Ex evolutione turbata corporum nonnullarum vertebrarum, haec singularis deformitas producta videtur. Epistrophei corpus solito paulo crassius videtur. Corpora duarum sequentium vertebrarum a latere dextro sunt separata, sed in opposito latere sunt concreta, et unicum processum transversum formant. Duarum sequentium vertebrarum corpora neque in forma, neque in situ mutata sunt. Corpus vertebrae infimae colli, cunei figuram referens, a sinistro latere tantummodo observatur, hinc corpus vertebrae pene infimae cum corpore vertebrae supremae dorsi a dextro conjungitur. Corpus vertebrae supremae, sive duodecimae dorsi oblique positum est, ejusque processus transversus dexter, parum deformis, cohaeret in extremo cum processu transverso sequentis vertebrae dorsi, dum processus transversus sinister juxta corpus vertebrae infimae colli situs est. Corpus vertebrae undecimae dorsi, cuneiformis figurae, a latere dextro conspicuum, ultra mediam lineam spinae se non extendit; hinc a latere sinistro corpus vertebrae duodecimae cum corpore vertebrae decimae cohaeret. Simili ratione corpus vertebrae decimae cum corpore vertebrae octavae a sinistro latere jungitur, quoniam corpus vertebrae nonae, etiam cunei figuram habens, a dextro tantum latere spinae se manifestat. In nonnullis corporibus sequentium vertebrarum duo separata puncta ossificationis observantur.

Figura 3.

Eadem pars spinae dorsi a posteriore exhibita. Ut a priore corpora vertebrae quartae et quintae cervicis a latere sinistro sunt concreta, sic a posteriore arcus illarum vertebrarum confluerunt, et unicum processum spinosum formant. Arcus vertebrae quintae a sinistro latere tegit magnam partem arcus sequentis inferioris vertebrae. Arcus infimae vertebrae colli cohaeret cum duobus sequentibus, unde ex tribus illis arcubus unicus exsurgit processus spinosus. Sequens processus spinosus a sinistro provenit ex ampliato quidem arcu, sed cui tantum unicus, sive decimus processus transversus adhaeret; a dextro vero latere cohaeret cum tribus processibus transversis superiorum vertebrarum.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N^o. CCCX. vol. III. pag. 351 (1).

OS-

(1) Ulteriori depuratione hujus praeparati constitit descriptionem ibi datam, minus accuratam esse.

OSTEOSARCOMA, OSTEOSTEATOMA.

T A B U L A CLXXIX.

(VOL. IV. TAB. LII.)

Figura 1.

Sternum hominis adulti volumine maxime auctum, atque mutatum in substantiam fibrosam, ab anteriore exhibitum.

- a. b. c. Manubrii sterni pars superior, quae, licet emollita, tamen figuram naturalem servavit. a. Superficies articularis pro capite claviculae. b. Margo superior. c. Abscissus margo lateralis. Tanta enim erat hujus partis emollitio, ut culter facilius transierit per totam ossis substantiam, quam quod solveretur articulatio hujus ossis cum clavicula.
- d. e. Pars inferior manubrii, tumefacta, extrorsum tuberculata.
- f. Os medium sterni, totum tumefactum, inaequabilem monstrans superficiem, atque descendens ante ossiculum tertium, ita tamen ut hoc, pro dimidia parte adhuc infra illud promineat. Ultimum ossiculum degenerationis nulla praebet indicia.

Figura 2.

Idem sternum juxta longitudinem dissectum, ut mutata interna structura pateat.

- a. b. Manubrii pars superior, quae licet emollita, tamen ejus formam servavit, et cellularem propriam substantiam demonstrat.
- c. Pars inferior manubrii, insigniter expansa, ac in substantiam fibrosam compactam mutata.
- d. e. Nexus mobilis manubrii cum osse medio.
- d. e. f. Os medium insigniter expansum. In facie posteriore quaedam substantia ossea superesse videtur, totum vero reliquum os mutatum est in substantiam fibrosam, compactam, fibrarum decursum tamen facile exhibentem; inter fibras variis in locis spatia supersunt, quae in nonnullis partibus vasa sanguinea dilatata videntur, dum in inferiore parte manubrii substantia minus distincte fibrosa apparet, ex praesentia substantiae albumini concreto similis, inter fibras depositae.

Inferius ossiculum immutatum cernitur.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCCI. vol. III pag. 349.

Figura 3.

Pars superior ossis humeri sinistri, ex homine adulto, ad aliquam distantiam infra caput superius diffracti, nec callo, sed substantia fibrosa intermedia, ac fracturam cingente, conferruminati; quamvis extrema diffracta hoc in casu minime callo essent conjuncta, tamen nulla mobilitas superfuit, ut caeterum in pseudo-articulationibus, post fracturas non sanatas, obtinet. Externa superficies circa fracturam est tuberculosa; membrana fibrosa tensa, totum tumorem circumdat, quae forma externa, et tensione valde convenit cum ea in media parte ossis sterni, praecedente figura delineata.

Figura 4.

Idem os juxta longitudinem dissectum. Interna cellularis ossea substantia in capite et corpore ossis immutata superest, et medullam sanam continebat. Inter extrema diffracta ossis non tantum fibrosa substantia satis compacta adest, in quam extrema ossium evanescunt, sed haec substantia medullarem ossis partem, sursum deorsumque aliquantulum replet, et ex ea produci videtur, dum extrorsum insigni sua expansione tumorem satis magnum, fracturam circumdantem, et membrana tendinosa firma cinctum, constituit. Fibrarum decursus ex figura facilius intelligitur, quam verbis describitur.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCLXIII. vol. III. pag. 345.

T A B U L A CLXXX.

(VOL. IV. TAB. LIII.)

Figura 1.

Cranium foeminae adultae, cum insigni tumore in parte dextra maxillae inferioris. Quum integro tumore ejus natura minus bene intelligi potuit, tumorem juxta longitudinem dissecui, qua sectione constitit, veram esse degenerationem hujus partis maxillae inferioris in substantiam fibrosam, quasi tendineam, quin hic substantia ossea sit producta, sed quae ex cellulari ossis parte evoluta lamellam externam ossis expandit. Post scrupulosam separationem telae cellularis condensatae, adhaerentis membranae externae, constat lamellam osseam partim penitus esse destructam, partim valde extenuatam superstitem esse, unde externa

tu.

tumoris superficies satis aequabilis est, atque compressa renititur. Idem itaque videtur ossis vitium, quod in praecedenti tabula delineatum est, sed in hoc specimine forte cernitur alia morbi periodus. Non tantum enim in tumore conspicitur fibrosa substantia cum vasis sanguineis dilatatis, sed praeterea in interiore parte hic adsunt cavitates diversae insignes, quae sanguine erant repletae, dum earum parietes ab interiore obducti sunt lamellis crassis, ex sanguine coagulato. Non solum deorsum, extrorsumque, sed sursum etiam tumor insigne incrementum coepit; hinc ossis maxillaris superioris dextri processus alveolaris pro majori parte periit, atque consumpta parte externa, antrum HIGHMORI apertum est; praeterea os jugale extenuatum e sede est remotum, extrorsumque curvatum, atque processus zygomaticus fere totus periit, superstitie parva parte circa radicem. Dentes maxillae superioris fere omnes evulsi videntur, eorumque alveoli perierunt. In maxilla inferiore dentes dextri lateris, qui supersunt, toti quanti e sede sunt remoti, atque sibi invicem incumbunt.

Figura 2.

Maxilla inferior, ejusdem foeminae, ab inferiore exhibita, monstrat lamellam ossis externam maximopere esse extensam, et tantum in interna parte, nec etiam hic ubique, superstitem esse, sed variis in locis membranam tensam inter lamellas osseas superesse. Totam lateralem maxillae partem occupavit hoc vitium, adeo ut de processu coronoideo nihil, et de condylo articulari superficies tantummodo supersit. Inde a spina mentali interna, quae solito major est, incipit expansio, quae cito dein insigne volumen acquirit.

Figura 3.

Eadem maxilla inferior ab anteriore exhibita, postquam segmentum tumoris fuerat ablatum. Hac sectione vera natura tumoris patet. Inter fibrosam compactam substantiam, apparent aperturae dissectorum vasorum sanguineorum, valde dilatatorum; cernuntur praeterea cavitates majores et minores, quae lamellis ex sanguine coagulato sunt obductae, adeo ut extravasationes internae insignes locum habuerint, de quibus in externa facie nihil constabat.

- a. Superficies articularis condyli dextri.
- b. Substantia fibrosa, nullam substantiam osseam continens, in qua dissecta vasa, et cavitates diversae cernuntur.
- c. d. Lamellae ex coagulato sanguine, partim parietes cavitatum obducentes; partim sepimentorum instar prominentes, quae in reliquis minoribus ca-

vitatibus etiam deprehenduntur, licet nec adeo crassae, nec adeo amplae sint.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCC. vol. III. pag. 348.

T A B U L A CLXXXI.

(VOL. IV. TAB. LIV.)

Hac tabula ut et figura prima tabulae sequentis exhibetur cranium viri adulti, qui insigni tumore osteosteatomatoso, in ramo dextro maxillae inferioris laboravit. Maceratione in aqua depuratum est hoc cranium, hinc omnes partes molliores tumoris perierunt, atque vegetatio ossea, antea per substantiam propriam dispersa, sola superest.

Figura 1.

Cranio ab anteriore inspecto, cernitur quantopere tumor, quantum ex ossea substantia constat, se extrorsum retrorsumque extendit, atque componitur ex squamosis quasi lamellis, sive spinis complanatis, retrorsum tendentibus, sibi invicem quasi incumbentibus, sed tamen ita a se invicem remotis, ut manifeste appareat, osseam substantiam per massam propriam dispersam, ab hac fuisse sustentatam. Prior tumoris pars, circa alveolos dentium molarium ex lamellis tenuissimis, fere perpendiculariter positis, brevioribus componitur; ceterae lamellae, longiores, retrorsum inflexae, tumorem ab exteriori satis aequabilem, rotundatum constituunt. Inferior pars circa marginem maxillae inferiorem probat laminam externam superficiei internae maxillae primo fuisse expansam, deorsum extrorsumque reflexam.

Pressione tumoris faciei ossa sinistrorsum sunt remota, hinc longe abest ut linea media ossium maxillarium et nasi sita sit in linea perpendiculari cum protuberantia mentali maxillae inferioris. Latus ossis maxillaris superioris, inde ab alveolo dentis cuspidati dextri retrorsum totum est destructum; vertex hujus ossis in orbita, pro dimidia parte consumtus; os jugale, valde extenuatum quantum ad orbitam non pertinet, elevatum, atque ad superficiem rotundatam tumoris accommodatum est; processus zygomaticus penitus destructus est. Destructa parte majori ossis maxillaris superioris, inter hujus marginem priorem superstitem, atque tumorem nunc cernitur pars externa basis conceptaculi cerebri. Foramen infraorbitale dextrum latitudine multum est auctum, atque foramen ossis jugalis valde ampliatur.

Figura 2.

In situ laterali cranii cernitur quantopere hicce tumor se extendit, atque lamellis, sive spinis complanatis, ramosisque ab invicem distantibus constat, dum in media circiter parte antrum satis profundum adest; cernitur porro quali modo os jugale e sede est remotum, totusque processus zygomaticus consumtus est. In parte squamosa ossis temporis, quae tota est porosa, impressiones cernuntur vasorum sanguineorum dilatatorum.

T A B U L A CLXXXII.

(VOL. IV. TAB. LV.)

Figura 1.

Idem cranium, remota maxilla inferiore, a parte basis delineatum.

Ex mutato situ ossium faciei nexus lamellarum palatarum incurvam sequitur directionem, e linea media cranii recedentem. Processus alveolaris pars dextra, inde ab alveolo dentis cuspidati, deficit; lamella palatina pro dimidia posteriore parte hic desideratur, dum in latere sinistro, hac lamella pro minori parte deficiente, margo posterior palati duri oblique tendit in processum pterygoideum sinistrum. Deficiente pariete exteriori antri HIGHMORI, cum maiore parte verticis ossis maxillaris illud antrum non tantum apertum cernitur, sed simul etiam apparet portionem ossis cavernosi, partem ossis spongiosi superioris, cum septi narium partem superiorem tantum superesse; os jugale extenuatum insigniter extrorsum est remotum; processus zygomaticus deficit; sinus et tuberculum pro articulatione maxillae inferioris superficiem ampliatam, atque complanatam offerunt; paries canalis auditorii est applanatus. In processu laterali ossis multiformis foramen magnum invenitur, atque processus pterygoidei dextri non nisi radix superest. Superficies articularis pro capitulo sinistro maxillae parum est aspera, et sulcum praeternaturalem offert. Condylus dexter ossis occipitis etiam parum e sede est remotus.

- a. Margo detritus ossis maxillaris superioris dextri lateris.
- b. c. Margo posterior palati duri, oblique tendens in processum pterygoideum sinistrum.
- d. Pars superior superstes septi narium.
- e. Pars cavernosa dextra ossis cribriformis, partim destructa.
- f. g. Margo superstes verticis ossis maxillaris.

- h. i. Margo processus lateralis ossis multiformis. Spatium inter g. et i. fissura est orbitalis inferior.
- k. Margo posterior ossis jugalis.
Spatium inter f. g. h. k. apertura est, qua, pressione tumoris consumtis parte verticis ossis maxillaris, priore parte processus lateralis ossis multiformis, et huic adnexa parte ossis jugalis, nunc hiat ab inferiore orbita, et cernitur lamella orbitalis ossis frontis.
- k. l. Os jugale extrorsum, antrorsumque remotum.
- m. Superficies complanata et ampliata articularis pro articulatione maxillae inferioris.
- n. Radix lamellae internae, sola superstes pars processus pterygoidei dextri.
Inter m. et n. foramen magnum in processu laterali ossis multiformis cernitur.
- o. Paries complanatus canalis auditorii.
- p. Canalis caroticus sinistri lateris, hic semicanalem referens.
Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CMLXXI. vol. III. pag. 285.

Figura 2.

Os innominatum dextri lateris, quod postquam a partibus mollibus fuerat depuratum, in liquore idoneo asservatum est, ita ut exhibeat naturalem formam, atque magnitudinem degenerationis morbosae, ad osteosteatomata referendae. Ex interna ossis ilii substantia excreta videtur substantia fibroso-cartilaginea, quae extenuata, elevata atque tandem deleta tabula externa ossis, excrevit in tumorem notabilem, inaequabilem, fungosum quasi, substantiae compactae, subalbidae, per quam frustula ossea parva quasi dispersa sunt.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. CCCII. vol. III. pag. 349.

T A B U L A CLXXXIII.

(VOL. IV. TAB. LVI.)

Hac et sequente tabula exhibetur pelvis cum tribus inferioribus vertebrae lumborum, viri robusti, mediae aetatis, qui ex lapsu laesionem in nexu ossis ilii sinistri cum osse sacro contraxerat, qua insigne osteosteoma fuit provocatum. Constat quantam partem pelvis majoris tumor a latere sinistro occupat, imo pelvis minoris capacitatem ab eo fere totum repleti, adeo ut symptomata in historia morbi memorata facillime explicentur. Ossis ilii sinistri non nisi margo anterior satis sanus se offert, dum reliqua pars in tumorem valde tuberculatum, inaequabilem est elevatum. Totum illud os e sede naturali esse remotum com-
pa-

paratione cum osse alterius lateris in oculos incurrit. Tumor aperturam inferiorem pelvis, nec non foramina sacro-ischiadica transgressus se conjunxit cum tumoris parte in posteriore superficie.

T A B U L A CLXXXIV.

(VOL. IV. TAB. LVII.)

Pelvi a posteriore considerata, apparet tumorem ab hac parte longe magis esse evolutum quam ab anteriore, atque divisum in plures partes. Superior pars juxta vertebrae adscendens magis complanata est, procul dubio ex situ supino, et ab inferiore confluit cum alia parte ex osse sacro prodeunte; inferiora et exteriora tubera admodum inaequalia sunt, et valde convexa. Totus tumor, qui in statu recenti insignem quantitatem materiae purulentae in intimis partibus continebat, in superficie monstrat vel lamellas osseas, vel frusta ossea per substantiam fibroso-cartilagineam disseminata, unde post exsiccationem substantia molliori magis contracta, superficies tota est aspera.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N^o. CMLXXII. vol. III. pag. 286.

T A B U L A CLXXXV.

(VOL. IV. TAB. LVIII.)

Hac atque sequente tabula exhibentur ossa diversa hominis viginti septem annorum, cujus ossa fere omnia osteostomatibus sunt affecta, et cujus historia morbi, atque sectio cadaveris descriptae inveniuntur volumine tertio pag. 349. Nonnulla ossa post depurationem cultri ope sunt exsiccata; alia vel integra, vel juxta longitudinem dissecta in idoneo liquore asservantur; alia tandem maceratione in aqua depurata et dein exsiccata sunt, ut, ex his omnibus praeparationibus inter se comparatis, vera degenerationis natura melius pateret.

Figura 1.

Os innominatum dextrum ab interiore delineatum monstrat, in osse exsiccato, post depurationem cultri ope, in superficiebus ossis ilii, ischii et pubis variis in locis tabulam externam ossis pro majori, aut minori parte extenuatam, aut totam deperditam, dum fibroso-cartilaginea substantia in statu recenti ex medullis ossis proveniens, externamque tabulam extenuatam elevans, vel per destructam

tabulam propullulans, nunc post exsiccationem contracta, ultra superficiem naturalem non prominet, et interiora replet.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXLI. vol. III. pag. 391.

Figura 2.

Pars dimidia fibulae sinistrae, juxta longitudinem dissectae, ejusdem hominis, in idoneo liquore asservata, monstrans miram expansionem utriusque extremitatis, adeo ut figura naturalis ossis tota perierit. In extremitate inferiore plurimae cellulae dilatatae continent substantiam albissimam, substantiae fibroso-cartilagineae similem; corpus ossis et cellulae dilatatae extremitatis superioris vacuae sunt.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCCVIII. vol. III. pag. 349.

Figura 3.

Radii dextri, longitudinaliter secti, pars dimidia, idoneo in liquore asservata. Quamvis extremi inferioris hujus ossis amplificatio valde sit insignis, tamen forma naturalis non periit. Substantia cellularis massa solidiore, fibroso-cartilagineae simili, fere tota est repleta, cellulaeque magis deletae sunt, atque externa lamella tenuissima; articularis superficies autem immutata superest. In extremo superiori, cujus figura non mutata est, cernuntur cellulae infra collum dilatatae et magis destructae, atque repletae simili massa albissima, qua parietes jam distendi incoeperunt.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCCIX. vol. III. pag. 349.

Figura 4.

Manus sinistrae ossa, ligamentis nexa, et in liquore idoneo asservata.

Carpi omnia ossa sanissima sunt. Metacarpi ossa pollicis, digiti medii et annularis juxta longitudinem diversimode intumuerunt. Omnia ossa illorum digitorum amplificatione formam naturalem amiserunt, sunt tuberculosa et apices ossiculorum tertii ordinis sani tantum supersunt, verum situ maxime mutati. Tumores illi omnes comprimi possunt, quum tabula externa adeo est extenuata ut contenta materies transpareat, imo in nonnullis locis tota evanuit; in aliis crassior est substantia ossis et tumores videntur solidiores. Superficies articulares omnes sanae apparent.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CCCVI. vol. III. pag. 349.

T A B U L A C L X X X V I .

(VOL. IV. TAB. LIX.)

Figura 1.

Os femoris dextri lateris, post depurationem exsiccatum, ab anteriore exhibitum.

Superficies articulares tam capitis, quam condylorum sanissimae sunt. Extremum inferius supra condylos ex amplificatione omnem formam naturalem amisit. Tabula externa non tantum extenuata, sed pro magna parte penitus deleta est, adeo ut nunc exsiccata massa fibroso-cartilaginea, quae fungose per aperturas propullulabat, cellularem expansam substantiam ossis adimpleat. In media parte apertura sat magna cernitur, simili ratione dicta massa repleta. Corpus ossis figuram naturalem servavit, sed infra collum a priore et a posteriore, substantia ossis partim extenuata, partim destructa observatur, cum dilatatione totius partis cellularis, quamvis figura naturalis hic melius, quam in inferiore parte servata fuerit.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXLII. vol. III. pag. 391.

Figura 2.

Tibia et fibula dextri lateris valde incurvatae.

Fibula hoc morbo non est affecta; utrumque vero tibiae extremum tumefactum, corticis substantiam partim valde extenuatam, partim penitus consumptam demonstrat, ita ut ex hoc, uti ex praecedenti specimine, manifestum fiat, quali modo a substantia fibroso-cartilaginea in interna parte evoluta, sensim sensimque extenuatur, tandemque perit cortex, et contenta massa extra superficiem ossis fungose excrescit.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXLIII. vol. III. pag. 391.

Figura 3.

Calcaneus sinistri lateris, a latere exteriori exhibitus, postquam maceratione in aqua omnis mollis fibroso-cartilaginea massa fuerat ablata, exsiccatus.

In externo latere et parte anteriore, ubi cum cubiforme nectebatur hoc os affectum fuit, latus nimirum internum sanum videtur. Non tantum in externo latere lamella externa periit, sed ossis cellularis substantia pro majori parte est destructa, cellulaeque reliquae omnes ex tenerrima lamina ossea constant, adeo ut levissimum sit totum os. Lamina articularis, pro articulo cum osse cubiformi

pro parte etiam periit, et hac in parte totum os eandem tenuissimam cellularem fabricam demonstrat.

Figura 4.

Idem os ab anteriore visum, ut confirmarentur quae modo notavimus de superficie interna ossis, et de superficie articulari in parte anteriore.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAEE N°. DCXLIV. vol. III. pag. 392.

Figura 5.

Os metatarsi digiti ultimi sinistri pedis, post similem praeparationem exsiccatum.

In corpore et extremo anteriori post insignem amplificationem similis destructio substantiae osseae observatur quam in calcaneo.

Figura 6.

Os metatarsi digiti pollicis sinistri pedis.

In hoc osse, maceratione ablata omni substantia molliori, tenuissima lamina ossea superest, quae in nonnullis locis maxime expansa et hinc tenuissima est, dum aliis in locis penitus consumpta foramina exhibet, ad destructam internam cellularem partem tendentia.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAEE N°. DCXLV. vol. III. pag. 392.

T A B U L A CLXXXVII.

(VOL. IV. TAB. LX.)

Hac atque duabus sequentibus tabulis exhibetur amplificatio enormis condylorum, inferiorisque partis ossis femoris, hominis adulti, procul dubio adscribenda affini morbo illi, cujus effectus in ossa diversa in praecedentibus tabulis delineavimus. Ex collectione nimirum materiae purulentae, pultaceae spissitudinis, copioso humore aqueo dilutae, interna ossis substantia contentae, inferior haec ossis pars in tumorem expansa est, cujus superficies externa tota inaequalis, tuberculis majoribus monstrat tabulam externam inaequaliter fuisse expansam, imo in posteriore parte valde descendere infra articulationem genu. In media superiore parte ossis substantia tantopere expansa est, ut fabricam fere cellularem exhibeat, dum omnis reliqua superficies in hac facie, magis compactam substantiam exhibet; cernuntur praeterea impressiones variae latitudi-

dinis atque profunditatis, vasorum valde dilatatorum, ut et foramina majoris vel minoris amplitudinis, quae transmiserunt vasa substantiam ossis percurrentia. Cum inferiore media parte anchylosi juncta est patella, quae caeterum a parte tibiae libera, et in totum magnitudine aucta non est. Tibia sana articulare superficiem superiorem illaesam offert, et nisi in majori parte ipsius ambitus osseis tumoribus, ex femore descendentibus circumdaretur, facile a femore solveretur, quod vero, licet mobilissima sit, nunc plane impossibile est.

T A B U L A CLXXXVIII.

(VOL. IV. TAB. LXI.)

Eadem femoris degeneratio, a latere exteriori visa. In tuberculosa externa superficie manifestum admodum est, vasa sanguinea omnia, quae ossis substantiam percurrunt valde fuisse dilatata; hinc enim omnes illi semicanales atque foramina diversae magnitudinis, quae superficiem tuberculosam, magis asperam reddunt. Superiori atque posteriori parti adhaeret tuberculum sat magnum, sed ex posteriore et inferiore parte descendit tuberculum longe majus, magis quasi subdivisum, et sulco profundo a tumore majori distinctum, quod valde pone articulationem et tibiam descendit, atque procul dubio evolutum fuit intra spatium, ab inferioribus partibus musculorum flexorum tibiae, et capitibus superioribus muscoli Gemelli, relictum. Superficies articularis tibiae integra et separata a condylo femoris, maxime ampliata, observatur. Inferior patellae margo, infra marginem inferiorem tumoris cum quo anchylosi jungitur, et satis remotus a tibia cernitur.

Linea quae fingi potest inter litteras a. a. indicat locum, quo serrae ope totus tumor divisus est, ut interiora pateant.

T A B U L A CLXXXIX.

(VOL. IV. TAB. LXII.)

Figura 1.

Dissecto, in parte indicata praecedenti in tabula, transversaliter tumore, delineata in hac figura est interna facies partis superioris, ut constaret quantopere interna cellularis substantia mutata est, atque tenues cellularum parietes, nunc sepimenta vel trabeculas osseas referunt, praeprimis ex intima parte in circumferentiam tendentia, quae ut trabeculae satis crassae circa centrum, ramosae quasi fiunt in ambitu, ibique cellulas varias componunt. Lamella externa sive cortex

Y

in-

inaequalis est crassitiei in variis locis, atque quodammodo aemulatur substantiam ossium conceptaculi cerebri; inter tabulam nimirum externam internamque, cellularis quaedam substantia est intermedia.

Figura 2.

Ejusdem tumoris pars inferior ab interiore exhibita. Sepimenta partialia ut et trabeculae osseae, diversae crassitiei hic magis ex centro prodeunt, et in ambitum extenuantur atque desinunt. In superiore et inferiore parte substantia ossis maxime degenerata observatur, dum in media parte tumoris ea tota quanta destructa fuit.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. DCXLVIII. vol. III. pag. 392.

Figura 3.

Digitus auricularis hominis adulti, ab exteriori exhibitus. Excrevit juxta longitudinem ossis primi ordinis tumor, respectu magnitudinis ossis, insignis voluminis, structurae omnino similis, quam modo descriptus tumor ossis femoris. Ab exteriori superficies licet in genere aequabilis, parva tamen tubercula, atque foramina, et semicanales exhibet, quibus incumbabant, vel transibant vasa dilatata ad interiorem partem pertinentia. Interna substantia tota quanta ex cellulis dilatatis, diversae amplitudinis constat.

Figura 4.

Idem digitus ab interiore visus.

Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. CMLXXVII. vol. III. pag. 287.

E V O L U T I O I M P E D I T A (1).

T A B U L A C X C.

(VOL. IV. TAB. LXIII.)

Cranium juvenis viginti annorum, amentis atque ferocis, cujus conceptaculum
ce-

(1) Ad hoc caput pertinet Voluminis II. Tabula XXXV.

cerebri nec debitam formam, nec naturalem magnitudinem acquisivit, licet organa manducationis, atque in genere omnia faciei ossa, bene evoluta sint.

Figura 1.

In cranio a latere sinistro delineato constat quantopere frons complanata est, sed superior cranii pars retrorsum a vertice ad cristam occipitalem aequabilem convexam habet superficiem. Partibus vero condyloideis ossis occipitis solito magis descendantibus, inferior occipitis ossis pars cum ipsius superiore parte angulum obtusum format, dum ipsa inferior pars cerebello respondens magis etiam est complanata. Basilaris pars oblique valde adscendit, et distantia inter processus pterygoideos et condylos ossis occipitis solito minor est. Vestigium musculi Temporalis crenam notabilem exhibet. Processus mamillares sunt parvi. Sutura coronalis omnino deficit. Orbita naturalis est magnitudinis. Ossa maxillaria superiora et ossa nasi valde sunt evoluta. Maxilla vero inferior est tenera et in parte mentali multum descendit. Dentes probant dentitionem secundam nondum plane fuisse absolutam.

Figura 2.

Idem cranium ab anteriore delineatum.

Conceptaculi cerebri ossa in vertice tantopere sunt contracta, ut inter vestigia musculorum Temporalium spatium non valde magnum adsit. In orbitis cernuntur fissurae lacerae breves, sed amplae. Sinus frontales bene sunt evoluti. Dentium coronae plagas cariosas monstrant.

Figura 3.

Conceptaculum cerebri ab interiore visum, sectione horizontali ablata superiore parte supra orbitas atque tentorium cerebelli, demonstrat sinus frontales satis esse insignes; formam totius conceptaculi cerebri magis ad triangularem quam ad ovalem formam accedere, atque ossa non valde esse crassa. Os cribriforme reconditum quasi est in sulco profundo inter lamellas orbitales valde convexas. Processus priores ossis multiformis sunt breves, sed ampli. Sella turcica profunde exsecta est, lamina posteriore imprimis valde adscendente. Pars basilaris ossis occipitis fere perpendiculariter sita est. Foramina rotunda pro ramis secundis nervorum quinti paris solito minora; ovalia vero foramina pro ramis tertiis quinti paris majora, imprimis foramen sinistrum. Lunulae majores inter os occipitis et ossa petrosa solito angustiores, minores contra justo majores.

Scrobes ossis occipitis non valde excavatae. Foramen magnum fere solitae est magnitudinis.

Figura 4.

Pars superior conceptaculi cerebri ejusdem juvenis in vertice visa.

Vestigia musculorum Temporalium notabilia observantur, et in media parte valde ad se invicem accedunt. In parte occipitali, quae hic superior est, desideratur naturalis convexitas horum ossium. Suturae fere omnes desiderantur, sed in earum directione foramina nonnulla observantur.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCLXXIV. vol. III. pag. 395.

T A B U L A CXCI.

(VOL. IV. TAB. LXIV.)

Figura 1.

Hac in figura delineatur cerebrum atque cerebellum ejusdem juvenis a parte superiore, atque constat totam ipsius figuram cum fere triangulari figura conceptaculi cerebri, tabula praecedente fig. 3. exhibiti, convenire. Lobi priores vix sunt evoluti, valde acuminati; gyri cerebri satis lati, neque sulcis profundis distincti, atque longe minori numero adsunt, quam ceterum in hominibus ejusdem aetatis observantur. Lobis posterioribus a se invicem recedentibus, justo amplior pars superficiei superioris cerebelli in conspectum venit.

Figura 2.

Idem cerebrum cum cerebello atque medulla oblongata ab inferiore delineatum.

Quamvis lobi medii multum promineant, et hinc facile a prioribus lobis distinguantur, tamen inter eos desiderantur fossae SYLVII, quarum vix vestigia adsunt. Lobi priores valde sunt acuminati. Gyri cerebri in tota inferiore superficiei solito sunt ampliores. Ab utroque latere, juxta marginem priorem cerebelli hiat ventriculus lateralis cerebri fissura satis longa; inter marginem priorem harum fissurarum atque crura medullae oblongatae ad cerebrum pars loborum mediorum prominens, atque unciformis figurae, videtur esse cornu ammonis. Cerebellum formam naturalem sat bene demonstrat. Medullae oblongatae corpora pyramidalia solito profundiori sulco a se invicem distinguuntur, et in pontis VAROLII media parte sulcus quidam longitudinalis conspicitur.

Cru-

Crura cerebri proxime sibi invicem accumbunt, ut et corpora candicantia, quae unum adhuc corpus constituunt. Nervi omnes facile distinguuntur, et inter hos nervi quinti paris sunt crassi.

- a. Fissura oblonga, qua hiat in utroque latere ventriculus lateralis cerebri.
- b. Cornu ammonis.
- c. Corpora candicantia inter se cohaerentia.

Figura 3.

Delineatio ejusdem cerebri post sectionem perpendicularem, transeuntem mediam partem corporis callosi, inter duos thalamos nervorum opticornum, et medias partes medullae oblongatae et cerebelli, adeo ut tota pars sinistra hic exhibeatur.

In superficie hemisphaerii cerebri, processui falciformi durae matris obversa, cernuntur gyri cerebri paucissimi, sed singularis latitudinis. In corpore calloso, cujus margo posterior erat exsectus, cernitur marginem lateralem, cum cerebri haemisphaerio cohaerentem, esse longiorem parte media dissecta, adeo ut in media parte se tantum extendat ad mediam priorem partem thalami nervi optici. Ex ipsius inferiore superficie descendens in fornicem cernitur septum lucidum. Corpora quadrigemina superficiem superiorem exhibent quasi undulatam, adeo ut potius sex quam quatuor adesse videantur corpora.

Cerebelli sectio nihil praeter naturam offert, neque etiam aliquid notatu dignum observatur in dissecta medulla oblongata.

- a. b. c. Corpus callosum. a. Ipsius margo anterior. a. c. Margo externus, cum cerebri hemisphaerio cohaerens, longior parte media. b.
 - d. Fornicis crus sinistrum.
 - e. Septum lucidum.
 - f. Thalamus sinister nervi optici.
 - g. Corpora quadrigemina.
 - h. Crus cerebelli ad corpora quadrigemina.
 - i. Pons VAROLII.
 - k. Corpus pyramidale.
 - l. Nervus opticus.
 - m. Eminentia mammillaris.
 - n. Protuberans lobus medius cerebri.
- Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N^o. CDXLII. vol. III. pag. 365.

Figura 4.

Cranium hominis adulti, absque maxilla inferiore, praecedente non majus,
Z sed

sed formae magis naturalis, a latere sinistro exhibitum, adeo ut constet, ex conceptaculi cerebri figura, cerebrum stricte dictum satis bene fuisse evolutum, dum contra, ex situ magis perpendiculari partis inferioris ossis occipitis, inter cristam occipitalem atque foramen magnum, manifestum est, cerebellum non in eadem proportionem quam cerebrum fuisse evolutum. Hinc foraminis occipitalis situs magis in posteriore cranii parte invenitur, atque solito major distantia adest inter processus pterygoideos et dictum foramen, dum pars basilaris ossis occipitis nimis obliquum situm habere videtur. Suturae verae et squamosae sunt perfectae, imo suturarum verarum denticuli sunt magni et compositi. Faciei ossa proportionem servarunt cum conceptaculo cerebri; nasi ossa nimis magna videntur.

Figura 5.

Ejusdem cranii a priore delineatio demonstrat latitudinem conceptaculi cerebri et faciei in debita proportionem esse cum altitudine cranii, ipsasque orbitas debitas esse magnitudinis; atque proportionatam esse distantiam inter vestigia musculorum Temporalium. Alveoli omnium dentium incisorum sunt deleti, et marginem acutum formant; dentium cuspidatorum alveoli sunt satis magni, atque ab exteriori aperti, ex defectu ossificationis, quod in sequente alveolo ab utroque latere etiam observatur.

Figura 6.

Idem cranium ab inferiore visum.

Ex margine alveolari constat totam dentitionem fuisse perfectam, conspiciuntur nimirum a latere dextro tres dentes molares veri, atque in opposito latere, praeter dentem molarem primum verum, alveoli perfecti duorum posteriorum molarium dentium conspiciuntur. Alveoli dentium incisorum sunt clausi et marginem acutum formant. Pone hos in utroque osse maxillari sutura valde distincta transversa, incisiva dicta, cernitur, se extendens ad marginem alveolarem inter alveolos dentis incisivi et cuspidati. Foramen occipitale in proportionem magnitudinis cranii valde magnum est, unde probabile evadit medullam spinalem habuisse crassitiem fere solitam, quae in adultis hominibus debita longitudinis observatur, dum foramini magno adstantes condyli eam etiam habent magnitudinem, quam in adultis observare solemus. Dolendum certe nihil esse cognitum de ipso homine, cujus longitudo certe non fuit in proportionem naturali cum ipsius capite, si ex memoratis partibus aliquid concludere liceat. Foramina omnia ad nervos pertinentia nihil notandum offerunt; canales carotici et lunulae majores, per quas sinus transversales du-

durae matris se evacuant in venas jugulares sunt in proportione cum magnitudine cranii.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCLXXV. vol. III. pag. 396.

HYDROCEPHALUS. SPINA BIFIDA. HERNIA MEDULLAE SPINALIS (1).

T A B U L A C X C I I.

(VOL. IV. TAB. LXV.)

Figura 1.

Conceptaculum cerebri infantis recens nati, qui hydrocephalo laboravit, a superiore visum.

Totum hoc conceptaculum cerebri, quod ante nativitatem jam fere hanc magnitudinem acquisiverat pro magna parte membranosum est, nam quamvis ossa verticis atque os occipitis, uti ex hac delineatione constat, magnitudine valde sunt aucta, atque satis tenuia, tamen inter se conjunguntur membranis quam maxime ampliatis. Ossificationem ossium verticis non fuisse regularem, in utroque osse manifestum est; constant enim haec ossa ex variis distinctis frustulis valde extenuatis, atque quasi fibrosis, quae inter se membranis cohaerent tali modo ut tamen unicam partem constituent. In membranacea parte inter ossa verticis, nec non inter haec atque os occipitis copiosa adsunt ossicula separata, WORMIANA vulgo dicta. Mediae partes ossium verticis plurimum protuberant, et ex vestigio sinus longitudinalis constat latus sinistrum magis fuisse expansum latere dextro.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCXXXV. vol. III. pag. 390.

Figura 2.

Cranium foetus, qui hydrocephalo atque rhachitide congenita laboravit, cujus reliqua ossa descripta atque delineata sunt Tab. CLXXIII. (sive hujus voluminis Tab. XLVI. fig. 1), a latere sinistro delineatum, in quo fontanella major insignis admodum est amplitudinis, recedentibus valde a se invicem duabus partibus

os-

(1) Ad hoc caput pertinent Voluminis II. Tabulae VI—XII. et CXXIV.

ossis frontis, unde fere ad radicem usque nasi descendit. Utraque pars ossis frontis, ossa verticis, et occipitalis pars ossis occipitis sunt solito longe minores, sed circumdantur ossiculis *WORMIANIS* copiosissimis, quae licet inter se separata, et per membranas dispersa sint, tamen unum quasi continuum marginem in ambitu singulorum ossium constituunt, adeo ut in multis locis haec ossicula fere in contactu veniant, atque suturas constituent. Totius conceptaculi cerebri forma satis est regularis atque naturalis, vertex tantum paululum nimis elevatur, et tota capacitas justo major est respectu magnitudinis faciei.

Figura 3.

Idem cranium a posteriore exhibitum.

Ex hac figura constat quantopere ossa verticis a se invicem, et ab osse occipitis distant, nec non quantus sit numerus ossiculorum *WORMIANORUM* inter diversa ossa; quali ratione ea omnia, diversae admodum formae atque magnitudinis, licet tota quanta a se invicem distincta, tamen in ambitu ossium majorum, unum quasi continuum marginem formant, qui pro magna parte supplet quod in ossibus deficit, praesente tamen adhuc magna parte membranacea in hac parte posteriore. Satis aequabiliter superiorem conceptaculi cerebri partem esse extensam facile in oculos incurrit, imprimis si attendimus ad vestigium sinus longitudinalis durae matris.

Conf. Supel. Anat. *BONNIANA*E N°. DCXXVIII. vol. III. pag. 389.

Figura 4.

Quatuor vertebrae infimae lumborum cum osse sacro atque coccyge infantis, qui spina bifida laboravit, cum sacco tumoris ita dissecto, ut capacitas atque communicatio cum dura matre appareant. Arcus duarum inferiorum vertebrarum lumborum in media parte hiant, et hoc foramen transmisit non tantum duram matrem, in saccum dilatatam, sed praeterea bene multa filamenta nervosa caudae equinae, quae cum pariete durae matris concreta sunt. Superiorum vertebrarum arcus, et scutum ossis sacri sunt in statu naturali.

- a. a. a. Pars lateralis sinistra tumoris sacco constantis, cujus parietes componentur dura matre, atque integumentis communibus extenuatis.
- b. Inferior pars lateris dextri tumoris.
- c. Filamenta nervosa caudam equinam componentia, per foramen in arcubus vertebrarum praesens exeuntia, et parieti sacci adhaerentia.

Conf. Supel. Anat. *BONNIANA*E N°. CDXLVIII. vol. III. pag. 366.

Figura 5.

Vertebrae lumborum cum osse sacro infantis, qui spina bifida laboravit.

Dissectis arcubus vertebrarum lumborum, atque aperta juxta longitudinem dura matre, quatuor superioribus vertebrae contenta, medulla spinalis cum ex ea prodeuntibus nervis lumbaribus conspicitur. Tumor juxta os sacrum descendens longitudinaliter est dissectus, unde constat arcum vertebrae infimae lumborum deficientem transmisisse duram matrem, in tumorem expansam, atque per hanc aperturam simul transiisse medullam spinalem, quae cohaeret cum pariete sacci.

a. b. c. d. Dilatio durae matris juxta longitudinem dissecta, atque ab exteriore obducta integumentis communibus, vix extenuatis.

e. Inferior pars medullae spinalis, durae matri adhaerens.

f. f. f. Filamenta tendinosa tensa inter parietes sacci, a dura matre formati.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAe N^o. CDXLVI. vol. III. pag. 366.

T A B U L A CXCIII.

(VOL. IV. TAB. LXVI.)

Hac tabula exhibentur duo casus herniae medullae spinalis in cervice. Alter casus in puero vivo, alter autem alio in individuo juniore post mortem examinatus est.

Figura 1.

Delineatio capitis et nuchae pueri 6 annorum, ab A. BONN Viro Cl. observati, qui in media parte inferiore cervicis tumorem mollem gerebat, cute tectum. Hic tumor congenitus, sensim magnitudine increvit, latam satis basin monstrans; in vertice parum contractus cicatrice tegebatur, quum nimirum antea cutis, hac in parte, gangraena fuerat correpta, ab eaque feliciter erat sanata. Si tumor parumper attolleretur facile apertura rotundata in arcubus duarum vertebrarum cervicis detegebatur, deficiente in utroque arcu processu spinoso, quae apertura manifeste trans mittebat portionem quamdam medullae spinalis. Brachium dextrum erat emaciatum atque paralyticum, digiti illius manus erant deformes. Puer hic valde debilis, aetatis annum decimum tertium attigit.

Aa

Fl-

Figura 2.

Sex vertebrae superiores cervicales pueri junioris, cujus cranium levia symptomata hydrocephali offerebat; in collo gerebat tumorem mollem congenitum cum basi parum angustiori. Chirurgus veram indolem tumoris ignorans, eumque cum atheromate confundens, cultro illum resecauit, verum effluente mox humore seroso, atque collapsio cerebri, infans animam efflabat.

In vertebra tertia et quarta a superiore, ex defectu processuum spinosorum, foramen cernitur, quod transiit pars medullae spinalis suis membranis tecta.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N^o. DCLXXXIV. vol. III. pag. 399.

Figura 3.

Dura mater cum vaginulis radicum nervorum, continens medullam spinalem, separata e vertebra cervicalibus ejusdem pueri, emittens a posteriore parte vaginam, quae transiit foramen in arcubus vertebrarum, atque distenditur portione medullae spinalis. In superficie abscissa medullae cernuntur foraminula, producta memorata incauta operatione, ex quibus sub operatione effluxit humor serosus.

Figura 4.

In interna superficie durae matris, a medulla spinali separatae, hic cernitur apertura interna vaginae, tanquam saccus herniosus, hoc in casu a dura matre productus.

Figura 5.

Medulla spinalis dura matre orbata exhibens partem prolapsam in formam processus cylindrici, quae vagina durae matris includebatur, et in cujus superficie abscissa foraminula nonnulla observantur. A lateribus radices posteriores nervorum cervicalium apparent.

Figura 6.

Medullae spinalis pars dimidia posterior, ab interiore visa, sectione perpendiculari per mediam partem medullae inter radices posteriores et anteriores nervorum instituta, exhibens canalem conoideum, a superiore satis amplum, atque desinentem in basin partis prolapsae medullae spinalis.

In

In hoc ergo specimine humor ventriculis cerebri contentus procul dubio descendit per mediam medullae oblongatae et spinalis partem, in iisque partibus canalem satis amplum produxit, usque ad mediam partem cervicis, ubi herniae speciem constituit.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DCLI. vol. III. pag. 366.

DEGENERATIONES NONNULLARUM PARTIUM
MOLLIVM.

T A B U L A CXCIV.

(VOL. IV. TAB. LXVII.)

Figura 1.

Cranii hominis adulti latus dextrum, serrae ope juxta longitudinem cranii ab altero latere solutum, ab interiore visum, membrana dura matre in conceptaculo cerebri tectum, adeo ut processus transversalis dexter distinguat cameram cerebri a camera cerebelli. Sinus frontalis, sphaenoidalis atque tota capacitas narium internarum suis membranis mucosis teguntur.

Ex interna superficie durae matris, processum priorem ossis multiformis tegente, adsurgit tumor satis magnus, incumbens excavatae superficiei processus lateralis ossis multiformis, nec non ossi verticis, et squamosae parti ossis temporis, quin his in locis cum dura matre cohaereat, multum intra conceptaculum cerebri prominens, atque comprimens nervum tertium atque nervum quintum. Externa tumoris superficies, quae cerebrum repressit, in eoque excavationem satis notabilem produxerat, leviter est tuberculosa, atque hinc inaequalis. Sectione longitudinali tumoris constat ejus substantiam totam esse fibrosam.

Hic tumor totus quantus intra conceptaculum cerebri evolutus, neque cum dura matre, nisi in basi, cohaerens, nulla ratione affecit ossa, quod eo magis mirandum, quum similes tumores durae matris, sed longe minoris voluminis non raro, introrsum etiamsi prominent, etiam destructionem ossium cranii producant. Procul dubio spiritu quo jam per seriem annorum haec cranii pars asservatur totus hicce tumor est contractus, adeo ut vivente homine longe major fuerit; quod si consideremus, atque ejus situm et actionem in cerebri partes attendamus, symptomata in historia morbi memorata, facile explicantur.

a. Sinus frontalis dexter.

A a 2

b.

- b. Sinus sphaenoidalis.
 - c. Os spongiosum superius.
 - d. Os spongiosum inferius.
 - e. Lamina orbitalis ossis frontis.
 - f. Processus transversalis dexter durae matris.
 - g. Nervus opticus.
 - h. Nervus quinti paris.
 - i. Nervus Facialis cum nervo auditorio.
 - k. Tumor fungosus durae matris.
 - l. Lobus ejusdem minor ex externa facie magis adscendens.
- Conf. Supel. Anat. BRUGMANSIANAE N°. XXXIX. vol. III. pag. 147.

Figura 2.

Delineatio genitalium externorum cum vesica urinaria inversa LAMBERTI MULLER Dordracensis, aetatis 45 annorum, quam anno 1813 ad objectum vivum paravi; obiit anno insequente.

In utroque inguine per dilatatas fissuras musculorum Obliquorum externorum abdominis portio intestinorum herniam inguinalem formabat. Scrotum erat bene evolutum, atque testes continebat. In regione pubis cernitur vesica urinaria inversa, formans tumorem satis notabilem, leviter inaequabilem, atque mucosa membrana vesicae tectum. Supra marginem superiorem tumoris conspicitur cicatrix umbilici; circa ipsius marginem inferiorem, in prominentibus quasi papillis, aperturae ureterum facile distinguuntur. Membro virili quantum fieri potuerit deducto non tantum constat illud juxta totam longitudinem a basi ad apicem glandis esse fissum, atque urethram fissam ejus mediam occupare partem, dum corpora spongiosa penis lateraliter a se invicem recesserunt, et glande fisso terminantur; sed praeterea ad radicem, vel ubi vesicae membrana in urethram transit, caput gallinaginis, et ab utroque ejus latere orificium vesiculae seminalis facile observabantur. Inferiori parti membri virilis adhaerent integumenta communia, circa glandis inferiorem superficiem praeputium constituentia.

- a. Cicatrix umbilici.
- b. Tumor ab inversa vesica urinaria formatus.
- c. c. Ostia ureterum.
- d. e. Ostia vesicularum seminalium, et inter ea caput gallinaginis.
- f. Urethra longitudinaliter fissa, et cum corporibus spongiosis penis lateraliter expansa.
- g. h. Glans penis fissa.
- i. Praeputii pars media.

Fi-

Figura 3.

Ossa pubis cum omnibus partibus mollibus ad genitalia ejusdem viri pertinentibus ab interiore conspicua.

Cernuntur ossa pubis ab omnibus partibus mollibus depurata, tantopere a se invicem distantia, ut spatium intermedium adsit $2\frac{1}{2}$ poll. Rhen. quod partim repletur fascia ligamentosa, admodum crassa, ossa dicta conjungente, ad cujus marginem superiorem etiam terminantur aponeuroses musculorum abdominalium, nec non tendines musculorum Rectorum abdominis. Pone fasciam ligamentosam descendunt ureteres, ad vesicam tendentes inter hanc et marginem superiorem glandulae prostatae; huic corpori glandiformi incumbunt vesiculae duae seminales, quae tela cellulari in unum corpus erant junctae, sed nunc separatae, cellulosa tela dissecta; singulae formam ovalem exhibent, dum inter eas a priore vasa deferentia, ad parvam distantiam a vesiculis abscissa, distinguuntur. Glandula prostata partem inferiorem excavatam tumoris, sive inversae vesicae, implens a superiore marginem satis crassum habet, cui incumbunt vesiculae seminales, et ab utroque latere substantia fibrosa ossibus pubis adnectitur. Corpora cavernosa penis, in prima dissectione jam separata a ramis descendentibus ossium pubis, satis robusta cernuntur, et licet sat cito conjuncta, tamen cum glandulae prostatae corpore spatium triangulare relinquunt, in quo bulbus corporis cavernosi urethrae conspicitur; caeterum vero tali modo corpora spongiosa penis ab inferiore cohaerent, ut nihil de corpore spongioso urethrae detegi valeat. Glans penis tegitur ita ab hac parte praeputium, plicam cutaneam satis crassam formante, ut ipsius apex infra illud promineat.

- a. a. Corpora ossium pubis, serrae ope divisus ramis superioribus et inferioribus.
- b. Integumentorum abdominalium superficies interna, ab aponeurosi musculorum abdominalium separata.
- c. d. e. Aponeurosis musculorum abdominalium.
- f. g. Tendines musculorum Rectorum abdominis.
- h. i. k. Fascia ligamentosa satis crassa, ossa pubis conjungens.
- l. m. Vesiculae seminales, inter quas cernuntur abscissa vasa deferentia.
- n. o. Ureteres.
- p. Media pars glandulae prostatae, ab utroque latere fibrosa substantia ossibus pubis nexa.
- q. r. Corpora cavernosa penis.
- s. Bulbus corporis cavernosi urethrae.

Bb

t.

t. u. Integumenta communia dissecta, ubi a membro virili ad scrotum transeunt.

w. Praeputium, infra quod glans penis prominet.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. CDXIV. vol. III. pag. 362.

T A B U L A C X C V.

(VOL. IV. TAB. LXVIII.)

Delineatio puellae mortuae in lucem emissae, bene evolutae et nutritae cum insignibus tumoribus polyposis ex naribus et ore prodeuntibus.

Figura 1.

Quum infans a sinistro latere atque a priore consideratur, facile apparet parvam portionem polypi ex apertura sinistra nasi prodire, dum longe major ex dextra apertura exiens figuram habet rotundatam, atque ante oculum illius lateris incurvata est. Tota vero oris capacitate polypo oppleta, hic ex ore prodiens tuberculosae admodum formae sinistrorsum imprimis se extendit, atque ad summum humerum hujus lateris, et ante pectus descendit.

Figura 2.

Hac in figura cernitur partem polyposam ex apertura dextra narium exeuntem satis esse remotam ab oculo. Oris capacitate tota tumore polyposo oppleta, lingua, magnitudine nec aucta, nec figura mutata, ore extrusa juxta angulum dextrum labio inferiori incumbit. Fissura labiorum quam maxime dilatata tumore repleta est, dum polypi superficies externa in tubera diversa quasi divisa est; sinistrorum et infra mentum quam maxime volumine increvit totus polypus.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N°. DLVIII. vol. III. pag. 377.

T A B U L A C X C V I.

(VOL. IV. TAB. LXIX.)

Polypus uterinus insignis voluminis, magnitudine naturali delineatus, a pedunculo elongato ex orificii uterini labio posteriori dependens, ex cadavere foeminae 43 annorum, quae nunquam matrimonium inierat, castam

tam admodum vitam degerat, et menstruorum fluxu regulari passa fuerat.

Haec foemina postquam tempore pubertatis morte fidelissimi amantis, quo cum brevi matrimonium iniisset, quam vehementissime affligebatur, corripiebatur anxia tussicula, pituitosa, cum febricula, quae imminentem phthisin pulmonalem indicare videbantur, et primo ad omnia remedia rebellia, dein vero imminuebantur, et subinde redibant. Aetatis anno 32 menstruorum fluxus subinde erat minus regularis, aliquando copiosus, diuturnus et doloribus gravissimis stipatus; saepius bis quovis mense prodibant menses, et fluor albus antea nonnunquam mensium fluxum insequens, vix amplius observabatur; dolores vero tempore menstruationis augebantur et intolerabiles evadebant. His non obstantibus sanitas non multum laedebatur, et aetatis anno 36 nulla symptomata morbum localem indicare videbantur. Tussicula atque anxietates hoc tempore denuo recrudescebant, et ad mortem usque perseverarunt. Post biennium queri incoepit de sensatione dolorifica in regione hypogastrica sinistra, atque de pressione in urethram. Mensium fluxus erat copiosus, et magis dolorificus. Dolores gravativi ad urethram et intestinum rectum tendentes augebantur, subinde erant intolerabiles, et dein rursus pro tempore evanescebant. Post annum omnia in pejus ruebant. Alvi depositio fere tota impediebatur, et urinae excretionem concomitabantur gravissimi, intolerabilesque dolores. Sensus ponderis ad perinaeum observabatur, cum insigni et dolorifica intumescencia in regione pubis.

Omnis exploratio per vaginam ab aegrotante pertinaciter prohibebatur, et vix concedebatur applicatio clysmatum, et in casu maxime urgente evacuatio urinae catheteris ope. Clysmata difficillime applicabantur, intestino recto toto a tumore, totam cavitatem pelvis minoris opplente, compresso, dum etiam minimum tentamen ad tumorem in cavitatem abdominis reducendum, intolerabilem pressionem, atque dolorem provocabat.

Sensim sensimque aegra emaciabatur, quin tamen vires eadem proportionem labi viderentur. Pulsus erat celer, atque parvus, et vespertino tempore 120 pulsus intra minutam numerabantur. Pedes intumescebant, respiratio erat difficilis, imprimis matutino tempore, nec, nisi difficili expectoratione tenacissimi muci, facilior reddebatur; appetitus erat irregularis; urina erat vel pellucida et copiosa, vel parca et foetida cum sedimento ichoroso: Oculi ad mortem usque erant vivaces et splendentes; arteriarum pulsatio ob debilitatem saepe vix percipiebatur, et subinde mors instare videbatur. Saepius vero post evacuationem insignis quantitatis urinae, catheteris ope, virium admiranda refocillatio observabatur. Mensium fluxus erat irregularis, illumque concomitabantur evacuatio humoris mucosi, tenacis, foetidi, sed minori copia quam insequentibus temporibus, atque dolores vix perferendi.

Tandem exploratio per vaginam concedebatur, et licet ob summum dolorem non nisi imperfecte institui potuerit, tamen omnia praesentiam polypi uterini ex sententia primi exploratoris indicare videbantur.

Quum ergo in hoc casu dubio, si polypus revera adesset non nisi ligatura cura radicalis obtineri posset, alter obstetricator in consilium vocabatur. Hic vero exploratione instituta statuebat tumorem in vagina praesentem non esse polypum, sed carcinomatosam indurationem ostii et colli uterini, et forte totius uteri, et hac ex causa ligaturam tentare dissuadebat. Tertius itaque obstetricator, priorum sententias ignorans etiam exploratione facta statuebat tumorem esse carcinomatosam indurationem ostii et colli uteri, et forte etiam totius uteri, imo partem etiam vesicae urinariae esse induratum credebat; concludebatur ergo curam radicalem non esse suscipiendam. Reiterata hac exploratione, sed imprimis prima vice, quum movebatur, sursumque propellebatur tumor, humor tanti foetoris evacuabatur, ut foetor totam domum penetraret, et indelebilis esset. Tales evacuationes copiosissimae materiei purulentae, mucosae, foetidissimae cum sanguine coagulato mixtae ab eo tempore summis doloribus stipatae, sub evacuatione foecis et urinae ad mortem usque perdurabant, cum insigni prostratione virium vitalium, dyscrasia omnium humorum, et pulsu celerrimo atque debilissimo, adeo ut mors inevitabilis videretur; attamen haec omnia perferebantur, atque sub majori intumescencia, et induratione abdominis vires redibant, et reconvallescere videbatur aegra. Ad dolores intolerabiles mitigandos aegra opio cum successu utebatur, cujus tamen dosis continuo erat adaugenda, adeo ut nycthemeri spatio tribus granis uteretur, quum intolerabilibus doloribus ad summum vexata, inscio medico, octo grana una vice assumebat. Brevi sopore apoplectico afficiebatur, qui per 48 horas durabat, et ex quo expergefiebat cum insolita hilaritate et jocandi specie, aegrotae nunquam propria; haec symptomata per aliquot horas perseverabant, et dein, excepto dolore, in praecedenti versabatur statu; quod vero notandum, dolores sub evacuatione dictae materiei ex vagina post illud tempus nunquam redierunt. Interim abdominis intumescencia cum sensibilitate peculiari juncta tantopere augebatur, ut graviditati septem mensium responderet. Dein postquam aegra insolitam sensationem in pelvi observaverat, aequae ac si corpus insignis ponderis per pelvim descenderet, tumor satis durus in orificio vaginae detegebatur. Nunc omnia symptomata jam jam gravissima insuper incresebant; mensium fluxus erat copiosus, et cum pure foetidissimo mixtus. Vires magis magisque decrescebant, et aphthis obscessae erant omnes oris fauciumque partes, adeo ut mors jam jam instare videretur; attamen ejusmodi virium refocillatio locum habebat, ut post aliquod tempus rursus obambulare, aliaque exercitia peragere potuerit. Tandem vero febris hectica cum

om-

omnibus suis symptomatibus vires penitus pessumdabat, et mors vitae, miseriis plenae, optatum finem imponebat.

Accurata ipsius morbi historia mali delineationem antecedere debere videbatur.

Figura 1.

Vagina crassitiae valde aucta atque praeter modum expansa, juxta longitudinem ad paginam posteriorem incisa, hic sursum inflexa cernitur, obtegens itaque anteriorem superficiem uteri. Ex ostii uterini, satis dilatati, labio posteriori descendit pedunculus latus et crassus, membrana interna uteri obductus. Hic mediae parti tumoris polyposi adhaerens, sulco quasi continetur, quo totus tumor juxta longitudinem in duas partes laterales dividitur. Ubi pedunculus tumori insertus est, lobi a se invicem bacillo remoti servantur. Totus hic tumor, insignis ponderis constat substantia admodum compacta, fibrosa, ab exteriori sulcata, et hinc quasi ex lobulis concretis compositus videtur. Ab inferiore incisura profundior, et magis dilatata observatur, quae procul dubio ab obstetricatoribus habita fuit ostium uterinum, et sic in diagnosi errori ansam dedit.

- a. a. Vaginae sursum reflexae paries interior.
- b. c. Pedunculus ex labio uterino descendens, ad cujus superiorem partem cernitur ostium uteri. c. Locus insertionis pedunculi in tumoris partem mediam, adeo ut tumore sibi relicto in aequilibrio quasi sustineatur et totus inverti queat.
- d. e. Lobi majores a se invicem remoti, et inter se sulcum relinquentes.
- f. Incisura profundior atque magis quam reliquae incisurae dilatata.

Figura 2.

Eaedem partes a posteriore delineatae. Vagina juxta longitudinem dissecta et versus latera reflexa monstrat crassitiem auctam.

In uteri superficie posteriore cernitur tumor scirrhusus, oblique situs. Ovaria et tubae FALLOPIANAE vix quidquam notatu dignum exhibent. Pedunculus polypi ex labio posteriori ostii uteri descendens, basin satis latam exhibens, secum etiam traxit internam membranam vaginae. Totus tumor polyposus nunc inversus est circa ipsius centrum, cui pedunculus insertus est, quum ceteroquin pedunculi posterior superficies, ejusque transitus in tumorem delineari non potuerunt.

Totum tumorem rursus delineare incongruum judicavi, sed infra ipsius centrum nunc perscissus representatur.

Cc

a.

- a. b. Corpus uteri. b. Tumor scirrhusus.
 c. Portio incrassata et indurata peritonaei.
 d. d. Ovaria.
 e. f. Tubae FALLOPIANAE.
 g. h. Vaginae incrassatae partes laterales.
 i. k. Pedunculus basin latiore in i. exhibens. k. Ipsius cohaesio cum centro tumoris.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. CDLXXXIII. vol. III. pag. 369.

T A B U L A CXC VII.

(VOL. IV. TAB. LXX.)

Figura 1.

Delineatio pueri recens nati cum insigni tumore descendente ex inferiore parte faciei, atque parte anteriore colli, ex degenerata glandula thyreoidea, prout tumor se manifestabat mox postquam in lucem emissus fuerat puer. Fluctuatio humoris contenti facile observabatur, et circa inferiorem partem integumenta communia, maxime extenuata in parvum tuberculum erant elevata. Tumor in genere satis erat aequabilis, atque dextrorsum imprimis se extendebat; pressioni majori in latus dextrum corporis adscribenda videtur intumescencia brachii illius lateris, quae eo tempore facile observabatur.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAE N°. DLVII. vol. III. pag. 377.

Figura 2.

Superficies glandulae thyreoideae, ejusdem infantis, quae asperae arteriae erat obversa in hac figura exhibetur.

Cernitur tota haec superficies degenerata, media in parte excavationem offerens, et cincta membranis, quae sacci speciem constituebant, quo humor serosus erat collectus. Substantia glandulosa nonnullis in locis indurata, in genere admodum laxa est, atque ab interiore cavitates duas, praeter cellulas multas dilatatas, exhibet, quae humore seroso etiam erant repletae, et quarum altera maxima fere totam glandulam occupabat, adeo ut in plurimis locis tenuissimi superessent parietes. Evacuato nunc humore glandula quodammodo pyramidalem offert formam, cujus ampla satis basis hic cernitur.

a. a. a. a. Membranae reflexae, quae cum colli partibus constituebant parietes sacci, humore repleti.

b.

- b. c. d. e. f. Superficies posterior glandulae, partim sacci fundum constituens.
b. Superficies superior glandulae, quae ultra membranam prominet
f. Pars inferior glandulae etiam membranis non inclusa. c. d. e. Pars
glandulae in medio excavata, et speciem trabeculae, substantiae etiam ut
videtur glandulosae, perpendiculariter sitae offerens.

Conf. Supel. Anat. BONNIANAЕ N^o. CDXVIII. vol. III. pag. 363.

Fig. 2.

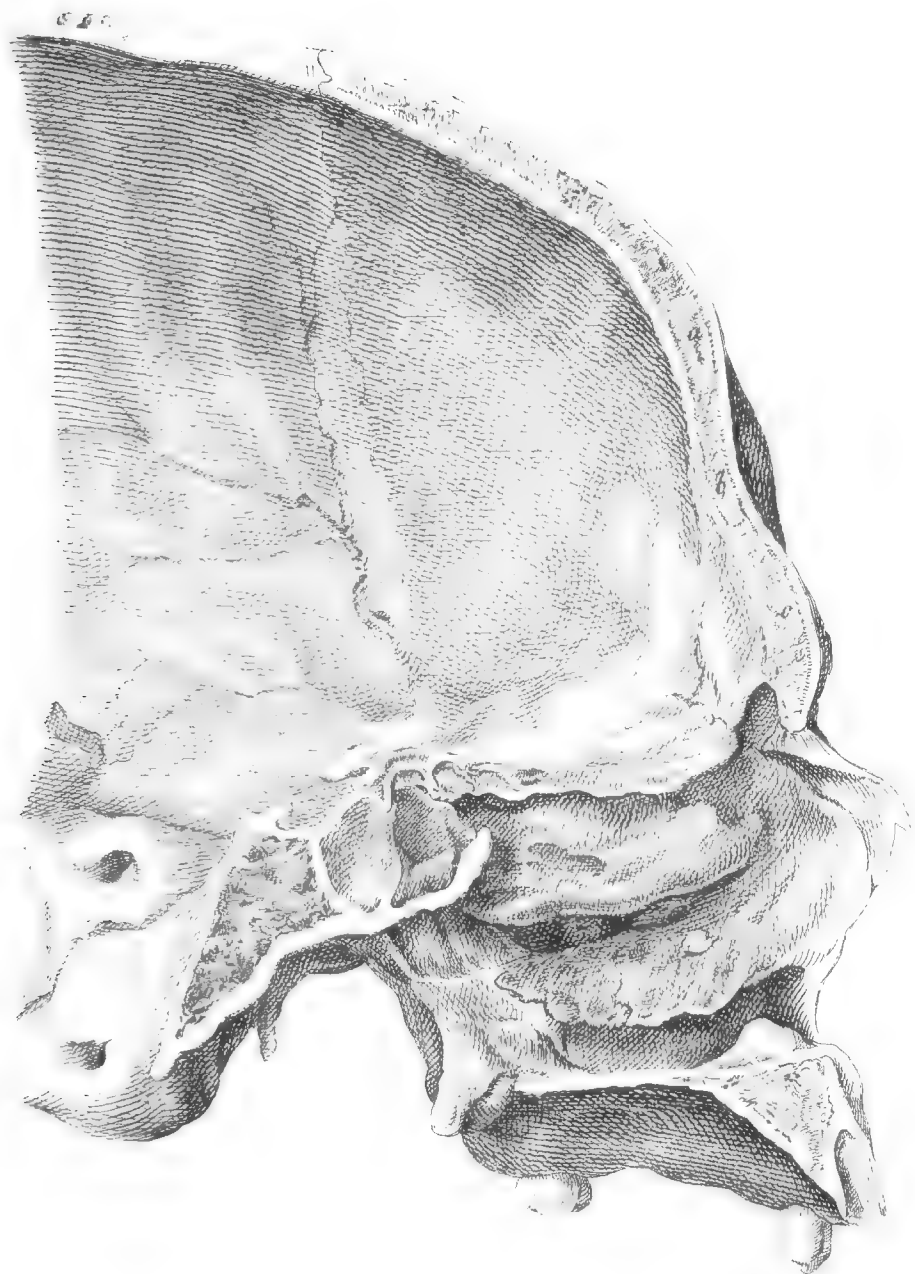

Fig. 1.

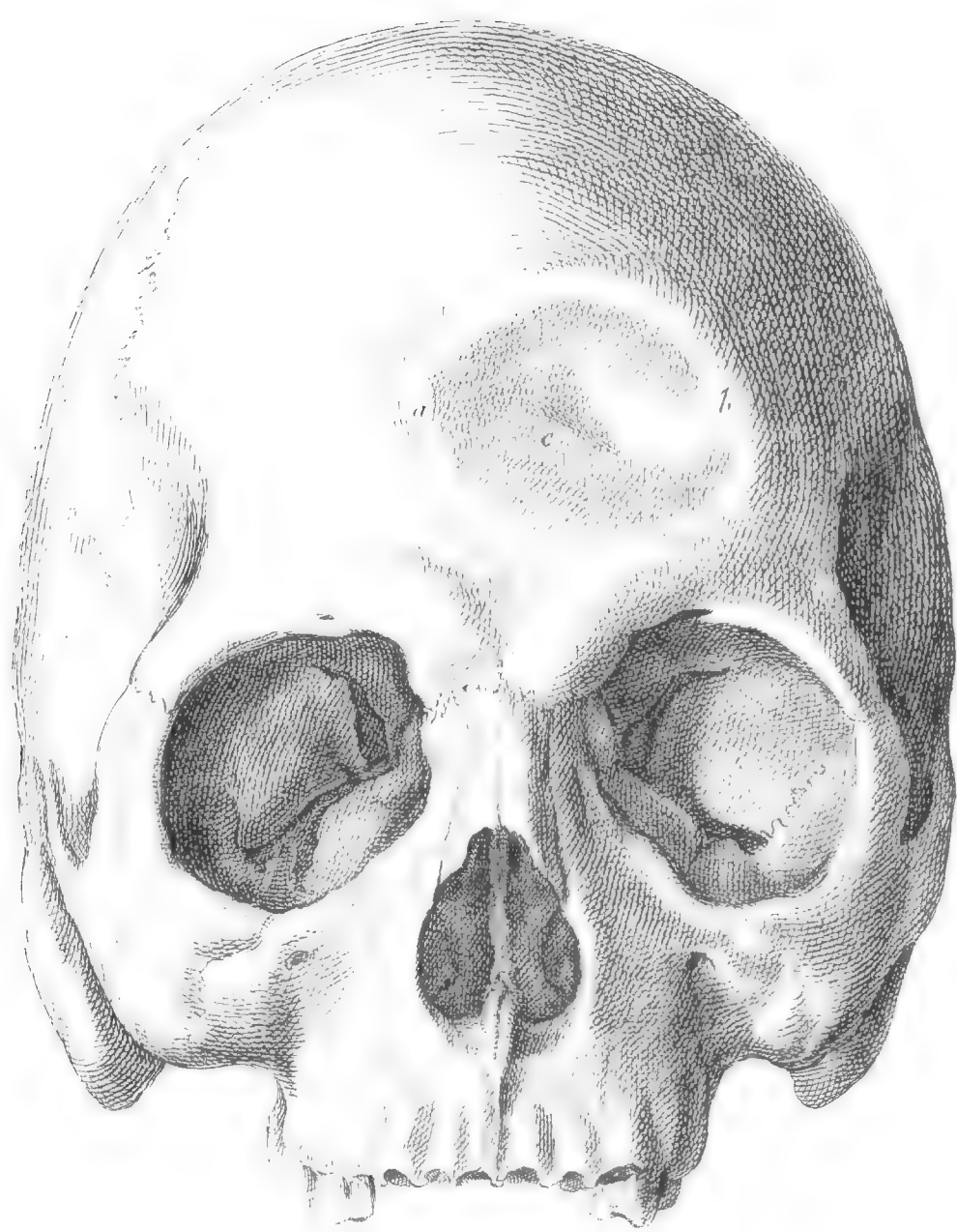

Fig. 3.

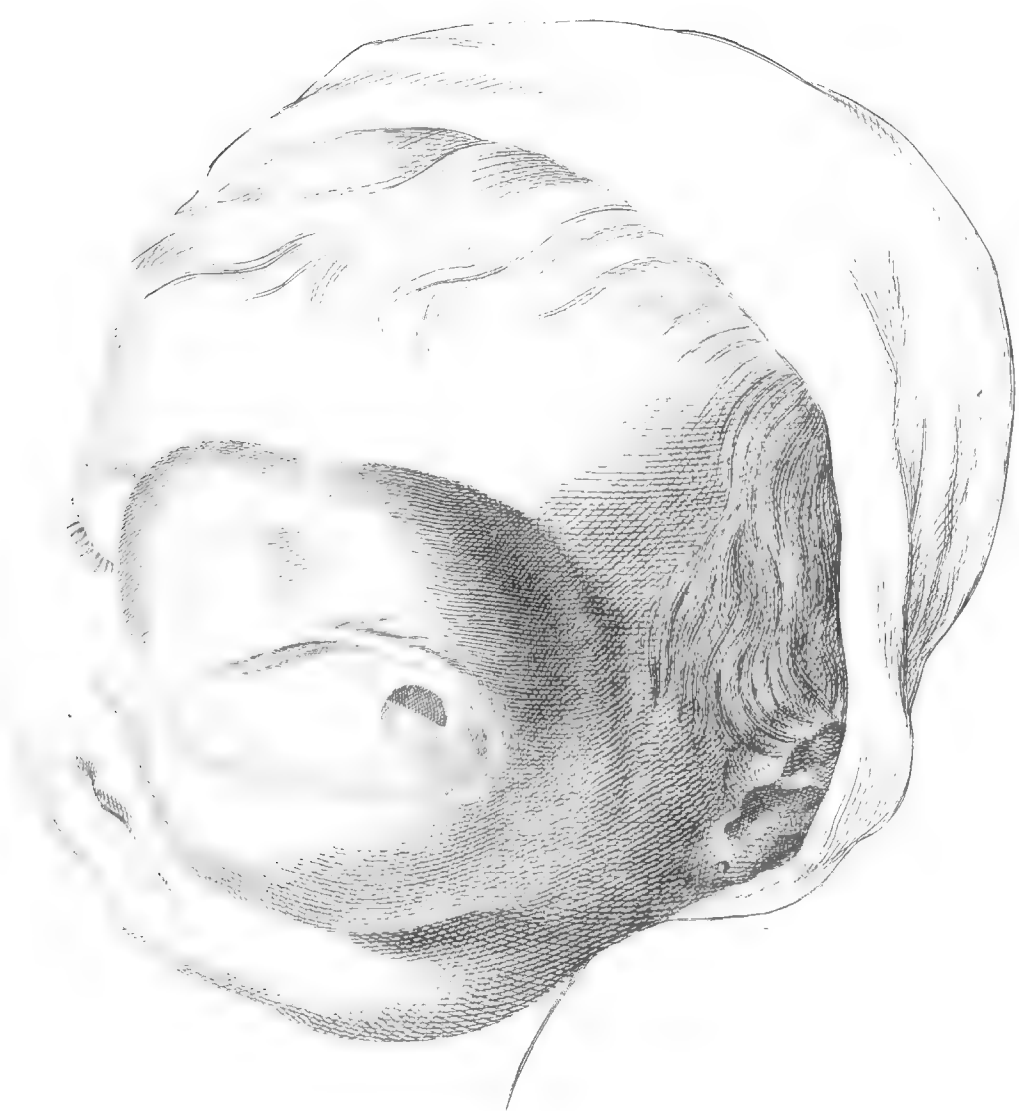

Fig. 4.

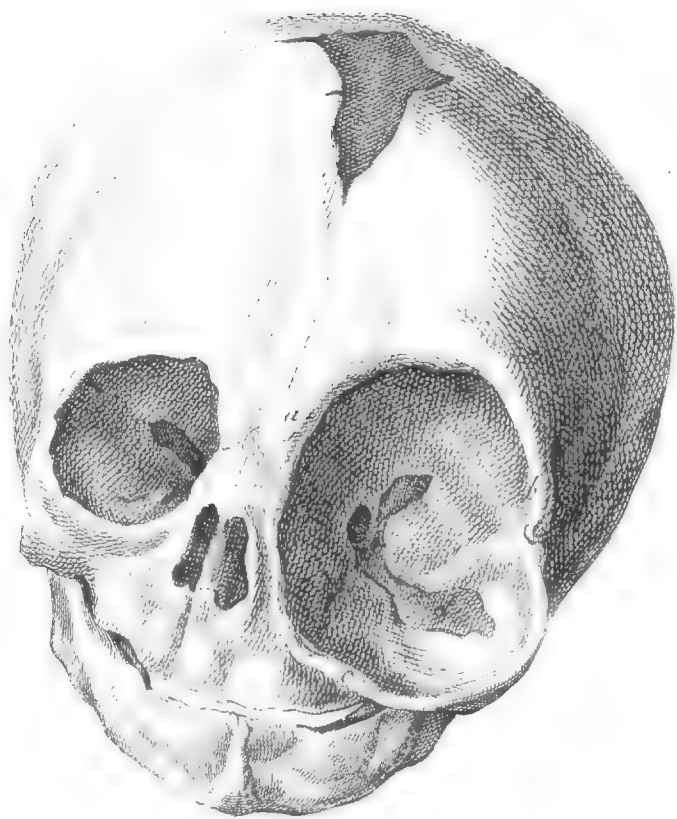

Fig. 1.

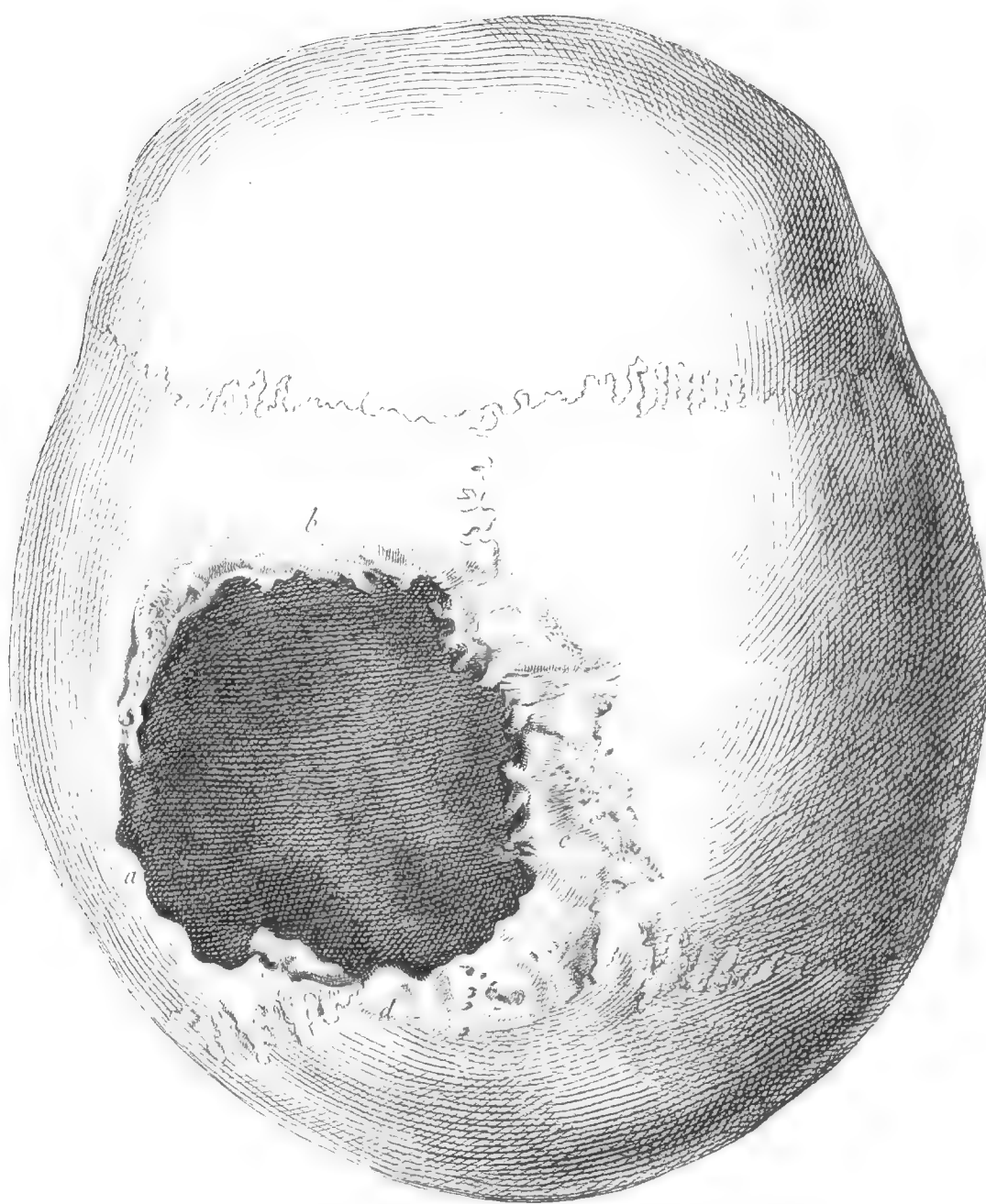

Fig. 2.

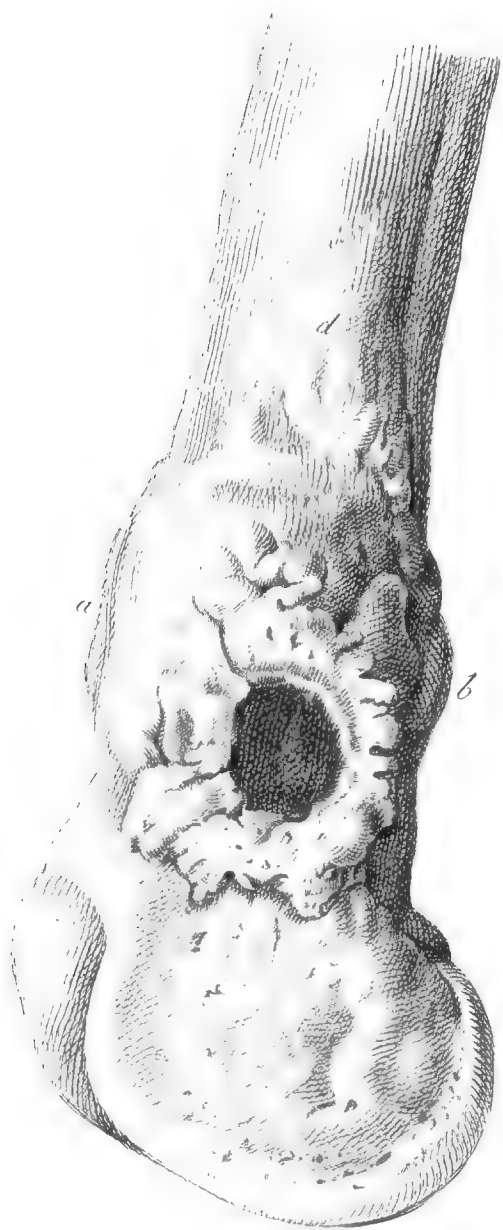

Fig. 3.

Fig. 1.

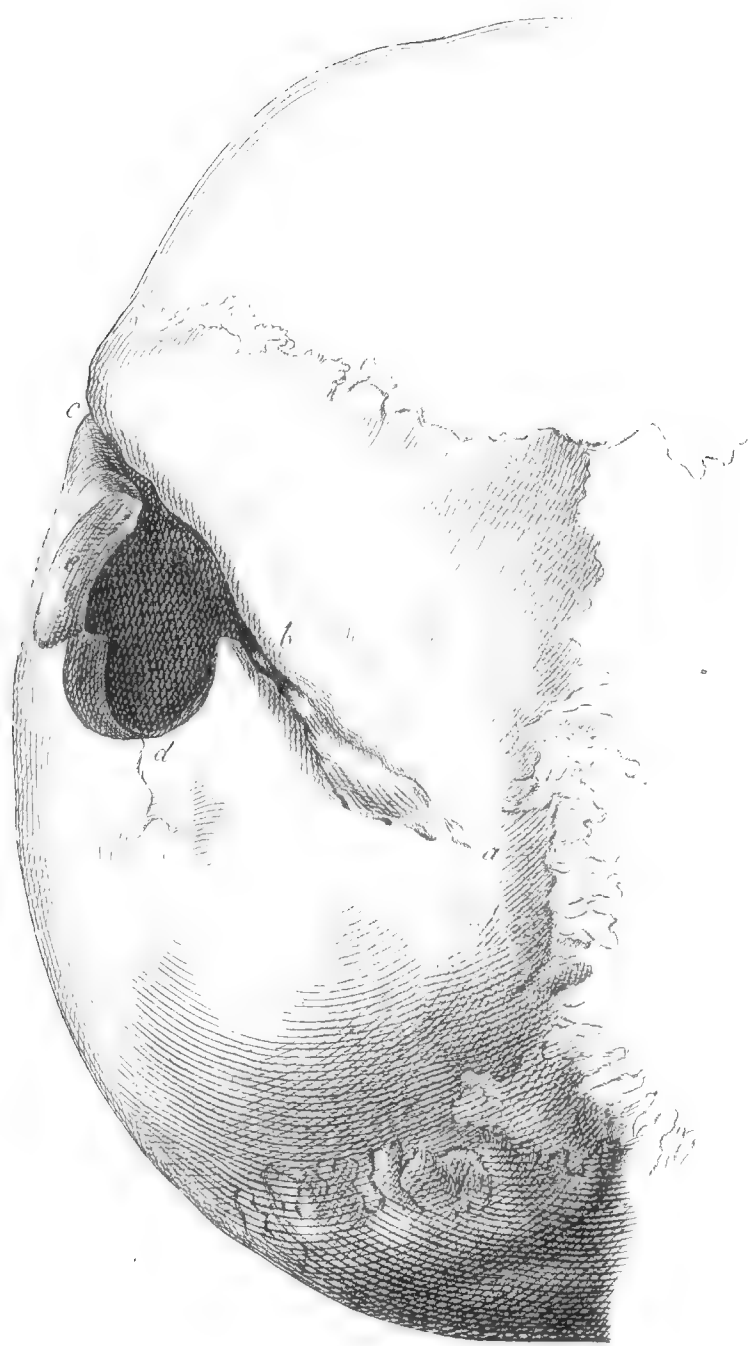

Fig. 2.

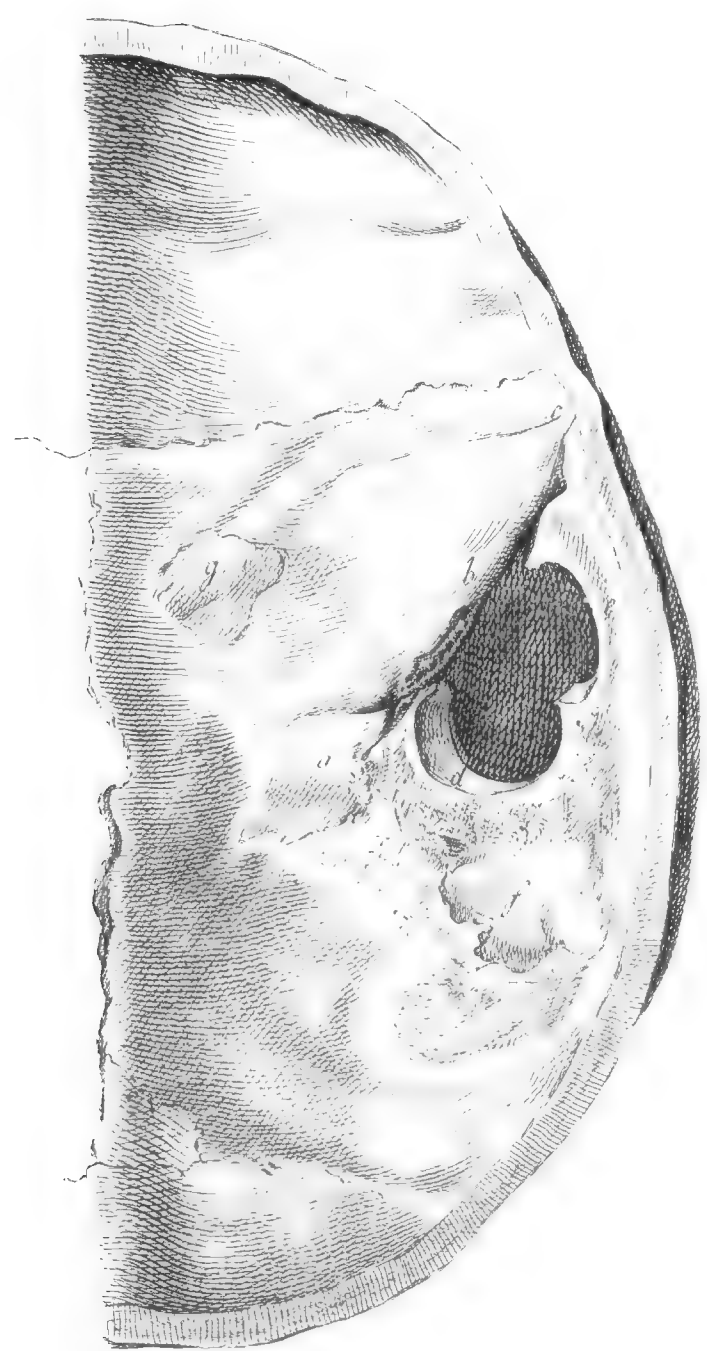

Fig. 3.

Fig. 4.

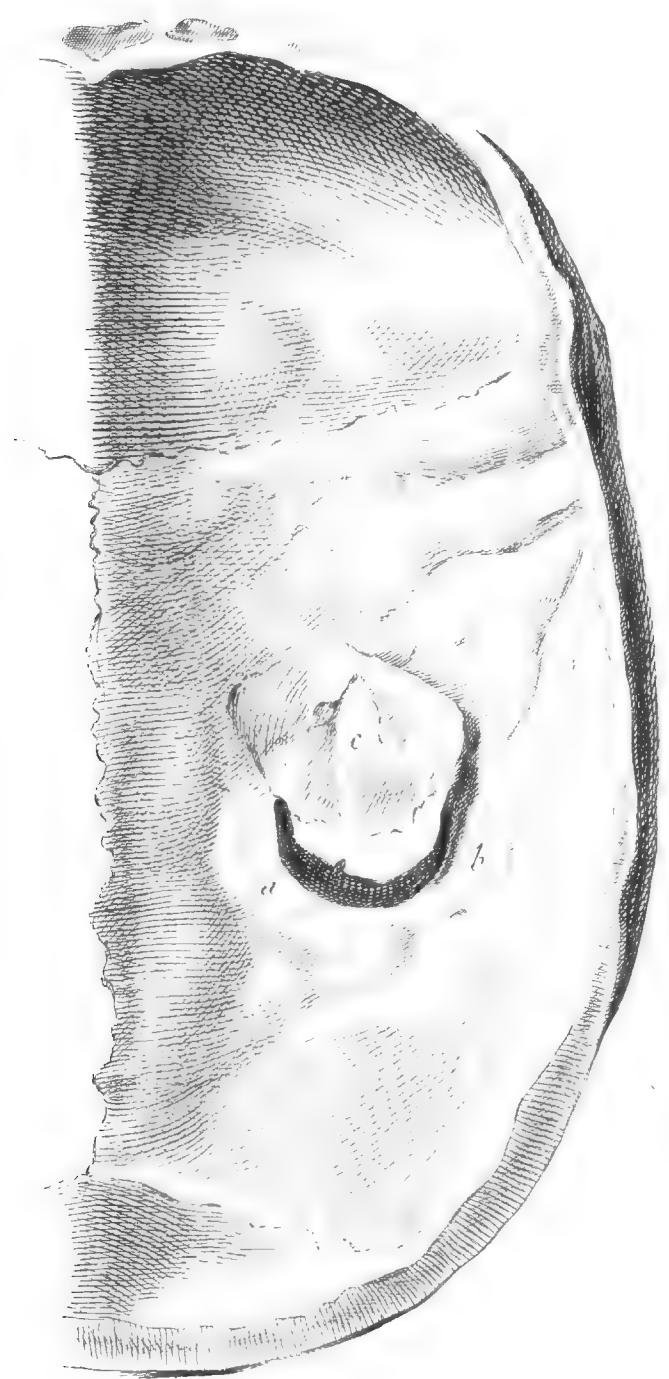

Fig. 1.

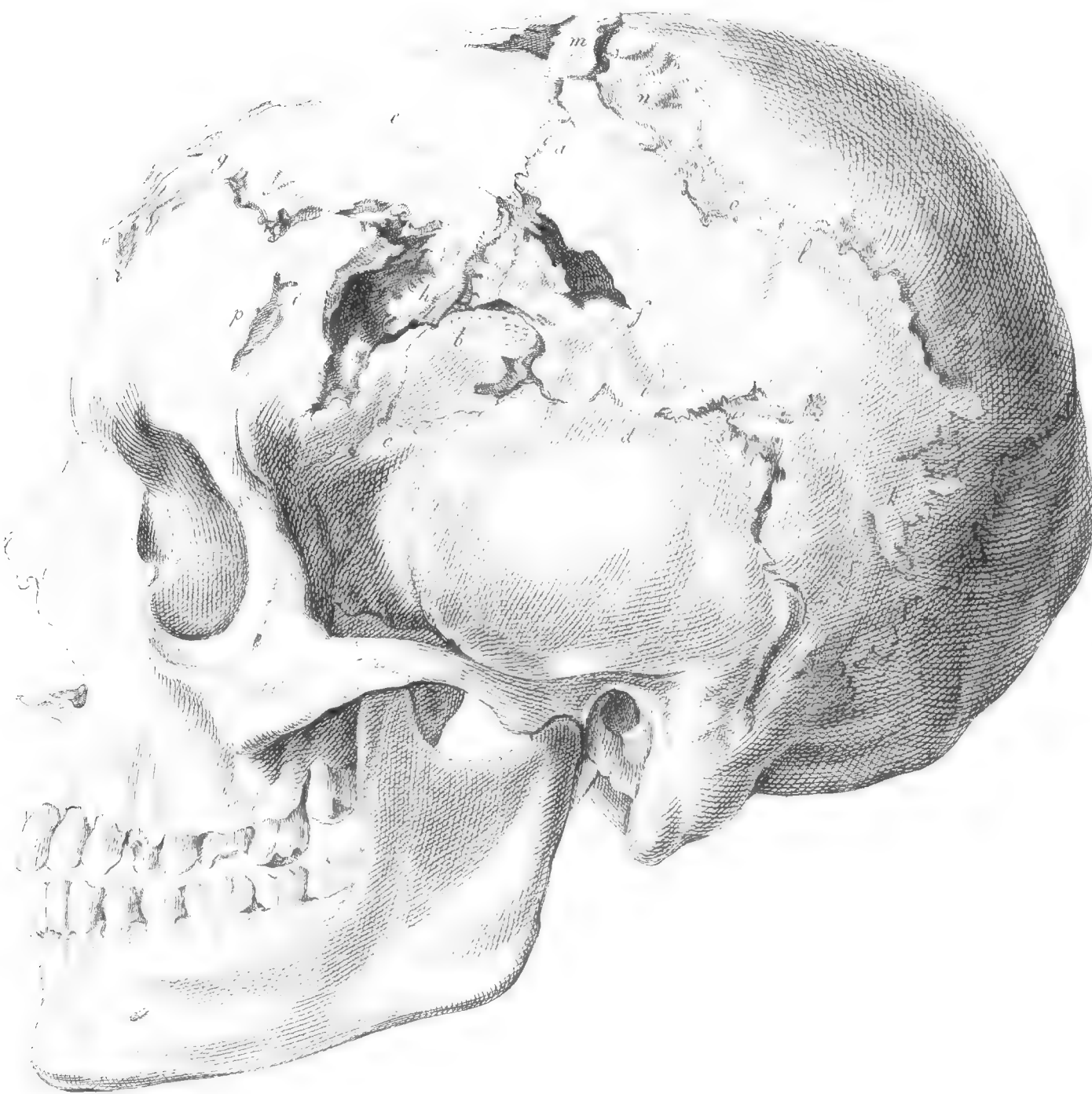

Fig. 2.

Fig. 1.

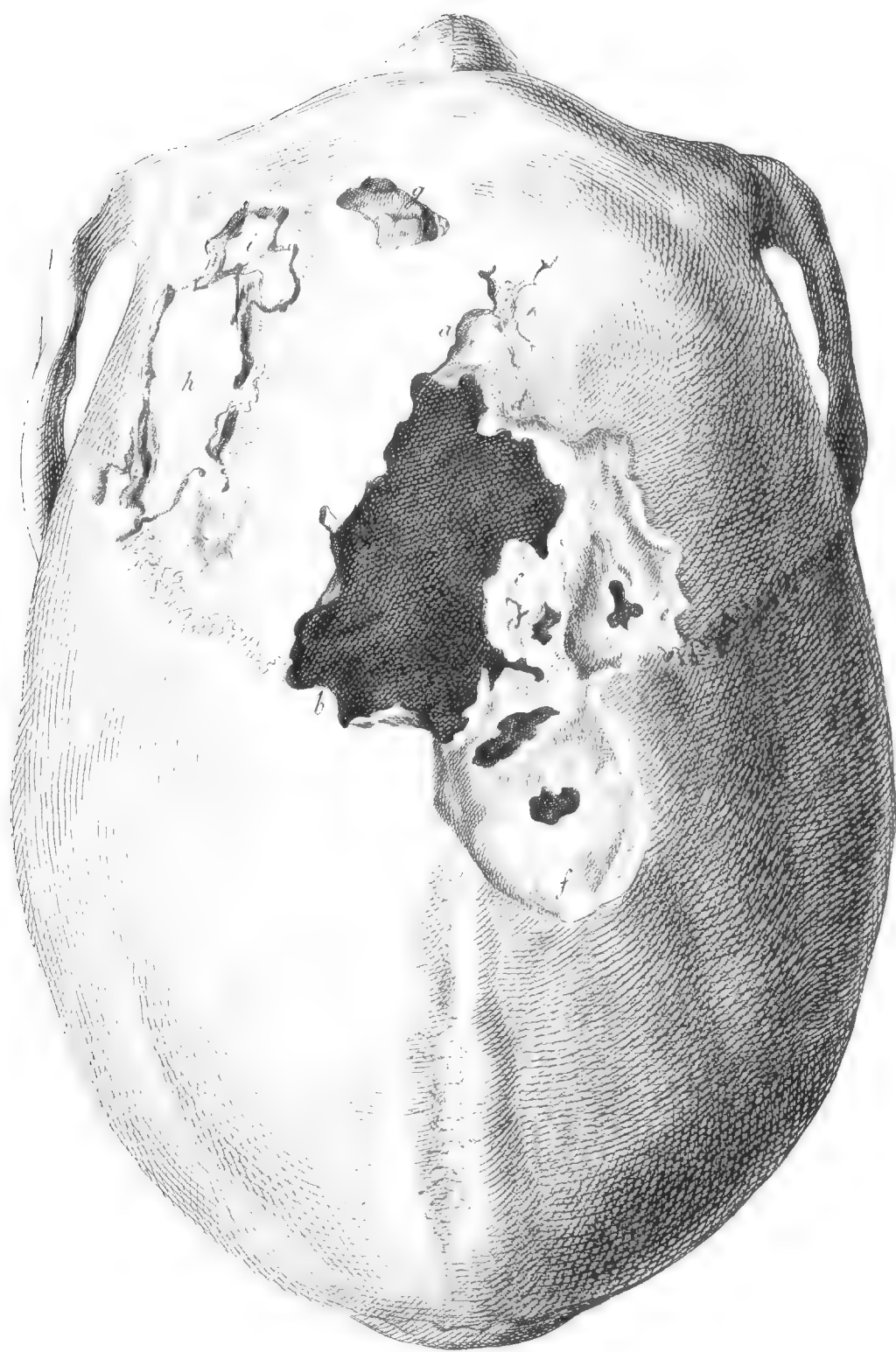

Fig. 2.

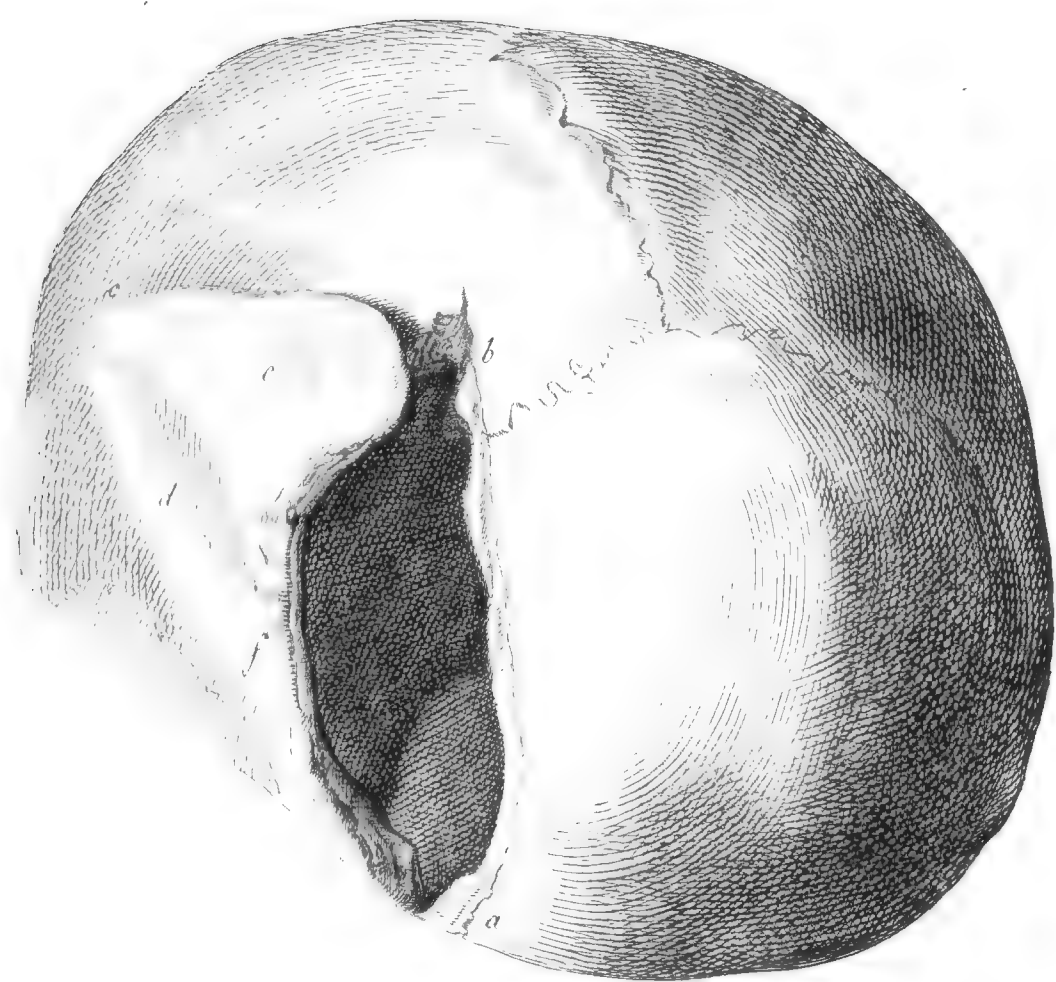

Fig. 3.

Fig. 1.

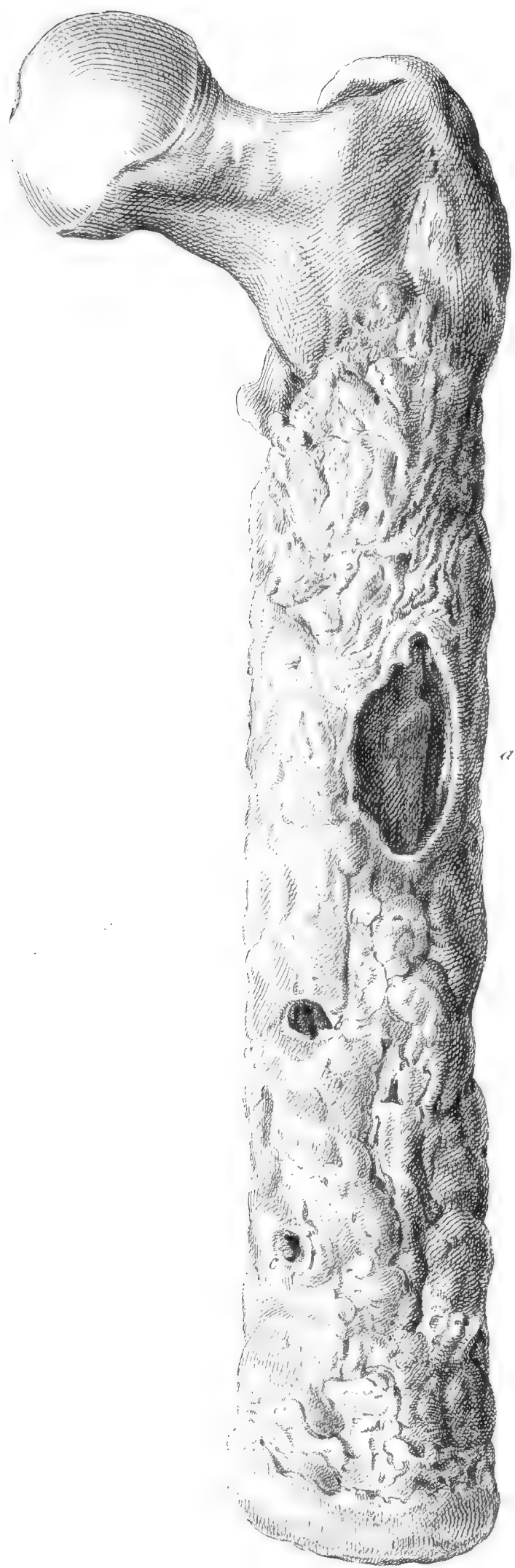

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 1.

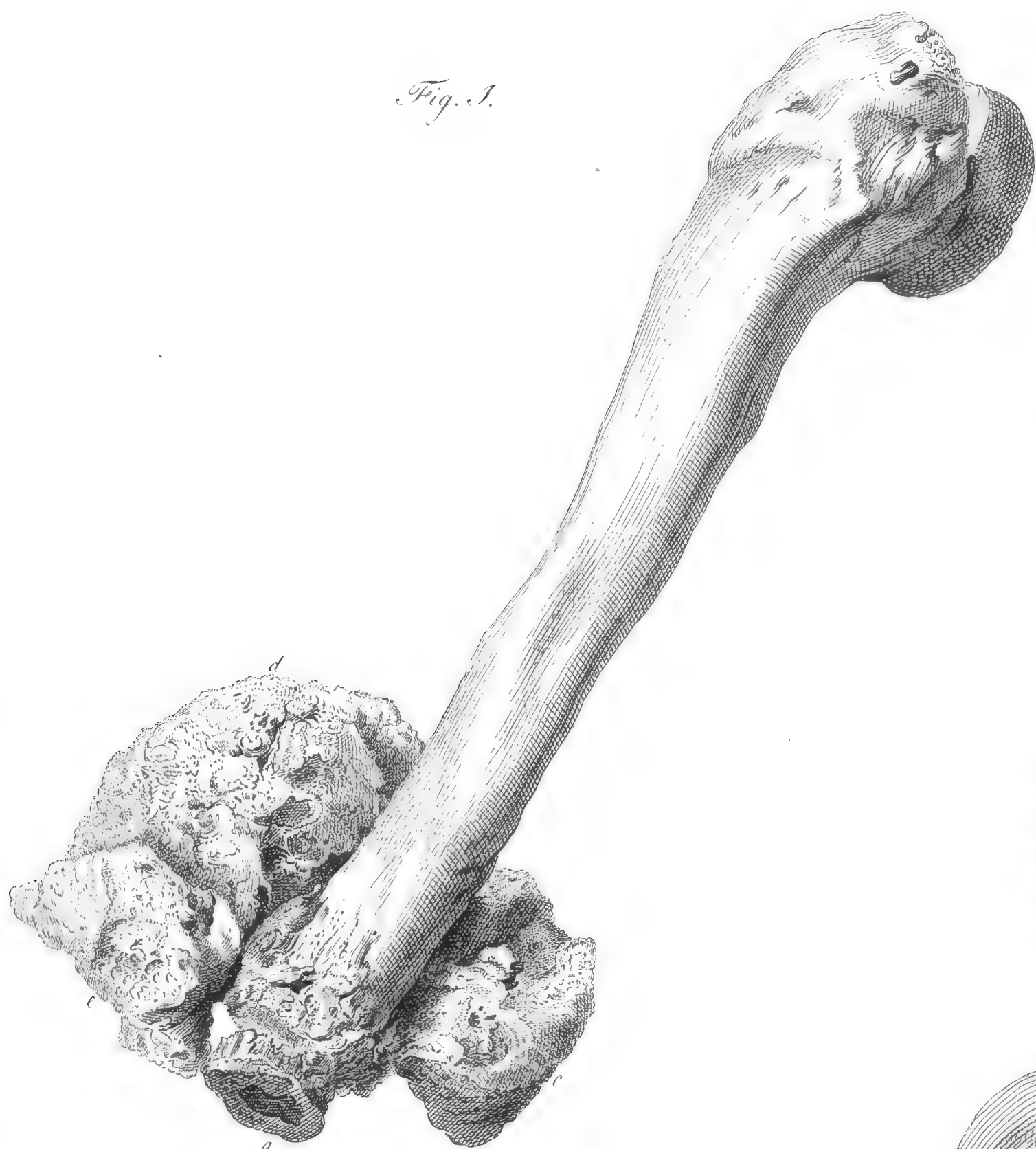

Fig. 4.

Fig. 2.

Fig. 3.

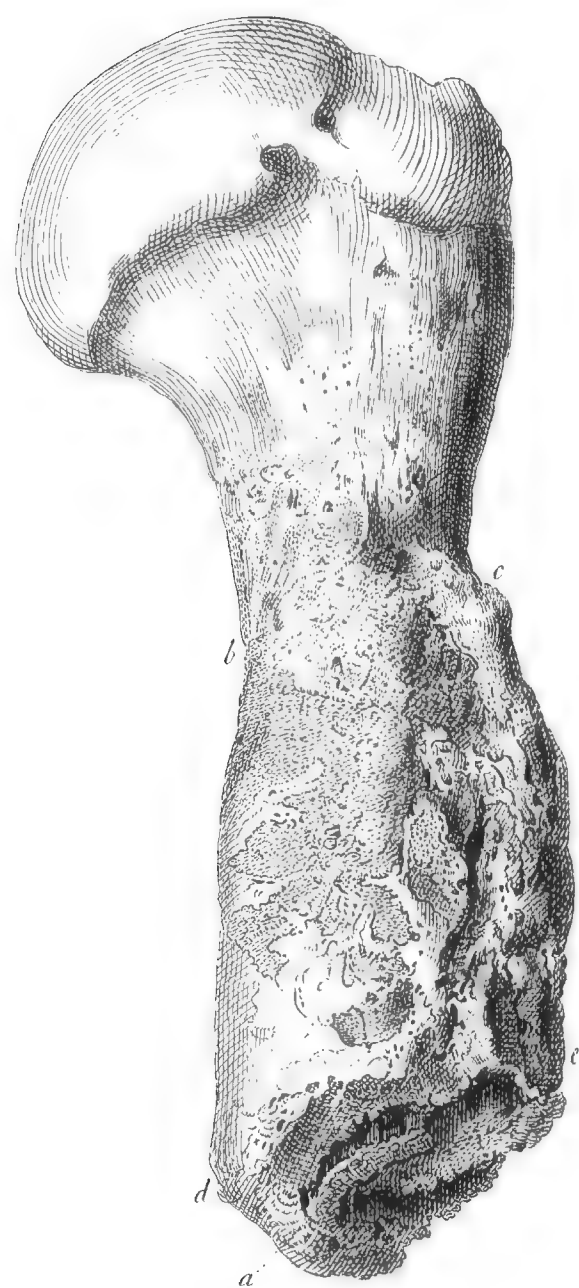

Fig. 3.

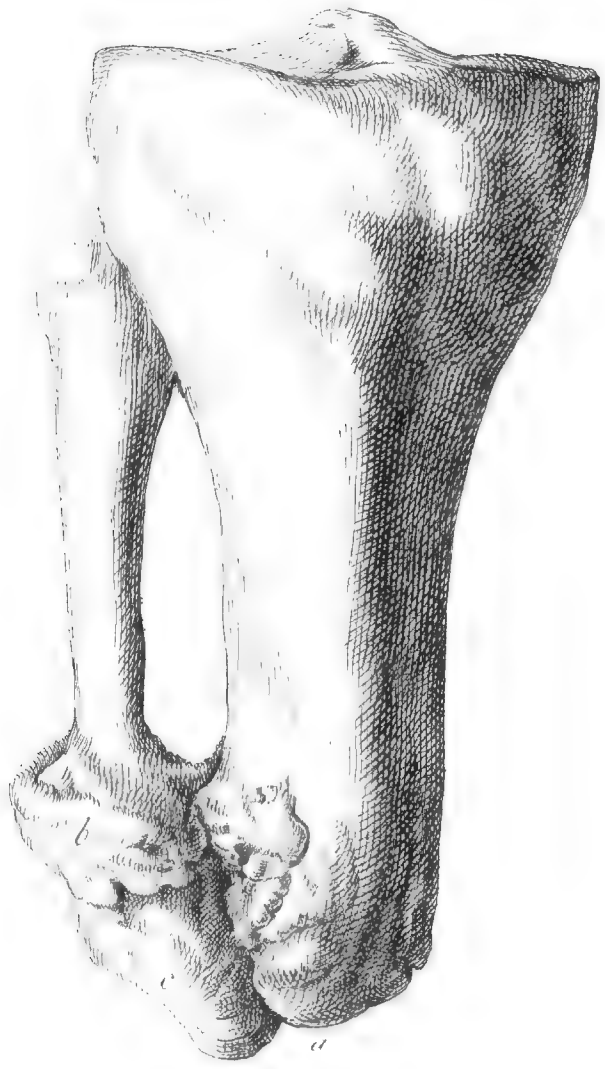

Fig. 4.

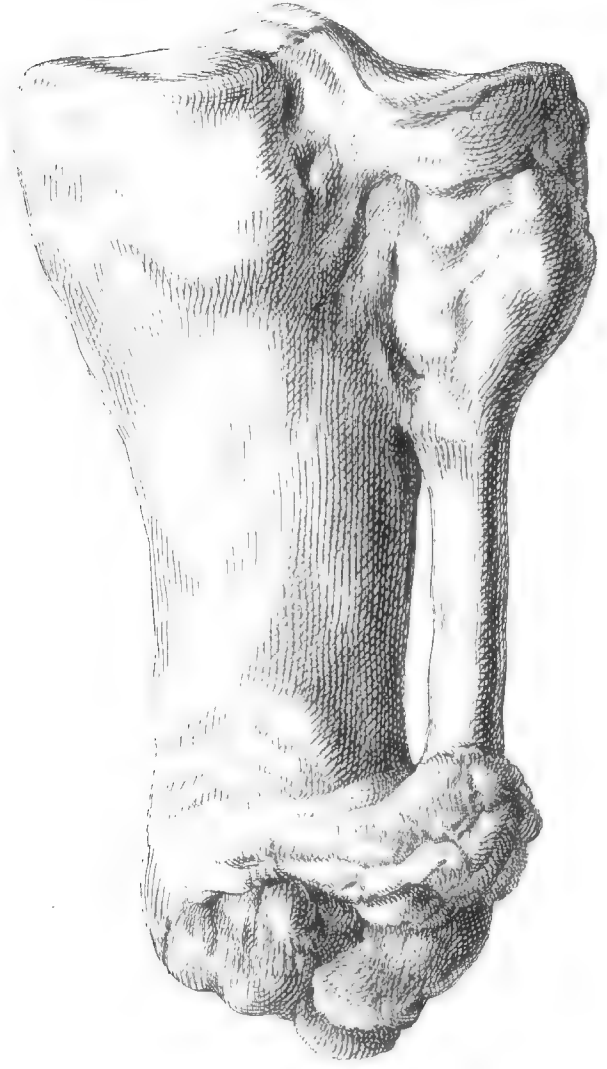

Fig. 1.

Fig. 5.

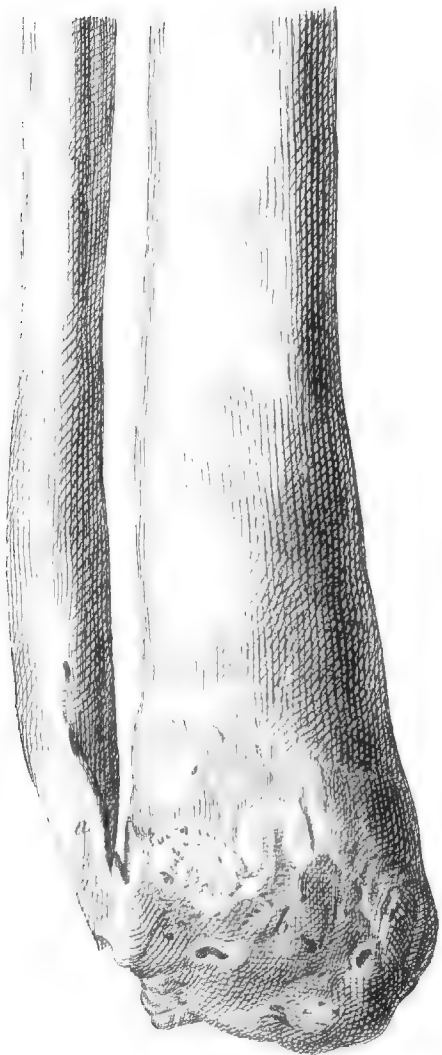

Fig. 2.

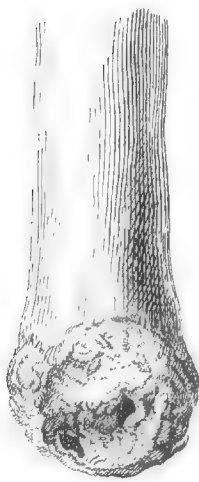

Fig. 6.

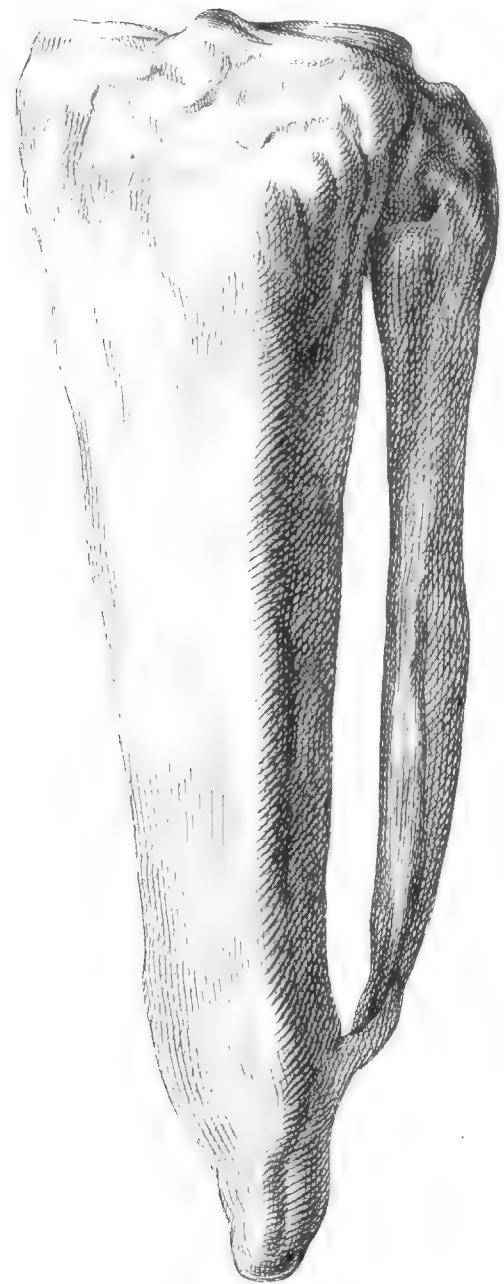

Fig. 1.

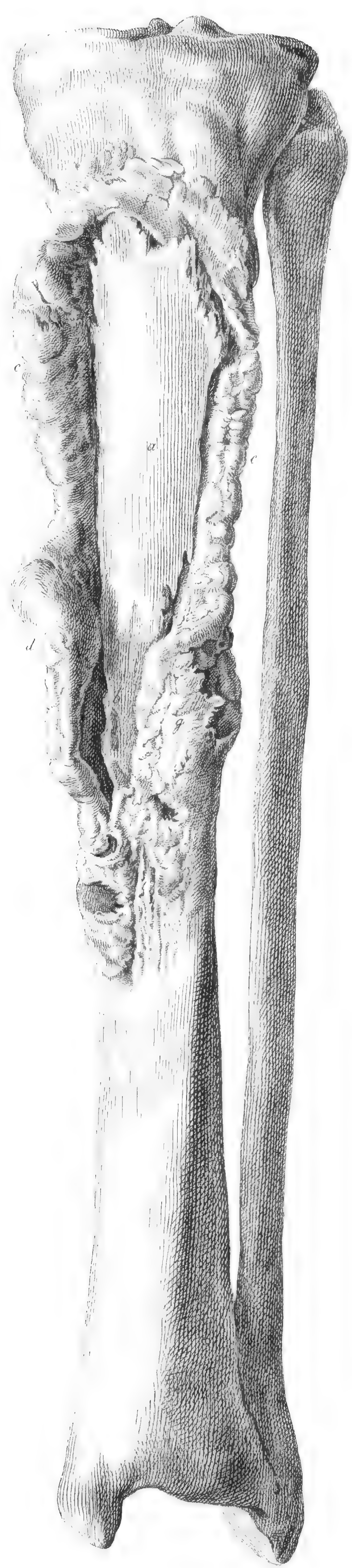

Fig. 2.

Fig. 1.

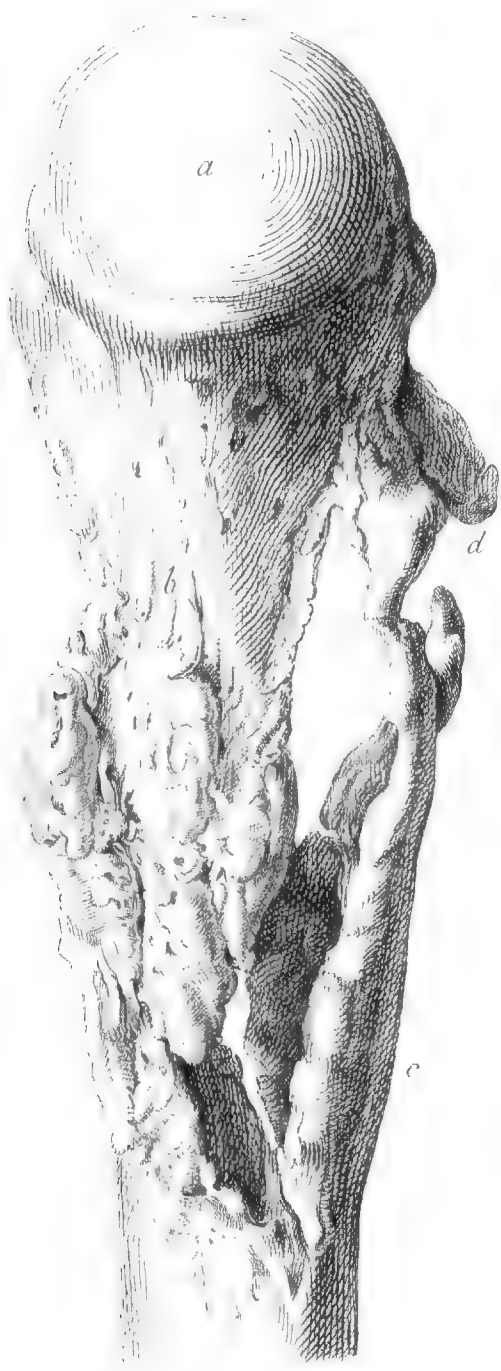

Fig. 2.

Fig. 3.

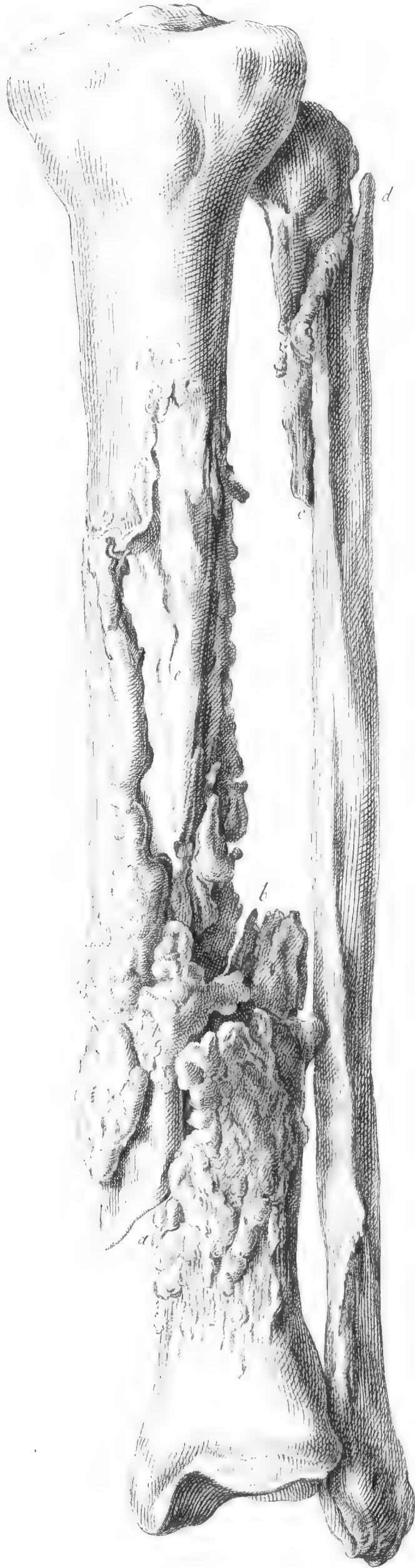

Fig. 4.

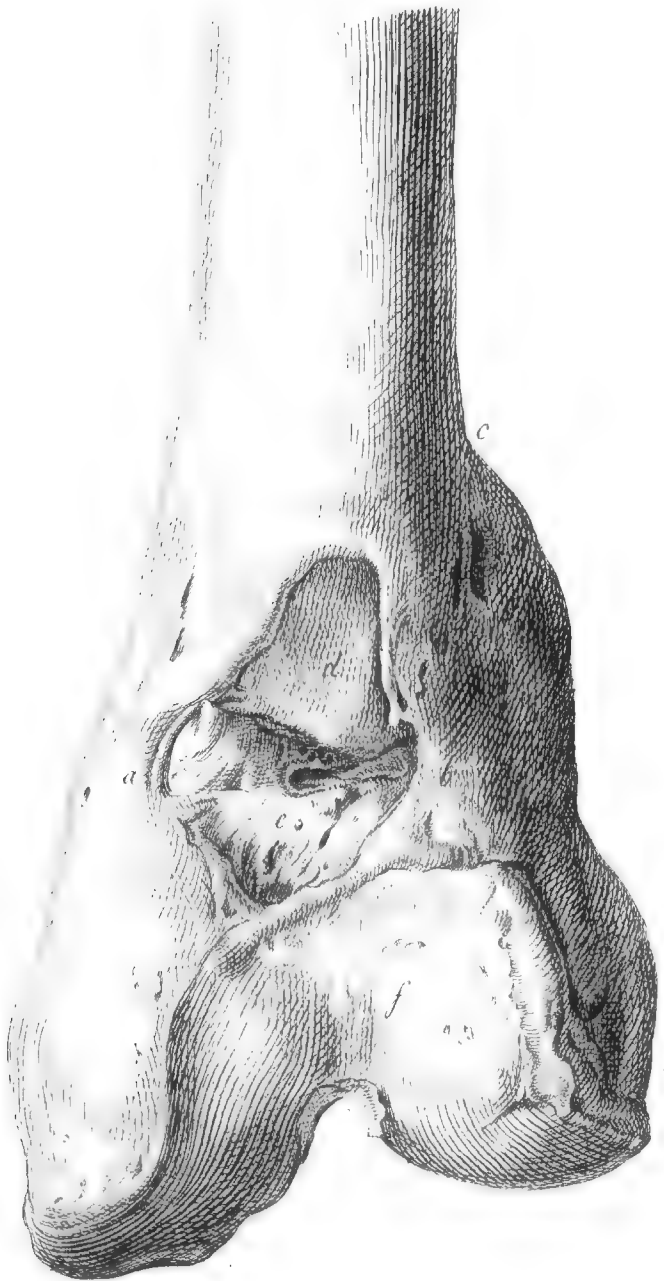

Fig. 5.

Fig. 1.

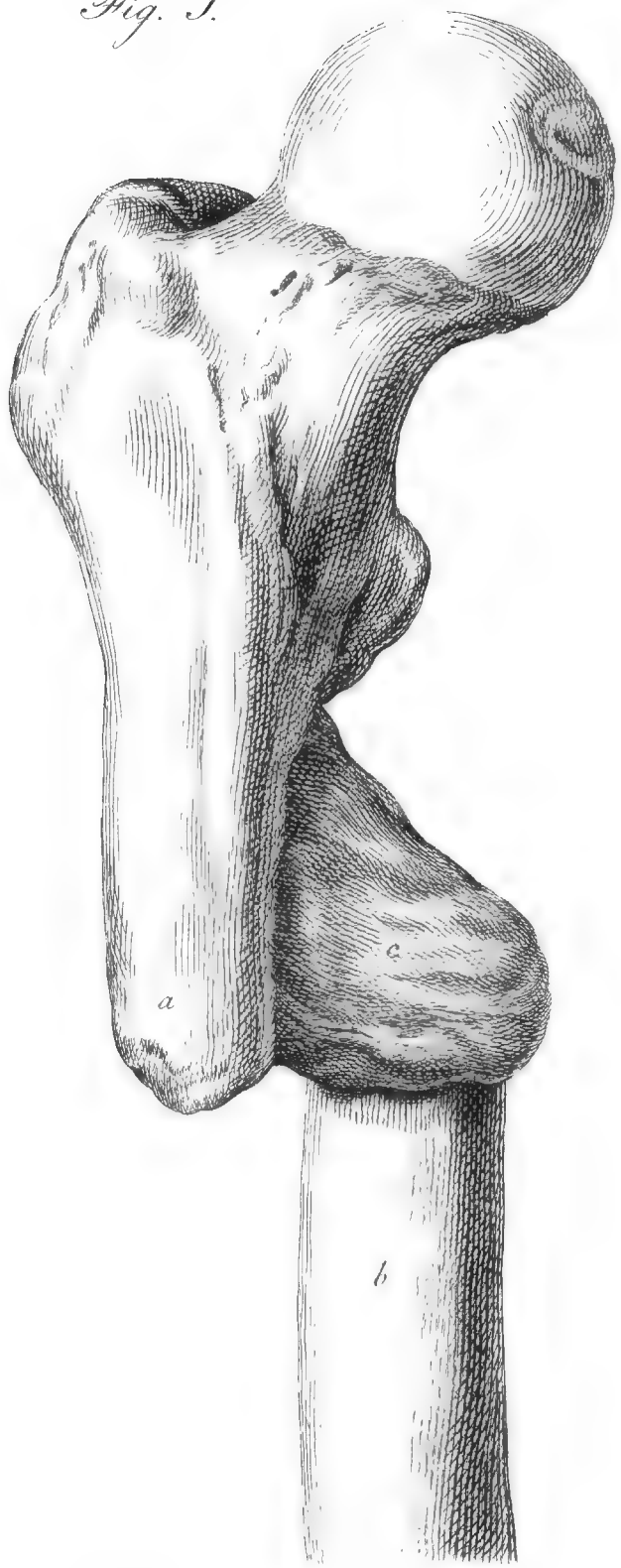

Fig. 3.

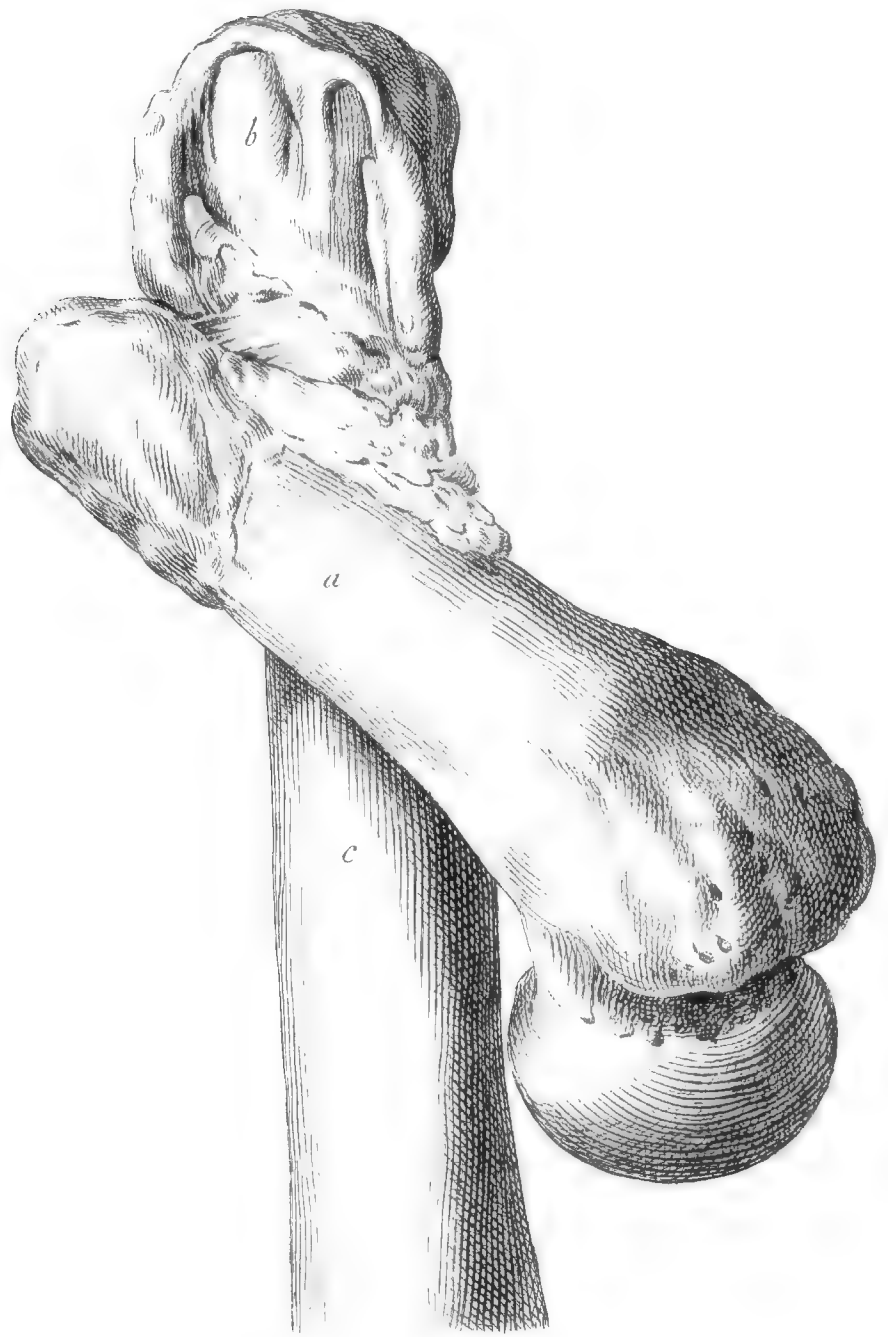

Fig. 2.

Fig. 4.

Fig. 1.

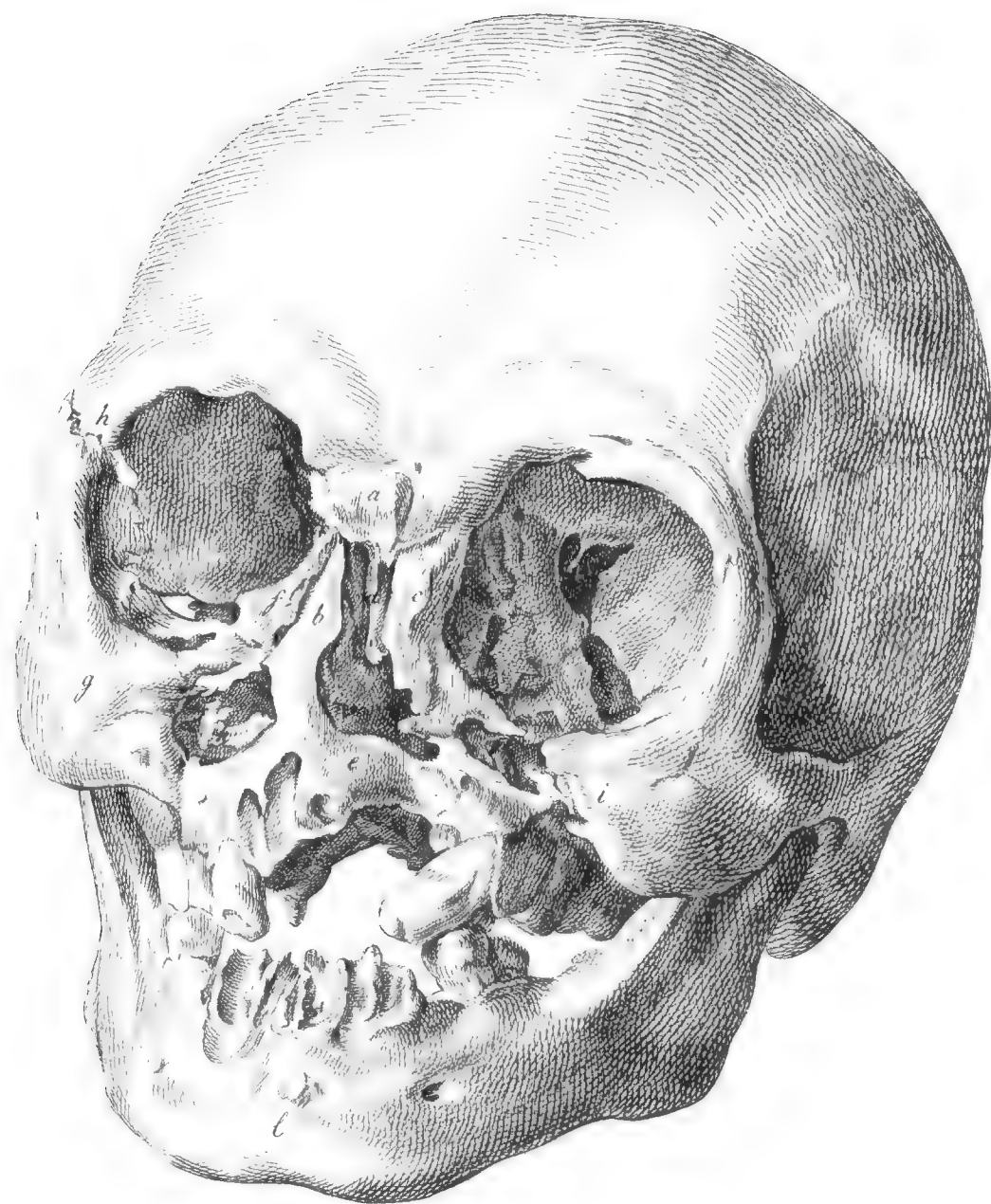

Fig. 2.

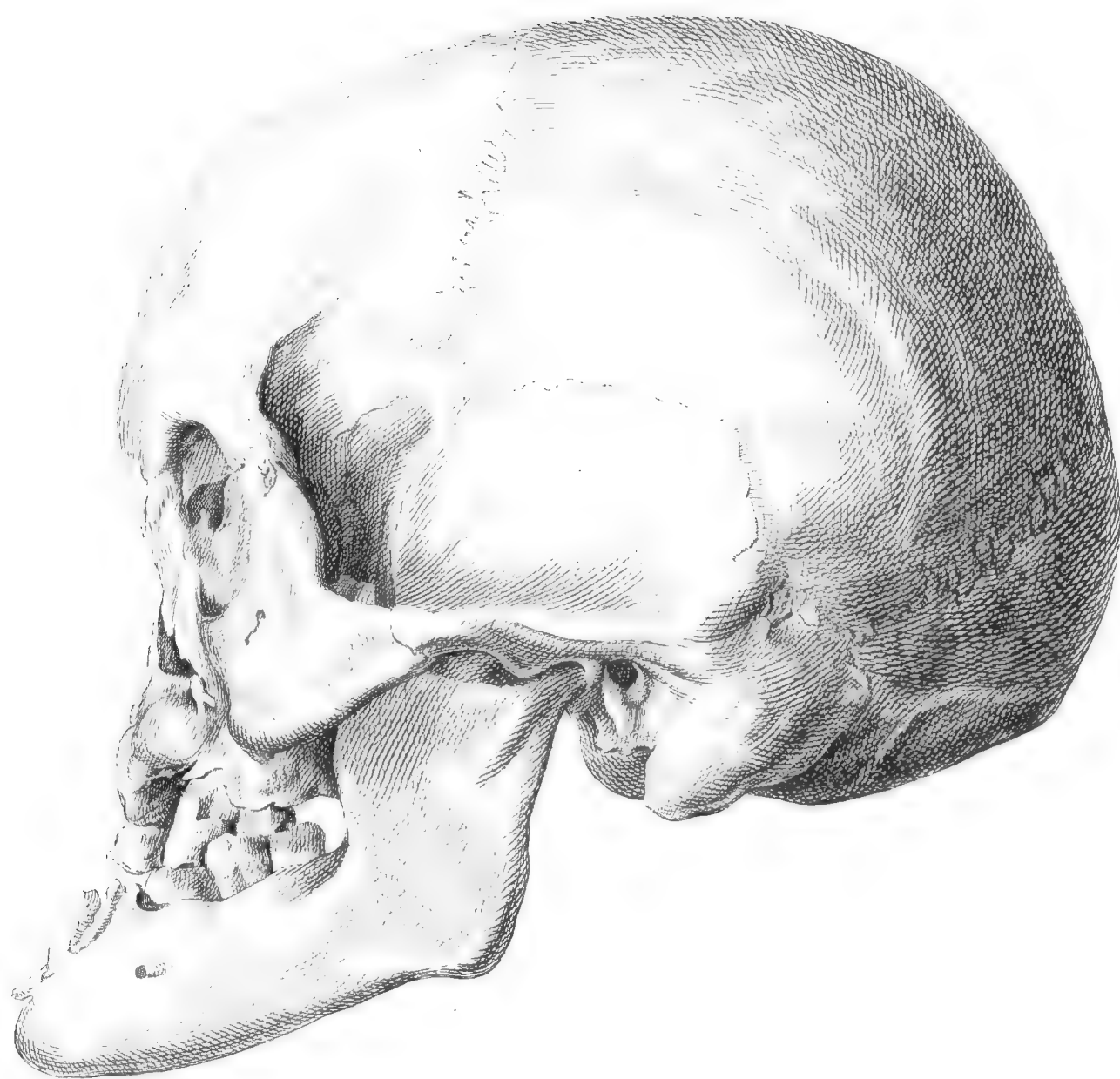

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

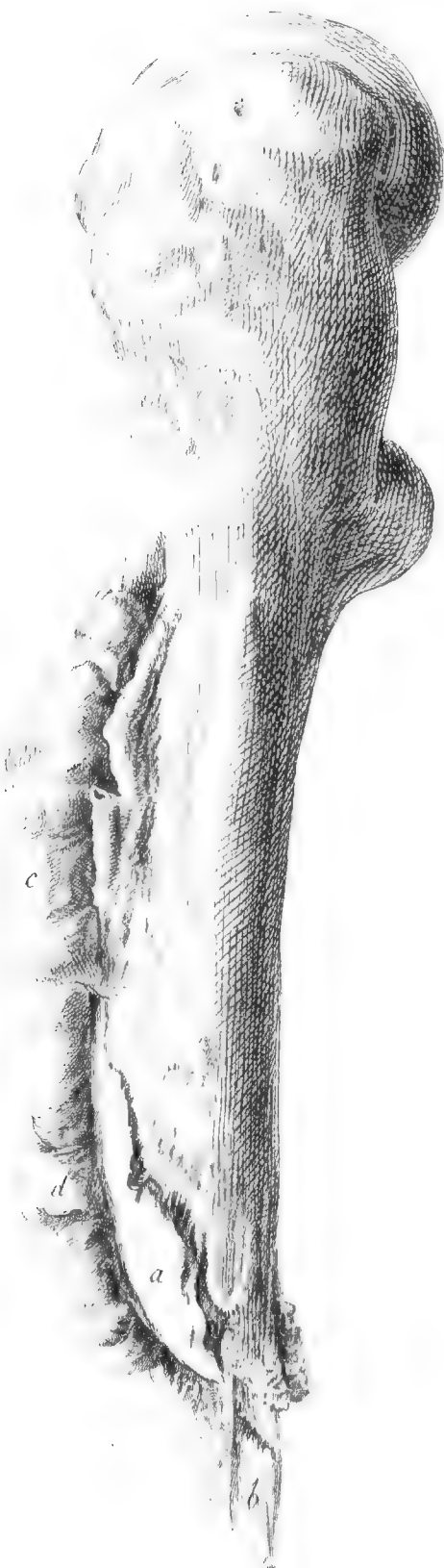

Fig. 4.

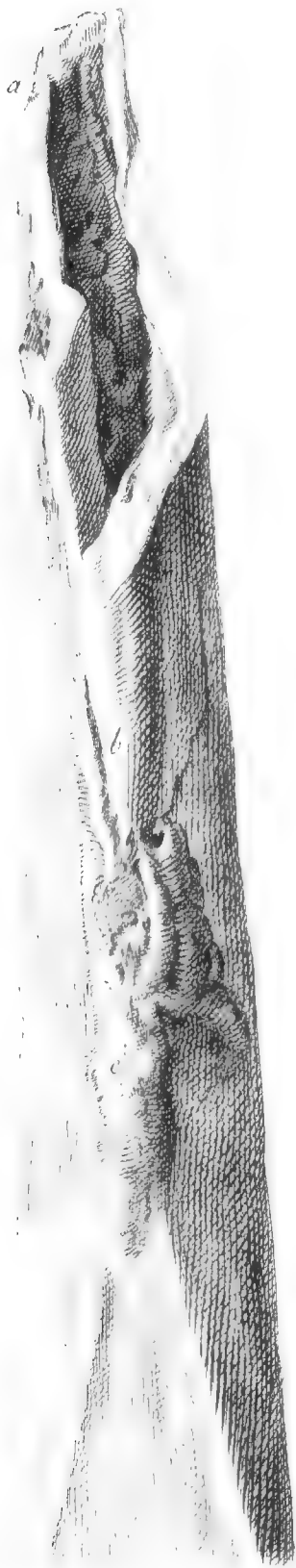

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 1.

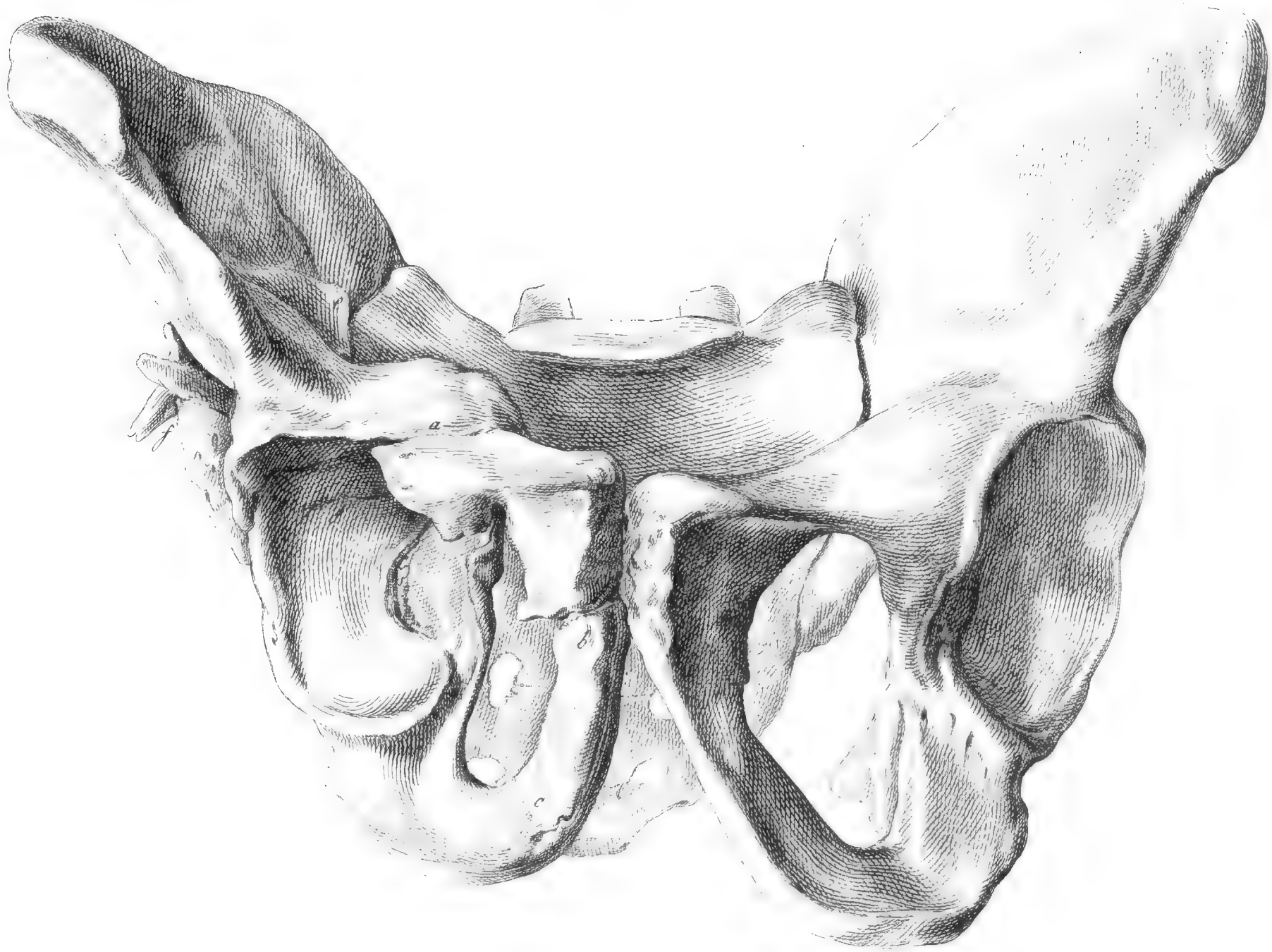

Fig. 2.

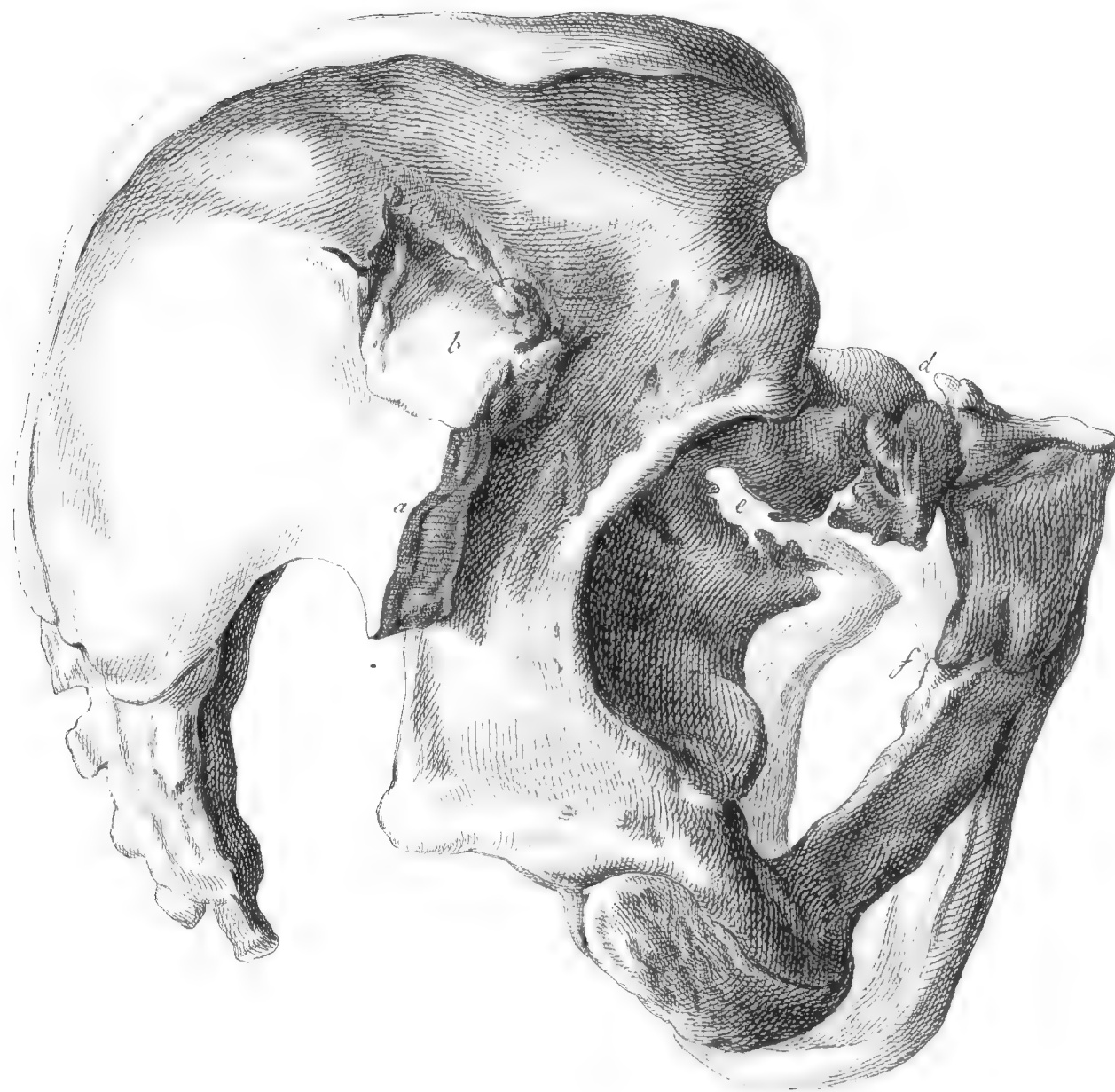

Fig. 1.

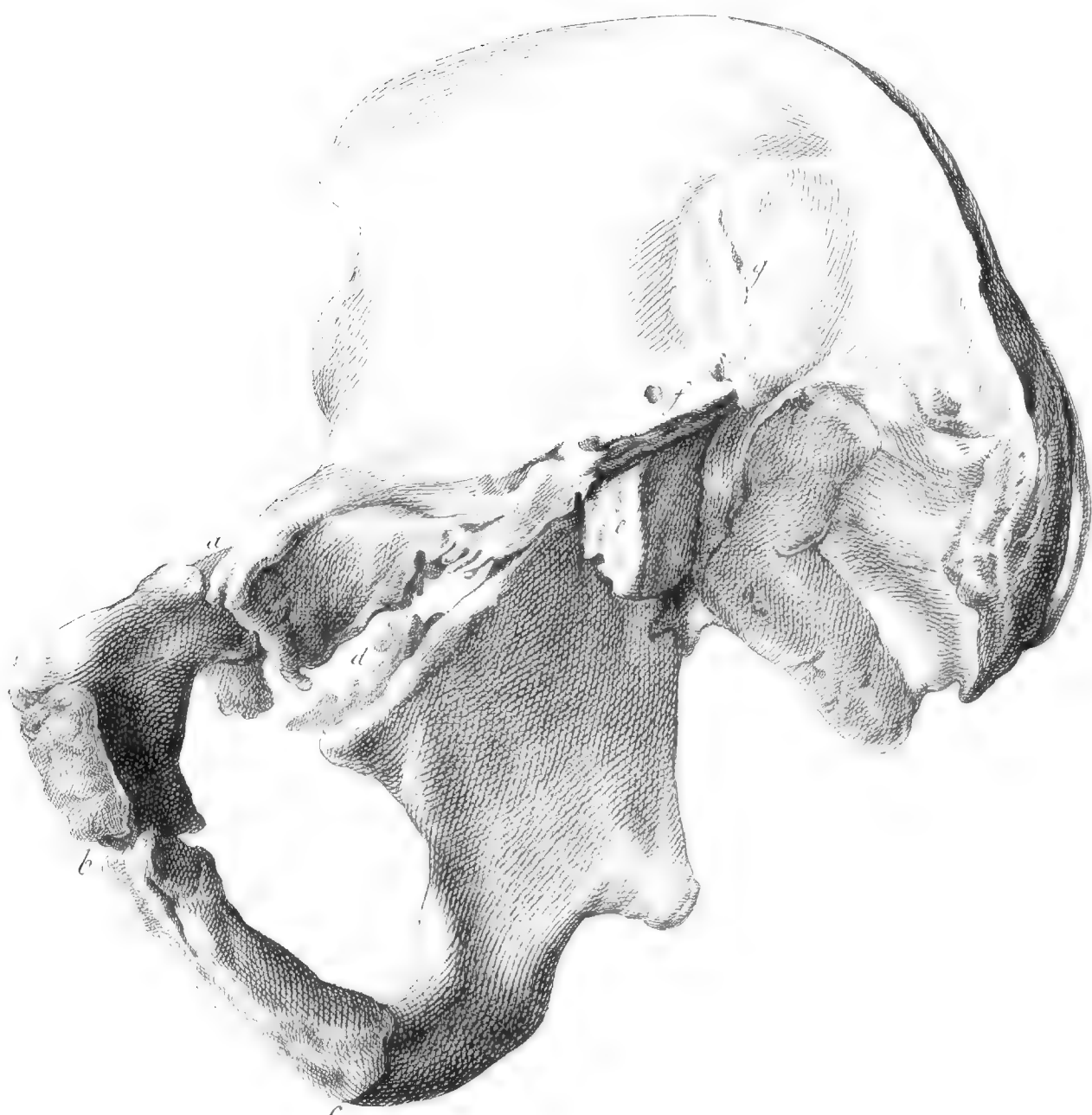

Fig. 2.

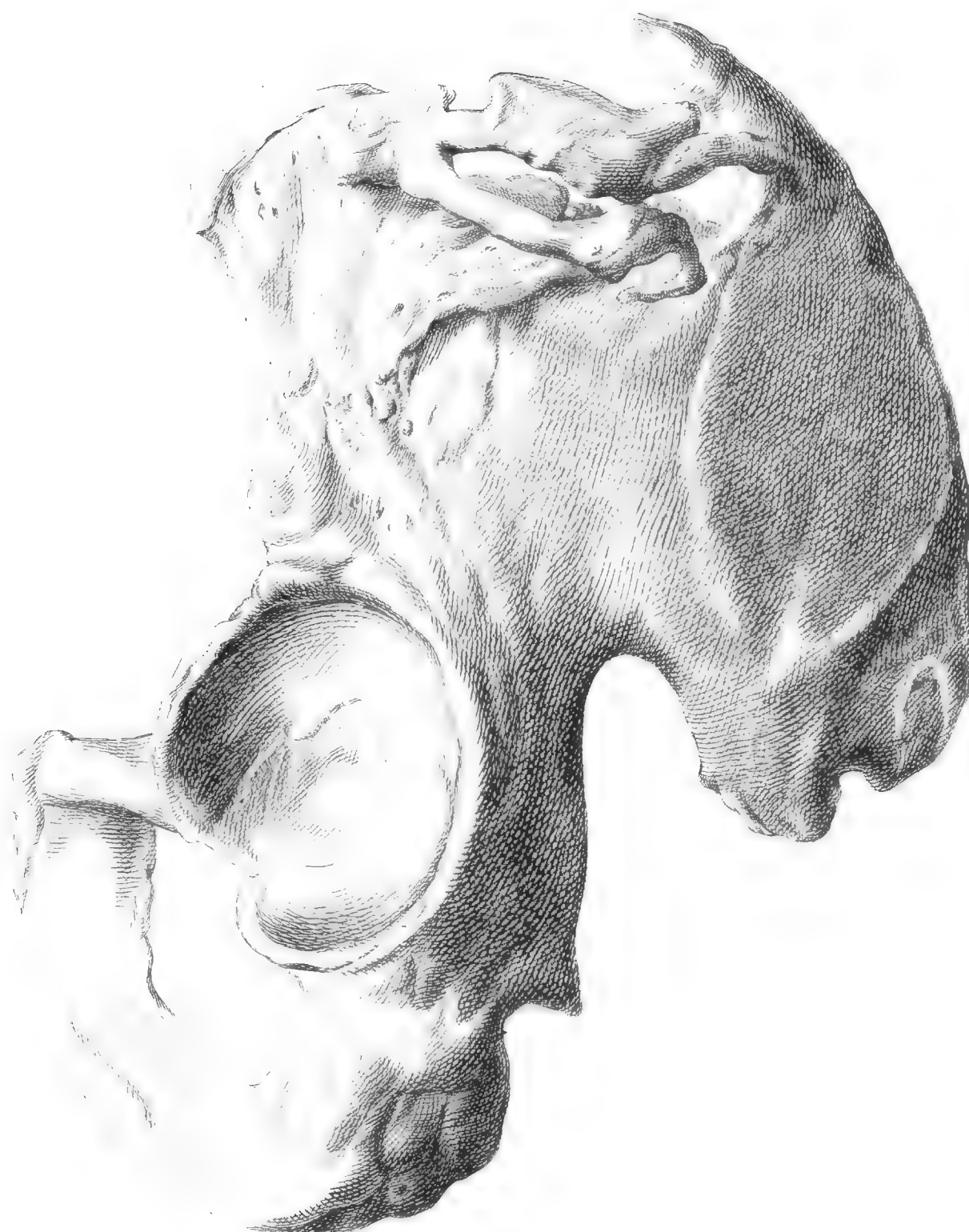

Fig. 1.

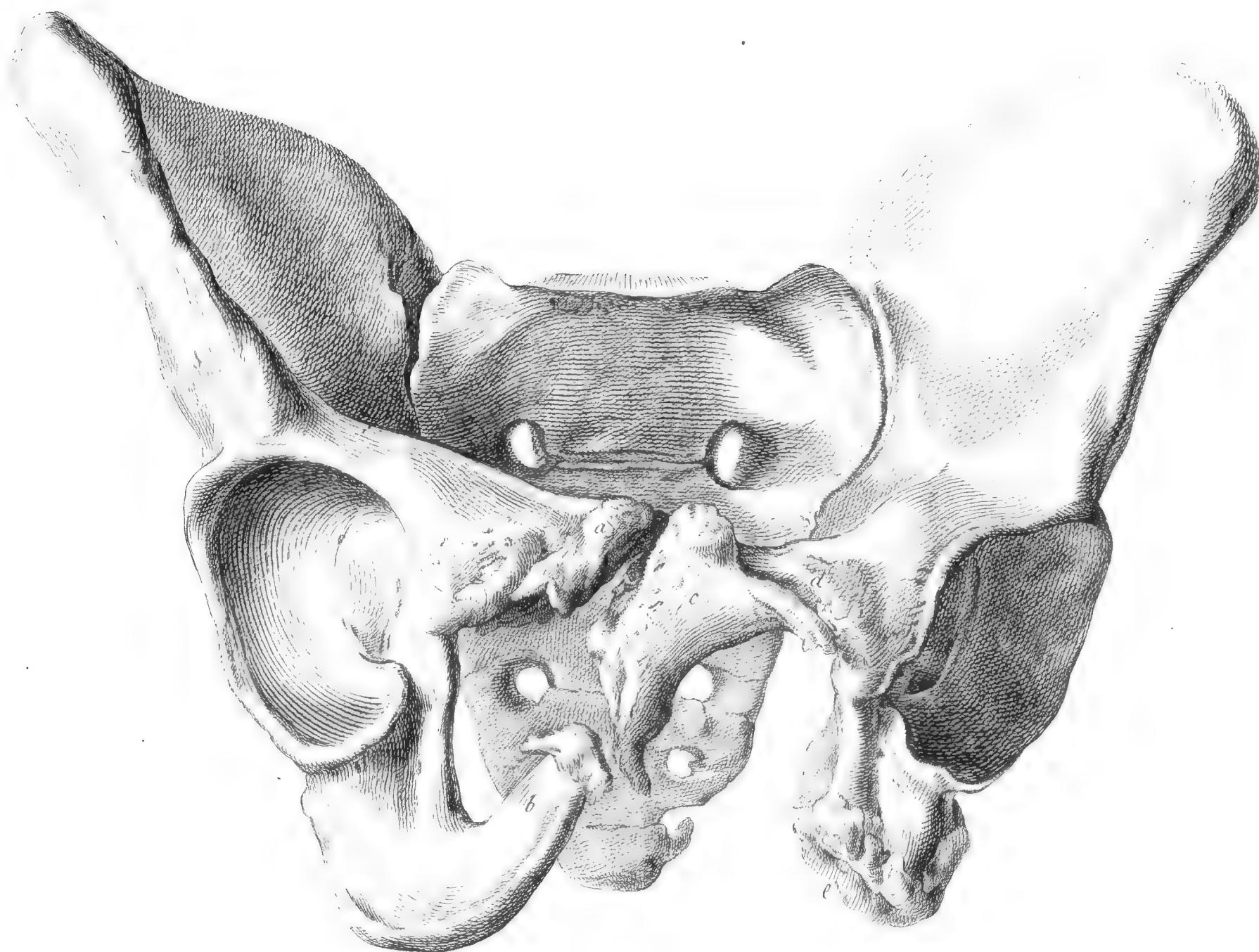

Fig. 2.

Fig. 3.

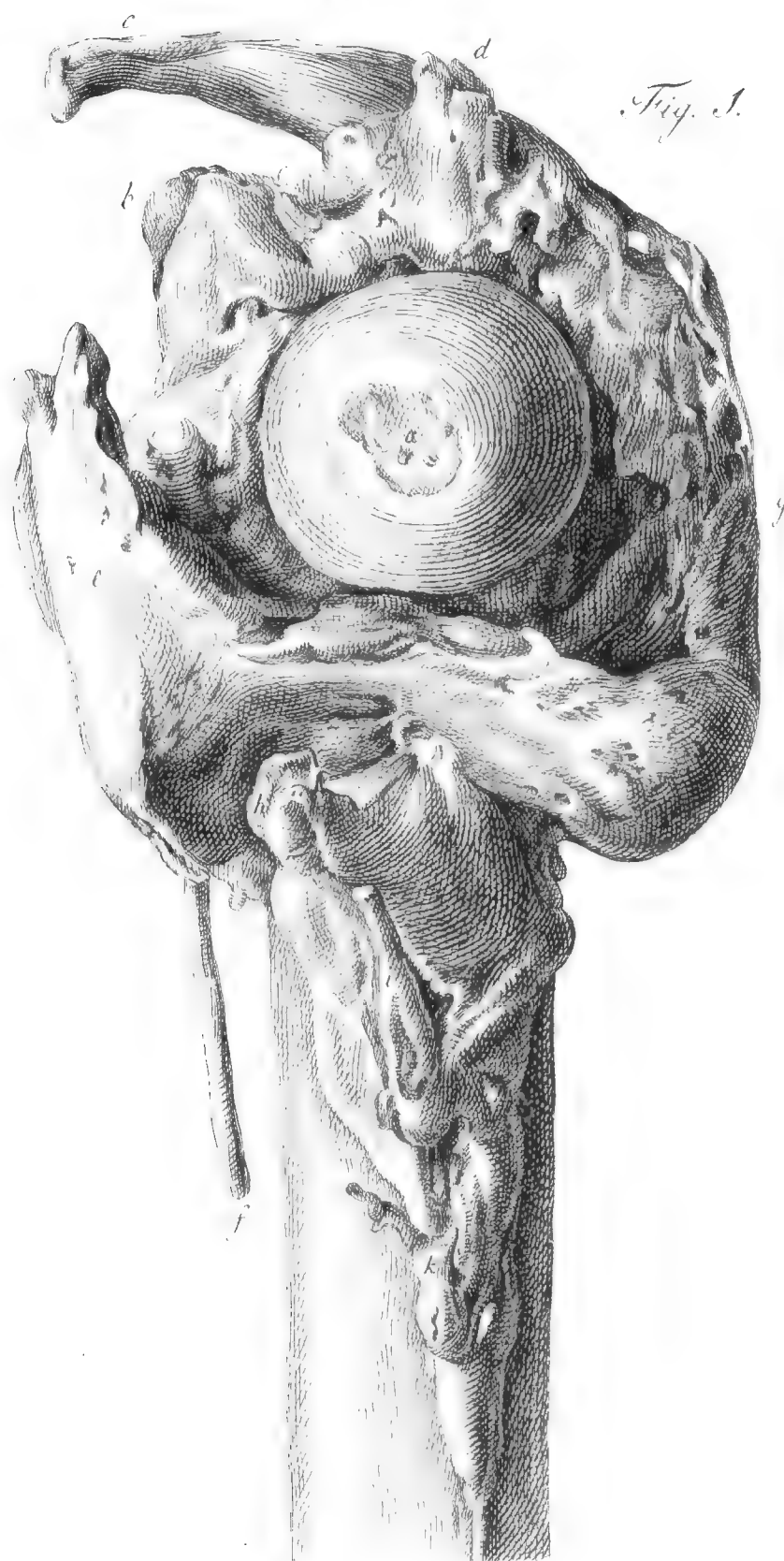

Fig. 1.

Fig. 2.

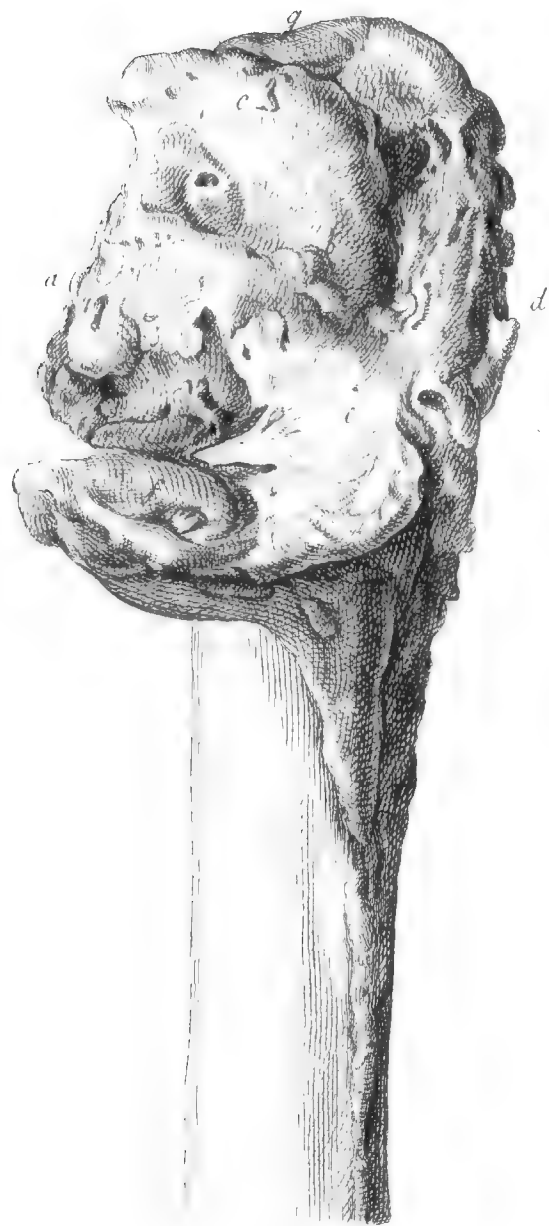

Fig. 3.

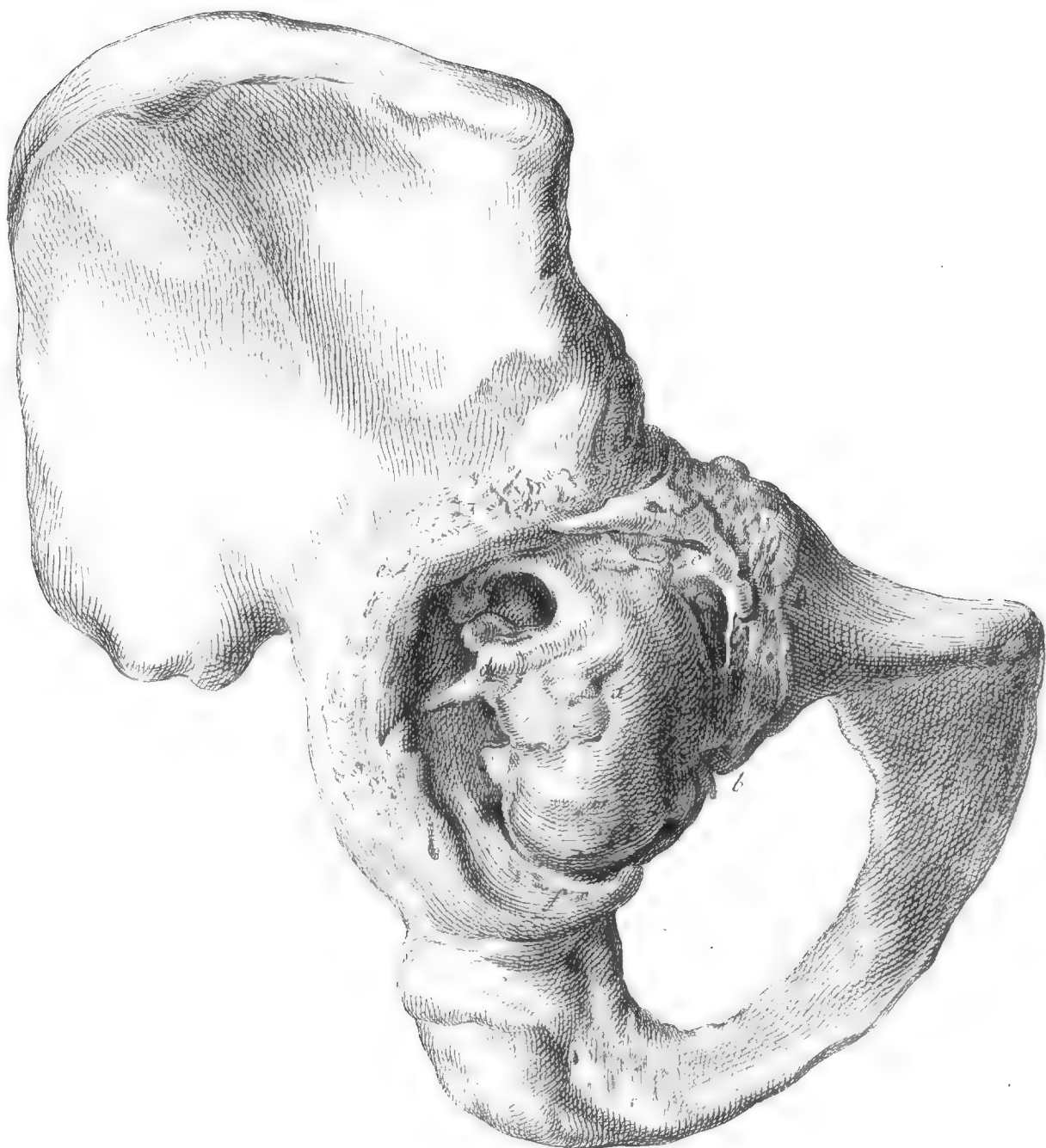

Fig. 4.

Fig. 1.

Fig. 3.

Fig. 2.

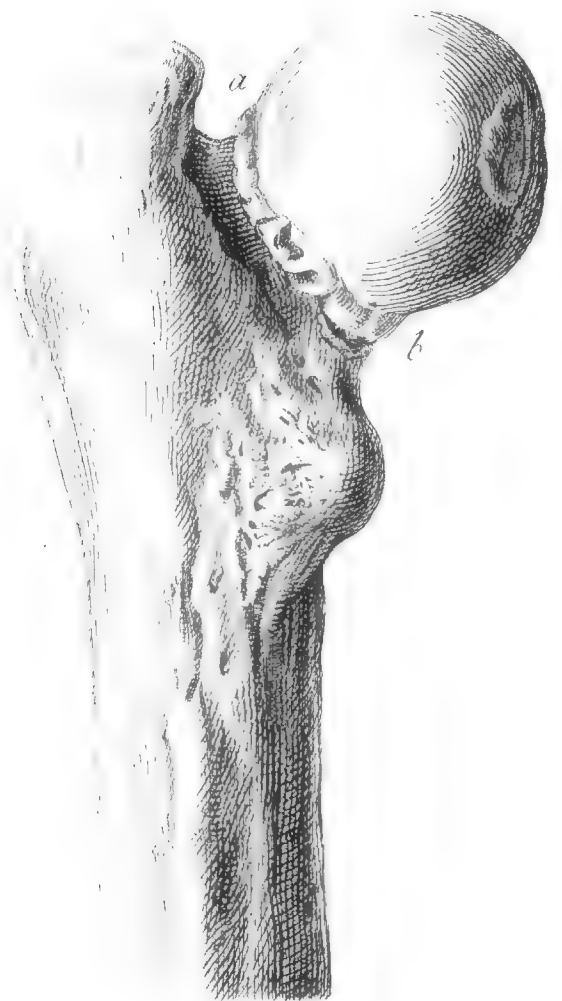

Fig. 4.

Fig. 6.

Fig. 5.

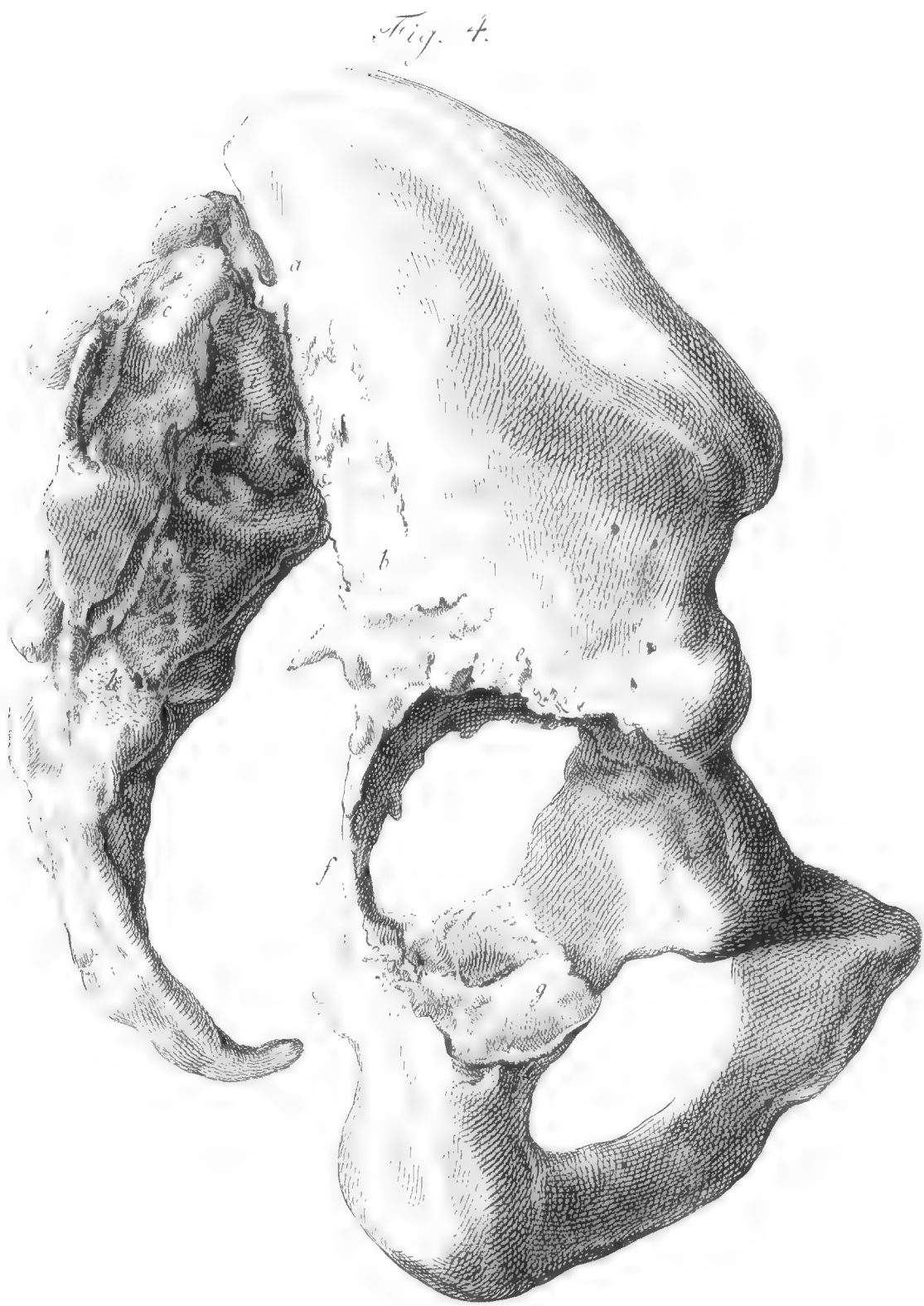
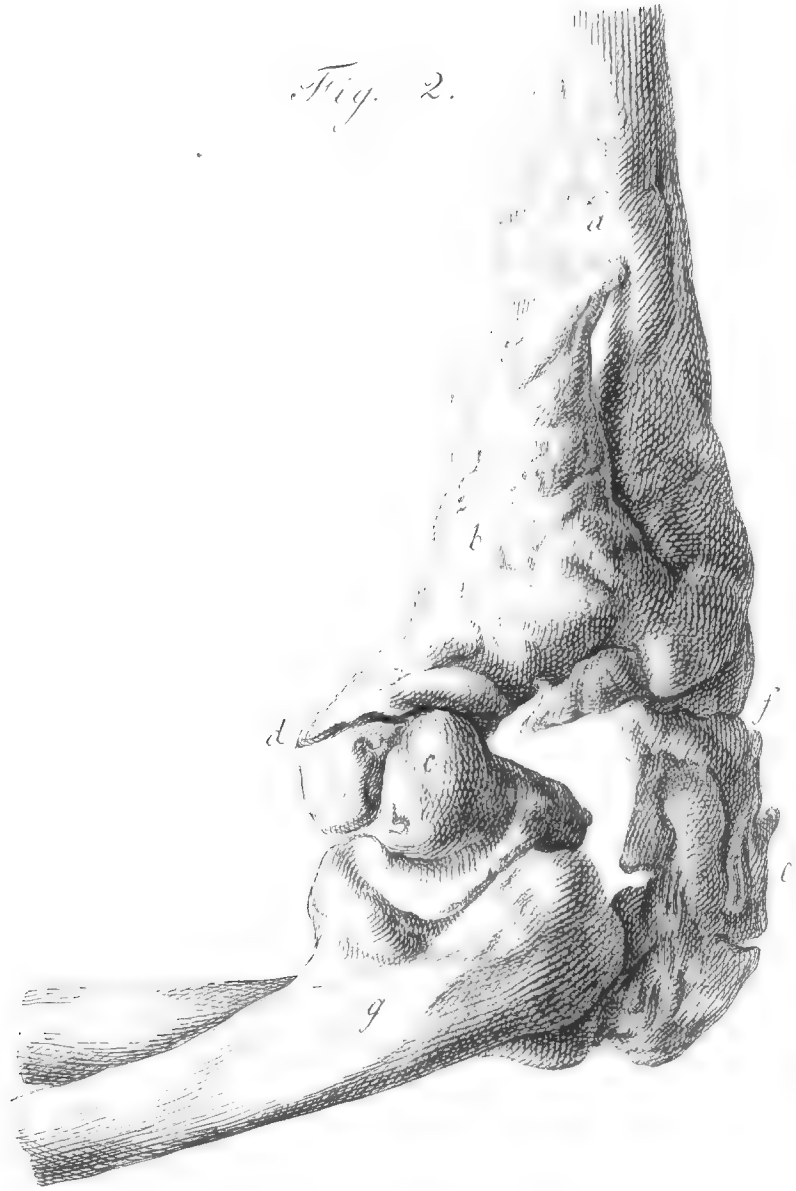

Fig. 1.

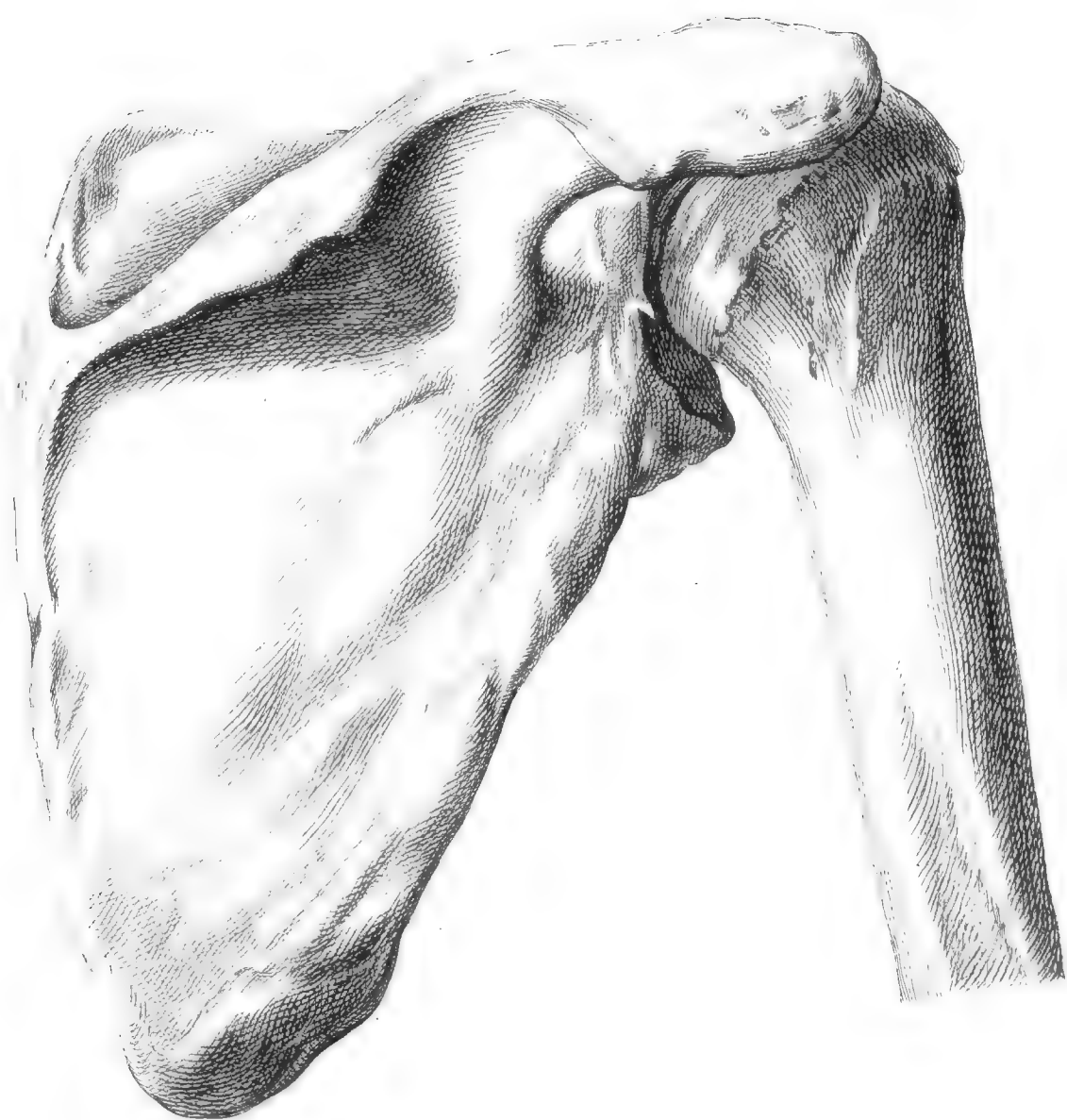

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

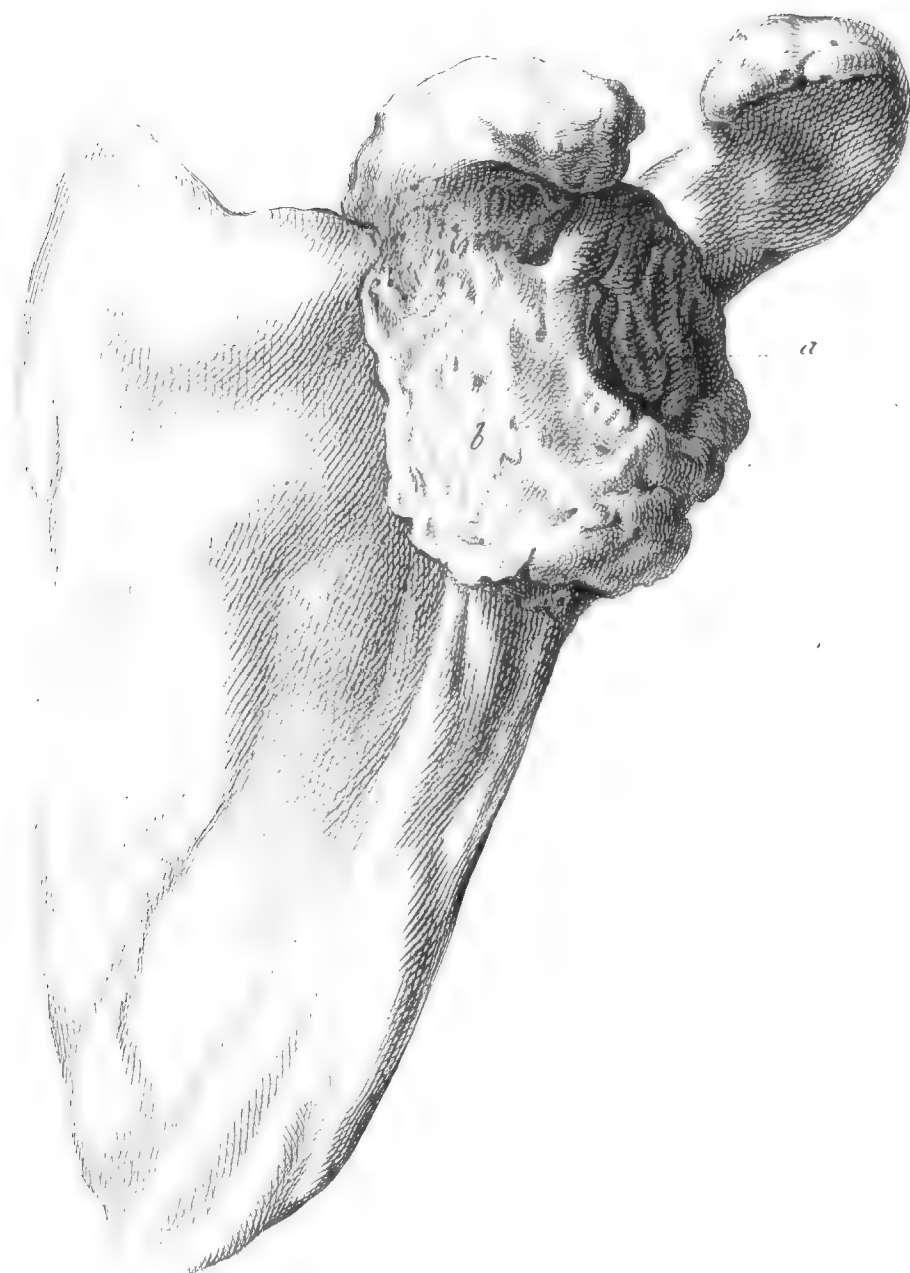

Fig. 1.

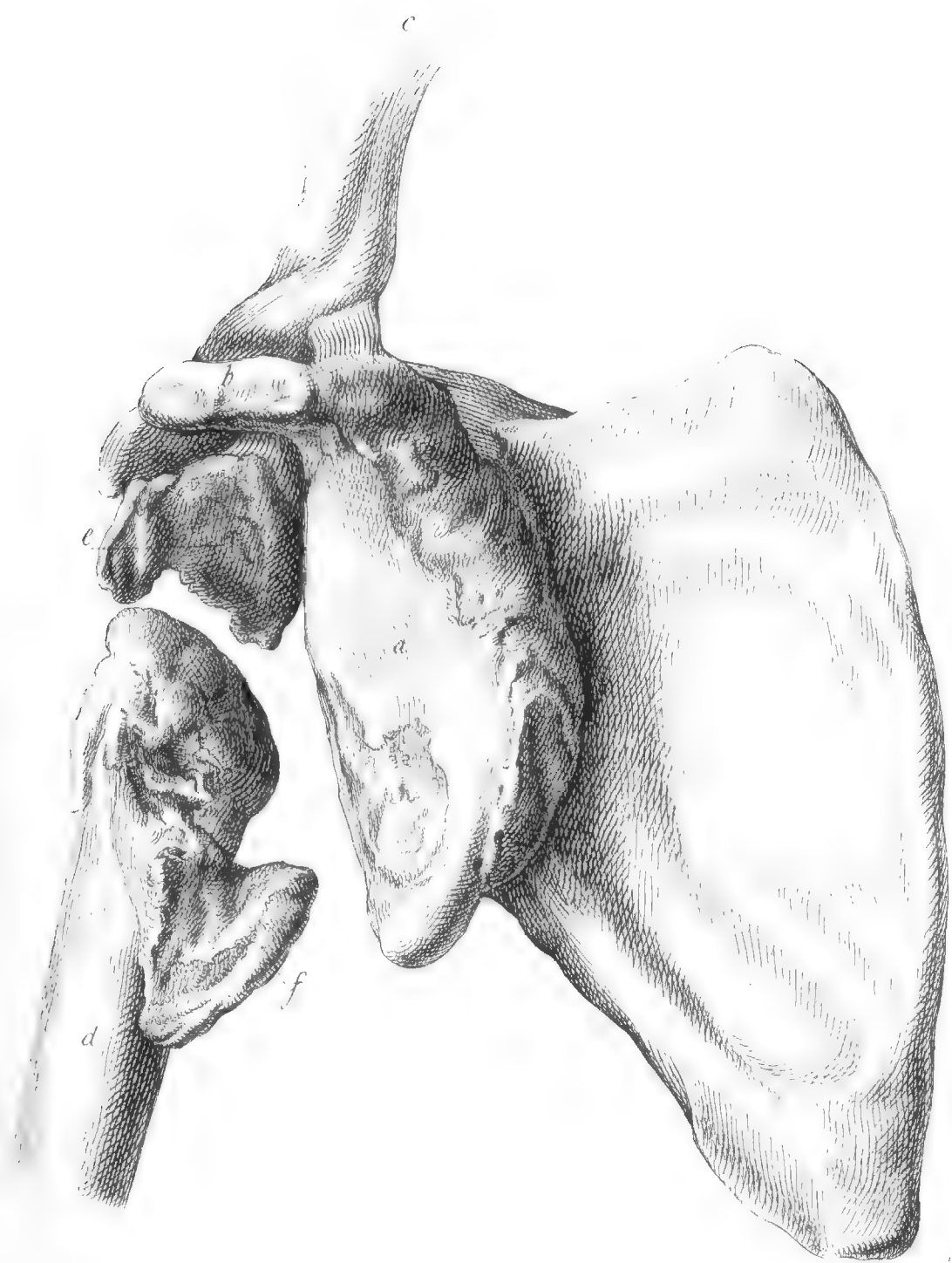

Fig. 3.

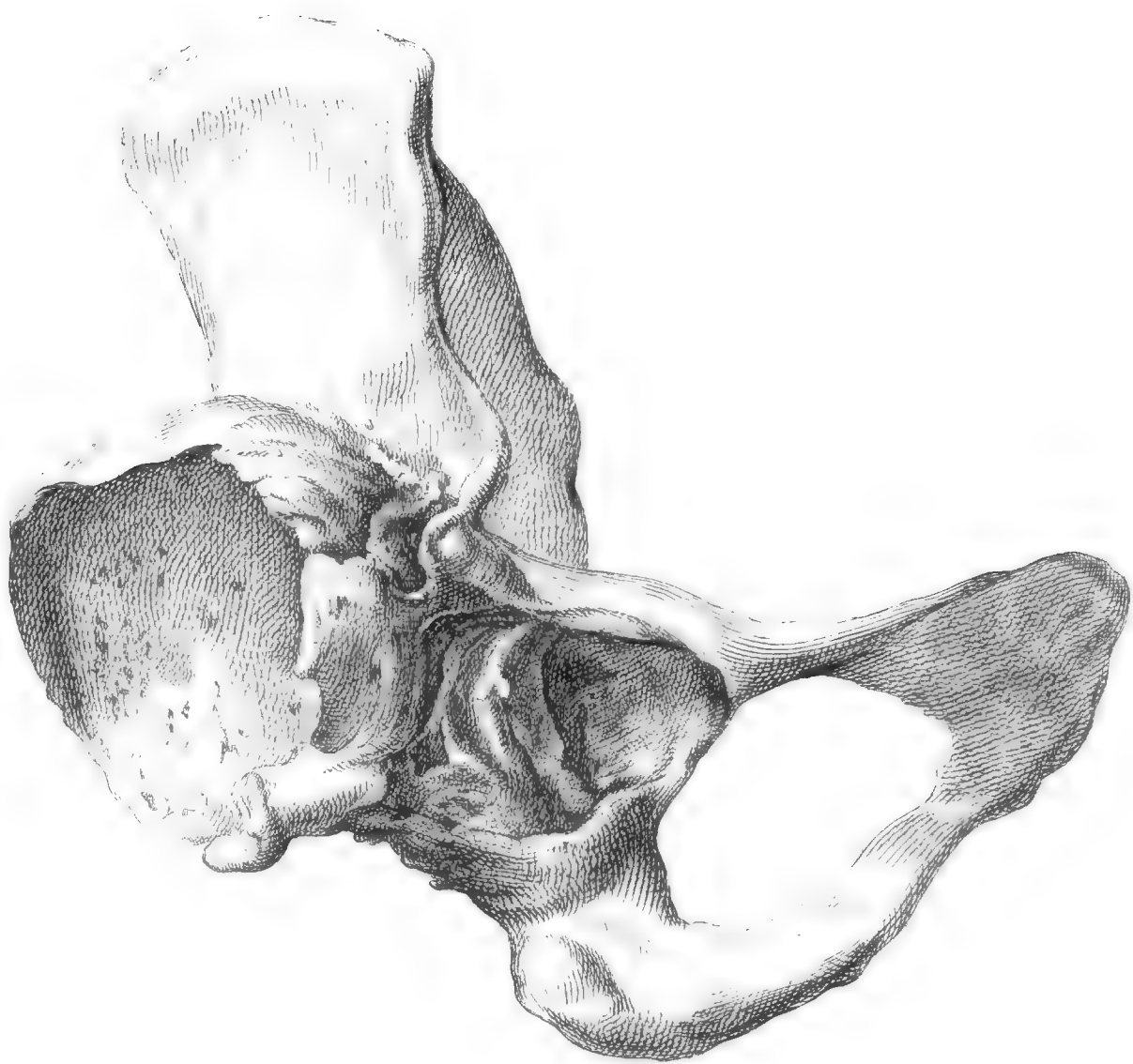

Fig. 2.

Fig. 4.

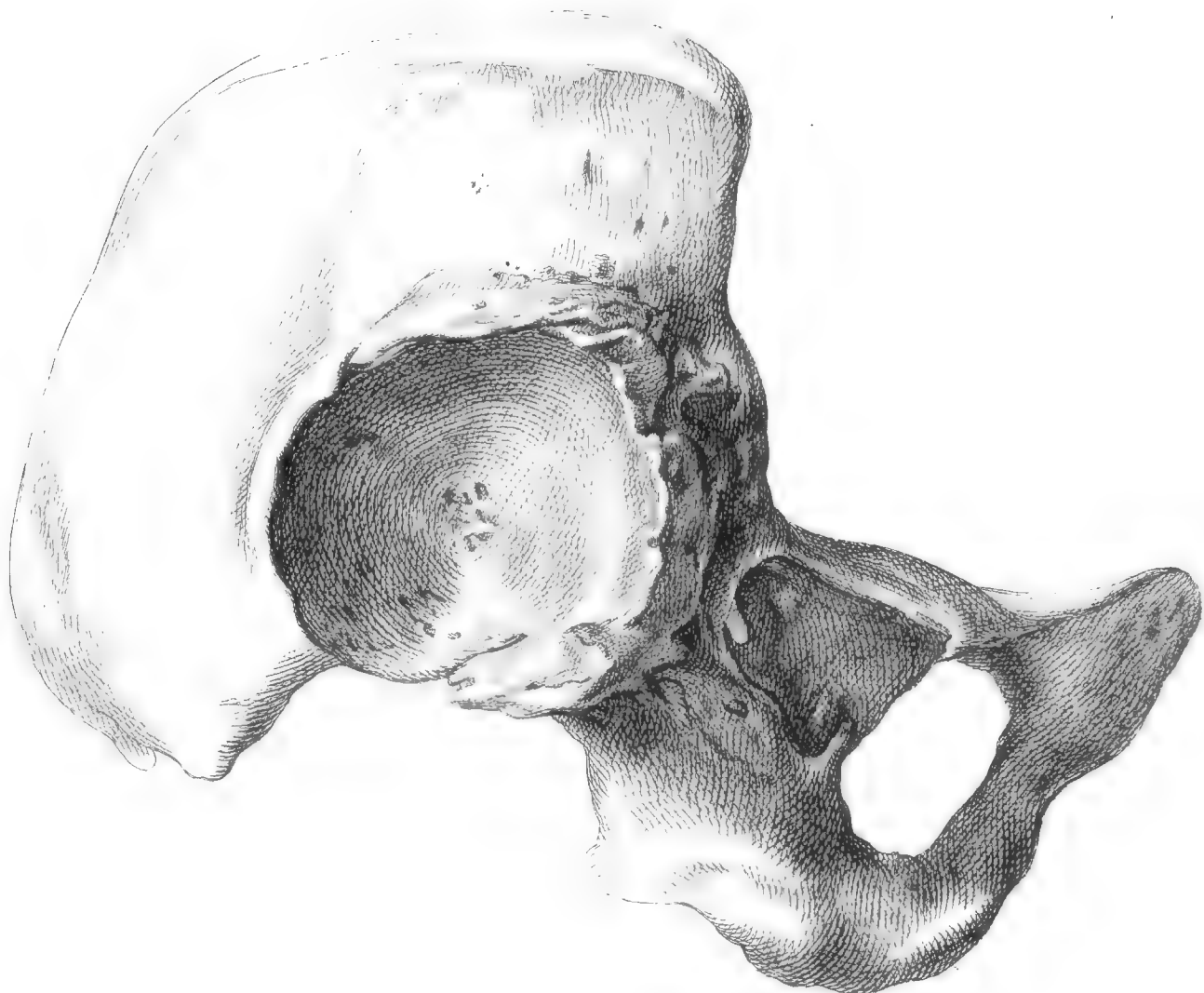

Fig. 1.

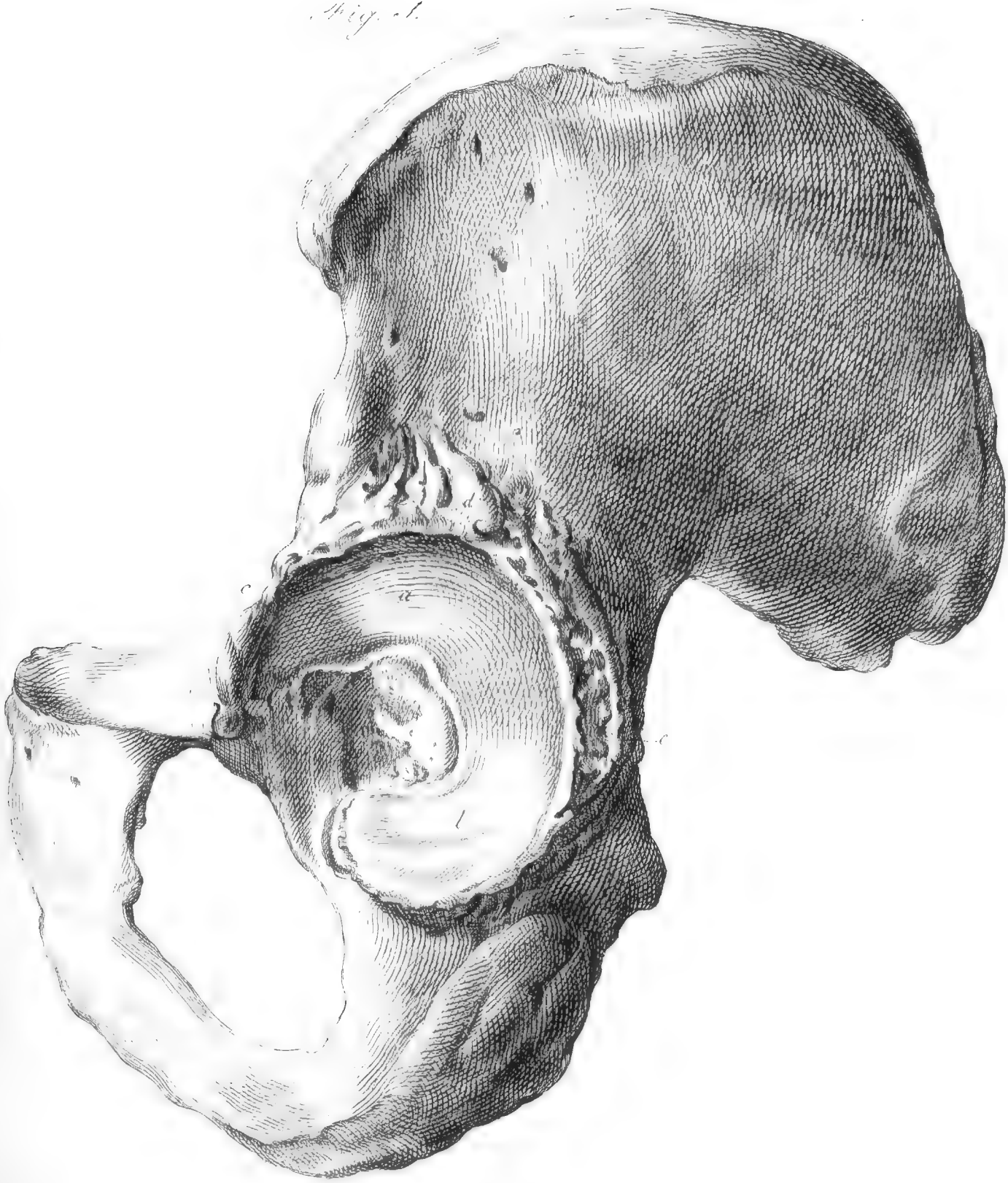

Fig. 2.

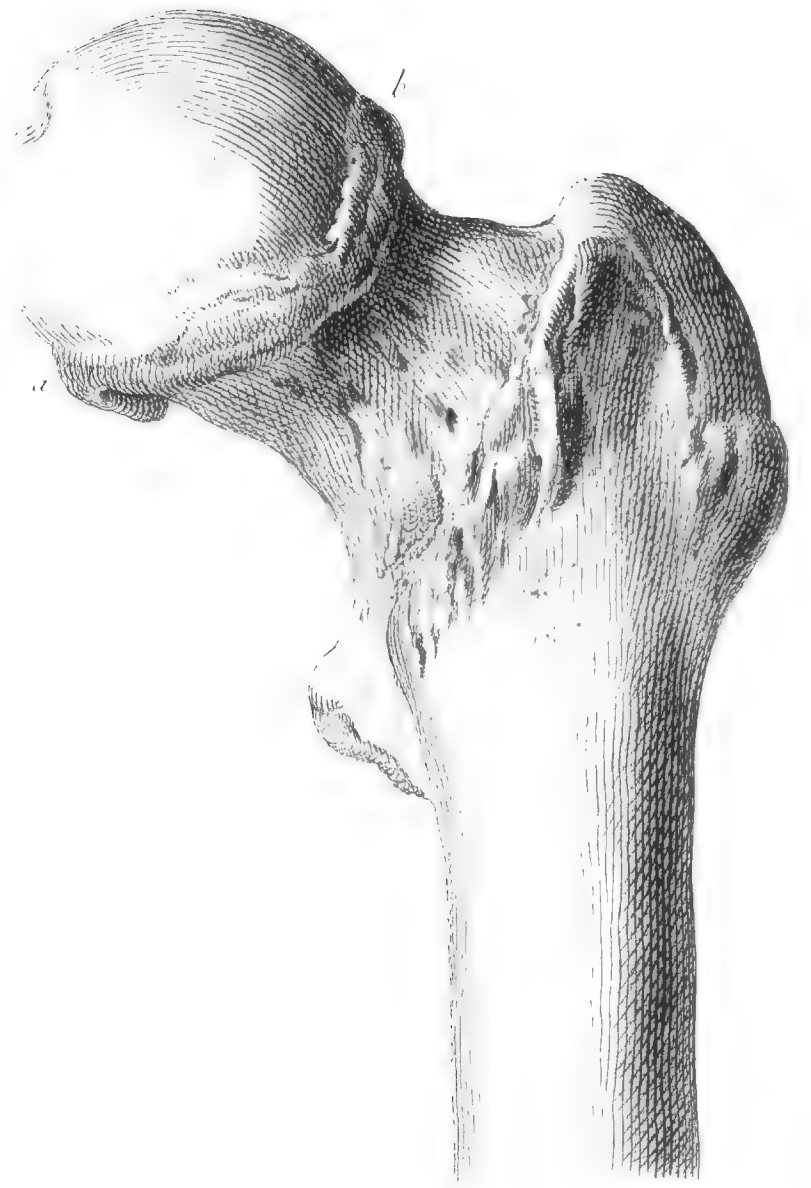

Fig. 4.

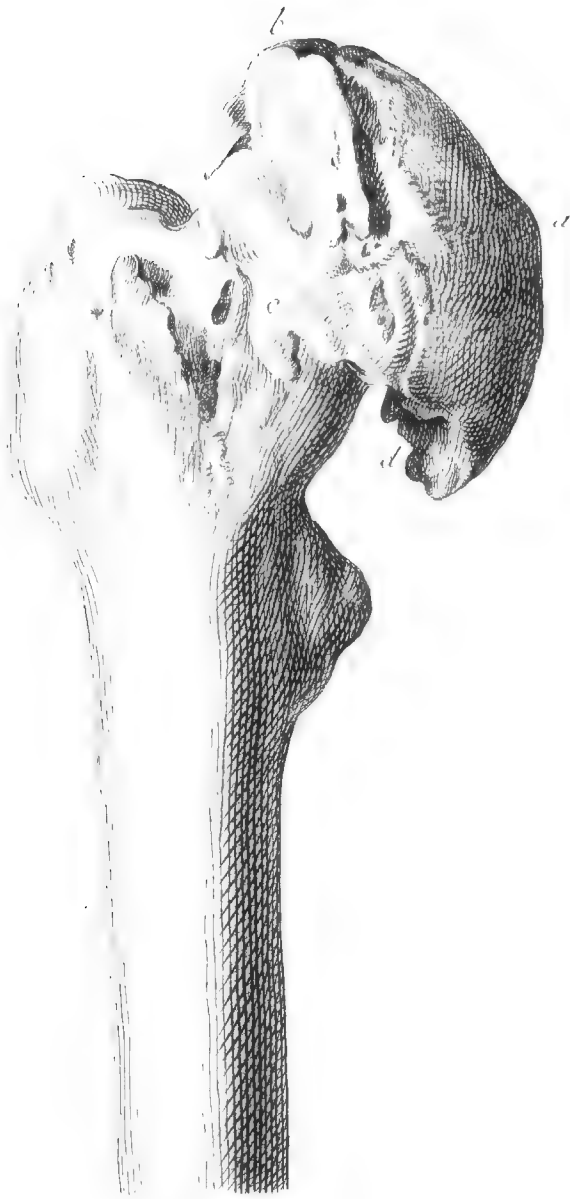

Fig. 3.

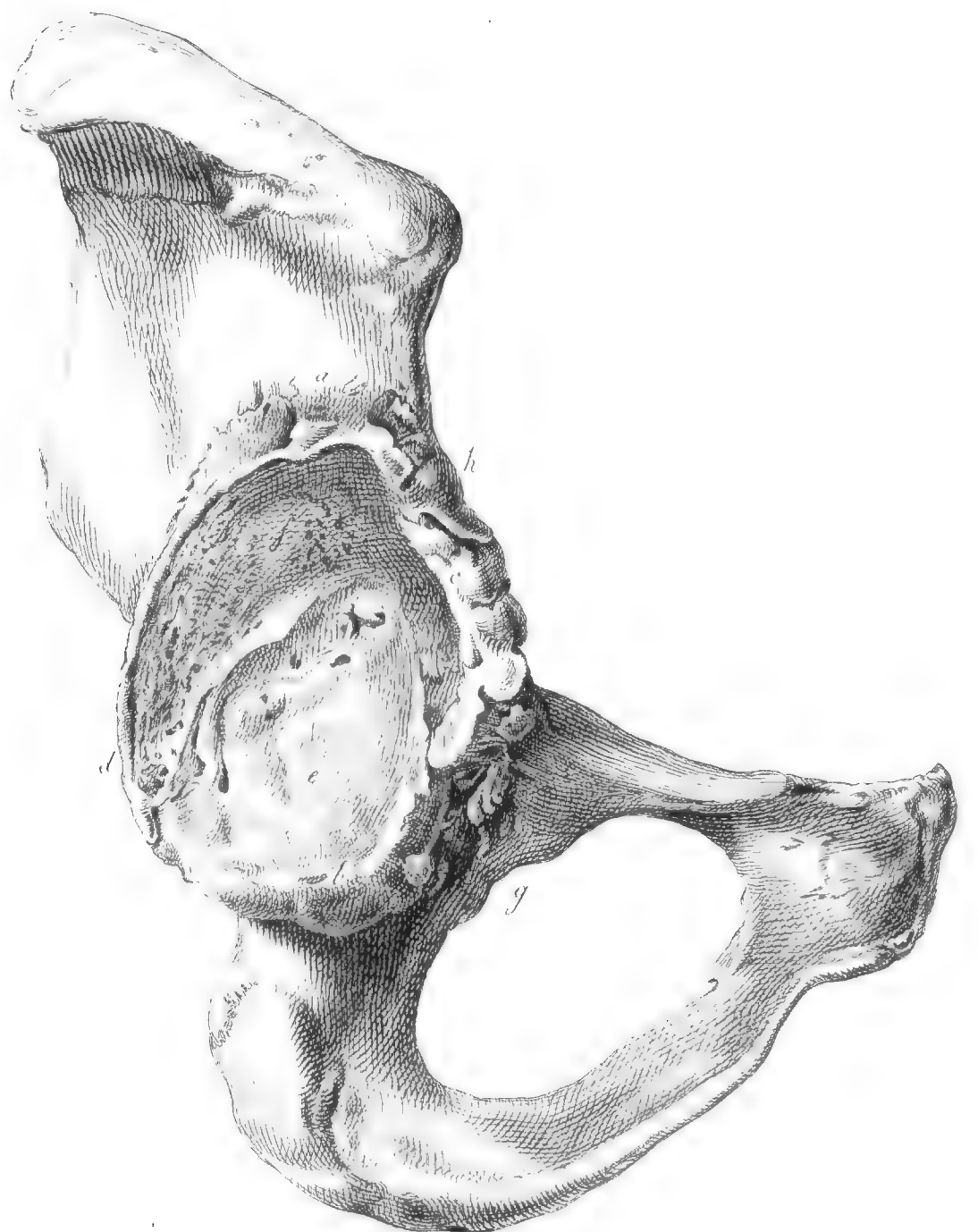

Fig. 1.

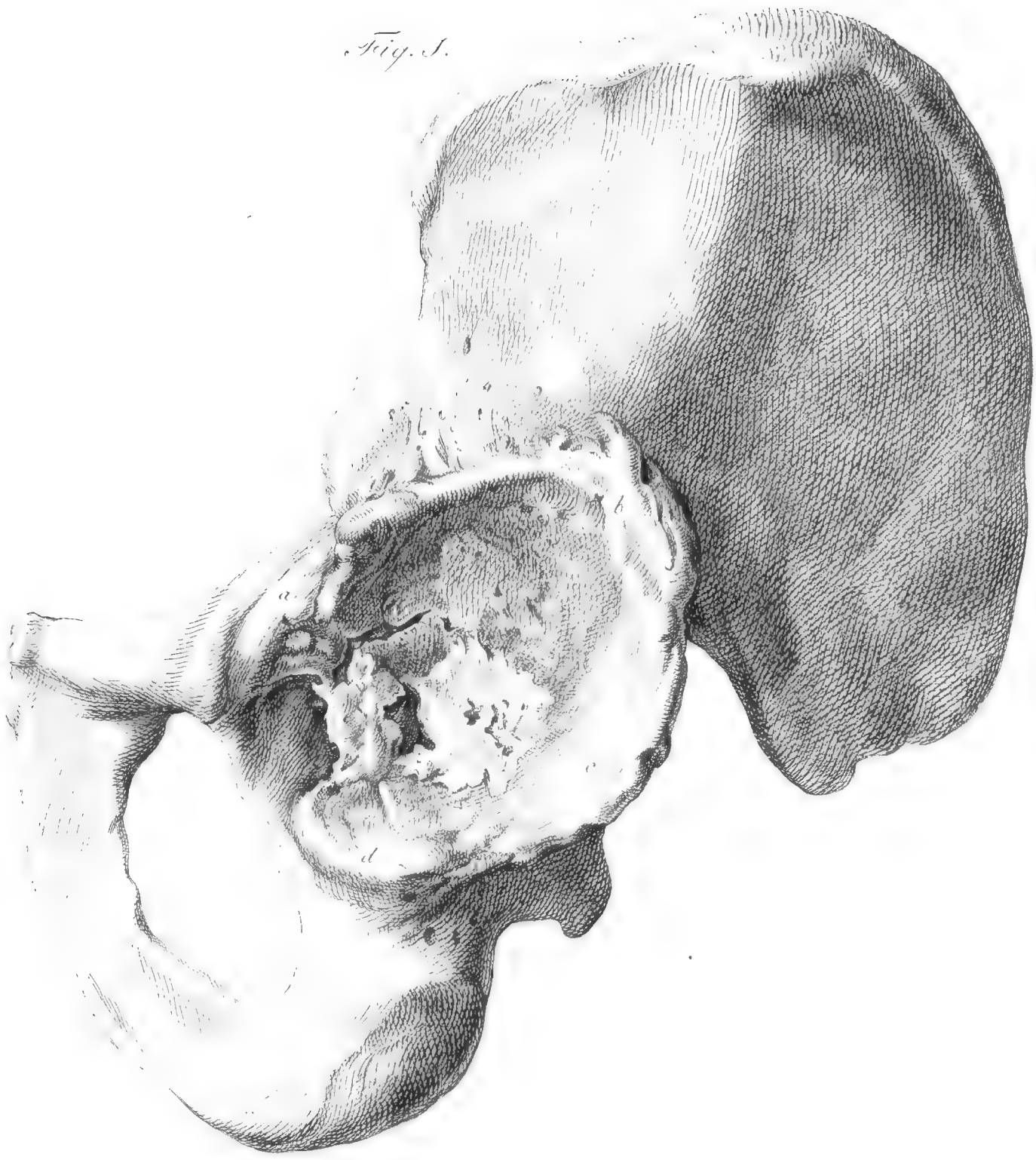

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

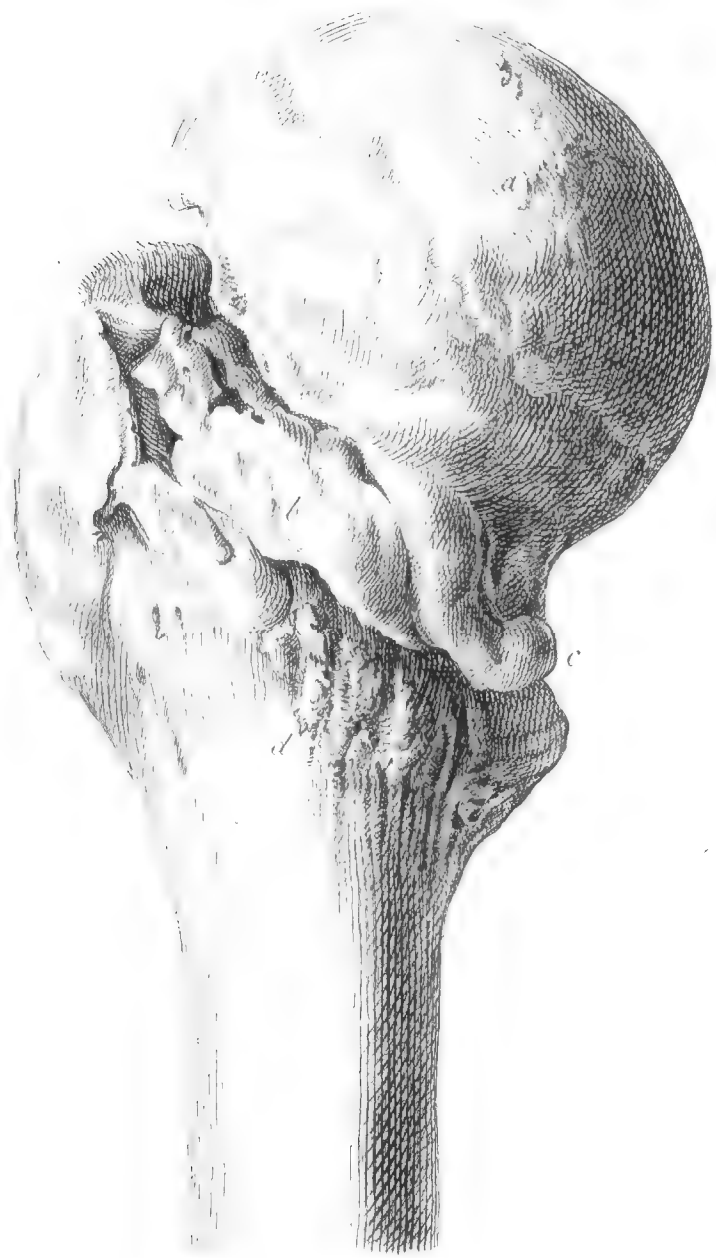

Fig. 1.

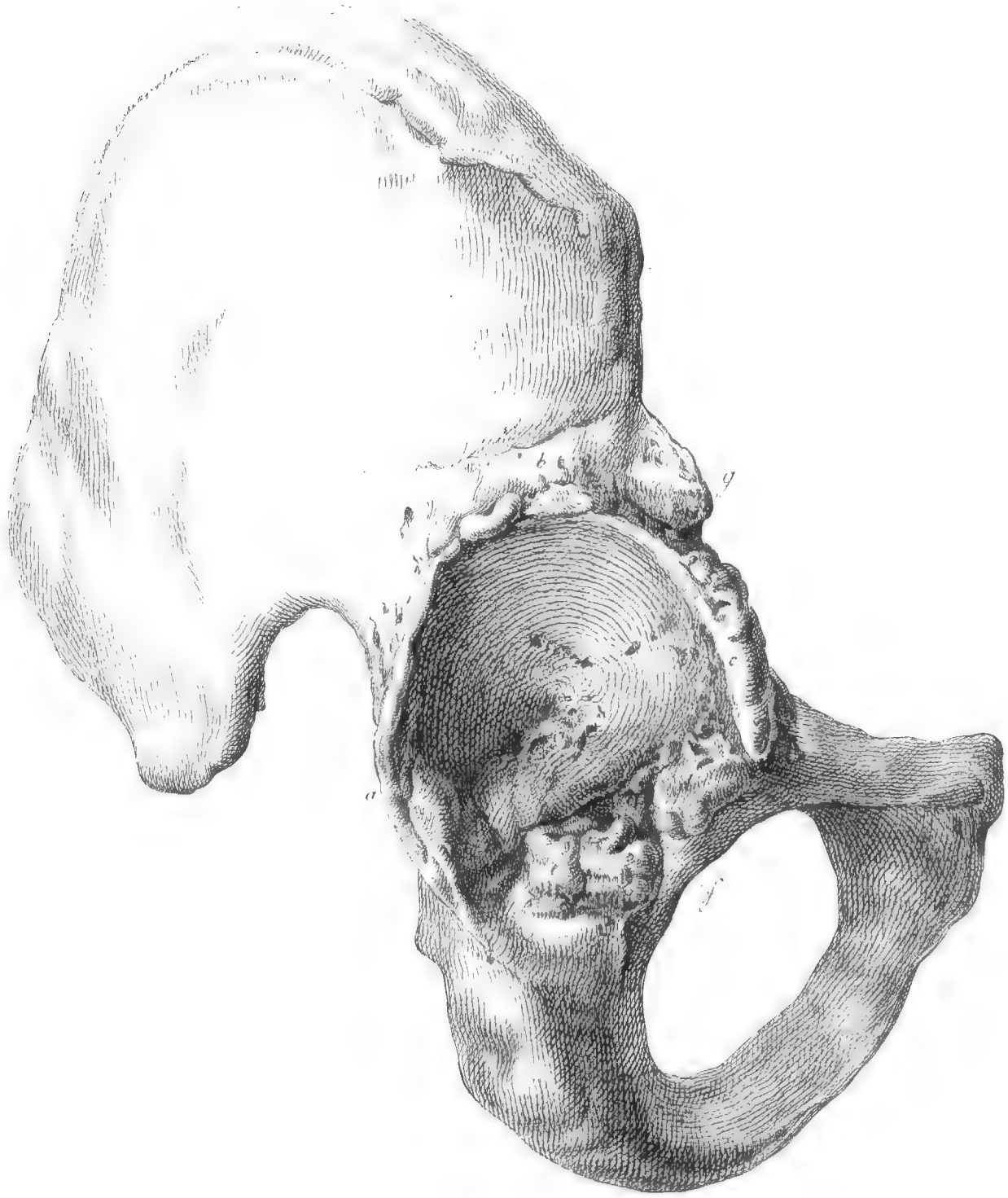

Fig. 2.

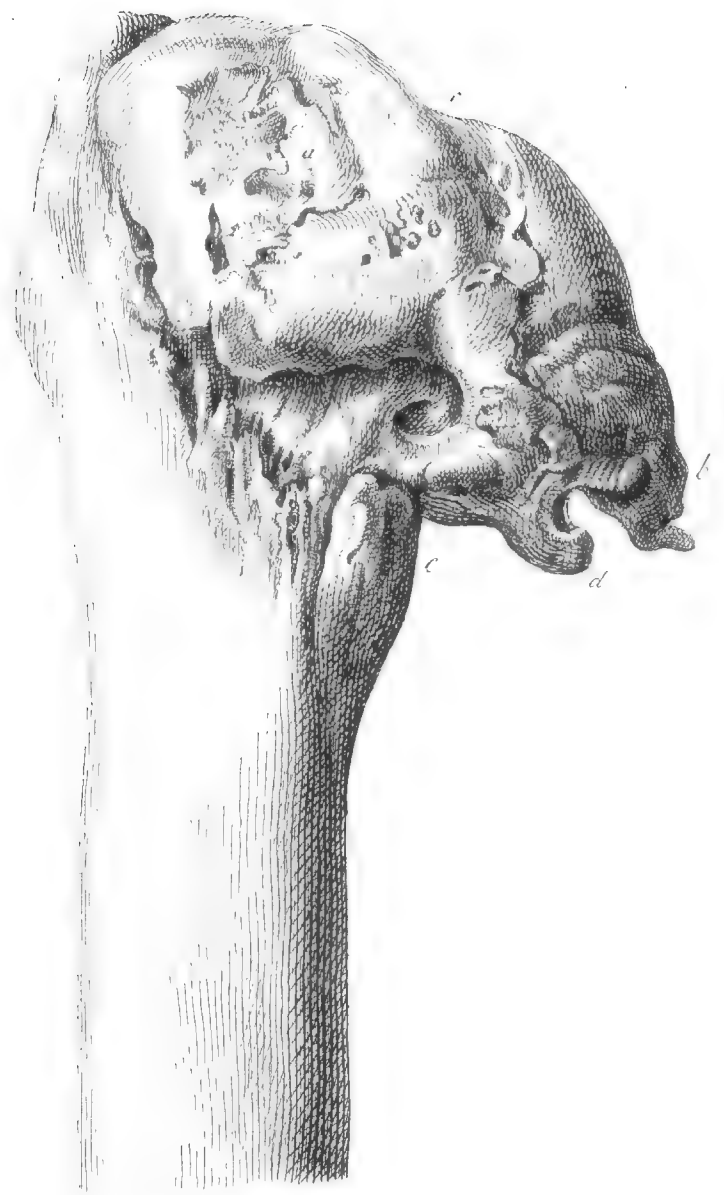

Fig. 3.

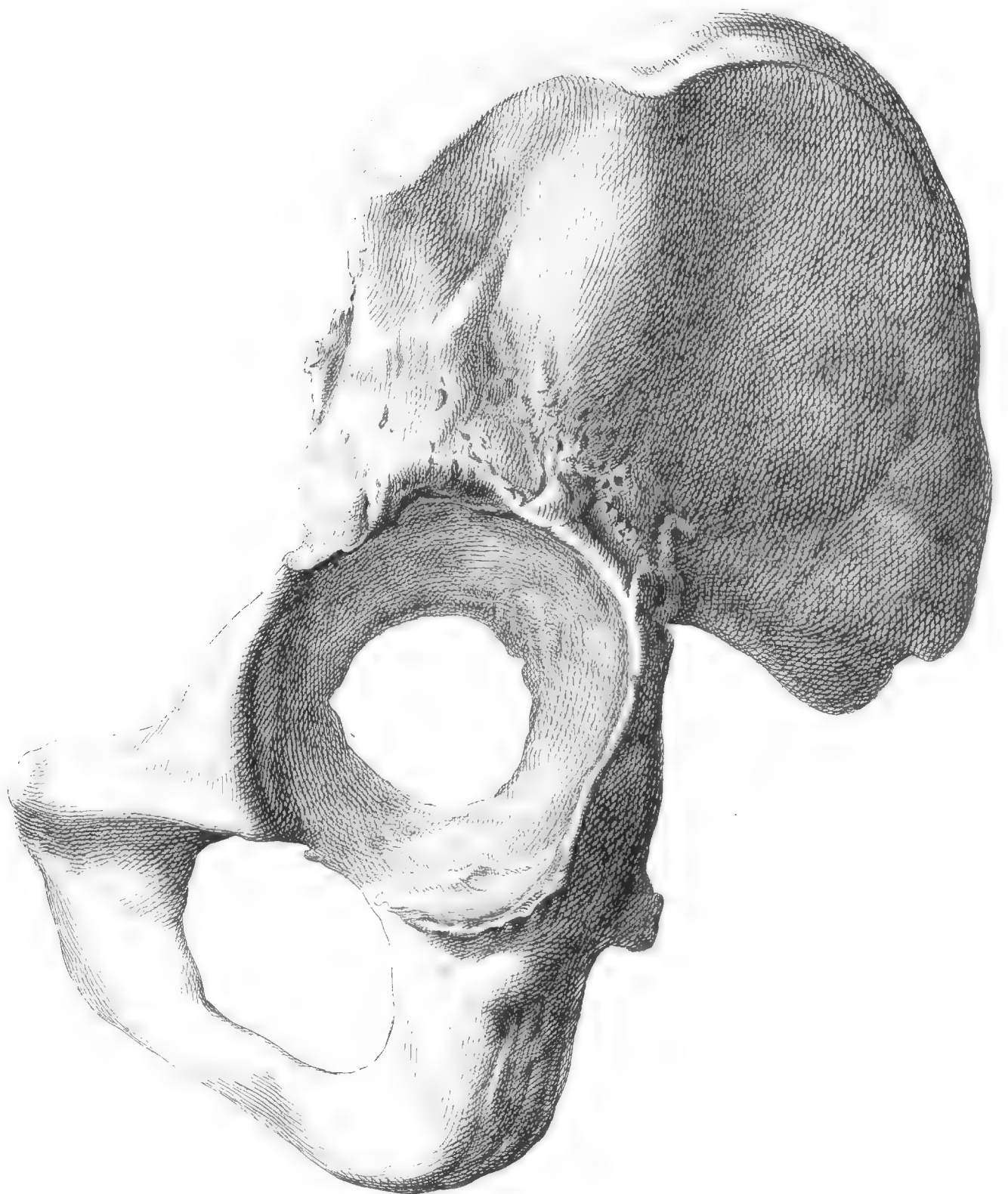

Fig. 4.

Fig. 1.

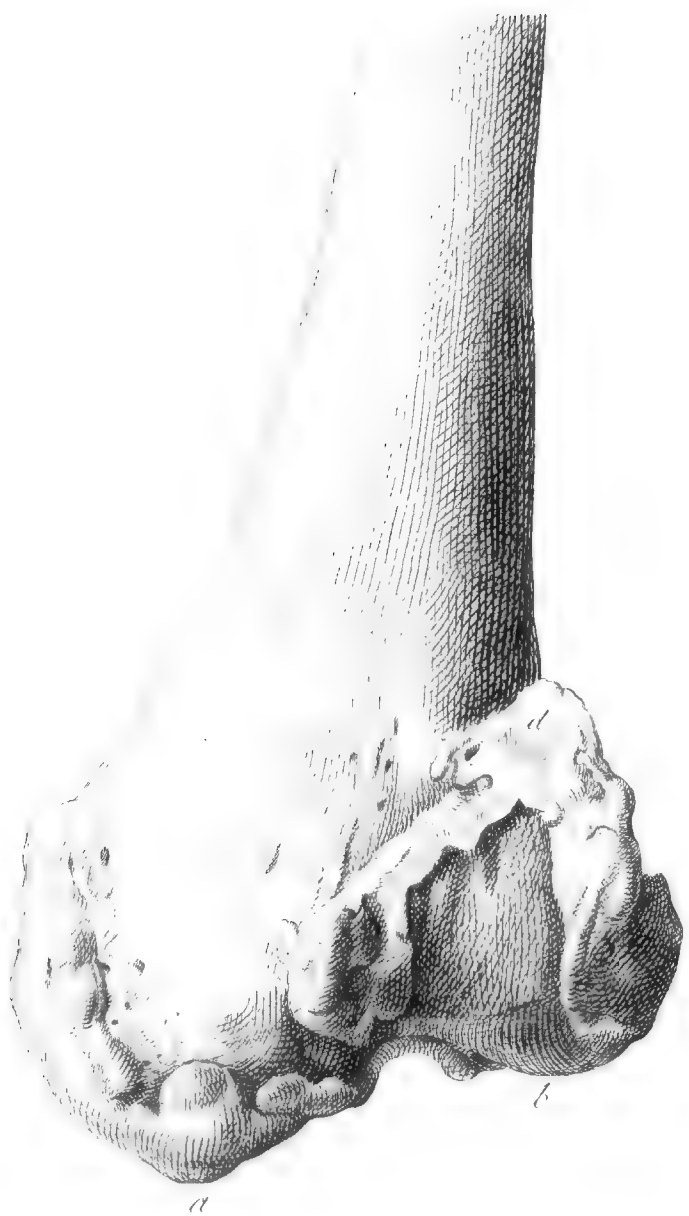

Fig. 2.

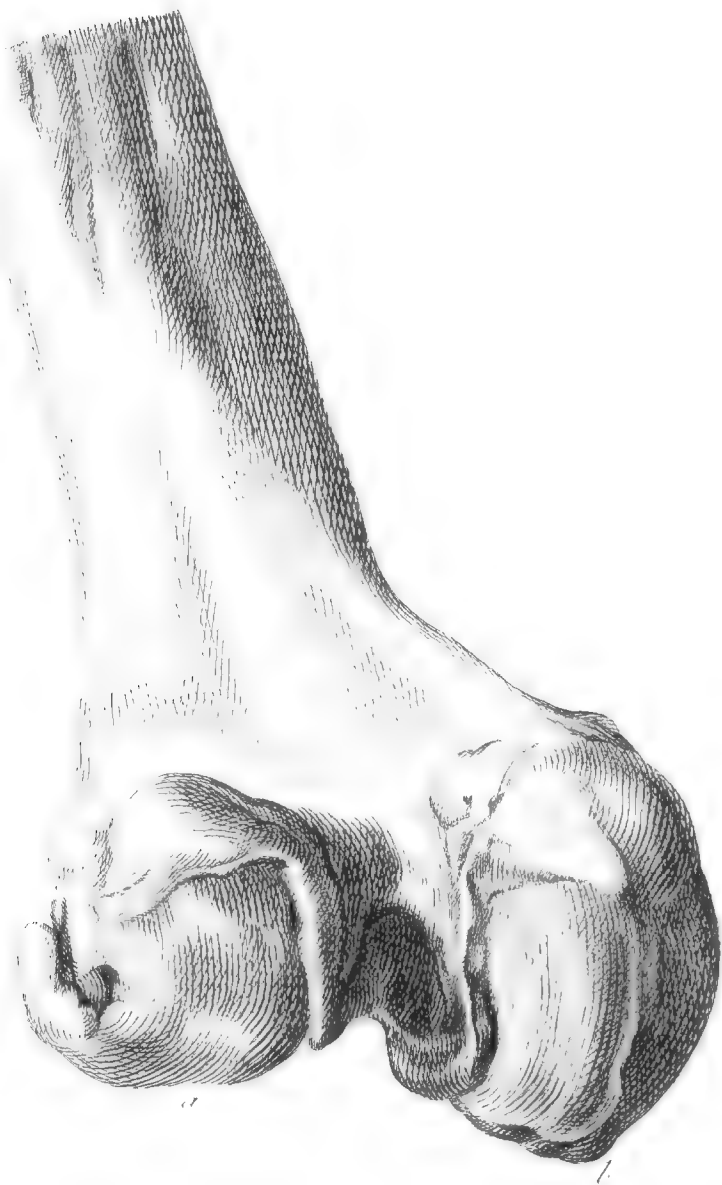

Fig. 3.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 1.

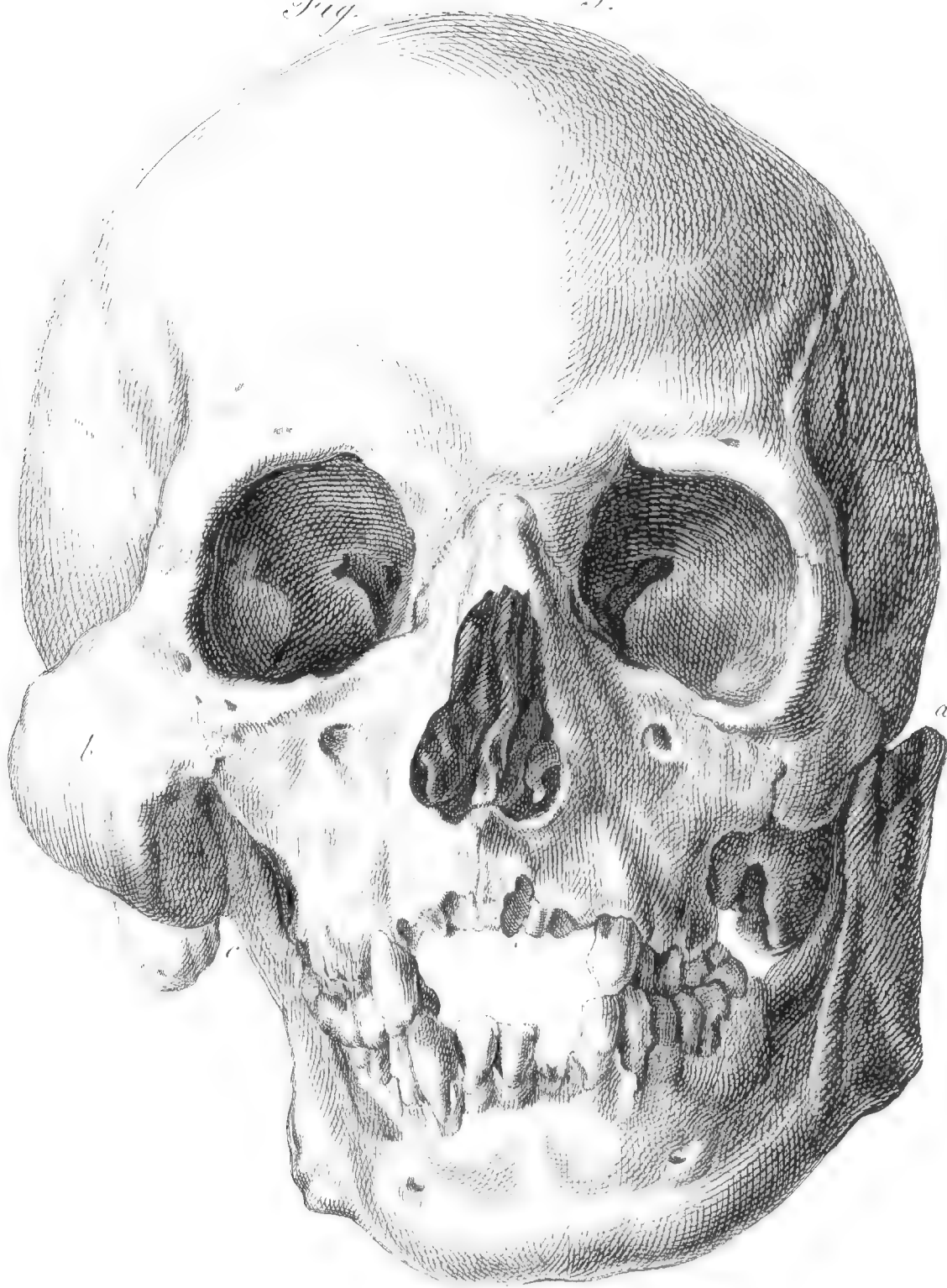

Fig. 2.

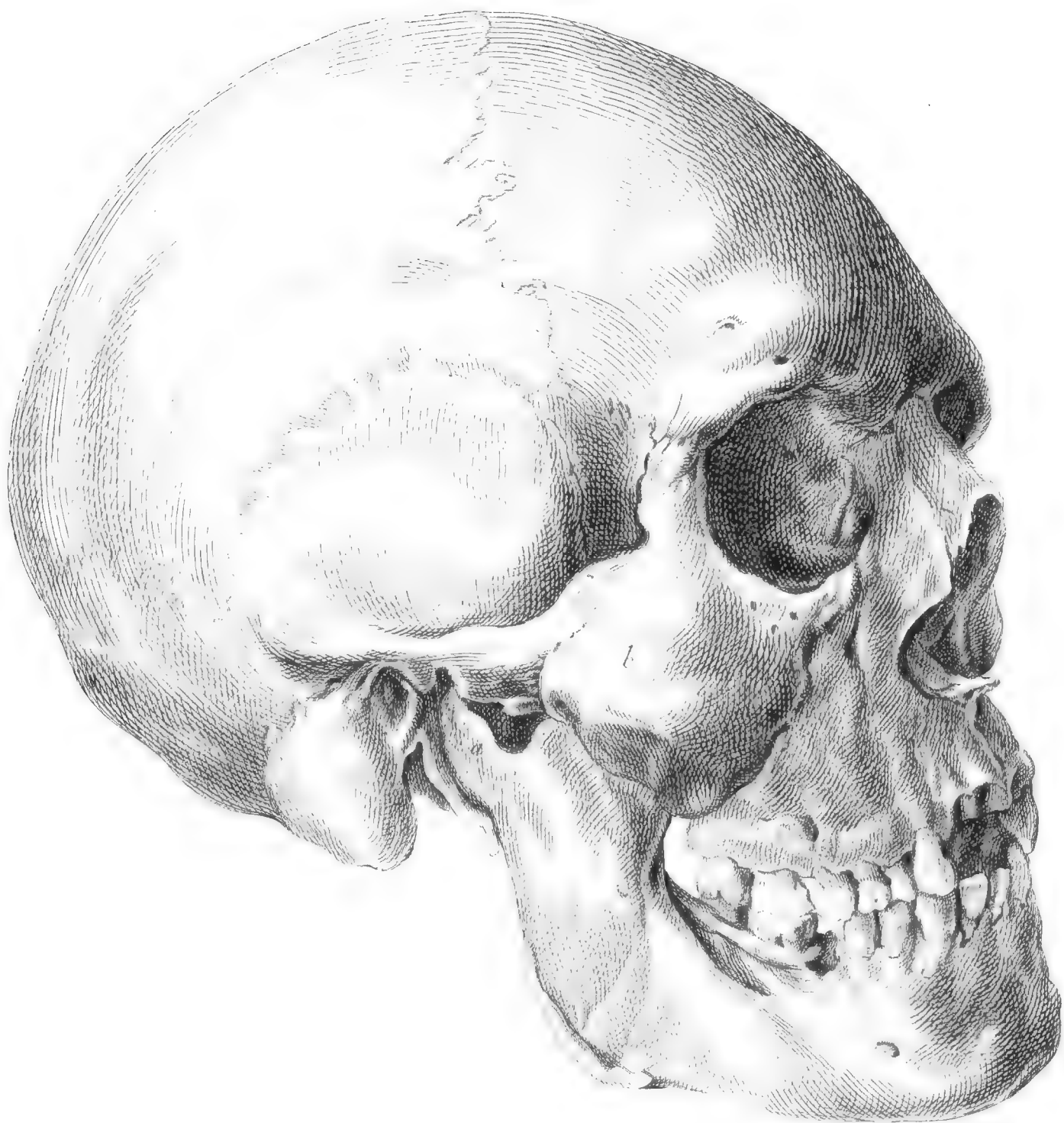

Fig. 1.

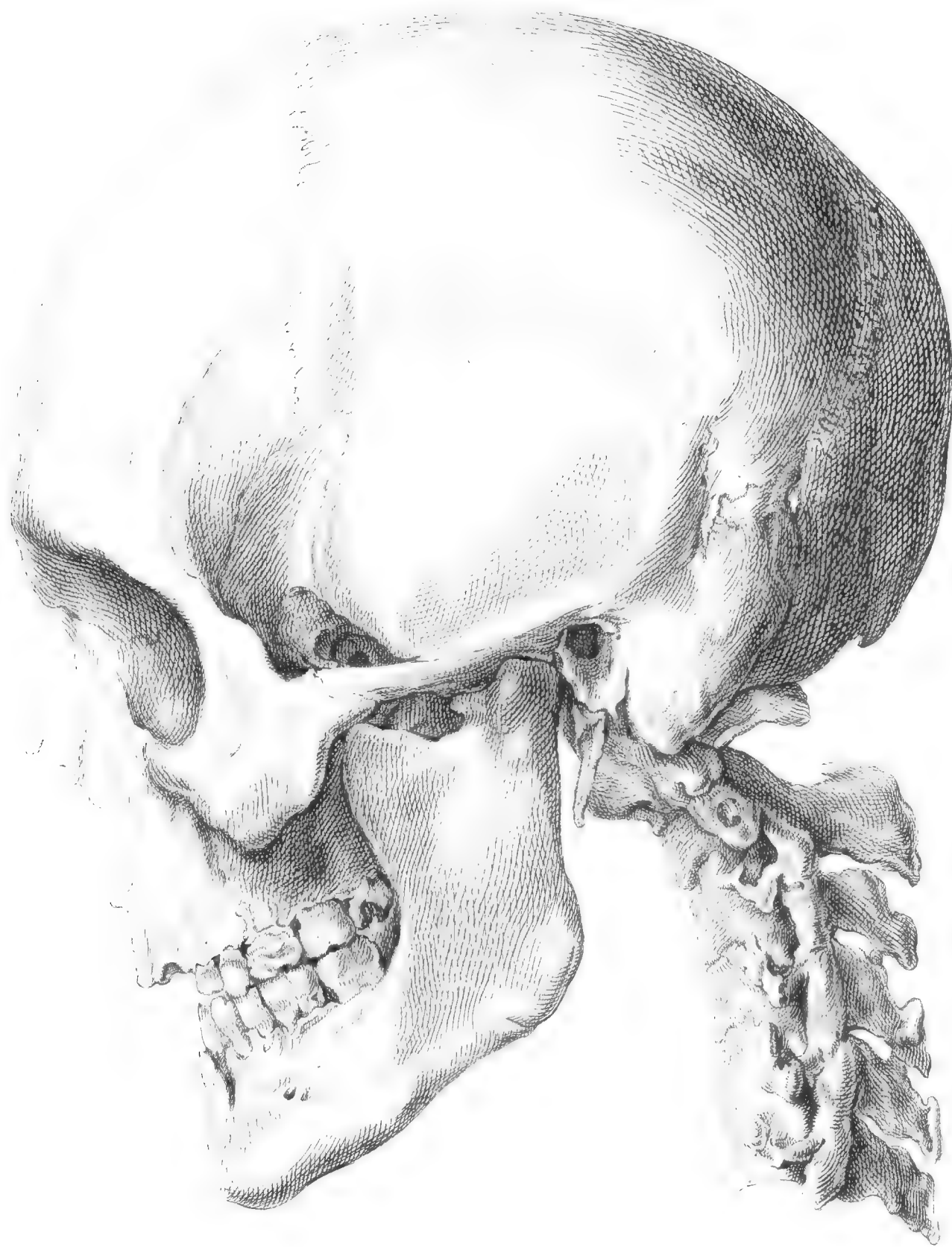

Fig. 2.

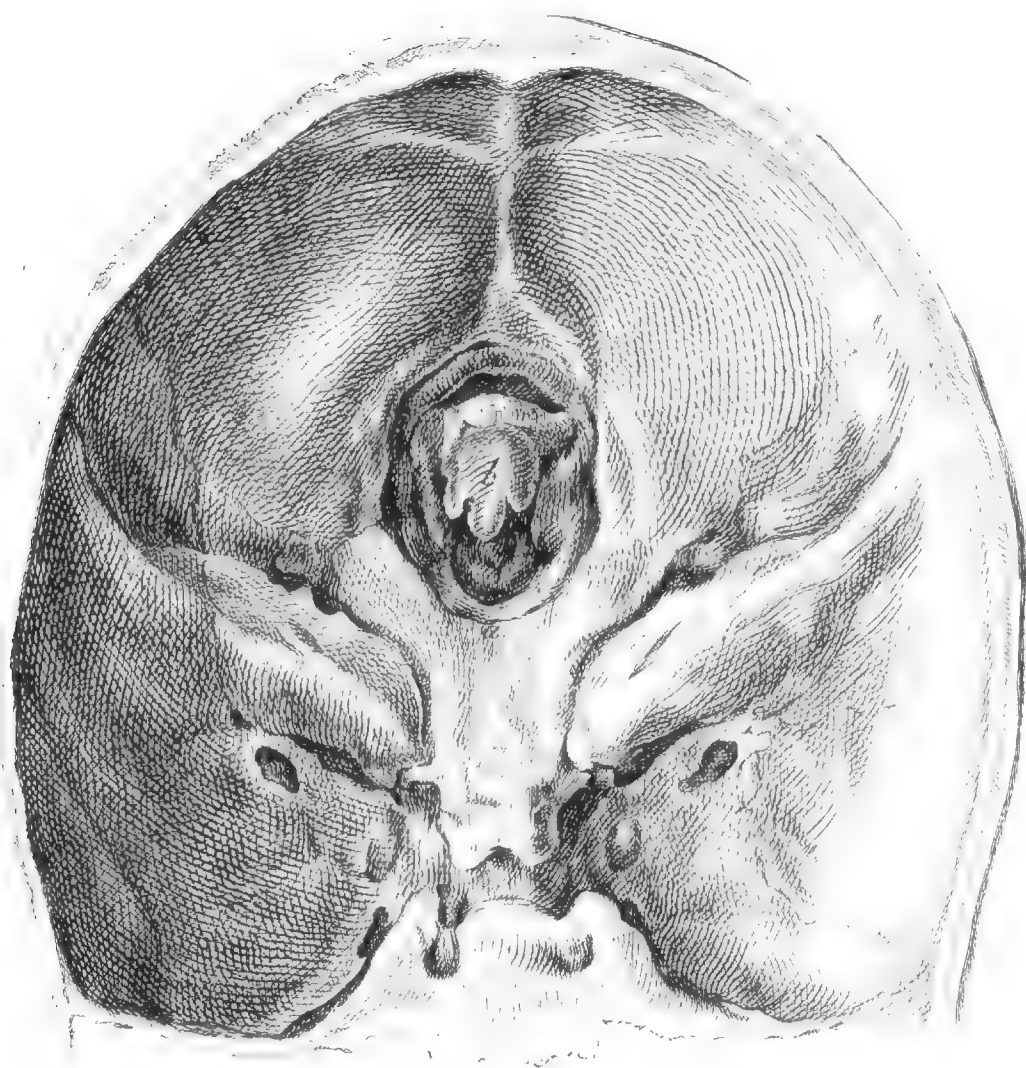

Fig. 3.

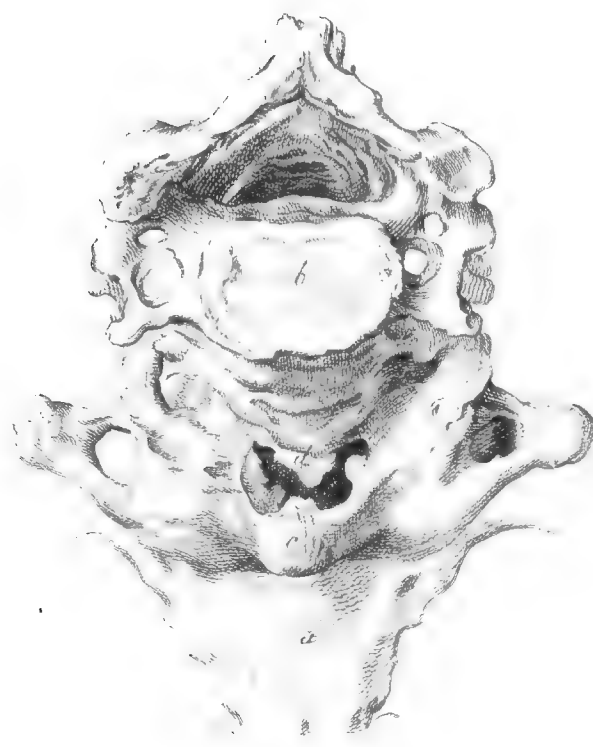

Fig. 1.

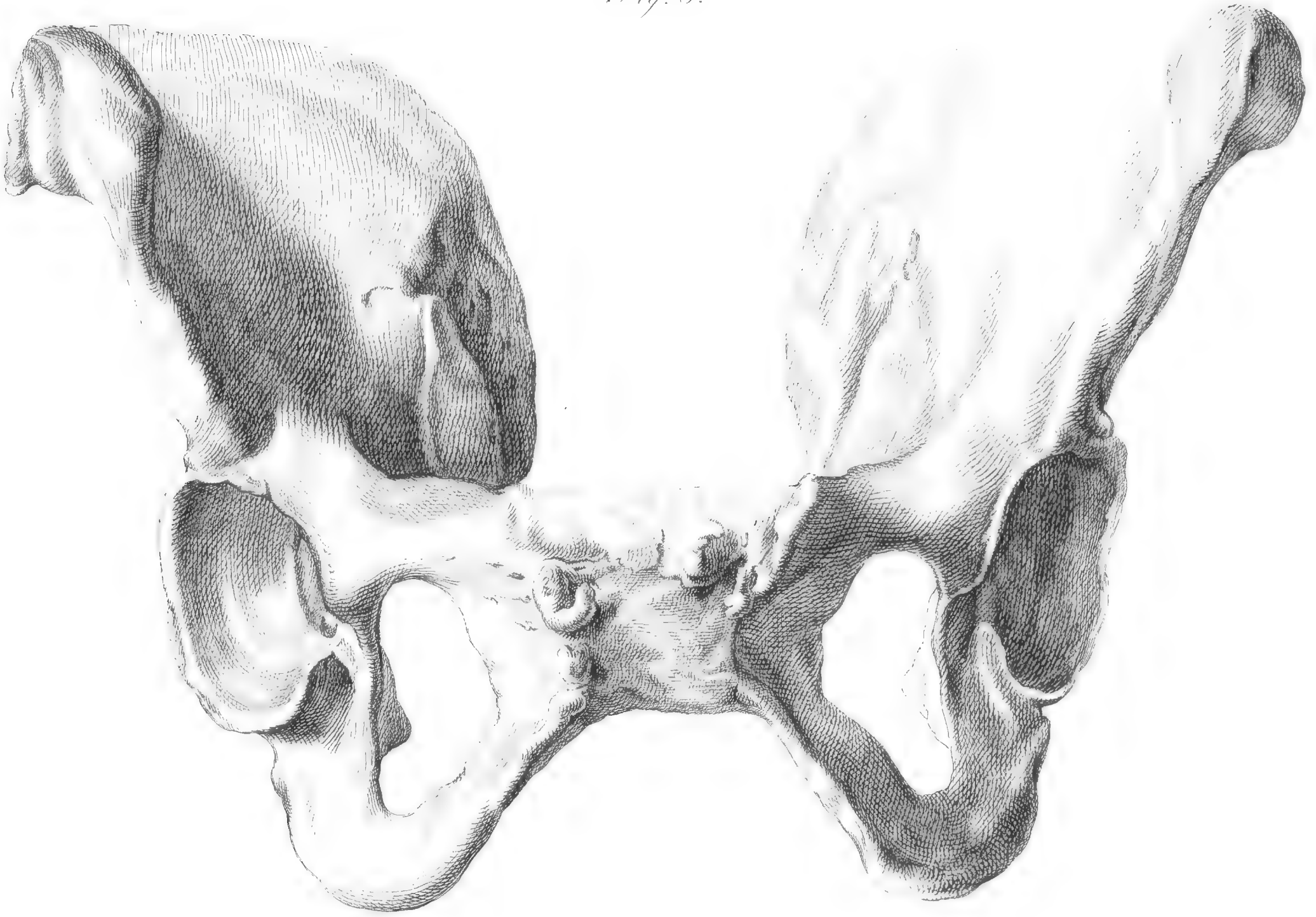

Fig. 2.

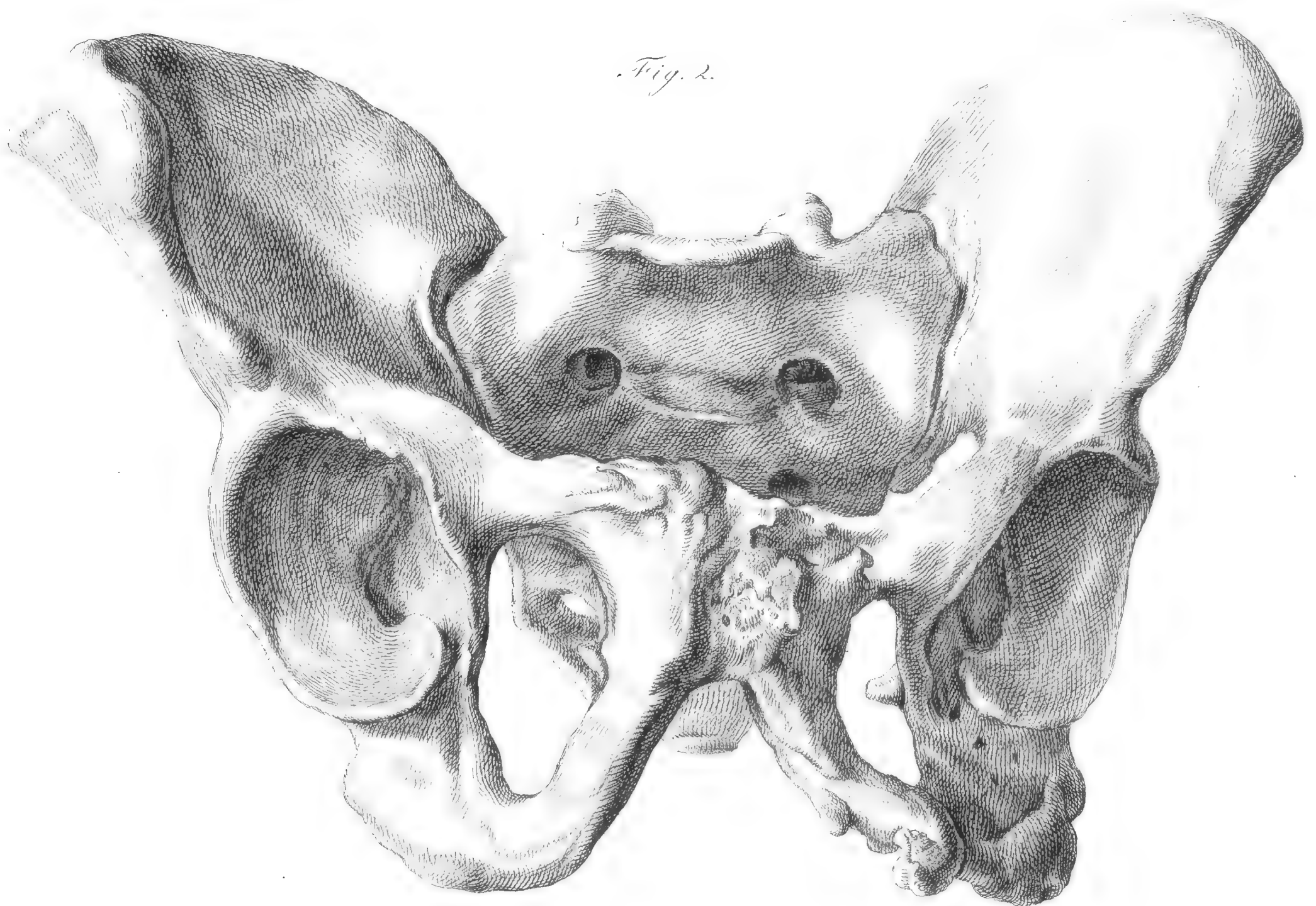

Fig. 1.

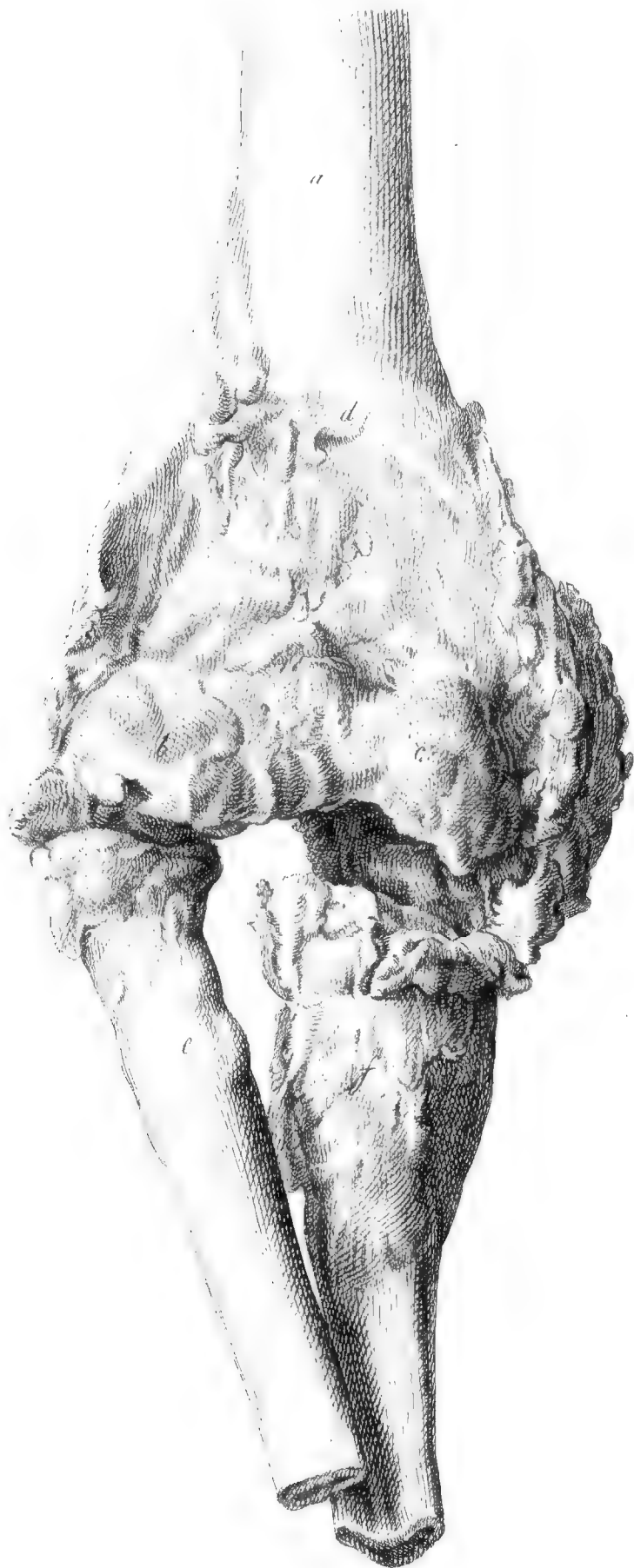

Fig. 2.

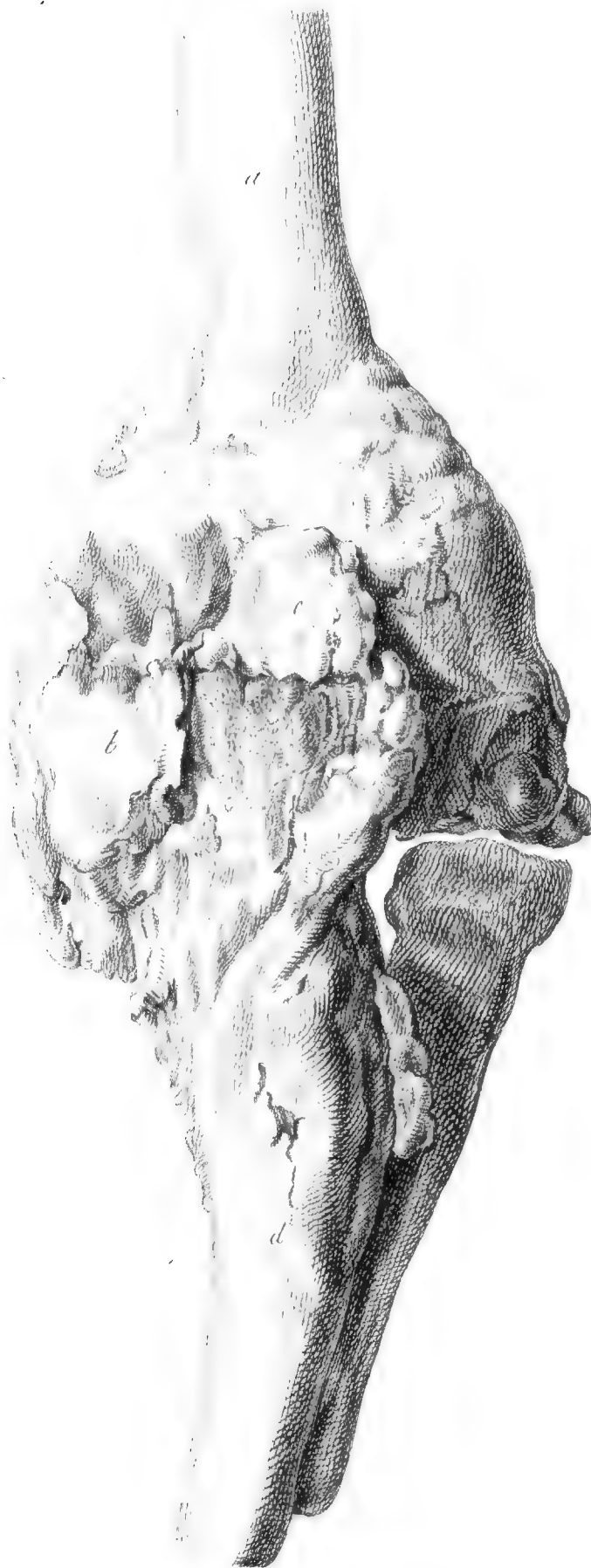

Fig.

3.

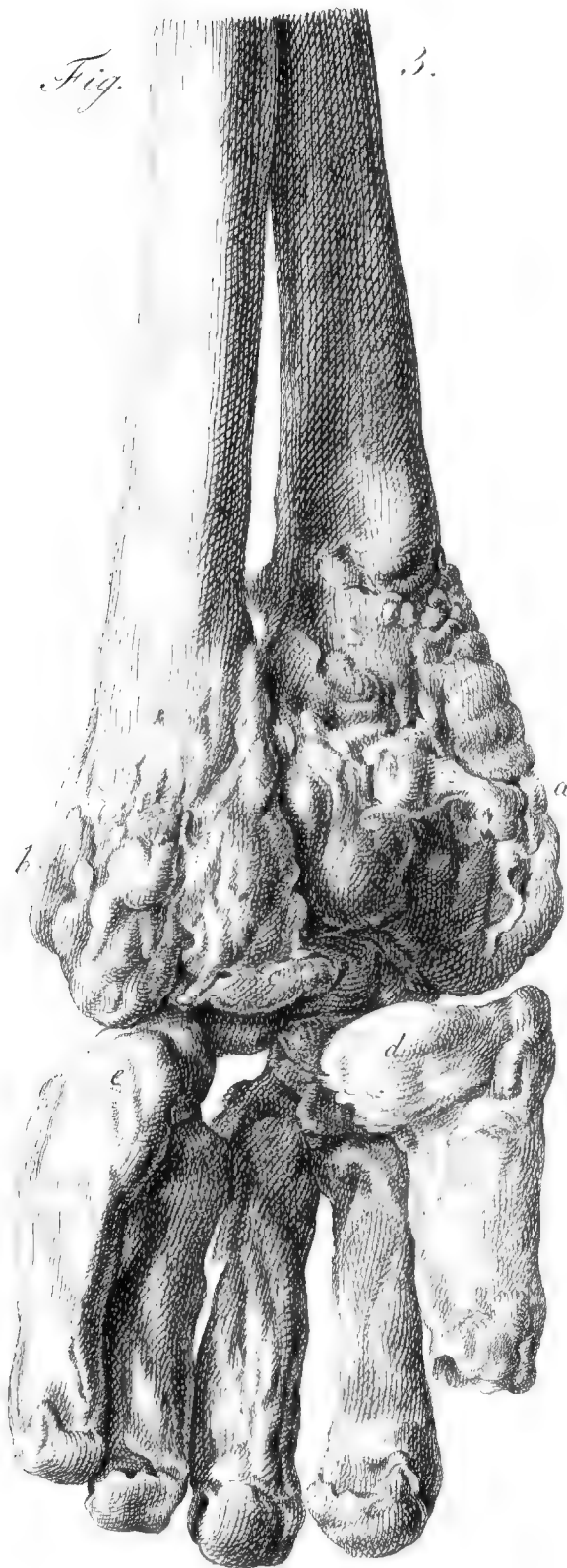

Fig.

4.

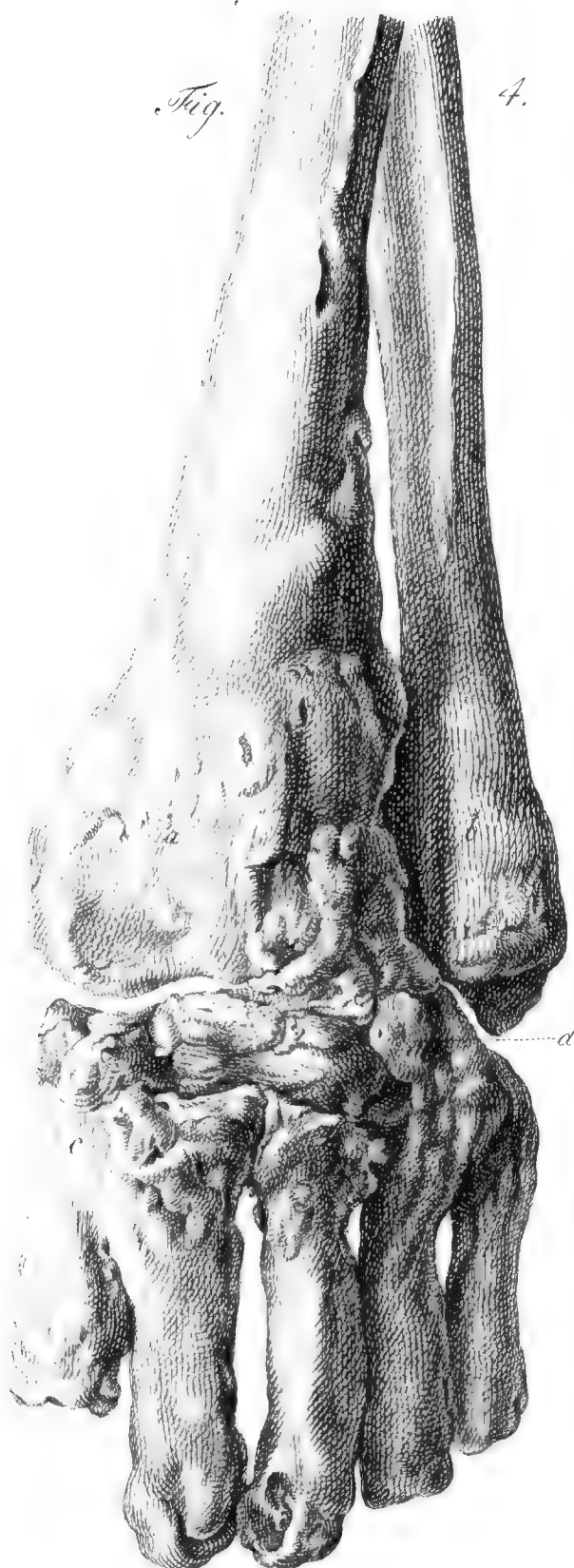

Fig. 1.

Fig. 2.

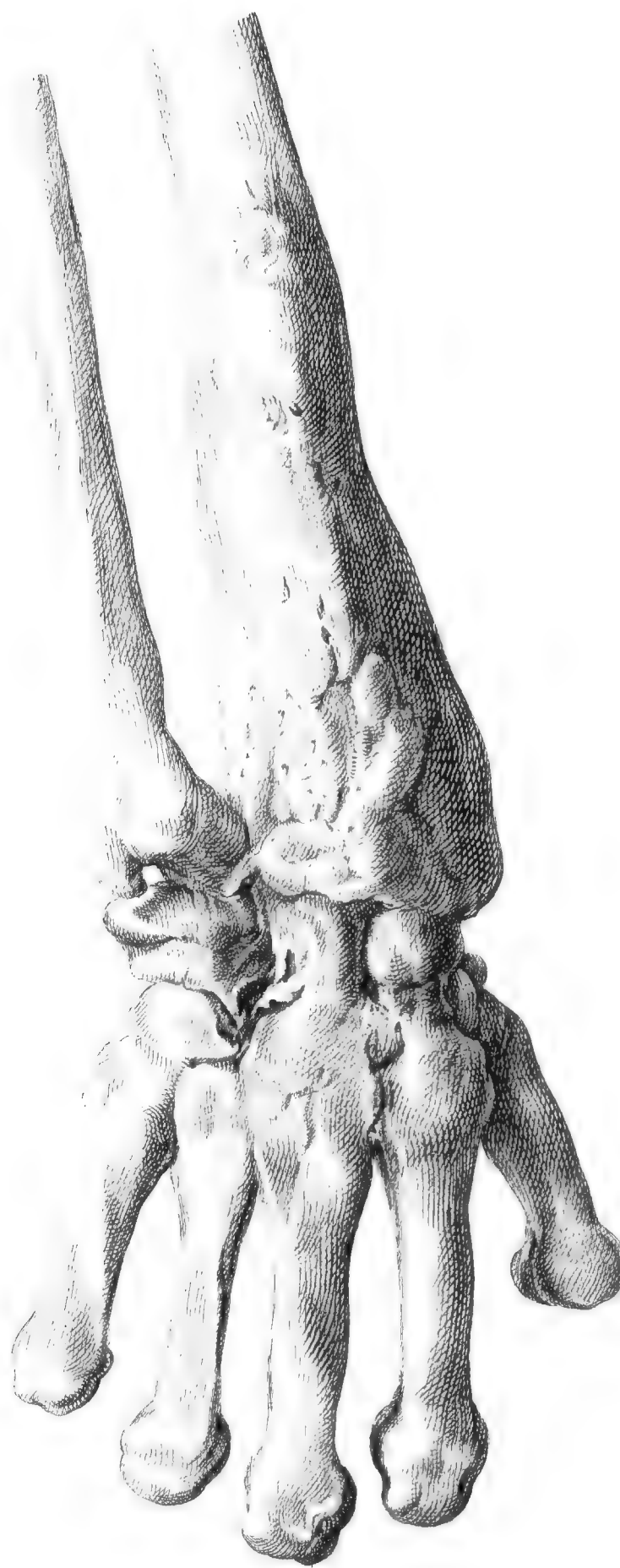

Fig. 3.

Fig. 1.

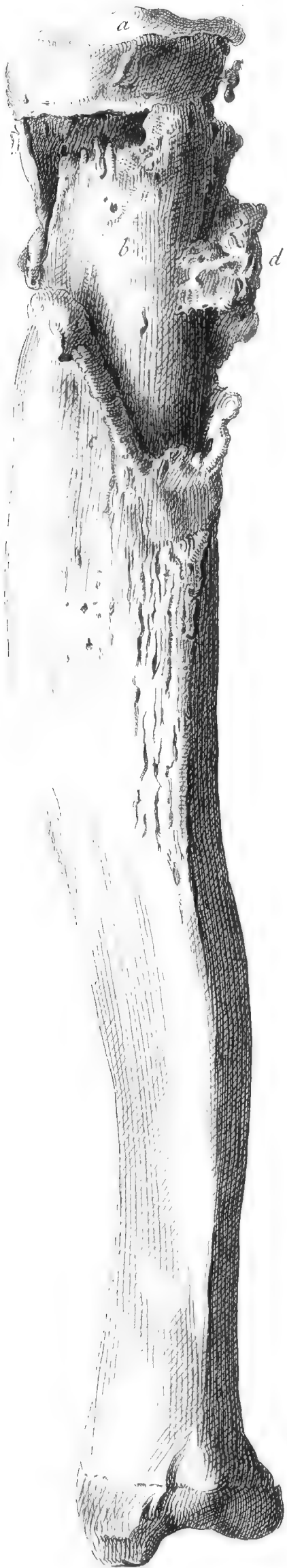

Fig. 2.

Fig. 1.

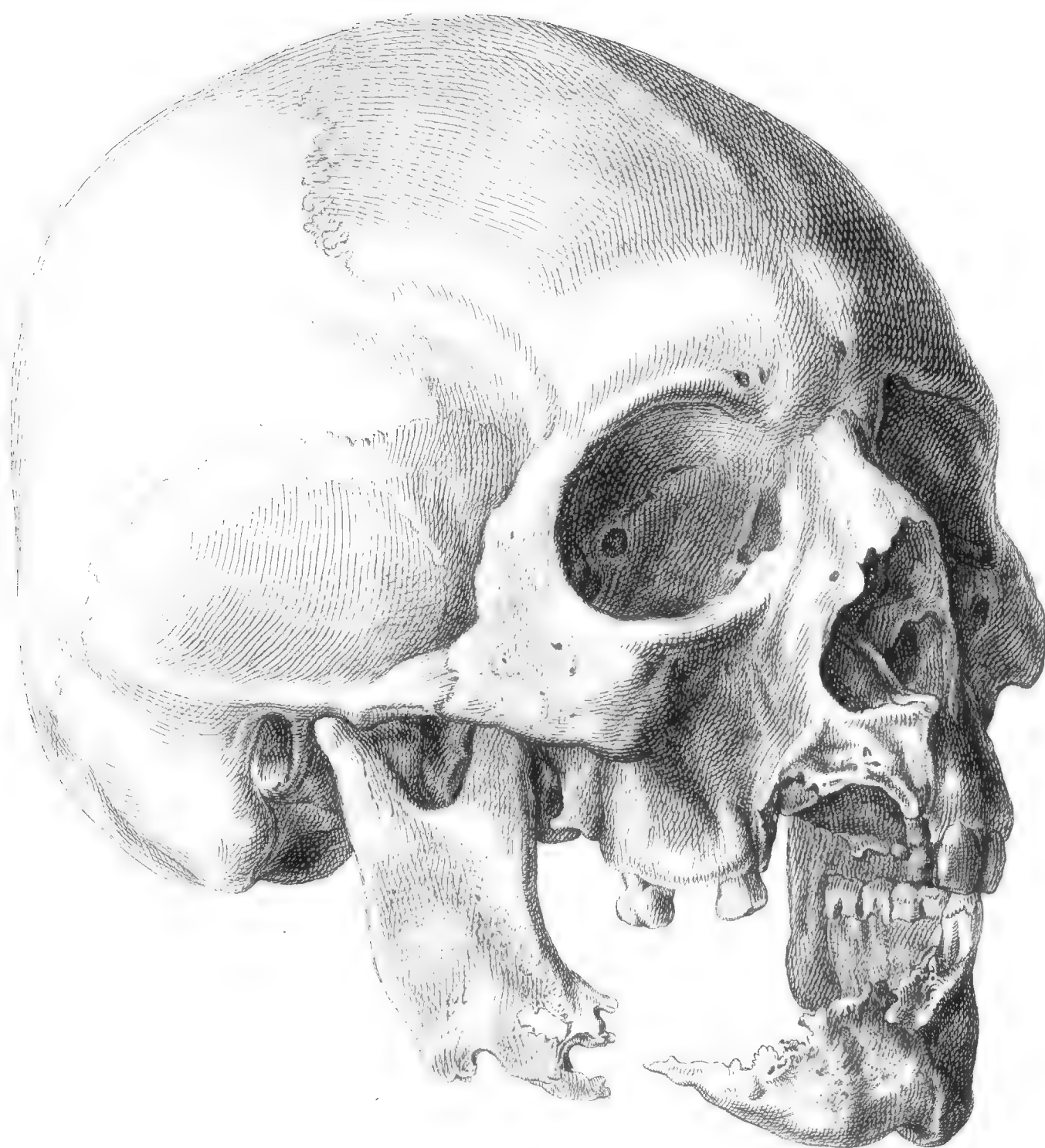

Fig. 2.

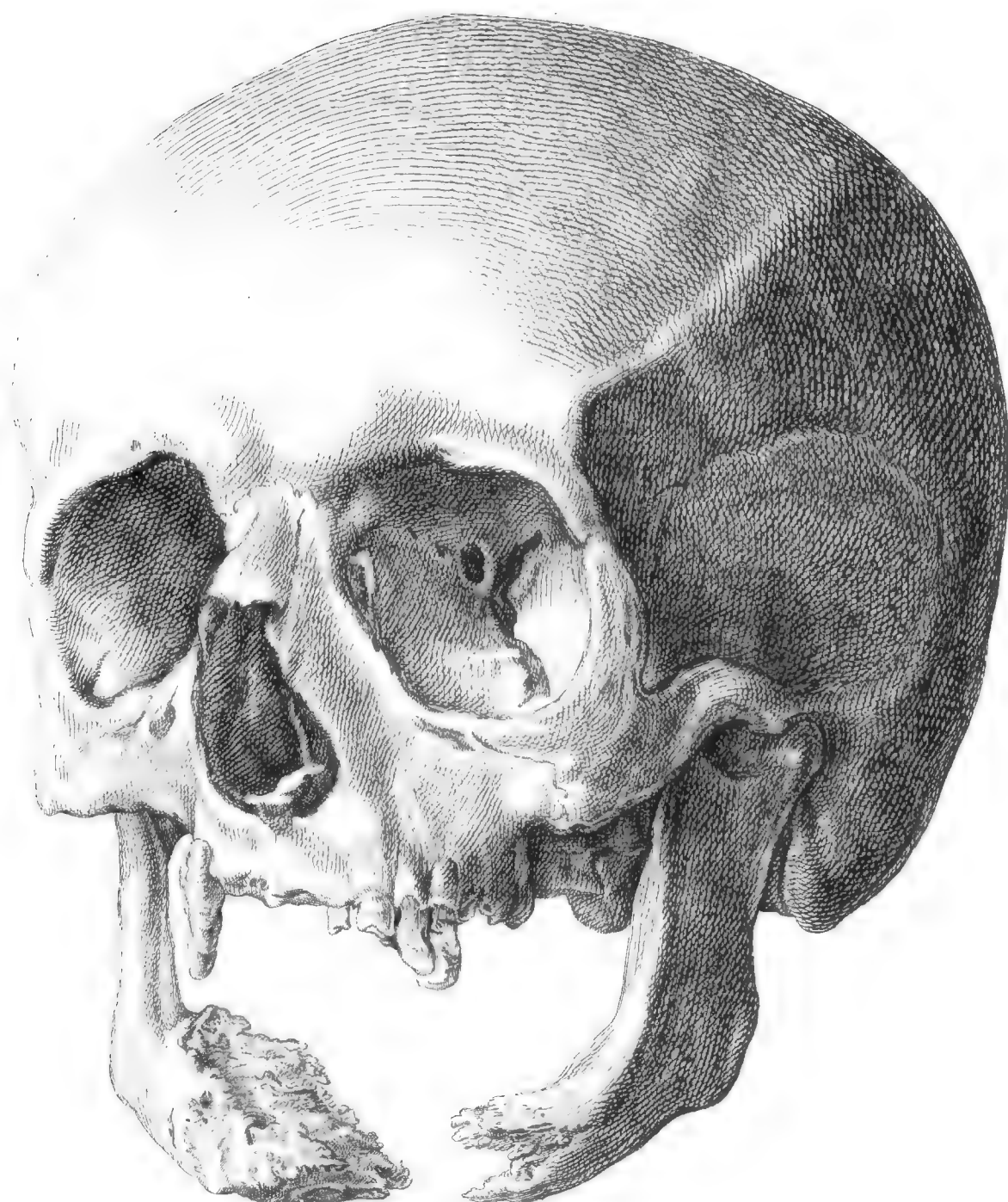

Fig. 1.

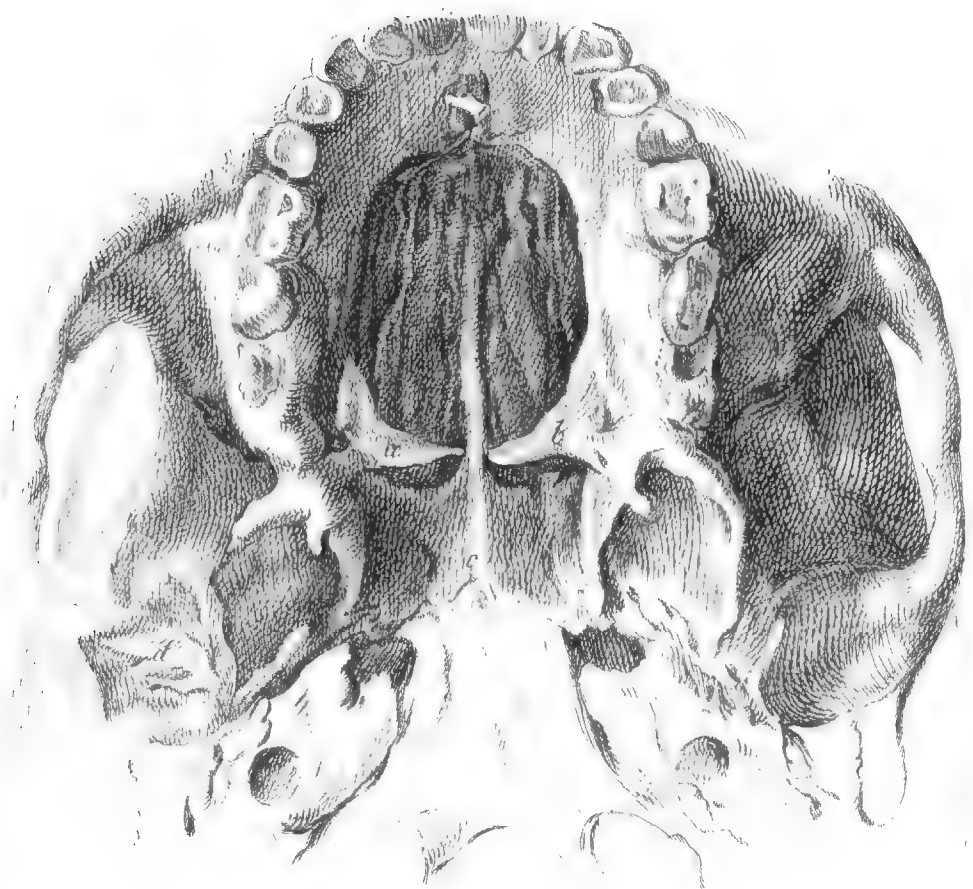

Fig. 2.

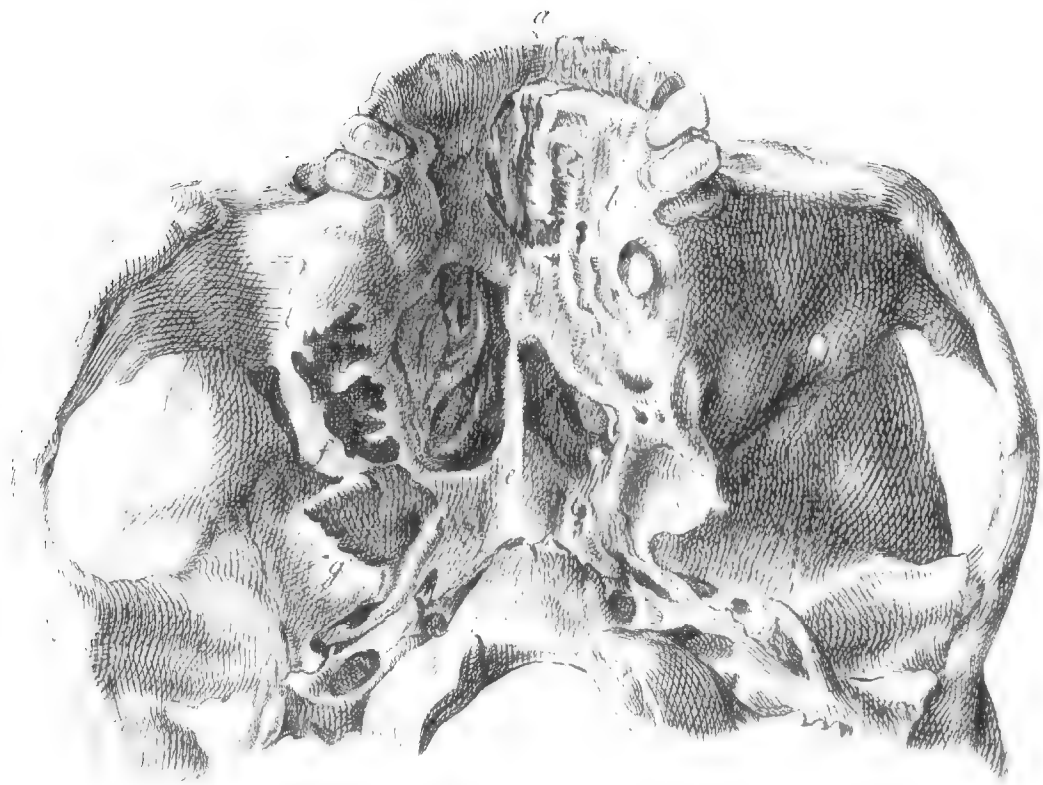

Fig. 3.

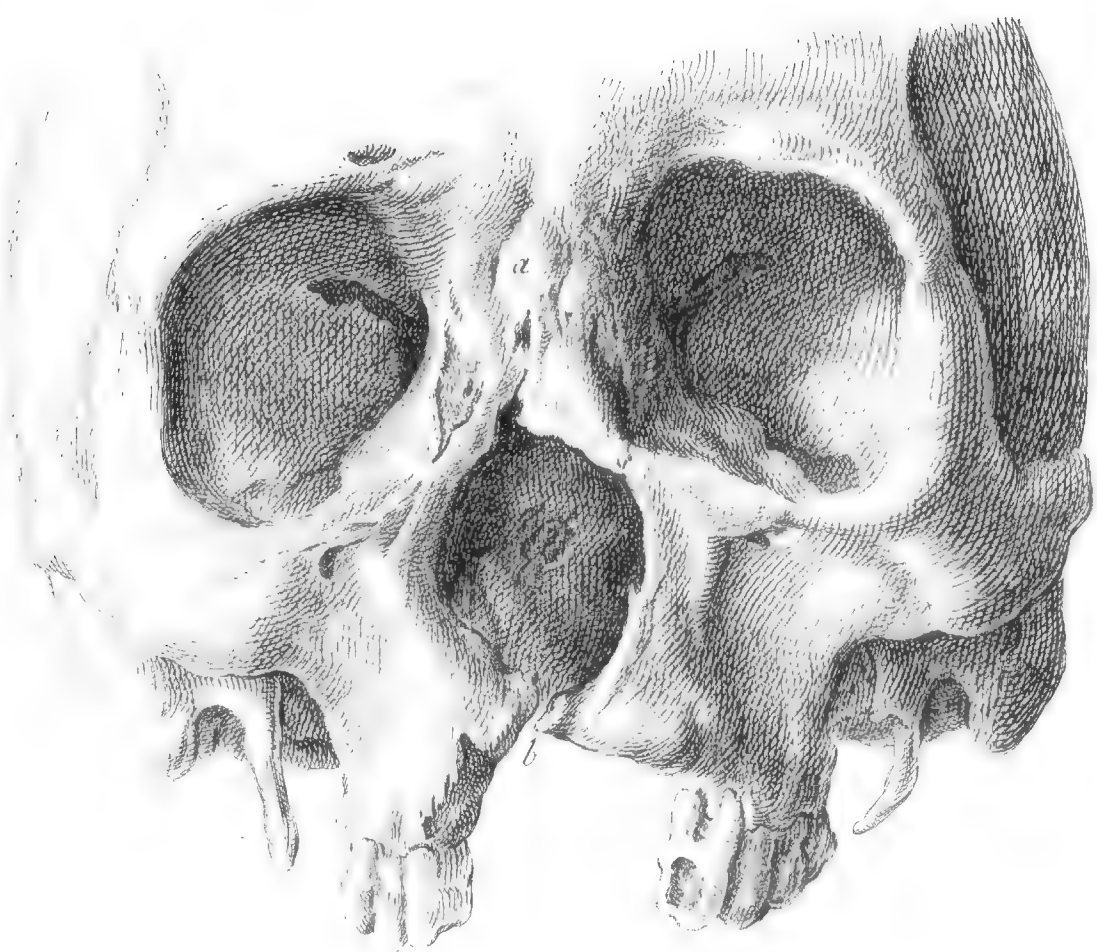

Fig. 4.

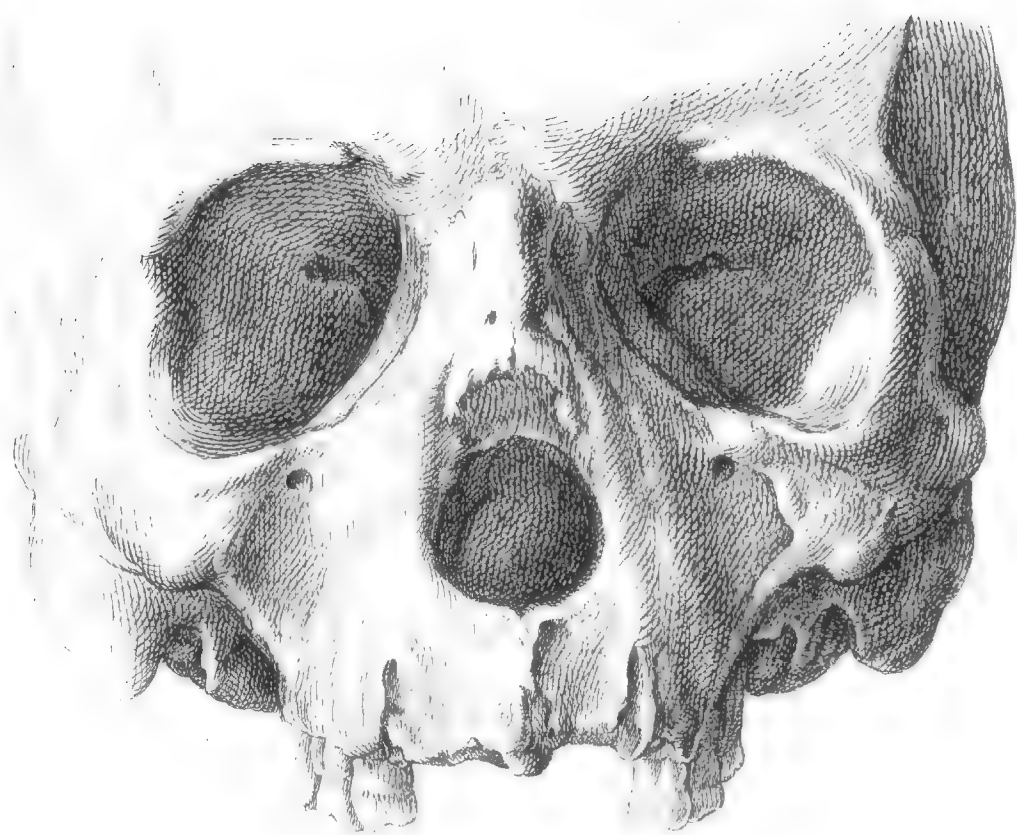

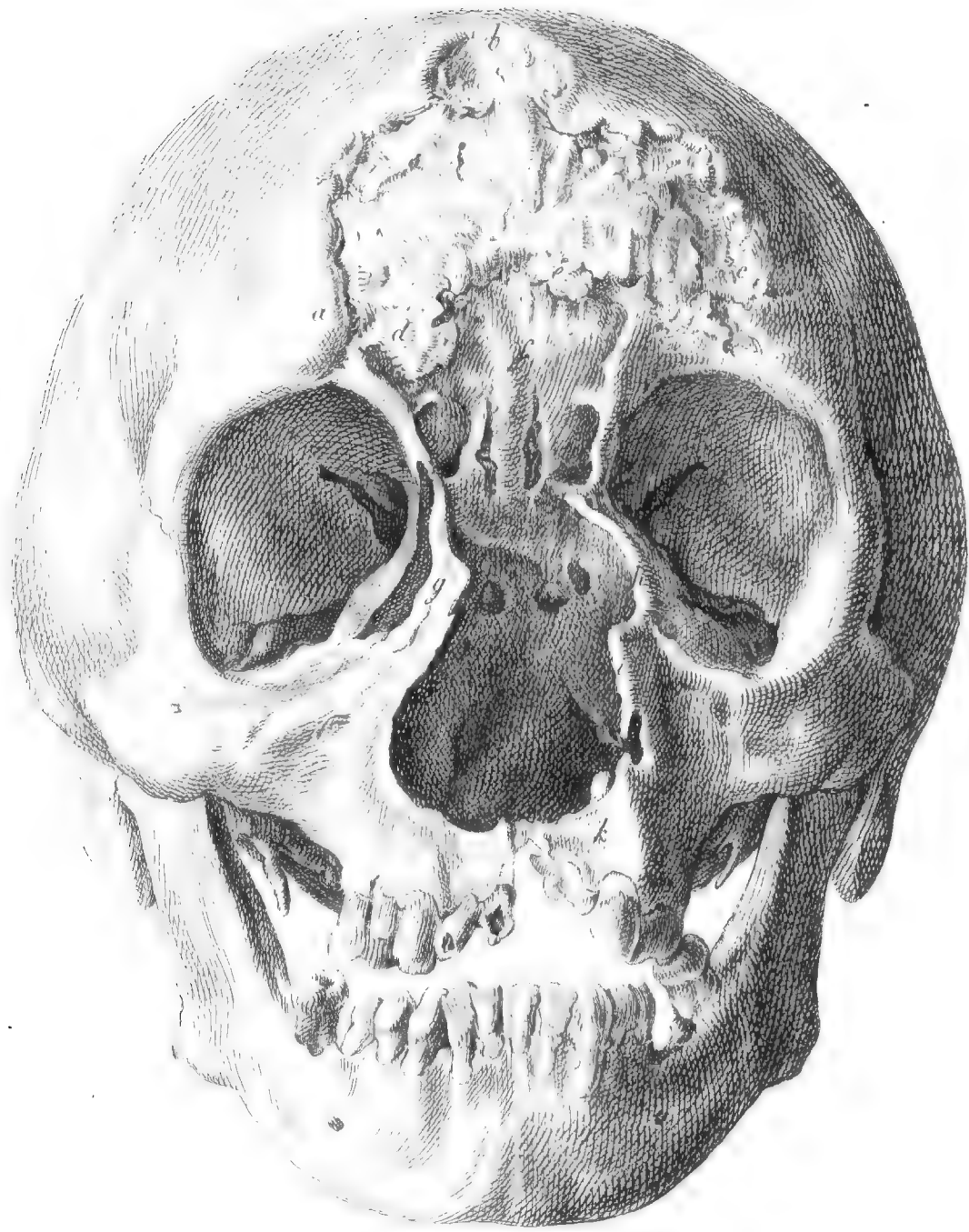
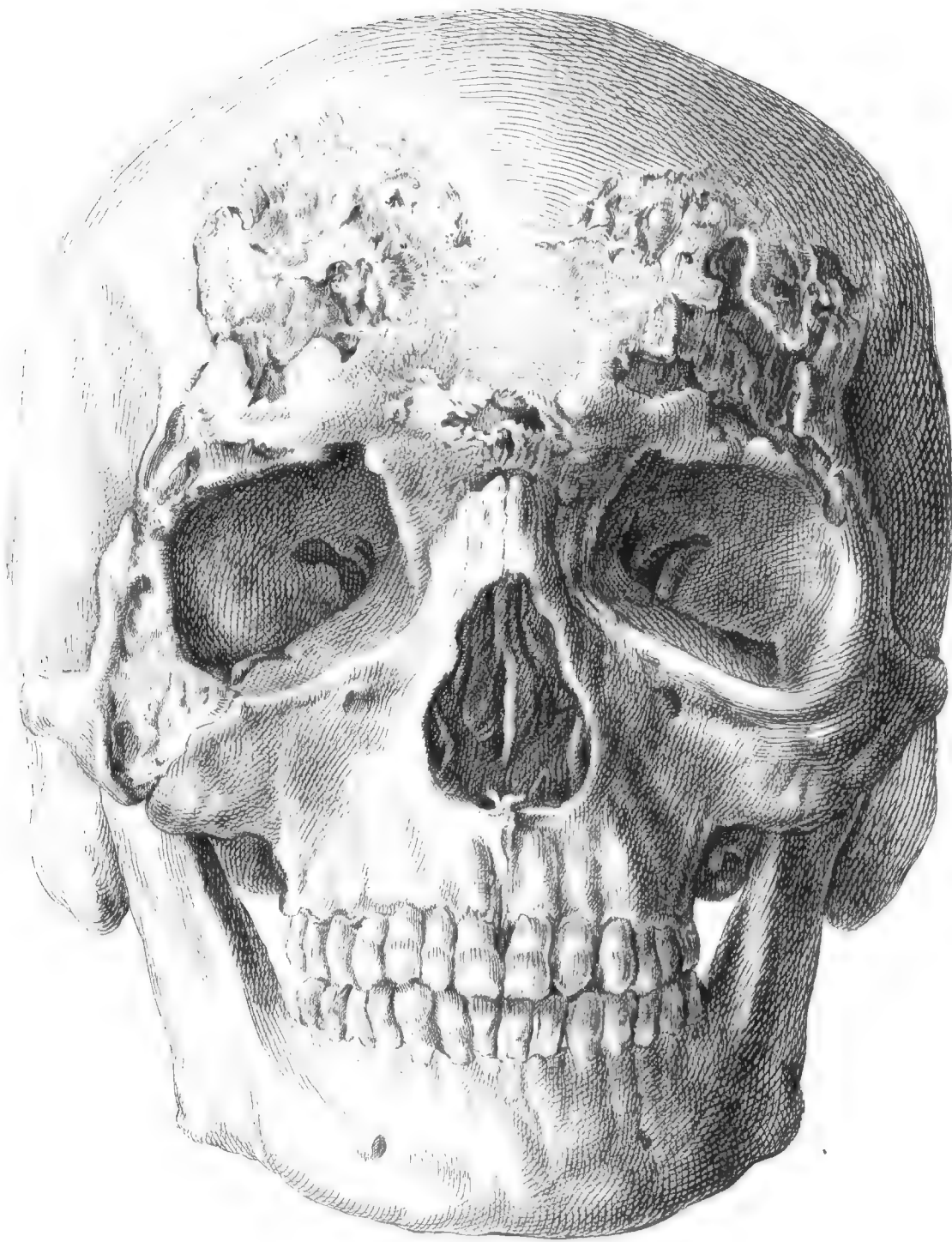
Fig. 1.*Fig. 2.*

Fig.

1.

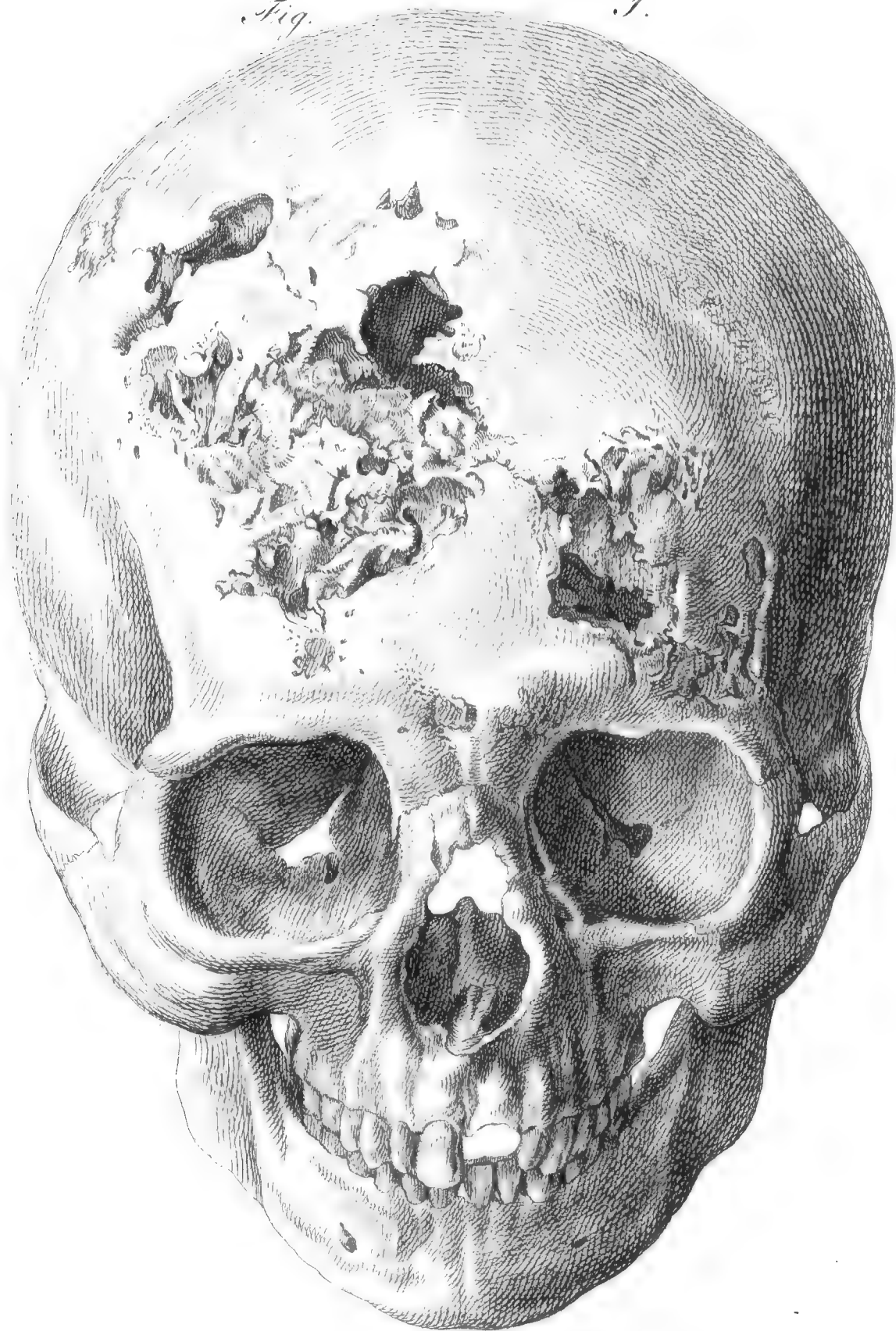

Fig.

2.

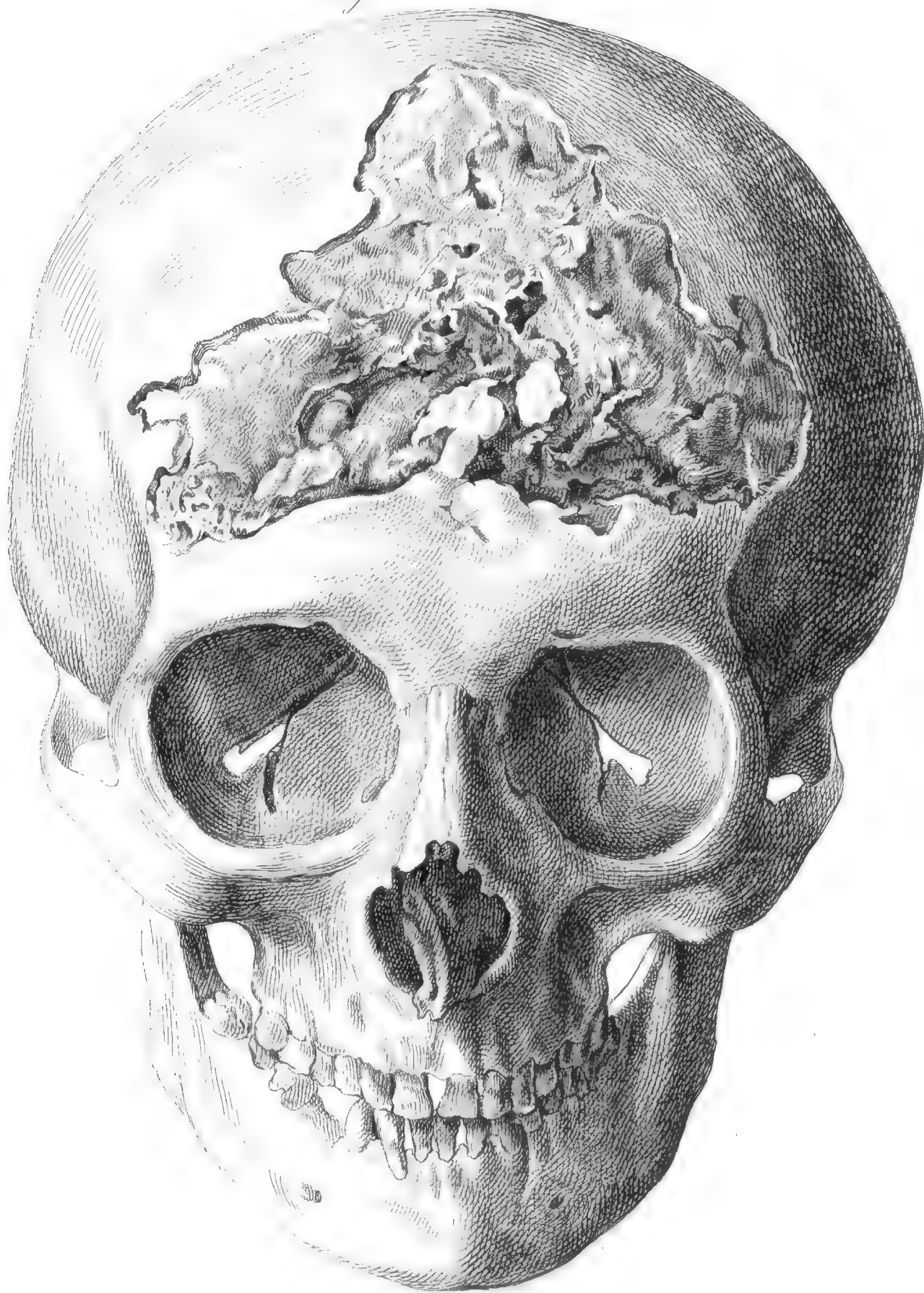

Fig. 1.

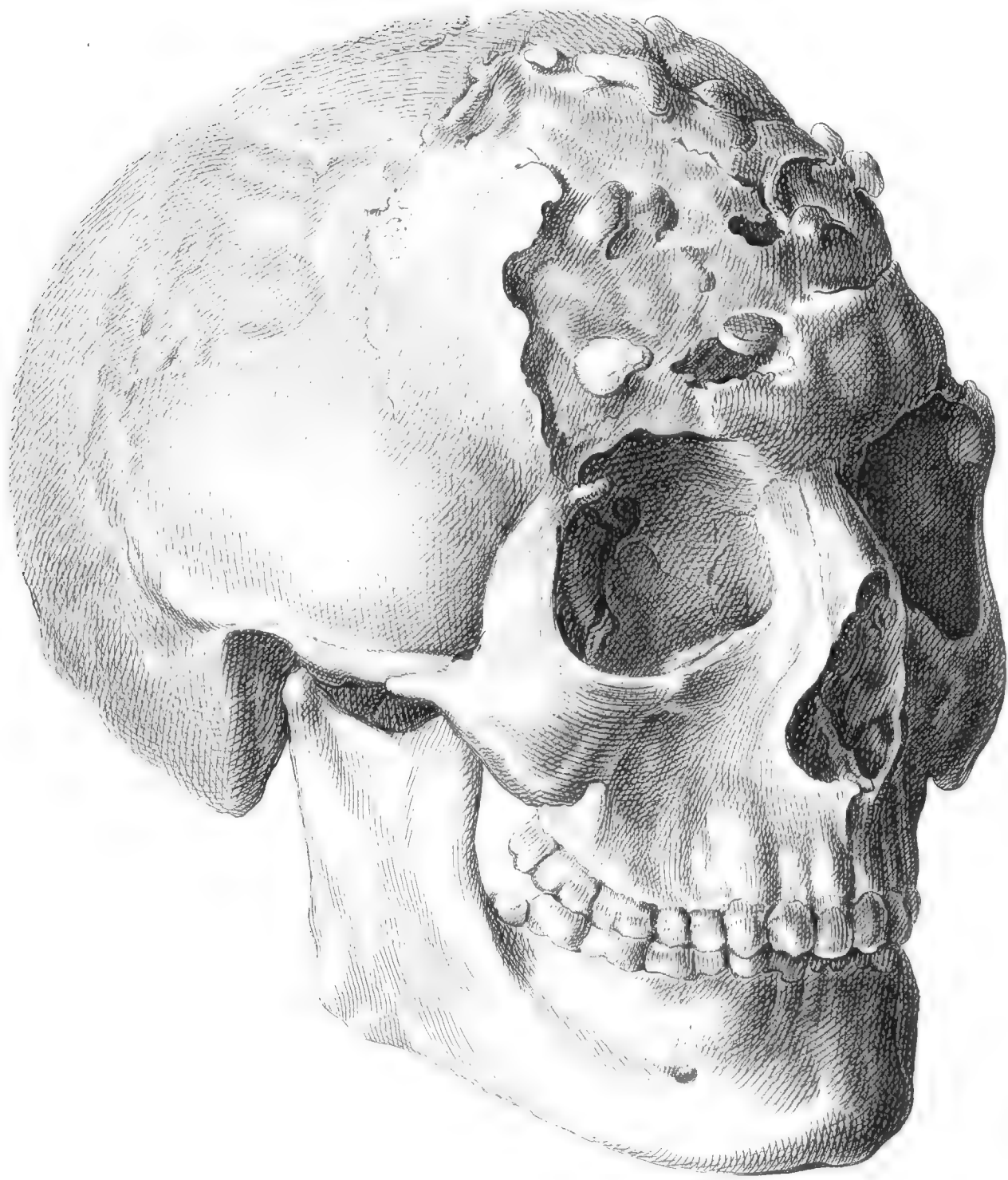

Fig. 2.

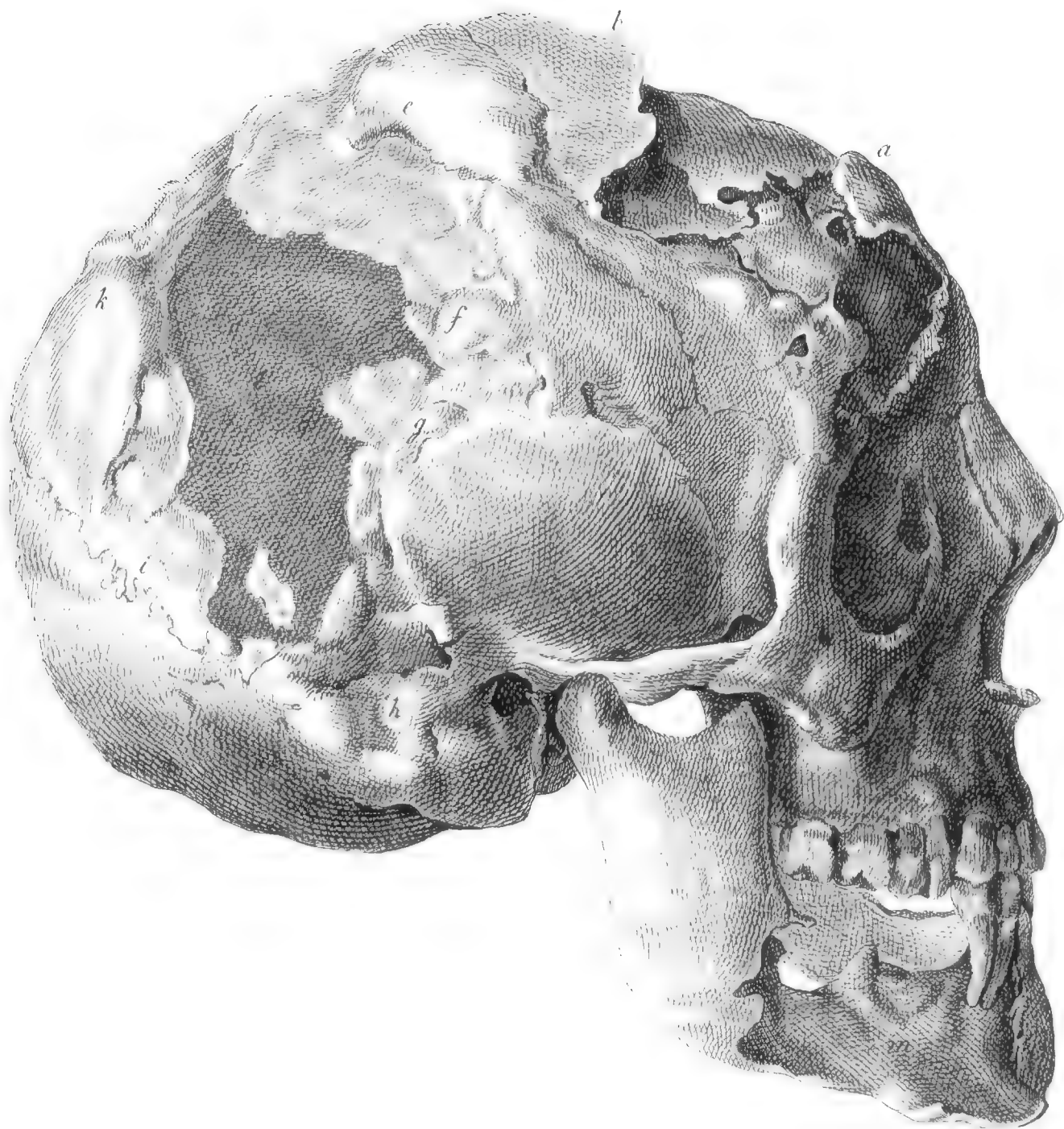

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 1.

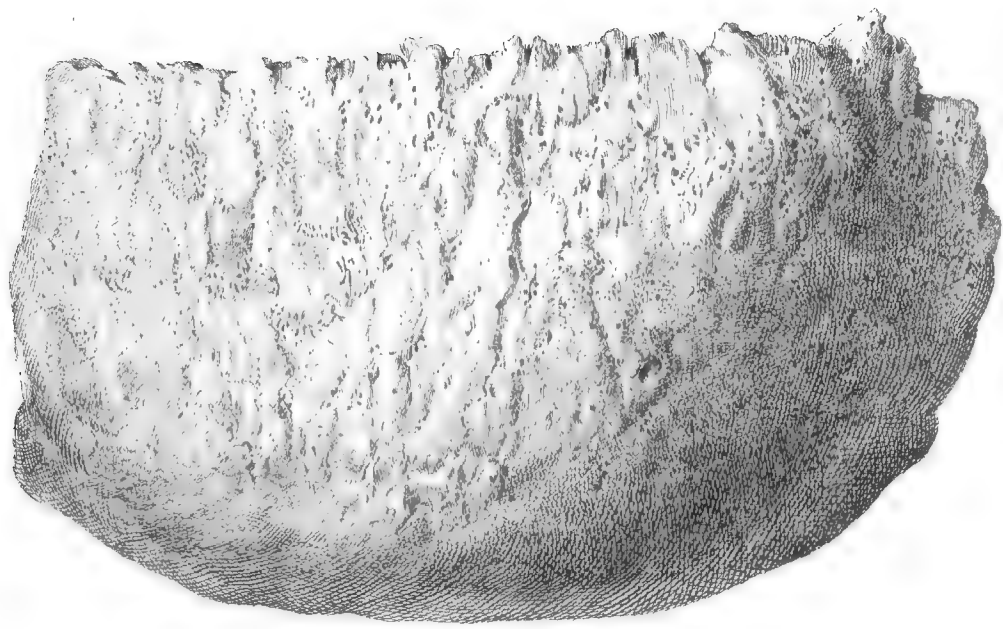

Fig. 2.

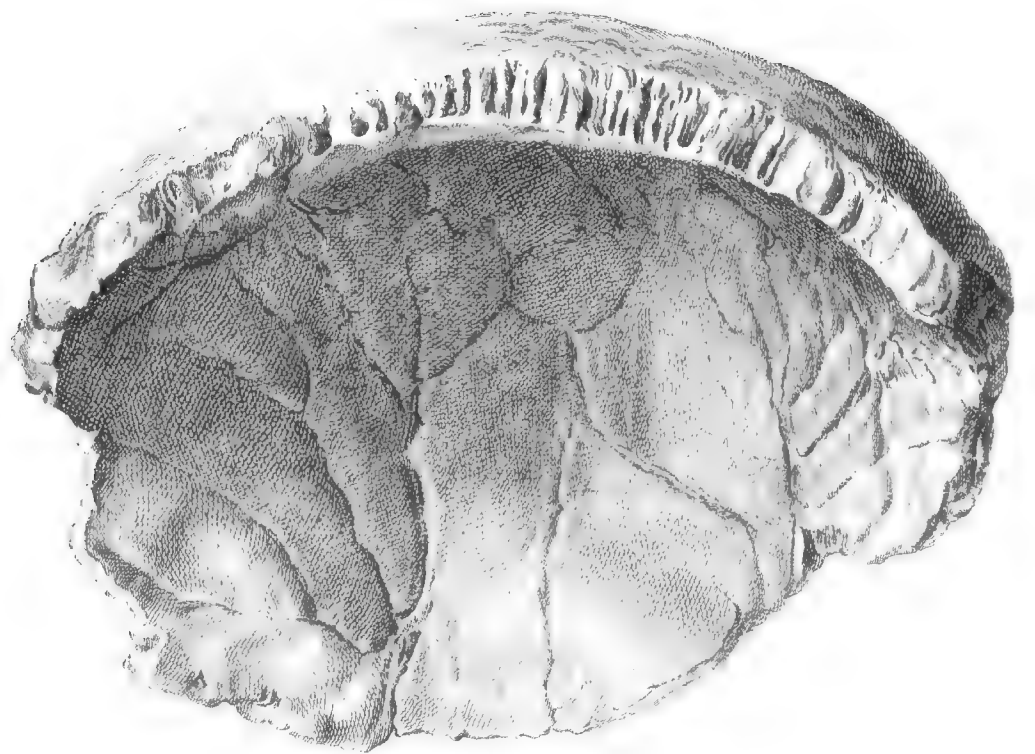

Fig. 3.

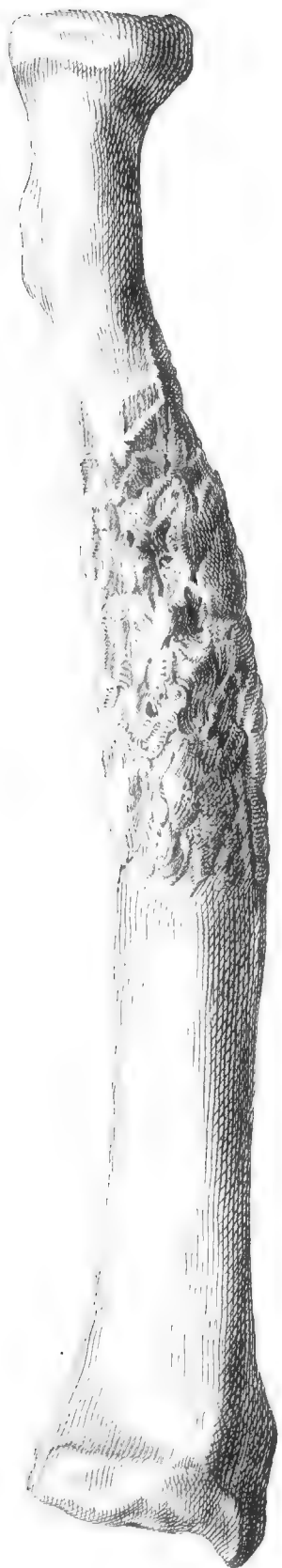

Fig. 4.

Fig. 5.

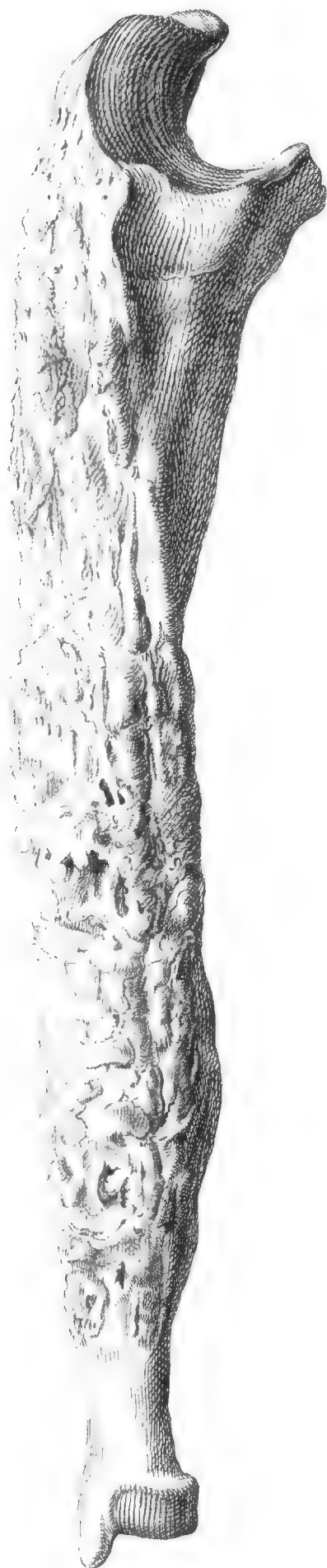

Fig. 6.

Fig. 1.

Fig. 2.

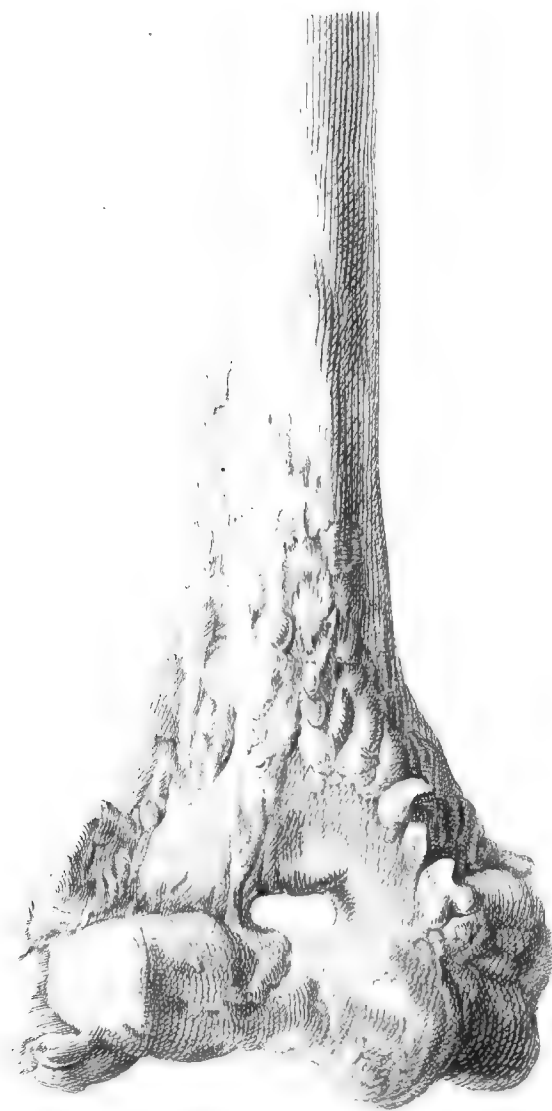

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 1.

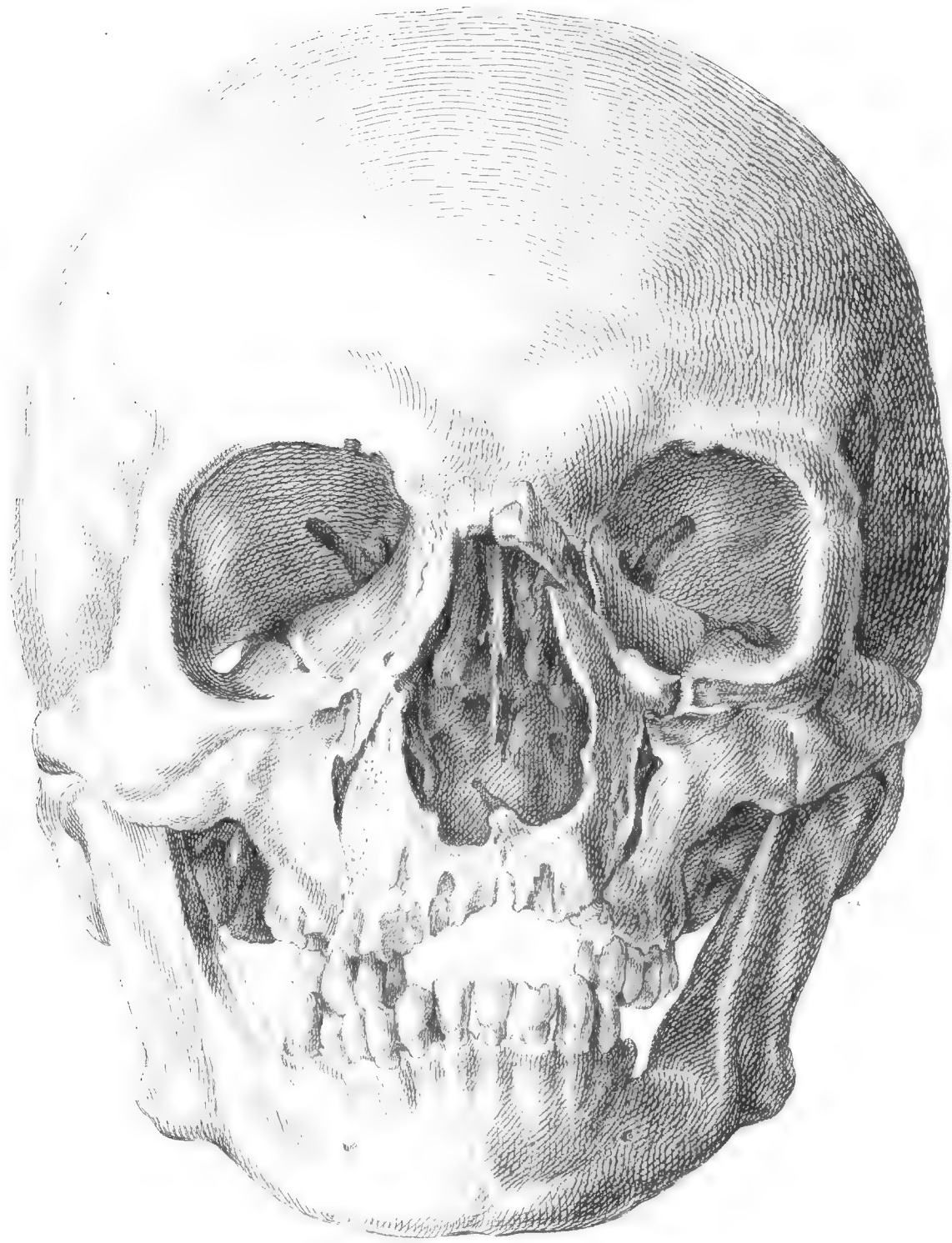

Fig. 2.

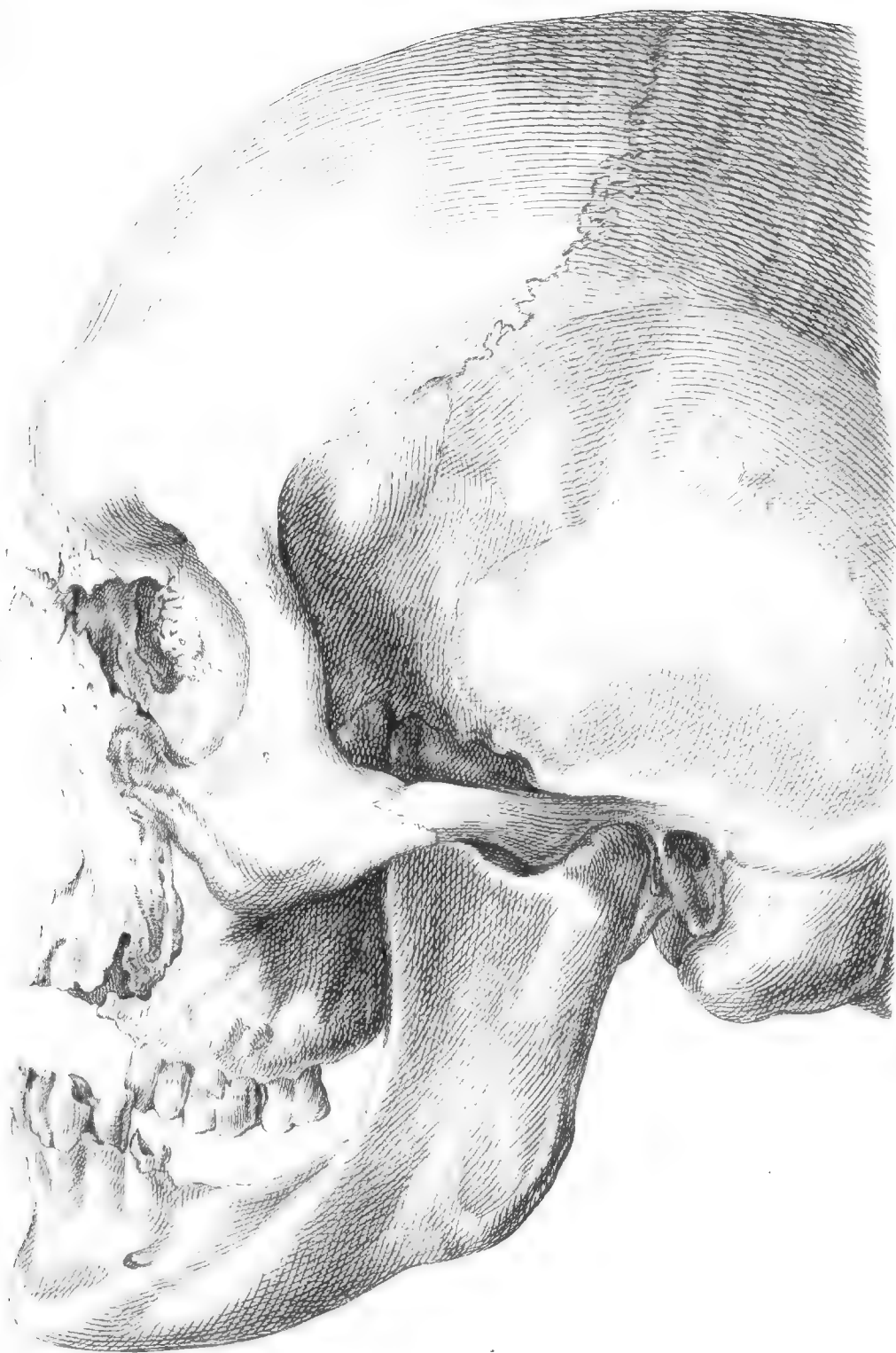

Fig. 3.

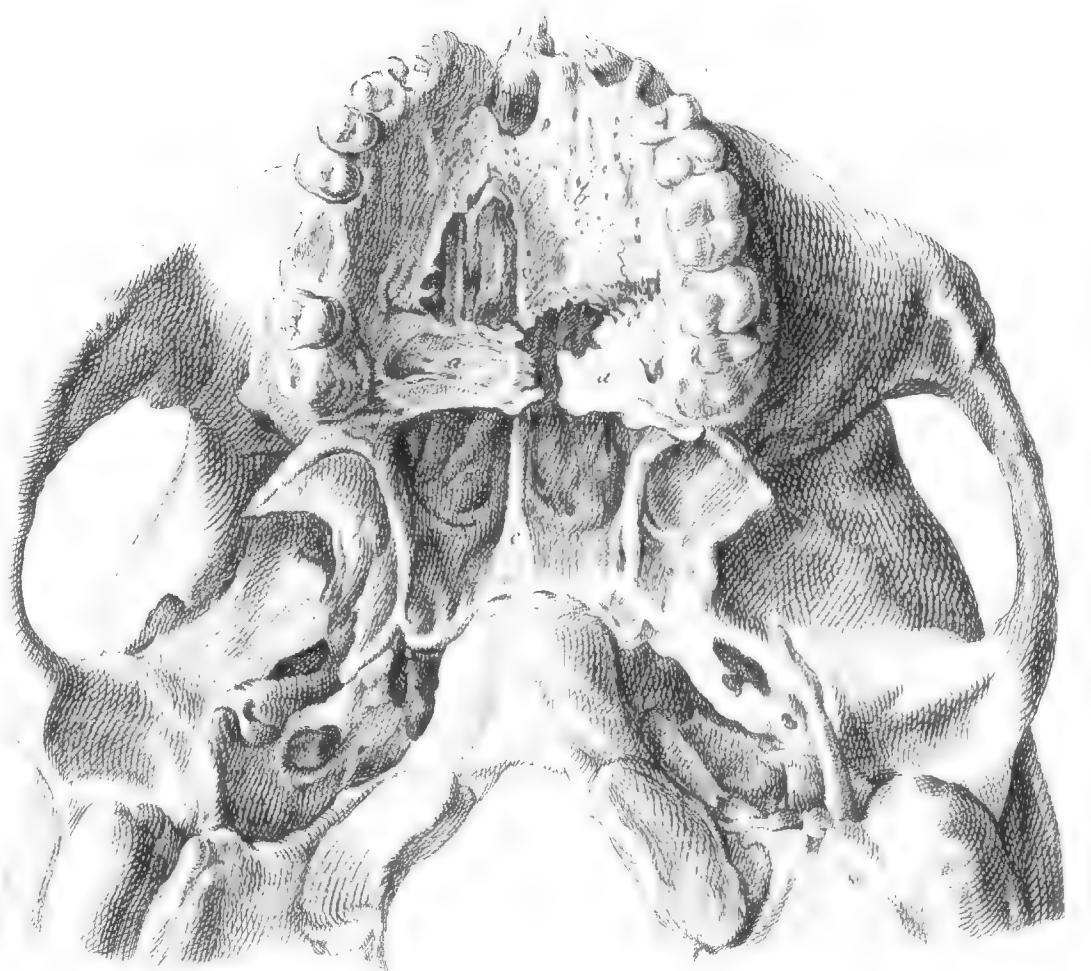

Fig. 1.

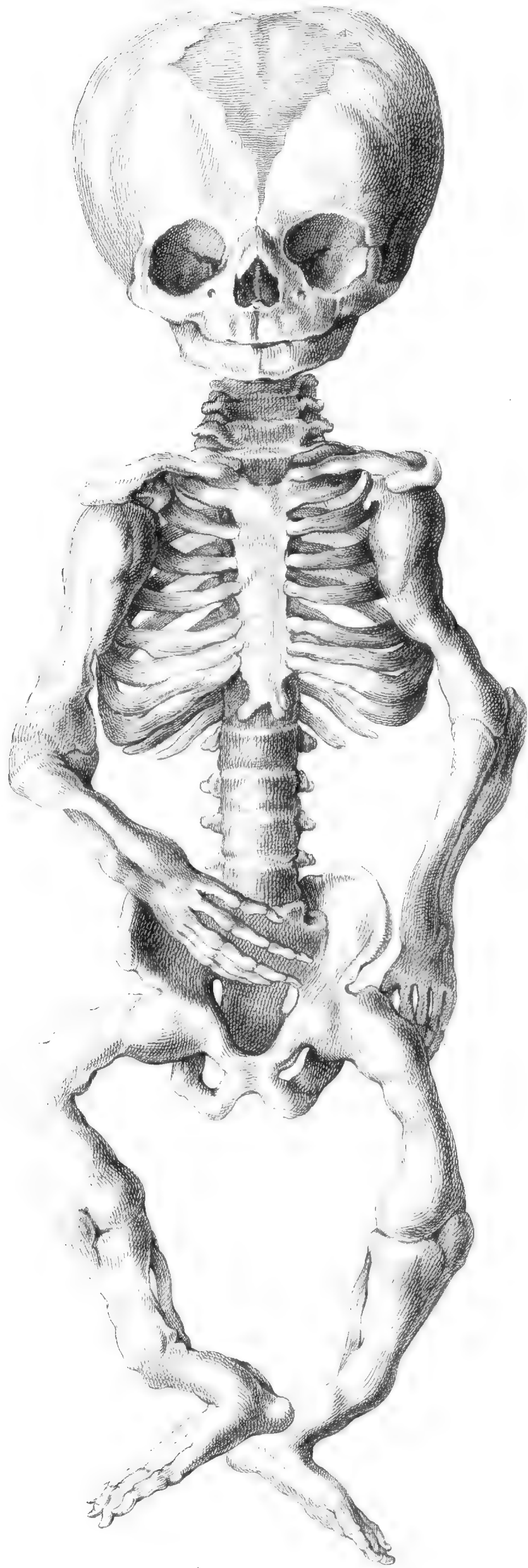

Fig. 2.

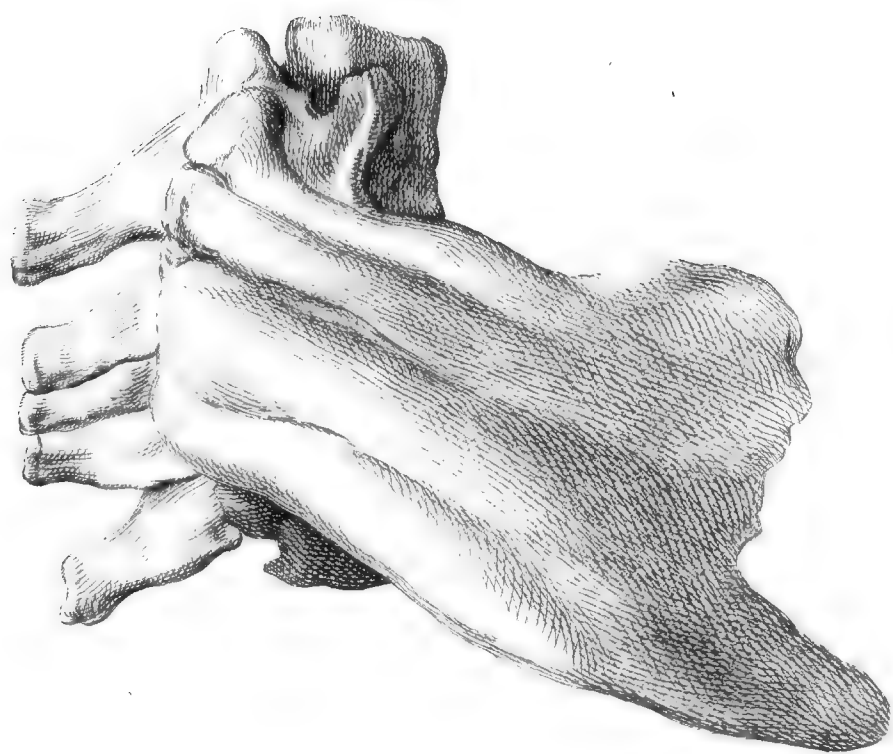
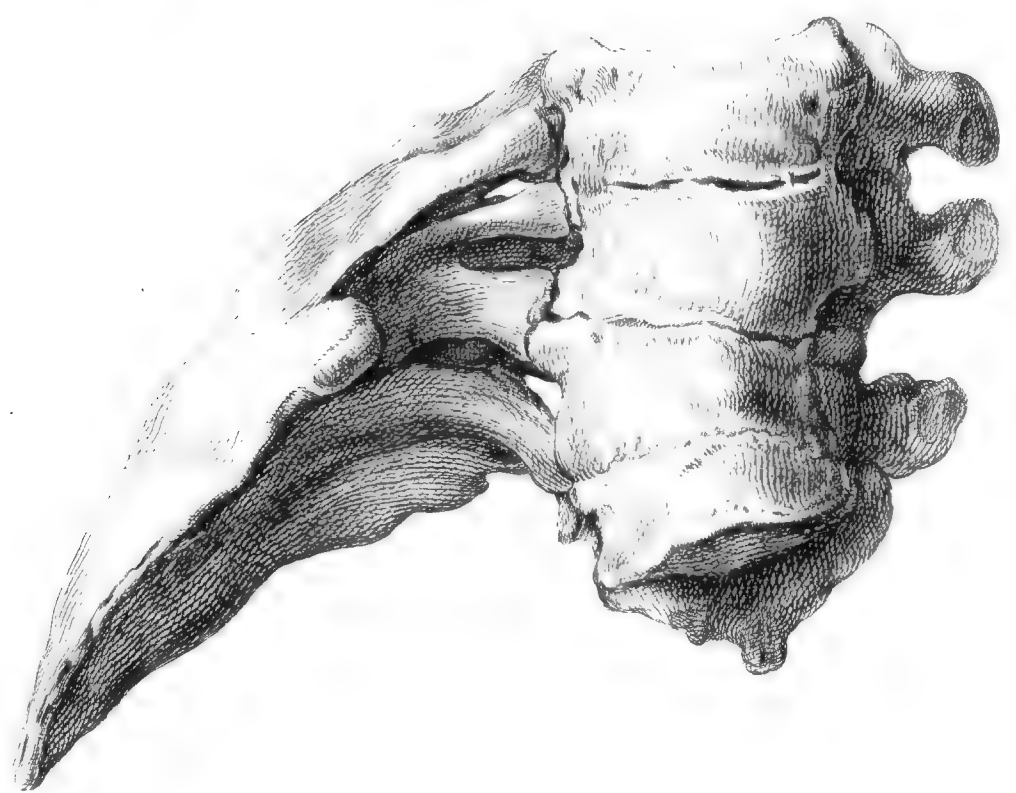

Fig. 3.

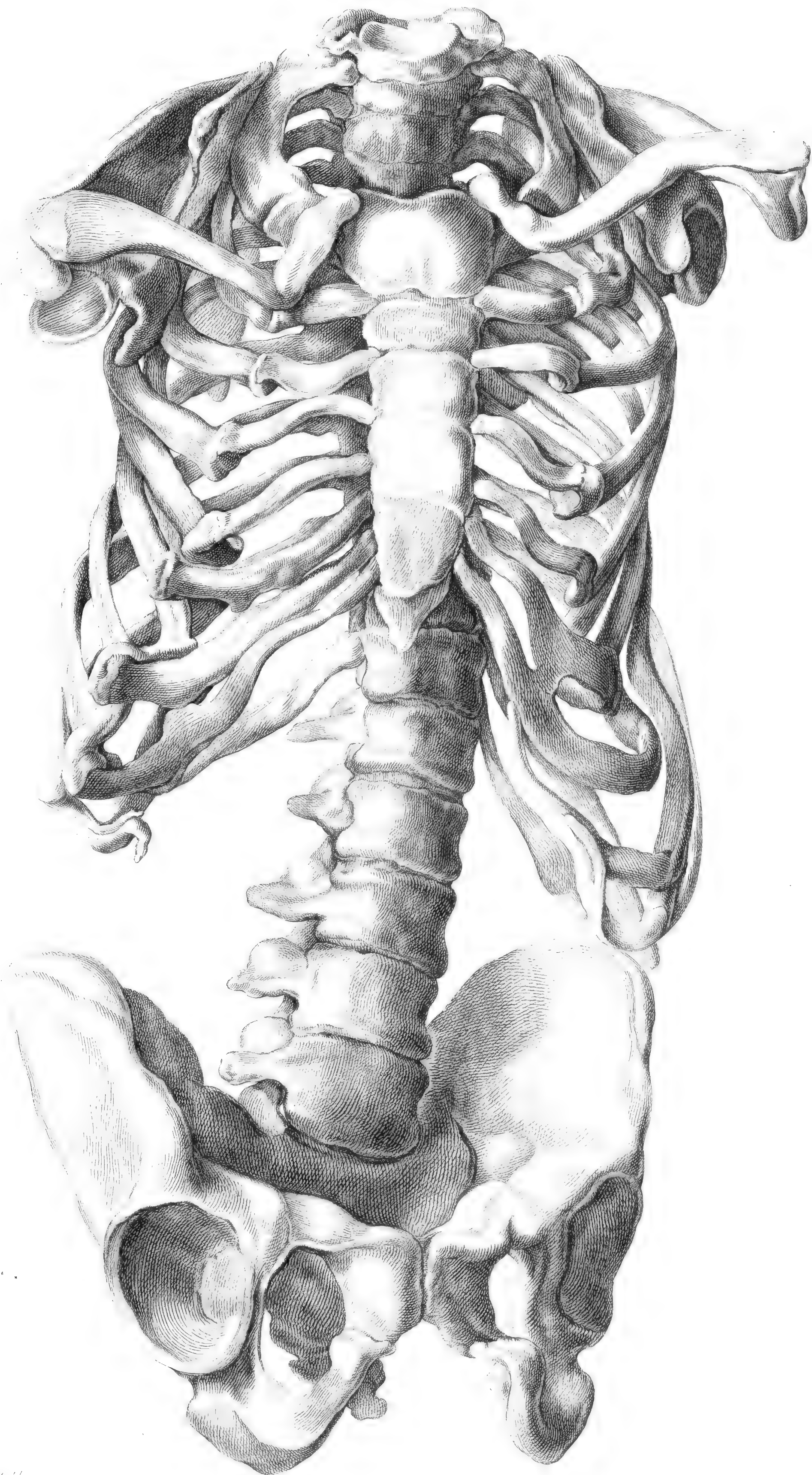

Fig. 1.

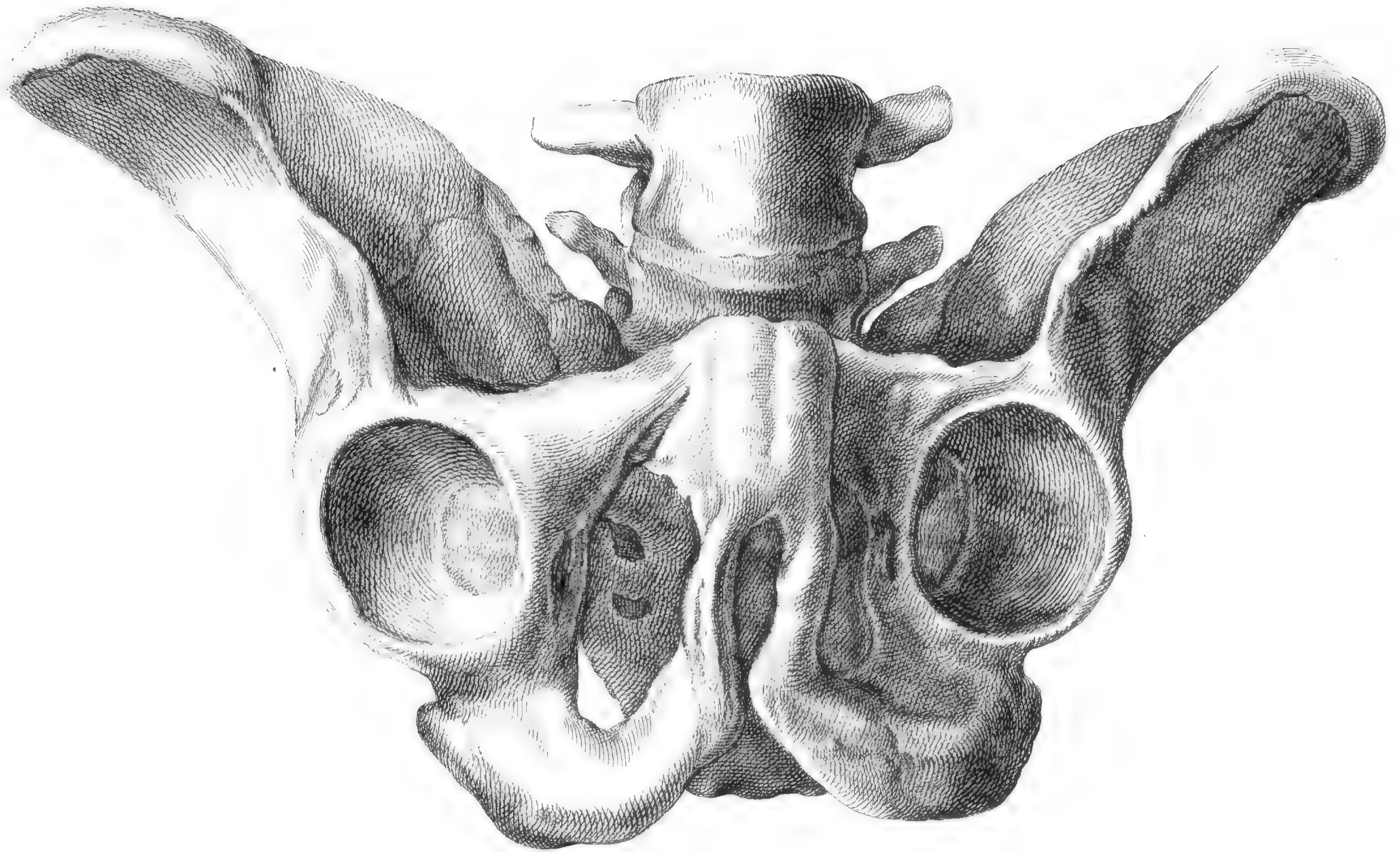

Fig. 2.

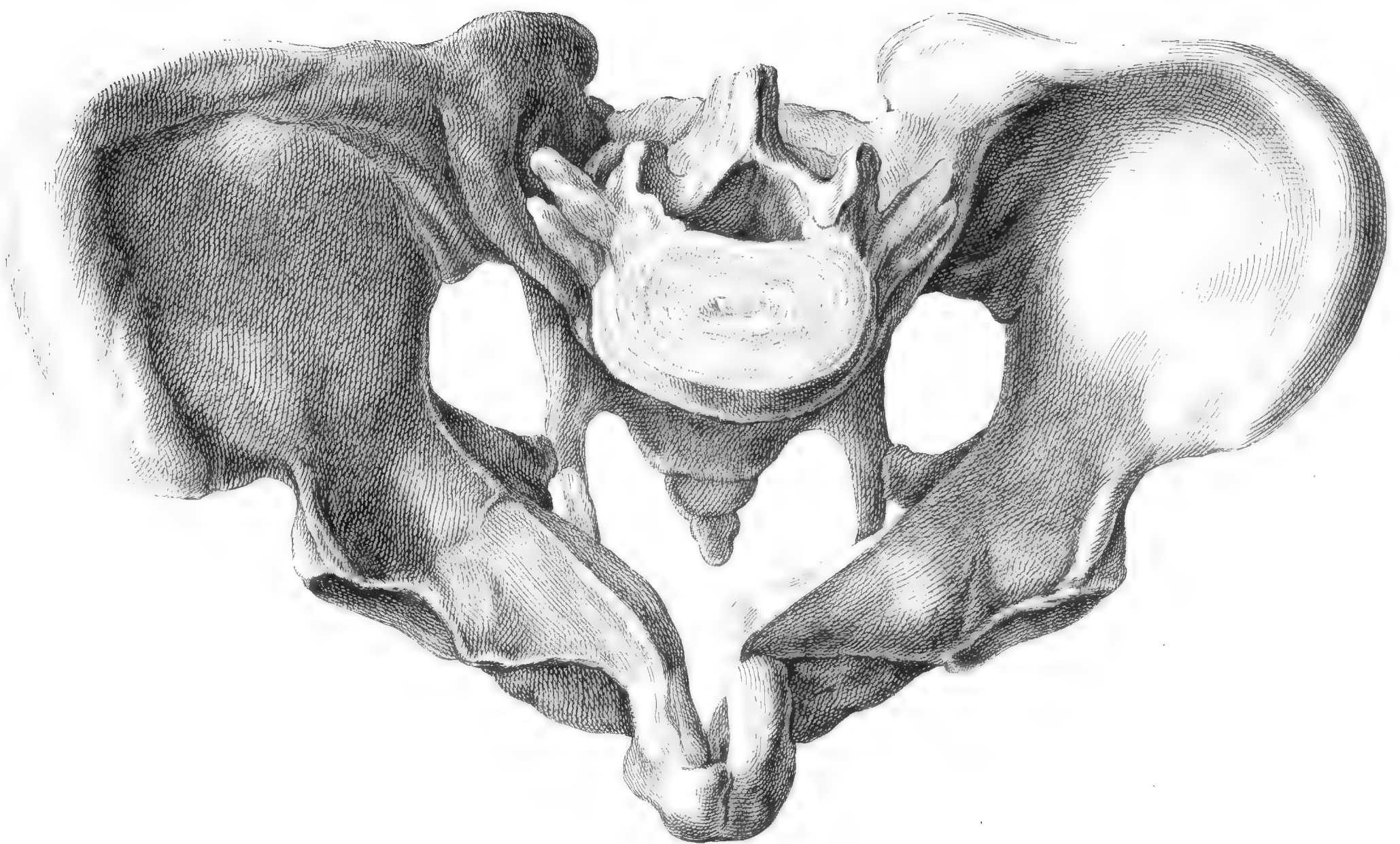

Fig. 1.

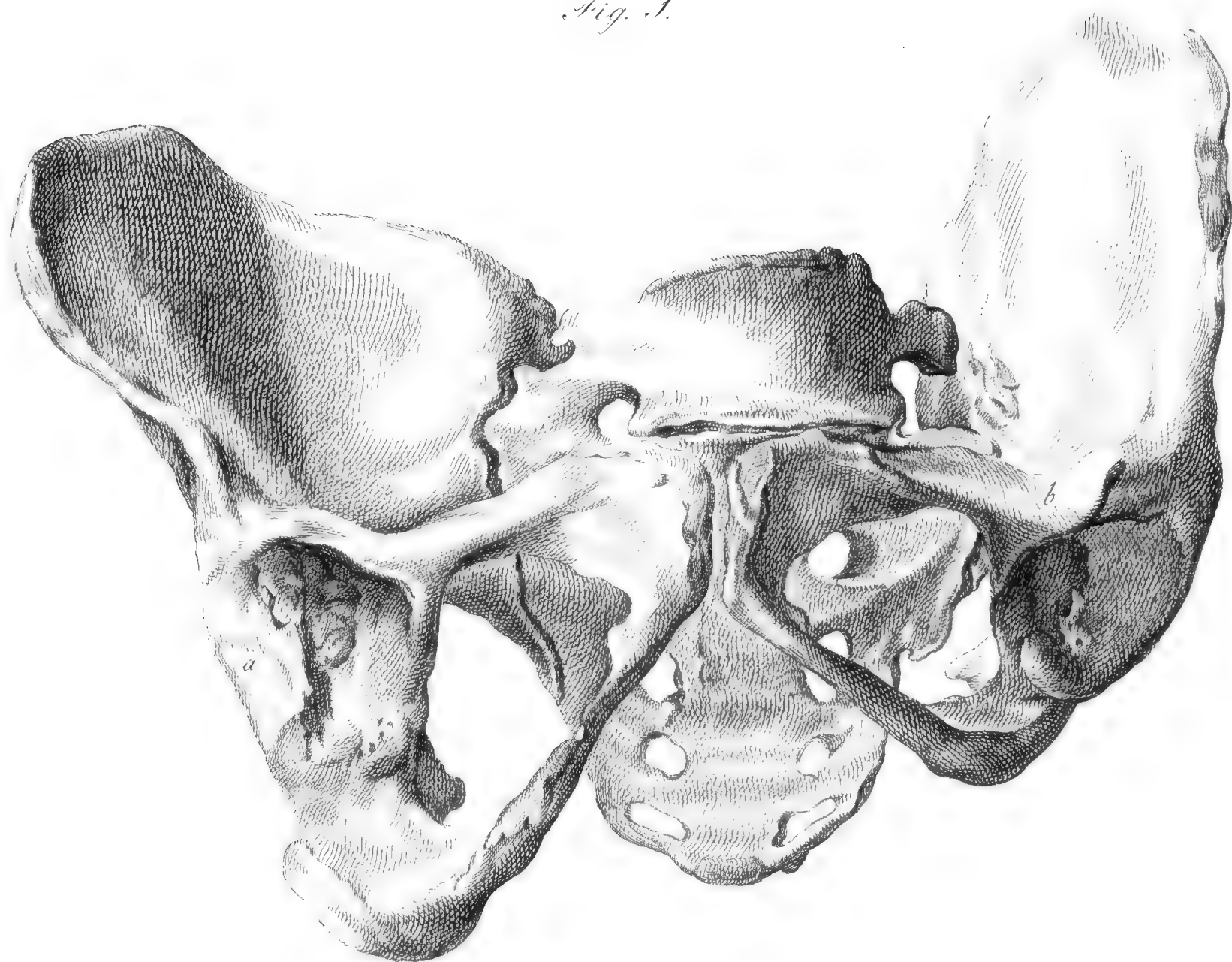

Fig. 2.

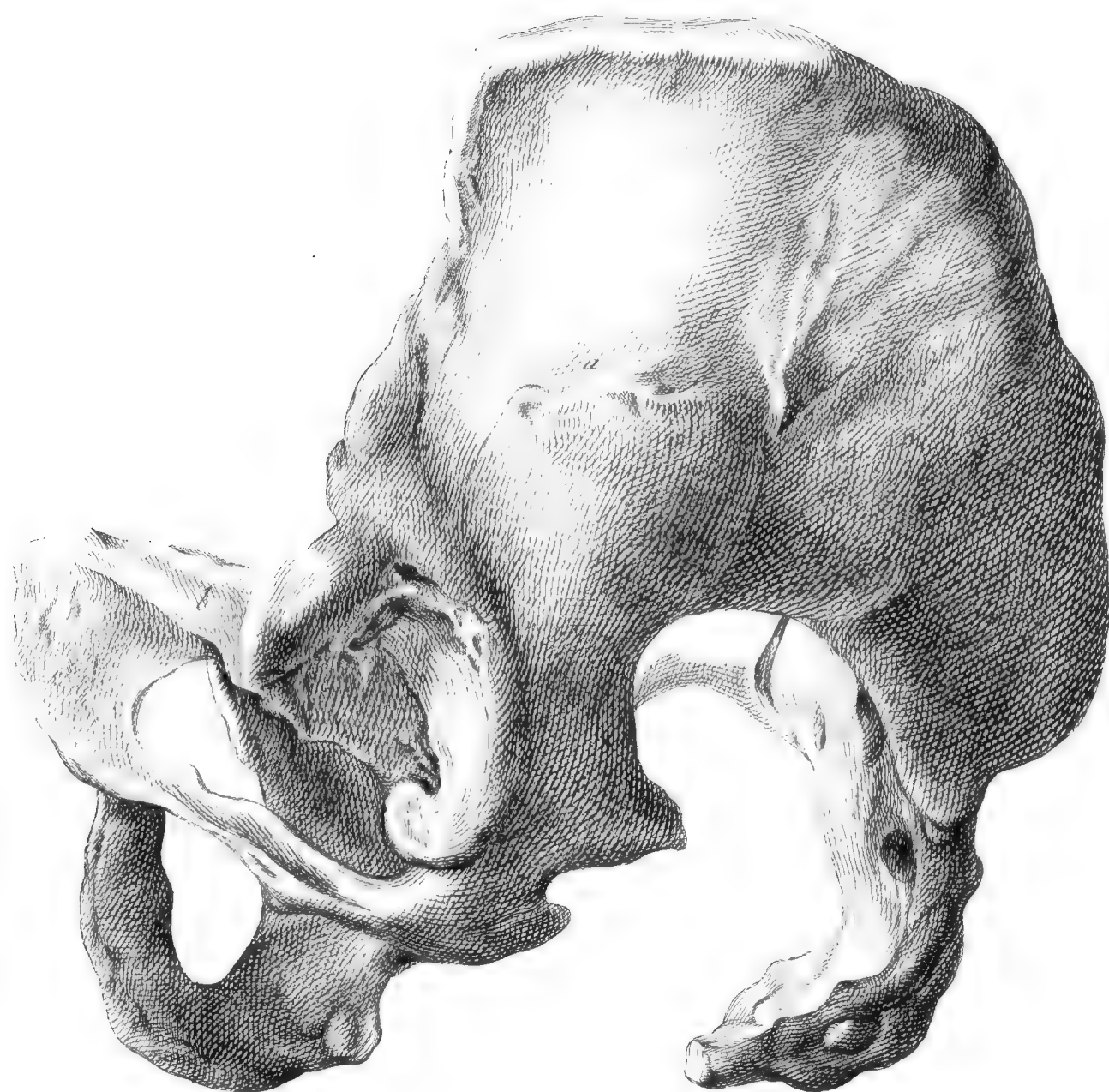

Fig. 1.

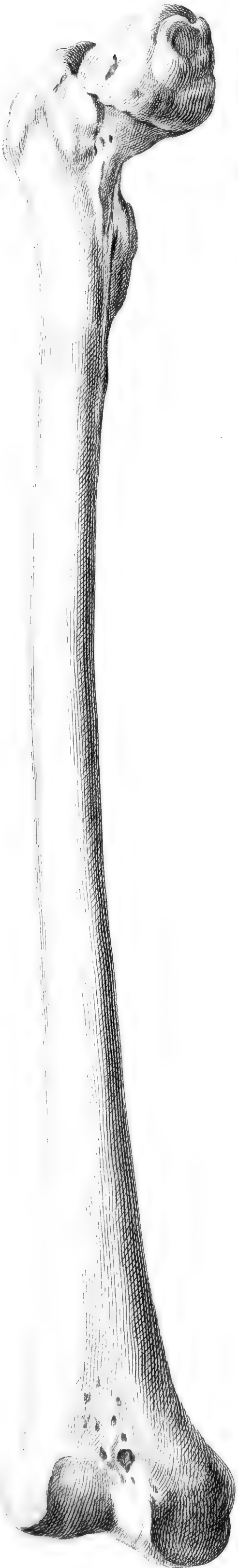

Fig. 3.

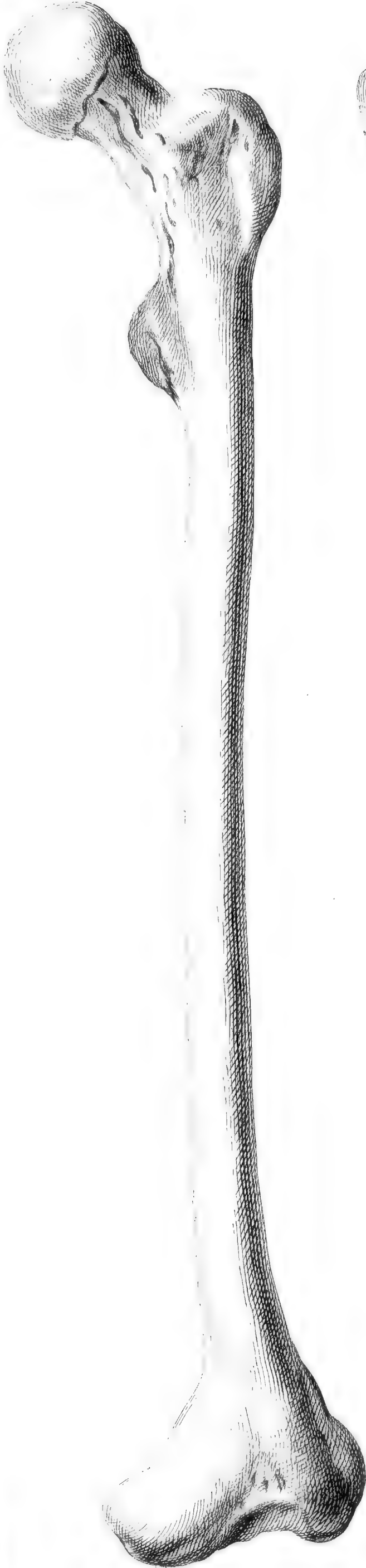

Fig. 4.

Fig. 2.

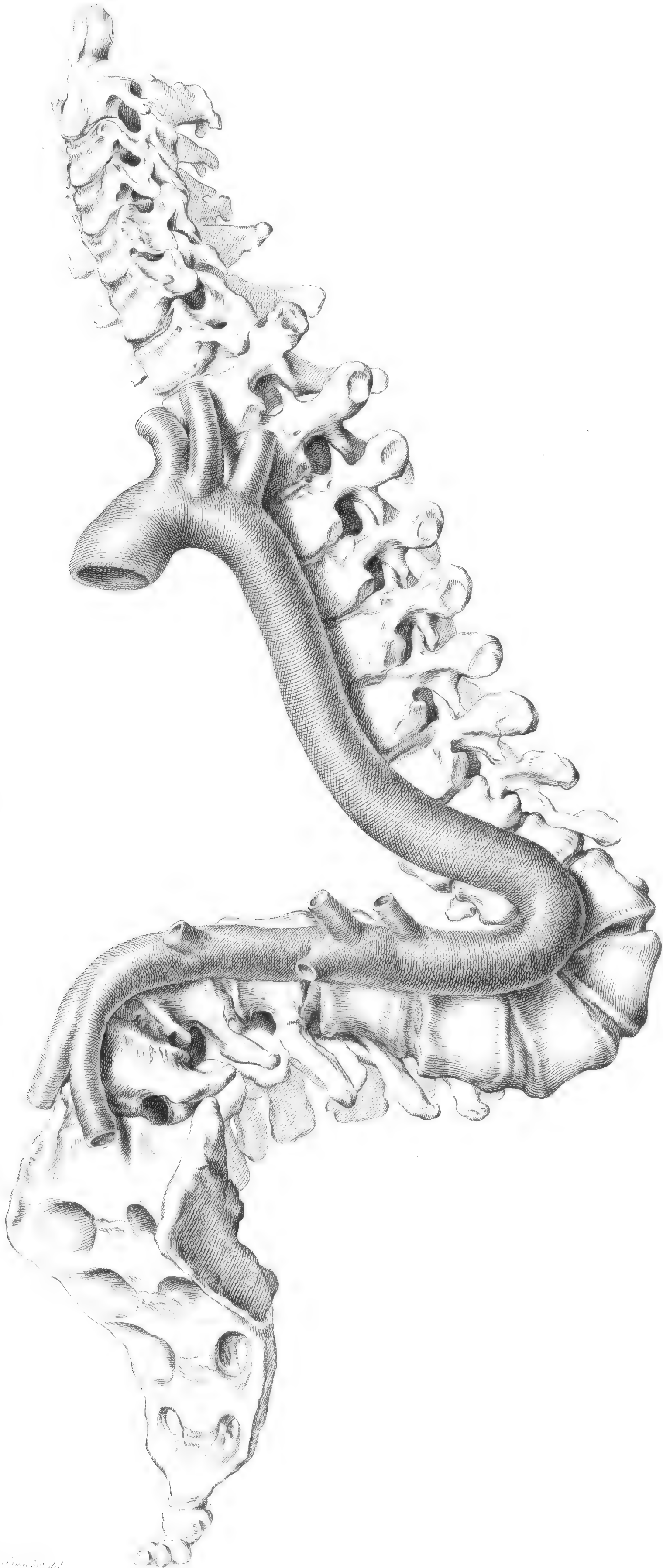

Fig. 2.

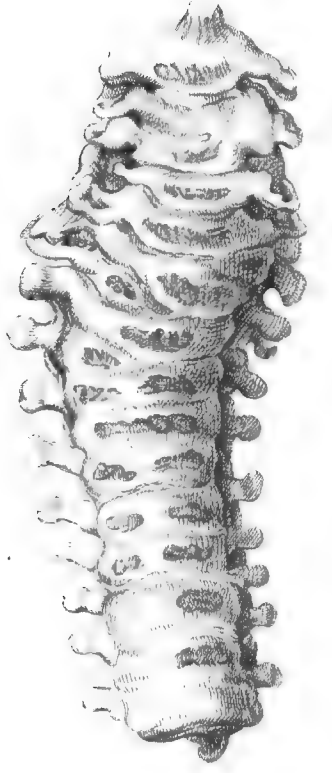

Fig. 3.

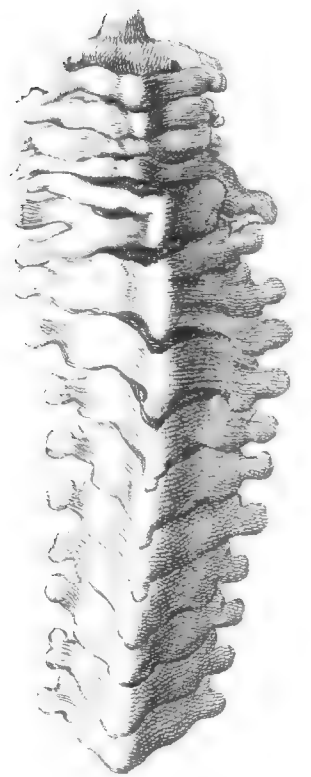

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

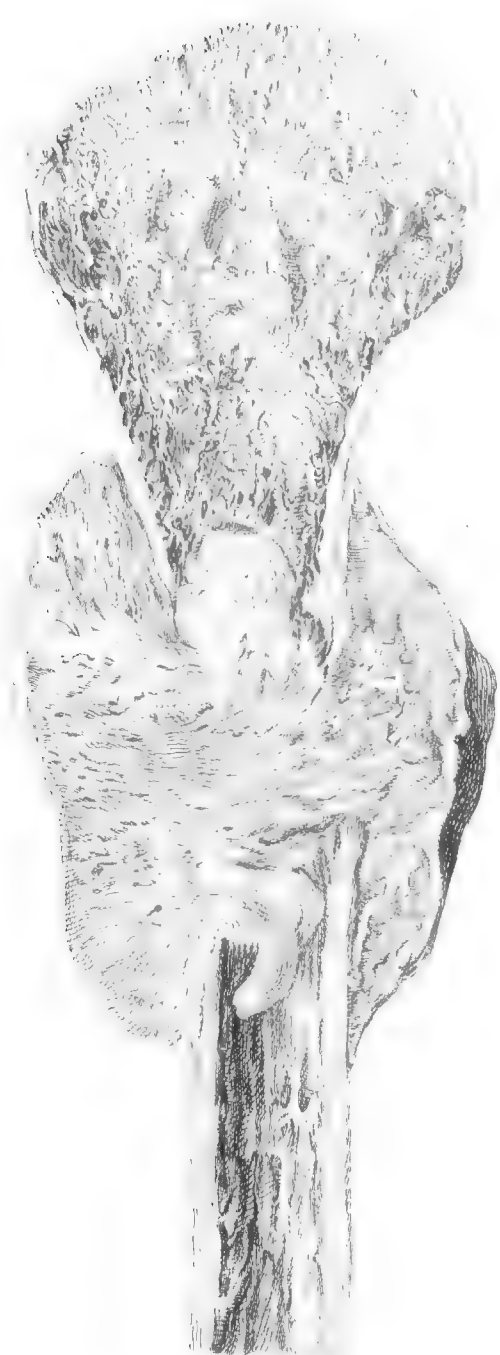

Fig. 1.

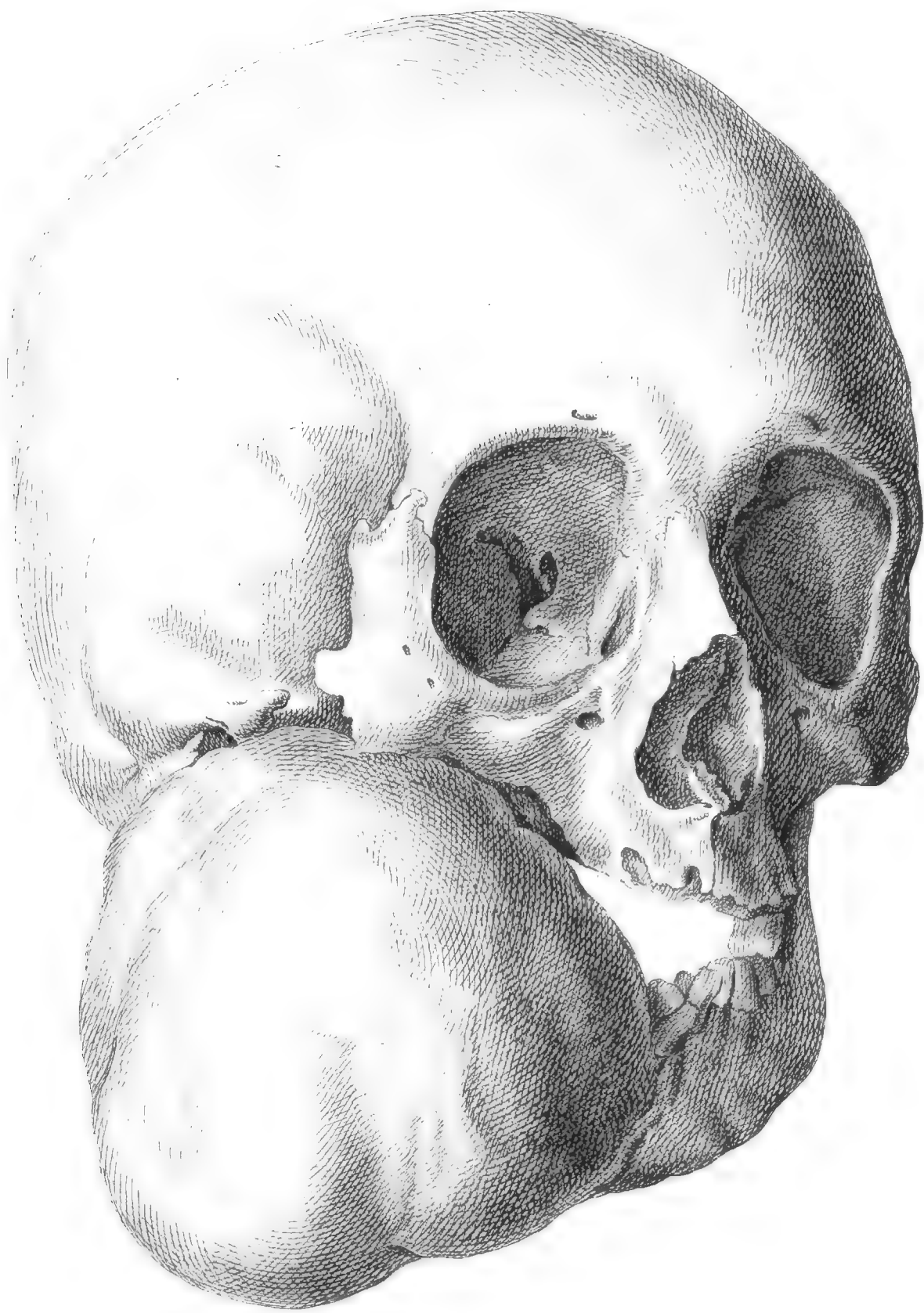

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 1.

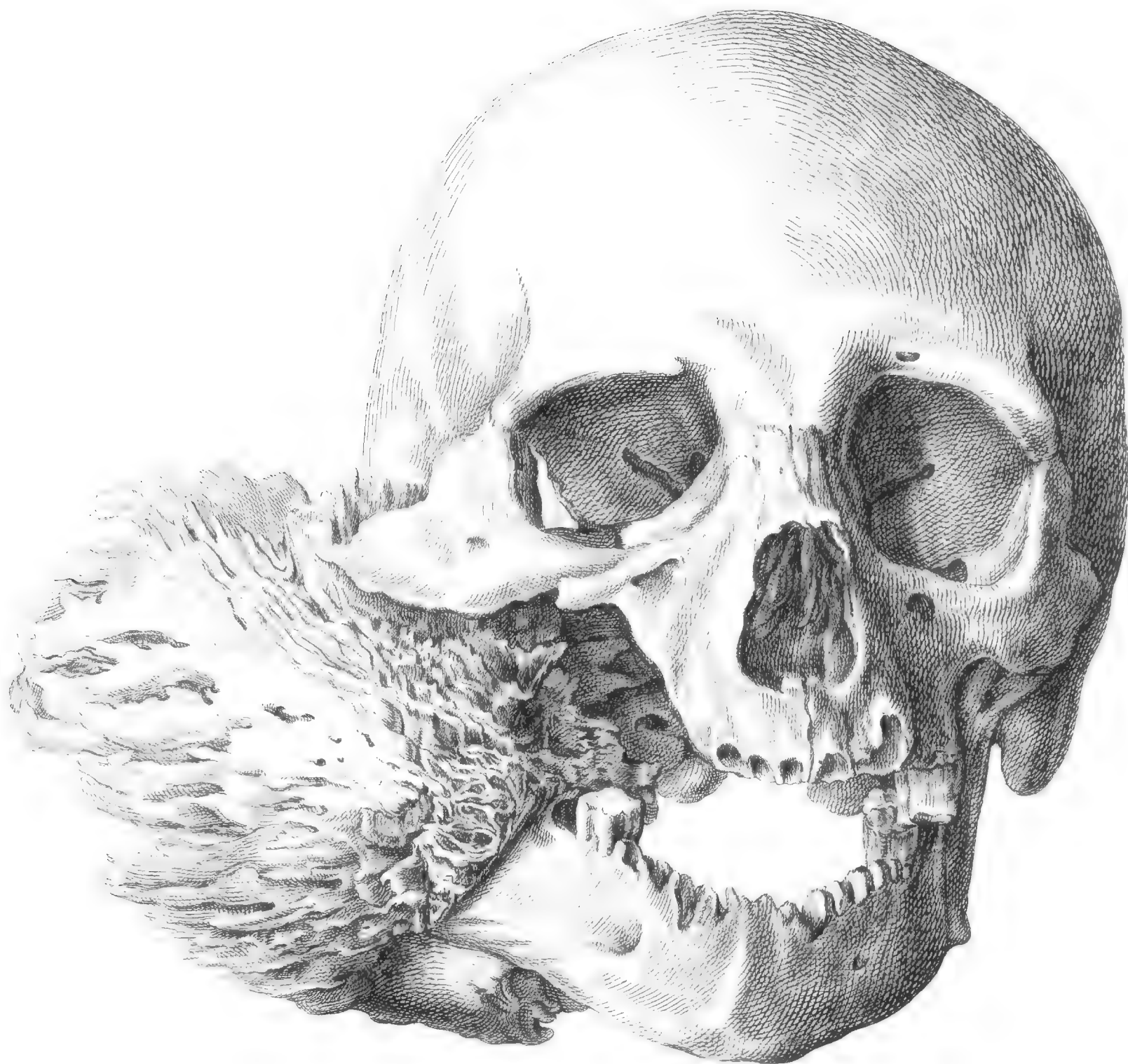

Fig. 2.

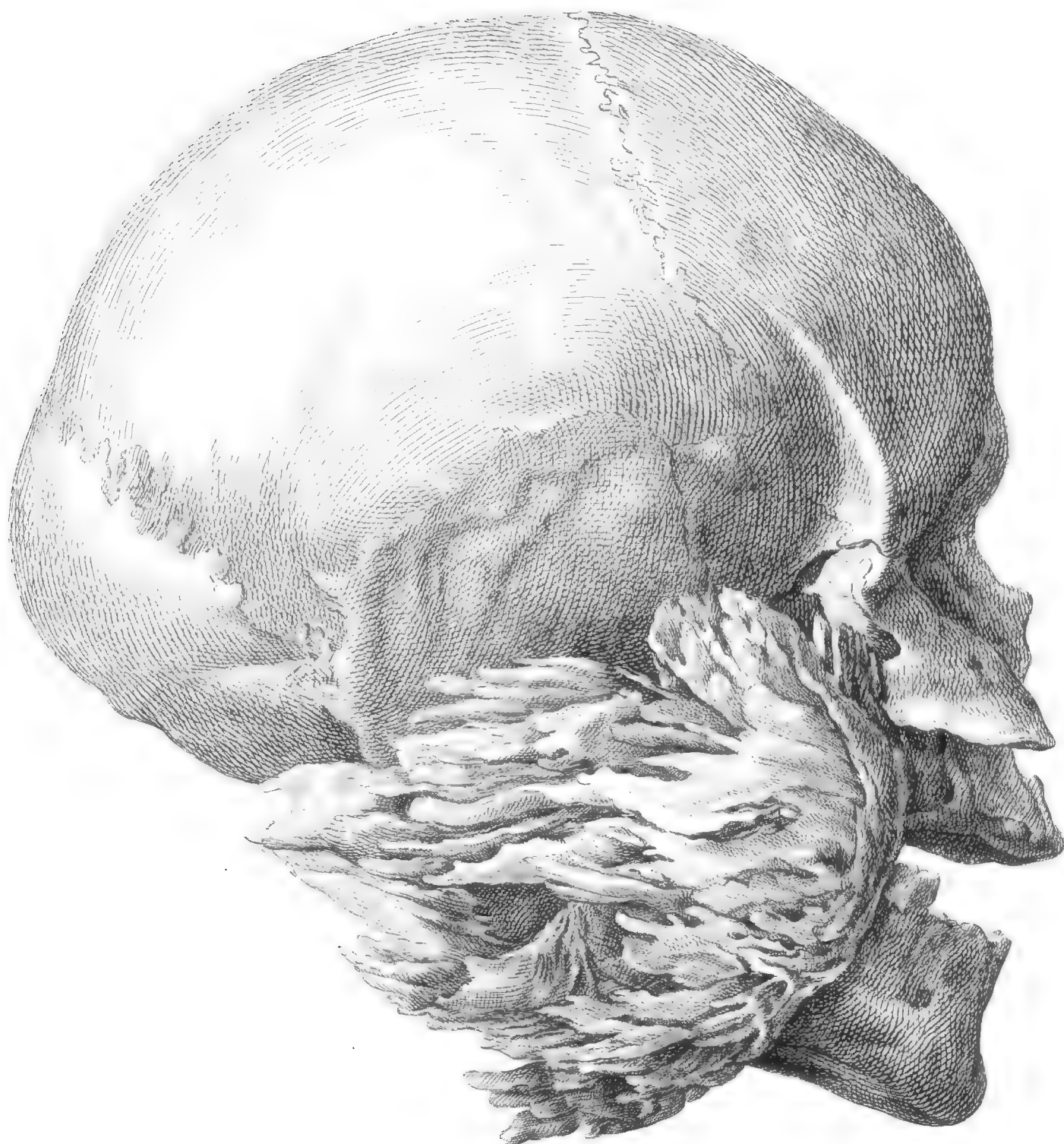

Fig. 1.

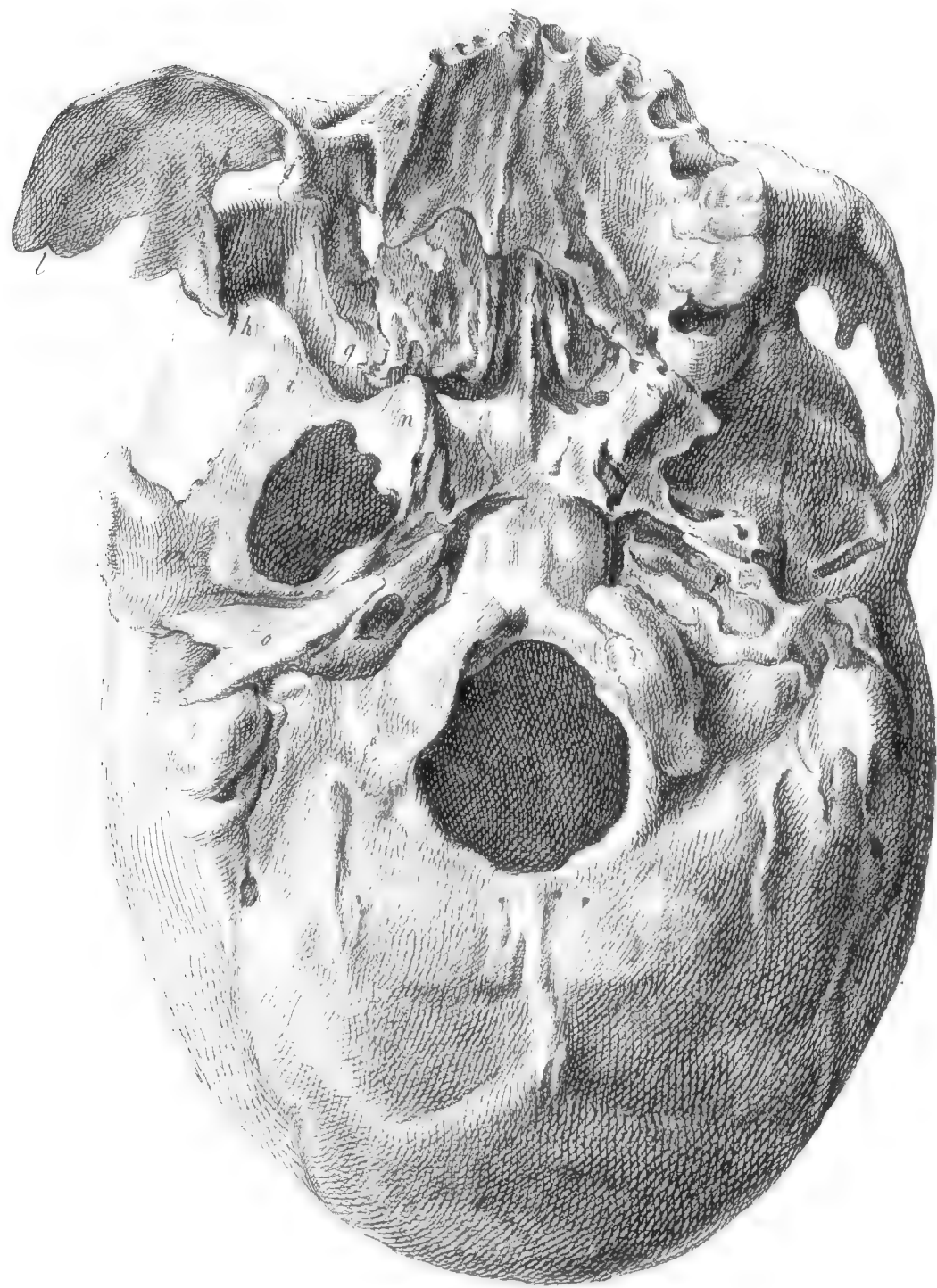
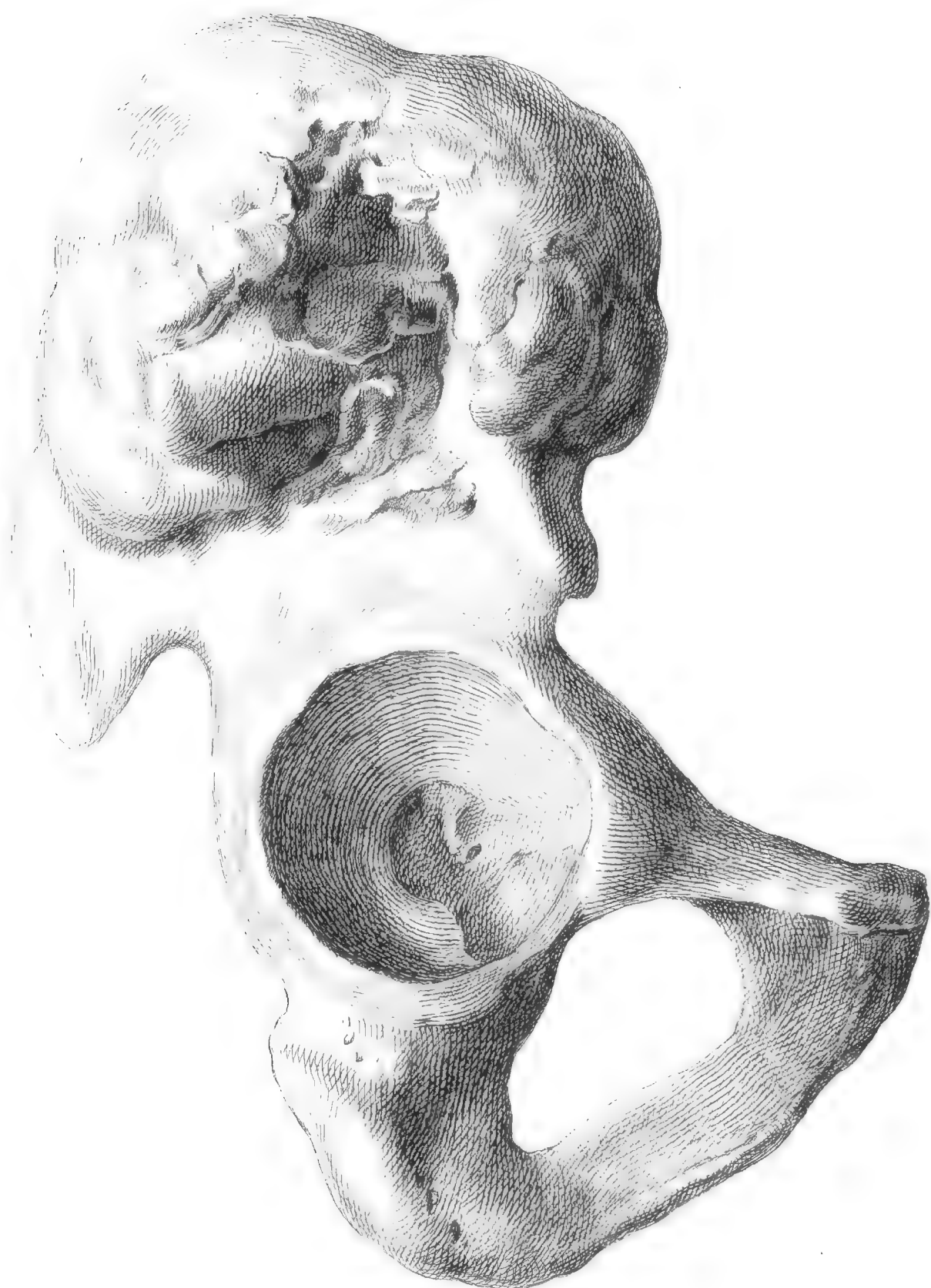
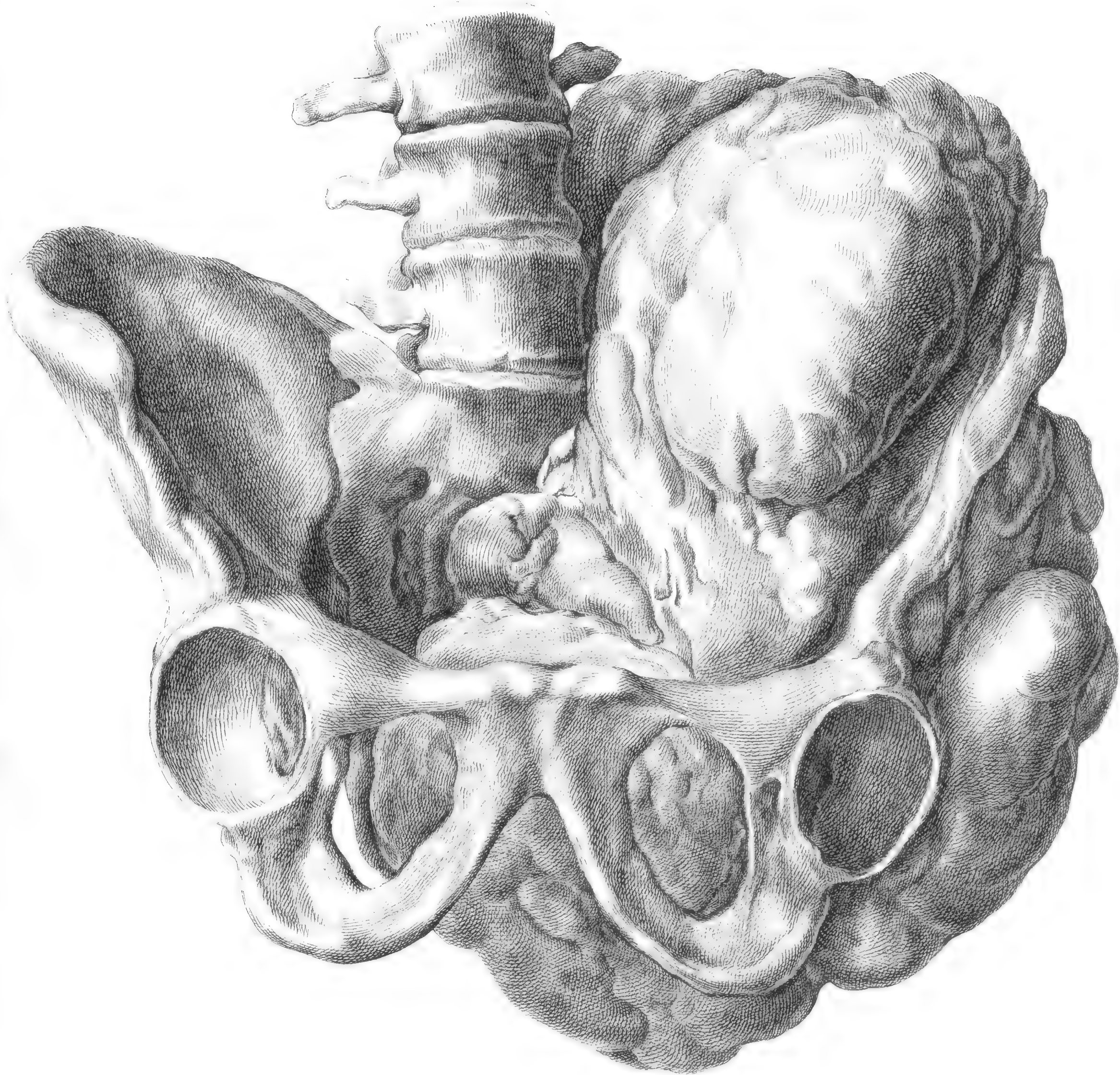

Fig. 2.

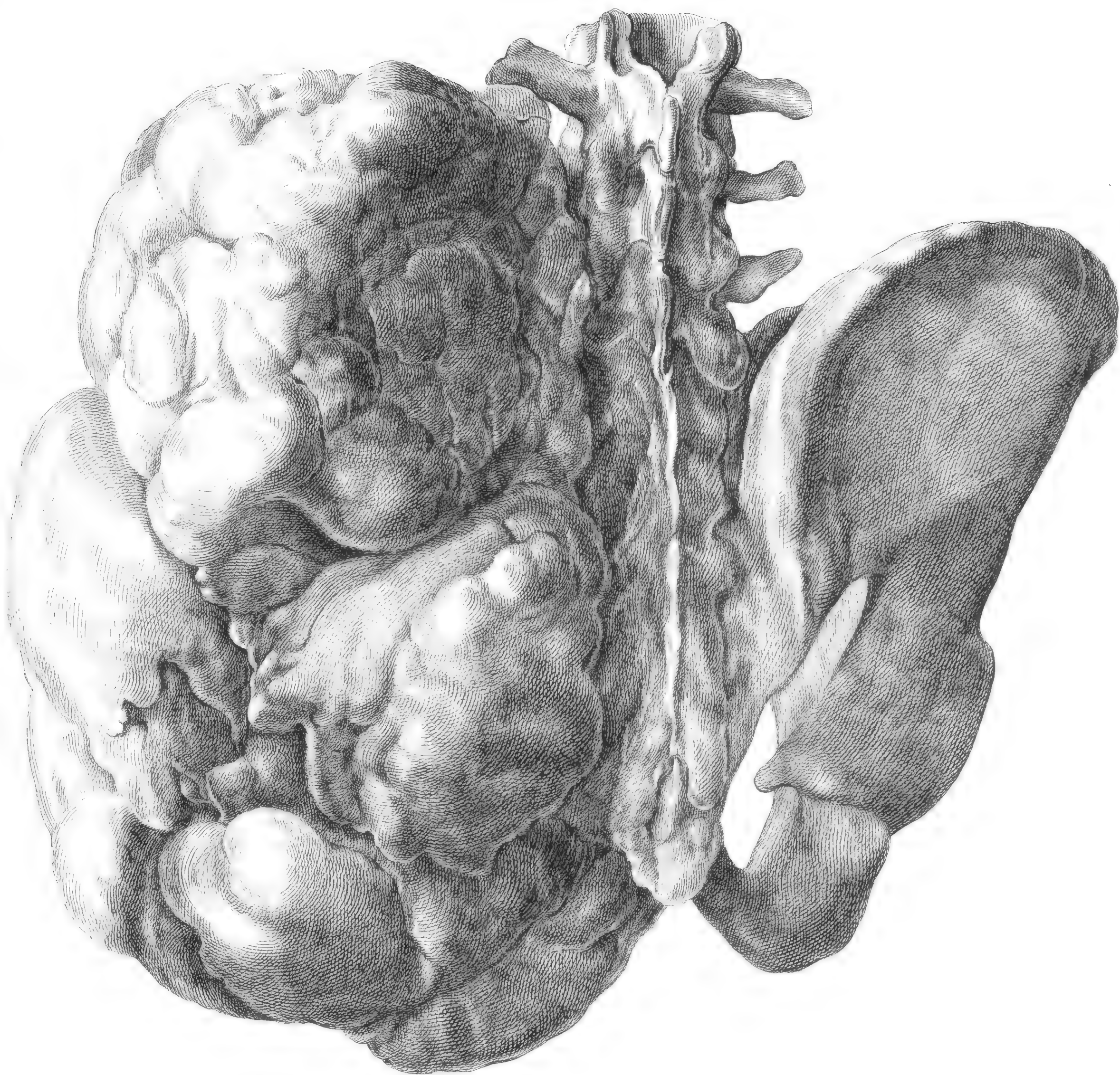

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

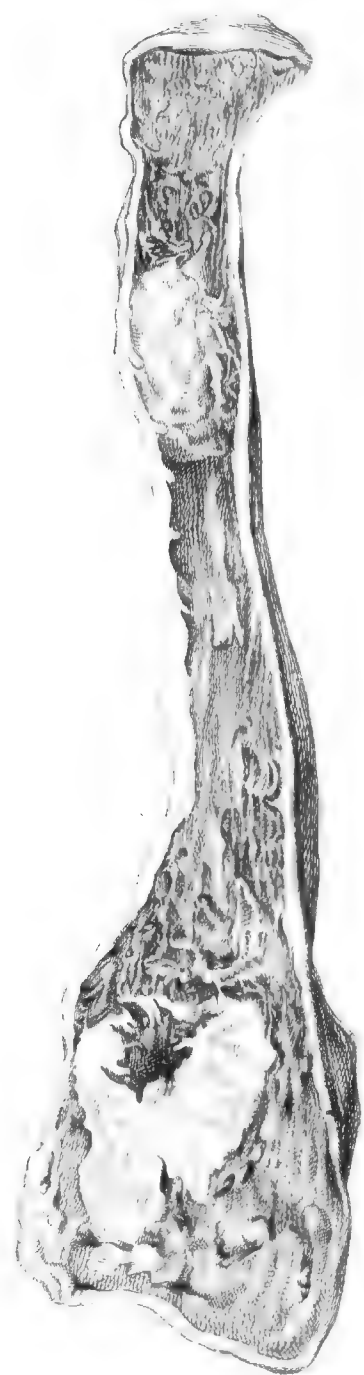

Fig. 4.

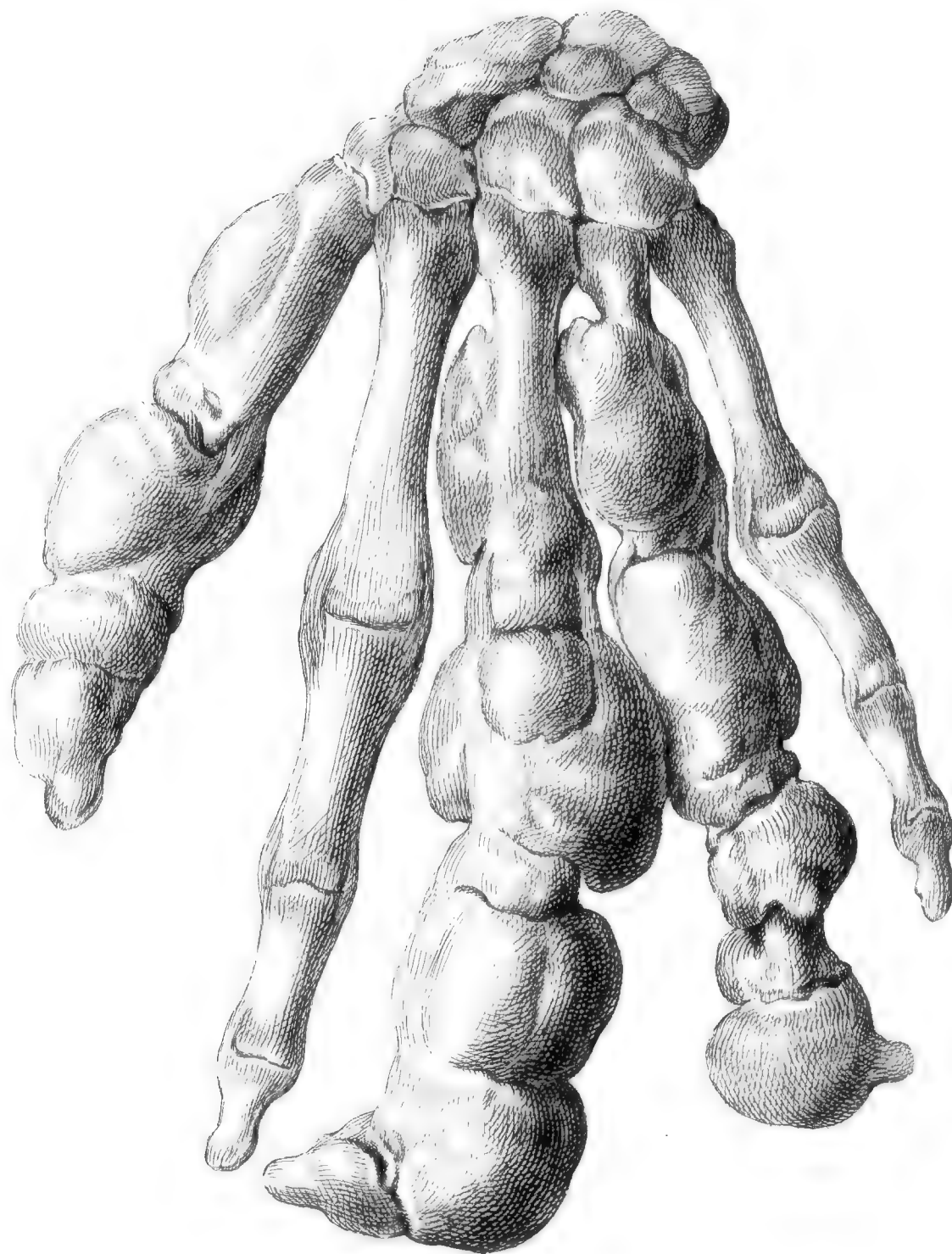

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 5.

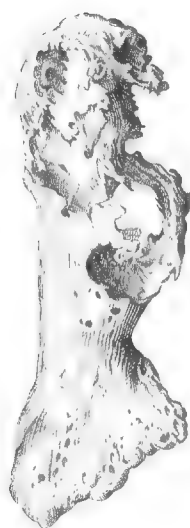

Fig. 3.

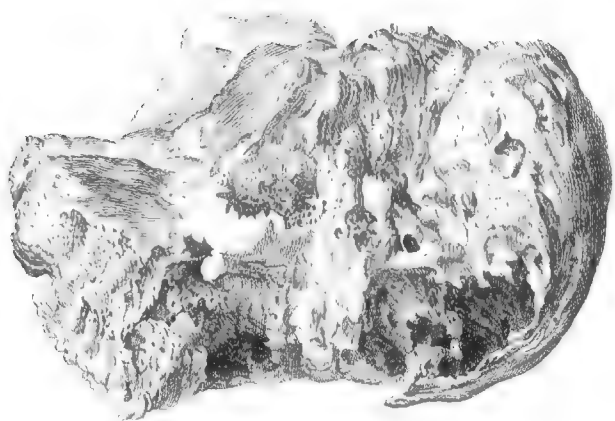
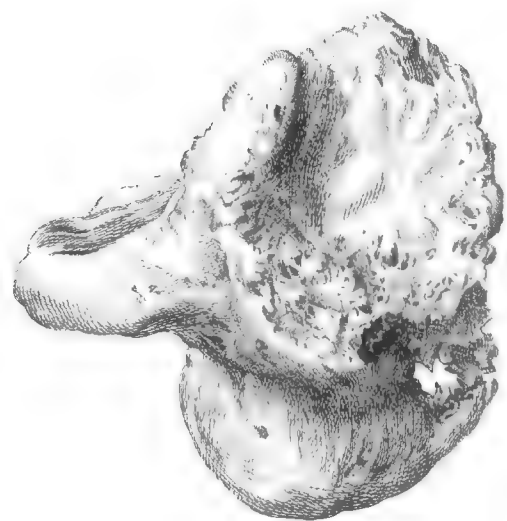
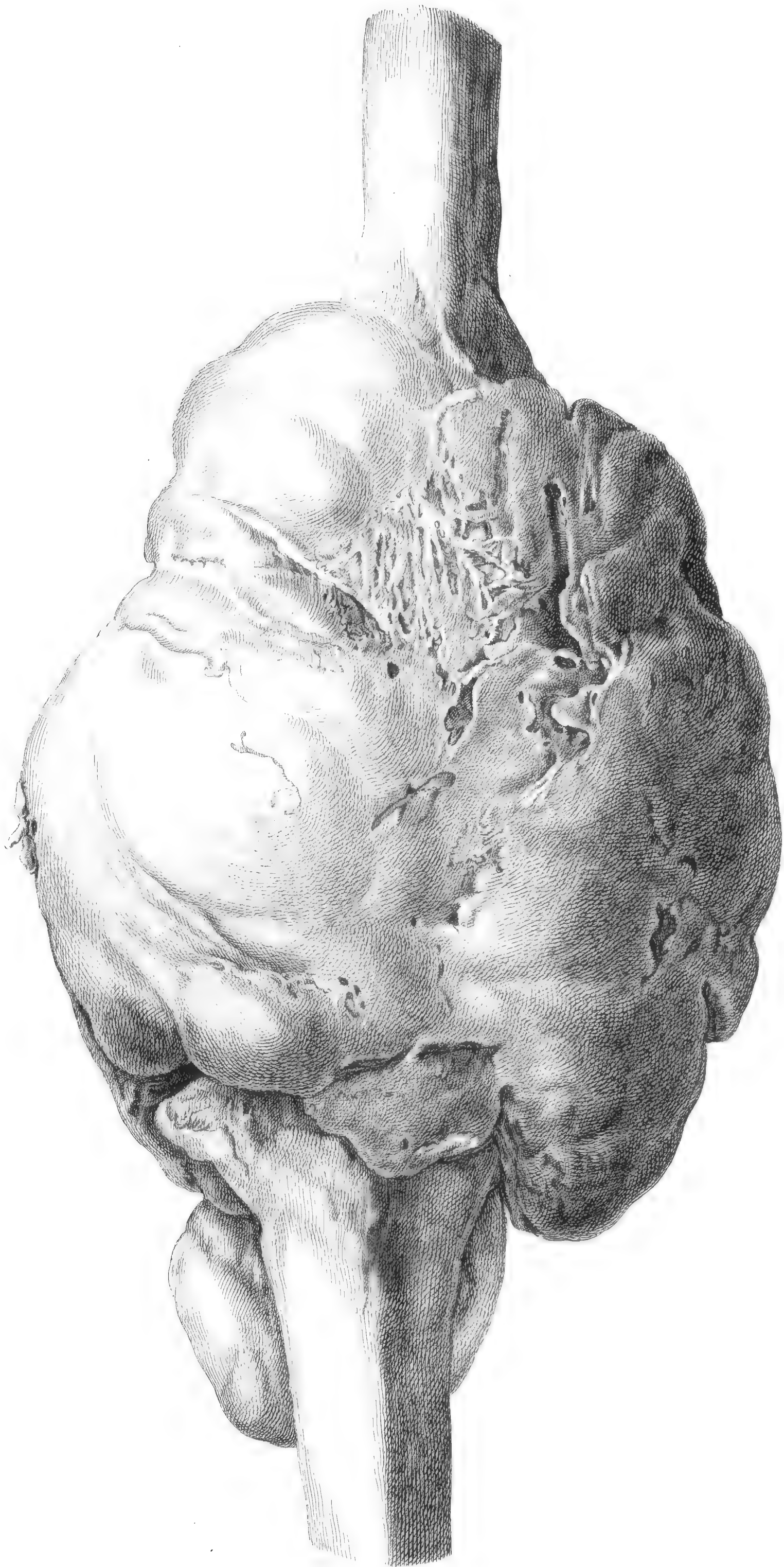

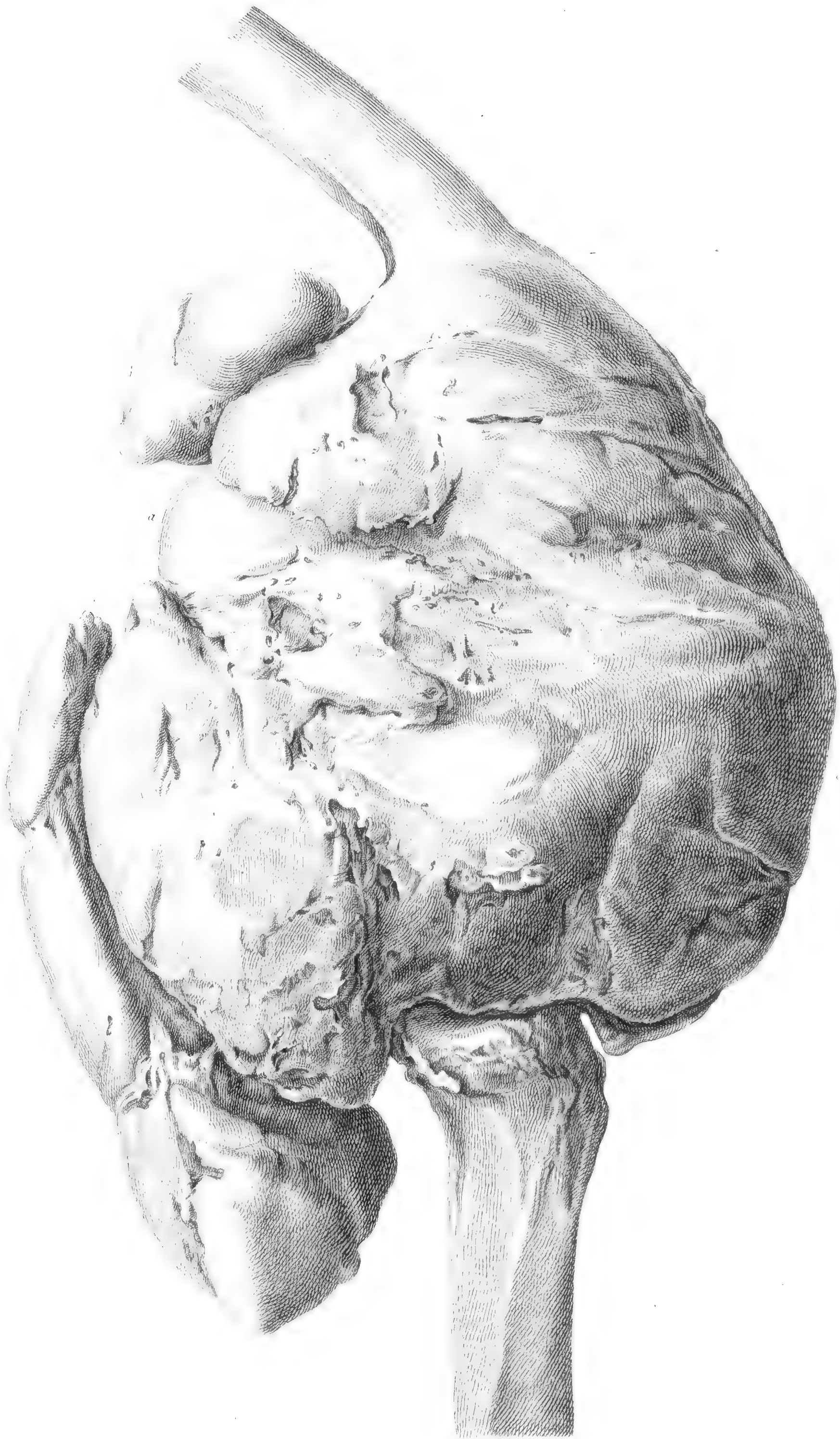
Fig. 6.

Fig. 4.

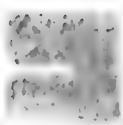

Fig. 1.

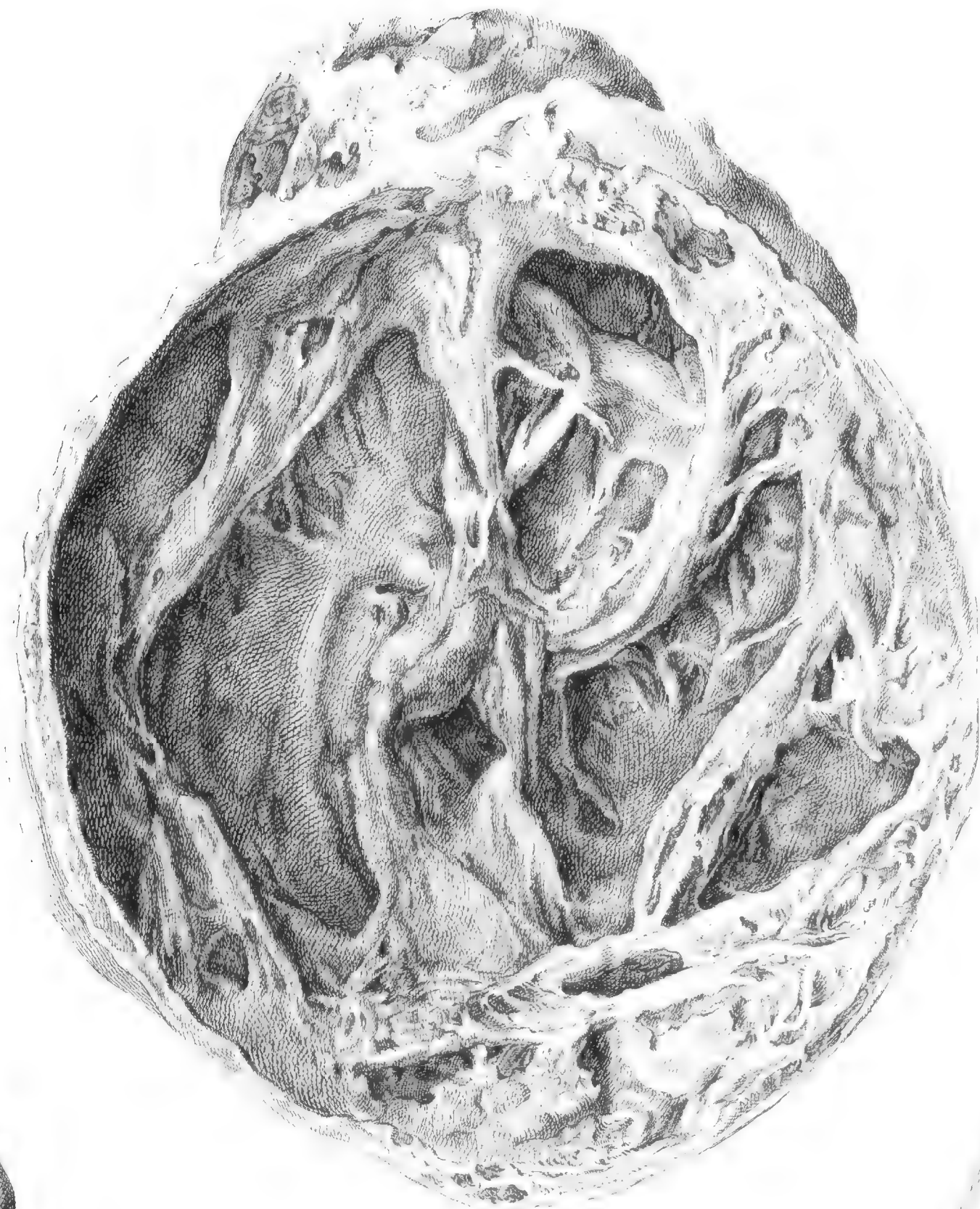

Fig. 4.

Fig. 3.

Fig. 2.

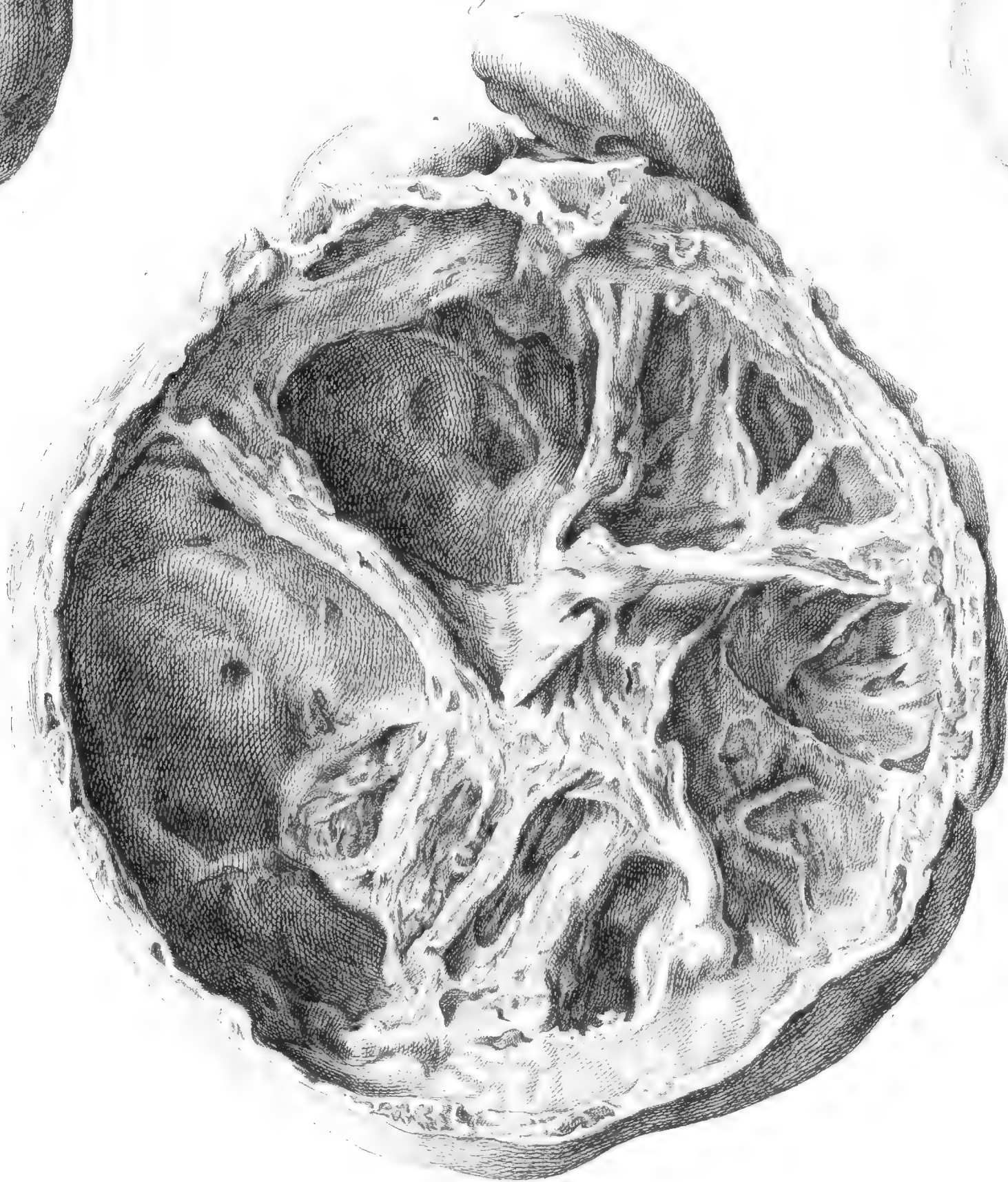

Fig. 1.

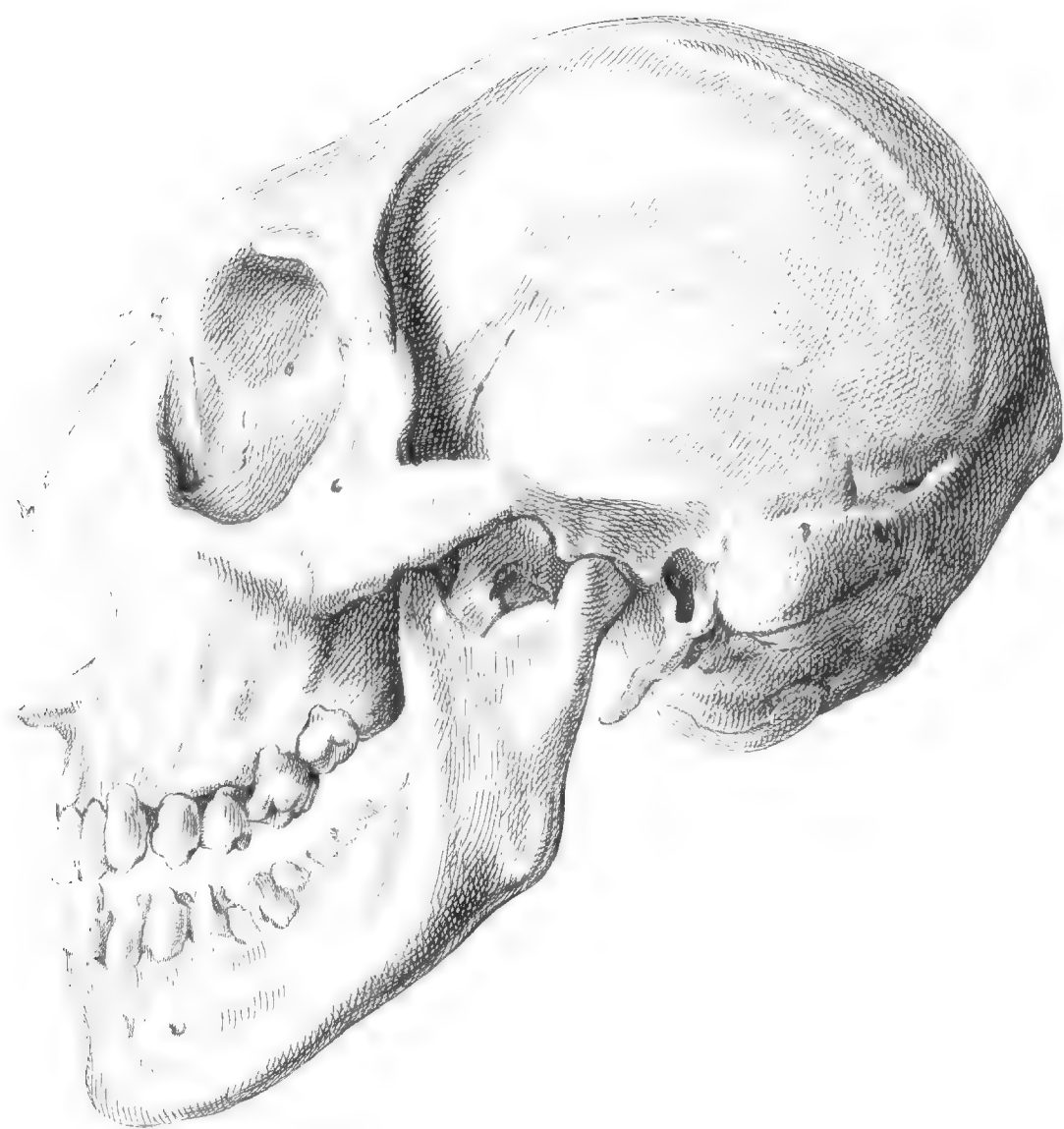

Fig. 2.

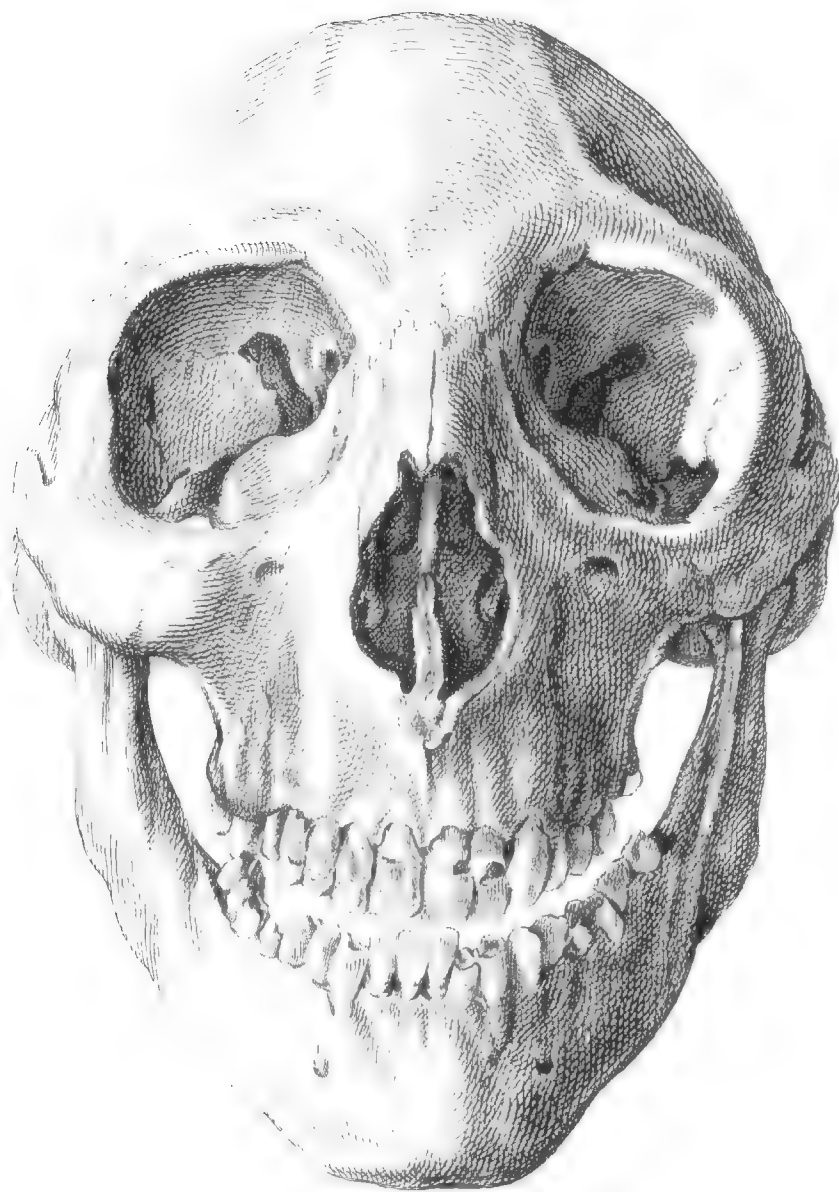

Fig. 3.

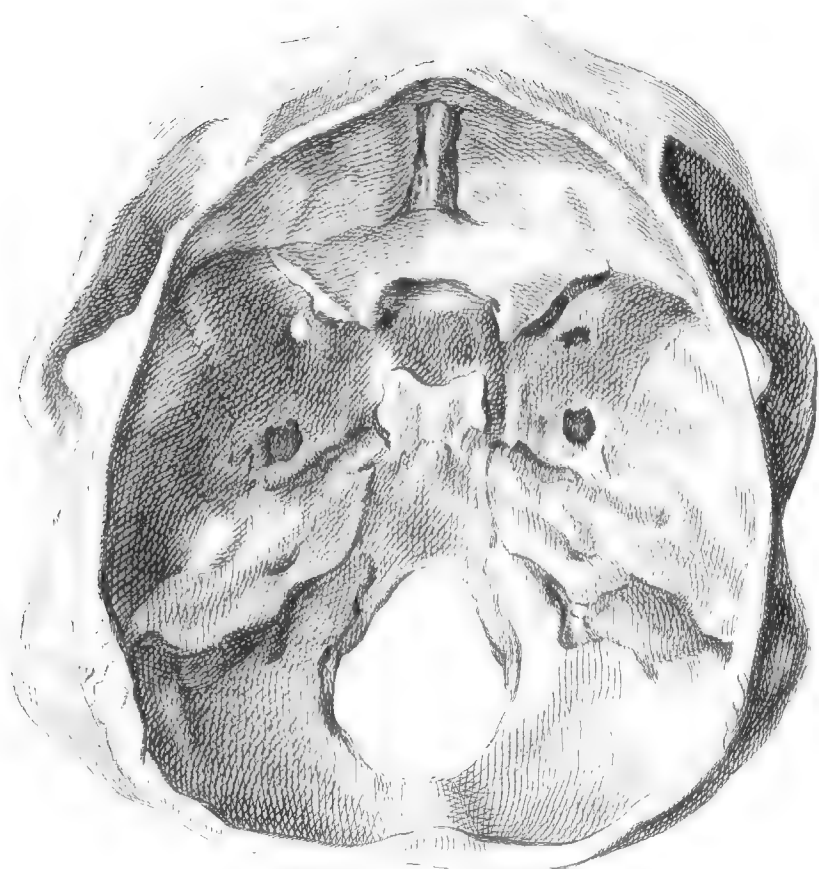

Fig. 4.

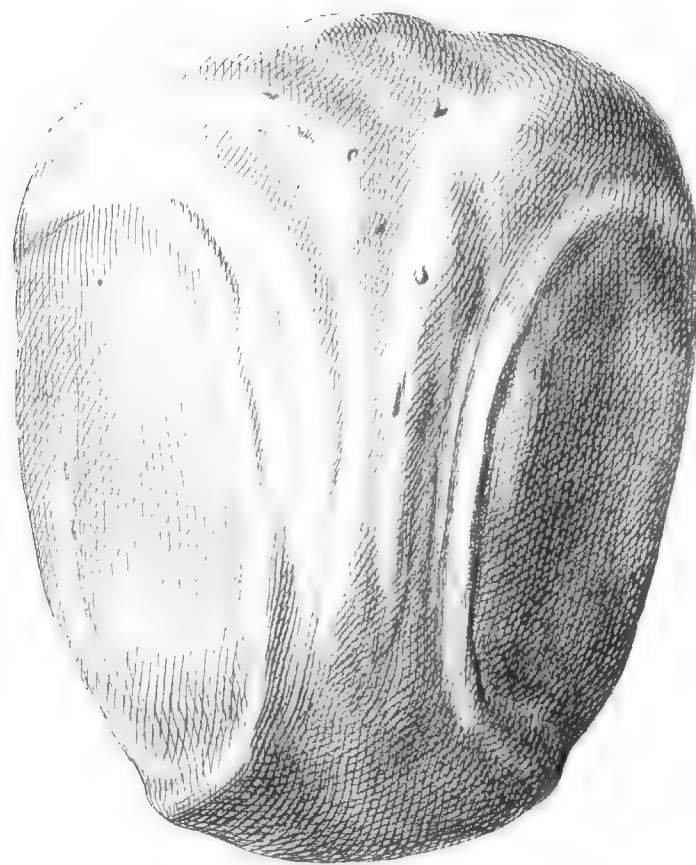

Fig. 3.

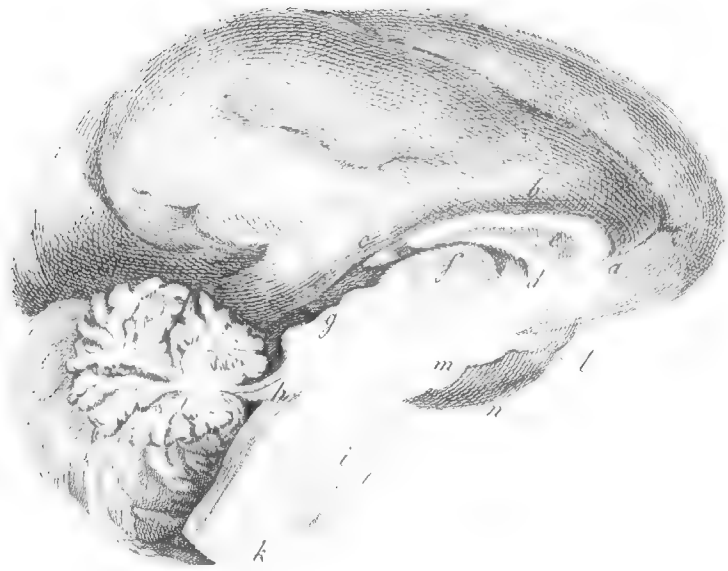

Fig. 1.

Fig. 2.

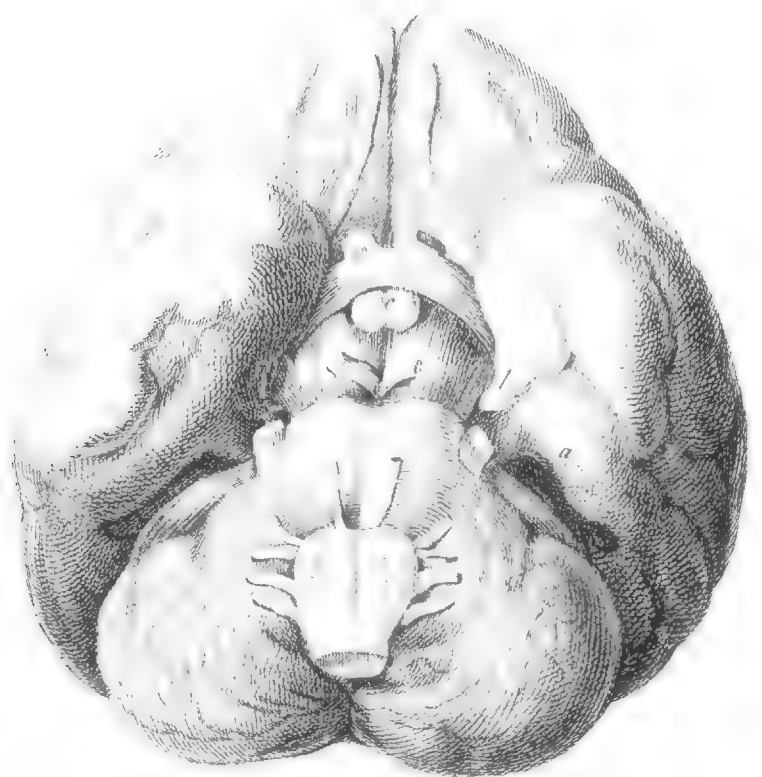

Fig. 6.

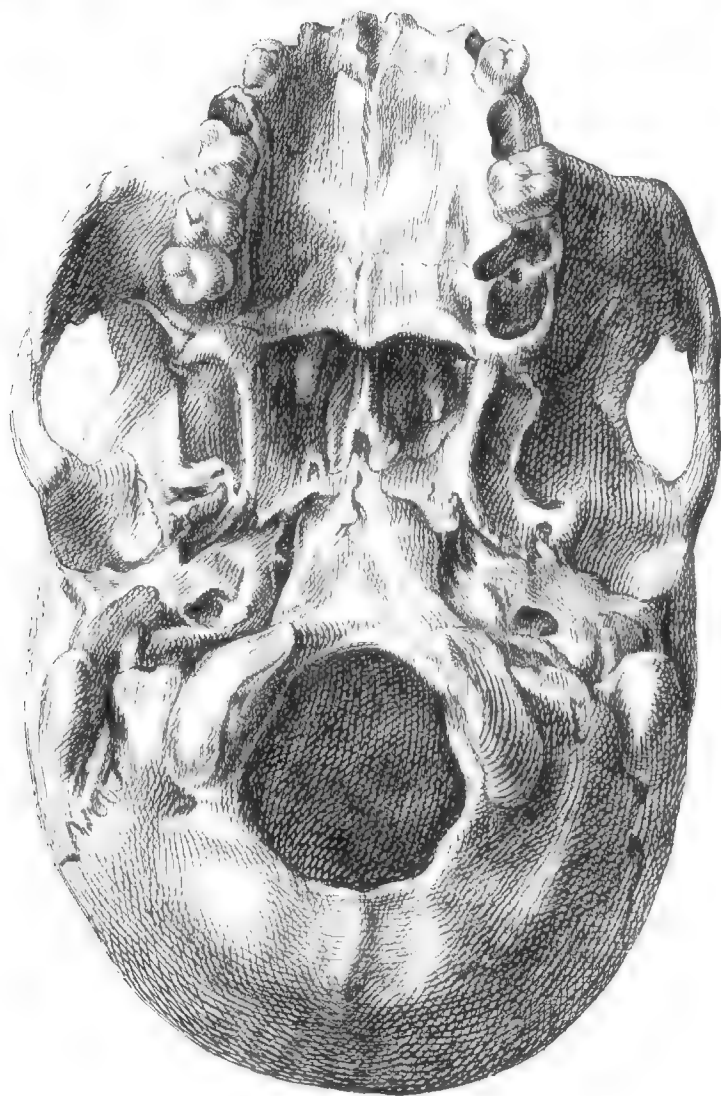

Fig. 4.

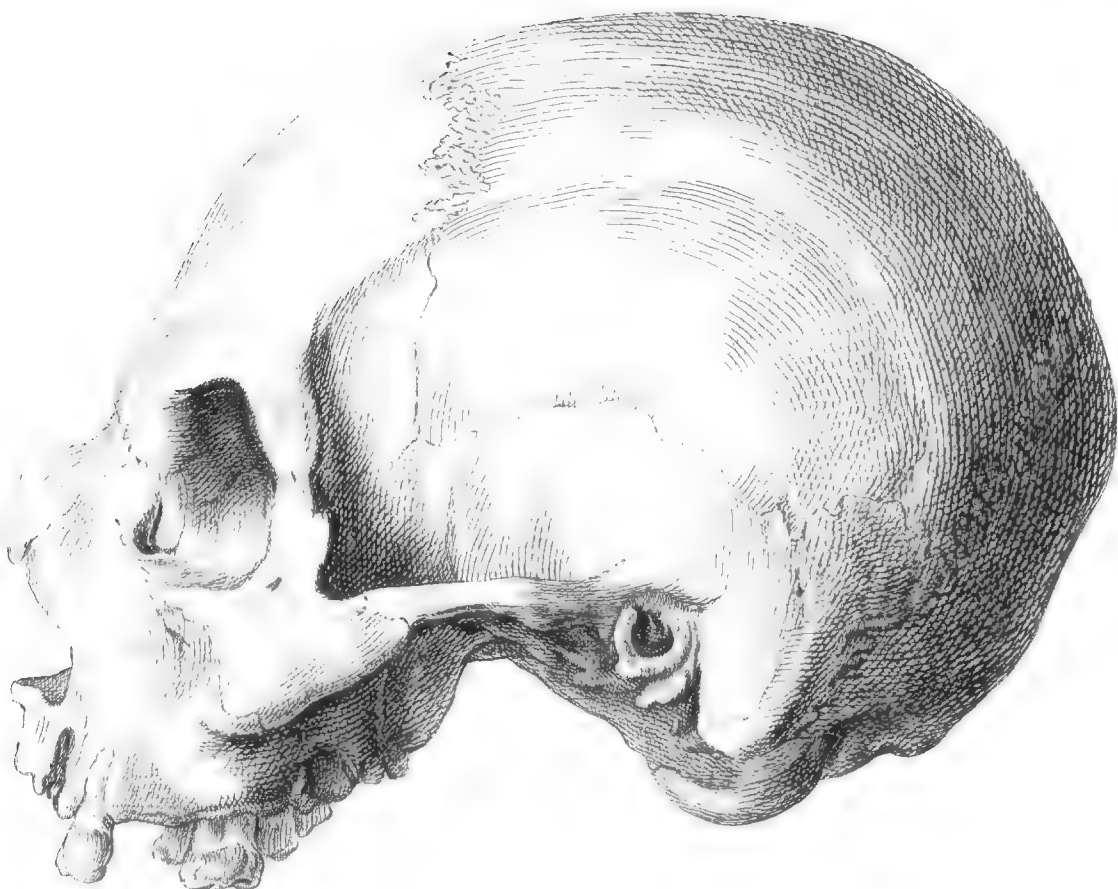

Fig. 5.

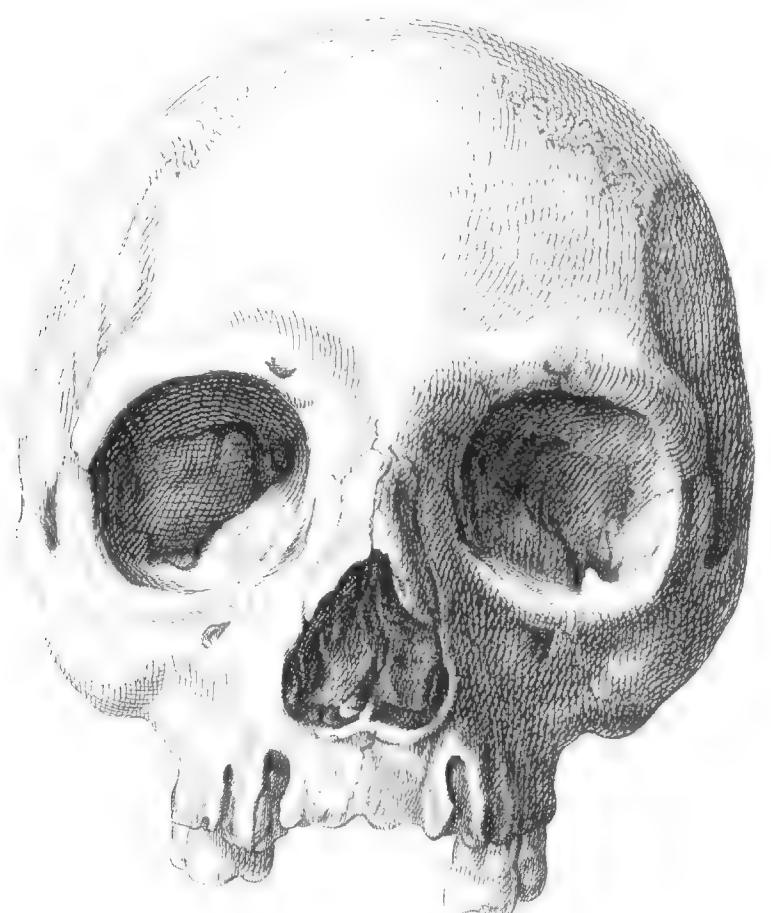

Fig. 1.

Fig. 2.

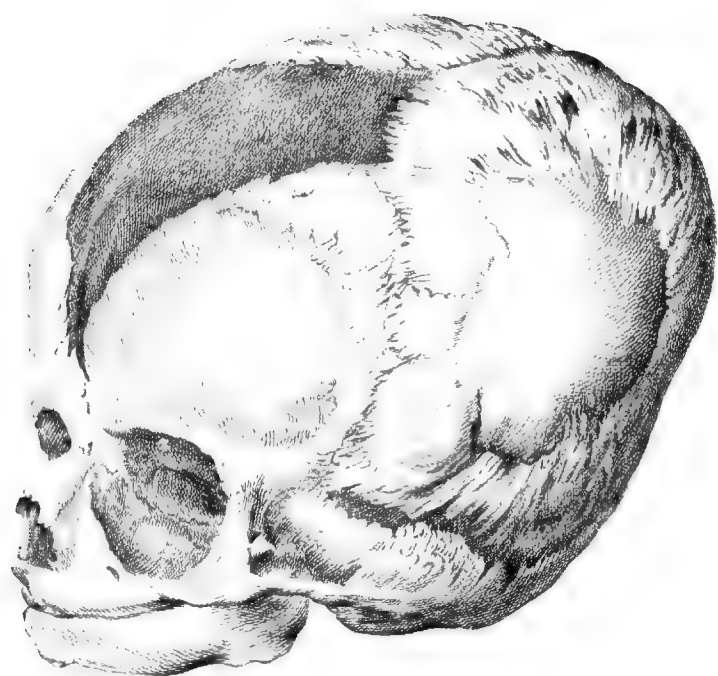

Fig. 3.

Fig. 4.

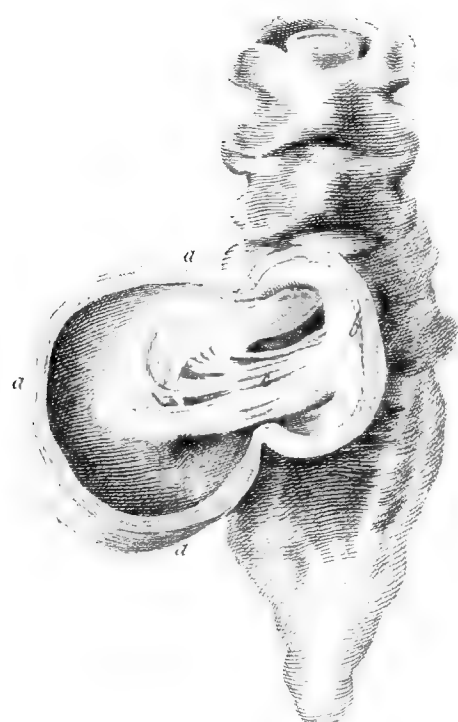

Fig. 5.

Fig. 1.

Fig. 2.

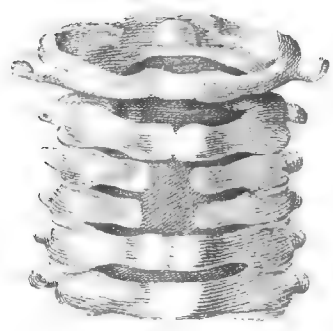

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 6.

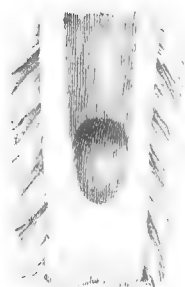

Fig. 5.

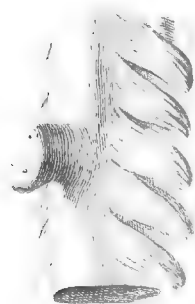

Fig. 1.

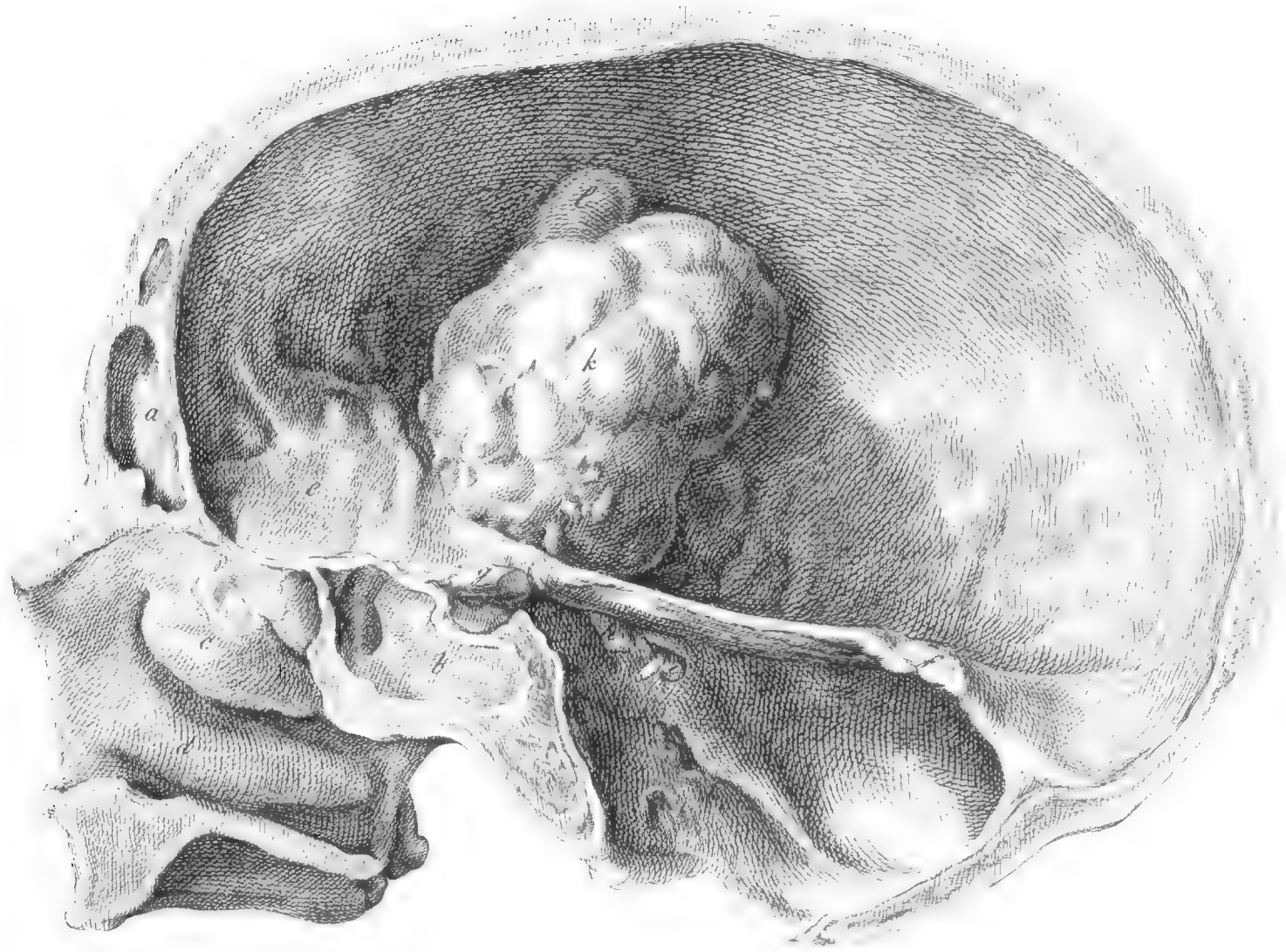

Fig. 2.

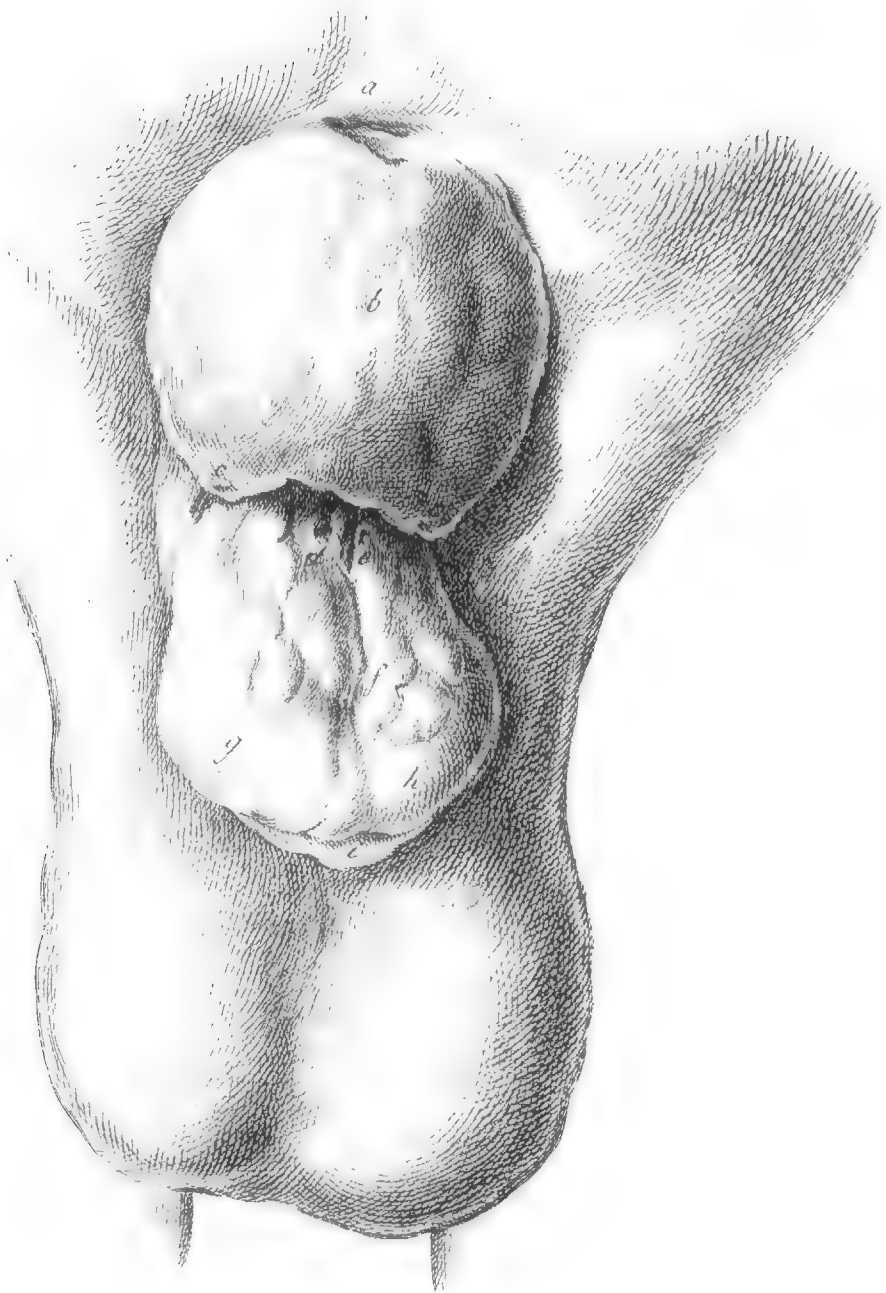

Fig. 3.

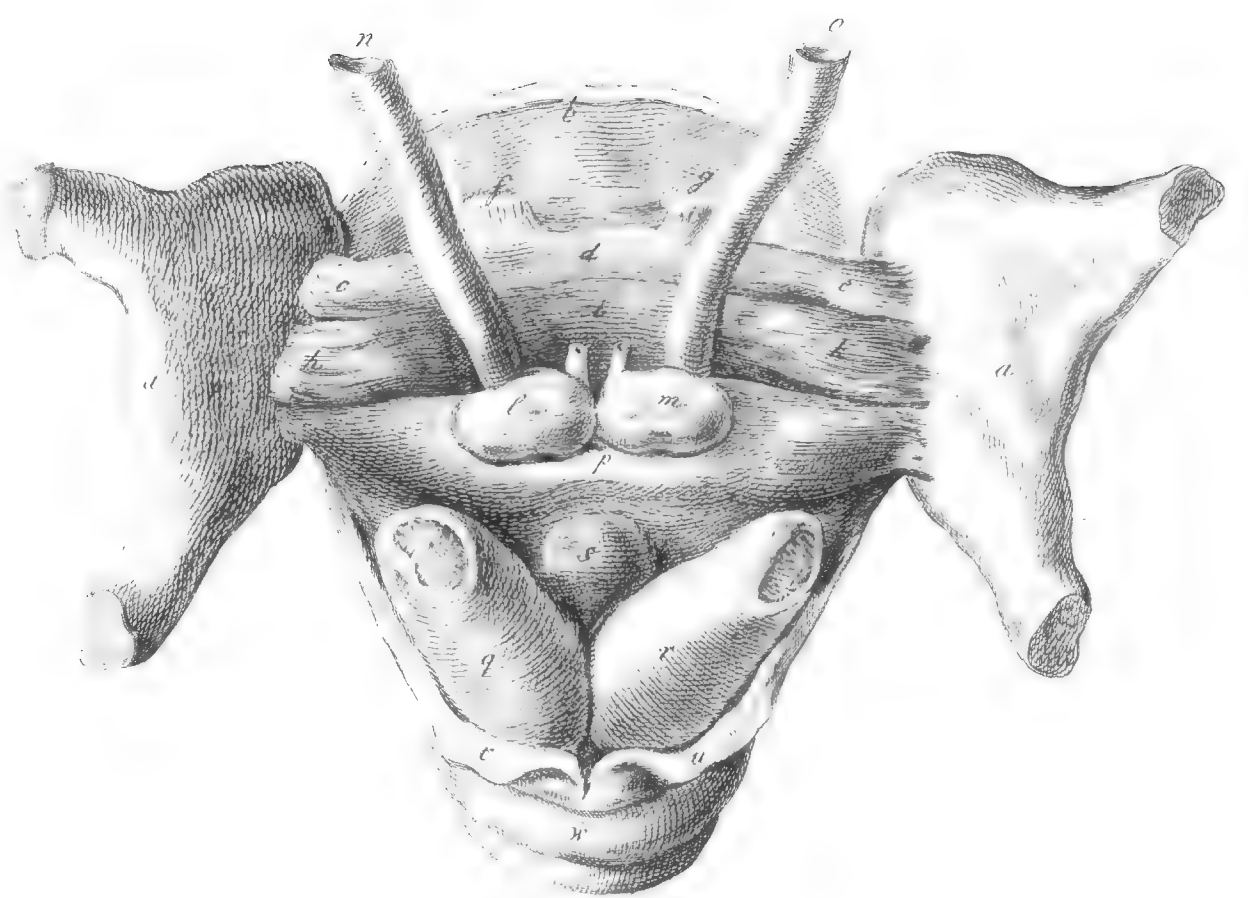

Fig. 1.

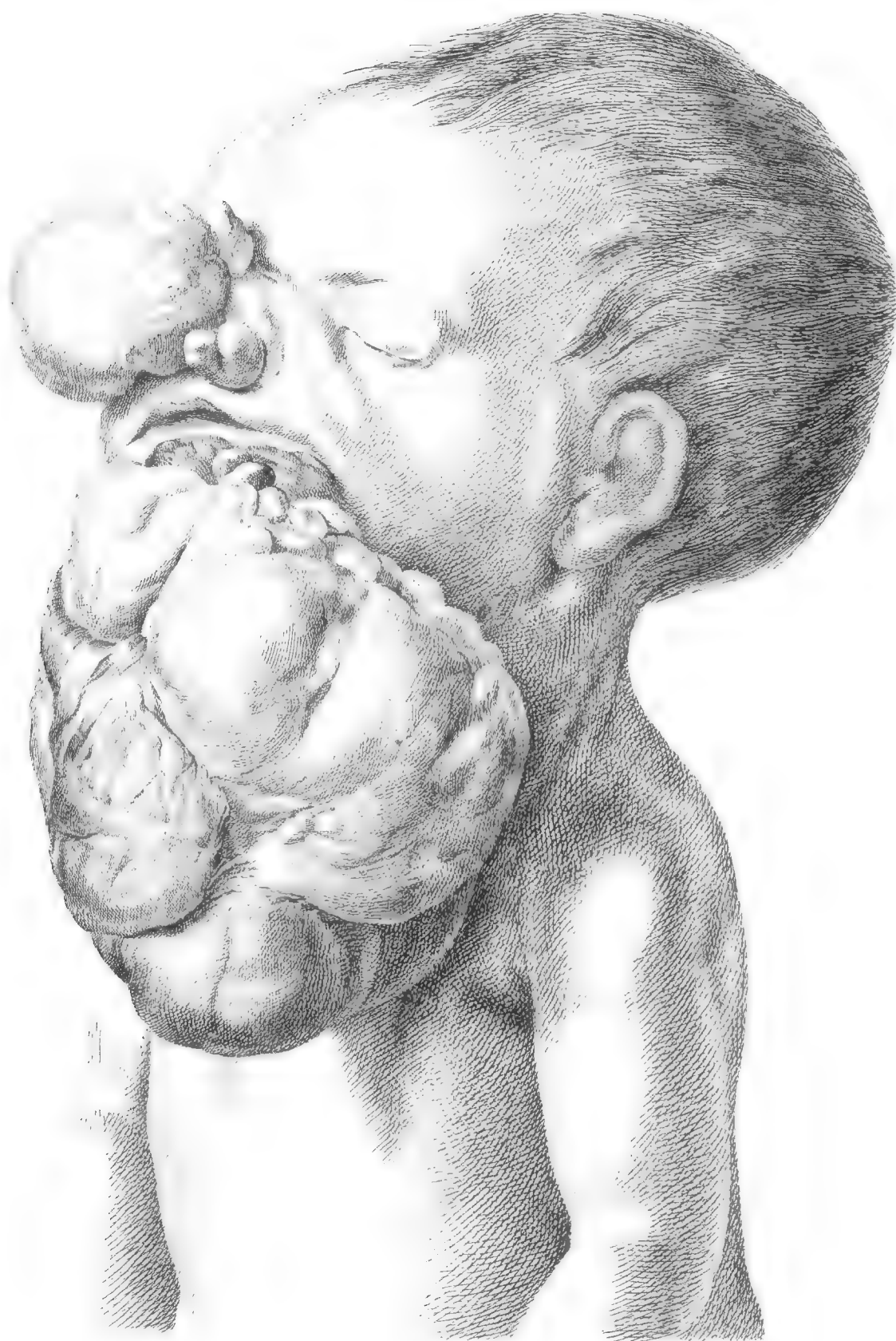

Fig. 2.

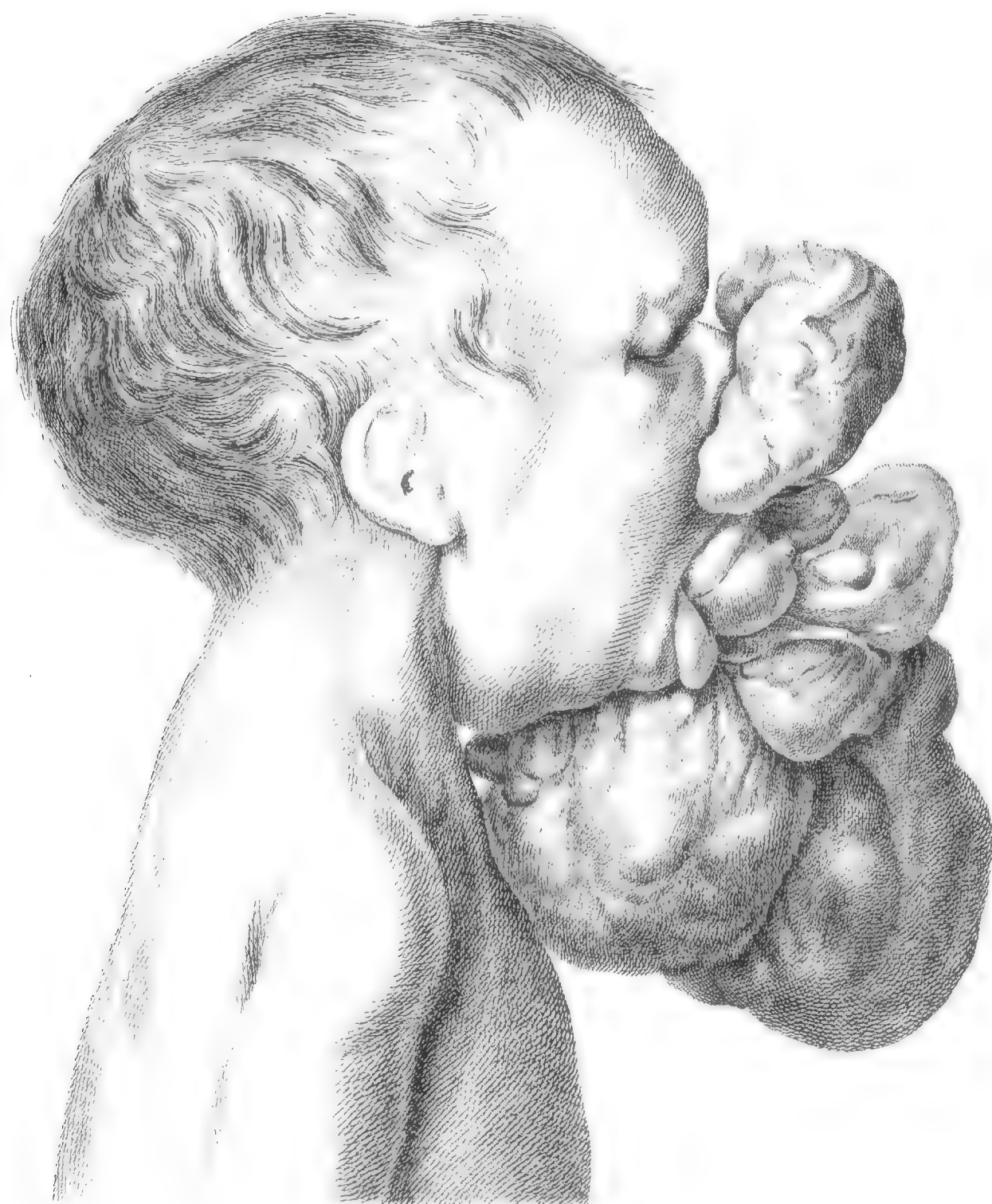

Fig. 1.

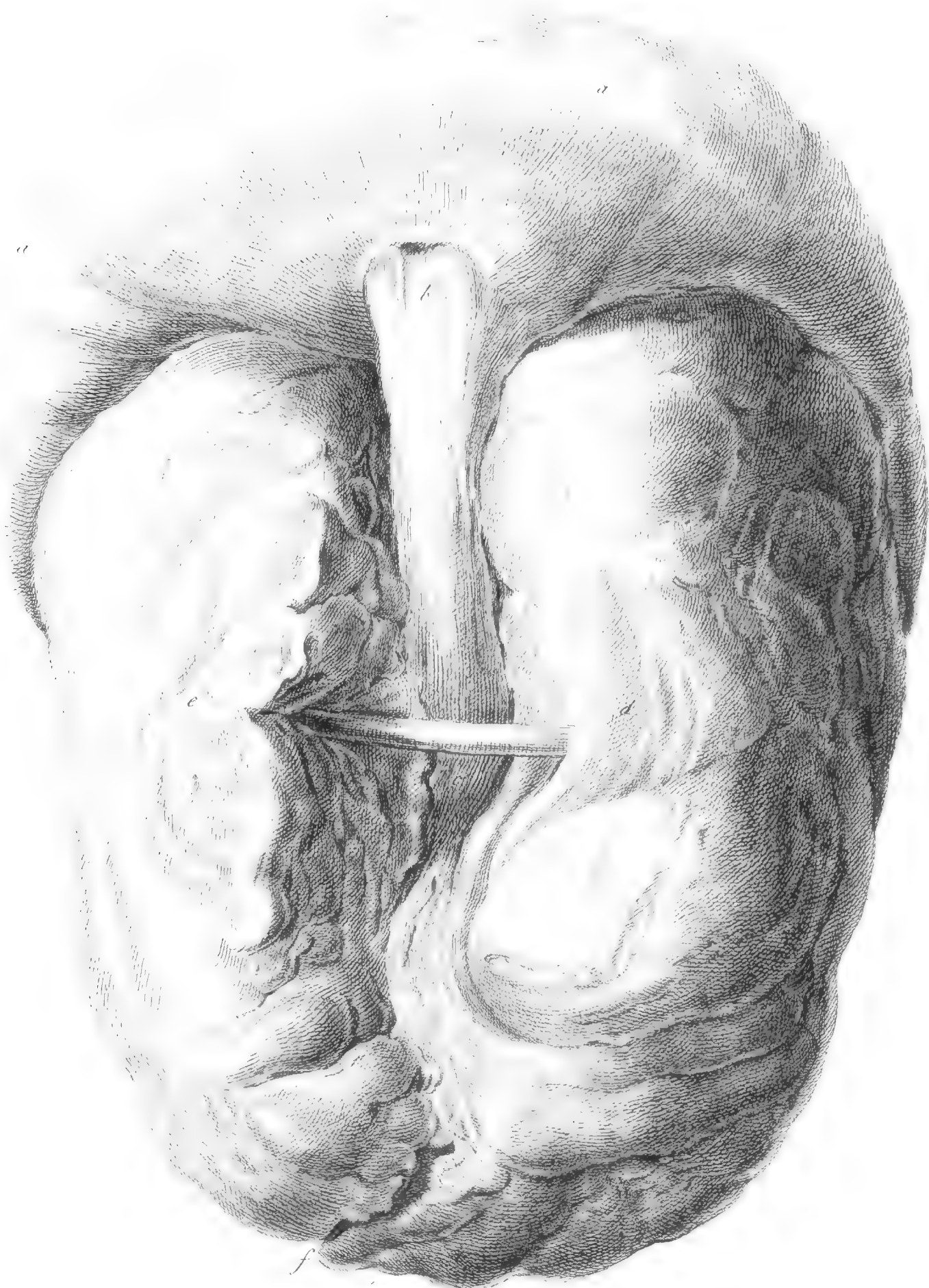

Fig. 2.

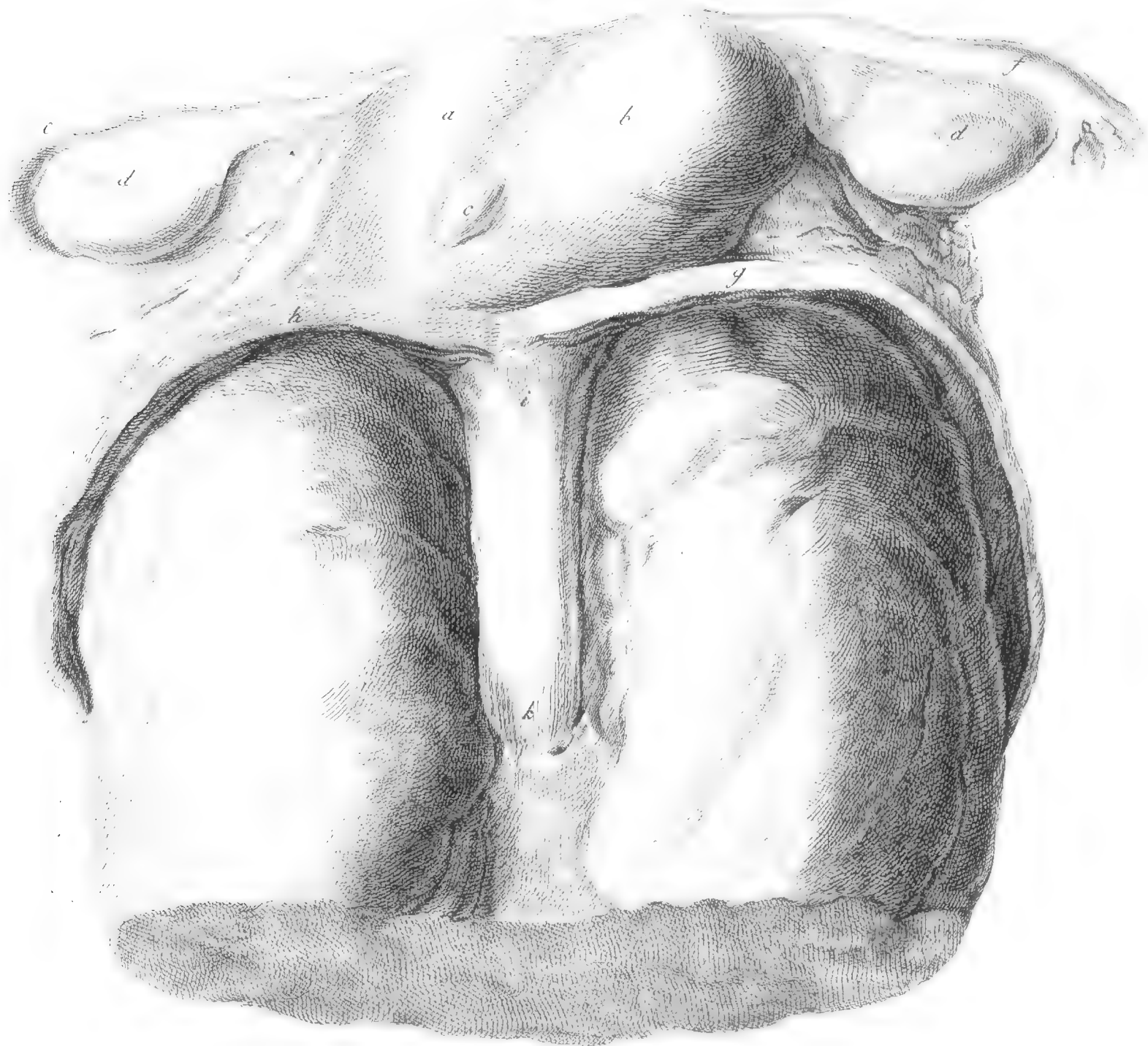

Fig. 1.

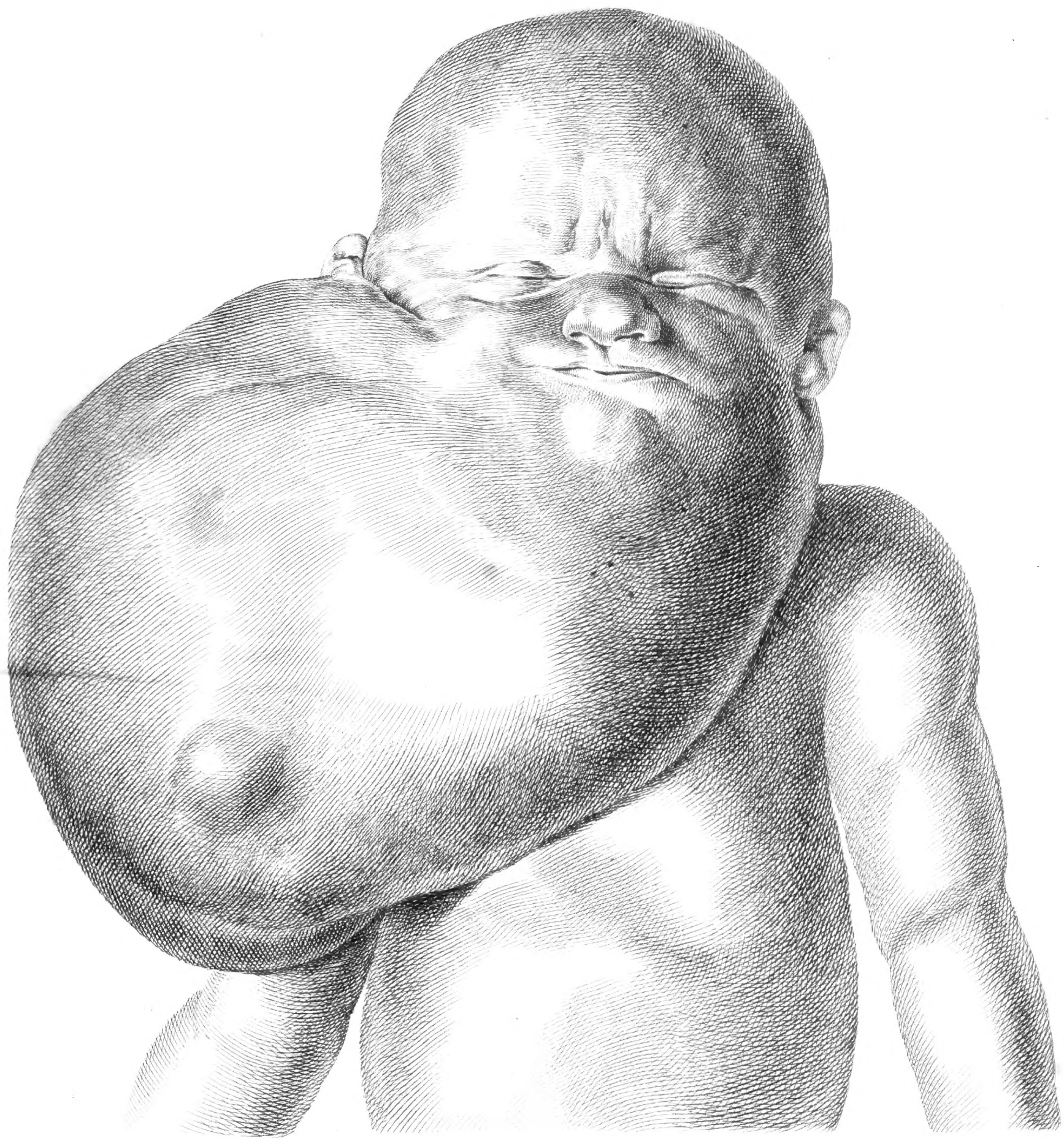

Fig. 2.

